SLOWAR SLOWENSKI...

Anton Bernolak

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Slowár Slowenskí

Česko-Latinsko-Ňemecko-Uherskí:

SEU

LEXICON SLAVICUM

BOHEMICO-LATINO-GERMANICO-UNGARICUM.

TOMUS II.

K—N.

392614

Digitized by Google

Digitized by Google

K.

K, (ante plures consonantes ke, ku): *praep.* reg. dat. ad quaestionem, *quo?* ad, in: zu, hoz. K ťebe ſem iſel: ad te ibam *Ter.* ich gieng zu dir, hozzád menek-vala, 2) erga in, adversus: gegen, zu, bei den Affektswörtern, z. B. Liebe, Haß, Sehnsucht: hozzám, hozzád, hozzá, hozzánk, hozzátok hozzájok, hez, hoz. Laſka k Bohu, k Bližňému, k Ludom (*boh.* k Lidem): amor in (erga, adversus) Deum, proximum, homines; vel amor Dei, proximi, hominum: die Liebe gegen (zu) Gott, (zum) Nächsten (zu) Menschen: Istenhez, felebaráthoz, emberekhez-való szeretet. Láſká k ſebe (ſamému): amor sui (erga se), philantia: die Selbstliebe, die Liebe gegen sich (zu sich selbsten): maga szeretete, magahoz-való szeretet. Láſka k Bratu, k Bratowi: amor fratris (erga fratrem), die Liebe gegen (zum) Bruder, testvéréhez-való szeretet. Láſka ke mňe, k ťebe, k ňemu, k nám, k wám, k ňím: amor mei, tui, illius, nostri, vestri, illorum; *vel* erga me, te, illum, nos, vos, illos: die Liebe gegen mich, dich, ihn, uns, euch, ihnen: hozzám, hozzád, hozzá, hozzánk, hozzátok, hozzájok-való szeretet. 3) Ad quaestionem, *quando?* ad, circa, circiter: gegen, ungefähr. felé. K Weče-rému: ad (circiter, circa) vesperam, gegen Abend, estve-felé. — 4) e, *vel* ex, pro: zu für, wegen: ért, ra, re. K obecnému Dobrému: e re publica; pro bono publico: zum Nutzen des Staats, közönséges jóra. K Užitku mému: e re mea; in rem meam: zu meinem Nutzen, hasznomra. K swému Užitku: propter suum emolumentum, zu seinem Nutzen, maga hasznáért. K mému Potešenú (k még Boleſt'i) počul ſem: pro solatio (cum dolore) audivi, intellexi: zu meiner Freude (Betrübniß) habe ich vernommen, vigasztalásomra (fájdalmomra, fájdalommal) értettem. K Podiweňú čugem: obstupescens audio, zu meinem Erstaunen höre ich, rémüléssel hallom. K swég Škode (ze swú Škodú) ſkúſil: damno suo est expertus, zu seinem Schaden erfuhr ers, maga kárával tapasztalta. 5) causa, zu, wegen: okáért. Ku Príkladu: exempli causa, zum Beispiele, des Beispiels wegen: példának okáért. 6) ad in, pro: zu, für: ra, re. To mi k Chwále (k Haňbe, k Zahanbeňí) ſlúží: est mihi laudi (pudori, turpitudini): es gereicht mir zum Lobe (zur Schande): ez betsületemre (szégyenemre) válik. 7) Ke (ku) koncu priweſt', i. e. dokonať, dokončiť: perficere, ad finem perducere: ein Endmachen, zu Stan-

Stande bringen: el-végezni, véghez (végben) vinni, végét szakasztani.
* Rabač, u, m. v. Pagáč.
* Rabačár, a, m. v. Pagačár.
* rabačárčin, a, o, *adj. poss.* v. pagačárčin.
* Rabačárka, i, f. v. Pagačárka.
* rabačárow, a, o, *adj. poss.* v. pagačárow.
* Rabačárstwo, a, n. v. Pagačárstwí.
* Rabaček, čku, m. *dem.* v. Pagáček.
* Rabačík, u, m. idem
* Rabačisko, a, n. *contemt. et exagger. ex* Rabač: v. Pagáčisko.
* Rabaňica, i, f. v. Halena. 2) v. Rabát.
* Rabaňičár, a, m. v. Halenár.
* rabaňičárčin, a, o, *adj. poss.* v. halenárčin.
* Rabaňičárka, i, f. v. Halenárka.
* rabaňičárow, a, o, *adj. poss.* v. halenárow.
* Rabaňičárstwo, a, n. v. Halenárstwí.
* Rabaňička, i, f. *dem.* v. Halenka.

Rabát, a *et* u, m. *a*) Krátki: v. Kaftan. Uherskí Rabát: v. Doloman. *b*) dlúhi. tunica, toga (virilis). ae. f. *Cic.* toga cucullata *Scheller.* Der Rock (der Mannspersonen) Caputrock, Kaputrock: felső ruha, tisztességes hoszszú köntös *Par. Páp.* Furmanskí Rabát: v. Kožuch furmanskí. Nočňí Rabát: tunica nocturna, Schlafrock, éjjeli köntös. Pastírskí chlupatí Rabat: v. owčí Kožuch. *Prov.* Bližšá Košela, než Rabát: tunica pallio propior. Indusium toga propius. Proximus sum egomet mihi: das Hemde ist mir näher, als der Rock: közelébb-való az ing a' tsuhánál. Netrhám na tebe Rabat. Neprám (newelmi) ka zadržugem, prosím: tunicam non scindo penulam. Non te impense detineo, rogo: ich reiße an dir kein Kleid, ich behalte (bitte) dich nicht stark: nem szaggatom igen köntösödöt. *Par. Páp.* 2) *boh.* v. Mentík. *Aliud est* Bruslek, thorax.

Rabátek, tku, m. *dem.* togula *Cic.* tunicella, ae, f. das Röckchen, kleiner Rock: köntöske, felső (hoszszú) ruhátska *Par Páp.* kis köntös. *Syn.* Rabáťík. 2.) v. Kaftanek. 3.) v. Dolomának.

Rabáťíček, čku, m. *dem.* ex seq.

Rabáťík, u *et* a, m. *dem.* v. Rabátek.

Rabátňík, a, m. cancer squamma nova inductus, ein Krebs, der eine neue Schale hat; Häutler: új héjű rák. *Syn.* nowu Škrupinu na sebe magící Rak.

† Rabelář, e, m. v. Rapsár.
† rabelářčin, a, o, *adj. poss.* v. rapsárčin.
† Rabelářka, i, f. v. Rapsárka.
† rabelářů *et* ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. rapsárow.
† Rabele, f. v. Rapsa.
† Rabelička, i, f. *dem.* v Rapsička.
† Rabelka, i, f. *dem.* v. Rapsička.
† Raboňení, n. v. Mráčeňí.
† raboňiti se, il se, ím se: v. mráčiť sa.
† Raboňíwáňí, n. v. Mráčiwáňí.
† raboňíwati se, al se, ám se: v. mráčiwať sa.

Rača, i, f. *in usu plebeio*: Catharina, ae, f. Käthe, Katalin. *Syn.* Račena, *vulg.* Rata, Ratica, Ratuša, Ratruša, *boh.* Ráča. v. Ratarina.

Rá-

† Ráča, i, f. idem.

Ráča, ača, n. *Plur. nom.* ata: *gen.* čat: pullus anatinus, eine junge Ente, kátsa-fi *boh.* Ráče.

kačací, á, é, *adj.* v. kačici.

Kačatina, i, f. anatina, ae, f. *Petron.* caro anatina: das Entenfleisch, kátsa-hús. *Syn.* kačiče (kačacé) Maso, *boh.* kachňí Maso.

Kačacňík, u, m. Zelina: v. Kačičník.

Kácáňí, á, n. titubatio, vacillatio, nis, f. das Wankeln, esdegelés, tántorodás. v. Klesáňí 2. Nro. 2) collapsio, collapsus, casus, us, m. das Umfallen. el-esés. *boh.* Káceňí. v. Klesnutí 2. Nro.

kácať sa, al sa, ám sa, V. I. *imp.* kácag sa: labare, labascere, titubare, vacillare: wankeln, esdegelni, tántorgani, tántorodni. v. klesať 2 Nro. 2) collabi, corruere: umfallen, el-esni. *boh.* káceti se. v. klesnút 2 Nro.

Káčatečko, a, n. *dem.* ex seq.

Káčatko, a, n. *dem.* ex Káča.

Kácáwáňí, á, n. *nom. Verb.* ex seq.

kácáwať sa, al sa, ám sa, *freq.* ex kácať sa.

kaččin, a, e, *adj. poss.* ex kačka: v. kačenčin.

Kačena, i, f. v. Kača. 2) *vulg.* v. Kačica.

kačenčin, a, e, *adj. poss.* Catharinulae, dem Kätchen gehörig, katalinkáé. *Syn.* káččin, *vulg.* katkin, katčin, katiččin, katrkin, katuskin, katuščin, katruskin, katruščin.

† Káceňí, n. v. Kácáňí 2 Nro.

kačeňin, a, e, *adj. poss.* v. kačin.

Kačenka, i, f. *dem.* Catharinula parva Catharina: das Käthchen, kleine Käthe: katalinka, kis katalin. *Syn.* Kačka, *vulg.* Katka, Katuska, Katruska. 2) *vulg.* v. Kačička. Kačička, 3) v. Káča.

† Kačer, a, m. v. seq.

Káčer, a, m. anas *mas*, der Entrich Enterich: hím kátsa. *boh.* Kačer. Diwokí Káčer: sylvestris anas, wilder Entrich, vad hím kátsa. Na Dunagi sedí Káčer, a to bolo samí Wečer: etc.

Káčerček, a, et rečka, m. *dem.* ex seq.

Káčerek, rka, m. *dem.* anatinus masculus, anaticula *mas*: ein kleiner Entrich, hím kátsátska. *boh.* Kačírek.

káčerowí, á, é, *adj.* ex anate *mare*, anatinus, a, um: von (aus) Entrich, hím-kátsai, hím kátsából-való. Káčerowé Peří: pennae anatini maris, Entrichs federn, hím.-kátsa tollú (tollya).

† káceti se, cel se, cím se: v. kácať sa 2 Nro.

Kach, u, m. i. e. kašel koňstí: tussis, tussedo, tussicula *equorum*: das Keichen, der Husten, Keich, Keichhusten: bei den Pferden: keh. Suchí Kach: v. Dichawičnosť koňská. *Aliud est* Sopel.

† Kacháňí, n. v. Knákáňí.

† kachati, al, ám: v. knákať.

Kachel, chlu (*boh.* chle) m. fidelia, ae. f. testa fornacalis (fornacaria, fornacea); cacabus, i, m. die Kachel, Ofenkachel, der Ofentopf: kályha, kályha-tábla, *antiqu.* tsempe *Par. Páp. vulg.* Kachla, *boh.* Kachel, Kamnowec. *Prov.* Dobrí kachel zamazat, i. e. čo dobrého, a prawého gest, zohawiť, zoskliwiť, opisať, obžalowat: sincerum vas incrustare *Hor.* Rebus decentibus tectorium inducere. Tege-

gere et obscurare natiuum decus. Quae per se recta sunt, ea nominibus alienis imposititis deprauare, et obtegere.

kachelní et ní, á, é, adj. v. kachlowí.

* Kachla, i, f. v. Kachel.

Kachlár, a, m. opifex fornacalis, fornacarius, figulus, ollarius, i, m. der Ofenmacher, Hafner: kályha-tsináló, fazékas, fazék-gyártó. *Par. Páp.* *Syn.* Hrnčár. 2) calefactor, is, m. Heizer, kályha-fütö. *Syn.* Kurič, Pecár, *boh.* Kuřič, Topič.

kachlárčin, a, e, *adj. poss.* fornacalis opificis (figuli) uxoris, der Ofenmacherinn (Hafnerinn) gehörig, kályha-tsinálónéé, fazékasnéé. *Syn.* Hrnčarčin. 2) calefactricis, der Heizerinn gehörig, kályha-fütönéé. *Syn.* kuričkin, pecárčin, *boh.* kuřičkin, topičkin.

Kachláreňí, á, n. v. Kachlárstwí.

kachlárit, il, ím, V. I. *imp.* lar: fornacalem opificem (figulum) esse, agere: ein Ofenmacher (Hafner) seyn, das Ofenmacherhandwerk (die Hafnerei) treiben: kályha-tsináló (fazékas) mesterséget üzni. *Syn.* hrnčárit. 2) calefactorem agere, esse: ein Heizer seyn, kályha. fütönek lenni. *Syn.* pecárit.

Kachlárka, i, f. uxor opificis fornacalis (figuli) die Ofenmacherinn, Hafnerinn: kályhatsinálóné, fazékasné, fazékas felesége. *Syn.* Hrnčárka. 2) calefactrix, icis, f. die Heizerinn, kályha-fütöné. *Syn.* Kurička, Pecárka, *boh.* Kuřička, Topička.

Kachlárňa, i, f. officina fornacalis (fornacaria, figlina) des Ofenmachers (Hafners) Werkstätte, kályha-tsináló mühely, fazékas mühely. *Par. Páp.* *Syn.* Kachlárská Robňica, Hrnčárňa.

kachlárow, a, e, *adj. poss* opificis fornacalis, figuli: dem Ofenmacher (Hafner) gehörig, kályha-tsinálóé, fazékasé. *Syn.* hrnčárow. 2) calefactoris, dem Heizer gehörig, kályha fütöé. *Syn.* kuričow, pecárow.

kachlárowáňí, á, n. v. kachlárstwí.

kachlárowať, rowal, rugem V. I. *imp.* rug: v. kachlárit,

kachlárskí *adu.* fornacalium opificum (figulorum) more, nach der Art des Ofenmachers (des Hafners) hafnermäßig: kályhatsináló (fazékas) módon. *Syn.* hrnčárskí. 2) more calefactorum, heizermäßg, nach der Art der Heizer: kályha-fütök módgyára, kályha-fütö módon. *Syn.* kuričkí, pecárskí

kachlárskí, á, é, *adj.* fornacales opifices (figulos) adtinens, figulinus, figlinus, a, um: die Ofenmacher (Hafner) betreffend, kályha-tsinálókat (fazékasokat) illetö, fazékasi. *Syn.* hrnčárskí. Kachlárské Remeslo: v. kachlárstwí 1 Nro. 2) ad calefactores pertinens, die Heizer betreffend, kályha-fütöket illetö. *Syn.* kuričkí, pecárskí.

Kachlárstwí, á, n. figlina, ae, f. figlinum, i, n. opificium fornacale (figlinum) das Ofenmacherhandwerk, Hafnerhandwerk: kályha-tsináló mesterség, fazékas-mü. *Par. Páp.* *Syn.* Hrnčárstwí, kachlárské (hrnčárské) Remeslo. 2) conditio (servitium) calefactoris, der Heizersdienst, (stand) die Heizersstelle: kályha-fütö szolgálát, kályha-fütéssel-való élelem. *Syn.* Kuričtwí, Pecárstwí, *boh.* Kuřičtwí, Topičtwí.

Rachle, chel, f. pl. nakáreňí: fornax, cis. f. *pro calefactione*: der Ofen, zum heizen: kályha, füteni - való. *Syn.* Pec, *boh.* Kamna. Drewem Rachle kúrit, *boh.* Dřiwím w Kamnech topiti: calefacere fornacem ligno, den Ofen heizen mit Holze, fával füteni a' kályhát. *Tropice.* Pri Rachlach (za Rachlami (pri Peci, za Pecú) sedet, i. e. medzi Ludi neist, doma sedet: in umbra vivere: privatam vitam ducere: hintern (hinterm) Ofen stecken (sitzen) i. e. nicht in die große Welt treten: kályha mellett (meget) ülni, magános életet viselni; emberek között magát nem mutatni; világba nem avatkozni. Pri Rachlách (pri Peci) wždi sedí: *a*) i.e. nič nerobí: homo otiosus, piger, deses: nachläßiger (commoder) Mensch, kályha (kementze) paj - társ, lomha ember. *b*) i. e. medzi Ludi neide: homo umbratilis (umbraticus) der hinterm Ofen steckt, magános életet viselö, nem világra való: v. Pec.

Rachlíček, čku, m. *dem.* ex Rachlík.

Rachlički, ček, *f. pl.* fornacula, ae, f. parva fornax: das Oefchen, kleiner Ofen: kályhátska, kis kályha. *boh.* Ramínka.

Rachlík, u, m. *dem.* ex Rachel.

Rachliska, sek, *n. pl. contemt. et exagger.* ex Rachle.

Rachkisko, a, n. *contemt. et exagger. ex* Rachel.

rachlowí, á, é, *adj.* fornacalis, e; ad fornacem pertinens, fornacarius, a, um: zum Ofen gehörig, den Ofen betreffend: kályhai, kályhához - való. *Syn.* rachelní (- ňí) pecní, pecowí. *Usus.* Rachlowí Člowek, i. e. samotní, medzi Ludi nechodící: homo umbraticus, ein Mensch, der nicht in die große, Welt tritt: kályha - mellett üllö (magános életet szeretö) ember. Rachelní Kotel: cucuma fornacalis, ahenum fornacale: Ofenblase, kályha - katlan. Rachlowí Kutač, neb Ožech: rutabulum (rutrum) fornacale, contus fornacalis: die Ofenkrücke, Ofenstange: asag *Par. Páp.* kályha - azsag Rachlowá Díra (Déra), i. e. Čeluste: os fornacis, das Ofenloch, kályha szája. Rachlowí Maz: lutum fornacale, Ofenlehm, kályha tapasz. Rachlowá Lawica: scamnum (sedile) fornacale, die Ofenbank, kályha - pad. Rachlowá Lopatka: batillum fornacale, die Ofenschaufel, kályha - lapitzka (lapotzka). Rachlowá Rúra, neb Trúba: fistula fornacalis die Ofenröhre, kályha tsiv. Rachlowá Sadza: fuligo fornacalis, der Ofenruß, kályha - korom. Rachlowé Dwerčeki, Dwerki: ianua fornacalis, die Ofenthüre, kályha - ajtó. Rachlowé Widll: furca fornacalis, die Ofengabel, kályha - vella (villa).

† Rachna, i, f. v. Račica.

† rachní, *adj. omn. gen.* v. račicí.

† Rachňička, i, f. *dem.* v. Račička.

rachowí, á, e, *adj.* Prášek: contra tussim equinam pulvis, Keichpulver, Hustenpulver: keh ellen - való por

* rachowisti, á, é, *adj.* v. seq.

rachowití, á, é, *adj.* Koň: tussiculosus *equus*, a, um: keichig, husten habend, hustend, keichend, z. B. Pferd: kehes, *ló.* Aliud est dichawični, soplawí.

Ra-

Rachowitost, i, f. v. Rach.
Račica, i, f. anas, atis, f. *Varr* die Ente, Aente: kátsa, rétzé, *vulg.* Račena, *boh.* Rachna, Račice. — Račica diwoká: anas fera (sylvestris) Anas Boschas Linn. wilde Ente, vad kátsa, vad rétze. Račica diwoká le-ťela zwisoka, Šuhag, dobrí Strelec, strelil geg do Boka. Odstrelil geg Kridlo, i prawu Nožičku: horko zaplakala, sed la na Wodičku. Milí mocní Bože! uš sem dolétala: uš sem moge milé Ďeťi dochowala. Moge drobné Ďeťi na Kamencí sedá, kalnu Wodu pigú, drobní Písek geda.) Domácá kačica: anas domestica Linn. zahme Ente, Zahmente: házi kátsa, szeléd rétze. Wodňá černá Račica: v. Krehar.
Račiča, ata, n. *dem.* Plur. nom. ata. gen. čat: v. Rača (ala)
† Račice, f. v. Račica.
kačicí, á, é, *adj.* ex anate, anatinus, a, um: von Enten, kátsából - való. *Syn.* kačací *boh.* kachňí. Račicí Zob: rostrum anatinum, Enten schnabel, kátsának az orra, kátsa-orr. Račicá Noha: pes anatinus, Entenfuß, kátsa - láb. Račice kridlo: ala anatina, Entenflügel, kátsaszárny, kačicé (*boh.* kachňí) Maso: v. Račacina. Račicé Perí: penna (pluma) anatina, Entenfeder, kátsa - toll. Račicé Wagce: ovum anatinum. Entenei, kátsa-tojás. Račicé Šcastí: fortuna anatina *Plaut.* 2) anates adtinens, anatarius, a, um: die Enten betreffend, kátsákat illetö. *boh.* kačičí. Orel kačicí: aquila anataria (i. e. persequens anates) Plin. H. N. Falco Haliaetos Linn. Entenadler, Entenstößer: kátsa-sas. Račicí Pes. canis anatarius, Entenhund, kátsa-kutya. Račicí Zelenec: v. kačicňík 1. et 2. Nris. Račicá Barina (Kaluža) lacuna (palus) anataria, Entenpfuhl, kátsa-motsár, rétze-tó.
† kačičí, *adj omn. gen.* idem 2 Nro.
Račička, i. f. *dem.* anaticula, ae, f. *Cic.* das Entchen, Aentchen, kleine Ente: kátsátska, kis kátsa. *Syn.* Račka, *vulg.* Račenka, *boh.* Kachňička, Račka.
Račicňík, u, m. Zelina: Sporíček. lemna minor. *Linn.* Entengrün, Entengrütze, Entenlinse, Wasserlinse: vizi lentse. *Syn.* wodňá Rasa, kačací Zelenec. 2) v. manna.
Račin, a, e, *adj. poss.* Catharinae, der Käthe gehörig, kataliné. *Syn.* Račeňin, *vulg.* Ratin, Raticin, Ratušin, Ratrušin, *boh.* Káčin.
† káčin, a, o, *adj. poss.* idem.
Racir, a, m. haereticus, i, m. der Ketzer, Irrgläubiger: eretnek. *Syn.* Odtrženec, Odwrženec, Wiwrženec: *Prov.* I kacir gest kwoy Bližňí: haereticus quoque est proximus tuus, auch der Irrglaubiger ist dein Mitmensch, eretnek - is felebarátod.
† Racír, e, m. idem.
kacírčin, a, e, *adj. poss* haereticae, der Ketzerinn gehörig, eretnek személyé. *Syn.* odtržňičin, odwrznicin, wiwržňičin.
Racírek, rka, m. *dem.* ex Racír.
† Račírek, rka, m. dem. v. káčerek.
Racírka, i, f, haeretica, ae, f. Ketzerinn, eretnek személy. *Syn.* Odtržňica, Wiwržňica, Odwržňica.
Racíčka, i, f. idem.
kacírow, a, e, *adj. poss.* haeretici, dem Ketzer gehörig, eretneké. *Syn.* odtržencow, odwržencow, wiwržencow.

ka-

kacírſki *adv.* haeretice, keßeriſch, eretnekül. *Syn.* pokacírſki.
kacírſkí, á, é, *adj.* haereticus, a, um: keßeriſch, eretneki. Kacírſké Kňiža: haeresiarcha, Keßerfürſt, eretnek feje.
kacířſkí, á, é, *adj.* idem.
Kacírſtwí, á, n. haeresis, *is*, secta, ae, f. dogma haereticum; Keßerei, eretnekség, hamis (tévelygő, hit ellen-való) tanítás. *Syn.* Blúdwe Wíre.
† Kacířſtwí, n. idem.
Kacírſtwo, a, n. *collect.* haeretici, die Keßern, eretnekek.
† Kacířſtwo, a, n. idem.
Kačka, i, f. *dem. et* Káča: v. Kačenka. 2) v. Kačica, et Kačička. 3) *vulg.* v. Ščica.
* kačkaní, á, é, *p. c.* v. kačkowaní.
* Kačkáňí, á, n. v. Kačkowáňí.
* kačkať, al, ám V. 1. *imp.* ag: v. kačkowať.
* kačkowaní, á, é, *p. c.* v. kwákaní.
* Kačkowáňí, á, n. v. Kwákáňí, 3 Nro.
* kačkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: v. kwákať 3 Nro.
Kad, de, f. cadus, i, m. *Plaut. Virg. Hor.* lacus, us, f. *Liv. Vitruv. Ovid. Cic.* amphora, orca, tina, ae, f. sinus, us, m. sinum, semicupium, labrum (*vinarium, aquarium*) i, n. der Ständer, Zober, die Stände Tonne, ein groſes Faß, oder jedes größere Gefäß zur Aufhebung flüſſiger Dinge, beſonders des Weins, *vulg.* Boding: kád, szölö nyomó dézsa. *Syn.* Lagtra, Zbar, *boh.* Gbel, Kuf, Lák, Tuna. Reč z Muſtu, a z wrelég kadi (newiwarená, neporádná) oratio de musto, et lacu fervida *Cic.* ungereimtes (noch junges, nicht verbrauſetes) Reden: helytelen (mustós, még jól ki nem forrt) beszéd. *Aliud est* Wandla. 2) Míra kekúcích Weci: cadus, i, m. *Rhen. Fann.* mensura 12 congios (seu 72 sextarios) continens: ein gewiſſes Maß flüſſiger Dinge, bor mérö veder. *boh.* Tuna. 3) Kad Zlata, boh. Tuna zlatá: centum millia auri, eine Tonne Goldes, d: i. hundert tauſend: tonna arany, az az. száz ezer.
Kadár, a, m. v. Bednár.
kadárčin, a, e, *adj. poss.* v. bednárčin.
Kadárka, i, f. v. Bednárka.
kadárow, a, e, *adj. poss.* v. bednárow.
kadárſkí, á, é, *adj.* v. bednárſkí.
Kadárſtwí, á, n. v. Bednárſtwí.
kade? *adv.* qua? wo, woher, wohin? wodurch? merre, mellyfelé? *Par. Páp. vulg.* kadel, *boh.* kadi, kúdi. *Usus.* Kade len domow choďíſ? (*boh.* kadi pak choďíſ domů.) qua soles ire (venire) domum? wo pflegſt du dem nach Hauſe zu gehen? merre jársz (szoktál járni) haza? Kade pogdeſ? qua ibis? wo gehſt du denn hin? merre (hová) mégy? *Par. Páp.* Kade ale ſa tam ide? qua itur illuc? wo geht man denn hin? merre járnak (mennek) oda? Newím, kade? nescio, qua? ich weiß nicht, wo? nem tudom, merre (mellyfelé)? Može blúdiť, kade (ſa mu) chce: licet illi vagari, qua velit *Cic.* er kann herumſtreichen, wo er nur will: ott járhat, a' hol akar. *Par. Páp. Prov.* Newí, kade ſ konopi: v. konopa.
Kadečka, i, f. *dem.* cadulus, laculus, sinusculus, i, m. kleiner Ständer, kleine Stände: kádatska, dézsátska. *Syn.* La-

Lagtrička, Zbarček, Žbarek, Žbarík, boh. Šbelíček, Šbelík, Tunka.
* Kadečka, i, f. idem.
Kadečkár, a, m. v. Bednár.
kadečkárčin, a, e, adj. poss. v. bednárčin.
Kadečkárka, i, f. v. Bednárka.
kadečkárow, a, e, adj. poss. v. bednárow.
kadečkárſkí, á, é, adj. v. bednárſkí.
Kadečkárſtwí, á, n. v. Bednárſtwí.
kadekolwek adu. quacunque, quaqua, quaquaversum (-sus) wo nur, woher nur; wohin nur, allenthalben hin: akár merre, valamelly-felé. Par. Páp. Syn. kadežkolwek, bárſ (choťaſ, trebaſ) kade, vulg. kadelkolwek, boh. kadikoli, kudikoli. Usus. kadekolwek ide, chodí: quacunque iter facit Cic. proficiscitur, ambulat: wo er nur hin weißt, geht: valamelly-felé mégyen. Par. Páp. kadekolwek (kdekolwek) ſa dotkňe: qua qua tangit, wo er nur hin greift, valamit ér.
* kadel? adu. v. kade.
* kadelkolwek adu. v. kadekolwek.
kadení, á, é, p. c. suffitus, suffumigatus, a, um: geräuchert, beräuchert: füstöltt, füstöltetet, ki-füstöltetett. Syn. wikadení, zakadení, boh. kúřen.
Kadeňí, á, n. suffitus, us, m. suffimentum, i, n. suffitio, suffumigatio, nis, f. das Räuchern, Beräuchern, des Geruchs wegen: füstölés, szag-tétel, ki-füstölés. Syn. Wikadeňí, Zakadeňí, boh. Kúřeňí. 2) fumificatio, suffumigatio, fumo oppletio: das Rauchmachen, Räuchern, Beräuchern: füstölés. 3) nom. Verb. ex kadiť ſa: fumatio, fumigatio, fumi eruptio: das Rauchen, Rauchgeben: füstölgés. Syn. Kúřeňí,
† Kadeř, e, f. Usit. in plur. kadeře, gen. deř: v. Kučera.
† kadeřawé adu. v. kučerawe.
† Kadeřawec, wce, m. pagus bohemicus, ein Dorf in Bunzlauer Kreiſe, tseh-falu.
† Kadeřáwek, wka, m. v. Kučerawec 1. Nro.
† Kadeřáwéňí, n. ex Kadeřáwek: v. Kučerawení 1 Nro. 2) ex kadeřawiti: v. kučeřeňí.
† kadeřaw'eti, w'el, wím: v. kučerawet.
† kadeřawí, á, é, adj. v. kučerawí.
† kadeřawiti, il, ím: v. kučerawiť, kučeriť.
† Kadeřawňík, a, m. v. Kučerawňík.
† Kadeřawoſt, i, f. v. Kučerawoſt.
† Kadeře, gen. deř, f. pl. v. Kučera.
† Kadeřeňí, n. v. Kučereňí.
† kadeřiti, il, ím: v. kučeriť.
kadežkolwek adu. v. kadekolwek.
† kadi adu. v. kade.
Kadidelko, a, n. dem. et Kadidlo. 2) v. Kadidelňička.
Kadidelňica, i, f. thuribulum (tur.) Liv. thymialerium, i, n. acerra Cic. Virg. ae, f. das Weihrauchfaß Weihrauchgefäß, Rauchfaß, Räucherfaß; die Rauchpfanne, Weihrauchpfanne: Geſchirr, wo Weihrauch angezündet wird: temjénező Par. Páp. füstölö. Syn. Kadidlo, Kuridlo, Kaditedelňica, boh. Kadidlňice, Kaditedlňice, Kuřidlo.
Kadidelňička, i, f. dem. acerrula, ae, f. parvum thuribulum: ein Rauchfäßchen kleine Rauchpfanne: temjénezötske. Syn. Kadidelko, Kaditedelňička.

Ka-

Radidelník, a, m. thuribulista (tur) ae, m. Rauchfaßträger, temjénező-tartó. *Syn.* Držící (nosící) Radidelnícu. 2) v. Radidlár.

radidelníkow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

Rádidlár, a, m. thurifer, thuriferarius (tur.) i, m. naviculista, ae, m. Weihrauchträger, temjén-tartó. *Syn.* Držící neb nosící Radidlo. 2) v. Radidelník.

radidlárow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

† **Radidlnice**, f. v. Radidelnica.

Radidlo, a, n. thus (tus), ris. n. der Weihrauch, temjén, tömjén! *Syn.* Radiwo, Temián. Černé (načerwenasté) Radidlo: styrax (storax) rubens *Solin.* röthlicher (rother, rothfarbiger) Weihrauch, vereses temjén. Stlučené (potlučené) Radidlo: thus contusum, zerstossener Weihrauch, öszve-törött (zúzott) temjén. 2) suffitus, us, m. suffimen, inis, n. odoramentum, suffimentum, i. n. thymiama, atis, n. *Cels.* species pro suffitu, odores: das Rauchwerk, Räucherwerk: füstölő, jó szagú füstölő, füstölő (jószágot tévő) fűszerszám. *Syn.* Radiwo, Kuridlo, *boh.* Kuřidlo. 3) v. Radidelníca.

radidlowí, á, é, *adj.* thurarius (tur.) a, um; thus adtinens: den Weihrauch betreffend, dahin gehörig: temjénes, temjénhez-való. *Syn.* temiánowí. *Usus.* Radidlowí Člunček: turaria navicula, Weihrauchschiffchen, temjén tsónakotska. Radidlowá Ližička: cochlearculum turarium, Weirauchlöffel, temjén kalánka. Radidlowá Panwica: v. Radidelnica. Radidlowá Panwička: v. Radidelníčka. 2) ex thure, thureus (tur.) a, um: aus (von) Weihrauch, temjénből-való. Radidlowí Plameň: thurea flamma, Weihrauchflamme, temjén láng. Radidlowá Swíčka: pastilli fumales, Weihrauch Kerzchen, füstölő gyertya. *Par. Páp.* Radidlowé Zrna: turea grana *Ovid.* Weihrauchkörner, temjén darabok. 3) thurifer (tur) a, um. Weihrauch tragend, bringend, hervorbringend: temjén termő. Radidlowí Strom: *arbor thurifera turea:* Juniperus thurifera Linn. der Weihrauchbaum, temjén-termő fa. Radidlowá Zelina: turea, planta, Weihrauchpflanze, temjéntermő fű.

† **radikoli** *adu.* v. radekolwek.

Radísko, a, n. *contemt. et exagger. ex* Rad.

radik, il, ím V. I. *imp.* rad: suffire, suffitum facere: Rauch machen, räuchern, beräuchern, des Geruchs oder der Gesundheit wegen: füstölni (lök *et* löm) szagot tenni, ki-füstölni. *Syn.* wikadik, zakadik, *boh.* kúřiti. 2) fumificare, fumigare, suffumigare, fumum facere, fumo opplere: räuchern, beräuchern, Rauchmachen: füstölni (löm), valami alá füstöt vetni (-tek). füstöt tsinálni. *Syn.* Dim robik, kúrit. II *rec.* radik sa: fumare, fumigare: rauchen (*neutr.*) Rauch von sich geben: füstölögni (füstölgök) füstölni (lök) *Syn.* dimik, sa, kúrik sa. *Usus.* Radí sa: fumat, fumus est: es raucht, füstölög.

Radítedelnica, i, f. v. Radidelnica.

† **Raditedlnice**, f. idem.

Raditel, a, m. suffitor, is, m. Rauchmacher, füstölő, jó szagtévő, ki füstölő. *Syn.* Okado-

dować, Wikadować, Zakadować.

Radíwáňí, á, n. nom Verb. ex seq.

kadíwać, al, ám, freq. ex kadit. II. rec. kadíwać sa: freq. ex kadiť sa.

kadiwí, á, é, adj. fumalis, e; ad suffitum pertinens: das Räuchern betreffend, füstöléshez-való. Radiwí Prach: pulvis fumalis (serviens suffiendo) Räucherpulver, Rauchpulver: füstölö por. Radiwá Swíčka conulus serviens suffiendo, pastillus fumalis: Räucherkerze, Rauchkerzchen, Räucherkerzchen, füstölö gyertya. Par. Páp.

Radiwo, a, n. v. Radidlo 1 et seq. Nris.

Radlec, a, m. textor is, m. Weber, takáts. Syn. Tkáč, Tkadlec, vulg. Knap. Prov. Ňekdi i starí Radlec Pradzu zmaře: bonus quandoque dormitat Homerus, der Gescheideste fehlt auch dann, und wann: okos ember-is néha botlik. v. Koň (nekedi i koň na štiroch nohúch sa potkňe)

kadlеččin, a, e, adj. poss. textricis, der Weberinn gehörig, takátsnéé, takáts felségéé. Syn. tkadleččin, vulg. knapcin.

Radlečeňí, á, n. v. Radlectwí.

Radlečisko, a, n. contemt. et exagger ex Radlec. vulg. Knapisko.

kadlečiť, il, ím V. I. imp. kadleč: textorem esse (agere), opificium textorium exercere: ein Weber seyn, Weberei treiben, einen Weber abgeben: takátskodni, takáts-mesterséget üzni, takátsnak lenni. Syn. tkáčiť, tkadlečiť. vulg. knapiť, knapowať.

Radlečka, i, f. textrix, icis. f. textoris uxor: Weberinn, Webersfrau: takátsné, takáts felesége. Syn. Tkáčka, Tkadlečka, vulg. Knapka, boh. Kúšňice.

kadlecki adv. textorie, textorum more: weberisch, webermäßig: takátsúl, takáts módon. Syn. tkáčki, tkadlecki, vulg. knapski.

kadlecкí, á, é, adj. textores adtinens, textorius, a, um: weberisch, die Weber, oder das Weberhandwerk betreffend: takátsi, takátsokat (takáts mesterséget) illetö. Syn. tkáčkí, tkáčowskí, tkadleckí, vulg. knapskí, boh. tkadlcowskí. Radleckí Towariš, Učeň: textor sodalis, tyro: Webergesell, Weberjunge: takáts legény, inas. Radlecké Remeslo: v. Radlectwí.

Radlečňa, i, f. textrina, ae, f. textorium, i, n. die Weberstätte, takáts mühely. Syn. Tkáčňa, Tkadlečňa, vulg. Knapňa.

kadlecow, a, e, adj. poss. textoris, dem Weber gehörig, takátsé. Syn. tkáčow, tkadlecow, vulg. knapow.

Radlectwí, á, n. opificium textorium, textura, ars textoria: die Weberei, Weberkunst, das Weberhandwerk: takáts mesterség, takátskodás, takátsság. Syn. Tkáčtwí, Tkadlectwí, Radlečeňí, Tkáčeňí, Tkadlečeňí, vulg. Knapstwo, Knapeňí, Knapowáňí.

* Radlectwo, a, n. idem.

Radlub, u, m. i. e. znútra wihňití, a prázni Strom; arbor interne putrefacta, et excavata (vacua) ein leerer (holer) alter Baum, üres advas fa, öreg üres fa.

† Rafe, n. v. Ráwa.

Rafer, fru, m. camphora, ae, f. Kampfer, kámfor, kánfor. kanfor. vulg. Gáfer, boh. Kafr.

† Rafr,

† Kaft, u, m. idem.
kaftowí, á, é, *adj.* camphoraceus, camphoreus, a, um: kampferig, kámforos, kánforos, kanforos. *vulg.* gáftowí. Kaftowí Strom: arbor camphorae, Laurus Camphora Linn. der Kampferbaum, kámforfa. Kaftowé Pálené: spiritus camphoratus, der Kampfergeist, Kampferbrandwein: kámforos égett bor.
Kaftan, u, et a, m. stola, tunica (brevis) ae, f. exomis *Fest.* idis, f. der Caftan, Kaftan, Camisol, kurzer Rock (Jankedel) mit Ermeln, bei Mannspersonen, eine Art kurzer Westen: rövid újas köntös, fosztány, hatzoka, zubony, *Par. Páp.* zubbon. *Syn.* Kabát krátkí, kamizol. *Aliud est.* Zazucha. W kaftaňe oblečení: exomide indutus, kurzen Rock an habend, zubonyos *Par. Páp.* fosztányos, hatzokás. 2) Ženſkí bez Rukáwow: v. Mantlík.
Kaftaníček, a, et nečka, u, m. *dem.* ex seq.
Kaftaneck, nka, et u, m. *dem.* exomicula, stolula, tunicella, ae, f. collobium, i, n. ein kleiner Kaftan, das Röckchen: fosztányka, hatzokátska, zubonyka, zubbonka, rövid köntöske. *Syn.* Kaftaníček, Kaftaňík, Kamizolček, Kamizolek, Kamizolík, Kabátiček, Kabátek.
Kaftaňík, a, et u, m. idem.
† Kagdař, e, m. v. Hagdoš.
† Kagdi. ged, f. pl. v. Hagdi.
† Kagdički, ček, f. pl. v. Hagdički.
kagící, á, é, *adj.* poenitens, de peccatis dolens, poenitentiam peccatorum agens, peccata deplorans, tis; poenitentialis, e: bußfertig, büßend: penitentziát tartó, bűneit sirató, penitentziás, töredelmes. *Syn.* Kagícní, pokanliwí, Pokáňí čiňící, lutugící, ſkrúſení. Loter kagící: latro poenitens, bußfertiger Rauber, penitentziát tartó lator. Kagícá Kázeň (boh. kagící Kázaňí) oratio poenitentialis, poenitentiam peccatorum spectans, ad agendam poenitentiam excitans: Bußpredigt, penitentziás beszéd, penitentzia-tartásra ébresztő prédikátzio.
† kagící, *adj. omn. gen.* idem.
kagíčňe *adv.* poenitenter, poenitentialiter, dolenter, cum poenitentia (dolore) peccatorum: bußfertig, büſſend: penitentziáttartva, penitentziason, töredelmessen. *Syn.* pokanliwe.
kagícní, á, é, *adj.* v. kagící.
Kagícnoſt, i, f. poenitentia peccatorum, dolor de peccatis: die Buße, Bußfertigkeit penitentzia-tartás, penitentzia, töredelmesség. *Syn.* Pokáňí, Pokanliwoſt, Pokáňá Čiňeňí.
Kagkler, a, m. ludio, nis, praestigiator, is, agyrta, ae, m. Gaukler, Taſchenſpieler: zsib, szemfény-vesztö, alakos. *boh.* Keyklíř, Kagklíř. 2) Powrazní neb ſtrankowní Kagkler: funambulus, i, funambulo, nis, scaenobata *et* scaenobates, ae, m. Sailgänger, Sailtänzer: kötélen-járó játékos, 3) Letawí (ſkakawí, powetrní) Kagkler: petaurista, ae, petauristus, petauristarius, i, m. Luftspringer, szökellö (könnyen, felszökellö, ugró, majd repüllö) játékos. 4) v. Pokritec, Pretwářňík 2) Nro.
kagklerčin, a, e, *adj. poss.* praestigiatricis der Gauklerinn gehörig, alakosnéé, szemfény-vesztönéé.

Kag=

Kagklereňí, á, n. v. Kagklerstwí.
kagklerik, il, ím V. I. *imp.* kagkler: praestigiari, ludionem (praestigiatorem) esse: ein Gaukler seyn: Gauklerei treiben: szemfény - vesztönek lenni, alakoskodni. *Syn.* kagklerowat, kagklowat, kagklerem bit.
Kagklerka, i, f. praestigiatrix, icis, f. ludionis uxor: Gauklerinn, alakosné, szemfény-vesztönö, zsibné.
kagklerow, a, e, *adj. poss.* ludionis, praestigiatoris: dem Gaukler gehörig, alakosé, szemfény-vesztöe, zsibó.
Kagklerowáňí, á, n. v. Kaglerstwí.
kagklerowat, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: v. kagklerik.
Kagklerowáwáňí, á, n. *nom. Verb.* ex seq.
kagklerowáwat: al, ám, *freq.* ex kagklerowat.
kagklersti *adu.* more ludionum (praestigiatorum) praestigiatorie: gauklerisch, gauklermäßig: alakos (zsib, szemfényvesztö) módon. *Syn.* pokagklersti, kagklowňe.
kagklerskí, á, é, *adj.* ludiones adtinens. praestigiosus, a, um: gauklerisch, die Gaukler, betreffend: alakosi, szemfény-vesztöi, szemfény-vesztös, szemfény - vesztöket illetö, alakosokhoz való. *Syn.* kagklowní.
Kagklerstwí, á, n. praestigiae, arum, f. pl. ludionis ars, praestigiatio, nis, f. die Gaukelei, Gauklerei, Gaukelpossen, das Gaukelspiel, Gaukelwerk: szemfény - vesztés, alakos (szemfény - vesztö) játék, alakoskodas, alakos mesterség. *Syn.* Kagklereňí, Kagklerowáňí, Kagklowáňí.
† **Kagklír**, e, m. v. Kagkler.
Kagklowáňí, a, n. v. Kagklerstwí.
kagklowat, lowal, lugem V. I. *imp.* lug: v. kagklerik.
kagklowňe *adu.* v. kagklerski.
kagklowní, á, é, *adj.* v. kagklerskí.
Kagla, i, m. nomen bovis, ein Ochsenname, ökör neve.
Kahan, a, m. v. Kahanec. 2) v. Gank.
Kahančeček, čka, m. *dem.* ex seq.
Kahanček, a, et nečka, m. *dem.* ellychniolum, i, n. lampadula testacea: ein irrdenes Lämpchen, métsetske. *Syn.* črepowá Lampička.
Kahanec, nca (*boh.* nce) m. ellychnium, i, n. *Vitruv.* lampas testacea: eine irrdene Lampe, der Dacht, méts. *Syn.* črepowá Lampa.
kakaní, á, é, *p. c.* cacatus, merdatus, excretus, a, um: gekackt, szaratott. *Par. Páp. Syn.* kaleni, pluhawení, wipluhawení, sraní, wisraní, wilahčení, wiložení. 2) cacatus, excremento infectus: mit Dreck besudelt, szarral motskoltatott, rutittatott. *Syn.* pokakaní, popluhawení, posraní. *Usus.* kakaní (i. e. witrídupskí, wikíraci, prdelni) Papír: cacata charta *Catull.* höchst elendes Papier, Abwischpapier: seg - törlö papiros. *Par. Páp.*
Kakáňí, á, n. cacatio, merdatio, excretio, naturae (alvi) exoneratio: das Kacken, Scheißen: szarás. *Syn.* Kaleňí, Nečisteňí, Pluzaweňí, Sráňí, Wilahčeňí, Wilahčowáňí, *boh.* Káleňí.
kakat, al, ám, V. I. *imp.* kakag: cacare (-co, avi) *Horat.* merdare, excernere, ster-

stercus (excrementum) edere, naturam (alvum) exonerare necessitatem peragere (absolvere) zu Stuhle gehen, kacken, scheißen, seine Nothdurft verrichten, den Leib erleichtern: szarni (-rom), szükségre menni. *Syn.* kalit, nečistit, pluhawit, srat, wilahčit (-čowat) sa, potrebu činit, na potrebu jsť, *boh.* Káleti. *Usus.* Ťažko (twrde, twrdo) kakat, i. e. twrdu Stolicu mat: cacare durum *Martial.* hartleibig seyn, harten Stuhl haben: nehezen szarni, kemény székének lenni. Chcet kakat (i. e. na potrebu prirodenu jsť) cacaturire (io, ivi) *Martial.* zu Stuhle gehen wollen, szarhatni (szarhatnám. *Par. Páp.*) 2) cacare, excremento inficere: bestuhgängeln, mit den Excrementen besudeln: szarral motskitani, rútitani. *Syn.* pokakat, popluhawit, posrat.

* Kakan, u. *indecl.* v. Kakawa.

Kakawa, i, f. Strom: Cacao, Theobroma Cacao *Linn.* avellana Mexicana: Cacaobaum, mekszikai mogyoró-fa. 2) geg Bob neb Orešek: Cacao, avellana Mexicana: Cacao, Cacaobohne: mekszikai mogyoró.

Kakáwáňí, á, n. *nom. Verb.* ex seq.

kakáwat, al, ám, *freq.* ex kakat.

kakawe *adv.* cacatorie, cacando: kackend, scheißend: szarva. *Syn.* kaliwe, srawe.

kakawí, á, é, *adj.* cacatorius, a, um: kacklich, scheißlich; kackend, scheißend: szaró, szaros. *Syn.* kaliwí, srawí.

kakawowí, á, é, *adj.* ex cacao, ex avellana Mexicana: von (aus) Cacao, mekszikai mogyoróból való.

* Káčič, u et a, m. v. Šachor.

* Káčiči, á, n. idem.

Kakula, i, f. podex, icis, m. *Horat.* Oeffnung des Mastdarms, der Hintere, Arsch: alfel, segg, segg-lyuk. *Par. Páp. Syn.* Prdel, Rit, Zadek.

Kal, a, m. *ex* kálat: fissura *Plin. H. N.* ruptura, ae, f. fissum, i. n. die Spaltung, Ritz, Spalt: hasadék. *Syn.* Puklina, Rozpuklina, Šklebina, Špara. *Aliud est.* Štrbina.

Kal, u, m. *ex* kalit: faex, fex, cis, f. sedimentum, i, n. der Bodensatz, Drusen, Hefen; das Unreine, das sich unten setzt: allya valaminek. *Syn.* Sad, Sed, Sedlina, Spodek. Olegowí (olegní) kal: amurca, ae, f. *Varr.* der Oelsatz, Oelhefen: olaj seprejé, melly fenékre száll, olaj allya. *Aliud est.* olegowé Mláto, seu olegowí Kuch, et oliwowé Lušťini. Wodní kal, i. e. Múl: limus, i, m. *Horat. Virg.* lutum lentum in littore *vel* fundo aquarum: der Schlamm, Koth: iszap. 2) *boh.* v. Drožde, et Kwasňice.

Kalamár, a, m. graphiarium *Martial.* atramentarium, vasculum scriptorium, pennarium, calamarium, i, n. theca calamaria: das Tintenfaß, zur schwarzen Tinte, téntás edény, kalamáris, pennaváris, pennatartó. *Par. Páp.*

† Kalamáč, e, m. idem.

Kalamárčeček, čka, m. *dem.* ex seq.

Kalamárček, a, et ečka, m. *dem.* ex Kalamárek.

Kalamárčíček, čka, m. *dem.* ex seq.

Kalamárčík, a, m. *dem.* v. seq.

Kalamárek, rka, m. *dem.* atramentariolum, calamariolum, graphariolum, pennariolum, i,

i, n. das Tintenfäßchen, kalamáriska, pennaváriska, penna (ténta) tartótska, kis kalamáris. *Syn.* Kalamárček, Kalamárčík, Kalamáták.
Kalamáták, u, m. idem.
Kalamáťisko, a, n. *contemt. et exagger. ex* Kalamár.
kalamárowí, á, é, *adj.* calamarium adtinens, calamarius, a, um: das Tintenfaß betreffend, dazu gehörig: kalamárishoz-való.
kálaní, á, é, *p. c.* fissus, a, um: gespalten, getheilt: hasitott, hasíttatott. *Syn.* ſčépaní, ſčípaní.
Kálání, á, n. fissio, nis, f. die Spaltung Zertheilung, das Spalten: hasítás. *Syn.* Ščepání, Ščípání.
Kalapodia, i, f. v. drewení Črewíc.
kálat, al, ám V. I. *imp. ag.* findere, *lignum Virg.* ſpalten, zerſpalten, das Holz: hasítani. *Syn.* ſčépat, ſčípat.
† Kalaun, u, m. v. Kalún.
† Kalaunek, nku, m. v. Kalúnek.
† Kalaunkář, e, m. v. Kalúnkář.
† Kalauſ, a, m. v. Kalúſ.
* Kalauſek, ſka, m. v. Kalúſek.
Káláwání, a, n. *nom. Verb.* ex seq.
kálávat, al, ám, freq. ex kálat.
Kalbog, a, m. nomen viri, ein Mannsname, férfi-név.
Kalcedon, a, m. drahí kameň: chalcedonius (*lapis.*) i. m. *Plin. H. N.* Kalzedon, Chalcedon, ein Edelſtein: Óniks, *drága kö.* Usus. *a*) bili kalcedon čerweno neb žlto ſtrakowati, sardonix, Kalcedon mit rothen oder gelben Streifen. *b*) béloočkowati kalcedon, Onyx, der Chalcedon mit weiſſen Cirkelförmigen Linien. Estner. Oniks dragakö. *Syn.* Onichel.
2) Meſto w Bithinii: Chalcedon (Calcedon), is, f. Chalcedon, Stadt in Bithynien, Byzanz gegen über: Kaltzedon, *bithiniai város.* W Bithinſkém kalcedoně: Chalcedone in Bithynia.
kalcedonowí, á, é, *adj.* ex chalcedonio, chalcedonius, onychinus, a, um: aus (von) Kalzedon (Onyx) gemacht, onychiſch: óniksi, óniksból-való. *Syn.* onichlowí.
kalcedonſkí, á, é, *adj.* chalcedonius *Cic.* a, um: chalcedoniſch, in oder aus Chalcedon: kaltzedoniai, kaltzedonból-való.
Kalemberek, rku, m. i. e. holí Wrch pri Wídni: mons Cecius, Kalenberg, Kerzberg bei Wien. Tzetzius *hegy.*
Kalendár, a, m. calendarium, i, n. fasti, orum, *m. pl.* das Kalender, Jahrbuch, Tagbuch, der Allmanach: kalendáriom. *boh.* Kalendár, Minuce. *Prov.* Staríge to kalendár: antiquus dierum est hic homo, multorum meminit: dieſer iſt ein betagter (recht alter) Mann, ez igen koros ember, sokakról emlékezik. Moga hlawa neňí Kalendár, i. e. gá na wſecko pamatat nemožem: meum caput non est calendarium; non possum omnia memoria retinere (omnium meminisse) mein Kopf iſt kein Kalender: ich kann nicht aller Sachen ingedenk ſeyn: az én fejem nem kalendáriom; én mindent eszemben (emlékezetemben) nem tarthatom. Kalendáre robit, i. e. w Miſlenkách poſtawením bit; hluboko miſlet: melancholicum (hypocondriacum) esse; cogitationibus distineri (occupari, immensum *vel* obrutum esse)

sse) Kalender machen, in seinen Gedanken vertieft seyn: gondolattyában el-merülni. Dobre :: tu magte, podme s Pánem Bohem: zapisme tento Deň) Kalendári nowém.
Kalendáč, e, m. idem.
endáreť, rka, m. dem. v. seq.
endárik, a, m. dem. calendariolum, i, n. das Kalenderchen, kalendáriomotska. Syn. alendáreť.
endáriško, a, n. contemt. exagger. ex Kalendár.
ní, á, é, p. c. turbatus, turbidus redditus, a, um: trübt, trübe gemacht: zavartt, zavarodott. Syn. múťení. 2) maculatus, commaculatus, contaminatus, foedatus, inquinatus, pollutus: besudelt, fleckt: motskoltatott, rútíttott, undokittatott. Syn. čisťení, spiňení. 3) v. kaní.
ňí, á, n. turbatio, nis, f. Trüben, Trübemachen: zavarás, zavarítás, zavarodás. n. Múťeňí. 2) maculatio, commaculatio, contaminatio, datio, inquinatio, pollu-: Besudelung, das Besudeln, fleckung: motskolás, motsás, rútítás, undokítás. Syn. čisťeňí, Špiňeňí, boh. eti- Káľeňí. 3) v. Kakáňí.
keňí, n. v. Kaleňí 2 Nro. v. Kakáňí.
áb, u, m. brassica gongylodes Bauhin. et Linn. lrabi, Kohlrübe, Oberrübe, der Erde: kaleráb, kalerábi.
ábček, u, et bečku, m. ex seq.
ábek, bku, m. dem. ex eráb.
ábík, u, m. idem.
ábisko, a, n. contemt. et gger. ex Kaleráb.
II. Iii

kalerábowí, á, é, adj. e brassica gongylode, aus (von) Kohlrabi, kalerábi, kalerábos, kalerábból-való.
† Kalef, u, m. v. Koč, Kočáľ.
† káleti, el, ím: v. kalit 2 Nro. 2) v. kakať 1 Nro.
† Kalfaf, u, m. v. Líčidlo 1 Nro. 2) v. Maltowňa. 3) v. Wínowá Kanew.
† Kalhoti, f. pl. v. Galoti.
† Kalhotki, tek, f. pl. dem. v. Galotki.
Kalich, a, et u, m. ke Mši Swateg: calix, icis, m. der Kelch zu der heiligen Messe: kéhel, et kelyh Par. Páp. Szent Miséhez-való. vulg. Kaluch. Usus. Kalich na starodáwní Spósob (starodáwním Spósobém) sprawení: calix antiquo opere perfectus, ein auf alte Art verfertigter Kelch, régi módra tsinált kelyh. 2) na Pití: v. Pohár.
Kalina, i, f. Stromček: opulus, i, f. Varr. Viburnum opulus Linn. sambucus palustris Dodon. der Bachholunder, Wasserholunder, Schwelkenbaum: kanyafa, borza-fa, pataki (vizi) bodza-fa. 2) Owocí, neb čerwené Gahodi: bacca opuli (viburni opuli, sambuci palustris) opulum, i, n. die Drosselbeere, Kalinkenbeere, Beere des Wasserholunders, Wasserholundersbeere: borza. Aliud est. Krušina, Lohiňa, Brekiňa. Napí sa Wína, budeš čerwení, gako Kalina.
Kalinečka, i, f. dem. ex seq.
Kalinka, i, f. dem. ex Kalina.
kalinowí, á, é, adj. ex opulo, opuleus, a, um: aus (von) Bachholunder, borzai, borza-fából-való. Aliud est. krušinowí.

Ka-

Kaliſček, a, et ſečka, m. *dem.* ex Kaliſek. *vulg.* Kaľuſček.

Kaliſko, a, n. v. Hnogiſko. 2) v. Hnogňica. 3) v. Barina, 2 Nro. 4) v. Kaluža, Barina 1 Nro.

Kaliſek, ſka, m. *dem.* caliculus, i, m. parvus calix: das Kelchlein, ein kleiner Kelch: kelyhetske, kis kéhel. *vulg.* Kaluſek. 2) v. Pohárek.

† **Kaliſek**, ſku, m. *dem.* idem.

† **Kaliſke**, n. v. Kaliſko per 4 Nros.

* **Kaliſko**, a, n. idem.

kaliť, il, ím, V. I. *imp.* kal: turbare, turbiolare, turbidum reddere: trüben, trübe machen, z. B. das Waſſer: zavarni, zavaritani. *Syn.* múťiť. 2) maculare, commaculare, contaminare, foedare, inquinare, polluere: beſudeln, beflecken, bemackeln: fertöszteni, motskítani, motskolni, piszkolni, piszkítani, rútítani, szeplösíteni, tsúnyítani, undokítani. *Syn.* nečiſtiť, ſpiniť, piſkať, *boh. etiam* káleti. 3) v. kakat 1 et 2 Nris. II *rec.* turbari, turbidari, turbidum reddi: trübe werden, zavarodni, zavarosodni. *Syn.* múťiť ſa. 2) maculari, commaculari, contaminari, foedari, inquinari, pollui: beſudelt werden, ſich beſudeln: motskolódni, öszve motskolodni. *Syn.* nečiſtiť (ſpiniť) ſa

Kaliwáňí, á, n. *Nom Verb.* ex seq.

kaliwať, al, ám, *freq.* ex kaliť. II. *rec.* kaliwať ſa, freq. ex kaliť ſa.

kaliwe *adu.* v. kakawe.

kaliwí, á, é, *adj.* v. kakawí.

Kaliwoda, i, m. cognomen bohemicum, ein böhmiſcher Zuname, tseh vezeték név.

Kalkiſ, u, m. placenta ex zea mays: der Kukurutz kuchen, Breikuchen: Málé. *vulg.* Kelkiſ.

† **Kalmuſ**, u, m. v. Horec.

kalňe *adu.* turbide; trübe, zavaroson. *Syn.* múťňe.

kalní, á, é, *adj.* turbidus, a, um; trübe, z. B. Bier; zavaros. *Syn.* múťní. Kalná Woda: turbida aqua; trübes Waſſer, zavaros víz. Kalnu Wodu piť: aquam turbidam bibere, trübes Waſſer trinken, zavaros vizet inni.

Kaloča, i, f. Meſto uherſké: Colocza, *Civitas Archi-Episcopalis in Comitatu Soltensi*: Kalotſcha, eine Stadt: kalotsa, *érseki város.*

Kaločan, a, m. Coloczensis homo, ein Kalotſchaer, kalotsai ember.

kaločančin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Kaločanka, i, f. Coloczensis *femina*, eine Kalotſchaerinn, kalotsai aszszony.

kaločanow, a, e, *adj. poss.* ex Kaločan.

kaločſkí, á, é, *adj.* Arcibiſkup: Coloczensis Archi-Episcopus, Kalotſchaer Erzbiſchof, kalotsai Érsek. Kaločſké Arcibiſkupſtwo: Coloczensis Archi-Episcopatus, das kalotſchaer Erzbiſthum, kalotsai Érsekség.

† **kalokrewňe** *adu.* v. kalokrwňe.

† **kalokrewní**, á, é, *adj.* v kalokrwní.

† **Kalokrewnoſť**, i, f. v. Kalokrwnoſť.

kalokrwňe *adu.* melancholice, atrobilariter, atrobiliose: melancholiſch, ſchwermüthig, ſchwarzgallig: fekete-epésen. *Syn.* černožlčňe. 2) moeste, melancholiſch, traurig: szomorún *Par. Páp.* szomorúan, keservesen, keserüségesen, keseregve. *Syn.* ſmutňe, truchliwe. Welmi ka-

kálokrwně: nimis moeste, zu traurig, igen keservesen. 3) morose, acerbe, austere, severe, torve, distorte: gallensüchtig, gallsüchtig, mürrisch, herbe: komoruan, komorúl, keményen, viszszásan. *Syn.* kiſele, kruke, zuriwe. *Aliud est.* zlčnaťe. *boh.* Kalokrewňe.
kálokrwní, á, é, *adj.* melancholicus, atra bili praeditus, atrobiliosus, a, um; atrobilaris, e: melancholisch, schwermüthig, schwarzgallig, viele schwarze Galle habend: fekete-epés, kinek testében fekete epe vagyon, melly miatt kesereg és komor kedvü, gyakorta eszelös-is. *Par. Páp.* *Syn.* černozlční, *boh.* kalokrewní. Aliud est zlčnatí. 2) moestus, tristis: melancholisch traurig: szomorú, keserves, kesergö. *Syn.* ſmutní, truchliwí. Welmi kalokrwní: nimis moestus, zutraurig, felette szomorú. Welice kalokrwneg Twári: moestissimo vultu, sehr trauriges Gesichts Frau, szomorú ábrázatú aszszony. 3) morosus, acerbus, austerus, severus, torvus distortus, difficilis: gallensüchtig, gallsüchtig, mürrisch, herbe: komor (nehéz) kedvü, komor, makats, kemény, viszszás. *Syn.* kíſelí, krutí, zuriwí.
[Kal]okrwnoſt, i, f. melancholia, [m]elania *Plin.* ae, f. atrabi[lis]: Melancholie, schwarze Galle, Schwermuth: szomorító [fek]ete epe, emberben nehéz [ked]v indító gonosz fekete nedvesség, sár a' testben, mé[lan]kolia. *Par. Páp. Syn.* čer[no]zlč, Černozlčnoſt, *boh.* [Kal]okrewnoſt. *Aliud est* Zlčna[toſt]. 2) moestitia, tristitia, [tri]stitudo: Melancholie, Trau[rigkei]t: keserüség, szomorúság. *Syn.* Smutnoſt, Truchliwoſt. Welká Kalokrwnoſt: nimia moestitia, zu große Traurigkeit, mód nélkül-való keserüség. 3) morositas, acerbitas, austeritas, severitas, torvitas, animus acerbus: das mürrische Weſen, die Herbe, Herbigkeit; makats (komor) természet, nehéz kedvüség, makatsság, komor kedv. *Syn.* Kiſeloſt, Krutoſt, Zuriwoſt.
† Kaloti, lot, f. pl. v. Galoti.
† Kalotki, tek, f. pl. v. Galotki.
† Kalowec, wce, m. v. winní Súd.
† Kalowecka, i, f. v. Krčmárka.
* Kaluch, a, m. v. Kalich.
† Kalún, u, m. v. Galon.
† Kalúnek, nku, m. *dem.* v. Galonek.
† Kalúnkář, e, m. v. Galonkár.
† Kalup, u, m. v. Cwal
† Kalupírowáňí, n. v. Cwáláňí.
† kalupírowati, owal, ugi (u), v. cwálat.
† Kalúš, a, m. v. uſatá Sowa.
* Kaluſček, a, et ſečka, m. *dem.* v. Kaliſček.
† Kalúſek, ſka, m. *dem. ex* Kalúš: v. Sowička, Sowka. 2) v. Pipíſcka.
* Kakuſek, ſka, m. *dem.* v. Kaliſek.
* Kakuſíček, čka, m. *dem.* v. Kaliſček.
* Kakuſík, a, m. v. Kaliſek.
Kaluža, i, f. lacuna, ae, f. illuvies, ei, f. lacus, us, m. palus, udis, f. die Lache, Kothlache, Pfütze, ein Sumpf: pots, potsalék, potsolya, tótsa, vizálló, motsár, tó. *Syn.* Bariņa, Bahno, Bahňiſco (-ſko), Kaliſco, Kaluzina, Mláka, Močarina, Močidlo, *boh.* Bahňiſke, Dumploch, Kaluže, Kaliſte, Lúže. *Usus.* To bola Kaluža Krwi; gá ſem tolko Krwi newidel, gako tu.

 ka-

kalužawe *adu.* v. kalužnaté.
kalužawí, á, é, *adj.* v. kalužnatí.
Kalužawost, i, f. v. Kalužnatost.
† Kaluže, f. v. Kaluža.
Kalužička, i, f. *dem.* ex Kalužka.
Kalužina, i, f. v. Kaluža.
Kalužisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kaluža.
Kalužka, i, f. *dem.* lacunula, ae, f. parva lacuna (palus), lacusculus, i, m. parvus lacus; kleine Lache (Pfütze), das Pfützchen: potska, potsolékotska, potsolyka, tótska, tavatska *Par. Páp.* kis tótsa. *Syn.* Močarinka, Močidelko.
kalužnaté *adu.* lacunose, paludose: sümpfig, potsosan, potsalékosan, potsolyásan, tótsásan, motsárosan, tovasan. *Syn.* bařinaté, kalužawe, mlákawe.
kalužnatí, á, é, *adj.* lacunosus, paludosus, a, um; lacustris, palustris, e. sümpfig: potsos, potsalékos, potsolyás, tótsás, motsáros, tovas, tói, motsári. *Syn.* bařinatí, kalužawí mlákawí.
Kalužnatost, i, f. lacunosa (paludosa) conditio, constitutio, natura: eine sümpfige Beschaffenheit, tóság, motsárság, potsság, potsalékosság. *Syn.* Bařinatost, Kalužawost, Mlákawost.
Kalwária, i, f. Calvaria, ae, f. Mons Calvariae: die Kalvarie, der Kalvarienberg: kalvária, kalvária hegy. *Syn.* kalwáriowí (kalwárskí) Wrch. Na kalwárii: in monte Calvariae, auf der Kalvarie, kalvárián, kalvária hegyén.
kalwáriowí, á, é, *adj.* v. seq.
kalwárskí, á, é, *adj.* Calvariam adtinens, die Kalvarie betreffend, kalváriát illetö, kalváriához-való, kalváriai. *Syn.* kalwáriowí. *Usus.* Kalwárskí Wrch, kalwárská Hora: v. Kalwária.
Kalwín, a, m. Calvini assecla, calvinista, ae, m. Helveticae Confessioni addictus: ein Kalviner, kálamista, kálvinista.
kalwínčin, a, é, *adj. poss.* calvinisticae feminae, der Kalvinerinn gehörig, kálamista aszszonyé, kálamistánéé.
Kalwíňisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kalwín
Kalwínka, i, f. calvinistica (Helveticae Confessioni addicta) femina, eine Kalvinerinn, kálamista aszszony, kálamistáné, kálvinistáné.
kalwínow, a, e, *adj. poss.* calvinistae, dem Kalviner gehörig, kálamistáé, kálvinistáé.
kalwínskí, *adu.* calvinistice, kalvinerisch, kalvinisch, nach Art der Kalviner: kálamistáúl, kálvinistaul, kálamista módon. *Syn.* pokalwínsku.
kalwínskí, á, é, *adj.* calvinisticus, a, um: kalvinerisch, kalvinisch, die Kalviner betreffend: kálamista, kálamistákat illetö.
Kalwínskí Kostel: Helveticum oratorium, Kalvinergebethaus, kálamista könyörgö ház.
Kalwínstwí, á, n. Helvetica Confessio, secta Calviniana, calvinismus, i, m. Kalvinerglaube, Kalvinerbekenntniß: kálamista vallás.
Kalwínstwo, a, n. *collect.* i. e. Kalwíňi: Calvinistae, Calviniani, Helveticae Confessioni addicti: die Kalviner, kálamisták.
kam? *adu.* quo, quonam, quorsum? wohin hová, hát hová, melly-felé? *Syn.* kde. *Usus.* Kam ideš? quo vadis (abis) wo gehst du hin? hová mégy? *Par. Páp.* Kam chceš? quo ten-

tendis? wo willst (zielst) du hin? hová igyekezel (szándékozol tzélozol)? Badám (widím), kam chceš: observo (animadverto) quo tendas? ich sehe, wo du hin willst (wohin willst du): sajdítom (észre veszem, látom), hová szándékozol. Wím kam cílíš (čo míňíš, čo poweděť chceš): novi (scio), quo tendas: ich weiß wohl, was du meinst (was du willst sagen): jól tudom, mit akarsz mondani (mit gondolsz). Newím (powec mi), kam ide: nescio (dic mihi), quo eat: ich weiß nicht (sag mir), wohin er geht: nem tudom (mondd-meg), hová mégyen. Nech ide, kam chce: quocunque eat, er mag gehen, wohin er will: wohin er auch geht (gehen mag): mennyen akar hová. Kam chcete ist? kam idete? quo tenetis iter? quo tenditis? wo wollt ihr denn hingehen? hová igyekeztek menni? *Par. Páp.* Kam sa podegem (poděť, obrátiť mám) ah quid agam! quo me vertam! was soll ich thun? wo soll ich mich hinwenden! hová legyek! *Par. Páp.* Newím, kam sa poděť (obrátiť) mám! nescio, quo me vertam! ich weiß nicht, wo ich mich hinwenden soll! hová legyek, nem tudom! Kam si sa podel? quo abiisti? quorsum recessisti? wo bist du denn hin? hová lől-el? *Par. Páp.* Newi kam: *a*) i. e. kam sa má poděť (obrátiť), kam má ist: nescit, quo se vertat: er weiß nicht, was er thun soll (wo er sich hinwenden soll) nem tud magán segiteni; fel-sültt a' dologban, nem tudgya, mellyfelé fordúllyon; nem tud merre fordúlni. *b*) i. e. newí kade s Konopi: v. Konopa. *Prov.* Kam Noha, kam Ruka; kam Ocas, kam Hlawa: i. e. Búchání od Duba k Dubu, neporádné Mluwení: scopae dissolutae, indigesta oratio: ein ungeräumtes Plaudern, nicht zusammen hangende Rede. Es hat weder Hände noch Füsse: se füle, se farka. v. To aňi Noh, aňi Ruk nemá, sub Noha. Kam Weter, tam Pláść: *a*) i. e. wetrowí, wrtkawí, nestagní, nestálí Člowek: vertumnus, vertumnis natus iniquis *Horat.* Utraque mutans sententia *Zenod.* Versatilis Artemon. *Plutarch.* Protheo mutabilior. Pennula omni vento exposita. Homo sui dissimilis, ac moribus inaequalibus praeditus. Homo lubricae fidei, et incertarum partium (omnium horarum): ein Wetterhahn, Windbursche, unbeständiger Mensch: minden szélnek köpönyegje; állhatatlan (változó órái, minden *úgyvagyonra* hajló) ember. *b*) i. e. Gak Weter wege (duge), tak Plachti obrácagú: utcunque est ventus, exin velum vertitur. *Plaut.* Pallium accommodare ad ventum. Tempori servire. Tempora temporibus tempera: man richtet die Segel nach dem Winde, a' vitorlákat mind a' szél felé fordítyák. 2) quorsum? quo fine? quem in finem? cui usui? wohin, wozu, zuwas: mire, mivégre. *Syn.* načo, kčemu: *Usus.* Kam to? (i. e. co stím? načo neb k čemu ge to? quorsum est opus? quorsum istud? wohin damit? zu was ist dieses? hová kell ez? mire való ez? *Par. Páp.* Kam tehda teto Weci (s timito Weci)? quorsum haec tandem?

wo-

wohin denn mit diesen Sachen? hát már ezek mire valók? *Par. Páp.* Kam teto twé Slowa? quorsum haec tua verba? zu welchem Ziele und Ende sagst du dieses? mi végre mondod ezeket? mit jelentesz ezen szavaiddal? 3) *In oppositione penes comparativa adverbia:* Kam dáleg: quo diutius, quo longius: je länger, je weiter: hová tovább. *Par. Páp.* Kam dál horseg: quo diutius, eo peius: je länger, je schlechter: hová tovább roszszabbúl; mennél tovább, annál roszabbúl. Kam wíc: magis ac magis, quo magis: je mehr, hová tovább (több) *Par. Páp.*

Kamarát, a, m. w Towarisstwe, neb we Wogne: socius, consocius, i, sodalis, consodalis, is, commilito, nis, m. Camerad, Kamerad, Gesellschafter, mit dem man großen Umgang hat, Mitsoldat: pajtárs, pajtás. *Syn.* Pagtáš, Towariš, *boh.* Kotník. *Prov.* Taki Chlap, gaki (gakowí) Kamarát. Kdo koho poznat chce, nech na kamaráta pozre (nech na Towaríša wzhledne) noscitur ex socio, qui non cognoscitur ex se: ein Mann wird an seiner Gesellschaft erkennt; so der Mann, wie der Kamerad. társából esmérheted-meg, a' kit egyébb aránt meg-nem esmérsz. Minémü a' társa ollyan ő-is (az ember-is) maga. 2) w Urade, w hodnosti: collega (conlega) ae, m. *Cic.* Amtsgenosse, Amtsgehülfe, College: tiszti-társ, kalandos társ. *Par. Páp. Syn.* Spoluradní, Spolutowariš. *Plur. nom.* Kameráci: collegae, Amtsgenossen, Collegen: kalandos társak. *Par. Páp. vulg.* Koleg (a) Kolleg.

Kamarácení, é, n. conversatio, unio, nis, f. das Gesellen, die Gesellschaft) freundschaftlicher Umgang: társolkodás, pajtáskodás. *Syn.* Towarišení.

kamarátiť, sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* rat sa: mutuo conversari, familiaritatem colere; amicitia iungi (coniungi) sich gesellen, eine Gesellschaft (Freundschaft) haben: egymással társolkodni, barátkozni, pajtáskodni. *Syn.* towarišiťsa.

kamaratski *adv.* contubernaliter, manipulariter: rottmäßig, cameradisch, gesellschaftlich; nach Art eines Cammeraden: paj-társ módon. *Syn.* pokamarátski, towarišski.

kamerátski, á, é, *adj.* contubernalis manipularis, e: zur Rotte gehörig, kameradisch, die Kameraden betreffend: pajtársi, paj-társokat illető, sereghez (bandához, pajtássághoz) tartozandó. *Syn.* towarišski, *boh.* rotní.

Kamerátstwo, a, n. *collect.* contubernium, i, n. societas tis, f. manipulus, i, m. die Rotte, Gesellschaft, Bande, Zunft: társaság, banda, szövetség, pajtásság. *Syn.* Towarišstwo, *boh.* Rota.

Kamaš, a, m. adolescens, iuvenis: Jüngling, ifjú, legényke. *Syn.* Mládenček, Pacholek, Parobek, Suhag, *boh.* Ginoch: *Aliud est.* Lenoch (a)

Kamašisko, a, n. *contemt et exagger. ex* Kamaš.

Kamaura, i, f. v. Čápka.

Kameň, a, m. lapis, idis, m. *graece* lythos: der Stein, kő. *Syn.* Skala, *boh.* Kámen. *Usus.* Dérkowatí, neb. dírkowatí Kameň, i. e. pumex, icis, m. *Plaut. Plin. H. N.* Bimsstein, Reibstein, dient zum

Glät-

itten der Bücher, der Haut . tajték-kö, láb vakaró, könü likatsos kö. *Par. Páp. h.* třici (Sitkowatí) Kámen. rahý Kameň: gemma, ae, f. pis pretiosus: ein Edelgestein, rága kö. - Hadi Kameň: v. adi. Hrobní Kameň: v. Hrobík (u) Hromowí Kameň: v. romowí. Hubowí Kameň: v. ubowí. Karbunklowí Kameň: . Karbunkel. Kohúti Kamen: llectorius (lapis) i, m. alletoria, ae, f. lapis in ventriculo galli nascens: der Kapaunenstein, Kaphahnstein: kakaskö. Křesací Kameň: v. Křemeň: Krwní Kameň: *a*) s Člowěka: haematites, ae, m. *Plin. H. N.* lapis de homine: der Blutstein, vér-kö. *b*) lúpawí, na teňučké kúsky neb Plesky sa rozberagící: schistus lapis *Plin. H. N.* schistus, i, m. schifriger Blutstein, hasadó kö. *Par. Páp. boh.* Krewní Kámen — Laštowčí (laštowičí) Kameň, i. e. Laštowičen: chelidonius lapillus *Plin. H. N.* chelidonium, i n. Schwalbenstein. fetske-kö. Lazúrowí Kameň: v. Lazúr: Ledwowí (mechúrní, mechúrowí) Kameň: v. *infer.* Kameň 4 Nro. Mlínský Kameň: lapis molaris, Lech, Mühlstein: malom-kö. *boh.* Slaka celá z Tigle snatá. Mramorowi Kameň: lapis parius, Marmorstein, márvány-kö. Mrtwársky (mrtwé Těla strávugící) Kamen, i. e. Mrtwárník: sarcophagus lapis *Plin. H. N.* sarcophagus, i, m. Sarkstein, Art von Stein oder Marmor, worin die Körper der Todten binnen vierzig Tagen verzehrt sind: test-évö kö. Nekresaní (nekesaní, newihladení, drsnatí) Kameň: crudus (impolitus) lapis, der Bruchstein, faragatlan kö. Olegní Kameň: cos cretica (olearia), cos olearis: der Oelstein, beretva-kö — Orlíčí Kameň: aëtites, ae, m. aetitis, is, f. *Plin. H. N.* (gemma) Adlerstein ein Edelstein, der eine Aehnlichkeit mit der Farbe des Adlers hat: sas-kö *Aliud est* Gagát. Palírowací (drahé Kameně palírugící) Kameň, i. e. Palírowník: smiris, *et* smyris: Schmergel, üvegeket metszö kö. *Par. Páp.* Pígací (písečnatí, pískowí) Kameň: lapis bibulus *Virg.* arenaceus, arenarius: Sandstein, fövenyes kö, zörönyö kö. *Par. Páp.* Skusowní (*boh.* probířský) Kámeň, kterím sa Stříbro, Zlato probuge (skusuge), i. e. Skusowník: coticula *Plin. H. N.* obrussa *Cic. Suet.* ae, f. lapis lydius *Plin. H. N.* heraclius (heracleus): Probierstein, Goldprobe, Silberprobe: próba-kö. Slagfowní Kameň: v. Brus. Špicatí (končití) Kameň, i. e. Skala: saxum, scopulus, i, m. Steinfels, köszál, kö-szikla. — Štwerhranatí (štworhranní, štworouhelní, *vulg.* kwadrátowí) Kameň: lapis quadratus, Quaterstein, Quadratstein: négy szegletes kö. Swětlí Kameň: v. Lazúr. — Tachnúcí Zelezo Kameň: v. Magnét. Uhelní Kameň: lapis angularis, Eckstein, szeglet-kö. Uhelné Kameně, Winowí Kameň: tartarus, Weinstein, bor-kö. Rozhaňací (rozpúšťagící) winowí Kameň: tartarus solubilis, lösender Weinstein, oszlató bor-kö. Witriolnatí neb Witriolowaní (witrolímowaní (winowí Kameň: tartarus vitriolicus, vitriolirter Tartar, gá-

gálitz - kövel el - készitett borkö. Wikazní (hwězdnatí, hwězdowí) Kameň: asterias, ae, m. *et* astroites, ae, m. *Plin. H. N.* Siegesstein, Sternstein, ein Edelstein: tsillag-kö, vitéz-kö. Wodňí Kameň: lygdos (us), i, m. *Martial.* lygdinus lapis *Plin. H. N.* Wasserstein, ein gewisser weißer Stein: viz kö. Wrhcabňí Kameň: v. Kameň *infer.* 2 Nro. Žabí (žabací) Kameň, i. e. Žabec, Žabica: bufonites, chelonites, ae, m. chelonitis, idis, f. *et* chelonia, ae, f. *Plin. H. N.* lapis bufonius: Krötenstein, béka kö *Par. Páp.* békasó. Zawírací (Sklepení neb klenutí zawíragící) Kameň: umbilicus, tholus i, m. Schlußstein, der Schlußbalken; boltozatnak függö küldöke, mellyre egygyet 's mást függesztenek. Zázrační Kameň: lapis mirabilis, Wunderstein, tsudálatos kö. *Prov.* Kameň často pohnutí (kterí sa často hibe), Mochem neobrosťe: saxum saepius volutatum non obducitur musco *Lucian.* Qui non potest eodem loco consistere, raro fit ut ditescat: was immer gerührt wird, kann unmöglich wachsen: meg nem mohosódik a' kö, mellyet gyakrabban forgatnak. — Kameň Zlato probuge, Zlato Ludi: lapis auri praestantiam, aurum hominum constantiam probat: Probirstein zeigt die Güte des Goldes, und Gold jene der Menschen an: a' kö, az arany jóságát, az arany pedig probállya az emberek állandósságát. Gakobi Kameň do Wodi uhodil (hodil). Chíru mu (o ňem) není: altum silentium. Tamquam submersus esset, memoria eius non exstat: großes (tiefes) Stillschweigen: Als wenn man es ins Wasser geworfen hätte, man schweigt davon: semmi hire nints, mint a' vizbe hollt embernek. Nagy halgatás vagyon felöle. Mintha az ember a' követ vizbe vetné (vetette vólna). Ťažko ge s Kameňa wikisknúť Wodu, (witlačiť Oleg): *a*) i. e. od Žebráka Palicu pítať: aquam a pumice postulare (postulas) *Plaut.* etwas (z. B. Geld) von einem verlangen, der es selbst nicht hat: nehéz, a' köböl vizet présölni. *b*) i. e. Bárbis Krwú zaplakal, newiprosíš: frustra ab avaro pecuniam petis. Inexorabilis est et durus In quem illud *Homeri*: At tibi perpetuo cor saxo durior omni est: aus einem harten Felsen ist es schwer ein Wasser zu pressen. Es ist sehr hart, einem kargen Halse etwas abzupressen. Von einem Geizigen kann man hart etwas bekommen (erpressen): ha mindgyárt vérrel könyveznél, még sem nyersz semmit. Szoros markú embertöl nehéz kapni valamit. Wetším od seba Kameňem hádzať. Komár Slámku ňese: sus cum Minerva certamen suscipit (certat). Impossibilia tentare: etwas unmögliches vornehmen, követ vetni nálánál (magánál) nagyobbat. Kameň ti w Usoch, a Sol w Očoch: gravis imprecatio. 2) Ostáblowi neb wrhcabňí Kameň: calculus lusorius, scrupulus, i, m. Brettstein, ostábla-kö. *Syn.* Wrhcab. 3) Ledowí Kameň: grando, inis, f. *Cic. Plin.* gen. masc. *Varr.* Hagel, Schloßen, Hagelwetter, Schloßenwetter: kö-esö. *Syn.* Hrad, Krupi, Krupobití. *Usus.* Kameň

 eň padá: grandinat. lapiat *Liv.* es regnet Steine, es allen Steine herab, es hagelt, kö – esö esik. 4) Ledwowí neb mechúrowí (mechúrní) Kameň, w Člowěku: calculus, , m. *Cels. Plin. H. N.* arena, ae, f. lythiasis, is, f. der Stein in der Blase oder Niere, Blasenstein, Landenstein: aréna követske, emberben-való kő, kö – bántás. 5) *Arces notat.* Čerwení Kameň: rubra arx, *in Comitatu Posoniensi*: Biebersburg, vörös kö. Swetlí (*boh.* modří) Kameň: coerulea arx, *in Comit. Neogradiensi*: Blauerstein, kék - kö.

† Kámen, *gen.* kamene (kamena) m. v. Kameň.

Kamenár, a, m. fossor (fractor, sector) lapidum, lapidarius *Pandect.* latomus *Plaut.* i, m. Steinbrecher, Steinhauer, Steingräber: kö - ásó, kö - szegö, kö - vágo. *Par. Páp. Syn.* Lomec, *boh.* Kameňík. 2) lapicida *Varr.* lapidicida, ae, m. quadratarius, i, m. scalptor (sculptor) lapidum: Steinmetz, Steinschneider, der die Steine schneidet: kö - faragó, kö - metszö, kö - vágó. *Par. Páp. boh.* Kamenář. 3) politor lapidum, Steinschleifer, kö - pallírozó (simító) *boh.* Kamenář.

† Kamenář, e, m. idem 2 et 3 Nris.

Kamenárčin, a, e, *adj. poss.* lapidariae, latomae: der Steinhauerinn gehörig, kö - asónéé, kö-szegönéé, kö - vágónéé. 2) lapicidae (scalptoris lapidum) uxoris, der Steinmetzinn gehörig, kö - faragónéé. 3) politricis lapidum, der Steinschleiferinn gehörig, kö - pallírozónéé.

† Kamenářčin, a, o, *adj. poss.* idem 2, et 3 Nris.

Kamenáření, á, n. v. Kamenárstwí.

kamenárit, il, ím V. I. *imp.* nat: lapidarium, lapicidam, politorem lapidum esse: ein Steinhauer, Steinmetz, Steinschleifer seyn: kö - vágónak, kö - faragónak, kö - pallírozónak lenni.

Kamenárka, i, f. lapidaria, latoma, ae, f. uxor sectoris lapidum: des Steinhauers Frau, Steinbrecherinn, Steinhauerinn: kö - ásóné, kö - szegöné, kö - vágóné. 2) uxor lapicidae, Steinmetzinn, kö - faragóné, kö - metszö felesége. 3) politrix lapidum, consors lapidum politoris: des Steinschleifers Frau, Steinschleiferinn: kö - pallírozó felesége.

† Kamenářka, i, f. idem 2 et 3 Nris.

kamenárow, a, e, *adj. poss.* lapidarii, latomi, fossoris (sectoris) lapidum: dem Steinbrecher (Steinhauer) gehörig, kö-ásóé, kö - szegöé, kö - vágóé. 2) lapicidae, quadratarii: dem Steinmetz gehörig, kö - faragóé, kö - metszöé. 3) politoris lapidum, dem Steinschleifer gehörig, kö - pallírózóé (simítöé). *boh.* Kamenař ů.

Kamenárowání, á, n. v. Kamenárstwí.

kamenárowat, rowal, rugem, *freq.* ex kamenárit.

kamenárski *adv.* more lapidariorum, lapicidarum, politorum lapidariorum: auf die Art der Steinhauern, Steinmetzen, Steinschleifern: kö - ásó, kö - faragó, köpallírozó módon. *Syn.* pokamenárski.

kamenárskí, á, é, *adj.* lapidarios, lapicidas, politores lapidum concernens: die Steinhauer Steinmetzer, Steinschleifer betreffend: kö - vágokat, kö -

kö-faragókat, kö-pallírozókat illető.

† kamenářſkí, á, é, adj. idem.

Kamenářſtwí, á, n. ars (professio) latomorum, lapicidarum, politorum lapidariorum, Steinhauerei, Steinmetzerei: Steinschleiferei: kö-vágó, kö-faragó, kö-pallírozó mesterség.

† Kamenářſtwí, n. idem.

† kamenářů et ůw, owa, owo, adj. poss. v. kamenárow 2 et 3 Nris.

Kamenčeček, čka et čku m. dem. ex seq. lapillulus, i, m. Solin. kleines Steinchen, kis kövétske.

Kamenček, a et u, et nečka, nečku, m. dem. ex Kamének: idem.

Kamenec, nca, m. pri Wodě: littus glareosum, glarea littoralis: Ufergries, griesiges Ufer: kövétses part, viz partján lévö követs. Na Kamenci ſedá, kalnu Wodu pigú, drobní Píſek gedá. Prov. Píſek ſ Kamenca kraſt': furari litoris arenas Ovid. Rem ab omnibus neglectam et incustoditam tollere. v. Štrk.

† Kamenec, nce, m. v. Ládek 2) locus Pragae, ein Ort in Prag, Prágában-lévö hely.

Kamének, nka et nku, m. dem. lapillus Ovid. calculus. scrupulus, i, m. kleiner Stein, das Steinchen, Steinlein: kövétske. Syn. Kamenček, boh. Kamínek. 2) w Owoci, owocní: ossiculum fructuum, Steinchen im Obſte, Obſteinchen: gyümöltsökben lenni szokott kövétske. boh. Kameňíčko, Kamínek. 3) Swetlí Kamének, Plur. nom. ſwetlé Kaménki: coerulesum, smaltum, i, n. corroboramentum coeruleum: Waſchblau, blaue Stärke: kék kemenyítö (kövétske, táblátska) Syn. Lazúr, ſwetlí Škrob, ſwetlé Tablički na Škrobení, ſwetlá Farba, boh. modří Škrob, modřá Barwa. Aliud est ſwetlí Ládek, et Witrolím.

Kameňení, á, n. lapidescentia, ae, f. petrificatio, nis, f. das zum Steine werden, kövé-létel, kövé-válás. Syn. Skameňení.

kameňet, ňel, ňím, V. I. imp. kameň: lapidescere Plin. H. N. petrificari: zum Steine werden, kövé lenni (lészek), kövé válni (válom) Par. Páp. Syn. ſkameňet.

Kameňí, á, n collect. lapides, dum, m. pl. die Steine, kövek.

Kameňica, i, f. lapicidina (lapidicina) Cic. lautomia (latomia) Plaut. ae, f. lapidaria latomia Plaut. lautomiae (latomiae), arum, f. pl. der Steinbruch, die Steinbreche: kö-vágó hely, kö-bánya. Syn. Kamenná Baňa, Lom, Lomnica. 2) Gonťanſká Deďiná: possessio Comitatus Hontensis, Kamenitz, kementze, Honth - vármegyei falu: 3) v. Boſorka.

† Kameňice, f. nomen quorundam bohemicorum pagorum, ein Name einiger Ortſchaften in Böhmen, némelly tseh faluknak nevek.

Kameňíčka, i, f. dem. ex Kameňica.

† Kameňíčko, a, n. v. Kamének 2 Nro.

† Kameňík, a, m. v. Kamenár 1 Nro.

Kameňiſko, a, n. salebrum, saxetum, i, n. locus salebrosus (saxosus): ſteinichter Ort, köves kö-sziklás) hely. Syn. Kameňité Meſto.

Ka-

Digitized by Google

meňisko, a, n. contemt. et exagger. ex Kameň.
neňisti, á, é, adj. v. seq.
neňiti, á, é, adj. lapidosus petrosus, salebrosus, saxosus, a, um: steinicht, steinig, voller Steine: köves, köszikläs. Kameňitá Rola: lapidosus ager Ovid. Kameňitá Zem: lapidosa terra Varr. Kameňité Mesto: v. Kameňisko. 2) lapidi similis, lapideus: steinig wie Stein, wie Steine: kö-forma (máú) köhez hasonló, ollyan mint a' kö. 3) lapidosus, durus sicut lapis: steinartig, hart wie Stein: kemény mint a' kö. Kameňití Chléb: panis lapidosus Horat. Ge kameňití (twrdí, gako Kameň): est lapidosus Plin. H. N.
kamenní, á, é, adj. lapideus, saxeus, petreus, a, um: steinern, von (aus) Steinen: köböl-való, kövi. Kamenní Oleg: naphtha, ae, f Plin. H. N. petroleum, i, n. Naphtha, das feineste das feinnste Bergöl: kö-olaj. Kamenní Stok: lapideum urnarium, aquarium: Wasserstein, kö-váló, mellybe vizet mernek és itatnak. Kamenní Wálec: lapideus, cylindrus, Walkstein, kö-hömpölygö, hempergö, görgö-kö. Kamenné Mléko: v. Kamíka. 2) lapidarius, a, um: Steine betreffend, köhöz-való. Kamenná Baňa: v. Kameňica 1 Nro.
Kamenowač, a, m. v. Kamenowňík.
kamenowaččin, a, e, adj. poss. ex seq.
Kamenowačka, i, f. v. Kamenowňička,
kamenowačow, a, e, adj. poss. ex kamenowač.
kamenowaní, á, é, p. c. lapidatus, a, um: gesteinigt, meg-köveztetett. Syn. ukamenowaní.
Kamenowáňí á, n. lapidatio Cic. nis, f. Steinigung, der Steinregen: megkövezés. Syn. Ukamenowáňí.
kamenowať, nowal, nugem V. I. imp. nug ňekoho: lapidare aliquem Auct. B. Hisp. lapidibus obruere (perimere): mit Steinen jemanden werfen, steinigen: megkövezni (-zem) Syn. ukamenowať.
Kamenowáwáňí, a, n. Nom. Verb. ex seq.
kamenowáwať, al, ám, freq. ex kamenowať.
kamenowňiččin, a, e, adj. poss. ex seq.
Kamenowňička, i, f. lapidatrix, icis, f. Steinigerinn, kövezöné.
Kamenowňík, a, m. lapidator Cic. is, m. Steiniger, kövezö, kövel hajigáló, kö-hányó. Par. Páp.
kameňowňíkow, a, e, adj. poss. ex praec.
* Kamerlik, u, m. v. Arešt.
* Kamerlink, a, m. v Kraginský Komorňík 4 Nro.
* Kamermagster, stra, m. v. predňí Komorňík 3 Nro b.
† Kameyka, i, f. v. seq.
Kamíka, i, f. Zelina: lithospermon Plin. H. N. lithospermum officinale Linn. milium solis, georginium, i, n. Steinhirse, Steinsame, eine Pflanze: kö-magú fü, tengeri köles. Syn. kamenné Mléko, morské Pšeno, wrabé Sema (Semeno), boh etiam wrabí Síme'.
† Kamínek, nku, m. dem. v. Kamének.
† Kamínka, nek, n. pl. v. Kachlički.
Kamizol, a, et u, m. v. Kaftan.

Ka-

Kamizolček, a, et lečka, m. *dem.* ex seq.
Kamizolek, lka, m. *dem.* v. Kaftanek.
Kamizolík, a, m. idem.
kamkoli *adu.* v. seq.
kamkolwek *adu.* quocunque, quoquo, et si quo: wohin nur, wo immerhin: akár hová, akár melly-felé, valahova. *Syn.* kamžkolwek, kdekolwek, *boh.* kamkoli. *Usus.* kamkolwek sa obráťí: quo se cunque conferat, wo er sich nur hinwendet, akár hová fordúl
* Kammerlik, u, m. v. Arešt.
* Kammerlink, a, m. v. Kamerlink.
* Kammermagster, tra, m. v. Kamermagster.
† Kammermistr, a, m. idem.
Kammertuch, u, m. linteum Cameracense, Kammertuch, kammer-tuch. *Syn.* komorské Plátno.
† Kamna, n. pl. *gen.* Kamen, *dat.* Kamnům, *loc.* Kamnech, *instrum.* Kamni: v. Kachle.
† Kamnowec, wce, m. v. Kachel.
Kamp, u, m. medzi Kluftami: intervenium, i, n. der Keilberg, a' bánya erei közötti-való föld.
† Kamplfutter, tru, m. v. Grebeňík.
† Kamrlink, a, m. v. Kamerlink.
kamš', i. e. kam si? ubi es? wo bist du? hol vagy?
kamsi *adu.* aliquo, aliquorsum: irgendwo, valahová. *Syn.* ňekam, ňekde, *vulg.* kamsik. 2) alicubi, irgendwo, valahol. *Syn.* ňekde.
Kamsik, a, m. v. Gamsik.
* kamsik *adu.* v. kamsi.
kamsikowí, á, é, *adj.* v. ğamsikowí.
Kamža, i, f. v. Romža.
Kamžička, i, f. *dem.* v. Romžička.
kamžkolwek *adu.* v. kamkolwek.
* Kan, a, m. v. Kanec.
Kaňa, e, f. v. Gastrab.
* Kaňáček, čku, m. v. Širáček.
* kaňáčik, u, m. idem.
* Kaňačisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kaňák: v. Širačisko.
Kanáfaš, u, m. canevasus, i, f. linteum undulatum, pannus undulatus: Canevas, kanafasz, kanavátz.
kanafašowí, á, é, *adj.* canevaseus, canevasinus, a, um: aus (vom) Canevas, kanavátzos, kanavátzból-való.
* Kaňák, u, et a, m. v. Širák.
Kanál, u, m. canalis, is, m. tubus, i, m. der Kanal, Gang, Wassergang, die Röhre: tsatorna, tsév, tsív, tsöv, tséve. *Syn.* Rina, Rúra, Trúba, Žlab. 2) fretum, i, n. die Meerenge, zúgó, tenger, szoros hely a' tengeren. *Syn.* úzké More, Uzkost Mora, úzké Mesto na Mori.
Kanáliček, čka, m. *dem.* ex Kanálik.
kanáličkowí, á, é, *adj.* v. kanálikowí.
Kanálik, a, m. P t á k: passer canarius *Klein.* canaria, ae, f. Fringilla Canaria Linn. der Kanarienvogel, Zuckervogel: kanáli, *madár. boh.* Kanár.
kanálikow, a, e, *adj. poss.* canariae, dem Kanarienvogel gehörig, kanálié.
kanálikowí, á, é, *adj.* canarinus, a, um: aus (vom) Kanarienvogel, kanáliból (kanáli madárból)-való. *boh.* Kanárikowí.
Kanapa, i, f. dlúhá Stolica: conopeum (conopium, i, n. *Varr.* sedile maius, sella amplior, *in usu communi* canapa, ae, f. das Canapee, kanapé. *vulg.* Kanape. 2) w Za-

Zahradách s Pažiti: stibadium, i, n. *Plin. H. N.* das Lagerstatt, Canapee in Gärten: pázsitból készittetett ágy, *vagy* szék. 3) Na piwňičném Zrédle w Klásteroch: atrium antecellare *in Claustris*, conopeum bibulum, *vulg.* canapa bibularia: Trinkcanapee, Weincanapee: ivó pintze-gátor, *a' Klastromokban.*

† Kanár, a, m. v. Kanálik.

† Kanáriček, čka, m. *dem.* v. Kanáliček.

† kanárikowí, á, é, *adj.* v. kanálikowí.

Kanás, a, m. subulcus, i, m. pastor porcorum: Sauhirt, Schweinhirt, Schweinhütter: disznó pásztor. *Syn.* Swiňár, swinskí Pastír.

kanasčin, a, e, *adj. poss.* subulcae, der Sauhirtinn gehörig, disznó pásztornéé. *Syn.* swiňárčin.

Kanáska, i, f. subulca, ae, f. subulci uxor: Sauhirtinn, Sauhütterinn, Schweinhirtinn: disznó pásztorné *Syn.* Swiňárka, swinská Pastírka.

kanaski *adv.* subulci more, schweinhütterisch, disznó pásztor módon. *Syn.* pokanaski, swiňárski.

kanaskí, á, é, *adj.* subulcos adtinens, die Schweinhirten betreffend, disznó-pástori, disznó-pásztorokat illető. *Syn.* swiňárskí.

kanásow, a, e, *adj. poss.* subulci, dem Schweinhirte gehörig, disznó pásztoré *Syn.* swiňárow.

Kanastwí, á, n. porcorum (porcinus) pastoratus, Schweinhütterei, disznó pásztorság. *Syn.* Swiňárstwí.

Kanček, a, et nečka, m. *dem.* verres parvus, ein kleiner Eber, das Eberchen, Eberlein: kanotska, kis kandisznó. *boh.* Kančik.

* Kancelár, a, m. v. Kancler.

† Kancelár, e, m. v. Kancelaria.

Kancelaria (Kancellaria), e, f. Cancellaria, ae, f. tablinum, i, n. die Kanzlei, Kanzellei, Schreibstube, Schreibzimmer: kantzellaria, iró szoba. *Syn.* Pisaren, Pisarňa, pisarska Izba (Swetlica), *boh.* Kancelář. 2) archivum, grammatophylacium, tabularium, tablinum, exedrium *Cic.* i. n. exedra (exhedra), ae, f. *Cic.* das Archiv, Ort zu den Urkunden: kantzellaria, levél tartó bólt (szoba, kamara, hely) *Syn.* Listowňa, listowňá Komora; kde sa powodné (obecné, kraginské, kapítulské, Mestske, stoličné) Písma neb Listi zachowáwagú (držá). *vulg.* Archiw.

* kancelárow, a, o, *adj. poss.* v. kanclerow.

* kancelárski *adv.* v. kanclerski.

kancelárskí (kancellárskí), á, é, *adj.* Cancellariam concernens, die Kanzlei betreffend, kantzelláriai, kantzelláriát illető. *Syn.* pisací, pisarskí, *boh.* kancelářskí. *Usus.* Kancelárskí (pisací) Papír: charta augusta (scriptoria): das Kanzleipapier, Schreibpapier, Herrenpapier, iró papiros. Kancelárská Swetlica, i. e. pisacá (pisarská) Izba: v. Kancelaria. 2) *vulg.* v. Kanclerskí.

† kancelářstí, á, é, *adj.* idem 1 Nro.

Kancelista, i, m. cancellista, scriba, ae, m. Kanzelist, Schreiber: iró-deák, kantzelista *Syn.* Pisar.

kancelistow, a, e, *adj. poss.* scribae, dem Kanzelisten gehörig, iró-deáké. *Syn.* pisarow.

kan-

kancelistski *adu.* cancellistice, scribarum more: kanzelistisch, schreiberisch: kantzelista (iródeák) módon. *Syn.* pisarski, pokancelistski.

kancellistský, á, é, *adj.* cancellistas adtinens, cancellisticus, a, um: die Kanzelisten betreffend, kantzelistákat (iró-deákokat) illetö. *Syn.* pisarský.

Kancelistwí, á, n. scribatus, us, m. die Kanzelistenstelle, Schreibersstelle, das Schreibamt: iró-deákság, kantzelistaság. *Syn.* Pisarstwí.

† Kančik, a, m. v. Kanček.

Kancler, a, m. Cancellarius, scribarum praefectus, libellorum magister: Kanzler, kantzelárius. *Syn.* nagwissí Pisar, *vulg.* Kancelár, *boh.* Kanclíř.

kanclerčin, a, e, *adj. poss.* uxoris cancellarii, der Kanzlerinn gehörig, kantzeláriusnéé.

Kanclerka, i, f. uxor Cancellarii, die Kanzlerinn, kantzeláriusné.

kanclerow, a, e, *adj. poss.* cancellarii, dem Kanzler gehörig, kantzeláriusé. *vulg.* Kancelárow.

kanclerski *adu.* cancellarii more, kanzlerisch, kantzelárius módon. *Syn.* pokanclerski, *vulg.* kancelárski.

Kanclerský, á, é, *adj.* cancellarium concernens, den Kanzler betreffend, kantzeláriust illetö, kantzeláriushoz való. *vulg.* Kancelárský.

Kanclerstwí, á, n. cancellariatus, us, m. die Kanzlerei, das Kanzlersamt: kantzeláriusság. *vulg.* Kancelárstwo.

† Kanclíř, e, m. v. Kancler.

* Kančowáňí, á, n. v. Žartowáňí.

* kančowať sa, čowal sa, čugem sa V. I. *imp.* čug sa: v. žartowať sa.

* Kančowáwáňí, á, n. v. Žartowáwáňí.

* kančowáwať sa, al sa, ám sa, *freq. ex* kančowať sa: v. žartowáwať sa.

kancowí, á, é, *adj.* ex verre, verrinus, a, um: vom Eber, dahin gehörig: kani, kanból-való. Kancowí Zabar, i. e. Pomige: ius verrinum *Cic.* Eberbrühe, Schweinbrühe: kan (diznó) moslék. Kancowé Sadlo: verrinus adeps *Plin. H. N.* Schweinschmeer, kan (disznó) háj. Kancowé Gátra: iecur verrinum *Plin. H. N.* Eberleber, Schweinleber: kán (disznó) máj. Kancowé Wagca: polimentum verrinum (porcinum), Eberhoden, kantök. *vulg.* Kanowí.

* kančowňe *adu.* v. žartowňe.

* kančowní, á, é, *adj.* v. žartowní.

* Kančownosť, i, f. v. Žartownosť.

* Kančuch, a, m. v. Korbáč.

* kančuchowaní, á, é, *p. c.* v: korbačowaní.

* Kančuchowáňí, á, n. v. Korbačowáňí.

* kančuchowať, chowal, chugem V. I. *imp.* chug: v. korbačowať.

* Kančuchowáwáňí, á, n. v. Korbačowáwáňí.

* kančuchowáwať, al, ám, *freq. ex* kančuchowať: v. korbačowáwať.

Kandalup, u, m. varietas peponum rugoso cortice, magnitudine alios superans: Kandalup, kandalup, varantsos héju dinnyének neme.

Kanec, nca (*boh.* nce), m. verres, is, m. *Hor. Varr.* Eber, der nicht geschnitten ist; das männliche Thier von Schweinen: kan, kan-disznó. *Syn.* newimiskowaní (nerezaní) Braw, *boh.*

boh. Wepř. Usus. Diwoki Kanec: aper (ferus, sylvestris) das Wildschwein, wilder Eber: vad kan disznó, erdei. Aliud est. Braw.

Kanew, nwi, f. cantharus, Hor. Virg. Plaut. modulus Varr. Suet. i, m. amphora, ae, f. Hor. Cato. vas potorium ligneum, ein hölzernes Trinkgeschirr (Trinkgefäß) mit Henkel: die Kanne, Lase; der Krug. kanna. Syn. Kanwa, Kanwica, Krhla, vulg. Kondwa, Konwa, Konwicá, Kanna, boh. Konew, Konwice, Korbel. Usus. Obetná Kanew, boh. Korbel dřewení pri Oběťi užiwaní: capedo, inis, f. Opfergeschirr, áldozati edény. Wínowá (na Wíno) Kanew, boh. Kalfas, Konew na Wíno: cirnea, ae, f. ein grosser Weinkrug, Schenkkanne, vulg. Schenkkandl: boros-korsó Par. Páp. Wodňá (na, pre Wodu) Kanew: cantharus aquarius, urna, situla: Wasserkanne, Pfützeimer: viz-kanna, Polewacá Kanew: v. Krhla. Welká Kanew: v. Lahwica.

* Kaňew, ňwi, f. idem.

Kanewečka, i, f. dem. ex seq.

Kanewka, i, f. dem. ex Kanew v. Kanwička.

* Kaňewka, i, f. idem.

* Kanna, i, f. v. Kanew.

* kanoňicki adu. v. kapitulňicki.

* kanoňický, á, é, adj. v. kapitulňický.

* Kanoňictwí, á, u. v. Kapitulňictwí.

* Kanoňík, a, m. v. Kapitulňík.

* kanoňíkow, a, e, adj. v. kapitulňíkow.

* kanowí, á, é, adj. v. kancowí,

kaňowí, á, é, adj. v. gastrabí,

† kanowňický, á, é, adj. v. kapitulňický.

† Kanowňictwí, n. v. Kapitulňictwí.

† Kanowňík, a, m. v. Kapitulňík.

† kanowňíků et ůw, owa, owo, adj. poss. v. kapitulňíkow.

Kantár, a, m. capistrum Varr. Virg. fraenum, frenum, i. n. die Halfter: fék, kötö-fék, kantár Par. Páp. Syn. Uzda, vulg. Gantár. 2) vulg. piwňiční: v. Kantnár.

Kantárček, a, et rčka, et u, m. dem. capistrellum, frenulum (fraen. froen.) i, n. das Hälfterchen, fékelske, kötö-fékelske, kantárotska. Syn. Uzdečka, Uzdička. 2) vulg. v. Kantnárček.

kantárení, á, é, p. c. capistratus, frenatus, infrenatus, a, um: gehalftert, fékes, fékezett, kötö-fékezet, kantározott. Syn. uzdení, zauzdení. Nekantárení: incapistratus, infrenatus: ungehalftert, fékezetlen.

Kantáreňí, á, n. capistratio, frenatio (fraen. froen.) infrenatio, nis, f. das Halftern, fékezés, kötö-fékezés, kantározás. Syn. Uzdeňí, Zauzdeňí.

Kantáríček, čka, et u, m. dem. ex seq.

Kantárík, a, et u, m. dem. v. Kantárček.

kantárit, il, ím V. I. imp. tar: capistrare (-tro-travi), frenare, infrenare: halftern, fékezni, kötö-fékezni, kantározni. Syn. uzdit, zauzdit.

Kantnár, a, m. piwňiční: canterius (cantherius), i, m. Colum. in cellario, cui dolia imponuntur: Kantner, Lager: worauf die Bierfäßer oder Weinfäßer liegen: aszok, ászok-fa a' pintzében. Par. Páp. kántár-

tár-fa. *vulg.* Kantár. *boh.* Kantník. *Usus.* Na Kantnáre dwíhať, klasť: in canterios tollere, subvehere: auf die Lager heben, legen: ászokra rakni. *Par. Páp. Aliud est.* Líha.

Kantnárček, a et rečka, m. *dem.* Canteriolus (canth) i, m. *Colum.* Queerstange am Pfahle zum Weinbinden, das Kantnerchen: ászok (kántár) fátska. *vulg.* Kantárček.

† Kantnír, e, m. v. Kantnár.

* Kantor, a, m. v. Spewák.

* kantorka, i, f. v. Spewarka.

kantrení, á, é, *p. c.* v. kwárení.

Kantrení, á, n. v. Kwárení.

Kantri, ter, *f. pl.* quatuor tempora, (anni partes) quatember, bris, m. der Quatember, die Quatemberszeit: kántor, kántorok az esztendöben. *Syn.* kantrowé (suché) Dňi. 2) v. kantrowí Póst. Dnes sú Kantri. 3) angaria, quadrans anni, trimestre, is, n. das Quartal, Viertel Jahr: kántor, három hónap *Par. Páp.* egy fertály esztendö. *Syn.* Štwrk Roka, tri Mesáce, Kwartal.

kantriť, il, ím V. I. *imp.* tri: v. kwáriť.

kantrowí, á, é, *adj.* quatuor tempora concernens, den Quatember betreffend, kántori, kántorhoz-való. Kantrowí Post, i. e. Kantri: quatuor temporum ieiunium, die Quatemberfasten, kántor-böjt (böjtye) kantrowé Dňi: recurrentes quatuor temporum dies, die Quatemberstäge, kántor böjti napok. v. Kantri 1 Nro.

Kantuš, a et u, m. vestis (tunica) muliebris promissa, der Kantu'sch, Frauenrock: kantus, hoszszú aszszonyi ruha.

Kantušček, a, et ščka, m. dem. ex seq.

Kantušek, ška, m. *dem.* vesticula (tunicella) muliebris promissa. das Frauenröckchen, röcklein: Kantuska, kantusotska, kis kantus.

Kantušík, a, m. *dem.* idem

† kanúti, nul, nu *praes.* v. kapkať.

† kanutí, á, é, *p. c.* v. kapkaní.

† Kanutí, n. v. Kapkání.

Kanwa, i, f. v. Kanew.

* Kaňwa, i, f. idem.

Kanwár, a, m. opifex cantharius, Kannenmacher, kanna-gyártó *Par. Páp. Syn.* Krhlár.

* Kaňwár, a, m. idem.

kanwárčin, a, e, *adj. poss.* opificis canthariae, der Kannenmacherinn gehörig, kanna-gyártónéé. *Syn.* krhlárčin.

* kaňwárčin, a, o, *adj. poss.* idem.

Kanwárka, i, f. opifex cantharia uxor opificis cantharii: Kannenmacherinn, die Kannenmachersfrau: kanna-gyártóné, kanna-gyártó felesége. *Syn.* Krhlárka.

* Kaňwárka, i, f. idem.

kanwárow, a, e, *adj. poss.* opificis cantharii, dem Kannenmacher gehörig, kanna-gyártóé. *Syn.* krhlárow.

* kaňwárow, a, o, *adj. poss.* idem.

kanwárskí, á, é, *adj.* opifices cantharios adtinens, die Kannenmacher betreffend, dahin gehörig: kanna-gyártói, kanna-gyártókat illetö, azokhoz, való. *Syn.* krhlárskí. *Usus.* Kanwárské Remeslo: v. Kanwárstwí.

* kaňwárskí, á, é, *adj.* idem.

Kanwárstwí, á, n. opificium cantharium, das Kannenmachershandwerk, kanna-gyártó mesterség. *Syn.* Krhlárstwí.

* Kaň-

* Kaňwárstwo, a, n. idem.
Kanwica, e, f. v. Kanew. boh. Konwice.
* Kaňwica, e, f. idem.
Kanwička, i, f. dem. cantharulus Arnob. cantharellus, i, m. parvus cantharus, ligneum vasculum potorium: ein (ganz) kleines hölzernes Trinkgeschirr, das Kännchen, Kännlein, Wasserkännchen, vulg. Kandl: kanátska, kis kanna. Syn. Kanewka, Krhelka, Krhlička, vulg. Kaňewka, Kaňwička, Kondwička, boh. Koníwka, Konwička: Korbelíček, Korbelík. 2) cantharus, cantharulus, urceolus, urceus: das Kännchen, Kännlein, Krügchen, Krüglein, der Krug, die Kanne: tsupor, tsuprotska, kantsótska Par. Páp. kannátska, vulg. kándli. Syn. Ibriček, Ibrik, boh. Konwička. Káwowá (na Káwu) Kanwička: cantharus (urceus) coffearius (coffeaceus, coffeus), testa coffeacea, coffea, (serviens potui e fabis coffeae): die Kaffeekanne, der Kaffeekrug, das Kaffeekännchen: kávé-kannátska, vulg. kávé kándli. Mlékowá neb mléčná (na Mléko) Kanwička: urceus (cantharus,) lacteus, testa serviens lacti calefacto: Milchkanne, Milchkännchen: tej-kannátska, vulg. tej kándli.
* Kaňwička, i, f. idem.
Kanwisko, a, n. contemt. et exagger. ex Kanew et Kanwa.
* Kaňwisko, a, n. idem.
Kapa, i, f. tegumentum (velamen) capitis, capitium Varr. caputium, i, n. cucullio (cuculio) nis, m. Cato. cucullus, i, m. Martial. vulg. cappa, ae, f. Bedeckung des Hauptes, Kopfshülle, Hülle des Kopfs, die Kappe, oder Capuchon, der am Kleide ist: kápa, tsuklya, fej borító. Syn. Kukla, Kuklica, boh. Kápě, Kuklice: Mňiska Kapa: cucullus monasticus, Mönchkappe, barát tsuklya (kápa) v. Kukla. 2) quodvis velamen (tegumentum), cucullo instructum, Kappe, jede Bedeckung mit der Kappe: kápa, tsuklyás ruha. Spaňjelska Kapa: bordo cucullus, i, m. Martial. ein gallisches Oberkleid, mit einem Capuchon, havasi lasinak Par. Páp. spanyól kápa.
Kapalica, i, f. femina vagabunda, otiosa, sui ipsius incuria: Bodentreterinn, Müßiggängerinn, ein faules (nachläßiges, unthätiges) Weibsbild: tsavargó (kószáló, bujdosó, lomha, rest, túnya, heverö, henyélö) aszszony. Syn. Tulačka, Leňiwica, Lenoska.
† Kapalice, f. v. Kapkáňí ze Strech.
† kapalíční, á, é, adj. v. kupkawí.
Kapakin, u, m. i. e. siroký. pútňický Klobúk (Širák): galerus i, m. petasus peregrinatorius: der Reisehut, Schaubhut: széles szarándok süveg.
Kapalín, u, m. idem. 2) v. Lebka 2 Nro.
† kapaní, á, é, p. c. v. kapkaní.
† Kapáňí, n. v. Kapkáňí.
Kapáňí, á, n. interitus (animalium), us, m. das Crepiren, Zerplatzen, Umkommen, Vergehen, von Thieren: döglés, húlás, veszés, el-veszés. Syn. Dechnutí, Hinutí, Pad, Padáňí, Zdechináňí, Zdechnutí, Skapáňí. 2) perditio, deperditio, amissio rei: Verlierung, Untergang: Verlust einer Sache: valáminek el-vesztése, el-

el-veszése. *Syn.* Žinuťí, Stračení, Strata ňečeho.

Kapar, u, m. kaparowí Kríček, Stromček: cappar, is, n. *Pallad.* cappari, *indeclin.* et capparis, is, f. *Cels.* *Colum.* capparis spinosa *Linn.* die Kapernstaude, kaporna, kápri, *tsemete.* *Syn.* Kapara, Kappar, Kappara, Kaprna, Kaprla. 2) v. seq.

Kapara, i, f. kaparowé zelené Zrno k Gedeňu: cappar, cappari, capparis: Kaper, Kapper, zum Essen: kaporna, kápri. *Syn.* Kaprna, Kaprnka. *Plur. nom.* Kapari, *gen.* par: capparia, *orum* n. cappares, ium, f. pl. cappari, *indecl.* die Kapern, Kappern: kaporna, kápri *vulg.* Kaprla, Kaprle. *Usus.* S Kaparami: cum capparibus, mit Kapern, kapporuával, káprival. *vulg.* s Kaprlami.

kaparowí, á, é, *adj.* cappareus, capparinus, a, um; cum capparibus confectus: von (aus) Kaper, oder mit Kapern eingemacht: kaporuából (kápriból) - való, kápríval (kapornával bé tsináltt, kapornás, kápris. *Syn.* kappaťowí, kaprnowí, kaprnkowí, *vulg.* kaprlowí *Usus.* Kaparowá Omáčka: embamma (ius) capparinum, die Kapernsoß, Kaperntunke, Kapernbrühe: kapornás mártalék, mártogató levetske.

kapať, pal, pem V. I. *imp.* kap: cadere, interire, perire, disperire, rumpi, crepare: crepiren, zerplatzen, umkommen, vergehen: dögölni, dögleni (-glök), húlni, veszni, el-veszni. *Syn.* dechnúť, hinúť, padať, zdechínať, zdechnúť, skapať. *Usus.* Ličhwa kape (hine, padá) pecora cadunt, crepant: est (regnat) lues pecorum: es crepirt das Vieh, döglik (húl) a' marha. *Tropice.* Kape za ňím, i. e. žiw za ňím nekape: deperit ipsum, prae amore erga illum vix non perit: sie stirbt um ihn; sie zerplatzt fast vor Liebe zu ihm (gegen ihn): halálba szereti ötet; majd meg-hal utánna. Úgy szereti ötet, hogy majd el-nem vész utánna. 2) perdi, deperdi, perire, interire, amitti: verloren gehen, veszni, el-veszni, *Syn.* traťiť sa, hinúť, skapať. Kapú mu Peňáze: amittit pecunias suas; pereunt ipsi pecuniae: sein Geld geht verloren; er verliert sein Geld: el-vész (veszendöbe megy) a' pénze. 3) *contemtive*: abire, discedere, disparere, evanescere, weggehen, marschieren, abreisen, verschwinden, sich entfernen: menni, lódúlni, el-menni, el-lódúlni, el-patkolni, el-veszni, el-tünni, el-hordani magát. *Syn.* ísť, odísť, odcházať, odstúpiť, odstupowať, zmiznúť, straťiť sa. *Usus.* Čo uš (kedže) nekapeš! quod iam tandem non discedas! daß du dich einmal nicht entfernest (daß du nicht weg gehst)! hogy már egyszer el-nem lódúlsz (el-nem hordod magadat)! kap! utinam intereas! i (abi) in malum crucem! geh zum Geier! veszszmeg! Len tak musíš psotňe u Rodičow žiw biť; kap, wstup radšég do Wogni, može ťi lepšég biť.

† kapaťi, al, ám et kapi, kapu *praes.* v. kapkať.

† Kapaun, a, m. v. Kapún.

† Kapaunek, nka, m. v. Kapúnek.

Kapáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

Digitized by Google

kapáwať, al, ám, *freq.* ex kapať.
† kapáwaťi, al, ám, *freq.* ex kapaťi: v. kapkáwať.
* Kapca, i, f. *Plur. nom.* Kapce, *gen.* pec. v. Onuca.
† Káp'e, f. v. Kapa.
Kapečka, i, f *dem.* ex Kapka: guttula, stillula, ae, f. das Tröpfchen, Tröpflein: tsepetske tseppetske *Par Páp. Syn.* Klapečka Klapenka, Krapečka, Kropagka, *boh.* Krůp'egička.
† Kapellemistr, a, m. v. seq.
Kapelmagster, stra, m. magister concentus, chorididascalus, chorodidascalus, chorostates, director chori, phonascus, i, m. *Sidon. Suet.* Capellmeister Musikdirector, Chorregent, Sangmeister, Gesangmeister: kar-igazgató, kar-mester *Par. Páp.* muzsika-mester, ének-mester. *Syn.* muzikantskí (muzickí) spewarskí (spewňí) Magster; Kíditel chorskí (chorusní), wrchňí Sprawec Choru, *boh.* Kapellemistr, wichňí Sprawec Kůru.
† Kapelňík, a, m. v. Kostelňík.
Kaper, pra, m. Riba: carpio, nis, m. carpius cyprinus *Plin. H. N.* i, m. cyprinus carpio *Linn.* carpinus ponti *Klein.* der Karpfen, ein Fisch: ponty, pontyka, pontyó, posár, potyka *Par. Páp. boh.* Kapr. *Prov.* Chiťil (opral) Kapra (Čerta): subivit (coniecit se in) periculum; male res ei cessit; infelix fuit; casum passus est: da hat er den Teufel gefangen, ördögöt fogott; roszszúl járt; ebül (szerentsétlenül) esett-ki a' dolga. v. Čert, Chlopňa.
Kapička, i, f. *dem. ex* Kapa: cucullio (cuculio), nis, m. capitiolum, i, n. mitrella, ae, f. *vulg.* cappula, capatiolum, capulium: das Käppchen, Käpplein, *vulg.* Kappl: tsuklyátska, kápátska, tsapkátska. *Syn.* Kukľička. *Aliud est.* Kapečka.
Kapitál, u, m. *Plur. nom.* Kapitále, *gen.* low: sors, tis, f. summa capitalis (pecuniae), capitale, is, n. das Capital, eine Summe Geldes: mag-pénz, somma (summa) pénz, kapitális. Kapitál zdwihnúť, hore wzať, od ňekoho wipožičať: summam pecuniae sumere (accipere) foenore; capitale levare: ein Capital aufnehmen, ausleihen: kapitálist felvenni, pénzt költsönözni. Kapitál ňekomu wipožičať, i. e. ňekomu Peňáze na Kapitál dať: dare alicui pecuniae summam mutuam; pecuniam alicui in sortem locare (apud aliquem elocare) ein Capital ausleihen, an Jemandem: kapitálist valakinek ki-adni (pénzt költsön adni) Kapitál ňekomu wipowedeť: edicere alicui capitali, Jemandem das Capital aufsagen, mag-pénzt (kapitálist) valakinek ki-mondani. Peňáze na Kapitál obráťiť: in sortem convertere pecuniam, das Geld aufs Capital legen, verwenden: a' pénzt (pénzét) kapitálisra fordítani. Peňaze na Kapitáli (loch) mať, i. e. Kapitál (-tále) mať: elocatam pecuniam (capitale, capitalia) habere: Capitalien (Capital, haben, mag-pénzinek lenni; kapitálissal birni. S Kapitálu (-low) žiť, žiw biť: vivere de foenore (ex capitalibus, ex capitali) von Capitalien leben, mág-pénzből (kapitálisból) élni.
* Kapitaľista, i, m. v. seq.

Kapitálník, *a*, m. foenerator, is, m. elocatam pecuniam (capitalia) habens: Capitalist, der Capitalien ausleicht: kapitálista.

* **kapitálskí**, *á*, *é*, *adj.* Koň, etc. v. hlawňí.

Kapitán, *a*, m. centurio, nis, m. *Cic.* capitaneus, i, m. Hauptmann, Capitän (tain): Kapitány *Par. Páp. boh.* Hegtmann. *Usus.* Lodňí (hagowňí, sísowňí) Kapitán: navarchus, i, m. *Cic.* praefectus navis: Schiffscapitän, hajos kapitány. *Par. Páp.* Mestskí kap. Capitaneus Civitatis, centurio Civium: Stadthauptmann, város kapitánnya városi kapitány. Wogenskí Kapitán: *a*) pri Pechoťe: centurio, manipularius, strategus, tribunus, capitaneus *peditum*: Hauptman, über hundert Mann, der eine Compagnie anführt: százados, kapitány, *a' gyalogságnál. boh.* Setňík, Rotmister nad gedním Stem. *b*) pri Koňictwe: centurio *equitum*, capitaneus *equestris*, turmae praefectus: Rittmeister, *lovas* kapitány, százados. Námestní (podrúhí ňižší) Kapitán: subcenturio, Capitaneus secundarius (inferior), Capitänlieutenant, second-Capitain: all-kapitány. Zámskí Kapitán: praefectus (capitaneus arcis, Schloßhauptmann, Burggraf: vár kapitannya *boh.* Hegtman Hrádu, Purgkrab'e. Prespoteského Zámku Kapitán: Capitaneus arcis Posoniensis. Nagwissí Kapitán zámskí: supremus, Purgravius, Oberster Burggraf, fő vár-kapitánnya. Purgkrab'e negwissí.

kapitánčin, *a*, *e*, *adj. poss.* centurionis (capitanei) uxoris, der Hauptmänninn oder Rittmeisterinn gehörig, kapitánynéé. *boh.* hegtmankin.

Kapitáňeňí, *á*, n. v. Kapitánstwí *boh.* Hegtmaňeňí.

kapitáňik, il, ím V. I. *imp.* taň: centurionem esse, capitaneum agere, officio centurionis fungi: ein Hauptmann oder Rittmeister seyn, die Hauptmanns oder Rittmeisters Charge führen: kapitánykodni, kapitánynak lenni. *boh.* hegtmaňiti, setňičiti.

Kapitánka, *i*, f. uxor centurionis. coniux capitanei: Hauptmänninn, Rittmeisterinn: századosné, kapitányné, kapitány felesége. *boh.* Hegtmanka, Setňice.

kapitánow, *a*, *e*, *adj. poss.* centurionis, capitanei: dem Hauptmanne oder Rittmeister gehörig, kapitányé, századosé. *boh.* hegtmanů, setňíků, et ůw.

kapitánski *adv.* centurionaliter, capitanealiter. centurionis (capitanei) more: hauptmännisch, rittmeisterisch: kapitány módon, százádoson. *boh.* hegtmanski, setňicki.

kapitánskí, *á*, *é*, *adj.* centurionalis, capitanealis, e; centurionem (capitaneum) concernens: den Hauptmann oder Rittmeister betreffend, hauptmänisch, rittmeisterisch: kapitányi. kapitányt illető, ahozvaló. *boh.* hegtmanskí, setňickí. Kapitánskí Úrad: v. seq.

Kapitánstwí, *á*, n. centurionatus *Tacit.* capitaneatus, us, m. centurionis (capitanei) officium: Hauptmannsstelle, Rittmeistersstelle (Rittmeisterei) die Charge eines Hauptmanns oder Rittmeisters: kapitányság *Par. Páp.* kapitányi hivatal, kapitány tiszti, kapitánykodás. *Syn.* Kapitánskí Úrad, Kapitáňeňí, *boh.* Hegtman-

manſtwí, Segtmaňeňí, Set-ňictwí, Setňičeňí
† Kapitel, e, m. v. Kapitál.
Kapitola, í, f. ňegakeg Kňížki: caput (pars) libri, das Capitel, Stück eines Buchs: könyv-rész, valami könyvnek része. U Swatého Matúſa w druheg Kapitoli: S. Matthaei capite secundo, beim heiligen Matthäus im zweiten Capitel, Szent Máté könyvének második részében. 2) correptio, obiurgatio, redargutio, reprehensio, *vulg.* lavatorium: das Kapitel, Capitel der Verweis: dorgálás, feddés, korpázás, letzke, pirongatás, szemre-hányás. *Syn.* Sreſeňí, Wíhreſeňí, Čiſteňí, Zmiťí. *Usus.* Zaſlúžil Kapitolu: meruit reprehensionem, er hat verdient ein Capitel, meg-érdemlette a' dorgálást. Ňekomu Kapitolu čitať (wičítať); ňekoho hreſiť (wihreſiť, čiſt'iť, miť, zmitt: obiurgare aliquem, das Kapitel einem leſen, valakit dorgálni, feddeni, korpázni, mosni, meg-mosni, pirongatni, öszve-hordani.
Kapituľa, i, f. Capitulum, Canonicorum Collegium: das Capitel, Kapitel, Dommkapitel, Domm: Kaptalan. Slawná Kapitula: Venerabile Capitulum, Hochlöbliches Kapitel, Tekéntetes káptalan. Do Kapituli priſť (ſa dostať) i. e. Kapitulňíkem zostať: canonicum fieri, ein Dommherr werden, kanonokká lenni. 2) conventus, us, m. congregatio, capitulum. das Capitel, Verſammlung gewiſſer Geſellſchaften: gyülés, gyülekezet. *Par. Páp. Syn.* Zhromážďeňí, Snem. *Usus.* Kapituľu zwolať, zhromážďiť: conventum cogere, capitulum indicere: Capitel verſammeln, gyülést hirdetni, öszve-hívni. Kap. držať: conventum agere, capitulum celebrare: Capitel halten, gyülést tartani. *Prov.* Má Slaſ w Kapituli, i. e. druzí ho počúwagú: habet *vocem in capitulo;* ab aliis auditur, illius (votum, suffragium, sententia) multum valet; verbo et opere potens est: er vermag viel; man folgt ſeinem Rathe nach; ſeine Stimme gilt viel: az ö voksa sokat ér (nagyra tartatik); a' többiek töle fügnek.
kapitulňe *adu.* conventualiter, capitulariter, per conventum (capitulum), in capitulo (conventu): durch (im) Kapitel, gyülés által, a' gyülésben. *Syn.* ſkrz kapitulu, w kapituli. *Usus.* Kapitulňe uſtanoweňí Kazatel, Wrchňí: capitulariter ordinatus Concionator. Superior.
kapitulňí, á, é, *adj.* conventualis, capitularis, e; conventum (capitulum) concernens: das Capitel (die Verſammlung) betreffend, dahin gehörig: gyülést illető, gyüléshez-való, gyülekezeti. Kapitulná Swetlica (Izba): conclave conventus (capituli celebrandi): Capitelſtube, gyülés-tartó ház *vagy* szoba.
kapitulňícki *adu.* canonicaliter, capitulariter, more canonici, canonice: Dommherrmäßig, kanoniſch: kanonok-módon. *Syn.* pokapitulňícki, kapitulſki, pokapitulſki, *vulg.* kanoňícki, *boh.* kanowňícki.
kapitulňícki, á, é, *adj.* canonicalis, capitularis, e; canonicos adtinens, canonicus, a, um: die Dommherrn betreffend, kanoniſch: kanonoki, kanonoko-

kokat illető. *Syn.* kapitulſkí, *vulg.* kanoňický, *boh.* kanowňický.

Kapitulńíctwí, á, n. canonicatus, us, m. canonia, ae, f. Domherrnſtelle, Domherrenwürde, das Kanonikat: kannonokság. *Syn.* Kapitulſtwí, *vulg.* Kanoňictwí, two, *boh.* Kanowňictwí.

Kapitulńík, a, m. Capitularis, Canonicus, i, m. Capitelsherr, Capitular, Domherr: kanonok, káptalanbéli Úr. *Syn.* Kapitelſkí Pán, *vulg.* Kanoňík, *boh.* Kanowňík.

kapitulńíkow, a, e, *adj. poss.* canonici, dem Domherrn gehörig, kanonoké. *vulg.* kanoňíkow, *boh.* Kanownjků et ůw.

kapitulſki *adu.* capitulariter, more capituli: capitelmäßig, káptalan. módon 2) v. kapítulńe. 2) v. kapitulńický.

kapitulſkí, á, é, *adj.* capitularis, e; capitulum concernens: das Capitel betreffend, dahin gehörig: káptalanbéli, káptalani, káptalant illető, káptalanhozvaló. Kapitulſkí Dom: domus capitularis, Capitelhaus, káptalan háza. Kapitulſkí Pán: v. Kapitulńík. Kapitulſkí Statek: capitulare bonum (possessorium, praedium), Capitelgut, káptalan jószága. 2) v. kapitulńí. 3) v. kapitulńický.

Kapitulſtwí, á, n. v. Kapitulńictwí.

Kapka, i, f. gutta, stilla, ae, f. der Tropfen, tsep, tsepp, tseppedék. *Par. Páp. Syn.* Klapka, Krapka, Kropag, *vulg.* Kwapka, *boh.* Krápʼege, Krapet, Krůpʼe, Krupʼege. *Usus.* Kapka Wína, Wodi: gutta vini, aquae: ein Tropfen Wein, Waſſer: egy tsep bor, viz. Nemám Kapki (*boh.* Krapte) Wodi: nullam aquam habeo, ich habe keinen Tropfen Waſſer, egy tsep vizem nintsen. Kapki Krwi nemala: vel guttam sanguinis non habuit, ſie hatte keinen, Tropfen Blut, egy tsep vére nem vólt. *Prov.* Kapka číňí w Kameňi Dolček ſwím Čaſtopadáňím; nepreto, že mocná, nežli že čaſto padá. Čaſtá Kropag (*boh.*) Krůpʼege) i Kameň porazí. Wſecko ſ Čaſem prichádzá: gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo; et teritur pressa vomer aduncus humo. Sic homo fit doctus, non vi, sed saepe studendo. Assidua stilla saxum excavat. Nihil est tam durum, quod non emolliat, nihil tam arduum, quod non efficiat assiduitas. Nemo repente fit doctus omnia cum tempore veniunt (fieri possunt) mit der Zeit kömmt man auch weit: idövel sokra lehet menni (mindent meglehet tenni) 2) exiguitas, exiguum, modicum, pusillum, tantillum, gutta, guttula: Tropfen, Tröpchen, Bißchen: kitsinység, kevés, kevéske, kevesetske, kitsinyke kitsinykén, tsep, tsepetske, parányi. egy haj-szálni. *Syn.* trochu, troſku, za Wlaſ, máličko. Kapka Rozumu: gutta rationis, ein Tropfen Verſtand, egy tsepp ész. *Prov.* Aňi Kapki ne: ne guttam quidem, nicht einen Tropfen, egy tsepet sem.

kapkaní, á, é, *p. c.* stillatus, a, um: getröpfelt, getropft: tsepegett, tsepegtetett. *Syn.* klapkaní, krapkaní, *vulg.* kwapkaní, *boh.* kapaní, kanutí. 2) guttatim (stillatim) fusus, datus, instillatus, stilla-

latus. tropfenweise gegossen (gegeben), geträufelt, geträuft, getröpfelt, getropft: tsepegetett, tseppegettetett, tseppentetett.

Kapkání, á, n. stillatio, nis, f. stillicidium, i, n. das Tröpfeln, Tropfen, Träufen, Träufeln, Triefen: tsepegés, tsepegetés, tseppegés, tseppegetés. *Syn.* Klapkání, Krapkání, *vulg.* Kwapkání, *boh.* Kapání, Kanuti. *Usus.* Ze Strech Kapkání (*boh.* Kapelice, Kapání ze Střech): stillicidium *Vitruv.* der Tropfenfall, die Traufe, Dachtraufe, Dachrinne, Regentraufe, das vom Dache herabträufelnde Wasser: eszterháról tsepegö viz. *Prov.* Z Déšďa do Kapkáná do Prſki, do Tečeňá) prišť. S Peci na Lawicu: e pluvia incidere in stillicidium. Charybdim vito, et incido in Scyllam: aus dem Regen in die Traufe kommen, eggyik bajt kerülvén, más hasonlóba esni (esett) 2) per guttas fusio (datio), instillatio, stillatio: Tropfenweisegießung, das Träufeln, Träufen, Tröpfeln, Tropfen: tsepegetés, tseppegetés, tseppentés.

kapkat, al, ám V. I. *imp. ag, neutr.* stillare, träufeln, träufen, tröpfeln, tropfen: tsepegni, tseppegni. *Syn.* klapkat, krapkat, *vulg.* kwapkat, *boh.* kapati, kanúti, krápeti. *Usus.* Z Noſa mu kapká: stillant ei nares; stillat de naribus eius: es tröpfelt, ihm aus der Nase, tseppeg (foly) az orrából. *Prov.* Keď netečе, aſpon nech len kapká: si non fluit, utminus stillet. Si non abunde, dummodo commode: wenn es nicht fließt, soll (so solls) wenigstens tröpfeln: hanem tsurog, leg-alább tsepegjen. 2) *act.* guttatim (stillatim) fundere, dare; instillare, stillare: tropfenweise gießen, geben; träufeln, träufen, tröpfeln, tropfen: tsepegetni, tseppegetni, tseppenteni. *Syn.* Po kapkách dáwat.

Kapkáwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kapkáwat, al, ám, *freq.* ex kapkat.

kapkawe *adv.* stillatim, stillative, stillando: träufelnd, träufend, tröpfelnd, tropfend, triefend: tsepegve, tseppegve, tseppenként - húllva. *Syn.* klapkawe, krapkawe, kropagňe, *vulg.* kwapkawe, *boh.* kapalične. 2) guttatim *Plaut.* stillatim *Varr.* tropfenweise, tseppenként, tsöppönként. *Par. Páp. Syn.* po kapkách.

kapkawí, á, é, *adj.* stillaticius, stillatitius *Plin. H. N.* stillativus *Plin. Val.* a, um; guttans, tis: träufelnd, träufend, tröpfelnd, tropfend, triefend: tsepegö, tseppegö, tsepegetett, tseppenként - húlló, tsepegési. *Syn.* klapkawí, kapkagící, krapkawí, kropagní, *vulg.* kwapkawí, *boh.* kapalični, kapagící. *Usus.* Kapka Žiwica: resina stillatitia, träufelnder Harz, fából kitsepegett szurkos nedvesség. Kapkawé Wíno: vinum stillatitium, Tropfwein, tsepegö (folyó) bor.

Kapkawosť, i, f. stillaticia conditio (natura), träufelnde Beschaffenheit, tsepegö természet (állapot). *Syn.* Klapkawosť, Krapkawosť, Kropagnosť, *vulg.* Kwapkawosť, *boh.* Kapaličnosť.

† **Kapla**, i, f. v. Kaplnka. 2) v. Sakriſtia.

Kaplan, a, m. Katolický: capellanus, sacellanus, i, m. coo-

cooperator, is, m. Capellan (Cap.), Vicar, Vicari, Vicarius, Helfer der Pfarretei, Mithelfer des Pfarrers, bei Katolischen: káplány, *Par. Páp.* 2) luteránſkí: diaconus, Capellan, bei Evangelischen: káplány. *Syn.* Gáheň, *boh.* Gáhen.

Kaplanček, a, et nečka, m. *dem.* ex Kaplanek.

kaplančekow, a, e, *adj. poss.* ex praec. v. kaplanow.

Kaplanek, nka, m. *dem.* ex Kaplan.

Kaplaňeňí, á, n. v. Kaplanſtwí.

Kaplaňík, a, m. *dem.* ex Kaplan.

kaplaňíkow, a, e, *adj. poss.* ex praec. v. Kaplanow.

kaplaňit, il, ím V. I. *imp.* plaň: capellanum esse (agere), ein Capellan seyn, káplánkodni, káplánykodni, káplánynak lenni. *Syn.* kaplanem bit.

Kaplánka, í, f. capellania, ae, f. domicilium (habitatio) capellani: Capellanei (Kap.), Wohnung; Capellanszimmer, stube: Káplány-szoba (lakás). *Syn.* Kaplanowa Izba (Swetlica) 2) capellania, capellanatus, us. m. munus capellani: Capellanei, Amt, bei Katolischen: káplányság. *Syn.* Kaplanſtwí. Oſadňá Kaplánka: capellania localis. Local-Capellanei, helybéli (helyes) káplányság 3) luteránſká: diaconia, ae, f. diaconatus, us. m. Capellanei. Amt, bei Evangelischen: káplányság.

kaplankow, a, e, *adj. poss.* ex kaplanek: v. kaplanow.

kaplanow, a, e, *adj. poss.* capellani, dem Capellan gehörig, káplányé. *Syn.* kaplančekow, kaplaňíkow, kaplankow.

kaplanſki *adv.* capellanaliter, more capellani: capellanisch, capellanmäßig: káplányossan, káplány módon. *Syn.* pokaplanſki.

kaplanſkí, á, é, *adj.* capellanos concernens, capellanalis, e: capellanisch, die Capellanen betreffend: káplányi, káplányokat illető. Káplanſká Swetlica: v. Kaplánka 1 uro. kalpanſká Powínoſt v. Kaplánka 2 Nro.

Kaplanſtwí, á, n. v. Kaplánka 2 Nro.

Kaplanſtwo, a, *n. collect.* capellani, die Capellanen, káplányok. i. e. Kaplaňi.

† Kaple, f. v. Kaplnka.

Kaplica, i, f. v. Kaplnka.

† Kaplice, f. idem.

Kaplička, i, f. *dem.* v. Kaplnka 2 Nro.

kapliční, á, é, *adj.* v. kaplnkowí.

Kaplna, i, f. v. Kaplnka.

Kaplňík, a, m. v. Koſtelňík.

Kaplnka, i, f. aedicula, capella, ae, f. sacellum, i, n. die Capelle (Kap.) kleine Kirche: kápolna, templomotska, kis templom. *Syn.* Kaplica, Kaplna, *boh.* Kapla, Kaple, Kaplice. *Usus.* Domácá Kaplnka: lararium, domesticum sacellum: Hauskapelle, házi kápolna. 2) *dem.* capellula, sacellulum: das Kapelchen, kápolnátska. *Syn.* Kaplička.

kaplnkowí, á, é, *adj.* capellaris, aedicularis, sacellaris, e: die Kapelle betreffend, dahin gehörig: kápolnai, kápolnát illető, kápolnához-való. *Syn.* kapliční. *Usus.* kaplnkowí Dach, kaplnkowá Wežička.

kapnúť, pnul (pel), pňem V. P. *imp.* pňi, *de uno actu, neutr.* stillare *semel*, tröpfeln, einmal: *egyszer* tsepegni (tsepp) Wčil ze Strechi kaplo: nunc e tecto gutta decidit, stillavit: itzt

ißt hat vom Dache geträufelt, most az eszterháról tsepegett. 2) *act.* stillare, guttam fundere (dare): einen Tropfen gießen (geben), tröpfeln, träufeln, träufen, tropfen: tseppenteni, egy tsepet tölteni (adni). *Syn.* gednu kapku dat. *Usus.* Kapňi mi s teho Wína: stilles mihi de illo vino, gieb mir einen Tropfen von dem Wein: tseppents ide (adgyál ide egy tsepet) abból a' borból. *Syn.* klapnút, krapnút, *vulg.* kwapnúť. v. kapkať.

kapnutí, á, é, *p. c.* stillatus, a, um: getröpfelt, tsepegett, tsepegtetett. 2) stillatus, instillatus, in quantitate guttae fusus (datus): geträufelt tseppentett, tseppentetett. *Syn.* klapnutí, krapnutí, *vulg.* kwapnutí. v. kapkaní.

Kapnuťí, á, n. stillatio *unica*, das einzige Tröpfeln, *egyszeri* tsepegés. *Syn.* Klapnuťí, Krapnuťí, vulg. Kwapnutí. 2) stillatio, instillatio *unica*, guttae unius fusio (datio) Tropfgießung, einmathiges Tröpfeln: tseppentés.

Kappar, u, m. v. Kapar.

Kappara, i, f. v. Kapara.

kapparowí, á, é, *adj.* v. kaparowí.

† Kapr, a, m. v. Kaper.

† Kapradi, n. v. seq.

Kapráđí, á, n. Zelina. filix, cis, f. *Colum. Virg.* Polypodium filix mas Linn. Farn, Farnkraut: ördög bordája (ördög-borda) fü. *Par. Páp.*

kapradňí, á, é, *adj.* filicatus, a, um *Cic.* mit Farnkraut geschmückt, i. e. worauf die Figur der Farnkraut blätter eingegraben sind: perjes, perje-szabásu, ördög-borda, leveleinek formára ki-tzifrázott.

Kaprál, a, m. decurio, nis, m. *Varr. Veget.* Corporalis, is, m. Corporal, Rottmeister, ein Officier, der eine Decurie (Anzahl von zehn Personen) commandirt: káprály, tizedes. *Syn.* wogenskí Desatňík, *boh.* Rotmistr.

kaprálčin, a, e, *adj. poss.* corporalis (decurionis) uxoris, der Corporalinn gehörig, káprályné, káprály feleségéé. *Syn.* desátňiččin.

Kapráleňí, á, n. v. Kaprálstwí.

kaprálik, il, ím V. I. *imp.* prak: corporalem (decurionem) esse, agere: ein Corporal seyn, káprálykodni, káprálynak lenni.

Kaprálka, i, f. uxor decurionis (corporalis), die Corporalinn, Corporalsfrau: káprályné, káprály felesége. *Syn.* wogenská Ďesatňička. 2) Kaprálská palica: baculus corporalis (decurionis), der Corporalsstock, káprály-páltza. Dobre ho wičisťili s Kaprálkú.

káprálow, a, e, *adj. poss.* decurionis, corporalis: dem Corporal gehörig, káprályé.

Kaprálowáňí, á, n. v. Kaprálstwí.

kaprákowať, lowal, lugem V. I. imp. lug: v. kaprálik.

kaprálski *adu.* corporalis (decurionis) more, corporalistice, decurionistice: corporalisch, corporalmäßig: káprályossan, káprály-módon. *Syn.* pokaprálskí.

kaprálskí, á, é, *adj.* corporalem (decurionem) concernens, corporalisticus, decurionalisticus, a, um: corporalisch, den Corporal betreffend: káprályi, káprályt illető, káprályhoz-való. Kaprálská Palica: v. Kaprálka 2 Nro.

Kaprálstwí, á, n. decurionatus *Plin.*

Plin. Ep. corporalatus, us, m. Corporalschaft, Amt eines Corporals: káprályság, káprálykodás. *Syn.* wogenské Desatňictwí.

Kapríček, čka, m. *dem. ex* Kaprík.

† **Kapříček**, čka, m. *dem.* ex Kapřík.

Kaprík, a, m. *dem. ex* Kaper: carpiunculus, i, m. carpio parvus: ein kleiner Karpfen, das Karpfenchen: pontyka, pontyotska, kis ponty.

† **Kapřík**, a, m. *dem. ex* Kapr: idem.

* **Kaprla**, i, f. Plur. nom. Kaprle, *gen.* rli: v. Kapar, Kapara.

* **kaprlowí**, á, é, *adj.* v. kaparowí.

Kaprna, i, f. v. Kapar, Kapara.

Kaprnka, i, f. *dem.* idem.

kaprnkowí, á, é, *adj.* v. kaparowí.

kaprnowí, á, é, *adj.* idem.

kaprow, a, e, *adj. poss.* carpionis, dem Karpfen gehörig, pontyé, potykáé.

kaprowí, á, é, *adj.* ex carpione, von (aus) Karpfen, pontyi, pontyból (potykából)-való. Kaprowé Maso: v. Kaprowina. 2) carpiones concernens, die Karpfen betreffend, dahin gehörig: pontyokhoz-való. Kaprowí Ribník: carpionum piscina, Karpfenteich, ponty-halas tó. Kaprowá Barka: carpionum arcula (receptaculum), der Karpfenhälter, ponty-bárka. Kaprowé Treňí: fetura, carpionum, Karpfenbrut, pontyoknak ivások.

Kaprowina, i, f. caro carpionis, das Karpfenfleisch, ponty-hús, potyka-hús. *Syn.* Kaprowé Maso, *vulg.* Kaprina.

Kápsa, i. f. bulga *Lucil.* mantica *Horat.* pera *Martial.* sarcina *Caes.* ae, f. culeus (sacculus) sarcinarius, vidulus, i, m. *Plaut.* canistrum *Cic. Virg. Ovid.* canisterium, i, n. canister, tri, m. *Pallad.* der Ranzen, Tragreff, Queersack, Reisebündel, die Mosche: tarisznya, burdó, kóbor. *Par. Páp.* turba, gyalogok háti turbája. *Syn.* Taňistra, *vulg.* Saňistra, *boh.* Kabele, Mošna. 2) ascopera *Suet.* bulga, pera, vidulus: die Tasche zur Reise, der Wadsack, Watsack, Beütel: tarsoly, táska bör-táska, kóldús-táska, töszü, tüszö. *Syn.* Taňisterka, Taršula, Taška, Tobolka, *vul.* Saňisterka, *boh.* Tlumok Wak. *Usus.* Furmánská Kapsa, pera aurigaria, Fuhrmannstasche, kotsis (útazó) táska. Lowecká Kapsa, pera venatoria, ascopera: Wadsack, Watsack, Weidsack, Wetscher, die Waidtasche: vadász-tarsoly. Sedlowá Kapsa, i. e. Wisák: hyppopera, pera sellaris (ephipialis); Satteltasche, Reuttasche: nyereg-tüszö (tarsoly). *Prov.* Naša Kapsa ubohá, wšecko bere, čo kdo dá: mendici pera omnia suscipit. Mendicorum loculi sunt semper inanes (vacui): die Bettelsäcke haben keinen Boden, sind immer leer: a' Kóldús táskája mindétig üres. Soha sem elég a' kóldúsnak. Soha sem telik-meg, a' kóldús táskája. Soha nem elég a' kóldúsnak. 3) *boh.* v. Waček.

Kapsár, a, m. canistrarius, perarius, vidularius, i, canistrorum opifex *vel* quaestor (negotiator): Moschenmacher, Moschenhändler, Ranzenmacher, Ranzenhändler; der die Moschen (Ranzen) macht oder verkauft: ta-

tarisznya-varró (szabó, tsínáló), *vagy* áros. *Syn.* Taňistrár, *vulg.* Saňistrár, *boh.* Kabelář. 2) canistratus, canistrum gestans (gerens); Moschenträger, Ranzenträger, der die Mosche trägt: tarisznyahordozó. 3) ascoperarius, perarius, vidularius; ascoperarum opifex *vel* negotiator: der Taschenmacher, Watsäckmacher, Watsäckhändler, der die Watsäcke verfertigt oder verkauft: tüszö (tarsoly) szabó, *vagy* áros *boh.* Wačkář.

Kapsář, e, m. v. Wačkár, Mešečňík.

kapsárčin, a, e, *adj. poss.* canistrariae, der Moschenmacherinn oder Moschenhändlerinn gehörig, tarisznya-varrónéé, *vagy* árosnéé. *Syn.* taňistrárčin, *vulg.* saňistrárčin, *boh.* kabelářčin.

Kapsárka, i, f. canistraria. ae, f. canistrarii uxor: Moschenmacherinn, Moschenhändlerinn, Ranzenmacherinn, Ranzenhändlerinn: tarisznya-varróné. *Syn.* Taňistrárka, *vulg.* Saňistrárka, *boh.* Kabelárka. 2) ascoperaria, peraria, vidularia. ae, f. die Taschenmacherinn, Taschenhändlerinn, welche der Watsäcke verfertigt, oder verkauft: társoly, (táska, tüszö) szabóné, *vagy* árosné. *boh.* Wačkářka.

† **Kapsářka**, i, f. v. Wačkárka, Mešečňička.

kapsárow, a, e, *adj. poss.* canistrarii opificis *vel* negotiatoris, dem Moschenmacher oder Moschenhändler gehörig, tarisznya-varróé *vagy* árosé. *Syn.* Kaňistrárow, *vulg.* taňistrárow, *boh.* kabelářů et ůw. 2) ascoperarii. dem Taschenmacher oder Taschenhändler gehörig, tarsoly (táska, tüszö) szabóé, *vagy* árosé. *boh.* wačkářů et ůw.

Kapsička, i, f. *dem.* canistellum *Symmach.* canistrellum, canisteriolum, i, n. eine kleine Mosche, ein kleiner Ranzen, das Ränzlein: kóborotska *Par. Páp.* tarisznyátska, burdótska, turbátska. *Syn.* Taňisterka, Taňisterečka, *vulg.* Saňisterečka, Saňisterka, *boh.* Kabelka, Kabelička. 2) perula *Senec.* bulgula, ae, f. sacculus, sacellus. i, m. das Täschchen, Watsäckchen, Watsäcklein, Säckchen: tarsolyka, táskátska, tüszötske. *Syn.* Taňisterečka, *boh.* Waček. 3) capsula, ae. f. *Catull.* das Kästchen, Kistchen, Kapsel: pikſitske. *Syn.* Pikſlička.

* **Kapucia**, i, f. v. Čapečka Kňezká.

Kapucín, a, m. Reholňík: Capucinus i. m. ein Capuciner (Mönch), Kaputzinus.

Kapucínček, a, et nečka, m. *dem.* ex Kapucíňek.

kapucínčekow, a, e, *adj. poss.* ex praec. v. kapucínow.

Kapucínek, nka, m. *dem.* ex Kapucín.

kapucínkow, a, e, *adj. poss.* ex praec. v. seq.

kapucínow, a, e, *adj. poss. monachi.* capucini, dem Kaputziner (Cap.) gehörig, kaputzinusé. *Syn.* kapucínčekow, kapucínkow.

kapucínski *adv.* capucinice, capucinorum more: kapuzinisch, kaputzinus módon. *Syn.* pokapucínski.

kapucínsky, á, é, *adj.* capucinos concernens, capucinicus, a, um: kapuzinisch, die Kapuziner betreffend: kaputzinusi kaputzinus szerzetbéli, kaputzinusokat illetö. Kapucínská Rehola: Ordo Capucinorum, Ka-

Kapuziner Orden, Kaputzinusok szerzete. kaputzinus szerzet. *Syn.* kapucinstwí.

Kapucínstwí, á, n. capucinismus, i, m. das Kapuzinermönchthum, kaputzinusság.

† Kapúcium, u, m. v. Kapa. 2) v. Knezká Čápečka.

† Kapún, a, m. v. Kopún.

† Kapúnek, nka, m. v. Kopúnek.

† kapúnowí, á, é, *adj.* v. kopúnowí.

* Kapuš, a, m. v. Dwerát.

* kapuščin, a, o, *adj. poss.* v. dwerátčin.

* Kapuška, i, f. v. Dwerátka.

* kapušní, á, é, *adj.* v. kapustní.

* Kapušnica, i, f. v. Kapustňica.

* Kapušníček, čku, m. v. Kapustňíček.

* Kapušník, u, m. v. Kapustňík.

* kapušow, a, o, *adj. poss.* v. dwerátow.

Kapusta, i, f. brassica *Cic.* ae, f. caulis *Cic.* is, m. *in usu communi*, caules, ium, m. pl. Brassica oleracea Linn. olus, eris, n. das Kraut, Küchenkraut, der Kohl: káposzta *Par. Páp. boh. etiam.* Zelí. *Usus.* Bílá Kapusta: brassica alba, weißes Kraut, fejér káposzta. — Čerwená Kapusta: brassica cumana (levis), rothes Kraut, veres (vörös) káposzta. — Hlawičkowá (hlawatá) Kapusta: brassica capitata, Happelkraut, Kopfkraut, Kopfkohl: fejes káposzta. Kiselá Kapusta: olus acidum, caules acidi: Sauerkraut, savanyú káposzta. — Kwetowá (růžowá) Kapusta. v. Kartifiol. Morská Kapusta. brassica marina, Meerkraut, tengeri káposzta. Planá bílá Kapusta (*boh.* plané Zelí): lampsana *Cels.* lapsana *Varr.* ae, f. Brassica Campestris Linn. weißer wilder Kohl: erdei fok-hagyma. *Par. Páp.* Sladká hlawičkowá Kapusta: dulcis brassica capitata. süßes Happelkraut, édes fejes káposzta. — Strapatá (čipkowatá, kučerawá) Kapusta, i. e. Strapačka (*boh.* kaděrawé Zelí): brassica apiana (crispa, sabellica): Krauskohl, tsipkés (édes fodor) káposzta. Wlaská Kapusta: v. Kel. Zohríwaná (wíckrát ohríwaná) Kapusta: crambe repetita *Juvenal.* wieder aufgewärmter Kohl, sprichwörtlich von öfterer Wiederholung einer Sache: melegített káposzta; gyakran emlegetett dolog. Kapustu drobiť (rezať), nakladať (naložiť), tlačiť, kwasiť, wariť: olus scindere (secare), condire, premere, inacidare (fermentare), coquere: Kraut schneiden (schaben) einmachen, treten, einsauern, kochen: káposztát gyalulni, bétsinálni, gyúrni, savanyítani, főzni. *boh.* Zelí krúžiti (krúhati), nakládati (naložiti), etc. wařiti. *Prov.* Nedalbi za to Taňír Kapusti z Masem: nulla cantillat avis, quando esurit. Discum, quam Philosophum audire mavult: er möchte lieber essen, als discouriren. Ihm wär's lieber ein Teller voll Kraut, als ein philosophischer discours: nem adná ö most azon egy tál káposztás húst. *Par. Páp.* Kdo ge Kapustu, zaslúží Slaninu (Slaninku) carnibus est dignus, qui bene mandit olus: wer Kraut ißt, darf einen Speck auch essen: a' ki káposztát eszik, húst (szalonnát) is ehetik. 2) *boh.* v. Kel.

Kapusťička, i, f. *dem. ex* Kapustka. brassicula, ae, f. oluscum,

seum, i, n. das Kräutchen, Küchenkräutchen: káposztácska *Syn.* Kapustka, *boh.* Zelíčko.

Kapusťísko, a, n. v. Kapustňica 1 Nro.

Kupusťisko, a, n. *contemt. et exagger. ex* Kapusta.

Kapustka, i, f. *dem. ex* Kapusta: v. Kapusťička.

kapustní, á, é, *adj.* brassiceus, caulinus, a, um; brassicam concernens: aus (von) Kraut (Küchenkraut) dahin gehörig, das Küchenkraut betreffend: káposztás, káposztából-való, káposztához-való. *vulg.* kapusní, zelní. *Usus.* Kapustná Húseňica: eruca, Papilio Danaus Brassicae Linn. Kohlraupe, hernyó. Kapustná Hlawka (Hlawička, Hlawa): caput brassicae (caulinum), Krautkappel: Krauthauptchen: káposzta fej. Kapustná Poléwka: v. Kapustnica 2 Nro. Kapustná Zahrada: v. Kapustňica 1 Nro. Kapustné (rezacé) Nože: dolabrum caulinum, cultri caulibus scindendis: das Krautmesser, die Krautschabe: káposzta-gyalu, káposzta metsző kés. *boh.* Kružadlo.

Kapustňica, i, f. cauletum, i, n. der Krautgarten, Krautacker, das Krautfeld, káposztás kert, föld. *Syn.* Kapustná Zahrada, Kapustisko, Kapustňisko, Kapustňisco. 2) muria caulina, ius (iusculum) caulium: die Krautsuppe, káposzta-lév. *Syn.* Kapustná Polévka.

Kapustníček, čka, m. *dem.* ex seq.

Kapustník, u, m. torta caulina (caulibus referta), Krautbeutel, káposztás kaláts. *Syn.* Kapustní Koláč. 2) placenta olitoria (oleraria), eine mit Kraut gefüllte Talke, Krautstrudel: káposztás rétes. *Syn.* Kapustná Strúdla (Krúcaňica, Krúteňica, Okrúcaňica, Zakrúcaňica), *boh.* Zelník.

Kapustňisco, a, n. v. Kapustňica 1 Nro.

Kapustňisko, a, n. idem.

† Kaput, u et a, m. v. dlúhý Kabát.

† Kaputrok, u, et a, m. idem.

Kar, u, m. pohrebňí Obed, umrlčé Hodi: silicernium, silicesnium, silicaenium, i, n. *Varr.* epulum funebre (ferale) refectio (coena) post funus data, iusta, parentalia, feralia, ium, n. pl. epulae ferales: das Leichenessen, Leichenmahl, Todtenmahl, Trauermahl, die Leichenmahlzeit: tor, halotti ebéd, halottas vendégség. Na Kar ge desat Zlatích poručeno: pro silicernio legati sunt 10 Rh. floreni, zum Leichenessen sind zehn Gulden vermacht worden, torra (halotti ebédre) tiz forintok hagyattattak. 2) swinský Tanec: convivium suillum (porcinum), occasione suicidii: der Sautanz disznótor. *vulg.* Karmina.

Kara, i, f. *usitat etiam in Plur. nom.* Kári, *gen.* Kár et Kári: birotus (*scil.* currus), carrus *Caes.* carrulus *Pandect.* i, m. currus trusatilis; arcuma, benna *Cato.* birota *Cod. Theod.* carruca (carrucha) *Suet.* chiromaxia, chiromaxa, ae, f. birotum, carrum *Auct. B. Hisp.* Cisium *Cic.* curriculum *Cic.* vectabulum *Gell.* i, n. vehiculum birote (birotum:) der Karren, Karn, Carrete, Karrch, Benne: taliga, talyiga, derék (két kerekű) szekér, két kerekű talyiga *vagy* lektika, kézzel vonó talyiga, *Par. Páp.* ká-

káré, laptika, Chun László szekere. *Syn.* dwokolesní (lahkí) Wozjk, *vulg.* Taliga. *Prov.* Káta neňi Woz (kaša neňi gedlo, Uher neňi Člowek): carrus non est currus (puls non est cibus, non homo Ungarus): der Karren ist kein Wagen, talyiga nem szekér (Tóth nem ember, Kása nem étel) Uš sú naložené Káti, i. e. Wec gest dokonaná: de re convenit; res est composita: es ist ein eingelegter Karren, d. i. abgeredte Sache: el-vagyon rend'ive végezve) a' dolog. Jke mu Káti idú, i. e. neňi w sweg Reči stálí: non constat sibi sermone, seine Reden gleichen sich nicht, seine Reden kommen nicht überein: meg-nem egygyez a' beszédgye.

† Karabáč, e, m. v. Korbáč.

† Karabáček, čku, m. dem. v. Korbáček.

† Karabáčňík, a, m. v. Korbáčňík.

† Karabáčowati, owal, ugi (u) *praes.* v. Korbáčowat.

Karabín, u, m. v. seq.

Karabina, i, f. carabinus, i, m. carabina, ae, f. catapulta de collo pendula carabinum, sclopetum, i, n. Carabiner, karabély *Par. Páp.* karabin, puska. *Syn.* Karabin, Karabinka.

Karabiňák, a, m. i. e. Karabinskí Wogák, Koňík: eques carabinarius (catapultarius), Carabiner, karabélyos *Par. Páp.* karabinos, könnyü lovas.

Karabinka, i, f. *dem.* ex Karabina.

karabinowí, á, é, *adj.* Remeň: balteus, sclopetarius, Carabinerriemen, karabély szij *Par. Páp.*

karabinskí, á, é, *adj.* Koňík, Wogák: v. Karabiňák.

Karafia, i, f. Tagetes erecta Linn. Sametblume, Türkische Nageln: Büdöske, Oroszvirág.

† Karafiát, u, m. v. Hrebíček 1 et 2 Nris.

† karafiátowí, á, é, *adj.* v. hrebíčkowí.

† Karafilát, u, m. v. Hrebíček 1 et 2 Nris 2) v. Karafia.

† karafilátowí, á, é, *adj.* v. hrebíčkowí. 2) v. karafiowí.

Karafina, i, f. v. Flaša.

Karafinečka, i, f. *dem.* ex seq. v. Flaštička.

Karafinka, i, f. v. Flaška.

karafiowí, á, é, *adj.* ex Tagete aus Sametröslein, Büdöskevirághol való. *vulg.* garafiowí, *boh.* karafilátowí. *Usus.* karafiowí Kwet: v. Karafia.

† Kárání, n. v. Karhání.

† Karaš, a, m. v. seq.

Káráš, a, m. Riba: Cyprinus carassius *Linn.* coracinus *Martial.* i, m. chorax, cis, m. merula, ae, f. *Ovid.* die Karausche, ein Fisch: kárász, *hal neme. boh.* Karaš. 2) širokí Káráš: cyprinus latus (piscis) die breite Karausche, széles kárász, dóvér keszeg.

Kárášček, šečka, m. *dem.* ex Kárášek.

† Karášek, ška, m. *dem.* v. seq.

Kárášek, ška, m. *dem.* carassiolus, coracinulus, i, m. eine kleine Karausche, kárászka, kis kárász.

† karati, al, ám *praes.* v. karhat.

† Kárawáňí, n. v. Karháwáňí.

† kárawati, al, ám, *freq.* ex kárat. v. karháwat.

* Karazirowáňí, á, n. v. Fragerčeňí, Fragereňí, Ľúbošt'eňí.

* karazirowat, rowal, rugem V. I. *imp.* rug: v. fragerčit, fragerit, lúbošt'it.

* Ka-

* Karazírowáwání, á, n. v. Fragerčiwání, Zalécáwání.
* karazírowáwat, al, ám, *freq.* ex karazírowat: v. fragerčíwat, zalécáwat sa.
* karazírowňe *adu.* v. fragerſki, lúboſtňe, zálecňe.
* karazírowní, á, é, *adj.* v. fragerſkí, lúboſtní, zálecní.
* karazírowňiččin, a, o, *adj. poss.* v. fragerčin, lúbeňičin.
* Karazírowňička, i, f. v. Fragerka, Lúbeňica.
* karazírowňicki *adu.* v. fragerkárſki.
* karazírowňický, á, é, *adj.* v. fragerkárſkí.
* Karazírowňictwí, á, n. v. Fragerčeňí.
* Karazírowňictwo, a, n. idem.
* Karazírowňík, a, m. v. Frager, Fragerkár, Lúbenec, Zalecňík.
* karazírowňíkow, a, e et o, *adj. poss.* v. fragerow, fragerkárow, lúbencow, zalecňíkow.
† Karbáč, e, m. v. Korbáč.
† karbáčowati, owal, ugi (u) *praes.* v. korbáčowat.
Karban, u, m. olla fortunae, urna fortuitae sortis, taberna sortium (fortunae experiundae) der Glückshafen, Glückstopf, die Glücksbude: szerentse (sors-vető) - fazék, (láda, hajlék, ház) v. Loteria.
Karbaňeňí, á, n. lusus sortilegus (urnarius), das Spielen auf die Art der Glückshafner, szerentse (sors-húzó) játék.
Karbaňica, i, f. tabernaria sortilega, Glücksbüdnerinn, Glückshafnerinn, Glückstöpferinn: szerentse ládás aszszony. 2) femina valde ludens (nimium lusui dedita), eine starke Spielerinn, nagy játékos aszszony. *Syn.* Karbaňička, welká Hračka.
† Karbaňice, f. idem.
karbaňičin, á, e, *adj. poss.* ex karbaňica.
Karbaňička, i, f. *dem.* ex Karbaňica.
Karbaňík, a, m. tabernarius sortilegus. urnarius fortuitae sortis: Glücksbüdner, Glückshafner, Glückstöpfer: szerentse ládás ember. 2) magnus lusor, summopere lusui deditus homo: ein starker Spieler, nagy játékos, igen örömöst játszo (játék-szerető *vagy.* kedvelő) ember. *Syn.* welkí Hrač.
karbaňíkow, a, e, *adj. poss.* ex praec.
karbaňit, il, ím V. I. *imp.* baň: ludere more sortilegorum, auf die Art der Glückshafner spielen, sors-húzók módgyára (sors-húzó módon) játszani. 2) valde ludere, lusui nimium deditum esse: stark spielen, felette (igen) nagyon játszani, a' játékot szeretni (kedvelni) *Syn.* welmi (rád) ſa hrat.
† karbowaní, á, é, *p. c.* v. faldowaní. 2) v. narezaní 3 Nro.
† Karbowáňí, n. v. Faldowáňí. 2) v. Narezáňí 3 Nro.
† karbowati, owal, ugi (u) *praes.* v. faldowat. 2) v. narezat (na Rowáſ) 3 Nro.
Karbunkel, klu, m. drahí Kameň: anthrax, acis, m. anthracias, ae, m. *Solin* anthracites, ae, m. ae carbunculus, i, m. *Plin. H. N.* Granatus nobilis Estner. miner. der Karbunkel, Carfunkelstein, ein Edelstein *kárbunkulus* nevü drága kö. *boh.* Karbunkl, 2) krwawí Wred: anthrax, acis, m. *Aem. Mac.* carbunculus, i, m. *Cels.* das Blutgeschwür, Carbunkel, Carfunkel, ein

ein böſes Geſchwür: tüzes kelés, pokol var. *Par. Páp.* 3) Na Stromoch, kdiž Puki (Pupence) Mráz opáli carbunculus *Plin. H. N.* Carbunkel, die Krankheit der Bäume, da die Knoſpen durch den Reif verbrannt werden: ragya, a' *fákon.*

† Karbunkl, u, *m.* idem.

Karbunklowáňí, á, n. carbunculatio, nis, f. *Plin. H. N.* das Krankſeyn der Bäume, wenn ihre Knoſpen von Reife verſengt werden: ragya, ragyázás, ragyázások a' gyümölts-fáknak. (*De frugibus* dicitur Sňetowičeňí) *Syn.* Opáleňí Pukow ſtromowích od Mrazu.

karbunklowat, lowal, lugem V. I. *imp.* lug: carbunculare (lo, avi), *et* carbunculari (lor, atus sum) *Plin. H. N.* vorgedachte Krankheit haben, von Bäumen: ragyázni, tüz módra égni. *Syn.* ſkrz Mráz Puki oſkwrlené (poſkwrlené, opálené, popálené) mať. 2) Krwawí Wred mať: carbunculare *Plin. H. N.* am Blutgeſchwüre (Karbunkelgeſchwüre) krank ſeyn, tüzes kelésem (pokol varom) vagyon.

karbunklowí, á, é, *adj.* ex carbunculo *lapide*, von (aus) Carfunkelſteine, kárbunkulus köböl-valo. *boh. etiam* karbunkulowí. 2) krwawí Wred magící: carbunculosus, Carfunkelgeſchwür habend, pokol-varas, tüz-keléses. 3) od Mrázu popálení: carbunculosus, vom Reife verſengt, durch den Reif verbrannt: ragyás.

† Karbunkul, m. v. Karbunkel.

† Karbunkulowáňí, n. v. Karbunklowáňí.

† karbunkulowati, owal, ugi (u) *praes.* v. karbunklowat.

† karbunkulowí, á, é, *adj.* v. karbunklowí.

* Karčí, ího, m. v. Karlíček.

* Kard, u, m. Zelina: v. Karduſ.

† Kardamomum, n. *indecl.* Amomum Cardamomum Linn. v. tagſké Zrno.

Kardbenedik, u, m. idem.

kardbenedikowí, á, é, *adj.* v. karduſowí.

† Kardbenedikt, u, m. v. Karduſ.

† kardbenediktowí, á, é, *adj.* v. karduſowí.

Kardinál, a, m. nagwiſſí kňez po Pápežowi: Cardinalis, der vornehmſte Geiſtliche nach dem Papſte, Kardinál. Kardinál Biſkup: episcopus Cardinalis, Cardinalbiſchof, kardinál Püspök. Kardinál Gáheň: diaconus Cardinalis, Cardinaldiaconus, kardinál Diákonus. Kardinál poſwácaní Kňez: Presbyter Cardinalis, Cardinalprieſter, kardinál áldozó (fel-szenteltt) pap.

Kardináleňí, á, n. v. Kardinálſtwí.

kardinálik, il, ím, V. I. *imp.* nal: Cardinalem esse, ein Kardinal ſeyn, kardinálkodni, kardináliskodni, kardinálnak lenni. *Syn.* kardinálowat, kardinálem biť.

kardinálow, a, e, *adj. poss.* Cardinalis, ad Cardinalem pertinens: dem Cardinal gehörig, kárdinálé.

Kardinalowáňí, á, n. v. Kardinálſtwí.

kardinalowat, lowal, lugem V. I. *imp.* lug: v. kardinálik.

kardinálſki *adu.* more Cardinalis, cardinalitie, cardinalistice: cardinaliſch, cardinalmäßig: kardinálissan, kardinál módon. *Syn.* pokardinálſki.

kardinálſki, á, é, *adj.* Cardinales concernens, cardinalis, e;

Digitized by Google

e; cardinalitius, cardinalisticus, a, um: cardinalisch, die Cardinalen betreffend: kardináli, kardinálokat illető, kardinálokhoz-való. Kardinálſkí Šjrák: pileus Cardinalis, Cardinalshut, kardinál-süveg. Kardinálſká Hodnoſt': v. Kardinálſtwí.

Kardinálſtwí, á, n. Cardinalatus, us, m. Cardinalitia dignitas: Cardinalswürde, das Cardinalat: kardinálság, kardinálisság, kardináli méltóság. *Syn.* Kardinálſká Hodnoſt'.

Kardobenedik, u, m. v. Karduſ.

kardobenedikowí, á, é, *adj.* v. karduſowí.

Karduſ, u, m. Zelina: carduus, i, m. *Plin. H. N.* Centaurea benedicta *Linn.* herba benedicta, Cardobenedickten (Kordobenedicten) *Scheller.* Benedictenkraut Sangeumdkraut, pápa-fü, kerti bogáts-koró, kardbenedek, benedek fü. *Syn.* Benedik, Kardbenedik, Kardobenedik, zahradní Karduſ, *boh.* Benedikt, Kardbenedikt, Kardobenedikt, *Aliud est.* Pichlác.

karduſowí, á, é, *adj.* ex carduo benedicto, von (aus) Cardobenedicten, kardbenedeki, kardbenedekböl-való. Karduſowé Semeno: semen centaureae benedictae, Kardobenedictenſame, pápa-fü mag. *Syn.* benedikowí, kardbenedikowí, kardobenedikowí, oſtropſowí, *boh.* benediktowí, kardbenediktowí, kardobenediktowí.

Karel, rla, m. Carolus, i, m. der Carl, Karl: Károly. *vulg.* Karol.

Karelburek, rku, m. Meſtečko: Orosz-Varinum, *oppidum Comitatus Mosoniensis:* Carlsburg, Orosz-Vár.

Karelček, a, et Karlečka, m. *dem.* ex Karlek. *Syn.* Karlíček, *vulg.* Karčí, Karolček.

karelčekow, a, e, *adj. poss.* ex praec. *Syn.* karlíčkow, *vulg.* karolčekow.

karelkow, a, e, *adj. poss.* ex Karlek.

Karetka, i, f. *dem.* chartifoliolum, i, n. chartula (scidula) lusoria: das Kärtchen, Kärtlein, Kartenblättchen: kártyátska, kis kártya. *Syn.* Kartečka, Kartička.

karetní (karetňí) á, é, *adj.* chartas (scidas) lusorias adtinens chartifolialis, e: die Karten betreffend, kártyai, kártyát illető. *Syn.* kartowí. *Usus.* Karetní Liſt: v. Karta. Karetňí Papír: charta foliis (scidis) lusoriis conficiendis serviens, das Kartenpapier, kártya papiros. Karetňa Hra: v. Kartowáňí, 1 Nro. Karetňé Peňáze: a) pecunia pro chartifoliis (chartis *seu* scidis lusoriis), das Kartengeld Geld für Karten: kártya pénz. *b)* pecunia serviens ludendo chartis (scidis) lusoriis, Kartengeld, Geld zum Kartenſpiele: kártyás (kártyázni-való) pénz.

† karetňí, *adj. omn. gen.* idem

Karfiol, u, m. v. Hlúbek.

karfiolowí, á, é, *adj.* v. hlúbkowí.

Karhač, a, m. obiurgator *Cic.* correptor, carptor, reprehensor, is, m. der Strafer, Schelter, Tadler, Ausmacher: dorgáló, feddő, pirongató, szidó. *Syn.* Hreſitel, *vulg.* Štráfač, Štráfatel. 2) castigator, punitor *Cic. Val. Max.* Züchtiger, Strafer, Beſtrafer: büntető. *Syn.* Pokutowač, Pokutowňík, Treſtač, Treſtatel, *boh.* Žehrač.

karhaččin, a, e, *adj. poss.* obiurgatricis, carptricis, correptricis: der Schelterinn (Ausmacherinn) gehörig, dorgálónéé, feddőnéé. *Syn.* hrešitelčin, *vulg.* štráfaččin, štráfatelčin. 2) castigatricis, punitricis: der Züchtigerinn gehörig, büntetőnéé. *Syn.* pokutowaččin, pokutowňiččin, trestatelčin, trestaččin, *boh.* žehraččin.

karhací, á, é, *adj.* obiurgatorius *Cic.* carptorius, reprehensorius, correptorius, a, um: scheltend, strafend, schändend, tadelnd, ausmachend: dorgaló, feddő, pirongató, szidó. *Syn.* hrešici, hrešiwí, karhawí. *vulg.* štráfací, štráfowní. *Usus.* Karhací List: obiurgatoria epistola *Cic.* Scheltbrief, worinn man Verweise gibt: pirongató levél 2) castigatorius, punitorius, castigativus, punitivus: züchtigend, strafend, bestrafend: büntető. *Syn.* pokutowní, trestací, trestatelní.

Karhačka, i, f. obiurgatrix, carptrix, correptrix, icis, f. die Schelterinn, Straferinn, Tadlerinn: Ausmacherinn: dorgálóné, feddőné, pirongatóné, szidóné. *Syn.* Hrešitelka, *vulg.* Štráfačka, Štráfatelka, Štráfatelkiňa. 2) castigatrix, punitrix: Züchtigerinn, Straferinn, Bestraferinn: büntetőné. *Syn.* Pokutowačka, Pokutowňica, Pokutowňička, Trestačka, Trestatelka, Trestatelkiňa, *boh.* Žehračka. 3) v. Karháňí.

karhačow, a, e, *adj. poss.* obiurgatoris, carptoris, correptoris, reprehensoris: dem Strafer (Schelter, Ausmacher, Verweißgeber) gehörig, dorgálóé, feddőé, pirongatóé, szidóé. *Syn.* hrešitelow, *vulg.* štráfačow, štráfatelow. 2) castigatoris, punitoris, animadversoris: dem züchtiger (Bestrafer) gehörig, büntető. *Syn.* pokutowačow, pokutowňíkow, trestatelow.

karhaní, á, é, *p. c.* obiurgatus, carptus, correptus, reprehensus, a, um: gescholten, gestraft, getadelt, ausgemacht: (meg) dorgáltatott, feddettetett, pirongattatott, szidott. *Syn.* hrešení, *vulg.* štráfaní. 2) castigatus, punitus: gezüchtigt, gestraft, bestraft: (meg) büntettetett. *Syn.* pokutowaní, trestaní, *boh.* kárán.

Karháňí, á, n. *Nom. Verb. ex* karhat: obiurgatio, carptio, correptio, reprehensio, redargutio, exprobratio, obiectio, nis, f. das Schelten, Strafen, Tadeln, der Verweis, die Strafung: dorgálás, feddés, pirongatás, szidás. *Syn.* Hrešeňí, *vulg.* Štráfáňí, Štrafunek, *boh.* Káráňí, Žehráňí. 2) castigatio, punitio *Val. Max*, animadversio: Strafe, Bestrafung, Züchtigung: büntetés. *Syn.* Pokutowáňí, Trestáňí, Trestunek, *boh.* Kárá-ňí. 3) ex karhat sa: resipiscentia, ae. f. melioratio sui: das Vernünftig werden, Gescheide werden: okosodás, magához-való térés. *Syn.* Nakarháňí.

karhat, al, ám V. I. *imp.* ag, ňekoho pre ňečo: obiurgare, carpere, corripere, arguere, redarguere, reprehendere, increpare *aliquem propter aliquid*: schelten, tadeln, ausmachen, scheltend ermahnen, Vorwürfe machen, strafen (bestrafen) mit Worten: dorgálni, feddeni, pirongatni, szidni. *Syn.* hrešit, wihrešit, *vulg.* štráfat, *boh.* kárati, žehrati. *Prou.* Bez Wini nech sám ge

(Ob

(Od seba nech počne, začne), kdo druhých karhat chce: carere debet omni vitio, qui in alium paratus est dicere. Distortum vultum sequitur distorsio morum: si culpare velis, culpabilis esse cavebis: wer andere will abstrafen, muß seine Laster vor abschaffen. Wer andre strafen will, muß zuvor an sich selbst anfragen: fedhetetlen légyen, a' ki másokat feddeni akar — Karhat kdokolwek, nekaždí nasledowat može: carpere cuiusvis, non est imitarier omnis: man kann zwar leicht ein Ding tadeln, aber nicht nach machen: ótsálásra (pirongatásra) kiki alkalmatos lehet, de nem a' követésre. 2) castigare, punire (-nio, nivi, et ii, itum) et punior (itus sum ut Depon.) Cic. animadvertere in aliquem: strafen, bestrafen, züchtigen, rächen: (meg) büntetni. Syn. pokutowat, trestat, boh. kárati. Usus. Druhým na Príklad (k Príkladu) ňekoho karhat: edere exemplum in aliquem: aliorum salutare in exemplum plectere aliquem: eine strenge (exemplarische) Strafe ergehen lassen; den übrigen zum heilsamen Beispiele jemanden strafen: valakit mások üdvezséges példájára (meg) büntetni. II rec. karhat sa: resipiscere (resipisco, sipui, sipivi, sipui et sipi) Cic. sapere (sapio, ivi, et ii, vel ui) Cic. Plaut. weise (vernünftig) seyn oder werden, Einsicht (Verstand) haben, wieder vernünftig werden, wieder zu Verstande (zu sich) kommen, sich wieder besinnen: sich bessern: eszemre térek, bolondságomból kitérek, magába szállani, magához (eszére) térni, eszének lenni, okosodni, okossá lenni. Syn. wtípit sa, múdrím bit. Usus. Nič sa nekarhá: nihil sapit Cic. nihil resipiscit: er wird nicht vernünftig: hat keinen Verstand; er bessert sich nicht: nem okosodik, nintsen esze, nem tér eszére, nem száll magaba. Prov. Tak Pán Boh Šelmow tresce, abi sa Huncfuti karhali: v. Huncfut.

Karháwáňí, á n. Nom. Verb. ex seq. boh. Káráwáňí, Žehráwáňí.

karháwat, al, ám, freq. ex karhat. boh. kárawati, žehráwati. II rec. karhawat sa: freq. ex karhat sa.

karhawe adu. obiurgatorie reprehensorie: scheltend, strafend, ausmachend, tadelnd: dorgálva, fedve, pirongatva-szidva. Syn. hresice, hresiwe, vulg. stráfowňe. 2) castigative, castigatorie, punitive, punitorie: züchtigend, strafend, bestrafend: büntetve, büntetésképen. Syn. pokutowňe, trestatelňe.

karhawí, á, é, adj. v. karhací per 2 Nros.

Kári, gen. Kár et Kárí, f. plur. v. Kára.

Karička, i, f. dem. ex Karika: anellus, vel annellus Plaut. circellus Apic. i. m. das Ringel, ein kleiner Ring: karikátska Par. Páp. Syn. Kotulečka, Kotulčička, Obručečka, Obručička, boh. Kotúček. Aliud est. Prstenček. 2) hamulus Cels. uncellus, i, m. ein kleiner Haken, oder hakiges Werkzeug, Riegel: karikátska Syn. Háček na Žiwotek (-tku).

Kárička, i, f. dem. ex Kára: carrulus, i, m. Pandect. ein kleiner Karren (Karn), das Kärrchen, Kärnchen: taligátska, talyigátska, két kerekű szekérke vagy lektikátska. Syn.

Kárka, Kárki dwokolesní Wozíček, Káříčki.

Karičky, ček, f. pl. idem.

Karika, i, f. na Prst: circulus Virg. anulus et annulus Cic. i, m. ein Ring, Fingerring, ein Ringel: karika Syn. Kotulka, Obručka, boh. Kotúč. Aliud est. Prsťeň z Očkem. 2) na Žiwotek: hamus Caes. uncus Liv. annulus, i, m. ad strophium: Schnürbrusthaken, Miederhaken, der Haken, oder ein Riegel zu der Schnürbrust oder Mieder: válba-való karika. Syn. Háček.

karikowaní, á, é, adj. annulatus, anulatus, hamatus, a, um: mit Schnürbrusthaken (Miederhäfteln) versehen, karikás. Karikowaná Žena: strophio hamisque ornata mulier, mit Haken (Häfteln) belegte Schnürbrust anhabende Frau, karikás aszszony.

Kárka, i, f. dem. ex Kára. v. Káříčka.

Kárki, rek, f. pl. dem. ex Káry: v. Káříčka.

† Karkule, f. v. Čápka. 2) v. Čepček 2 Nro.

† Karkulka, i, f. dem. v. Čapečka. 2) v. Čepeček.

† Karlátki, tek, f. pl. v. Korlátki.

Karlek, relka, m. dem. ex Karel. parvus Carolus, ein kleiner Carl, károlyka, kis károly. Syn. Karlík.

Karlíček, čka, m. dem. ex Karlík.

Karlička, i, f. v. Krpec 3 Nro.

karlíčkow a, e, adj. poss. ex karlíček. v. karelečkow.

Karlík, a, m. dem. ex Karel. Syn. Karlek. 2) v. Krpec 2 Nro.

karlíkow, a, e, adj. poss. ex praec. v. karelkow.

† Karlina, i, f. v. Pupawa bílá.

karlów, á, e, adj. poss. Caroli, ad Carolum pertinens: dem Karl gehörig, károlyé. vulg. károlow. Usus. Karlow Kúpel: thermae Carolinae, das Karlsbad, károlyi fördö. Karlowe Mesto. Carolostadium, die Karlsstadt, károly-város.

Karman, a, m. Carmanus, i., m. ein Carmaner, Karmanier: kármány. Plur. nom. Karmaňi, gen. now: v. Karmanstwo.

† Karmanadel, dlu, m. v. seq.

Karmanádla, i, f. Plur. nom. Karmanádle, gen. del et dlí: caro frixa (carbonibus tosta), Carbonade, Carmenadel: karmenádé, szeletekre metszett sült hús. Syn. Karmenádla, vulg. Karmanadel, Karmenadel.

karmančin, a, e, adj. poss. Carmanae, ad Carmanam pertinens: der Karmanerinn gehörig, kármány aszszonyé, kármánynéé. vulg. karmankin.

Karmanka, i, f. i. e. Karmanská Ženská: Carmana, ae, f. Carmanerin (Kar) Karmanierinn: kármány aszszony, kármányné 2) i. e. Karmanská Hruška: pyrum carmanum, carmaner Birne, kármány körtvély.

karmanow, a, e, adj. poss. Carmani, Carmanum concernens: den Karmaner gehörig, kármányé.

karmanski adu. carmane, carmanice: karmanerisch, karmanisch: kármányúl. Syn. pokarmanski.

karmanski, á, é, adj. carmanus, carmanicus, a, um; Carmanos adtinens: carmanerisch, carmanisch, die Carmaner betreffend: kármány, kármányi.

Karmansko, a, n. Carmania, ae, f. regio Carmanorum: die

die Carmanien (Kar.) das Carmanerland: kármány ország. *Syn.* Karmanská Zem. W Karmansku: in Carmania.

Karmanstwo, a, n. *collect.* Carmani, orum, m. pl. die Carmaner, Carmanier, ein Volk hinten in Asien am persischen Meerbusen: kármányok.

† **Karmazín**, u, m. v. seq.

Karmažin, u, m. i. e. Karmažinská Kožka: corium cramaesinum, Carm, Carmesin, Karmesin, Karmosin, carmesines Leder: karmasin, karmasin bör *Par. Páp.* 2) i. e. karmažinowá Farba: color cramaesinus, Carmosinus, Carmesin Carmesinfarbe, karmasin-szín. *boh.* Karmazín. *Aliud est.* Skarlát: cocum, coccinum.

† **karmažinowí**, á, é, *adj.* v. seq.

karmažinowí, á, é, *adj.* cramaesinus. a, um; coloris cramaesini: carmesin, carmesiner, (karm): karmasin-szinű. Karmažinowé (karwažinskeg Farbi) Súkno: cramaesinus pannus, carmesines Tuch, karmasin-színü posztó. *Aliud est.* škarlátowí: coccéus, coccineus. 2) v. karmažinskí.

karmažinskí, á, é, *adj.* e corio cramaesino, von (aus) Carmesin, karmasin börböl való. Karmažinské Čižmi: cothurni cramaesini, carmesinen Tschischmen, karmasin tsizma. *Syn.* karmažinowí.

* **Karmenádel**, dlu, m. v. seq.

Karmenádla, i, f. *Plur. nom.* Karmenádle, *gen.* del, et dlí: v. Karmanádla.

Karmelít, a, m. Mních: Carmelita, ae, m. Carmeliter (Mönch), kármelita barát.

karmelítow, a, e, *adj. poss.* carmelitam concernens, Carmelitae: dem Carmeliter gehörig, kármelitáé.

karmelitskí *adv.* more Carmelitarum, carmelistice carmelitice: carmelitisch, kármelit-módon. *Syn.* pokarmelitski

karmelitskí, á, é, *adj.* Carmelitas adtinens, carmelitensis, e; carmelitanus, carmelisticus, carmeliticus, a, um: carmelitisch, carmelitaner, die Carmeliten betreffend, ihnen gehörig: kármelitákat illetö. Karmelitskí Kostel: ecclesia Carmelitarum, die Karmelitenkirche, kármeliták temploma. Karmelitská Wodka: spiritus Carmelitensis, der Carmelitengeist, das Kirchenwasser: kármelit-viz.

Karmín, u, m. čerwená Malowka: carminum, i, n. *sic dictum pigmentum*: Carmin, karmin, *festék neme.*

* **Karmina**, i, f. v. Kar 1 et 2 Nris.

† **Karnet**, a, m. v. Koňickí Zástawník.

† **Karnetá**, i, f. v. Kompánia 2 Nro.

kární (kárňí), á, é, *adj.* carrum adtinens, carrucarius, a, um *Pandect.* den Karren betreffend, zum Karren gehörig: talyigához (lektikához) való. *Syn.* do neb ke Káre prinaležící. Kárné Koňe: carrucarii equi. Karrenpferde, lektikához-való lovak. *Par. Páp.*

kárňiččin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Kárňička, i, f. carrrucaria, cisiaria, ae, f. aurigae carrucarii uxor: Kärnerinn, Kärrnerinn, Kärners Weib: taligásné, talyigás felesége. *vulg.* Takigárka.

† **Karník**, a, m. v. seq. 2) v. Furman.

Kárňík, a, m. carrucarius, cisiarius, i, m. auriga carri (bi-

(biroti): Kärner, Kärrner: taligás, talyigás *Par. Páp. vulg.* Taligár. 2) i. e. kárñi Koň: equus ad carrum, Karrengaul, Karrenroß: taligás ló.
Karniol, a, m. i. e. Karniolčan, Karniolſkí Člowek: Carniolus, i, m. ein Karnioler, Karner: karnioliai ember. *Aliud est.* Koritan.
Karniol, u, m. i. e. Karniolia, Karniolſká Zem. Carnia, Carniolia, ae, f. Carniolien, das Karnerland: Kránitz ország, karniolia, karnioliai *tartomány. Syn.* Granſko. Aliud est Korikani. 2) drahý Kameň: carneolus, carneolus, carniolus, i, m. der Carniol, Carneol, Carniolſtein, Kornil kö. Červení Kalcedon, rother Calcedon ein Edelſtein: veres kalcedon, kornil kö. *Par. Páp.*
Karniolčan, a, m. v. Karniol (a)
karniolčančin, a, e, *adj. poss.* v. karniolčin.
Karniolčanka, i, f. v. Karniolka.
karniolčanow, á, e, *adj. poss.* v. karniolow.
karniolčin, a, e, *adj. poss.* ex karniolka. *Syn.* karniolčančin.
Karniolia, i, f. v. Karniol (u) 1 Nro.
Karniolka, i, f. Carniola, ae, f. carniolica *femina*: Karnerinn, Carniolerinn: karnioliai aszszony. *Syn.* Karniolčanka, karniolſká Ženſká. *Aliud est* Koritanka.
karniolow, a, e, *adj. poss.* ex karniol (a) *Syn.* karniolčanow.
karniolowí, á, é, *adj.* e carneolo, carneoleus, carniolius, carneolinus: carniolinus, a, um: aus (von) Carniol, carnioliner; kornil köböl-való.
2) sardonychatus, a, um *Martial.* mit Sardonix verſehen oder geſchmückt: kornil *vagy* sárdoniks kövel ki-rakott.
karniolſki *adv.* carniolice, karnioliſch, karnioliáúl, karnioliai módon. *Syn.* pokarniolſki.
karniolſkí, á, é, *adj.* carniolicus, a, um: carnioliſch, karnioliai. Karniolſká Zem: v. Karniol.
Karniolſtwo, á, n. *collect.* Carnioli, orum, m. pl. die Kärner, Carnioler: karnioliaiak, karnioliai, emberek. *Syn.* Karnioli, Karniolčaňi.
Karnír, u, m. sima, ae, f. *Vitruv.* coronis, idis, f. *Martial.* Karilies, Karniesſtein, oder Rienleiſten das Ende: karnir, karnirozat, pártázat. *vulg.* Garnír. 2) v. Límec. 3) *boh.* v. Škatulá.
karnírowaní, á, é, *p. c.* simatus, simus redditus, crenatus a, um: karnirt, eingebogen, aufwärts gebogen, karnirozott, pártázott. *vulg.* garnírowaní. 2) v. límowaní.
Karnírowáňí, á, n. simatio, nis, f. limbi in vestibus per ligulas (filamenta etc) exornatio: das Karnieren, Aufwärtsbiegen, die Einbiegung, Karnierung: karnirozás, pártázás. *vulg.* Garnírowáňí. 2) v. Límowáňí.
karnírowat, rowal, rugem V. I. *imp.* rug: simare (simo, avi) *Lucill.* simum reddere, limbum vestium filamentis (ligulis etc) exornare: karnieren, einbiegen, aufwärs biegen: karnirozni. pártázni. *vulg.* garnírowáť. 2) v. límowat.
Karnírowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
karnírowáwat, al, ám, *freq.* ex karnírowat.

Ká-

Káro, u, m. species pictorum foliorum, *Caro* dicta: Karo, eine Art von Spielkarten: Káró, *kártya neme.*
* **Karol**, a, m. v. Karel.
* **Karolček**, a et lečka, m. *dem.* v. Karelček, Karlíček.
* **karolčekow**, a, e, *adj. poss.* v. karelčekow, karlíčkow.
* **Karolek**, lka, m. *dem.* v. Karlek, Karlík:
Karolín, u, m. i. e. karelský Peňáz: nummus Carolinus, Carolin, Károly pénze. Zlatí Karolín: numus aureus Carolinus, Carolin von Golde, károly arany pénz.
Karolína, i, f. Carolina, ae, f. Caroline, ein Weibsname: Karolina, aszszony-állati név.
karolinin, a, e, *adj. poss.* Carolinae, ad Carolinam spectans: der Caroline gehörig, karolináé. *Syn. dem.* karolinčin.
Karolinka, i, f. *dem.* ex Karolína.
* **Karolko**, a, m. v. Karlek.
* **karolkow**, a, o, *adj. poss.* v. karelkow, karlíkow.
* **karolow**, a, o, *adj. poss.* v. karlow.
károwí, á, é, *adj.* Král: *Caro* rex, Karokönig, káro király.
Karpa, i, f. gramia, ae, f. *Plin. H. N.* pus in oculis, *vel* oculorum hirquis; der Eiter in den Augen oder Augenwinkeln; Augenbutzen, Ziegeraugen: tsipa *Par. Páp.* szem tsepegés. *Syn.* Karpawina, Karpina, Hnog aneb Nečistota Očí, *vulg.* Logda, *boh.* Krha.
karpawe *adv.* gramiose, eiterig, triefend: tsipásan, tsepegve. 2) lippe, lipposе, lippiendo: eiterig, triefäugig, ziegeräugig: tsipás szemmel. *Syn.* okohnogňe, *vulg.* logdawe, *boh.* krhawe.
Karpaweňí, á, n. lippum fieri, lippitudo, lippescentia: das Triefäugigwerden, Eiterigwerden, Triefendwerden: tsipásodás. *vulg.* Logdawení, *boh.* Krhawení.
karpawek, wel, wím V. I. *imp.* paw: gramiosum fieri reddi), eiterig (triefend) werden tsipásodni. 2) lippum fieri, lippescere: triefäugig (ziegeräugig) werden, triefende (eiterige) Augen bekommen. tsipásodni, tsipás szemünek lenni. *Syn.* karpawím zostak, karpawé Oči dostak, *vulg.* logdawek, *boh.* krhaweti.
karpawí, á, é, *adj.* gramiosus, purulentus, a, um: eiterig, triefend, voll Eiter: tsipás, petsenyés, tsepegő, gyenge. *Syn.* hnogní, nečistotní *vulg.* logdawí, *boh.* krhawí. *Usus.* Karpawé Oči: oculi gramiosi *Caecil.* triefende Augen, tsipás szem. Karpawím bik: gramiosum esse, eiterig (triefend) seyn, tsipásnak lenni. 2) lippiens, tis; lippus, lipposus, a, um: triefauge, triefäugig, ziegeräugig, triefende (eiterige) Augen habend: tsepegő (tsipás, petsenyés, gyenge) szemü, tsipás, vaksi, *Par. Páp. Syn.* okohnogní, komu sa Oči hnogá, a tečú. Karpawí, a slepí Člowek: Tithymallus Laconicus. Lippus et coecutiens homo, triefäugiger, und blinder Mensch: tsipás, és vakos (vaksi) ember. Karpawím bik: lippire, lippum (lippientem) esse: triefäugig seyn, triefende Augen haben: megtsipásodni, tsipás (petsenyés) szemmel lenni (vagyok).
Karpawica, i, f. v. Karpawost.
Karpawina, i, f. v. seq.
Karpawosť, i, f. gramiositas, *tis*, lippitudo, *nis*, f. gramiosa (lippa) conditio, natu-

tura: das Triefen der Augen, die Triefäugigkeit: szem tsepegés, tsipásság *Par. Páp. Syn.* Karpawica, Karpawina, *vulg.* Logdawina, Logdawost, *boh.* Krhawost. 2) v. Karpa.

Karpentráſ, u, m. francúz-ké Meſto: Carpentoracum, i, n. Carpentoracte, *Civitas Galliae Narbonensis:* Carpentras, karpentrász, *frantzia város.*

Karpina, i, f. v. Karpa.

Karpit, u, m. aulaeum, tapetum, i, n. peripetasma, peristroma, atis, n. tapes, etis, m. paries hispanicus, munimentum linteum: spanische Wand, i. e. Schirm: kárpit. *Syn.* ſpanielſká (karpitowá) Sťena: *Usus.* Karpit natáhnúť: aulaeum tendere, die spanische Wand anziehen, kárpitot felvonni. *Par. Páp.*

Karpiteček, čku, m. *dem.* ex seq:

Karpitek, tku, m. *dem.* ex Karpit.

karpitowí, á, é, *adj.* aulaeis (tapetis) obductus, tapetibus ornatus, a, um: mit spanischen Wänden geziert, angezogen kárpitos *Par. Páp. Syn.* Karpitami obťahnutí. Karpitowá Sťena: v. Karpit.

† Kart, u, m. v. Karta.

Karta, i, f. charta (scida) lusoria, pictum (chartae lusoriae) folium, chartifolium, i, n. die Karte, Spielkarte, das Kartenblatt: kártya. *Syn.* karetní Liſt. *Plur. nom.* Karti, *gen.* Karet: chartifolia, scidae (chartae) lusoriae, chartae folia lusoria: die Spielkarten, kártya, kártyák. Na (w) Karti ſa hrať. v. kartowať ſa. Karti zdwihnúť, zložiť: levare, deponere folia: die Karten aufheben, niederlegen: a' kártyát fel-venni, letenni. Karti míſať, ſňímať, dáwať (rozdáwať): chartifolia miscere, desumere distribuere: die Karten mischen, aufheben, geben: öszve-keverni, le-venni (emelni), osztani (osztogatni) a' kártyát. Na Karti Položení, Sadzání, Sádzka: depositum ludentis, Auffatz (Satz) auf die Karten, kártya játékra fel-tétel *Par. Páp.* Nekomu do Karet kúknúť, pozreť: *a*) aspicere alicuius folia, Jemanden in die Karte gucken, valakinek kártyájába tekénteni, nézni. *b*) i. e. nekoho Umiſel zwedeť: consilium alicuius detegere, Jemandes Absicht entdecken, valakinek szándékát meg-tudni, kitanúlni. Dať ſi do Karet kúkať, hledeť, pozírať: mentem suam temere aperire, sich in die Karte gucken lassen, meg hagyni nézni a' kártyáját; ki-mutatni a' kártyát; maga szándékát esztelenűl kinyilatkoztatni. Kartu prezradiť: consilium enuntiare, die Karte verrathen, el-árúlni valakit, kifetsegni (kimondani) a' szándékját. Uſ zložili Karti: inter ipsos convenit iam de re; res est iam composita: es ist eine angelegte Karte, már meg-eggyeztek (egy mással). 2) Wíkladná, neb. wipíſowná Karta: mappa, tabula, ae, f. Karte, geographische Abbildung: mutató (le-író) tábla, kártya. Morſká Karta: mappa (tabula) maris, Seekarte, tenger-kártya. Zemſká Karta: mappa geographica, *seu* terrae: Landkarte, Landschaftkarte: föld kártya, föld irás tábla.

Kartač, a, et u, m. *i. e.* Záwin železních Gulek, a inších Weci na Wiſtrelení: involucrum globulorum ferreorum cum

cum aliis rebus simul eiiciendorum, Kartätsche, Kartetsche, im Kriege zum Abschießen: kartáts. 2) *vulg.* v. Zmeták.

Kartár, a, m. chartarius, chartifoliarius, i, m. confector (effector) chartarum (scidarum) lusoriarum: Kartenmacher, kártya-tsináló *Par. Páp.* 2) pictor chartifoliorum, Kartenmaler, kártya-iró. 3) i. e. Hrač na Karti: lusor chartarius, chartilusor: Kartenspieler, kártyázó, kártyás, *Par. Páp.*

Kartárčin, a, e, *adj. poss.* chartariae, chartifoliariae: der Kartenmacherinn gehörig, kártya-tsinálónéé. 2) pictricis chartifoliorum, der Kartenmalerinn gehörig, kártya-irónéé. 3) foliis ludentis feminae, der Kartenspielerinn gehörig, kártyásnéé, kártyázónéé.

Kartárení, á, n. v. Kartárstwí.

kartárit, il, ím V. I. *imp.* kartar: chartarium (chartifoliarium) esse, agere: ein Kartenmacher seyn, kártya-tsináló mesterséget üzni. *Syn.* kartárem bit.

Kartárka, i, f. chartaria, chartifoliaria, ae, f. uxor chartaria: Kartenmacherinn, kártya-tsinálóné, kártya-tsináló felesége. 2) pictrix chartifoliorum, Kartenmalerinn, kártya-iróné. 3) Hračka na Karti: pictis foliis ludens *femina*, Kartenspielerinn, kártyásné, kártyázóné.

kartárow, a, e, *adj. poss.* chartarii chartifoliarii: dem Kartenmacher gehörig, kártya-tsinálóé. 2) pictoris chartifoliorum, dem Kartenmaler gehörig, kártya-iróé. 3) chartilusoris, dem Kartenspieler gehörig, kártyásé, kártyázóé.

Kartarowání, á, n. v. Kartárstwí.

kartarowat, owal, ugem, V. I. *imp.* ug: v. kartárit.

kartárskí *adv.* chartariorum more, kartenmacherisch, kártya-tsináló módon. *Syn.* pokartárskí.

kartárskí, á, é, *adj.* chartarius, chartifoliarius, a, um: chartarios adtinens: die Kartenmacher betreffend, kártya-tsinálókat illetö. 2) chartilusores concernens, die Kartenspieler betreffend, kártyásokat illetö.

Kartárstwí, á, n. ars chartaria (chartifoliaria), Kartenmacherin, Kartenmalerei: kártya-tsináló mesterség.

Kartečka, i, f. *dem. ex* Karetka.

Kartička, i, f. idem.

Kartifiol, u, m. v. Hlúbek.

kartifiolowí, á, é, *adj.* v. hlúbkowí.

Kartisko, a, n. *contemt. et exagger ex* Karta.

Kartowání, á, n. lusus chartifolialis chartifoliorum, chartarum pictarum, scidarum lusoriarum: Kartenspiel, das Kartenspielen: kártya-játék, kártyázás. *Syn.* Karetná (kartowá) Hra.

kartowat sa, owal sa, ugem sa, V. I. *imp.* ug sa: ludere chartis (scidis) lusoriis, Karten, Karte (in der Karte) spielen, kártyázni. *Syn.* W (na) Karti sa hrat.

Kartowáwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kartowáwat sa, al sa, ám sa: *freq.* ex kartowat sa.

kartowí, á, é, *adj.* v. karetní.

Kartún, u, m. z Bawlni: cottoneum, linteum gossypinum, tela gossypina, cottonea: der Kattun, kártony. 2) i. e. Kus (Dělo) k Dobiwáňú: ballista *Cic.* bombarda,

ca-

catapulta, ae, f. tormentum, i, n. Karthaune, grobes Geſchütz, das, womit man ein Geſchoß abſchleudert: ágyú, álgyú. Celí Kartún: primae formae tormentum, ganze Karthaune, öreg ágyú. Hadí Kartún: colubrarium, i, n. colubrina, ae, f. Schlangenkarthaune, súgár hoszszú ágyú *Par. Páp.*

Kartúnček, u et nečku, m. *dem.* ex seq.

Kartúnek, -nku, m. *dem.* ex Kartún: ballistula, bombardula, parva catapulta: ein kleiner Karthaun, taratzk, kis ágyú. *Syn.* malí Kuſ, drobné Délo.

Kartúňiſko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kartún.

kartúnowí, á, é, *adj.* cottoneus, a, um: aus (von) Kattun, kártonyból-való. Kartúnowá Sukňa: cottonea toga, der Kattunrock, kártony szoknya. 2) Kartúnowá Fabrika (Robňica): cottonea fabrica, Kattunfabrik, kártony fabrika.

Kartúz, u, m. i. e. kartúzkí neb kartuzianſkí Kláſter: coenobium Carthusianum, Carthauſe, Carthäuſerkloſter: kartusiánus klastrom.

Kartuzían, a, m. monachus Carthusianus, Carthäuſer (Mönch), kartusiánus barát.

kartuzianow, a, e, *adj. poss.* monachi carthusiani, dem Carthäuſer gehörig, kartusiánusé.

kartuzianſkí, á, é, *adj.* carthusianus, a, um: carthäuſer, kartusiánus. *Syn.* kartúzkí, v. g. Kláſter: v. Kartúz.

kartúzkí, á, é, *adj.* idem

Karwaſ, u, m. *Plur. nom.* Karwaſe, *gen.* ſow: plica rubra pelicea formae navicularis, tunicis ad cubitum adsui solita: ein rother lederner Fleck, ſchiffelförmig, den man auf die Ellenbögen der kurzen ungriſchen Röcke (Dolmanne) anzunähen pflegt: veres fólt, mellyet fólt gyanánt dolmány újaira, könyökire fel-varni szoktak.

Karwaſe, *gen.* Karwaſí, *f. pl.* v. Huſlički.

Karwaſki, ſek, f. pl. *dem. ex praec.* idem.

Kaſa (Kaſſa), i, f. aerarium, peculium, i, n. *vulgo* cassa, ae, f. Caſſe, kaszsza, kints (pénz) tartó hely. Kňížatſká (králowſká, Cíſarſká) Kaſa: fiscus, i, m. Caſſe eines Fürſten, herczegi (királyi, Tsászári) kaszsza. 2) i. e. Peňáze: pecuniae, arum *f. pl.* pecunia, ae: f. Geld, Caſſe: pénz. 3) i. e. Meſec, Meſček: crumena, ae, f. marsupium, i, n. der Beutel, Caſſe: erszény. 4) i. e. peňažná Truhla: arca pecuniaria, die Geldtrugen, Caſſe der Geldkaſten: pénzes láda *vagy* almáriom.

Kaſa: i, f. puls, tis, f. pulmentum, i, n. der Brei, Koch, das Mus, Muß: kása. *boh.* Kaſe. — Jačmenná Kaſa: puls hordeacea, ptisana, ae, f. Gerſtenbrei, árpa-kása. *vulg.* Obročňica, Obrokowňica, Lohaza, i. e. Jačmenné Krúpi. Krupičná Kaſa, i. e. Krupica: puls polentaria (e crimno), crimnum: Griesbrei, dara-kása. — Mléčná Kaſa: puls lactea, Milchbrei, Kuchelmuß: tejes kása. — Múčná Kaſa: alica, ae, f. *Plin. H. N.* puls (piſſa) farinacea, pulmentum farinaceum: Mehlbrei, liszt-kása, pulitzka, kófitz, *Par. Páp. vulg.* Gulaſa, Kulaſa. Pohančená Kaſa, i. e. pohančené Krúpi: puls panicea (pannici), panni-

nicum: Heidelbrei, pohánka-kása. Pſenowá (proſná, proſowá zltá) Kaſa: puls miliacea, milium tritum, miliaceum pulmentum: Hirſchbrei, Hirſchkoch, Hirſchkaſche: köles kása. Soſowičná Kaſa: lenticula, ae, f. Linſenmuß, lentse-kása. — Wagečná Kaſa: ova intrita, Eierbrei, tyúkmony-kása. — Zemlowá Kaſa: pulmentum similaceum, Semmelmuß, semlye-kása. *Prov.* Koho Káz popálí Kaſa, wždicki gu fúká (wždicki ſi Pazúrki ofukuge): v. fúkat. Kaſu pohubit, pokazit: rem totam corrumpere, den Brei verderben, az egész dolgot (mindent) elrontani. Mnoho Kucharow preſolí Kaſu (Poléwku): v. Baba 3 Nro. (Medzi mnohými Babami etc. Nečo obchádzat, gako wrelu Kaſu Kočka: ambagibus (circuitu) uti. Rem circumire, velut feles fervidam pultem: um etwas herum gehen, wie die Katze um den heißen Brei: valamit kerülni, mint a' matska a' forró kását.

kaſaní, á, é, *p. c.* accinctus, succinctus, a, um: aufgeſchürzt, fel-kötött, felszürtt. *Syn.* ohrnutí, wihrnutí, podkaſaní, wikaſaní.

Kaſáňí, á, n. accinctio, succinctio, sublevatio vestium: das Aufſchürzen, die Aufſchürzung: felkötés, felszürés. *Syn.* Ohrnutí, Wihrnutí, Podkaſáňí, Wikaſáňí.

Kaſaňica, i, f. i. e. lenowá Sutňa: linea toga, leinener Rock, vászony-szoknya. *vulg.* Fartuch.

Kaſaňička, i, f. *dem.* i. e. lenowá Sukňička: linea togula, ein leinenes Röckchen, vászony-szoknyátska. *vulg.* Fartuſček, Fartuſek.

Kaſárňa, i, f. contubernium militum (militare), domicilia militum iuncta: Caſernen, kaszárnya.

Kaſárňiſko, a, n. *contemt. et exagger. ex* Kaſárňa.

kaſat ſa, kaſal ſa, kaſem ſa, V. I. *imp.* kaſ ſa: accingere (succingere) se, ſich aufſchürzen, felkötni (felszürni) a' ruháját. *Syn.* Odew ſwu ohrnút (wihrnút), ohrnút (wihrnút, podkaſat, wikaſat) ſa.

† kaſaki, ſe, al ſe, ám ſe: idem.

Kaſáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kaſáwat ſa, al ſa, ám ſa: *freq. ex* kaſat ſa.

† Kaſe, f. v. Kaſa.

Kaſel, ſlu, m. catarrhus, i, m. *Coel. Aur.* tussedo, *inis*, *f.* tussis, is, f. der Huſten, Kathar, Katarr, Catarr: hurót, hurút, köhögés *Par. Pap.* Suchí Kaſel: sicca (arida) tussis, trockner Huſten, száraz (apró) hurút *Par. Páp.* Kaſel doſtat: tussim accipere, den Huſten bekommen, hurútot kapni. Kaſel mat: tussim habere, tussi laborare: den Huſten haben, köhögni (köhögés jött reám) Kaſel odehnat, rozehnat: tussim discutere, den Huſten vertreiben, a' köhögést el-üzni.

* Kaſelček, u, m. v. Kaſlíček.

* Kaſelek, lku, m. v. Kaſlík.

* kaſelní, á, é, *adj.* v. kaſlawí.

Kaſička, i, f. *dem.* ex Kaſka: pulticula, ae. f. pulmentulum, i, n. das Breichen, Breilein kásátska.

* Kaſír, a, m. v. Dochodní, Dochodník.

* kasírčin, a, o, *adj. poss.* v. dochodňiččin.
* Kasírka, i, f. v. Dochodná, Dochodňička.
* kasírow, a, o, *adj. poss.* v. dochodňíkow.
* kasírowani, á, é, *p. c.* v. zrušeni. 2) v. složeni z Uradu 8 Nro.
* Kasírowáňí, á, n. v. Zrušeňí. 2) v. Složeňí z Uradú 9 Nro.
* kasírowať, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: v. zrušiť. 2) v. složiť z Uradu 10 Nro.
* kasírsky *adu.* v. dochodňicky.
* kasírský, á, é, *adj.* v. dochodňický.
* Kasírstwí, á, n. v. Dochodňictwí.

Kaska, i, f. *dem.* ex Kasa: v. Kasička.

Kaskarila, i, f. cascarilla, ae, f. Croton Cascarilla Linn. Cascarille, kaskarilla.

Kaskét, u, m. cascetha, ae, f. Kaschket, kaskét.

* Kasla, i, f. v. Kasňa.

Kaslač, a, m. v. sequ.

Kasláк, a, m. tussiculosus, tussitans, tussi laborans homo: ein Huster, der viel hustet: hurútoló, köhögö, köhögös ember. *Syn.* Chrchlač, Chrčhlák, Chrchlawec, Kaslač, Kaslawec, Kuckač, Kuckawec, kaslawí Člowek.

Kasláňí, á, n. tussis, is, f. das Husten, hurútás, hurútolás, hurút, köhögés. *Syn.* Chrchláňí, Kuckáňí Zakasláňí, Kasel.

kaslať, lal, lem, V. I. *imp.* kasli. tussire, tussitare: husten, den Husten haben: hurútóni (hurútok), köhögni (-gök) *Par. Páp. Syn.* chrchleť, kuckať, zakaslať. *Prov.* Weľ kasle: bubo (rana) inflatur. Vana sine viribus ira: Zorn ohne Macht wird nur ausgelacht, egygyik várban durognak, és a' másikban nem félnek; köhög a' tetü. v. hňewat sa. (kdo sa hňewá, hňewá sa, etc.)

† kaslati, al, ám et kasli (u) *praes.* idem.

Kasláwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *Syn.* Kuckáwáňí.

kasláwať, al, ám, *freq. ex* kaslať. *Syn.* kuckáwat.

kaslawcow, a, e, *adj. poss.* ex kaslawec.

kaslawe *adu.* catarrhose tussiculose, tussiendo, tussitando: hustend, hurútva, köhögve. *Syn.* chrchlawe, kuckawe.

Kaslawec, wca, m. v. Kaslák.

kaslawí, á, é, *adj.* catarrhosus, tussiculosus, tussitabundus, a, um; tussiens, tussitans, tis: hustend, den Husten habend, zum Husten geneigt: hurótó, hurútó, hurútoló, hurútos, köhögö. köhögös. *Syn.* chrchlawí, kuckawí. 2) catarrhalis, tussicularis cum tussi coniunctus: mit Husten behaftet, oder verbunden, hurútos köhögös. Kaslawá Hodonka (Zimňica): febris catarrhalis, das Hustenfieber, Katarrfieber: köhögös hideglelés.

Kaslawosť, i, f. catarrhosa (tussiculosa) conditio vel natura, tussiculositas, tis, f. hustende Beschaffenheit, Neigung zum Husten: köhögösség, köhögö természet. *Syn.* Chrchlawosť, Kuckawosť.

Kaslíček, čku, m. *dem.* ex seq. *vulg.* Kaselček.

Kaslík, u, m. *dem.* tussicula, ae, f ein kleiner Husten, hurútotska, köhögésetske, köhögéske *Par. Páp. vulg.* Kaselek.

Kasňa, í, f. abacus, riscus, i, m arca, ae, f. armarium, repositorium, scrinium, i, n. der

der Kaſten, Schrank, die Almer, Kiſte, Lade, zu Büchern, Kleidern, Kleinodien, Gelde, etc. almáriom *Par. Páp.* láda, kasznyi. *vulg.* Almárja, Armárja, Kaſla, *boh.* Almara, Kaſna. *Aliud est.* Truhla. Fiokowá (prečinkowá, wiťahowacá) Kaſňa, i. e. Fiokowňík, Truhlík: loculus, forulus reciprocus, arca locularis, armarium cum reciprocis forulis (loculis): der Schubkaſten, Schubladenkaſten, Fach, die Schublade, Schubladen: fiókos láda *Par. Páp.* ki-húzó almáriom. Kňihowá Kaſňa: v. Kňihowňa. Obilná neb Zbožná Kaſňa, i. e. Suſák, Sťok: cumera, ae, f. *Horat.* cumerus, i, m. der Kornkaſten, Getreidekaſten, oder Faß, Getreide aufzubehalten: szuszék, búzás kas *Par. Páp.* Šatná Kaſňa, i. e. Šatňica: vestiaria (*scil.* arca). abacus vestiarius: Kleiderkaſten, ruha-almáriom. Wodná neb ſtudňičná Kaſňa: cisterna, ae, f. *Varr.* labrum, i, n. Ciſterne, der Waſſerkaſten, Brunnenkaſten: esö-viz vévö kut *Par. Páp.* viz-láda, kút-láda.

† Kaſna, i, f. idem.

Kaſnár, a, m. frumentarius, sitocomus, i, m. Kaſtner, kasznár *Par. Páp. Syn.* Obilňík, Obročňík, Zbožňík.

kaſnárčin, a, e, *adj. poss.* frumentariae, uxoris frumentarii: der Kaſtnerinn gehörig, kasznárnéé, kasznár feleségéé. *Syn.* obilňiččin, obročňiččin, zbožňiččin.

Kaſnáreňí, a, n. v. Kaſnárſtwí.

kaſnáriť, il, im V. I. *imp.* ſnar: frumentarium esse, sitocomum agere: ein Kaſtner ſeyn, kasznárkodni, kasznárnak lenni. *Syn.* kaſnárem biť.

Kaſnárka, i, f. uxor frumentarii, frumentaria (*vulg.* frumentarissa), sitocoma, ae, f. Kaſtnerinn, Kasznárné, kasznár felesége. *Syn.* Obilňica, Obročňica, Zbožňica, *boh.* Obilňice, Obročňice.

kaſnárow, a, e, *adj. poss.* frumentarii, sitocomi: dem Kaſtner gehörig, kasznáré. *Syn.* obilňíkow, obročňíkow, zbožňíkow.

Kaſnarowáňí, á, n. v. Kaſnárſtwí.

kaſnarowať, rowal, rugem V. I. *imp.* rug: freq. ex kaſnáriť.

kaſnárſki *adv.* frumentarii more, sitocomice: kaſtneriſch, kasznárossan, kasznár módon. *Syn.* pokaſnárſki, obilňicki, obročňicki, zbožňicki.

kaſnárſkí, á, é, *adj.* frumentarium adtinens, frumentarialis, e; frumentarius sitocomicus, sitocomus, a, um: kaſtneriſch, den Kaſtner betreffend: kasznári, kasznárt illetö. *Syn.* obilňickí, obročňickí, zbožňickí.

Kaſnárſtwí, á, n. sitocomia, ae, f. officium frumentarii, frumentariatus, us, m. die Kaſtnerei, Kaſtnersamt: kasznárság *Par. Páp.* kasznártisztség. *Syn.* Obilňictwí, Obročňictwí, Zbožňictwí.

kaſní, á: é, *adj.* v. kaſowí.

kaſnatí, á, é, *adj. poss.* v. kaſowití.

Kaſňičečka, i, f. *dem.* ex Kaſňička. *boh.* Armárečka.

Kaſňička, i, f. *dem. ex* Kaſňa: abaculus, risculus, i, m. arcula, ae, f. armariolum, repositoriolum, scriniolum, i, n. das Käſtchen, Schränkchen, Almerchen: almáriomka, almáriomotska, ládátska, kis kasz-

kasznyi. *boh.* Almarka, Armárka.

Kaſńík, u, et a, m. i. e. na Kaſu (kaſowí) Mlín: mola miliaria, die Breimühle, daráló, köles malom.

kaſniti, á, é, *adj.* v. kaſowití.

kaſńowí, á, é, *adj.* Kaſńowá Woda: cisternina aqua *Colum.* Ciſternwaſſer, láda viz.

† Kaſow, u, m. v. Koſice.

kaſowí, á, é, *adj.* e pulte, e pulmento, e milio: aus (von) Brei, kásából-való. Kaſowí Flagſter: e pulte (pulmentaceum, pulticeum, miliaceum) cataplasma: der Breiumſchlag, kása-flastrom, kása-kötés. 2) pulmentarius, pulticarius, miliarius, a, um; miliaris, e; pulmentum (pultem, milium) adtinens: den Brei betreffend, dahin gehörig: kásához-való. Kaſowí Mlín: v. Kaſńík. *Syn.* kaſní.

kaſowití, á, é, *adj.* pulti similis, pulticeus, a, um: breig, dem Brei ähnlich: kásás. *Syn.* kaſnatí, kaſniti. *Usus.* Kaſowitá Hruſka: pulticeum pirum, breige Birne, kásás körtvély.

* Kaſpar, a, m. v. Gaſpar.

Kaſſa, i, f. v. Kaſa.

Kaſſel, ſla, m. Meſto: Castellae, arum, f. pl. Caſtell, eine Stadt in Haſſien; Kaszszel, Haszsziában város.

Kaſſia, e, f. Cassia, ae, f. Caſſia, Caſſien: Kaszszia. Cassia fistula Linn Syn. Trubica. die Rohrkaſſie. Cassia senna Linn. Sennesblättter. v. Sena.

* Kaſſír, a, m. v. Dochodńík.

* kaſſírcin, a, o, *adj. poss.* v. dochodńiččin.

* Kaſſírka, i, f. v. Dochodńička.

* kaſſírow, a, o, *adj. poss.* v. dochodńíkow.

* kaſſírowaní, á, é, *p. c.* v. kaſírowaní.

* Kaſſírowáńí, á, n. v. Kaſírowáńí.

* kaſſírowak, rowal, rugem V. I. *imp.* rug: v. kaſírowak.

* kaſſírſkí, á, é, *adj.* v. dochodńickí.

* Kaſſírſtwí, á, n. v. Dochodńictwí.

Kaſtan, a, m. i. e. čerwení Peſ: ruffus canis, ein röthlicher Hund, veres (verhenyös) kutya.

Kaſtan, u, m. Strom: castanea, ae, f. Fagus castanea Linn. der Kaſtanienbaum, die Caſtanie: gesztenye-fa. *vulg.* Gaſtan. *a)* Planí Kaſtan: aesculus hypocastanum *Linn.* i, m. der wilde Kaſtanienbaum, vad gesztenye-fa. *b)* Wodní Kaſtan (Orech): tribulus aquaticus, nux lacustris (palustris): Trapa natans Linn. Waſſercaſtanie, Waſſernuß: vizi sulyom. 2) Orech: castanea, nux castanea: Caſtanie, Kaſtanie, Keſte: gesztenye. *Plur. nom.* Kaſtani (*boh.* né et nowé), *gen.* now (*boh.* nů et nůw), etc. Kaſtannuſa žiwá, Hlad zaháńagú (odháńagú): castaneis famem tolerant, ſie leben mit dem Kaſtanien, gesztenyével élnek.

Kaſtančék, nečku, m. *dem.* ex seq.

Kaſtanek, nku, m. *dem. ex* Kaſtan.

Kaſtańiſko, a, n. castanetum, i, n. castanea sylva: der Kaſtanienwald, das Kaſtanienwäldchen: gesztenyés hely, gesztenye-erdö. *Syn.* Kaſtanowí Háj, Leſ.

† Kaſtaniſke, n. idem.

kaſtanowí, á, é, *adj.* e castanea, castaneus, a, um: aus (von) Kaſtanien, gesztenyés, gesz-

gesztenyéből-való. *vulg.* Gastanowí. *Usus.* Kastanowí Strom, Orech: v. Kastan per 2 Nros. Kastanowí Hág (Les): v. Kastaňisko. 2) badius *Varr.* puniceus, spadiceus, a, um; spadix, icis *Virg.* badii (punicei, spadicei, castanei, castanini) coloris: kastanienbraun, barna pej, setét pej, gesztenye-szinű, fényes gesztenye-szinű, király-szinű. *Syn.* hňedí, hrebičkowí, kastanoweg Farbi. *Usus.* Kástanowi (hňedí) Koň: badius (spadix) equus, braunes (castanienbraunes) Pferd, setét pej ló *Par. Páp.*

* Kastgel, a, m. v. Kastíl.
* Kastgelček, lečka, m. *dem.* v. Kastílček.
* Kastgelek, lka, m. *dem.* v. Kastílek.
* Kastgelik, a, m. idem.
* Kastgelisko, a, n. v. Kastílisko.
* kastgelní, á, é, *adj.* v. kastílní.
* kastgelskí, á, é, *adj.* v. kastílskí.

Kastíl, a, m. castellum, castrum, i, n. eine Castell, Casteel: kastély *Par. Páp. Syn.* Hrad, Zámek, *vulg.* Kastgel. Po kastíloch: castellatim, von Castell zu Casteel, kástélyonkint *Par. Páp.*

Kastílčan, a, m. v. Kastílník.

kastílčančin, a, e, *adj. poss.* v. kastílňiččin.

Kastílčanka, i, f. v. Kastílňička.

kastílčanow, a, e, *adj. poss.* v. kastílníkow.

Kastílček, lečka, m. *dem.* ex seq. *vulg.* Kastgelček.

Kastílek, lka, m. *dem.* castellulum, parvum castellum: eine kleine Castell, das Castellchen: kástélyotska, kis kástély *Syn.* Hrádek, Zámeček, *vulg.* Kastgelek.

Kastilia, i, f. Mesto: Castilia, ae, f. Castilien, Kasztilia.

Kastilian, a, m. castilianus, castiliensis *homo*: Castilliener, kasztiliai ember. *Syn.* Kastilianskí Člowek.

kastiliančin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Kastilianka, i, f. castiliana, castiliensis *femina*: Castiliencrinn, kasztiliai aszszony. *Syn.* Kastilianská Žena.

kastilianow, a, e, *adj. poss.* ex Kastilian.

kastilianskí, á, é, *adj.* castilianus, a, um; castiliensis, e: in Castilien befindlich, dahin gehörig: kasztiliai, kasztiliából-való, kasztiliához-való. *Syn.* kastilskí.

Kastílik, a, m. v. Kastílek.

Kastílisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kastíl. *Syn.* Hradisko, Zámčisko, *vulg.* Kastgelisko.

kastílní, á, é, *adj.* castellum habens, casitello provisus, castellanus, a, um. Castelle besitzend, kastélyos *Par. Páp.* Kastílní Pán: castellanus Dominus, Castellherr, kastélyos úr. 2) v. kastílskí.

kastílňiččin, a, e, *adj. poss.* castellanae, uxoris praefecti castellaris: der Castellaninn (Befehlshaberinn eines Schloßes) gehörig, kastélybéli (várbéli) kapitánynéé. 2) cubiculariae, inspectricis cubiculorum: der Castellaninn (Zimmerwarterinn, Hausmeisterinn) gehörig, ház-gondviselőnéé, ház-őrzőnéé, ház-mesternéé. *Syn.* izbeňiččin, swetličňiččin.

Kastílňička, i, f. Castellana, ae, f. coniux praefecti castellaris: Castellaninn, Befehlshaberinn eines Schloßes: kastélybéli (vár-

(várbéli) Kapitányné. 2) cubicularia, ae, f. inspectrix cubiculorum: Caſtellaninn, Aufſeherinn der Zimmer, Zimmerwarterinn, Hausmeiſterinn: ház-gondviselöné, ház-örzöné, ház-mesterné, szoba-asszony. *Syn.* Izebňica, Izebňička, Swetličňica, Swetličňička.

kaſtílňický, á, é, *adj.* castellanaris, e: castellanos adtinens: die Caſtellaner betreffend, kastélybéli (várbéli) kapitányokat illetö. 2) cubicularios adtinens, die Zimmerwärter betreffend, ház-mestereket (ház-gondviselöket, ház-örzöket) illetö. *Syn.* izebňický, ſwetličňický.

Kaſtílňictwí, á, n. castellanatus, us, m. praefectoratus castelli: die Caſtellanei, Befehlshaberſchaft eines Schloßes: kastélybéli (várbéli) kapitányság. *Syn.* Zámſké Kapitanſtwí. 2) cubiculariatus, us, m. castellaris inspectoratus: Zimmerwarterei, Kaſtellanei: ház-örizet, ház-mesterség, ház-gondviselö (ház-örzö) tisztség. *Syn.* Izebňictwí, Swetličňictwí.

Kaſtílňík, a, m. castellanus, castelli praefectus: Caſtellan, Befehlshaber eines Schloſſes: kastélybéli (várbéli) kapitány. *Syn.* Zámſký Kapitán. 2) cubicularius, inspector cubiculorum: Caſtellan, Auffseher der Zimmer, Hausmeiſter, Zimmerwärter: ház-mester, ház-örzö, ház-gondviselö. *Syn.* Izebňík, Swetličňík.

kaſtílňíkow, a, e, *adj. poss.* castellani, castellaris praefecti: dem Caſtellan (Befehlshaber eines Schloſſes) gehörig, kastélybéli (várbéli) kapitányé. 2) cubicularii, dem Zimmerwarter (Hausmeiſter) gehörig, ház-mesteré, ház-örzöé, ház-gondviselöé. *Syn.* izebňíkow, ſwetličňíkow.

kaſtilſký, á, é, *adj.* v. kaſtilianſký.

kaſtílſký, á, é, *adj.* castellaris, e; castellum adtinens, castellanus, a, um: die Caſtell, betreffend, kastélyi, a kastélyt illetö. *Syn.* kaſtílní.

Kaſtílſko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kaſtíl.

Kaſtrol, u, m. i. e. meďená Panwica z Rúčkú: cuprea sartago manubriata, Caſſerolle, Kaſtroll, Kaſtrol: kastrol, nyeles réz-serpenyö. *Plur. nom.* Kaſtrole, *gen.* low, loe, loch, etc.

Kat, a, m. carnifex, icis, m. Henker, Scharfrichter: hóhér. *Syn.* Popraweć, poprawní Magſter. Abi ťa Kat ſpálil: ad corvos! i in malos corvos! abi (i) in malam rem! i in crucem *Plaut.* in malam crucem *Ter.* geh zum Geier (Henker, Schinder)! hole dich der Geier! akasztófán szárady! akaszszanak-fel! hogy a' hóhér akaszszon-fel (égessen-el) egyenek-meg a' varjak *Par. Páp.* Od Kata ukrutňegſí (twrdſí): carnifice immanior, immisericordior: grauſamer (ärger), als ein Henker: hóhérnál-is kegyetlenebb. 2) afflictor, cruciator, ex cruciator, tortor, is, m. Folterer, Märter, Plager, Quäler: gyötrö, kénzó, kinzó. *Syn.* Mučitel, Trápič, Sužowňík. 3) v. Drancír.

kať ſa, kál ſa, kám ſa V. I. *imp.* kag ſa: dolere de peccatis, poenitere: Buß thun, ſeine Sünden beruen: penitentziát tartani. bünеit meg-bánni. *Syn.* pokání činiť, za

Ští-

Hříchi ľutowať. 2) káť (chrániť, warowať, wistříhať) ſa Zlého: malum vitare, a malo declinare: abweichen, ſich hüten vom Böſen: a' gonosztól távozni, tartóztatni magát. *boh.* káťi ſe.

* Kata i, f. v. Kača.

† Katar, u, m. v. Kašel.

Katarina, i, f. Catharina, ae, f. Katharina, katalin, katarina *Par. Páp.* v. Kača. *boh.* Kateřina.

katarinčin, a, e, *adj. poss.* Catharinulae, der kleinen Katharina gehörig, katalinkáé. v. kačenčin. *boh.* kateřinčin.

katarinin: a, é, *adj. poss.* Catharinae, der Catharina gehörig, kataliné, katarináé v. kačin. *boh.* kateřinin.

Katerinka, i, f. *dem.* Catharinula, parva Catharina: kleine Katharina, katalinka, katarinka, kis katalin. v. kačenčin. *boh.* Kateřinka.

† katarowí, á, é, *adj.* v. kašlawí.

* katčin, a, o, *adj. poss.* v. kačenčin.

† Katechet, a, m. v. Katechizowník.

† Katechiſmuſ, u, m. v. seq.

Katechizmuſ, u, m. catechesis, is, f. catechismus, i, m. rudimenta (principia) fidei: Katechismus, Christenlehre, Unterricht in der chriſtlichen Lehre, Unterweiſung in Religionsſachen: Katekizmus, lelki tanítás, a' keresztény tudományban-való oktatás. *Syn.* kresťanské Umeňí, Začátki kresťanskeg Wíri, Winaučowáňí we Wíre. Katechizmuſ učiť: ukatechizowať.

katechizowaní, á, é, *p. c.* catechizatus, principiis fidei imbutus, a, um: katechiſirt, in Religionsſachen unterwieſen, in der chriſtlichen Lehre unterrichtet: lelki dolgokban taníttatott, a' keresztény tudományban oktattatott. *Syn.* w Umeňí kresťanském učení.

Katechizowáňí, á, n. catechisatio, doctrinae Christianae, expositio: das Katechiſiren, die Unterweiſung (der Unterricht) in Religionsſachen: lelki tanítás, a' keresztény tudományban-való oktatás. *Syn.* Umeňá kresťanského Wikladaňí, we Wíre Winaučowáňí.

katechizowať, zowal, zugem V. I. *imp.* zug: catechizare, doctrinam Christianam exponere: katechiſiren unterweiſen in Religionsſachen: a' keresztény tudomanyt magyarázni, abban oktatni, arra tanítani valakit; lelki tanítást tartani. *Syn.* Katechizmúſ učiť, Umeňí kresťanské wikladať, we Wíre winaučowať.

Katechizowník, á, m. catecheta, ae, m. doctrinae Christianae expositor: Katechet, Unterweiſer in Religionsſachen, Ausleger der chriſtlichen Lehre: lelki tanító, a' keresztény tudományban oktató, hit-dolgait (tzikkellyeit) magyarázó. *Syn.* Umeňá kresťanského Wikladač (datel), we Wíre Winaučowač.

† Katedra, i, f. v. Kazatelňica. 2) v. Učitelňica.

† Kateřina, i, f. v. Katarina.

† kateřinčin, a, o, *adj. poss.* v. katarinčin.

† kateřinin, a, o, *adj. poss.* v. katariňiň.

† Kateřinka, i, f. v. Katarinka.

* Katica, i, f. v. Kača.

* katiččin, a, o, *adj. poss.* v. kačenčin.

* katičin, a, o, *adj. poss.* v. kačin.

* Kaťička, i, f. *dem.* v. Kačenka.
* Katka, i, f. idem.
* katkin, a, o, *adj. poss.* v. kačenčin.
* Kátla, i, f. v. Kača.
* kátlin, a, o, *adj. poss.* v. kačin.
katoliččin, a, e, *adj. poss.* catholicae *feminae*, der Katholikinn gehörig, katolikusnéé, pápistánéé. *vulg.* katoličkin.
Katolička, i, f. catholica, ae, f. romano catholica: Katholikinn, katolikusné, pápistáné.
katolicki *adv.* catholice, catholicorum more: katholisch, katolikus módon, pápistaképen, pápistáúl. *Syn.* pokatolicki.
katolický, á, é, *adj.* catholicus, romano-catholicus, a, um: katholisch, römisch-katholisch: katolikus, pápista. Katolicki Kostel: templum romano-catholicum, katholische Kirche, pápista templom.
Katolictwí, á, n. catholicismus, i, n. religio Catholica: das katholische Christenthum, die katholische Religion: katolikusság, pápistaság, római katolika religio. *Syn.* Katolická Wíra.
Katolictwo, a, n. *collect.* catholici, die katholische Christen, katolikusok, katolika-hitüek, pápisták, pápistaság. *Syn.* Katolíci.
Katolík, a, m. Romano-Catholicus, ein katholischer Christ, keresztény-katolikus ember, pápista. *Syn.* katolický Kresťan. *Plur. nom.* Katolíci, *gen.* kow: v. Katolictwo.
katolíkow, a, e, *adj. poss.* romano-catholici, dem katholischen Christe gehörig, keresztény katolikusé, pápistáé.
katow, a, e, *adj. poss.* carnificis, dem Scharfrichter gehörig, hóhéré. 2) tortoris, dem Folterer (Peiniger) gehörig, kénzóé. kinzóé *Syn.* mučitelow, súžowníkow, tráp'ćow, trapitelow. 3) v. dranćírow.
katowaní, á, é, *p. c* cruciatus, excruciatus, excarnificatus, tortus, torturatus, torturae (quaestionibus) subiectus, a, um: gefoltert, gemartert, gepeinigt, geplagt: kénoztatott, kénzott. *Syn.* mučení, sužowaní, trápení.
Katowáňí, á, n. cruciatio, ex cruciatio, ex carnificatio, nis, tortura, ae, f. cruciatus, us, m. das Foltern, Martern, Peinigen, die Marterung: kénozás, kínozás *Par. Páp.* kénzás. *Syn.* Mučeňí, Sužowáňí, Trápeňí.
katowať, towal, tugem V. I. *imp.* tug: excarnificare, cruciare, excruciare, torturare, torturae (quaestionibus) subiicere, torquere, cruciatu afficere: foltern, martern, peinigen, plagen, Marter anthun: kénozni, kínozni, vallatni *Par. Páp.* gyötörni. *Syn.* mučiť, sužowať, trápit. Nedám sa katowať: cruciari (torqueri) me non sinam: ich lasse mich nicht schinden, foltern: nem kénoztatom magamat.
katowcin, a, e, *adj. poss.* uxoris carnificis, der Scharfrichterinn gehörig, hóhérnéé.
Katowka, i, f. coniux carnificis, die Henkerinn; Scharfrichterinn: hóhérné, hóhér felesége. *Syn.* Katowa Žena.
† Katowna, i, f. v. seq.
Katowňa, i, f. sella tormentuosa (serviens torquendo), carnificina, ae, f. sedes carnificis: die Henkerei, Scharfrichterei, Folterbank, Marterbank: hóhér-szék. kinzó szék. 2) cella tormentuosa, conclave tortorium, locus torquendi: Fol-

Folterkammer, Marterkammer: kénzó szoba, kinzó hely. *Syn.* Mučárňá, *boh.* Mučírna.

katowňe *adu.* tortorie, tormentuose, cruciabiliter: folternd, peinigend: kénozva, kínozva. *Syn.* katowſki.

katowní, á, é, *adj.* tortorius, tormentuosus, a, um; serviens torquendo: folternd, peinigend, zum Foltern dienlich: kénzó, kínozáshoz-való. *Syn.* katowſkí.

katowſki *adu.* carnificis more, ſcharfrichteriſch, hóhérossan, hó-hér-módon. *Syn.* pokatowſki. 2) crudeliter, immaniter, saeve, barbare: ungnädig, unbarmherzig: grauſam, entſetzlich: irgalmatlanúl, kegyetlenül, írtóztatóképen, iszszonyatossan. *Syn.* nemiloſrdňe, ukrutňe. 3) v. katowňe.

katowſkí, á, é, *adj.* carnificem adtinens, den Scharfrichter betreffend, ſcharfrichteriſch: hóhéri, hóhért illető. 2) crudelis, immanis, immitis, e; saevus, barbarus, a, um: ungnädig, unbarmherzig, grauſam, entſetzlich: irgalmatlan, kegyetlen, írtóztató, iszszonyatos. *Syn.* nemiloſrdní, nemiloſt'iwí, ukrutní. 3) v. katowní.

Katowſtwí, á, n. carnificatus, us, m. professio carnificis: Henkerei, Scharfrichterei, Schinderei, Scharfrichterskunſt, Henkerskunſt: hóhérság, hóhér-mesterség. *Syn.* katowſké Remeſlo, Umeňí. 2) saevities, barbaries, ei, crudelitas, tis, f. inclementia, ae, f. Grauſamkeit, Unbarmherzigkeit, Entſetzlichkeit: irgalmatlanság, kegyetlenség, iszszonyatosság. *Syn.* Nemiloſrdnoſt', Ukrutnoſt'. 3) v. Katowáňí.

† Katra, i, f. v. Kwaterka, Weterňík.

† Katrč, e, f. v. Chalupa.

† Katrče, f. idem.

† Kátrí, ter, f. pl. v. Mreža.

† katrowaní, á, é, *p. c.* v. mrežkowaní.

† Katrowáňí, n. v. Mrežkowáňí.

† katrowati, owal, ugi (u), v. mrežkowat.

* Katruſa, i, f. v. Kača.

* katruſčin, a, o, *adj. poss.* v. kačenčin.

* katruſin, a, o, *adj. poss.* v. kačin.

* Katruſka, i, f. *dem.* v. Kačenka.

* katruſkin, a, o, *adj. poss.* v. kačenčin.

* Katuſa, i, f. v. Kača.

* katuſčin, a, o, *adj. poss.* v. kačenčin.

* katuſin, a, o, *adj. poss.* v. kačin.

* Katuſka, i, f. *dem.* v. Kačenka.

* katuſkin, a, o, *adj. poss.* v. kačenčin.

† kaudel, kaudelowí, kaukati etc. v. kúdel, kúdelowí, kúkati etc.

* Kauli, n. *indeclin.* v. Glúbek.

Káwa, i, f. Strom: coffea, ae, f. *Linn.* vulgo *caffa*, *cava*: der Kaffe, Kaffee, Kaffeebaum: kávé-fa. Arabſká káwa: coffea arabica *Linn.* levantiſcher (arabiſcher) Kaffee, arabiai kávé-fa: 2) i. e. káwowí Bob, neb gedno Káwowé Zrnko: faba coffea (coffeae), eine Kaffebohne, kávé-mag. 3) i. e. Káwowé Bobkí, neb Zrnka: coffea, fabae coffeae: der Kaffee, die Kaffeebohnen: kávé. *boh.* Kafe. *Usus.* Káwu pálik: torrere (frixare igne) coffeam, einen Kaffee brennen, kávét pörkölni, perkelni. Káwu mlek (trek, utrek): coffeam molere, den Kaffee mahlen, rei-

reiben: kávét örülni, törni. Káwu warit: coffeam (potum coffeae) coquere, parare potum ex fabis coffeae: Kaffee kochen, kávét főzni. 4) i. e. Káwowí Napog: coffea, potus coffeae, *vulgo* caffa, caffea, cava, caffeum: Kaffee, Kaffeetrunk: kávé-ital, kávé. Kawu pit: bibere coffeam (potum coffeae, potum e fabis coffeae): Kaffee trinken, kávét inni. *Syn.* káwowat.

† kawčí, *adj. omn. gen.* v. seq.

kawčí, á, é, *adj.* e monedula, monedularis, e: von Dohlen, tsókai, tsókából-való.

Kawiaſ, u, m. i. e. hlúžná Zelina: scabiosa, ae, f. Apostemenkraut, Scabiosenkraut: rüh fü. *boh.* hlížňí Bilina. uhorniKawiaſ. Scabiosa arvensis Linn. Scabiosa officin: die Scabiose,

kawíaſowí, á, é, *adj.* e scabiosa, von Scabiosenkraut, rühes füből-való.

Káwička, i, f. *dem.* coffeola, ae, f. das Käffchen, kávétska.

Káwiſko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Káwa.

Kawka, i, f. Pták: monedula, ae, f. Corvus monedula Linn. die Dohle, ein Vogel: tsóka. *vulg.* Čawka.

Kawna, i, f. i. e. ſtudňičná Strecha: puteal, is, n. casa putealis: Brunnendeckel, Kanf im Gebäudewesen: kút-fedél.

Káwowáňí, á, n. haustus (potio) coffeae, das Kaffeetrinken, kávézás. *Syn.* Káwi Pití.

Káwowár, a, et u, m. v. Káwowňa.

Káwowarčí, čého, m. v. Káwowarčík.

káwowarččin, a, e, *adj. poss.* caldariae, coffeariae, thermopolae: der Kaffeesiederinn gehörig, kávé-főzőnéé, árosnéé.

Káwowarčička, i, f. caldaria. coffearia. thermopola, ae, f. quae coffeam coquit, et distrahit: Kaffeesiederinn, Kaffeeschenkinn (-kerinn): kávé-főzőné (árosné) kávésné.

Káwowarčík, a, m. caldarius, coffearius, i, m. thermopola, ae, m. *vulg.* caffearius, cavearius, Kaffeesieder, Kaffeeschenk: kávé-főző (áros), kávés.

káwowarčíkow, a, e, *adj poss.* caldarii, coffearii, thermopolae: dem Kaffeesieder gehörig, kávé-főzőé (árosé), kávésé.

kawowat, wowal, wugem V I. *imp.* wug: bibere coffeam, Kaffee trinken, kávézni, kávét inni. *Syn.* Káwu pit.

káwowí, á, é, *adj.* coffeaceus, coffearius, coffeus, a, um; coffeam adtinens: den Kaffee betreffend, dahin gehörig; kávés, kávéhoz-való. Káwowí Dom: v. Káwowňá. Káwowí Mlínček: coffeacea molula, Kaffeemülchen, kávé-malmotska. Káwowí Šenkár: v. Káwowarčík. Káwowá Kanwička: v. Kanwička. Káwowá Lížička: coffeaceum cochlearculum (cochlear), der Kaffee löffel, das Kaffeelöffelchen: kávé-kanál (kanalatska, kanálka) Káwowá Táca: scutella caldaria (coffeacea), Kaffeetaſſe, kávé-tátza. Káwowí Obrusček (Serwít): mappa mappula) caldaria, das Kaffeetuch, kávé-keszkenő, kávé-abrosz. Káwoweg Farbi: coffeacei coloris, kaffeefarbig, kávé-színű.

Káwowňa, i, f. taberna caldaria (coffeá), thermopolium, i, n. *vulg.* cavearia (caffeacea) domus. cavena: das Kaffeehaus kávé-ház. *Syn.* Káwowár, Káwowí Dom, neb

Šenk:

Senk. W káwowňi sa hrak: ludere in thermopolio, im Kaffeehause spielen, kávéházban játszani.

Káwowňica, í, f. v. Káwowňička.

káwowňiččin, a, e, *adj. poss.* coffeam bibentis *feminae*, der Kaffeetrinkerinn gehörig, kávézónéé.

káwowňičin, a, e, *adj. poss.* idem.

Káwowňička, i, f. coffeam bibens femina, coffeae potatrix: Kaffeetrinkerinn kávézóné, kávét ivó aszszony.

Kawowňík, a, m. čo Káwu pige; potor coffeae, bibens potum e fabis coffeae: Kaffetrinker, kávézó, kávét ivó.

kawowňíkow, a, e, *adj. poss.* coffeae potoris, dem Kaffeetrinker gehörig, kávézóé.

† **Kagklík**, etc. v. Kagkler etc.

Kaz, u, m. defectus, us, m. labes, is, f. vitium, i, n. macula, ae, f. das Gebrechen der Fehler, Fleck, die Mackel: gánts, hiba. *Syn.* Chiba, Uhona, Wada.

Kazakín, u, m. casaquinus, i, m. species vestis muliebris. Casakin: kaszakin aszszonyi ruha neme.

Kazamáta, i, f. *Plur. nom.* Kazamáti, *gen.* mat: cella tormentaria, caeca: crypta: Casematte, kazamát, föld alatt-való bólt, mellybe a' Katonaság ostromlásnak idején bé-veszi magát. *Syn.* Skríša podzemná (pod Zemú sklepená), w ktereg sa Wogsko w Čas Dobíwáňa skríwá, *boh.* podzemňí Skríše.

† **Kázaňí**, n. v. Kázeň.

Kázaňí, a, n. praeceptio, iussio, imperatio, commissio, nis, f. mandatum, imperium, i, n. das Befehlen, parantsolás, meg-hagyás, parantsolat. *Syn.* Rozkaz, Príkaz. 2) praedicatio (annunciatio, evangelisatio) verbi Dei; declamatio de rebus sacris: das Predigen des göttlichen Wortes, in der Kirche: prédikállás, isten igéjének hirdetése. *Syn.* Oznamowáňí (Ohlasowáňí) Slowa božkeho.

Kazar, a, m. praeceptor, custos morum, disciplinae magister (custos, curator). Zuchtmeister erkölts-Tanitó, rend-tartásnak mestere, fenyíték tartó, rend-tartó. *vulg.* Gazar. Dobreho Kazara potrebuge (mu načím, mu treba): seria disciplina eget; bono disciplinae magistro opus habet, er braucht einen guten Zuchtmeister, jó fenyítékre (szoros rend-tartásra) szüksége vagyon; szükséges, néki a' jó mester. Bez Kazara bik može: sine cortice nabis Hor. Per aetatem non eges custode morum. Praeceptorum opera non habes: du kannst ohne Zuchtmeister seyn, nints fenyitékre, (mesterre) szükséged.

Kazareňí, á, n. v. Kazárstwí.

kazarik, il, ím, V. I. *imp.* kazar: disciplinae magistrum agere, ein Zuchtmeister seyn, rend-tartás mesternek lenni.

Kazarowáňí, á, n. v. Kazarstwí.

kazarowat, owal ugem, *freq. ex* kazarik.

Kazarstwí, á, n. custodia morum, disciplina, munus tuendi disciplinam: das Zuchtamt, fenyíték-tartás, szoros rend-tartás, rend-tartás hivatal. *Syn.* Kazareňí, Kazarowáňí.

kázak, zal, žem, V. I. *imp.* kaž: mandare, imperare, iubere: praecipere: gebieten, befehlen, schaffen, verlangen, haben

ben wollen: parantsolni, meghagyni. *Syn.* porúčať, rozkázať, žádať. *boh.* welíti, kázati. 2) concionari, dicere publice (ex ambone, ad concionem), praedicare: predigen, eine Rede (Predigt) halten: predékálni. *Syn.* Slowo bozké ohlasowať (oznamowať), Kazeň držať (mať). 3) *tropice*: docere, hortari, tradere rem: lehren, ermahnen vortragen, predigen: tanítani, inteni, elő-adni. *Syn.* napomínat, učiť, predkládať. *boh.* kázati.

* Kazatedelňica, i, f. v. Kazatelňica.

† Kazatedlňice, f. v. idem.

Kazatel, a (*boh.* e), m. concionator, orator, praedicator, is, m. Prediger, Redner: prédikátor, prédikálló.

Kazatelňica, i, f. cathedra, ae, f. ambo, nis, m. suggestus sacer, suggestum sacrum: die Kanzel, der Predigtstuhl: prédikállószék. *vulg.* Kancel, Kazatedelňica, Katedra. *boh.* Kazatedlňice. Na Kazatelňicu wstúpiť: suggestum (cathedram) conscendere, die Kanzel besteigen, betreten: felmenni a' prédikálló székre.

kazatelow, a, e, *adj. poss.* concionatoris, dem Prediger gehörig, prédikatoré.

kazatelsky *adu.* concionatorie, concionatorum more: predigermäßig, predigerisch, nach der Art der Predigern, nach der Predigkunst: prédikátor módon. *Syn.* pokazatelsky.

kazatelský, á, é, *adj.* predicatorius, concionatorius, concionarius, a, um, concionatores adtinens: den, oder die Prediger (Predigkunst) betreffend, prédikátori, prédikátorokat illető.

Kazatelstwí, á, n. concionatura, ae, f. munus concionatoris: das Predigtamt, die Predigersstelle, -würde: prédikátorság, prédikátori hivatal.

† kázati, al, am, káži (u), v. kázať.

Kázáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kázáwať, al, ám. *freq.* ex kázať.

každí, á, é, *adj.* omnis, e; quilibet (quaelibet, quodlibet), quivis (quaevis quodvis), quisque (quaeque, quodque): jeder: kiki, minden, mindenik. *Syn.* gedenkaždí, Na každí tretí Deň: tertio quoque die, an jeden dritten Tage, minden harmad napon. To sa dege na každí Rok: haec fiunt in annos singulos, dies geschieht alle Jahre, ezek minden esztendőben így történnek, így szoktak lenni.

† každodenně *adu.* v. *seq.*

každodenne *adu.* quotidie, singulis diebus, in dies quavis (omni) die, dietim alltäglich, minden nap, naponként, napról napra. Mňa každodenně iná, a iná Práca nadcházá (zaneprazňuge, zamestkáwá) me quotidie aliud ex alio impedit negotium, ich habe alltäglich meine Geschäfte, nékem minden nap egygyik bajam a' másikát ott éri.

† každodenní, *adj. omn. gen.* v. *seq.*

každodenní, á, é, *adj.* quotidianus, a, um: alltäglich, mindennapi.

† Každodenníček, čka, m. v. *seq.*

Každodenníček, čka, m. *dem.* diariolum, libellus actorum, diurnorum: ein kleines Tagebuch, mindennapi dolgoknak

fel-

fel-jegyző könyvetskéje. *Syn.* každodenná Kńižečka.

Každodenník, a, m. diarium, i, n. diurnale, is, n. liber actorum, diurnorum: das Tagebuch, mindennapi dolgoknak fel-jegyző könyve.

každomesáčne *adv.* menstrue, menstrualiter, singulis mensibus: allmonatlich, minden holnapon, holnaponként.

každomesáční, á, é, *adj.* menstruus, a, um; menstrualis, e: allmonatlich, minden holnapi,

každonočne *adv.* singulis noctibus, allnächtlich, éjjelenként, minden éjjel.

každonoční, á, é, *adj.* singulo, nocturnus, a: um: allnächtlich, minden éjjeli.

každoročne *adv.* annuatim, annue, singulis annis, quotannis: alljährlich, esztendönként, minden esztendöben.

† **každoroční**, *adj. omn. gen.* v. *seq.*

každoroční (ní), á, é, *adj.* annuus, anniversarius, a, um: alljährlich, esztendönként elö kerülö, minden esztendei.

každotídňe *adv.* hebdomadatim, quot hebdomadalit r, singulis hebdomadis: allwöchentlich, minden héten, hetenként.

každotídní, á, é, *adj.* quothebdomadalis, e: allwöchentlich, minden héti.

Kázeň, zňe, f. concio, oratio sacra (publica): Predigt, öffentliche Rede: prédikátzio. *boh.* Kázaní. Krátká Kázeň: conciuncula, brevis concio: kurze Predigt, Predigtchen: beszédetske, prédikátziótska, rövid prédikátzió. v. krátki. Nedělná Kázeň: concio dominicalis, Sonntag predigt, vasárnapi prédikátzio. Pohrebňá Kázeň: oratio funebris, Leichpredigt, halottas prédikátzió. Póstná Kázeň: concio quadragesimalis Fasten: predigt, böjti prédikátzio. Swátečná Kázeň: concio festivalis, Feiertagpredigt, innepi prédikátzió. Ge (stogí) Kázeň: concio (oratio sacra) habetur, es ist Predigt, prédikátzió vagyon, tartatik. Na Kázeň ist: pro concione ire, auf die Predigt gehen, prédikátzióra menni. Na Kázňi bit; Kázeň posluchat: concioni (orationi sacrae) interesse, audire concionem: in der Predigt seyn, Predigt hören: prédikátzión jelen lenni, prédikátziót hallgatni. Pod Kázňú: inter concionandum, sub concione: unter der Predigt, prédikátzió alatt. Po Kázňí: finita concione (oratione sacra), post concionem (orationem sacram) nach der Predigt, prédikátzió utánn. 2) disciplina, ae, f. die Zucht, fenyíték *Syn.* Cwik. *Prov.* Kde neňí Kázňe, tam neňí Bázňe: ubi licentia, ibi nullus timor (ibi nulla modestia). Ubi deficit rector, exultat timor: wo nicht die Zucht ist, da ist auch keine Furcht: a' hol nints fenyíték, nintsen mérték (félelem). Aňi Kázňe, ani Bázňe: qualis lex, talis grex: omnia susdeque eunt. Nulla disciplina, nullus ordo: keine Zucht, keine Furcht: Simon bíró hajtya a' lovat. Ne félly Imre, kapd a' haját. 3) hortatio, adhortatio, nis, f. Ermahnung, Predigt: intés. *Syn.* Napomínáňí, Lekcia, Kapitola. Nekomu Kázeň držať: hortari, obiurgari aliquem: Predigt halten, Jemanden ermahnen, schelten: valakit inteni, meg-feddeni, valakinek letzkét adni, tartani.

ka-

Google

kazení, á, é, *p. c.* destructus, pessumdatus, eversus, a, um: verdorben, zu Grunde gerichtet: rontattatott, romlott. *Syn.* hubení. 2) corruptus, depravatus, perditus: verdorben, schlecht gemacht: vesztegettetett, rontattatott. *Syn.* horšení nakazení, pokazení, pohubení. 3) turbatus, interpellatus, interturbatus, interruptus: verdorben gestört. félben-szakasztatott, rontattatott. *Syn.* pretrhnutí, pomílení, *vulg.* turbowaní.

Kazení, á, n. destructio, perditio, eversio, pessumdatio, nis, f. das Verderben, zu Grunde richten: rontás. *Syn.* Hubení. 2) corruptio, depravatio, perditio: das Verderben, Schlechtmachen: vesztegetés. *Syn.* Horšení, Nakazení, Pokazení, Pohubení, Zhubení: 3) turbatio, interbatio, interruptio: das Verderben, Stören: félben-szakasztás, rontás. *Syn.* Hubení, Pretrhnutí, Pomílení. *vulg.* Turbowání.

Kazič, a (*boh.* e), m. destructor, perditor, corruptor, is, ein Verderber, meg-rontó, meg-vesztegető.

kazičcin, a, e, *adj. poss.* ex *seq.*

Kazička, i, f. corruptrix perditrix, destructrix, cis, f. die Verderberinn, meg-rontóné, meg-vesztegetőné.

Kazichleb, a, m. v. Hubichleb.

Kazilen, ú, m. Zelina: v. Hubilen.

kazilenowí, á, é, *adj.* v. hubilenowí.

Kazimír, a, m. Casimirus, i, m. Kasimirus, ein Mannsname: Kazimir.

Kazimír, u, m. certa lanea materia.

kazimírow, a, e, *adj. poss.* Casimiri, dem Casimir gehörig, Kazimiré.

kazimírowí, á, é, *adj.* ex Kazimir (u)

kazit, il, ím, V. I. *imp.* kaz: destruere, perdere, pessumdare, evertere: verderben, zu Grunde richten, z. B. Menschen, Kleider, Freude: rontani. *Syn.* hubit, kantrit, pokazit. 2) corrumpere, depravare, perdere: verderben, schlecht machen, z. B. Menschen, Gemüther, Kleider: meg-vesztegetni, rontani. *Syn.* horšit, pohubit, zlím učinit. 3) turbare, interturbare, interrumpere: verderben, stören: félben szakasztani, rontani. II. *rec.* kazit sa: destrui, perdi, pessumire, corrumpi, interire: verderben, zu Grunde gehen: romlani. *Syn.* hubit sa. 2) corrumpi, depravari, inter ire, perdi: verderben, schlechter werden: meg-vesztegetödni, romlani. *Syn.* horšit sa.

Kazíwání, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kazíwat, al, ám, *freq.* ex kazit. II. *rec.* kazíwat sa, *freq.* ex kazit sa.

† **Kbel**, u, m. v. Kad, Lagtra.

† **Kbelec**, lce, m. v. Meca, Merica.

* **Kbez**, u, m. v. Bez.

* **Kbezina**, i, f. v. Bezina.

* **kbezowí**, á, é, *adj.* v. bezowí.

* **Kcení**, á, n. v. Chcení.

* **kcet**, cel, cem, v. chcet.

† **Kdákání**, n. v. Kodkodákání. 2) v. Blblání.

† **kdákati**, al, ám et kdáčí (u), v. kodkodákat. 2) v. blblat.

† **Kdákawání**, n. v. Kodkodákawání.

† Kdá-

† kdákáwaťi, al, ám, *freq.* v. kodkodákáwať.

† Kdaule, f. v. Gdúla.

† kde *adu.* v. *seq.*

kde? *adu.* ubi? quo (in quo) loco? ubinam? ubi gentium? wo? an welchem Orte? hol? melly helyen *Syn.* kdež, na kterem Mesté. *boh.* kde. Kde (w kterém Kragi Sweta) ge ten Člowek? ubi (ubinam, ubi gentium, terrarum) est is homo? wo zu Lande (was Orts) läßt sich dieser Mensch finden? hol (melly országban, mely földön, melly meszsze) vagyon az az ember? Kde sme? na kterém Mesť'e sa winacházáme? ubinam gentium sumus? was zu Lande seynd wir? melly tartományban (hol vagyunk? hová lettünk? 2) v. kam.

kdebi *adu.* in *singl.* 1 *pers.* kdebich, in 2 kdebisi et kdebis, in 3 kdebi; in *plur.* 1 *pers.* kdebisme (*boh.* kdebichom), in 2 kdebisťe, in 3 kdebi, *construitur cum optativo apud Latinos*: ubinam? wo denn? hol? *Syn.* kdežbi. Kdebich ho (Chléb) wzal? unde haberem illum (panem)? wo könnte ichs' (das Brod) hernehmen? hol venném (a' kenyeret)? 2) quonam? wohin denn? hova? *Syn.* kambi? kdebiste išli? quonam iretis? wo könntet ihr hingehen? hová mennétek?

† kdekoli, kdekoliw, kdekoliwek, *adu.* v. *seq.*

kdekolwek *adu.* ubicunque, ubivis, ubiubi: wo nur, wo immer: akár hol, valahol. *Syn.* kdežkolwek, *boh.* kdekoli etc. Nech ge kdekolwek: buď kdežkolwekge: ubi ubi locorum (terrarum, gentium) lateat; ubi ubi sit: er mag seyn, wo er wolle: akár hol légyen. 2) v. kamkolwek.

† kdež, v. *seq.*

kdež *adu.* v. kde.

kdežbi *adu.* v. kdebi.

kdežkolwek *adu.* v. kdekolwek.

† kdi, v. kedi.

† kdibi, kdibich, kdibis, kdibi, kdibichom (kdibichme, kdibisme), kdibisťe, kdibi: v. kedbi.

† kdikoli, v. kedikolwek.

† kdis, kdisi: v. kedisi.

kdiž, *conj. reg. mod. indicativum*: cum, dum, ubi, ut, posteaquam, postqvam, quum: wenn, da, als, nachdem: midőn, mikor, minekutánna. *Syn.* kdižbi, keď. *vulg.* kdiž. Kdiž o mňe preď tebú mluwím: cum de me apud te loquor, da ich bei dir von mir selbsten rede, midőn nálad magam felől szóllok. Kdiž sem písal, prišel ke mňe: dum scribebam (cum scriberem), intervenit: als ich schriebe, kam er zu mir: midőn irok-vala, hozzám jöve. Zawri (zatwor) Dwere, Okno, kdiž ge ťi Zima: claude ianuam, fenestram, cum algeas: mache zu die Thür, das Fenster, wenn dich friert: tedd-bé az ajtót, ablakot, ha (midőn) fázol. Kdiž kričí, gako kdiž mlčí, wšecko gedno (gedná Wec): clamet, an taceat, nihil interest: er mag schreien, oder schweigen, es ist einerlei; kiáltson, vagy halgasson, mind egy. Kdiž sem zítra priďe (prigďe), gá ho wen wihoďím: cum huc cras venerit, eiiciam (pellam) eum foras: wenn er morgen herkömmt, so werfe (stoße, treibe) ich ihn hinaus: midőn hólnap idejön, ki vetem (ki-üzöm) ötet. Kdiž ge tepla Pečenka, ge dobrá: dum ca-

calet assum (caro assa) bonum (bona) est: wenn der Braten warm ist, so ist er gut, midön meleg a' petsenye, akkor jó; sültt melegen jó. 2) quia, quoniam: weil, minthogy, mivel hogy. *Syn.* poňewáč. Staňé ſa, kdiž tak rozkážeſ: fiet, quoniam sic iubes: es wird geſchehen, weil du ſo befiehlſt: meg-lesz, mivel úgy parantsolod.

* kdiž, idem.

kdižbi in singl. 1 *pers.* kdižbich, *in* 2 kdižbiſ et kdižbiſi, *in* 3 kdižbi, *in plur.* 1 *pers.* kdižbi ſme (*boh.* kdižbichom) *in* 2 kdižbiſt'e, *in* 3 kdižbi, *conj. reg. modum optati.* v. kdiž per 2 Nros. *Usus.* ad 1 Kdižbi bol uſ uzdrawen (k predeſſému Zdrawú zaſe priſel, prwňého Zdrawá doſel), k predeſleg Neſtrédmoſt'i ſa nawrátil: posteaqvam convaluit, ad priorem intemperantiam rediit: als er geſund worden, tritt er in ſeine vorige Unmäßigkeit zurück: midön meggyógyúltt (elöbbeni egészséget viszsza vette) vólna, elöbbeni mértékletlenségre viszsza tért.

kdižlen *adu.* dummodo, wenn nur, ha tsak. *Syn.* keDken.

Kdo *gen.* Koho: quis ecquis? qui? wer? ki? kitsoda? *Syn.* kdož, kdože. Kdo ge to? quis est? wer iſt das? wer da? kitsoda az? ki vagy? Kdo ale ge tu? ecquis hic est? wer iſt denn da? ki-vagyon (van) itt? Čo koho do toho? hoc cuius interest? wenn gehts (geht das) an? kinek mi köze hozzá? 2) aliquis, quis: jemand, valaki. *Syn.* ňekdo, nekteri. Geſtli kdo ge, kteríbi chcel: si quisnam est, qui velit: wenn jemand vorhanden iſt, der Luſt hätte (der wollte): ha valaki találkozik, a' ki kívánnya (a' kinek kedve van) 3) qui, quis, uter: welcher, wer, *plur.* welche: mellyik. *Syn.* kterí. Kdo ſwáſ dwoch ge učeňegſí? uter vestrum est doctior? welcher iſt aus euch zweien gelehrter? wer kann mehr? mellyik kettötök közzül tanúltabb? ki túd többet?

Kdobi, *gen.* Kohobi: idem. Newí ſa, o kombi Podezreňí toho ſpáchaního Hríchu biti mohlo. Nedá ſa ſúdit, kdobi mal bit powedom Hríchu toho: ad quos pertineat huius maleficii suspicio, ignoratur: es iſt unbewußt, auf wen man wegen dieſer verübten Uibelthat argwohnen könnte: nem tudatik, kit illessen a' gyanúság ezen gonosz tselekedet miatt.

† kdokoli, kdokoliw, kdokoliwek: v. *seq.*

Kdokolwek, *gen.* Kohokolwek: quicunque, quisquis: wer da nur, jeder welcher: akárki (kitsoda) *Syn.* Kdožkolwek. *boh.* Kdokoli.

† Kdoſ *gen.* Kohoſ v. *seq.*

Kdoſi, *gen.* Kohoſi: quidam aliquis: ein gewiſſer, einer: egy valaki. *Syn.* ňekdo, ňekterí iſtí, geden. *boh.* Kdoſ. 2) quisquam, quispiam: irgend jemand, irgend einer: valaki, valamelly. *Syn.* wolakdo, wolakterí. Zdáliž geſt ňekde kdoſi tak pſotní á bidní gak gá? an quisquam usquam gentium est aeque miser, ac ego sum? *Ter.* iſt in der ganzen Welt ein Menſch zu finden, der ſo armſeelig ſeye, als ich? vallyon van-é az egész világon olly nyomorúltt, mint én? Pochibowalli kdoſi ze wſech, že ne? an dubitavit quisquam omni-

omnium, quin? sollte jemals jemand gewesen seyn, dem ein Zweifel eingefallen wäre, daß? vallyon kételkedett-é valaki valaha, hogy?

Kdož, *gen.* Kohož: v. Kdo.

Kdóžbi, *gen.* Kohožbi: v. Kdobi.

Kdože, *gen.* Kohože v. Kdo.

Kdožebi, *gen.* Kohožebi: v. Kdobi.

† kdožkoli kdožkoliw, kdožkoliwek. v. *seq.*

Kdožkolwek, *gen.* Kohožkolwek. v. Kdokolwek.

† Kdúle, f. v. Gdúla, Kutňake *praep.* v. k.

kebi, *in sing.* 1 *pers.* kebich, in 2 kebiš et kebiši, in 3 kebi: *in plur.* 1 *pers.* kebišme, in 2 kebišťe, in 3 kebi, *conj.* v. kedbi, kdižbi.

Kečkemet, u, m. Mesto: Ketskemetinum, i, n. Regopolis, *Civitas Hungariae:* Ketschkemeth, Ketskemét, *mezö város.*

ked *conj.* si, wenn, ha. *Syn.* gestli. Ked prjde: si venerit, wenn er kömmt, ha eljön. 2) nisi, wenn, ha. *Prov.* Kedbi ked nebolo, wšecko bi dobre bolo; ale tich neniwidet, čobi nemali ked. si *nisi* non esset. perfectus quilibet esset; sed pauci visi, qui carnere *nisi*. Niemand lebt (ist) ohne Tadel, senki sints hiba nélkül. 3) v. kdiž per 2 Nros.

kedbi, *in sing* 1 *pers.* kedbich, in 2 kedbiši et kedbiš, in 3 kedbi, *in plur.* 1 *pers.* kedbišme, *in* 2 kedbišťe, in 3 kedbi. *Conj.* si, utinam: wenn, (ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie): ha, vajha. *Syn.* kebi, kdižbi. *boh.* Kdibi. gá, Kedbich tak porád sedel, takbi sa mi téš chcelo spat: si ego ita assidue sedeam, etiam dormirem: wenn ich so beständig sitzen sollte, so würde mich auch schläfern: ha én úgy szüntelen ülnék, magam-is alhatnék (el-is aludnék alunnék). Kedbi to bol wedel, tak bi sa bol nepítal: si id scivisset, non utique interrogasset: wenn ers gewußt hätte, so hätte er nicht gefragt: ha (azt) tudta volna, (úgy bizonyára) nem kérdezte volna.

kedi? *adu.* quando? quo tempore? wenn? wann? mikor? melly idöben. *Syn.* kterého Času, o kterém Čase, *boh.* kdi. Kedi ale domow prideš (*boh.* Kdi pak přigdeš domů)? quandonam domum venies? wann kömmst du denn nach Hause? vallyon mikor jösz haza? Kedi ale on tu bude? quandonam veniet? wann wird er doch da seyn? vallyon mikor lészen ö itten? Kedi sa tí bude lúbiť, zawolag ma: dum libuerit, accerse: wann es dir gefällig seyn wird: laß mich rufen (rufe mich an): mikor néked tetszeni fog, hijj el-engem. 2) diu, dudum: lange: régen. *Syn.* dáwno, dlúho, *boh.* kdi. Wstala uš kedi, a teprw kúrí: dudum e lecto surrexit, et nunc demum calefacit cubiculum (ignem in fornace excitat): sie ist schon lange auf, und heizt erst ein: régen fel-keltt (fent vagyon már), és tsak most füti a' szobát. 3) otium, tempus, oris, n. Zeit, Muße: idö. *Syn.* Čas Chwíla, *boh.* kdi. Gá tam téš nemám kedi ísť: mihi etiam non est otium illuc eundi, mihi etiam non vacat, illuc ire: ich habe auch nicht Zeit hinzugehen: nékem sints idöm oda menni.

kedikolwek *adu.* quandocunque, zu welcher Zeit nur, es sey, wenns

wenns wollte; wann immer: akár mikor, akár melly idöben. *boh.* kdikoli.

kedisi *adu.* quondam, olim: zu gewißer Zeit, einstens, ehemals, jemals: valaha, néha napján, hajdan, hajdant, hajdanában, eleintén, régén, régenten, az elött. *Syn.* ňekedi, ňekdi, *boh.* kdis, kdisi.

† **Kedrle**, f. *plur.* v. Wíložki.

Kefa, i, f. peniculus *Plaut.* setaceus, i, m. setaceum, verriculum, i, n. scopula setosa: die Bürste, aus Börsten: kefe. *Syn.* Ščetka. Satňá Kefa: scopula verriculum, die Gewandbürste, Bürste: ruha-tisztító kefe. *Syn.* satňá Ščetka, *vulg.* Kartáč, *boh.* Kostisko, Štetka k Wičesowáňí.

Kefička, i, f, *dem.* ex *seq.* setaceolus, i. m. setaceolum, i. n. ein Bürstchen, Gewandbürstchen: kefétske kis-kefe.

Kefka, i, f. *dem.* ex Kefa. idem.

kefowaní, á, é, *p. c.* scopula pexus, setaceo (scopula) everritus (mundatus) a, um: gebürstet, kefézett, etsellett, etsettel etseltt, kefével tisztíttatott.

Kefowáňí, á, n. pexio ope scopulae, setaceo mundatio (everritio), depulveratio, nis, f. das Bürsten, etselés, etsellés, kefézés kefével ki-tisztítás: *Syn.* Česáňí.

kefowať, fowal, fugem, V. I. *imp.* fug: scopula purgare (pectere), setaceo (scopula) verrere, depulverare mundare: bürsten, kefézni kefével kitisztítani, etselni (-lem), etselleni (etsellem) *Syn.* Kefú česať.

Kefowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kefowáwať, al, ám, *freq.* ex kefowať.

† **Keg**, e, m. v. Kig.

Kel, u, m. olus, eris, n. brassica *Cic.* ae, f. caulis, is, m. *Cic.* crambe, es, f. *Plin. H. N.* brassica oleracea Linn. der Kohl, kel, kel (olasz, édes) káposzta. *Syn.* Wlaščina, Wlašina, wlašká Kapusta, *boh.* Kapusta. — Bílí Kel: v. planá Kapusta. — Sawogskí Kel: brassica oleracea sabauda Linn. Savoyer Kohl, szabaudiai kel-káposzta — Swetlí (načerwenastí) Kel: brassica caerulea, Brassica oleracea sabellica Linn. brauner Kohl, kékes kel-káposzta. — Zelení Kel: brassica viridis, grüner Kohl, zöld kel-káposzta. — Kwetowí Kel: v. Kartifiol. Aliud est Strapačka.

Kelec, lcu, m. *Plur.* Kelce: dens porci extra os prostans, Eberzahn, agyar.

Kelčisko, a, n. *contemtive, et exaggerat.* ex Kelec.

Keliček, čku, m. *dem.* ex *seq.*

Kelík, u, m. *dem.* ex Kel.

Kelisko, a, n. *contemt et exagger.* ex Kel.

* **kelkí**, á, é, *adj.* v. kolkí.

* **kelko**? *adu.* v. kolko.

* **kelkorí**, á, é, *adj.* v. kolkorí.

* **kelkoronásobní**, á, é, *adj.* v. kolkonásobní.

* **Kelner**, a, m. v. Piwňičár.

* **kelnerčin**, a, o, *adj. poss.* v. piwňičárčin.

* **Kelnereňí**, u. v. Piwňičáreňí.

* **kelneriť**, il, ím, V. I. *imp.* ner: v. piwňičáriť.

* **Kelnerka**, i, f. v. Piwňičárka.

* **kelnerow**, a, o, *adj. poss.* v. piwňičárow.

* Kel-

* Kelnerowáňí, n. v. Piwňičarowáňí.
* kelnerowak, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: v. piwňičárik.
* kelnerſki *adu.* v. piwňičárſki,
* kelnerſkí, á, é, *adj.* v. piwňičárſkí.
* Kelnerſtwí, á, n. v. Piwňičárſtwí.

kelowí, á, é, *adj.* brassiceus oleraceus, a, um: von (aus Kohl, (kel olasz) káposztás olasz (kel) káposztából-való. *Prov.* Kelowí Obed: olerum appositiones *Diog.* Res nullius momenti: ein Kohlmittagmahl, nichtswerthige Sache: kel nem kell, semmire kellö dolog.

Kelowina, i, f. multa brassica, multa olera, copiosum olus: vieler Kohl, sok kel, sok olaszkáposzta.

Kepeň, a, m. lacerna, penula, ae, f. pallium i, n. pluviale, is, n. der Mantel, Regenmantel: köpenyeg *Par. Páp. Syn.* Pláſſ. *boh.* Pláſſ.

Kepeňár, a, m. sartor, *vel* negotiator pennularius (mantellarius, palliaris); Mantelſchneider, oder Mantelhändler: köpenyeg szabó, köpenyegáros.

kepeňárčin, a, é, *adj. poss.* uxoris pennularii sartoris, vel negotiatoris, penulariae sutricis, *vel* negotiatricis: der Mantelſchneiderinn oder Händlerinn gehörig: köpenyeg szabóné, *vagy* árosnéé.

Kepeňáreňí, á, n. v. Kepeňárſtwí.

kepeňarik, il, ím, V. I. *imp.* ňar: penularium sartorem *vel* negotiatorem esse (agere) pallia (mantella pennulas) suere. *vel* distrahere: ein Mantelſchneider, oder Mantelhändler ſeyn; Mantel machen, oder verkaufen: köpenyegeket varni, *vagy* árúlni.

Kepeňárka, i, f. penularia sutrix *vel* negotiatrix, penularii sartoris *vel* negotiatoris uxor: Mantelſchneiderinn oder Mantelhändlerinn: köpenyeg-szabóné, *vagy* árosné, köpenyeg szabó *vagy* áros felesége.

kepeňárow, a, e, *adj. poss.* penularii sartoris *vel* negotiatoris: dem Mantelſchneider oder händler gehörig: köpenyeg szabóé *vagy* árosé.

Kepeňárowáňí, á, n. v. Kepeňárſtwí.

kepeňárowak, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: v. kepeňárik.

kepeňárſki *adu.* more penulariorum sartorum, *vel* negotiatorum: mäntelſchneideriſch oder händleriſch; mäntelſchneidermäßig oder händlermäßig: köpenyeg szabók *vagy* árosok módgyára. *Syn.* pokepeňárſki.

kepeňárſkí, á, é, *adj.* sartores *vel* negotiatores penularios adtinens: die Mäntelſchneider oder Mäntelhändler betreffend: köpenyeg szabókat, *vagy* árosokat illető.

Kepeňárſtwí, á, n. opificium penularium, ars suendorum palliorum: Mantelſchneiderei, Handwerk: köpenyeg szabó mesterség. 2) negotiatio penularia, Mantelhandel, köpenyegekkel való kereskedés:

Kepenček, u, et nečku, m. *dem.* ex *seq.*

Kepenek, nku. m. *dem. ex* Kepeň: palliolum, parva penula ein kleiner Mantel, das Mäntellein, Mäntelchen: köpenyegetske, kis köpenyeg. *Syn.* Kepeňík, Kepenček. *Prov.* I pod otrhaním Kepenkem Múdroſt' ſa nacházá: ars non est veste cognoscenda. Saepe sub

sub vili paliolo sapientia latet: die Kunſt ſteckt nicht in Kleidern, ſonſt wär ſie auch bei Schneidern: ruháról nem ítélhetni a' tudamányról. Ruhával nem mérsékelik a' tudományt. Sok rongyos okossabb (tudóssabb) a' tzifra öltözetü embernél.

Repeňík, a, m. idem.

Repeňiſko, a, n. *exagger* et *contemt.* ex Repeň.

Rer, *gen.* kra, m. frutex, icis, m. virgultum, i. n. die Staude, der Strauch: tsemete, bokor. *boh.* Andelikowí Rer: costos *et* costus, i, m. et costum, i, n. *Ovid. Plin. H. N.* costes, is, f. ein gewiſſes wohlriechendes Kraut aus Arabien: arábiában termö szagos jó illatú fü. 2) Wíňiční Rer (*boh.* wínní Kmen) radix vitifera, vitis, is, f. Weinſtock, Rebſtock, Rebenſtock: szölö tö, szölö veszszö. Lúbowí Rer i. e. Rer na Lúbi wedení (*boh.* winné Lúbi): vitis pergulana Rebſtock am Laube, Reblaub, Weinlaub: (lugas szölö tö. folyosó szölö veszszö. — Rer ſtromowí (na Stromi wedení): vitis arbustiva, Rebſtock, an Bäumen gezogen, a' fákra mászó szöllö veszszö, melly a' fákra mász. Rer latkowí (na Latki, *boh.* na Wodri) wedení: vitis iugata, Rebſtock, der mit Rudern aufgerichtet iſt: a' létzekre húzott szölö veszszö.

† Rer, e, m. idem per 2 Nros.

† Rerblík, u, m. v. Trebulka.

* Rereň, rňe, f. v. Mutowňík.

* Rerňa, e, f. idem.

* Rerňica, i, f. idem.

* Rerňička, i, f. *dem.* ex *praec.* v. Mutowňíček.

* krrowí, á, é, *adj.* v. krowinowatí.

Reſek, u, m. v. Riſeg.

* Reſeňa, e, f. v. Waček.

* Reſeňička, i, f. *dem.* ex Reſeňka.

* Reſ ňiſko, a, n. *contemt.* et *exagger.* ex Reſeňa: v. Wačiſko.

* Reſeňka, i, f. *dem.* ex Reſeňa: v. Waček.

† Reſer, u, m. v. Sak.

Reſo, a, m. nomen bovis; et equi: Ochsname, und Pferdename: ökör, és ló név.

† Reychání, n. v. Ríchání.

† keychati, al, ám, v. kíchak.

† Reychawka, i, f. v. Ríchawka.

† Reydak, e, m. v. Gagdoſ, Dudar.

† Reydi, f. *plur.* v. Gagdi, Dudi.

† Reyklíř, e, m. v. Ragkler.

† Reyla, i, f. v. Ríla, Pretrž.

† Reyta, i, f. v. Ríta.

† keywati, al, ám, v. kíwak. II *rec.* keywati ſe, v. kíwat ſa.

† keywnúti, nul, nu *fut.* v. kíwnúti.

kež, *interj.* si, o si, utinam! wenn, daß doch: o ha! vajha! o bár. *Syn.* kebilen, *boh.* kiž. Rež ale ta Zima uſ nám chce preſtak, i. e. Rebilen uſ gednúc ta Zima chcela preſtak: modo desinat hyemare (hyems)! wenn nur der Winter einmal aufhörte! o bár megszünne már a' tél (a' hideg).

† Rezer, u, m. v. Sak.

Režmarek, rku, m. Kismarkinum, Caesareopolis, *Civitas Scepusiensis*: Käſmarkt Kaiſersmark: késmárk, *város*.

* Rganica, i, f. v. Rigaňica.

* Rgepa, i, f. v. Božá muka.

† Rhink, u, m. v. Opaſek mečowí, neb ſáblowí.

Kí *pronom. genit.* kého (*boh.* Kiho: quis, quisnam: welcher, ki, kitsoda, mitsoda. *Syn.* kdo, kterí. Kí Blázen ki to powedal? quis stultus hoc tibi dixit? welcher Narr hat dirs gesagt? mitsoda bolond mondotta azt néked? Ki parom ka na to nawedel? quis tartarus te ad hoc induxit? welcher Teichsel hat dich dazu angeführet? mitsoda patvar téged vitt erre? Kého Čerta tu máte? quem daemonem hic habetis? welchen (was für einen) Teufel habt ihr hier? mitsoda ördögtek vagyon itten?

† **Kičel**, čle, m. v. Klub.

† **kičelní**, *adj. omn. gen.* v. klubní.

† **Kičelňice**, f. v. Klubňica.

Kíchání, á, n. sternutatio, nis, f. das Niesen, prüszszentés. *Syn.* Kichnúti.

kíchat, al, ám, V. I. *imp. ag:* sternuere, sternutare: niesen: ptrüszszenteni. *Syn.* kichnút. II. *pas.* kíchat sa (kíchalo sa, kícha sa) *cum. dat. pers.* mi, ti, mu, etc. idem. *Syn.* kichnút sa. Porád sa mi kíchá: assidue sternuo, ich niese immerfort, szüntelen ptrüszszentek.

Kícháwání, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kícháwat, al ám, *freq.* ex kíchat.

kíchawe *adu.* sternuendo, sternutando, sternutatorie: niesend, ptrüszszentve.

kíchawí, á, é, *adj.* sternutatorius, a, um: niesend, ptrüszszentö. Kíchawí Prášek: pulvis sternutatorius (serviens sternutamento), Niesepulver, ptrüszszentö por. Kíchawí Lék: sternutamentum, sternumentum: Niesemittel, ptrüszszentö orvosság. Kíchawí Koreň: v. Čemerica.

Kíchawka, i, f. v. Nátcha, Nezit. Kíchawku mat: sternutatoriam habere, niesig seyn: ptrüszszögni (-gök) 2) Zelina bilá, černá, falešná; v. Čemerica.

kichnút, chnul (chel), chňem, V. I. *imp.* kichňi: v. kíchat. II. *pass.* kichnút sa (chlo sa, chňe sa), *cum dat. pers.* mí, ti, mu, etc. v. kíchat sa. Kíchlo sa wám? či sa mi to len tak zda (wiší)? sternutastis? an mihi solummodo ita videtur? haben sie geniest, oder mir kömmt es nur so vor? ptrüszszentettetéké, vagy tsak nékem úgy látszik?

* **Kička**, i, f. v. Kont, Kontík.

kickaní, á, é, *p.* c. dispalatus dispersus, disiectus, dissipatus, a, um: zerstreut hier und da: el-hintetett, el-hanyattatott el széleszletetett *Syn.* frekaní.

Kickání, á, n. dispersio, dispalatio, disiectio, dissipatio, nis, f. Zerstreuung, el-hintés, el-hányás, el-szélesztés. *Syn.* Frekání; Rozhodení.

kickat, al, ám, V. I. *imp. ag:* dispalare, disiicere, dispergere, disserere, dissipare *de numidis corporibus*: zerstreuen, hin und her streuen (vertheilen, verbreiten): el-hányi, el-hinteni, el-széleszteni. *Syn.* frekat, rozhadzowat.

Kickáwání, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kickáwat, al, ám, *freq.* ex kickat. *Syn.* frekáwat.

kickawe *adu.* disperse, dispersim: zerstreut, hier und da: el-hintve-elszélesztve, elhánva. *Syn.* frekawe.

kickawí, á, é, *adj.* dispersorius, a, um: zerstreuen: elhin-

hintő, el-szélesztő, el-hányó. *Syn.* frekawí.

† Kicla, i, f. v. Klub. 2) v. Klubná Kosť.

kidaní, á, é, *p. c.* exstercoratus, stercore purgatus, a, um: gemiſtet, vom Miſte gereiniget: ganéjtöl meg-tisztíttatott, ki-ganéjoztatott kitrágyaztatott.

Kidáňí, á, n. exstercoratio, a stercore purgatio: das Miſten, die Miſtung, Reinigung vom Miſte: ganéj ki-hányás, ki-vetés, ganéjtöl-való megtisztítás, ki-ganéjozás, ki-trágyázás.

kidať, al, ám, V. I. *imp. ag*: stercore purgare, fimum e stabulo eiicere, exstercorare: miſten, vom Miſte reinigen: ganéjt ki-hányni, a' ganéjtöl az istállót meg-tisztítani, kiganéjozni, ki-trágyázni. Hňog kidať, stabulum stercore purgare, den Stall, miſten, az istállót a' ganéjtöl meg-tisztítani, ki-trágyázni.

Kidáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kidáwať, al, ám, *freq.* ex kidať.

Kig, a, m. fustis, is, m. bacillus, i, m. bacillum, i, n. scipio, nis, m. der Knebel, Knüttel, Kletz, Klöppel, Knüppel: bot. *Syn.* Druh, Druk, Obuch, *vulg.* Kigác, Kigák, *boh.* Berla, Keg, Klaček, Klapec, Šterc. *Prov.* Trefil sem ſ Kiga na Kameň (na Palicu): evitata charybdi, in scyllam incidi: Incidit in scyllas, qui vult vitare charybdim *Ovid.* ich bin aus der Traufe in Platzregen gekommen: Der den Regen flieht, fällt ins, Waſſer hinein: esöt kerülvén vizbe estem. Vizbe szokott esni, a' ki az esöt kerüli. v. Kameň (S Pece na Kameň). Kigem nebo Kolem: fuste aut reste: mit dem Stekel, oder Knüttel: istránggal a' vagy kötéllel.

* Kigác, a, m. v. Kig.

* Kigáček, a, m. *dem.* ex *praec.* v. Kigček.

* Kigačíček, čka, m. *dem.* ex *seq.* v. Kigčeček.

* Kigáčik, a, m. v. Kigček.

* Kigačiſko, a, n. *contemt.* et *exagger.* ex Kigac, et Kigák, v. Kigiſko.

* kigacký, á, é, *adj.* v. kigowý.

Kigaň, i, f. v. Kiganka.

Kigaňa, i, f. idem.

Kigaňička, i, f. *dem.* ex *praec.* v. seq.

Kiganka, i, f. fistuca, pavicula, ae, f. tudes, itis, f. der Schlägel, zum Einſchlagen, Holzſchlägel, Handrammel: sulyok. *Syn.* Baránek, Kigaň, Kigaňica. *boh.* Beránek, dřewenná Palice.

Kigčeček, čka, m. dem. ex *seq.*

Kigček, čka, m. *dem.* fusticulus, i, m. ein Knüttelchen: bototska, kis bot. *vulg.* Kigáček, Kigáčik, *boh.* Knitlík.

Kigiſko, et Kigſko, a, n. *contemt.* et *exagger.* ex Kig. *vulg.* Kigačiſko.

kigowý, á, é, *adj.* fusteus, a, um: mit den (durch den) Knüttel geſchehend: botos, bottal (sulyokkal) liendö, *vagy* véghez vittetett. *vulg.* Kigácký. Kigowá Maſt: v. Bitká. Kigoweg Maſťi ňekomu dať: fuste aliquem salutare, jemand mit Knüttel ſchmieren, ſchlagen: valakit som fa bottal meg-kenni, meg-botozni. Kigowá Nemoc: v. Bitka. *Prov.* Kdo chodí po Noci, chledá Kigoweg Nemoci: v. Noc.

Kiháňí, a, n. clangor, is, m. *v. g. gruis:* das Geſchrei, z. B. des

des Kraniches: haugolás, daru kiáltás.

kihať, al, ám, V. I. imp. ag K. P. gako Garábi: clangere, v. g. sicut grues: schreien, wie die Kranichen: haugolni, mint a' daru kiáltani.

Kiháwáňí, á, n. Nom. Verb. ex seq.

kiháwať, al, ám, freq. ex kihať.

Kikirikáňí, á, n. cucuritus, us, m. cucurilio, nis, f. das Krähen, kukurikolás, kukorítás, kakas szó. Syn. Peňí.

kikirikať, al, ám, V. I. imp. ag: cucurire, cucurrire krähen, kukurikolni, kukorítani. Syn. peť, spíwať gako Kohút. Prov. Žáden Kohút preto kikirikať nebude: nemo ea de re laborabit: kein Hahn wird drüber krähen, azért nem ád senki tsak egy szót-is; egy kakas sem fog ezért kukoritani. Skoro kikirikat, i. e. Este nepreskočil, a powedá uš, hop! triumphare ante victoriam; immaturo gaudio efferri: zu früh krähen, i. e. sich zu zeitlich freuen: meg nem fogta még a' madarat, és már koppasztyá. v. koža 2 Nro.

Kikiríkáwáňí, á, n. Nom. Verb. ex seq.

kikiríkawať, al, ám, freq. ex kikiríkať.

kikiriki. Prov. Powec k i k i r i k i. R. Kikiriki. Kup siteštak, a bude smať, gako i mi. v. krakoria.

Kila, i, f. corus medimnus, Nep. modius, i, m. medimnum, i, n. Cic. metreta Pesthiensis, quae alias kila dicitur, continet semialteram metretam Posoniensem. juxta Institut. Arithmeticae in usum Gymnasiorum Budae 1807. m. der Schäffel, ein Getreidemaaß, macht anderthalb Preßburger Metzen aus: szapu, Syn. Korec. vulg. Sapuk.

† Kíla, i, f. v. Pretrž.

† kílawí, á, é, adj. v. pretržní.

† Kílečka, í, f. dem. v. Pretržečka.

† Kílka, i, f. dem. v. Pretržka.

kímlawe adu. mutile, verstümmelt, tsonkán.

Kimlawec, wca, m. mutilus homo): ein verstümmelter Mensch, tsonka ember. Syn. kimlawí Člowek.

kimlawí, á, é, adj. mutilus, a, um: verstümmelt, der sich die Finger abgehauet hat: tsonka.

kinožení, á, é, p. c. v. kwárení.

Kínožeňí, á, n. v. Kwáreňí.

kinožiť, il, ím, V. I. imp. kinož: v. kwariť. II. pass. kinožiť sa: v. kwariť sa.

† kinúťi, nul, nu, v. kiwnúť. 2) v. kisnúť 2 Nro.

† Kinuťí, n. v. Kiwnuťí. 2) v. Kisnuťí 2 Nro.

Kipeňí, á, n. effluxio bulliendo facta, ebullitio, nis, f. das Aufsieden, Uiberlaufen: kiforrás.

kipeť, pel, pím, V. I. imp. kip: bulliendo effluere, ebullire, effervere: aufsieden, und überlaufen: ki-forni. Prov. Rozum mu kipí: delirat, stultescit, vesanus est; cerebrum illius spumas agit: er wird närrisch, sein Verstand überläuft: habzik az esze. Eszében bódúl. Má Šťasťi, až kipí, i. e. Swet mu kwitňe: habet fortunam plusquam nimiam; fortunae filius est: er hat ein großes Glück. Es geht ihm alles recht glücklich, in der Welt; Er ist ein Glückskind: felettébb nagy

nagy szerentséje vagyon. Szerentse-fia. Mindenben igen szerentsés. Jatszik a' világgal.

Kipina, i, f. spumma ebulliens, überlaufender Schaum, kiforró tajték, hab. *Syn.* wikipená (wrelá) Pena.

Kipíwáňí, á, n. Nom. Verb. ex *seq.*

kipíwať, al, ám, *freq.* ex kipeť.

kiprí, á, é, *adj.* rarus, non densus, a, um: locker, nicht dicht, z. B. Erde; ritka, nem sürü. *Syn.* řídkí, nasuſorení.

Kiptač, a, m. contractos (convulsos) digitos habens, spasmo (convulsione) digitorum laborans, in digitis spasticus homo: fingerkrämpfiger Mensch, öszve-sugorodott (öszve-vonúltt) újjú ember. *Syn.* Kiptáǩ, Kiptaweč, Kleptač, Kleptawec. 2) i. e. neſikowní Člowek: ineptus (non idoneus) homo, ein Ungeschicklicher Mensch, alkalmatlan ember valamire. 3) i. e. neſnadní, Galbač: inhabilis et indocilis homo, tardus homo *Ter.* tardum ingenium *Cic.* stipes *Cic.* caudex, truncus: ein Stock, ein dummer Mensch, ostoba (eszébe nehezen vehetö, a' kit meg-nem tanithatni) ember, buta ember. 4) i. e. oſpanliwí, neſkorí: tardiusculus (tardus, lentulus, lentus) homo: ein langsamer (träumeriger) Mensch, késötske, lassútska, késedelmes (késö) ember.

kiptaččin, a, e, *adj.* *poss.* ex seq.

Kiptačka, i, f. digitos convulsos habens (spasmo digitorum laborans) femina, fingerkrämpfige Person: öszve-sugorodott újjú személy *Syn.* Kleptačka.

kiptačow, a, e, *adj. poss.* ex kiptač.

Kiptáǩ, a, m. v. Kiptač.

kiptáǩow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

kiptawcow, a, e, *adj. poss.* ex kiptawec.

kiptawe *adv.* convulsis (spasticis) digitis, spasticos (convulsos) digitos habendo: fingerkrämpfig, öszve-sugorodott újjal. *Syn.* kleptáwe 2) i. e. neſikowňe: inconvenienter, inepte: ungeschicklich, ungeschickt, untauglich: alkalmatlanúl, kelletlenül, illetlenül. 3) i. e. neſpadňe, neſchopňe: indociliter, inhabiliter, inhabili modo, tarde: ungeschicklich, ungeschickt, plump, ungelenkig: ostobán, buta módon, eszébe nehezen vehetve, nehezen elméjével fel-vévén. 4) i. e. neſkoro, oſpanliwe: tarde, tardiuscule, lente, somnolente: langsam, ungeschicklich, träumerig, schläfrig: lassan, késön, késedelmesen. 5) imperite, inscite: ungeschicklich, ungeschickt, unwissend, dumm, albern: ostobán, kabaul. v. galbawe. 6) deformiter, informiter: ungeschicklich, ungeschickt, unförmlich: éktelenül, rútúl, tsunyáúl, tsúnyán. *Syn.* ſkarede, ſpatňe.

Kiptawec, wca, m. v. Kiptač.

kiptawí, á, é, *adj.* convulsos digitos habens, spasmo (convulsione) digitorum laborans, in digitis spasticus, a, um: fingerkrampfig, fingerkrämpfig, den Fingerkrampf oder die Verzuckung an den Fingern habend: öszve-sugorodott (öszve-vonúltt) újjú. *Syn.* kleptawí. 2) i. e. neſikowní, neſpóſobní: non idoneus, non aptus, inconveniens, ineptus, a, um: ungeschicklich, ungeschickt, untauglich

lich wozu: alkalmatlan, kelletlen, illetlen. 3) i. e. nesnadní, neschopní: indocilis, inhabilis, tardus: ungeschicklich, ungeschickt, plump, ungelenkig: ostoba, alkalmatlan valamire, eszébe nehezen vehetö, nehezen fel-vévö elméjével a' dolgot, a' kit meg-nem taníthatni, buta, kába. 4) i. e. neſkorí, oſpanliwí: lentus, lentulus, tardus, tardiusculus, somnolentus: langsam, nicht schnell, lange verweilend, träumerig, schläfrig: késedelmes, késedelmeskedö, késö, lassú, lassátska, késötske, húzomos. Riptawá Robota, Práca: diutinus labor, langsame Arbeit, húzomos (sokáig tartó, hoszszas) munka. 5) imperitus, inscitus: ungeschicklich, ungeschickt, unwissend, dumm albern: ostoba, kába, döre, tudatlan. *Syn.* ğalbawí 2 Nro, hlupí, ſproſt'i. 6) deformis, informis: ungeschicklich, ungeschickt, unförmlich: rút, éktelen, tsúnya. *Syn.* ſkaredí, ſpatní.

Riptawoſt', i, f. spasmus (contractio, contractura, convulsio) digitorum: der Fingerkrampf, die Verzuckung (Zusammenziehung, Convulsion, der Krampf) der Fingern: öszve-sugorodása (öszve-vonúlása) az ujaknak. *Syn.* Kleptawoſt'. 2) i. e. Neſikownoſt', Neſpóſobnoſt': inconvenientia, ineptia, ae, f. Ungeschicklichkeit, Untauglichkeit: alkalmatlanság, kelletlenség, illetlenség. 3) i. e. Neſnadnoſt', Neſchopnoſt': indocilitas, inhabilitas, tarditas, tis, f. inhabilis natura: tarditas ingenii (hominum) *Cic.* Ungeschicklich, Ungeschicklichkeit, Plumheit, Ungelenkigkeit, Langsamkeit, Schläfrigkeit, Dummheit, träumerisches Wesen; ostobaság, valamire alkalmatlanság. 4) i. e. Neſkoroſt', Oſpanliwoſt: tarditas *Cic.* tardities *Acc*: tarditudo *Plaut.* lentitudo, tardor *Varr.* die Langsamkeit; Träumerigkeit, Schläfrigkeit; lassúság, késedelem, késedelmeskedés. 5) imperitia, inscitia, ae, f. Ungeschicklichkeit, Unwissenheit: tudatlanság, ostobaság, kábaság. *Syn.* Hlupoſt', Neweďomoſt', Sproſtoſt'. 6) deformitas, informitas. Ungeschicklichkeit, Unförmlichkeit: rútság, éktelenség, tsúnyaság. *Syn.* Škareďoſt', Špata, Špatnoſt'.

† Ririſ, u, m. v. Brň, Pancír.

† Ririſar, a, m. v. Brňar 2 Nro.

Ririſek, ſku, m. *dem.* species curtae superioris lineae vestis apud vulgares bohemicas feminas usitata: ein kurzes leinenes Oberkleid des gemeinen Frauenzimmers, an einigen böhmischen Orten: gyóltsból-való aszszonyi felsö ruházatnak neme a' tsehcknél.

* Ririſragtar, a, m. v. Brňár 2 Nro.

* Ririz, u, m. v. Brň, Pancír,

* Ririzar, a, m. v. Brňár 2 Nro.

Riſ, u, m. v. Riſnutí. 2) *boh.* v. Kremeň.

† Riſáňí, n. v. Riſnutí per 2 Nros.

† kiſati, al, ám, et kiſi (u), v. kiſnúť per 2 Nros.

Riſeg, u, m. Meſto: Ginsium, Lithopolis, *Civitas Comitatus Castriferrei*: Ginß, eine Stadt: Köszeg, Köszög, *város*. *Syn.* Keſek.

Riſel, u, m. v. Riſelica.

kiſele *adv.* acide, sauer, savanyún. *Syn.* kiſelo, *vulg.* kiſle. 2) *tropice*: acerbe, truculente, torve: herb, bitter,

verdrießlich, sauer: mordiássan, komoron, komoruan. *Syn.* trpko, mrzuke, zuriwe. *boh.* zasmusile. Kisele hleðek: acerba tueri, acerbo (tristi) esse vultu: sauer sehen, saures Gesicht machen: komoron tekénteni, nézni.

kiseleni, á, e, *p. c.* inacidatus, a, um: gesauert, eingesauert: bé-savanyittatott. *Syn.* kwaseni, *vulg.* kisleni.

Kiseleňi, á, n. inacidatio, nis, f. das Säuern, Einsäuern: bésavanyitás. *Syn.* Kwaseňi. *vulg.* Kisleňi. 2) *Nom. Verb.* ex *rec.* kiselik sa: exacerbatio (exasperatio) sui, excandescentia, ae, f. commotio animi: das Aufgebracht werden, Erzürnung: megboszszonkodás, meg-háborodás, megharaguvás, meg-indúlás, megmérgelödés. *Syn.* Nahnewáňi Rozhňewáňí, Pohorseňi, Pohnutí. 3) *Nom. Verb.* ex *passivo* kiselik sa: acescentia, ae, f. das Sauerwerden, savanyodás. *Syn.* Kisnutí.

kiselí, á, é, (*abs.* kiselo), *adj.* acidus, a, um: sauer, savanyú. *vulg.* kislí. Kiselá Kapusta: olus acidum, Sauerkraut, savanyú káposzta. Na kiselo zawar Šosowicu: acidos lentes coque, saure Linsen sollst du kochen, savanyún főzdd-meg a' lentsét. *Prov.* Do kiseleho Gablka zahriznúk: incommodum subire; amarum bolum glutire: in einen sauren Apfel beißen, savanyú almába harapni. 2) *tropice*: acerbus, truculentus, torvus, tristis, e: sauer, bitter, herb, harbe, verdrüßlich, unfreundlich, z. B. Miene, finster aussehend, zu ernsthaft oder traurig z. B. Gesicht: komor, mord, *p. o.* tekéntet. *Syn.* mrzutí.

Kiselica, i, f. ius acetosum, iusculum acidum *Par. Páp.* Sauersuppe, eine Suppe von Sauerteig, und Wasser: keszöltse, keszölze, tziberes *Par. Páp. Syn.* Kisel; *vulg.* Kislica, *boh.* Kiselo. *Rhytmus.* Gako buðeš hospoðárik, tak ti buðem gest'i warik; na Poluðňa Šosowicu, a na Wečer Kiselicu. Kiselica kiselá, stiri Roki wisela, a w páti gu wzali, wšecci za ňu plakali. 2) pirum acidulum, sauerliche Birne, savanyós körtvély. *Syn.* kiselá Skuška, *boh.* Kiselice. 3) puls e malis, puls pomea (pomacea): Apfelmus, Apfelbrei almakása. *Syn.* gablčná (gablkowá) Kaša. 4) puls prunea, Pflaumenmus, szilva-kása, tzibele. *Syn.* sliwkowá Kaša, *boh.* Kiselice. 5) *Plur. Nom.* Kiselice, *gen.* lic: certa bacca acida in pratis palustribus in herba, quae foeno tenui similis est, crescens et comestibilis, *vulg.* Kislica.

† Kiselice, f. v. Kiselica 2, 3, 4, Nris.

Kiselička, i, f. *dem.* ex Kiselica.

† kiseličkí, á, é, *adj.* v. kiselúčkí.

Kiselina, i, f. acidum, i, n. acor, is, m. aciditas, tis, f. Säuer, etwas Saures: savanyú jószág, savanyúság.

kiselík, il, ím, V. I. *imp.* kisel: acidare, inacidare, acidum reddere: säuern, sauermachen: savanyitani, savanyúvá tenni. *Syn.* kwasik, kiselím učiňik, *vulg.* kislik. II. *rec.* kiselik sa: exacerbescere, excandescere, exacerbari, exasperari, commoveri: aufgebracht (zornig) werden, megindúlni, meg-mérgelödni, meg-hábo-

borodni, meg-boszszonkodni, meg-haragunni (haragudni.) *Syn.* pohnúť (nahňewať, pohorſiť, rozhňewať) ſa. III. *passive.* acesscere, acidum fieri (reddi): ſauer werden, savanyodni, savanyúvá lenni. *Syn.* octowaťeť, kiſelím biť (zoſtáwať), *vulg.* kiſliť ſa.

Kiſeliwáńí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kiſeliwať, al, ám, *freq.* ex kiſeliť. II. *rec.* kiſeliwať ſa, *freq.* ex kiſeliť ſa.

† Kiſelo, a, n. v. Kiſelica 1 Nro.

kiſelo, v. kiſele, et kiſelí.

Kiſeloſť, i, f. acor, is, m. aciditas, tis, f. die Säure z. B. des Apfels, des Magens: savanyúság. *vulg.* Kiſloſť. 2) Kiſeloſť Twáři: acerbitas (tristitia) vultus, truculentia: die Bitterkeit (Säure) des Gesichts, wenn jemand ſauer ausſieht: komor (mord) tekéntet, keserüség. *Syn.* Mrzutoſť, Zuriwoſť, *boh.* Zaſmuſiloſť.

kiſelúčki, á, é, *adj. dem.* acidulus, subacidus, a, um: ſäuerlich, savanyútska. *Syn.* nákiſelí, *boh.* kiſeličkí.

* Kiſka, i, f. v. Kižka

* kiſkaní, á, é, *p. c.* v. kižkaní. 2) v. ſedlí.

* Kiſkáńí, á, n. v. Kižkáńí.

* kiſkať, al, ám, V. I. *imp.* ag, v. kižkať.

* kiſle, *adu.* v. kiſele.

* kiſlení, á, é, *p. c.* v. kiſelení.

* Kiſleńí, a, n. v. Kiſeleńí.

* kiſlí, á, é, (*abs.* kiſlo), *adj.* v. kiſelí.

* Kiſlica, i, f. *Plur. nom.* Kiſlice, *gen.* ſlic: v. Kiſelica 5 Nro.

* kiſliť, il, ím V. I. *imp.* kiſli, v. kiſkliť. II. *rec.* et III. *passivum,* kiſliť ſa: v. kiſeliť ſa.

* kiſlo *adj. abs.* et *adu.* v. kiſele, et kiſelí.

* Kiſloſť, i, f. v. Kiſeloſť.

kiſnúť, ſńul (ſel), ſńem, v. I. *imp.* ſńi. acescere, ſauern, ſauer werden: savanyodni. *boh.* kiſati. 2) fermentari, fermentescere, gähren, ſich ſanft erheben: meg-kelni. *Syn.* kwaſiť ſa, *boh.* kinúti, kiſati, kwaſit ſe.

Kiſnutí, á, n. acescentia, ae, f. das Sauern, savânyodás. *boh.* Kiſáńí. 2) fermentatio nis, f. fermentescentia, ae, f. die Gährung, meg-kelés. *boh.* Kinutí, Kiſáńí.

Kiſť, i, f. cirrus, i, m. dependentia, ae, f. die Quaſte, tzafrang. *Syn.* Strapec, *vulg.* Kwaſtka, Kwaſtla.

Kiſtečka, i, f. *dem.* ex *seq.*

Kiſtka, i, f. *dem.* ex Kiſť: cirrulus, i, m. dependentiola, ae, f. ein Quäſtchen, Quäſtelchen, *vulg.* Quaſtl: kis tzafrang, tzafrangotska. *Syn.* Strapček, *vulg.* Kwaſtečka, Kwaſtlička.

kiſtnatí, á, é, *adj.* cirrosus, cirro (dependentia) provisus, a, um: mit der Quaſte verſehend: tzafrangos. Širák kwaſtnatí, Palica kwaſtnatá, etc.

kiſtowí, á, é, *adj.* cirralis, dependentialis, e; cirrum, dependentiam adtinens: die Quaſte betreffend, dazu gehörig, tzafrangi, tzafranghoz való.

Kita, i, f. manipulus, fasciculus, i, m. strena, sarnia, ligatura, ae, f. sertum: i, n. Strauß, kötés, kötet, kita. *Syn.* Wazańica. Kita Lenu: manipulus (fasciculus, ligatura) lini, Leinſtrauß, kitalen.

* Ki-

* Kita, i, f. v. zadňá Štwrt Howadá, Skehno. Aliud est Hnát, Létko.
Kitagečka, i, f. *dem.* ex *seq.*
Kitagka, i, f. collare (collipendium) e peplo, das Halsflor, nyakra-való fátyol.
Kitečka, i, f. *dem.* ex Kitka.
Kitička, i, f. *idem.*
Kítka, i, f. strenula, sarniola, ae, f. das Straußchen, Sträußlein: kitátska, kötésetske. *Syn.* Wazaňička. KitkaKwetá(Kwitá): fasciculus florum, Sträußchen, *Blummen sträußchen: virág kötésetske.
† Kitle, f. v. Spodňík.
† Kitlice, f. *idem.*
† Kitlička, i, f. *dem.* v. Spodňíček.
† Kitňa, i, f. v. Rutňa.
Kiwák, u, m. v. Dolowka, Gamňík, Hrúzeňica.
kiwaní, á, é, *p. c.* agitatus, exagitatus, motatus, motus, commotus, quassatus, vibratus, a, um: geschüttelt, hin und her bewogen: ingattatott, mozgattatott, tsóváltt, lógattatott, forgattatott, rázodott. *Syn.* hibaní, klátení, kňísaní, trasení *boh.* klácen.
Kiwáňí, á, n. agitatio, exagitatio, motatio, motio, commotio: quassatio, vibratio, nis, f. das Schütteln, Hin- und Herbewegen: ingatás, mozgatás, lógatás, tsóválás, forgatás, rázás. *Syn.* Hibáňí, Kláteňí, Kňísaňí, Traseňí. 2) nutatio, vacillatio, haesitatio, lapsio, titubatio: das Nicken, Wanken, Wackeln, Wogeln: ide 's tova hajladozás, dölengezés, tántorgás, tétovázás. *Syn.* Kláteňí, Kňísaňí. 3) nutatio, proclinatio, pendentia, dependentia, propendentia, nutamen, inis, n. das Nicken, Sinken: hajlás, tsökkenés, tsüggés, tsüggedés le-hajolás, meg-hajlás. *Syn.* Kláteňí, Kňísaňí. 4) Kiwáňí Hlawú: *a*) nutatio, das Nicken, Winken mit dem Kopfe: reá-intés, fövel-való jeladás. *Syn.* Kiwnúťí, Zakiwáňí, Zakiwnuťí. b) nutatio, capitis agitatio (motatio, commotio) das Nicken, Wanken mit dem Kopfe: fölógátás, fej-tsoválás. *Syn.* Kňísaňí (Skloňowáňí, Owešeňí, Zaweseňí, Pusčáňí) Hlawí.
kiwať, al, ám: V. I. *imp.* *ag*, *cum accus.* ňečo: agitare, ex agitare, motare, movere, commovere, quassare, quatere, vibrare: schütteln, hin und herbewegen: ingatni, mozgatni, tsóválni (lom), forgatni, lógatni (tom), rázni. *Syn.* hibať klátiť, kňísať. 2) Hlawú kiwať: *a*) nutare, capite innuere: nicken, mit dem Kopfe winken: réa-inteni, fövel jelt-adni. *Syn.* kiwnúť, zakiwať, zakiwnúť. *b*) nutare, conquiniscere (conquinisco, conquexi), caput agitare (motare, movere etc.) nicken, mit dem Kopfe wanken, z. B. wenn, man schläfrig ist: fejét lógatni, (tsóválni, forgatni, ingatni, mozgatni). *Syn.* Hlawu owesiť (zawesiť, púšťať, skloňowať). Hlawú kiwá, nutat capite, er nickt, tsóválya (lja) a' fejét *Par. Páp.* II. *rec.* kiwať sa, et sebú: agitari, labare, nutare, titubare, vacillare, motari: wanken: wackeln, taumeln: ide 's tova hajladozni (-zok), dölengezni (-zek), ingadozni, tántorogni, lógatni, tétovázni *Syn.* hibat sa, klátiť sa, kňísať sa. Wňegazeg weci sa kiwať; neweďeť si gu prehoďiť (rozhoďiť): mu-

nutare in aliqua re, haerere (haesitare, pendere) animo: in Ansehung, einer Sache wanken, tétovazni valamelly dologban *Par. Páp.* tsüggedezni. Kíwagú (neisté) sú misle: animi nutant, die Gesinnungen (Meinungen) sind wankelmüthig, tétováznak az elmék, tsüggedeznek *Par. Páp.* 2) impingere, titubare, labescere, delabi, subruere, corruere, supprimi, haesitare: wanken, wackeln: tsökkeni (kenek), et tsükkeni *Par. Páp. Syn.* klesat. Wítaztwí kíwá sa: victoria nutat, der Sieg wackelt, es wackelt der Sieg: tsökkönik a' gyözedelem. 3) nutare, pendere, dependere, propendere, proclinare: sich herab senken, tsüggni (tsüggök), tsüggedni *Par. Páp.* le-hajólni, meg-hajlani. *Syn.* wiset, kńísat sa. Pánowí (Ratolest'e) kíwagú sa od Urodi welkeg: rami nutant pondere *Ovid.* die Aeste senken sich herab, le-hajólnak az ágak a' termettség miatt *Par. Páp.* Tazké kíwagú sa Klasi, wisá: nutant gravidae spicae, es senken sich herab die schweren Aehren, meg-hajlanak a' termett gabona fejek *Par. Páp.*

Kíwáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kíwáwat, al, ám, *freq.* ex kíwat. II. *rec.* kíwáwat sa, *freq.* ex kíwat sa.

kiwnút, wnul (wel), wňem, V. I. *imp.* wňi, *de uno actu,* hlawú: innuere *capite*, winken mit dem Kopfe, fejével jelt adni, reá-inteni. Kiwnút, že ano: adnuere capite adfirmare: durch Winken bejahen, fejével bizonyítani. Kiwnút, že ne: abnuere, renuere: durch Winken verneinen, intéssel ellenzeni, nem javallani. *Syn.* zakiwňút, *boh.* kinúti.

Kiwnutí, á, n. nutus, us, m. das Winken, mit dem Kopfe: reá-intés, fejjel-való jel adás. *Syn.* zakiwnutí, *boh.* kinutí.

† kiž *interj.* v. kež.

* Kíž, u, m. v. Kremeň.

Kižka, i, f. oxygala, ae, f. *Plin. H. N. Colum.* sauere Milch, Matten: alutt tej. *Syn.* sadlé (Kižkane) Mléko.

kižkaní, á, é, *p. c.* v. klaďaní. 2) kižkané Mléko: v. kižka.

Kižkáňí, á, n. v. Klaďáňí.

kižkat, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. kláďat.

Klačáni, čan, f. *plur.* Keletsény, *vicus* Provinciae Nittriensis.

* Klačáňí, á, n. v. Klečáňí.

* klačat, čal, čím, V. I. *imp.* klač: v. klečat.

* Klačáwáňí, á, n. v. Klečáwáňí.

* klačáwat, al, ám, v. klečáwat.

Klaček, čku, m. *dem.* ex Klak: 2) *boh.* v. Kig.

Klad, u, m. v. Kladeňí. 2) *boh.* v. Klát.

Klada, i, f. catasta, ae, f. *Suet. Prud.* m. *Plaut.* cippus, nervus i, m. der Stock Blockkasten, ein Kloß im Gefängniße, oder sonst zur Strafe: kaloda mellyben az embert fogva tartyák. *boh.* Kuti, Kúbeň, Kúbeňí, Kláda žaláťowá. 2) v. Brwno.

† Kláda, i, f. v. Brwno. 2) žaláťowá: v. Klada.

† Kladba, i f. v. Wiobcowáňí, Wiwržeňí s Cirkwi.

kladeni, á, é, *p. c.* positus, collocatus, a, um: gelegt: tétetett, helyheztetett, rakattatott,

tott, rakott. *Syn.* položeňi, *boh.* kladen.
Kladeňi, á, n. positio, collocatio, nis, f. das Legen, die Legung, z. B. einer Sache an einen Ort: tévés, helyheztetés, rakás, tétel *Syn.* Klad.
Kladisko, a, n. *contemt.* et *exagger.* ex Klada.
Kladiwko, a, n. *dem.* malleolus, i, m. das Hämmerchen, Hämerlein: kalapátsotska, kis kalapáts. *Syn.* klepaček (čku), *vulg.* Mlateček.
Kladiwo, a, n. malleus, i, m. der Hammer zum Schlagen, kalapáts. *Syn.* Klepač (u), *vulg.* Mláček.
† Kladka, i, f. v. Brwenko.
† kladňí, *adj. omn. gen.* v. brwnowí.
† Kladňice, i, f. et kladňí Sekera, v. brwnowí.
Klaďa, i, f. coagulum, i, n. caseus utricularis, tyrotarichus: Käselaib, téj-oltó, tömlö-túró. *Syn.* Rinčka, Siriščo, *boh.* Sirište.
klaďaní, á, é, *p. c.* coagulatus, a, um: zusammengeronnen, öszve-óltott, meg-óltot, meg-alutt. *Syn.* kižkaní.
Klaďáňí, á, n. coagulatio lactis *Plin. H. N.* Zusammenrinnung einer flüssigen Sache, daß sie dichter wird, z. B. der Milch: öszve-óltás, meg-aludás. *Syn.* Kižkáňí.
klaďať, al, ám, V. I. *imp.* ag: coagulare, machen, daß etwas flüssiges, z. B. Milch etc. zusammenrinne, und dichter werde: meg (öszve) óltani, meg-aluszni. *Syn.* kížkať.
Klaďáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*
klaďáwat, al, ám *freq.* ex klaďat.
Klagster, tru, m. v. zemski Gleg.
Klagstra, i, f. idem.
klagstrowaní, á, é, *p. c.* bituminatus, a, um: mit dem Erdpech gekleistert, enyvezett.
Klagstrowáňí, á, n. bituminatio, nis; f. das Kleistern mit dem Erdpech, enyvezés.
klagstrowí, á, é, *adj.* bituminosus, a, um: voller Erdpech, enyves.
Klak, u, m. *Plur. nom.* Klaki, *gen.* kow: v. Kúdel 1 nro.
* Klak, u, m. v. Klek.
* Klakadelko, a, n. *dem.* v. Klekadelko.
* Klakadlo, a, n. v. Klekadlo.
* Klakáňí, á, n. v. Klekáňí.
* klakať, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. klekať.
* Klakáwáňí, á, n. v. Klekáwáňí.
* klakáwať, al, ám, v. klekáwať.
* klaknúť, knul (kol), kňem, V. I. *imp.* kňi: v. kleknúť.
* Klaknutí, á, n. v. Kleknutí.
Klam, u, m. mendacium, i, n. dolus i, m. fraus, dis, f. ars, tis, f. Betrug, betrügliche Handlung, Rank, Täuschung, List: álnokság ravaszság, tsalárdság, tsálfaság, hamisság, hazugság. *Syn.* Faleš, Lesť, Luž. Ge Klam: est fraus, es ist ein Betrug, ez tsalárdság, ravaszság. 2) error allucinatio (halluc), nis, f. Irrthum, z. B. der Augen; Täuschung, Betriegung seiner selbst: tsalatság, tsalatkozás. W Kláme biť, v. klamať sa. *Syn.* Blud, Milka.
Klamač, a, m. deceptor, impostor, fraudator, delusor, is, m. Betrieger, Betrüger: tsalfa, tsaló, meg-tsalo, tsalárd, álnoksággal mást megtsaló ember. *Syn.* Falešník, Lesťiwec, Luhač.

klamačkin, a, e, *adj. poss.* fraudatricis, deceptricis: der Betrügerinn gehörig, tsalónéé: tsalfa (tsalárd, álnok) aszszonyé. *Syn.* falešničkin, luhačkin.

Klamačka, i, f. deceptrix, impostrix, fraudatrix, cis, f. Betrügerinn, Betriegerinn: tsaló (tsalfa álnok, hamis) aszszony. *Syn.* Falešnička, Luhačka.

* **klamački** *adu.* v. klamawe.

* **klamački**, á, é, *adj.* v. klamawí.

klamačow, a, e, *adj. poss.* deceptoris, fraudatoris, impostoris, catulastri: dem Betrüger gehörig, tsalóé, álnoksággal mást meg tsalóé, tsalfa emberé. *Syn.* falešníkow, lesťiwcow.

Klamačtwí, á, n. v. Klamawosť.

klamaní, á, é, *p. c.* fraudatus, falsus, deceptus, delusus, a, um: betrogen, megtsalattatott, meg-játszodtatott. *Syn.* oklamaní, sklamaní, prewedení, šálení, šidení, *vulg.* čankaní, očankaní.

Klamáňí, a, n. deceptio, delusio, fraudatio, frustratio, nis, f. impostura, ae, f. das Betriegen; Betrügen, die Betriegung: tsalás, meg-tsalás, meg játszodtatás, hamisítás. *Syn.* Oklamáňí, Prewedeňí, Šáleňí, Šideňí, Sklamáňí, Luháňí, *vulg.* Čankáňí. 2) deceptio sui, hallucinatio, das Trügen seiner selbst, Irren: tsalatkozás, meg-tsalatás.

Klamar, a, m. v. Klamač.

klamarčin, a, e, *adj. poss.* v. klamačkin.

Klamarka, i, f. v. Klamačka.

klamarow, a, e, *adj. poss.* v. klamačow.

klamať, mal, mem, V. I. *imp.* klam, *cum accus.* ňekoho: decipere, deludere, eludere, fraudare, defraudare aliqvem: imponere alicui, mentiri: betrügen, betriegen: meg-tsalni, meg-tréfálni, játszodtatni, reá-szedni valakit. *Syn.* oklamať, preweśť, šáliť, šiďiť, sklamať ňekoho, luhať, *vulg.* čankať, *boh.* lháti. Klame ma Naďeg, spes me fallit, ich betrüge mich in der Hoffnung, meg-tsal engem a' reménység. II *rec.* klamať sa: se fallere (decipere), falli, errare, hallucinari (alluc.) in errore esse (versari): sich betrügen (betrügen, irren): tsallattatni, tsalatkozni, hibázni, magát meg-tsalni. *Syn.* w Klame bit, chibowať, šáliť sa; klamešša, i. e. chibugeš, w Klameši: erras, halucinaris: du irrest dich, tsalatkozol, hibázol.

Klamawač, a, m. v. Klamač.

Klamawačka, i, f. v. Klamačka.

Klamáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq. vulg.* Čankáwáňí.

klamáwať, al, ám, *freq.* ex klamať, *vulg.* čankáwať. II. *rec.* klamáwať sa, *freq.* ex klamať sa.

klamawe *adu.* deceptorie, delusorie, dolose, fraudulenter: betrüglich, betrügerisch, listig: tsalárdúl, álnokúl, tsalfásan, ravaszúl, ravaszon. *Syn.* falešňe, lesťiwe, lužiwe, podwodňe, prewedliwe, šáliwe, *vulg.* čankawe, *boh.* lžiwe.

klamawí, á, é, *adj.* deceptorius, delusorius, dolosus, fraudulentus, a, um: betrüglich, betrügerisch, listig: tsalárd álnok tsalfa, ravasz. *Syn.* falešní, lesťiwí, lužiwí, podwodní, prewedliwí, šáliwí, *vulg.* čankawí, *boh.* lžiwí.

Klamawost', i, f. fraudulentia, ae, f. Betrüglichkeit, Betrügerei, Listigkeit: *tsalárdság*, tsalfaság, álnokság, ravaszság. *Syn.* Falesnost', Lest'iwost, Lužiwost', Podwodnost', Prewedliwost', Šáliwost', *vulg.* Čánkawost', *boh.* Lžiwost'.

† Klamer, mru, m. v. Kramla.

Klampa, i, f. v. Flandra.

Klampár, a, m. faber bractearius, laminarius, i, m. bracteator, is, m. Klempener, Blechschmied, Platner, Klingenschmied, Flaschner: bátokos, töltséres, pléh *vagy* islóg tsináló mives *Par. Páp. Syn.* Plechár, *boh.* Platnjř, Plechař.

klampárčin, a, e, *adj. poss.* bractearíae, laminariae: der Klempnerinn (Flaschnerinn) gehörig, bátokosnéé, töltséresnéé bátokos feleségéé. *Syn.* plečharčin.

Klampáreňí, á, n. v. Klampárstwí. *Syn.* Plechareňí.

klampárit, il, ím, V. I. *imp.* par: bractearium agere, laminarium esse: ein Klempner (Flaschner) seyn, bátokoskodni, töltséreskedni, bátokos mesterséget űzni. *Syn.* klampárowat, plechárit. Klamparem (Plecharem) bit.

Klampárka, i, f. bractearia, ae, f. bracteatrix, icis, f. die Klempnerinn, Blechschmiedinn, Platnerinn, Flaschnerinn: bátokosné, töltséresné, bátokos felesége. *Syn.* Plecharka.

klampárow, a, e, *adj. poss.* bractearii, bracteatoris, laminarii: dem Klempner (Flaschner) gehörig, bátokosé, töltséresé. *Syn.* plecharow.

Klamparowáňí, á, n. v. Klampárstwí.

klamparowat, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: v. klampárit.

klampárski *adv.* more bractearíorum (laminariorum), klempnerisch, flaschnerisch: bátokosok módgyára. *Syn.* plecharski, poklampárski.

klampárskí, á, é, *adj.* bractearios (laminarios) *vel* eorum professionem adtinens: die Klempner (Flaschner) oder ihr Handwerk betreffend: bátokosokat: *avagy* bátokos mesterségét illetö. *Syn.* plecharskí. Klampárskí Towariš: laminarius sodalis Klempnergesell, bátokos legény.

Klampárstwí, á, n. opificium bractearium (laminarium), Klempnerei Flaschnerei Blechschmiedshandwerk, Platnerei: bátokos mesterség. *Syn.* Klampáreňí, Klamparowáňí, Plechareňí, Plechárstwí.

† Klamr, u, m. v. Kramla.

Klamra, i, f. idem.

Klaňáňí, á, n. inclinatio (incurvatio) sui, *vel* corporis: Beugung, Verbeugung: meg-hajolás. 2) adoratio veneratio: die Anbetung, imádás. *boh.* Klaňeňí.

klaňat sa, al sa, ám sa, V. I. *imp.* agsa: se *vel* corpus inclinare (incurvare), sich beugen, Verbeugungen machen: meg-hajólni. *boh.* klaňeti se. 2) adorare, venerari, anbeten, imádni. *boh.* klaňeti se.

Klaňáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq. boh.* Klaňíwáňí.

klaňáwat sa, al sa, ám sa, *freq.* ex klaňat sa: *boh.* klaňíwat se.

† klaňeti se, ňel se, ňím se, v. klaňat sa.

Kláňí, á, n. ex klat (kolem: punctura, ae, punctio, nis, f. dolor acutus. das Stechen, szegezés, öklelés. *Syn.* Picháňí. 2) Kláňí w Bokoch: pleuritis, idis, f. *Vitruv.* compunctiones laterum: das Sei-

ten-

tenstechen, óldal-nyilallás (-sok), öklelet, öklelés. *boh.* Pichání w Bocích. Kláni w Srdci: cardialgia, ae, f. cordolium cordisdolium, i, n. dolor cordis: Herzwehe, sziv-fájás, keserűlés. *boh.* Pichání u Srdce. Kláni magici: pleuriticus *Plin. H. N.* Seitenstechen habend, öklelet fájdalmu.

Klaňí, á, n. ex klat (klagem), v. Źreśení 3 Nro.

Klaňica, i, f. paxillus capitatus in curru, Kopfstöckel am Wagen, rakontza. *Plur. Nom.* Klaňice, *gen.* ňic, etc.

† Klaňice, f. idem.

Klaňička, i, f. *dem.* in curru, paxillulus capitatus, Kopfstöckelchen am Wagen: rakontzátska, kis rakontza.

† Klaňíwáňí, n. v. Klaňáwáňí.

† klaňiwat se, al se, ám se, *freq.* ex klaňet se: v. klaňáwat sa.

† Klapáňí, n. v. Chlopkáňí.

† klapati, al, ám, v. chlopkat.

† Klapec, pce, m. v. Kig.

Klapinec, nca, m. stercus pecorinum. Viemist, Viehkoth: marha ganéj. v. Krawinec.

Klapka, i, f. v. Kapka. 2) *boh.* v. Pokríwka.

klapkaní, á, é, *p. c.* v. kapkaní.

Klapkáňí, á, n. v. Kapkáňí.

klapkat, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. kapkat.

klapnút, pnul (pel), pňem V. I. *imp.* pňi: v. kapnút.

klapnutí, á, é, *p. c.* v. kapnutí.

Klapnutí, á, n. v. Kapnutí.

† Klapnutí, n. v. Chlopkáňí.

† klapnúti, klapl, klapnu *fut.* v. chlopkat.

* Klaptač, a, m. v. Kleptač.

* Klaptačka, i, f. v. Kleptačka.

* klaptawe *adu.* v. kleptawe.

* Klaptawec, wca, m. v. Kleptawec.

* klaptawí, á, é, *adj.* v. kleptawí. 2) v. klepouchí.

* Klaptawost', i, f. v. Kleptawost'.

† Klapti, *gen.* pet, f. *plu.* v. Polena, ščépané (porúbané) Drewo.

Klára, i, f. Clara, ae, f. Klara, Kalára, Klára.

klárčin, a, e, *adj poss.* ex Klárka: v. klárin, *vulg.* klárkin.

† Kláret, u, m. v. wínowí Madowec.

kláričin, a, e, *adj. poss.* ex Kláricka v. klárin, *vulg.* kláričkin.

kláricin, a, e, *adj. poss.* ex Klárika.

Kláricka, i, f. *dem.* v. Klárka.

* kláričkin, a, o, *adj. poss.* v. kláričin.

Klárika, i, f. *dem.* v. Klárka.

klárin, a, e, *adj. poss.* Clarae, der Klara gehörig, Kláráé.

Klárka, i, f. *dem.* ex Klára: Clarula, ae, f. parva Clara: das Klärchen: Klárika. *Syn.* Kláricka, Klárika.

Klas, u, m. obilní, neb zbožní: spica, ae, f. spicum, i, n. et spicus, i, m. *Cic.* die Aehre, kalász. Klas bez Osini: mutica, ae, f. spica mutila *Varr.* gestützte (abgestützte), Aehre, tár búza *Par. Páp. Prov.* W Klasi (w Slame) wenec hledat. W malích (ledagakích) Wecách swu Čest' a Chwálu pokládat: laureolam in mustaceis quaerere *Cic.* ex friuolis negotiis captare famam haud praeclaram, neque magnificam: in geringen (ausiwerthigen) Sachen einen Ruhm setzen, suchen: tsekély dolgokban ditséretet keresni. 2) Woňawí (woňní)

Google

Klas, Zelina: Stachys germanica Linn. riechender Andorn.
Klasček, sečku, m. *dem.* ex *seq.*
Klasek, sku, m. *dem.* spicula, ae, f. eine kleine Aehre) kalászka, kalászotska. *Syn.* Klasík. *Prov.* Dobre ge pri Kope Klasky zberať zbírať): Nummis proviso facilis est rei familiaris promotio. Penes elocatas sortes quietae possunt esse hospitis noctes. da ist es leicht zu wirthschaften, wo viel Geld ist vorhanden: jó a' kepe mellett kalászt szedni.
Klasíček, čku, m. *dem.* ex *seq.*
Klasík, u, m. v. Klasek.
Klasisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Klas.
Klaskowáňí, á, n. spicilegium, i, n. Aehrenlese, kalászszedés. *Syn.* Klasow Zberáňí. (Zbíráňí.).
klaskowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: spicas legere (colligere), Aehren lesen, öhren: kalászt szedni. *Syn.* Klasi zberať, Klasky zbírať.
Klaskowaťeňí, á, n. v. Klasnaťeňí.
klaskowaťeť, ťel, ťím, V. I. *imp.* wať: v. klasnaťeť.
klaskowí, á, é, *adj.* v. klasowí.
Klasnačka, i, f. gramen spicatum, öhriges Gras, kalaszos (szálás) fő. 2) v. kotrč 2 Nro.
Klasnaťeňí, á, n. spicatio, nis, f. das Aehrenbekommen, kalászosodás, kalászhányás. *Syn.* Klasow Wihadzowáňí Klaskowaťeňí, Klasowaťeňí.
klasnaťeť, ťel ťím V. I. *imp.* nať: spicari *Plin. H. N.* spicas protrudere: Aehren bekommen, kalászosodni, kalászát hányni (vetni). *Syn.* Klasi wihadzowať, klaskowaťeť, klasowaťeť.
klasnatí, á, é, *adj.* spicatus, a, um *Plin. H. N.* mit einer Aehre! versehen, kalászos. *Syn.* klasowití.
Klasowáňí, á, n. v. Klaskowáňí.
klasowať, sowal, sugem, V. I. *imp.* sug: v. klaskowať.
Klasowaťeňí, á, n. v. Klasnaťeňí.
klasowaťeť, ťel, ťím, V. I. *imp.* wať: v. klasnaťeť.
klasowí, á, é, *adj.* spiceus, a, um; spicas adtinens: aus Aehren bestehend, die Aehre betreffend: kalászból (kalászhoz) való. Klasowí Wenec (klasowá Koruna): spiceum sertum, spicea serta *Ovid.* spicea corona *Tibull.* Aehrenkranz, kalász koszorú.
klasowití, á, é, *adj.* v. klasnatí.
klásť, kladel, kladem, V. I. *imp.* klad: ponere, collocare: legen, setzen: tenni helyheztetni. *Syn.* položiť. *boh.* klásti. Naspát klásť reponere, zurücklegen, viszsza tenni. Na Stranu klásť, odkladať: seponere, bei Seite legen, félre tenni. Deň daného Písma (Listu) klásť: datum adponere, einen Brief datiren, felirni a' napot a' levélben. Deň klásť k wiplaťeňú (zaplaťeňú) Dluhu peňažítelo: constituere pecuniam debitam; *promittere se soluturum certo die, ac loco:* die Bezahlung am bestimmten Tage abzulegen, verheißen: az adósságban való pénznek meg-fizetését (letételét) bizonyos napra igérni, rendelni. Flagster na Ranu klásť priklađať: emplastrum vulneri imponere, Pflaster auf die Wunde legen, flajstromot sebre tenni. Grunt (Základ) k nečemu klásť, založiť: ponere (iacere) fundamentum (ta) rei: den Grund

zu

zu etwas legen, fundamentomot vetni. Loď na Kotwi kláſt', zeleznými Mačkami priſtawiť: navem statuere ancoris, ein Schif vor Anker legen, hajót vas-matskára állítani. Medze kláſt': definire limites, Gränzen (Ziel) ſetzen, meg-határozni, határt (megyét) vetni. Wňečem Nádeg ſwu kláſt': in aliqua re spem suam ponere, collocare: ſeine Hofnung an eine Sache legen, valamiben bízni. Oheň pod Kotel kláſt': supponere ignem aheno, Feuer unter den Keſſel legen, tüzet katlan alá rakni. Oſidla (Siťi) kláſt' Zweri: laqueos (retia) ponere (tendere) feris, feras captare laqueis *Virg.* den wilden Thieren (dem Gewilde) Schlingen (Strike, Netze) legen: tört tenni, fel-állítani a' vadakra; törrel vadakat fogni; törbe hajtani a' vadakat. Peňáze na ňečo kláſt': pecuniam impendere, Geld am etwas legen, pénzét valamire fordítani, elkölteni. Príſní Počet zna-ſich Weci kláſt' muſíme: strictam rationem de rebus nostris reddere debemus: wir müſſen eine ſtrenge Rechenſchaft von unſern Sachen ablegen, kemény számot kell adnunk a' mi dolgainkról. Ňekomu Pokutu, Dánki kláſt (ukladať) na nekoho Pokutu Dánki uhoďiť: alicui poenam (mulctam), tributa irrogare: jemanden eine Strafe, oder einen Steuer auflegen, valakit meg-birságolni, meg-büntetni; valakire adót vetni. — Ruku na ňečo kláſt': *a*) i. e. ňečo započať, do ňečeho ſa dať: adferre manus alicui rei, incipere aliquid: Hand anlegen, valamihez fogni. *b*) i. e. pod ſwú Ruku brať: accipere, occupare, sequestrare aliquid: ſeine Hand an etwas legen, kezét valamire tenni, valamit el-foglalni, magáévá tenni. Oſtatnú Ruku na ňečo kláſt' (priklađať, priložiť) ňečo dokonáwať: imponere manum extremam operi, die letzte Hand anlegen, végére valaminek járni. — Slowa do Uſt kláſt': subiicere (suggerere) alicui verba, Worte in den Mund legen, valakinek a' szót szájába rágni. Taňíre na Stol kláſt': mensae superponere orbes, die Teller auf den Tiſch legen, tányérokat az asztalra tenni. Ťerchu dolu kláſt, ſkládat: deponere (ponere) onus, Laſt herablegen, le-tenni a' terhet. Wagca kláſt' (neſt') excudere (parere, ponere) ova *Varr.* Eier legen, tojni. Slépka Wagca klade (ňeſe:) ponit ova gallina *Colum.* die Henne legt Eier, a' tyúk tojik. Ptáci Wagca kladú (ňeſú): aves excudunt ova, die Vögeln legen Eier, a' madarak tojásokat tojnak. Wogákow do meſta kláſt', uſadzowať: milites imponere urbi, Soldaten (Beſatzung), in die Stadt legen, katonákat a' városba tenni. Wogſko na Lođe (na Hagowi) kláſt', do Lođi brať: exercitum imponere in naves, eine Armee zu Schif bringen, a' sereget hajókba szállítani. Do Ohňa kláſt': comburere, in die Aſche legen, verbrennen: meg-égetni, tűzbe vetni. Do Porádku kláſt', priweſť: disponere, digerere, apte ponere, componere: in Ordnung legen, zu recht legen: rendbe szedni. Do Srdca kláſt' (wrezať: inserere (iniicere) animo, ins Herz legen, fügen. z. B. Trie-

Triebe, szivébe ójtani. Do Wezeňa kláſt' uwrhnúť, wſtrčiť: in custodiam coniicere, ins Gefängniß legen fogságba tenni. Nekomu kláſt' ňečo na blízko: *a*) i. e. na Wirozumeňí dať: praeseferre, einem etwas nahe legen, i. e. ſich merken laſſen: magát közelröl valamivel jelenteni. *b*) i. e. pohnúť, nabadkať: aliquem movere, concitare: reizen, bewegen, rühren, einem etwas nahe legen: valakit fel-inditani, fel-buzditani, fel-ingerleni. Ňečo na Ceſtu kláſt': offendere aliquem, in den Weg legen, i. e. beleidigen, valakit meg bántani, haragitani. Na Deň kláſt' (wikladať), wigewiť, wiſwetliť, na Swetlo priweſť: declarare, significare, ostendere etc. an den Tag legen, meg-magyarázni, ki-fejezni, ki-fejteni, világoságra hozni, meg-jelenteni. Ruku na Hubu (na Uſta) kláſt': manum ad os adponere, tacere: die Hand an den Mund anlegen, ſchweigen, hallgatni. Na to klade, íde: id molitur, id agit, er legts drauf an, azon vagyon, oda igyekezik. Ňečo druhému pred Oči kláſť: aliquid alteri ob oculos ponere, einen vor die Augen etwas legen, másnak valamit szeme eleibe tenni. nemá, čo pod Zubí kláſť: non habet, quod manducet (rodat): er hat nichts zu beißen (eſſen), nints mit ennie rágnia, foga alá tennie. Mnoho kladem (zakládám) w twég múdroſt'i: multum repono in tua prudentia, ich halte viel von deiner Klugheit, sokat állitok a' te okosságodról. Ňekomu ňečo za Winu kláſť (pokladat, počitowať: dare (vertere) crimini: etwas Jemanden zur Laſt legen, valamit vétköl tulajdonitani. II *rec.* kláſt' ſa: ponere (collocare) se decumbere: ſich legen z. B. auf die Erde, letenni magát, le-feküdni. *Syn.* položiť ſa, *boh.* kláſt ſe. Do Poſtele ſa kláſt': lecto se componere, ire cubitum, conferre se in lectum, proficisci ad somnum, dare se somno, ſich ins Bett legen, zu Bette gehen, ſich ſchlafen legen: alunni menni. 2. Do Proſtredku ſa kláſt': se interponere, intercedere: ſich drein legen, Mittelsperſon ſeyn: közbe vetni magát, közben-járónak lenni. 3) Na ňečo ſa kláſt': *a*) i. e. opírať, opreť: niti re (in re), incumbere rei: ſich auf etwas legen, ſich anſtemmen, ſtützen; valamihez támaszkodni. *b*) i. e. dať (položiť, wložit) ſa, k. p. na Učeňí ſa kláſt', na ňečo ſa brať (wzať): incumbere in (ad) litteras, operam dare litteris: ſich aufs Studieren legen, tanúláshoz fogni, tanúlásra adni magát. 4) *sine praepositione*: remittere, quiescere: ſich legen, nachlaſſen; meg-szünni. *Syn.* tiſiť ſa utiſowať ſa, preſtáwať. Weter ſa klade, i. e. preſtáwá.

Kláſter, a, m. claustrum, asceterium, coenobium, monasterium, i. n. das Kloſter verſchloßener Ort: kalastrom, klastrom, *Syn.* Zátwor. Mňíſkí (Chlapſkí) Kláſter: coenobium virorum, ein Mannskloſter, Mönchen kloſter, férfi klastroma. Panenſkí (mňíſſkí) Kláſter: coenobium virginum, Frauenzimmer Kloſter, szüzek kalastroma. 2) Zámek, a Meſtečko w Turci:

Znio-

Zniovárallya, arx et oppidum Provinciae Thurotziensis.

klášterňe *adu.* v. klášterſki.

klášterní, á, é, *adj.* v. klášterſký.

† klasterní, *adj. omn. gen.* idem.

Klášterňica, í, f. monacha, monastria, ae, monialis, sancti-Monialis, is, f. Klosterfrau, Klosterjungfer, eine Nonne: apátza. *Syn.* Klášterňička, Mňíſka, Reholňička. *boh.* Klášterňice.

klášterňičin, a, e, *adj. poss.* ex *praec.*

† Klášterňice, f. v. Klášterňica.

Klášterňička, i, f. idem.

Klášterňictwí, á, n. religiosa (solitaria, segregata ab hominibus) vita; monachismus, i, m. das Mönchthum, Klosterleben: szerzetes (magányos, barrát) élet *Syn.* Reholňictwí.

Klasterňík, a, m. monachus religiosus, i, m. coenobita, asceta, ae, m. Klosterbruder, Mönch: szerzetes, barát, *Syn.* Mňích, Reholňík.

klášterňíkow, a, e, *adj. poss.* religiosi, monachi, coenobitae: dem Klosterbruder (dem Mönche) gehörig, szerzetesé, baraté. *Syn.* mňíchow, reholňíkow.

klášterow, a, e, *adj. poss.* coenobii, claustri, collegii: dem Kloster gehörig, kalastromé.

klášterſki *adu.* ascetice, claustraliter, coenobitice, monastice, monasterialiter, religiose: klösterisch, klösterlich: klastromi, (szerzetes, barát) módon. *Syn.* klášterňe, poklášterſki, mňíſki, reholňícki.

klášterſký, á, é, *adj.* monasterialis, claustralis, coenobialis, e; coenobiticus, a, um: klösterlich, klösterisch das Kloster betreffend: klastromi, klastromhoz-való, klastromot illető. *Syn.* klášterní, mňíſký, reholňícký, *boh.* klášterní. Klasterſká Panna: v. Klášterňica.

† klásťi, kladl, kladu et kladem *praes.* v. klásť II. *rec.* klásť ſe, v. klásť ſa.

Klát, u, m. caudex, codex, cis, m. truncus, i, m. der Stock von einem Baume: tsutak. *Par. Páp.* tőke, törsök. *boh.* Pařez. Klát Těla: truncus corporis *Cic.* der Rumpf des Menschen, Leib ohne Rücksicht der Hände, Füße etc. sie mögen noch daran, oder abgehauet seyn: ember dereka. Wčelní klát: alvear (alveare), is, n. der Bienenstock, méh-kas. *Syn.* Úl.

klat, klal, kolem, V. I. *imp.* kol: pungere, stehen, z. B. wie die Binne, Nadel: szúrni. *Syn.* píchat. 2) pungere, mordere: stechen, empfindlich kränken, beißen: öklelni. *Syn.* píchat. Kole (píchá) ma w Bokoch: sentio (habeo) pleuritidem, mich stichts auf den Seiten, ich habe das Seitenstechen: öklelés (szegezés) vagyon rajtam. Kole (píchá) ma na Pršách: pungor, sentio punctionem (dolorem acutum, puncturas) in pectore: mich stichts in der Brust: mely-nyilalás (szegezés) vagyon rajtam; szegez öklel a' mellyemben. 3) cornu petere (impetere, pungere): mit Hörnern stechen, szarvával döfni, szúrni. Krawa, Wol kole etc. 4) Prasa, Swiňu klat: iugulare, transfigere, mactare nefrendem, porcum etc. stechen, stechendtödten, schlachten, abschlachten einen Spanfarkel, Schweine: malatzot disznot ölni. *Syn.* zabígat. 5) Oči klat: arridere, pla-

placere: in die Augen stechen, gefallen, szemét szúrni, tetszeni. *Syn.* pichať. Kole mu Oči tato Fagka: placet illi haec pipa, diese Pfeife sticht ihn in die Augen, szemét szúrja ez a' pipa, tetszik néki. II, *rec.* klať sa: mutuo se cornibus impetere, pungere: sich einander mit Hörnern stechen, egymást szarvával döfni, szúrni.

klať, klal, klagem, V. I. *imp.* klag. v. brešiť 3 Nro. *boh.* klíti. II. *rec.* klať sa, v. brešiť sa. *boh.* klít se.

Klatba, i, f. excommunicatio, exsecratio publica, segregatio ab usu sacrorum, usus sacrorum interdictus: der Bann, Kirchenbann: annya-szent-egyházból való kivetés. *Syn.* Wiobcowáňí, *boh.* Kladba. 2) v. Břešeňí 3 Nro.

klátení, á, é, *p. c.* v. kíwaní 1 Nro.

Kláteňí, á, n. v. Kíwáňí 1 Nro.

Klática, i, f. Riba: v. Klátňica.

Kláťíček, čku, m. dem. ex Kláťík. *Syn.* Špalíček.

klaťiči, á, é, *adj.* v. klatňiči.

kláťičin, a, e, *adj. poss.* v. klátničin.

Kláťičina, i, f. v. Klátňičina.

kláťicowí, á, é, *adj.* v. klátňicowí.

Kláticowina, i, f. v. Klátňičina.

Klátík, u, m. *dem.* truncellus, caudiculus, i, m. ein kleiner Stock (Balken), das Stöckchen, von einem Baume: tökétske, kis töke, törsök. *Syn.* Kláťíček, *boh.* Kladka. 2) Na Čižmách, Črewíčkách: fulcrum *calceamenti* (cothurni, calcei), truncellus, trunculus: das Stöckchen, der Stöckel, Absatz am Schuhe: slékli. *Syn.* Špalek.

Kláťisko, a, n. *contemt et exagger ex.* Klát.

kláťiť, il, ím V. I. *imp.* klať. v. kíwať 1 Nro. Owocí kláťiť: quatere fructus, das Obst abschütteln, gyümöltsöt rázni. II *rec.* kláťiť sa, et sebú: v. kíwať sa 1 nro. kláťiť sa, gako Zwon: agitari, ut campana: sich bewegen, wie eine Glocke: lógatni magát, mint a' harang.

Kláťíwáňí, á, n. *nom. Verb.* ex seq.

kláťíwať, al, ám, *freq.* ex kláťiť. II. *rec.* kláťíwať sa, et sebú: *freq.* ex kláťiť sa.

klátní, á, é, *adj.* caudiceus, trunceus, a, um; caudicem (truncum) adtinens: den Stock von einem Baume betreffend, tökét illető, ahoz valo, tökéből való 2) trunco (caudici) similis, e: dem Bäumenstocke ähnlich, tökéhez hasonló, töke-szabású. klátná Riba: v. Klátňica.

Klátňica, i, f. morská Riba: salpa, ae, f. *Plin. H. N.* Gadus morhua *Linn.* der Stockfisch, Kabeljau; ein Meerfisch, der mit Ruthen geschlagen werden muß, wenn er weich kochen soll: töke-hal, stokfis, stokfis-hal *Par. Páp. Syn.* klátná Riba, morskí Oslík, *vulg.* Štokfiš, *boh.* Štokwiš. Suchá Klátňica: arefactus Gadus Morhua, arefactus asellus, arefacta salpa: Stockfisch, gedürrter Kabeljau: száraz töke-hal. Močená Klátňica: macerata salpa, gewässerter Stockfisch, áztatott töke-hal, stokfis.

klátňičí, á, é, *adj.* e salpa, salpeus, a, um: von (aus) Stockfisch, tökehalból-való. *Syn.* kláťičí, kláťicowí, klátňicowí, oslíkowí, *vulg.* štokfi-

fiſowí, *boh.* ſtokwíſowí. klátňiťé Maſo: v. Klátňičina.

klátňičin, a, e, *adj. poss.* salpae, dem Stockfiſch gehörig, tőke-halé. *Syn.* kláťičin, oſlíkow, *vulg.* ſtokfiſow, *boh.* ſtokwíſ ů et ůw.

Klátňičina, i, f. caro salpae, das Stockfiſchfleiſch, stokfis, tőke-hal husa. *Syn.* klátňiťé Maſo, Kláťičina, Klátrcowina, Klátňicowina, Oſličina, Oſlikowina, *vulg.* Štokfiſina, Štokfiſowina.

klatnicowí, á, é, *adj.* v. klátňičí.

Klátňicowina, i, f. v. Klátňičina.

† Klaub, u, m. v. Klúb.

† Klaubek, bku, m. *dem.* v. Klúbek.

† klaubňí, *adj. omn. gen.* v. klúbňí.

† Klauček, čka, m. *dem.* v. Klúček.

† Klauzačka, i, f. v. Klúzačka.

† klúzaťi, al, ám, v. klúzať. II. *rec.* klauzat ſe: v. klúzať ſa.

† klauzáwaťi, al, ám, v. klúzáwať.

Klauzenburek, rku, m. Meſto ſed mohradſké: Claudiopolis, Clausenburgum, Zeugma, *Civitas Daciae*: Klauſenburg, eine Stadt in Siebenbürgen: kolosvár

klauzenburſkí, á, é, *adj.* claudiopolitanus, a, um: klauſenbürgiſch, kolosvári.

† klauznauťi, klauzl, klauznu *fut.* v. klúznúť.

* Klauzúra, i, f. v. Zátwor. 2) Klauzúra na Kalamári: v. Wrchňík Kalamárowí.

Kláwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex kláwať.

Kláwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex kláwať.

kláwať, al, ám, *freq.* ex klať (kolem) II. rec. kláwať ſa, *freq.* ex klať ſa.

kláwať, al, ám, *freq.* ex kláť: v. hreſíwať. II. rec. kláwať ſa, *freq.* ex kláť ſa: v. hreſíwať ſa.

* klawe *adv.* v. galbawe. 2) v. lewe.

* klawí, á, é, *adj.* v. ǵalbawí. 2) v. lewí.

Klawikord, u, m. clavichordium, i, n. das Clavier, klavikordiom. *Syn.* Klawír, *boh.* Klawíre.

Klawír, u, m. v. Klawikord. 2) v. Kolček na Huſlách.

† Klawíre, ru et rűw, m. pl. v. Klawikord.

* Klawosť i, f. v. Ǵalbawosť.

Klb, u, m. v. Klub.

* Klbáſa, i, f. v. Klobáſa.

* Klbáſčička, i, f. v. Klobáſčička.

* Klbáſečka, i, f. v. Klobaſečka.

* Klbáſička, i, f. v. Klobáſička.

* Klbáſka, i, f. v. Klobáſka.

* klbáſtowí, á, é, *adj.* v. klobáſtowí.

* klbáſowí, á, é, *adj.* v. klobáſowí.

Klbček, bečku, m. v. Klubček.

Klbečko, a, n. *dem.* v. Klubečko.

Klbek, bku, m. *dem.* v. Klubek.

Klbko, a, n. v. Klubko.

klbkowaňí, á, é, *p. c.* v. klubkowaní.

Klbkowáňí, á, n. v. Klubkowáňí.

klbkowať, kowal, kugem: V. I. *imp.* kug: v. klubkowať.

klbní, á, é, *adj.* v. klubní.

Klbňica, i, f. v. Klubňica.

* Klbo, a, n. v. Klub.

klbowí, á, é, *adj.* v. klubowí.

Klč, u, m. arbustum, i, n. stipes, itis, m. caudex, icis, m. stirps, is, f. truncus, i, m. der Stamm, Kloß, ein unförmiges Stückholz, die Wurzel: tőke, törsök, tsutak, gyökér.

Syn. Ker, Klat, Kmen, Koreň, Krč, Krnáč. Klče wikopáwat: eruere e terra truncos: die Klöße ausrotten, a' törsökeket (tökéket) ásni a' földből.

Klčeňina, i, f. dumus eruncatus, ager exstirpatitius (exstirpatus, purgatus) exstirpatura, ae, f. novale (scilicet solum), is, n. *Plin. H. N. Ovid.* novalis (terra), is, f. *Virg.* ein neues Ackerfeld, Brachfeld, der Brachacker; ein Acker, der nur gehackt wird: irtovány *Par. Páp.* irtás, irtott föld. *Syn.* Kopaňica, Kopaňina, Kučeňica, nowá Rola, Nowina, Poseka, Sekaňina, *boh.* Klučeňina.

Klčkowáňí, á, n. v. Kočkowáňí.

klčkowat sa, kowal sa, kugem sa, V. I. *imp.* kug sa: v. kočkowat sa.

klčowaní, á, é, *p. c.* exstirpatus, expurgatus, expulatus, eruncatus, eradicatus, runcatus, succisus, a, um: ausgerottet: von den Stämmen gereinigt: irtott, ki-irtott, irtatott, ki-irtatott, irtgatott. *Syn.* kučowaní, wiklčowaní, wikmeňení, wikoreňení, wikučowaní, wisekaní, *vulg.* klučowaní, wiklučowaní.

Klčowáňí, á, n. exstirpatio, *Colum.* eruncatio, exputatio, runcatio, eradicatio, excisio, exsectio, expurgatio, evulsio, nis, f. Ausrottung, Reinigung von den Stämmen: irtás, irtogalás. *Syn.* Kučowáňí, Wiklčowáňí, Wikmeňení, Wikoreňení, Wikučowáňí, Wisekáňí, *vulg.* Klučowáňí, Wiklučowáňí.

klčowat, čowal, čugem, V. I. *imp.* čug, Rolu: exstirpare *agrum*, *Colum.* exputare, expurgare, runcare, surculare, arbusta fruticesque evellere (succidere, resecare, exsecare, excidere) eradicare, eruncare, agrum sylvestrem expurgare: ausrotten, von den Stämmen reinigen: irtani (irtok *et* irtom), irtovány földet tsinálni *Par. Páp. Syn.* kučowat, wiklčowat, wikmeňit, wikoreňit, wikučowat, wisekat, *vulg.* klučowat, wiklučowat.

Klčowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *Syn.* Kučowáwáňí, Wiklčowáwáňí, Wikmeňowáňí, Wikučowáwáňí, *vulg.* Klučowáwáňí, Wiklučowáwáňí.

klčowáwat, al, ám, *freq.* ex klčowat. *Syn.* kučowáwat, wiklčowáwat, wikmeňowat, wikoreňowat, wikučowat, *vulg.* klučowáwat, wiklučowáwat.

Klčowňica, i, f. marra, ae, f. *Plin. H. N.* ligo exstirpativus), onis, m. *Hor. Ovid.* die Haue, Hacke, *z. B: die Wurzeln, und Gebüsche auszurotten: irtó (gyökér-ásó) kapa. *Syn.* Kučowňica, *vulg.* Klučowňica.

klčowňiččin, a, e, *adj. poss.* exstirpatricis, exputatricis, eruncatricis, eradicatricis: der Ausrotterinn gehörig, irtónéé. *Syn.* kučowňiččin, *vulg.* klučowňiččin.

Klčowňička, i, f. exstirpatrix, exputatrix, eradicatrix, eruncatrix, icis, f. Ausrotterinn, irtóné, irtó aszszony. *Syn.* Kučowňička, *vulg.* Klučowňička.

Klčowňík, a, m. eradicator, eruncator, exstirpator, exputator, is, m. Ausrotter, Reiniger von den Stämmen: irtó. *Syn.* Kučowňík, *vulg.* Klučowňík.

klčowňíkow, a, e, *adj. poss.* exstirpatoris, dem Ausrotter ge-

gehörig, irlóé. *Syn.* kučowníkow, *vulg.* klučowníkow.

Klebeta, i, f. *usitatius in plur.* Klebeti. *Aliud est.* Pletka.

klebetaní, á, é, *p. c.* v. klebekení.

Klebetáńí, á, n. v. Klebekení.

Klebetár, a, m. v. Klebetník.

klebetárčin, a, e, *adj. poss.* v. klebetníčin.

Klebetárka, i, f. v. Klebetnica.

klebetárow, a, e, *adj. poss.* v. klebetníkow.

klebetárski, *adv.* v. klebetnícki.

klebetárskí, á, é, *adj.* v. klebetnícki.

Klebetárstwí, á, n. v. Klebetníctwí.

klebetat, tal, tám et cem V. I. *imp.* tag et klebec: v. klebekit.

Klebetáwáńí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klebetáwat, al, ám, *freq.* ex klebetat. *Syn.* klebekíwat.

klebekení, á, é, *p. c.* blateratus, fabulatus, a, um: geklatsch, geplaudert, geschwätzt: tsátsagott, tsátsogott, tsevegett, dadagott, fetsegett, trétséltt, trétsöltt. *Syn.* klebetaní, klekotaní, kleptaní, buchaní (búch.) *boh.* klepaní. 2) famigeratus, *Mela.* proclamatus, enunciatus, propalatus, divulgatus, eblateratus, publicatus: geklatscht, ausgeplaudert, in Ruf gebracht, berüchtigt, ausgeschwätzt: ki-böffentetett, ki-híresíttetett, kipetyegett, kikiáltatott, kibeszélltt. *Syn.* wibuchaní, wipluzńení, wikričaní.

Klebekeńí, á, n. blateratio, deblateratio, fabulatio, confabulatio, nis, f. blateratus, garritus, us, m. garrulitas, tis, f. das Klatschen, Plappern, Plaudern, Schwatzen, unnütze Reden, die Klätscherei, Plapperei, Plauderei; das Geschwätz: dadagás, fetsegés, beszéllés, beszélgetés, szó-szaporítás, tsatsagás, tsátsogás, tsevegés, trétsélés, trétsölés. *Syn.* Bucháńí (Búch.) Klebetáńí, Klekotáńí, Kleptáńí, Klebeti, Plekeńí, Pluzńeńí, *vulg.* Táráńí, Trizńeńí, *boh.* Klepačka, Klepáńí, Plesková. 2) famigeratio *Plaut.* oblocutio, enuntiatio, evulgatio, propalatio, publicatio; rumor, is, m. das Klatschen, Ausschwatzen, Schikaniren, Lästern, Ausplappern, Ausplaudern, die Bekanntmachung, Erzählung, der Ruf: híresítés, hír-hordozás, kiböffentés, ki-petyegés, kihíresítés, ki-beszéllés, ki-kiáltás. *Syn.* Wibucháńí, Wikričáńí, Wipluzńeńí.

Klebeti, *gen.* bet, f. *plur.* garritus, us, m. *Sidon.* fabellae (fabulae, ineptiae, gerrae, nugae) aniles, famigeratio, nis, f. *Plaut.* die Klatscherei, Klätscherei Plapperei, Plauderei, Wäscherei, das (unnütze) Geschwätz, leere Worte, Possen; altweibische Reden: hijában-való beszéd, dadagás petyegés, tsátsagás, tsátsogás, tsevegés, trétsélés, trétsölés. *Syn.* Daremná Reč, *vulg.* Beseda, *boh.* Klepačka, Klepáńí, Kleweti. *Aliud est* Pletka. *Usus.* Klebeti robit: v. klebekit. 2) famigeratio *Plaut.* oblocutio, rumor, is m. das Geschrei, Geschwätz, Schikaniren, Lästern, Gewäsch, der Ruf: hír, rágalmazás. *Syn.* Omluwa, Pomluwa. *Usus.* Newí sa, odkaď te Klebeti pošli: rumor ille sine capite manavit, dieses Geschrei ist ausgekommen, man weiß nicht, woher, und von wem: nem tudhatni, honnan eredett az a' hír. Newím, čo za Klebe-

beti o tebe roznáſagú: nescio. quid rumoris te adflavit: ich weiß nicht, was für ein Geſchrei ausgekommen, daß du: nem tudom mitsoda hir eredett vala felöled, hogy te.

klebetiť, il, im V. I. *imp.* klebeť: blaterare (-ro) *Horat.* garrire, fabulare *Plaut.* fabulari (lor, atus sum), *Liv.* delaterare, garrire fabellas (nugas) aniles, quodlibet; geronem *aut* nugigerulum agere: klatſchen, plappern, plaudern, ſchwatzen, unnütz reden, Gewäſch (viel Geſchwätz) machen: beszéllgetni (tek), dadagni, kotyogni, petyegni, rebesgetni, szót-szaporitani (tok), tsátsagni (gok), tsátsogni, tsevegni (gek) trétsélni (lek) trétsölni. *Syn.* klebeti robiť, klebetať, buchať, pleſť, pluzňiť, klekotať, klepať, kleptať, *vulg.* tárať, trizňiť, *boh.* klepati, klewetati, pleſkati. Ňečo ňekomu, zňekím klebetiť: fabulari aliquid *Plaut.* alicui *Ter.* cum aliquo *Suet. Plaut.* etwas, Jemandem, mit Jemanden plaudern: valamit, valakinek, valakivel beszéllni. Medzi ſebú klebetiť: fabulari inter se *Plaut.* confabulari: Spolu klebetá: fabulantur inter se, ſie plaudern mit einander, beszéllgetnek egy-más között. *Par. Páp.* Mnoho klebetiť: garrire plura, viel plaudern, sokat beszéllni. *Par. Páp.* Aliud est pletkáriť. 2) famigerare (ro, avi, atum) *Plaut.* obloqui, enuntiare, propalare: in Ruf bringen, bekannt machen, klatſchen, ausplappern, ausplaudern, ausſchwatzen, ſchikaniren, läſtern: rágalmazni, hiresíteni, ki-híresíteni, ki-petyegni, ki-kiáltani, ki-beszéllni. *Syn.* wibuchať, wikričať, wiplúzňiť.

klebetňe *adv.* garrule, dicaciter, loquaciter: klatſchhaft, plauderhaft, plapperhaft, plapperig, plauderig, geſchwätzig, ſchwatzhaft: tsátsagva, tsátsogva *Par. Páp. Syn.* buchačňe, klekotawe, klekotňe, kleptawe, *boh.* klewetňe.

klebetní, á, é, *adj.* blatero, garrulus, verbosus, dicaculus, loquaculus, a, um; dicax, loquax, cis: geſchwätzig, klatſchhaft, plapperhaft, plauderhaft, plauderig, plapperig, hausbäckig dadagó, tsátsagó, tsátsogó, tsevegö, szó-szaporító trétsélö, tsátsagótska, hivságos beszédü, tsengö, tsergö, tsörgö. *Syn.* buchační, klekotawí, klekotní, kleptawí, *boh.* klewetní.

Klebetnica, i, f. garrula, dicacula, loquacula, ae, f. blateratrix, icis, garriens (blaterans, dicax, loquax) *fem.* die Klatſche, Klätſcherinn, Plappererinn, Plaudererinn, Schwätzerinn, Wäſcherinn, das Klappermaul, Klatſchmaul, die Klappermühle, plauderhafte Weibsperſon: dadagóné, kotyogóné, lotyogóné, tsátsagóné, tsátsogóné, tséltsapóné, szó-szaporító (pletyka) aszszony trétsélöné, szavattyús személy. *Syn.* Buchačka, Klekotňica, Klekotňička, Kleptačka, Klebetárka, Klepačka, Klepna, *boh.* Klewetářka, Klewetňice. *Aliud est.* Pletkárka. 2) famigeratrix, oblocutrix, enuntiatrix, propalatrix, icis, f. famigerula, ae, f. Ausplaudererinn: Bekanntmacherinn, Klatſche, Klätſcherinn, Zeitungsträgerinn, Schwätzerinn, die Nachrichten bringt: hir-hordozóné, hiresitöné, ki-híresitö-

tőné, ki-petyegőné, ki-kiáltóné.

klebetňičin, et **ňiččin**, *a*, *e*, *adj. poss. ex praec. et seq.*

Klebetňička, i, f. v. **Klebetňica**.

klebetňički *adv.* more blateronum (garrulorum, famigeratorum), famigeratorie: kläts̈cherisch, schwätzerisch: szó-szaporító (tséltsapó) módon. *Syn.* klebetárski, poklebetňički. *Aliud est.* pletkárski.

klebetňički, á, é, *adj.* blaterones (garrulos, famigeratores) adtinens: die Klätscher betreffend, dahin gehörig: szó-szaporítókat (tséltsapókat) illető, azokhoz való. *Syn.* klebetárský.

Klebetňictwí, á, n. garrulitas, loquacitas: dicacitas, tis, f. die Kletscherei, Plauderei, Schwätzerei, Geschwätzigkeit, Klatschhaftigkeit, Plauderhaftigkeit: tsátsagás, tsátsogás, tsevegés, szó-szaporítás, hijában-való beszéllgetés. *Syn.* Klebetárstwí, *boh.* Klewetňictwí. 2) famigeratio, susurratio maledica: Ohrenbläserei, das Schikaniren, Lästern: rágalmazás, rágalmazó pletykaság. *Syn.* Klebetnosť, Buchačnosť, Buchačtwí, Klekotawosť, Klekotnosť, Klepťawosť

Klebetňík, a. m. blatero *Gell.* garrio, bambalio, nis; fabulator, blaterator, deblaterator, is; dicax (garrulus, loquax) homo, garrulus, morilogus, vaniloquus, i, m. Klätscher, Plapperer Plauderer, Schwätzer, Narrentheidiger, die Klatsche, Plappertasche, Plaudertasche, Klappermühle, das Klatschmaul, Klappermaul, Plappermaul, Plaudermaul, plauderhafter Mensch, plauderhafte Mannsperson: dadagó, fetsegő, kotyogó, lotyogó, tsátsagó, tsátsogó, tsevegő, trétsélő, trétsöjő, szó-szaporító, tséltsapó, beszédes, sok szavú, szávattyús, nagy szávú) ember. *Syn.* Klebetár, Buchač, Klekotač, Klekotňík, Klepťawec, Klepač, *boh.* Driáčňík, Klewetár, Klewetňík, Klewitka. *Aliud est.* Pletkár. 2) famiger, i, m. *Varr.* qui fert famam; famigerator *Plaut.* oblocutor; propalator, susurro maledicus, gerro (anilis) *Ter.* onis, m. eliminarius, famigerulus, i, m: Ohrenbläser, Ausplapperer, Ausplauderer, Chicaneur, Schwätzer, Zeitungsträger, der Nachrichten bringt: hír-hordozó, hiresítő, kipetyegő, ki-kiáltó. *Syn.* Wikrikowač, etc.

klebetňíkow, *a*, *e*, *adj. poss.* blateronis, dem Klätscher gehörig, dadagóé, tsátsagóe, tsevegöe. *Syn.* klebetárow, klekotňíkow, klepťawcow, buchačow etc.

Klebetnosť, i, f. v. **Klebetňictwí**.

Klebetowáňí, á, n. v. **Klebeťeňí**.

klebetowať, towal, tugem V. I. *imp.* tug: *freq.* ex **klebeťiť**.

† **Klec**, e, f. v. **Kletka**.

† **Kleč**, e, f. v. **Kriwica** plužná.

Kleča, i, f. statumen, nis, n. truncus *Vitruv.* Fußgestell, Stütze, Unterlage, Grundlage, Schaft der Säule, Stützenebstock: gyámol, támasz oszlop kép) lába. *Syn.* Podpora.

Klečáňí, á, n. geniculatio, genuflexio, nis, f. das Knien, térden állás, térdepelés. *vulg.* Klačáňí.

klečať, čal, čím, V. I. *imp.* kleč. geniculare, congeniculare, ingeniculare, genuflectere, iacere genibus flexis, niti genibus: knien, auf den Knien lie-

liegen: térden állani (állok) térdepelni (lek) *vulg.* klačat, *boh.* klečeti.

Klečáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *vulg.* Klačáwáňí, *boh.* Klečíwáňí.

klečáwat, al, ám, *freq.* ex klečat, *vulg.* klačáwat, *boh.* klečíwati.

klečawe *adv.* genuflectendo, genuflexorie: kniend, térdepelve. 2) claude, curve: hinkend, krumm: sántán, görbén. *Syn.* kriwe, kulhawe, chrome.

klečawí, á, é, *adj.* genuflexorius, a, um; genuflectens, tis: kniend, térdeplö. 2) claudus, curvus, a, um: hinkender, krumm: sánta, görbe. *Syn.* kriwí, kulhawí, chromí.

† klečeti, čel, čím, v. klečat.

† Klečíwáňí, n. v. Klečáwáňí.

† klečíwati, al, ám, *freq.* ex klečeti: v. klečáwat.

† Kleg, u, m. v. Gleg.

† klegení, á, é, *p. c.* v. glegení.

† Klegeňí, n. v. Glegeňí.

† klegi (u), *praes.* ex klíti.

† klegiti, il, ím, v. glegit.

† Klegowáňí, n. v. Glegeňí.

† klegowati, gowal, gugi (u), v. glegit.

† klegowatí, á, é, *adj.* v. glegowatí.

† klegowití, á, é, *adj.* v. glegowití.

Klek, u, m. v. Klekáňí.

Klekadelko, a, n. *dem.* ex Klekadlo: oratoriolum, i, n. Betstülchen, térdepelö széketske. *boh.* Klekádko.

Klekádko, a, n. idem.

Klekadlo, a, n. scabellum genuale, oratorium, genuflexorium, flexorium, i, n. Betstuhl, térdepelö szék *Par. Páp.* *vulg.* Klakadlo.

Klekáňí, á, n. geniculatio, genuum incurvatio (flexio), in genua provolutio, genuflexio, nis, f. das Niederknien, Knien: térdre-esés, térd-hajtás, letérdepelés. *Syn.* Klek, Kleknutí, *vulg.* Klak, Klakáňí. Na Klekáňí zwoňit: pro oratione pulsare, Ave Maria (zum Knien) leuten, imádságra harangozni.

klekat, al, ám, V. I. *imp.* ag: geniculari, genua flectere (incurvare), genu flectere, in genua provolvi (procumbere, se demittere): sich darnieder werfen, niederknien, knien: térdre esni, térdet hajtani, letérdepelni. *Syn.* kleknút, *vulg.* klakat. Klekag, aňi sa nepítag: genua flectas, nec amplius roges: du sollst nur niederknien, und nichts mehr bitten: tsak térdepelly-le, és többé ne kéredzél.

Klekáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klekáwat, al, ám, *freq.* ex klekat. *vulg.* klakáwat.

kleknút, knul (kel), kňem, V. P. *imp.* kňi, *de uno actu*: v. klekat, *vulg.* klaknút.

Kleknutí, á, n. v. Klekáňí, *vulg.* Klaknutí.

Klekotáňí, á, n. crepitus, strepitus, us, m. crepitatio, glocitatio, nis, f. das Klappen, Klappern: kotyolás, pattogás, tsattogtatás, tsergetés, tsörgetés, kerepölés, kolompozás. *Syn.* Chlopkáňí, Klepetáňí. *boh.* Klapáňí, Klapnutí, Klekotáňí, 2) v. Klebeteňí, *Prov.* Zrnec sa poznáwá s Klopáňá, Blázen, s Klekotáňá: v. Blázen.

klekotat, al, ám, et cem (*boh.* klekoci) V. I. *imp.* tag, et klekoc: crepitare *sicut ciconia*, strepere, glocitare *Fest.* glocire: klappen, klappern, wie ein Storch: kotyolni (lok), pat-

pattogni, tsattogtatni, tsergetni, tsörgetni, kerepölni, kolompozni, zörgetni. *Syn.* chlopkať, klepetať, *boh.* klapati, klapnúti, klekotáňí, Zubami klekotat: dentibus crepitare, mit den Zähnen klappern, tsattogtatni fogait *Par. Páp.* 2) v. klebeťit.

Klekotáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klekotáwať, al, ám, *freq.* ex klekotať.

klekotawe *adv.* v. chlopkawe. 2) v. klebetňe.

klekotawí, á, é, *adj.* chlopkawí. 2) v. klebetní.

Klekotawosť, i, f. v. Chlopkawosť. 2) v. Klebetnosť.

klekotňe *adv.* v. klekotawe.

klekotní, á, é, *adj.* v. klebetní.

Klekotnica, i, f. v. Klebetňica.

klekotňičin, a, e, *adj. poss.* v. klebetňičin.

Klekotňička, i, f. v. Klebetňica.

Klekotňík, a, m. v. Klebetňík.

klekotňíkow, a, e, *adj. poss.* v. klebetňíkow.

Klekotnosť, i, f. v. Klebetňictwí.

Klement, a, m. Clemens, tis, m. Clement, Kelemen.

Kleň, a, m. n a z e l a s t á R i b a: platanista, ae, m. *Plin. H. N.* gobius, i, et gobio (cobio), nis, m. *Ovid. Plin. H. N.* Cottus Gobio Linn. Kaulkopf, ein Fisch: gob-hal.

† Kleň, e, m. bohemicum nomen viri, ein böhmischer Mannsname, tseh férfi név.

Kleň, u, m. Strom. *a*) c é r n í na Pipaśáre. Acer tataricum Linn. tartarischer Ahorn: fekete gyürü. *Syn.* klenowí Strom, kleňowé Drewo, *boh.* Kleňice, Klenka. *b*) b í l í: polni Klen: Acer campestre Linn. Feldahorn, Maaßholder: fejér gyürü veszszö.

Kleňí, n. v. Klaňí, Střeśení 3) Nro.

Kleňí, á, n. *ex* kleť: germinatio, pullulatio, propullulatio, nis, f. das Keimen, Hervorsprossung: tsirázás. *Syn.* Kleťí, Schádzáňí, *boh.* Klíčeňí.

† Kleňice, f. v. Kleň (u).

Kleňíček, čku, m. *dem.* ex seq.

Kleňík, u, m. *dem.* ex Kleň.

† Klenka, i, f. v. Kleň (u).

Klenot, u, m. cimelium, ornamentum, i, n. der Kleinod, Schmuck: klenódiom, draga el-tett jószág, ékesítö ruha. Ženskí Klenot: mundus muliebris, Weiber schmuck, aszszonyi ékesség.

† Klénot, u, m. idem.

kleňowí, á, é, *adj.* ex acere, aus (von) Maaßholderbaum, gyürü fábol-való. Kleňowé Drewo: lignum aceris campestris: gyürü fa.

klenúť, nul, ňem (*boh.* klenu) V. I. *imp.* kleň: arcuare, camerare, concamerare, fornicare *Cic.* fornire, fornicem struere: wölben, gewölben: bóltozni, megboltozni, bolthajtás alá venni. *Syn.* sklepiť.

klenutí, á, é, *p.* c. arcuatus, cameratus, concameratus, fornicatus *Cic.* fornitus, fornice instructus, convexus, a, um: gewölbt, bólt hajtás alá vett, meg-bóltozott. *Syn.* sklepení.

Klenutí, á, n. arcuatio, cameratio, concameratio, fornicatio *Cic.* nis, f. fornitura, ae, f. die Wölbung: Schwibogen ähnliche Erbauung: bólt hajtás, boltozás, bólt hajtás alá vétel. *Syn.* Sklepeňí. 2) fornix, cis, m. fornitura, camera, ae, f. Gewölbe, gewölbte Decke: bólt, bólt hajtás, boltozat. *Syn.* Sklep.

Kle-

Klepac, a (*boh.* e) m. pulsator, is, m. Klopfer, der klopft: kotzogó, zörgetö. *Syn.* Chlopač, Chlopkáč. 2) ductor mallei, malleator, malleo ducens (acuens) v. g. scripiculam: Dengler, der dengelt: kalapáló, kalapátsoló. *Syn.* Kowač. 3) v. Klebetňík.

Klepač, u, m. v. Klaďiwo.

klepaččin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Klepačka, i, f. pulsatrix, cis, f. Klopferinn, die klopft: kotzogatóné, zörgetöné. *Syn.* Chlopačka, Chlopkačka. 2) malleatrix, mallei ductrix, femina malleo ducens v. g. scirpiculam, falcem messoriam: Denglerinn, die dengelt: kalapáló aszszony, kalapálóné, kalapátsolóné. *Syn.* Kowačka. 3) v. Klebetňica. 4) tudes, itis, f. tudicula, ae, f. das Klopfholz, sulyok fa, tzövök, verö bot. *Syn.* Kiganka, Tlk.

† Klepanec, nce, m. v. Kosák. Srp.

klepaní, á, é, *p. c.* pulsatus, a, um: geklopft, kotzogtatott, kotzogatott, zörgettetett. *Syn.* chlopaní, chlopkaní. 2) malleatus, malleo ductus (acutus exacuatus): gehämmert, gedenkelt, mit Hammer bearbeitet: kalapáltt, kalapáltatott, kalapátsoltatott, kalapátsal élesíttetett. *Syn.* kowaní, kutí.

Klepáňí, á, n. pulsatio (pultatio), nis, f. das Klopfen, kotzogatás, zörgetés. *Syn.* Chlopáňí, Chlopkáňí. 2) malleatio, ope mallei ductio (exacuatio, acrefactio): das Dengeln, Hämmern: kalapálás, kalapátsolás, kalapátsal-való meg élesítés. *Syn.* Kowáňí, Kutí.

klepať, pal, pem (*boh.* pám) V. I. *imp.* klep et klepag: pulsare: klopfen, kotzogni, zörgetni. *Syn.* chlopať, chlopkať, búchat, tréskať: 2) Kosák, Kosu, Srp etc. klepať: malleare, malleo ducere (acuere) *scirpiculam*, *falcem messoriam* etc. dengeln, hämmern, mit dem Hammer bearbeiten; die Sicheln, Sensen, durch das Hämmern schärfen. kalapátsolni, kalapálni, kalapátsal verni, élesíteni, p. o. a' sarlót, katzort, kaszát. *Syn.* kowať, kuť, nakowať. II. *rec.* klepať sa: palpitare, trepidare, formidare: zittern, zappeln: félni, reszketni. *Syn.* trasť (bát), sa, drkotať.

Klepáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klepáwať, al, ám. *freq.* ex klepať.

Klepec, pcu, m. v. Chlopec.

Klepetáňí, á, n. v. Klekotáňí.

klepetat, al, ám, V. I. *imp.* tag: v. klekotať.

Klepetáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klepetáwať, al, ám, *freq.* ex klepetať. v. klekotáwat.

Klepeto, a, n. chele, es, f. *Virg.* chela, forficula; ae, f. brachium cancri: Krebsscheere, rák (skorpió) ollója, rák láb. *Plur. Nom.* Klepeta, *gen.* pet: chelae, arum *Virg.* die Scheeren, oder Arme, der Krebses, oder Scorpions: rák és skorpio ollója. *Prov.* Otrčil Klepeta: periit, er ist schon hin (weg), oda lett.

† Klepna, i, f. v. seq.

Klepňa, i, f. v. Klebetňica.

klepouchí, á, é, *adj.* flaccus, a, um *Cic.* welke, schlappe Ohren habend, der hangende Ohren hat: le függö nagy fülü. *Syn.* chlopouchí, kleptawí. *vulg.* klaptawí.

Kleptač, a, m. v. Klebetňík. 2) v. Kiptač.

Kle-

Kleptačka, i, f. v. Klebetňica. 2) v. Kiptačka.

Kleptáňí, á, n. v. Klebeceňí.

kleptať, tal, ám et cem, V. I. *imp.* tag et ci: v. klebeťiť.

Kleptáwaňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kleptáwať, al, ám, *freq.* ex kleptať.

kleptawcow, a, e, *adj. poss.* v. klebetňíkow. 2) kiptacow.

kleptawe *adv.* klebetňe. 2) kiptawe.

Kleptawec, wca, m. v. Klebetňík. 2) v. Kiptač.

kleptawí, á, é, *adj.* v. klebetní. 2) v. kiptawí.

Kleptawosť, i, f. v. Klebetnosť. 2) v. Kiptawosť.

klérički *adv.* clericaliter, nach Art der jungen Geistlichen, kis papi módon. *Syn.* mladokňezki.

klérički, á, é, *adj.* clericalis, e: die jungen Geistlichen betreffend, kis papi, kis papokat illető. *Syn.* mladokňezkí.

Klérictwí, á, n. status clerici, clericatus, us, m. Clerisei, kis papság. *Syn.* Mladokňeztwí, Kleríka.

Klerictwo, á, n. *Collect.* clerici, orum: die junge Geistlichen, kis papok, kis papság. Mladokňeztwo.

Klerík, a, m. clericus, alumnus ecclesiasticus, i, m. ein Klerik, ein junger Geistlicher: kis pap, nevendék pap. *Syn.* mladí Kňez.

Kleríka, i, f. clerus, i, m. Klerisei, kis papság. *Syn.* Klerictwí.

Kles, u, m. v. Klesňina.

Klesač, a, m. i. e. Klesawí Koň: caespitator equus. ein strauchelndes Pferd, botló ló. *Syn.* Klesawec. 2) i. e. potáčliwí (potáčagící sa, klesawí) Clowek: vacillator, titubator, is, vacillans, titubans, tis, m. ein wankender (stockender) Mensch: botorkázó, szédelgö (tántorgó, tántorodó) ember. *Syn.* Potáčliwec. 3) v. Klesňič.

klesaní, á, é, *p. c.* v. klesňení.

Klesáňí, á, n. caespitatio, offensio, nis, f. lapsus, us, m. das Straucheln, botlas, megütközés, valamibe ütés. *Syn.* Potchnutí, Potikáňí, Potknutí, Klesnutí, Urazeňí, *boh.* Klopítáňí, Klopítnutí. 2) titubatio, vacillatio, haesitatio, offensio, prolapsio, lapsio, nis, f. haesitantia, titubantia, ae. f. das Taumeln, Torkeln, Wanken, Stocken: bökkenés, tántorodás, tántorgás, tántoroszás, (meg) botlás, botorkázás, szédelgés, tsökkenés, tsükkenés. *Syn.* Kácáňí, Kláčeňí, Klésnutí, Potácáňí, Potáčáňí, Kláčeňí, Klesnutí. 3) v. Klesnutí. 4) v. Klesňeňí.

klesať, al, ám, et klesem, V. I. *imp.* ag, et kles: caespitare, offendere pedem, labi: straucheln, botlani, meg-ütni valamibe a' lábát, meg-ütközni. *Syn.* potíkať (potchnút, potknút, uraziť) sa, klesnút, *boh.* klopítati, klopítnúti. 2) titubare, vacillare, labare, labascere, impingere, offendere: taumeln, torkeln, hie und her wanken: bökkenni, botorkázni, botlani, meg-botorkázni, meg-botlani, tántorodni (dom), tántorogni (rgok), tántoroszni (-szom), szédelegni, tsökkenni (kenek), tsükkenni *Par. Páp. Syn.* kácat sa, kláčiť sa, potáčať sa. Nohami zapletať, točiť sa. *Usus.* Kolena klesagú (klesnú): mi genua mea labant, mei-

meine Knien wanken, tántorognak a' térdeim. Misle (Srdca) klesagú (klesnú): labant (haerent, haesitant, pendent) animi, die Gemüther wanken, tsüggedeznek az elmék. Rada moga klesá (klesňe): labat consilium meum (sententia mea) *Cic.* mein Rath wankt, nem tudom, mit tanátsollyak; nem vagyok elég meg-határozott értelemmel. *Par. Páp.* W Reči klesak: labare (labasse) sermone *Plin. H. N.* im Reden stammeln, von einem Betrunkenen; mißreden, sich mit Worten verschnappen, beszédében tsapongani, tétovázni. *Par. Páp.* 3) v. klesnút. 4) v. klesňik.

Klesáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klesáwak, al, ám, *freq.* ex klesak.

klesawe *adv.* caespitatorie, caespitando, offensive, labendo: strauchelnd, sträuchelig: botlással. *Syn.* potchliwe, potkliwe, potíkawe, klečawe, *boh.* klesaw'e. 2) titubanter, titubando, titubatorie, vacillando, vacillatorie, taumelnd, torkelnd, wankend, stockend: bökkenve, tántorodva, tántorogva, tantoroszva, szédelegve. *Syn.* potáčliwe, kláťiwe. *boh.* klopítaw'e.

Klesawec, wca, m. v. Klesač.

klesawí, á, é, *adj.* caespitatorius, offensorius, a, um; caespitans, offendens, tis: strauchelnd, botló, valamibe a' lábát meg-ütö. *Syn.* klečawí, potchliwí, potliwí. *Usus.* Klesawí Koň: v. Klesač. 2) titubatorius, vacillatorius, talipedatorius, a, um; titubans, vacillans, talipedans, tis, labilis, e. *Amm.* taumelnd, torkelnd, wankend, stockend, was leicht fällt: bökkenö, tántorodó, tántorgó, tántorszó, szédelgö. *Syn.* potáčliwí, kláťiwí, *boh.* klopítawí.

Klesawosť, i, f. cespitatoria conditio, strauchelnde Beschaffenheit, botló tulajdonság, botlósság. *Syn.* Klečawosť, Potchliwosť, Potkliwosť. 2) titubatoria (vacillatoria) natura, taumelnde (wankende) Beschaffenheit: szédelgösség, bökkenö (tántorgó) természet. *Syn.* Potáčliwosť, Klaťiwosť, Klesání, *boh.* Klopítawosť.

Klesč, a, m. ricinus *Cato. Colum. Varr.* redivius, i, m. Acarus ricinus Linn. et Fabric. et Acarus reduvius. Hundslaus, Zecke, 2c. größere Art von Ungeziefer, oder Läusen: egyvérszopó, undok féreg, júh-tetö. *Syn.* Owčá Weš, *vulg.* Kléšť, *boh.* Klíšť.

Klešče, *gen.* šťí, f. *pl.* forceps, ipis, m. et f. *Cels. Ovid.* die Zange, fogó, harapó-fogó. *boh.* Klešťe, Klíšťe. *Usus.* Kuchinské Klešče: pruniceps, prunitius (prunitia) forceps: die Feuerzange, szén-fogó, szító vas. *Prov.* Na to Kowáč Klešče drží, abi sa (bi sa sám) nepálil: dominus famulum in subsidium alit (servat). Propterea est forceps, ne manus uratur. Minister ministrare, non ministrari debet: der Diener muß dienen, nicht bedient werden. Man hält den Knecht, um sich zu schonen, um nicht selbst zu arbeiten: azért tartya (fogja) a' kováts a' fogót, hogy meg ne égesse a' kezét.

* Kleščenec, nca, m. v. Miškowanec.

Kléščičky, čiček, f. *pl. dem.* ex seq.

Kléšťky, šťek, f. pl. volsella, vulsella, ae, f. *Cels. Plaut.* das

das Zänglein, Zängelchen, die Haare heraus zu ziehen, auch zum chirurgischen Gebrauche: fogótska, kis fogó, tetem szedő. *vulg.* Klíſſki, *boh.* Klíſtki. *Usus.* Orechowé (léſkowcowé) kléſcki: nucifrangibulum, Nußbeißer, dió-törö. Zubné (zubowé) kléſcki: dentifrangibulum *Plaut.* vulsella *Cels.* dentiducus, i, m. dentiducum (*scil.* instrumentum), i, n. *Coel. Aur.* der Zahnbrecher, Zahnherauszieher: fog húzó vas, fog törö szerszám. Wlasné (wlaſowé) Kléſcki: volsella *Plaut.* Rupfzänglein, Haarzänglein: szőr szaggató szerszám, haj-fogótska.

* Kleſteň, kňa, m. v. Sitowník.

* Kleſteňíček, čka, m. v. Kleſkňíček.

* Kleſteňík, a, m. v. Kleſkňík.

* Kleſteňiſko, a, n. v. Kleſkňiſko.

* Kleſkňíček, čka, m. *dem. ex seq.*

* Kleſkňík, a, m. *dem.* v. Sitowníček.

* Kleſkňiſko, a, n. *contemt. et exaggerat. ex* Kleſkeň: v. Sitowňičiſko.

kleſle *adv.* collapse, umgefallen, umgestürzt: le-dülve, le-esve, le-omolva, le-roskadva, le-rohanva, eső félben, meg-tsökkenve. *Syn.* ſkleſle.

kleſlí, á, é, *adj.* collapsus, collapsivus, a, um: umgefallen, umgestürzt; le-dűlt, le-esett, le-omlott, le-rohantt, le-romlott, le-roskadtt, meg-tsökkentt, eső félben lévö. *Syn.* ſkleſlí.

kleſňení, á, é, *p. c.* putatus, praecisus, praesectus, recisus, resectus, truncatus, frondatus, a, um: beschnitten, verschnitten, abgehauet, abgestreift; meg-nyesett, meg-boloItatott. *Syn.* kleſaní, kleſt'ení, kleſt'ňení, obrubowaní, *boh.* kleſtení.

kleſňeňí, á, n. putatio, amputatio, praecisio, praesectio, recisio, resectio, truncatio, detruncatio, frondatio *Colum.* defrondatio, nis, f. Abstreifung des Laubes und der unnützen Zweige, das Beschneiden (Verschneiden) der Bäume, Abhauung der Aeste: erdölés, (meg) nyesés, botolás. *Syn.* Kleſáňí, Kleſt'eňí, Kleſtňeňí, Obrubowáňí, *boh.* Kleſteňí. 2) v. Kleſnutí.

Kleſňič, a, m. frondator *Virg.* putator, is, m. *v. g. arborum, vitium:* der das Laub der Bäume und Weinstöcke abbricht, und zugleich die unnütze Zweige abschneidet: Baumschneider, Abstreifer: fa nyesö botoló. *Syn.* Kleſač, Kleſatel, Kléſnitel, Kleſt'ec, Kleſtňič, Kleſtnitel.

Kleſňina, i, sarmentum, i, n. virga, ae, f. vimen, inis, n. Reis, ein Zweig: veszsző, szirony, vitla, fa-ág, ág-fa. 2.) *collect.* sarmenta, orum, virgae: das Reisholz, Reiser, Prügelholz: venyike, le-botoltt veszsző, ág-fa. *Syn.* Kleſ, Kleſaňina, Kleſt, Wrſí, Wrchowí, Wrchowiſko.

kleſňiť, il, ím, V. I. *imp.* ſňi, Stromi, Wrbi: putare, praecidere, praesecare, recidere, resecare, truncare, frondare, *arbores, salices;* detergere sarmenta *de arboribus, de vineis, Cato.* beschneiden, verschneiden die Bäume, Felberbäume, Weinstöcke; die Aeste abhauen, abstreifen das Laub, und die unnützen Zweige: (meg) nyesni, botolni a' fát, fűz-fát; szőlőt metszeni. *Syn.* kleſač, kleſt'iť, kleſtňiť.

klesnúť, snul (sel), sňem V. I. *imp.* sňi: labare, labascere, labi, se demittere, dehiscere; wanken, sinken, fallen wollen, wackeln, dem Falle nahe seyn, wanken, anfangen zu fallen (zu Grunde gehen, sich sinken, esö (le-rohanó) félben lenni (vagyok), esdegelni, roskadni, rakásra dülni. *Syn.* dolu padať, spadať, upadať, sedať. *Usus.* Uš, Neborák klesňe, dolu Wodú (Wodow) id'e: iam pauper dehiscit, der Arme sinkt schon, hanyatlik (lerohanó félben vagyon) mar szegény. — St'ena klesňe (dolu leťí): paries labat, die Mauer sinkt, fällt bald über einen Haufen; sie ist baufällig: a' fal nem sokára rakásra dül. — 2.) delabi, ruere, corruere, subruere, supprimi, concidere, decidere: umfallen, zusammenfallen, zu Grunde gehen: el (le) esni (esem), le-dülni, iszamodni (dom), le-roskadni, tsükkenni *Par. Páp.* sikamlani (lom), esettel megromlani le-roskadni. *Syn.* kácať sa, sklesnúť, padnúť, dolu padať, spadnúť zrúťiť, (zwaliť) sa, *boh.* káceti se. *Usus.* Kdiž Pra (Príčina) klesla: causa labante *Liv.* Abi wšecko kleslo: ut labent omnia *Cic.* 3.) *tropice*: labare, deficere: wanken in seiner Gesinnung, Standhaftigkeit, Treue etc. nicht fest stehen, nicht standhaft seyn, abnehmen, schwach werden: erötlenedni, alább szállani, tsökkenni, fogyni. *Syn.* trakiť sa, upadať. *Usus.* Člowek, Nádeg klesňe: labat homo *Cic.* spes *Ovid.* Sprawedliwosť (Wíra) Towarišow mogích klesňe: fides sociorum meorum labat *Liv.* Práteli, klesnú; collabascunt amici *Plaut.* die Freunde stechen von mir ab, el-állanak mellölem aprónként a' barátim *Par. Páp.* Towariši mogí klesnú: socii labant *Liv.* iis fides labat: die Mitgesellen wanken in der Treue: a' társaim nintsenek egész hüséggel hozzám. Pamäť klesňe (traťí sa, hiňe): memoria labat *Liv.* die Gedächtniß wankt, ist unzuverläßig, wird schwach, nimmt ab: fogy az emlékezetem. Pamäť mu klesňe: memoria labat, die Gedächtniß verläßt ihn, fogy az emlékezete, hamar felejt. *Par. Páp.* klesňe mu Srdce, spiritus labat *Apul.* 4.) v. klesať per 2. Nros.

Klesnuťí, á, n. labatio, labascentia, labescentia, ae, f. sui demissio: das Wanken, Sinken: esö (le-rohanó) félben litel, esdegelés, roskadás, rakásra dölés. *Syn.* Padání, Sedáňí, Spadáňí, Upadáňí. 2) collapsio, delapsio, nis. f. lapsus, us, m. das Umfallen, Zusammenfallen, Umstürzung: iszamodás, sikamlás, esettel meg-romlás, le (el) esés, le-dülés, le-roskadás, tsükkenés. *Syn.* Kácáňí, Padnuťí, Sklesnuťí, Zwaleňí, Sedáňí. 3) defectus, us, m. collapsio: das Wanken, Abnehmen, Schwachwerden: erötlenedés, fogyás, fogyatkozás. *Syn.* Trateňí, Upadáňí. 4) v. Klesáňí per 2. Nros.

Klest, u, m. v. Klesňina.

* Klsť, a, m. v. Klesť.

† Klesťe, ťí, f. *pl.* v. Klesťe.

Klesť'ec, tca, m. v. Klesňič.

† Klesťenec, nce, m. v. Miskowaňec.

klesťení, á, é, *p. c.* v. klesňení.

Klesťeňí, a, n. v. Klesňeňí.

† klesťení, á, é, *p. c.* v. klesňení. 2.) v. miskowaní.

† Kleskeňí, n. v. Klesňeňí. 2) v. Miskowáňí.
* Klesticki, ček, f. *pl.* v. Klesčički.
klesťiť, il, ím V. I. *imp.* sťi: v. klesňiť.
Klesťitel, a, m. v. Klesňič.
† klesťiťi, il, ím *praes.* v. klesňiť. 2.) v. miskowať.
* Klestki, tek, f. *pl.* v. Klesčki.
klestňení, á, é, *p. c.* v. klesňení.
Klestňeňí, á, n. v. Klesňeňí.
Klestňič, a, m. v. Klesňič.
Klestňina, i, f. v. Klesňina.
klestňiť, il, ím V. I. *imp.* stňi: v, klesňiť.
Klestňitel, a, m. v. Klesňič.
kleť, klel, klegem V. I. *imp.* kli et kleg: germinare, pullulare: keimen, hervorsprossen, ausschlagen: tsirázni. *boh.* kličiti se. Dicitur de seminibus frugum, plantarum etc. de arboribus autem pučať.
Klétečka, i, f. *dem.* caveola, ae, f. ein kleiner Käfich, Vogelhäuschen: kalitkátska, kis kalitka. *vulg.* Klétočka. *boh.* Klícka.
Kleťí, á, n. v. Kleňí (*ex* kleť).
Kletka, i, f. cavea, ae, f. ornython, aviarium, i, n. der Käfich, Vogelbauer, Vogelhäusel, Vogelhaus: kalitka, madár tartó hely. *Syn.* ptačí Dom, Komorka ptácá, Posada, *boh.* Klec.
Kletkár, a, m. opifex cavearius, Käfichmacher, kalitka tsináló.
kletkárčin, a, e, *adj. poss.* opificis caveariae, der Käfigmacherinn gehörig, kalitka tsinálónéé.
Kletkáreňí, á, n. v. Kletkárstwí.
kletkáriť, il, ím, V. I. *imp.* kar: opificem cavearium esse, ein Käfigmacher seyn, kalitkát tsinálni, kalitka tsinálónak lenni. *Syn.* Kletkárom biť, Kletki robiť.
Kletkárka, i, f. opifex cavearia, Käfigmacherinn, kalitka-tsináló felesége, kalitka tsinálóné.
kletkárow, a, e, *adj. poss.* cavearii opificis, dem Käfigmacher gehörig, kalitka-tsinálóé.
Kletkárowáňí, á, n. v. Kletkárstwí.
kletkárowať, rowal, rugem, *freq.* ex kletkáriť.
Kletkárstwí, á, n. opificium conficiendarum cavearum, Käfigmacherei, Käfighandwerk: kalitka tsináló mesterség. *Syn.* Kletkáreňí, Kletkárowáňí.
† Klewetár, e, m. v. Klebetňík.
† Klewetárka, i, f. v. Klebetňica.
† klewetati, al, ám, v. klebetiť.
† Kleweti, f. pl. v. Klebeti.
† klewetní, á, é, *adj.* v. klebetní.
† Klewetnice, f. v. Klebetňica.
† Klewetňík, a, m. v. Klebetňík.
* Klh, u, m, *Plur. Nom.* Klhi, *gen.* how: v. Kúdel 1. Nr.
† Klí, n. v. Oleg.
Kli, low. m, *pl.* dentes canini. Augenzähne, szem fogak. *Syn.* Wlčé (spičaté) Zubi
† Klíč, e, m. v. Klúč.
† Klíček, čku, m. *dem.* v. Klúček, Klúčik.
† Klíčeňí, n. v. Kleňí (ex kleť.)
† Klich, u, m. v. Gazíček na Wáze.
† klíčiti se, il se, ím se, v. kleť.
† Klícka, i, f. *dem.* ex Klec: v. Klétečka.
† Klička, i, f. v. Klučka.
† Klíčnice, f. v. Klučárka.
† Klíčňík, a, m. v. Klučár.
† Klid, i, f. v. Klin we Wogňe.
† Klideňí, n. v. Klud'eňí.

† kli-

† klidíti, il, ím. v. kludit. 2) v. kosit. 3) v. žat.
† Klidíwání, n. v. Kludiwání.
† klidíwati, al, ám, *freq.* ex klidit. v. kludíwat.
† Klih, u, m. v. Gleg.
† Klihowání, n. v. Glegení.
† klihowatí, á, é, *adj.* v. glegowatí.
† klihowati, owal, ugi (u), v. glegit.
† Klíhowatina, i, f. v. Glegowatina.
† klihowí, á, é, *adj.* v. glegowí.
† Klika, i, f. v. Kluka et Klučka.
† klikatí, á, é, *adj.* v. klukatí.
† Klikonosek, ska, m. v. Klukonosek.
Klin, u, m. cuneus, i, m. der Keil, ék, ék szeg. *boh.* Klin, Ostepečka. Klin w Gaťách: cuneus perisomatum, Gatjahosenkeil, gatya üllep (-pe.) Klin we Wogně: cuneus (in militia, in conflictu), spitzige Schlachtordnung; a' hadban való ék formára állatott hadi sereg. *boh.* Klid, neb Klín w Wogně. — Drewo Klinem šćépať: lignum cuneis scindere, das Holz mit Keilen spalten, a' fát ékkel hasitani. 2.) clavus, paxillus, fibula: Nagel zum Einschlagen, fal szeg, szeg a' falon, mellyre valamit akasztanak. *boh.* Hřeb. *Prov.* Klin Klinem: clavum clavo. Duro nodo durus quaerendus est cuneus: auf einen harten Rücken gehört eine scharfe Peitsche: szeget szeggel. 3) *tropice.* Klin w Hlawe, i, e. Opilosť vel Bolení Hlawi z Opilstwá: crapula, violentia, ae, f. Rausch, den man sich trinkt; Krankheit oder Hauptwehe von Füllerei, Betrunkenheit: szeg a' fejben, főszeg, részegség miat való fő fájás. *boh.* Hřeb. *Prov.* Má Klin w Hlawe. Uderil mu Klin (Zbán) do Hlawi: crapulatus est a vino, einen Spitz (Rausch), hat er sich getrunken, fejébe ütött a' bor, a' korsó.
Klin, a, m. sinus, us, m. gremium, i, n. der Schooß (am Leibe), Busen: kebel. *Syn.* Luno, Podolek. *vulg.* Lóň.
† Klín, u, m. v. Klin 1. Nro.
Klinčár, a, m. faber clavarius, Nagelschmied, szeg tsináló. *Syn.* Klincowník, klincowí Kowáč, *vulg.* Cwikar. *boh.* Cwočkář.
Klinčeček, čečku, m. *dem.* ex seq.
Klinček, a, m. *dem.* ex Klinek: clavulus, i, m. das Nägelchen, Nägelein zum Einschlagen: szegetske. *boh.* Cwoček, Hřebíček. 2) Klinček (Kolek) na Husláčh, etc. v. Kolček 2. Nro. 3) crapula minuta: das Räuschchen, Jesuitenspitz ein kleiner Rausch: részegeskedés, meg borosodás, kis szeg. *boh.* Špic. Tak mu to Wíno chutně padlo, že náležití od ňeho Klinček dostal: adeo sapuit ei vini haustus, ut crapulam biberit: so schmackhaft fiel ihm der Weintrunk, daß er einen kleinen Rausch davon bekam; olly jó izün esett néki a' bor-ital, hogy jó kedvet-is kapott tőle. Má w Hlawe Klinček: aliquantum tinctus (crapulatus) est, er ist ein wenig betrunken, keveskét ittas, kotyagós. 4) Záhradní Klinček: v. Hrebíček.
Klinčekowání, á, n. v. Klincowání. *boh.* Hřebikowání.
klinčekowať, kowal, kugem, V. I. *imp.* kug: v. klincowať. *boh.* hřebikowati.
klinčekowatí, á, é, *adj.* v. klincowaní. *boh.* hřebikowatí.

klin-

klinčekowi, á, é, *adj.* v. hre-
bíčkowí.
klincowaní, á, é, *p. c.* clavi-
culatus, a, um; mit Nägeln
versehen, szeges. *Syn.* hrebeňo-
wí, cewní, klinčekowatí, klin-
cowní, *boh.* cewní, hřebow-
ní, hřebikowatí. Klincowa-
né Kolo (Koleso) we Mlíne:
v. cewní.
Klincowáňí, á, n. claviculatio,
claviculis instructio: das Ver-
sehen (Beschlagung) mit Nägeln:
szegezés, szegekkel-való bé-
verés. *Syn.* Klinčekowáňí, *boh.*
Hřebičkowáňí.
klincowať, cowal, cugem, V.
I. *imp.* cug: clavis instrue-
re, claviculare: mit Nägeln
versehen, beschlagen: szegekkel
bé-verni, bé-szegezni. *Syn.*
klinčekowat, Klincami zabiť,
boh. hřebičkowati.
Klinec, nca, m. *Plur. Nom.*
Klince, *gen.* cow: clavus fer-
reus, der Nagel, Eisennagel,
zum Einschlagen: vas-szeg. *boh.*
Cwok, Hřebík. Podkowní
Klinec: clavus solearis. Hufna-
gel, patkó szeg. Latowí Kli-
nec: clavus tigillaris, Latten-
nagel, létz-szeg. Šindlowí
Klinec: clavus scandularius,
Schindelnagel, sindely-szeg. 2)
v. Klinček.
Klinek, nku, m. *dem.* ex Klin:
cuneolus, i. m. das Keilchen,
ékeťske. *boh.* Klínek. 2) v.
Klinček.
Klínek, nku, m. *dem.* ex Klín.
2) *boh.* v. Klinek. 3) *boh.* v.
Pretržďekinstá.
Klinga, i, f. lamina gladii, die
Klinge, kard pléhe. *Syn.* Klin-
ka, mečowí Plech.
Klinka, i, f. idem.
Klinopad, u, m. Zelina: cli-
nopodium, vulgare Linn.
clinopodion, lectipes *herba*:
der Wirbeldost, eine Pflanze:
Pereslén j. Martony. bizonyos
fü neme.
† Klisna, i, f. v. Kobila.
† Klisť, e, m. v. Kléšť.
† Klisťe, f. pl. v. Klésťe.
† Klisťeki, sťek, f. pl. v. Klé-
sťki.
† Klister, tru, m. v. Kristír.
† Klistír, u, m. idem.
† klistirowaní, á, é, *p. c.* v.
kristirowaní.
† Klistírowáňí, n. v. Kristíro-
wáňí.
† klistírowaťi, owal, ugi (u)
v. krístírowať.
† Klisťki, sťek, f. pl. v. Kle-
sťki.
† klíti, klil, klegi (u): v. klať
(klagem). *II. rec.* klit se: v.
klať sa (klagem (sa).
† Klítka, i, f. v, Klétka.
† Klíwáňí, n. v. Klawáňí,
Hresíwáňí.
† klíwaťi, al, ám, *freq.* ex
klíti (klegi) v: klawať, hre-
síwať 3. Nro.
† klizení, á, é, *p. c.* v. kluďe-
ní. 2) v. kosení. 3) v. žatí.
† Klizeňí, n. v. Kluďeňí. 2)
v. Koseňí. 3) v. Žaťí.
† klížení, á, é, *p. c.* v. gle-
gení.
† Klížeňí, n. v. Gleggeňí.
† klížiti, il, im, v. glegiť.
* Klk, u, m. *Plur. Nom.* Kl-
ki, *gen.* kow: v. Kúďel 1.
Nro.
Klkotáňí, á, n. v. Kloktáňí.
klkotať, al, ám et cem, V. I.
tag et koc: v. kloktať.
klnúť, nul, ňem V. I. *imp.* klň:
v. hresiť 3. Nro. klať, pre-
klínať, zaklínať, zlorečiť.
Klnuťí, á, n. v. Hresení 3. Nro.
Klaňí, Preklínáňí, Zaklíná-
ňí, Zlorečeňí.
Klobása, i, f. farcimen frixo-
rium, botulus frixorius: die
Bratwurst, Wurst: kolbász.
vulg. Klbása. *Aliud est* Ga-
ter-

terňica, Gurka. *Prov.* Wíc gest Dní (Dňow), nežli Klobas: non omnia hodie, respice futura: es giebt mehrere Tage, als Würste. Nicht alles auf einmal, man muß auch in die Zukunft denken: nem mind egyszerre; hoszszabb a' nap, mint a' kolbász. v. Koleso (Pozorug na zadňé Kolesá). Kdo sa hňewá, hňewá sa, na Pazderí Klobása: v. hňewať sa.

Klobasár, a, m. v. Klobaskár.

Klobáscička, i, f. *dem.* ex seq. *vulg.* Klbásčička.

Klobásečka, i, f. *dem.* ex Klobáska. *vulg.* Klbásečka.

Klobásička, i, f. *dem.* ex seq. *vulg.* Klbásička.

Klobáska, i, f. *dem.* botellus frixorius, parvum farcimen: eine kleine Bratwurst, das Würstlein, Würstchen: kolbászka, kolbásotska. *vulg.* Klbáska.

Klobaskár, a, m. farciminarius, fartor botularius (botulorum): Wurstmacher, Würstler: kolbasz tsinálo, tömö. *Syn.* Klobasár, Klobásník.

klobaskárčin, a, e, *adj. poss.* farciminariae, fartricis botulariae: der Wurstmacherinn gehörig, kolbász tsinálónéé. *Syn.* klobasárčin, klobásniččin.

Klobaskáreňí, á, n. v. Klobaskárstwí.

klobaskárit, il, ím, V. I. *imp.* skar: botularium (fartorem) esse, agere: ein Wurstmacher seyn, kolbász tsinálónak lenni. *Syn.* klobasárit, klobásňičit.

klobaskárow, a, e, *adj. poss.* farciminarii, botularii fartoris: dem Wurstmacher gehörig, kolbász tsinálóé. *Syn.* klobasárow, klobásníkow.

klobaskárski *adv.* more farciminarii (botularii fartoris), wurstmacherisch, kolbász tsináló módgyara. *Syn.* klobasárski, klobásňicki.

klobaskárskí, á, é, *adj.* farciminarios (botularios fartores) adtinens, die Wurstmacher betreffend, kolbász tsinálókat illető. *Syn.* klobásárskí, klobásňickí.

Klobaskárstwí, á, n. botulariatus, farciminariatus, us, m. negotiatio botularia, farciminaria: Wurstmacherei, Wurstenhandel: kolbász tsinálás *vagy* kereskedés. *Syn.* Klobásnictwí, Klobasáreňí, Klobasňičeňí.

klobáskowí, á, é, *adj.* v. klobásowí, *vulg.* klbáskowí.

klobásňiččin, a, e, *adj. poss.* v. klobaskárčin.

Klobásňička, i, f. v. Klobaskárka.

klobásňicki *adv.* v. klobaskárski.

klobásňickí, á, é, *adj.* v. klobaskárskí.

Klobásnictwí, á, n. v. Klobaskárstwí.

Klobásník, a, m. v. Klobaskár.

klobásníkow, a, e, *adj. poss.* v. klobaskárow.

klobásowí, á, é, *adj.* cum farcimine, farciminosus, a, um: mit Bratwürsten vermengt, kolbászszal való, kolbászos. *Syn.* klobáskowí, *vulg.* klbásowí.

Klobrinki, nek, f. *pl.* v. Obručki železné.

Klobúček, čku, m. *dem.* v. galericulum, i, n. *Suet.* mitrella, ae, f. eine kleine runde und hohe Mütze: süvegetske, kalpagotska, tsákótska. *Syn.* Klobúčik. *Aliud est.* Čapečka. 2) *boh.* v. Śiráček.

Klobučina, i, f. v. Śiráčina.

Klobučkowáňí, á, n. depositio galeri (pilei) de capite coram aliquo, deposito galero (pileo) cuiuspiam honoratio: das Abnehmen (Herunternehmen) der Mütze, des Huts vor Je-

Jemanden: süvegölés, süvegnek (kalapnak) valaki elött letétele, hajadon fövel valaki tisztelése.

klobučkowať, kowal, kugem, V. I. imp. kug, ňekomu, neb předňekým: deponere de capite galerum (pileum) coram aliquo, deposito galero (pileo) quempiam honorare: die Mütze oder den Hut vor Jemanden herunter nehmen, abnehmen: valakinek süveget (kalapot vetni, valaki elött sövegölni, valakit hajadon fövel tisztelni. *Prov.* Nemusím mu klobučkowať; Mňe on neňí žádeu Pán. eius regulae non sunt praetorum edicta: er ist mir kein Herr; er hat nichts mit mir zu schaffen: mi nem Isten, hogy imádyam.

Klobúčkowáwáňí, a, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klobučkowáwať, al, ám, *freq.* ex klobučkowať.

Klobučňica, i, f. galeraria, galeropaea, ae, f. Mützenmacherinn, süvegesné, kalaposné. *Syn.* Klobučnička. 2) v. Siračňička.

† Klobučňice, f. v. Siračňička.

klobučňičin, a, e, *adj. poss.* ex Klobučňica. 2) *boh.* v. siračňičin.

Klobúčnička, i, f. v. Klobučňica.

klobúčňički *adv.* galerarie, galeropaece, more galerariorum: mützenmacherisch, süveges (süveg jártó) módon. 2) *boh.* v. siračňički.

klobúčňický, á, é, *adj.* galerarius, galeropaeus, a, um; galerarios adtinens: die Mützenmacher betreffend, sövegeseket illetö. 2) *boh.* v. siračňický.

Klobúčňictwí, á, n. ars galeraria, opificium galeropaeum: das Mützenmacherhandwerk, süveges, mesterség. 2) *boh.* v. Siračňictwí.

Klobúčňík, a, m. opifex galerarius, galeropaeus, i, m. Mützenmacher, süveges, süvegjártó. 2) *boh.* v. Siračňík.

klobúčňíkow, a, e, *adj. poss.* galerarii, dem Mützenmacher gehörig, süvegesé. 2) v. siračňíkow.

† klobučňíkú et ůw, owa, owo, *adj. poss.* siračňíkow.

Klobúk, u, et a, m. galerus, i, m. galerum, i, n. *Varr. Virg. Suet.* die Mütze, eine runde und hohe Kopfbedeckung dergleichen Priester (*flamendialis et Varr.*) auch andere, z. B. im Felde *Virg.* auch beim Ausgehen auf die Gasse *Suet.* trugen: süveg, kalpag, tsákó. *vulg.* Čáko. *Aliud est* Čápka. — Sobolowí Klobúk: zibelinus galerus, Zobelmütze, bagó süveg, soboly süveg. Klobúk Cukru (cukrowí): meta (conus) sacchari, ein Zuckerkegel, egy süveg tzukor, süveg nád méz. *Prov.* Nowí Klobúk na Klin zawesugú, wěšagú: novum cribrum novo paxillo pendet, was neues ist, das wird geschont (das schont man): új szita szegen függ. 2) *boh.* v. Sirák.

† Kloc, u, m. v. Zandra.

† Klocek, cku, m. *dem.* ex praec. v. Zandrička.

klochňení, á, é, *p. c.* v. klochťení.

Klochňeňí, á, n. v. Klochťeňí.

klochňiť, il, ím, V. I. *imp.* chňi: v. klochťiť.

Klochňíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klochňíwať, al, ám, *freq.* ex klochňiť: v. klochťíwať.

klochťení, á, é, *p. c.* malecoctus, a, um: schlecht gekocht, rosz-

roszszúl főzött. *Syn.* kločňe-ní, kuchtení.

Klochtení, á, n. mala (inepta, imperita) coctio, schlechtes Ko-chen, rosz (tudatlan) főzés. *Syn.* Kločňení Kuchtení.

kločtit, il, ím, V. I. *imp.* kloch-ti: male (inepte, imperite) coquere, schlecht kochen, rosz-szúl (tudatlanúl) főzni. *Syn.* kločnit, kuchtit.

Klochtíwáñí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klochtíwat, al, ám, *freq.* ex klochtit.

* klogtaní, á, é, *p. c.* v. klok-taní.

* Klogtáñí, á, n. v. Kloktáñí.

* klogtat, al, ám, V. I. *imp.* tag: v. kloktat.

klogtáwat, al, ám, v. klok-táwat.

Klokoč, u, et a, m. *a*) Strom: staphylea pinnata *Linn.* ae, f. wilder Pimpernußbaum, ka-lotsa fa, Halyagfa. *Syn.* Klo-kočka. *b*) Geho Ořešek: 2) nux staphylea, staphylodan-dron: Pimpernuß, kalotsa dió. 2) Trawina zahradňá, ßte-reg Zrnek Pátričkí roba: Coix lacryma Jobi *Linn.* Hiobsthrä-ne. *Aliud est* Brßlen, kňezo-wí Širáček.

Klokočka, i, f. idem. 2) i. e. klokočowá Palica: baculus staphyleus, ein Stock, Stecken vom Pimpernußbaume, Pimper-nußstock: kalotsa páltza.

klokočowí, á, é, *adj.* staphy-leus, a, um: vom Pimpernuß, kalotsa fából-való. Klokočowá Palica, v. Klokočka 2. Nro. Klokočowé Pátričkí: rosarium e Coix lacryma Jobi, die Fraß-beten, kalotsa olvasó.

Klokotáñí, á, n. fluctuatio, nis *Senec.* agitatio per undas: das Wanken, Herumtreiben, Herbewegung, z. B. des Schif-fes von den Wellen: habzás, habozás, lábbogás, ide 's to-va hánynyattatas. *Syn.* Kolo-táñí, Wikláñí, Házáñí, Prehadzowáñí od Wlnobiká.

klokotat, al, ám, V. I. *imp.* ag: fluctuare *Senec. Plin. H. N.* wanken, von den Wellen hin, und her geworfen (herum getrieben) werden: habozni, ide 's tova hánynyattatni a' haboktól. *Syn.* kolotat sa, wiklat sa, sem a tam hadzat sa, prehadzowat sa od Wlno-biká. Loď klokotá (wiklá sa) w Prostred Wodi: fluctuat navis summa aqua, das Schiff wankt auf dem Wasser, a' hajó hannyattatik a' nagy habok miatt.

Klokotáwáñí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klokotáwat, al, ám, *freq.* ex klokotat.

Kloktačka, i, f. v. Chrchračka.

Kloktáñí, á, n. v. Chrchráñí.

kloktat, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. chrchrat.

Kloktáwáñí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kloktáwat, al, ám, *freq.* ex kloktat: v. chrchráwat.

kloktawe *adv.* v. chrchrawe.

kloktawí, á, é, *adj.* v. chrchra-wí.

Kloktawost', i, f. v. Chrchra-wost'.

Klomisek, sku, m. collyris, idis f. *Augustin.* collyra, ae, f. *Plaut.* Brod für die Kinder, szegletes gyermeki kenyér. *Syn.* detinskí Chléb.

Klon, u, m. v. Kloň. 2) v. Klétka.

Kloň, e, f. fiscina gallinaria, qualus vimineus gallinarius, Hühnerkorb, tyúk kosár (bo-ritó), tyúk boritó ketretz. *Syn.* Klon, Kloňa, Skloň, Sklo-

Skloňa, Koťerec, *boh.* Kukaňe. 3) v. Kurňík.

Kloňa, i, f. idem.

kloňení, á, é, *p. c.* inclinatus, incurvatus, a, um: geneigt, gebeugt, gebogen: hajlott, meg-hajlott, meg-hajtatott. *Syn.* nakloňení.

Kloňeňí, á, n. inclinatio, incurvatio, nis, f. das Neigen, Beugen, Neigung, Beugung: hajlás, hajulás, meg-hajtás, meg-hajlás. *Syn.* Nakloňeňí, Schíleňí.

kloňiť, il, ím, V. I. *imp.* kloň: inclinare, incurvare: neigen, beugen: meg-hajtani, meg-hajlitani. *Syn.* nakloňiť, schíliť. II. *rec.* kloňiť sa: inclinari, incurvari, se inclinare (incurvare): sich neigen, (beugen), le (meg) hajólni, meg-hajúlni. *Syn.* nakloňiť sa, schíliť sa.

Kloňíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kloňíwať, al, ám, *freq.* ex kloňiť. II. *rec.* kloňíwať sa, *freq.* ex kloňiť sa. *Syn.* schilowať sa.

Kloňka, i, f. *dem.* ex Kloň, et Kloňa.

Klopač, a, m. v. Čhlopač (a). — 2) v. seq.

Klopač, u, m. v. Chlopač (u).

Klopačka, i, f. v. Chlopačka.

Klopáňí, á, n. v. Chlopáňí.

klopať, pal, pem (*boh.* pám) V. I. *imp.* ag: v. chlopať.

Klopáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klopáwať, al, ám, *freq.* ex klopať: v. chlopáwať.

klopawe *adv.* v. chlopawe.

klopawí, á, é, *adj.* v. chlopawí.

Klopawosť, i, f. v. Chlopawosť.

Klopček, pečka, m. *dem.* v. Chlopček.

Klopec, pcu, m. v. Chlopec.

† klopení, á, é, *p. c.* v. chlopení. 2) v. kopkowaní.

† Klopeňí, á, n. v. Chlopeňí. 2) v. Kopkowáňí.

† Klopetáňí, n. v. Klopitáňí.

† klopetati, al, ám, v. klopitati.

† Klopítáňí, n. v. Klesáňí 1. Nro.

† klopítati, al, ám, v. klesať 1. Nro.

† Klopitáwáňí, n. v. Klesáwáňí.

klopítáwati, al, ám, v. klesáwať.

† klopiti, il, ím, v. chlopiť. 2) v. kopkowať.

† klopítnúti, klopitl, klopitnu *fut.* v. klesnúť, klesať. 1. Nro.

† Klopítnutí, n. v. Klesnutí, Klesáňí 1. Nro.

klopkaní, á, é, *p. c.* v. chlopkaní.

Klopkáňí, á, n. v. Chlopkáňí.

klopkať, al, ám. V. I. *imp.* ag: v. chlopkať.

Klopkáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

klopkáwať, al, ám, *freq.* ex klopkať. *Syn.* chlopkáwať.

klopkawe *adv.* v. chlopkawe.

klopkawí, á, é, *adj.* v. chlopkawí.

Klopkawosť, i, f. v. Chlopkawosť.

Klopot, u, m. v. Chlopot.

Klopotáňí, á, n. v. Chlopotání.

klopotat, tal, cem, et tám V. I. *imp.* tag et klopoc: v. chlopotať.

Klopotáwáňí, á, n. v. Chlopotáwáňí.

klopotáwať, al, ám, *freq.* ex klopotať: v. chlopotáwať.

klopotawe *adv.* v. chlopotawe.

klopotawí, á, é, *adj.* v. chlopotawí.

Klopotawosť, i, f. v. Chlopotawosť.

klopotňe *adv.* v. chlopotňe.

klopotní, á, é, *adj.* v. chlopotní.

Klopotnosť, i, f. v. Chlopotnosť.

* klopouchi, á, é, *adj.* v. klepouchí.

* Klſka, i, f. v. Klúzačka.

* Klſkačka, i, f. idem.

* Klſkáňí, á, n. v. Klúzáňí.

* klſkať, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. klúzať. II. *rec.* klſkať ſa, v. klúzať ſa.

* Klſkáwáňí, á, n. v. Kluzáwáňí.

* klſkáwať, al, ám, v. kluzáwať. II. *rec.* klſkáwať ſa, v. kluzáwať ſa.

* klſkawe *adv.* v. kluzko.

* klſkawí, á, é, *adj.* v. kluzkí.

* Klſkawosť, i, f. v. Kluzkosť.

* klſkí, á, é, *adj.* v. kluzkí.

* klſko *adv.* v. kluzko.

* Klſkosť, i, f. v. Kluzkosť.

Klub, u, m. coxa, ae, f. coxendix, icis, f. die Hüfte, tsipö. *Syn.* Klb, *vulg.* Klbo, Klubo, *boh.* Kičel, Kičla. 2) v. Klubná Kosť.

Klůb, u, m. artus, us, m. articulus, i, m. das Gelenk, iz, tag. *Syn.* Prehib, Prihba, Úd. *Plur. Nom.* Klúbi, *gen.* bow: articuli, artus: die Gelenke, Gliedermaßen, Glieder: izek, tagok. *Syn.* Prihbi, Údi, Spogeňí Údow.

† klubani, á, é, *p. c.* v. kkutí.

† klubáňí, n. v. kkutí.

† klubati, al, ám: v. kkuť. *II. rec.* klubat ſe: v. kkuť ſa.

† Klubáwáňí, n. v. Kkuwáňí.

† klubáwati, al, ám, v. kkuwať. *II. rec.* klubáwat ſe: v. kluwať ſá.

Klubček, bečku, m. *dem.* ex Klubek.

Klúbček, bečku, m. *dem.* ex Klubek.

Klubečko, u, n. *dem.* ex Klubko: glomulus, i, m. ein kleiner Knäuel, z. B. Zwirn: gombolyagotska, kis gombolyag. *Syn.* Klbečko, *boh.* Klubičko.

Klubek, bku, m. *dem.* ex Klub: idem.

Klúbek, bku, m, *dem.* ex Klúb: idem.

† Klubičko, á, n. v. Klubečko.

Klubko, a, n. glomus, i, m: *Hor.* et eris, n. *Plin. H. N. Lucret.* glomeramen, inis, n. *Lucr.* der Knäuel, z. B. Zwirn: gombalyag. *Syn.* Klbko. Ňiťi (Cwerni) na Klubko zwígať, i. e. klubkowať: filum conglomerare, Garn winden, aufwinden: gombolyagba tekerni a' fonalat. *Par. Páp. Prov.* Po Ňiťi klubka dogdeſ: vestigiis ferae ad eius devenitur cubile, man findet das Wildprät, wenn man seiner nachspeht: a' vad nyoma mutattya a' barlangját. Po Klubkách: conglobatim, knäuelweiſe, gombolyagonként.

klubkowaní, á, é, *p. c.* v. zwíganí.

Klubkowáňí, á, n. v. Zwígáňí.

klubkowať, kowal, kugem, V. I. *imp.* kug: v. zwígať.

klubkowí, á, é, *adj.* globosus, glomerosus *Colum.* rotundus, a, um: rund, gombolyagos, gömbölyeg, gömbölyéttetett. *Syn.* okruhlí, klubkowatí.

klubní, á, é, *adj.* coxeus, coxendiceus, ischiacus; ischiadicus, a, um: Hüft-, tsipős. *Syn.* klbní, klbowí, klubowí, čreſlowí. *boh.* kičelní. Klubná (*boh.* kičelní) Kosť: osecoxae, das Hüftbein, der Hüftknochen: tsipö tsont. Klubná Boleſť (Ňemoc): v. Klubňica.

klubní, á, é, *adj.* articulos (artus) adtinens, articularis, e: die Gelenke betreffend, izes, tagos, izeket (tagokat) illetö. *Syn.* prěhibwí, prihbowí, údowí,

wí, údní, *boh.* kičelní. *Usus.* Klúbná Nemoc, i. e. suché Lúpání, Lánka, *boh.* Dna: arthritis, artuum dolor: die Gicht, Gliederkrankheit, Gliederweh, Gliedersucht: köszvény. Klúbná Wodnačka (Wodnatelka, Wodnatosť): axungia articulorum, liquor articularis, serosus humor: das Gliedwasser, der Gelenksaft: vizi korság. Klúbná Zelina: v. Čistec wetší.

† klúbní, *adj. omn. gen.* idem.

Klubňica, i, f. ischias, malum ischiadicum, dolor ischiadicus: Hüftweh, tsipö-fájás, tsipönek fájdalma. *Syn.* Klbňica, *boh.* Kičelňice.

† Klubo, a, n. v. Klub.

klubowí, á, é, *adj.* v. klubní.

Klúč, a, m. clavis, is, f. der Schlüssel, kults, kúts, *boh.* Klíč. *Prov.* Klučem Drewo kálat, a Sekerú Dwere otwárat: clave findere ligna, et securi fores aperire *Plaut.* Rem praepostere gerere: umgekehrter Weise die Sache brauchen, viszszára (rendetlenül) valamivel élni.

Klučár, a, m. condus promus, claviger, i, m. dispensator, is, m. Curator triclinii: Speisemeister, Beschließer, Ausgeber, Haushalter in der Wirthschaft, Kuchelmeister, Schafer: kultsár, kútsár, sáfár. *Syn.* Klúčňík, Šafár, Komorňík, Sklepňík. 2) clavicularius, i, m. der Schlüsselbewahrer, kultstartó (örző.) *Syn.* Klúčowí Opatrowňík. *boh.* Klíčňík.

klučárčin, a, e, *adj. poss.* clavigerae, condae promae, dispensatricis: der Beschließerinn gehörig, kultsarnéé. *Syn.* klúčňičin, *boh.* klíčňičin.

Klučáreňí, á, n. v. Klučárstwí.

klučárik, il, ím, V. I. *imp.* čar; clavigerum agere (esse), clavigerare, clavigeri (condi promi, dispensatoris (officio fungi: ein Beschließer seyn, kultsárkodni. *Syn.* Klučárem bik.

Klučárka, i, f. dispensatrix, icis, f. clavigera, conda proma, ae, f. Beschließerinn, Ausgeberinn, Haushälterinn: kultsárné. *Syn.* Klúčňica, *boh.* Klíčňice.

Klučárňa, i, f. dispensa, cella penaria, ae, f. Speisegewölbe, Speisekammer: élés kamara. *Syn.* Komora, *boh.* Spižírna. 2) cubile dispensatoris (clavigeri), Beschließerzimmer, oder-stube: kultsárszoba.

klučárow, a, e, *adj. poss.* clavigeri, condi promi, dispensatoris; dem Beschließer gehörig, kúltsáré. *boh.* klíčňíků et ůw.

Klučárowáňí, á, n. v. Klučárstwí.

klučárowať, rowal, rugem *freq.* ex klučárik.

klučársky *adv.* more clavigeri (condi promi), beschließermäßig, kúltsárossan, kúltsár modon. *Syn.* poklučársky.

klučárskí, á, é, *adj.* clavigerios (condos promos, dispensatores) adtinens: die Beschließer betreffend, kultsári, kúltsárokat illető, azokhoz-való.

Klučárstwí, á, n. clavigeratus, us, m. officium clavigeri (dispensatoris, condi promi): die Beschließerei, kultsárkodás, kúltsárság, kúltsár tiszti. *Syn.* Kulčáreňí, Klučárowáňí.

† Klůček, čku, m. *dem.* ex Kloc: v. Zandrička.

Klůček, čka, m. *dem.* ex Kluk. v. Chlapček, Paroběk. 2) v. Selmička, Zurwalec. 3) v. Sibenec.

Klúček, čka, m. *dem.* ex Klúč: clavicula, ae, f. das Schlüßlein, Schlüsselchen: kúltsotska, kis

kis kúlts. *Syn.* Klučík, *boh.* Klíček.

† Klučeňina, i, f. v. Klčeňina.

Klúčíček, čku, m. *dem.* ex seq.

Klúčík, u, m. v. Klúček.

Klučka, i, f. na Dweráčh: *a*) pessulus, i, m. die Klinke, Klinge, eine kleine Klinge an der Thür, Falle, Thürschub, Sperling: kelints, kilints, retesz, závor. *Syn.* Záwor, Záwora, *boh.* Klika, Klička. Klučku pritisknút: premere pessulum, auf die Klinke drücken, megnyomni a' kilintset. *b*) fibula ianualis, retinaculum ostiarium: Klammer an einer Thür, kilints, zar, závár. *boh.* Petlice. 2) tensor (compressor) arcuballistae, Spanner beim Armbrust, számszerij-vonó. *boh.* Klika. 3) Drewená Klučka na Wiokepeňí Gami, neb k Zadržáňí ňegakeg Weci: uncus (hamus, harpago) frumentalis fossa, *vel* alterius rei: Haken, den man in den Getreidegruben, oder andere Sachen braucht: kajmó. 4) Cima, et cyma, ae, f. et atis, n. der Keim, z. B. an den Gewächsen: tsirája valaminek. *boh.* Klička.

Klučkár, a, m. opifex pessulorum, obicum: Klingenmacher, kilints (zár) tsinaló.

Klučkowaňí, a, n. ambages, *vel* ambagis, is, f. *usitatius in plur.* ambages *Plin. H. N.* per ambages oberratio: der Umweg, Umschweif in Reden: verworrene Reden, jedes Räthselhafte, Unerklärliche in Handlungen oder Worten: kerengö beszéd, tsavargás, tsavarás. *Syn.* Obcháďzáňí, Obchod w Rečí, Zaklučkowáňí, Zákluka.

klučkowať, kowal, kugem, V. I. *imp.* kug: facere circuitum, uti circuitu (ambagibus), per ambages oberrare, vagari, sermone sibi non constare, divagari in discursu: Umschweif (Umweg) machen, umsegeln, Umweg nehmen, im Reden klinken: kerengölni, tsavarogni, beszédgyében (szavaiban) tétovazni. *Syn.* zaklučkowať, obcháďzať w Rečí. Úš klučkuge: newí, gako sa má wimotať z Rečí.

klučkowňe *adv.* per ambages *Liv.* auf versteckte (geheimnißvolle räthselhafte) Art: kerengö (tekergö) módon.

Klučňica, i, f. v. Klučárka.

Klúčňík, a, m. v. Klučár.

* klučowaní, á, é, *p. c.* v. klčowaňí.

* Klučowáňí, á, n. v. Klčowáňí.

* klučowať, čowal, čugem, V. I. *imp.* čug, Kolu: v. klčowať.

* Klučowňica, i, f. v. Klčowňica.

* Klučowňík, a, m. v. Klčowňík.

kluďeňí, á, é, *p. c.* amotus, de medio sublatus, a, um: geräumt, weggeschaft: el-takarittatott, el-tett, félre tett. *Syn.* spratani, propratani. 2) mundatus, purgatus: geräumt, gereinigt: meg-tisztíttatott, tisztogatott, tsinosíttatott. *Syn.* čisťeni, upratani. *boh.* klizen.

Kluďeňí, á, n. amotio, de medio sublatio (ablatio): die Räumung, Wegschaffung, das Räumen, Wegschaffen: takarítás, el-takarítás, el-tétel, félre-tévés. *Syn.* Spratáňí, Pospratáňí. 3) mundatio, purgatio, expurgatio: Räumung, Reinigung: meg (ki) tisztítás, tisztogatás, tsinosítás. *Syn.* Čisťeňí, Upratáňí, *boh.* Klizeňí.

kluďiť, il, ím, V. I. *imp.* kluď: amovere, de medio tollere, seponere, semovere: räumen, wed=

wegſchaffen: takarítani, el-takarítani, el-tenni, félre tenni. Syn. pratat, ſpratat, popratat. 2) mundare, purgare: räumen, reinigen: tisztítani, tisztogatni, tsinosítani. Syn. čiſtiť, upracowat, upratat. boh. kliditi. Pole kluditi, plet: eruderare solum, runcare segetes: das verwachſene Feld räumen, ausjätten: tisztítani (meg-gyomlalni) a' földet, ki-gyomlalni belőle a' gazt, füvet. Rekí klúdiť: retare flumina, das Waſſer räumen, patakokat, folyó vizeket tisztítani. Záchodi kluditi: detergere (exstercorare) latrinas (cloacas): die Häuſeln räumen, árnyék székeket tisztítani. Zahradi a Stromi kluditi: rubos excidere, aut runcare in hortis: die Gärten räumen von Heyken, kerteket a' bokroktól (haszontalan füvektől) meg-sintázni, tisztítani.

Kludiwání, á, n. Nom. Verb. ex seq. boh. Klidiwáni.

kludiwat, al, ám, freq. ex kluditi. boh. klidiwati.

kludne adv. munde, nitide: ſauber, nett, rein, reinig: tsinossan, tisztán. Syn. čiſtotne, ſpiderne.

kludní, á, é, adj. mundus, nitidus, a, um: ſauber, nett, rein, reinig: tsinos, tiszta. Syn. čiſtotní, ſpiderní.

Kludnosť, i, f. munditles, ei, nitor, is, m. die Sauberkeit, Reinigkeit, Nette: tsinosság, tisztaság. Syn. Čiſtotnosť, Spidernosť.

* Kludzení, á, n. v. Kludení.

* kludziť, il, ím, v. kludiť.

† Klufta, i, f. v. Cúk.

† Kluk, u, m. v. Chlapec, Parobek, Šuhag. 2) v. Šelma 2. Nro. Zurwal. 3) v. Šibenec. 4) v. Šíp.

Kluka, i, f. uncus Liv. hamus, i, m. ein Haken, horog, kajmó, kajmáts. boh. Klika. 2) v. Klučka. 3) ambages, gum, f. plur. devia, orum, n. pl. circuitus, us, m. das Umgehen, Herumgehen, Umweg, Umſchweif: kerület, kerülés, tsavarodás. Syn. ZáKluka. Ten Zagác welké Kluki robí, hádže: lepus ille per ambages currit prorsus magnas, der Haſen macht einen großen Umſchweif, az a' nyúl nagy tsavarodásokat tészen.

klukatí, á, é, adj. aduncus Ter. Cic. uncus Virg. Ovid. harpagatus, uncatus, hamatus, a, um: einwärts gebogen, gekrümmt, krumm: kajmos, horgas. boh. klikatí. Klukatí (kriwí, orlicí) Nos: nasus aduncus, aquilinus: Habichtnaſe, horgas orr, muszka-orr.

Klukonosek, ſka, m. v. Kriwonosek, Kriwonosatí.

† Klukowina, i, f. v. Šibenec, Šelma okowaná, Zurwal.

† Kluſ, u, m. v. Sep, Sepek.

† Kluſák, a, m. v. Sepkač.

† Kluſání, n. v. Sepkání.

kluſati, al, ám, v. ſepkat.

† Kluſáwání, á, n. v. Sepkáwání.

† kluſawati, al, ám, v. ſepkáwat.

* kluſkí, á, é, adj. v. kluzkí.

* kluſko, kluſkosť v. kluzko, kluzkosť etc.

klút, klul, klugem V. I. imp. klug, cum accus. rostro pulsare, pultare: klopfen mit dem Schnabel, madár (barom-fi) orral kótogatni. zörgetni, verdegélni. Syn. kluwat, boh. klubati. 2) v. dlubat. II. rec. klút ſa: ex ovis excludi, pullare Calpurn. pullescere (-sco) Colum. ovum interne rostro perfringere,

gere, ausbrüten, das Ey von inwendig ausschlagen, ausgebrütet werden, pochen, von den Jungen des Geflügels, wenn sie auslaufen sollen: a' tojásból ki-jönni, ki-költetni, fakadni (tyúk-fi módra szaporodni *Par. Páp. Syn.* kluwať sa, *boh.* klubat se. Klugú sa Wagca (kurence): pullescunt ova, die Eyerbrüten aus, fakad a' tojás. 2) rostro se impetere, certare, *de volatilibus, altilibus:* einander klopfen, verekedni. 3) *tropice:* adteri, lacerari: reißen, Löcher bekommen: szakadni, lyukasodni, kopni. *Syn.* trhať sa. Klugú sa mi Čizmi: cothurni mei lacerantur, foramina accipunt: meine Tschismen sind zerrissen, bekommen Löcher: szakadnak (lyukasodnak) a' tsizmáim, kopik a' tsizmám.

klúti, á, é, *p. c.* rostro pulsatus (pultatus), a, um: mit dem Schnabel geklopft, madár orral kótogtatott, verdegéltt. *Syn.* kluwaní, *boh.* klubaní. 2) v. dlubaní.

Kluťí, á, n. pulsatio (pultatio) ope rostri, das Klopfen mit dem Schnabel, madár (barom-fi) orral-való kótogatás, zörgetés, verdegélés. *Syn.* Kluwáňí, *boh.* Klubaňí. 2) pullatio, nis, f. *Col.* exclusio ovi: pullescentia, ae, f. Ausbrütung, das Pochen: tojás-fakadás, a' tojásból-való ki-jövés, ki-költés. 3) *altilium* certamen: das Klopfen, Schlagen: verekedés. 4) v. Dlubáňí.

Kluwáňí, á, n. v. Kluťí.

kluwať, al, ám V. I. *imp.* ag: v. kluť. II. *rec.* kluwať sa: v. kluť sa.

kluwawáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kluwáwať, al, ám, *freq.* ex kluwať. II. *rec.* kluwáwať sa, *freq.* ex kluwať sa.

Klúzač, a, m. labens, lubricans, tis, m. lubricator, is, m. Gleiter, Glitscher, Ausgleiter, Kaschler, Schlüpfer: tsúszó, tsuszkálo, tsuszkorálo, tsuszámló, sikamló, tsiszamó. *Syn.* Klzač, Klzkač, Šmikač.

Klúzačka, i, f. lubrica, ae, f. lubricum, i, n. die Glitsche, der Ort, wo man gleitet: sík, tsiszamó, tsuszkoráló, tsúszós hely. *Syn.* Klzačka, Klzkačka, Šmikačka, Šmikawka, Šmiklawka. 2) v. Klúzáňí.

Klúzáňí, á, n. lapsus perlubrica, lubricatio, nis, f. das Gleiten, Ausgleiten, Glitschen, Schleifen, Schlüpfen: sikamlás, tsiszámlas, tsiszámás, tsuszámlás, tsuszámás, tsúszás, tsúszdogalás, tsuszkorálás. *Syn.* Klzáňí, Klzkáňí, Šmikáňí.

klúzať, al, ám V. I. *imp.* ag: labare, lapsare, labi, lubricare: gleiten, ausgleiten, glitschen, schleifen, schlüpfen: sikamlani (lom), tsiszámlani (lom), tsiszámni (tsiszámom), tsuszámlani (lom), tsuszámni (tsuszamom), tsúszdogalni (galok), tsuszni (szok), tsuszkálni, tsuszkorálni. *Syn.* klzať, klzkať; klúzniť, klzniť, šmikať sa, šmiknúť sa. *II. rec.* klúzať sa, idem. Na Lede sa klúzať: labi per glaciem lusus causa, lubricare in glacie, fluente vestigio per glaciem ferri: — glitschen, gleiten, kaschele, auf dem Eis fahren: tsuszkálni, tsuszkorálni, kortsolyázni a' jegen *Par. Páp.*

Klúzáwáňí, á, *Nom. Verb.* ex seq.

klú-

klúzáwať, al, ám, *freq.* ex klúzať. *II. rec.* klúzáwať ſa, *freq.* ex klúzať ſa.
kluzawe *adv.* v. kluzko.
kluzawí, á, é, *adj.* v. kluzkí.
Klúzawka, i. f. v. Klúzačka.
Kluzawosť, i, f. v. Kluzkosť.
Kluzkač, a, m. v. Klúzač.
Kluzkáňí, á, n. v. Klúzáňí.
kluzkať, al, ám, V. 1. *imp.* ag: v. klúzať. *II. rec.* kluzkať ſa, v. klúzať ſa.
kluzkawe *adv.* v. kluzko.
kluzkawí, á, é, *adj.* v. kluzkí.
Kluzkawosť, i, f. v. Kluzkosť.
kluzkí, á, é, (*abs.* kluzko) *adj.* labidus *Vitruv.* lubricus *Martial. Plaut.* a, um: ſchlüpfrig, ſchlüpferig, glatt: sík, sikamló, tsuszamló, tsúszós. *Syn.* kluzawí, kluzkawí, klzkí, ſmikawí, ſmiklawí, klzkáwí. *Usus.* Kluzká Ceſta: lubrica via, ſchlüpferiger Weg, tsúszós út. kluzké Meſto: locus lubricus, ſchlüpfriger Ort, sík hely *Par. Páp.* kluzkí Had: lubricus anguis, ſchlüpfrige Schlange, sík kigyó. 2) lubricus, periculosus, inconstans: ſchlüpferig, bedenklich, gefährlich, unbeſtändig: tsúszós, maszlagos, veszedelmes, állhatatlan. *Syn.* nebezpeční, neſtálí. Detinſkí Wek kluzkí: lubrica aetas puerilis *Cic.* kluzké Porozumeňí (Priwoleňí): lubricus assensus, unbeſtändiges Verſtändniß, állhatatlan egygyet-értés.
kluzko *adv.* lubrice, ſchlüpferig, síkon, tsúszóssan, síkossan. *Syn.* kluzawe, kluzkawe, klzawe, klzkawe, klzko, ſmikawe, ſmiklawe.
Kluzkosť, i, f. lubricitas, tis, f. lubricum, i, n. lubrica conditio: Schlüpfrigkeit, ſchlüpfrige Beſchaffenheit, das Schlüpfrige: síkosság, tsúszosság, tsúszós természet, állapot. *Syn.* Kluzawosť, Kluzkawosť, Klzkawosť, Klzkosť, Smikawosť, Smiklawosť. W Kluzkosťi: in lubrico *Tacit.* 2) lubrica ratio *Cic.* periculosa conditio: bedenkliche (gefährliche, Beſchaffenheit: veszedelmes állapot. W Kluzkosťi: in lubrico *Cic.*
klúznúť, znul (zel), zňem V. P. *imp.* zňi, *de uno actu*, v. klúzať.
Klúznutí, á, n. v. Klúzáňí.
Klzač, a, m. v. Klúzač.
Klzačka, i, f. v. Klúzačka.
Klzáňí, á, n. v. Klúzáňí.
klzať, al, ám, V. 1. *imp.* ag: v. klúzať. *II. rec.* klzať ſa: v. klúzať ſa.
Klzáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
klzáwať, al, ám, *freq.* ex klzať. *II. rec.* klzawať, *freq.* ex klzať ſa.
klzawe *adv.* v. kluzko.
klzawí, á, é, *adj.* v. kluzkí.
Klzawosť, i, f. v. Kluzkosť.
Klzka, i, f. v. Klúzačka.
Klzkáňí, á, n. v. Klúzáňí.
klzkať, al, ám V. I. *imp.* ag: v. klúzať. II. *rec.* klzkať ſa: v. klúzať ſa.
Klzkáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
klzkáwať, al, ám, *freq.* ex klzkať. *II. rec.* klzkáwať ſa.
klzkawe *adv.* v. kluzko.
klzkawí, á, é, *adj.* v. kluzkí.
Klzkawosť, i, f. v. Kluzkosť.
klzkí, á, é, *adj.* v. kluzkí.
klzko *adv.* v. kluzko.
Klzkosť, i, f. v. Kluzkosť.
klznúť, znul (zel), zňem V. P. *imp.* zňi, v. klúznúť.
Klznutí, á, n. v. Klúznutí.
† Kmen, u, m. v. seq.
Kmeň, u, m. stirps, pis, f. prosapia, ae, f. stipes, itis, m. der Stamm, töke. *Syn.* Peň. 2) stirps (radix, origo) fa-

Digitized by Google

familiae, Stamm des Geschlechts, nemzetségnek eredete, tökéje. *Syn.* Počátek Rodu. 3) surculus, i, m. germen, inis, n. der Sprossen, Zweig, Schloß: új növés, jövés, hajtás. *Syn.* Mladístwo, Odnož. Winičowí (*boh.* winní) Kmeň, neb Ker, i. e. nowí, mladí Winič: novella vitis, junge Weinrebe, junger Rebenstock: új szölö veszszö. Winičowí Kmeň sadit: ponere vitem, einen Rebenstock setzen, pflanzen: szölö veszszöt ültetni, plántálni. Winičowí Kmeň nechat wirost: submittere sarmentum in materiam *Colum.* die Weinreben aufwachsen lassen, a' szölöt meg hagyni nöni.

† Kment, u, m. v. Batist, tenké Plátno. 2) v. lodňá Plachta.

kmentowí, á, é, *adj.* v. batistowí.

† Kmet, a, m. v. Starec.

† kmetcí *adj. omn. gen.* v. sedláckí. 2) v. urecití.

† Kmetí, n. v. Urek.

† kmetičné, á, é, *adj.* v. urečití.

Kmín, a, m. fur, is, m. der Dieb, lopó, tolvaj: *Syn.* Zlodég. Kmínem robit: arguere furti, zum Diebe machen, des Diebstahls beschuldigen: valakit tolvajnak tenni, állitani. *Prov.* Malich Kmínow (Zlodegow) wéšagú, a welkích púšcagú: dat veniam corvis, vexat censura columbas: die kleinen Dieben hängt man, die grossen läßt man laufen: a' kis tolvajokat felakasztyák, a' nagyok itélik öket. 2) mendax homo, Lügner, Lügengeist, Lügenmaul, Lügenteufel: hazug ember. *Syn.* Cigáň, Luhač. Kmínem bit: mentire, mendacem esse: ein Lügner seyn, hazudni. Nech sem gá Kmín, gestli etc. mentiar, si etc. ich will ein Lügner seyn (ich will gelogen haben), wenn &c. hazug ember legyek, ha etc. Mileráď Kmínem zostaňem: facile personam mendacis sustineo; facile sim mendax in (de) re etc. ich will gern ein Lügner seyn (ich will gern gelogen haben) in oder bei etwas: örömest hazug ember maradok.

Kmín, u, m. Zelina: cuminum, cyminum, i, n. der Kümmel, kömény, kömény-mag. *Syn.* Resca, *vulg.* Rasca. — Bílí Kmín: cuminum album, weißer Kümmel, fejér kömény-mag. — Černí Kmín, rímskí: melianthum *Plin. H. N.* nigella, sativa Linn. ae, f. Schwarzkümmel, Schabab, römischer Koriander, Fenchel, Fenchelsame: fekete kömény, bétsi kömény-mag. Pláni černi Kmín: Nigella arvensis Linn. v. Kúkol 2. Nro. — Krámskí (rímskí) Kmín: cuminum sativum, römischer Kümmel: romai kömény, sarkantyú fü. *Syn.* Červení Koriander. — Lesňí (rožkowatí) Kmín: Lagoecia Cuminoides *Linn.* cuminum (*cyminum*) aggreste *vel* erraticum, wilder Kümmel, Haberkümmel: erdei (vad) kömény. — Lúčni (polní) Kmín: carum, carvi *Linn.* Mattkümmel, Feldkümmel, Karve, Karbe, Garve: mezei kömény. — Swínskí Kmin: v. gelenní Koreň. — Rimskí Kmín, v. krámskí. Zahradňí Kmín, v. Koper wlaskí.

Kmíneček, a, et nečka, m. *dem.* ex Kmínek.

kmínečkow, a, e, *adj. poss.* ex praec. v. kmínow.

kmínčin, a, e, *adj. poss.* furis (furacis) *feminae*, der Diebinn gehörig, tolvajnéé, lopónéé. *Syn.* zlodegčin. 2) mendacis

dacis feminae, der Lügnerinn gehörig, hazug aszszonyé. *Syn.* cigánčin.

Kmínek, nka, m. *dem.* ex Kmín (a): furunculus, i, m. parvus fur: ein kleiner Dieb, lopótska, tolvajotska, kis lopó, kis tolvaj. *Syn.* Zlodegček. 2) mendaculus, parum et raro mentiri solitus: ein kleiner Lügner, hazugotska.

Kmínek, nku, m. *dem.* ex Kmín (u): cuminellum. i, n. das Kümmellein, Kümmelchen: köményetske.

kmíňení, á, é, *p. c.* mendaciter (falso) dictus, a, um: gelogen, hazudt, hazudott, hamissan mondattatott. *Syn.* cigáňení. 2) deceptus, falsus: gelogen, betrogen, hintergegangen: meg-tsalattatott. *Syn.* ocigáňení. 3) cuminatus, cumino conditus: mit Kümmel bestreut (vermengt), gekümmelt: köményezett, köménnyel meghintetett, elegyített.

Kmíňeňí, á, n. furtum, i, n. Dieberei, der Diebstahl: lopás. *Syn.* Kmínstwí, Zlodegstwí. 2) mendacium, falsiloquium, i, n. dictio mendacii, mendacia: das Lügen, hazugság, hamis beszéd *Syn.* Cigáňeňí, Cigánstwí. *Syn.* Zakmíňeňí. Na Kmíňeňí (Kmínstwí) sa dať: *a*) operam dare mentiendo, sich aufs Lügen legen, sich des Lügens befleißigen: hazugságra adni magát, hazugsághoz fordulni. *b*) ope mendacii uti, sich der Lüge zum Schutze bedienen, sich aufs Lügen legen: hazugsággal élni.

kmíňiť, il, ím, V. I. *imp.* kmíň: mentiri, mendacium dicere: lügen, nicht wahr reden: hazudni, hazugságot mondani. *Syn.* cigáňiť, zakmíňiť. 2) verbis non stare: nicht Wort halten, hazudni, szavát meg nem tartani. *Syn.* cigáňiť, falšowať. 3) decipere, fallere: lügen, hintergehen, betriegen: tsalni, meg-tsalni. *Syn.* klamať, šáliť, šiditť. 4) cuminare, cumino condire *vel* perspergere: kümmeln, köményezni. *Syn.* Kmínem posipať, Kmínu dať.

Kmínka, i, f. fur *femina*, Diebinn, tolvajné *Syn.* Zlodegka. 2) mendax *fem.* Lügnerinn, hazug aszszony. *Syn.* Luhačka, Cigánka. 3) fallax *fem.* deceptrix: Lügnerinn, Betrügerinn: tsalárd (hamis) aszszony. *Syn.* Falešňica.

kmínow, a, e, *adj. poss.* furis, dem Diebe gehörig, tolvajé, lopóé. *Syn.* zlodegow. 2) mendacis (falsidici) hominis, dem Lügner gehörig, hazugé, hazug emberé, hazudóé, *Syn.* cigáňow, lúhačow.

kmínowí, á, é, *adj.* cumineus, cuminaceus, a, um: von (aus) Kümmel, kömény magos. *Syn.* rescowí, *vulg.* rascowí. Kmínowá Polewka, i. e. Kminowica: iusculum cuminaceum, Kümmelsuppe, kömény magos leves. Kmínowé Pálené, v. Kmínowica. Kmínowé Semeno: semen cumini, cuminum, Kümmelsame, köménymag.

Kminowica, i, f. crematum cuminaceum, Kümmelrosolio, kömény mag rozsólis. *Syn.* Kmínowé Pálené. 2) v. Kminowá Polewka.

kmínski *adv.* furaciter, furto: diebisch: diebischer Weise: lopóúl, lopva, tolvajúl, tolvaj módon. *Syn.* pokmínski, zlodegski. 2) mendaciter, mendacio, mendaciose: lügnerisch, hazudozva, hazugsággal. *Syn.* ciganski, luha-

hawe. 3) falso *Arnob.* falsidice, falsiloque, deceptorie: lügenhaft, lügnerisch: hamissan, hamiskodva, álnokúl, tsalárdúl. *Syn.* cigánſki, faleſňe, leſt'iwe, podwodňe.

kmínſki, á, é, *adj.* furax, cis, m. diebisch, lopó, orozó, tolvajkodó. *Syn.* zlodegſki. Kmínſká Banda: manus (caterva) furum: Diebsbande, Diebsrotte: tolvaj (zövetség sereg banda.) 2) propensus ad mendacium, mendax, cis, mendacio institutus, a, um: lügenhaft, lügnerisch, oder oft lügend: hazug, hazudozó, hamis. *Syn.* cigánſki, luhawí. 3) deceptorius, falsidicus, falsiloquus, falsus, mendax: lügenhaft, falsch, erlogen: hamis, hamiskodó, hamis beszédű, nem igaz, tsalárd, álnok. *Syn.* faleſní, leſtiwí, podwodní.

Kmínſtwí, á, n. furacitas, furandi animus (voluntas, cupido, ars): Dieberei, lopóság, tolvajság, orozás, lopó természet. *Syn.* Zlodegſtwí. 2) furtum, der Diebstahl, tolvajság. 3) mendacitas, tis, f. mendax natura: Lügenhaftigkeit, hazudozó (hazug) természet. 4) mendacium, die Lüge, das Lügen: hazugság. *Syn.* Kmíňení, Cigáňení, Cigánſtwí. 5) v. Faleſnoſt, Faleſňictwí.

Kmoter, tra, m. Compater, tris, m. patrius, i, m. pater lustricus (initialis), testis baptismi, fide iussor spiritualis, sponsor babtismalis: der Gevatter, Path: koma, kereszt atya. *Syn.* krſtní Otec (Kučitel, Porukowník.) *boh.* Kmotr, Kukogm'e na Křtu. 2) filius baptismalis (spiritualis), der Pathe, Täufling, Tauffohn: kereszt-fiú. *Syn.* krſtní Sin.

Kmoterka, i, f. *dem.* v. Kmotrička.

kmoterſki *adv.* compatrine, patrine, more compatris (patrini): gevatterisch, patmäßig: koma módra. *Syn.* pokmoterſki. *boh.* kmotrowſki.

kmoterſki, á, é, *adj.* compatrinus, patrinus, a, um; compaternalis, patrinalis, e; compaternitatem adtinens: die Gevatterschaft betreffend, komai, komaságot illetö. *boh.* kmotrowſki. Kmoterſké Peňáze, kmoterſkí peňažití Dar: donum numarium baptismale (sponsoris baptismalis, compatris): das Gevatterschaftsgeld, Gevattersgeschenk: kereszt atya ajándék, koma ajándék.

Kmoterſtwí, á, n. compaternitas, tis, f. munus testis baptismalis, testimonium (sponsio) baptismi: die Gevatterschaft, komaság. *boh.* Kmotrowſtwí, Kukogemſtwí na Křtu. *Prov.* Uſ Děťa zemřelo, Kmoterſtwí preſtalo: prole mortua patrini officium cessat. Subtracta una manu rescinditur contractus: nach dem Tode des Kindes hört die Gevatterschaft auf, meg halt a' gyermek oda (van) a' komaság.

† Kmotr, a, m. v. Kmoter.

Kmotra, i, f. patrina (compatrissa), ae, f. commater, tris, f. mater lustrica (initialis, baptismalis), testis baptismi: Gevatterinn, Pathe, Taufzeiginn; koma-aszszony, kereszt-anya. *Syn.* krſtná Matka (Maťi.) 2) filia baptismalis (spiritualis), die Pathe, Tauftochter: kereszt-leány. *Syn.* krſtná Céra.

kmo-

Kmotreňí, á, n, susceptio prolis e baptismo, exercitium compaternitatis: Ausübung der Gevatterschaft, das Heben eines Kindes aus der Taufe: kereszt vizen való tartás, komáskodás. *Syn.* Kmotrowáňí.

kmotriť, il, ím, V. I. *imp.* kmotri: suscipere prolem e baptismo, munere compatris fungi, patrinum (compatrem) agere: ein Gevatter seyn, das Kind aus der Taufe heben: kereszt vizen tartani, komáskodni, kereszt vizre vinni. *Syn.* kmotrowať. *II. rec.* kmotriť sa: patrinos se invicem nominare (vocare, compellare), mutua compatris nomenclatione uti, compatres se appellare: sich einander Gevatter nennen, komának egy mást nevezni, hínni, hívni. *Syn.* kmotrowať sa.

Kmotríček, čka, m. *dem.* ex Kmotrík: parvus compater, patrinulus: der kleine Gevatter, kis koma, komátska. *Syn.* Kmotrík. *boh.* Kmotříček. 2) filiolus baptismalis, das Pathen, Pathlein, der Täufling: kereszt-fiatska.

† **Kmotříček**, čka, m. *dem.* idem.

Kmotrička, i, f. *dem.* patrinula, parva patrina: die kleine Gevatterinn, Pathe: kis koma aszszonyka. *Syn.* Kmoterka. 2) filiola baptismalis, das Pätchen, Pathlein: kereszt-leányka, (leányotska). *Syn.* krstná Céruška.

† **Kmotřička**, i, f. *dem.* idem.

kmotričkow, a, e, *adj. poss.* parvi compatris, dem kleinen Gevatter gehörig, kis komáé, komátskáé. *Syn.* kmotríkow. 2) filioli baptismalis, dem Täufling gehörig, kereszt-fiúé.

Kmotrík, a, m. *dem.* v. Kmotríček.

kmotríkow, a, e, *adj. poss.* v. kmotríčkow.

kmotrin, a, e, *adj. poss.* patrinae, commatris, matris lustricae (compatrissae): der Gevatterinn (der Pathe) gehörig, koma-aszszonyé kereszt-Anyáé.

† **kmotřin**, a, o, *adj. poss.* idem.

kmotrow, a, e, *adj. poss.* compatris, patrini: dem Gevatter gehörig, komáé, kereszt-atyaé. *boh.* kmotrů et růw.

Kmotrowáňí, á, n. v. Kmotreňí.

kmotrowať, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: *freq.* ex komtriť. II. *rec.* kmotrowať sa, *freq.* ex kmotriť sa.

Kmotrowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kmotrowáwať, al, ám, *freq.* ex kmotrowať. II. *rec.* kmotrowáwať sa *freq.* ex kmotrowať sa.

† **kmotrowsk**í *adv.* v. kmoterskí:

† **kmotrowský**, á, é, *adj.* v. kmoterský,

† **Kmotrowstwí**, á, n. v. Kmoterstwí.

† **kmotrů** et **trůw**, owa, owo, *adj. poss.* v. kmotrow.

Kňácháňí, á, n. v. Kňákáňí.

kňáchať, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. kňákať.

Kňácháwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kňáchawať, al, ám, *freq.* kňáchať.

Kňahňa, i, f. erysipelas, atis, n. *Cels.* gutta rosacea, ignis sacer, der Rothlauf, die Rose: Szent Antal tüze, a' testnek veres hév kelése, orbántz *Par. Páp.* Aliud est žiwá Chrasta.

Kňahňe, *gen.* hěň. f. pl. v. Frizle.

Knákání, á, n. tetrinnitus, us, m. das Schnattern der Enten, gágogás, *kátsa szó. Syn.* Gágání, Knáchání. *boh.* Kachání.
knákať, al, ám, V. I. *imp.* ag: tetrinnire, *anatum more* clangere: schnattern, von Enten: gágogni, *kátsa* (rétze) *módra. Syn.* gágať, kačkať, knáchať, *boh.* káchati.
Knákáwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
knákáwať, al, ám, *freq.* ex knákať.
* Knap, a, m. v. Kadlec. 2) *boh.* v. Súkeník.
* knapčin, a, o, *adj. poss.* v. kadlečin.
* Knapení, á, n. v. Kadlečení.
* Knapisko, a, n. *contemt.* et *exagger.* ex Knap: v. Kadlečisko.
* knapiť, il, ím, V. I. *imp.* knap: v. kadlečiť.
* Knapka, i, f. v. Kadlečka.
* knapow, a, o, *adj. poss.* v. kadlecow.
* Knapowání, á, n. v. Kadlečení.
* knapowať, powal, pugem V. I. *imp.* pug: v. kadlečiť.
* knapski *adv.* v. kadlecki.
* knapskí, á, é, *adj.* v. kadlecki.
* Knapstwo, a, n. v. Kadlectwí.
Kňaz, a, m. v. Kňez.
Kňaža, ata, n. *dem.* v. Kňeza.
Kňažatečko, a, n. *dem.* v. Kňežatečko.
kňažatečkow, a, e, *adj.* v. kňežatečkow.
Kňažatko, a, n. *dem.* v. Kňežatko.
kňažatkow, a, e, *adj. poss.* v. kňežatkow.
kňažatow, a, e, *adj. poss.* v. kňežatow.
kňazčin, a, e, *adj. poss.* v. kňezčin.
Kňažíček, čka, m. *dem.* v. Kňežíček.
kňažíčkow, a, e, *adj. poss.* v. kňežíčkow.
Kňažík, a, m. v. Kňežík.
kňažíkow, a, e, *adj. poss.* v. kňežíkow.
Kňažina, i, f. v. Kňežina.
kňažinin, a, e, *adj. poss.* v. kňežinin.
Kňažisko, a, n. v. Kňezisko.
Kňazka, i, f. v. Kňezka.
kňazki *adv.* v. kňezki.
kňazkí, á, é, *adj.* v. kňezkí.
Kňažko, a, *dem.* v. Kňežko.
kňažkow, a, e, *adj. poss.* v. kňežkow.
* Kňažna, i, f. v. Kňížna.
Kňažník, a, m. v. Kňežník.
kňažníkow, a, e, *adj. poss.* v. kňežníkow.
* kňažnin, a, o, *adj. poss.* v. kňížnin.
kňazow, a, e, *adj. poss.* v. kňezow.
kňazowčin, a, e, *adj, poss.* v. kňezčin.
Kňazowka, i, f. v. Kňezka.
kňazski, *adv.* v. kňezski.
kňazskí, á, é, *adj.* kňezkí.
Kňazstwí, á, n. v. Kňeztwí.
Kňazstwo, a, n. *collect.* v. Kňeztwo.
Kňaztwí, á, n. v. Kňeztwí.
Kňaztwo, a, n. *collect.* v. Kňeztwo.
Knechtowica, i, f. saccus, culeus (culleus), i, m. *et* culeum (culleum), i, n. *Cic. Cato. Varr.* ein Sack, lederer Sack oder Schlauch im Bergwerke: bör-zsák a' bányákban. *Syn.* Kožení Mech (kožené Wreco) w Baňách.
† Knechtowice, f. idem.
† Knedl, u, m. v. Galuška.
* Knedla, i, f. *Plur. Nom.* Knedle, *gen.* dli, neb Knedel: v. Galuška.
† Knedlíček, čku, m. v. Galuščička.

† Knedlík, u, m. v. Galuška.
† Kneyp, m. v. Knip.
Kňez, a (*boh.* e), m. sacerdos, tis, presbyter, i, mysta *et* mystes, ae, m. der Priester, ein Geistlicher, olim Pfaff: pap, áldozó pap. *Syn.* Kňáž. *Usus* **Mladí Kňez**, i. e. Klerik: clericus, alumnus: junger Geistlicher, Klerik, ein geistlicher Zögling: kis pap, neveндék pap. **Nagwišší Kňez**, i. e. Pápež rímšký: summus Pontifex, der höchste Geistliche, römischer Papst: fő pap, római pápa. peronšký Kňez, flamendialis (Jovis), Flammen. Jupiterspriester, Jupiterspfaff: Jupiter papja. **Modláršký Kňez**: flamen, inis, m. *Cic. Liv.* sacrificulus, sacerdos idoli (idolicus): der Flamen, Götzenpriester, Götzenpfaff: bálvány-pap. — **Rácký Kňez**: popa: ae, m. ein Popa, ratzischer Geistlicher (Priester): rátz pap. **Zidowšký Kňez**. i. e. Rábín: rabinus, i. m. ein Rabiner, jüdischer Pfaff: Zsidó pap. *Prov.* Dobrí Kňez wždi sa učí, i. e. wždi načím sa učit: semper discendum, senesco semper multa addiscens: ein guter Geistlicher lernt immer, a' jó pap hóltig tanúl. 2) *Apud antiquos*: princeps, dominus: Fürst Herr: hertzeg, úr. *Syn.* Kňíža, Pán. *Hinc.* Kňežowec.
Kňeža, aťa, n. *dem. ex praec.* sacerdotulus, clericellus, i. m. ein kleiner Geistlicher, das Priesterchen, -lein: papotska, kispapotska. *Syn.* Kňaža, Kňažatečko, Knažatko, Kňažíček, Kňažík, Kňažko, Kňezatečko, Kňežatko, Kňežíček, Kňežík, Kňežko.
Kňežatečko, a, n. *dem.* idem.
kňežatečkow, a, e, *adj. poss.* v. kňežatow.
Kňežatko, a, n. *dem.* v. Kňeža.
kňežatkow, a, e, *adj, poss.* v. seq.
kňežatow, a, e, *adj. poss.* clericelli, dem kleinen Geistlichen gehörig, kis papotskáé. *Syn.* kňažatečkow, kňažatečkow, kňažatkow, kňažatow, kňažíkow, kňažkow, kňežatečkow, kňežatkow, kňežíčkow, kňežíkow, kňežkow.
kňezcin, a, e, *adj. poss* sacerdotalis uxor, der geistlichen Frau (Priestersfrau) gehörig, papnéé, pap-feleségéé. *Syn.* kňežcin, kňažiňin, kňazowčin, kňežiňin, kňezowčin.
Kňežíček, čka, m. *dem.* v. Kňeža.
kňežíckow, a, e, *adj. poss.* v. kňežatow.
Kňežík, a, m. *dem.* v. Kňeža.
kňežíkow, a, e, *adj. poss.* v. kňežatow.
Kňežina, i, f. v. Kňezka.
kňežiňin, a, e, *adj. poss.* v. kňežcin.
Kňežisko, a, n. *contem. et exagger.* ex Kňez. *Syn.* Kňažisko.
Kňezka, i, f. sacerdotis uxor, die geistliche Frau, Priestersfrau: papné, pap-felesége. *Syn.* Kňažina, Kňazka, Kňazowka, Kňežina, Kňezowka.
kňezki *adv.* sacerdotaliter, presbyteraliter, sacerdotali (presbyterali) more: priesterlich, nach Art der Geistlichen, priestermäßig: pap (papi) módon, papképen. *Syn.* pokňazki, kňazki, kňazski, kňezski, *boh.* kňežšky.
kňezkí, á, é, *adj.* sacerdotalis, presbyteralis, e; ecclesiasticus, a, um; sacerdotes adtinens: priesterlich, geistlich, Priesters-, die Geistlichen (Priester) betreffend: papi papot (-pokat) illető, paphoz (papok-

pokhoz) való, *vagy* tartozandó. *Syn.* kňazki, kňazſki, kňezſki, *boh.* kňežſki. *Usus.* Kňezki (kňezow) Dom: flaminia (*scil.* domus) ae, f. *Pict. ap. Gell.* Prieſtershaus, pap háza, papi ház. Kňezká Obeta: sacrificium, das Prieſtersopfer, papi áldozat. Kňezká Šata: vestis sacerdotalis, geiſtliches Kleid, papi ruha: Kňezká Sukňa i. e. Rewerenda: lacerna *Cic. Ovid. Vellej. communiter* reverenda, ae, f. der Prieſtersrock, ſchwarzer Rock, pap szoknya, reverenda. *boh.* kňežſká Sukňe.

Kňežko, a, m. *dem.* v. Kňeža.

kňežkow, a, e, *adj. poss.* v. kňežatow.

† Kňežna, i, f. v. Kňížna.

Kňežňík, a, m. magus *Apul.* necromanticus, i, praestigiator, is, m. Zauberer, garabontzás, garabontzás deák. *Syn.* Boſorak, Černokňažňík, Černokňežňík, Kňažňík.

kňežňíkow, a, e, *adj. poss.* magi, dem Zauberer gehörig, garabontzásé, garabontzás deáké. *Syn.* boſorákow, černokňažňíkow, černokňežňíkow, kňažňíkow.

† kňežňin, a, o, *adj. poss.* ecclesiastici, presbyteri, sacerdotis: dem Geiſtlichen (Prieſter) gehörig, papé. *Syn.* kňazow, *boh.* kňezůw. *Usus.* Kňazow Dom: v. kňezkí.

kňezowcin, a, e, *adj. poss.* v. kňezčín.

Kňežowes, wſi, f. pagus dominorum, Herrendorf, Úr-falú. *Syn.* kňížatſká neb pánſká Dedina, Wes.

Kňezowka, i, f. v. Kňezka.

kňezſki *adv.* v. kňezki.

kňezſkí, á, é, *adj.* v. kňezkí.

† kňežſki *adv.* v. kňezki.

† kňežſkí, á, é, *adj.* v. kňezkí.

Kňezſtwí, á, n. v. Kňeztwí.

† Kňežſtwí, n. idem.

Kňezſtwo, a, n. v. Kňeztwo.

† Kňežſtwo, a, n. idem.

Kňeztwí, á, n. sacerdotium, i, n. presbyteratus, us, m. sacerdotalis ordo, status ecclesiasticus: die Prieſterſchaft, das Prieſterthum, Prieſteramt, der geiſtliche Stand: papság, papi rend. *Syn.* Kňazſtwí, Kňaztwí, Kňezſtwí, Kňezkí (kňazkí) Staw. *boh.* Kňežſtwí.

Kňeztwo, a, n. *collect.* ecclesiastici, presbyteri, sacerdotes, ordo ecclesiaticus, sacerdotium: die Geiſtlichkeit, Prieſterſchaft, Geiſtlichen, Prieſtern: papok, papi rend, papság. *Syn.* Kňazſtwo, Kňaztwo, Kňežſtwo, Kňeži, Kňaži.

* kňezůetůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kňezow.

Kňiha, i, f. liber, bri, m. codex, cis, m. volumen, inis, n. das Buch, der Inbegriff aller Blätter: könyv, — Početná Kňiha: liber arithmeticus, Rechenbuch, szám-vetö könyv. — Ribárſká (o Ribách, o Loweňí Rib) Kňiha: halevtica, ae, f. Buch von der Natur der Fiſchen, halász könyv. Kňihu na Swetlo widat: edere librum, ein Buch herausgeben, laßen ausgehen: könyvet közre botsátani, ki-adni, kibotsátani. — Kňiha tato wčil na Swetlo priſla (wčil ge, čo wiſla): recens exiit liber iste, dieses Buch kommt eben in das Licht: iſt ganz friſch ausgegangen: most botsáttatott ki ez a' könyv; most tétetett közönségessé. — Kňihu tu welmi rád čítám: lectione huius libri mirifice capior, ich leſe ſehr gern in dieſem Buche, ezt a' könyvet igen örömest olvasom. Tu Kňihu ňikdi z Ruk nepúſ-

puſćag: hunc librum e manibus nunquam dimitte, laſe dieſes Buch niemals aus deinen Händen, ezt a' könyvet kezedből soha ki ne botsássad. *Prov.* Bol geden Mňich, mal mnoho Kňih, a newedel nič ſ ňich: v. Mňich. — Bez Kňih do Skoli, bez Peňazi do Trhu, bez Soli do Domu: haurit aquam cribro, qui discere vult sine libro: ohne Buch (wenn man kein Buch hat), kann man nichts lernen: könyv nélkül tanúlni, (pénz nélkül a' vásárba menni, só nélkül főzni) annyi, mint szitán vizet meriteni. — S Kňihi múdri, a bez Kňihi ge ňemí (ničnewí): ex libro doctus, ex capite stultus: aus dem Buche geſcheid, dem Kopfe nach unwiſſend: könyvből túdós, könyv nélkül ostoba. *Rhytmus.* Ji, hi, hi, tito Kňihí (Flaſki) wſecek mog Rozumček pomúťá (pomíla) mi: perturbant cerebrum totum mihi. 2) pars libri, volumen: das Buch, der Theil oder Abtheilung eines Buches: a' könyvnek osztállya, része, szakaszsza. *Syn.* Del. — 3) Kňiha Papíru: scapus (papirinus), liber (volumen) chartae: das Buch Papier, ein Maß des Papiers, der zwanzigſte Theil eines Rieſes: konty papiros. *vulg.* Libra Papgeru. — 4) prothocollum, i, c. commentarius actorum: Protokoll, Buch: jegyző könyv. Denná (každodenná) Kňiha: v. Denníček. Meſtſká Kňiha: index civicus, matrica civica, album (prothocollum) civicum: Bürgerbuch, Matrikel, das Stadtprothokoll: város jegyző könyve. — Prímačná a widawačná (Prigmu a Widanku) Kňiha: liber perceptionum et erogationum; codex accepti et expensi: Einnahm- und Ausgab-Buch: bevétel, is ki-adás könyve, feljegyző lajstrom. Ríchtárſká (černá) Kňiha: laterculum, i, n. das Richterbuch, biró-könyve. Rodná (krſtná) Kňiha, *vulg.* Matrika, Matrikula: matrica, matricula *Veget.* liber baptismalis, prothocollum baptisatorum: Matrikel, Taufbuch: keresztelő könyv, nemzetség könyve. Wikladačná (wikladná) Kňiha: commentarius, i, m. liber exegeticus, commentarium, i, n. Auslegungsbuch, magyarázó könyv. — Kraginſké (zemſké) Kňihi (*boh.* Dſki): tabulae regni (publicae) die Landtafeln, ország dolgáról-való könyvek ország könyvei (levelei, irási.) 5) v. Drſka. *Plur. Nom.* Kňihi, pantices, Unterbauch, kövér has potrok.

Kňihar, a, m. bibliopegus, ligator librarius, i, m. compactor, is, m. der Buchbinder, könyvkötő. *Syn.* Wazač Kňih, kterí Kňihi wáže, Kňihwazač, *boh.* Kňihař. Haec significatio est usitatissima. 2) typotčta, ae, m. typographus, i, m. impressor librorum: Buchdrucker, könyv-nyomtató. *Syn.* Kňihtlačár, Kňihtlačitel, *boh.* Kňihtiſkař, Kňihotiſkar, Impreſſor, Tiſkař. 3) bibliopola, ae, m. negotiator (mercator) librarius: Buchhändler, Buchführer: könyv-áros (árúló, kereskedő). *Syn.* Kňihkupec, Kňihpredawac, *boh.* Kňihař, Kňihprodawač.

† Kňihař, e, m. idem.

kňiharcin, a, e, *adj. poss.* bibliopegae, typographae, bibliopolae *fem.* der Buchbinderinn,

derinn, Buchdruckerinn, Buchhändlerinn gehörig: könyv-kötönéé, könyv-nyomtatonéé, könyv-árosnéé (árulónéé). *boh.* kňihařcin, impreſſorčin. (a, o).

Kňihářeň, rňi, f. v. Kňihářňa.

Kňihařeňí, á, n. v. Kňihařſtwí.

kňihařiť, il, ím, V. I. *imp.* kňihař: bibliopegum, typographumbibliopolam esse (agere): ein Buchbinder, Buchdrucker, Buchhändler, Buchführer seyn: könyv-kötönek, nyomtatónak, árosnak lenni; könyveket kötni nyomtatni, könyvekkel kereskedni. *Syn.* Kňihařem biť, Kňihi wázať, tlačiť, predáwať.

Kňihařka, i, f. uxor bibliopegi, bibliopega, ae, f. die Buchbinderinn, könyvkötöné. *Syn.* Kňihwazačka, *boh.* Kňihařka. 2) coniux typographi, typographa, ae, f. die Buchdruckerinn, könyv-nyomtatóné. *Syn.* Kňihtlačárka, Kňihtlačitelka, *boh.* Impreſſorka. 3) coniux bibliopolae, die Buchhändlerinn, könyv-kereskedöné, árosné, árulóné. *Syn.* Kňihpredawačka.

† Kňihárka, i, f. idem.

† Kňihárna, i, f. v. seq.

Kňihárňa, i, f. officina typographica, typographia, ae, f. die Buchdruckerey, Werkſtätte, könyv-nyomtató mühely, ház. *Syn.* Kňihařeň, Kňihtlačáreň, Kňihtlačárňa, *boh.* Impreſſia, Kňihárna, Tiſkárna. 2) bibliopolium, taberna libraria: der Buchladen, könyv-áros boltya, könyv-áruló bólt (ház). 3) v. Kňihowňa.

kňihařow, a, e, *adj. poss.* bibliopegi, typographi, bibliopolae: dem Buchbinder, Buchdrucker, Buchhändler gehörig: könyv-kötöé, könyv-nyomtatóé, könyv-árosé *boh.* kňihařowic, kňihařů, et řůw, impreſſorůw.

Kňihařowáňí, á, n. v. Kňihařſtwí.

kňihařowať, rowal, rugem V. I. *imp.* rug, *freq.* ex kňihařiť.

† kňihařowic, *adj. poss. omn. gen.* v. kňihařow.

kňihařſki *adv.* bibliopegarum, typographorum, bibliopolarum more: buchbinderiſch, buchdruckeriſch, buchhändleriſch: könyv-kötö, nyomtató, áros módon. *boh.* kňihařſki.

kňihařſkí, á, é, *adj.* artem bibliopegam, typographicam, librariam (seu compactores, typographos, bibliopolas) adtinens: die Buchbinderkunſt, Buchdruckerkunſt, Buchhändlerey betreffend: könyv-kötö, könyv-nyomtató, könyv-áros mesterséget illetö, ahoz való. *boh.* kňihařſkí. Kňihařſkí Krám: compactoria officina, compactorius fornix: Buchbindergewölbe, könyv-kötö bólt (bóltya). Kňihařſkí Preſ (kterím Kňihi tlačá): proelum typographicum (typothetae): Buchdruckerpreß, könyv-nyomtató sajtó, töke.

Kňihařſtwí, á, n. bibliopegia ae, f. compacturatus, us, m. Buchbinderkunſt, Buchbinderei: könyv-kötö mesterség. *Syn.* Kňihařeňí, Kňihařowáňí, Kňihwazačtwí, *boh.* Kňichařſtwí. 2) ars typographica, Buchdruckerkunſt, könyv-nyomtató mesterség. *Syn.* Kňihtlačárſtwí. 3) negotiatio libraria, die Buchführerei, Buchhändlerei: könyv-kereskedés. *Syn.* Kňihpredawačtwí.

† kňihařů et řůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kňihařow.

Kňihchranec, nca, m. v. Kňihowať.

Kňihchraňička, i, f. v. Kňihowarka.

Kňihowar, a, m. bibliothecarius, i, m. Buchverwahrer, Bibliothekarius: könyv-örzö (gondviselö). *Syn.* Kňihchranec, Kňihopatrowňík, Kňihopatrowač, Kňihowňík, *vulg.* Bibliotekár.

Kňihowarka, i, f. bibliothecarii uxor, die Buchverwahrerinn, könyv-örzöné. *Syn.* Kňihchraňička, Kňihopatrowňička, Kňihopatrowačka, Kňihowňička, *vulg.* Bibliotekárka.

kňihowí, á, é, *adj.* librarius, a, um, libros concernens (adtinens): die Bücher betreffend, könyvi, könyves, könyveket illetö, könyvekhez való. *Syn.* kňihowní. Kňihowá Polica: pluteus i, m. Bücherstelle, könyv-póltz.

Kňihowňa, i, f. bibliotheca, ae, f. Bibliothek, Bücherkasten, Bücherzimmer, Büchersal: könyvtartó hely (bólt, ház, szoba). *Syn.* Kňihářeň, Kňihárňa, Kňihowá (Kňizkowa) Kasňa, Izba, Dom. *vulg.* Bibliotéka. 2) v. Kňihárňa.

kňihowní, á, é, *adj.* v. kňihowí.

Kňihowňica, i, f. v. Kňihowarka.

Kňihowňík, a, m. v. Kňihowar.

Kňihpisač, a, m. bibliographus, i, m. author (elucubrator) librorum: Buchverfasser, Buchschreiber: könyv-iró. *Syn.* Kňihspisowatel (Powodec, Powodňík.)

Kňihpredawač, a, m. v. Kňihar 3. Nro.

† Kňihprodawač, e, m. idem.

Kňihspisowatel, a, m. v. Kňihpisač.

† Kňichkíšťak, a, m. v. Kňihar 2. Nro.

Kňichtlačár, a, m. idem.

Kňichtlačitel, a, m. idem.

Kňihwazač, a, m. v. Kňihar 1 Nro.

† Knip, u, m. v. Kragačka 1 Nro. Kowářský Knip, v. Kowářskí Struhač. Felčérský Knip, v. Felčérskí Sekač.

Kňísačka, i, f. oscillum, i, n. eine Schwinge auf einen Saile, oder Holze, die Schaukel: hintázó, hintsóka. *Syn.* Kňísawka, *vulg.* Hinčowka, Hogdačka, *boh.* Húpačka.

kňísaní, á, é, *p. c.* oscillatus, a, um: geschaukelt, geschwengt: hintázott, lógatott. *vulg.* hinčowaní, hogdaní, *boh.* húpaní. 2) v. kíwaní per omnes Nros.

Kňísáňí, á, n. oscillatio, nis, f. die Schwengung, das Schaukeln: hintázás, lógatás, ingás, mozgás. *vulg.* Hinčowáňí, Hogdáňí, *boh.* Húpáňí, Húpeňí. 2) v. Kíwáňí per omnes Nros.

kňísat, sal, sem, V. I. *imp.* kňís: oscillare, oscillo iactare: schwengen, schaukeln: hintázni, lógatni. *vulg.* hinčowať hogdať, *boh.* húpati. 2) v. kíwať per omnes Nros. *II. rec.* kňísať sa: oscillo se iactare, oscillare: sich schaukeln, hintázni, lógatni *vulg.* hinčowať (hogdať) sa, *boh.* húpať sa. 2) v. kíwať sa.

Kňísáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *boh.* Húpáwáňí.

kňísáwať, al, am, *freq.* ex kňísať. *boh.* húpáwati. *II. rec.* kňísawať sa, *freq.* ex kňísať sa. *boh.* húpáwat se.

kňísawe *adv.* pendule, oscillatorie, oscillabunde, oscillando: schwengend, schaukelnd: hintázva, lógatva. *vulg.* hinčowňe, hogdawe, *boh.* húpaw'e.

kňisawý, á, é, *adj.* pendulus, oscillabundus, oscillatorius, a, um; oscillans, tis: schwengend, schaukelnd: hintázó, lógató. *vulg.* hinčowni, hogdaní, *boh.* húpawý.

Kňísawka, i, f v. Kňísačka.

Kňísawosť, i, f. oscillatoria natura (conditio), schaukelnde (schwengende) Beschaffenheit, hintázó (lógató) tulajdonság (természet, állapot.) *vulg.* Hincownosť, Hogdawosť, *boh.* Húpawosť.

† Knitel, tlu, m. v. Kig

† Knitlík, a, m. *dem.* v. Kigček.

Kňiža, aťa, *n.* et *m.* princeps, pis, m. der Fürst, Prinz, Vornehmster: herczeg. *boh.* Kňíže.

kňížací, á, é, *adj.* principalis, e; ad Principem spectans: fürstlich, herczegi. *Syn.* kňížatský, *boh.* Kňížecí. Kňížacá Komora: fiscus, i, m. *Cic.* Öffentliche Kasse, Königliche Casse, Königliche Einkünften, Aerarium, Domaine: herczegi *vagy* királyi kamara, kintsház, tár-ház; ország *vagy* király jószága, jövedelme, pénze, kintse. A' régiek a' nagy somma pinzeket kosarakban szokták volt rakni; innen az ország *vagy* király kintseit-is azutánn Fiscusnak (kosárnak) hitták.

Kňížatečko, a, m. *dem.* ex seq.

Kňížatko, a, n. *dem.* ex Kňíža.

kňížatsky *adv.* principaliter, more Principis: fürstlich, hertzegessen, hertzegi módon, hertzegképen *boh.* kňížetsky.

kňížatský, á, é, *adj.* principalis, e; Principem attinens: fürstlich, den Fürsten betreffend: hertzeget illető. *boh.* kňížetský. Kňížatský Komorník: v. Komorník. 2) v. kňížací.

Kňížatstwí, á, n. principatus, ûs, m. das Fürstenthum, hertzegség. *boh.* Kňížetstwí.

Kňížawolenec: nca, m. v. Wolenec

Kňížečka, i, f. *dem.* ex Kňížka.

Kňížčička, i, f. idem.

† Kňíže, ete, m. et n. v. Kňíža.

† kňížecí, *adj.* *omn. gen.* v. kňížací.

Kňížečka, i, f. *dem.* ex Kňížka.

† kňížetsky *adv.* v. kňížatsky.

† kňížetský, á, é, *adj.* v. kňížatský.

† Kňížetstwí, n. v. Kňížatstwí.

Kňížka, i, f. *dem.* ex Kňiha: libellus, libellulus, i, m. das Büchlein, Büchelchen: könyvetske, kis könyv. Mala príručná (ručná) Kňížka, i. e. Príručka: manualis libellus, Handbüchlein, kézi könyvetske. 2) v. Kňiha.

Kňížna, i, f. princeps *fem.* die Fürstinn, hertzegné, hertzeg aszszony *boh.* Kňežna.

kňížnin, a, e, *adj. poss.* principis *feminae*, der Fürstinn gehörig, hertzeg aszszonyi, hertzegnéé. *boh.* kňežňin.

Knoch, u, m. na howadích Nochách: talus, i, m. *in pedibus pecorum:* Knöchel, Knorren an Füßen der Thiere: boka, láb-boka, boka tsont, *a' marháknál. Pl. Nom.* Knochi, *gen.* chow etc. In pedibus hominum hoc os vocatur Článek, Kutek, n a N o z e.

† Knofel, flu, m. *Pl. Nom.* Knofle, *gen.* low: v. Halúška. 2) v. Gomb.

† Knoflíček, čku, m. v. Gombíček.

† Knoflík, u, m. v. Gombík.

† Knoflikár, e, m. v. Gombár, Gombičkár.

† kno-

† knoflikárčin, a, o, *adj. poss.* v. gombárčin, gombičkárčin.

† Knoflikárka, i, f. v. Gombárka, Gombičkárka.

† knoflikárskí, á, é, *adj.* v. gombárskí, gombičkárskí.

† Knoflikárstwí, n. v. Gombárstwí, Gombičkárstwí.

† knoflikárůw et růw, owa, owo, *adj. poss.* v. gombárow, gombičkárow.

Knot, u, m. we Swíci: ellychnium, i, n. *Vitruv.* filum candelae, lychnus, i, m. der Docht (Dacht) im Licht: kanót, gyertya-bél. — Kálani (strúhaní) Knot: v. Lúc. — Zapalowací Knot: suscitabulum, funale, is, n. cuniculus igniarius: Zundstrick, kanót, tüz tapláló, tüz élesztö. — Zhorení Knot: favilla ellychnii, Dochtasche, verbrannter Docht: gyertya hamva. 2) do (pre) Rani: *Cels. Plin. H. N.* linamentum, *Cels. Plin. H. N.* tomentum, i. n. *Varr. Senec.* die Meißel, die Werkt, Charpie in die Wunden (der Wundärzte), so man in die Wunden drehet; Büschel, Fasern zur Wunde, Bäuschchen, Faserwerk aus Leinwand, Stopfwerk: kérö a' sebben, tépett ruha, mellyet a' borbélyok sebre tesznek. — 3) ze Šati: floccus, pannus, i, m. lacinia, ae, f. attritae vestes: der Lumpen, rongy. *Syn.* Handra. *Plur. Nom.* Knoti, *gen.* tow: *a*) ze Šat: panni, laciniae, attritae vestes: die Lumpen, Lumpenzeug, abgetragene Kleider, Stücke Zeug, oder Tuch: meg aggott (viseltt, kopott) ruhák, ringy rongy, dirib darab. *b*) na Owcách we Wlně: lana rudis, oesypum, i. n. *Ovid.* Klunker, Schafklunker, die an den Schafen hangende Unreinigkeit: mosatlan, zsiros gyapjú *Par. Páp. Syn.* Nečistota (Nezdoba) pri Wlně *boh.* etiam Chuchle, Spůnka, neb Nečistota při Wlně. 4) Medzi Ľudmi: peripsema, nihili (nauci, flocci) homo: Lumpenhund, Lumpenkerl: semmire való (kellö) ember. *Syn.* lecičo, lecikdo, ledačo, ledakdo, Trhan, Handra. *Plur. Nom.* Knoti: quisquiliae (fex) hominum, Lumpengesinde, Lumpenpack, rosz (alá-való, hitvány) emberek, az embereknek allya (allyaik) *Par. Páp.* 5) nodus, i, m. der Knopf, tsomó. *Syn.* Uzel.

Knoteček, čku, m. *dem.* ex seq.

Knotek, tku, m. *dem.* ellychniolum, i, n. ein kleiner Dacht, kanótotska, kis kanót. *Syn.* Knotík, *boh.* Knůtek.

Knotel, tlu, et tla, m. bacillus (bacillum) ligandis per messores mergitibus (manipulis, Garbeknüttel, kéve-kötö bot.

Knotíček, čku, m. *dem.* ex seq.

Knotík, u, m. v. Knotek.

Knotisko, a, n. *exaggerat. et contemt.* ex Knot.

† Knůtek, tku, m. *dem.* v. Knotek.

Kobalt, u, m. cobaltum, Kobalt, ein gewisses Halbmetall: Kobalt. *Aliud est* Galmag.

Kobčah, u, m. we Mlíně: infundibilum rotae molaris, garat a' malomban *Par. Páp.*

Koberčár, a, m. polymitarius, i, m. textor aulaeorum (tapetorum), vestiens cubicula tapetis, vestitor tapetarius: Tapezirer, Tapetenwirker, Teppichwirker, Teppichmacher: szönyeg szövö (tsináló) mester ember. *boh.* Čalouník, Koberečník. 2) negotiator aulaeorum (tapetorum), Tapetenhänd-

händler, szönyeg áros. 3) v. Pokrowčár.

kobercárčin, a, e, adj. poss. polymitariae, textricis, vel negotiatricis tapetariae: der Tapezirerinn, oder Tapetenhändlerinn gehörig: szönyeg szövőnéé vagy árosnéé. 2) v. pokrowčárčin.

Robercáreňí, á, n. v. Robercárstwí.

kobercárit, il, ím, V. I. imp. čar: polymitarium (textorem tapetarium) esse, exercere artem aulaeam (aulaeas) Curt. aulaea texere (conficere), vestire tapetis, aulaeis: tapeziren, ein Tapezirer seyn: szönyegeket szövni, tsinálni. 2) aulaeis negotiari, ein Tapetenhändler seyn, szönyegekkel kereskedni. 3) v. pokrowčárit.

Robercárka, i, f. textrix tapetorum (aulaeorum), polymitaria, ae, f. die Tapezirerinn, Tapetenwirkerinn, Teppichwirkerinn, Teppichmacherinn: szönyeg szövöné. 2) negotiatrix tapetorum, Tapetenhändlerinn: szönyeg árosné. 3) v. Pokrowčárka.

kobercárow, a, e, adj. poss. polymitarii, textoris vel negotiatoris tapetarii: dem Tapezirer oder Tapetenhändler gehörig, szönyeg szövőé, vagy árosé. boh. čalúňíků, koberečníků. 2) v. pokrowčárow.

Robercárowáňí, á, n. v. Robercárstwí.

kobercárowat, rowal, rugem V. I. imp. rug: freq. ex kobercárit.

Robercárstwí, á, n. ars polymitaria, opificium tapetiarium (aulaeum), ars texendorum aulaeorum (peristromatum): Tapezerei, Tapezirerei, Tapezirung, Teppichwirkerei: szönyeg szövő (tsináló) mesterség. Syn. Robercáreňí, Robercárowáňí. 2) negotiatio tapetaria, der Tapetenhandel, Teppichhandel: szönyegekkel-való kereskedés.

Roberček, a, et rečka, m. dem. aulaeola, ae, f. aulaeolum, tapetulum, i, n. das Tapetchen, Teppichen, ein kleiner Teppich: szönyegetske. 2) v. Pokrowček.

Robercisko, a, n. exagger. et contemt. ex seq.

Roberec, rca, m. tapes, etis, m. tapete, tis, n. et tapetum, i, n. Virg. Ovid. Plin. H. N. aulaeum, i, n. aulaea, ae, f. Curt. plur. aulaea (tapetia), orum, n. peristroma, tis, n. Tapete, Teppich: szönyeg, kárpit. boh. Čalún. Pekní Roberec: belvata tapetia, schöne Tapezerei, szép szönyeg. Sedlowí (pod Sedlo potrební) Roberec, i. e. Šabrak: sagma, atis, n. die Roßdecke, nyereg alá való szönyeg (pokrótz), tsabrag, sabrag. Turecki Roberec: aulaea attalica, (babilonica, superba): türkischer Teppich, török szönyeg, kárpit. 2) v. Pokrowec.

† Roberečník, a, m. v. Robercár.

† koberečníků et ůw, owa, owo, adj. poss. v. kobercárow.

† Robík, a, m. v. Krkawec.

Robila, i, f. caballa, equa, ae, f. die Stute, kantza, kaballa-ló. Par. Páp. vulg. Robola, boh. etiam Klisna.

† Robilák, a, m. v. seq.

Robilár, a, m. magister equariae, peroriga Varr. proriga Plin. H. N. ae, m. Stutenmeister, ein Mensch, der die Pferde bespringen läßt: lovász mester, kantza mester a' mén lovat a' kantzák közé botsátó

tó mester. *Syn.* Kobilkár. *boh.* Kobilák.

Kobilářeňí, á, n. v. Kobilářstwí.

kobilářiť, il, ím, V. I. *imp.* lat. perorigam esse (agere), ein Stutenmeister seyn, lovász-mesterkedni, lovász mesternek (kantza mesternek) lenni.

kobilárow, a, e, *adj. poss.* perorigae, prorigae: dem Stutenmeister gehörig, lovász (kantza) mesteré. *Syn.* kobilkárow.

Kobilářstwí, á, n. conditio magistri equariae, perorigatus, prorigatus, us, m. Stutmeisterei, lovasz (kantza) mesterség.

Kobilečka, i, f. *dem.* ex Kobilka.

Kobilina, i, f. Zelina: hypoglossa, ae, f. *Plin. H. N.* ruscus hypoglossum *Linn.* Haufenblatt, Kehlkraut: egértövés, tövises tsemete, *Aliud est* wolowí Chwost, et wolowé Ucho.

Kobilinec, nca, m. caballinum (stercus), i, n. Stutendreck, kantza szar.

Kobilka, i, f. *dem.* caballula, equula, vitula caballina: Stutfüllen, Stutenfüllen, eine kleine Stute: kantzátska, kis kantza. *vulg.* Kobolka. 2) v. Senní koňíček. locusta *Plin. H. N.* Heuschrecke, sáska. *vulg.* Sáška. 4) na Húslách Podstawká: ponticulus fidium, der Steg auf der Geige, hegedü támasztték.

Kobilkár, a, m. v. Kobilár. 2) *contemt.* v. Krpčár 3 Nro.

kobilkárčin, a, e, *adj. poss.* v. krpčárčin 2 Nro.

Kobilkáreňí, á, n. v. Kobilkárstwí.

kobilkáriť, il, ím, V. I. *imp.* at: v. kobiláriť. 2) v. krpčáriť 2 Nro.

Kobilkárka, i, f. v. Krpčárka 2 Nro.

kobilkárow, a, e, *adj. poss.* v. kobilárow. 2) v. krpčárow. 2. Nro.

kobilkárski *adv.* v. krpčárski 2. Nr.

kobilkárski, á, é, *adj.* v. krpčárski 2 Nro.

Kobilkarstwí, á, n. v. Kobilárstwí. 2) Krpčárstwí 2 Nro.

Koblenc, ú, m. v. Kobolenc.

† Kobliha, i, f. v. Krafla.

† Koblizka, i, f. *dem.* ex Krafločka.

* Kobola, i, f. v. Kobila.

Kobolenc, u, m. francúzké Mesto: Confluentia, ae, f. *Civitas Galliae celticae:* Koblenz, eine Stadt: koblentz, *frantzia Város.*

* Kobolka, i, f. v. Kobilka.

Kobza, i, f. isté Husle: pandura, ae, f. pandorium i, n. *Isid* bassus, i, m. die Laute, koboz, lant, öreg húrú hegedü. 2) *contemt.* pro Koba, Osoba.

Kobžeňí, á, n. lascivia *Quint.* petulantia, ae, f. lascivitas, tis, f. *Cael. Aur.* der Muthwille, Frechheit, Ausgelassenheit: tsintalanság. *Syn.* Kobziwosť.

kobziť sa, il sa, ím sa, V. I. *imp.* kobzi sa: lascivire, petulcire: muthwillig (ausgelassen, frech) seyn: schökern: tsintalankodni.

kobziwe *adv.* lascive *Martial.* lasciviter *Laev. ap. Charis.* per lasciviam *Tacit.* Muthwillig, schökerhaft, aus Muthwillen (Frechheit): tsintalanúl, tsintalanságból. *Syn.* rozpustne.

kobziwí, á, é, *adj.* lascivibundus *Plaut.* lascivulus *Laev. ap. Prisc.* lascivus, a, um: *Varr. Virg.* muthwillig schökerhaft, frech, ausgelassen: tsintalan. *Syn.* rozpustní, rozpasní.

Kob-

Kobziwost, i, f. v. Kobzeňí.

Kobzowání, a, n. pandurisatio, nis, f. das Spielen auf der Laute, lantolás.

kobzowat, zowal, zugem V. I. imp. zug: pandurizare *Lamprid.* auf der Laute spielen, lantolni.

Koč, a, m. pilentum, carpentum, i, n. rheda, ae, f. die Kutsche, der Wagen: kotsi. Krití Koč (*boh.* Kolimaha): carpentum, tecta (operta) rheda: deckter Wagen, fedeles kotsi: *Prov.* Keď máš Koč, len sa woz. Nestarag sa o druhích, len o seba samého: utere curru, de asinis nihil laborans. Suarum quisque rerum curam agat, iisque fruatur, alienarum negligens, atque incurius: sorge dich für sich selbst, laß andere fahren: gondolkodgyál tsak magadról, másokkal ne gondolly. 2) v. Kočar. 3) v. Woz.

Koča, aťa, n. *Pl. Nom.* Kočata: pullus felinus, catellus, catulus, catellulus, i, m. felicula, ae, f. catellum, i, n. eine iunge Katze, das Kätzchen, Kätzlein: matska kölyök, matska fi, matskátska, kis matska. *Syn.* Kočička, Mača, Mačička. *boh.* Kotě. 2) dlúhí Kwet na Orechu, Wrbe etc. iulus, i, m. amentum *Linn.* nucamentum, i, n. das Kätzchen an Bäumen, z. B. Weiden, Nüssen: a' diónak, füz-fának, és más fának hoszszú virágjok, berkéjek, *vagy* matska farkatskájok.

† Kočábka, i, v. Člun, Čln.

kočací, á, é, *adj.* felinus, catinus, a, um: die Katze betreffend, von Katzen: matskái, matskából-való, matskát illető. *Syn.* mačací, *boh.* kočičí. — Kočací Balšan: v. Kocurňík. Kočací Krik, i. e. Mňawčáňí; clamor felinus, Katzengeschrei, matska nyivátskolás. Kočací Ocas (Chwost): cauda felina, Katzenschwanz, matska farka. Kočacá Fagta: genus felinum, Katzengeschlecht, matska fajta. Kočacá Hlawa: caput felinum, Katzenkopf, matska fej. Kočacá Kôžka: pellis felina, Katzenfell, matska bör. Kočacá Noha: pes felinus, Katzenfuß, Katzenpfote: matska láb. Kočacá Srst: pilus felinus, Katzenhaar, matska ször. Kočacá Zelina: *a*) v. Kocurňík. *b*) v. Pížmomorské. — Kočacé Oko: oculus felis, Katzenauge, matska szem. — Kočace Sklo: argyrolithus, i, m. Gypsum lamellosum. Frauenglas, Katzenglas: matska üveg. — Kočacé Strébro: mica alba, *Plin. H. N.* das Katzensilber, matska ezüst. — Kočacé Zlato: mica flava, Katzengold, matska arany.

Kočaľnec, nca, m. excrementum (stercus, merdum) felinum, catinum: Katzenkoth, Katzendreck: matska szar. *Syn.* Kočace Howno (Legno.)

Kočaňík, u, m. v. Pížmo morské.

* Kočár, a, m. v. Korbáč.

Kočár, u, m. rheda, esseda, ae, f. essedum, i, n. die Kutsche, Kalesche, Chiese: kotsi, tzésa, német tzésa *Par. Páp.* *Syn.* lepší (počtárskí) Koč, *vulg.* Čgeza, Šgeza. 2) v. Koč.

* Kočárek, rku, m. *dem.* v. Korbáček.

Kočárek, rku, m. *dem.* rhedula, ae, f. cisiolum, i, n. eine kleine Kutsche (Kalesche), kotsitska, német tzésátska. *Syn.* Kočík, Kočáŕík.

* Ko-

* Kocárik, u, m. v. Korbáčik.
Kočárik, u, m. v. Kočárek.
* Kocáristo, a, n. v. Korbáčisko.
Kočáristo, a, n. *exaggerat. et contemt.* ex Kočár.
Kočátečko, a, n. *dem.* ex seq.
Kočátko, a, n. *dem.* parva feliculа, parvus pullus felinus: ein junges Kätzchen, kis matskátska. *Syn.* Mačátko, Mačátečko, *boh.* Kočiátko.
Koče, čow, m. pl. emporium (mercium) *Plaut. Liv. Cic.* Handlungsplatz, Markt, Marktplatz, Handlungsort: vásárló piatz, sokadalmas hely.
Kočenec, nca, m. v. Koča.
Koch, u, m. caminus tabulatus *vel* e virgultis plexus in pagensibus cubiculis, interne formatus: ein Rauchfang, deszka *vagy* sövény kürtö, kémény.
† Kocha, i, f. v. Obluba, Oblubnost, Rozkoš.
† Kocháni, á, n. v. Oblubowáni.
Kochanka, i, f. v. Lubeňica, Oblubňica, Luboštňica.
† kochati se, al se, ám se, v. óblubowat sa, luboštit.
† Kocháwáni, á, n. v. Oblubowáwáni.
† kocháwati se, al se, ám se, *freq.* v. oblubowáwat sa, luboštíwat.
Kocher, chru, m. Wrch w Elzaši: pharetrius mons, *vel* concordiae: Köchersberg, kocher hegy.
Kochisko, a, n. *exaggerat. et contemt.* ex Koch.
Kochsko, a, n. idem.
† Koči, iho, m. v. Kočiš.
Kočíček, čku, m. *dem.* ex Kočík.
† kočiči, *adj. omn. gen.* v. kačací.
Kočička, i, f. *idem.* ex Kočka: v. Koča.
Kočík, u, m. *dem.* ex Koč: rhedula, ae, f. carpentulum, pilentulum, i, n. eine kleine Kutsche, ein kleiner Wagen: kis kotsi, kotsitska. 2) v. Kočárek.
Kočiš, a, m. auriga, ae, aurigarius, rhedarius, i, m. der Kutscher, kotsis. *boh.* Kočí.
kočiščin, a, e, *adj. poss.* aurigae uxoris, aurigariae, rhedariae: der Kutscherinn gehörig, kotsisnéé. *vulg.* kočiškin.
Kočišení, á, n. v. Kočišowáni.
kočišit, il, ím, V. I. *imp.* kočíš: v. kočišowat.
Kočiška, i, f. aurigae uxor, auriga *fem.* aurigaria, rhedaria, ae. f. die Kutscherinn, kotsisné.
kočiškin, a, e, *adj. poss.* v. kočiščin.
kočišow, a, e, *adj. poss.* aurigae, aurigarii, rhedarii: dem Kutscher gehörig, kotsisé.
Kočišowáni, á, n. aurigatio, impulsio equorum, actio rhedae: das Kutschen, Kutschiren: ló-hajtás. *vulg.* Kučirowáni. 2) v. Kočišstwi.
kočišowat, šowal, šugem, V. I. *imp.* šug: agere rhedam (pilentum), aurigare, equos impellere: kutschen, kutschiren, die Kutsche regieren, die Pferde treiben: a' lovakat hajtani. *Syn.* Koňe hnat. *vulg.* kučirowat. Budem gá kočišowat; poženem gá Koňe: ego impellam equos, ich werde kutschiren, die Pferde treiben: majd én hajtom a' lovakat. 2) aurigam esse, aurigari: ein Kutscher seyn, kotsiskodni, kotsisnak lenni, *Syn.* kočišem bit.
Kočišowáwáni, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *vulg.* Kučirowáwáni.
kočišowáwat, al, ám, *freq.* ex kočišowat. *vulg.* kučirowáwat.

kočiſki *adv.* aurigarie, aurigaliter. more aurigae: kutſcheriſch, kutſchermäßig: kotsissosan, kotsismodon.

kočiſſki, á, é, *adj.* aurigalis, e; aurigas adtinens: die Kutſcher betreffend, kutſcheriſch: kotsisos, kotsisi, kotsisokat illető.

Kočiſſtwi, á, n. aurigatus, us, m. aurigatio, nis, aurigatura, ae, f. die Kutſcherei, die Kutſchersſtelle: kotsiskodás, kotsisság. *Syn.* Kočiſowáni.

Kocka, i, f. alea, tessera tesserula, ae, f. cubus, taxillus, talus, i, m. os cuboides: die Würfel zum Spielen, das Würfellein: bütke tsont, verfölye *Par. Páp.* kotzka, kotzkátska. *Syn.* Koſtka. Ná (w) Kocki ſa hrať: ludere tesseris (talis, aleis *vel* aleas) *Cic.* mit Würfeln ſpielen, kotzkára játszani, verfölyét játszani (játszom) *Par. Páp.* Kocku uhodiť (začat ſa kockowať): iacere aleam, die Würfel werfen, den Anfang Würfelſpiels machen: kotzkát vetni, kotzkázást el-kezdeni. *Tropice.* Uſ ge Kocka uchodená: jacta est alea *Suet.* es iſt gewagt, die Würfel ſind aus der Hand: már hozzá kezdettünk. Eſče sú Kocki na Stole; eſče ležá: res adhuc integra est, nondum alea iacta est: die Würfel liegen noch auf dem Tiſche; es iſt noch nicht gewagt: nem vettetett még a' kotzka, nints a' dologból még-semmi. — 2) sors, fatum, sortitio, nis, f. sortitus, us, m. etwas gewagtes, Ungewiſſes, das Riſico, Gefahr, Ungewißheit des Ausgangs, das blinde Glück, das Loos etc. kotzka, mindenféle szerentse játék, kétség, sors, veszedelem. *Syn.* Koſtka, *boh.* Loſ. Kocki (Kockami) na neco házať (*boh.* Loſ metati), k. p. na Sati: rem dare in aleam *Liv. Cic.* sortiri v. g. vestem, ire in aleam (jacere aleam) v. g. vestimenti *Liv. Suet.* sortiri, sorti committere, sortiri talis, mittere (coniicere) sortem: riſkiren, looſen um etwas, das Loos werfen über etwas: kotzkát vetni valamire, p. o. ruhára. *Prov.* Gak Kocka padne: ut sors feret, wie das Glück mit ſich bringen wird, a' hogy a' kotzka esik, a' mint a' kotzka fordúl. Zle mu Kocka padla: male ipsi successit, es hat ihm mißgelungen, fehlgeſchlagen: roszszul esett a' kotzkája. — 3) Kocka nebezpečná: alea periculosa *Horat.* ausus temerarius: eine kühne Unternehmung, oder Kühnheit, deren Ausgang vom blinden Glück abhängt, das Riskiren: merész tselekedet. — 4) tessera, tesserula, tessella, ae, f. die Würfel als Figur, z. B. in der Mathematik etc, ein viereckiges Stückchen z. B. zum Einlegen in den Fußboden: kotzka. *Syn.* Koſtka. 5) calculus (lusorius), i, m. der Bretſtein, z. B. in der Dame: játék (ostábla) kövëtske, ostábla karika. *Syn.* Wrhcáb, oſtablowi (wrhcábni) Kameň. 6) tessella, frustum angulatim praecidaneum: Würfel, kotzka szelet. Chlebowé Kocki, Chléb na Kocki pokráganí: panis frusta angulatim praecidanea: Brodwürfel, würfelig geſchnittenes Brod: kotzkára szeltt kenyér.

Kočka, i, feles (felles *et* felis, f. *Cic.* catus (cattus) *Pallad.* aelurus *Gell.* murilegus, physignatus, i, m. die Katze, matska. *Syn.* Mačka. *Usus.* Morſká Mačka: cercopithecus,

cus (cos), i, m. *Plin. H. N.* simia caudata: Meerkatze, geschwänzter Affe: tengeri matska, hoszszú farkú majom. *Syn.* chwostnatá (ocasnatá) Opica. *Prov.* Zdrawá Kočka, čo (kdo) to dočka. Kedi to bude? quando coeli? quis hoc supervivet? tarde hoc erit: wer wird das erleben? mikor lesz az? ki-éri annak a' végét? sokáig lesz az. Čo Kočka rodí to Miši lowí. Kočka barš za More preňesená, predca ken wždi mňawčí. Kočka Miši nenechá, Liška Slépek (Slepic), Straka swích krokow, a Wlk Owec: naturam expellas furca, tamen usque redibit *Horat.* Felis etiam trans mare portatus vocem non mutat. Coelum non animum mutat, qui trans mare currit: die Natur (das Naturell) läßt sich schwer ändern, Art läßt nicht von Art: a' természetet bottal verjed, még sem vered-ki. Nehéz a' természetét meg-változtatni. A' farkas meg-változtattya a' szörét, de nem a' börét, természetét. A' matska az egereket, a' róka a' tyúkokat, sem farkas elnem hadgya a' juhokat. Tsak ki-nyilatkoztattya magát a' természeti indulat. v. Straka (swích krokow etc.) Wlk zmeňí Srst etc.) — Kočku w Mechu (we Wrcci) kúpit: spem pretio emere, etwas unversichtig (die Katze im Sacke) kaufen, matskát a' zsákban venni; vaksi módon pénzen venni, a' mit ingyen adnak. Kočku w Mechu nekúpím: spem pretio non emam. W Mechu Kočki nepredáwam: loquor, quae sentio: ich führe im Munde, was mein Herz spührt (wovon mein Herz überzeugt ist): zsákban matskát nem árulok. — Magú Miši Hodi, keď (kdiž) Kočki doma neňí: sceptra (bella) gerunt mures, ubi felis non habet aedes: wenn die Katze nicht zu Hause (daheim) ist, so haben die Mäuse Kirchtag (Hochzeit.) Wo keine Katz im Hause, da führen Krieg die Mäuse: tzintzognak az egerek, ha a' háznál matskát nem éreznek.

Kockár, a, m. na Kocki: aleator, is, m. *Cic.* aleo, nis, m. Würfelspieler, Glücksspieler mit Würfeln: kotzkás, verfölyés *Par. Páp.* kotzkázó. *Syn.* Kostkár, Karbaňík, Štweták. *boh.* Kostkař. 2) aleator, fritillo ludens: Bretspieler, ostáblára-játszó (jádzó), ostáblázó. *Syn.* Kockowňík (a), Ostáblár, Wrhcábňík.

kockárčin, a, e, *adj. poss.* aleatricis, der Würfelspielerinn gehörig, kotzkásnéé, verfölyésnéé. *Syn.* kostkárčin, karbaňiččin, karbaňičin, stweraččin, *boh.* kostkaččin. 2) aleatricis, fritillo ludentis *feminae*: der Bretspielerinn gehörig; ostáblára játszónéé. *Syn.* kockowniččin, kockowňičin, ostablarčin, wrhcábňiččin.

Kockáreň, rňi, f. v. Kockárňa.

Kockárka, i, f. aleatrix, icis, f. Würfelspielerinn, Glücksspielerinn mit Würfeln: kotzkásné, verfölyésné, kotzkázóné. *Syn.* Kostkárka, Karbaňia, Karbaňička, Štweračka, *boh.* Kostkačka. 2) aleatrix, fritillo ludens *fem.* Bretspielerinn, ostáblára-játszóné, ostáblázóné. *Syn.* Kockowňička, Kockowňica, Ostablárka, Wrhcábňička.

Kockárňa, i, f. alveus (alveolus) lusorius, tabula alearis lu-

lusoria) *Coel. Aur.* fritillus, i, m. fritilla, ae, f. das Spielbret zum Würfeln, Bret zum Bretspiele: ostábla, kotzka-tábla *Par. Páp. Syn.* Kockáreň, Kockowňa, Ostabla, Wrhcábňice. *Usus.* Na Kockárňu (Kockowňu, Ostablu, Wrhcábňicu) sa hrať: v. kockowať sa 2. Nro.

kockárow, *á*, *é*, *adj. poss.* aleatoris, aleonis: dem Würfelspieler gehörig, kotzkásé, verfölyésé, kotzkázóé. *Syn.* kockowňíkow, kostkárow, kárbaňíkow, stweráčow, 2) fritillo ludentis *viri*: aleatoris: dem Bretspieler gehörig, ostáblára-játszóé, ostáblázóé. *Syn.* ostablárow, wrhcábňíkow, *boh.* wrhcábňíků.

kockárski, *adv.* aleatorie, more aleatorum: würfelspielerisch, kotzkás (verfölyes) módon. *Syn.* kostkárski, pokockárski, pokostkarski.

kockárskí, *á*, *é*, *adj.* aleatores adtinens; aleatorius, taxillatorius, talarius, a, um: die Würfelspieler betreffend, kotzkásokat (verfölyéseket) illető. *Syn.* kostkárskí.

Kockárstwí, *á*, n. aleatoria, ae, f. professio lusus alearum: die Würfelspielerei, Neigung zum Würfelspiele: kotzka játszásravaló hajlandóság. *Syn.* Kostkárstwí.

kockowaní, *á*, *é*, *p.c.* ex kockowať: tesselatus, tesselis expositus, a, um: würfelig gemacht, würfelförmig, gewürfelt: kotzkákkal ki-rakott, kotzkás. *Syn.* kostkowaní, kostkamí (kockamí) wikladaní. 2) in tesselas scissus, angulatim praecisus (praecidaneus): gewürfelt, würfelig geschnitten: kotzkára (kotzkamódra, formara) szeltt, aprított, aprítatott. *Syn.* na Kocki pokráganí, porezaní. *Usus* Kockowaná Slaňina: lardum tesselatum (tesselatim concisum), würfeliger Speck, kotzka módra szeltt (aprított) szalonna.

Kockowáňí, *á*, n. (*Nom. Verb. ex* kockowať): tesselatio, nis, f. tesselis expositio: das Würfeligmachen: kotzkázás. *Syn.* Kostkowáňí, Kockami (Kostkami) Wikladáňí. 2) in tesselas scissio, tesselatio, angulatim facta praecisio (concisio): das Würfeln, Würfeligschneiden, die Würfelige Bildung: kotzka-módra szelés (aprítás tsinálás.) *Syn.* Pokrágáňí (Porezáňí) na Kocki.

Kockowáňí, *á*, n. (*Nom. Verb. ex* kockowať sa), na Kocki: aleatoria, alea: ae, f. lusus aleae (alearis, alearius, aleatorius, talarius, taxillarius): das Würfeln, Würfelspiel: kotzka-játszás *Par. Páp.* kotzka-játék, kotzkázás. *Syn.* Kostkowáňí, Stweračeňí, Kockowá Hra. 2) na Tablu (Ostablu, Wrhcábňicu): alea, lusus aleae (fritilli): das Bretspiel, Spielen im Brete: ostábla-játszás (jadzás), ostablázás. *Syn.* Ostáblowáňí, wrhcábňá Hra, *boh.* wrhcábňí Hra. 3) jactus alearum (talorum, tesselarum, taxillorum): das Würfeln, Würfelwerfen: kotzka-vetés. *Syn.* Kocek Hádzáňí. 4) na ňeco: aleae, f. sortitio talis facta, sorti commissio (missio), sortitus, us, m. das Riskiren, Loosen, Looswerfen um etwas: valamirevaló sors-vetés, kotzkára-való vetés. *boh.* Losowáňí.

Kočkowáňí, *á*, n. vitilitigatio, *Plin. H. N.* altercatio, conten-

tentio, nis. f. pugna verbalis: die Katzbalgerei, das Katzbalgen, das muthwillige Zanken o d e r Lästern, Schikaniren: kotzódás, patvarkodás, perlődés, pörlekedés, veszekedés, szitkozódás, rágalmazás. *Syn.* Klčkowáňí, Waděňí, Zwada, Zwadliwosť.

kockowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: tesselare, tesselis exponere: würfeln, würfelig machen, mit Würfeln auslegen: kotzkákkal kirakni, kotzkázni. *Syn.* kostkowať, kockami (kostkami) wikladať. 2) in tessselas scindere (formare), tesselatim concidere, angulatim praecidere: würfeln, würfelig schneiden, in Würfeln zerschneiden: kotzkára (kotzka-módra, formára) szelni, aprítani. *Syn.* na Kocki pokrágať (porezať.) *II. rec.* kockowať sa, n a K o c k i: ludere aleis (talis, taxillis, tesseris, tesselis): würfeln, mit Würfeln spielen: kotzkázni. *Syn.* kostkowať sa, štweráčiť. 2) n a T a b l u (Ostablu, Wrhcábňicu) sa hrať: fritillo ludere, auf das Bretspiel spielen, ostáblát játszani, ostáblázni. *Syn.* ostablowať sa 3) n a (o) ň e č o: iacere aleas (talos, taxillos, tesselas) *de re;* rem dare in aleam, sorti committere, sortiri talis: ire in aleam rei, mittere sortem super rem: würfeln, die Würfel (Loos) werfen, loosen, riskiren: um etwas: kotzkát (sorsot) vetni *valamire Par. Páp. Syn.* Kocki hádzať na ňeco, *boh.* losowati.

kočkowať sa, kowal sa, kugem sa V. I. *imp.* kug sa: vitilitigare (go, avi) *Cato. ap. Plin. H. N.* altercari, contendere (pugnare) verbis: kotzódni, patvarkodni (-dom), perlödni (dem), pörlekedni, veszekedni (dem), szitkozódni (-dom), rágalmazni (zom) *Par. Páp. Syn.* klčkowať sa, waďiť sa, hrizťsa.

kockowí, á, é, *adj.* alearis, e; alearius, aleatorius, talarius, taxillatorius, a, um; aleas concernens: die Würfel betreffend, kotzkához-való. *Syn.* kockowní. *Usus.* kockowí Pohár: v. kockowňík (u.) 2) lusum aleae adtinens, das Wüfelspiel (Glückswürfelspiel) betreffend, kotzká-játékot illető. kockowá Hra: v. kockowáňí 1. Nro. 3) lusum fritilli adtinens; das Bretspiel betreffend, ostábla-játékot illető. *Syn.* ostablowí, wrhcábňí. *Usus.* kockowá (wrhcábňá) Hra: v. kockowáňí 2. Nro. kockárňá. Kockowí Pohár: v. kockowňík (u.)

Kockowňa, i, f. v. Kockárňa.

kockowňe *adv.* tesselatim, würfelig, würfel förmig: kotszkássan, kotzkázvá. *Syn.* Kockowaňe.

kočkowňe *adv.* vitilitigatorie, contentiose: muthwillig zankend o d e r lästernd; kotzódva, patvarossan, patvarkodva, perlödve, pörlekedve, veszekedve, szitkozódva, rágalmazva. *Syn.* zwadliwe.

kockowní, á, é, *adj.* v. kockowaní. 2) v. kockowí.

kočkowní, á, é, *adj.* vitilitigiosus, contentiosus, vitilitigatorius, a, um: muthwillig zankend o d e r lästernd, kotzódó, patvarkodó, perlödó, pörlekedő, veszekedö, szitkozódó, rágalmazó. *Syn.* zwadliwí.

Kockowňica, i, f. v. Kockárka.

Kočkowňica, i, f. v. Kočkowňicka.

kočkowňiččin, a, e, *adj. poss.* v. kočkárčin.

kočkowňiččin, a, e, *adj. poss.* vitilitigatricis, altercatricis: der muthwilligen Zankerinn gehörig, kotzódónéé, patvarkodónéé, pörlekedőnéé. *Syn.* zwadliweg Osobi, kočkowňičin.

kočkowňičin, á, e, *adj. poss.* v. kočkárčin.

kočkowňičin, a, e, *adj. poss.* v. kočkowňiččin.

Kočkowňička, i, f. v. Kočkárka.

Kočkowňička, i, f. vitilitigatrix, altercatrix, icis, f. muthwillige Zankerinn oder Lästererinn, kotzódóné, patvarkodóné, perlődöné, pörlekedőné, veszekedőné, szitkozódóné, rágalmazóné. *Syn.* Kočkwňica, zwadliwá Osoba.

Kočkowňík, a, m. v. Kočkár.

Kočkowňík, u *et* a, m. orca, ae, f. pyrgus, i, m. *Sidon.* fritillus, i, m. *Martial.* poculum concutiendis et iaciendis aleis: der Becher für die Würfel zum Werfen, Würfelbecher, Würfelbecherlein für die Würfel, um sie daraus zu werfen; Geschirr, woraus die Würfeln geworfen werden: Trichter zu den Würfeln: das Geschirr oder Becherchen, worinn man sie wirft: kotzkapohár, kotzkázó eszköz, mellyből a' kotzka ki-vettetik. *Syn.* kočkowí (ostablowí, wrhcábňí) Pohár, Wrhcábňica, *boh.* Kostíček, Kostík, Trichtík, Wrhcábňíce.

Kočkowňík, a, m. vitilitigator *Plin. H. N.* altercator, is, m. contentiosus homo: muthwilliger Zänker oder Lästerer, Chicaneur: kotzódó, perlődő, pörlekedő, patvarkodó, pörpatvaros *Par. Páp.* veszekedő, szitkózódó, rágalmazó. *Syn.* Zwadliwec.

kočkowňíkow, á, e, *adj. poss.* v. kočkárow.

kočkowňíkow, a, e, *adj. poss.* vitilitigatoris, altercatoris: dem muthwilligen Zänker (Lästerer, Chicaneur) gehörig: kotzódóé, pörpatvarosé. *Syn.* zwadliwcow.

Kocmúdek, dku, m. Zelina: valeriana celtica *Linn.* nardus italicum, nardum celticum: die celtische (welsche Narde, olasz (-tzeltiai) spikanárd. *Syn.* Baldrian Celtický *Aliud est* Kozlík.

Kocprd, u, m. pugio, nis, m. sica, ae, f. *Cic.* der Dolch, rövid (német) kard, dákos, handsár. *Syn.* krátkí (ňemeckí) Meč, *boh.* Tulich. *Aliud est* Meč, et Šabla.

Kocprdár, a, m. pugionem gestans, den Dolch tragend, dákos (handsár) viselő. *Syn.* Kočprdkár.

kocprdárow, a, e, *adj. poss.* pugionem gestantis, dem Dolchtrager gehörig, dákos (handsár) -viselőé. *Syn.* kocprdkárow.

Kocprdeček, čku, m. *dem. ex* seq.

Kocprdek, dku, m. *dem.* pugiunculus, i, m. siccula, ae, f. *Cic.* das Dölchen, ein kleiner Dolch: dákoska, handsárka, rövid (német) kardotska. *Syn.* Kocprdík, *boh.* Tulíšek.

Kocprdík, u, m. *dem.* idem.

Kocprdkár, a, m. v. Kocprdár.

kocprdkárow, a, e, *adj. poss.* v. kocprdárow.

Kocúr, a, m. feles (felis) *mas*, catus (cattus), i, m. der Kater (Kader), kan-matska. *Usus.* Ďiwokí Kocúr: catus sylvestris, wilder Kater, vad-matska. *Prov.* Šic Kocúr

cúr na Miſi! neſloboda k Mariſi: i. e. to neňi Sloboda: hoc non licet! Quod vetitum est, licitum esse non potest: das iſt nicht erlaubt! Laß gehen, was ohne Beweis kann nicht geſchehen: az nem szabad! Tilalmasba ne járj. 2) Ňekomu Kocúra wikať: probe de verberare (caedere, concidere) aliquem, Jemanden gut aufhauen brav (derb, recht, tüchtig) abhauen, abprügeln, abſchlagen: valakit jól fel-vágni, meg-fenekelni. Ňekomu dať Kocúra wikať: curare serio caedi aliquem, Jemanden gut aufhauen laſſen, valakit jól fel-vágatni (fel-vágattatni, meg-fenekeltetni.) Načím mu dobre Kocúra wikať: probe castigandus est; bona incisione opus habet: er muß gut aufgehauet werden, jól fel kell vágni ötet.

Kocúrček, á, et rečka, m. *dem.* ex seq.

Kocúrek, rka m. *dem.* parvus cattus, ein kleiner Kater, kis kán-matska. *Syn.* Kocúrik.

Kocúríček, čka, m. *dem.* ex seq.

Kocurík, a, m. *dem.* v. Kocúrek.

Kocurina, i, f. catti caro, das Katerfleiſch, kan-matska hús. 2) v. Pálené, Rozolíſ.

Kocúriſko, a, n. *contemt. et exaggerat.* ex Kocúr.

Kocurník, u, m. Zelina: nepeta, ae, f. *Cels.* Nepeta Cataria *Linn.* das Katzenkraut, die Katzenmünze, eine Pflanze: matska ménta fü, *Syn.* Kočačňík, Kočačí Balſan, Kočacá Zelina, Madrimačka, *boh. etiam* Kocurník, Kočičí Máta. 2) v. Pižmo morſké. *Aliud est* Mačka.

kocúrow, a, e, *adj.* catti, dem Kater gehörig, kan-matskáé.

kocúrowí, á, é, *adj.* cattinus, a, um; cattum adtinens: den Kater betreffend, vom (aus) Kater: kan-matskát illetö, kan-matskából való.

kocúrſkí, á, é, *adj.* idem.

Kočwarda, i, f. vilis potus, lora, ae, f. ein ſchlechter Trunk (Trank), rosz ital. v. Čingír. To ge len taká Kočwarda! etc.

Kodkodákáňí, á, n. cacabatio, glocitatio, gracillatio, nis, f. singultus, us, m. das Gacken, Gackſen der Hühner: kodátsolás, kodkodátsolás. *Syn.* Krákoreňí, *boh.* Kdákáňí, Krakoráňí. *Aliud est* Kwokáňí. 2) v. Blbláňí.

kodkodákať, al, ám, et čem V. I. *imp.* ag: cacabare, glocitare, glocire, gracillare: gacken, gackſen, wie die Hühner: kodátsolni *Par. Páp.* kodkodátsolni. *Syn.* krákoriť, *boh.* kdákati, krakorati. *Prov.* Kterà Slépka mnoho kodkodáče (kwoče), málo ta Wagec ňeſe: multum clamoris, parum lanae. De verbis quantumvis, de rebus quaere, ubi vis. Audax ad opus, plerumque est ignavissimus: viele Worte, wenig (kleine) Werke. Der viel ſchreit, macht wenig: valamelly tyuk sokat kodátsol, keveset tojik az. 2) v. blblať.

Kodkodákáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kodkodákáwať, al, ám, *freq.* ex kodkodákať.

* Kodoſka, i, f. v. Kokoſká.

† Kodwice, f. v. Pichláč (u.)

† Kofliček, čku, m. *dem.* v. Pohárček.

† Koflik, u, m. v. Pohár.

kogení, á, é, *p. c.* mitigatus, placatus, a, um: beſänftigt, ſanft gemacht, gelindert beruhigt:

hjgt: enyhíttetett, szelídítetett, engeszteltetett, tsendesíttetett, tsillapíttatott. *Syn.* hladení, korení, pokogení, tisení, *boh.* chláchołeň. 2) *boh.* v. dogčení.

† Kogčňí, ü. v. Dogčení. 2) v. seq.

Kogeňí, á, n. mitigatio, placatio, pacatio, sedatio, tranquillatio, nis, f. Linderung, Besänftigung, Sanftmachung, Beruhigung: enyhítés, szelídítés, engesztelés, tsendesítés, tsillapítás. *Syn.* Hladení, Koreňí, Pokogeňí, Tiseňí. *boh.* Chláchołeňí.

kogit, il, ím V. I. *imp.* kog, *cum acc.* ňekoho: mitigare, mulcere (si sum), commulcere, pacare, placare, sedare, tranquillare: besänftigen, lindern, sanft machen, beruhigen: enyhíteni, engesztelni, tsendesíteni (tem), tsillapítani (tom.) *Syn.* hladit, korit, pokogit, tisit, *boh.* chláchołiti. *Usus.* Kogit Hňew: mulcere iras *Virg. II. rec.* kogit sa, z ňečím, w ňečem: delectari re (in re) *Cic.* ergötzt werden, sich belustigen, sich ergötzen: gyönyörködni valamiben. *Syn.* oblibowat sa, *boh.* kogit se. *Usus.* S tím (w tem) sa kogím: hoc me delectat *Cic.* es ergözt mich, abban gyönyörüségem vagyon. S Kňihami (z Učeňím) sa kogím (oblibugem): libris (cum musis) me delecto, ich ergötze mich mit den Büchern, minden gyönyörüségem a' tanúlásban vagyon.

kogitedelňe *adv.* placabiliter, sedabiliter, mitigabiliter: versöhnlich, tsendesíthető-képen. *Syn.* pokogitedelňe, tisitedelňe.

kogitedelní, á, é, *adj.* mitigabilis, placabilis, sedabilis, a: versöhnlich, leicht zu besänftigen: engesztelhető, tsendesíthető, tsillapítható. *Syn.* pokogitedelní, tisitedelní.

Kogitedelnost, i, f. mitigabilitas, placabilitas *Cic.* tis, f. placabilis animus *Cic.* Versöhnlichkeit, engesztelhetőség, tsendesíthetőség. *Syn.* Pokogitedelnost, Tisitedelnost.

† kogiti, il, ím, *praes.* v. dogčit. 2) kogit. II. *rec.* kogit se: v. kogit sa.

Kogíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *boh.* Chláchołíwáňí.

kogíwat, al, ám, *freq.* ex kogit, *boh.* chláchołíwati.

Kogná, ég, f. v. Dogka.

kogňe *adv.* mitigative, mitigatorie, mitigabiliter *et* mitiganter *Coel. Aur.* placabiliter *Gell.* placatorie: besänftigend, versöhnend, lindernd: engesztelve, enyhítve, szelídítve, tsillapítva, engesztelő-képen etc. *Syn.* korňe, pokogitelňe, tisitelňe. 2) *boh.* v. dogčičňe.

kogní, á, é, *adj.* mitigativus *Coel. Aur.* mitigatorius *Plin. H. N.* placatorius *Tertull.* a, um; placabilis, e: lindernd, mildernd, leicht versöhnend oder besänftigend, dienlich zur Versöhnung oder Besänftigung: engesztelő, enyhítő, szelídítő, tsendesítő, tsillapító. *Syn.* pokogitelní, tisitelní. *Usus.* kogná (zmerná etc.) Obeta: placabilis hostia *Lactant.* kogňegšá Wec gest: placabilius est *Ter.* 2) *boh.* v. dogčiční.

Kogná Chůwa: v. Dogka.

Kohút, a, m. gallus (gallinaceus), i, m. *Cic. Varr.* der Hahn, Hühnerhahn, Haushahn: kakas. *Syn.* Kokoš. *Usus.* Wikopení (rezaní, wirezaní) Kohút: v. Kopún. Cerweni ge (rozčerweňil sa, očerweňel), gako Kohút: cancro rubicundior

dior est cocto. Incensus (inflammatus) est totus, sicut gellinaceus gallus: er ist hahnroth; roth, wie ein Hahn: veres, mint a' rák. Kdš (kdiž) Kohút spíwá) kokrha: tempore gallicinii (galli cantus), da die Hähne krähen, i. e. gegen Morgen: kakas szókor (szóláskor). *Prov.* Kohút dobrí, ňikdi nebíwá tlustí (tuční): bonus gallus nunquam est obesus, ein guter Hahn ist niemals fett, a' jó kakas soha sem kövér (mindenkor ösztövér). Nesčastní ten Dom, kde Kohút mlčí, a Slépka spíwá: male illi domui, quam non vir, sed femina regit: das ist ein elendes Haus, wo die Frau Herr ist: jaj annak a' háznak, a' hol az aszszony parantsol (viseli a' kalapot). J Kohút ge na swém Smetlisku smelší: quisque in proprio animosior. Suae quisque domi rex est. Gallus in suo sterquilinio multum (plurimum) potest. *Seneca.* In alieno timidiores omnes; in suo quisque regno ferocior, et animosior: Jedweder ist zu seinem Hause kühner: bagoly-is biró házában *Par. Páp.* kiki a' magáéban bátrabb. — Dwa Kohúti na gednem Smetlisku nezrownáwagú sa: unicum arbustum haud alit duos erithacos, zween Hunde über ein Bein, können selten einig seyn: nehezen (ritkán) alkuszik-meg két eb egy tsonton. 2) pri Ptáctwe: mas (masculus) *in volatilibus*, der Hahn, das Männchen beim Geflügel: hém, *a' repülö állatok között.* *Syn.* Samec, Samček. 3) Powetrní (weterní wetrowí) Kohút: *a*) na Dachu, na Weži: gallus in tecto indicans tempestatem, bracteaventi, pinnula versatilis, coronis tecti, ventibracteola, ventilogium, i, n. Wetterhahn auf dem Dache, ház tetején-való vitorla, kakas vitorla a' hazakon, tornyokon. *b*) i. e. nestálí, Wetrem podsití Člowek: vertumnus, homo versatilis ingenii, vertumnis natus iniquis *Horat.* levis, inconstans, varius: Wetterhahn, unbeständiger Mensch, állhatatlan (szeles) ember.

Kohúteček, čka, m. *dem.* ex seq.

Kohútek, tka, m. *dem.* pullaster, tri, m. parvus gallus. das Hähnchen, kakas tsirke *Par. Páp.* kakaska, kis (fiatal) kakas. *Syn.* Kohútík, Kokoš?k, Kokošík. 2) Kohútek na Čepe: vertibulum epistomii, der Zapfhahn, Hahn am Zapfe: tsap-kakas. Kohútek na Sude: v. Čep. 3) Kohútek na Zbrogi (na Flinte, na Pištoli etc.): instrumentum tenens pyritem, gallus pyrius: der Hahn am Schießgewehre, fegyver (puska, pistoly)-kakas.

† kohútí, *adj. omn. gen.* v. seq.

kohúťí, á, é, *adj.* e gallo gallinaceo, vom Hahne, kakasból-való. *Syn.* kohútkowí, kohútowí. *Usus.* kohuťí Zrebeň, Kameň: v. Zrebeň, Kameň. Kohútí Spew, Kohuťé kokrháňí: gallicinium, i, n. *Ammian.* galli cantus: Hahnengeschrei, das Krähen der Hähne: kakas-szó (szólás). Kohúté Pero: penna galli, die Hahnenfeder, kakas-tol.

Kohútíček, čka, m. *dem.* ex seq.

Kohútík, a, m. *dem.* v. Kohútek.

Kohúťisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kohút.
kohútkow, a, e, *adj. poss.* parvi galli gallinacei, dem Hähnchen gehörig, kakaskáé.
kohútkowí, á, é, *adj.* v. kohúťí.
kohútow, a, e, *adj. poss.* galli gallinacei (*genit.*), dem Hahne gehörig, des Hahnes: kakasé.
kohútowí, á, é, *adj.* v. kohúťí.
Kokorík, u, m. Zelina: polygonum, polygonatum (ton), i, n. *Plin. H. N.* convallaria polygonatum *Linn.* sigillum Salamonis: die Weißwurz, Salamon petséti, ports-fü. *Syn.* Ľíčidlo, *boh.* Kokořík. 2) Lesní Kokorík: tapsia sylvestris, der Heidenschmuck, vad ports-fü. *Syn.* Sart, *boh.* Ferule.
† kokořík, u, m. idem.
† kokoríkowí, á, é, *adj.* e polygonato, von (aus) Weißwurz, ports-füböl (Salamon petsétiböl) - való.
Kokoš, a, m. v. Kohút.
Kokošček, a et secka, m. *dem.* ex seq. v. Kohúteček.
Kokošek, ška, m. *dem.* v. Kohútek.
Kokošík, a, m. idem.
Kokoška, i, f. Zelina: bursa (pera) pastoris, thlaspi bursa pastoris *Linn.* lanchitis: die Hirtentasche, das Taschenkraut, Täschelkraut: pap erszénye fü, pásztor-táska fü, portzogó fü. *Syn.* pastírská Tobolka, *vulg.* Rodoška.
kokoškowí, á, é, *adj.* e bursa pastoris, aus (von) Täschelkraut, pap-erszénye füböl való.
Kokotica, i, f. Zelina: Cuscuta europea *Linn.* v. Číčidlo.
† Kokotice, f. idem.

Kokrhání, á, n. cucuritio (cucurr.), nis, f. cucurritus (cucur.), us, m. galli cantus, gallicinium, i, n. *Ammian.* das Krähen der Hähne, Hahnengeschrei: kukurikolás, kakasszó (szólás). *Syn.* Kikiríkání, Zakokrhání, Kohúťí Spew.
kokrhať, al, ám, V. I. *imp.* ag: cucurire (cucurrire) *Auct. carmin. de philom.* canere, cantare, *de gallo gallinaceo*: krähen, von dem Hahne, kukurikolni (lok) *Par. Páp. Syn.* kikirikať, zakokrhať, spiwať.
Kokrhávání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
kokrhávať, al, am, *freq.* ex kokrhať.
Kokrhel, hla, m. v. Starec.
Kokrhel, hlu, m. v. Krbík.
Koktač, a, m. v. Gachtač.
koktaččin, a, e, *adj. poss.* v. gachtaččin.
Koktačka, i, f. v. Gachtačka.
koktačow, a, e, *adj. poss.* v. gachtačow.
Koktání, á, n. v. Gachtání.
koktať, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. gachtať.
koktawcow, a, e, *adj. poss.* v. gachtačow.
koktawe *adv.* v. gachtawe.
† koktaw'e *adv.* idem.
Koktawec, wca, m. v. Gachtač.
koktawí, á, é, *adj.* v. gachtawí.
Koktawosť, i, f. v. Gachtawosť.
Kol, u, m. palus, i, m. der Pfal (Boz), karó. *boh.* Kůl. *Usus.* Plotní Kol: sudes, is, f. Zaunstock, Zaunpfal, die Palisade: sövény (palánk) karó. *Plur. Nom.* Koli, *gen.* low: vallus, i, m. das Pfalwerk, die Palisaden: palank-karók. *boh.* Stacheti. 2) mostní Kol, na kterím Most stojí: sublica, vacerna, ae, f. statu-

tumen, inis, n. Brückkopf, Brückenpfal, Pfal, wenn er etwas tragen muß, z. B. die Brücke; Pfeil: hid-láb, vizbe le-vertt tzövek. *vulg.* Pal, *boh.* Kůl.

Koláč, a, m. (*boh.* e) torta, placenta, ae, f. *Hor.* libum, i, n. *Cato.* Kolatschen, der Kuchen gebackener aus Mehl), Fladen: kaláts. *vulg.* Caletka. *Usus.* Koláč lekwárowí: v. Lekwárowník. K. makowí: v. Makowník. K. pletení: v. Mrwaň. Sirowí Koláč: v. Sirowník. K. smažení (pražení): v. Buchta. K. smetánkowí: v. Smetaňík. *Prov.* Bez Práce nebíwagú Koláče. Žáden bez Práce negí Koláče. Žádnému pečení Holub do Ust newletí, komu sa leňí, ten nic nedohoňí. Komu sa neleňí temu sa zeleňí: Dii facientes adjuvant. Dii laboribus omnia vendunt. Non cubat in molli veneranda scientia lecto; nec tibi per ventos assa columba venit. Ora et labora, dabit tibi Deus omnia bona: Gott hat uns die Hände nicht umsonst gegeben. Es fliegt keinem eine gebratene Taube ins Maul. Wer zu Ehren kommen will, muß etwas leiden: Istenis munkára fizet. Imádkozzál, és dolgozzal, meg-áld Isten minden jókkal. v. Holub, leňík sa.

Koláčár, a, m. v. Koláčkár.

koláčárčin, a, e, *adj. poss.* v. koláčkárčin.

Koláčáreňí, á, n. v. Koláčkáreňí.

koláčárik, il, ím V. I. *imp.* čar: v. koláčkárik.

Koláčárka, i, f. v. Koláčkárka.

koláčarow, a, e, *adj. poss.* v. koláčkárow.

koláčárskí, á, é, *adj.* v. koláčkárskí.

Koláčárstwí, á, n. v. Koláčkárstwí.

Koláček, čka (*boh.* čku), m. *dem.* tortula, placentula, ae, f. das Kolatschchen, Küchelchen: kalátska, kalátsotska. *Syn.* Koláčík, *vulg.* Calkička. *Usus.* Apatekárskí Koláček, i. e. Trocisek: trochiscus, i, m. *Coel. Aur.* Apothekerküchelchen, kleine runde Figur bei Arzneien: trotziskos, apró kerékded pogátsátska a' patikában. Apatekárské Koláčki, i. e. Trocisky: trochisci etc. Okruhlí Koláček: *a*) v. Báles, Pagáč. *b*) v. Pampuška, Šiška 3. Nro.

Koláčiček, čka, m. *dem.* ex seq.

Koláčík, a, m. v. Koláček.

Koláčkár, a, m. tortarius, tortularius, placentarius (*pistor*), i, m. Kuchenbecker, Kolatschenbecker: kalátssütö, kalátsos. *Syn.* Koláčár, *vulg.* Caletkár, Caltár, *boh.* Koláčník. 2) libarius *Senec. negotiator* tortarius, placentarius: der Kuchenmann, Kuchenverkäufer, Kuchenhändler, Kolatschenmann, Kolatschenverkäufer: kaláts-árúló (áros.) *Aliud est* Lahodkár cupedinarius.

koláčkárčin, a, e, *adj. poss.* pistricis placentariae, tortariae: der Kuchenbeckerinn (Kolatschenbeckerinn) gehörig, kaláts-sütönéé. *vulg.* caletkárčin, caltarčin 2) libariae, negotiatricis tortariae, placentariae: der Kolatschenverkäuferin (dem Kolatschenweibe, Kuchenweibe) gehörig, kalátsárosnéé (árúlónéé.) *Syn.* koláčárčin, *boh.* koláčníčin.

Koláčkáreňí, á, n. v. Kolačkárstwí.

koláčkárik, il, ím, V. I. *imp.* kar: tortis (tortulis, placentis) negotiari libarium esse, tortulas

tulas distrahere: mit Kolatschen (Kuchen) handen, dieselbe verkaufen: kaláts-sütéssel kereskedni, kalátsot árúlni. *Syn.* kolačárik, koláče predawak, s kolačkami kupčik, *vulg.* caletkárik.

Kolačkárka, i, f. *pistrix* tortularia, placentaria, ae, f. Kolatschenbeckerinn, Küchenbeckerinn: kaláts-sütöné. 2) libaria, *negotiatrix* tortaria, distractrix tortularum: das Kuchenweib, Kolatschenweib, die Kolatschenverkäuferinn, Kuchenhändlerinn: kaláts-árósné (árúloné), kalátsosné.) *Syn.* Kolačárka, *vulg.* Caletkárka, Caltárka, *boh.* Koláčňice. *Aliud est* Lahodkárka.

kolačkárow, a, e, *adj. poss.* tortarii *pistoris*, dem Kolatschenbecker (Kuchenbecker) gehörig, kaláts sütöé. 2) libarii, tortularii (placentarii) *negotiatoris*, dem Kolatschenmanne Kuchenmanne, (Kuchenverkäufer) gehörig, kaláts árosé. *Syn.* kolačárow, *vulg.* caletkárow, caltárow, *boh.* koláčňíků.

kolačkárſkí, á, é, *adj.* tortarius, tortularius, placentarius, a, um; tortarios (tortularios) adtinens: die Kolatschenhändler oder Kuchenbecker betreffend: kaláts sütöket *vagy* árúlokat illető, *Syn.* kolačárſkí, *vulg.* caletkárſkí, caltarſkí. *Usus.* kolačkárſké Pekarſtwí neb Predawačtwí, v. Kolačkárſtwí.

Kolačkárſtwí, á, n. pistura *vel* negotiatio tortularia (placentaria), Kolatschenbeckerei (Kuchenbeckerei) oder Kolatschenhändlerei der Kuchenhandel: kaláts sütéssel-való kereskedés. *Syn.* Kolačáreňí, Kolačkareňí, Kolačárſtwí, Koláčkárſké Pekarſtwí neb Predawačtwí, *vulg.* Caletkárſtwí, Caletkáreňí, Caltárſtwí.

koláčkowí, á, é, *adj.* tortas concernens, die Kolatschen (Kuchen) betreffend, dahin gehörig: kalátshoz valo. *Syn.* koláčowí, *vulg.* caletkowí, caltowí. *Usus.* koláčkowí Plac, Rinek: forum tortularium (placentarium), Kolatschenmarkt, Kuchenplatz: kaláts-árúló piatz. 2) ex torta, e tortulis: von (aus) Kolatschen (Kuchen): kalátsból-való. Koláčkowá Kaſa: puls placentaria, Kolatschenmus, kaláts-kása.

† Koláčňíce, f. v. Kolačkárka.

† koláčňičin, a, e, *adj. poss.* v. kolačkárčin.

† Koláčňík, a, m. v, Kolačkár.

† koláčňíků, et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kolačkárow.

Kolag, e, f. orbita, ae, f. *Cic.* das Gleis (Geleise) des Wagens, Wagengleis, Wagengeleise, Wagenleise, Wagenspur, Karrengleis: kátyú, kerék-vágás. *Syn.* Kolaga, *boh.* Koleg. *Usus.* Po Kolagi iſt, wezt: insistere orbitae, viae: nach dem Gleise gehen, fahren: a' nyomon menni. S Kolagi wichádzat, wiſt, wen uderit: exorbitare, orbitam deserere (excedere): aus dem Wagengleise ausgehen, ausfahren: az útból ki-menni. 2) *tropice*: vestigium, exemplum, i, n. die Spur, das Beispiel: nyom, nyomás, nyomdok, példa. *Syn.* Slak, Slapag, Příklad. *Usus.* Do ňegakeg Kolage uderit; ňekoho naſledowat. vestigiis alicuius insistere, exemplum alicuius sequi: Jemanden nachfolgen, valakinek nyomdokit követni.

Kolaga, i, f. idem.

Kolagečka, i, f. *dem. ex seq.*

Ko-

Kolagka, i, f. *dem.* orbitula, parva orbita: ein kleines Gleis des Wagens, kátyútska, kerék-vágásotska.

kolagnatí, á, é, *adj.* orbitosus, a, um *Catalect. Virg.* voller Wagengeleise, kátyús, kerék-vágásos, kerék-vágassokkal tellyes. *Syn.* plní Kolagí. *Usus.* Kolagnatá Cesta: orbitosa via, Wagengeleise voller Weg, kátyús út.

† Kolar, u, m. v. Mantlík.

Kolár, a, m. faber (opifex) rotarius, carpentarius, carrucarius, plaustrarius, rhedarius, i, m. Wagner, kerekes, kerék gyártó, kollár.

† Kolář, e, m. idem.

kolárčin, a, e, *adj. poss.* rotariae, carpentariae, carrucariae, plaustrariae, rhedariae: der Wagnerinn (des Wagners Weibe) gehörig, kerekesnéé, kerék-gyártónéé, kerék gyartó-feleségéé.

† kolářčin, a, o, *adj. poss.* idem.

† Kolárek, rku, m. *dem.* ex Kolár: v. Mantlíček. 2) v. Golíček, Golírček.

Koláreňí, á, n. v. Kolárstwí.

koláriť, il, ím, V. I. *imp.* kolar: rotarium (rhedarium, plaustrarium) esse, exercere opificium rotarium (rhedarium, plaustrarium): ein Wagner seyn, kerék-gyárto mesterséget űzni, kerekeskedni, kollárkodni. *Syn.* kolárem biť.

Kolárka, i, f. rotaria, carpentaria, currrucaria, plaustraria, rhedaria, ae, f. die Wagnerinn, des Wagners-Weib: kerék-gyártóné, kerekesné kollárné, kerék gyártó felesége.

† Kolářka, i, f. idem.

kolárow, a, e, *adj. poss.* fabri rotarii, carpentarii, currucarii, plaustrarii, rhedarii: dem Wagner gehörig, kerekesi, kolláré, kerék-gyártóé. *boh.* kolářowic kolářů et ůw.

Kolárowáňí, á, n. v. Kolárstwí.

kolárowať, owal, ugem, *freq.* ex koláriť.

† kolářowic *adj. omn. gen.* v. kolárow.

kolárskí *adv.* rotariorum (carpentariorum, plaustrariorum) more: wagnermäßig, wagnerisch: kerék-gyártó módon. *Syn.* pokolársky.

kolárskí, á, é, *adj.* rotario (rhedarios, plaustrarios) adtinens: die Wagner, oder das Wagner Handwerk betreffend: kerék-gyartókat illető, kerék-gyártó mesterséghez-való.

† kolářský, a, e, *adj.* idem.

Kolárstwí, á, n. opificium rotarium (carpentarium, carrucarium, plaustrarium rhedarium): das Wagnerhandwerk, die Wagnerei: kerék gyártó mesterség, kollárság. *Syn.* Koláreňí, Kolárowáňí, Kolárské Remeslo.

† Kolářstwí, n. idem.

† kolářů, et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kolárow.

Kolba, i, f. certamen, nis, n. der Kampf, Streit: veszekedés. *Syn.* Bitka, Ruwačka, Sarmowáňí. *boh.* Potikáňí. 2) *boh.* Črpák. 3) v. Ampula.

† Kolbička, i, f. v. Črpaček.

† Kolčawa, i, f. v. Lasica.

Kolček, a, et lečka, m. *dem.* ex Kolek: claviculus ligneus, paxillus: hölzerner Nagel, spehely. 2) Kolček na Huslach, na Kolowrate, etc pre Struni: epitonium *Varr.* verticillum, verticulum *Coel. Aur.* i, n. verticula, ae, f. *Lucil.* verticillus *Plin. H. N.* verticulus *Solin.* i, m. der Würbel am Saiteninstrumente, an musikalischen Instrumenten, zum Sai-
ten=

Digitized by Google

tenſpielen: koboz, hegedű szege, koboznak, hegedűnek fel-tekerő kereke (szege.) 3) parvus palus, ein Pfälchen, kleiner Pfal: karótska: *Syn.* Koleček, Kolíček. 4) ridicula, ae, f. ein kleiner Pflock, kiskaró, karótska.

† Kolebka, i, f. v. Kolíſka.

† kolební, *adj. omn. gen.* v. kolíſkowí.

Kolec, lca, m. pugil, is, m. Kämpfer, bajnok, ököllel küszködö. *Syn.* Šarmowník, Zápaſník.

Koleček, čku, m. *dem.* v. Kolček 2. et 3. Nris.

Kolečkár, a, m. carruli trusatilis agitator, burdonarius, pabonarius, i, m. Karrenſchieber, talitskás, talitskázó. *Syn.* Tačkár, Talićkár, *boh.* Kolečník.

kolečkárkáčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Kolečkárka, i, f. carri trusatilis (uniroti) agitatrix, burdonaria, pabonaria, ae, f. Karrenſchieberinn, talitskásné, talitikazóné. Tačkárka, Talićkárka, *boh.* Kolečnice.

kolečkárow, a, e, *adj. poss.* ex kolečkár.

Kolečko, a, n. *dem.* v. Koleſko. 2) na Okně: orbiculus *fenestrae*, das Scheibchen am Fenſter, kerekes üveg az ablakban. *Syn.* Šiba, Šibka. 3) na Prſte: annulus, annellus, parvus circulus *in digito:* der Ring, das Ring, das Ringel, Ringelchen: karikátska, kiskarika az ember újján. *Syn.* Obručka, Karíka, Prſteň, *boh.* Kotúč, Kotúček. 4) Střelace (ſtrelné) Kolečko, do kterého ſtrélawagú: circulus, discus, orbis *sclopetarius:* die Scheibe, darnach man ſchießt: lövöldöző kerék. *Syn.* ſtrelacá Šiba, *boh.* Terč. 5) Kolečko (Wípuſtek) na Štete: umbo, nis, m. *Liv.* in medio insignis protuberantia: der Buckel mitten im Schilde, tzimer közepin-való búb. *Syn.* Hrb wyproſtred Címeru. 6) na Wreteně: spondylus, verticillus, i, m. *Plin. H. N.* verticillum, verticulum, i, n. der Wertel (Wirtel) um der Spindel, pereszlen, fonó-kerék, orsó-pergető, orsóra függesztö nehéz gomb. *Par. Páp.* *Syn.* Preſlen, Preſlínek. 7) burdo *Par. Páp.* pabo *Scheller.* nis, m. carrulus *vel* carrus trusatilis (uuirotus), vectabalum, vectorium trusatile, unirotum, i, n. unirota, ae, f. der Schiebkarren, Schubkarren, die Schiebkarre, Schubkarre; talitska, torbontza, egy kerekü talyiga. *Par. Páp.* *Syn.* Táčki, Talički, *boh. etiam* Kotúč. *Aliud est* Kára, et Tragač, Schiebbock.

Kolečkowáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *Syn.* Tačkowáňí, Talićkowáňí.

kolečkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: agere (ducere) carrulum trusatilem. vehere aliquid pabone: karren, etwas mit der Schiebkarre führen: talitskázni, talitskát tolni, valamit a' talitskán vinni. *Syn.* táčkowať, na Talićkách wezť (wożiť), talićkowať. II. *rec.* kolečkowať ſa: pabone vehi, karren mit dem Schiebkarren fahren, talitskázni, a' talitskán vitetni. *Syn.* táčkowať ſa, talićkowať ſa.

kolečne *adv.* v. okrubľe.

kolečni, á, é, *adj.* v. okrublí.

† Kolečnice, f. v. Kolečkárka.

† kolečníčin, a, o, *adj. poss.* v. kolečkárčin.

† Ko-

† Kokečňík, a, m. v. Kolečkar.
Koleda, i, f. benedictio domorum circa festum trium Regum institui solita, *vulg. Coleda:* Koleda, koleda, koledálás. *Syn.* Koledowáňí.
Koledowáňí, á, n. v. Koleda.
koledowat, dowal, dugem, V. I. *imp.* dug: benedicere domos. koledíren, koledálni.
Koleg, e, f. et m. v. Kolag. 2) v. Koleǵ (u).
Koleǵ, a, m. Collega, ae, m. *Cic.* consors officii *vel* dignitatis: Amtsgenosse, Amtsgehülfe, College; kalandos társ, tiszti társ. *Syn.* Spolutowariš, úradní Towariš, Spoluradňí. *Plur. Nom.* Koleǵi, *gen.* ǵow: collegae, Amtsgenossen, Collegen: kalandos társak *Par. Páp.*
Koleǵ, u, m. collegium, ii, n. Kollegium, gyülekezet, tzéh, társasság.
Kolek, lka, m. Riba: gobio, nis, m. *et* gobius, i, m. *Ovid. Plin. H. N.* Cyprinus gobio *Linn.* Gründling, Kresse; kótzhal, korsó-hal. *Syn.* Hlawač, Kolík (a).
Kolek, lku, m. *dem.* ex Kol: palus, i, m. der Pfal, karó. *Syn.* Kolík. 2) paxillus, i, m. ridicula, ae, f. der Pflock, hasáb-karó. *Syn.* Koléček, Kolík. 3) conus, i, m. pyramis, dis, f. der Kegel, teke, kugli. *boh.* Kuželka. Kolki stawať, postawowať, postawiť (*boh.* Kuželki, staw'et, postawiť): conos statuere, pyramides apponere: Kegel aufsetzen, kuglit fel-tenni, fel-állítani. Na (w) Kolki sa hrať (*boh.* Kuželki hráť): conis (pyramidibus) ludere, Kegel scheiben, kuglira játszani, kuglízni. Kolki zrážať, zrážowať, zraziť, wálať, poraziť, hádzať, porážať, zwálať, zwalowať, zwaliť (*boh.* Kuželki porážet): conos dejicere (evertere), Kegel umwerfen, kuglit le-ütni, le-verni. 4) Weslowí Kolek: v. weslowí Krúžek.
Kolem, *instrum.* ex Kolo.
kolenački *adv.* genuflectendo, genu (poplite) curvato (flexo), flexis genibus: kniend, térden állva, térdepelve. *Syn.* kolenský, klečici, *vulg.* klačaci, klačúci. Kolenački prosiť: genibus flexis rogare, kniend bitten, térdepelve (térden-állva) esedezni, kérni.
Kolenečko, a, n. *dem.* ex Kolenko.
Koleňisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Koleno.
Kolenko, a, n. *dem.* geniculum, i, n. parvum genu: das kleine Knie, térdetske, kis térd. 2) geniculum, i. n. *in herbis:* der Knoten am Halme, z. B. des Getreides: bötkö, íz a' fű (gabona) száron. *boh.* Kolínko.
kolenní et kolenňí, á, é, *adj.* genicularis, e: das Knie betreffend, térdi, térdhez való, térdet illető. Kolenná Číška: v. Číška (*dem.* ex Číša.) 2. Nro.
Koleno, a, n. genu, u, n: das Knie, térd. Kolena podemnú klesagú (klesnú), nosiť ma wíc, a mňe slúžiť nechcú: deserunt me genua, die Knie brechen mir, sie wollen mich nicht mehr tragen: nem birnak már a' lábaim, oda vannak a' térdeim. Dokad sú Kolena pewné: dum virent genua *Hor.* dum adhuc viget aetas: so lange ich frisch, und lebhaft bin: még erőmben (jobb koromban) vagyok, lészek. Do Kolena otworením biť: late apertum esse, thürangelweit offen stehen, tárva lenni, tárig, nyit-

va lenni. Do Kolen otworené Dwere: late patens porta. Do Kolen otworiť (*boh.* do Koreň otewřiť): patefacere, pandere: ganz öffnen, aufmachen: tárig nyitni, ki-terjeszteni, ki-nyilatkoztatni. 2) progenies, ei, f. stirps, is, f, generatio, nis, f. gradus consanguineitatis *vel* affinitatis: das Glied der Verwandschaft, nemzetség, atyafiság, *vagy* sógorság iz, ág, garádits. *Syn.* Pokoleňí. Až do tretého Kolena: ad tertium gradum, ad tertiam generationem usque: bis ins dritte Glied, harmadik ágig, izig.

kolenſki *adv.* v. kolenački.

Koleſko, a, n. *dem.* rotula, ae, f. ein Rädchen, Rädlein: kereketske, kis kerek. *Syn.* Kolečko, Kolko. 2) v. Kolečko per omnes Nros.

koleſňiččin, a, e, *adj. poss.* v. kolárčin.

Koleſňička, a, f. v. Kolárka.

Koleſňik, a, m. v. Kolár.

koleſňikow, a, e, *adj. poss.* v. kolárow.

Koleſo, a, n. rota, ae, f. das Rad, kerék. *Syn.* Kolo. Studňičné Koleſo: *a*) hydraulum, rotatum haustrum, aquarium: Schöpfmaschine, Brunenmaschine: víz merítő kerék. *Aliud est.* ſtudňičňí zwod. *b*) rota putealis. Brunenrad, kútkerék. Cigánſké Koleſo: gyratio (versatio) sui in rotam, radförmige Herumdrehung seiner selbsten: tzigány kerék vetés, türés hányás. Cigánſké Koleſa lámať: in rotam se versare, circum agere, gyrare: sich radförmig drehen, herumwälzen: tzigány kereket vetni, törni, hányni. *Aliud est.* Kotrbanec urobiť. Na Koleſo odsúdiť: lumbifragio damnare, rotae supplicium in aliquem statuere: jemanden aufs Rad verurtheilen: kerékre itélni. Koleſem lámať ňekoho: rota contundere (elidere frangere) aliquem: rädern, mit dem Rade zerschmettern einen Missethäter, valakit kerékben törni. *Prov.* Páté Koleſo: sapientum octavus, quinta rota in curru: das fünfte Rad im Wagen, tizen harmadik apostol. Co pátého Koleſa k Wozu potreba? quid cani cum balneo? wozu der Unnützige? minek az ötödik kerék a' kotsiba? Wrzga Koleſo, prepil Kočiſ Sadlo: rota plaustri male uncta stridet, das Rad klirrt, wenn es der Kutscher nicht schmiert: tsikorog a' kerék, meg itta a' kotsis a' háj árrát (hájnak az árát) *Par. Páp.* Pozorug (obledag ſa) na zadňé Koleſa: finem vitae specta. Nondum omnium dierum sol occidit. Quidquid agis, prudenter age, et respice finem. Hyems quam longa sit? cogita: was du thust, thue vorsichtig, und bedenke das Ende. Sey sparsam, der Winter währet lang: minden botnak a' végén a' feje. Minden dolgaidnak (tselekedeteidnek) végére (ki-minetelére) tekénts. v. Klobáſa. (Wic Dňow, než Klobáſ). Lamú ſa mu Koleſa: i. e. blázňí ſa: mente turbatur, delirat: er wird närrisch, elméjében bódúl. 2) v. Kolo 2 et 3 nris.

* Kolgenečko, a, n. v. Kolenečko.

* Kolgenko, a, n. v. Kolenko.

* Kolgeſko, a, n. v. Koleſko.

Kolí, á, n, *Collect.* i. e. Kolí, *gen.* low: sublicae, arum, f. *pl.* pali, orum, m. pl. die Pfäle, karók.

* Ko-

* Koliander, dru, m. v. Koriander.
* koliandrowí, á, é, *adj.* v. koriandrowí.
Koliba, i, f. casa, ae, f. tugurium, gurgustium, i, n. altegiae, arum, f. die Bauerhütte, das Hinterhause: kaliba, kalyiba, kútya, kunnyó. *Syn.* Chalupa.
† Kolíbač, e, m. v. Kolisač.
† Kolíbačka, i, f. v. Kolisačka.
† Kolíbáňí, n. v. Kolísáňí.
† kolíbači, al, ám, v. kolísač.
† Kolíbáwáňí, n. v. Kolisáwáňí.
† kolíbáwači, al, ám, v. kolisáwač.
Kolibečka, i, f. *dem.* ex Kolibka.
† Kolibečka, i, f. *dem.* v. Kolisečka.
Kolibka, i, f. *dem.* ex Koliba: casula, tuguriolum: Bauerhütchen, kalyibátska, kunnyótska.
† Kolíbka, i, v. Kolíska.
† kolíbní *adj. omn. gen.* v. kolísní.
† Kolíbnička, i, f. v. Kolisačka.
† Kolíbník, a, m. v. Kolisač.
Kolíček, čku, m. *dem.* ex Kolík. v. Kolček.
† kolik *adv.* v. kolko.
Kolík, a, m. Riba v. Kolek (lka.)
Kolík, u, m. v. Kolek (lku.)
Kolika, i, f. passio illiaca (colica) die Kolik, das Magengrimmen: has rágás. *Syn.* Žráňí.
† kolikátí, á, é: *adj.* v. kolkí.
† kolikduchí, á, é, *adj.* kolkonásobní.
† koliker í, á, é, *adj.* v. kolkorí.
* kolikerikolwek, v. kolkoríkolwek.
† kolikí, á, é, *adj.* v. kolkí.
† kolikkoli, v. kolkolwek.
† koliknásobní, á, é, *adj.* v. kolkonásobní.
† kolikrát, v. kolkokrát.
† kolikráterí, á, é, *adj.* v. kolkokrátorí.
† kolikrátkoli, v. kolkokrátkolwek.
† Kolimacha, i, f. v. Zintow, krití Koč.
Kolín, a, m. Mesto pri Ríne: Agrippina, Colonia agrippiensis, *Civitas Germaniae*: Cöln am Rheine, kolónia, Rajna vizi németh város. 2) w Čechách: Colinium, Kolin, eine Stadt im Kurzimmer Kreise: kolín, *tseh város.*
Kolínčan, a, m. Coloniensis homo, ein Kölner, koloniai ember. *Plur.* Kolínčani (*boh.* Kolinští): colonienses Cives, die Kölner, kolóniaiak, kolóniai polgárok.
kolínčančiň, a, e, *adj. poss.* Coloniensis *feminae*, der Kölnerinn gehörig, kolóniai aszszonyé.
Kolínčanka, i, f. Coloniensis *femina*, eine Kölnerinn, kolóniai aszszony.
kolínčanow, a, e, *adj. poss.* Coloniensis hominis (civis), dem Kölner gehörig, kolóniai emberé.
Kolínček, nečku, m. *dem.* parvus napus. eine kleine Steckrübe, das Steckrübchen: karó répátska. *boh.* Kolníček.
Kolínek, nku, m. napus, i, m. *Colum.* Brassica napus Linn. die Steckrübe, karo répa. *Syn.* Kolínkowa (turčánská) Repa, *boh.* Kolník.
† Kolinko, a, n. v. Kolenko.
kolínkowí, á, é, *adj.* napinus, napeus. a, um; napum adtinens: die Steckrübe betreffend, karó répát illető, ahozvaló.

való. Kolínkowá (dlubá) Repa: v. Kolínek. Kolínkowá Kola (Zem): v. seq.

Kolínkowiſko, a, n. napina (*scil.* terra), ae, f. *Colum.* das Steckrübenfeld, karó répa föld. *Syn.* Kolínkowá Zem.

† Kolínkowiſſte, n. idem.

kolinſki *adv.* more coloniensi, cölniſch, kolóniai módon. *Syn.* pokolinſki.

kolínſkí, á, é, *adj.* coloniensis, e: cölniſch, cölner: kolóniai.

† Kolínſkí, m. pl. v. Kolínčan.

Koliſač, a, m. agitator cunarum, der Wieger, böltsö ingató, ringató. *boh.* Kolíbač, Kolíbňík.

koliſaččin, a, e, *adj. poss.* ex *seq.*

Koliſačka, i, f. agitatrix cunarum, die Wiegerinn, böltsö ingatoné, ringatóné. *boh.* Kolíbačka, Kolíbňice.

kolíſani, á, é, *p. c.* in cunis agitatus, a, um: gewiegt, ingattatott, ringattatott. *boh.* kolíbán.

Kolíſáňí, á, n. agitatio cunarum, infantis in cunis: die Wiegung, das Wiegen mit der Wiege: ingatás, ringatás. *boh.* Kolíbáňí.

kolíſat, al, ám et kolíſem V. I. *imp.* koliſ, *cum et sine accus.* agitare cunas, infantem in cunis: wiegen ein Kind in der Wiege, böltsöt ingantni, gyermeket ringatni a' böltsöben. *boh.* kolíbati.

Kolíſáwáňí, a, n. *Nom. Verb.* ex seq *boh.* Kolíbáwáňí.

kolíſáwat, al, ám, *freq.* ex kolíſat. *boh.* kolíbáwati.

Kolíſka, i, f. cunae, arum, f. pl. canabula, orum. n. *pl.* die Wiege, böltsö, bötsö *Par. Páp. boh.* Belčow, Kolebka, Kolíbka.

Koliſkár, a, m. cunarius opifex, Wiegenmacher, böltsö tsináló.

koliſkárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Koliſkárka, i, f cunaria, opificis cunarum uxor: Wiegenmacherinn, böltsö tsinálóné, böltsö tsináló felesége.

koliſkárow, a, e, *adj. poss.* cunarii, opificis cunarum: dem Wiegenmacher gehörig, böltsö tsinálóé.

kolíſkowí, á, é, *adj.* ad cunas pertinens, cunabula concernens: die Wiege betreffend, böltsöt illetö, böltsöi, böltsös *Par. Páp. boh.* kolebňí, kolíbní. Kolíſkowí Páſ: v. Powigadlo, Powigňík, Powogňík. Kolíſkowé (pri Prſách) Déta: infans cunis incubans, das Wiegenkind, böltsös gyermek.

kolíſní, á, é, *adj.* idem.

Kolkáreň, rňe, f. v. seq.

Kolkarňa, i, f. pyramidarium, i, n. Kegelſtatt, kuglizó-hely. *Syn.* Kolkáreň.

kolkí, á, é, *adj.* quotus, a, um: der wievielſte, hányadik. *Syn.* kolkori *boh.* kolikátí, kolikí. 2) quantus, a, um: wie groß, mekkora, melly nagy. *Syn.* gak hrubí, gak welkí.

kolkíkolwek, kolkákolwek, kolkékolwek, *adj.* quotuscunque, quotacunque quotumcunque: der wievielſte immer, valahányadik, akár hányadik. 2) quantuscunque, — tacunque, — tumcunque: wie groß immer, akár mekkora, akár melly nagy.

Kolko, a, n. idem. ex Kolo: v. Koleſko, et Kolečko.

kolko *adv. reg. genit.* quot, quantum: wie viel, wie viele: hány, mennyi *boh.* kolik. Kolkowáſ geſt? quod estis? wie viel

viel seyd ihr? hányan vagytok? Kolko ge ale Hodin? R. Eſſe negſú tri Hodini: quid horae (quota hora) est) R. nondum hora tertia audita est: wie viel Uhr iſt denn? R. Es ſind noch nicht drei: hány az óra? R. még nem ütött hármat. Na kolko možem, a ti potrebugeſ: in quantum possum, et tu indiges: ſo viel ich vermag (kann), und du brauchest: a' mennyire lehet (tölem kitelhetik) és te szükölködöl. *Prov.* Kolko ná Predek, tolko na Zadek; z Meſta ſa newedek (nemoct' pohnúť: non progredi, nihil proficere: zu nichts kommen können, semmire sem menni (mehetni.) 2) aliquot, einige, egynéhányan. *boh.* kolik. Uſ tu nebol kolko Dní: jam aliquot diebus huc non venit, er war ſchon einige Tage nicht hier, immár egynéhány napja, hogy itten nem volt.

kolkodrubý, á, é, *adj.* v. kolkonáſobní.

kolkokolwek *adv.* quotcunque, ſo viele nur, akár mennyi, valamennyi, akár-hány *boh.* kolikkoli.

kolkokrát *adv.* quoties? quot vicibus? wie oft? wie vielmal? hányszor? melly gyakran? mennyiszer? *boh.* kolikrát. Kolkokrát takich Ludi trefiſ (napadneſ): quoties tibi huiusmodi hominum potestas fuerit, wie oft wirſt du ſolche Leute antreffen, valahányszor illyen (ollyan) emberekre akadsz, fogsz akadni. 2) aliquoties, etlichemal, einigemal: egynéhányszor. *boh.* kolikrát. Bol tu uſ kolkokrát: aliquoties iam hic fuit, er war ſchon einigemal hier, egynehányszor volt már itt. 3) saepe, saepenumero, non semel, non raro: oft, vielmal: gyakran, gyakorta, sokszor. *Syn.* mnoho (wic Rázi, *boh.* kolikrát. On tam kolkokrát poſlal: aliquoties illuc misit, er ſchickte einigemahl hin, sokszor küldött oda. Wſak ſem uſ tu bol kolkokrát (*boh.* dik ſem giž bil tu kolikrát): non semel hic eram, ich war ja ſchon vielmal hier, hiszen nem egyszer voltam itt. To ſem ſa kolkokrát naſmál: saepius non parum risi, ich muſste oft ſehr lachen, gyakran nagyon kelletett nevetnem.

kolkokrátkolwek *adv.* quotiescunque, ſo oft nur, akár hanyszor (mennyiszer), valahányszor, valamennyiszer. *boh.* kolikrátkolí.

kolkokrátorí, á, é, *adj.* v. kolkonáſobní.

kolkonáſobne *adv.* quotduplíciter? wie vielfach? hány-féle képen (módon)?

kolkonaſobní, á, é, *adj.* quotduplex, cis; wie vielerlei, wie vielfältig, wie vielfach: hányféle. *Syn.* kolkoduchí, kolkokrátorí. *boh.* kolikduchí.

kolkorí, á, é, (*abs.* kolkoro), *adj.* quot, wie viel, welcher an der Zahl: hány. *boh.* koliterí. Kolkorí tu boli (kolkoro Ludí tu bolo)? quot hic erant? wie viele ſind da geweſen? hányan voltak itten? kolkorá Hodina ge? quota est hora? wie viel Uhr iſt denn? hány óra vágyon? hány az óra 2) aliquot, einige, etliche: egynéhány, egynéhanyan *Par. Páp. Syn.* nekolko. *boh.* koliterí. Kolkorí uſ tu poblúdili: aliquot iam hic aberrarunt, es haben ſchon etliche hier gefehlt, egynéhányan el-tévelyedtek itten.

kolkoríkolwek, rakolwek, rekolwek,

wek, *adj.* quotuscunque, — tacunque, — tumcunque: wie mancher, akár hányadik, valahányadik.

†.kolkowaní, á, é, *p. c.* v. medzení.

† Kolkowáňí, á, n. ex kolkowati. v. Medzeňí.

Kolkowáňí, á, n. ex kolkowať sa: lusus pyramidum, das Kegelscheiben, kuglizás.

kolkowať sa, kowal sa, kugem sa V. I. *imp.* kug sa: ludere pyramidibus, conos evertere globulis, conis ludere: boßeln, Kegel scheiben: kuglizni. Kolki zrážať.

† kolkowati, owal, ugi (u), v. medziť.

Kolkowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kolkowáwať sa, al sa, ám sa, *freq.* ex kolkowať sa.

† Kolláci, f. v. Znoška Gedel.

* Kollácia, e, f. idem.

* Kolmagzer, zra, m. v. Držibabka.

† Kolmagzerka, i, f. dem. et Skupanka, Skíškalka.

† Kolna, i, f. v. seq.

Kolňa, i, f. tectum currule, nubilar, nubilare, is, n. Wagenschoppen, gedeckter Gang: szin, féj-haj. *Syn.* Siň, Sopa, Stoga, Prístreší, Ukol, Wozáreň, Wozárňa. *boh.* Kolna, Kulna, Kůlna, Stůge.

† Kolňíček, čku, m. *dem.* v. Kolínček.

† Kolňík, u, m. v. Kolínek.

Kolo, a, n. v. Koleso. Garabé Kolo, kterím každé Weci z Lodi sa táhnú (*boh.* Kolo érťábí, ňimž ležké W'eci z Siffu se táhnú): geranium, i, n. trochlea, ae, f. Kran, damit man die Läste aus den Schiffe ziehet: teher fel-vonó tsiga, tekerö tsiga. *Syn.* Hewer. Hrebeňowé (cewné, *böh.* hřebowné) Kolo: v. cewní. Hrnčárské Kolo: rota figulina (figularis), Töpferrad, korong, fazikas kerék. *Par. Pap.* Mlinské Kolo: rota molaris, Mühlrad, korong, malom kerék. — Studňičné (na Studňíci) Kolo, i. e. Škrípec: trochlea, ae, f. das Brunnenseil, das Brunnenrad: kút kerék, tekerö tsiga. Weterné Kolo: rota spiritalis, das Windrad, szél-kerék. Wozné (wozowé, na Wozi) Kolo, i. e. Koleso; rota, ae, f. das Rad am Wagen, kotsi kerék. *Instrum.* Kolem, circa, circum, herum, um, und um: környül, környülle, körül. Kolem okolo: circum circa, herum, rings herum: körös környül. Keď lahňem na prawu Stranu, hneď sa mi začňe Hlawa Kolem točiť: cum in dextram partem decumbo, mox vertigine afficior (laboro): wenn ich mich auf die rechte Seite lege, so bekomme ich gleich den Schwindel: ha (midőn) a' jobbik oldalamra le fekszem, azonnal szédeleg a' fejem. 2) circulus gyrus, i, m. orbis, is, m. Kreis, Zirkel: kerék, kerekség. *Syn.* Koleso, Okruhlosť. *vulg.* Církel, *boh.* Cirkl. Kolo urobiť: orbem colligere einen Kreis schlißen oder machen, kereket vetni, tsinálni. Do Kola sa postawiť: in orbem consistere, in einen Kreis treten, kerékben állani. Kolo mesáčné (okolo Mesáca): halo, nis, m. Kreis (der Cirkel) um den Mond: hold-udvara (kereke.) Kolo dwanásťi Hwezd nebeských: zodiacus, Thierkreis der himmlischen zwölf Zeichen, egy keresztül járó égi abrouts, mellyen a' tizenkét égi jegyek vagynak. 3) orbis, is,

is, m. discus, i, m. Scheibe mély tál (tányér.) Hluboká Miſa, hluboký Taňír.

* Kolocét, u, m. v. Kolocír.

* kolocérowý, á, é, adj. v. kolocírowý.

Kolocír, u, m. Zelina Plantago major Linn. der große Wegerich, széles levelü, úti fü. Aliud est. Kolowratec, Kotrč et Pupkowa Zelina.

kolocírowý, á, é, adj. ex plantagine, aus Wegerich.

Kolohnát, a, m. longurio, nis, m. longurius, i, m. Lümmel, großer Kerl, der alte Lümmel, ein Schimpfwort: magos (nagy lábú,, hoszszú) ember. Syn. wiſoký Člowek.

Koloman, a, m. Colomannus, i, m. Coloman, kálmány.

† Kolomaſt, i, f. v. seq.

Kolomaz, i, f. axungia, ae, f. die Wagenſchmiere, szekér kenö, kolomáz. boh. Kolomaſt, et Kolomaz.

* Kolomaž, i, f. idem.

Kolomazňica, i, f. theca (ola) axungiaria, vas (dolium) axungiarum: Schmierbüchſe des Wagens, Schmiermeſte, Schmierfaß: szekér kenö (kolomáz) edény. boh. Kolomazňice. 2) v. Kalomažňička.

* Kolomažňica, í, f. idem.

kolomazňiččin, a, e, adj. poss. axungiaria, der Wagenſchmierverkauferinn gehörig, kolamáz (szekér kenö) árosnéé. Syn. kolomazňičin.

* kolomazňiččin, a, e, adj. poss. idem.

† Kolomazňice, f. v. Kolomazňica.

Kolomazňjčeňí, á, n. v. Kolomazňictwí.

kolomazničin, a, e, adj. poss. v. kolomazňiččin.

* kolomežňičin, a, o, adj. poss. idem.

kolomazňičiť, il, ím, V. I. imp. nič: v. kolomazňikowať.

Kolomazňička, i, f. axungiaria, ae, f. negotiatrix axungiae: welche die Wagenſchmiere verkauft, die Wagenſchmiercverkäuferinn: kolomaz árosné.

* Kolomažnička, i, f. idem.

Kolomazňictwí, a, n. negotiatio axungiaria, Wagenſchmierehändlerei, szekér kenö (kolomáz) árulás. Syn. Kolomazňičeňí, Kolomazňikowáňí.

* Kolomažňictwo, a, n. idem.

Kolomazňík, a, m. axungiarius, i, m. negotiator axungiarius: Wagenſchmierehändler, der die Wagenſchmiere verkauft: szekér kenö főző, kolomáz áros.

* Kolomažňík, a, m. idem.

kolomazňíkow, a, e, adj. poss. axungiarii negotiatoris (excoctoris), dem Wagenſchmierehändler gehörig, szekér kenö árosé.

* kolomažňíkow, a, e, adj. poss. idem.

Kolomazňíkowáňí, á, n. v. Kolomazňictwí.

kolomazňíkowať, kowal, kugem, V. I. imp. kug: axungia negotiari, axungiam distrahere: die Wagenſchmiere verkaufen, kolomázt (szekér kenöt) árulni, azzal kereskedni. Syn. kolomazňičiť, kolomazňíkem biť.

† Koloq'uintida, i, f. v. Zámorſka Tekwica.

Kolotáňí, á, n. v. Kloktáňí.

kolotať ſa, al ſa, ám ſa, V. I. imp. ag ſa: v. kloktať.

Kolotáwáňí, á, n. Nom. Verb. ex seq.

kolotáwať ſa, al ſa, ám ſa, freq. ex kolotať ſa.

Kolowrat, u, m. rhombus netorius: das Spinnrad, rokka. 2) lyra (vulgaris domestica), ae, f. die Leier, lant németh (kö-

(közönséges) lant, kintorna. *vulg.* Lagra. *Prov.* To ge staroďáwní Kolowrat: est vetus cantilena, antiqua naenia (nenia): es ist die alte Leier, régi danolás (dúdolás) ez. Na gednem Kolowrate hrať: pri gednem Kolowrate zostať zetrwáwať: eandem cantilenam canere, eandem chordam tangere, eadem chorda oberrare: immer bei einer Leier bleiben, bei der alten Leier bleiben: egy húron pengölni, tsak azon egy dolgot vitatni. v. Pesňička.

Kolowratec, tca, m. v. Kolowratňjk. 2) Zelina. Euphorbia helioscopia Linn. *a*) esula (maior), ae, f. tithymalus, et tithymallus, i, m. et f. et tithynalon, i, n. tithymalis, idis, f· *Pin. H. N. Colum.* die Wolfsmilch, eine Pflanze: farkas tej, ördög tej. *Syn.* wlčí Mléč, wlčí Mléčňjk, wlčé Mléko, Smetaňjk, *vulg.* Smotaňjk *Aliud est* Chwogka, et psé Mléko. *b*) Sladkí Kolowratec: tripolium, i, n. *Plin. H. N.* süße Wofsmilch, ein Kraut: édes farkas tej.

Kolowrátek, tku, m. *dem.* rhombulus (rhombellus) netorius, das Spinnrädchen, kis rokka, rokkátska. *Syn.* Kolowráťik. 2) lyrula, das Leierchen, lantotska, kintornátska. *Syn.* Kolowráťik. *vulg.* Lagrička.

Kolowraťení, á, n. cantus lyrae vulgaris, das Leier: lantolás. *vulg.* Lagrowáňí.

Kolowráťíček, čku, m. *dem.* ex seq.

Kolowráťik, ú, m. v. Kolowrátek.

kolowraťiť, il, ím, V. I. *imp.* wrať: lyra vulgari canere, leiern auf der Leier, lantolni. lagrowať.

kolowratní, á, é, *adj.* lyram adtinens, die Leier betreffend, kintornához való. Kolowratní Zudec: v. Kolowrátňjk.

Kolowratňica, i, f. lyratrix. lyram pulsans *fem.* Leirerin, kintornázó (lantoló) asszszony.

Kolowratňjk, a, m. lyrator, lyram pulsans homo, lyricen, inis, m. Leiermann, Leierer, kintornázó, lantoló. *Syn.* Kolowrátec, *vulg.* Lagrár.

kolozubí, á, é, *adj.* v. bezzubí.

Koltra, i, f. siparium, i. n. der Fürhang, hinter welchen die Schauspieler sind: elö függesztett kárpit. *Syn.* Opona.

Kolúch, a, m. hinnulus cervinus, hinnuleus: Rehe, junges Hirschlein: szarvas fi, fiatal szarvas. *Syn.* Mladí Geleň, Gelenek, Geleňik, Spicák.

Komár, a, m. culex, cis, m. empis, is. m. *Linn.* die Mücke, die Gälse: szúnyog. *Prov.* Komára cedíš, a Tawu (Welblúda) hltáš: culicem percolas, camelum glutis. Superstitiosus et praepostere meticulosus es: du haltest (hälst) dich auf mit kleinem Sachen, und verschluckest (vernachleßigest) die großen: a' szunyogot el-szalasztod, a' tevét meg-eszed. Komár Slámku ňese. Miš do Ďéri nemohlá (neweśla) Tekwicu ňesla: sus cum minerva certamen suscipit. Musca onus cameli ferre gestit. Mus non ingrediens antrum, cucurbitam ferebat. Cum ipse sibi consulere non possit, aliis conatur opitulari. Conatur maiora viribus suis: er will mehr aufladen, als er tragen kann: követ vet nálánál nagyobbat; többet válalfel magára, mint sem vihet. — Co Koň premože, to Komár nemože: formicae non possunt

fer

ferre onus camelorum, mann soll keinem mehr aufladen als er tragen kann: a' mit a' szúnyog nem vihet, el-birja az ökör. Komár Slamki neber: ne gladium tollas mulier, spem ne ostendas, quam praestare non possis. Ne suscipias negotii molem, cum nequeas auxiliari. Zagáca s' zanechal, a Komára honíš: omissa hypera (laena) pedem insequeris *Hyper.* omissis his, quae magis ad rem adtinebant, laevicula quaepiam curas.

Komáríček, a, el rečka, m. *dem.* ex Komárek.

komáríčkow, á, e, *adj. poss.* ex praec. v. komárkow.

Komárek, rka, m. *dem.* parvus culex, culiculus, i, m. eine kleine Mücke, szunyogotska, kis szúnyog.

Komáriško, a, n. *contemt. et exagger.* ex Komár.

komárkow, a, e, *adj. poss.* parvi culicis, der kleinen Mücke gehörig, kis szúnyogé.

Komárňan, a, m. comaromiensis homo (civis), ein Komorner, komáromi ember (polgár).

komárňančin, a, e, *adj. poss.* comaromiensis *feminae*, der Komornerinn gehörig, komáromi személlyé (aszszonyé).

Komárňanka, i, f. comaromiensis femina, eine Komornerinn, komáromi személly (aszszony).

komárňanow, 'a, e, *adj. poss.* Comaromiensis hominis, dem Komorner gehörig, komáromi emberé.

komárňanski *adv.* more comaromiensi, komornerisch, komáromi módon. *Syn.* pokomárňanski.

komárňanský, á, é, *adj.* comaromiensis, e: komorner, komáromi. Komárňanská Stolica: Comitatus Comaromiensis, die komorner Gespanschaft, komárom Vármegye

Komárno, a, n. Mesto uherské pri Dunagi: Comaromium (Comarinum, Gomorra *Par. Páp. civitas Hungariae*: Komorn, eine ungarische Stadt: Komárom, *város.*

komárow, a, e, *adj. poss.* culicis, der Mücke gehörig, szúnyogé.

komárowí, á, é, *adj.* culiceus a, um: e culice: die Mücke betreffend, aus (von) der Mücke: szúnyogi, szúnyogból való. Komárowí Sadlo.

* Kombalia, e, f. v. Combalía.

† Kombast, u, m. v. Kompas.

Komedia, e, f. comoedia, ae, f. die Komödie, das Lustspiel, Schauspiel, ein öffentliches Freudenspiel: komédia, komédia játék. *Syn.* obecná weselá Hra. Ge Komedia: comoedia agitur, es ist Komödie, komédia vagyon, tartatik. Komediu hrať: agere comoediam, Komödie spielen, kómédiát játszani. Na Komediu ísť: ire spectatum comoediam, in die Komödie gehen, komédiára menni. Na Komédii biť: interesse Comoediae, in der Komödie seyn, ihr beiwohnen: komédián lenni, meg-jelenni. 2) fabula, ae, f. drama, tis, n. Komödie, Schauspiel: komédiai játék. *Syn.* Díwadlo. 3) ludus, i, m. Komödie, Lustbarkeit, Schöckerei: játék. *Syn.* Hra. 4) turba, ae, f. Lärm, Spuk: lárma, háború zúrzavar. *Syn.* Lárma, *boh.* Komédie.

Komediant, a, m. comoedus, comicus, scenicus, i, m. comoediastes, ae, m. actor, is, m. histrio, is, m. ein Komödiant, Lustspieler: komédiás, já-

játékos. Komediantem bič: Comoedum esse, histrionem agere: ein Komödiant seyn, komédiáskodni.

komediantčin, a, e, *adj. poss.* comoedae, scenicae: der Komödiantinn gehörig, komédiásnéé.

Komédiantka, i, f. comoeda, scenica, comica, ae, f. Komödiantinn, Lustspielerinn: komédiásné, komédiás aszszony.

Komediantňička, i, f. idem.

komediantňícki, *adv.* v. komediantski.

komediantňickí, á, é, *adj.* v. komediantskí.

Komediantňictwí, á, n. ars comoeda (comica, scenica): Komödienkunst, komédia mesterség. *Syn.* Komediantstwí.

Komediantňík, a, m. v. Komediant.

komediantňíkow, a, e, *adj. poss.* v. komediantow.

komediantow, a, e, *adj. poss.* comoedi, scenici, histrionis, actoris, comici: dem Komödiante gehörig, komédiásé.

komediantski, *adv.* comice, scenice, comedice: komödiantisch, komödienmäßig; komédiásan.

komediantskí, á, é, *adj.* comicus, scenicus, comoedicus: a, um: komödiantisch, komödienmäßig: komédia, komédiás. Komediantskí Dom: theatrum, Komödienhaus, komédia ház. Komediantskí Písar, poeta comicus, Komödienschreiber, komédia író.

Komediantstwí, á, n. v. Komediantňictwí.

Komedie, f. v. Komedia.

Kometa, i f. cometa, et cometes, ae, m. der Komet, Kometstern: üstökös tsillag. *Syn.* chwostnatá (ocasatá) Hwězda.

Komín, a, et u, m. Caminus, i, m. fumarium, infumibulum, i, n. der Rauchfang, der Schorstein Kamin: kürtö, kémény. *Syn.* Dimník, Dimubeh, Koch.

Kominár, a, m. caminarius, caminorum purgator: Rauchfangkehrer, Schorsteinfegen: kémény seprö (tisztító) *boh.* Komíňík.

Kominárček, a, et rečka, m. *dem.* parvus caminarius, ein kleiner Rauchfangkehrer, Schorsteinfeger: kémény seprötske, tisztítótska. *boh.* Komíňíček.

kominárčin, a, e, *adj. poss.* caminariae, caminorum purgatricis: der Rauchfangkehrerinn gehörig, kémény seprönéé, tisztítonéé. *boh.* komíňíčin.

Kominárení, á, n. v. Kominárstwí.

kominárit, il, ím, V. I. *imp.* nar: cominarium esse (agere), ein Rauchfangkehrer seyn, die Schorsteinfegerei treiben: kémény seprö mesterséget üzni, kémény tisztítónak lenni. *Syn.* Kominarem bit.

Kominarka, i, f. caminaria, ae, f. uxor caminarii: Schorsteinfegerinn, Rauchfangkehrerinn: kémény seprö (tisztító) felesége, *boh.* Komíňice.

kominárow, a, e, *adj. poss.* caminarii: dem Rauchfangkehrer (Schorsteinfeger) gehörig, kémény sepröé tisztítóé. *boh.* komíňíků.

kominárski *adv.* caminariorum more, rauchfangskehrerisch, kémény seprök módgyára, kémény tisztító módon. *Syn.* pokominárski, *boh.* komíňicki.

kominarskí, á, é, *adj.* caminarius, caminaristicus, a, um; caminarios concernens: den oder die Rauchfangkehrer betreffend, kémény sepröket (tisztítokat) illető. *boh.* komíňickí.

Kominárstwí, á, n. opificium caminarium, die Rauchfang-Kehrerei, kémény seprö (tisztító) mesterség. *boh.* Komíničtwí.

Komínček, nečku, m. *dem.* ex seq.

Komínek, nku, m. *dem.* caminellus, parvus caminus: ein kleiner Rauchfang, Schorstein: kürtötske, kis kürtö, kéményetske, kéményke.

† **Komini**, n. pl. v. Činğír

† **Komíňice**, f. v. Kominárka.

† **Komíňíček**, čku, m. *dem.* v. Kominárček.

† **komíňičin**, a, o, *adj. poss.* v. kominárčin

† **komíňický**, á, é, *adj.* v. kominárský.

† **Komíňictwí**, n. v. Kominárstwí.

† **Komíňík**, á, m. v. Kominár.

† **komíňíků**, el ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kominárow.

Komisár, a, m. inquisitor, cognitor, is, commissarius, i, m. Commissarius zur Untersuchung, komissárius, v. Božeňík. 2) procurator, is m. Commissarius zur Besorgung, gondviselö, sáfár.

komisárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Komisárka, i, f. commissarii uxor die Kommissärinn, komiszszáriusné.

komisárow, a, e, *adj. poss.* ex Komisár.

komisárský, á, é, *adj.* commissarium adtinens, den Comissarius betreffend, komiszszáriust illetö. v. božeňický.

Komisárstwí, á, n. Commissariatus, us, m. officium Commissarii: Commissariusamt, Comissärsstelle; komiszszáriusság, komiszszáriusi hivatal. v. Božeňictwí.

Komischléb, a, m. panis ordinarius (militaris) das Commisbrod, komisz (fekete) kenyér. v. Profunt.

Komissia, i, f. commissio, ablegatio, exmissio, nis, f. mandatum: Comission, Auftrag: komissio, ki-küldés. *Syn.* Wislání, Wistanstwí.

Komissiu dak, i. e. urídik, prikázat: committere, mandare, mandatum dare: Comission geben, reá bízni, megparantsolni. 2) cognitio, investigatio, inquisitio, nis, f. Comission zur Untersuchung, komissio, vallatás, visgálás, megvisgálás. *Syn.* Wizwedáwání.

komolení, á, é, *p. c.* v. komolí.

Komolení, á, n. mutilatio, nis, f. Stutzung, Abstutzung: tsonkítás, el-vágás. *Syn.* Osekání.

komolí, á, é, *adj.* mutilus, mutilatus, truncatus, a, um: gestutzt, abgestutzt: tsonka, tsonkult, elvágott. *Syn.* komolení, osekaný, kimlawí, sutí.

Komolé Obilí, Zboží: muticum frumentum, stumfüchtes (gestutztes) Getreid, tar-búza.

komolik, il, ím, V. P. *imp.* mol: mutilare, truncare, detruncare: stutzen, abstutzen: tsonkítani, elvágni. *Syn.* osekat, wikásat.

Komondor, a, m. v. Kondor.

Komoňica, i, f. Zelina i. e. Trifolium melilotus officin Linn. officineller Klee. Nagylohere, Dutkoró.

† **Komoňice**, f. idem.

Komonstwo, a, n. *collect.* aulici, orum, m. pl. comitatus, us, m. Hofleute beim Fürsten, das Gefolge: udvari szolgák, udvari nép (tisztség) *Syn.* Dworaní.

Komora, i, f. camera, cella, ae, f. die Kammer, jedes Behältniß: kamara. Srdečná, Komo-

mora, i. e. Žalúdek: ventriculus, Kammer des Herzens, a' szívnek ürege, gyomor, begy. — Strowna Komora: cella penaria, Kammer zum Vorrathe, élés kamara. Zwiracá Komora, w Zemi Díra: cella, caverna: Kammer der Thiere in der Erde, a' vadaknak földben való likok. *Prov.* Čo kdo má w Komore, to widáwá do Kuchiňe: os ex abundantia cordis loquitur: was man im Munde führt, das trägt man im Herzen. Was der Kopf denket, davon die Zunge redet: az embernek szája szíve utánn jár. A' ki mit gondol, azt nyelvével-is forgattya. 2) cella (conclave) fornace carens, Kammer ein Zimmer im Hause, darinn kein Ofen ist: kályha nélkül való szoba. Lihacá Komora: v. Lihárňa, Spárňa, Spárňica. 3) Králowská (kňižatská.) *a*) camera Regia (Principalis) collegium camerae, Camera redituum regiorum (principalium) Kammer, ein Kollegium, die landesherrlichen Einkünfte zu besorgen, Kammercollegium: Királyi Kamara. *Syn.* Dóchodná Komora. 6. aerarium regium (publicum), fiscus regius: die Kämmerei, Kammer: Királyi (közönséges) tárház. c.) Camera, sedes collegii camerae; Domus cameratica: Kammerhaus, Haus des Kammercollegii: kamara-ház. *Syn.* komorský Dom. 4) v. Hoferstwí. Komoru (-row) bíwať. v. Hoferowať.

Komorĺíčka, i, f. *dem.* parva Camerula, ein kleines Kämmerchen, kis kamarátska. *boh.* komůrčička

Komorka, i, f. *dem.* cellula, camerula, ae, f. loculamentum, i, n. das Kämmerchen, Kämmerlein: kamarátska, szobátska, bóltotska. *boh.* Komůrka.

Komorná, neg, f. cameraria, cubicularia (*virgo*) ae, f. *haud nobilis, operam dans in cubiculo*: die Kammerjungfer, das Kammermägdchen: Kammermädchen: szoba-leány, komornyikné. *Syn.* komorná Déwka (Poselkina, Služka, Služkiňa), *vulg.* Fragčimerka. 2) i. e. komorná Žena: cameraria (cubicularia) *femina*, die Kammerfrau, szoba-aszszony, komornyikné. 3) i. e. Komorná Panenka neb Panna (*vulg.* Kisasoň, Kisasoňka): nobilis (generosa) cubicularia virgo *seu* domicella, das Kammerfräulein, kamarás (komornyik) kis-aszszony. 4) i. e. Komorná — Paňi: domina cameraria, mulier cubicularia: Kammerfrau, kamarás (komornyik) aszszony. 5), 6), et 7), v. Komorníčka per 3 Nros.

komorní (komorňí), á, é, *adj.* cameralis, cellaris, e, cameram (cellam) adtinens: die Kammer betreffend, kamarai, kamarát illető, kamarához-való. komorní neb noční Hrnec. v. Hrnec. 2) cameralis, cubicularis, e; camerarius, a, um: die Kammer betrefend, kamarás, kamarákat *vagy* szobákat illető. komorná Déwka: v. Komorná 1 Nro. komorná Panenka: v. Komorná 3 Nro. komorná Paňí: v. Komorná 4 Nro. Komorní Pán: v. Komorník 3 Nro. 3) v. komorský. 4) v. hoferský.

† komorňí, *adj. omn. gen.* idem.

Komorňica, i, f. v. Komorňíčka.

ko-

komorniččin, a, e, *adj. poss.* camerarii (cubicularii) famuli uxoris, der Kammerdienerinn gehörig, komornyiknéé. 2) cubiculorum inspectricis, cubiculariae: der Zimmerwarterinn gehörig, szoba-örzönéé, komornyiknéé. 3) camerariae Virginis, der Kammerjungfer gehörig, szoba-leányé, komornyiknéé. *vulg.* fragcimerčin. 4) camerariae feminae, der Kammerfrau gehörig, szoba-aszszonyé, komornyiknéé. 5) nobilis camerariae virginis, dem Kammerfräulein gehörig, kamarás (komornyik) kisaszszonyé. 6) dominae Camerariae, der Kammerfrau, gehörig, kamarás aszszonyé, kamarásnéé. 7) v. hoferčin.

† Komornice, f. v. Komornička.

komorničin, a, e, *adj. poss.* ex komornica: v. komorniččin.

Komornička, i, f. camerarii (cubicularii) famuli uxor, coniux, marita: die Kammerdienerinn: komornyikné, komornyik felesége. *Syn.* Komorna, Komornica, *boh.* Komornice. 2) cubicularia, uxor cubicularii, cubiculorum inspectrix: Zimmerwarterinn des Zimmerwarters Frau: palotásné szoba (ház) örzöné, komornyikné, palotás felesége. 3) v. Hoferka. 4), 5), 6), et 7) v. Komorna.

komornički *adv.* more camerariorum *famulorum*, kammerdienerisch, komornyik módon. 2) cubiculariorum (cubicularium Inspectorum) more, zimmerwärterisch, palotás (komornyik) módon. 3) *nobilium* Camerariorum more, nach Art, der Kämmerer, kämmerisch: kamarás módon, kamarások (komornyikok) módgyára. 4) tavernicaliter, kämmerlingmäßig, tárnok módon. *Syn.* pokomornički. 5) v. Hoferski.

komornický, á, é, *adj.* camerarios (cubicularios) *famulos* adtinens, die Kammerdiener betreffend, komornyikokat illetö. 2) cubicularios (cubiculorum inspectores) concernens, die Zimmerwärter betreffend, palotásokat (ház-örzöket, komornyikokat) illetö. 3) *nobiles* camerarios adtinens, die Kämmerer betreffend, kamarásokat (királyi komornyikokat) illetö. 4) tavernicalis, e: den Kämmerling betreffend, tárnoki. Komornická Stolica: Tavernicalis sedes *In Jure Ungar.* Kämmerlingsstuhl Kämmerlingsgericht: tárnoki szék. 5) v. Hoferský.

Komornictwí, á, n. *famularis* camerariatus, cubiculariatus, us, m. die Kammerdienerei, komornyikság. 2) cubiculariatus, Zimmerwarterei, palotás (ház-örzö) tiszti, komornyikság. 3) *nobilis* Camerariatus, Kämmererei, des Kämmerers Würde: királyi komornyikság, kamarás méltóság. 4) tavernicatus, us, m. die Kämmerlingsstelle-würde: tárnokság', tárnoki méltóság. 5) v. Hoferstwí. *Syn.* komorníkowání per omnesNros

Komorník, a, m. *famulus* camerarius, cubicularius, eunuchus, i, m. famulus a cubiculo: Kammerdiener, komornik *Par. Páp.* komornyik. 2) cubicularius, cubiculorum (domus) inspector: Zimmerwärter, Hausinspector: palotás. szoba (ház)-örzö, komornyik. *Syn.* domňí Opatrowník, domácí Strážec. 3) králowský Komorník: camerarius regius, *nobilis* (*regalis*) cubicularius: Kämmerer, Kämmerer-

merling: királyi kamarás, kir. komornyik. *a*) druheho Radu: cubicularius generosus (*nobilis*) alterius ordinis, aulae familiaris: Kammerjunker, all-rendű királyi komornyik. *b*) prwńeho Radu: cubicularius primi Ordinis, Kammerherr, Kämmerling: kamarás Úr első rendű királyi komornyik. Predńí (nagwiſſí) králowſkí Komorník: Decurio Cubiculariorum, Cubiculariorum Regalium Magister: Kammermeiſter, fő kamarás, királyi fő komornyik mester. *vulg.* Kamermagſter, Kammermagſter, *boh.* Kammermiſtr. 4) kraginſkí (obecních Liſtow a Kńih) Komorník: regiarum tabularum Officialis praecipuus, tavernicus, Tavernicorum Regalium Magister: Kämmerling, Tárnok, királyi fő Tárnok Mester. *vulg.* Kamerlink, *boh.* Kamrlink, zemſkích Deſk Komorník. 5) v. Hofer.

komorníkow, *a*, *e*, *adj. poss.* camerarii *famuli*, dem Kammerdiener gehörig, komornyiké. 2) cubicularii, domus (cubiculorum) inspectoris: dem Zimmerwarter gehörig, palotásé, ház-őrzőe, komornyiké. 3) Camerarii *regii*, dem Kämmerer (Kammerherr) gehörig, kamarásé, kamarás úré, királyi komornyiké. 4) tavernici, tavernicorum regalium magistri: dem Kämmerlinge gehörig, tárnoké, királyi fő tárnok mesteré. 5) v. Hoferow.

Komorníkowání, *á*: n. v. Komorníctwí per 5 Nros.

komorníkowat, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: camerarium *famulum* agere, ein Kammerdiener ſeyn, komornikodní, komornyikodni, komornyiknak lenni. 2) cubicularium agere, ein Zimmerwarter ſeyn, palotáskodni, palotásnak (házőrzőnek) lenni 3) Camerarium *regium* esse, ein Kämmerer (Kammerherr) ſeyn, királyi kamarásnak (komornyiknak) lenni. 4) Tavernicum esse, ein Kämmerling ſeyn, Tárnoknak (királyi fő Tárnok mesternek) lenni. 5) v. Hoferowat.

komorſkí, *á*, *é*, *adj.* Camerae, cameraticus, regius, a, um; cameralis, regalis, e: die Kammer betreffend, kameraliſch, königlich, Kammer: kamarai, királyi kamarás. Komorſkí Dom: v. Komora 3 Nro sub c. komorſkí Fiſkal: Fiscalis Camerae, Kammerfiscal, kamarás Fiskalis. k. Komiſar: Commissarius Camerae, Kammercommiſſarius, kamarás kommisszárius. K. Lowec: *a*) venator cameralis, Kammerjäger, kamarás jáger. *b*) čo w komore Miſi chitá: venator (exactor) murium, Mäuſefänger, Kammerjäger: potzik fogó. k. Piſar, Prepiſowač: copista (descriptor) Cameralis, Kammercopiſt, kamarás iró-deák. k. Poſel: nuntius Camerae, Kammerbothe, kamarás követ, pósta. hir-mondó. K. Prefektuſ: Praefectus aerarii (Camerae), Kammermeiſter = präfect: kamarás Prefektus. K. Radec: Consiliarius (a consiliis) Camerae: Kammerrath, kamarás tanátsos. K. Richtár: Praeses summus Judicii Cameralis, Kammerricht, kamara Bírája. K. Sekretár (Tagemník) secretarius Camerae, Kammerſecretär, kamarás titoknok. K. Statek: praedium (bonum) Camerale, Kammergut, kamarás jószág. K. Súd: Ju-

Judicium Camerale, Kammergericht, kamarás itélő szék, kamarás törvény, itélet. K. Ukazňík: index cameralis, Kammermatrikel: mutató-könyv, kamarás matrika. K. Úrad, komorská Služba: munus Camerale, Kammeramt, Bedienung: kamarás tisztség, szolgálat. Komorský Wladar: Praeses Camerae, Kammerpräsident, Kamarás Tisztartó. Hely-tartó, Elöl-üllő. K. Zástupník (Zástúpec): Advocatus Cameralis (Camerae), Kammeradvocat, Kammerconsulent: kamarás prókátor. Komorská Cena: aestimatio Cameralis, Kammertaxe, kamarás ára valaminek. Komorská listowná Komora, Listowňa: tabularium Camerae, archivum Camerale: Kammerarchiv: kamarás levél-tartó ház. kamara levelei tartó boltyok.

Kompa, i, f. hippagus, i, m. *Plin. H. N.* epibades, is, f. *Par. Páp.* ponto, nis, m. navis *vel* ratis transitoria, qua flumen traiicitur: die Fähre, Schiff zum Uiberfahren, das zum Transportirung der Pferde, der Wägen und Leuten dient: komp. *Syn.* préwozná Loď, *boh.* Prám. *Usus.* Na Kompe preisť, prewezť sa: hippago traiicere (transire) flumen, auf der Fähre hinüber gehen, a' kompon által menni.

Kompan, a, m. praeceptor, instructor puerorum scholarium, iuvenis Ludirectoratum discens, pristaldus, i, m. ein Schulpreceptor, Schulmeisterjunge: pretzeptor, oskola mester legény, mesteri hivatalt tanúló ifiú. 2) v. Žák.

Kompánia, i, f. societas, sodalitas, tis, f. sodalitium, i, n. Compagnie, Gesellschaft, Verbindung, besonders in der Handlung: társaság szövetség. *Syn.* Společnosť, Towarišstwo. *Usus.* Kompaniu učiňit, do Towarišstwa wstúpit: societatem inire, facere: Compagnie machen, társaságba lépni, szövetséget tenni. Kompániu rozweselit (-lowat), zabawit (-wowat), zarmútit (mucowat): societatem exhilarare, distrahere, contristare (destruere): die Compagnie ermuntern, unterhalten, betrüben: a kompániát meg-vidámítani, el-tartani beszéddel (mulatni) meszomorítani. Nepokazí ten Kompániu: idoneus ad societatem homo. W Kompánii bit, in societate (una) esse cum aliquo: esse socium alicuius: in Compagnie oder mit Jemanden stehen, i. e. mit ihm wo beisammen seyn: társaságba lenni valakivel. W kompánii kupčá: tanquam socii faciunt quaestum, in Compagnie handeln sie, társaságban (együtt) kereskednek. 2) **Wogákow**: cohors tis, f. centuria *militum*, Compagnie Theil eines Regements, Truppe, ein Standart: száz-allya, száz számú sereg, tsoport, kompánia. *Syn.* Zástup, Zber, Lud wogenský, *boh.* Kar kompanow, neťa, Lid wálečný, Zbeř.

kompanow, a, e, *adj. poss.* praeceptoris, prolium instructoris, pristaldi: dem Preceptor (Schulmeisterjunge) gehörig, pretzeptoré. 2) v. žákow.

kompanský, á, é, *adj.* pristaldos (praeceptores scholares) adtinens, die Schulpreceptoren betreffend, iskolabéli pretzeptorokat illető.

kompanstwí, á, n. Scholaris praeceptoratus, pristaldatus, us,

us, m. Schulpreceptorei, Schulpreceptorsstelle: iskolabéli pretzeptorság. 2) v. Žáctwí.

Kompanstwo, a, n. *collect.* i. e. Kompaňí, *gen.* now. 2) v. Žáctwo.

Kompas, u, m. pixis nautica, solarium *Plaut.* compassum, compastum, i, n. scietericum horologium: Compaß, die Sonnenuhr: Kompástom, árnyék-óra. *Par. Páp.* 2) Báňské (*boh.* horňí) Kompas: solarium metallicum, Bergkompaß, bánya-kompást.

Kompast, u, m. idem.

Kompička, i, f. *dem.* exiguus hyppagus, hyppagellus, i, m. eine kleine Fähre, kompotska, kis komp. *boh.* Pramice.

Kompostella, i, f. španielské Město: Compostellae, arum. f. pl. Flavionavia, *civitas Hispaniae*: Compostel, eine Stadt: komposztella, *spanyol-város.*

Komprd, u, m. Huba, na Wrchu bílá, a od Spodu zelená: species maiorum fungorum, eine Art großen Schwammen: vargánya, *gomba neme* 2) v. Koňacinec.

komprdowí, á, é, *adj.* ex Komprd.

† Komůrčička, i, f. *dem.* ex seq: v. Komorčička.

† Komůrka, i, f. *dem.* ex Komůra: v. Komorka.

Komža, i, f. camisia, ae, f. alba choralis, amictorium, amiculum, superpelliceum, i, n. das Chorhemde, der Chorrock; kámsa. *Par. Páp.* kar-ing, kar-imeg. *Syn.* Kamža.

† Komže, f. idem.

Komžička, i, f. *dem.* pre Ministrantow: camisiola, ae, f. amictoriolum, amiculum, superpelliceolum, i, n. ein kleiner Chorrock, das Chorröckchen; kámsátska *Par. Páp.* kar-ingetske, kar-imegetske. *Syn.* Kamžička.

Koň, a, m. caballus *Horat.* equus *Cic.* i, m. hypops, pis, m. das Pferd, Roß. ló. *boh.* Kůň. *Usus.* Bogazliwí (lekawí, plachí) Koň: feroculus, i, m. equus pavidus, Scheupferd, ungezäumigtes (wildes) Pferd: bokros (pogány, szilaj, vad) ló. Chámowí Koň: iugalis equus, Zugpferd, hámló, hámos ló. Klesawí Koň: v. Klesač. Kočárské (kočowí, tumagské) Kon: equus currulis, Turnierroß, kotsi-ló. Kroční Koň: v. Kročák — Morské Koň: equus bipes *Virg.* Trichechus Rosmarus *Linn.* Seepferd, Meerpferd: tengeri ló. Nagemní Koň: equus conductitius (meritorius), Lehnroß, Miethroß: fogadott ló. Náručňí (ruční) Koň: parippus, i, m. Handpferd, vezeték-ló. Nekowaní (bosí) Koň: equus vacuus (non soleatus), Roß ohne Hufeisen, patkótalan ló. Nesedlaní Koň: equus desultorius, ungesattel-tes Roß, nyergetlen ló. Opratní (predňí) Koň: antecessorius (habenalis) equus, Vorderroß, Riemenpferd: gyeplös ló. Plachí Koň: v. bogazliwí Koň. Plemenní (pre Plemeňo) Koň, i. e. Wagčák: admissarius, emissarius: Fesel, Hengst: mén-ló. Počtárské Koň: veredus, i, m. Postpferd, Postroß: posta-ló, jó futó ló, száguldó. *Pár. Páp.* Potočné (wodňí) Koň: equus fluviatilis, *et* hippopotamus, i. m. *Plin. H. N.* hippopotamus amphibius. *Linn.* Flußpferd, Nilpferd: vizi ló, vad ló. *Par Páp.* Predňí Koň: v. opratní Koň. Sedlowí (podsedelní) Koň: sellarius, i, m. equus sel-

sellaris (ephippialis): Sattelpferd, nyerges (hátás) ló. Sepkawi Kon, i. e. Sepkáč: succussator caballus *Lucil.* succussarius equus: Schüttler, ein Pferd, das den Reiter brav schüttelt: igető ló. Tažní (wozowí) Koň: equus plaustralis, Wagenpferd, szekeres ló. Turecki Koň: equus Thracius (turcicus), türkisches Pferd, török ló. Turnagiski Koň: v. kočárski (kočowí) Kon. Twrdohubí (twrdoustí) Koň: refractarius, i. m. hartmäuliges Pferd, kemény szájú ló. Usi nad hlawú pozdwíhagící, i kasto s ními pohibugící Koň: equus minans auribus. die Ohren spitzendes Pferd, füleit hegyesítő, és mozgató ló. Wihadzugící (kopawí) Koň: equus calcitrosus, schlagendes (ausschlagendes) Pferd, rúgó ló. Wogenski Koň, i. e. Baran: equus *bellicus Plin. H. N.* aries *Cic.* Sturmbock, Mauerbrecher, eine Belagerungsmaschine (Kriegsmaschine) die Mauern einzustoßen, fal-törő kos. Wrchowí Koň: caballus, equus serviens equitando: Reitpferd, hátas ló, paripa *boh.* Hinst, gezdecký (gízdní) Kůň, Skapa Zhadzugící Koň: sternax equus, Pferd, das abwirft: levető ló. Koňa česať: strigilare (strigillare) equum das Pferd striegeln, á lovat vakarni (-rok) Koňa osedlať: ephippiare equum, das Pferd satteln, meg-nyergelni á lovat. Koňa zazubadliť: frenum dare (iniicere) equo, das Pferd bezäumen, ihm das Gebiß anziehen: lovat megzabolázni. Na Koňa sedať (sednúť, lezť) conscendere (adscendere) equum, sich zu Pferde sitzen, aufsitzen auf das Pferd: lóra ülni (fel-ülni) Na Koňi sedeť: sedere in equo *Cic.* equo insidere: zu Pferde sitzen, ló háton ülni. Dobre sedí na Koňi: expeditus in equo, firmus in ephippio sedet, er sitzt fest auf dem Pferde, jó lovas, jó ló-háti *Par. Páp.* jól üli a' lovat. Na Koňi chodiť: equuo vectari *Horat.* pflegen zu reiten, szokni lovagolni, ló-háton járni. Na Koňi isť, sa ňesť: ire equo *Liv.* in equo *Ovid.* vehi equo *Nep.* in equo *Cic.* equitare: reiten, lovagolni, ló háton menni. Na Koňi dokola sa krútiť: equo in gyrum decurrere, ringsherum reiten, karingóst nyargalni *Par. Páp.* Koňa dokola honiť: equum in gyrum ducere, das Pferd im Kreise herum jagen, oder tummeln, um es zu dressiren: kerengetni a' lovat. Na Koňi prisť: equo (eques, in equo) venire. zu Pferde kommen, ló háton jönni. Na Koňi prišel: venit eques, er kam zu Pferde, ló háton jött. Na Koňi slúžiť, i. e. Koňikem biť: merere equo *Cic.* equitem esse: zu Pferde dienen, Reiter seyn: lovon szolgálni, lovas katonának lenni. S Koňa bogowať: ex equo pugnare *Cic.* zu Pferde fechten, a' lóról hartzolni. S Koňa zlezť, zisť (scházať, zlézať): ex equo (ad pedes) descendere, vom Pferde absteigen, lóról leszállani. S Koňa padnúť, spadnúť: cadere de (ex) equo, vom Pferde fallen, lóról le-esni. Koňe sirowať, osirowať: heleiare (phalerare) equos, iugum imponere equis: die Pferde anschirren, fel-hámozni (felszerszámozni) á lovakat. Koňe (de Koča, do Woza) zapráhať (*vulg.*

(*vulg.* prážat) zapráhnúť: iungere (iniungere) equos *currui*, die Pferde einspannen, béfogni a' lovakat. Koňe wipráhat, wipráhnúť (s Koča z Woza): eiungere (abiungere) equos, die Pferde ausspannen, ki-fogni a' lovakat a' hámból. Koňmi roztrhať (-howať) equis discerpere, mit Pferden zerreißen, lovakkal elszaggatni, kontzolni. Dwoma, troma, štirmi, šesťmi Koňmi sa wozit: biiuga (biiugum), triga, quadriga, sexiga vehi: mit zween, dreien, vieren, sechsen (Pferden) fahren: két, három, négy, hat lovon menni. Dwa, tri, štiri zapráhnuté Koňe: biiuges triiuges, quadriiuges (*scil.* equi) zwei, drei, vier zusammen gespannte Pferde: két, három, négy béfogott ló. Šesť zapráhnutích Koňi: seiuges (*scil.* equi) *Liv.* sechs zusammen gespannte Pferde, be-fogott hat ló. Na dwoch, troch, štiroch šesťich Koňoch Koč: biiugis, triiugis, quadriiugis, seiugis currus *Apul.* zweispänniger, dreispänniger, vierspänniger, sechsspänniger Wagen: két, három, négy, hat lovú szekér (kotsi, hintó) *Prov.* Koň žádá Gármo, a Wol Sedlo, i. e. Žáden neňí swím Stawem spokogení: optat ephippia bos piger, optat arare caballus *Horat.* Nullus est sua conditione (suo statu) contentus: Niemand ist mit seinem Stande zufrieden: senki sem elégszik-meg a' maga állapottyával. Keď Koň zdechňe (škape), nech Psom Tráwá rostňe (rosťe): me mortuo terra misceatur incendio *Senec.* Mihi morienti mundus universus moritur. Nihil mea refert, quid posteris accidat vel boni, vel mali; cum ipse tollar e vita, nequaquam sensurus, was nach meinem Tode geschieht, um das sorg' (scher') ich mich nicht. Wenn einmal crepirt (erstarrt) das Roß, so kann alsdann den Hunden wachsen das Gras: ha egyszer megdöglik a' ló, nőhet (nölhet) azután bár az ebnek-is a' fű, (bárákutyának-is nőjjen *vagy* nöllyen a' fű). Nekdi i Koň (dobrí) naštiroch Nohách sa potkňe: quandoque bonus dormitat Homerus. Etiam iustus septies cadit. Venia primum experienti: es stolpert auch zuweilen ein Pferd, das doch vier Füsse hat: négy lábú (ló)-is botlik. Tobi aňi Koň (Wol) wipiť nemohel (newipil): nec elephantus ebiberet *Athen.* Poculum praegrande: dies könnte nicht einmal ein Pferd (Ochs) aussaufen: ezt a' ló (az ökör) sem ihatná meg. Ustalému Koňowi i Ocaš (Ckwosť) ge ťažkí: longo ex itinere etiam palea oneri est. Fesso equo quodlibet onus grave: einem ermüdeten ist jede Bürde schwer, fáradtt lónak a' farka-is nehéz. — Darowanému Koňowi netreba na Zubi (do Zubow) hledeť: donum quodcunque probato. Equi donati non sunt inspiciendi: dem geschenkten Gaul siehe nicht ins Maul, nem kell az ajándékozott lónak fogait visgálni. Akár melly ajándékot szívessen végy-be, betsülldd-meg. Koňa hledá, a na ňem sedí. Hledá wéeragšého Dňa: v. hledat 1 Nro. S Koňa na Osla presednúť. Wihrať s Peci (s Peca) na Slawu: v. Slawa 1 Nro. Koňe za Owsem behagú, a Osli ho do-

dostáwagú: imperiti eruditis fortunas praeripiunt, das Pferd das den Haber verdient, bekömmt ihn nicht: a' ló szolgállya-meg az abrakot, és a' szamár kapja-meg azt. 2) Drewení Koň, na Skládáňí Wína: v. Líha.

Konač, a, m. actor, executor, factor, peractor, is, m. Ausführer, Ausüber, Beförderer, Vollzieher, Wirker, Leister, Thäter, Leister, der was thut: tselekedö, tévö, véghez-vévö. Činitel, Konatel.

Koňacina, i, f. caro equina, Pferdfleisch, Roßfleisch: lo-hús. *Syn.* Konina, Koňské Maso.

Koňacinec, nca, m. excrementum (merdum, stercus) equinum: das Pferdedreck, Pferdekoth: ló ganéj, lo szar. *Syn.* Komprd, Koňské Lagno (Howno.)

konaní, á, é, *p. c.* actus, factus, a, um: gethan, verrichtet, tett, meg tett, meg-tétetett, véghez vitt, mivelttt, miveltetett. *Syn.* činení.

Konáňí, á, n. actio, peractio perfectio, nis, f. das Thun die Verrichtung: tselekedet, tétel, meg-tétel, tétemény, el-végezés, meg-tselekedés, véghez vitel. Čiňeňí, Učíňeňí. Z welkím Konáňím, s celeg Sili, silňe: enixe, mit allen Kräften, nagy igyekezettel.

Konár, a, m. fibra, fibrilla, ae, f. Zaser, Faser, Zäserchen, Fäserchen in Körpern, und Pflanzen: a' fának szöszös róstya. *Syn.* Čmíra, stromowá neb zelinowá Žilka. *Plur. Nom.* Konáre, *gen.* row: fibrae arborum, Baumfäsern, fáknak szöszös róstyai *Par. Páp.*

Koňár, a, m. equorum pastor, der Pferdhütter, Pferdtreiber: lo pásztor. *Syn.* Koňskí Pasťír. 2) agazo, onis, m. der Pferdknecht, Roßwarter, Reitknecht: lovász. *Syn.* Koňskí Pacholek. 3) negotiator equarius, mango, onis, m. Pferdehändler, Roßhändler, Roßtauscher: ló-áros, ló-tserélö, ló-tsiszár, ló (lóval) kereskedö. *Syn.* Koňskí Kupec, *boh.* Koňíř. 4) medicus equarius, veterinarius, i, m. Pferdearzt, Roßarzt: ló-orvos. *Syn.* Koňskí Lekar: *boh.* Koňíř.

koňárčiččin, a, e, *adj. poss.* v. koňárčin.

Koňárčička, i, f. v. Koňárka.

Koňárčík, a, m. *dem.* ex Koňář.

koňárčíkow, a, e, *adj. poss.* v. koňárow.

koňárčin, a, e, *adj. poss.* uxoris equarii pastoris, der Pferdhütterinn gehörig, ló pásztornéé. 2) coniugis agazonis, der Roßwarterinn gehörig, lovásznéé. 3) uxoris equarii negotiatoris, der Pferdehändlerin gehörig, ló tsíszár feleségéé. 4) coniugis equarii medici, der Roßärztin gehörig, lóorvosnéé.

Koňáreňí, á, n. v. Koňárstwí.

koňárit, il, ím, V. l. *imp.* koňar: equarium pastorem, agazonem, negotiatorem, medicum esse (agere): ein Pferdhütter, Pferdearzt seyn: ló pásztornak, lovásznak, lótsiszárnak (ló-orvosnak lenni. *Syn.* Koňárem bit.

Koňárka, i, f. uxor equarii pastoris. Pferdehütterinn, Pferdetreiberinn: ló pásztorné. *Syn.* Koňská Pasťírka. 2) agazonis consors, Roßknechtinn, Roßwarterinn, Pferdknechtinn: lovászné, lovász felesége. *vulg.* Lowáška 3) uxor negotiatoris equarii, Pferdehändlerinn, Roß-

Roßhändlerinn: ló árosné, ló-kereskedöné, ló-tsiszár felesége. 4) medica equaria, veterinaria, uxor veterinarii: Pferdeärztinn, ló-orvosné. *Syn.* Koňská Lekařka.

koňárow, a, e, *adj. poss.* equarii pastoris. dem Roßhütter gehörig, ló-pásztoré. 2) agazonis, dem Reitknechte gehörig, lovászé. *vulg.* lowásow. 3) equarii negotiatoris, dem Roßhändler gehörig, ló-tsiszáré. 4) veterinarii, dem Roßarzte gehörig, ló-orvosé.

Koňárowáňí, á, n. v. Koňárstwí.

koňárowať, rowal, rugem, *freq.* ex koňáriť.

konárowatí, á, é, *adj.* fibratus, fibrosus, a, um: faserig fäsig, zaserig: kanafos, róstos, szöszös, szálkás. *Syn.* žilkowatí. Konárowati Koreň: radix fibrata, zäserige Baumwurzel, szálkás fa-gyökér.

koňárſki *adv.* more equariorum pastorum (agazonum, negotiatorum equariorum, veterinariorum): pferdhütterisch, roßwärterisch, roßhändlerisch roßärztlich: ló pásztor, ló-tsiszar, lovász, ló-orvos módon. *Syn.* pokoňárſki.

koňárſkí, á, é, *adj.* equarios pastores, agazones, negotiatores equarios. veterinarios adtinens: die Pferdhütter, Pferdknechten, Roßhändler, Roßärzten betreffend: ló pásztorokat, lovászokat, ló kereskedőket (ló-tsiszárokat), ló-orvosokat illető.

Koňárstwí, á, n. equarius pastoratus, die Pferdhütterei, Pferdtreiberei, ló-pásztorság. *Syn.* koňské Pasťírstwí. 2) agazonatus, us, m. die Reitknechterei, Pferdwärterei, Reitknechtsstelle, Reitknechtschaft: lovászság. *Syn.* koňské Pacholstwí. *vulg.* Lowástwí. 3) negotiatio equaria, Pferdehandel, Roßhandel: lóval-való kereskedés, ló-tsiszárság. Koňské, Kupecstwí, Kupčeňí. 4) ars veterinaria, ars equis medendi (equos curandi): Pferdearztneikunst: ló-orvos tudomány. *Syn.* Koňské Lekarstwí.

konať, al, ám, V. I. *imp.* ag: agere, facere, thun, verrichten: tselekedni, véghez, vinni, meg-tenni. *Syn.* čiňiť, učiňiť, wibawowať, w Skutek uwádzat. Swogu Powinnosť (swog Úrad) konať: fungi munere suo, exequi munus suum: sein Amt verwalten, maga tisztiben (hivatallyában) el-járni. Swé Práce konať: labores suos perficere, peragere: die Arbeit verrichten, maga dolgait véghez vinni. Rozkazi konať: obire (praestare) mandata (iussa), die Befehle verrichten, a' parantsolatokat tölteni, véghez vinni. Službi bożké konať, conficere sacra, den Gottesdienst verrichten, az Isteni szolgálatot véghez vinni.

Konáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

konáwať, al, ám, *freq.* ex konať.

konča *adv. reg. genit.* ad (prope versus) finem, penes, ad: bei, neben: végénél, vége mellett, nál. *Syn.* pri, *boh.* u. Konča Noch sedel: ad pedes sedebat, bei seinen Füßen ist er gesessen, lábainál ültt.

Končár, a, m. dolo, dolon, nis, m. *Virg.* Stilet, Stab, Stock, oder Stange mit einem spitzigen Eisen: oly páltza, mellyben belöl handsár vagyon el-rejtve, handsár-páltza.

tza, *boh.* Končjř, 2) v. Čakan.

* končatj, á, é, *adj.* v. končitj.

Konček, a, et u, m. *dem.* cuspis, idis, f. acumen, inis, n. spiculum, i, n. Spitze eines schneidenden, oder stechenden Dings: hegye, éle valaminek. *boh.* Špic.

končenj, á, é, *p. c.* finitus, a, um: geendet, geendigt: elvégeztetett. *Syn.* dokonawánj, 2) acuminatus, acutus, cuspidatus, a, um: gespitzt, hegyesíttetett. *Syn.* zakončenj, *boh.* spicakenj.

Končenj, a, n. conclusio, terminatio, nis, f. das Endigen, die Endung, Endigung: végezés, el-végezés, bé-fejezés. *Syn.* Dokonáwánj. 2) acuminatio, cuspidatio, nis, f. die Spitzung, das Spitzen, Spitzigmachen: hegyesités. *Syn.* Zakončenj, *boh.* Špicakenj.

Koncept, u, m. idea, notio, nis, f, conceptus, us, m. Concept: Begriff: gondolat, értelem, fel-vétel. *Syn.* Pochop, Zmisel, Mislenka. Koncepti zbírat: colligere ideas, Concepte machen, gondolatit öszve szedni. Koncepti pokazit: turbare alicuius ideas, rationes: das Concept verrücken, valaki igyekezetét, gondolatit meg-zavarni. 2) scriptum, commentarius, conceptus, appositio: Concept, schriftlicher Aufsatz: fel-tétel, irás, irásba tétel. *Syn.* Písmo, Položenj (Wiloženj) na Písmo. S Konceptu (s Písma) čítat: de scripto recitare, vom Concepte ablesen, irásból olvasni.

Končjček, čku, m. *dem.* ex seq.

Končjk, u, m. v. Konček.

Končina, i, f. *Plur. Nom.* Končini, *gen.* čin: confinia, orum. *n. pl.* limites, tum, m, *pl.* finis, is, m. terminus, i, m. meta, plaga, ae, f. die Gränze, Gegend, das Ende, die Mark: határ, megye, határ szél. *Syn* Hranica, Medza, *boh.* Meze, Pomeze 2) Krag wšeligakeg Weci: margo, inis, m. ora, ae, f. der Rang, das Aeußerste, Landschaft am Meer: külsö széle valaminek. *Syn.* Limec.

Koncipista, i, m. concipista, ae, m. auctor, qui concipit: der Concipient, Concipist: kontzipista. *Syn.* Pochopnj, Pochopnjk.

† Končjř, e, m. v. Končár. 2) v. Čakan.

končit, il, im, V. I. *imp.* konči: finire, terminare, absolvere: enden, endigen: végezni, valaminek vége felé lenni, véghez vinni. *Syn.* dokonáwat. 2) acuminare, acuere, cuspidare: spitzen: spitzig (Spitz) machen: schneidende, oder stehende Werkzeuge auch andere Dinge, Maul, Ohren. etc. wetzen: hegyesiteni *Syn.* zakončit, *boh.* spicakiti. *II. rec.* končit sa: finiri, terminari: sich endigen, enden: véghez vitetni, menni, végzödni, elvégzödni. *Syn.* dokonáwat sa, *boh.* končit se. *III. pass.* acui, acuminari, cacuminari cuspidari: gespitzt werden, élesedni, hegyesedni, hegyesülni.

končite *adv.* acute, acuminate, cuspiditate: spitzig, stachtig: hegyesen, élesen. *Syn.* spidlate, *boh.* spicate.

končitj, á, é, *adj.* acutus, acuminatus, cuspidatus: spitzig, z. B. Degen, Pfeil: hegyes, éles. *Syn.* spidlatj, *boh.* spicatj.

Kon=

Končíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
končíwat, al, ám, *freq.* ex končit= *II. rec.* končíwat sa, *freq.* končit sa.
koncowí, á, é, *adj.* finalis, terminalis, e: zum Ende gehörig, final: végsö, vége felé való, utólsó. *Syn.* konecní, ostatní.
* Kondáš, a, m. v. Swiňár.
* kondášow, a, o, *adj. poss.* v. swiňárow.
kondolení, á, é, *p.* c. turbatus, impeditus, implicatus, a, um. verwirrt, verwikelt: öszve-gubantzosíttatott (gubantzosodott), öszve-bontatott. *Syn.* maťení, pomaťení, pokondolení, rozkondolení, *boh.* cuchaní.
Kondoleňí, á, n. turbatio, impeditio, implicatio, nis, f. die Verwirrung, Verwickelung: öszve-gubantsosítás, öszvebontás. *Syn.* Zmaťeňí, Pokondoleňí, Rozkondoleňí. 2) *neutraliter:* implicatio *capillorum*: Verwierung (Verwickelung) der Haare: öszve-gubantzosodás. *boh.* Cuchánj.
kondolit, il, ím V. I. *imp.* dol: turbare, impedire, implicare: verwirren, verwickeln: öszve-gubantzosítani (bontani.) zmást', pokondolit, rozkondolit, *boh.* cuchati. *II. rec.* kondolit sa: impediri, implicari, perturbari; sich verwickeln (verwirren), öszve-gubantzosodni. *boh.* cuchat se.
Kondor, a, m. canis villosus (opilionisticus), molosus, i, m. Schaflerhund, juhász kutya, komondor eb *Par. Páp.*
* Kondráš, a, m. v. Swiňár.
* kondrášow, a, o, *adj. poss.* v. swiňárow.
* Kondwa, i, f. v. Kanew.
* Kondwička, i, f. *dem.* v. Kanwička.
Konec, nca, m. finis, is, m. terminus, i, m. coronis, idis, f. calx, cis, f. meta, clausula, ae, f. extremum, i, n. das Ende, das Letzte z. B. des Lebens, Buchs, Briefs, Jahrs etc: vég, farka. Konec zawázaného Mechu: cauda sacci, die Balgstürze, Sackstürze: zsák farka. *boh.* Sterce u Měchu. Konec (Zawírka) Reci: epilogus, i, m. extremum (conclusio) orationis: das Ende, (der Beschluß) der Rede: bé-fejezése a' beszédnek. Konec na Sukňi: v. Limec, Podolek. Šcastliwí Konec: successus, us, m: Fortgang, guter Ausgang: jó kimenetel. Pri Konci: sub finem, beim Ende, végén, vége felé. Konca Kraga nemat: in infinitum ire, unendlich seyn, határ nélkül leni: v. Krag: Uš ge s tímto Člowekem Konec, uš ge tam: perditus est hic homo, periit: mit diesem Menschen ist es schon gar aus, oda van már ez az ember, elveszet. Ke Koncu prist: ad calcem pervenire *Cic.* etwas endigen, valamit el-végezni. Prišlisme na sami Konec: venimus ad summum, ad summam lineam *Euripid.* wir sind bis zum Ende gekommen, végére jutottunk a' dolognak. *Prov.* Gaká gest Wec, dá znat Konec. Skutek od Konca swu Cenu má Prácu, a každu Wec korunuge Konec. Práci Konec, donáša (dobíwá, uwígá) Wenec: Dobrí Konec uwiguge Wenec: finis coronat opus. Si finis bonus est, totum laudabile tunc est. Totus laudatur, si finis laude beatur: das Ende (das

(das Werk) lobet den Meister. Ende krönt das Werk: a' ki-menetel ditsiri a' dolgot. Kde ge Konec dobrý, wšecko ge do-bre. Kde ge dobrý Konec, dobrá ge celá Wec. Taká geprácа, gak ge dokonaná. Na Konci wšec-ko záleží: laus in fine sonat; virtus in fine coronat. Omnia bona sunt, clausula quando bona est: am Ende liegts alles. Ende gut, alles gut: ha a' bé-fejezés jó, minden jó. Konec ukazuge, kam ko wibehuge exitus ostendit, quo mundi gloria tendit: das Ende macht manches Weltkund gescheid, a' dolognak végéből okoskodik az ember. Kdo (kdiž) si pri Konci, nawrátit sa nemišli: ad finem ubi perveneris, ne velis reverti *Plutarch.* Fi-nem vitae aequo animo feras, neque turpi vitae cupiditate exanimeris: den Tod muß man geduldig ertragen, halálodat békeséges türéssel szenved-gyed. 2) scopus, intentio, meta, consilium: das Ende, der End-zweck; tzél, szándék. *Syn.* Cíl, Umisel, Predsawzatí. K gakému Koncu? in quem fi-nem? zu was Ende: mi végre? 3) penis, is, m. das männli-che Glied: férfi szemérem tes-te. *Syn.* mužstí Úd.

Konečeк, čku, m. *dem.* parvus finis, das Endchen, végetske.

konečne *adv.* tandem, denique, postremo, ad extremum, ul-timo: endlich, végtére, vége-zetre. *Syn.* naposledi, na Ko-nec, posledne. 2) praecise, indubitanter: unfehlbar, bi-zonnyal, bizonnyára, való-ban. *Syn.* zajst'e, dokonale. 3) finite, terminate: endiglich, el-végezve.

konečný, á, é, *adj.* ultimus, postremus, a, um: finalis, e: endlich, végsö. *Syn.* ostatní, posledňí.

Konečník, u, m. intestinum vectum, i, n. der Mastdarm, végső-bél. *Syn.* zadné Črewo.

† Konew, nwe, f. v. Kanew. Welká Konew: v. Lahwica.

Konfekt, u, m. opus dulcia-rium, bellarium. mensa se-cunda (*Syn.* postpastum): Confect, konfekt, gyümölts fogás, tsemege *Par. Páp. Syn.* Pochútka, Pogedka, Zagedka. *boh.* Pamlsek, *Plur.* Kon-fekti *gen.* tow: bellaria, cu-pediae. cupedia, orum: die Confecten, tsemegék. *Syn.* Po-chutki, Pogedki, Zagedki.

Koňica, i, f. equile, is, n. stabulum equile: das Pferde-stall, ló istálló. *Syn.* Koňská Stagen (Maštal), *boh.* Ko-ňice.

Koňiča, ata, n. *dem.* hinnulus, equulus, equuleus i, m. pullus equinus: ein Füllen, Pferd-chen, ein kleines Pferd: tsikó. *Syn.* Žrebä, Žrebec, Koňí-ček, Koňík.

† Koňice, f. v. Koňica.

Koňíček, čka, m. *dem.* ex Ko-ňík, v. Koňiča, 2) černí, čo po Tráwe (po Seňe) skáče, senní Koňíček: grillus, *Linn.* Heupferd, Grashüpfer ein In-sect: szetskő, szötskő *Par. Páp. Syn.* senná Kobilka.

koňicki *adv.* equitando, rei-tend, zu Pferde: lovagolva. *boh.* gezdecki. Koňicki (na Koňi) ist: equitare, equo vehi: zu Pferde reiten, lova-golni, ló háton menni. 2) militum equestrium more, nach Art der Reitern (Soldaten zu Pferde): lovas katonák módgyára. *Syn.* pokoňicki. 3) convenienter equiti (nobili) germanico, ritterlich, einem

Rit-

Digitized by Google

Ritter gemäß: nemes módon. *Syn.* zemanſki, pozemanſki, *boh.* rikířſki. 4) fortiter, strenue, generose: tapfer, ritterlich: vitézen, erössen. *boh.* rikířſki.

koňický, *á*, *é*, *adj.* equitatorius, a, um: zum Reiten dienend, lovagló, lovagolni való. *boh.* gezdecký, gízdní. Koňický Koň: equus equitatorius, Reitpferd, hatas ló. 2) equestres milites adtinens, die Reitern (Soldaten zu Pferde) betreffend, lovas katonákat illetö, azokhoz való. Koňický Lud: v. Koňictwo. 4) equestris, nobilis, e; equester, tris: die Ritter betreffend, nemesi, németh nemesek illetö. *boh.* rikířſký. Koňický Staw: v. Koňictwí 1 Nro. Koňický Zástup: v. Koňictwo. 4) conveniens equiti, ritterlich, einen Ritter gemäß: illendö, nemes, nemeshez. *boh.* rikířſký. 5) strenuus, a, um: fortis, e: tapfer: ritterlich: bajnoki, vitézi erös. *boh.* rikířſký.

Koňictwí, *a*, n. nobilitas, tis, f. status (dignitas, ordo) equestris: der Ritterſtand, die Ritterſchaft; Würde eines Ritters: nemesi méltóság, lovas nemes rend. *Syn.* nemecký Zemanſtwí, koňický Staw. *boh.* Rikířſtwí.

Koňictwo, *a*, n. *collect.* equites imperii, nobiles germanici, die Ritterſchaft, németh nemesség. *Syn.* nemecké Zemanſtwo. 2) equites, tum, m. pl. agmen equestre, corpus equitum: die Ritter, Ritterheere, Ritterſchaft: lovas sereg. *Syn.* koňický Lud (Zástup), *boh.* Rikířſtwo.

Koňík, *a*, m. eques, itis, m. der Reiter, lovas. *boh.* Gezdec. 2) miles equestris, Reiter, Soldat zu Pferde: lovas katóna. 3) eques nobilis: ein Ritter, eine Art deutſchen Edelleute: németh nemes. *Syn.* nemecký Zeman. 4) eques, membrum ordinis equestris: Ritter, ein Mitglied eines Ritterordens: nemes rend tagja. *boh.* Rikíř. 5) *dem.* ex Koň: equulus, equuleus, equellus, i, m. ein kleines Pferd Pferdchen: lótska, lovatska, kis ló. *Syn.* Koňíča, Koňíček.

† **Koňíklec**, *e*, m. v. Senní Sen. *Aliud est* Truſkawec wetſí, Zwonček 3 Nro. et Jtročel, *vel* ſlepí Mak.

Koňina, *i*, f. corium equinum, pellis equina: die Pferdehaut, ló bör. *Syn.* Koňſká Koža. 2) v. Koňacina. 3) v. Koſlák.

Koňínec, *nca*, m. v. Koňacinec.

Koňípáſek, *ſka*, m. motacilla, ae, f. die Bachſtelze, barázda billegetö, leányka madár *Par. Páp. Syn.* Traſořítka.

† **Koňíř**, *e*, m. v. Koňár.

Koňiſko, *a*, n. *contemt et exaggerat.* ex Koň.

Konítrúd, *u*, m. Zelina: gratiola. ae, f. officinalis. *Plin. H. N. Linn.* das Gnadenkraut, Innyujtófü. j. Mártony.

† **Koníwka**, *i*, f. v. Kanwička. 1 Nro.

Konopa, *i*, f. *usitat. in plur.* Konope, *gen.* Konopí: cannabis, is, f. cannabus, i, m. cannabum, i, n. *Varr.* cannabis sativa. Linn. der Hanf, eine Pflanze: kender. *boh.* Konop'e. Slawaté (wiſoké) Konope: cannabis mas, cannabis foemina Linn. der Saathanf, magos kender. Poſkodné (*boh.* poſkonná) Konope: cannabis fammella, cannabis mas Linn. gältehanf d. i. unfruchtbarer der Fimmel, paszkontza kender. — Polne

ne (blázňiwé) Konope: cannabis sylvestris, wilder Hanf, vad kender. — Konope trhat: cannabes vellere, Hanf rupfen, kendert nöni. Konope močit: cannabim macerare, den Hanf wässern, kendert áztatni. *Prov.* Gako Konope rosťe: cito in altum crescit, er (sie, es) wachst erstaunlich, igen (hirtelen) nyöl. Newi kade s Konopí: non reperit rimam (effugium.) Animo nunc huc, nunc fluctuat illuc. A fronte praecipitium, a tergo lupi. Ancipitis consilii (animi, sententiae.) Homo perplexus, suspensusque animo. In medio terrae simul et stellantis Olympi *Homer.* Haeret aqua: er weiß nicht, wo ein, wo aus; er kann sich nicht auswickeln; er weiß sich nicht daraus zu helfen: szoros néki a' kaptza; nem túdgya magát ki-keverni, nem tud magán segéteni, felsöltt a' dologban. Két felé kap, mint a' dunába haló ember. v. newí kam. Newedel sem kade s Konopi: Huc animus mihi versanti inclinabat et illuc *Homer.* Wisťočiť, gako Filip s Konopí, a reck, i gá sem tu: rudi minerva; illotis manibus aliquid aggredi (tractare.) Inepte quidpiam adoriri; imperite cuipiam rei semet ingerere (immiscere): sich in etwas einfältig mischen, einmischen: mosdatlan (mosdatlanul) valamihez kezdeni, fogni.

Konopásek, ska, m. v. Konopka.

† Konopé, f. v. Konopa.

Konopica, i, f. v. Orobanka.

† Konopice, f. idem.

Konopisko, a, n. cannabetum, i, n. ager cannabe consitus: der Hanfacker, kender föld.

† Konopiśťe, n. idem.

Konopka, i, f. Pták: fringilla cannabina, Linn culicilega, cannabeus, i, f. ein Hänfling, kenderike, kenderitze.

konopní, á, é, *adj.* cannabinus, cannabaceus, a. um: hänfen, aus (von) Hanf: kenderi, kenderböl-való. Konopní Oleg: oleum cannabinum, das Hanföl, kendermag olaj. Konopné Plátno: tella cannabina; hänfene Leinwand, kender vászon.

Koňowáňí, á, n. equitatio, nis, f. das Reiten, lovaglás. *Syn.* na Koňi Choděňí, Jděňí.

koňowať sa, ňowal sa, ňugem sa, V. I. *imp.* ňug sa: equitare, reiten, lovagolni, ló hátон menni. *Syn.* na Koňi iśť, chodiť.

Konsal, a, m. consul, is, m. Bürgermeister, polgár-mester. *vulg.* Púdmister. *boh.* Konsel. 2) vir consularis, senator: Rathsmann, tanátsbéli úr. *Syn.* radní Pán. *boh.* Konsel. *Aliud est* Šoltis, Přísažní.

konsalsky *adv.* consulariter, more consulari: bürgermeisterlich, polgár mesteressen, polgár-mester módon. *Syn.* pokonsalsky, *boh.* konselsky.

konsalský, á, é, *adj.* consularis, e: bürgermeisterlich, polgármesteri, polgár mestert illetö, ahoz való. *boh.* konselský. Konsalský Posel, Poslanec, i. e. Ozogár: accensus, Bürgermeistersknecht, Stadtsknecht, Ansager: poroszló, polgár mester (város) szolgája. Konsalský Úrad: v. seq.

Konsalstwí, á, n. consulatus, us, m. Bürgermeisteramt (Würde) konsulság, polgár mesterség. *Syn.* Konsalský Úrad. *boh.* Konselstwí.

† Kon-

† Konſel, a, m. v. Konſal.
† konſelſki adv. v. Konſalſki.
† konſelſkí, á, é, adj. v. konſalſkí.
† Konſelſtwí. n. v. Konſalſtwí.
konſki adv. v. seq.
koňſki adv. more equorum. nach der Art der Pferde, lovak módgyára, ló-módon. Syn. pokoňſki.
konſkí, á, é, adj. v. seq.
koňſkí, á, é, adj. equinus, a, um: von Pferden, die Pferde betreffend: lói, lovakhoz-való. Koňſkí Hnog (Truſ) v. Koňaciňec. Koňſkí Lekar: v. Koňar 4 Nro. Koňſkí Chwoſt, Ocaſ: cauda equina, Pferdeſchwanz, Roßſchweif: ló-fark. Koňſkí Sčáw, Zelina: lapathum, i, n. Plin. H. N. lapathus, i, m. Colum. Luc. Cic. Rumex acutus Linn. ſpitziger Ampfer, das Mangelkraut, ló sóska, keserü lapu. Koňſkí Trh: mercatus equarius, nundinae equiles: Pferdemarkt, ló-vásár, ló-tserélés. Koňſké Kopito: v. Kopito. Koňſké Rehotáňí: v. Hrzáňí.
Konſko, a, n. v. Koňiſko.
Koňſko, a, n. idem.
Konſtancia, i, f. ňemecké Meſto: Constantia, ae, f. Gammodurum Civitas Germaniae: Conſtanz, eine Stadt: Konstantzia, németh országi város.
Konſtantín, a, m. Constantinus, i, m. Conſtantinus, Kosztа Par. Páp. Konstantzinus.
Konſtantinapol, u, m. turecké Meſto: Constantinopolis, is, f. Byzantum i, n. Civitas Thraciae: Conſtantinopel, Konstantzinápol.
Konſtantinapolčan, a, m. Constantinopolitanus homo (civis) ein Conſtantinopolitaner, konstantzinápoli ember.
konſtantinapolčančin, a, e, adj. poss. ex seq.
Konſtantinapolčanka, i, f. constantinopolitana femina, eine Conſtantinopolerinn, konstantzinápoli aszszony.
konſtantinopolčanow, a, e, adj. poss. ex Konſtantinapolčan.
konſtantinopolſkí, á, é, adj. constantinopolitanus, a, um: conſtantinopoler, konstantzinápoli.
Konſtantínow, a, e, adj. poss. Constantini, dem Conſtantin gehörig, Kosztáé, Konstantzinusé
Kont, u, m. cesticillus, i, m. Festus. caliendrum, i, n. calantica, et calautica, ae, f. Cic. Fragm. Haarwirbel bei den Frauenzimmer: konty, tekerts, mellyen az aszszonyok a' fejeken terhet viselnek. Syn. Kontík. Aliud est Kučerawňík.
Kontček, čku, m. dem. ex seq.
Kontík, u, m. dem. calanticula, parvus cesticillus: das Haarwirbelchen, kontyotska.
Kontrfekt, u, m. imago, simulacrum: Conterfei, ábrázat, portré. Syn. Obraz, vulg. Portré
* Konwa, i, f. plur. Nom. Konwi, gen. konew ſ konwí: v. Kanew.
Konwalla, et Konwallia, i, f. v. Ombalia.
Konwalinka, i, f idem.
† Konwář, e, m. v. Ciňař.
† konwářčin, a, o, adj. poss. v. ciňarčin
† Konwářka, i, f. v. Ciňarka.
† konwářů et růw, owa, owo, adj. poss. v. ciňarow.
† Konwice, f. v. Kanew.
† Konwička, i, f. v. Kanwička.
Kop, a, m. vertagus, vestigator (indagator, rapax, vorax) canis: der Spürhund, ko-

kopó, paratskó. *Syn.* Kopow, kopowí Pes, Chrt.

Kopa, i, f. acervus, cumulus, i, m. der Haufen, rakás. *Syn.* Hrba, *boh.* Kupa, Kůpa. Kopa Sena: meta (gelima, cumulus, acervus, acervulus) foeni: Heustock, Heukögel, Heuhaufen: bagla, boglya, buglya, kalangya, kalongya (*széna*) Kopa (Kríž, Mandlík) Zbožá: capecia (crux, acervus) frugum: der Getreidehaufen, Mandel, das Kreuz; gabona kepe, kereszt. *Prov.* Lahko (snadno, dobre) ge pri Kope Klaski zbírať: iucundissima navigatio iuxta terram. Facile (Bonum) est penes capitale rem familiarem promovere, augere: bei den Capitalien ist leicht (gut) zu wirtschaften, bei den Mandeln ist leicht die Aehren zu sammeln: nintsen a' viznek rakontzája *Par. Páp.* Jó a' kepe mellett kalászt szedni. 2) copia, turba, ae, f. multitudo, inis, f. agmen, inis, n. coetus, us, m. der Haufen, die Menge lebendiger Geschöpfe beisammen, sokaság, sereg. *Syn.* Hromada Množstwí Ludi. *boh.* etiam Kopec, Tropa. Kopa Žen: copia mulierum, eine Menge Weiber, sok aszszony. 3) sexagena, ae, f. sexaginta: ein Schock (sechzig), hatvan.

Kopač, a, m. čo kope Zem: fossor, is, m. Gräber, Hauer: ásó, kapás. 2) pastinator, is, m. der Hacker, Häcker: kapás, ásó. *Syn.* Kopáwač. 3) kopawí Koň: calcitro, nis, calcitrator, is, m. calcitrosus equus: hinten ausschlagendes Pferd, rúgó ló. 4) kdo Nohami Dwere kopá: calcitro, der die Thiere mit der Ferse schlägt, ki valaki ajtaját rugdossa. 5) hnogní železní Kopač: bidens fimalis, der Misthacken, két ágú ganéj kapa.

Kopačka, i, f. mulier fodiens, die Gräberinn, ásóné, kapálóné. 2) pastinatrix, icis, f. Hackerinn, Heckerinn: kapálóné, ásóné. *Syn.* Okopáwačka. 3) v. Kopáňí.

kopaní, á, é, *p. c.* fossus, a, um: gegraben, ásott, kapáltt, kapáltatott. Kopaná Sol, i. e. Saňitra: sal fossilis, nitrum, i, n. sal nitri: der Bergsalz, salétróm. 2) pastinatus, gehackt, kapáltt, ásott. *Syn.* okopáwaní. 3) calce percussus, proculcatus, conculcatus: mit der Ferse geschlagen, rugdaltt, rugdaltatott. *Syn.* kopnutí.

Kopáňí, á, n. fossio, nis, f. fossura, ae, f. das Graben, z. B. im Garten: ásás, kapálás. *Syn.* Kopačka. 2) pastinatio, die Hacke, das Hacken: kapálás, ásás. *Syn.* Okopáwáňí. 3) calcitratio, calcitratus, us, m. das Schlagen mit der Ferse, rúgás, rúgatás, rugdálás, rugdosás, *Syn.* Kopnuťí.

Kopaňica, i, f. v. Klčeňica.

Kopaňičár, a, m. exstirpaturista, ae, m. exstirpaturas tenens, novalium terrarum possessor: ein Besitzer von Brachfeldern, írtásokat (irtott földeket) biró.

Kopaňička, i, f. *dem.* ex Kopaňica.

Kopaňina, i, f. v. Klčeňina,

Kopaňinka, i, f. *dem.* ex *praec.*

kopať, al, ám et pem. V. I. *imp.* kop, et kopag: fodere, fodicare: graben in die Erde: ásni, áskálni, kapálni. Zem kopať (wirábať), w Zemi pracowať: moliri terram *Virg.* die Erde graben, umrühren: a' föl-

földet ásni, mivelni. Gamu, Prekopu kopať: fossam, canalem (fossatum) fodere: eine Grube graben, vermet, árkot ásni. 2) pastinare, ruere, fodere: hacken, mit der Hacke: kapálni, ásni. *Syn.* okopáwať. Winohrad kopať: pastinare vineam, in dem Weingarten hacken, hauen: szölöt mivelni, ásni, kapálni. Repu kopať: e terra ruere rapam, die Rübe aushacken, a' répát ki-ásni. 3) Nohama kopať: calcitrare, recalcitrare, calcem excutere, calce percutere, conculcare, proculcare: mit Füssen stossen, ausschlagen: rúgni (rúgom): rugdosni (som) rugdalni. *Syn.* Zadkem hádzať, wihadzowať, kopnúť.

Kopáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kopáwať, al, ám, *freq.* ex kopať.

kopawe *adv.* calcitrose, hinten ausschlagend, rugdalva, rugdosva, rúgva.

kopawí, á, é, *adj.* calcitrosus *Colum* a, um: mit den Fersen, oder hinten ausgeschlagen pflegend, der mit den Fersen, oder hinten auszuschlagen pflegt: rúgó, rugdaló, rugdosó, rúgató. Kopawí Koň: v. Kopať 3 Nro.

Kopčad, u; m. we Mlíně: v. Kobčah.

Kopčani, čan, f. pl. köptsinum, *oppidum Comitatus Mosoniensis:* Kitsen, köptsény.

Kopček, u, et pečku, m. *dem.* colliculus, clivulus, i, m. das Hügelchen auf der Erde, dombotska, halmotska, partotska. *boh.* Pahrbček. 2) et 3) *boh.* v. Kopka.

Kopčisko, a, n. *contemt. et exaggerat.* ex Kopec. *boh.* Pahrbčisko.

Kopec, pca, m. tumulus, clivus, i, m. clivum, aggestum, i, n. collis is. m. der Hügel auf der Erde, Grabhügel, domb, halom, part, töltés. *boh.* Chlumek, Pahrbek. 2) acervus, cumulus, i, m. der Haufen z. B. Erde, zusammen getragener Haufen: rakás. *Syn.* Kopček, Kopka. Krčací (krtowí) Kopec: v. Krčacinec. Medzní (medzowí, medzowní) Kopec: meta, ae, f. der Kegel, zugeschitzter runder Haufen, Gränzenmark: határhányás, határ-jegy. 3) *boh.* v. Kopa.

Kopeček, čku, m. *dem.* v. Kopček. 2) *boh.* v. Kopka.

Kopenhagen, gnu, m. Mesto w Dansku: Hafnia, *Civitas Daniae:* Kopenhagen, Kopenhága, Dánia ország fö várossa.

kopení, á, é, *p. c.* castratus, exsectus, emasculatus, a, um: castrirt, gekappt: ki-heréltetett. *Syn.* rezaní, wirezaní Kohút. 2) v. kopkowaní.

Kopeňí, á, n. Castratio, exsectio, emasculatio, eviratio, nis, f. das Kappen, Entmannung, Castrirung: herélés, kiherélés, kimetszés. *Syn.* Rezáňí, Wirezáňí, Wirezowáňí Kohutkow. 2) v. Kopkowáňí.

Koper, pru, m. *a*) zahradňí: anethum i, n. *Virg.* Anethum graveolens *Linn.* der Dill, Dillen, die Dille, das Dillkraut: kapor. *boh.* Kopr. *b*) wlastí foeniculum *Plin. H. N.* Anethum foeniculum *Linn.* morathrum, i, n. et marathrus, i, m. *Ovid. Plin. H. N.* der Fenchel, olasz kapor. *Aliud est.* Kmín. c) i. e. koprowé Drewo: v. koprowí.

† Ko-

† Kopet, ptu, m. v. Sadza.
† Kopí, n. v. Kopia.
Kopia, e, f. hasta, lancea, ae, f. *Virg. Hirt.* bolis, idis, f. verutrum, venabulum, i, n. der Spieß, die Lanze Pike, Sper, z. B. im Kriege: dárda, kópia. *vulg.* Dárda *boh.* Kopí, Píka. Dlúhá Kopia, i. e. Drewec: sarissa, ae, f. langer Spieß, Picken: lántsa, hoszszú dárda, kópia. Krátka Kopia: spiculum, i, n. der kleine Spieß, rövid szeges dárda, nyil (lövellö) dárdatska, nyil és kópia vas. Trorožná Kopia, i. e. Sák končití spičatí) tricuspis hasta, tridens tis, m. dreispitziger Spieß, Dreispitz, három ágú (fogú) dárda. Na Kopiu sa opret (opírat) hasta niti *Virg.* sich auf seinen Spieß lehnen, a' dardához támaszkodni. 2) *vulg.* v Prepis.
Kopica, i, f. mensa: v. Celník.
† Kopice, f. idem.
Kopička, i, f. hastula, ae, f. das Spießlein, Spießchen, dárdátska. *Syn.* Kopígka, Oscipček, Oscípek. *boh.* Kopíčko. 2) Králowská Kopička, Zelina. (*boh.* králowskí Kopíčko): asphodellus, albucum, hastula regia: Goldwurz, Asphodillwurz, Asphodille: ökör fark fü. 3) Zagačá Kopička, Zelina (*boh.* zagačí Kopíčko) telum leporinum (leporarium): der Hasenknebel, nyúl dárdátska, fü neme.
† Kopíčko, a, n. v. Kopička
† Kopidník, a, m. v. Kopigník.
† kopidníků et ůw, owa, owo, *adj. poss.* kopigníkow.
Kopigečka, i, f. *dem.* ex seq.
Kopigka, i, f. *dem.* v. Kopička.
Kopigník, a, m. hastarius, hastatus, lancearius, i, m. Spießträger, Lanzenträger: dárdás, dárda-viselö. *boh.* Kopidník) Kopinník.
kopigníkow, a, e, *adj. poss.* hastarii, dem Spießträger gehörig, dárda viselöé. *boh.* kopidníků, kopinníků.
† Kopinník, a, m. v. Kopigník.
† kopinníků, et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kopigníkow.
kopiowí, á, é, *adj. poss.* hastam adtinens, den Spieß betreffend, dárdai, dárdához való. Kopiowá Rúčka, v. Kopisko.
* kopírowaní, á, é, *p. c.* v. prepisaní, prepisowaní.
* Kopírowáňí, á, n. v. Prepisáňí, Prepisowáňí.
* kopírowat, rowal, rugem, v. prepisat, prepisowat.
Kópis o, a, n. hastile, is, n. Spießstang, der Schaft des Spießes: dárda nyele, dárda (kópia) fa. *Syn.* Grot, Rúčka kopiowá, *boh.* Kopiste
† Kopist, i, f. v. Warecha.
† Kopiste, n. v. Kopisko.
kopit, il, ím, V. I. *imp.* kop Kohútkow: castrare, exsecare, evirare, emasculare gallos gallinaceos: castriren, ausschneiden, kappen, entmannen: ki-herélni, ki-metszeni a' kis kakaskákot. *Syn.* rezat, wirezat, wirezowat. 2) Seno etc. v. kopkowat.
Kopitečko, a, n. *dem.* ex Kopitko.
Kopitisko, *contemt. et exaggerat.* ex Kopito.
Kopitko, a, n. parva forma calcei, tentipelliolum: das Leistchen, kaptátska, kis kapta. 2) parva ungula, eine kleine Klaue, barom körmötske. 3) socculus, soccus, saccus muniendis pedibus: Fußsack, lábbeli, lábra való kaptza. Wlňené Kopitko, plstení Crewic, Plstka: udo, onis, m.

m. sculponea, ae, f. wollenes Fußsäckel, botos lemez kaptza, gyapjú kaptza, tzondra, zeke szokmány. Plátenné cwerňené Kopítko: lineus udo, leinwandenes (zwirnenes) Fußsäckel: tzérna kaptza.

kopitkowatí, á, é, *adj.* sculponeatus, a, um: Fußsäckeln anhabend, lemez kaptzás, botosban járó.

Kopitňík, u, m. Zelina: Asarum europeum *Linn.* die Haselwurtz, kapotnyak. *Aliud est* Gablčnik černi.

kopitňíkowí, á, é, *adj.* ex asaro, de nardo rustica: von (aus) Haselwurzel, kapotnyak füböl való. *Syn.* černogablčňíkowí.

Kopito, a, n. drewené, z Drewa: mustricola, ae, f. forma lignea (calcei etc.), tentipellium, i, n. der Leisten, kapta, forma. Na Kopito nabiť: aptare tentipellio (formae ligneae): über einen Leisten schlagen, Schuhe: kaptára ütni. Na gedno Kopito: eodem modo, von einerlei Art, über einen Leisten geschlagen: egy formára, egy fára. *Prov.* Na gedno Kopito nabití, na gedno Brdo tkaní: eiusdem furfuris homo, nil differunt, sie sind über einen Leisten geschlagen, egy húron pengülnek, egy bordában szött. v. Brdo. Swec pri Kopite, Kragčír pri Ihle, Stolár pri Truhlici, Zena pri Praslici: ne sutor ultra (supra) crepidam *Plin.* Ne quis de his iudicare conetur, quae sunt ab ipsius professione aliena. Ne ultra pedem calceus. Sutorem supra plantam (ultra crepidam) adscendere vetuit *Val. Max.* Schuster bleibe bei deinem Leisten, varga ne tovább a' kaptánál. Tsak addig nyújtózzál, a' még a' lepel ér *Par. Páp.* 2) Howadé Kopito, i. e. Koh: ungula, ae, f. die Klaue an vierfüßigen Thieren, der Huf: barom köröm. Kopita witrčil: crepuit, ist crepirt, meg-döglött. Koňské Kopito, i. e. Koňski Koh: ungula equina, Roßhuf, Pferdehuf, der Huf des Pferdes: ló köröm. — Koňské Kopito, Zelina: *a*) menše: bechium, i, n. tussilago, inis, f. Tussilago farfara *Linn.* Huflattich, Brandlattich, Roßhuf: marti-lapu. *Syn.* Podbel. *Aliud est* Kopitňík. *b*) Wetšé: v. Dewesil.

Kopka, i, f. *dem.* ex Kopa: parvus cumulus, acervulus, i, m. das Häuflein z. B. der Erde: ein kleiner Heuhaufen: rakáska, gyüjtéske, kis rakás (gyüjtés). *boh.* Kopeček, Kupka. Na Kopki sa hrať, i. e. kopkowať sa. 2) numerus, exiguus, copiola, ae, f. das Häuflein, Menge: parányiság, kis szám. *boh.* Kopeček.

kopkowaní, á, é, *p. c.* cumulatus, accumulatus, coacervatus, a. um: gehäufelt, aufgehäufelt: rakásba gyüjtetett, öszve hordott (rakott) *Syn.* kopení, zhromážděni, nanosení, *boh.* klopení.

Kopkowáňí, á, n. cumulatio, accumulatio, coacervatio, nis, f. das Häufeln, Aufhäufeln: rakásba gyüjtés, öszve hordás. *Syn.* Kopeňí, Nanoseňí, Zhromážděňí, *boh.* Klopeňí.

kopkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: cumulare, coacervare: häufeln, aufhäufeln, z. B. Heu: rakásba gyüjteni, rakni, öszve hordani. *Syn.* kopiť, zhromažďowať, znášať, *boh.* klopiti. II. *rec.* kopkowať sa, i. e. na Kopki sa

hrák: scidarum lusoriarum cumulis ludere, die Karten häufeln, kártyára kopkázni.

kopnúk, pnul (pel) pňem, V. P. *imp.* kopňi, *reg. accus.* v. g. ho (geho): pede (calce) percutere, excutere: mit Ferse schlagen, mit Füssen stoßen, Stoß geben: rúgni, megrúgni valakit. *Syn.* kopak 3 Nro. W Kik ho kopnul: longum valere iussit, renunciavit ei: einen Hinterstoß gab er ihm, farba rúgta (ötet) *Par. Páp.*

kopnutí, á, é, *p. c.* calce (pede) percussus, a, um: mit Fersen geschlagen, rúgott, megrúgott. *Syn.* kopaní.

Kopnukí, á, n. calce (pede) percussio, nis, f. das Schlagen mit Ferse, rúgás. *Syn.* Kopáňí.

Kopow, a, m. v. Kop.

kopow, a, e, *adj. poss.* vertagi, indagatoris (sagacis) canis: dem Spürhunde gehörig, kopóé.

kopowí, á, é, *adj.* k. p. Pes: v. Kop, Kopow.

Kopowňík, a, m. v. Kop.

† Kopr, u, m. v. Koper.

† Kopríwa, i, f. v. Žihlawa.

Koprňeňí, á, n. v. Brňeňí.

koprňek, ňel, ňim, v. brňek.

Koprňík, u, m. Zelina: Athamanta meum, seseli creticum *Plin. H. N.* Aethusa Meum *Linn.* Bärwurz, Porst, eine Pflanze: medve gyökér. *Syn.* medwedi Koreň

koprňíkowí, á, é, *adj.* ex Aethusa Meo: aus (von) Bärwurz, medve gyökérböl való.

koprowí, á, é, *adj.* anetheus, anethinus, a, um; ex anetho: aus (von) Dille, kaporból-való. Koprowí List: v. Koprowina. 2) anethinus, anetho mixtus (conditus) mit der Dille angemacht, kapros, kaporral tsináltt. Koprowá Kapusta: anethina (anethata) brassica, anetho conditi caules, mit der Dille angemachtes Kraut, kapros káposzta. 3) Koprowé Drewo: Laurus, sassafras: Sassafraßholz, szászáfráz-fa. *Syn.* Sasafras, sasafrasowé Drewo.

Koprowina, i, f. herba (folium) anethi, Dillkraut, Dillblätter: kapor levelei. *Syn.* koprowí List.

Koprowisko, a, n. ager anethinus; terra, in qua anethum crescit: Dillfeld, kapor-föld.

† Koprowiske, n. idem.

* koprowňí, á, é, *adj.* v. koprowí.

Kopún, a, m. ex kopik: capo, nis, m. *Varr.* capus, i, m. *Martial.* castratus gallus gallinaceus: der Kapaun, Kapphahn, der verschnittene-Hahn: kappan *Par. Páp. Syn.* wikopení (wirezaní) Kohút, *boh.* Kapún. *Prov.* Kopúnow čo kopíš? gallos quid exsecas? (i. e. Cybelis sacerdotes, quia sponte sunt exsectis testibus.) Quid actum agis? zu was nimmst du dir eine unnütze Sache vor? minek nyúlsz haszontalan dologhoz?

Kopúnček, a, et necka, m. *dem.* ex Kopúnek: *boh.* Kapúnček.

kopúnčekowí, á, é, *adj. dem.* v. kopúnowí.

Kopúnek, nka, m. *dem.* capulus, capunculus, i, m. parvus capus: ein kleiner Kapaun, das Kapphähnchen: kappanka, kappanotska, kis kappan. *Syn.* Kopúnček, *boh.* Kapúnek.

kopúnkowí, á, é, *adj. dem.* v. kopúnowí.

kopúnowí á, é, *adj.* ex capone, caponaceus, caponeus, a, um: aus (von) Kapaun, den Kapaun betreffend, dahin ge=

gehörig: kappani, kappanból-való. *Syn.* kopúnčekowí, kopúnkowí, *boh.* kapúnowí, *Usus.* kopúnowá Pečenka: assum caponaceum. Kapauner braten, kappan-sültt.

kór *adv.* v. do cela. 2) v. tedáš.

Kóra, i, f. ſtromowá: cortex (arboreus), icis, m. die Rinde, Baumrinde, die äußere Schale der Bäume: héj, fahéj, haj. *vulg.* Skwóra, *boh.* Koráb, 2.) chlebowá: crusta (*panis*) ae, f. die Rinde, Brodrinde: kenyér-héj. *boh.* Kůra.

† Koráb, u, m. v. Kóra 1 Nro. 2) v. Loď 3) v. Člun, Člunek.

† korábowí, á, é, *adj.* v. kórowí. 2) v. lodní. 3) v. člunowí, člunkowí.

† Korál, u, m. v. Galariža.

† Kořalička, i, f. v. Pálenečka.

† Kořalka, i, f. v. Pálené, Pálenka.

† Kořalnice, f. v. Páleníčka.

† Kořalník, a, m. v. Paleník.

korawí, á, é, *adj.* rigidus, a, um: hautſteif, ſteif, ſtarr, umbiegſam: kemény, *Syn.* neohibní, twrdí.

Korba, i, f. i. e. Kaſňa kočowá ſtankowaná: clathrata arca rhaedae (essedi, vehiculi), cista (cistella) vehicularia; der Wagenkaſten, Wagenkorb, das Wagenkäſtchen: rostélyos dereka a' kotsinak. *vulg.* Korba. *Aliud est* Koſina. 2) benna, ae. f. *Cato.* ein Korbwagen, rostélyos derekú kotsi. Na Korbe ſa wezt. etc. 3) *boh.* v. Znogníčák. 4) *boh.* v. Koſina.

Korbáč, a, m. scutica, ae, f. flagrum, flagellum, i, n. eine Peitſche aus Riemen, Karbatſche: korbáts, ostor. *Syn.* Bič remenní, Bikowec, Wolowec, Žila, *vulg.* Kančuch, Kocár, *boh.* Karabač, Korák.

Korbáček, čku, m. *dem.* scuticula, ae, f. eine kleine Peitſche, korbátsotska, kis korbáts. *Syn.* Korbáčik, Bičik, *vulg.* Kocárek, Kocárik. *boh.* Karabáček.

Korbáčíček, čku, m. *dem.* ex seq.

Korbáčik, a, m. v. Korbáčen.

Korbáčiſko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Korbáč.

Korbáčnica, i, f. flagellatrix, quae scutica caedit: die mit der Peitſche ſchlagt, Peitſcherinn: korbátsolóné, ostorozóné. *Syn.* Korbáčowníčka.

korbáčníččin, a, e, *adj. poss.* flagellatricis, der Peitſcherinn gehörig, korbátsolónéé. ostorozonéé. *Syn.* korbáčníčin, korbáčowníččin.

korbáčníčin, a, e. *adj. poss.* ex Korbáčnica: idem.

Korbáčníčka, i, f. v. Korbáčnica.

Korbáčník, a, m. flagellator, qui scutica caedit: Peitſcher, Karbatſcher, der mit der Karbatſche ſchlägt: korbátsoló, korbatstsal verö, ütö, ostorozó. *Syn.* Korbáčowník, *boh.* Karabáčník. 2) *contemtive*: officialis aeconomicus, ein Wirtſchaftbeamter, aus Berachtung: urasság tiszte.

korbáčníkow, a, e, *adj. poss.* flagellatoris, der Peitſcher (Karbatſcher) gehörig, korbátsolóé, ostorozóé. *Syn.* korbáčowníkow.

korbačowaní, á, é, *p. c.* flagellatus, flagello (scutica) caesus a, um: gepeitſcht, gekarbatſcht: korbátsoltatott, *vulg.* kančuchowaní, kocarowaní.

Korbačowání: á, n. flagellatio, ope scuticae caesio, f. das Peitſchen, Karbatſchen: korbátsolás, ostorozás, korbátstsal-va-

való verés. *vulg.* Kančuchowáňí, Kocarowáňí.

korbačowať, čowal, čugem V. I. čug: scutica caedere, flagellare: peitschen, karbatschen: korbátsolni, korbátstsal verni. *vulg.* kančuchowať, kocarowať, *boh.* karabáčowati.

Korbačowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *vulg.* Kančuchowáwáňí, Kocarowáwáňí.

korbačowáwať, al, ám, *freq.* ex korbáčowať. *vulg.* kančuchowáwat, kocarowáwať.

Korbačowňica, i, f. v. Korbáčňica.

korbáčowňiččin, a, e, *adj. poss.* v. korbačňiččin.

Korbačowňička, i, f. v. Korbačňica.

Korbačowňík, a, m. v. Korbačňík.

korbačowňíkow, a, e, *adj. poss.* v. korbáčňíkow.

Korbel, u, m. v. Kanew. 2) Korbele na Pawlačí: v. lúbowé Slúpki, sub lúbowí 4 Nro.

Korbeli, *gen.* bel, f. pl. w Baňách: pilae, *in fodinis*: die Tatsche im Bergwerke, rakott oszlopok a' bányákban.

† Korbelíček, čku, m. *dem.* v. Kanwička.

† Korbelík, u, m. *dem.* v. Kanewka.

Korčička, i, f. *dem.* ex Korečka.

† Kord, u, m. v. Meč.

Korda, i, f. chorda, ae, f. *Plaut.* funiculus, quo Religiosi praecinguntur: Strick, Corda, Chorda, korda, barát kötél. Na Kordi ňekoho wzať. nať áhnúť: ad cordas rapere (adtrahere) aliquem, Jemanden mit Chorden schlagen, valakit kordával (barát kötéllel) verni, ütni, kordázni.

Kordár, a, m. chordiger, chordam gestans: Chordenträger, kordás, kordát viselő ember.

kordárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Kordárka, i, f. chordigera, chordam gestans *femina*: Chordenträgerinn, kordásné, kordát viselőné.

kordárow, a, e, *adj. poss.* ex Kordár.

Kordičečka, i, f. *dem.* ex seq.

Kordička, i, f. *dem.* chordula, ae. f. das Chördchen, kordátska.

Kordičkár, a, m. *dem.* ex Kordár.

kordičkárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Kordičkárka, i, f. *dem.* ex Kordárka.

kordičkárow, a, e, *adj. poss. dem.* v. kordárow.

kordičkowaní, á, é, *p. c.* v. kordowaní.

Kordičkowáňí, á, n. v. Kordowáňí.

kordičkowať, kowal, kugem, V. I· *imp.* kug: v. kordowať.

Kordon, u, m. praesidium limitaneum, Cordon von Soldaten, kordon. Kordon ťáhnúť: ponere praesidium limitaneum, Cordon ziehen, kordont húzni.

Kordowa, i, f. Corduba, ae, f. *Civitas Hispaniae*: Cordowa, Cordua: Kordova, Korduba, *spanyol ország várossa.*

Kordowan, a, m. aluta cordubensis, corium cordubense. der Corduan, kardovány *Par. Páp.*

Kordowaňček, u, et nečku, m. *dem.* alutula cordubensis, das Corduanchen, kordoványka. *Syn.* Kordowaňík.

kordowaní, á, é, *p. c.* chorda caesus (percussus), a, um: mit Chorden geprügelt, kordáztatott. *Syn.* kordičkowaní.

Kordowání, á, n. ope chordae caesio (percussio) das Schlagen mit Chorda, kordázás, kordával ütés, verés. *Syn.* Kordičkowání.

Kordowaníček, čku, m. *dem.* ex seq.

Kordowaník, u, m. v. Kordowanček.

Kordowanník, a, m. alutae cordubensis elaborator, *vel* negotiator: Corduanmacher, oder Händler: kordovány tsináló, *vagy* készétö (áruló)

kordowánníkow, a, e, *adj. poss. ex praec.*

kordowanowí, á, é, *adj.* ex aluta cordubensi, ex chordovana: aus (von) Corduan, corduaner: kordoványból való. *Syn.* Kordowanskí. Kordowanowé Čižmi: cothurni ex alutha cordubensi, corduaner Thischmen, kordovány tsizma.

kordowanskí, á, é *adj.* idem.

kordowat, dowal, dugem V. I. *imp.* dug: chorda caedere (percutere), mit Chorda schlagen, prügeln: kordázni, kordával ütni, verni. *Syn.* kordičkowat.

Kordowáwání, á, *Nom. Verb.* ex seq.

kordowáwat, al, ám, *freq.* ex kordowat.

kordowníččin, a, e, *adj. poss.* v. kordárčin.

Kordowníčka, i, f. v. Kordárka.

Kordowník, a, m. v. Kordár.

kordowníkow, a, e, *adj. poss.* v. kordárow.

Kordunosič, a, m. v. Kordár. 2) *boh.* v. Opasek mečowí.

Korec, rca (*boh.* rce), m. v. Kila. *Rhytmus.* Kdo Korec Chmelu dá, nech ho Boh požehná z Bábú, z Babú etc.

Koreček, čku, m. *dem.* idem.

Korečka, i, f. Stromu: corticulus, i, m. das Baumrindchen, héjatska. 2.) Chleba: crustula, ae, f. das Brodrindchen, kenyér héjatska. *Syn.* Kórčička, *boh.* Kůrčička.

Korek, rku, m. Strom. suber, eris, n. *Virg.* Qvercus suber *Linn.* KorkEiche, Pantoffelbaum, igen vastag héjú tölgy fa, kéreg. *Syn.* korkowí (pantoflowí) Strom. 2) Drewo: cortex subereus, suber, eris, n. Gork, Kork, Pantoffelholz: pántófely-fa, kéreg-fa. *Syn.* Liko, korkowé (pantoflowé) Drewo, *boh. etiam* Líko.

Koreň, a, m. radix, cis, f. die Wurzel, gyökér. *boh.* Kořen. *Plur.* Kořeňe (*boh.* Kořeni) Bobu egiptského Koreň: colocasia, ae, f. colocasium, i, n. *Plin. H. N. Virg.* Arum Colocasia Linn. radix fabae aegyptiae: ein egyptisches Bohnenkraut, egyptomban termö vizi bab.— Černí Koreň: v. černí Gablčník. — Gelenní Koreň: Pevcedanum officinale *Linn.* i, n. foeniculum porcinum: Saufenchel, Harstrang: disznó kömény. *Syn.* swinskí Kmín — Hadí Koreň: v. Hadowec wetší. Kostowí Koreň: v. pohanskí Bederník Ledwowí (Ledwí) Koreň: bulapathum, i, n. *Plin. H. N.* Groß mangoltwurz: Lendenkraut: széles lapu. Medwedí Koreň: v. Koprník. Sladkí, Koreň: v. Sladič. Swinskí Koreň: scrofularia, scrophularia: Braunwurz, Saukraut: disznó gyökér. — Wšehogiční (wšeligaké Nedubi hogící) Koreň: panax, cis, m. panaces, is, n. panacea, ae, f. *Plin. H. N.* Panacee, i. e. Kraut das für alles hilft, oder helfen soll: mindent gyógyí-

gyító fü. — S Korena: radicitus: aus der Wurzel, gyökerestöl fogva. S Koreněm witrhnúť: radicitus evellere, mit der Wurzel herausreissen, gyökerestöl ki-szaggatni, kitépni. Stogí eště na Kořeňí: adhuc est in radice, es steht noch auf der Wurzel még gyökéren áll. Koreňe púšťať (pusstiť) radices agere (mittere), radicari: wurzeln, Wurzel schlagen, treiben, bekommen: gyökerezni, gyökeret verni. Do Koreň otworiť (otewreť) boh. do Koreň otewřiť: v. do Kolen sub Koleno.

† Kořen, a, et e, m. v. Koreň.

* Koreňa, á, n. v. Koreňí.

* Koreňák, a, et u, m. v. Koreňica.

† Kořenář, e, m. v. Zeliňár 2 Nro.

Koreňár, a, m. negotiator aromatarius, Gewürzhändler, Gewürzkrämmer: fü szerszámos, fü szerszám áros.

† kořenářčin, a, o, adj. poss. v. zelinárčin 2 Nro.

koreňárčin, a, e, adj. poss. negotiatricis aromatariae, den Gewürzhändlerinn (= krämerinn) gehörig, fü szerszámosnéé.

Koreňáreňí, á, n. v. Koreňárstwí.

koreňáriť, il, ím V. I. imp. ňar: negotiatorem aromatorium agere, esse: ein Gewürzhändler, (krämer) seyn, fü szerszámmal kereskedni.

Koreňárka, i, f. negotiatrix aromataria, Gewürzhändlerinn (= krämerinn), fü szerszámosné.

† Kořenářka, i, f. v. Zelinárka 2 Nro.

koreňárow, a, e, adj. poss. negotiatoris aromatarii, dem Gewürzhändler (= krämer) gehörig, fü szerszámosé.

koreňárski adv. aromatarie, aromatarii more: gewürzhändlerisch, gewürzkrämmerisch: fü szerszámos módon.

koreňárskí, á, é, adj. aromatarios adtinens, aromatarius, a, um: die Gewürzkrämmer betreffend, fü szerszámosokat illető.

Koreňárstwí, á, n. negotiatio aromataria, der Gewürzhandel, Gewürzkram: fü szerszámmal való kereskedés.

† kořenářů, et ůw, owa, owo, adj. poss. v. zelinárow 2 Nro.

korenastí, á, é, adj. v. korenatí.

korenatí, á, é, adj. radicosus, radicibus plenus, a, um: voll Wurzeln, viel Wurzeln habend: gyökeres Syn. korenastí. 2) fortis, e, validus robustus: potens, tis: stark, mächtig: erös, izmos. Syn. silní, mocní, pewní. Korenaté Wíno: vinum forte (validum), ein starker Wein, erös bor. 3) aromate conditus, aromaticus, aromatizatus: gewürzt, fü szerszámos, fü szerszámmal tsinált. 4) piperatus, gepfeffert, borsos, meg borsozott, meg-borsostatott. Syn. koreňení, korenní, boh. peřní, pepřní. Korenatá Polewka: ius piperatum, Pfeffersuppen, gepfefferte Suppen, Pfefferbrüche, borsos lév.

Korenček, u, et nečku, m. dem. ex seq.

Koréneк, nku, m. dem. radicula, ae, f. parva (tenera) radix: das Würzelchen, gyökeretske, gyökerke, kis gyökér. Syn. Korenček boh. Kořínek.

koreňení, á, é, p. c. aromate conditus, aromaticus, aromatizatus, a, um: gewürzt, megfü szerszámoztatott, fü szerszámos. 2) piperatus, pipere conditus: gepfeffert, borsos, meg

meg borsostatott, borsoltt, borsoltatott. *boh.* pepřenj.

Kořeněnj, *á*, n. conditio aromatica, das Würzen, die Würzung: meg-fü szerszamozás, fü szerszám belé adás. 2) piperatio, das Pfeffern, borsolás, meg-borsozás, borsostatás. *boh.* Pepřenj.

kořenj, *á*, *é*, *p. c.* ex kořiť: demulsus mitigatus, placatus, lenitus, a, um: besänftigt, le-tsillapíttatott, meg tsendesíttetett, meg engeszteltetett. *Syn.* kogenj, *boh.* chláchołenj. 2) humiliatus, gedemüthigt, meg-aláztatott. *Syn.* zňjženj.

Kořenj, *á*, n. *Nom. Verb.* ex kořiť: demulsio, mitigatio, placatio, nis, f. Besänftigung, le-tsillapítás, meg-tsendesítés, engesztelés *Syn.* Kogenj. 2) humiliatio, depressio: Demüthigung, meg-alázas. *Syn.* Zňjženj. 3) ex kořiť sa: sui demissio, humiliatio: der Demuth Demüthigung, Erniedrigung seiner selbsten: maga meg-alázása, le-ereszkedés. *Syn.* Upoňjženj.

Kořenj, *á*, n. aroma, *atis*, n. condimentum, i, n. das Gewürz, Gewürze: alles womit man die Speisen schmackhaft macht: fü szerszám. *boh.* Kořenj. Černé Kořenj: *a*) piper, is, n. Piper Nigrum *Linn.* Piper rotundum officin. der Pfeffer, bors, fekete bors. *b*) v. Kichawka. Čerwené (indianské, turecké) Kořenj, i. e. Paprika: piperitis, idis, f. *Plin. H. N.* Capsicum annuum *Linn.* türkischer (rother indianischer) Pfeffer, Pfefferoni, Pfefferkraut, paprika, seretsen (vörös, török) bors. *boh.* Pepř turecki. Gelenňé Kořenj: v. geleňni Koren. Hromowé Kořenj, i. e. Sparga: v. Krámské (drahé) Kořenj: aroma, *atis*, n. aromata, tum, n. pl. Spezerei, Gewürz: fü szerszámok. Krwné Kořenj, v. Bederňjk. Kúpowé Kořenj: v. Krwawňjk menšj. Turecké Kořenj (*boh.* Pepř tureckj): *a*) Solanum Pseudo Capsicum *Linn.* der falsche Indianische Pfeffer. Adelung. *b*) v. Paprika, čerwené Kořenj. Wšehogicé (wšeligaké Ňeduhi hogicé) Kořenj: v. wšehogičnj Koreň. Zágemné Kořenj: v. Chlupáček 2 Nro. Zahradňé Kořenj: v. Zelj. 2) *collect.* radices, cum, herbae, arum, f. pl. die Kräuter, Wurzeln: füvek, gyökerek. *Syn.* Zelini, Zelinki *boh.* Bilini, Kořenj.

† **Kořenj**, n. v. Kořenj per 2 Nros.

Kořeňica, i, f. vasculum aromatarium, pixis piperis: Gewürzfaß, Pfefferbüchse: fü szerszám tartó edény. *Syn.* Kořenňjk. *vulg.* Kořenňák.

kořeňiť, il, ím V. I. *imp.* koreň: fercula aromate condire, aromatizare: würzen die Speise, fü szerszámozni, fü szerszámmal tsinálni az étkeket. *Syn.* okořeňiť. 2) piperare, pipere condire: pfeffern, borsozni, meg-borsozni, meg-borsolni. *Syn.* čérním Kořeňím kořeňiť. *boh.* pepřiti.

Kořeňiwáňj, *á*, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kořeňiwať, al, ám, *freq.* ex kořeňiť.

* **Kořenňák**, a, m v. Kořeňica.

kořenni, *á*, *é*, *adj.* e radice, radicalis, e: von der Würzel, gyökeres gyökérből való. *boh.* kořenni. 2) v. kořenati 3 Nro. 3) v. kořeňowj.

† ko-

† kořenní, á, é, adj. v. koren- ní 1 Nro.
korenňí, á, é, adj. v. kore- ňowí.
Korenňík, u, m. mola aromataria (molendo piperi) Pfeffermühle, Gewürzmühle: fü szerszám malmotska. *Syn.* korenní Mlínček. 2) taberna aromataria: Gewürzkram, Gewürzladen: fü szerszámos bólt. 3) torta (placentula) piperata, libum piperatum: Pfefferkuchen, borsos kaláts. *Syn.* korenňí (koreňowí) Koláč, Perňík. *boh.* Pepřňík. 4) v. Koreňica
koreňowí, á, é, adj. ex pipere, von Pfeffer, borsból-való. *Syn.* korenňí, *boh.* pepřowí. Koreňowí Strom: piper, is, f. arbor piperis (ferens piper): der Pfefferbaum, borsfa. — Koreňowi Balšan: mentha piperita *Linn.* Pfeffermünze, bors-ménta. — Koreňowí Koláč: v. Korenňík 3 Nro. Koreňowí Mlínček: v. Korenňík 1 Nro. koreňowí Orech: nux mellita piperata, Pfeffernuß, bors-dió. — Koreňowá Huba. *a*) agaricus piperatus *Linn.* Pfefferschwamm, Galambitza *b*) agaricus cantharellus *Linn.* gelber Pfefferling, bors-gomba. — Koreňowá Krowina (koreňowé Krowí): frutex ferens piper, Pfefferstaude, bors-tsemete. — Koreňowá Oharka: cucumis piperatus (a pipere nomen gerens): Pfeffergurke, bors uborka. — Koreňowá Zelina: *a*) planta ferens piper, Pfefferpflanze, bors-fü. *b*) lepidium latifolium *Linn.* breitblätterige Kresse, széles mustár fü. *c*) satureia hortensis *Linn.* Gartensaturei, Pfefferkraut; kerti bors-fü, Koreňowé Zrno: granum piperis, Pfefferkorn, bors szem (mag).
Korhel, á, m. potator, potor, vinipotor, is, m. poto, nis, m. bibulus, merobibus, i, m. meropota, ae, m. madusa *Plaut.* ein Säufer, korhely, részeges, iszák, bor iszák. *Syn.* Chlastač, Lokag, Luchač, Opilec, Ožralec, Ožran, Pigák, wínowí Mol, Brat z mokreg Štwrtki (z Mokraši) *boh.* Zráč, Kwasitel, Kwasník, Kwasowňík, Kwasowňík. 2) compotor, compotator, combibo: Säufbruder, Säufcämmerade, Mittrinker: ivó társ. *Syn.* Korhelskí Towaríš.
korhelčin, a, e, adj. poss. potatricis, bibulae: der Säuferinn gehörig, korhelynéé, bor iszák aszszonyé. *Syn.* lokagčin, luchaččin, ožralčin, ožralkiňin, pigačin.
Korheleňí, á, n. v. Korhelowáňí.
Korhelica, i, f. ganeum, i, n. Saufgelag, korhely ház. 2) compotatio, nis, f. Saufgesellschaft, das zusammensaufen: együtt ivás, korhelykedés. *Syn.* Chlastačka, Lokaňica, Luchaňica, Pigatika. 3) Obecná Izba w Senku: v. Korhelňica. 4) v. Korhelstwí.
korhelit, il, ím V. I. imp. hel: v. korhelowať.
Korhelka, i, f. potatrix, potrix, vinipotatrix, cis, f. bibula *fem.* eine Säuferinn, Saufschwester: korhely (részeges) aszszony. *Syn.* Ërgula, Ërgulka, Lúchačka, Korhelkiňa, Ožralka, Ožralkiňa, Pigačka, *boh.* Kwasitelkiňe, Kwasňice, Kwasowňice. 2) compotrix, Mitsäuferinn Saufschwester: együtt iddogálóné.

Korhelkiňa, i, f. idem.

Korhelňica, i, f. domus (cubiculum) serviens potationi, bibulum conclave: Saufhaus, Saufzimmer: korhely - ház (szoba) *Syn.* Korhelſkí Dom, korhelſká Izba (Swetlica), Korhelica, Korhelowňa.

korhelow, a, e, *adj. poss.* potatoris, bibonis, bibuli: dem Säufer gehörig, bor iszáké, korhelyé. *Syn.* chlaſtačow, lokagow, luchačow, opilcow, ožralcow. *boh.* kwaſitelů, kwaſňiků, kwaſowňíků et ůw.

Korhelowáňí, á, n. potatio, compotatio, nis, f. das Saufen: korhelykodás. *Syn.* Lokáňí, Lúcháňí, Korheleňí.

korhelowat, lowal, lugem, V. I. *imp.* lug: potare, compotare: ſaufen, ſehr trinken: korhelykedni. *Syn.* lokat, lúchat, korhelit.

Korhelowňa, í, f. v. Korhelňica.

korhelowňe *adv.* v. korhelſki.

korhelowní, á, é, *adj.* v. korhelſkí.

korhelſki *adv.* more potatorum, potatorie: ſauferiſch, ſaufbrüderiſch: korhely módon, korhelyek módgyára. *Syn.* lokagſki, luchački, korhelowňe, ožralſki, pokorhelſki.

korhelſkí, á, é, *adj.* potatorius, a, um: potatores adtinens: ſäuferiſch, die Säufer (Säufbrüdern) betreffend: korhelyi, korhelyeket illető *Syn.* lokagſkí, luchačkí, korhelowní, ožralſki. Korhelſkí Dom: v. Korhelňica: Korhelſkí Towariſ v. Korhel 2 Nro. Korhelſkí Žiwot: vita potoria, Saufleben, korhely élet, korhelykedés. Korhelſká Izba, v. Korhelňica. Korhelſká Peſňička: canticum potorium, Sauflied, korhely dal.

Korhelſtwí, á, n. potatio, compotatio, nis, f. die Säuferei, Trunkenheit: korhelykedés, részegeskedés. *Syn.* Korhelica, Ožralſtwí, Slopáňí, Slopaňica.

Koriander, dru, m. coriandrum, i, n. Sativum *Linn.* Coriander, koriandrom, zsobrákbori-fü. *vulg.* Koliander. 2) Kímſkí Koriander: v. černí Kmín.

Koridon, a, m. v. Corgoň.

† **Kořínek**, nku, m. v. Korenek.

Koriſt', i, f. praeda, rapina, ae, f. manubiae, arum, f. pl. die Beute, was dem Feinde oder andern abgenommen wird, der Raub, die Plünderung: préda, ragadomány, zsákmány. *Syn.* Lúpež. Steg Weci učiňil ſi Koriſt': ea res cessit ei in praedam, dieſes hat er zur Beute gemacht, ő ragadta-el-azt. Uſſa temer na Krku, bi Koriſt'i (Lúpeže) robili (prewádzali): imminent praedae, exeunt praedatum: ſie gehen auf Beute aus, ſie ſind nächſt daran, auf die Beute loß zu gehen; ſie ſchnappen nach dem Raub: igen kapnak a' prédán, prédálni ki mennek.

† **Kořiſt**, i, f. idem.

koriſtňe *adv.* praedatorie, praedabunde, manubialiter: räuberiſch, prédálva, ragadozva. *Syn.* lúpežňe, koriſtowňe.

koriſtní, a, é, *adj.* manubialis e; praedaceus, praedatitius, a, um, von dem Raub, Beute: zsákmányi, prédai, prédából való. 2) praedatorius, praedabundus, praedativus, rapax cis; räuberiſch, prédáló, zsákmányos, ragadozó. *Syn.* lúpežní, koriſtowní.

Koriſtňík, a, m. praedator, populator, raptor, ereptor, is,

is, m. praedo, nis, m. Rauber, prédáló, ragadozó, zsákmányos. *Syn.* Lúpežňík, Koristowňík.

korístowaní, á, é, *p. c.* raptus, ereptus, a, um: geraubt, geplündert: el-ragadtatott, felprédáltatott.

Korístowáňí, á, n. praedatio, latrocinatio, direptio, compilatio, expilatio, spoliatio, nis, f. latrocinium, praedocinium, i, n. rapina, ae, f. raptus, us, m. das Rauben, Plündern die Plünderung: fosztás, meg-fosztás, tolvajlás, zsákmánylás. *Syn.* Lúpežeňí. 2) depopulatio, populatio, eversio: das Plündern, Verheeren, Verwüstung: el-pusztítás, *Syn.* Wiblaďeňí.

korístowať, towal, tugem V. I. *imp.* tug: rapere, diripere, compilare, expilare, praedari, latrocinari, spoliare: rauben, plündern, Beute machen, Räuberei begehen, entreißen, berauben: prédálni, tolvajkodni, zsákmánylani (-lom) zsákmányt vetni, ragadni, ragadozni, fosztani. *Syn.* lúpežiť, rabowať. 2) populari, depopulari, vastare, devastare: plündern, verheeren: elpusztítani, pusztítani, *Syn.* lúpežit, rabowať.

† kořistowati, owal, ugí (u), idem.

Korístowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

korístowáwať, al, ám, *freq.* ex korístowať.

korístowňe, — ní: v. korístňení.

Korístowňík, a, m. v. Korístník.

koriť, il, ím, V. I. *imp.* kor: demulcere, mitigare, placare, lenire, pacare: besänftigen, le-tsillapítani, meg-tsendesíteni, meg-engesztelni. *Syn.* kogiť, *boh.* chláCholiti. 2) humiliare, deprimere, deponere: demüthigen, erniedrigen: alázni, meg alázni, le tenni. *Syn.* uponížiť, zňížiť, dolu zložiť (skládať). II. *rec.* Koriť ſa pred ňekím: se demittere, se humiliare apud aliquem, coram aliquo: sich demüthigen bei Jemand, meg-alázni magát valaki elött. *Syn.* pokoriť (poníziť) ſa *boh.* kořiti ſe.

Koritan, a, m. Carinthus, i, m. ein Kärnther, karinthiai ember.

Koritančan, a, m. idem.

Koritančanka, i, f. v. Koritanka.

koritančin, a, e, *adj. poss.* Carinthae, der Kärntherinn gehörig, korinthiai aszszonyé.

Koritani f. pl. *gen.* tan, *dat.* tanom (*boh.* tanům), *loc* tanoch (*boh.* tanech): carinthia, Kärntchen, eine Landschaft: karintia, *tartomány. Syn.* koritanská Zem. *Aliud est.* Karniol (u)

Koritanka, i, f. carintha, ae, f. die Kärntherinn, karintiai aszszony.

koritanow, a, e, *adj. poss.* Carinthi, dem Kärnther gehörig, karintiai emberé.

koritanſki *adv.* carinthice, carinthiace: kärnthisch, karintiai módon. *Syn.* pokoritanſki.

koritanſkí, á, é, *adj.* carinthicus, carinthiacus, a, um. kärnthisch, kärnther: karintiai, karintiából-való. koritanſká Zem: v. Koritani.

Koritár, a, m. lintrarius (opifex), scapharius, i, m. Trogmacher, Multermacher: tekenö tsináló. *Syn.* Brdár.

koritárčin, a, e, *adj. poss.* lintrariae opificis, der Trogmacherinn (Multermacherinn) gehörig, tekenö tsinálóné, te-

tekenö tsináló feleségéé. *Syn.* brdárčin.
Koritáreňí, á, n. v. Koritárstwí.
koritárik, il, ím, V. I. *imp.* tar: opilicium lintrarium (scapharium) esse, agere; conficere lintres, scaphas: ein Trogmacher seyn, tekenö mesterséget üzni. *Syn.* brdárik.
Koritárka), i, f. lintraria, scapharia, ae, f. uxor lintrificis: die Trogmacherinn, Multermacherinn, des Multermachers Weib: tekenö tsinálóné, tekenö tsináló felesége. *Syn.* Brdárka.
koritárow, a, e, *adj. poss.* lintrarii, lintrificis, scapharii: dem Trogmacher (Multermacher) gehörig, tekenö tsinálóé. *Syn.* brdárow.
Koritárowáňí, á, n. v. Koritárstwí.
koritárowak, rowal, rugem, *freq.* ex koritárik.
koritarski *adv.* more lintrificum, trogmacherisch, tekenö tsinálo módon. *Syn.* brdárski, pokoritárski.
koritárskí, á, é, *adj.* lintrifices (scapharios) adtinens, die Trogmacher oder das Trogmacherhandwerk (Multerhandwerk) betreffend: tekenö tsináló mesterséghez való, tekenö tsinálokat illetö. *Syn.* brdárski.
Koritárstwí, á, n. lintrificium, opificium lintrarium (scapharium): die Trogmacherei, Multermacherei, das Trogmacherhandwerk, Multermacherhandwerk: tekenö tsináló mesterség. *Syn.* Brdárstwí, Koritáreňí, Koritárowáňí, Koritárské Remeslo.
Koritečko, a, n. *dem.* ex Koritko
† kořiti se, il se, ím se: v. korik sa.
Korikisko, a, n. contemt. et exagger. ex Korito.
Koritko, a, n. *dem.* lintriculus, alveolus pistorius (panarius, lotorius) das Tröglein Multerchen, eine kleine Mulde, ein kleiner Multer: tekenötske. *boh.* Koreztko, Nečički. 2) *boh.* v. Wálowček.
Koritnačka, i, f. testudo, chelis, is, f. die Schildkröte, tekenös béka. *boh.* Žaba třepatná. *Prov.* Keď Koritnačka Zagáca prebehňe. Na Swatého Wida, čo nebude ňikda. Na psé Letňički, i. e. ňikdi: Cum testudo leporem praeverterit. Anno magno Platonis. Ad calendas (kalendas) Graecas *Svet.* i. e. nunquam; *quia Graeci nullas calendas habuerunt*: niemals, auf Sanct-Nimmerstag, zu Pfingsten auf dem Eise: mikor a' tekenös béka a' nyúlat meg-elözi a' futásban. Soha napján *Par. Páp.*
Korito, a, n. linter, tris, m. scapha, ae, f. alveus pistorius (pannarius, lotorius), cymbium, capisterium, labrum, i, n. trulla, ae, f. der Trog, Backtrog, Waschtrog, Mulde: tekenö *Par. Páp.* teknö. *boh.* etiam Necki, Truhí. Gawárské Korito: trulla, ae, f. die Kelle in Bergwerke, szurkos mélset égetö serpenyö. Gaworowé Korito, čo tu robíš Doroto? etc. 2) *boh.* Korito pro Gowada: v. Grant. 3) *boh.* Korito u Studňice, v. Ž a r a t studňiční. 4) *boh.* Korito wčelní: v. Klát wčelní.
Kórka, i, f. *dem.* ex Kóra: corticulus, i, m. crustula, ae, f. das Rindlein, Rindchen: héjatska. *vulg.* Skwórka, *boh.* Kůrka.

korkowí, á, é, *adj.* subereus, a, um: von (aus) Kork, aus Pantofelholz: kéreg fábol való. Korkowé Drewo: v. Korek.

Korlátki, tek, f. *pl.* pruna, orum, n. pl. Zwetschken, Zwetschen: szilva neme. *boh.* Karlátki

† Kormuceňí, n. v. Zarmúteňí, Kmúteňí. 2) v. Hnúseňí.

Kormutecka, i, f. *dem.* ex Kormútka. *boh.* Kornúteček, Kornútek.

† kormútiti, il, ím, v. rmútit, zarmútit. II. *rec.* kormútit se: v. rmútit sa, zarmútit sa. III. *passive* cum *praepos.* w et locali: v. hnúsit sa.

Kormútka, i, f. emporetica, ae, f. cuculus, involucrum chartaceum (emporeticum): Düte, Skarnitzel: papiros tsuklátska, mellybe borsot, sáfrányt és egyebet takarnak a' kalmárok. *Syn.* Kolík, Kulík, Škarnicla. *boh.* Kornút.

kormútkowí, á, é, *adj.* Papír: v. Kormútka.

† Kornet, a, m. v. Zástawňík koňicki.

† Kornút, u, m. v. Kormútka.

† Kornúteček, čku, m. *dem.* v. Kormútečka.

† Kornútek, tku, m. *dem.* v. Kormútečka.

† Koroptwa, i, f. v. Garabica.

† Korotew, twe, f. idem.

Korowí, á, n. v. Kukuričňisko 2 Nro.

kórowí, á, é, *adj.* ex Kóra: corticeus, a, um; ex cortice arboris: aus der Rinde, Baumrinde: fa héjából való. *vulg.* skwórowí, *boh.* korábowí.

Korowína, i, f. aridus et crassus arboris cortex. eine dürre, und dicke Baumrinde: száraz, és vastag fa-héj.

Korúhew, hwe, f. v. Koruhwica. 2) *boh.* v. Zástawa.

† Korúhewňík, a, m. v. Zástawňík.

Korúhwica, i, f. penniculum, pinnaculum *Tertull.* gallus in tecto indicans tempestatem, vertumnus, petasus, velum in pinnaculis aedium, pinnula versatilis, pinna, ae, f. *Cic.* Giebel, Wetterhahn auf dem Dache: forgó vitorla a' ház tetején, szél-annya. *Syn.* poweterní Kohút, Weterňica. 2) *boh.* v. Zástawa.

Koruhwička, i, f. *dem.* ex praec. Koruhwička na Kosteloch, neb Wežach: v. Kohút poweterní na Weži. 2) *boh.* na Wrchu Žezla korábowého: v. Zástawka.

Koruna, i, f. corona, ae, f. die Krone, korona. Králowská Koruna: diadema regium, Königskrone, királyi ékes korona. Kňezká Koruna (Plešina), knazki Plech: clericalis tonsura, Priesterkrone, papi korona, papok koronája, vagy-is korona gyanánt ki borotváltt jel, mellyet a' fejeken kristus tövis koronáját jelentvén, viselnek. Wiťazná Koruna: laurea, ae, f. die Lorbeerkrone, vitéz koszorú. *Prov.* Koruna Hodnosť'i gest Starosť: corona dignitatis senectus *Prov.* XVI. et 31. die Krone einer Würde ist das Alter, a' méltóságnak koronája a' vénség. 2) Mesto w Sedmohradskeg Zemi: Corona, ae, f. die Cronstadt, korona, *Erdélyi város.* 3) Peňáz s Korunú; coronatus. sentatus, i, m. Cron, eine Münze: korona, koronás pénz.

Koruňečka, i, f. *dem. ex seq.*

Korunka, i, f. *dem.* corolla, coronulla, ae, f. das Krönchen,

Krön-

Krönlein: koronátska. 2) na Kweke, i. e. Wreholík: Blumenkrone: virág koronája.

korunowaní, á, é, *p. c.* coronatus, corona (diademate) redimitus (insignitus) a, um: gekrönt, koronázott, meg-koronáztatott.

Korunowáňí, á, n. coronatio, nis, f. coronae impositio, corona redimitio: die Krönung, das Krönen: koronázás.

korunowak, nowal, nugem, V. I. *imp.* nug: coronare, corona redimire (insignire), coronam imponere: krönen, koronázni, koronát fel-tenni

Korunowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

korunowáwák, al, ám, *freq.* ex korunowak.

Kos, a, m. Pták: merula, ae, f. *Cic.* merulus, i, m. *Auct. Carm. de Philom.* Turdus Merula *Linn.* die Amsel, rigó, fekete rigó. *Aliud est.* Drozd. 2) Riba: merula, ae, f. *Ovid.* Cyprinus tinca *Linn.* die Schleihe, Amselfisch: Trompó, varga-hal. *Syn.* Lin, Šwec.

Koš, a (*boh.* e) m. pletení: corbis, is, m. canistrum, i, n. fiscus, qualus, i, m. sporta, fiscina, ae, f. der Korb, z. B. zum Tragen, Tragkorb, kosár, kar kosár. *Syn.* Kosík. *boh. etiam* Kúš. Šancowí (k Šancom pletení) Koš: gerrae, arum f. pl. Schanzkorb, sántz kosárka.

Kosa, i, f. falx (fenaria, messoria) cis, f. pertica falcata: die Sense, kasza. *boh. etiam* Kůsa. Owesná Kosa: batillum avenarium, falx messoria avenaria) Habersense, zabkasza. — Senná Kosa: falx fenaria (feniseca), marra: Heusense, széna kasza. *Prov.* Trefila Kosa na Kameň: incidit falx in cotem, iracundus in iracundum: die Sense hat den Wetzstein getroffen: reá talált a' kasza a' köre, a' haragos ember magához hasonlóra. Kosu sem pítal: falcem postulabam. (In eos, qui respondent id, quod ad rem non adtinet) Hinc natum, quod agricolae cuipiam vicino falcem commodato petenti, negaverint sibi ligonem esse domi. Nemáme Motiki doma. Kosu obrátik: revolvere mautellum, den Mantel umwenden, die Rede umkehren: viszsza fogni a' kaszát. Kosu do ludskeg Lúki púšťat: in alienam messem falcem immittere, sich in fremde Sachen mischen, más dolgába avatni magát. Más réttyet kaszálni.

Kosák, a, m. falcula secula, scirpicula, ae, f. falx graminalis: die Hippe Grassichel: katzor, sarhó. *Syn.* Kosír, Srp, *vulg.* Kosér, Kosger, *boh.* Kosíř, Klepanec, Kosatec.

Kosar, a, m. čo Kosi, Kosáki, a' Srpi robí: falcifex, cis, m. faber (opifex) falcarius: der Sensenschmied, Sichelschmied: kasza tsináló kováts.

† Kosař, e, m. idem.

Košar, a, m. caula, ae, f. *Virg.* ovile, is, n. der Schafstall, kosár, akol juh istálló, Do Košára hnak: pellere ad caulas *Virg.* in den Schafsstall treiben, akolba hajtani.

kosarčin, a, e, *adj. poss.* uxoris fabri falcarii, der Sensenschmiedinn (des Sensenschmiedens Frau) gehörig, kasza tsinálónéé

† kosařčin, a, o, *adj. poss.* idem.

Ko-

Koſarina, i, f. locus caulae, Schafſtallsort, akol-hely.

Koſarka, i, f. uxor falcificis (fabri falcarii) die Senſenſchmiedinn, Senſenmacherinn, des Senſenſchmiedes Frau: kasza tsinálóné, kasza tsináló kováts felesége.

† Koſaťka, i, f. *idem*.

koſarow, a, e, *adj. poss.* fabri falcarii, falcificis: dem Senſenſchmiede gehörig, kasza tsinálóé, kasza tsináló kovátsé.

† koſaťú, et růw, owa, owo *adj. poss.* idem.

koſatcowí, á, é, *adj.* e gladiolo, irinus, a, um: von (aus) Schwertel, kék liliomból való.

Koſatec, tca, m. m e n ſ í, i. e. ſwetlí (*boh.* modrí) iris, idis, f. Iris germanica Linn. Schwertel, Blauſchwertel. Schwertellilie: kék liliom. 2) p l a n í: iris agrestis, xyris: wilder Schwertel, mezei kék liliom, kikirits.

† Koſatec, tce, m. idem. 2) v. Koſák.

† Koſakina, i, f. v. Koſina

† Koſátki, tek, f. pl. v. Koſina.

Koſba, í, f. feniseciurn, i, n. falcatura ae, f. falcatio, nis, f. das Mähen, kaszálás. *boh.* Žeň, Žetí. 2) tempus falcaturae, die Mähenzeit, Zeit zum Mähen: kaszálás ideje.

Koſťál, u, m. scapus, i, m. Krautſtengel, der Stenges an den Pflanzen, und Gewächſen: fünek szára. *Syn.* Trubelka, Trubka, *vulg.* Koſťál. *boh.* Koſťiál. 2) v. Koſt. Koſťále obhrizowat: ossa rodere (arrodere), in quibus adhuc modicum carnis est: die Beinen nagen, tsontot rágni, tsonton rágodni.

Koſcáleček, lečku, m. *dem.* ex seq. *vulg.* Koſťáleček.

Koſčálek, lku, m. *dem.* cauliculus, scapulus, stylus, i, m. das Stengelchen, Stenglein an den Gewächſen: fü száratska. *Syn.* Trúbečka, Trubelečka, *vulg.* Koſťálek, *boh.* Koſťiálek. 2) v. Koſtečka 1 Nro.

koſcow, a, e, *adj. poss.* falcatoris, dem Mäher gehörig, kaszásé.

koſcowſki *adv.* falcatorum more, falcatorie: mäheriſch, kaszássan, kaszás módon. *Syn.* koſecki, pokoſcowſki.

koſcowſkí, á, é, *adj.* falcatores adtinens, die Mäher betreffend, kaszási, kaszásokat illető. *Syn.* koſeckí.

Koſcowſtwí, á, n. falcatoratus us, m. falcatoria professio: das Mähen, Mähenwerk: kaszáskodás, kaszasság.

Koſec, ſca, m. fenisector, fenifex, cis, m. feniseca, ae, m. Mäher, *vulg.* Mader: kaszás. *boh.* Sekáč, Žnec.

koſecki *adv.* v. koſcowſki.

Koſectwí, á, n. v. Koſcowſtwí

Koſela, i, f. indusium, i, n. das Hemd, Hemde: ing, imeg. *boh.* Koſile. — Kúpelná Koſela (*boh* Čechlík, Patuch, lazebňí Koſile) castula, ae, f. ein Badhemde, ferdö ing. — Nočná Koſela (*boh.* Čechlík) amictorium, indusium nocturnum: Nachthemde, éjjeli ing. — Wlňená Koſela: capitium, i, n. das wollene Hemde, gyapjas ing. Ženſká Koſela. i. e. Rubáč, Spodňík: Subucula, ae, f. vesticula muliebris: das Unterhemde, pendely, ingváll *Par. Páp.* Rukáw na Koſeli: manica interulae, Hemde ermel, ing-új.

Koſelár, a, m. indusiarius, i, m. Hemdemacher, Hemde-

näher: ing (imeg) tsináló, varró.

Koſelečka, i, f. *dem.* ex seq.

Koſelka, i, f. *dem.* indusiolum, i, n. das Hemdlein, Hemdchen: ingetske, imegetske, kis imeg, kis ing. *boh.* Koſilka. Rodňá (porodňá, w ktereg ſa Deti rodá) Koſelka: pileum, i, n. *Lamprid.* pileus, i, m. galea infantum: das Kleid, das ein Kind mit auf die Welt bringt, i. e. Häutchen womit es (ein Kind) im Mutterleibe umgeben war: burok, gyermek tartó lantorna. *Rhytmus.* Račenko z Močenku, wiper mi Koſelku; abi bola bílá, keď pogdem do Šenku.

koſení, á, é, *p. c.* falcatus, defalcatus, falce messus, demessus, a, um: gemähet, kaszállt, kaszáltatott. *boh.* kliżen, ſekaní, żat.

Koſení, á, n. falcatio, defalcatio, falce succisio, messis, is, f. *Cic.* messio, demessio, f. *Varr.* messura *Diomed.* das Mähen, kaszálas. *boh.* Kliżení, Sekáńí, Żetí, Żeń. Sena koſení, i. e. Koſba: foenisicium, das Heumähen, széna kaszálás.

* Koſér, u, m. v. Koſák.

* Koſgelečka, i, f. *dem.* v. Koſélečka.

* Koſgelka, i, f. v. Koſelka.

* Koſger, a, m. v. Koſák.

Koſice, ſic, f. pl. uherſké Meſto: Cassovia, ae, f. Civitas comitatus Aba-ujvariensis: Kaſchau, kassa. *boh.* Kaſow.

Koſíček, čku, m. *dem.* ex Koſík.

koſicki *adv.* more cassoviensi, kaſchauermäßig, nach kaſchauer Art: kassai módon. *Syn.* po koſicki.

koſicki, á, é, *adj.* cassoviensis, e; cassovius, a, um: kaſchauer, kassai.

Koſík, u, m. corbiculus, calathus, quasillus, i, m. corbula, capsa, sportella, sportulla, fiscella, ae, f. parvus corbis: das Körbchen, Körblein, ein kleiner Korb, Handkorb, Spindelkorb, Packtrog: kosarka, kis kosár. *boh.* Uborek, Filfaſ. 2) chlebowí Koſík. cophinus, i, m. der Brodkorb, *vulg.* Simperl: kenyér kosár, szakajtó. *Syn.* Oſítek. 3) *tropice* repulsa, ae, f. der Korb (ſcherzhaft), abſchlägliche Antwort: kosár, az ember kérésének meg-vetése, és a' kivánlt dolognak meg-tagadása. *Syn.* Lopar. Koſík doſtať: repulsam ferre, pati: Korb bekommen, kosarat nyerni, kapni, kévánságában *vagy* kérésében megvettetni. Koſík ňekomu dať: spernere (repudiare) aliquem, Korb geben, kosarat adni valakinek; kérését (kívánságát) nem tellyesíteni.

Koſikár, a, m. corbicularius, plexor corbium (sportarum): Korbmacher, kosár tsináló (kötö) 2) v. Krpčár 3 Nro.

koſikárčin, a, e, *adj. poss.* corbiculariae, uxoris corbium plexoris: der Korbmacherinn gehörig, kosár kötönéé. 2) v. krpčárčin 2 Nro.

Koſikáreńí, á, n. v. Koſikárſtwí.

koſikárik, il, ím, V. I. *imp.* kar: corbes plectere, plexorem corbium esse: ein Korbmacher ſeyn, kosár kötö mesterséget üzni, kosár kötönek lenni, kosarakat kötni. *Syn.* Koſikárem bik.

Koſikárka, i, f. corbicularia, uxor corbium plexoris: Korbmacherinn: des Korbmachers Weib: kosár kötönó, kosár

kö-

kötö felesége. 2) v. Krpčárka 2 Nro.

košikárow, a, e, *adj. poss.* corbium plexoris, corbicularii: dem Korbmacher gehörig, kosár kötöé. 2) v. krpčárow. 2. Nro.

košikárski *adv.* more corbium plexoris, korbmacherisch, kosár kötö modon. 2) v. krpčárski. 2. Nro.

košikárskí, á, é, *adj.* corbium plexores (corbicularios) adtinens, die Korbenmacher betreffend, kosár kötöket illetö. 2) v. krpčárski. 2. Nro.

Košikárstwí, á, n. plexura corbium, die Korbmacherei, das Korbmacherhandwerk: kosár kötö mesterség. 2) v. Krpčárstwí. 2. Nro.

† Košile, f. v. Košela.

† Košilka, i, f. v. Košelka.

Košina, i, f. scirpea, *et* sirpea, ae, f. *Varr. Ovid.* crates (stercoraria), is, f. *Varr.* capsum vimineum, Wagenkorb, die Hürde, Flechte, Flechten, Wagenflechten, ein geflochtener Korb auf die Wagen zu setzen, um z. B. Mist heraus zu führen: szekér kas *Par. Páp. boh.* Košatina, Košátki, Košina, Léša, Líša, pletení Koš. *Aliud est* Korba.

Košinár, a, m. opifex sirpearius, Wagenkorbmacher, szekér kas kötö.

košinárčin, a, e, *adj. poss.* uxoris sirpearii, der Wagenkorbmacherinn gehörig, szekér kas kötönéé.

Košináreňí, á, n. v. Košinárstwí.

košináriť, il, ím, V. I. *imp.* nár: opificem sirpearium esse, agere: ein Wagenkorbmacher seyn: szekér kas kötönek (mivesnek) lenni.

Košinárka, i, f. uxor opificis sirpearii, Wagenkorbmacherinn, szekér kas kötö felesége.

košinárow, a, e, *adj. posss.* opificis sirpearii, dem Wagenkorbmacher gehörig, szekér kas kötöé.

košinárski *adv.* more opificis sirpearii, wagenkorbmacherisch, szekér kas kötö módon.

košinárskí, á, é, *adj.* opifices sirpearios adtinens, die Wagenkorbmacher betreffend, szekér kas kötöket illetö.

Košinárstwí, á, n. opificium sirpearium, Wagenkorbmacherei, das Wagenkorbmacherhandwerk: szekér kas kötö mesterség.

Košinečka, i, f. *dem.* ex seq.

Košinka, i, f. ala, ae, f. everriculum anserinum, plumatile verriculum: der Flügel, Flederwisch: toll seprü, lúd szárny. *Syn.* Husacé Krídlo, *boh.* etiam Peruť.

Košinka, i, f. *dem.* craticula, sirpeola, ae, f. eine kleine Hürde, das Wagenkörblein, Wagenkörbchen: kis szekér kasotska *boh.* Líška.

košinowí, á, é, *adj.* sirpeus, sirpeatus, craticulatus, a, um: mit der Hürde versehen, gekörbet: kasos, korbás. *Syn.* košinatí, košinowatí. Košinowí Woz: plaustrum sirpeum (cum crate), der Korbwagen, kasos (korbás) szekér.

Košír, u, m. v. Košák.

† Košíř, e, m. idem.

Košírek, rku, m. crista plumaria, plumarius apex: Federbusch, forgó, toll, mellyet a' süveg mellett viselnek a' helyke legénykék. Košírek mající (nosící): cristatus, mit Federbusche geziert, forgót viselö, forgóval fel-ékesittett. *Prov.* Košírki nosí: cicadis plenus Ari-

Aristoph. Gloriosus, ac stultus, aut obsoletis ac iam desitis utens, *Rhytmus.* To sa Chlapci, to sa; čo Kosirki nosá! a to sa Hunckuti, čo sa Diwkám prosá!

Kosirik, u, m. falx vinitoria, scalprum vinitorium: das Rebenmesser, szölö metszö kés.

† Kosirik, u, m. idem.

kosit, il, ím, V. 1. *imp.* kos: falcare, falce, succidere, metere *Cic.* mähen, kaszálni, lekaszálni. *boh.* klidiki, sekaki, žiti.

Kosíwáni, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kosíwak, al, ám, *freq.* ex kosit.

Koslák, a, m. strigosus (strigosior, macilentus) equus *Liv.* ein mageres Pferd, hitván-ló, kartsú hasú, el-hitvánodott, meg osztövérültt, kinek kinn áll az oldal tsontya. *Syn.* Koslawi Koň, Koňina.

Koslák, u, m. nux minor duro cortice: Steinnuß, eine kleine harte Nuß: kemény hijú dió.

koslawe *adv.* macilente, macre, strigose: mager, meg ösztövérülltül, kartsú hasú módon. *Syn.* chude, chudorlawe, cintlawe.

koslawí, á, é, *adj.* macilentus, macer, strigosus *Colum.* a, um: mager, el-hitvánodott, meg-ösztövérültt, kinek kinn áll az oldal tsontya. *Syn.* chudí, chudorlawí, cintlawí. Koslawí Koň, v. Koslák (*a*) Koslawí Rečník: strigosus) strigosior, ieiunus, siccus) orator *Cic.* mager (ohne Schmuck der Rede) Redner, rosz (darabos) orátor.

Koslawost', i, f. macritudo, nis, f. macies, ei f. *Cic.* *Caes.* macritas, tis, f. *Vitruv.* macor, macror, is, m; *Pacuv:* Magerkeit, ösztövérség, el-száradás. *Syn.* Chudorlawost, Chudost, Cintlawost'.

Kost, u, m. victus, us, m. die Kost, koszt, asztal, tartás. *Syn.* Chowa, Stol. Do Kostu dak: alendum locare apud aliquem, tradere alendum alicui, dare ad victum: in die Kost geben bei Jemandem, valakit kosztba adni. Do Kostu prigak (wzak): aliquem sumere (conducere) alendum, in die Kost nehmen, valakit kosztba fel-venni. Slobodní Kost dáwak: gratuitum victum praebere (dare), freie Kost geben, szabad kosztot (asztalt) adni. U Koho gest w Kost'e (pri Chowe, pri Stole)? ubi habet conductum victum? bei wem ist er in der Kost? kinél van (vagyon) asztala? *Prov.* Kdo má mrcha Kost, nech si chiki Cchwost: mala necessaria ultro toleranda. Quod emendari non potest, toleretur: was man nicht meiden (verändern, verbessern) kann, soll man geduldig ertragen: a' mit az ember meg-nem másolhat (jobbíthat), békével türje (szenvedgye.)

Kosk, i, f. os, ossis, n. das Bein, der Knochen: tsont. *Syn.* Tongál, Koskál. Chrbtowá Kosk. v. chrbtowí. Nadprsná, (nad Prsami z obích Stran Sige) Kosk: clavicula, ae, f. iugulum, i, n. Schlüsselbein, Drosselbein: fiók tsont, melly a' vállat a' melyhez kaptsolya. — Slonowá Kosk: ebur, oris, n. das Helfenbein: elefánt tsont. — Swatá Kosk, os sacrum, das heilige Bein, szent

szent tsont. Samé Kosťi bez Masa: sceleton, das Todtengerippe, hús nélkül való tsont. Bez Kosťi: exos, was ohne Bein ist, tsontatlan, tsont nélkül-való. Do Spiku a Kosťí prisť: usque ad medullas penetrare, durch Mark, und Bein dringen, velöig hatni. Kosťi wibrat, wiňat: exossare, die Beine herausnehmen (thun): tsontyát ki-vetni ki-szedni. *Prov.* Neurobí staru Kosť, i. e. nebúde dlúho žiwí: non vivet diu, er wird nicht lange leben, nem sokáig fog élni. Uchodit Psowi Kosť: os alicui sublinere, einem etwas geben, damit er schweige: valaki száján mézes madzagot el-vonni, meg-tsalni valakit. Madowí Motúz nekomu pres Usta pretáhnúť. Dať nekomu Kosť, abi gu hrizel: dimovere aliquem a suo proposito. Jemanden einen schlimmen Handel machen, ihn von etwas abzubringen: meg-változtatni akarattyát valakivel. Nič neňí na ňem len Kôža, a Kosťi: vix ossibus haeret, er ist nichts als Haut, und Knochen: tsak tsontya 's böre vagyon. Ešče budem s twogími Kosťí Orechi ráňať (obigať, otlkať): diutius te (ac tu) vivam; ich werde noch mit deinen Knochen die Nüsse schlagen, még én a' te tsontyaiddal diót fogok verni, tovább élek, mint te. — Kosťi složiť: ossa deponere, i. e. mori: sterben, meg-halni. Složil Kosťi; Kopita witrčil, Krpcami zmetel, i. e. zemrel: mortuus est, er ist gestorben, meg halt. — 2) crus, ris, n. Bein, Schienbein: szár, tzomb. *Syn.* Stehno. Nekomu polámat Kosťi: suffringere crura alicui, die Beine einem zerschlagen, szárát el-törni valakinek. 3) v. Noha. 4) sic dicta arx Bolesloviensis Circuli: ein Schloß im Bunzlauer Kreise: Boleszloviai kerületben lévő vár, Tsont-vár.

Kosť, u, m. gustus, gustatus, us, m. der Schmack, Geschmack, das Kosten: kóstolás, iz, izlelés. *Syn.* Chut. 2) Zelina: v. pohanskí Bedernik.

* Kosťál, u, m. v. Kosčál.

* Kosťálček, lečku, m. *dem.* v. Kosčálček.

* Kosťálek, lku, m. *dem.* v. Kosčálek.

Kostečka, i, f. *dem.* parvum ossiculum, ein kleines Beinchen, Knöchlein: kis tsontotska. *Syn.* Kostička, Kosčálček. *boh.* Kůstička. 2) w Owocí: nucleus fructuum, der Stein, das Steinchen, der harte Kern im Obste: magva (széki) akármelly gyümöltsnek. *Syn.* Kostka, *boh.* Pecička, Pecka.

Kostel, a, m. ecclesia, ae, f. aedes sacra; templum, i, n. die Kirche, der Tempel, das Gebäude zum Gottesdienste: templom, szentegyház. *Syn.* Chrám božkí, *vulg.* Kostol. *Plur. Nom.* Kosteli (*boh.* Kostelélowé), *gen.* low (*boh.* lů et úw): templa, aedes sacrae; die Kirchen, templomok, szentegyházak. Hlawňí (Hrubí) Kostel: basilica, ae, f. ecclesia cathedralis, collegiata: die Hauptkirche, Domkirche: öreg (fő) templom. Poswácaní Kostel: consecrata ecclesia, geweichte Kirche, fel-szenteltt templom. Pohanski Kostel: delubrum, i, n. moschea, ae, f. Götzentempel, pogány (bálvány) templom. Židowski Kostel: synagoga, ae, f. Judenkirche, Zsinagóga, Zsidó templom. *Prov.* Ne wšecci sú

Swa-

Swatí, čo ſi otíragú o Koſtel Pati. Neňí wſecko Zlato, čo ſa bliſčí: non omnes sancti, qui calcant limina templi: nicht alles, was glänzt, iſt Gold: nem mindnyáján szentek, a' kik a' templomba mennek (járnak).
Koſtelček, a, et lečka, m. *dem.* v. Koſtelík.
Koſtelíček, čka, m. *dem.* ex ex seq. *vulg.* Koſtolíček.
Koſtelík, a, m. ecclesiola, sacra aedicula, capella, ae, f. sacellum, i, n. eine kleine Kirche, Kapelle, das Kirchlein: kápolna, templomotska, kis templom. *Syn.* Kaplna, Kaplnka, *vulg.* Koſtolík, *boh. etiam* Koſtílek.
† koſtelňí, *adj. omn. gen.* v. seq.
koſtelní, á, é, *adj* ecclesiam adtinens, die Kirche betreffend, templomhoz való. *vulg.* koſtolní. Koſtolné Dwere: valvae templi, Kirchenthüre, templom ajtaja.
Koſtelňica, i, f. v. Koſtelnička.
koſtelňiččin, a, e, *adj. poss.* ex koſtelňička: aedituae, aedi-ditimae, uxoris aeditui: der Kirchnerinn gehörig, egyházfinéé, sekrestyésnéé. *Syn.* koſtelňičin.
† Koſtelňice, f. v. seq.
Koſtelňička, i, f. uxor aeditui (aeditimi), die Kirchnerinn, Kirchendienerinn, Küſterinn, Meßnerinn; egyházfi felesége, egyházfiné, szekrestyésné. *vulg.* Koſtolňička, *boh.* Koſtelňice, Zakriſtanka.
koſtelnički *adv.* more aeditui, kirchneriſch, egyházfi módon. *Syn.* pokoſtelnički, *vulg.* koſtolňički.
koſtelňički, á, é, *adj.* aedituum adtinens, aeditualis, e: den Kirchner betreffend, egyházfit illetö. *vulg.* koſtolňički.
Koſtelnictwí, á, n. aedituatus, sacristianatus, us, m. munus aeditui: die Kirchnerei, egyházfiság, szekrestyésség, egyházfiskodás, szekrestyéskedés. *Syn.* Koſtelňíkowáňí.
Koſtelňík, a, m. aedituus, aeditimus, sacristanus, i, sacrista, ae, m. Kirchner, Kirchendiener, Küſter, Sakriſtan, Meßner: egyházfi, szekrestyés. *Syn.* Sakriſtián, *vulg.* Koſtolňík, *boh.* Kapelňík, Zakřiſtan.
koſtelňíkow, a, e, *adj. poss.* aeditui, aeditimi, sacristae, sacristiani: dem Kirchner gehörig, egyházfié. *vulg.* Koſtolňíkow.
Koſtelňíkowáňí, á, n. v. Koſtelňictwí.
koſtelňíkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: agere aedituum (sacristianum), ein Kirchner (Meßner) ſeyn, egyházfiskodni, sekrestyéskedni, egyházfinak lenni. *Syn.* Koſtelňíkem bit.
Koſtelňíkowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
koſtelňíkowáwať, ál, ám, *freq.* ex koſtelňíkowať.
koſtení, á, é, *adj.* ex ossibus, osseus, a, um: beinern, tsontos, tsontból való.
† koſtenní, á, é, *adj.* idem.
† Koſtiál, u, m. v. Koſťál.
† Koſtiálek, lku, m. *dem.* v. Koſťálek.
Koſtička, i, f. *dem.* v. Koſtečka.
† Koſtílek, lka, m. *dem.* v. Koſtelík.
Koſtilomka, i, f. Pták: aquila ossifraga, Falco ossifragus *Linn.* Beinbrecher, tsont törö sas.
† Koſtír, e, m. v. Krokwica. 2. Nro.
† Koſtiſte, n. v. Metla.
† Koſtiſtko, a, n. *dem.* v. Ometlo, Pometlo, Ohreblo.
Ko-

Kostiwal, u, m. Zelina: v. Celník (u) et Swalnik.
kostiwalowi, á, é, *adj.* v. celníkowi.
Kostka, i, f. *dem.* ossiculum, i, n. parvum os: das Beinchen, Beinlein, Knöchlein: tsoutotska, kis tsont. *boh.* Kůstka. *Plur. Nom.* Kostki, *gen.* Kostek. 2) Kostka w Owoci: v. Kostečka. 2. Nro. Sliwowá Kostka: ossiculum pruni, Pflaumenstein, szilva mag. 3) v. Kocka per omnes Nros.
Kostkár, a, m. v. Kockár.
kostkárčin, a, e, *adj. poss.* v. kockárčin.
Kostkárka, i, f. v. Kockárka.
kostkárow, a, e, *adj. poss.* v. kockárow.
kostkárski *adv.* v. kockárski.
kostkárskí, á, é, *adj.* v. kockárskí.
Kostkárstwí, á, n. v. Kockárstwí.
kostkowaní, á, é, *p. c.* kockowaní.
Kostkowáňí, á, n. v. Kockowáňí.
kostkowať, kowal, kugem, V. I. *imp.* kug: v. kockowať. II. *rec.* kostkowať sa: v. kockowať sa.
kostkowatí et kostkowití, á, é, *adj.* v. g. kostkowité Owocí: fructus ossuosus, Steinobst, kemény magú gyümölts. *boh.* peckowití.
kostlawí, á, é, *adj.* v. seq.
kostnatí, á, é, *adj.* osseus, ossatus, a, um: beinig, voller Bein oder Knochen: tsontos. *boh.* kostlawí.
Kostňica, í, f. ossuaria, ae, ossarium, ossuarium, i. n. *Ulpian.* das Beinhaus, am Gottes Acker: tetem ház. tetem tartó.
† Kostňice, f. idem.
* Kostol, a, m. v. Kostel.
* Kostolíček, čka, m. v. Kostelíček.
* Kostolík, a, m. v. Kostelík.
* kostolní, á, é, *adj.* v. kostelní.
* kostolňiččin, a, e, *adj. poss.* v. kostelňiččin.
* Kostolňička, i, f. v. Kostelňička.
* Kostolňictwo, a, n. v. Kostelňictwí.
* Kostolňík, a, m. v. Kostelník.
* kostolňíkow, a, e, *adj. poss.* v. kostelňíkow.
* Kostolňikowaňí, á, n. v. Kostelňictwí.
* kostolňíkowat, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: v. kostelňíkowat.
kostowaní, á, é, *p. c.* gustatus, libatus, delibatus, degustatus, a. um: gekostet, kóstoltt, meg-kóstoltt, kóstoltatott.
Kostowáňí, á, n. gustatio, libatio, delibatio, nis, f. gustatus, us, m. libamen, inis, n. das Kosten einer Speise etc. kóstolás. *Syn.* Kostowka. 2) experimentum, i, n. Versuch, tapasztalás. *Syn.* Kostowka, Skuseňí.
kostowať, towal, tugem, V. I. *imp.* tug: gustare, gustando experiri, degustare, libare, delibare: kosten, etwas von einer Speise, oder Trank zu sich nehmen, besonders um den Geschmack davon zu untersuchen: kóstolni, meg-kóstolni. 2) tentare, experiri, probare: versuchen, prüfen, erfahren: megpróbálni, meg-kóstolni, tapasztalni. *Syn.* skúsit, okusiť, probowať. Prut (Wirgas) kostowať: virgas gustare, experiri: die Ruthe kosten, empfinden: meg-kóstolni a' vesszöt. — 3) stare, constare: ko-

kosten, so und so hoch kommen: érni, telni, kerekedni. *Syn.* stát (stogím). Kolko to kostuge? quanto id venit? quantum constat? wie viel kostet es? mennyibe telik ez? Mnoho to kostuge: multum hoc constat; multo (magno) pretio (magni) id venit: das kostet viel, ist zu theuer: drága ez, ez sokba telik. Málo nič: parvo pretio (parvi, parum), nihilo venit: wenig, nichts: kevésbe, semmibe. Wíceg, méněg: pluris, minoris: mehr, weniger: többe, kevesebbe. Tolko to kostuge: tanti venit, das kostet so viel, annyiba telik. — 4) esse, licere, emi, vendi: kosten, gekauft (verkauft) werden; für so, und so viel feil seyn: annyi áron lenni, árultatni. Tři Grose kostuge: est venalis (licet) tribus grossis, es kostet drei Groschen, ist dafür zu haben: három garásba telik. Zboží dwa Tolare kostuge: annona est (licet, venditur, emitur, venalis est) duobus thaleris (imperialibus): das Getreide kostet zwei Thaler, a' gabonának két tallér az ára. Čo kostuge ta Kniha? *a*) i. e. začo ge? quanti est (licet) hic liber? was kostet das Buch? wie hoch wird geboten? mi ára ennek a' könyvnek? hogy ez a' könyv? *b*) i. e. začos gu kúpil? quanti emisti? was kostet das Buch? wie viel haben Sie dafür gegeben? hogy volt ez a' könyv.

Kostowání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kostowáwať, al, ám, *freq.* ex kostowať.

kostowí, á, é, *adj.* kostowí Koreň: v. Zelina arabská.

Kostowka, i, f. v. Kostowání 1. et 2. Nris Len mi trochu dagte na Kostowku: sine modo, ut gustem: geben Sie mirs nur zum kosten, adgyatok egy keveset, hagy kóstollyam-meg.

kostowně *adv.* gustatorie, libatorie: kostend, auf eine kostende Art: kóstolva, meg-kóstolva. 2) care, pretiose, sumtuose: kostbar, köstlich, kostspielig: drágán, költségessen, nagy költséggel. *Syn.* draho, nákladně, útratně.

kostowní, á, é, *adj.* gustatorius, libatorius, a, um: kostend, kóstoló, meg-kóstoló. 2) gustabilis, libabilis, e: was zu kosten ist, kóstolható, meg-kóstolható. 3) carus, sumtuosus, pretiosus, a, um: kostbar, viel kostend, köstlich, kostspielig, theuer: drága, költséges, nagy költségü. *Syn.* drahí, nákladní, útratní.

Kostowňica, i, f. libatrix, gustatrix, icis, libans *fem.* die Kosterinn, Kostnerinn: kóstoló aszszony. *Syn.* Kostowňička. Kostowňička.

kostowňiččin, a, e, *adj. poss.* ex Kostowňička.

kostowňičin, a, e, *adj. poss.* ex Kostowňica.

Kostowňička, i, f. v. Kostowňica.

Kostowňík, a, m. gustator, libator, is, m. Kostner, Köster: kóstoló.

kostowňíkow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

Kostownosť, i, f. caritas, tis, f. magnum pretium, magnae impensae: Kostbarkeit, wenn etwas viel kostet, Köstlichkeit: drágaság, nagy költség

Kostrba, i, f. villus, i, m. hispidi (impexi, distorti) capilli: Zotte, Zote, Zottel: bojtos, boglyas haj.

kostrbatí, á, é, *adj.* villosus, hirtus, hirsutus, hispidus, sen-

sentus, impexus. a, um; distorto capite: zottig, zottelig, zotig, harig: bojtos, boglyas, fésületlen, borzas. *Syn.* chlupatí, kostrubatí, nečesaný, strapatí. 2) salebrosus, a, um: holperig, háta koporjás (hely), darabos, hantos, tsoportos. *Syn.* drsnatí.

Kostruka, i, f. drápaného Peŕá: caulis pennae, der Kiel von geschlissenen Federn, fosztott tollú szára. 2) culcita, pennarum caulibus impleta: mit Federkielen gefülltes Bett: fosztott tóllúnak szárával megtömött donyha.

Kostruba, i, f. v. Kostrba.

kostrubatí, á, é, v. kostrbatí.

Kostúr, a, m. železní okruhlí pre Biwoli etc. stilus (stylus) *ferreus Caes. Colum.* ein spitziger Pfal, oder Eisen; ein spitziges länglichrundes Werkzeug, der Stiel, Stängel, oder Stamm, der Griffel: hegyes és gömbölö vas veszszö, szál, páltza. 2) *vulg.* na Zwode: v. studňicní Zwod.

Kostúrisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex praec.

Kosút, a, m. hircus castratus, vervex: verschnittener Bock, Geißbock: örü, heréltt kos, berbéts. *Syn.* wirezání Cap, Kozel, Škop.

† kotáleti, lel, lím, v. ğúlat, kotúlat II. *rec.* kotálet se: v. ğúlat sa, kotúlat sa.

† Kotátko, a, v. Kočátko.

† Kote, éte, n. v. Koča.

* Koteček, čku, m. *dem.* v. Členček.

* Kotek, tku, m. v. Členek.

Kotel, tla, m. ahenum (aënum), i, n. *et* lebes, etis, m. *Ovid.* cacabus (caccabus), i, m. *Colum.* crater, eris, m. *Plin. Epist.* cucuma, ae, f. *Petron.* der Kessel zum Kochen, Färben etc. Kochtopf, das Kochgeschirr: vas fazék, katlan, kondér, föző kondér. *Syn.* Medení Hrnec. Farbárskí Kotel: cortina, ae, f. *Plin. H. N.* der Farbkessel, Kessel (ein rundes Gefäß) zum Färben: festö katlan, mellyben festéket, föznek. *Prov.* Kotel Hrnec karhá. Kotel Hrncu záwidí: v. Hrnec.

Kotelňica, i, f. caula ovium in campis ineunte vere construi solita: oviarium foetificum: Hecken schafstall, elletö.

kotení, á, é, *p. c.* partu editus, effusus, a, um: geheckt, hervorgebracht, geworfen: ellett, kölykezett.

Kotení, á, n. enixio foetus, enixus (enisus), us, m. *Plin. H. N.* de animantibus: das Hecken, Hervorbringen, Jungen, Katzen, Werfen: ellés, kölykezés, *az oktalan állatokról.*

Koterec, rca, m. v. Kutňík. 2) 2) v. Kloňa.

Kotew, twe, f. v. Kotwa.

kotewní, á, é, *adj.* ancoralis, e: die Anker betreffend, vas matskás, matskához való. Kotewní Powraz (*boh.* Prowaz): ancorale (anchorale), is, n. funis ancoralis: Ankerseil, Ankertau: vas matska kötele.

† kotewňí *adj. omn. gen.* idem.

† Kotiátko, a, n. v. Kočátko.

kotik, il, ím, V. I. *imp.* kot: v. seq.

kotik sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* kot sa: parere, eniti, edere, effundere foetum, *de animalibus:* jungen, Junge werfen oder bekommen, von Schafen, Katzen: elleni, kölykezni. Owca, Suka sa koti, etc. 2) v. kozlik sa.

† Kotižowáňí, n. v. Fatinkowáňí.

† kotižowaki, owal, ugi (u), v. fakinkowak ſa.
Kotkodákání, á, n. v. Kodkodákání.
kotkodákak, al, ám et čem, v. kodkodákak.
Kotlár, a, m. ahenarius, faber cuprarius (aerarius), i, m. Kupferſchmied, kolompáros.
† Kotlář, e, m. idem.
kotlárčin, a, e, *adj. poss.* ahenariae, der Kupferſchmiedinn, (des Kupferſchmiedes Frau) gehörig: kolompárosnéé, kolompáros feleségéé.
† kotlářčin, a, o, *adj. poss.* idem.
Kotláření, á, n. v. Kotlárſtwí.
kotlárik, il, ím V. I. *imp.* lar: ahenarium esse, opificium ahenarium exercere: ein Kupferſchmied ſeyn, das Kupferſchmiedhandwerk üben: kolompáros mesterséget üzni (folytatni), kolompárosnak lenni, kolompároskodni.
Kotlárka, i, f. ahenaria, ae, f. conjux ahenarii: die Kupferſchmiedinn, des Kupferſchmiedes Frau: kolompárosné, kolompáros felesége.
† Kotlářka, i, f. idem.
kotlárow, a, e, *adj. poss.* ahenarii, dem Kupferſchmiede gehörig, kolompárosé. *boh.* kotlářowic, kotlářů.
Kotlárowání, á, n. v. Kotlárſtwí.
kotlarowak, rowal, rugem, *freq.* ex kotlárik.
† kotlářowic *adj. poss. omn. gen.* v. kotlárow.
kotlárſki *adv.* ahenarie, more ahenarii: kupferſchmiederiſch, kolompáros módon. *Syn.* pokotlárſki.
kotlárſki, á, é, *adj.* ahenarius, a, um, ahenarium concernens: kupferſchmiediſch, die Beſchäftigung des Kupferſchmiedes betreffend: kolompárost illetö, kolompárosi.
† kotlárſki, á, é, *adj.* idem.
Kotlárſtwí, á, n. ars ahenaria, opificium ahenarium: das Kupferſchmiedeshandwerk, kolompároskodás, kolompárosság, kolompáros mesterség. *Syn.* Kotláření, Kotlarowání.
† Kotlárſtwí, n. idem.
† kotlářů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kotlárow.
Kotlíček, čka, m. *dem.* ex Kotlík.
Kotličkár, a, m. *dem.* ex Kotlár.
Kotličkárka, i, f. *dem.* ex Kotlárka.
Kotlík, a, m. *dem.* ex Kotel: cucumella, ae, f. *Pandect.* aheneolum, i, n. ein kleiner Keſſel, das Keſſelchen, Keſſellein: katlanka, kis katlan. *Syn.* Kotlíček.
Kotlina, i, f. fodina cupraria (ahenaria), die Keſſelgrube, rész bánya. *Syn.* Kotlowina. 2) gurges, itis, m. vertex, cis, m. der Waſſerwirbel, örvény, víz méllység. *Syn.* Hlubina, Hlubočina, Kotlowina. *vulg.* Pleſa.
Kotliſko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kotel.
kotlowí, á, é, *adj.* aheneus, a, um, ahenum concernens: den Keſſel betreffend, katlant illetö, katlanhoz való.
Kotlowina, i, f. v. Kotlina per 2. Nros.
Kotlowňica, i, f. cortinale, is, n. *Colum.* das Ort, wo die Keſſel und Kochgeräthe aufgehoben werden: katlan tartó hely, üst láb, katlan, mellyben az üst áll *Par. Páp.*
kotní, á, é, *adj. de minoribus animalibus*: fetus (foetus), a, um: *Varr.* trächtig, ſchwanger: tölgyellö, kölyke-
zö,

zö, nehézkes, terhes, viselös, vemhes. *Syn.* škotní, kechotní.
Kotníček, čku, m. *dem.* v. Článček. 2) v. Hanečka.
Kotník, u, m. na Noze: v. Článek. 2) na Ruce: v. Hanka.
kotníkowatí, á, é, *adj.* v. článkowatí.
Kotrba, i, f. stupidum (simplex, asininum, furfuribus plenum, rasum) caput: Esels-kopf, Dummkopf, ein Schimpf-wort: tök (ostoba) fej. 2) v. seq.
Kotrbač, a, m. asinus (stupidus) stolidus, hebes, simplex) homo; stipes, truncus: Eselskopf, Dummkopf, dummer Mensch (Kerl): ostoba (döre) ember; tök-mag. 2) v. Kotrba.
Kotrbanec, ncu, m. prolapsio in caput et sui inversio: Burzelbaum, ketske-buk, bukfentzezés. Kotrbanec urobiť (učiniť): prolabi in caput, et invertere se: einen Burzelbaum machen, ketske-bukot (bukfentzet) vetni, bukfentzezni. *Aliud est.* ciganské Kolesa lámať.
Kotrbečka, i, f. *dem. ex seq.*
Kotrbka, i, f. *dem.* ex Kotrba: asininum capitellum, ein Eselsköpfchen, szamár (ostoba) fejetske.
Kotrč, u, m. casus, lapsus, us, m. das Fallen, Umfallen: der Fall: esés, el-esés. *Syn.* Pad. Welkí Kotrc urobil: valde cecidit, er ist stark gefallen, nagyott esett. 2) v. Kotrbanec.
Kotré, e: f. zagačá Huba, zagačí Uško: bupleurum, i, n. *Linn. species fungorum*: Hasenohr, Hasenörchen, Hasenöhrlein, eine Art Schwämme: nyúl fülü gomba, nyúl füle. 2) Zelina, kteráž w Gačmeni rosť'e. Avena fatua *Linn.* tauber oder wilder Haber eine Pflanze: vad zab. *Syn.* Klasnačka, Owsina Hluchí neb. Owsiha, planí Owes, Swerepec, *boh.* Śwerpec, Swe-řepec. *Aliud est.* Kolicír. 3) furca (ames) perticae aucupatoriae, die Gaben an der Vogelstange (zum Vogelfangen), madarászó, lépes rúdnak füles ágá.
Kotržina, i, f. v. Mršina. 2) *vulg.* v. Pálené, Rozólis.
† Kotúč, e, m. v. Karika. 2) v. Koleč ko (Talički) 7 Nro. 3) v. Trdelník. 4) v. Spricla Sprickrafel, Śprickrafla.
† Kotúček, čku, m. *dem.* v. Karička.
* Kotužiňa, i, f. v. Psina.
* Kotužník, a, m. v. Pes.
kotúlaní, á, é, *p. c.* v. ğúlaní.
Kotúláňí, á, n. v. Ğúláňí.
kotúlať, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. ğúlať, *boh.* kotáleti. *II. rec.* kotúlať sa: v. ğúlať sa. *boh.* kotálet se.
Kotúláwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. v. Ğúláwáňí.
kotúláwať, al, ám, *freq.* ex kotúlať, v. ğúláwať, *II. rec.* kotúláwať sa *freq.* ex kotúlať sa. v. ğúláwať sa.
Kotúlečka, i, f. *dem.* v. Karička.
Kotúlka, i, f. v. Karika. 2) v. Trdelník.
Kotwa, i, f. ancora, anchora, ae, f. harpago, inis, m. der Anker im Schiffe, vas matska. *Syn.* Kotew, Kotwice, Mačka, *boh.* Kotew, Kotwa, Kotwice, Welblúd. Kotwi do Mora hodiť, wrhnúť: iacere anchoras, Anker werfen: vas matskákat hányni. Kotwu z Mesta, w kterém ležala, wiťáhnúť, witrhnúť: anchoram tollere, die Anker los machen, aufheben: fel-vonni (felhúz-

húzni) a' vas matskákat. 2) Kterúž sa ňečo ze Studňi, neb z Reki wiťahuge: harpago, inis, m. der Schiffhacken, Brunnenhacken, Flußhacken: kút tsáklya, folyó víz tsáklya. 3) Wogenská Kotwa (Kotwica): murex, icis, m. murices, eum, m. *Curt.* das Fußeisen, Fußangeln, eiserne vier eckige Werkzeuge, die überall, man möchte sie werfen, wie man wollte, die Spitzen empor kehren: három szegü vas sulymok.

Kotwica, i, f. i. e. Wodňí Orech, tribulus, i, m. *Plin. H. N.* tribulus aquaticus, nux aquatica, trapa, ae, f. *Linn.* die Wassernuß, Stachelnuß, sulyom, vizi dió. 2) v. Kotwa per 3 Nros.

† Kotwice, f. idem.

Kow, u, m. metallum, i, n. aes, ris: das Metall, allerlei Erz: értz. *Syn.* Ruda. Litowňí (letowňí) Kow: v. Lit. Kowi zléwať: conflare metallum, Metall gießen, a' rezet (értzet) önteni, megolvasztani. Kowi zléwane (zláté) rozdelné Formi a Figuri na seba berú (prígmagú): conflata metalla et fervore soluta in quoslibet vultus mutantur: das gegossene Metall nimmt allerhand Gestalten, und Figuren an: a' megolvadott érz minden-féle formát vészen-fel magára.

† Kowa, i, f. v. Podkowa.

Kowáč, a, m. faber ferrarius, cusor, is, m. der Schmied, Eisenschmied: kováts. *vulg.* Kowál, *boh.* Kowář. Studenní Kowáč: v. Mosadzňík, et Zlatňík. *Prov.* komu Pán Boh neda, Kowáč nenakuge: v. Boh. Od Kowáča Uhli (ňečo z druheg Ruki) kupowať: lusciniae de est cantio, von dem Schmiede Kohlen kaufen, etwas von der zweiten Hand kaufen: kovátstól szenet venni. Kowáč si, a ňekugeš: faber cum sis, opera haud facis fabrilia *Plutarch.* Nomini opere haud respondes. Vocationi tuae haud satisfacis.

kowáččin, a, e, *adj. poss.* uxoris fabri ferrarii, der Schmiedinn (des Schmieds Frau) gehörig, kovátsnéé. *vulg.* kowálčin *boh.* kowářčin.

Kowáčik, a, m. *dem.* ex Kowáč. *vulg.* Kowalik.

Kowáčisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kowáč. *vulg.* Kowalisko.

Kowáčka, i, f. uxor fabri ferrarii, die Schmiedinn, des Schmieds Frau: kovátsné kováts felesége. *vulg.* Kowálka, *boh.* Kowářka.

kowáčki *adv.* fabriliter, more fabri ferrarii: schmiedisch, kovátsossan, kováts módon. *Syn.* pokowáčkí, *vulg.* kowálski, *boh.* kowářski.

kowáčkí, á, é, *adj.* fabrilis, e, fabrum (opificium) ferrarium adtinens, der Schmied oder das Schmiedehandwerk betreffend: kovátsi, kovátsot, *vagy* kováts mesterséget illető. ahoz való. *vulg.* kowálskí, *boh.* kowářskí. Kowáčkí Struháč (*boh.* kowářskí Kníp): scalprum fabrile (fabri ferrarii), Schmiedenkneif, kováts véső. Kowáčká Wihňa: fabrica ferraria, officina (caminus) fabri ferrarii: die Schmiede, Eisenschmiede, Schmiede esse: vinnye *Par. Páp.* kováts műhely. *Syn.* Kowáčňa, Kuzen, Kuzňa, Wiheň, *boh.* Kowářna, Wihňe, *vulg.* Kowáleň, Kowálňa.

Ko-

Kowáčňa, i, f. v. Kowáčka Wihňa.
kowačow, a, e, *adj. poss.* fabri ferrarii, dem Schmiede gehörig, kovátsé. *vulg.* kowalow, *boh.* kowářowic, kowářů.
Kowáčowáňí, á, n. v. Kowáčtwí.
kowáčowať, čowal, čugem V. I. *imp.* čug: fabrum ferrarium esse (agere) artem fabrilem exercere, fabrilia tractare: das Schmiedehandwerk treiben, kovátsolni, kováts mesterséget üzni, kovátsnak lenni.
Kowáčtwí, á, n. ars fabri ferrarii, opificium fabrile: das Schmiedehandwerk, kováts mesterség, kovátsság. *vulg.* Kowálstwo, *boh.* Kowářstwí.
Kowadlo, a, n. incus, dis, f. Ambos, üllő, üllő-vas. *Syn.* Nákowa: Nákowadlo.
* Kowál, a, m. v. Kowáč.
* Kowálčík, a, m. *dem.* v. Kowáčik.
* Kowálčíkow, a, o, *adj. poss.* v. Kowáčow.
* kowálčin, a, o, *adj. poss.* v. kowáččin.
* Kowáleň, lňe, f. v. Kowáčká Wihňa.
* Kowáliček, čka, m. *dem.* v. Kowáčiček.
* Kowalik, et Kowálík, a, m. *dem.* v. Kowáčik.
* Kowálisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kowál. v. Kowáčisko.
* Kowálka, i, f. v. Kowáčka.
* kowálow, a, o, *adj. poss.* v. kowáčow.
* Kowálowáňí, á, n. v. Kowáčtwí.
* kowálowáť, lowal, lugem V. I. *imp.* lug: v. kowáčowať.
* kowálski *adv.* v. kowáčki.
* kowálskí, á, é, *adj.* v. kowáčkí.
* Kowálstwo, a, n. v. Kowáčtwí.
kowaní, á, é, *p. c.* cusus, a, um: geschmiedet, kovátsoltt. *Syn.* kutí. 2) munitus cauthis, *vel* soleis, obsoleatus: beschlagen, meg-vasaltt, meg-vasaltatott, meg-patkoltatott. *Syn.* okowaní, podkowaní.
Kowáňí, á, n. cusio, fabricatio, nis, f. das Schmieden, kovátsolás *Syn.* Kutí. 2) munitio cauthis, *vel* soleis, obsoleatis: das Beschlagen, die Beschlagung: vasalás, meg-vasalás, patkolás, meg-patkolás. *Syn.* Okowáňí, Podkowáňí.
† Kowář, e, m. v. Kowáč.
† kowářčin, a, o, *adj. poss.* v. kowáččin.
† Kowářka, i, f. v. Kowáčka.
† Kowárna, i, f. v. kowáčka Wihňa, Kužňa.
† kowářowic, *adj. poss. omn. gen.* v. kowáčow.
† kowářski *adv.* v. kowáčki.
† kowářskí, á, é, *adj.* v. kowáčkí.
† Kowárstwí, n. v. Kowáčtwí.
† kowářů, et řůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kowáčow.
kowať, al, ám, V. I. *imp.* kowag: cudere, fabricare: schmieden, kovátsolni. *Syn.* kuť. 2) Koňa kowať (podkowať): obsoleare, calceare equum, munire pedes equi soleis: das Pferd beschlagen, a' lovat meg patkolni. Koleso (Kolo) kowať, okowať: munire (firmare) rotam cauthis, ein Rad beschlagen, a' kereket meg-vasalni.
Kowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
kowáwať, al, ám, *freq.* ex kowať.
† Kowkop, a, m. v. Hawár.

Koza, i, f. capra, ae, f. Capra hircus Linn. die Ziege, Geiß: ketske. Skalná (Siwoká) Koza: rupicapra, caprea: Antilope rupicapra Linn. die Gemſe, wilde Geiß: vad ketske. *Prov.* Eſče ſa Koza neokotila, a uſ Kozla po Strechách behá: capra nondum peperit, hoedus autem ludit in tectis *Zenod.* Rem agere praepostere. Gloriatur iam assecutum sese cuius ne fundamenta sunt quidem iacta.— Ňerada bi Koza do Trhu, ale muśí: frustra malefici patibulum deprecantur, es hilft kein Panzer für den Galgen, a' ketske se menne a' vásárra, de tsapják hátúl. — Mladá Koza Sol oblizuge, a stará gu ze Solňičku uchituge (cúge): anus cothonissat. Vetula indecore lasciviens. Omnes sunt amori dediti, seniores magis, atque iuniores: die Liebe trift man bei jedem Alter an, bei den ältern mehr, als bei den Jungen: mindnyáján a' szerelemhez ragaszkodnak, erösebben pedig a' vének, hogy sem az ifiak. A' vén ketske-is meg-nyallya a' sót — Mágo rád, gako Koza Nóž (gako Peſ Kočku): odium vatinianum' ſie leben wie Hund, und die Katze: szereti, mint az eb a' matskát. *Ugy* szereti mint a' ketske a' kést. Mi o Koze, ti o Woze. 2) v. drewení, železní Cap.

Koža, i, f. ná Tele: cutis, pellis, is, f. die Haut, das Fell am Leibe: bör. *Syn.* Koška, *boh.* Kůže zátwrdlá Koža: v. Mozol. *Prov.* Koža pila, Koža drž (trp): qui culpam admisit, poenam ferat. Qui peccavit, luat: wer iſt ſchuldig, der ſoll leiden: szenvedgyen a' vétkes (a' bünös, a' ki-vétet). Lewowá Koža na Oſle: leonis exuvium super crocoton *Aristoph.* Duo quaepiam copulata, quorum alterum cum altero nequaquam congruit. Na twrdu Kožu; nemá Hanbi, gako Peſ: insensibilis (perfrictae frontis) homo, unverſchämmter Menſch, ortzátlan ember; vastag böre van. Na cudzu pigeſ Kožu: de alieno ludis corio. Na mogu Kožu pigu: de meo tergo luditur corium *Plaut.* Res meo fit periculo. Len Kožu a Kosť'i ňa ſebe má: vix ossibus haeret. Ne in pelle quidem similis captivis ex Pylo: Ossa atque pellis. Summe miser a macritudine: tsak a' tsontya, és a' böre vagyon. — Nechcel bich w geho Koži ſedet: nollem ipsius occupare locum. Nollem id, quod ille, pati: ich möchte nicht in ſeiner Haut ſtecken, nem akarnék a' böriben lenni. — W celeg Koži lepſeg: nežli w poſekaneg, ſa ſpí: dormiet illaesus melius, quam verbere caesus: auf ganzer Haut ſchläft ſich wohl, jobb izü az álom baj nélkül — Zemre we ſwég Koži, Ňikdi ten (ňikdi ſ ňeho) dobrí nebude: a suo modo agendi non desistet; mores suos nunquam derelinquet. In sua pelle morietur: er wird ſeine Art nicht laſſen, soha nem hadgya-el rosz szokását; meg hal ez a maga bőrében. Soha se lesz abból jó. — 2) ſtáhnutá: exuviae, arum. f. pl. tergus, oris, n. Haut, Fell, abgezogen: le-nyúzott bör. *Prov.* Prw Kožu predáwáſ, nežliſ Medweda zabil. Eſčeſ Medwe-

weda (Wlka) nezabil auf Kozu predáwáš. Eščeš nepreskočil, a uš powedáš hop. v. hop. 3) wirobená od Garbára: corium, i, n. Haut Leder: bör. *boh.* Kůže. Drahé su wčil Kože. 4) Na Múri z Maltu urobená: v. Kožowka.

Kozáček, čku, m. Zelina: buceras atis, n. foenum graecum *Plin. H. N.* Trigonella graeca Linn. Bocksborn, bak szarvú fü, görög széna. *Syn.* grécké Seno.

kozací, á, é, *adj.* v. Kozí.

Kozáčík, a, m. *dem.* ex Kozák (a).

Kozáčík, u, *dem.* ex Kozák (u)

Kozáčisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kozák.

Kozacký, á, é, *adj.* Tanec: cosaconicus saltus, kosakischer Tanz, kozák tántz.

Kozák, a, m. miles moschoviticus, ein Kosak, moskowitischer Soldat: muszka katona, kozák. 2) *boh.* v. Kozár. 3) v. seq.

Kozák, u, m. catillum, catinum, sinum, i, n. catillus, catinus, i, m. *Horat.* sinus, us, *et* sinus, i, m. *Varr. Virg. Plaut.* olla lactaria: das Milchbehältniß, Milchgefäß, darinn die Milch aufzuheben, der Tiegel, Milchtiegel: tejes fazék, ketsege. *Syn.* Lowisek, Mléčník, *boh.* Mléčník, *vulg.* Téglik. 2) Boletus crassipes Linn. juxta Lumn. *vide* tisowá Huba 4 Nro. *Plur.* Kozáci.

Kozár, a, m. pastor caprarius (caprinus): Geißhirt, Ziegenhirt: ketskés, ketske pásztor. *Syn.* Kozí Pastír, *boh.* Kozak (a) 1 Nro.

Kozčička, i, f. *dem.* v. Kožka per 2 Nros. 3) v. Blanka. 4) Fíkowá Kozčička: folliculus, i, m. die Haut an den Feigen, füge-héja. Gadrowá (owocná w kterég Gádro leží) Kozčička: volva, ae, f. ciccum: i, n. Kernhautchen (Heutel) darinn der Kern liegt: a' gyümöltsnek vékony héjatskája, mellyben a' mag fekszik. Obilná (zbožná), strowná Kozčička: gluma, ae, f. der Balg, die Hülse, Hilse, Schale, das Bälglein, Bälgchen: a' gabonának, és egyébb veteménynek tokja. v. Plewa.

Kozel, zla, m. v. Cap. 2) tropice: error, is, m. der Fehler, hiba. *Syn.* Chiba. Kozla odrať we Spewe: errorem in cantu committere, einen Fehler im Singen begehen, einen Bock schiesen: meg-botlani az éneklésben. 3) Sena, Slami: acervus (strues) foeni, straminis: Heutrüsten, Strohtrüsten: széna asztag, szalma asztag.

† kozelčí *adj. omn. gen.* v. kozlací.

† Koželuh, a, m. v. Garbár.

† koželuhowic, *adj. poss. omn. gen.* v. garbárow.

† koželuhů, et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. garbárow

† koželužčin, a, o, *adj. poss.* v. garbárčin.

† Koželužka, i, f. v. Garbárka.

† koželužsky *adv.* v. garbársky.

† koželužský, á, é, *adj.* v. garbárský.

† Koželužstwí, n. v. Garbárstwí.

kožení, á, é, *adj.* pelliceus, scorteus, a, um: e corio: ledern, von (aus) Leder: böri, börböl-való. *boh.* Kožennj. Kožená Čapka: v. Čapka. Kožené Sátori (Stani) pellicea tentoria, mappalia: lederne Zelten, bör sátorok.

† Ko-

† kozenní, á, é, *adj.* idem.
† Kozesina, i, f. v. Kozusina.
† Koz esnice, f. v. Kozusnica.
† kozesničin, a, o, *adj. poss.* v. kozusničin.
† kozesnický, á, é, *adj.* v. kozusnický.
† Kozesnictwí, n. v. Kozusnictwí.
† Kozesník, a, m. v. Kozusník.
† kozesníků et kůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kozůsníkow.
† kozí *adj. omn. gen.* v. seq.
kozí, á, é, *adj.* caprinus, caprigenus, a, um: von Ziegen, die Ziegen (Geiße) betreffend: ketskét illető, ketskéhez való, ketskéből: *vagy* ketskétől való. Kozí Cicek: v. Cicek. Kozí Kosár: v. Kozinec. Kozí Pastír: v. Kozár. Kozí Sír: caseus caprinus, Ziegenkäse, ketske-túró. Kozá Brada: v. Brada, Kozá Gatelina, i. e. Kozí Mléčník: v. Gatelina. Kozí List, Lonicera caprifolium Linn. Geisblatt, vulgo Je länger je lieber. item Jericho Rose. Jeauzsalemi rózsa mennel hoszszabb, annál szebb (kedvesebb) *Syn.* Gerichowská Růža. Kozá Mastal: v. Kozinec. Kozé Maso: v. Kozina 1 Nro. Kozé Mléko: lac caprinum, Ziegenmilch, ketske téj. Kozé Bobki, Kozí Hnog: fimus caprinus stercus caprinum: Ziegenlorbern, Geißbohnen, Ziegenkoth, Ziegenmist: ketske ganéj, ketske bogyó (szar) v. Bobek.
† Kozich, u, m. v. Kozuch.
Kozička. i, f. *dem.* capella, ae, f. Zicke, junge (eine kleine) Ziege, das Geißlein, Zieglein, Kitzlein: ketskétske. *Syn.* Kozka.
Kozička, i, f. *dem* ex Kozka.
Kozidog, a, m. v. Kozodog.
Kozidogec, gca, m. idem.
Kozidogka, i, f. v. Kozodogka.
Kozina, i, f. caro caprina: Ziegenfleisch, ketske hús. *Syn.* Kozé Maso. 2) pellis caprina, corium caprinum: Ziegenfell, ketske bör. *Syn.* Kozá Koža.
Kozinec, nca, m. caprile, is, n. Ziegenstall, ketske akol *Par. Páp. Syn.* Kozí Kosár, Kozá Mastal (Stagéň). 2. v. Kozé Bobki.
Kozka, i, f. *dem.* ex Koza. v. Kozička.
Kožka, i, f. *dem.* ex Koža: cuticula, pellicula, ae, f. das Häutchen, Häutlein, Fellchen: börötske. *boh.* Kůžička. Barančé Kožki: agninae pelliculae, Lammpelfellen, bárány böretskék. Neobrezaná Kožka: v. Neobrezka. 2) coriolum, i, n. das Lederchen, Häutchen: börötske. Kozlowá Kožka: v. Kozlowina. 3) v. Kožčička. 4) v. Blanka.
Kožkabrat, a, m. v. Laik.
Kožkabrater, tra, m. idem.
kožkabratow, a, e, *adj. poss.* v. laikow.
kožkabratrow, a, e, *adj. poss.* idem.
Kožkafrater, tra, m. v. Laik.
kožkafraterčin, a, e, *adj. poss.* v. laiččin.
Kožkafráterka, i, f. v. Laička.
kožkafrátrow, a, e, *adj. poss.* v. laikow.
Kožkár, a, m. negotiator (quaestor) coriarius, Lederhändler, Hauthändler: bör-áros. 2) negotiator pellarius (pelliculárum villosarum): Pelzhändler, szörös bör-kereskedő. 3) v. Jrchár. 4) v. Remenár. 5) *contemt.* v. Laik.
kožkárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq. Kožkárka.

Kożkáreňí, *á*, n. v. Kożkárstwí.
kożkárik, *il*, *ím*, V. I. *imp.* kar: negotiatorem coriarium esse, coriis quaestum facere (negotiari): ein Lederhändler seyn: bőrökkel kereskedni. 2) pellibus villosis negotiari, ein Pelzhändler seyn, szőrös bőrötskékkel kereskedni. 3) v. irchárik. 4) v. remenárik.
Kożkárka, *i*, f. negotiatrix coriaria, Lederhändlerinn, Hauthändlerinn, bőr-árosné. 2) negotiatrix pellaria (pellium villosarum): Pelzhändlerinn: szőrös bőr-árosné. 3) v. Irchárka. 4) v. Remenárka.
kożkárow, *a*, *e*, *adj. poss.* ex Kożkár.
kożkárskí, *á*, *é*, *adj.* negotiatores coriarios adtinens: die Lederhändler betreffend: bőr-kereskedőket illető. 2) pellarios quaestores adtinens, die Pelzhändler betreffend, szőrös bőrosokat illető. 3) v. irchárskí. 4) v. remenárskí.
Kożkárstwí, *á*, n. negotiatio coriaria, Lederhändlerei, Lederhandel, Haut handel: bőr-kereskedés. 2) Mercimonium pellarium (pellium villosarum): Pelzhandel: szőrös bőr-árulás, kereskedés. 3) v. Irchárstwí. 4) v. Remenárstwí.
Kożkasestra, *i*, f. v. Laička.
kożkasestrin, *a*, *e*, *adj. poss.* v. laiččin.
Kozla, *aka*, n. *plur.* ata: haedus, i, m. Böckchen, Böcklein, Kizlein, Zicklein, Zickelchen, junger Ziegenbock, ein kleiner Bock: gödölye, ketske bakotska. kis ketske-bak. *Syn.* Capek, Kozlik (a) *boh.* Kozle.
kozlací, *á*, *é*, *adj.* ex haedo, haedinus, a, um: von Böckchen, von Kizlein: gödölyei, gödölyéből való. *Syn.* capkowí, *boh.* kozelčí. Kozlacá Krw: sangvis haedinus (haedi), Böckchenblut Bockblut: gödöly-vér, Kosár: haedile, Bockstall: gödölye-akol. Kozlacé Maso: v. seq.
Kozlacina, *i*, f. haedina caro, Böckchenfleisch, Bockfleisch, gödölye-hús. *Syn.* kozlacé Maso. 2) pellis haedina, corium haedinum: Böckchenhaut, Böckchenfell: gödölye-bőr. *Syn.* kozlacá Koža. *Aliud est.* Kozlowina.
Kozlátečko, *a*, n. *dem.* ex seq. Kozlíček.
Kozlátko, *a*, n. haedulus, haedillus, haediculus, hircellus, hirculus, i. m. ein kleines Böckchen (Böcklein): gödölyétske, kis ketske bakotska. *Syn.* Capček.
† **Kozle**, *ete*, n. v. Kozla.
Kozleňí, *á*, effusio partus caprei (caprini), das Zieckeln, meg-kotzázás. *Syn.* Koteňí.
Kozlíček, *čka*, m. *dem.* ex seq. v. Kozlátečko.
Kozlík, *a*, m. *dem.* ex Kozel: v. Kozla.
Kozlík, *u*, m. sedes aurigae, der Bock, der Kutschersitz: bak, kotsis ülő hely a' kotsin. 2) Zelina: valeriana, officinalis, ae. f. *Linn.* Baldrian, báldián-fű. *Par. Páp.* mezei spikanárd, ollyan mint a' levendula. *vulg.* Baldrián.
Kozlisko, *a*, n. *contemt. et exagger.* ex Kozel.
kozlit sa, *il sa*, *ím sa*. V. I. *imp.* kozli sa: parere, eniti, effundere fetum capreum: zickeln: meg-kotzázni. *Syn.* kotit sa.
kozlowate *adv.* hircose, foetide: bockig, bak büzüen. *Syn.* capskí, pocapskí.
Kozlowateňí, *á*, n. *Nom. Verb.* ex seq v. Kozlowatosť.
kozlowatet, *tel*, *tím*, V. I. *imp.* wat: olere (sapere) hircum, be-

bocken, bockenzen, wie ein Bock stinken, bockig riechen (schmecken), Bocksgestank haben: bak büzünek lenni.

kozlowatí, á, é, *adj.* olens (sapiens) hircum, hircosus, a, um: bockig, nach dem Bocke riechend (schmeckend), stinkend, wie ein Bock: bak büzü. 2) adpetens hirci, nach dem Bocke verlangend: bakzó.

Kozlowatosť, i, f. hircus, odor hirci: Bockgestank, bak-büz. *Syn.* Kozlowaťeňí.

kozlowí, á, é, *adj.* hircinus, a, um: vom (aus) Bocke, Geißbocke, von Böcken: bakból való, baki, ketske-baki. *Syn.* capowí. Kozlowé, Maso: v. Kozlowina. Kozlowé Čižmi: cothurni hircini, bocklederne Tschismen: ketske-bör tsizma.

† Kozlowice, f. v. seq.

Kozlowina, i, f. pellis hircina, Bockshaut, Bocksfell, Bockfell, Bocksleder: bak-bör, tzáp-bör *Par. Páp. boh.* Kozlowice. 2) caro hircina (caprina), Bockfleisch, bakhús. *Syn.* Capina. *boh.* Kozlowice. *Aliud est.* Kozlacina.

Kozmič, a, m. v. Kozmica.

Kozmica, i, f. hirquitallitus, us, m. hirquitella vox: eine stärkere männliche Stimme, erös (nyers, vastag) férfi szó. *Syn.* Kozmič, Kozmička. Kozmicu (Kozmičku) spíwať: hirquitallire *Censorin.* stärker (gröber, oder männlicher) singen, nyersen (vastagon) énekelni.

Kozmičár, a, m. hirquitallus, i, m. *Censorin.* heranwachsender Knab, nevendék, gyerkötze, legényke. *Syn.* Parobek, Pacholek, Šuhag.

Kozmičeňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kozmičeť, čel, čím, V. I. *imp.* kozmič: hirquitallire *Censorin.* eine stärkere, männliche Stimme bekommen: vastagabb szót nyerni.

Kožňík, a, m. culcitra pellicea, pulvillus coriaceus: lederner Polster: bör vánkos. *Syn.* kožená Poduška, kožení Wánkuš *boh.* Polštář.

Kozodog, a, m. Pták: caprimulgus, i, europeus. m. *Linn.* Geißmelker, Nachschwalbe: ketske fejö. *Syn.* Kozodogec, Kozidog, Kozidogec, Kozidogka, Kozodogka.

Kozodogec, gca. m. idem.

Kozodogka, i, f. idem.

Kozorožec, žca, m. ibex, cis, m. Capra Ibex Linn. Steinbock auf der Erde, vad ketske-bak. 2) capricornus, i, m. Steinbock am Himmel, égbéli bak jegy.

Kožowač, a, m. crustarius, i, m. incrustator, trullisator, is, m. Tüncher, vakoló. *Syn.* Kožowňík, Obhadzowač, *boh.* Dinchíř.

kožowaní, á, é, *p. c.* arenato tectorio inductus, incrustatus, trulissatus, a, um: getäuscht, angeworfen: vakoltt, vakoltatott, bé-vakoltt. *Syn.* obhádzaní, obchadzowaní, obhodení z Maltú. *boh.* dinchowaní, obmítaní.

Kožowáňí, á, n. incrustatio, trulissatio, nis, f. tectorium arenatum, trulissatio rudior: das Tünchen, Tünchung: vakolás. meg (bé)-vakolás, fövenyes vakolás. *Syn.* Maltowáňí, Obhaldzowáňí, Obhodeňí. *boh.* Dinchowáňí, Obmítáňí. 2) tectorium, opus tectorium: Tünche, Tünchwerk: vakolás. *boh.* Obmitka, Dinchowáňí.

kožowat, žowal, žugem, V. I. *imp.* žug: incrustare, coemento obducere, arenato tectorio inducere *Plin. H. N.* tru-

trulissare, oblinere: tünchen, bewerfen, anwerfen die Mauer mit Kalk: bé (meg) vakolni. *Syn.* obhadzowať, obhoďit z Maltú. *boh.* dinchowať, obnútati.

Rožowka, i, f. v. Malta. 2) v. Rožowáňí 2-do Nro.

Rožowňík, a, m. v. Rožowač.

Rozub, a, et u, m. focus cubicularis, ein Feuerherd, worauf das Licht in einer Stube unterhalten wird: szobákban lévö tüz hely. *Syn.* Ohňisko izebné, *boh.* Krb.

Rozubček, bečku, m. *dem.* ex seq.

Rozubek, bku, m. *dem.* foculus cubicularius, ein Feuerherdchen, házban lévö tüz helyetske.

Rožuch, a, m. pellicium, colobium, i, n. tunica pelle munita, vestis pellicea: Pelz, Pelzkleid, Pelzkleidung, Schafpelz, Belz, Pelzrock, Unterrock: ködmön, börrel bélellt köntös. *boh.* Plíšek. Furmanský Rožuch: penula scortea, lederner Fuhrmansrock, kos-ködmön. Líščí (líškowí): Rožuch: pellicium vulpinum, Fuchspelz, Fuchsbelz, róka mente. Owčí Rožuch, owčárská, (guhaská) Bunda: pellicium ovile, diphtera, ae, f. Hirtenrock, Schafpelz, Schafbelz: juhász bunda. Podšití Rožuch (*boh.* pršní Plíšek) v. Bunda Wlčí Rožuch: v. wlčá Bunda. *Prov.* Do Swatého Ducha, nespúšťag sa Rožucha; a po Swatém Duchu dobre choďiť w Rožuchu: semper bonum est calido vestimento uti: das warme Kleid ist immer gut, mindenkor jó a' meleg ruha.

Rožuchár, a, m. v. Blanár.

rožuchárčin, a, e, *adj. poss.* v. blanárčin.

Rožucháreňí, á, n. v. Blanárstwí.

rožucháriť, il, ím, V. I. *imp.* char: v. blanáriť.

Rožuchárka, i, f. v. Blanárka.

rožuchárow, a, e, *adj. poss.* v. blanárow.

rožuchárski *adv.* v. blanárski.

rožuchárskí, á, é, *adj. poss.* v. blanárskí.

Rožuchárstwí, á, n. v. Blanárstwí.

Rožušček, u, et šečku, m. *dem.* ex seq.

Rožušek, šku, m. *dem.* pelliciolum, parvum pellicium: Pelzchen, ein kleiner Pelz: ködmönke, kis ködmön. Wiší-waní Rožušek: pellicium sutura ornatum, gezierter Pelz, tzifrázott ködmön. Choďí w otrhaném Rožušku: lacero vestitur pellicio, er geht in einen zerrissenen Pelz her, rongyos ködmönben jár.

Rožušina, i, f. pelles, ium, f. pl. Räuchwerk, Pelzwerk, die Pelze: ködmön bör. *boh.* Rožešina.

Rožušňárňa, i, f. officina pellionistica, Pelzgewölbe, szüts mühely. *Syn.* Blanárňa.

rožušnatí, á, é, *adj.* i. e. w Rožuchu: pelliceo indutus, der den Pelz an hat, ködmönös.

rožušní, á, é, *adj.* pelliceum adtinens, den Pelz betreffend, ködmönhöz való, ködmöni.

Rožušňica, i, f. v. Blanárka.

rožušňiččin, a, e, *adj. poss.* ex Rožušňiča: v. blanárčin.

rožušňičin, a, e, *adj. poss.* ex Rožušňica, v. blanárčin.

Rožušňička, i, f. v. Blanárka.

rožušňički *adv.* v. blanárski.

rožušňičkí, á, é, *adj.* v. blanárskí.

Ro-

Rozuſňictwí, á, n. v. Blanářſtwí.

Rozuſňík, a, m. v. Blanář.

rozuſňíkow, a, e, *adj. poss.* v. blanářow.

† Krabice, f. v. Puſſka. 2) v. Škatula.

† Krabička, i, f. *dem.* v. Puſſička. 2) v. Škatulka.

† Krabuſka, i, f. v. Náhubek.

* Kraca, i, f. v. Motika.

Kráčáňí, á, n. gressus, incessus, us, m. das Schreiten, Gehen: lépés, járás, menés. *Syn.* Kročeňí, Krok, *boh.* Kráčeňí.

kračak, al, ám, V. I. *imp.* čag: gradi, ire, incedere. schreiten, gehen, Schritte machen: lépni, járni, menni. *Syn.* chodiť, *boh.* kráčeti. Sticha kráčať: ingredi Junonium *Aristop.* i. e. ingredi complicatum Junonis sacrum. Fastuose ac lente incedere. Sede pressim incedere; lento gradu procedere: langsam schreiten: lépletni (-tetek). Pekňe kráčať: egregium habere incessum, schöne Schritte machen, szépen lépni.

Kráčáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kráčáwať, al, ám, *freq.* ex kráčať.

kráčawe *adv.* gradatim *Cic.* Schritt für Schritt, stufenweise, nach und nach, schreitend: lépve, lépletve. *Syn.* krokem, kračaw. 2) celeri passu, mit starken Schritten, schnell: sebes lépéssel. *Syn.* chodno, friſko, poſpeſňe, poſpíchawe. 3) gradatim, gradualiter, stufenweise, garaditsonként.

kráčawí, á, é, *adj.* gradiens, gressum figens, tis; gradarius, a, um: schreitend, Schritte machend: lépö. *Syn.* krokowí, kráčawí Koň, v. Krokáč. 2) celeri passu incedens, ingentes gradus ferens *Ovid.* gradus celerans *Virg.* große Schritte machend, frissen járó. *Syn.* chodní, poſpeſní, poſpíchawí. 2) gradualis, e: stufenweise gehend, garáditsonként menö.

kračawo *adv.* v. kráčawe.

Kráčawoſt, i, f. gradatio, nis, f. *Cic.* das stufenweise Fortschreiten des Redners, da immer etwas stärkeres auf ein schwächeres folgt: garaditsonként való menés, lépés *vagy* szóllás.

† Krace, f. v. Motika.

† Kráčeňí, n. v. Kráčáňí.

† kráčeti, čel, čím, v. kráčať.

† Kráðce, m. v. seq.

Kradec, dca, m. fur, is, m. ein Dieb, tolvaj. *Syn.* Kráděžňík, Kradoſ, Zlodeg.

kradeňe *adv.* v. kradmo.

† kradení, á, é, *p. c.* v. kradeni.

Kradeňí, n. v. Kradeňí.

kradení, á, é, *p. c.* furto sublatus, surreptus, furtivus, a, um: gestohlen, lopott, tolvajlott, el-tsépett. *Syn.* kradnutí. *Prov.* Kradení Chleb chutnegſí geſt nežli domagſí (wlaſtní, sprawedliwí): furtivae aquae dulciores, gestohlenes Brod schmeckt besser, als eigenes: kedvesebb a' lopott marha, hogy sem sajátunk.

Kradeňí, á, n. furtum, i, n. sublatio, surreptio, illicita rei ablatio: das Stehlen, lopás, tolvajlás, tolvajkodás, el-tsépés. *Syn.* Kradnutí. Kradeňí swatých Weci: v. Swatokráděž.

Kráděž (Kráděž), e, f. furtum, i, n. der Diebstahl, lopás, tolvajság. Clowečá Kráděž: plagium, i, n. der Menschenraub, ember lopás, eladás. Kňihowá (kňižkowá, kňižná) Kráděž: librorum furtum, Bücherraub, könyvlo-

lopás. Obecních Peňazí Krádež: peculatus, us, m. Entwendung des gemeinen Geldes, köz-kints lopas. S Krádežú sa žiwící: Ambrones, die aus dem Diebstahle leben, ragadománnyal élök. *Prov.* Kdo gednúc Krádeže sa dopustil, gakžiw rád Zlodegem zostáwá: qui semel malus, semper malus: wer einmal stiehlt, ist gern sein Lebtag ein Dieb: a' tolvaj tsak mindég tolvaj marad.

krádežňe *adv.* v. kradmo.

krádežní, á, é, *adj.* furtivus, occultus, subreptitius, a, um: verstohlen, eingeschliechen, verdeckt: titkos, alattomban-való, orozva-való. *Syn.* tagemní, potagemní. 2) v. kradení.

Krádežník, a, m. v. Krádec.

kradi *adv.* v. seq.

kradmo *adv.* furtim, furtive, subreptitie: verstohlner Weise, heimlich, heimlicher Weise: lopva, orozva, titkossan, alattomban. *Syn.* tagemňe, potagemňe, *boh. etiam* kradí.

kradnút, dnul (del), dňem, V. I. *imp.* dňi, *de uno actu:* v. krást.

kradnutí, á, é, *p. c.* v. kradení.

Kradnutí, á, n. v. Kradení.

Kradoš, a, m. v. Krádec.

Krafel, flú, m. *Nom. Plur.* Krafle, *gen.* flow: v. seq.

Krafla, i, f. pastillus, i, m. *Plin. H. N.* pastillum, i, n. *Varr.* Krapf, Krapfen, Kräppel, Kräpfel, Pfannkuchen: sütemény, Krafli, *Nom. Plur.* Krafle, *gen.* Krafel etc. *boh.* Kobliha. *Aliud est.* Fánka, Šiška.

Kraflíček, čku, m. *dem.* ex Kraflík.

Kraflička, i, f. *dem.* ex Krafla: exiguum pastillum, das Kräpfchen, Kräpflein, Kräppel: süteményke, süteményetske, kraflitska *boh.* Koblížka.

Kraflík, u, m. *dem.* ex Krafel v. Kraflička.

† Krag, e, m. v. seq.

Krag, a, et u, m. regio, nis, f. territorium, i, n. plaga, ae, f. die Gegend, Landschaft: ország, tartomány, táj, tájéka, vidék. *Syn.* Kragina, Wiðék. Z gakého Kraga ste? unde estis? woher seyd ihr? honnét vagytok? hová válók vagytok? *Prov.* Kolko Kragow, tolko Običagí: quot regiones, totidem consuetudines. Alia terra, alios mores postulat (poscit): ländlich, sittlich. So manches Land, so manche Sitten: a' mennyi a' vidék, annyi a' szokás. A' ki hol lakik, az oda valo szokáshoz szabja (tartsa) magát, (az oda való törvényt tartsameg). Kdo Krag (More) Mení, Srdce (Powahu) nepremeňí. Kdo ge doma zlí, i za Morem nebude iní: caelum, non animum mutat, qui trans mare currit: eine Gans ist ausgeflogen, eine Gans kommt heimgezogen: a' ki otthon rosz, a' tengeren túl sem válik jóvá. v. Powaha. 2) campus, i, m. planities, aequor: Land (im Gegensatze des Gebürges), das flache, platte, oder ebene Land: sik mezöség. *Syn.* Rowňa, Rowňina. *vulg.* Plaňina. 3) districtus, us, m. circulus, i, m. Kreis, Abtheilung des Landes: kerület, megye, vidék. *Syn.* Okolí, Okolíčnost, Widék, *vulg.* Cirkel, *boh.* Cirkl. Nowozámskí Krag: districtus Érsek-Ujvariensis. 4) margo, inis, m. ora, ae, f. extremitas, tis, f. der Rand, z. B. des Grabes, Wassers: széle valaminek. Krag Kňižki: margo,

go, der Rand an einem Buche, könyv-széle. Krag Lodi: ora (summitas) navis, Schiffrand, hajó széle. Krag (Kub, Obruba) Šati: ora (limbus, extremitas) vestis: der Saum, Bort des Kleides: ruha széle. Krag (Breh) Wodi, Reki, Potoku: crepido, inis, f. Rand am Bache, viznek széle, víz, partya. *Prov.* Na Krag Sweta (ist): ad ultimas terras. Ad Garamantas et Indos: in die große, weite Welt (gehen): meszsze földre: világ szélére (menni). Konca Kraga nemá: sardi venales *Zenod.* Negotium infinitae prolixitatis, atque inexplicabile: unendliche Sache, die kein End hat: vég nélkül-való dolog, a' mellynek vége nintsen.

Kragač, a, m. u welkích Panow: scissor (sector, dissector) ciborum, praegustator, credentiarius, i, m. Vorschneider (der Speisen) Credenzier, Transchirer, Transchirmeister: étel tálálo, étel fel metszö, asztali inas. *boh.* Krageč.

Kragáč, a, m. lata testa, ein breiter Topf, széles tserép-edény. *Syn.* široký Črep, Lúdka.

kragací, á, é, *adj.* scissorius, sectorius, scissioni deserviens: schneidend, metszö, vágo. *boh.* kragecí. Kragací Nož: culter scissorius, Schneidmesser, metszö kés. 2) v. seq.

Kragačka, i, f. šewcowská: scalpellum (scalprum) sutorium, culter crepidarius (sutorius): der Kneif, Schusterkneif, bitske, varga kés. *Syn.* kragací Nož, Krogidlo, Bička, *boh.* Kníp. 2) i. e. Rowňačka, která na (w) Rowňiňe bíwá: campicola *fem.* eine Bäuerinn auf dem flachen oder ebenen Lande, sik mezön lakó aszszony.

Kragák, a, m. campicola *vir*: Landbauer, ein Bauer auf dem flachen oder ebenen Lande: sik mezön lakó ember. *Syn.* Rowňák.

Kragan, a, m. popularis, concivis, is, m. patriota, ae, m. Landsmann, aus demselben (aus eben dem) Lande: hazafi, földi. Gemog (náš, wáš) Kragan: est popularis meus (noster, *vel* nostras, vester, *vel* vestras): er ist mein (unser euer) Landsmann: az én földembéli, földim. 2) popularis, civis: Landsmann, aus derselben Stadt, aus eben dem Orte: földi, egy helyböl (városbol) való. 3) amans patriae, civis bonus, patriota: Patriot, Freund des Vaterlandes: haza szeretö, igaz hazafi. *Syn.* Wlasťenec.

Kragaňček, nečka, m. *dem.* ex Kraganek.

kragaňčekow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

kragančin, a, e, *adj. poss.* ex Kraganka. *Syn.* wlasťenčin.

kraganí, á, é, *p. c.* sectus, scissus, dissectus, a, um: geschnitten, vorgeschnitten: metszett, fel-metszett, aprított. *boh.* krágen. Kráganí Tabák: scissa nicotiana, geschnittener Taback: aprított dohány.

Krágaňí, á, n. scissio, sectio, dissectio, nis, f. das Schneiden, Vorschneiden: metszés, fel-metszés, aprítás.

Kraganka, i, f. popularis (patriota) *femina*, die Landsmänninn, Landsfrau, aus demselben Lande: hazafi aszszony. *Syn.* Wlasťenka. 2) popularis (Civis) *femina*, Landsmänninn, aus derselben Stadt: földi aszszony.

kragankow, a, e, *adj. poss.* ex kraganek.

kraganow, a, e, *adj. poss.* popularis (inregnis, patriotae) *viri:* dem Landsmanne gehörig: hazafié, földié. *Syn.* wlasťencow.

kragánski *adv.* populariter, patriotice, more patriotarum: landsmannschaftlich, landsmännisch, vaterländisch: hazali (földi) módon. *Syn.* pokraganski, wlasťenski.

kraganský, á, é, *adj.* popularis, e; patrioticus, a, um; patriotas (cives) concernens: landsmannschaftlich, landsmännisch, vaterländisch; die Landsleute betreffend: hazaiiú, földi, hazafiakat (földieket) illetö, azokhoz-való. *Syn.* wlasťenský.

Kraganstwí, á, n. popularitas, civilitas, concivilitas, tis, f. patriotismus, i. m. die Landsmännerey, Landsmannschaft: hazafiúság, földiesség. *Syn.* Wlasťenstwí.

krágat, al, ám, V. I. *imp.* krágag: scindere, secare, dissecare: schneiden, metszeni, aprítani. *boh.* krágeti. Chleb krágat: scindere panem, das Brodschneiden: kenyeret szegni. Pod Polewku Chleb krágat: quadrifringere (interere) panem iusculo: das Brod einbröckeln, kenyeret apritani a' levesbe. Tabák krágat: nicotianam scindere, Tabak schneiden, dohányt aprítani. 2) dissecare cibos: vorschneiden (die Speisen), transchiren: étkeket metszeni, fel metszeni, trantsírozni, darabolni.

Krágáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kragáwat, al, ám, *freq.* ex krágat.

* Kragtar, a, m. v. Gragtar.

Kragček, a, et gečka, m. *dem.* ex Kragek.

* Kragčer, a, m. v. Kragčír.

* Kragčger, a, m. idem.

* Kragčí, ého, m. v. seq.

Kragčír, a, m. sartor vestificus, Schneider, der Kleider macht, Schneidermeister: szabó, vékony szabó. *vulg.* Kragčér, Kragčí, Kragčger, *boh.* Kregčí.

kragčírčin, a, e, *adj. poss.* uxoris sartoris, der Schneiderinn gehörig, szabónéé.

Kragčíreňí, á, n. v. Kragčírstwí.

kragčírit, il, ím, V. I. *imp.* čír: artem sartoriam exercere, sartorem esse (agere): die Schneiderey (das Schneiderhandwerk) üben, treiben; ein Schneider seyn: szabóskodni, szabó mesterséget üzni, szabónak lenni.

Kragčírka, i, f. sartoris uxor, die Schneiderinn, des Schneiders Frau (Weib): szabóné, szabó felesége.

Kragčírňa, i, f. cubiculum sartorium, Schneiderstube, szabó műhely. *vulg.* Kragcowňa, *boh.* Kregčowna.

kragčírow, a, e, *adj. poss.* sartoris vestifici, dem Schneider gehörig, szabóé.

Kragčírowáňí, á, n. v. Kragčírstwí.

kragčírowat, rowal, rugem, *freq.* ex kragčírit.

kragčírski *adv.* sartorie, sartoristice, more sartorum: schneiderisch, szabóssan, szabo módon. *Syn.* pokragčírski, *vulg.* kragčowski *boh.* kregčowski.

kragčírský, á, é, *adj.* sartorius, sartoristicus, a, um; sartores (artem sartoristicam) concernens: schneiderisch, die Schneider oder das Schneiderhandwerk betreffend: szabói, szabókat

kat illetö. *vulg*. kragčowský, *boh*. kregčowský.

Kragčírstwí, á, n. ars sartoria, vestificina, opificium sartorium: Schneiderei, Schneiderhandwerk: szabóság, szabó mesterség. *Syn*. Kragčírské Remeslo, *vulg*. Kragčowstwo, *boh*. Kregčowstwí.

* Kragčowňa, í, f. v. Kragčírňa.

* kragčowsky *adv*. v. kragčírsky.

* kragčowský, á, é, *adj*. v. kragčírský.

* Kragčowstwo, a, n. v. Kragčírstwí.

Kragec, gca, m. segmentum, i. n. buccella, buccea, *Suet*. quadra, ae, f. die Schnitte, z. B. Brod, ein Mundbissen: szelet, karaj. *Syn*. Kragíc, Šmida, *boh*. Skíwa. Kragec Chleba: frustum panis, buccea, ein Stück Brod, Scherzelbrod: karaj kenyér.

† Krageč, e, m. v. Kragač 1. Nro.

† krageci, *adj*. *omn*. *gen*. v. kragaci.

Kragek, gku, m. *dem*. ex Krag. 2) v. Kragka.

† krágeti, gel, gím, v. kráğať.

Kragíc, a, m. v. Kragec.

Kragíček, čku, m. *dem*. segmentulum, i, n. quadrula, buccella *Mart*. ae, f. das Schnittchen, Bißchen: szeletetske, karajotska, karajka. *Syn*. Šmidečka, Šmidka, *boh*. Skiwka. Kragíček Chleba: frustillum (buccella) panis, ein kleiner Mundbissen, ein Bißchen Brod: karajka kenyér.

Kragina, i, f. regnum, i, n. provincia, patria, terra, ae, f. tellus, ris, f. regio, nis, f. das Land, Vaterland, die Landschaft, Gegend: tartomány, ország. *Syn*. Krag. *vulg*. Kragna. Polnočňá Kragina: aquilo, nis, m. *Cic*. der Nord, Norden, nördliche Gegend: ejtszak tája.

† Krágiwáňí, n. v. Krágáwáňí.

† krágiwať, al, ám, *freq*. ex krágeti. v. krágáwať.

Kragka, i, f. extremitas panni, der Rand des Tuches, posztó széle. *Syn*. Kragek, Okragek, Okragka.

† Kragkář, e, m. v. Čipkár.

† kragkářčin, a, o, *adj*. *poss*. v. čipkárčin.

† Kragkářka, i, f. v. Čipkárka.

† Kragkářstwí, n. v. Čipkárstwo.

† Kragki, gek, f. pl. v. Čipki.

* Kragna, i, f. v. Kragina.

kragní et kragňí, á, é, *adj*. extremus, extimus, exter *vel* exterus, a, um: außen befindlich, auswärtig, der äußerste: szélsö, szélen-való.

* Kragňička, i, f. v. Kraginečka.

Kragz, u, m. Řeka w Uhroch: Chrysius, i, m. der Kreiß, körös, *folyó víz*. *boh*. Kraiſ.

† Krahugec, gce, m. v. Krahulec.

Krahulček, a, et lečka, *dem*. ex Krahulec.

krahulčí, á, é, *adj*. ex niso, von (aus) Sperber, karolyi, karoly madárból való.

Krahulec, lca (*boh*. lce), m. Pták: nisus, i, m. *Virg*. der Sperber, ein Vogel: karoly madár, Karoly. *boh*. Krahugec, Poštolka. Má černé Peří, Pisk, a Nohi.

† Krakáňí, n. v. Kwákáňí 1. Nro.

† krakať, al, ám, v. kwákať 1. Nro.

† Krákor, u, m. v. Krákoreňí.

† Krakoráňí, n. v. Kodkodákáňí.

† krakorati, al, ám, v. kodkodákať.

Krá-

Krákoření, á, n. v. Kodkodákání. 2) glocitatio, cornicatio: das Plaudern, kágogás, kotyogás. *Syn.* Klebeťení.

Krakoria, i, f. idem. *Prov.* Powedeť Krakoria: herbam porrigere, manus dare: ja antworten: kuhit mondani *Par. Páp.* Powec Krakoria. ß. Krakoria. Kup ſi téſ tak, a budeſ mať, gako i gá. Powec Kikiriki. ß. Kikiriki. Kup ſi, gako gá, budeſ mat i ti: emas habebis; eme, habe: sollst dirs kaufen, so wirst es haben: mond kohi. ß. kohi, végy magadnak, lesz. v. Kikiriki.

krákoriť, il, ím, V. I. *imp.* kor: v. kodkodákať. 2) cornicari (cor) *Pers.* glocire, glocitare: plaudern, wie eine Krähe: kotyogni, varjú módra kákogni (-gok). *Syn.* klebeťiť: Preſtaň uſ tolko krákoriť: desine tandem glocitare, höre einmal auf zu gackſen, szünny-meg már egyszer kotyogni, a' kotyogástól.

Krákoríwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krákoríwať, al, ám, *freq.* ex krákoriť.

Krakow, a, m. Meſto polſké: Cracovia, ae, f. Caradunum, i, n. Krakau, eine Stadt in Pohlen: Krakó, lengyel város.

Krakowan, a, m. Cracoviensis homo, ein Krakauer, krakói ember.

krakowančin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Krakowanka, i, f. Cracoviensis femina, eine Krakauerinn, krakói aszszony.

krakowanow, a, e, *adj. poss.* ex Krakowan.

krakowſki *adv.* cracoviensi modo, krakauerisch, krakauisch: krakói módon. *Syn.* pokrakowſkí.

krakowſkí, á, é, *adj.* cracoviensis, e: krakauisch, krakauerisch: krakói.

Král, a, m. rex, gis, m. der König, der Landesherr: Király. Král lidſkí (w Lídii), gyges, Giges, Lidienkönig: giges, lidiai király. Trogaňſkí Král: laomedon, tis, m. *Virg.* Laomedon, Vater des Priamus und König in Troja: laomedon, trójai király. *Prov.* Gakí Král, takí krag. Gakí kdo od Krála príklad widí, každí ſa tak rídí. Gakí (gací) Páňi, tací (takowí) Poddaňí: qualis rex, talis grex. Regis ad exemplum (imperium) totus componitur orbis: rex igitur qualis, grex quoque talis erit: wie der Herr, so die Herde. Wie der Richter so der Schlichter. Wie der König so auch das Volk: minémű a' király, ollyan kíván lenni az alatta való nyáj. Medzi ſlepími, ſkúlawí (ſilhawí) Králem biwá: inter caecos strabo rex est. Inter vaccas bos est Abbas: unter den Blinden macht auch ein Schieler (Schielender) den König: a' tudatlanok között a' leg ostobább-is okosnak tartatik. Do Krala: omne trinum perfectum, alle gute Dinge sind drei, minden jóság háromság. 2) Král we Hre: regulus, König im Schlachspiele, im Kegelspiele, Kartenspiele: király a' játékban.

králčin, a, e, *adj. poss.* v. králowňin.

Králíček, čka, m. *dem.* i. e. malí Ptáček, po Plotoch poſkakugící: regulus, Motacilla regulus *Linn.* et Motacilla troglodytes. i, m. Zaunkönig, Zaungelopfer, Goldhähnchen: ökör szem, madarka. *Syn.* Králík wolſké (wolowé) Oko, *boh.*

boh. *Aliud est* Střižiček. 2) v. Králík 2. Nro.

Králík, a, m. *dem.* regulus, i, m. ein kleiner König, oder Fürst, das Königlein, Königchen: királyotska, királyka, kis tartomány királlya. 2) i. e. morſkí neb domácí Zagác: Lepus cuniculus, i, m. *Linn.* das Kaninchen, Königelhaas; tengeri (házi) nyúl.

Králka, i, f. v. Králowna.

Královhradec, dca, m. v. králowí Hrádec.

Králomoc, a (*boh.* e), m. Jupiter, *genit.* Jovis: Jupiter, Jupiter. *Syn.* Perón.

králow, a, e, *adj. poss.* regis, dem Könige gehörig, királyé. *boh.* králů *Prov.* Králowa Papuča: Jovis sandalium *Suidas.* Magni quippiam videri vellet propter Principis alicuius familiaritatem.

† Kralowa, e, f. v. Králowná.

Králowá, weg, f. Regius Pagus. *nomen vicorum complurium:* Königsaden, Königsſaren: király falva. *Syn.* Kralowani.

Králowani, wan, f. *plur.* idem.

Kralowáňí, á, n. regimen, inis, n. regnum, gubernium, imperium, i, n. die Regierung, királykodás, kórmányozás, királyi igazgatás. *Syn.* Králowſtwí, králowſké Panowáňí.

kralowat, lowal, lugem V. I. *imp.* lug: regnare, imperare, gubernare, regno praeesse: regieren, herrſchen, König seyn: királykodni, kórmányozni, igazgatni, uralkodni, királyi méltósággal tündökleni. *Syn.* Králem bit.

Kralowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kralowáwat, al, ám, *freq.* ex kralowat.

Kralowec, wca, (*boh.* wce), m. Meſto brandeburſké: Mons Regius, Regiomontum, Regiomontium, i, n. Königsberg, Stadt in Preußen: király hegy, *burkus Város.*

Králowí Hradec: Regino Hradecium, i, n. Königsgrätz, Königinngrätz, eine Stadt in Böhmen: királyné-*várossa. Syn.* Králohradec.

Králowna, i, f. regina, ae, f. Königinn, királyné. *Syn.* Králka *boh.* etiam Kralowa.

králowňin, a, e, *adj. poss.* reginae, der Königinn gehörig, királynéé. *Syn.* králčin.

kralowſkí *adv.* regie, regaliter, pro dignitate regia: königlich, der königlichen Macht (Würde, Majeſtät) gemäß: királyossan, királyi módon, királyi méltósághoz illendöképpen. *Syn.* pokrálowſki.

Králowſki, ého, m. nummus, denarius, i, m. ein Ungriſch, kis pénz. *Syn.* Peňáz, Peňázček.

králowſkí, á, é, *adj.* regius, a, um: regalis, e: königlich, királyi. *Syn.* králowí. Králowſkí Dom: králowſké Stawáňí: regia, ae, f. königliche Burg, királyi ház, király udvara. Králowſkí Kabát: regia tunica, regium paludamentum: königlicher Rock, királyi köntös. Králowſkí Rozkaz: decretum regium, sanctio majestatica, diploma, tis, n. königlicher Befehl, királyi parantsolat, függö petsétes levél. Králowſká Koruna: die königliche Kron, királyi korona. Králowſká Palica: sceptrum regale (regium), der königliche Zepter, királyi páltza. Králowſké Rúcho, Králowſká Sata: regia vestis, purpura, byssus,

byssus, i, f. königliches Kleid, királyi öltözet (ruha).

Králowstwí, á, n. regnum, i, n. das Königreich, ország. *Syn.* Kragina. 2) v. Králowáňí. O Králowstwí (o Korunu) bogowat: de imperio decertare, um das Reich (die Regierung), um den Thron streiten: birodalomért hadakozni, tsatázni.

† králů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. králow.

Krám, u, m. officina, taberna, fornix mercatorius: der Kram, der Laden, Kramladen: kálmár-bólt. *Syn.* kramárskí Sklep: Kňihárskí Krám: taberna libraria, Buchladen, könyváros bólt. — Korenní Krám: aromatopolium, Gewürzladen, füszerszámos bólt. — Lekárskí Krám: v. Apatéka. Masní Krám: v. Gatka. Nágemní Krám: taberna meritoria, aufgedungener Laden, ki-bérellt bólt. 2) merx, cis, f. die Waare, árú, kalmár marha. *Syn.* Kúpa, Towár. *Prov.* Wáš Krám ge nagpeknegší: suum cuique pulchrum, alienum velut sepulchrum. Sua, qualiacunque sunt, tamen studio magis, quam iudicio, placent. In propriis aestimandis quivis quadam animi propensione corruptus, caecutit atque hallucinatur: was ist seyn, wird gepriesen seyn: minden tzigány a' maga lovát ditséri. Kinek kinek a' magáé szép. A' tzigány rajkó-is kedves az Anyának.

Kramár, a, m. institor, nundinator, circuitor, is, m. circumforaneus, propola, merces minutatim vendens, mercator minutus: Höker (Hökler, Grempler), Krämer: kúfár, áros, kalmár, kalmárkodo, vásárló, vásáros. *Syn.* Kupec, Prekupník. *boh.* Hokináč.

kramárčiččin, a, e, *adj. poss.* ex seq. v. kramárčin.

Kramárčička, i, f. *dem.* ex Kramárka.

Kramárčík, a, m. *dem.* ex Kramár.

kramárčíkow, a, e, *adj. poss.* ex praec. v. kramárow.

kramárčin, a, e, *adj. poss.* institricis, der Krämerinn gehörig, kúfárnéé, árosnéé, kálmárnéé. *boh.* kramáččin.

Kramáreňí, á, n. v. Kramárstwí.

kramárit, il, ím, V. I. *imp.* kramar: institorem esse, nundinari, merces (res) minutatim vendere: krömern, hökern, handeln: kálmárkodni, árúlni, kúfárkodni. *Syn.* prekupowat. *boh.* hokináčiti, kramáčiti.

Kramárka, i, f. institrix, nundinatrix, merces minutatim vendens femina: die Krämerinn, Hökerinn, des Krammersfrau, Weib: árosné, kúfárné, kalmárné, kalmár felesége. *Syn.* Prekupkiňa, Prekupňica, *boh.* Hokiňe, Kramáčka.

kramárow, a, e, *adj. poss.* institoris, propolae: dem Krämer gehörig, árosé, kálmáré, kúfáré. *Syn.* prekupňíkow, *boh.* hokináčů.

kramárski *adv.* institorie, krämerisch, kalmárossan, áros (kúfár) módon. *Syn.* prekupňícki, pokramárski, *boh.* kramáčki.

kramárskí, á, é, *adj.* institorem concernens, institorius, a, um: hökerisch (höklerisch), den oder die Krämer betreffend: kálmári, kúfári, árosi, kálmárókat illető. *Syn.* prekupňícki, *boh.* hokináčskí, kramáčskí. Kramárské Weci (*boh.* Zbož):

Zbož): minutae merces, die Waare, árúk.

Kramárstwí, á, n. mercatura minuta: Krämmerei, Höckerey, Gewerb: kalmárság, árosság, kúfárság. *Syn.* Překupňictwí, *boh.* Hokinářstwí, Kramářstwí.

Kráměek, mečku, m. *dem.* tabernula, ae, f. das Krämchen, ein kleiner Kram: áros bóltotska. *Syn.* Kráměček, Krámek. Zahradňí Krámček, *vulg.* Filagoria: nubilare hortense (voluptuarium), Gartenhaus, Lusthaus: nyári kerti ház. 2) minutae merces, eine geringe (kleine) Waare, kis árú.

Krámeček, ečku, m. *idem.*

Krámek, mku, m. idem.

* Kramel, mlu, m. v. Kramla.

Kramkár, a, m. *dem.* ex Kramár.

kramkárčin, a, e, *adj. poss.* v. kramárčin.

Kramkárka, i, f. *dem.* ex Kramárka.

kramkárow, a, e, *adj. poss.* v. kramárow.

Kramla, i, f. fibula, ae, f. subscus (ferrea), udis, f. retinaculum, i, n. Klammer, kötö-vas, gerenda szorító (fogláló) heveder. *Syn.* Klamra, *vulg.* Gramla, Kramel, Krampla, *boh.* Klamr.

* Krampel, plu, m. *Plur. Nom.* Krample, *gen.* plow: v. Fánka, Fánki.

* Krampla, i, f. v. Česák 2. Nro 2) v. Kramla. 3) v. Fánka. *Plur. Nom.* Krample, *gen.* pel et pli: v. Fánki.

* Kramplár, a, m. v. Česač 3. Nro.

† Krample, f. v. Česák 2. Nro.

* Krampler, a, m. v. Česač 3. Nro.

* Kramplík, u, m. *dem.* v. Fánka.

† kramplowání, á, é, *p. c.* v. česaní 3. Nro.

† Kramplowáňí, n. v. Česáňí 3. Nro.

† kramplowaťi, owal, ugi (u) *praes.* v. česať 3. Nro.

† Kramplowáwáňí, n. v. Česáwáňí.

† kramplowáwaťi, ál, ám, *freq.* v. česáwaťi.

krámskí, á, é, *adj.* officinalis tabernas (officinas mercatorias) concernens: zum Laden gehörig, áros bóltokhoz való. *Syn.* sklepní, sklepskí.

Krance, nec, f. pl. cornides, dum, f. pl. coronis, dis, f.: der Kranz, Karnies, z. B. an einem Ofen: vég hegy, tetö. *Syn.* Kramele. 2) Wrchňí Powlač na Dome: moenianum, podium, solarium, superius externum ambulacrum, i, n. *vulg.* altana, ae, f.: der Altan, Gang an einem Gebäude: külsö folyosó, sétáló hely a' házon. *boh.* Pawlač.

Krancle, cel (cli), f. pl. v. Krance.

† kranski *adv.* v. granski.

† kranskí, á, é, *adj.* v. granskí.

† Kransko, a, n. v. Gransko.

† Kranst, e, m. v. Granščan.

† Kranstan, a, m. idem.

† Kráp'ege, f. v. Rapka.

† Krap'eňí, n. ex Krap'eti: v. Rapkáňí.

† Krápeňí, n. ex Krápiti: v. Kropeňí.

† Krapet, pte, m. v. Rapka.

† krapeti, pel, pím: v. rapkať.

† krápiti, il, ím, v. kropiť.

krapkaní, á, é, *p. c.* v. rapkaňí.

Krapkáňí, á, n. v. Rapkáňí.

krapkať, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. rapkať.

Krapkáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krap-

krapkáwak, al, ám, *freq.* ex krapkak: v. kapkáwak.
krapnút, pnul (pel), pňem V. P. *imp.* pňi: v. kapnút.
krapnutí, á, é, *p. c.* v. kapnutí.
Krapnutí, á, n. v. Kapnutí.
Krása, i, f. pulchritudo, *dinis* f. decor, is, m. venustas, formositas, amoenitas, comitas, tis, f. die Schönheit, Zierde: szépség, ékesség. *Syn.* Ozdoba, Ozdobnost', Peknost', Peknota, *vulg.* Čača, Čačanost', *boh.* Čačka, Sličnost. Krásu ugímat (ugak), poskwrňik: deformare, häßlich machen, meg-rútítani. *Prov.* Krása, pri čerwené Wlasi, a Twár bíla, k Mílosti táhá: forma placcet, niveusque color, rufique capilli *Ovid.* die Schönheit, ein weißes Gesicht, und röthliche Haare, reizen den Menschen zu der Liebe: szépség, vöröses haj, és fejér kép, szeretetet (szerelemre) indít. Krása hiňe, a gak marná Tráwa waďňe. Krása nedlúho (nakrátko) trwá: forma bonum fragile est, quantumque accedit ad annos: Fit minor et spatio carpitur illa suo: schöne Gestalt verliert sich bald, tsak úgy vész-el a' szépség, mint a' fű gyönyörüség. Töredékeny 's gyarló jószág a' szépség, az ékesség. Krása a dobré Mrawi welké magú Zwady. Krása a Ctnosti, zrídka držá (magú) Spolki. Krása (Peknost), a Ctnosti nemagú wždi Společnosti: lis est cum forma magna pudicitiae: Schönheit, und Zucht sind selten beisammen: a' szépség ellensége, a' jó viseletnek. A' szépség, és a' jó erkölts között ritka nehéz) az egygyesség.

krásení, á, é, *p. c.* comtus, decoratus, ornatus, exornatus, a, um: geziert, geschmückt: szépíttetett, ékesíttetett. *Syn.* krásňení, ozdobení, ozdobowaní.
Krásení, á, n. decoratio, ornatio, exornatio, comtio, nis, f.: das Schmücken, Zieren: szépítés, ékesítés. *Syn.* krásňeňí, Ozdobeňí, Ozdobowáňí, *boh.* Šlechteňí.
krásik, il, ím, V. I. *imp.* kras: comere, decorare, ornare, exornare, venustare, pulchrum reddere: zieren, schmücken, schön machen: szépegetni. szépíteni, tzifrázni. *Syn.* krásňik, ozdobik, ozdobowak, *boh.* šlechtiti.
Krásiwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
krásíwak, al, ám, *freq.* ex krásik.
Kraslica, i, f. ovum paschale (pictum, coloratum): das Osterei, husvéti festett tojás (tyukmony).
† Kraslice, f. idem.
Krásna, i, f. kraszna, ae, f. Kraßnau, krásznya.
krasňanski *adv.* more krasznensium, kraßnerisch, nach der Art der Kraßner: krásznyai módon. *Syn.* pokrasňanski.
krasňanski, á, é, *adj.* Krasňanská Stolica: Comitatus Krasznensis, die Kraßner Gespannschaft, krásznya Vár-megye.
krásňe *adv.* amoene, pulchre, decore, ornate, formose, nitide, venuste: schön, zierlich dem Körper nach: szépen, ékessen, tzifrán. pekňe, ozdobňe, *vulg.* čačaňe, *boh.* sličňe. 2) praeclare, praestanter, pulchre: schön, vortrefflich, herrlich, rühmlich: szépen, derekassan, jelessen. *Syn.* chwálitebňe, obzlastňe. 3) bene, schön, gut: jól, szépen. *Syn.* dobre. Gá

wám

wám to pekňe, krásňe nawrátím.

krásňení, á, é, *p. c.* v. krásení.

Krásňeňí, á, n. v. Kráseňí.

krásní, á, é, *adj. comp.* krásňegší, *superl.* nagkrásňegší: amoenus, decorus, comtus, formosus, nitidus, venustus, ornatus, a, um: elegans, tis: schön, von Ansehen, oder Gestalt, zierlich: szép, ékes, tsinos, diszes. *Syn.* pekní, oz dobní, *vulg.* čáčaní, *boh.* sliční. *Prov.* Krásné (čo ge krásné) každemu ge wzácné: quod pulchrum, idem amicum. Formosa facies muta commendatio est: alles schön ist lieblich (herzlich), akár ki-is szereti a' szépet. Akár melly rút-is, szépet szeret. 2) pulcher, eximius, praeclarus, praestans, excellens, elegans: schön, vortrefflich, herrlich, rühmlich: derék, diszes, ditséretes. *Syn.* chwálitební, obzlástní.

krásnit, il, ím, V. I. *imp.* sňi: v. krásit.

Krásňiwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krásňiwat, al, -ám, *freq.* v. krásiwat.

krasnomluwňe *adv.* facunde, eloquenter, diserte: wohlredend, ékessen szóllva. *Syn.* krasomluwňe, wimluwňe.

krasnomluwní, á, é, *adj.* eloquens, tis; facundus, probe disertus, a, um: wohlberedt, beredtsam: ékes beszédű, ékessen szólló. *Syn.* krasomluwní, wímluwní. Krasnomluwná Reč: libere fluens oratio, schöne, fließende (wohl eingerichtete) Rede: ékes (szépen *vagy* szabádon folyó) beszéd.

Krasnomluwňík, a, m. eloquens (facundus, disertus) orator: *Syn.* Krasomluwňík.

Krasnomluwnosť, i, f. eloquentia, facundia, ae, f. Wohlredenheit, ékes szóllás. *Syn.* Krasomluwnosť, Wimluwnosť.

krasomluwňe *adv.* v. krasnomluwňe.

krasomluwní, á, é, *adj.* v. krasnomluwní.

Krasomluwňík, a, m. v. Krasnomluwňík,

Krasopaňí, ňeg, f. venus, eris, f. dea amoris: Venus, Göttin der Liebe: Vénus szerelem isten aszszonya. 2) Hwézda na Nebi: venus, eris, f. Venus, das Gestirn: vénus tsillagzat, égi jel.

krasopisebňe *adv.* calligraphice, schönschreibend, ékessen írva.

krasopisební, a, e, *adj.* calligraphicus, a, um; calligraphiam adtinens: das schöne Schreiben (die Schönschreibenkunst) betreffend: ékes (helyes) irást illető. Krasopísebné Umeňí: v. seq.

Krasopísebnosť, i, f. calligraphia, ae. f. die Schönschreibenkunst, Schönschreiberei: ékes (szép) irásnak tudománnya. *Syn.* Krasopísebné Umeňí.

Krasowlásek, ska, m. Zelina: v. Hňidák (u).

krásť, kradel, kradem, V. I. *imp.* krad: furari, sufferre, furto auferre: stehlen, lopni, orozni. *Syn.* kradnúť, *boh.* krásti. *II. rec.* krásť sa: suffurari se clam (furtive) abire: sich wegstehlen, heimlich entfliehen: lopva (alattomban) elmenni, szökni, el-illantani. 2) repere, serpere, lente incedere: schleichen: kriechen, von Menschen, Thieren: tsúszni, mászni. *Syn.* lezť. 3) suspendere gradum, suspenso gradu ire: schleichen auf den zehen: láb hegyen járni, halkal menni. *boh.* krásť se.

† krásti, kradl, kradu, v. krásť II. *rec.* krást se: v. krást sa per 3. Nros.
* Krasta, i, f. v. Chrasta.
* krastawe *adv.* v. chrastawe
* krastawí, á, é, *adj.* v. chrastawí.
* Krastečka, i, f. v. Chrastečka.
* Krasťička, i, f. *dem.* v. Chrasťička.
* Krastka, i, f. *dem.* v. Chrastka.
† krátce *adv.* v. Krátko.
kráťení, á, é, *p. c.* breviatus abbreviatus, brevis factus, contractus, compendiatus, a, um: gekürzt, kurz gemacht: meg-rövidíttetett, kurtíttatott, öszve-húzott, öszve-vonott. *Syn.* skráťení, ukráťení, *boh.* krácen. 2) minutus, gemindert, kis-sebbíttetett. *Syn.* menšení, umenšení.
Kráťení, á, n. breviatio, abbreviatio, contractio, compendiatio, nis, f. Abkürzung, das Abkürzen, Kurzmachen: meg-rövidítés, kurtítás, öszve-vonás, öszve-húzás. *Syn.* Skráťení, Ukráťení. 2) minutio, diminutio: das Mindern, die Minderung: meg-kissebbítés. *Syn.* Menšení, Umenšení.
† kratičce *adv.* kratúčko.
† kratičkí, á, é, *adj.* v. kratúčkí.
kráťiť, il, ím, V. I. *imp.* krať: breviare, abbreviare, curtare, decurtare, brevem facere, contrahere, compendiare: kürzen, abkürzen, verkürzen: meg-rövidíteni, meg-hurtítani, öszve-vonni, öszve-húzni *Syn.* skráťiť, ukráťiť. 2) minuere, mindern, meg-kissebbíteni. *Syn.* menšiť, umenšiť.
krátkí, á, é, *adj. comp.* kratší, *superl.* nagkratší: brevis, e; curtus, a, um: kurz: rövid, kurta. *Syn.* Kusí. Krátkí Obsah, Wítah, Wíklad: Synopsis, is, f, summarium, compendium, breviarium *Suet.* i, n. kurzer Begrif, Inhalt, Auszug, kurze Auslegung, Umfassung, ein kurzes Verzeichniß: rövid foglalattya, sommája valaminek. Krátká Reč: brevis (laconica) oratio, eine kurze Rede, rövid (kis) beszéd. Krátká wogenská Odew: v: krátkí M e n t i k. Za krátkí Čas; w krátkem Časi: breve intra tempus, brevi tempore, brevi: im kurzen, kürzlich, in kurzer Zeit: rövid idö alatt. *Prov.* Krátká Modlitba, dlúhá Klobása. Krátká Kázen: dlúhá Klobása, Sedlakowi lubí sa. Krátku Kázen, dlúhu Klobásu Sedláci radi magú. Dobre, a nakrátko (*boh.* nakrátce) Krátkosť Wzácnosť: grata brevitas. Brevitas delectat. Sermonis prolixitas fastidiosa: kurz, und gut. Kurze Predigt, und lange Bratwurst thut dem Bauer gut: rövid prédikátzió, s' jó hoszszú kolbász tetszik a' parasztnak (tzigánynak) nem jó a' sok szó, sok pénz jó.
krátko *adv.* breviter, summarie, compendiose, laconice, strictim, paucis: kurz, röviden, sommássan. *Syn.* nakrátko, *boh.* Krátce. Krátko (málo Slowmi) mluwiť: breviter loqui, kürzlich reden, röviden (kevés szóval) szóllani.
krátkomluwňe *adv.* v. krátkorečňe.
krátkomluwní, á, é, *adj.* v. krátkorečňí. *Prov.* Krátkomluwní, ale mudrí: pauciloquus, sed eruditus *Varr.* kurz und gescheid reden: rövid, de okos (értelmes) beszédü.

Krátkomluwnost', i, f. v. Krátkorečňost'.

Krátkorečeňí, á, n. breviloquela, ae, f. das kurze reden, rövid szóllás. Syn. Krátkomluwnost'.

krátkorečňe adv. laconice, breviloque, breviter, paucis: kürzlich, mit wenigen Worten: röviden szóllva. Syn. Krátkomluwňe.

krátkorečný, á, é, adj. laconicus, breviloquus, pauciloquus, a, um; breviloquens, tis Cic. kurz redend, der kurze Rede hat: rövid beszédü, kevés szavú. Syn. krátkomluwný.

Krátkorečnost' i, f. laconismus, i, m. breviloquentia, ae, f. Cic. die Kürze im Reden, rövidség a' beszédben. Syn. Krátkomluwnost.

Krátkost, i, f. brevitas, tis, f. die Kürze, rövidség. Prov. Krátkost Wzácnost: v. Krátka Modlitba etc. sub Krátki.

Kratochwila, i, f. iocus, i, m. delectamentum, oblectamentum, i, n. distractio animi, recreatio, facetiae, arum, f. pl. lepos, ris, m. Kurzweile, Lustbarkeit: mulatság tréfaság, dévajság, vígasság. Syn. Weselost' Pre Kratochwilu: animi causa, für eine Kurzweile, Kurzweile, halber: mulatsag kedvéért, okáért. Ňekomu Kratochwilu robiť, čiňiť: recreare (distrahere) aliquem, Jemanden unterhalten, ergötzen, erlustigen: valakit mulatni, megvidámitani.

† kratochwile, f. idem.

Kratochwileňí, á, n. iocatio, distractio, nis, f. iocus i, m. das Kurzweilen, Scherzen, die Kurzweilung, Kurzweile, mulatozás, dévajkodás tréfálodás. Syn. Zabawowáňí, Žartowáňí.

kratochwiliť, il, ím, V. I. imp chwil: iocari, ioculari, distrahere (recreare) se: kurzweilen, Kurzweile treiben, sich ergötzen, scherzen: mulatozni, tréfálni, tréfálodni, dévajkodni, vígadni, vigadozni. Prov. jedňi kratochwíla, a druzí kwílá. tristantur alii, alii laetantur: einige sind lustig, einige traurig: némellyek vigadoznak mások szomorkodnak.

Kratochwilka, i, f. dem. ex Kratochwila.

kratochwilňe adv. iocose, ioculariter, ioculabunde, facete, ioculatorie, festive, hilariter, iucunde, rudicle, ridicule, distractive: kurzweilig, scherzhaft, unterhaltlich, lustig: mulatságossan, mulatozva, dévajkodva, tréfássan, tréfálódva. Syn. zábawňe, zabawowňe, žartowňe, wesele.

kratochwilný, á, é, adj. festivus, distractivus, facetus, iocosus, ioculatorius, ioculabundus, ludicrus, ludicer, iucundus, laetus, a, um; hilaris, iocularis, e: kurzweilig, scherzhaft, unterhaltlich zum Kurzweilen dienend, z. B. Mensch Sache, Worte: mulatságos, agásságos, tréfás, tréfáló, dévaj. Syn. zábawný, zabawowný, žartowný, weselí. Kratochwilný Dworan, i. e. Píšťač: aulaedus, i, m. Pfeifer, udvari sipos. Kratochwilná Hra: ludicrum, i, n. ein kurzweiliges Spielen, víg játék.

kratšeg, comp. ex krátko: brevius, kürzer, rövidebben.

kratší, á, e, comp. ex krátkí: brevior, is: kürzer, rövidebb. Kratše Rebro: costa notha, kürze Ribbe, rövidebb oldal-tsont.

kraťúčki adv. v. kraťúčko.

kra-

krakúčkí, á, é, *adj. dem.* ex krátkí: perbrevis, e; breviculus, breviusculus, a, um: sehr kurz, rövidetske, rövidke, igen rövid. *Syn.* krakúnkí, *boh.* krakičkí.

krakúčko *adv.* perbreviter, breviculc, breviuscule. sehr kurz, igen rövideden, rövidetskén. *Syn.* krakúnko, *boh.* krakičce.

krakúnkí, á, é, *adj.* v. krakúčkí.

krakúnko *adv.* v. krakúčko.

Kraupa, Kraupňík, kraukiki, etc. v. Krúpa, Krúpňík, krúkik, etc.

Krawa, i, f. vacca, ae, f. bos, bovis, *fem.* die Kuh, tehén *Par. Páp. boh.* Kráwa. Brezá (sťelná, ťelná) Krawa: orda, horda, sorda, ae, f. bos horda (sorda, feta) *Varr.* trächtige Kuh, borjas tehén. Dogná Krawa: vacca mulgibilis, lac praebens: Melkkuh, fejös tehén. Galowá Krawa: Wikelená Krawa: vacca effoeta, unfruchtbare (unträchtige) Kuh, elléstöl megszüntt tehén. *Prov.* Krawa swé Tela (swému Telaťu Kik) líže: verus amor non temnit amatum. De gustibus non est disputandum: eine jede Mutter liebt seine Kinder. Die Kuh leckt auch sein Keibel: a' tehén-is megnyallya a' maga borját. Tobi Krawa nemala, tobi nelízala: vacca vitulum, quem non peperit, non lambit: was die Kuh nicht geworfen hat, das leckt sie nicht: nem nyallya, a' kinek nem borja. Neskoro ge Maštal zawírak, keď uš Wlk gednúc Krawu wiwédel. Neskorosa potom Maštal zamiká, kdiž uš odtad wiwlečená gest Krawa (skrz Wlka): nil iuvat amisso claudere septa grege. Sero clauditur stábuli porta, postquam inde per lupum extracta est vacca: wenn die Kuh aus dem Stalle ist, so ist es zu spät denselben zuzuspeeren. Es wird der Stall zu spät zugespeert, wenn (nach dem) schon der Wolf davon die Kuh hat hinausgeschleppt: késön sütöd már a' petsenyét, mikor meg ette a' farkas. Késön zárod-bé akkor az istálló ajtaját, mikor onnét a' farkas ki-vonta már prédáját (a' marhát) v. Pozde Bika hoňik, et Blázňi nebíwagú múdrí než ze swú Škodú. Tobi aňi Krawe na Misel (na Rozum) neprislo: simplex cogitatio (incidentia) ein einfältiger Einfall, Gedanke: ostoba (döre) gondolat. J galoweg Krawe Tela bí podstrčil: v. galowí. Medzi Krawami Wol richtári. Medzi slepimi skulawí Králem bíwá: v. Král. Gako Tela za Krawú, chodí: instar umbrae sequitur illum. Velut umbra sequitur *Plaut.* Nusquam deest. Assecla individuus: er geht ihm (ihr) überall nach, er ist überall mit (bei) ihm: mindenütt utánna jár, mint a' borjú a' tehén után.

† Kráwa, i, f. *idem.*

krawací, á, é, *adj.* v. krawskí.

Krawacina, i, f. caro vaccina (bubula), Kuhfleisch, tehén-hús. *Syn.* krawské Maso, Krawina. 2) v. Krawina.

Krawacinec, nca, m. v. Krawinec.

† Krawák, a, m. v. seq.

Krawar, a, m. vaccarius, bubulcus, i, m. pastor vaccarum: Kuhhirt, tehén-pásztor. *Syn.* krawskí Paskír, *boh.* Krawák, Skoták. 2) qui vaccas alit (curat), vaccarius, i,

i, m. Kühehälter, der die Kühe hält: tehén tartó.

† Krawař, e, m. idem. 2 Nro.

krawarčiččin, a, e, *adj. poss.* v. krawarčin.

Krawarčička, i, f. v. Krawarka.

Krawárčík, a, m. v. Krawar.

krawarčíkow, a, e, *adj. poss.* v. krawárow.

krawarčin, a, e, *adj. poss.* bubulcae, bubulci uxoris, vaccariae: der Küchwärterinn (des Kühhirts Weibe) gehörig, tehén-pásztornéé, tehén pásztor feleségéé. *Syn.* krawarčiččin.

Krawarení, á, n. v. Krawarstwí.

Krawarík, a, m. *dem.* ex Krawar. *boh.* Skotáček.

krawarik, il, ím, V. I. *imp.* war: vaccas pascere, pastorem vaccarum esse: Kühe weiden, ein Kühhirt seyn: teheneket legeltetni, tehén-pásztornak lenni. 2) vaccas alere, nutrire: Kühe halten, teheneket tartani. *boh.* krawařiti. 3) tumultuari, sicut pastores vaccarum: treiben (lermen) wie die Kühhirten: zenebonáskodni zenebonát inditani, háborogni, mint a' tehén-pásztorok. *Syn.* po Krawarski larmowat, *boh.* skotačiti.

† krawařití, il, ím, idem. 2. Nro.

Krawarka, i, f. vaccaria uxor bubulci (pastoris vaccarii), femina armentum pascens: die Kuhhirtinn, Kühwärterinn, die das Rindvieh auf die Weide treibt, und daselbst hütet, das Weib des Kuhhirtes: tehén-pásztorné, tehén pásztor felesége, nyájat örzö (legeltetö) aszszony. *boh.* Krawařka, Skotačka.

krawarow, a, e, *adj. poss.* bubulci, vaccarii, vaccarum pastoris: dem Kuhhirte gehörig; tehén-pásztoré (örzöé, legeltetöé) *boh.* krawařů, skotářů.

Krawarowáňí, á, n. v. Krawarstwí.

krawarowak, rowal, rugem, *freq.* ex krawarik.

Krawarstwí, á, n. pastoratus vaccarius, die Kuhhirtsstelle, die Pflicht des Kuhwärters: tehén-pásztorság. *Syn.* Krawarení, Krawarowáňí. 2) cura (intertentio) vaccarum, die Pflege der Kühe, tehén tartás.

† Krawařstwí, n. idem. 2. Nro.

† krawařů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. krawarow.

† krawí *adj. omn. gen.* v. krawski.

Krawica, í, f. iuvenca, vaccula, bucula, ae, f. iunix, icis, f. junge (eine kleine) Kuh, tehenetske, üszötske, tehenke. *Syn.* Krawička.

† Krawice, f. idem.

Krawička, i, f. *dem.* ex Krawica, 2) matki Božeg Krawička: Coccinella septempunctata Linn. Marienkäfer: Boldogaszonybogár.

Krawina, i, f. pellis vaccina, corium vaccinum; Kuhhaut, Kuhleder: tehén-bör. *Syn.* Krawacina, krawská Koža. 2) v. Krawacina.

Krawinec, nca, m. excrementum (stercus) vaccinum, Kuhkoth, Kuhmist, Kuhdreck: tehén-ganéj (trágya, szar.) *Syn.* Klapinec, Krawacinec, krawski Hnog (Truf) krawské Lagno (Howno.)

Krawisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Krawa. *Syn.* Krawisko. 2) *contemt.* deses femina, träges Weibsbild, lusta (lomha) aszszony, leány. *Syn.*

Syn. leňiwá (hňilá, hnúsná) Koba, Leňiwica.

krawſki *adv.* vaccine, more vaccarum: kühhiſch, tehén-módon. *Syn.* pokrawſki.

krawſkí, á, é, *adj.* vaccinus, bubulinus, bubulus, a, um: von der Kuh, von Kühen: teheni, tehenekhez való, teheneket illető, tehénböl *vagy* tehenekből való. *boh.* Krawí. Krawſkí Had: boa, ae, f. kuhſäugende Schlange, tehénszopó kigyó. Krawſkí Hnog: v. Krawinec. Krawſkí Minét (Tanec) vaccinus (ineptus, imperitus) saltus: ein Kuhtanz, einfältiger Tanz, Krebſentanz: ostoba tántz. Krawſkí Sir) i. e. Twaroh, Homolka: caseus vaccinus, Kühkäſe, tehéntúró. Krawſke Mléko: lac vaccinum (bubulum), Kuhmilch, tehén-téj.

Krawſko, a, n. v. Krawiſko.

† Krb, u, m. v. Kozub. 2) v. seq.

Krbik, u, m. lignea vagina, cotis, die hölzerne Scheide des Senſenwetzſteines, kasza-kö hüvely. *Syn.* Kokrhel (hlu), Oſelňik, Oſlica, drewená Poſwa na Oſlu.

Krč, a, m. spasmus, i, m. convulsio, nis, f. Krampf, görts, tagnak öszve-vonása. *boh.* Křeč. Krč mať: convulsionibus (spasmis) laborare, convelli: Krampf haben, görtsben szenvedni. Krč mi Kuku ťahá: spasmo manus mea adficitur, convulsione manus laboro: ich habe einen Handkrampf, ich leide an einem Handkrampfe: görts húzza a' kezemet. Proti Krču Práſek: pulvis antisspasmaticus stahlius: ein wider den Krampf dienender Pulver, görts ellen-való por. 2) v. Klč.

† Krč, e, m. v. Klč. 2) v. wčelní Klát, Úl.

krčací, á, é, *adj.* v. krčlený.

Krčačinec, nca, m. terra a talpa aggerata, cumulus terrae per talpam eiectus, verruca terrae, cumulus terrae talparius (a talpis factus): der Maulwurfshaufen, vakandok túrás. *Syn.* Krčinec, Krčičný (krčičný) Kopec. 2) excrementum talpae, Maulwurfskoth, Maulwurfsmiſt: vakandok szar.

Krčah, u, m. amphora, ae, f. der Krug, korsó. *Syn.* Zbán. Winowí Krčah (Zbán) cirnea, ae, f. Senkkandel, ein großer Weinkrug: bor-korsó, boros korsó *Par. Páp. Rhytmus.* Náš Pán Gazda, dobrí Pán, čo-dal, zaz dá, plní Zbán.

krcaní, á, é, *p. c.* v. dáwený, wracaný.

Krcáňí, á, n. v. Dáweňí, Wracáňí

krcat, al, ám V. I. *imp.* cag: v. dáwiť ſa, wracať.

Krčažček, u, m. *dem.* ex seq. *Syn.* Zbánček.

Krčažek, žku, m. *dem.* ex Krčah. *Syn.* Zbánek.

Krček, čku, m. *dem. ex* Krč: spasmulus, spasmellus, i, m. das Krampfhen, görtsötske, kis görts. 2) *dem. ex* Krk. parvum (tenue) collum, das Hälschen, ein kleiner Hals: nyakatska, kis nyak.

krčení, á, é, *p. c.* contractus, a, um: zuſammen gezogen, öszve-vonatott (húzott, huzattatott) *Syn.* ſťáhnutí. 2) curvatus, incurvatus: zuſammengekrümmt, meg hajtatott, öszve-görbültt, meg-görbíttetett. *Syn.* ſkriwení. 3) tortus, intortus, gerümpft, öszve zsugorodott. *Syn.* ſkrčení.

4) rugatus, corrugatus: gerunzelt, öszve rántzosodott. *Syn.* rancowaní, skrčení.

Krčení, á, n. contractio, nis, f. das Zusammenziehen, öszve húzás (vonás) *Syn.* Stáhnutí. 2) curvatio, incurvatio, curvatura, ae, f. das Zusammenkrümmen, öszve görbités, meg-görbités, meg-hajlás. *Syn.* Skriwení. 3) torsio, intorsio, corrugatio: das Rumpfen, die Rümpfung: öszve zsugorodás. *Syn.* Skrčení. 4) rugatio, corrugatio: das Runzeln, die Runzelung: rántzolás. Rancowání, Skrčení.

krchí, á, é, *adj.* v. galbawí, lewí.

Krchňáčisko, a, n. *contemt. et exagger. ex seq.* v. Galbačisko.

Krchňák, a, m. v. Galbač, Lewák.

krchňawe *adv.* v. galbawe.

krchňawí, á, é, *adj.* v. galbawí.

Krchňawosť, i, f. v. Galbawosť.

† Krchow, a, m. v. Cinter.

Krčica, i, f. talpa, ae, f. *et* m. *Cic.* Talpa europea Linn. der Maulwurf, Schärmaus: vakandok. *Syn.* Krt. Krtica, *boh.* Krtice.

krčicní, á, é, *adj.* talpam adtinens, e talpa; talpinus, a, um: den Maulwurf betreffend, von Maulwürfen: vakandoki, vakandokból való. *Syn.* krtičuí, krtowí, krčací. Krčicní Kopec: v. Krčacinec. Krčicní Slopec: decipula insidians talpis, Maulwurfsfalle, vakandok fogó.

Krčičník, u, m. Zelina: scrophularia nodosa *Linn.* die Braunwurz, varjú mogyorú fü. *Syn.* Krtičník, hlužní Koreň, *boh.* hlízní Koren.

Krčinec, nca, m. v. Krčačinec.

Krčisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Krč. 2) ex Krk.

krčiť, il, ím, V. I. *imp.* krč: contrahere, zusammenziehen, öszve vonni (húzni) *Syn.* sťáhnúť 2) curvare, incurvare: zusammenkrümmen, meg (öszve) görbiteni. *Syn.* kriwiť, skriwiť. 3) torquere, intorquere, corrugare: rümpfen, öszve zsugorídani. *Syn.* húžwiť, krútiť, skrčiť, skrútiť. 4) rugare, corrugare: rumpeln, rántzolni. *Syn.* wražkať, zwražkať, rancowať. Čelo (Twár) krčiť: caperare, corrugare (adducere) frontem, vultum *Ovid.* die Stirne zusammen ziehen, runzeln: a' homlokát öszve rántzolni. *II. rec.* krčiť sa: contrahi, sich zusammen ziehen: öszve húzni magát, öszve húzódni (vonódni). *Syn.* sťáhowať sa. 2) minui, zusammenkriechen, einkriechen, kleiner werden: öszve zsugorodni, meg-kissebbedni. *Syn.* zhrbiť sa. Zimú (od Zimi) sa krčiť: frigore constringi, vor Kälte zusammenkriechen, a' hideg miatt öszve zsugorodni, öszve húzni magát. 3) se incurvare (curvare); curvari, incurvari: sich zusammen krümmen, meg-görbülni. *Syn.* kriwiť sa, skriwiť sa. 4) corrugari, rugas accipere: sich runzeln, sömörgözni, rántzosodni. *Syn.* nákrčiť sa, pokrčiť sa, rancowať sa, wražkať sa, zwražkať sa.

Krčíwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krčíwať, al, ám, *freq.* ex krčiť. *II. rec.* krčíwať sa. *freq.* ex krčiť sa.

Krčma, i, f. caupona, cauponaria, ganea, popina, taberna, ae,

ae, f. educillum, oenopolium, i, n. die Schenke, Kretscham *Scheller*. das Schenkhaus, Wirtshaus: kortsma, kortsoma *Par. Páp.* tsapház, komplár-ház, latzi honyha (konyhája), vendég-fogadó. *boh.* Šenk, Šenkowna. Preto neňí sem ỳneď opilí, že sem gedenkrát do Krčmi wstúpil (wešel): non continuo, si sum cauponam ingressus, ebriosus sum: wenn ich einmal das Schenkhaus besuchte, so folgt ja nicht daraus, das ich ein Säufer seye: ha egyszer a' kortsomára mentem (a kortsmába bé-léptem), hiszen azzal (azért) nem vagyok mindgyárást részeges.

Krčmár, a, m. caupo, nis, m. tabernarius, vinarius, i, m. oenopola, propola, ae, m. pocillator, educillator, is, m. der Mundschenk, Schenk Schenkwirth: kortsmáros kortsomáros *Par. Páp.* tsapláros, szatóts, bort (sert, pálenkát) mérő, latzi honyha-tartó, komplár, vendég-fogadós. *vulg.* Šenkár, *boh.* Česňík, Krčmář, Šenkíř.

† Krčmář, e, m. idem.

krčmárčin, a, e, *adj. poss.* copae, cupae, cauponariae, vinariae, educillatricis: der Schenkinn (Schenkwirthin) gehörig, kortsomárosnéé. *vulg.* šenkárčin, *boh.* česňičin krčmárčin, šenkířčin.

† krčmářčin, a, o, *adj. poss.* idem.

Krčmáreňí, á, n. v. Krčmárstwí. *vulg.* Šenkáreňí Šenkowáňí.

krčmárik, il, ím, V. I. *imp.* mar: cauponari (nor), pocillari, popinari (nor) oenopolam (vinarium, educillatorem) agere, esse: ein Schenk seyn, kortsomáskodni (dom), kortsomároskodni (dom) *Par. Páp.* latzi konyhát tartani (tok), tsaplárkodni, komplárkodni. *vulg.* šenkárik, šenkowat, *boh.* česňiti, krčmářiti.

† krčmářiti, il, ím, idem.

Krčmárka, i. f. copa, cupa, cauponaria, vinaria, ae, f. educillatrix, cis, f. die Schenkinn, Schenkwirthinn: kortsmáros aszszony, kortsomárosné *Par. Páp.* vendég-fogadósné. *vulg.* Šenkárka, *boh.* Česňice, Krčmářka, Šenkířka.

† Krčmářka, i, f. idem.

krčmárow, a, e, *adj. poss.* cauponis, tabernarii, educillatoratoris, oenopolae, vinarii: dem Schenken: Schenkwirthe) gehörig, kortsomárósé, vendég-fogadósé. *vulg.* šenkárow, *boh.* česňíků, krčmářů, šenkířů.

Krčmarowáňí, á, n. v. Krčmárstwí.

krčmarowat, rowal, rugem, *freq.* ex krčmárik.

krčmárskí *adv.* cauponarie, more cauponum: schenkisch, schenkerich: kortsomárossan, kortsomáros módon. *Syn.* pokrčmárskí, *vulg.* šenkírskí, šenkowňe.

krčmárskí, á, é, *adj.* cauponarius, tabernarius, a, um; caupones (vinarios, educilatores) concernens: die Schenken, oder die Wirthhäuser betreffend: kortsomárosi, kortsomákot illető. *vulg.* šenkárskí, šenkowní. Krčmárskí Dom: v. Krčma.

Krčmárstwí, á, n. cauponatus, us, m. Schenkerei, komplárkodás, kortsomáskodás, kortsomároskodás. *Syn.* Krčmáreňí, Krčmarowáňí, *vulg.* Šenkárstwí, Šenkáreňí.

† Krč-

† Krčámrstwí, n. idem.

† krčmářů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. krčmárow.

Krčmička, i, f. *dem.* cauponula, ae, f. das Schenkchen, Schenkhäuslein: kortsomátska.

krční, á, é, *adj.* spasmaticus, spasticus, a, um: krampferig, krämpfig: görtsös, meg-vonódott inú, öszve vontt tagu. *boh.* křční. Krčná (nabehlá) Žila: varix, icis, f. et m. Krampfader, érnek meg-tsomózása az ember lábáin.

Krčowaťení, á, n. affectio spasmatica (spasmi), das Krampfbekommen, meg-görtsösödés, meg-tsomosodás, görtsölés, meg-tsomózás.

krčowaťet, ťel, ťím, V. I. *imp.* wať: spasmo affici, den Krampf bekommen, meg-görtsösödni, meg-tsomosodni *Syn.* Krč dostat, *boh.* krčowaťeti.

Krdel, a, m. agmen, inis, n. grex, gis, m. caterva, copia, ae, f. die Menge, Heerde, Schar (Schaar): sereg, sokaság, nyáj. *Syn.* Množstwo, *boh.* Braw (u) Krdel Owec, grex ovium. eine Heerde Schafe, júh nyáj (sereg).

krdelne *adv.* gregatim, catervatim: scharenweise (schaarenweise) zu Scharen: seregesen, seregenkint. *Syn.* hromadne.

krdelní, á, é, *adj.* agminalis, e; agmen adtinens: den Schaar betreffend, seregi, sereget illetö.

† Krčč, e, f. v. Krč 1 Nro.

† Krčček, čka, m. v. Chrček. 2) v. wlastá Gaščerica.

† krčční, á, é, *adj.* v. kwočni

† křečňí, *adj. omn. gen.* v. krční.

† Křečowaťení, n. v. Krčowaťení.

† křečowaťeti, ťel, ťím, v. krčowaťet.

Kréda, i, f. creta, ae, f. die Kreide, kréta *vulg.* Gréda, *boh.* Křída. Malárská Kréda, i. e. bélá Lepka: paretonium, i, n. Malerkreide, eine weiße lettige Kreide, die von Malerei gebraucht wird: kép irói kréta. Kúsek Krédi: v. Krédka. Bílí gako Kréda: cretaceus, weiß wie die Kreide, fejér mint a' kréta. Zduplowamí Krédú napísať: duplo plus adscribere (perscribere, ponere): mit doppelter Kreide anschreiben, két annyit fel-írni. Na Krédu (do Krédi) prisť: contrahere aes alienum, in die Kreide (in Schuld) gerathen, adósságba verni magát. Wím, gak geho Kréda píše: novi eum (eius ingenium) ich weiß, wie seine Kreide schreibt, i. e. ich kenne ihn: jól ésmérem ötet (az ö természetét).

kredenení, á, é, *adj.* kredenení (werní) List: litterae honorariae (credentionales), Credenzbrief, hiteles írás (levél). 2) kredencní Stol: v. Kredenčník.

† kredeneňí *adj. omn. gen.* idem.

Kredenčník, u, m. abacus, i, m. Kredenztisch, aztali edénynek való asztal, szakáts tábla *Par. Páp. Syn.* kredencní Stól, na kterém gedla stáwagú, Pečenki krágagú.

Kredenec, ncu, m. crater, is, m. *Virg.* der Cräter, Mischgeschirr, Mischkessel: kupa. *Syn.* Kotlíček.

krédení, á, é, *p.* c. cretatus, creta linitus (obductus), a, um: gekreidet, mit Kreide überzogen: meg-krétázott, krétával meg kentt. *Syn.* krédowaní.

Krédeňí, á, n. cretatio, creta obductio: das Kreiden, meg-kré-

krétázás, krétával-való meg-kenés. *Syn.* Krédowáňí.
krédit, il, ím, V. I. *imp.* kred: creta linere (illinere, oblinere, obducere): kreiden, mit Kreide überziehen, bestreichen: meg-krétázni, krétával bé-festeni, meg-kenni. *Syn.* krédowať, *boh.* kŕídiťi.
* Kredit, u, m. v. Wera.
Krédíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
krédíwať, al, ám, *freq.* ex krédiť.
Krédka, i, f. cretula, ae, f. frustum cretae: Stückchen Kreide, krétátska, kis darab kréta. *Syn.* Kuseľ Krédi.
krednatí, á, é, *adj.* cretosus, a, um: kreidig, voll Kreide: krétás. *Syn.* krédowí, krédowiti. 2) cretaceus, cretae similis: kreidig, kreideweiß, kreidenweiß; weiß, wie die Kreide, der Kreide ähnlich: krétás, kréta formájú, krétához hasonló. *Syn.* bílé, gako Kréda, krédowí.
krédowani, á, é, *p. c.* v. krédení.
Krédowáňí, á, n. v. Krédeňí.
kredowať, dowal, dugem V. I. *imp.* dug: v. krédiť.
krédowi, á, é, *adj.* v. krédnatí per 2 Nros.
krédowití, á, é, *adj.* v. krédnatí 1 Nro.
Kredowizna, i, f. cretosa fodina, Kreidegrube, kréta bánya.
Krehač, a, m. v. seq.
Krehar, a, m. Colymbus Linn. der Taucher: karakatua Márton. *Usus.* Chocholati Krehár Colymbus cristatus, der Haubentaucher.
† Kŕehač, e, m. idem.
krehkí, á, é, *adj. comp.* krehčegsí, *superl.* nagkrehčegsí (*vulg.* krehkegsí, nagkrehkegsí): fragilis, e: brüchig, zerbrechlich: romlandó, gyarló, töredékeny. *Syn.* lámawí. 2) cariosus, marcidus: mürbe, morsch, locker, z. B. Stein: likatsos, töredékeny, *p. o.* kő. *Syn.* krusiwí, krúsní (Kameň). 3) mitis, mollis, e; tener, tenellus, a, um: mürbe, weich, nicht hart, z. B. Birne, Apfel, Fleisch: porhonyú *Par. Páp.* puha, gyenge, *p. o.* hús. *Syn.* makí útlí (k. p. Maso).
† kŕehkí, á, é, *adj. comp.* kŕehčegsí, *superl.* negkŕehčegsí: idem.
krehko *adv.* fragiliter, zerbrechlich, brühig: gyarlóúl, gyarlón, romlandóúl, töredékenyen. *Syn.* lámawe.
Krehkosť, i, f. fragilitas, tis, f. Brühigkeit, Gebrechlichkeit, Zerbrechlichkeit: romlandóság, gyarlóság. töredékenység. *Syn.* Lámawosť. *Prov.* Každí má swu wlastnu Krehkosť. Ňikdo neňí bez Chibi (bez Wini): quisque suos patitur manes. Si vitam spectes hominum, si denique mores? cum culpent alios, nemo sine crimine vivit: Niemand ist ohne Gebrechen, mindnyáján romlandóak vagyunk. Kinek kinek maga bibéje (valami hibája, fogyatkozása, gántsa) vagyon. 2) marcor, is, m. marciditas, cariositas, tis, f. Mürbigkeit, z. B. des Steines: töredékenység. *Syn.* Rozsipawosť, Krusiwosť, Kruslawosť, Krusnosť. 3) teneritas, mollities, mollitudo, v. g. carnis: Mürbigkeit, z. B. des Obstes Fleisches: porhonyúság, puhaság, gyengeség, lágyság. *Syn.* Makosť, Útlosť.
† Kŕehkosť, i, f. idem.

krehnúť, hnul (hel), hňem, V. I. *imp.* hňi: rigescere, torpescere, rigere, torpere: starren, erstarren, starr werden: keményedni, gebedni. *Syn.* krepeňet. *boh.* křehnúti.

† křehnúti, hl, hnu, idem.

Krehnuťí, á, n. rigor, torpor, is, m. rigiditas, tis, f. rigescentia, torpescentia, ae, f. Erstarrung, das Erstarren, Starrwerden: meg-keményedés, keménység, gebedés. *Syn.* Krepeňeňí.

Krehot, u, m. v. seq.

Krehotáňí, á, n. coaxatio, nis, f. garritus, garrulitas ranarum: das Quacken der Frösche, kuruttyolás, nyikannás, béka szó. *Syn.* Krkáňí, Škrečáňí, Škrek, Škrk, Škrkáňí. *boh.* Křehotáňí.

† Křehotáňí, n. idem.

krchotať, al, ám et cem, V. I. *imp.* tag et hoc: coaxare, quacken von Fröschen: kuruttyolni, nyikanni, béka-módon szóllani. *Syn.* krkať, škrečať, škrekat, škrkať, *boh.* křehotati, šřečeti. Žabi krehotagú (škrečá): ranae garriunt, coaxant: die Frösche quacken, a' békák kuruttyolnak *Par. Páp.*

křehotati, al, ám et křehoci: idem.

Krehotáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *Syn.* Škrečáwáňí, Krkáwáňí.

krehotáwať, al, ám, *freq.* ex krehotať. *Syn.* krkáwať, škrečáwať.

Krehotiňa, i, f. i. e. krehká Wec: res tenera (mollis), etwas Mürbes, porhonyú (gyenge, puha) jószág.

† Křehotina, i, f. idem.

Krehotinka, i, f. *dem.* ex Krehotina.

krehučkí, á, é, *adj. dem.* tenellus, molliculus, a, um; valde mollis (tenor): sehr mürbe, porhonyútska, igen porhonyú, puhátska, gyengétske. *Syn.* makúčkí, útlúčkí.

† křehúčkí, á, é, *adj.* idem.

* krem, kreme *praep.* v. krom.

Kremeň, a, et u, m. silex, icis, m. pyrites: der Feuerstein, Kiesel, Kieselstein: tüzkö, tüzütö-kö, kova. *Syn.* kresací Kameň, *vulg.* Gremeň, *boh.* Křesací Kámen, Křemen, Škřemen, Škřemeňí, Oblátek.

† Křemen, u, m. idem.

Kremenéček, u, et nečku, m *dem.* ex seq.

Kremének, nku, m. *dem.* parvus silex, das Feuersteinchen, Kieselsteinchen, tüz-ütö követske, tüz követske, kovátska. *boh.* Škřemének.

Kremeňí, á, n. *collect.* silices, lapides silicei: die Feuersteiner, Kieseln, Kieselsteiner: tüz (tüzütö) kövek, kovák. *Syn.* Kremenné Kamene.

† Křemeňíčko, a, n. *dem.* v. Štrk.

Kremeňisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kremeň.

kremeňisti, á, é, *adj.* v. seq.

kremenití, á, é, *adj.* silicosus, silicibus plenus, a, um: feuersteinig voller Feuersteiner (Kies) kovás, tüz-kövel tellyes.

kremenní, á, é, *adj.* e silice, siliceus, a, um: aus Feuersteiner (Kiesel) bestehend, kieselich: tüzköi, tüz-köböl való. *Syn.* kremeňowí, *boh.* oblátkowí, křemenní. Kremenné Kameňe: v. Kremeňí. 2) *tropice.* kremenní Člowek: siliceus (lapidei cordis) homo, silice durior: ein harter (steinharter) Mensch, kemény ember.

† Kře-

† křemenní, á, é, *adj.* idem.
kremeňowí, á, é, *adj.* v. křemenní.
† kremňie, v. Tatri
Kremňica, i, f. Cremnitzium, *Civitas montana Hungariae* Kremnitz, körmölz-Bánya.
Kremňičan, a, m. Cremnitziensis, homo, ein Kremnitzer, körmötz-bányai (körmötz-bányáról való) ember.
kremňičančin, a, e, *adj. poss.* cremnitziensis *feminae*, der Kremnitzerinn gehörig, körmötzbányai aszszonyé.
Kremňičanka, i, f. cremnitziensis *femina*, eine Kremnitzerinn: körmötz-bányai aszszony.
kremňičanow, a, e, *adj. poss.* Cremnitziensis hominis, dem Kremnitzer gehörig, körmötz-bányai emberé.
kremňicki *adv.* more cremnitziensi, kremnitzerisch, körmötzbányai módon. *Syn.* pokremňicki.
kremňicki, á, é, *adj.* cremnitziensis, e: kremnitzer, die Kremnitzer betreffend: körmötz bányai, körmötzi.
Křen, u, m. v. Chren.
† Křenař, e, m. v. Chrenár.
† křenářčin, a, o, *adj. poss.* v. chrenárčin.
† Křenařka, i, f. v. Chrenárka.
† křenařů, et růw, owa, owo *adj. poss.* v. chrenárow.
† křenowí, á, é, *adj.* v. chrenowí.
Krep, u, m. positus (ordo) capillorum, intorti (contorti) capilli: Krepp, Frisur: fodorított haj.
Krepčení, á, n. gesticulatio, nis, f. wunderbare Gebärdung, gyestálás, gyestáldogálás, epetzelés, játék. *boh.* Křepčení. 2) i. e. od Zemi Tancowáňí: saltus incurvatis sub genibus pedibus, quasi per terram replando institui solitus: slawischer Tanz, eine Art Tanz: tóth-tántz
† Křepčeňí, n. idem 1 Nro.
Krepčík, a, m. v. Kagkler.
krepčit, il, ím, V. I. *imp.* pči: gesticulari, die Hände, und den Leib behende bewegen, wie ein Gaukler: gyesztálni, epeztelni, játszani. *boh.* křepčiti. 2) incurvatis sub genibus pedibus saltare, slawisch tanzen, tóthul tántzolni.
Krepčíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
krepčíwat, al, ám, *freq.* ex krepčit.
Krepelča, ača, n. *dem.* ex Krepelica *Syn.* Prepelča.
Krepelčátečko, a, n. *dem.* ex seq. *Syn.* Prepelčátečko.
Krepelčátko, a, n. *dem.* ex Krepelča *Syn.* Prepelčátko.
krepelčí, á, é, *adj.* coturniceus, a, um; e coturnice: aus (von) Wachteln, fürj madárból való. *Syn.* krepeličí, krepelicowí, prepelčí, prepeličí, prepelicowí.
† křepelčí *adj. omn. gen.* idem.
Krepelica, i, f. Pták: coturnix, icis, f. Tetrao Coturnix *Linn.* die Wachtel, fürj, *Syn.* Prepelica. *boh.* Křepelice, Trpelka.
† Křepelice, f. idem.
Krepelička, i, f. *idem.* ex Krepelica.
Krepelka, i, f. *dem.* ex Krepelica.
† Křepelka, i, f. idem.
Krepeňeňí, á, n. v. Krehnutí.
krpeňet, ňel, ňím, V. I. *imp.* peň: v. krehnúť.
krépení, á, é, *p. c.* in dubium revocatus, controversus, disputatus, a, um: bezweifelt, in zweifel gezogen: perben for-

forgó, kétségbe hitt (vett). *Syn.* krípení, skrépení, ukrépeňí *vulg.* krgepení.

Krépeňí, á, n. disputatio, disceptatio, controversia, repugnantia: die Bezweiflung, das Streiten, Bezweifeln, Widersprechen, der Widerspruch: disputálás, ellene-mondás, viszsza vonás, perben forgás, kétségbe hivás (vévés) *Syn.* Krípeňí, Skrépeňí, Ukrépeňí, Krépka, *vulg.* Krgepení. 2) contradictio, repugnantia, lis, contentio: das Zanken der Zank, Streit mit Worten: vetélkedés, pörlés, perlekedés. *Syn.* Krépka, *vulg.* Krgepeňí.

Krepín, u, m. peniculamentum, i, n. *Enn.* lacinia, ae, f. der Saum, Zipfel (Schwanz), z. B. eines Kleides, Rockes, Tuches: rojt, tzafrang. *Syn.* Kogt, *vulg.* Garnír. Zlaté Krepíni: aurea peniculamenta, goldene Zipfeln, arany rojtok.

Krepíneček, čku, m. *dem.* ex seq.

Krepínek, nku, m. *dem.* ex Krepín.

krepik, il, ím V. I. *imp.* krep: disputare, disceptare, controvertere, in dubium vocare, impugnare: bezweifeln, in Zweifel ziehen, zweifeln, streiten, wider etwas fechten: disputálni, kétségbe híni (húzni), kérdésbe venni. *Syn.* krípik, skrépik, ukrépik. *II. rec.* krépik sa: contendere, contradicere, disceptare, disputare, litigare, iurgari: streiten, zanken: vetélkedni, ellene mondani, perlekedni, versengeni. *Syn.* krípik sa, waďik sa, dohadowat sa, *vulg.* krgepik sa.

Krépíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krépíwak, al, ám, *freq.* ex krépik. *II. rec.* krépíwak sa, *freq.* ex krépik sa.

Krépka, i, f. lis, controversia, disputatio: der Streit, viszsza vonás, disputálás, vetélkedés. *Syn.* Krépeňí, Krípka, *vulg.* Krgepka.

krepkí, á, é, *adj.* v. hibkí.

† křepkí, á, é, *adj.* idem.

krepko *adv.* v. hibko.

Krepkost', i, f. v. Hibkost'

† Křepkost, i, f. idem.

krépňe *adv.* controverse, disputative, disceptative, impugnatorie, dubie: streitig, streitbar: kétségessen, disputálva, vételkedve. *Syn.* krípňe, *vulg.* krgepňe. 2) litigiose, rixose: zänkerisch: pörölve, pörleked-ve, garázdássan, veszekedve.

krépní, á, é, *adj.* controversus, dubius, a, um: streitig worüber gestritten wird, zweifelhaft: kétséges, kérdésben forgó. *Syn.* krípní, *vulg.* krgepní. 2) contentiosus, litigiosus, disceptativus, a, um; streitsüchtig, villongó, tusakodó, vetekedö.

Krépnost' i, f. natura contentiosa (disputativa), Streitigkeit, streitige Beschaffenheit: tusakodó (vetélkedö, vetekedö, versengö) természet. *Syn.* Krípnost, *vulg.* Krgepnost' 2) libido disputandi (impugnandi, controvertendi, contendendi, litigandi): Streitsucht, perlekedésre, versengésre) való hajlandóság. 3) v. Krépka.

Krépopa, i, f. fossa, fovea, ae, f. *Cic.* fossatum, vallum, i, n. canalis, is, m. der Graben, die Grube: árok. *Syn.* Prékopa.

Krépopeňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krépopik, il, im, V. I. *imp.* krépop: vallare, fossa circumdare: vallo et fossa circumdare *Cic.* canalem eruere (eiicere): verpallisadiren, verschanzen, mit dem Graben umringen (umgeben), Graben führen, vorziehen: árokkal keríteni fel (meg) arkolni. *Syn.* krípopik, prékopit, *vulg.* krgepopik. *boh.* křípopiti.

kresací, á, é, *adj.* asciationi (exasciationi, dolationi) serviens: zum Beschlagen (Behauen) dienlich: faragáshoz szolgáló. Kresacá Sekera: v. Kresáčka. 2) excitatorius, excussorius, excussioni serviens: zum Ausschlagen dienlich, ki-ütni való, ki-ütö. Kresací Kameň: v. Kremeň.

† **křesací**, *adj. omn. gen.* idem.

Kresačka, i, f. securis manualis, Handhacke, balta, szekertze. *Syn.* Teslica, kresacá Sekerka.

Kresadelko, a, n. *dem.* v. Kresiwko.

Kresadlo, a, n. v. Kresiwo.

† **Křesadlo**, a, n. idem.

kresaní, á, é, *p. c.* asciatus, dolatus, dedolatus, a, um: behaut, gezimmert, beschlagen: faragott, faragtatott, meg-faragtatott. *Syn.* tesaní. 2) excusus, excussus, excitatus: geschlagen, ausgeschlagen: ki-ütött. 3) acutus, geschärft, meg-vágattatott.

Kresáňí, á, n. asciatio, dolatio, politio per asciam: das Behauen, Zimmern, Beschlagen, die Behauung, Zimmerung: faragás, meg-faragás. *Syn.* Tesáňí. 2) excusio, excussio, excitatio: das Ausschlagen, ki-ütés. 3) acuitio, das Schärfen, die Schärfung: meg-vágás.

kresak, sal, sem, V. I. *imp.* kres, Drewo: asciare, dolare, ascia polire: zimmern, behauen, beschlagen, durch Hauen bearbeiten, z. B. Bauholz: faragni, meg-faragni a' fát. *Syn.* tesak. 2) Oheň: ignem elicere (excutere, excudere): Feuer schlagen, ausschlagen, tüzet ki-ütni. *boh.* křesati. 3) mlínský Kameň: acuere lapidem molarem, den Mühlstein schärfen, malom követ meg-vágni. *boh.* křesati.

† **křesati**, al, ám, v. kresak 2, et 3 Nris

Kresáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kresáwak, al, ám, *freq.* ex kresak.

† **kresáwaki**, al, ám, idem.

kresení, á, é, *p. c.* erectus, excitatus, recreatus, refectus, reductus, ad se revocatus, sanatus, a, um: zu rechte gebracht, gesund gemacht: magához téríttetett, felébresztetett, fel-vertt, fel-verettetett. *Syn.* krísení, *vulg.* krgesení. *boh.* křísen. 2) a morte revocatus, resuscitatus: erweckt, von Todten: halottaiból fel-támasztatott. *Syn.* wskřésení.

Kréseňí, á, n. erectio, excitatio, refectio, recreatio, sanatio, reductio, nis, f. das Gesundmachen, zurechte bringen, Heilen, die Labung, Erquickung, Labsal: magához való térétés (hozás), fel-ébresztés, felverés. *Syn.* Kríseňí, *vulg.* Krgeseňí, *boh.* Křísení. 2) a morte revocatio (resuscitatio) restitutio vitae: Erweckung vom Todten, halottaiból fel-támasztás.

Kresídlo, a, n. v. Kresiwo.

kresík, il, ím, V. I. *imp.* kres: erigere, excitare, recreare, reficere, sanare, ad se revocare (reducere), suscitare: zu-

zurechte bringen, gesund machen, laben, erquicken, ergötzen: magához téríteni (hozni), felébreszteni, fel-verni. *Syn.* křísiť, *vulg.* krgesiť, *boh.* křísiti. Zdesenêho (podesenêho, kterí Strachem sčňe) křésiť, gemu Srdce dodáwať: timore perculsum recreare (erigere, excitare): einen von Schrecken befallenen aufmuntern, ihm ein Herz machen: az elijelt embert meg-bátorítani. 2) a morte revocare, a mortuis excitare (resuscitare): erwecken, einen Todten: valakit halottaiból fel-támasztani. *II. rec.* křésiť sa: se erigere (excitare, recreare, exhilarare, reficere) animos sibi addere, recreari, relici: sich aufmuntern, sich laben (erquicken, ergötzen): bátorítani magát, bátorodni, szivet venni, megvídámúlni, ujolni. *Syn.* krísiť sa, *vulg.* krgesiť sa, *boh.* křísit se. Stím sa křésim: ea re exhilaror (recreor, reficior), das muntert mich auf, dadurch werde ich aufgemuntert: azzal meg vídámulok ujonnan meg-épülök.

Křésiwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *Syn.* Křísiwáňí.

křésiwať, al, ám, *freq.* ex křésiť. *II. rec.* křésiwat sa, *freq.* ex křésiť sa.

Kresiwo, a, n. ignitabulum, suscitabulum, igniarium, excussorium, i, n. Feuerzeug, tüz ütö szerszám. *Syn.* Kresadlo, Kresidlo *boh.* Křesadlo. 2) v. Ocelka.

† Křesomíl, a, m. nomen Viri bohemicum, ein Mannsname, férfi név.

† Křest, *gen.* Křtu, m. v. Krst.

Kresťan, a, m. christianus; i, m. der (ein) Christ: keresztény. *boh.* Křesťian. Na Oko Kresťan: simulatus (malus) christianus, ein schlechter Christ, Scheinchrist: rosz (hideg hitü, semmi hitü) keresztény.

kresťančin, a, e, *adj. poss.* christianae, der Christinn gehörig, keresztény aszszonyé. *boh.* křesťiančin.

Kresťanka, i, f. christiana, ae, f. die Christinn, keresztény aszszony. *boh.* Křesťianka.

kresťanow, a, e, *adj. poss.* christiani, dem Christ gehörig, keresztényé. *boh.* křesťianů.

kresťanski *adv.* christiane, more christiani, ut christianum decet: christlich, keresztényül, keresztényképen, keresztény módon, keresztényhez illendöképen. *Syn.* pokresťanski, *boh.* křesťianski.

kresťanskí, á, é, *adj.* christianus, christiano dignus, a, um: christlich, keresztényi, keresztényt illetö. *boh.* křesťianskí.

Kresťanstwí, á, n. doctrina christiana, eiusque professio: das Christenthum, die christliche Lehre, oder Religion: kereszténység, keresztény hit (vallás, tudomány). *Syn.* Kresťanská Wíra, *boh.* Křesťianstwí. 2) pietas (probitas) christiana, Christenthum, Frömmigkeit: keresztényi ajtatosság, jámborság. *Syn.* kresťanská Pobožnosť.

Kresťanstwo, a, n. *collect.* universitas christiana, universi christiani: die Christenheit, das Christenthum: keresztényck, kereszténység. *boh.* Křestianstwo.

† Křesťian, a, m. v. Kresťan.

† Křesťianka, i, f. v. Kresťanka.

† Kře-

† křesť'ianski *adv.* v. kresť'anski.
† křesť'ianski, á, é, *adj.* v. krestanskí.
† Křesť'ianstwí, á, n. v. Kresť'anstwí.
† Křesť'ianstwo, a, n. *collect.* v. Kresť'anstwo.
† Krew, *gen.* Krwe, f. v. Krw.
† krewnatí, á, é, *adj.* v. krwnatí.
† Krewnatost, i, f. v. Krwnatosť.
† krewní, á, é, *adj.* v. krwní.
† krewňí *adj.* *omn.* *gen.* v. krwňí.
† Krewňice, f. v. Krwawňík 2. Nro.
† Krewnost, i, f. v. Krwnost.
† Kreycar, u, m. v. Gragcar.
† Kreyči, ího, m. v. Kragčír.
† Kreyčowna, i, f. v. Kragčírňa.
† kreyčowskí, á, é, *adj.* v. kragčírskí.
† Kreyčowstwí, n. v. Kragčírstwí.
* Krgeda, i, f. v. Kréda.
* Krgepeňí, á, n. v. Krépeňí.
* krgepiť, il, ím V. I. *imp.* krgep: v. krépiť II. *rec.* krgepiť sa: v. krépiť sa.
* Krgepíwáňí, á, n. v. Krépíwáňí.
* krgepíwať, al, ám, v. krépíwať. *II. rec.* krgepíwáť sa: v. krépíwať sa.
* Krgepka, i, f. v. Krépka.
* krgepňe *adv.* v. krépňe.
* krgepní, á, é, *adj.* v. krépní.
* Krgepnosť, i, f. v. Krépnosť,
* Krgepopa, i, f. v. Krépopa.
* Krgepopeňí, á, n. v. Krépopeňí.
* krgepopiť, il, ím, v. krépopiť.
* Krgeseňí, á, n. v. Kréseňí.
* krgésiť, il, ím, v. krésiť. *II. rec.* krgesiť sa: v. krésiť sa.
* Krgesíwáňí, á, n. v. Krésíwáňí.
* krgesíwať, al, ám v. krésiť. *II. rec.* krgesíwať sa: v. krésiwať sa.
† Krh, u, m. et Krha, i, f. v. Karpa.
† krhaw'é *adv.* v. karpawe.
† Krhaw'eňí, n. v. Karpaweňí.
† krhaw'eti, w'el, wím *praes.* v. karpaweť.
† krhawí, á, é, *adj.* v. karpawí.
† Krhawice, f. v. Karpawosť.
† Krhawosť, i, f. idem.
Krhelka, i, f. *dem.* ex Krhla: v. Kanewka.
Krhla, i, f. v. Kanew. Polewacá Krhla: gutturnium *Fest.* aquarium, i, n. *Cato.* gutturnio, nis, m. Sprützkanne: öntözö kanna, tsurgó medentze.
Krhlar, a, m. v. Kanwár.
krhlárčin, a, e, *adj.* *poss.* v. kanwárčin.
Krhláreňí, á, n. v. Kanwáreňí.
krhláriť, il, ím V. I. *imp.* hlar: v. kanwáriť.
Krhlárka, i, f. v. Kanwárka.
krhlárow, - ski, - skí - stwí: v. kanwárow, - ski, - skí, stwí.
Krhlica, i, f. v. Kanwica.
Krhlička, i, f. *dem.* v. Kanwička.
Kri, ker, f. pl. glacies cum frigore labens in undis, fragmina (partes, pars, fragmentum) glaciei: die Eisscholle, Eisschollen: zaj *Par. Páp.* jég darabok. *Syn.* Strén, Strin, ladowé Kusi.
Kričáňí, á, n. clamatio, vociferatio *Cic.* eiulatio, nis, f. vociferatus *Plin. H. N.* eiulatus, quiritatus, us, m: das Schreien Geschrei: kiáltás kurjogatás, kiáltozás, sivítás, orditás. v. Krik.
kričať, čal, čím, V. I. *imp.* krič: clamare, clamorem ede-

edere (tollere, profundere *Cic.* efferre, sufferre), vociferari *Cic.* vociferare, *et* vocificari *Varr.* clamitare: schreien ertönen sich stark hören lassen, reden, sagen mit starker Stimme, Geschrei erheben: kiáltani, kurjogatni, kiáltozni. *boh.* křičeti. Záden neňí, Kteríbi nekričal: nemo est, quin clamet: niemand ist, der nicht schreie: senki nints, a' ki nem kiáltana. Kričíš, až ma Uši a Hláwa bolá. Mám plné Uši stwím Krikom: aures mihi clamoribus opples, du schreiest mir die Ohren voll ein; du machest mir den Kopf voll: annyit kiáltasz hogy már a' füleim-is fájnak belé. *Prov.* Nekaždí, čo kričí, do Bitki (Wogni) ge súcí: non omnis pugnat militans, qui fortia clamat: nicht alle sind geschickt zu fechten, die hoch mit Worten herausbrechen: nem minden nagyon kiáltó, vitéznek való. 2) naňekoho: clamare, inclamare, acclamare: schreien, schreiend rufen: kiáltani valakire, kiáltással hini. *Syn.* kričňe (krikem) nekoho wolat. Ked kričat budem, hned abiš prišel: si inclamavero, mox accurras: wenn ich schreien werde, so komme eilend (geschwind). hogy ha kiáltalak, sietve jöjj. Sem krič: inclama, huc clama: schreie her, ide kiálts. 3) eiulare, clamare: schreien, heulen, von einem Kinde: kiáltani, sivitani, rikóltani. *Syn.* gačať. 4) *sine vel cum praep.* po ňecem: clamare, rem cum clamore poscere: schreien, schreiend etwas verlangen: valamit kiáltással kérni (kivánni). Tak dlúho kričať budem, až ma wislišíš: tamdiu clamabo, quoad exaudies: ich werde so lange schreien, bis du mich erhörst: mind addig fogok kiáltani, valameddig meg nem halgatsz. Tak dlúho kričá, až wislobodení sú: interea clamant, dum liberentur: sie schreien so lange, bis man sich los mache: mind addig kiáltanak, még meg nem szabadíttatnak.

Kričáwáňí, a, n. *Nom. Verb.* ex seq. *boh.* Křičíwáňí.

kričáwať, al, ám, *freq.* ex kričať. *boh.* křičíwať.

† křičegic *gerund.* v. kričic.

Kríček, čku, m. *dem.* frutex, suffrutex, icis, m. dumus, i. m. das Sträuchlein, Stäudchen, Stäudlein: bokrotska, kis-bokor. *boh.* Kríček. *Prov.* W Leťe každí Kríček dáwá (uďelí) Príchilek: de aestate ubilibet hospitium (pernoctationem) acquirere licet: im Sommer bekömmt man leicht das Quartier überall, nyári időben könyü szállást kapni akár mellyik helyen. Za Kríčkem lepšeg gest stáť, nežli ňa Spici. Z Brehu na druhích Potopu sa díwať: e terra aliorum spectare naufragium, in der Sicherheit anderer Leute Gefahr ansehen, jó a' partról mások veszéllyét nézni. v. Ker.

† Kříček, čku, m. idem.

† Křičeňí, n. v. Kričáňí.

† křičeti, čel, čím: v. kričať.

† křičí, *adj. omn. gen.* v. pokriwací, príkriwací. Kričí Cihla: v. Škridlica.

kričic *gerund.* ex kričať. *boh.* křičegíc.

† křičíwati, al, ám: v. kričáwať.

kričňe *adv.* v. kriklawe.

kríčni, á, é, *adj.* v. kriklawí.

Kričnosť, i, f. v. Kriklawosť.

† Kříďa, i, f. Kréďa.

Krideléčko, a, n. *dem.* ex seq. Kri-

Kridelko, a, n. *dem.* aluta, ae, f. parva ala: das Flügelchen, Flügellein: szárnyatska, kis szárny. *boh.* Křidélko.
† křídení, á, é, *p. c.* v. krédení.
† Křídení, n. v. Krédení.
† Kridílko, a, n. v. Kridelko.
† křídiťi, il, ím, v. krédiť.
Kridláček, čka, m. *dem.* ex seq.
Kridlák, a, m. v. seq.
krídlatí, á, é, *adj.* aliger, alifer, alatus, alosus, pennatus, pennosus, alis provisus, a, um; alaris, e: beflügelt, szárnyas. *Syn.* kridlák, kridlení.
† křídlatí, á, é, *adj.* idem.
Kridlica, í, f. v. Škridlica.
Kridličár, a, m. v. Škridličár.
† Křídlice, f. v. Kridlica.
Krídlo, a, n. na Práctwe, Sídu, Wčeláčh: ala, penna, ae, f. der Flügel, Werkzeug zum Fliegen: z. B. des Vogels, der Bienen: szárny. *boh.* Křídlo. *Prov.* Krídla swé wiwisowať. Nadúwať sa: tollere cristas *Juvenal.* stolz (aufgeblasen) werden, fel-fuvalkodni. Nekomu Krídla podrezať, Rohi zbiť: incidere alicui pennas, decutere cristas: Jemanden erniedrigen, die Herzhaftigkeit benehmen, die Hörner abschlagen: valakit meg alázni, nyakasságát meg-törni, szarvát le-ütni, le-törni. — Taki ge, gako Hus, ked má podrezané Krídlá: lumbos fractus; ut Mysius asinus: ollyan, mit a' szárnya szegett lúd. Ohoreli mu Krídlá, Brka: Ambustus Phaëton: seinen dreisten Muth hat er schon abgebrannt, ist des Herzens beraubt: meg-égett a' tenyere, szarva, kevélysége. Wiseg létá, nežli ho winesť možú Krídlá: pennas maiores nido extendit, er nimmt mehr es auf sich an, als er tragen kann: ostobaságában kevélykedik. Magassabban repül, mint sem a' szárnyai érnek. Nekoho na swé Krídlá pustiť: liberare, dimittere: auf freyen Fuß stellen, maga szárnyára botsátani. Na swogích Krídláčh biť, létať: liberum (solutum) esse, auf freyen Fuße seyn, maga szárnyain lenni, repülni, Nekoho postawiť na Krídla, na Nohi: opem ferre (prodesse) alicui: Jemanden beistehen, ihn auf die Flügeln (Füsse) stellen: szárnyat adni valakinek, talpra állitani (segiteni) valakit. Mrawce na Starosť Krídla dostáwagú (máwagú), a Ludi Blázni biwagú (zostáwagú): alis natura formicas providet, solus homo in senectute delirat: die Ameisen bekommen aufletzt Flügeln, und die Menschen werden zu Narren: az érdemetlen is úri székben ül. Wlčé Krídla hledáš Stínem (z lewawú Rožú) strašíš: lupi alas quaeris *Suidas.* Quaeris ea, quae nusquam sunt. Verbo duntaxat territas, alioqui re nunquam facturus, quod minaris. 2) z Husí Metlička: ala, plumaria scopa, plumatile verriculum: der Flügel, Federwisch: szárny, toll seprü. *Syn.* Rosinka, *boh.* Peruť. 3) w Tábori: ala, cornu exercitus: der Flügel der Armee, a' rendelt seregnek (katona népnek) szárnya. 4) Domu: pinna. ala domus: der Flügel eines Hauses, ház' szárnya, kö-fal párkánnya. *Syn.* Roh. 5) na Dweráčh: valva, ala portae: der Flügel an der Thüre, ajtó szárnya. 6) Mlínu weterňého: ala molae pneumaticae: der Flügel einer Windmühle, szél-malom' szárnya. 7) Ribá-

bacé Krídlo, plwacé Pero: pinna, ae, f. die Floßfeder, Schwingfeder, Schwungfeder: hal-szárnya. *boh.* Peruť.
† Kŕídlo, a, n. idem.
† kŕídowati, á, é, *adj.* v. krédnatí.
Krik, u, m. clamor, is, m. *Cic. antiqua.* clamos. *Quintil.* das Geschrei, kiáltás, kiáltozás, kurjogatás, rikoltás, sivítás. *Syn.* Larma, Šarwak. *boh.* Kŕik. Welkí Krik (židowská Škola): suilla harmonia, inconditus clamor: erstaunliches Geschrei, mód nélkül-való bömbölés. Žalostiwí Krik, Gogkáńí: ejulatus, us, m. Wehegeschrei, jajgatás.
* Krikáńí, á, n. v. Kričáńí.
* krikat, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. kričat.
* Krikáwáńí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
* krikáwat, al, ám, *freq.* ex krikat.
Kriklač, a, m. v. Kriklawec.
kriklačow, a, e, *adj. poss.* ex *praec.*
kriklawe *adv.* clamose, clamorose, stentorie, voci feranter, vociferando, vociferatorie, eiulatorie, clamando: schreierisch, schreiend: kiáltva, kiáltozva, zajogva, sivítva, rikoltva. *Syn.* kričňe, kriklawo, kríklawskí, wrešťawe, wreskláwe, *boh.* kŕiklaw'e.
Kriklawec, wca, m. clamator, clamosus, stentor, vociferator, is, m. Schreier, Marktschreier, Schreihals: kiáltó, kiáltozó, sivító. *Syn.* Kriklač, Kriklák, Wrešťák, Wresklač, Wresklák.
kriklawí, á, é, *adj.* clamosus, clamorosus, stentorius, vociferatorius, a, um: schreierisch, nagyon kiáltó, zajgó, tsátsogó, sivító, rikoltó. *Syn.* kriklawskí, wresklawí, *boh.* kŕiklawí. *Prov.* Kriklawí, gako Sogka. Buchala Gano: Architae crepitaculum. Citeria loquacior: ein Plappermaul, Markschreier, die Plappermühle: tsátsogó, mint a' szajkó.
kriklawo *adv.* v. kriklawe.
Kriklawosť, i, f. clamositas, clamorositas, tis, f. das Schreien, schreierische Beschaffenheit (Natur): kiáltozás, kiáltozó természet. *Syn.* kriklawa Nátura.
† Kŕiklawosť, i, f. idem.
kriklawskí *adv.* v. kriklawe.
kriklawskí, á, é, *adj.* v. kriklawí.
kriknúť, knul (kel), kňem, V. P. *imp.* kňi, *de uno actu:* v. kričať.
Kriknutí, á, n. v. Kričáńí.
Kripeńí, u. v. Krépeńí.
krípiť, il, ím, v. krépiť II. *rec.* krípiť sa: v. krépiť sa.
Krípiwáńí, á, n. v. Krépiwáńí.
krípiwať, al, ám, v. krépiwať. II. *rec.* krípiwať sa: v. krépiwať sa.
Krípka, i, f. v. Krépka.
krípňe *adv.* v. krépňe.
krípní, á, é, *adj.* v. krépní.
Krípnosť, i, f. v. Krépnosť.
Krípopa, i, f. v. Krépopa.
krípopní, á, é, *adj.* v. krépopní.
Kripta, i, f. crypta, ae, f. *Vitruv. Suet.* subterraneus fornix sepulturae fidelium destinatus, sepulchrum, monimentum, i, n: ein unterirrdischer, oder verborgener Ort, oder Gang, eine Gruft, eine Grotte 2c. das Grab besonders gemauertes, oder zu Fassung mehrerer Leichen eingerichtetes Behältniß: kripta, föld alatt való bólt. *Syn.* Grob, Škríň, Škriňa.

† kŕí-

† kríſení, á, é, *p. c.* v. kréſení.

† Kríſeňí, n. v. Kréſeňí.

† kříſiti, il, ím: v. kréſiť. II. *rec.* kříſit ſe: v. kréſiť ſa.

Kříſíwáňí, n. v. Kréſíwáňí.

† kříſiwati, al, ám: v. kréſíwať.

* Kriſpan, u, m. v. Griſpan.

* Kriſpanček, Kriſpanek, Kriſpankowí, Kriſpanowí: v. Griſpanček, Griſpanek etc.

Kriſtal, u, m. crystallus, i, f. crystallum, i, n. Kryſtall, kristály, kristaly, kristal. — Horňí Kriſtal: chrystallus montana, Bergkryſtall, hegyi kristaly. Winowého Kameňa Kriſtal: chrystallus tartari, Weinſteinkriſtall, bor-kö kristal.

† Kriſtál, u, m. idem.

Kriſtalček, u, m. et lečku m. *dem.* ex seq.

Kriſtalek, lku, m. *dem.* crystallus, crystallula, ae, f. Kriſtalchen, kristályka, kis kristály.

kriſtalowí, á, é, *adj.* crystallinus, a, um: kryſtallen, von (aus) Kryſtall: kristályi, kristályból való. *boh.* kriſtálowí.

Kriſtír, u, m. clyster, eris, m. *Cels. Suet.* clysterium, i, n. *Scrib. Larg.* enema, atis, n. Klyſtier, Clyſtier: Kristély, Kiristély. *vulg.* Kliſtír.

kriſtírní (kriſtirowí), á, é, *adj.* k. P. kriſtírní Strekač: clyster, Klyſtierſpritze (=ſprütze), kristély fetskendö.

kriſtírowaní, á, é, *p. c.* clysterizatus, a, um: geklyſtirt, kristélyezet.

Kriſtírowáňí, á, n. clysterizatio, nis, f. das Klyſtieren, die Klyſtierung: kristélyezés.

kriſtirowať, rowal, rugem V. I. *imp.* rug: clysterizare *Coel. Aurel.* alvum ducere per clysterem: Klyſtier ſetzen, kristélyezni. *vulg.* kliſtírowať.

Kriſtof, a, m. Christophorus, i. m. Chriſtoph, kristof.

kriſtofow, a, e, *adj. poss.* ex *praec.*

kriſtow, a, e, *adj. poss.* Christi, Chriſti, dem Chriſto gehörig: Krisztusé. *boh.* Kriſtů. Kriſtowe Rani: vulnera Christi, die Wunden Chriſti, Krisztus sebei. Kriſtowe Záſluhi: merita Christi, die Verdienſte Chriſti, Krisztus érdemei.

Kriſtuſ, *gen.* Kriſta, m. Christus, i, m. Chriſt, Chriſtus: Kristus.

† kriſtů et tůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kriſtow.

kriť, kril, krigem, V. I. *imp.* kri: abscondere, occultare, occulere, celare, dissimulare, tacere, silere: bergen, verbergen, verſtehlen, verſchweigen: el-tenni, el-rejteni, titkolni, rejtegetni, el-halgatni. *Syn.* ſkowáwať, ſkríwať, ukríwať, ſkriť, tagiť, utagiť, zamlčať, zatagiť, *boh.* kríti. 2) tegere, contegere, operire, obnubilare: decken, bedecken, zudecken: fedezni, el-fedezni, el-takarni. *Syn.* oďeť, prikriť, zakriť. II. *rec.* kriť ſa: se abscondere (abdere, occultare, occulere), abscondi, abdi, occultari, delitescere, latitare, latere: ſich verbergen, el-bújni, el-rejteni magát, rejtekezni, lappangani. *Syn.* ſkríwať (ſkowáwať) ſa, *boh.* krít ſe. 2) se tegere (contegere, operire): ſich decken: be-takarni magát. *Syn.* oďeť, (prikriť, zakriť) ſa, *boh.* krít ſe.

† kríti (krít), il, igi (u) v. kriť 2 Nris. II. *rec.* krít ſe: v. kriť ſa 2 Nris.

krití, á, é, *p. c.* absconditus, occultatus, absconsus, celatus, dissimulatus, tacitus, silen-

silentio pressus, a, um: verborgen, verschwiegen: el-tett, el-tétetett, titkoltatott, rejtegetett, el-halgatott. *Syn.* skowáwaní, skríwaní, tagení, utagení, zamlčaní, *boh.* krit. 2) tectus, contectus, coopertus, opertus: gedeckt, be-takartt, takartatott, takargatott, bé-fedett, fedezett. *Syn.* odení, prikrití. Kríti Koč (*boh.* Wůz): pilentum, carpentum, tecta rheda: die Kutsche, habgedecker Wagen, halbgedeckte Kalesche: fedeles kotsi.

Kriťí, á, n. absconsio, occultatio, celatio, dissimulatio, nis, f. das Verbergen, Verhehlen, Verschweigen (-ung): el-tétel, el-rejtés, rejtegetés, titkolás, el-halgatás. *Syn.* Skowáwáňí, Skríwáňí, Ukríwáňí, Tageňí, Utageňí, Zamlčáňí: 2) tectio, contectio: Deckung, Bedeckung: bé-fedezés, bé-takarás. *Syn.* Odeňí, Prikriťí.

† kríw, a, o, *adj. abs.* v. kriwí.

Kriwa, weg, f. *nomen pagorum complurium:* Curva, ae, f. Krumdorf, Görbe-falu.

Kriwáček, čku, m. *dem.* ex Kriwák. *Syn.* Lusťáček, Zawéráček, Zawíráček, *boh.* Kudlička.

Kriwačisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kriwák: malus culter saccalis (plicatilis), ein schlechtes Taschenmesser, rosz bitsak. *Syn.* Lusťáčisko, Záwéráčisko, Zawíráčisko, *boh.* Kudla.

Kriwák, u, m. culter plicatilis (saccalis), das Taschenmesser, bitsak. *Syn.* Lusťáč, Zawéřák, Zawírák. *vulg.* Bičak, *boh.* Kudla. 2) falx vinitoria, culter recurvus vitibus et arboribus scindendis: das Rebenmesser, szölő metsző (nyeső) kés.

Kriwáň, a, m. mons Provinciae Liptoviensis. 2) mons Possessionis Nemtsény, ad Oppidum S. Benedicti situs.

Kríwáňí, á, n. claudicatio, nis, f. das Krumm seyn Hinken: sántikálás, sántítás. *Syn.* Kulháňí.

kríwať, al, ám, V. I. *imp.* ag: claudicare, claudum esse: krumm seyn, hinken: sántítani, sántikálni. *Syn.* kulhať. Na lewu (prawu) Nohu: sinistro (dextro) pede, an linken (rechten) Fuße, bal (jobb) lábára. Kríwá mu Wol: Koň: claudicat eius bos, equus: seyn Ochs, Pferd hinkt, ist krumm: sántit az ökre, lova. II. *rec.* kríwať sa: claudicando ire (progredi, gradi, serpere): krumm (hinkend) hergehen, santikálni.

Kriwatec, tca, m. Zelina species herbae, in Bohemia tantum provenientis: Bulbus majalis apud Adamum Veleslavina Herbarii L. 4. C. 157: eine gewisse Pflanze, die nur in Böhmen wachsen soll: bizonyos fű (palánta neme), mellyet tsak Tseh Országban találhatni.

† Kříwatec, tce, m. idem.

kríwáwať, al, ám, *freq.* ex kríwať II. *rec.* kríwáwať sa: *freq.* ex kríwať sa.

Kriwda, i, f. iniuria, ae, f. das Unrecht, Unbilligkeit: rövidség, kár, törvénytelenség, igazságtalanság, boszszúság. *Syn.* Ukriwdeňí. Kriwdiwosť, Kriwedliwosť, Nesprawedliwosť, *boh.* Křiwda. Kriwdu čiňiť, učiňiť, robiť, urobiť. (*boh.* delati, udelati): iniuriam facere alicui, Unrecht thun Jemanden, valakinek rövidséget tenni, törvényte-

telenül bánni valakivel. Wſak ſic (ale) bez Kriwdi: neque adeo iniuria *Plaut.* und zwar nicht unbillig, és ugyan rövidség nélkül. És méltán is. *Prov.* Strp radſeg, nežli učin nekomu Kriwdu. Lepſeg ge trpeť, nežli učiniť Kriwdu: accipere praestat, quam inferre iniuriam: beſſer iſt Unrecht leiden, als anthun: jobb el-türni (el-szenvedni), hogy sem tenni rövidséget. Kriwda ruſí (kazí) Láſku: iniuria solvit amorem. Contemtus amor plerumque vertitur in iram, ira in odium: durch das Unrecht wird die Freundſchaft aufgelöſt, a' rövidség kész gyülölség. Kriwdi Ranu wihogíſ zanedbanim, iniuriarum vulnera non curando curantur: ſchweigen, und geduldig leiden, iſt die beſte Rache: a' békességes türis, és halgatás leg jobb boszszú-állás.

Kfiwda, i, f. idem.

Kriwdár, a, m. iniuriator, is, m. iniuriam inferens: Unbildthäter, der Unrecht thut: rövidség (boszszúság) tévő, károsító. *Syn.* Kriwdočinec, Kriwdiwec, Kriwedliwec.

kriwdárčin, a, e, *adj. poss.* iniuriatricis, der Unrechthäterinn gehörig, rövidség (boszszúság) tévő aszszonyé, károsítónéé.

Kriwdárka, i, f. iniuriatrix, cis, f. Unrechthäterinn, rövidség (boszszúság) tévő aszszony.

kriwdárow, a, e, *adj. poss.* iniuriatoris, dem Unrechtthäter (Unbildthäter) gehörig, rövidség (boszszúság) tévőé, karosítóé. *Syn.* kriwdočincow, kriwdiwcow, kriwedliwcow.

Kriwdení, é, n. iniuriatio, iniuriae illatio: das Unrecht thun, Anthuung des Unrechts: rövidség (boszszúság) tövés. *Syn.* Kriwdi Činení.

Kriwdička, i, f. *dem.* iniuriola, parva iniuria: ein kleines Unrecht: kis rövidség (kár), boszsúságotska.

kriwdiť, il, ím, V. I. *imp.* kriwdi: iniuriari, iniuriam inferre: Jemanden Unrecht thun, anthun: rövidséget (kárt) tenni valakinek, rövidséggel (boszszúsággal) illetni valakit. *Syn.* Kriwdu činiť (robiť) nekomu. II. *passive*: kriwdiť ſa, *cum dat. pers.* mi, ti, mu, nám, wám, gím: censere (existimare, putare) sibi iniuriam inferri, non esse contentum re: Jemanden unrecht ſeyn, nicht zufrieden ſeyn: valamivel bé (meg) nem elégedni. Taklí, kriwdí ſa ti to? nonne iniuriam ea re tibi inferri putas? gilt ja, das iſt dir nicht recht (damit biſt du nicht zufrieden)? úgy-é, hogy azzal bé-nem elégszel?

† kriwdíti, il, ím. v. lubať.

kriwdiwcow, a, e, *adj. poss.* v. kriwdárow.

kriwdiwe *adv.* iniuriose, inique, iniurie: unbillig, unrecht: rövidséggel, rövidséget tévén, rövidségessen, kárral, károssan, törvénytelenül, boszszúságossan, méltatlanúl. *Syn.* kriwedliwe, kriwdiwe.

Kriwdiwec, wca, m. v. Kriwdár.

kriwdiwí, á, é, *adj.* iniurius, iniuriosus, iniquus, iniustus, a, um: unrecht, unbillig: rövidséges, károsító, törvénytelen, boszszúságos. *Syn.* kriwedliwí, neſprawedliwí. Kriwdiwé Slowa: iniuriosa verba, unbillige Wörter, mérges szók.

Kriwdiwoſť, i, f. v. Kriwda.

kriwdočincow, a, e, *adj. poss.* v. kriwdárow.

Kriwdočinec, nca, m. v. Kriwdár.

† Křiwdočinec, nce, m. idem.

kriwe *adv.* curve, recurve: krumm, nicht gerade: görbén, egyenetlenül. *Syn.* nerowňe, *boh.* křiw'e. 2) iniuste, iniurie, iniuriose, falso, perperam, prave: falsch, nicht war, mit Unwahrheit, unrecht, unbillig: hamissan, igazságtalanúl, törvénytelenül, boszszúságossan. *Syn.* nesprawedliwe. Kriwe mluwiť: falsum (perperam) dicere, loqui: falsch reden, hamissan szóllani, hazudni. Kriwe prísahať: peierare, falsch schwören, hamissan esküdni. Kriwe swedčiť: falsum perhibere (dicere) testimonium, ein falsches Zeugniß geben, hamis tanu-bizonyságot adni, hamissan bizonyitani valamit, hamis bizonyságot mondani, tenni. 3) v. chrome, kulhawe.

kriwedliwcow, a, e, *adj. poss.* v. kriwdárow.

kriwedliwe *adv.* v. kriwdiwe.

Kriwedliwec, wca, m. v. Kriwdár.

kriwedliwí, á, é, *adj.* v. kriwdiwí.

Kriwedliwosť, i, f. v. Kriwdiwosť.

kriwení, á, é, *p. c.* curvatus, incurvatus, flexus, inflexus, a, um: gekrümmt, meg-görbült, meg-görbíttetett, meg-hajtatott, meg-horgasíttatott. *Syn.* kriwolačení, skriwení, *boh.* křiwení.

Kriweňí, á, n. curvatio, incurvatio, flexio, inflexio, nis. f. das Krümmen, Krummmachen: meg-görbétés, meg-hajtás, meg-horgasítás. *Syn.* Kriwolačeňí, Skriweňí.

kriwí, á, é, (*abs.* kriw, a, o,) *adj.* curvus, flexus, torvus, obliquus, a, um: krumm, schief, nicht gerade, z. B. Linie, Weg: görbe, horgas, kajmos. *Syn.* nerowní. Kriwa (nerowná, krížowá) Cesta: flexuosa (tortuosa) via, trames, compitum: ein ungerader (schiefer) Weg, Kreuzweg: tekergő út. Kriwím Okem na mňa pozrel: torvo me adspexit (intuitus est) oculo, er hat mich mit schielenden Augen angeschaut, komor (görbe) szemmel nézett reám. — 2) pravus, falsus, iniurius, iniuriosus, iniquus: falsch, nicht wahr, betrüglich, unbillig: hamis, törvénytelen, igazságtalan, boszszúságos. Kriwí Člowek: iniurius homo, unbilliger Mensch, hamis (igazságtalan) ember. Kriwí Swedek: falsus testis, ein falscher Zeuge, hamis tanu, hit szegü, hamis bizonyság tévő. Kriwá Prísaha: periurium, ein falscher Eid, hit szegés, hití-szegés, hamis esküvés. Kriwé Obžalowáňí (Poddáňí): calumnia, falsa delatio, iniqua accusatio: eine falsche Klage, Verleimdung, Schmachreden: hamis vádolás (bé-adás). Kriwé Swedectwí: falsum testimonium, falsches Zeugniß, hamis tanubizonyság. 3) claudus, krumm, hinkend: sánta. *Syn.* chromí, kulhawí.

† křiwí, á, é, (*abs.* křiw, a, o,) *adj.* idem.

Kriwica, i, f. plužná, i, e. Plužina, Prínoha, plužní Roh: bura, ae, et buris, is, f. *Varr. Virg.* stiva, ae, f. *Virg.* manubrium aratri: die Pflugsterze, die Handhabe des Pfluges, der gekrümmte hintere Theil des Pfluges: eke-szarva, *boh.* Kleč. *Plur. Nom.* Kriwice *gen.* wic, etc. 2) na Osce plužneg: hemisphae-

phaerium axis aratralis. 3) v. Kríwice.
Kriwice, wic, f. pl. na Sanḱách: pedamentum trahae, Schlittenkufe: szán-talpa. *vulg.* Kriwule. 2) v. Saňe.
Kriwički, ček, f. pl. *dem.* ex praec. *vulg.* Kriwulečki. 2) v. Sanečki, Sanki.
kriwiť, il, ím V. I. *imp.* kriw: curvare, flectere, obliquare, curvum reddere: krümmen, Krumm machen: meg-görbéteni, meg-hajtani, meg-hajlítani, meg-horgasítani. *Syn.* kriwolačit, *boh.* kriwíti. II. *rec.* kriwiť sa: curvare, flectere, se, curvescere: sich krümmen (krumm machen, biegen): meg-hajolni. *Syn.* kŕčiť sa, *boh.* kriwit se. 2) curvari, flecti: gekrümmt werden, sich krümmen: meg-görbéletni, meg-hajtatni, meg-görbülni.
† křiwiti, il, ím: v. kriwít. II. *rec.* křiwit se: v. kriwit sa.
Kríwíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
kríwíwať, al, ám, *freq.* ex kriwať. II. *rec.* kriwíwať sa. *freq.* ex kriwiť sa.
kriwo *adv.* v. kríwe.
Kriwohlawec, wca, m. curvocapito, nis, m. curvo capite (curvi capitis) homo: Krummkopf, der einen krummen Kopf hat: görbe fejü ember. *Syn.* Kriwohláwek, kriwohlawí Člowek, *boh.* Křiwohláwek.
Kriwohláwek, wka, m. idem.
kriwohlawí, á, é, *adj.* capite curvus, a, um: krummköpfig, der (die, das) einen krummen Kopf hat: görbe fejü.
† křiwohlawí, á, é, *adj.* idem.
kriwokrkí, á, é, *adj.* curvicollus, collo curvus, obstipus, a, um: der Krummhals, görbe nyakú.
† křiwokrkí, á, é, *adj.* idem.
Kriwokrkosť, i, f. adfectio (incurvatio) colli, incurvans collum, die Krümme des Halses, görbe nyakúság, nyak-görbeség.
kriwolačení, á, é, *p. c.* v. kriwení.
Kriwolačeňí, á, n. v. Kriweňí.
Kriwolačeňí, á, n. v. Kriweňí.
kríwolačit, il, ím, V. I. *imp.* lač: v. kríwiť.
† kriwolačiti, il, ím, idem.
kriwolakí, á, é, *adj.* tortuosus, sinuosus, flexuosus, a, um: krumm, viele Krümmungen habend, hin und her gebogen: tekervényes, tekergős. Kriwolakí Meč, i. e. Šabla, Palos: framea, machaera, sicca, ae, f. harpe, es, f. acinaces, is, m. krümmer Blüzer, oder Säbel: horgas kard, szablya, pallos. Kriwolakí Potok: tortuosus amnis, ein viel Krümmungen habender Fluß, tekervényes folyó viz, patak.
† křiwolakí, á, é, *adj.* idem.
Kriwolakosť, i, f. tortuositas, flexuositas, tis, f. curvamen, nis, n. curvedo, dinis, f. curvatura, ae, f. flexus, us, m. die Krümme, Krümmung: tekergösség, horgasság.
† Křiwolakost, i, f. idem.
kriwonohí, á, é, *adj.* v. čamblawí.
kriwonosatí, á, é, *adj.* v. seq.
kriwonosí, á, é, *adj.* griphus, a, um: der eine gebogene (krumme) Nase hat, görbe orrú. *Syn.* kriwonosatí.
Kriwonoska, i, f. Pták: loxia Curvirostra *Linn.* Coccothraustes Curvirostra *Klein.* Krummschnabel, Kreuzvogel: görbe orrú (szájú) madár.
† Křiwonoska, i, f. idem.

kri-

křiwoprísažňe *adv.* periure. periuriose, perfide: meineidig: hit-szegve, hamissan esküdve, hitetlenül. *boh.* křiwopřísežňe.

křiwoprísažní, á, é, *adj.* periurus, periuriosus, perfidus, a, um: meineidig, hit szegö, hamissan esküvö, hitetlen, hitiszegett. *Syn.* faleſňe prísahagící, *boh.* křiwopřísežňí.

Kriwoprísažňica, i, f. periura (perfida) *fem.* Meineidigerinn, falsche Schwärerinn: hitiszegett (hamissan esküvö, hitetlen) aszszony. *Syn.* falesná Prísahačka, *boh.* Křiwopřísežňice.

Kriwoprísažňík, a, m, periurus (perfidus) homo, Meineidiger, falscher Schwörer: hiti-szegett (hitetlen, hamissan esküvö) ember. *Syn.* Zaprísahač, *boh.* Křiwoprisežňík.

† Křiwopřísežník, a, m. idem.

Kriwoustec, stca, m. curvi oris homo, Krummmaul, görbeszájú ember.

kriwoustí, á, é, *adj.* ore curvus, a, um: der (die, das) einen krummen Mund hat: görbe-szájú.

Kriwosť, i, f. curvamen, nis, n. curvatura, ae, f. curvitas, tis, curvedo, inis, f. die Krümme, die Krumme, Krümmung, die krumme Beschaffenheit, z. B. einer Linie: görbeség, horgasság. 2) v. Chromosť.

† Křiwost, i, f. idem.

Kriwosudec, dca, m. iudex iniquus, ein falscher Richter, hamis (hamissan itélö) biró.

kriwosudní, á, é, *adj.* false iudicans, iniquum iudicium ferens, tis: falsch urtheilend, hamis itélö (itéletü).

Kriwsúdow, a, m. Crivosudecium, ein Städtchen im Czaslauer Kreise: tseh mezö város.

† Křiwsúdow, a, m. idem.

* Kriwule, *gen.* wul, f. *plur.* v. Kriwíce.

* Kriwulečki, *gen.* lečeк, f. *plur. dem.* ex seq. v. Kriwički.

* Kriwulki, lek, f. *plur. dem.* v. Kriwički.

Kríž, a, m. crux, cis, f. das Kreuz, kereszt. Kamení Kríž: crux lapidea, Steinkreuz, auf der Straſſen: kö kereszt. Kríž robiť, urobiť (*boh.* Kríž delať, udelať): signare se crucē, crucem formare (facere): ein Kreuz machen, keresztet vetni (tsinálni) magára. Na Kríž pribiť: cruci affigere, in crucem agere (tollere), ans Kreuz heften, keresztre feszíteni, függeszteni. Prez Kríž: in formam crucis, übers Kreuz, keresztül, kereszt által, kereszt formára. *Prov.* Wšecko mu Krížem (na Opak) ide: omnia inverso ordine eidem decurrunt. Totum ipsi male succedit: seine Sachen gehen schlecht, es geht ihm alles übel vom Flecke: roszszúl folynak dolgai: nem jól megy a' dolga. Minden viszszára fordúl néki. 2) malum, incommodum, crux: Kreuz, Uibel: baj, kereszt. Kríž mať: malis (incommodis) affici, Kreuz haben, bajt (keresztet) szenvedni, keresztben lenni. *Prov.* Každí má swog Kríž: Nemo absque cruce. Pix, pax, fex, fax, lex, lux, nix, nox quoque stix, strix et rex, et grex et crux ipsa habet crucem: ein jeder hat seyn Kreuz, kinek kinek maga bibéje (baja, keresztye) vagyon. Senki sints kereszt nélkül. 3) Swatí Kríž: S. crux, *nomen plurium locorum*, H. Kreuz, szent kereszt.

† Kříž, e, m. idem.
Křižáček, čka, m. *dem.* ex Křižák.
Křižáčisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Křižák.
křižácki *adv.* trinitaristice, more Trinitariorum: kreuzpaterisch, nach der Art der Kreuz Pater: keresztes barát módon, keresztes barátok módgyára. *Syn.* pokřižacki.
křižacký, á, é, *adj.* trinitaristicus, a, um; Trinitarios adtinens, concernens: kreuzpaterisch, die Kreuzpatern betreffend: keresztes baráti, keresztes barátokat illető.
Křižactwí, á, n. ordo Trinitariorium, SS. Trinitatis: Orden der H. H. H. Dreyfaltigkeit, keresztes barát szerzet.
Křižák, a, m. Trinitarius, Religiosus Ordinis SS. Trinitatis: Kreuzpater, keresztes barát. 2) *moneta cruce signata* cruciatus *florenarius*, *biflorenarius*: eine Kreuzmünze, Kreuzguldner, Kreuzthaler: koronás forintos, két forintos, tallér. 3) araneus cruciatus, in dorso cruce signatus, aranea insignis forma crucis. Aranea Diadema *Linn.* Kreuzspinne, Kreuzkanker: keresztes pók.
křižákow, a, e, *adj.* Trinitarii, dem Kreuzpater gehörig, keresztes baráté.
Křížala, i, f. segmentum siccati pomi, piri, pomum (pirum) in partes divisum (sectum) et siccatum: der Schnitz, das Spaltel: fel metéltt, és aszaltt almának *vagy* körtvélynek szelettye (dárabja, része). *Syn.* Ořžel.
† Křížala, i, f. idem.
Křížalka, i, f. *dem.* particula (segmentulum) concisi et siccati, pomi, piri: das Schnitzchen, Schnitzlein: fel-metéltt, és aszaltt almának *vagy* körtvélynek részetskéje. *Syn.* Okrzlek.
† Kříž alka, i, f. idem.
Kříže, žow, m. pl. v. chrbtowá Kosť.
† Kříže k, u, m. *dem.* v. Křížik.
Kžížíček, čku, m. *dem.* ex seq.
Křížik, u, m. *dem.* crucula, ae, f. parva crux: das Kreuzchen, Kreuzlein: keresztetske, kis kereszt. *boh.* Křížek.
křížně *adv.* per crucem, transverse: kreuzweise, kereszt módra, keresztül, kereszt formára.
křížní, á, é, *adj.* in modum crucis situs *vel* formatus, transversus, a, um: dem Kreuze ähnlich, kreuzförmig: kereszt formájú. Křížné Drewo: tignum transversum, Querholz, kereszt-fa.
křižowaný, á, é, *p. c.* crucifixus, cruci affixus, in crucem actus (sublatus): gekreuzigt, ans Kreuz geschlagen, (geheftet): keresztre függesztetett, meg-feszíttetett. *Syn.* ukřižowaný. 2) crucis signo notatus, cruce signatus: gekreuzigt, mit dem Kreuze bezeichnet: kereszt jelével megjegyeztetett, a' kire keresztet vetettek. *Syn.* prežehnaný.
Křižowáňí, á, n. crucifixio, affixio cruci, in crucem actio, (sublatio), supplicium crucis: Kreuzigung, Schlagung ans Kreuz, Kreuzestod: keresztre feszítés, meg-feszítés. *Syn.* Ukřižowáňí. 2) cruce signatio, crucis signo notatio: das Kreuzigen, Bezeichnen mit dem Kreuze: keresztel jegyzés, kereszt vetés. *Syn.* Prežehnáňí. 3) domitus: us, m. domatio, mortificatio: Kasteiung, Kreuzigung,

zigung, Abtödtung: öldökölés, sanyargatás. *Syn.* Moreňí, Mrtweňí, Trúzňeňí.

križowať, žowal, žugem V. I. *imp.* žug: cruci affigere, crucifigere, in crucem tollere (agere): kreuzigen, ans Kreuz schlagen: meg feszíteni, keresztre függeszteni. *Syn.* na Kríž pribiť, *boh.* křižowati. 2) signo crucis notare (munire), cruce signare: kreuzigen, mit dem Kreuze bezeichnen: kereszt jelével meg jegyezni, valakire keresztet vetni. *Syn.* prežehnať. 3) domare, mortificare: kreuzigen, abtödten, kasteien: öldökölni, sanyargatni. *Syn.* moriť, mrtwiť, trúzniť. II. *rec.* križowať sa: sibi (cupiditatibus suis) aegre facere, cupiditates suas domare (froenare), mortificare se: sich kreuzigen, abtödten, kasteien, sein Fleisch tödten: magát (kívánságit) öldökölni, sanyargatni. *Syn.* moriť (mrtwiť, trúznit) sa. 2) crucem formare, signo crucis se notare, signare se cruce: sich kreuzigen, sich mit dem Kreuze bezeichnen, ein Kreuz machen: kereszt jelével magát meg-jegyezni, keresztet magára vetni, tsinálni. *Syn.* prežehnať sa, Kríž urobiť. 3) obstupescere, cohorrescere: erstaunen, sich kreuzigen, und segnen: el-rémülni, bámulni. *Syn.* zdesiť sa.

† **křižowáti**, owal, ugi (u): v. križowať. II. *rec.* křižowať se: v. križowať sa.

Križowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

križowáwať, al, ám, *freq.* ex križowať. II. *rec.* križowáwať sa *freq.* ex križowať sa.

krížowí, á, é, *adj.* in crucem (in formam crucis) situs, *vel* formatus, cruci similis, crucem adtinens: Kreuz-, das Kreuz betreffend: kereszt formа, keresztthez való, kereszt. Krížowí Kwét: polygalum (polygalon), i, n. polygala, ae, f. *Plin. H. N. Linn.* cruciata, gentiana, ae, f. Kreuzblume, Milchkraut: keresztes fű, Szent Ilona füve, Sz. László füve, entzián fű, dantzia. Križowá Cesta, Krížnica; quadrivium, trivium, compitum, via crucis (per crucem): der Kreuzweg, Kreuzgang: kereszt-út. — Križowé (krížné, préčné) Drewo lodného (*boh.* korábowého) Stromu: antenna, ae, f. Zitterholz, vitorlafa. v. lodňí. Krížowé Dňi: dies rogationum (supplicationum), *orum*, n. pl. Kreuztäge, Bittäge, Rogazionstäge, kereszt-járó napok.

† **křížowí**, á, é, *adj.* idem.

krížowňe *adv.* crucifixorie, kreuzigend, keresztre függesztő képen, meg-feszétve.

krížowní, á, é, *adj.* crucifixorius, a, um: kreuzigend, ans Kreuz schlagend, keresztre függesztő, meg-feszítő.

krížowňiččin, a, e, *adj. poss.* crucifigentis *feminae*, der Kreuzigerinn gehörig, keresztre függesztőnéé, meg-feszítőnéé.

Križowňička, i, f. in crucem actrix, die Kreuzigerinn, keresztre függesztő (meg-feszítő) aszszony.

Križowňík, a, m. crucifigens cruci affixor, in crucem actor: der Kreuziger, keresztre függesztő, meg-feszítő, kinzó.

križowňíkow, a, e, *adj. poss.* crucifixoris, dem Creuziger gehörig, keresztre függesztőé, meg-feszítőé, kinzóé.

Krk, u, m. collum, i, n. cervix, cis, f. der Hals, nyak. Krk sťať, zrúbať (*boh.* střúbat):

bat): capite minuere, collum demetere (desecare): den Hals abschneiden, fejét venni, nyakát el-szegni, el-vágni. Krk wikrútik, zakrútik: collum obtorquere (intorquere), den Hals umdrehen, a' nyakát ki-tekerni. Krk zlomik: cervices frangere, den Hals brechen, a' nyakát ki-törni, ki-tekerni. Mog Krk stawím: collum meum (vitam meam) appono, ich setze meinen Hals darauf, én a' nyakamat teszem-fel. Krku Skrúkení: tetanus, i, m. *Plin. H. N.* Halsstarre, Erstarrung des Nackens; wenn der Nacken sich nirgends hin beugen läßt, sondern unbeweglich steht: meredtt nyak, a' nyaknak merevedése, horgassága. Krkem skrúteným: tetanicus, obstipus, mit Halsstaare behaftet, meredtt nyakú, merö nyakú.

Krkan, a, m. v. Krkawec.

Krkání, á, n. v. Kwákání. 1. Nro. 2) v. Dáwení, Kihání, Wracání. 3) v. Krehotání.

krkat, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. kwákat. 1. Nro. 2) v. dáwit sa, rihat, wracat. 3) v. krehotat.

Krkáwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krkáwat, al, ám, *freq.* ex krkat.

krkawčí, á, é, *adj.* corvinus, a, um: von Raben, hollói, hollóból való. *Syn.* krkawcowí, hawranní. Krkawčé Pero: penna corvina, Rabenfeder, holló toll. Krkawčí Spew: v. Kwákání 1. Nro.

Krkawčinec, nca, m. excrementum corvi, Rabenmist, holló szar (ganéj). *Syn.* Hawrančinec.

krkawcowí, á, é, *adj.* v. krkawčí.

Krkawec, wca, m. corvus, i, m. Corvus corax *Linn.* ein Rabe, holló. *boh.* Kobík. — Horní (lesní) Krkawec: corvus montanus, upupa montana *Klein.* Waldrabe, Steinrabe: erdei holló. — Noční Krkawec: nicticorax, cis, m. der Nachtrabe, éjjeli holló. *Aliud est.* Čuwik (Celek, noční Sowa (Sič). *Prov.* Zlého Krkawca zlé sú (bíwagú) Wagca: mali corvi malum ovum. Ex ovis pravis non bona venit avis: wie der Vogel, so sind die Eyer. Schlimme Eltern, schlimme Kinder: minémü a' madár, ollyan a' tojássa. Rosz fának rosz a' gyümöltse. v. Takí Otec, takí Sin, et Taká Matka, taká Katka. Krkawci si létagú, a Holubi na Sít chitagú. Malích Zlodegow wéšagú, a welkích púšťagú: crabrones abeunt, recidunt in retia muscae. Dat veniam corvis, vexat censura columbas: die kleinen Diebe hängt man auf, und die großen läßt man frei laufen: a' kis tolvajokat fel-akasztyák, és a' nagyokat el-botsátyák. Ja Krkawce pášť: i (abi) in malam crucem (in malos corvos)! geh zum Geier! hole dich der Geier! veszsz-el! Akaszszanak-fel! Akasztó-fán száradgy-meg. Egyenek meg a' varjúk.

Krkníček, čku, *dem.* ex seq. v. Golírček.

Krkník, u, m. v. Golír.

krkníkowí, á, é, *adj.* v. golírowí.

Krkonoše, noš, f. pl. Montes Sudeti, Riesengebürge, Riesengebirge: nagy hegyek.

Krkoška, i, f. Zelina, Chaerophyllum bulbosum *Linn.* der knollige Kälberkopf, Peperlsalat:

ſalat: Baraboly, bubulitska, bösövény, *Par. Páp.* Betske. mihóka, tsitsóka. *boh.* Myrr-ha, planá Třebule. *Aliud est.* koza Brada.

Krma, i, f. cibus, i, m. pastus, us, m. esca, ae, f. edulium, alimentum, i, n. die Speiſe, étel, élés, tápláló eledel. *Syn.* Gedlo, Pokrm, *boh.* Krme. Podrobená (ſtrená) Krma: intritae, arum, f. pl. intritum, intrimentum i, n. *Apul.* was eingerieben wird, eingebröckelte Speiſe: étekbe való akármi szeltt. Luhodná (maſkrtná) Krma, i. e. Maſkrtka. (*boh.* Pamlſki): cupediae, *orum, n. pl.* cupediae, *arum f. pl. Plaut.* Leckerbiſſlein, Schleckſpeiſe: tsemege, édes étketske, fris úri étkek. Nákladná (nadherná) Krma: daps, pis, f. dapes, *dapum*, f. pl. epulae, arum, f. pl. köſtliche (herrliche) Speiſen, Gaſtmahl, Schmauſerei: pompás (gazdag, fris) étek. Poſledňá (pochutková, pochutná) Krma, i. e. Konfect, Pohútka: bellaria, *orum, n. pl. Plaut. Svet.* der Nachtiſch, Konfekt, Poſtpas, allerhand wohlſchmeckende Dinge, dergleichen man beim Nachtiſche genießt: postpástom, tsemege, sütemény és gyümölts fogás. Wſeligaká Krma, krom Chleba a Wína i. e. kuchinſké gedla: obsonium, i, n. Küchenſpeiſe, ázalék, konyhabéli étel (eledel), valamit az ember kenyérrel eszik. 2) pabulum, i, n. das Futter zum Eſſen für Vieh: takarmány. *boh.* Píce.

† Krman, a, m. v. Grman.

† Krmé, f. v. Krma.

krmený, á, é, *p. c.* cibatus, cibo refectus, pastus, a, um: geſpeiſt, jól tartatott, megelégíttetett (elégedett) 2) pabulatus, gefüttert, abrakoltatott, étetetett. v. nakrmený 3) saginatus, pingvefactus: gemäſtet, fett gemacht: hizlaltt, hizlaltatott.

Krmeňí, á, n. cibatio, nis, f. pastus, us, m. das Speiſen, jó tartás, meg-elégítés. *Syn.* Chowáňí. 2) pabulatio, das Füttern, étetés, abrakolás 3) saginatio, das Mäſten, hizlalás.

Krmička, i, f. *dem.* ex Krmka.

krmiť, il, ím, V. I. *imp.* krm: cibare (cibo reficere) aliquem, cibum alicui praebere (dare): ſpeiſen, zu eſſen geben: enni adni, táplálni, jól tartani, meg-elégíteni. *Syn.* chowať, dať gesť 2) pascere; pabulare, pabulum praestare (dare): füttern, fouragiren, Futter oder Nahrung geben, z. B. das Vieh verfüttern: étetni, abrakolni, abrakot adni. *Syn.* obročiť, obrokowať, *boh.* picowati. Koňe Senem krmiť: pascere (pabulare) equos foeno, dare foenum equis pro pabulo: die Pferde mit Heu füttern, szénát adni a' lovaknak, szénával étetni a' lovakat. 3) saginare, pinguefacere: mäſten, fett machen: hizlalni. *II. rec.* krmiť ſa: cibari, pasci, refici, vesci: füttern, eſſen, ſatt werden, ſich füttern: jó lakni, jól enni, megelégíttetni. 2) pabulari, ſich füttern, gefüttert werden: étetetni abrakoltatni. 3) saginari, pingvescere: gemäſtet (gefüttert) werden, ſich mäſten, fett werden: hizlaltatni, kövérkedni.

Krmíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krmíwať, al, ám, *freq.* ex krmiť *II. rec.* krmíwať ſá, *freq.* ex krmiť ſa.

Krm-

Krmka, i, f. dem. ex Krma.

krmný, á, é, adj. saginarius, a, um: was gefüttert wird, hizlalt. Krmný (na Sadlo, na Slaninu krmený, chowaný) Braw (boh. Wepř): porcus fartilis saginarius: Mastschwein, hizlalt disznó. Krmný Dobitek, Žid, altilia, orum, n. pl. das Geflügel, hizlalt baromfi. Krmné Woli, Husi: saginati (altiles) boves, anseres: Mastochsen, Mastgänse, hizlalt ökrök, lúdak.

Krmňíček, čka, m. dem. porcellus, i, m. Mastschweinchen, hizlalt disznótska, südötske.

Krmňíček, čku, m. dem. harula, ae, f. saginariolum, i, n. ein kleiner Mastſtall, olatska, hidas ólatska. Syn. Chléwíček, Chléwík.

Krmňík, a, m. saginarium (stabulum), hara, ae, f. saginaria cavea: Maſtſtall, disznó-ól, hídas ól. Syn. Chléw.

Krňa, i, f. canalis aquarius, Wasserrinne, viz tsatorna. Syn. Rina, boh. Krňe.

Krnáč, u, et a, m. v. Klč, vulg. Grnáč.

† **Krňe**, f. v. Krňa.

Krnſko, a, n. pagus bohemicus, ein Dorf im Bunzlauer Kreiſe: tseh falu.

Kročag, a, m. v. Krok, boh. Kročeg. Druhého Kročag ſľíhať, za druhým iſť: instare vestigiis alicuius, einem auf den Fuß nachgehen, valakinek nyomába hágni, valaki után menni.

Kročák, a, m. equus gradarius Lucil. Schritt für Schritt gehendes Pferd, Schreitpferd, lépő ló. Syn. kročný Koň. Aliud est Sepkáč.

Kročár, a, m. idem.

† **Kročeg**, e, m. v. Kročag.

† **Kroceňí**, n. v. Krokeňí.

Krokeňí, á, n. v. Krok.

Krocer, a, m. cochlea ferrea, qua impletura ex sclopeto extrahitur: Kratzer, köröm-vas. Syn. flintowí Šróf.

kročiť, il, ím V. P. imp. kroč: gradi, gradum facere, gressum figere (formare): ſchreiten, Schritt machen (thun): lépést tenni, lépni. Syn. Krok urobiť (učiňiť) Aliud est. kráčať.

Krog, u, m. habitus (forma) vestitus, norma scindendarum vestium: der Zuſchnitt der Kleider, die Tracht; die Art, wie man die Kleider trägt: szabás, bizonyos mód, melly szerént a' ruházatot szabják.

krogení, á, é, p. c. scissus, a, um: geſchnitten, szabott, szegett, metszett. Syn. ſkroganí. 2) vomere proscissus: gebracht, fel-szántott, ugaroltatott, ugarnak szántatott. Syn. úhorení.

Krogeňí, á, n. scissio, nis, f. das Schneiden, szabás, szegésmetszés. Syn. Skrogáňí. 2) vomere proscissio: das Brachen, -ung: fel-szántás, ugarolás, ugarnak szántás. Syn. Úhoreňí.

Krogidlo, a, n. v. Čereſlo. 2) v. Kragačka 1 Nro.

krogiť, il, ím, V. I. imp. krog. scindere, ſchneiden, szabni, szegni, metszeni. Syn. krágať, rezať, ſtríhať. 2) vomere proscindere: brächen, fel-szántani, ugarolni, ugart (ugarnak) szántani. Syn. úhoríť, na Úhor orať

Krok, u, m. passus, gradus, gressus, us, m. Schritt, den man Thut durch Austreitung der Füsse: lépés. Syn. Kročag. Aňi na Krok: ne latum pedem quidem, nicht einen Schritt, egy nyommá sem. Aliud est.

Slak

Slak, Šlapag. Gách nebol ňikdež aňi Krok: nec gressum quidem fixi, nec prodii in publicum: ich bin gar nicht ausgegangen, éppen ki-nem mentem, egy lépést se tettem valahová. Opowaž mi sa len Krok (na Krok) ňekam ist': ne domo exeas, unterstehe dich nicht auszugehen, ki ne menny (ki ne lépj) a' házbol. Nemohli sme aňi Kroku z Domu: nec domo exire (egredi) potuimus. wir konnten gar nicht aus dem Hause gehen, egy lépésnyére sem mehetünk-ki a' házból. Krokem (z Nohi na Nohi, z gedného Stupňa na druhí): gradatim, stafelweiß: garádilsonként. Krokem ist (boh. gít): *a*) gradatim (pedetentim) incedere, ire: Schritt für Schritt gehen, einen Schritt gehen: lassan lassan menni. *b*) pedetentim equitare (equo vehi). einen Schritt (Schritt für Schritt) reiten, lassan lovagolni. *boh.* get. *c*) pedentim vehere (vehi), einen Schritt fahren, lassan szekéren menni. *boh.* get. Na každí Krok: uno quoque gradu, auf jeden Schritt, minden lépésre. 2) passus, *species mensurae*: Schritt, als Maß: lépés, nyom. Poltreteg Črewice Míra.

* Krokáňí, á, n. v. Kwákáňí.

* krokat, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. kwákat 1 Nro.

Krokew, kwe, f. cantherium, tignum, *Plin. H. N.* canterius (cantherius), i, m. der Sparren, szaru-fa. horog-fa. *Syn.* Krokwa, *Plur. nom.* Krokwi, canterii *Vitruv.* die Sparren des Dachs Sparrwerk, Gesparre, Gesperre; szaru-fák. *Prov.* Má o gednu Krokwú wíc: est vesanus (amens), er hat einen Sparren zu viel, bódúlt eszü. Adós maradott Balásnak.

Krokówňica, i, f. telamon, is, m. telamones, num, m. pl. Träger, in der Baukunst: a' bólt hajtást *vagy* padlást mint egy hátokon hordó *vagy* tartó képek az épületben: tzémer tartó állatok két felöl. *Syn.* Krokowňica *boh.* Krokewňice. *Aliud est.* Podkrokowňica: Mauerbank.

† Krokewňice, f. idem.

Krokodil, a, m. crocodilus, i, m. Lacerta Crocodilus *Linn.* ein Krokodill, Krokodély,

krokodilowí, á, é, *adj.* crocodilinus. a, um: den Krokodill betreffend. krokodilusi. *Syn.* krokodilskí. Krokodilowé Pochibnost'i: crocodilinae ambiguitates. Krokodillszweifeln, mind a' két felöl szorongató kérdés tételek.

krokodilski *adv.* crocodiline, more crocodili: krokodillisch, falsch: krokodilus (sárkány) módgyára, hamissan. *Syn.* falesňe.

krokodilskí, á, é *adj.* v. krokodilowí. Krokodilskí Plač (Naríkáňí), krokodilské Slzi: lachrymae crocodili, Krokodillsthränen, száraz köny, hamis (tettetös) aszszonyi sírás.

Krokowňica, i, f. v. Krokewňica.

Krokwa, i, f. v. Krokew.

Krokwica, i, f. muráŕská: libella murariorum, die Schrotwage, kömivesek mérö sinórja. *boh.* Krokwice. 2) pre Wíno, na Witahowáňí Wína ze Suda: sipho, siphon, nis, m. fundibulum, gustatorium, i, n. die Röhre, ein Heber zum Weine, oder Biere, das Röhrlein: hevér, bor-szívó

wó tök. *Syn.* Gewer, Čekwička, *boh.* Koštiř, Krokwice.

† Krokwice, f. idem per 2. Nros.

krom, krome, *praep. reg. genit.* praeter, extra, citra: außer, kévül, nélkül. *Syn.* mímo, *vulg.* krem, krema, kreme, okrem. Žádného nežádám krom teba: praeter te desidero neminem, ich begehre keinen außer dich, nálad kévül senkit mást nem kivánok. Krom (mímo) Oči, i. e. potagemňe, potagňe, potagemsſki, ſkriťe: clam, clancularie, occulte: heimlich, titkon, alattomban. Krom toho, i. e. nad, to daleg etc. accedit, huc accedit, quod: hiezu, dazu; überdieß: ide járúl, a' hoz való ez-is, hogy; azon kévül, továbh. 2) *sine genit.* praeterquam, nisi, excepto (ta, tis): außer, ausgenommen: hanem tsak, hanem ki-vévén. Krom Horka (Horúčosť'i) wšecke Nepohodí (Nepohodelnosť'i) znáſak možem: praeter calorem, incommoda caetera facile tolero: außer der Hitze kann ich alle Ungemach ertragen: mindennémü nehézségeket könnyen el-szenvedek, ki-vévén a' melegséget. Tu mňe žáden, krom Smrti, neodegme: hanc, nisi mors, mihi adimes nemo. *Ter.* diese wird mir niemand, als der Tod, nehmen: ettől senki más megnem foszt, hanem az halál. On tam wčil málo chodí (príde), krom w Ňedelu: ille nunc raro venit illuc exceptis diebus festis: er kömmt jetzt selten hin außer an Sonntägen: ő most ritkán jár (jön) oda, ki-vévén a' vasárnapokat.

kromobičagňe *adv.* inusitate, insolite, insolenter, insuete, praeter usum (morem, consuetudinem): ungewöhnlich, ungewohnt: szokatlanúl, szokáson kévül, rend kévül. *Syn.* neobičagňe.

kromobičagní, á, é, *adj.* insolitus, insvetus, inusitatus, novus, insolitus, a, um: ungewöhnlich, ungewohnt: szokatlan szokáson kévül való. *Syn.* neobičagní.

Kromobičagnosť', i, f. insolentia, novitas: Ungewöhnlichkeit, szokatlanság. *Syn.* Neobičagnosť'.

Kronika, i, f. chronica, *orum.* n. pl. annales, ium, m. pl. liber chronicus: Chronik, Krónika. *Syn.* Hiſtória, Letopiſ.

Kronikár, a, m. chronista, ae, m. historicus, historiographus, chronographus, i, m. Hiſtorienſchreiber, krónikás, krónika-író. *Syn.* Letopiſar.

† Kronikář, e, m. idem.

kronikárow, a, e, *adj. poss.* chronographi, chronistae, historici: dem Hiſtorienſchreiber gehörig, kronikásé, historia íróé.

* Kropa, i, f. v. Kapka. *boh.* Krůpe.

Kropáč, a, m. aspergillum, aspersorium, i, n. peniculus aspersorius: Weihwedel, Sprengwedel: karapoló. *Syn.* Kropidlo. 2) vas irrigatorium, cantharus irrigatorius: Sprengkanne, Gießkanne: öntöző kanna. *Syn.* kropacá (kropicá) Kanew, Kropačka, polewacá Krhla, *boh.* kropici Konew. 3) v. Kropítel.

Kropáček, čku, m. *dem.* parvum aspergillum, aspersoriolum: ein kleiner Weichwedel, karapolótska. *Syn.* Kropáčik. 2) Kwet: v. Bukwica bílá.

kropací, á, é, *adj.* aspersorius, aspersivus, irrigatorius, a, um,

um: aspersioni (irrigationi) serviens: zum Sprengen dienend, hintező; öntöző. *boh.* kropící. Kropacá Kanew: v. Kropáč 2. Nro.

Kropáčik, a, m. v. Kropáček.

Kropačka, i, f. v. Kropáč. 2 Nro.

Kropag, e, f. v. Kapka, *boh.* Krůpege. *Prov.* Časta Kropag i Kameň porazí: v. Kapka.

Kropagička, i, f. *dem.* ex seq. *boh.* Krůpegička.

Kropagka, i, f. *dem.* ex Kropag v. Kapečka.

kropenatí, á, é, *adj.* guttatus *Mart.* maculosus, vermiculosus, maculis notatus, punctis aspersus, a, um; versicolor, is: fleckig, bunt: petsétés, tsepegetett, habos szinü *Par. Páp.* tarka, tarkás, tarka szinü. *Syn.* tarkawí.

kropení, á, é, *p. c.* aspersus, rigatus, perfusus, a, um: besprengt, begossen: meg-hintezett, meg-öntözött. *boh. etiam* krápení.

Kropeňí, á, n. aspersio, rigatio, perfusio nis, f. das Besprengen, Begießen: hintezés, öntezés. *boh. etiam* Krápeňí.

Kropeňica, i, f. ahenum lustratorium, vasculum lustrale, pro aqua benedicta (lustrali): Weichkessel, szenteltt víz tartó edény. *Syn.* Swatenica.

† Kropeňice, f. idem.

Kropeňička, i, f. *dem.* ahenulum lustratorium, ein kleiner Weichkessel, szenteltt viz tartó edényke. *Syn.* Swatenička.

Kropenka, i, f. idem.

Kropič, a, m, v. Kropitel.

kropicí, *adj. omn. gen.* v. kropací.

kropičow, a, e, *adj. poss.* v. kropitelow.

Kropídlo, a, n. v. Kropáč. 1. Nro.

kropit, il, ím, V. I. *imp.* krop: rigare, irrigare, aspergere, spargere aquam: sprengen, sprengend Wasser hin gießen, begießen: hintezni, nedvesiteni, vizezni, öntözni. *boh. etiam* krápiti..

Kropitel, a, m. aspersor, rigator, perfusor, is, m. der Besprenger, Begießer: hintező, öntöző. *Syn.* Kropáč, Kropič.

kropitelčin, a, e, *adj. poss.* aspergentis *feminae*, rigatricis: der Besprengerinn (Begießerinn) gehörig, hintezőnéé, öntözőnéé.

Kropitelka, i, f. aspergens *fem.* rigatrix, cis, f. die Besprengerinn, Begießerinn: hintezőné, öntözőné.

kropitelow, a, e, *adj. poss.* aspersoris, rigatoris, irrigatoris: dem Besprenger (Begießer) gehörig, hintezőé, öntözőé. *Syn.* Kropičow.

Kropíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kropíwat, al, ám, *freq.* ex kropit.

* Kropka, i, f. *dem.* ex Kropa. v. Kapečka.

Krosna, sen, n. *pl.* pod Korito: substaculum lintris (alvei pistorii, *seu* panarii): das Muldegestell: ein Gestell, worauf die Mulde zu liegen pflegt: tekenő (teknyő) láb, dagasztó szék. *boh.* Sták.

Krosňa, i, f. histon, nis, m. iugum textorium: Weberstuhl, Weberbaum: takáts zúgolyfája v. Brdo.

Krosňa, i, f. portatile vitriariorum, der Glaskorb, üvegesek kosara.

krotení, á, é, *p. c.* cicuratus, mansuefactus, mitigatus, a, um: gezähmt: szelédittetett, meg-

meg-szelédített. *boh.* krocen. 2) domitus, repressus, cohibitus, coercitus: zurückgehalten, gebändigt: meg-zaboláztatott, tiltatott. *Syn.* udusowaní.

Kroceňí, *á*, n. cicuratio, mansuefactio, mitigatio, nis, f. das Zähmen, szelédítés. *boh.* Kroceňí. 2) domatio, repressio, cohibitio, coercitio, nis, f. domitura, ae, f. domitus, us, m. das Zurückhalten, Bändigen, Mäßigen, die Mäßigung: meg-zabolázás, tartóztatás. *Syn.* Udusowáňí.

krotit, *il*, *ím* V. I. *imp.* krot: cicurare, mansuefacere, mitigare, cicurem (mansuetum) reddere: zähmen, zahm machen, z. B. Thiere: szelédíteni. 2) *tropice*: mansuefacere, mitigare, placare, componere. etc. zähmen, z. B. Menschen: le-tsendeséteni, le-tsillapítani, meg-békéltetni, meg engesztelni. *Syn.* dobrit, udobrit, kogit, ukogit. 3) domare, reprimere, cohibere, coercere, compescere, vincere, moderari: zurückhalten, bändigen, mäßigen, z. B. Begierden, Zorn; megzabolázni, tiltani, el-nyomni, meggátolni, megtartóztatni. *Syn.* potlačowat, stlačowat, stlačit, udusowat. Bugnost, Hňew, Smelost krotit, potlačowat, zdržowat: libidinem, furorem, audaciam alicuis reprimere, comprimere: den Muthwillen (Uebermuth), Zorn, die Vermeßenheit Jemandes dämmen, unterdrücken, brechen, hemmen, zurückhalten: valaki rosz kívánságát (bujaságát), haragját (boszszúságát), vakmerőséget el nyomni, meg-gátolni.

Krotitel, *a*, m. cicurator, domitor, mitigator, is, m. mansuetarius, i. m. der Zähmer, Besänftiger, Bändiger: szelédítő.

krotitelčin, *a*, *e*, *adj. poss.* ex seq.

Krotitelka, *i*, f. cicuratrix, domitrix, mitigatrix, pacatrix, placatrix, icis, f. mansuetaria, ae, f. die Zähmerinn, Besänftigerinn, Bändigerinn: szelédítőné.

Krotiwáňí, *á*, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krotíwat, *al*, *ám*, *freq.* ex krotit.

krotkí, *á*, *é*, *adj. comp.* krotší, *superl.* nagkrotší: cicur, is, mitis, e, benignus, mansuetus, a, um: zahm, sanftmüthig: szeléd, szelédséges. v. tichí.

krotko *adv.* mansuete, benigne: zahm, sanftmüthig: széléden, szelédségessen: v. ticho.

Krotkost', *i*, f. cicuritas, tis, f. mansueta, natura, mansuetudo: die zahme Beschaffenheit, Sanftmüthigkeit: szelédség, szeléd természet. v. Tichost'.

krotnút, *tnul* (*tel*), *tňem*, V. I. *imp.* tňi: cicurem fieri, cicurari, mitescere, mansuescere, mansuefiere: zahm (sanftmüthig) werden, szelédülni (lök): v. tichnút.

Krotnutí, *á*, n. cicuratio, das Zahmwerden, szelédülés.

Krow, *u*, m. tectum, i, n. Compages tecti das Dach, ház héja, ház fedél, isztréh. *Syn.* Dach, Strecha. 2) frutex, icis, m. *Plin. H.N. Colum.* Strauch, Staude, Zweig jedes Gewächses: tsemete bokor, bukor. *Syn.* Ker. 3) v. Krowí.

Krowateňí, *á*, n. fruticatio, onis, f. *Plin. H. N.* fruticescentia, ae, f. das Staudigwer-

werden, reiche Hervorsprossung, der Zweige: tsemetézés, koró-zás, bokrosodás, bukrosodás, ágas bogaskodás. *Syn.* Kroweňí, Otaweňí, Wipúšťáňí Prutow, Omladeňí.

krowaťeť, ťel, ťím, V. I. *imp.* wať: fruticescere, frutescere, fruticare et fruticari (deponens): aussprossen: viel kleine Schosse, und Aeste geben, viel Zweige hervortreiben, staudig werden: ágasbogaskodni, bokrosodni, bukrosodni. *Syn.* krowiť sa, rozkrowaťeť, otaweť, Prúti wipúšťať, omladiť sa, *boh.* krowaťeti.

krowatí, á, é, *adj.* frutectosus, frutetosus: fruticosus, a, um: staudig, sträuchig, voller Stauden, das viel Schosse und Aeste giebt: bokros, tsemetés. *Syn.* krowinowatí.

Kroweňí, á, n. v. Krowaťeňí,

Krowí, á, n. frutetum, fruticetum, dumetum, i, n. arbustum frondosum: Gesträuch, Staude, Gestaude: ág-bog, bokros (tsemetés) hely, bokor. *Syn.* Krowina, Krowisko, *boh.* Křowí, Křowina, Křowíšťe. Trňowé Krowí, i. e. Trňini: dumus, i, dumetum, i, n. Dornhecke, tövis-bokor, tsere, tövises (bokros, tserés) hely. Wiňičowé Krowí: antes, tium, m. pl. Geländer, Reihen in Weingarten: első rend szölö sövek, lugas. v. Lúb.

† Křowí, n. idem.

Krowina, i, f. v. Krowí. *boh.* Křowina.

krowinatí, á, é, *adj.* v. krowinowatí.

Krowinka, i, f. *dem.* dumetulum, i, n. ein kleines Gesträuch, bokros (tserés) helyetske. *boh.* Křowinka.

krowinowatí, á, e, *adj.* fruticeus, a, um: stäudlich, das an Stauden gewachsen: bokros (tserés) helyen *vagy-is* bokorban termett, felnött. *Syn.* krowinatí, krowní, *vulg.* kerowí.

krowiť sa, il sa, ím sa, V. I. *imp.* krow sa: v. krowaťeť.

Krowíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krowíwať, sa, al sa, ám sa, *freq.* ex krowiť sa.

krownatí, et krowní, á, é, *adj.* v. krowinowatí.

krpací, á, é, *adj.* pygmaeus, nanus, parvus, gibbosus, gibberosus, gibber, a, um: zwerg, klein, buckelig, höckerig: törpe, kitsiny, köptzös. *Syn.* krpatí, skŕčení, zakrpaťení, zakrpelí, zhrbelí.

Krpatec, tca, m. v. Krpec 2 Nro.

krpatí, á, é, *adj.* v. krpací

Krpaťica, i, f. v. Krpec 3 Nro.

Krpčár, a, m. peronarius, carbatinarius, opifex carbatinarum: Bauerschuhemacher, botskor gyártó (tsináló) 2) peronatus, perones indutus: Bauerschuhe tragend, botskoros (botskor viselö) ember. 3) *contemtive*: pauper (peronatus) nobilis: ein armer Edelmann, kurta (botskoros) nemes. *Syn.* Kobilkár, Kosikár Kwantlikár, Lapikurka, Lapikurkár, Trosťár.

krpčárčin, a, e, *adj. poss.* peronariae, carbatinariae, peronarii consortis: der Bauerschuhemacherinn gehörig, botskor gyártónéé, botskor gyártó feleségéé. 2) pauperis nobilis feminae, der armen Edelfrau gehörig, szegény nemes asszonyé. *Syn.* kobilkárčin, kosikárčin, kwantlikárčin, trosťárčin.

Krpčá-

Krpčáreňí, á, n. v. Krpčárstwí.
krpčárit, il, ím, V. I. *imp.* krpčar: peronarium esse, exercere opificium peronisticum (carbatinarium): ein Bauerschuhemacher seyn, botskor gyártó mesterséget üzni. 2) pauperem nobilem esse, ein armer Edelmann seyn, szegény nemesnek lenni. *Syn.* kobilkárit, kosíkárit, kwautlikárit, troskárit.
Krpčárka, i, f. peronaria, carbatinaria, ae, f. coniux peronarii (carbatinarii) die Bauerschuhmacherinn, botskor gyártóné, botskor gyártó felesége. 2) pauper nobilis *fem.* eine arme Edelfrau, szegény nemes aszszony. *Syn.* Kobilkárka, Kosikárka, Kwautlikárka, Troskárka.
krpčárow, a, e, *adj. poss.* peronarii, carbatinarii: dem Bauerschuhemacher gehörig, botskor gyártóé (tsinálóé). 2) egeni (pauperis) nobilis, dem armen Edelmanne gehörig, kurta nemesé. *Syn.* kobilkárow, kosikárow, kwautlikárow, troskárow.
Krpčárowáňí, á, n. v. Krpčárstwí.
krpčárowať, rowal, rugem, *freq.* ex krpčárit.
krpčárskí *adv.* peronistice, more peronarii, carbatinarie: bauerschuhmacherisch, botskor gyártó módon. *Syn.* pokrpčárskí. 2) more egeni nobilis, nach der Art eines armen Edelmannes, kurta nemes módon. *Syn.* kobilkárskí, kosikárskí kwautlikárskí, troskárskí.
krpčárskí, á, é, *adj.* peronisticus, carbatinarius, a, um; peronarios *vel* artem peronariam concernens: die Bauerschuhmacher, oder ihr Handwerk betreffend: botskor gyártói, botskor gyártókat, *vagy* azok mesterségét illető. 2) egenos nobiles adtinens, die arme Edelleute betreffend, kurta nemesseket illető. *Syn.* kobilkárskí, kosikárskí, kwautlikárskí, troskárskí.
Krpčárstwí, á, n. opificium peronisticum (carbatinarium) das Bauerschuhmacherhandwerk, botskor gyártó mesterség. *Syn.* Krpčáreňí. 2) egena nobilitas, pauperis nobilis status: ein armer Edelstand, szegény (kurta) nemesség. *Syn.* Kobilkárstwí, Kosikárstwí, Kwautlikárstwí, Troskárstwí.
Krpčárstwo, a, n. *collect.* pauperes nobiles, arme Edelleute, kurta nemessek. *Syn.* Kobilkárstwo, Kosikárstwo, Kwautlikárstwo, Troskárstwo.
Krpec, cow, m. pl. ex Krpec.
Krpčeček, čku, m. *dem.* ex seq.
Krpček, u, m. *dem.* ex Krpec: perunculus, i, m. carbatinula, ae, f. ein kleiner Bauerschuh, botskorka.
Krpčisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Krpec.
Krpec, pca, m. pero, onis, *Virg.* carbatina crepida *Catull.* carbitana, ae, f. der halbe Stiefel, Bauerschuh, eine Art Bauerschuhe: botskor, telekes-botskor, szekernye. *vulg.* Bačkora. Newirábané (newrobené) Krpce: carbatinae, arum, f. pl. rohe halbe Stiefeln, gyártatlan (telekes) botskorok. Krpcami zmesť, Kopita witrčik, i. e. zemreť: mori, sterben, meg-halni. 2) pumilio *Senec.* pumilo *Stat.* nis, m. pumilus *Svet.* nanus *Proper.* pygmaeus, i, m. *Juvenal.* Zwerg, törpe (kis) ember. *Syn.* Karlík, Krpatec, Krpelec, Skŕčenec, Zakrpelec, Zakrpelek, Zhrbelec,

Trpaslík, Pasimužík, zakrpeli Clowek, *boh.* Pidimužíček, Pidimužík. 3) nana *Lamprid* pygmea, ae, f. *Juvenal.* Zwerginn, Zwerg weiblichen Geschlechts: törpe aszszony, személy. *Syn.* Karlička, Krpatica, Krpelica, Škrčeňica, Zakrpelica, Zakrpelka, Zhrbelica, Trpaslica, Trpaslička, *boh.* Trpaslice.

Krpečka, i, f. *dem.* ex seq. v. Črpáček.

Krpelec, lca, m. v. Krpec 2. Nro.

Krpelica, i, f. v. Krpec 3 Nro.

Krpka, i, f. v. Črpák: guttus *Juvenal. Gell. Plin. H. N.* guttulus, i, m. guttum, i, n. Krug mit engem Halse, fitzkó, szoros nyakú, (szájú) korsó.

krsační, á, é, *adj.* v. gastrabí.

Krsák, a, m. v. Gagstrab černí.

krsákow, a, e, *adj. poss.* v. gastrabow.

krsákowí, á, é, *adj.* v. gastrabí.

Krsčeňí, á, n. convivium baptismale, Taufschmaus, Taufessen: keresztelö lakodalom, mellyel a' keresztelés után az atyák meg-szokták betsülni a' komájokat. *Syn.* Krsčini, Krstini, *boh.* Křtiní. *vulg.* Krsteňí. 2) dies lustricus, Kindstauf, keresztelö nap.

Krsčini, čin, f. pl. idem.

Krsláč, a, et u, m. manglárstá Zelina: herba fullonum. dipsacus fullonum *Linn.* die Weberkarde, Kardendistel: héjakút, bogáts-kóró. *Syn.* Ščetka, *boh.* Štetka.

* Krsná, sneg, f. v. Krstná.

Krsňačisko, a, n. *contemt.* et *exagger.* ex seq. v. Galbačisko.

Krsňák, a, m. v. Galbač.

krsňawe *adv.* v. galbawe.

krsňawí, á, é, *adj.* v. lewí, galbawí.

Krsňawosť, i, f. v. Galbawost.

* Krsní, ného, m. v. Krstní.

* křsní, á, é, *adj.* v. krstní.

Krst, u, m. baptismus, i, m. baptisma, tis, n. die Taufe, keresztség, *boh.* Křest.

Krstelňica, i, f. sacer (baptismalis) fons, sacrum lavacrum, baptisterium, i, n. der Taufstein, keresztelö-kö. *Syn.* Krstidelňica, Krstitedelňica. *boh.* Křtidlňice, Křtitedlňice.

Krsťenec, nca, m. cathecumenus, baptisandus, i, m. Täufling, Taufkind: keresztelendö.

krsťení, á, é, *p. c.* baptisatus, baptismo regeneratus, sacro baptismatis fonte ablutus, a, um: getauft, kereszteltetett. *Syn.* okrsťení, pokrstení, *boh.* křtěn.

Krsteni, á, n. baptisimi collatio, baptisatio, nis, f. das Taufen, keresztelés.

* Krsteňí, á, n. v. Krsčeňí.

krsťící, á, é, *part. praes.* ex krsťiť.

Krsťidelňica, i, f. v. Krsťelňica.

Krstini, stin, f. pl. v. Krsčeňí.

krsťiť, il, ím, V. I. *imp.* krsťi: baptisare, baptismum conferre, sacro lavacro abluere: taufen keresztelni. *Syn.* okrsťiť, pokrsťiť. *boh.* křtiti. II. *pass.* krsťiť sa: baptisari, sacro lavacro (baptismatis fonte) ablui, baptismum suscipere: getauft werden, keresztelkedni.

Krsťitedelňica, i, f. v. Krstelňica.

Krstitel, a, m. baptista, ae, m. baptisans, tis, baptisator, is, m. Taufer, keresztelö. *boh.* Křtitel. Swatí Ján Krstitel, S. Joannes Baptista, Johann der Taufer, keresztelö szent János.

krsťi=

krsťitelčin, a, e, *adj. poss.* baptisatricis, der Tauferinn gehörig, keresztelönéé.

Krsťitelka, i, f. baptisatrix, cis, f. die Tauferinn, keresztelönė.

krsťitelow, a, e, *adj. poss.* baptisatoris, baptistae, baptisantis: dem Taufer gehörig, keresztelöé.

Krsťíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krsťíwať, al, ám, *freq.* ex krsťiť. *boh.* křťíwati.

Krsťíwatel, a, m. v. Krsťitel.

Krstná, stneg, f. filia baptismalis, ex baptismo suscepta (levata): Tauftochter, kereszt-leány. *Syn.* Kmotra s Krstu.

Krstní, ného, m. filius lustricus (baptismalis), ex baptismo levatus: Taufsohn, kereszt-fiú. *Syn.* Kmoter s Krstú.

krstní, á, é, *adj.* baptismalis, e; baptismum concernens: die Tauf betreffend, keresztséghez valo. Krstní (rodní, *boh.* křtici (List: litterae baptismales (testantes baptismum), testimonium baptismi scriptum: der Taufschein, keresztelö levél, nemzetség levele. Krstní Otec (Tatík), i. e. Kmoter: patrinus, i. m. Gevatter Path: kereszt atya. Krstná Mati (Matka), i. e. Kmotra: patrina, matrina, ae, f. die Gevatterinn, kereszt-anya. Krstné Méno: praenomen, nomen baptismale (lustricum): Vorname Taufname: kereszt-név.

Krt, a, m. v. Krčica.

† Krtán, e, m. v. Chrtáň.

Krtica, i, f. v. Krčica.

† Krtice, f. *idem.*

† krtici, *adj. omn. gen.* v. krstní. 2) v. krsťicí.

krtičný, á, é, *adj.* v. krčičný.

Krtičník, u, m. v. Krčičník.

† Křtidlňcie, f. v. Krstelňica.

Krtinec, nca, m. v. Krčačinec.

† Křtini, f. pl. v. Krsčeňí.

† Křtitedlňice, f. v. Krstelňica.

† Křtitel, e, m. v. Krstitel.

† křtiti, il, ím, v. krstiť.

† křtíwati, al, ám, *freq.* ex křtíti, v. krsťíwať.

krtowí, á, é, *adj.* v. krčičný.

Krucanka, i, f. redimiculum, i, n. *Cic.* religamen, inis, n. *Prud.* vinculum crinale, ligula crinalis: das Haarband, Haarbändlein zum Umwieden, Nestel: haj-kötö. *Syn.* Zakrucanka, do Wlasow Stužka, *boh.* Obtáčka.

† krúcení, á, é, *p. c.* v. krúťení.

† Krúceňí, n. v. Krúťeňí.

* Kruchta, i, f. v. Powlač.

Kruh, u, m. v. Krúžek. Obručka, Prsteň. Kruh na Hrdlo: v. Obogek, Obručka hrdelná. Weslowí Kruh: v. weslowí Krúžek. 2) Kruh Hrnčarskí: v. Kolo Hrnčárske. 3) Kruh Strébra, i. e. Plech strebrní: lamina argentea, panis argenteus: Blechsilber: üst-pléh. *boh.* Plik.

† Krúháňí, n. v. Drobeňí Kapusti.

† krúhati, al, ám *praes.* v. drobiť Kapustu.

† Kruhkogenstwí, n. v. Kukogenstwí.

† Krumbach, u, m. v. Tatri.

Krumlow, a, m. Mesto české: Crumlovium, Krumau, eine Stadt in bechiner Kreise, Budweiser Antheils: krumlóv, *tseh város.*

† Krumpíř, e, m. v. Stepowač, Wisiwač.

Krumpla, i, f. *Pl. Nom.* Krumple, *gen.* Krumpel etc. — Bílá, neb siwá, a okruhlá

Krumpla, která sa običagňe i bez Masa gedáwá: *a*) Owocí: fructus solani tuberosi, pomum terrestre: Erdapfel oder Kartoffel, die auch ohne Fleisch häufig gegessen wird: fejér kolompír (krumpli.) *Syn.* Swábka, Zemák, pod zemné (podzemské) Gablko, swábská Repa. *b*) Wnať neb Zelina: solanum tuberosum *Linn.* Erdapfel oder Kartoffel, die Pflanze: fejér kolompírnak füve. — Čerwena Krumpla, podlubowastá, ktera sa obecňe Swiňám dáwá: *a*) Owocí: fructus lianthi tuberosi, Grundbirne, Erdbirne, die seltner ist mit Fleisch gegessen wird, vörös (hoszszas) kolompír, *boh.* Brambor, *b*) Wnať: Grundbirne, die Pflanze: vörös kolompirnak füve. Aliud est swinski Orech et Slnečnik.

† Krumplíř, e, m. v. Krumpíř.

† krumplowaní, á, é, *p. c.* stepowaní.

† Krumplowáňí, n. v. Štepowáňí.

† krumplowati, owal, ugi (u), v. stepowať.

† Krunšpát, u, m. v. Grišpan.

Krúpa, i, f. granum degluptum, *v. g. hordeaceum*: die Graupe zum Essen, z. B. aus Gerste: hijából (tokjából) kifejtett szem, *p. o. árpa szem. Plur. Nom.* Krúpi, etc. v. suo loco.

Krupar, a, m. negotiator panici, Heidegrützhändler, Heidegrützmann: bor-köles (hajdéna, tatárka, pohánka)-áros, *vagy* kereskedö.

† Krupař, e, m. v. Krupičar.

Kruparka, i, f. negotiatrix panici, Heidegrützhändlerinn, Heidegrützfrau: bor-köles (hajdéna) árosné) kereskedöné.

† Krupařka, i, f. v. Krupičarka.

† Krůp'e, f. v. Kapka.

Krúpečka, i, f. *dem. ex* Krúpka.

† Krůp'ege, f. v. Kropag, Kapka.

† Krup'egička, i, f. *dem.* v. Kapečka.

Krúpi, *gen.* Krup, f. *pl. a*) gačmenné: ptisana, ae. f. *Cels.* hordeolum, i, n. die Graupen, Gerstengraupen, die enthülsete Gerste selbst: árpa kása. *Syn.* Lohaza, Obročňica. *b*) pohančené: panicum *Caes. Linn.* polygonum fagopyrum *Linn.* ocymum (ocimum, ocinum), i, n. *Varr.* frumentum sarracenum, cereale, is, n. puls panici: der Heidel, Heide, die Heidegrütze, das Heidekorn, der Buchweilen, Frech, Fuchsschwanz: hajdéna, borköles *Par. Páp.* tatárka, pohánka, pohánka-kása. *Syn.* Pohanka, pohančená Kaša. c) pšeňičné, neb žitné: v. Krupki. *Aliud est* Krupica. 2) ľedowé neb sňehowé: grando, inis, f. *Cic.* et gen. masc. *Varr.* grandines, num, f. *Plin. H. N.* der Hagel, die Schloßen, das Hagelwetter, Schloßenwetter: kö (jég) esö. *Syn.* Hrad, Kameň, Krúpobiti. *Usus.* Krúpi padagú, prší: grandinat, *Senec.* es hagelt, es schloßt: jég (kö) esö esik.

Krupica, i, f. *a*) gačmenná: atica, ae, f. *Plin. H. N.* Gerstengrütze, árpa-dara *Par. Páp. Syn.* gačmenná Kaša. *b*) pšeňičná neb žitná: crimnum, i, n. polenta *Ovid. Cels.* athara, granula, ae, f. polenta, orum *Macrob.* die Grütze, der Greis von Mehle, Breumehl: dara, dara-kása. *Syn.* Krupičná Kaša, *vulg.* Griš, Griša, Griška, *boh.* Krupice.

Aliud

Aliud est. Krupki. 2) farina grossior (crassior, glarea farinacea: Gries, das Breunchl: darált (darabos) liszt. *Syn.* šrotowá Múka.

Krupičar, a, m. crimnarius, negotiator polentarius: Grütz-händler, Grützmann: dara-áros, darával kereskedö. *boh.* Krupař.

krupičarčiň, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Krupičarka, i, f. crimnaria, negotiatrix polentaria: Grütz-händlerinn, Grützfrau: dara-árosné. *boh.* Krúpařka.

krupičarow, a, e, *adj. poss.* ex Krupičar.

Krupičarstwí, á, n. negotiatio crimnaria (polentaria, Grütz-handel, Grützhändlerei: darával-való kereskedés. *boh.* Krupař-stwí.

† Krupice, f. v. Krupica pšeničná neb žitná.

krupični, á, é, *adj.* atharens, polentarius, a, um: von Grütze, darás, dara-kásás, darával *vagy* darából való. *vulg.* ğrisťowí, ğrisní, ğrisowí. *Usus.* Krupičné Haluški (*boh.* Knedlíki): globuli (diphtongi) polentarii, Grützklöße, dara-gomboltz. Krupičné Tašķi: crimnariae (polentariae) bulgae, Grütztaschken, dara-táska. Krupičné Gelitko neb Gelito, krupičná Hurka, klobáška: farcimen polentarium, Grütz-wurst, dara-húrka. Krupičná Poléwka: ius polentarium, Grützsuppen, darás leves.

Krupina, i, f. uherské Mesto: Carpona, ae, f. *Civitas Comitatus Honthensis*: die Karpfen, eine Stadt in Ungarn: korpona, *város.*

Krupka (Krúpka), i, f. *dem.* ex Krupa: granulum deglup-tum, das Graupchen, Graup-lein: hijából (tokjából) ki-fejtett szemetske. *Pl. Nom.* Krupki, etc. v. suo loco. 2) parva grando, das Schlößchen, ein kleiner Hagel: jég-esötske.

Krupki (Krúpki), *gen.* pek, f. *plur.* pšeničné neb žitné: alica, ae, f. *Plin. H. N.* ptisana triticea, *vulg.* hordeolum: die Weizengraupen, Weizengräupchen, Weizengräuplein, *vulg.* schwabische Gerstel, búza-kása. Swábka, Gersla, Gersla, Swábská Gerstla.

krupkowí, á, é, *adj.* aliceus, triticoptisaneus, a, um: aus (von) Weizengraupen, búza-kásás, búza-kásából való. *Syn.* šwábkowí, *vulg.* ğersľowí, ğerstlowí. *Usus.* Krupkowá Poléwka: aliceum iusculum, Weizengraupensuppen, búza-kásás leves.

Krúpňík, u, m. v. Stupňík.

krupobití, á, é, *adj*, grandineus *Alcim.* grandinosus *Colum.* a, um: voll Hagel oder Schloßen, hagellig, hagellicht, was gern hagelt: kö-esös.

Krupobití, á, n. tempestas grandinea, lapidatio grandinis *Pandect.* das Herabfallen des Hagels, Hagelsturm, Hagel-wetter, der Schauer, Hagel: kö-esös szélvész, háboru. *Syn.* Krúpi, Kameň. 2) calamitas grandinis, der Hegelschaden, kö-esös kar.

krupobitní, á, é, *adj.* grandinatus, grandine prostratus (concusus), a, um: hagelschlächtig, das von Hagel geschlagen ist: jég-esövel el (le) verettetett. *Syn.* kameňem (krupami) wibití.

krúšení, á, é, *p. c.* friatus, tritus, contritus, in micas solutus (dissolutus), a, um: gebröckelt, gerieben: morsoltatott, meg-morsoltt, meg-törtt. *Syn.*

Syn. meleni, melňeni, *boh.* drten.

Krúšeňí, á, n. friatio, contritio, in micas dissolutio, tritus, contritus, ûs, m. das Bröckeln, Reiben, die Bröckelung, Reibung: morsolás, meg-morsolás, megtörés. *Syn.* Meleňí, Melňeňí, *boh.* Drteňí.

Krušetňica, i, f. pagus Provinciae Arvensis.

Krušina, i, f. rhamnos (us), i, f. *Plin. H. N.* rhamnus frangula *Linn.* der glatte Wegdorn, der Faulbaum: büdösfa j. mártony. Aliud est Brek Gloh et Mukina.

krušinowí, á, é, *adj.* de rhamno frangula, rhamneus, a, um: von Faulbaume, ostorményfából-való.

krúšiť, il, ím V. I. *imp.* kruš: friare, terere, conterere, in micas dissolvere: bröckeln, reiben: morsolni, meg (öszve) morsolni, meg-törni. *Syn.* meliť, melňiť i *boh.* drtiti. *II. rec.* krúšiť sa: friari, teri, conteri, in micas dissolvi (redigi, abire): sich bröckeln, morsalikozni, öszve (meg) morsoltatni, meg-törödni. *Syn.* meliť sa, melňiť sa, *boh.* drtit se.

Krušíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *boh.* Drtíwáňí.

krušíwať, al, ám, *freq.* ex krúšiť, *boh.* drtíwati. *II. rec.* krušíwať sa: *freq.* ex krúšiť sa.

* Krušpan, u, m. v. Grušpan.

* Krušpanček, u, et nečku, m. *dem.* v. Grúšpanček.

* Krušpanek, nku, m. *dem.* v. Grušpanek.

* krušpankowí, á, é, *adj.* v. grušpanowí.

* krušpanowí, á, é, *adj.* idem.

Krut, u, m. v. Bugel.

† Kruta, i, f. v. Morka.

† Kruták, a, m. v. Morák.

kruťe *adv.* acerbe, austere, torve, severe: herbe, komoruan, komrúl, keményen, keservessen. *Syn.* kišele, kalokrwňe, krutňe, zuriwe. 2) v. swomišelňe per 3. Nros.

krúťení, á, é, *p. c.* tortus, versatus, gyratus, rotatus, circumactus, a, um: gedreht, tekertetett, tekertt, forgattatott, forgatott, fordítatott. 2) crispatus, intortus, cincinnatus: gekräuselt, fodoritott. *Syn.* zakrúcaní, zakrúťení, wikrúcaní, wikrúťení, *boh.* krúcení.

Krúťeňí, á, n. torsio, versatio, gyratio, rotatio, circumactio, nis, f. das Drehen, Drehung, Herumdrehung: tekerés, tekergés, forgatás, fordítás, kerengetés, kerengés, forgás, fordúlás. 2) crispatio, intortio, cincinnatio: das Kräuseln, Kräuselung: fodorítás. *Syn.* Wikrúcáňí, Wikrúťeňí, Zakrúcáňí, Zakrúťeňí, *boh.* Krúceňí.

Krúťeňička, i, f. v. Wazaňička.

krutí, á, é, (*abs.* kruto) *adj.* acerbus, austerus, morosus, distortus, perversus, pravus, torvus, severus, a, um: difficilis, e: herbe, komor, viszszás, makats, kemény. *Syn.* kalokrwní, kišelí, krutní, zuriwí. 2) v. swomišelní per 3. Nros.

† krutí, *adj. omn. gen.* v. morčací.

Krúťik, u, m. v. Chwošťík. *Prov.* Chwošťíkem, Krúťíkem: arte pelasga, dolose: arglistig, ränkevoll, ränkvoll: tsalfasággal, tsavarva, v. figlárski, lesťiwe.

krúťiť, il, ím V. I. *imp.* kruť, *reg. acc. vel instrum.* ňečo, ňečím: torquere, versare, gyrare, rotare, in circulum (gyrum, orbem) agere, circum agere: drehen, umdrehen, herum-

rumdrehen: tekerni, tekergetni, kerengetni (tem), forgatni, pergetni. *Syn.* točiť, obibať, obibowať, hnať. *Usus.* Chwoſtem (Ocaſem) krúťiť, mrdaſiť, mrdoliť: cauda blandiri, caudam agitare (versare): den Schwanz drehen, farkát tsavarni. v. Chwoſt, Ocaſ. Hlawú, a Očima krúťiť: cervicem, oculosque torquere: den Kopf, und die Augen verwenden: a' fejét, és szemeit ide 's tova forgatni. Hubú (Uſtami) krúťiť: os torquere, das Maul krümmen, gúnyolni. Wretenem krúťiť: fusum torquere *Plin.* eine Spindel umdrehen, az orsót pergetni. Nečo do Kola krúťiť, točiť: in orbem torquere, in die Runde (in ein Kreis) treiben, biegen, drehen: kerengetni. 2) Wlaſi krúťiť, kučerawiť, Železkem kučerawé robiť: capillos torquere ferro *Ovid.* cincinnare, crispare: die Haare kräuseln, krauſen: (meg)-fodorítani a' hajat. 3) fallacus (ambagibus, circuitu) uti, dolose (fraudulenter, subdole) loqui: liſtig (ränkvoll) reden, hazudozni, tsalárdúl beszélleni. *Syn.* figlowať, *vulg.* trakſlowať. *II. rec.* krúťiť ſa: gyrare (torquere, versare, rotare) se, circumvolvi, circumire, gyrari, rotari, torqueri, in orbem agi, circumagi: ſich drehen, forogni, kerekedni, kerengeni (-gek, -gem), tekerödzni, szédelegni. Hlawa ſa mi krúťí: vertiginem accipio vertigine laboro, caput meum rotatur (circumagitur): mir ſchwindelt der Kopf, mein Kopf dreht ſich herum: szédeleg a' fejem.

Krúťiwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krúťiwať, al, ám, *freq.* ex krúťiť. *II. rec.* krúťiwať ſa: *freq.* ex krúťiť ſa.

krúťiwe *adv.* ambagiose, tortuose, tortuose, gyrate, rotatim (te), circulatim, per gyrum, oblique: drehend, kerengve, kerengösen *Par Páp.* keringölve, tekerve, tekergösen, fintorgatva, *boh.* kruťiw'e.

krúťiwí, á, é, *adj.* ambagiosus, tortus, tortuosus, obliquus, a, um; circularis, e: drehend, kerengö, kerengös, tekergös, fintorgató. Krúťiwu (kačacu) Chódzu mať; gako Kačica chodiť, z gedného Boku na druhí ſa krúťiť, *boh.* krúťiwú Chůzi míť: obliquum gressum habere, oblique (indirecte) incedere, gradi: einen wankelnden (wackelnden) Gang haben, wenn man ſich in Gehen hin und her dreht: fintorgatva járni.

Krúťiwoſť', i, f. tortuositas, tortuosa (obliqua) conditio, natura: die Fertigkeit ſich zu drechen: kerengösség, kerengös természet, állapot.

† Krutka, i, f. *dem.* ex Kruta: v. Morečka.

krutňe *adv.* v. kruťe.

krutní, á, é, (*abs.* krutno), *adj.* v. krutí. *Usus.* krutno (kruto), mu to bolo: acerbum id ei fuit, das war ihm ſauer (verdrießlich), neheze volt az néki.

Krutnoſť', i, f. v. seq.

Krutoſť', i, f. acerbitas, austeritas, morositas, severitas, tis, acerbitudo, severitudo, inis, f. animus acerbus) supercilium severum: die Herbe, Herbigkeit: keménység, kegyetlenség, makatsság, kemény szív (tekéntet), makats (komor) természet *Syn.* Riſelat, Kalokrwnoſť', Krutnoſť',

nost', Mráčeňí, Zuriwost'. 2) v. Swomiselnost' per 3. Nros. 3) immanitas, Wütherei, kegyetlenség. *Syn.* Ukrutnost.

† Kružadlo, a, n. v. kapustňé Nože sub Kapustní.

Krúžek, žku, m. *dem.* ex Kruh: annellus, annulus, i, m. der Ring, das Ringelchen: Ringlein; gyürütske, karikátska. *Syn.* Obručka, Prst'enček. Krúžki na Opoňe, annuli velares, Segelringlein, Ringelchen an den Segeln: hajó vitorlan-való (hajó vitorlára-valo) karikák. Weslowí, Krúžek, w kterémsa Weslo wáží, íde: scalmus, i, m. *Cic. Vitruv.* der Ruderring; ein Holz woran das Ruder innerhalb des Fahrzeugs angebunden wird: Ruderholz: evezö gús ragasztója. *Syn.* weslowí Kolek. *Aliud est* Hužwa.

Kružel, žlu, m. v. Kružlík.

krúženi, á, é, *p. c.* circinatus, rotundatus, rotundus, orbiculatus, orbicus, encyclius, a, um; circularis, e: gezirkelt, zirkelrund gemacht, geründet, rund: tzirkalmazott, tzirkalmaztatott, kerekitett, kerekittetett, kerekdéd. *Syn.* okruhlení, okruhlí, *vulg.* cirklowaní. 2) tornatus *Lucret.* gedrechselt, esztergározott. *Syn.* strúhaní, *boh.* sústrowaní. 3) rasus, decorticatus: geschaben, hámzott, vakartatott. *Syn.* škrobaní, oškrábaní. 4) *boh.* v. drobení 2. Nro. *Syn.* krúhaní.

Krúžeňí, á, n. circinatio, rotundatio, nis, f. das Zirkeln, die Zirkelung, Machung eines Zirkels, Zirkelrundmachung, Ründung: tzirkalmazás, kerekités. *Syn.* Okruhleňí, *vulg.* Cirklowáňí. 2) circinatio *Vitruv.* circulus: der Kreis oder Zirkel selbst: tzirkalom. 3) tornatio, das Drechseln, esztergározás. *Syn.* Strúháňí, *boh.* Sústrowaňí. 4) rasus, us, m. rasura, decorticatio: das Schaben, z. B. der Möhre: hámzás, vakarás. *Syn.* Škrobáňí, Oškrábáňí. 5) *boh.* v. Drobeňí 2. Nro. *Syn.* Krúháňí.

Kružidlo, a, n. circinus, i, m. *Caes.* der Zirkel, das Zirkelinstrument, Zirkelwerkzeug: tzirkalom, *vulg.* Cirkel, *boh. etiam* Cirkl. 2) circulus, circus, ciclus, i, m. Turnierplatz, kerengö, kerék-udvar. *Syn.* Kolečnost.

krúžiť, il, ím V. I. *imp.* kruž: circinare *Ovid.* rotundare; zirkeln, zirkelrundmachen, ründen: tzirkalmazni (-zom), kerekiteni. *Syn.* okruhliť, *vulg.* cirklowať. 2) tornare (-no, avi, atum) *Cic.* Drechseln, mit Drechseleisen runden: esztergározni. *Syn.* strúhať, *boh.* sústrowati. 3) scabere, radere, decorticare: schaben, z. B. Möhren: hámzani, vakarni. *Syn.* škrobať, škrábať Repú, Krumple, Mrkwu. 4) *boh.* Zelí krúžiti, v. Kapustu drobiť 2. Nro. *Syn.* krúhati.

Krúžiwaňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

krúžiwať, al, ám, *freq.* ex krúžiť.

Kružka, žek, n. *pl.* v. Okružlí.

kružlení, á, é, *p. c.* v. krúžení.

Krúžleňí, á, n. v. Krúženi.

Kružlíček, čku, m. *dem* ex seq.

Kružlík, u, m. lignea pixis tornata, runde hölzerne Büchse, fából tsinált kerekdéd berbentze. *Syn.* Kružel.

Kružlisko, a, n. *contemt ex exagger. ex* Kružel.

kružliť, il, ím V. I. *imp.* žli: v. krúžiť.

Krw,

Krw, i, f. sanguis, is, m. cruor, is, m. sanguen, inis, n. *Enn. Lucret.* das Blut, Geblüt: vér. *boh.* Krew. *Usus.* — Bílá (wodnatá) Krw, i. e. Slam: pituita, ae, f. phlegma, atis, n. takony, turha. — Černá Krw: melancholia, ae, f. atra bilis: die schwarze Gall, das schwarze Geblüt: nehéz kedv indító fekete nedvesség. — Horká Krw, i. e. Žlč: flava bilis, is, f. cholera, ae, f. das bittere Blut, die gelbe Gall: epe. — Hustá Krw: densus (spissus) sanguis, dickes Blut, sürö vér. — Řédká Krw, *boh.* řídká Krew: tenuis (rarus) sanguis, flüßiges (dünnes) Blut, vékony (ritka, folyó) vér. Sedlá Krw: cruor, coagulatus sanguis: geronnenes Blut, alutt vér. Krwi Pusťeňí, i. e. Žili Sekáňí: missio (detractio) sanguinis *Cels.* das Aderlassen, Blutlassung: ér-vágás. Krw pusťiť, i. e. Žilu si dať sekať: sanguinem mittere, venam sibi incidi curare; Blut lassen, sich zur Ader lassen: eret vágatni. Nekomu Krw pusťit, i. e. Žilu seknúť: sanguinem mittere alicui *Cels.* extrahere *Plin. H. N.* detrahere *Colum.* emittere venis *Plin. H. N.* dimittere *Gell.* Ader lassen, eret vágni. Krw stawiť, stawowať: sanguinem sistere *Plin. H. N.* cohibere *Cels.* inhibere: das Blut stillen, hemmen: a' vért meg-állítani. Krw wiláť: effundere (profundere) sanguinem, Blut vergießen, vérét ontani, életét letenni. Krwi Wiláťí: effusio (profusio) sanguinis, Blutvergießung, vér-ontás. Nebude tu bez Krwi Wiláťá: buď to mi, neb oňi Krw wiláť musá: to pogde neb o Wiťazstwí, neb o Žiwot: hauriendus, aut dandus est sanguis *Liv.* es wird Blut abgeben, entweder das unsere, oder das ihrige: es muß gewonnen oder gestorben seyn: vér ontásnak kell lenni; vagy nékünk, vagy nékiek el-kell veszni. — Nemá gedneg Krapki dobreg Krwi w sebe: ne gutta quidem bonitatis in eo est, es ist kein guter Tropfen Blut in ihm; er ist heillos: egy jó tsep vér nints bene; istentelen ember. — Po Krwi dichťeť: sitire sanguinem: nach Blut dürsten, vért szomjúhozni. Krwú Chrákať: v. Chrákať 2. Nro. Krwi Chrákáňí, Odplúwáňí: v. Chrákáňí. 2. Nro. Krwú Chrákat: v. Chrákať. 2. Nro. Krw wihadzowať: globos sanguinis vomere, das Blut brechen, vért okádni. Krw sa peňí: sanguis aestuat (fervet), das Blut wallt, for a' vér. Krw ťi ťeče: sanguinem mittis, sanguine manas: du blutest, tsurog a' véred. Krw mu z Nosa ťeče: sanguinem e naribus mittit, sanguine manat: die Nase blutet ihm, az orrából tsurog a' vére. Krw mu usla: profluvio sanguinis mortuus est, er hat sich zu Tode geblutet, vér-folyásban meg-hóltt. Gestli su Oči Krwú zaláté: si oculi sufunduntur cruore *Plin. H. N.* wenn die Augen mit Blut unterlaufen, ha vérmesek a' szemek. *Prov.* Bárbis Krwú zaplakal, newiprosís. Ťažko ge s Kameňa witlačiť Oleg: v. Kameň. 2) facultates, opes: Blut, das Geld, Vermögen: gazdagság, jószág, érték, vagyonság. *Syn.* Mohowitosť, Staťek. *Usus.* Krw obecneg Pokladnici: sanguis aerarii *Cic.* Ne-

Nekomu Krw ſt'áhnut Statki odebrat: sanguinem alicui detrahere, facultatibus spoliare hominem: eines Blut an ſich reißen, valaki keresményét (jószágát, véres verítékét) el-foglalni, magához venni. Nekoho áž do Krwi wicicat, o wſecko priweſt': sanguinem exsugere, bis aufs Blut ausſaugen, um alles bringen: valakit egész vérig ki-szopni, mindenböl kipusztítani, mindenektöl meg-fosztani. Až do Krwi, i. e. ukrutně: acerbe, bis aufs Blut, keservesen, keményen, kegyetlenûl, szorosan. 3) vita: das Leben: élet. *Syn.* Krk, Žiwot. *Usus.* Swogu Krw ſtawit, položit: vitam ponere sanguinem effundere (profundere, fundere) *Cic.* ſein Blut aufſetzen, életét fel (le) tenni. 4) nex, mors (violenta): gewaltſammer Tod: erőszakos halál. *Syn.* náſilna Smrt. *Usus.* Hanibalowa Krw: sanguis Hannibalis *Liv.* Na geho Krwe ſa wipowſtwím, pomſtwit ſa budem: rem sanguine illius ulciscar, vindicabo: mit ſeinem Blute will ichs rächen, az ö vérén töltöm-ki boszszúmat. Krwú zaplatit: poenas dare sanguine, mit ſeinem Blute abbüßen, halállal, fizetni. 5) vivacitas, vires, die Lebhaftigkeit, Kräfte: erö erösség. *Syn.* Čerſtwoſt', Sila, Wláda. *Usus.* Stratili ſme Krw, a Wláhu: amisimus succum et sanguinem *Cic.* Kterí eſce wſecku Krw magú: in quibus integer aevi sanguis *Virg.* Rečník (Razatel) oprawdiwu Krw tratil: orator verum sanguinem deperdebat *Cic.* Má Krw za Nechtami: est excitatus (vivax) generosus, audax): er hat Herz, er iſt tapfer: nagy (bátor) szivü. 6) naturalis succus: natürliche Feuchtigkeit, Saft: nedvesség, lév. *Syn.* Šťáwa. *Usus.* Zrnka oliwowé Krwú nacpané: baccas turgentes sanguine *Nemes.* Oel, olajt. Krw hrozenkowá: sanguis uvarum, Weinbeerenblut, szölö-vér. Hágu (Leſu) zelena Krw ucháďzá: viridis nemori sangui decedit *Manil.* Saft der Bäume verliert ſich: fonyadnak a' fák. 7) sanguis *Cic.* consanguinitas, cognatio: Blut Blutsverwandtſchaft, der Stamm, das Geſchlecht: vér, nemzetség, vér szerént-való rokonság (atyafiság.) *Syn.* Pokolení, Rod, Rodina. *Usus.* Koreň Krwi: autor (radix; communis stipes) sanguinis, Blutsſtamm, nemzetségünk törsöke. *Par. Páp.* Otcowſká Krw: paternus sanguis, das väterliche Blut, atyámról-való atyafisag. (rokonság.) S Krwi (z Rodu) wiſlí: degener sanguinis, aus dem Blute geſchlagen, el-fajúltt jo nemzetségétöl. Rodina po Materi ze záhorſkeg Krwi: cognatio materna Transalpini sanguinis *Cic.* Abi ſa Krw neſpogila (ſkrz Manželſtwí): ne sanguis societur *Liv.* damit das Blut durch das Heurathen unter einander nicht vermengt werde: hogy a' vér házasság által öszve ne keverdgyék. *Prov.* Krw není Woda. Welku ma Uctiwoſt Krw otcowſká á materinſká: magnam possidet religionem paternus maternusque sanguis *Cic.* non est aqua sanguis: die Blutsverwandtſchaft wird immer in Ehren gehalten; das Blut wird verehrt gut: a' vér nem véz; vér szerént-való atyafiság minden-

denkor nagy betsületben tartatik. 8) sanguis, sanguine coniunctus (iunctus) *Cic.* consanguineus: durch Blut verwandt, Blutsverwandter: vér szerént való rokon (atyafi) *Syn.* krwní Prátel. 9) unus e posteris, nepos, proles, is, f. *Virg.* Blut, Abkömmling, Nachkomme, Enkel, das Kind, die Kinder, Nachkommenschaft: rokon, unoka, gyermek. *Syn.* Potomek, Wnuk, Děka, Syn, Céra. *Usus.* Krw moga: sanguis meus *Virg.* mein Kind, az én gyermekem. Ge Twoga Krw (Céra): est sanguis tuus (filia tua) *Tibull.* Králowská Krw (Céra): sanguis regius *Horat.* königliche Prinzessin, király leánya. 10) homo, Mensch: Blut. ember. *Syn.* Člowek. *Usus.* Mladá Krw: adolescens, iuvenis: junges Blut, ein junger Mensch: fiatal ember, ifjú. 11) Tělo, a Krw: *a*) cupiditates humanae. Fleisch und Blut, menschliche Begierden: emberi kivánságok. b) vires naturales hominis, natürliche Kräfte, emberi természet' ereje. c) natura humana, menschliche Natur, emberi természet. *Syn.* Přírodnosť člowečá.

krwácagící, á, é, *part. praes.* ex krwácať: sanguinans, sanguine manans: blutend, von Blute fließend: vérrel folyó. Krawacagícá (Mesáčné magícá) Žena: femina sanguinans (cui menses fluunt) *Tertull.* die monatliche Reinigung habendes Weibsbild, havi-kórságos aszszony. v. Mesáčné, mesáční.

krwácaní, á, é, *p. c.* cruentatus, a, um: mit Blute besprützt, blutig gemacht: véresítetett, vérbe keverti. *Syn.* krwawení. *boh.* krwácení.

Krwácáňí, á, n. sanguinis missio (manatio, profluvium), sanguinatio *Coel. Aur.* nis, f. das Bluten, Blutschweißen: vér-botsátás, vérezés, vér-folyás. *Syn.* Krwotok, Krwi Tečeňí, Krwaweňí, *boh.* Krwáceňí. 2) cruentatio *Tertull.* Blutigmachung, Besprengung (Besprützung) mit Blute: véresítés, vérbe-keverés. *Syn.* Krwaweňí, Pokrwawení, Zakrwaweňí.

krwácať, al, ám, V. I. *imp.* krwac: sanguinem mittere sanguine manare sanguinare (-no) *Quintil. Decl.* bluten, von Blute fließen, Blut von sich fließen lassen, Blut schweißen: vért botsátani, vérrel folyni vérem foly (húll). *Syn.* krwawet, Krw mi teče, *boh.* krwáceti, krwawiti 2) cruentare (-to avi, atum), sanguine inspergere: blutig machen, mit Blute besprützen (besprengen): véresíteni (tem), vérezni (zem), vérbe-keverni (-rem). *Syn.* krwawit, pokrwawit, zakrwawit, *boh.* krwáceti. *Usus.* hrízeňím ňečo krwácat: cruentare aliquid morsu, mit Beißen etwas blutig machen, marással valakit vérbe keverni. Lúki, Role krwácať: cruentare prata, arva: die Wiesen, Feldern blutig machen: vérrel festeni a' mezöt, szántóföldeket. Ruki krwácať: cruentare manus sanguine *Nep.* 3) contaminare, polluere, cruentare *Lucret.* beflecken, meg (bé) motskolni, fertöztetni. *Syn.* zanečisťiť, zanečisťowať. Meč krwácať: cruentare gladium *Cic.* 4) offendere, cruentare: verletzen, bántani, sérteni. *Syn.* obrá-

obrážak. *Usus.* Tato Reč te=ba krwácá: haec te cruentat oratio *Cic.* 5.) cruentare *Senec.* rubro colore tingere: roth färben, veresre (vérrel) festeni. *Syn.* na čerweno farbit. 6) sanguinare *Apul.* sanguinei coloris esse: blutfarbig seyn: vér-színünek lenni. *Syn.* krwaweg Farbi bit. *II. rec.* krwácak sa: cruentare se, sich blutig machen: véresíteni (vérezni, vérbe keverni) magát. *Syn.* krwawit sa. *Usus.* Zamordowáňím ňekoho krwácak sa: cruentare se caede alicuius, sich mit Jemandes Blute beflecken, valaki vérében léledzem. Hríchem sa krwácak: cruentare se scelere, sich mit der Sünde beflecken, vétekbe keverni magát.

† krwácení, á, é, *p. c.* v. krwácaní.

† Krwáceňí, n. v. Krwácáňí.

† krwáceti, el, ím, v. krwácak.

krwawe *adv.* cruente *Justin.* cruenter *Apul.* cruentius *Senec.* cruentissime *Oros.* sanguinee, sanguinolente: blutig, mit Blutvergießen, auf blutige Art: véresen, vér-ontással. *boh.* krwawe. 2) cruente *Justin.* crudeliter, cruentius *Flor. Senec.* grausam, kegyetlenül. *Syn.* ukrutňe.

krwawení, á, é, *p. c.* v. krwácaní.

Krwaweňí, á, n. v. Krwácáňí. per 2. Nros.

krwawek, wel, wím V. I. *imp.* krwaw: v. krwácat 1. Nro.

krwawí, á, é, *adj.* sanguineus, a, um: aus Blut bestehend, vérből álló, véres. *Syn.* s Krwi. *Usus.* Krwawí Déšš: sanguineus imber *Cic.* der Blutregen, vér-eső. Krwawé Kropage: sanguineae guttae *Ovid.* Bluttröpfen, vér tseppek. Krwawé Slzi: sanguineae lacrymae Blutthränen, vér-könyvek, vér-köny hullatások. 2) sanguineus, sanguinolentus, sanguilentus *Scrib. Larg.* sanguine tinctus, cruentus, cruentatus: blutig, voll Blut: z. B. Hände, Messer; mit Blutvergießen verbunden, z. B. Schlacht: véres, vérben kevertt (mártott), vérrel festett, vér-ontó vérontással-való. Krwawí Hňew: cruenta ira *Horat.* Krwawá Bitka: cruenta pugna, blutige Schlacht, véres ütközet. Krwawá Farba: sanguinolentus color *Ovid.* Krwawá Rozbrog: sanguinolenta seditio *Varr.* Krwawá Litera (Známka): sanguinolenta litera, blutiger Buchstaben, vérrel írott betü. Krwawá Hlawa: sanguineum caput *Ovid.* Krwawá Rana: vulnus, die Wunde, seb. Krwawá Ruka: sanguinea manus *Ovid.* Krwawá Zbrog: cruenta arma, blutige Waren, véres fegyverek. Krwawá Zwada: sanguinea rixa *Horat.* blutiger Zank, vér ontó veszekedés. Krwawé Rozišťi, Ozbígáňí: cruenta spolia, blutige Beuten, véres nyereségek. Krwawé Mozole: sanguineus sudor, Blutschweißen, véres veríték. Krwawé Prsa: sanguinolenta pectora *Ovid.* Krwawé Tela: cruenta cadavera, blutige Körpern, véres hóltt testek. Krwawegší et krwawší: cruentior *Cels.* Deň nagkrwawegší (wawší): dies cruentissimus *Vellej.* 3) sanguinarius, sanguinolentus, crudelis: blutbegierig, blutgierig, blutig, am Blute sich ergötzend, grausam: kegyetlen, vér szomjúhozó, ha-

halálos. *Syn.* ukrutní, krmižižňiwí. *Usus.* Krwawí Ortel: sanguinaria sententia *Plin. Ep.* bluthiger Urtheil, halálos szententzia. Krwawé Úsudki (Orteli): cruentae sententiae *Ascon.* Krwawá Mládež: sanguinaria iuventus *Cic.* Achil we Wogne Krwawſí: Achilles cruentior bello *Ovid.* Krwawí Smrtonoſ: sanguineus Mars *Ovid.* Krwawé Úroki (Intereſi): sanguinolentae centesimae *Senec.* harte Intereſſen, die das Blut der Armen ausſaugen: kegyetlen (mód nélkül-való) interesek. 4) sanguineus, cruentus *Ovid.* sanguinei coloris: blutfarbig, roth: vérszinü, veres. *Syn.* čerwení. *Usus.* Krwawá Odew: sanguineum sagulum *Sil.* Krwawá wínowá Farba: sanguineus color vini *Plin. H. N.* Krwawá Šťáwa Zelini: sanguineus succus herbae *Ibid.* 5) sanguinolentus, laesivus, offensivus: angreifend, ſtreitend, verletzend, beleidigend: véres, búsitó, fel-inditó, megbántó. Krwawí Liſt. sanguinolenta litera *Ovid.* beleidigender Brief, mardosó levél.

krwawit, il, ím V. I. *imp.* krwaw: v. krwáčať 2 Nro. *II. rec.* krwawiť ſa: v. krwáčať ſa.

† krwawiti (krwawit), il, im, v. krwáčat 1 Nro.

krwawňe *adv.* cruente, cruentatorie, cruentando: blutig machend, auf blutige Art, blutig: véresen, véresítve, vérezve, vért-ontva. *Syn.* krwawe.

krwawní, á, é, *adj.* cruentus, cruentatorius, a, um, cruentans, tis: blutig machend, Blut ausgießend, blutig: véres, veresitö, vérezö, vér-ontó. *Syn.* krwawí.

Krwawňica, i, f. v. Krwawňík 2 Nro.

Krwawňík, u, m. Zelina: *a*) Wetſí: chelidonium *Linn.* i, n. chelidonia *Plin. H. N.* ae, f. chelidonia maior herba sanguinalis *Cels.* herba sanguinaria *Colum.* das große Schellkraut, vére-hulló fü, tzinadonia, *boh.* Čelidon, *b*) menſí: chelidonia minor *Plin. H. N.* chelidonium minus, Ranunculus ficaria Linn. Feigwarzenkraut kleineres Schellkraut füge levelü fü. Arannyal versengö *Aliud est.* Bederňík et Laſtowičník 2) ſ Krwú nadátá Hurka: sanguiculus, i, m. *Plin. H. N.* botulus (botellus) cruore farctus (fartus, repletus, distentus): die Blutwurſt: véres hurka. *Syn.* Krwawňica, Krwňica, Krwné (Krwú nadaté, a nacpané) Gelito neb Črewo, *boh.* Krewňice. 3) venter faliscus *Varr.* apexabo, onis, m. *Varr.* mit Blut eingefüllte Magenwurſt, Preſwurſt: öreg véres hurka, gömbötz. *Syn.* Krwú nadátí Ugec neb Bachor.

krwawňíkowí, á, é, *adj.* Koreň: *a*) radix chelidonii, Schellwurz: Blutwurz: vére-hulló gyökér. *b*) radix Ranunculificariae kleiner Schellwurz:

Krwiſko, a, n. *contemt. et exagger* ex Krw.

Krwiſprz, u, m. v. seq.

Krwiſprzňení, á, n. incestus, us, m. incestum, i, n. *Cic.* die Blutſchande, Blutſchändung: rokonsággal-való paráznaság. *Syn.* Krwiſprz, Krwi Sprzňení. *Usus.* Krwiſprzňe-

ní

ňí spáchať, Krw sprzňiť: incestare *Plaut.* incestum committere (perpetrare): Blutschande begehen, Blut schänden: atyafiával paráználkodni, paráznaságot elkövetni.

Krwisprzňič, a, m. incestuosus, incestus, i, m. Blutschänder, atyafiával paráználkodó. *Syn.* Krwisprznikel, Krwisprzňiwec.

Krwisprzňica, i, f. incesta (incestuosa) *fem.* Blutschänderinn atyafiával. paráználkodóné.

krwisprzňičin, a, e, *adj. poss.* ex praec.

krwisprzňičow, a, e, *adj. poss.* ex krwisprzňič.

Krwisprzňítel, a, m. v. Krwisprzňič.

krwisprzňitelow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

krwisprzňiwcow, a, e, *adj. poss.* ex Krwisprzňiwec.

krwisprzňiwe *adv.* inceste *Cic.* incestius *Arnob.* incestuose: blutschänderisch, atyafiával-való paráznáúl, rokonsággal paráználkodva.

Krwísprzňiwec, wca, m. v. Krwisprzňič.

krwisprzňiwí, á, é, *adj.* incestificus *Senec.* incestus *Cic.* incestuosus *Val. Max.* a, um: blutschänderisch, atyafiával-paráználkodó, a' ki vér szerént-való attyafiával paráználkodik.

krwižížňiwe *adv.* sanguinarie, sanguinem sitiendo: blutdürstig, blutbegierig, blutgierig: szomjúhozva a' vért, kegyetlenül. *Syn.* krwawe.

krwižížňiwí, á, é, *adj.* sanguinarius *Cic. Plin. Ep.* sanguinolentus, a, um; sanguinem sitiens, sanguinis appetens (sitiens), tis: blutdürstig, blutgierig, grausam: vér-szomjúhozó, vér-szopó, kegyetlen. *Syn.* krwawí. *Usus.* Člowek krwižížňiwí, k Mordu Stuhého hotowí: plenus sanguinis (sanguinarius) homo, ad caedem imminens: blutdürstiger (zum Blutvergießen bereiteter) Mensch, vér szopó (vér szomjúhozó, a' vér ontásra kész) ember.

krwnatí, á, é, *adj.* plethoricus, sanguineus, sanguinolentus *Ovid.* sanguilentus *Scrib. Larg.* sanguinosus *Coel. Aur.* sanguine (sanguinis) abundans, sanguinis plenus, a, um: blutreich, voll blütig, blutvoll, blutig: véres, vérrel tellyes (bövelkedö). *Syn.* krwní, *boh.* krewnatí, krewní.

Krwnatosť i, f. plethora, sanguinolentia, ae, f. copia (abundantia) sanguinis: Vollblütigkeit: véresség, vérrel-való bövelkedés. *boh.* Krewnatost.

krwní, á, é, *adj.* sanguineus, a, um: blutroth, vér-színü, véres. *boh.* krewní. *Usus.* Krwná Farba: color sanguineus, Blutfarbe, blutrothe Farbe: vér-szín, vér-színü festék. Krwní, Kameň, v. Kameň. 2) v. krwnatí.

krwňí, á, é, *adj.* sanguinarius *Colum.* a, um; sanguinalis, e, *Cels.* sanguinem adtinens: das Blut betreffend, dahin gehörig: véres, vért illetö, vérhez-való, vér szerént-való. *boh.* krewňí *Usus.* Krwňí Pisar: laterculensis, scriba iudicialis: Gerichtsschreiber, itéleti iró deák. Krwňí Prátel: *a*) po Materi, po Praslici: consanguineus, cognatus, propinquus *Cic.* sanguine coniunctus (iunctus) *Cels.* post matrem: durch Blut verwandt, Blutsfreund, Bluts-

Blutsverwandter, der Mutter oder der Spindel nach: vér szerént-való rokon, atyafi, rokonság, vér szerént-való, anyámról-való atyafi. *b*) po Otcowi, po Meći: agnatus (adnatus), i, m. *Cic. Plaut.* ein Verwandter, Anverwandter von väterlicher Seite Blutsfreund vom Vater oder von dem Schwerdte her: atyámról való atyafi: Náš krwňi Prátel: consanguineus noster, unser Verwandter, a' mi atyánk-fia. Blízkí (zblízka) Krwňí Prátel: propinquus consanguinitate, von der Nähe ein Verwandter, közel-való atyafiú *Par. Páp.* Krwňá Prátelka (kiňa): consanguinea, cognata, agnata (adnata), propinqua: eine Verwandte, testvér, testvérem, hugom néném. Nekomu Krwňím Prátelem biť: coniungi sanguine alicui, adtingere aliquem sanguine *Plin. Ep.* verwandt seyn mit Jemanden, rokonának lenni valakinek. Krwňé Prátelstwí: v. Krwnosť. Krwňá Žila: vena, ae, f. Blutader, véres ér.

Krwňica, i, f. v. Krwawňík 2. Nro.

Krwnosť, i, f. consanguinitas *Ovid.* propinquitas, tis, f. cognatio, nis, f. cognatus sanguis *Virg.* Verwandtschaft, Anverwandtschaft: Blutsfreundschaft; vér szerént-való rokonság, atyafiság, atyafiúság *Par. Páp. Syn.* Krwňé Prátelstwí, Pokrwnosť', *boh.* Krewnosť.

krwotoční, á, é, *adj.* haemorrhoicus, a, um; haemorrhoide (profluvio sanguinis) laborans, tis: Blutflüßig, der einen Blutfluß hat: vér-korságos, vér-folyásban szenvedő. *Syn.* krwotok (zlatu Žilu) magicí, zlatožilní 2) narium profluvio laborans, naseblutflüßig, den Naseblutfluß habend, orrból-való vér-folyásban szenvedő. 3) dysentericus *Plin. H. N.* torminosus *Cic.* mit der Dysenterie beschwert, vér-has, kinn a' vér-has vagyon, vér-hasban feküvő. — Krwotočním Wíno piť sa dáwá: dysentericos curant poto vino, mit der Dysenterie beschwerten Leuten giebt man einen Wein, a' vér-hasban feküvőknek bort adnak innya *Par. Páp.* 4) dysentericus *Pallad.* torminalis, e: die Dysenterie betreffend, vér-hasi. vér-hast illető. 5) dysenterialis, torminalis: Dysenterie verursachend: vérhasi, vér-hast tsináló, vér-has szerző.

Krwotok, u, m. zlatožilní, i. e. Krwi Tečeňí zlateg Žili: haemorrhois, idis, f. haemorrhoides, dum, f. pl. haemorrhagia, ae, f. profluvium sanguinis: Blutfluß der goldenen Ader, das Bluten: vér-folyás, vér-korság, vég-hurkán-való süly, sülyös erek. 2) nosní, i. e. Krwi Tečeňí z Nosa: narium profluvium, das Nasenbluten, Bluten der Nase, der Nase Blutfluß: orrból-való vér follyás. 3) dysenteria, ae, f. *Plin. H. N.* tormina, num, n. pl. *Cic.* Dysenterie, vér-has *Syn.* Cerwenka.

† Ksaft, u, m. v. Poručeňí.

† Ksaftowáňí, n. v. Poručáňí 1. Nro.

† ksaftowati, owal, ugi (u), v. poručať 1 Nro.

† ksaftowní, *adj. omn. gen.* v. poruční.

† Ksaftowňík, a, m. v. Poručňík.

† ksa-

† Ksaftugící, cího, m. v. Poručitel.
† Kstalt, u, m. v. Krása. 2) v. Postawa.
† kstaltowní, á, é, *adj.* v. krásní.
† Kstice, f. v. Sčica.
† kterak *adv.* v. gak (*adv.*) 1. Nro.
kterí, á, é, *adj.* qui, quae, quod: welcher, welche, welches; der die, das: ki, kitsoda. *boh.* an, genž. *Usus.* Kterí ze dwoch? uter? welcher unter beiden? mellyik a' kettöközül? Medzi kterím i ga sem nebol nagposledňegší (nagmenší): quorum pars magna fui *Virg.* unter welchen bin ich nicht der letzte gewesen, mellyek között nem utólsó vóltam.
† kteríkoli, ákoli, ékoli, *adj.* v. seq.
kteríkolwek, ákolwek, ékolwek, *adj.* quicunque (quiscunque), quaecunque, quodcunque; quisquis, quaeque, quod quod: wer immer: welcher nur: akár ki, akár kitsoda akár mellyik. *boh.* kteríkoli. *Usus.* Kteríkolwek ze dwoch: utervis, utercunque: wer immer, unter beiden, akár mellyik a' kettö közül.
kteríši, áši, éši, *adj.* aliquis, aliqua aliquod; quispiam, quaepiam, quodpiam; nonnemo, nonnullus, a, um; jemand, etwelcher: valaki, valamellyik. *Syn.* ňekdo, wolakdo, wolakterí, wolakteríši. *Usus.* Chibabi (Gestližebi len) kteríši dobrí Prátel na mňa spomenul: nisi quis me amicus respiciat, wenn nur nicht ein guter Freund sich meiner annimmt (erinnert), ha tsak valami jó barátom nem segít, reám nem teként.
kteríž, kteráž, kteréž, *adj.* v. kterí.
kterižе, kteráže, kteréže, *adj.* idem.
kterižto, ážto, éžto, *adj.* idem.
ku, *praep.* v. K.
† Kuba, i, m. v. Kubo.
* Kubeba, i, f. *Plur. Nom.* Kubebi, *gen.* Kubeb: v. Cibéba.
† Kubéna, i, f. v. Kurwa, Prišpanka, Súložňica.
† Kubénář, e, m. v. Kurwáč, Prišpan, Súložňik.
† Kub'enářstwí, n. v. Kurwárstwí, Prišpanstwí, Súložňictwí.
† kub'enářů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kurwáčow, prišpanow, súložňíkow.
† Kub'eňení, n. v. Kurweňí, Prišpáňí, Súložeňí.
† kub'eňin, a, o, *adj. poss.* v. kurwin, prišpančin, súložňiččin.
† kub'eňiti, il, ím, v. kurwik, prišpat, súložit.
† Kub'eňiwáňí, n. v. Prišpáwáňí, Súložíwáňí.
† kub'eňiwati, al, ám, v. prišpáwat, súložíwat.
Kubíček, čka, m. dem. ex seq. v. Gakubček.
Kubík, a, m. *dem. apud plebeios*, Jacobellus, i, m. der kleine (junge) Jäckel, Jakabka, kis Jakab. v. Gakubek. 2) Pták: v. Krkawec. 3) *boh.* v. Kubo 2 Nro.
Kubo, a, m. *apud plebeios*, Jacobus i, m. Jäckel, Jakab. *boh.* Kuba, v. Gakub. *Usus.* Pod Kubo do Fogta (k Richtárowi) v. Fogt. 2) nequam homo, bipedum nequissimus, nebulo: ein rechter Kerl, semmire kellö (galád, rosz, hitván) ember. *Syn.* Pšiško, Jurwal, *boh.* Kubík. *Usus.* Ge welkí Kubo: est valde nequam homo, nequissimus: das ist ein rechter Kerl, nagy Kubo ö. *Prov.* Ňekedi i Kubo do=

dobre mluwí: saepe etiam est olitor opportuna locutus, ein schlechter (geringer) Mensch kann auch zuweilen Rath mittheilen, némellykor a' bolond-is okossat mond.

† Kučenel, u, m. v. Škarlát.

Kučeňina, i, f. v. Klčeňina.

Kučera, i, f. cincinnus, i, m. *Cic.* gekräuseltes Haar, Haarlocke, Locke, Haarlocke, krauses Haar: fodor (fodorított) haj, haj-fürt. *Syn.* kučerawí Wlas, *vulg.* Bukla, Wukla, *boh.* Kadeř, Kučeru: *Plur. Nom.* Kučeri, *gen.* Kučer: v. kučerawé Wlasi *sub.* kučerawí.

Kučera, i, m. v. Kučerawec.

kučerawe *adv.* crispe, cincinnate: kraus, fodorva, fodorítva. *boh.* kadeřaw'e.

Kučerawec, wca, m. crispus homo *Ter.* crispatus, cincinnatus, i, m. ein kraushäriger (krause Haarehabender) Mensch, der Krauskopf: fodor (fodorított) hajú. *Syn.* Kučera, Kučeráwek, kučerawí Člowek, kučerawowlasí, *boh.* Kadeřáwek. 2) cincinnator, crispator, is, m. der Kräusler, haj-fodorító.

Kučeráwek, wka, m. crispulus, i, m. *Senec.* das Krausköpfchen, fodor hajútska.

kučerawení, á, é, *p. c.* calamistratus, cincinnatus *Cic.* crispatus, a, um: gekräuselt (mit dem Brenneisen) gekräuselte Haarlocke habend: fodorittatott, fodorított, vassal megégettetett. *Syn.* kučerení, pripalowaní, *boh.* kadeřawení, kadeření. *Usus.* Kučerawňíkem Kučerawené (Železkem pripalowané) Wlasi: calamistrata coma *Cic.* calamistris inusta caesaries: mit dem Brenneisen gekräuselte Haare, fodorító vassal égetett haj.

Kučerawení Tanečňík: calamistratus saltator *Cic.* gekräuselter Tänzer, fodorított hajú tántzos.

Kučeraweňí, á, n. calamistratio, cincinnatio, crispatio, nis, f. Kräuselung, das Kräuseln: fodorítás, vassal-való égetés. *Syn.* Kučereňí, *boh.* Kadeřaweňí, Kadeřeňí. 2) crispatio, crispescentia, ae, f. das Krauswerden, fodorodás. *boh.* Kadeřaweňí.

kučerawet, wel, wím V. I. *imp.* raw: crispari, crispum fieri, crispescere: kraus werden, fodorodni. *Syn.* kučeriť sa, *boh.* kadeřaweti.

kučerawí, á, é, *adj.* crispus, a, um *Plaut. Plin. H. N.* kraus, z. B. Haar, Kohl: fodor, fodros. *boh.* kadeřawí. *Usus.* Kučerawá Kapusta: v. Kapusta. Kučerawé Wlasi, Kučeri: crispi capilli, krause Haare, fodor haj. Kučerawegší: crispior *Plin. H. N.* Nagkučerawegší List: folium crispissimum *Colum. Prov.* Kučerawé Wlasi, kučerawé Zmisli: crispi capilli, crispi (intorti) sensus: krause Haare, krauser Sinn: fodor haj, fodor (furtsa) elme. 2) crispus, crispos capillos habens: kraushärig, krausköpfig, krause Haare habend: fodor hajú. *Syn.* kučerawowlasí, kučerawé Wlasi magící. *Usus.* Kučerawí Člowek: v. Kučerawec 1. Nro.

kučerawiť, il, ím V. I. *imp.* raw: calamistrare, cincinnare, crispare *Plin. H. N.* crispicare (-co avi) *Gell.* crispum reddere: kräuseln, kraus machen, z. B. die Haare fodorítani, vassal égetni. *Syn.* kučeriť, pripalowať, *boh.* kadeřawiti, kadeřiti. *II. rec.* kučerawiť sa: v. kučerawet.

kučerawní á, é, *adj.* crispationi serviens, zum Kräuseln dienlich (dienend), fodorításhoz való. *Syn.* kučerní. *Usus.* Kučerawné Železko: v. seq.

Kučerawník, u, m. calamister, *vel* calamistrus, i, m. *et* calamistrum, i, n. *Cic.* das Kräuseleisen, Brenneisen Werkzeug die Haare zu kräuseln. fodorító (égető) vas. *Syn.* Kučerník: kučerawné (pripalowacé) Železko, *boh.* Kaderawník.

Kučerawosť, i, f. crispitudo, inis, f. *Arnob.* das krause Wesen, fodor állapot, fodrosság.

kučerení, á, é, *p. c.* v. kučerawení.

Kučerení, á, n. v. Kučerawení,

Kučeri, *gen.* Kučer, *f. plur.* v. Kučera.

kučerit, il, ím V. I. *imp.* čer: v. kučerawit. *II. rec.* kučerit sa: v. kučerawet.

Kučerka, i, f. *dem.* cincinnulus, i, m. *Varr.* das Haarlöckchen, fodor hajatska. *vulg.* Buklička, Wuklička. 2) i. e. kučerawá Ženská: crispa femina, kraushäriges Frauenzimmer (Weibsbild), fodorné, fodor hajú személy.

kučerní, á, é, *adj.* v. kučerawní.

Kučerník, u, m. v. Kučerawník.

Kuch, u, m fraces *gen.* fracium, *dat.* fracibus, f. plur. *Cato, Colum. Plin. H. N.* placenta fracium: der Oelkuchen, Trester aus dem gepreßten Oele, die Oeltrestern, Oeldrüsen: szak olaj sepreje (seprölékje, allya, gazza) *Par. Páp. Syn.* Kuchno. *Aliud est* olegowé Lušcini seu Mláto.

† kuchaní, á, é, *p. c.* v. pitwaní.

† Kuchání, n. v. Pitwání, Pistwání.

Kuchar, a, m. coquus (cocus) *Varr.* magyrus *Plin. H. N.* i, m. der Koch, szakáts. *Syn.* Warič, *boh.* Kuchař. *Usus.* Lodní (hagowní) Kuchar: focarius *Pandect.* coquus navalis: Schiffkoch, Koch im Schiffe: hajó szakáts. Prední Kuchar: v. Kuchmagster. Wogenskí Kuchar: lixa, ae, m. *Liv.* Kriegskoch, Koch im Kriege (Felde): Katona (tábori) szakáts, a' táborban főző *Prov.* Mnoho Kucharow Polewku presolí. Kde mnoho Opichačow, tu (tam) zle Oheň horí. Medzi mnohými Babami i Děťa sa stratí: v. Baba 3 Nro.

† Kuchař, e, *m.* idem.

Kucharčení, á, n. coquinatio, officium coquae: das Köchinnseyn, szakátsnéskodás.

kucharčin, a, e, *adj. poss.* coquae, der Köchinn gehörig, szakátsnéé.

† kuchařčin, a, o, *adj. poss.* idem.

kucharčit, il, ím V. I. *imp.* arči: coquinare (-no, avi) *Plaut.* coquam agere (esse): eine Köchinn seyn, szakátsnéskodni, szakátsnénak lenni.

Kucharení, á, n. coquinatio, officium coqui: das Kochseyn, szakátskodás.

Kucharíček, čka, m. *dem.* ex Kucharík.

Kucharička, i, f. *dem.* ex Kucharka.

† Kuchařička, i, f. idem.

Kucharík, a, m. *dem.* magiriscium, i, *Plin. H. N.* coquulus (coculus), i, m. ein kleiner Koch, szakátska, kis szakáts.

kucharit, il, ím V. I. *imp.* ar. coquinare *Plaut.* coquum agere

re (esse), coquere: ein Koch seyn, kochen, das Essen kochen: szakátskodni. *Syn.* Kuchařem bit, warit.
† kuchařiti, il, ím, idem.
Kucharka, i, f. coqua (coca) *Plaut.* focaria, ae, f. die Köchinn, szakátsné. *Syn.* Waričkа: *boh.* Kuchařka. *Usus.* Predňá Kucharka: v. Kuchmagsterka. Stará (očadená, učadená, učadnutá) Kucharka: vetula culinaria, rostige (alte) Köchinn, öreg szakátsné.
† Kuchařka, i, f. idem.
kucharow, a, e, *adj. poss.* coqui (coci), magiri: dem Koche gehörig, szakátsé. *Syn.* waričow, *boh.* kuchařů et ůw.
Kucharowáňí, á, n. v. Kuchareňí.
kucharowat, rowal, rugem, *freq.* ex kucharit.
kucharsky *adv.* more coquorum (cocorum), coquinarie, coquinatorie, coquine: köchisch, kochkünstlich, nach der Art der Kochkunst: szakáts módon, szakáts mesterség szerént. *Syn.* pokucharsky.
kucharsky, á, é, *adj.* coquinarius *Plin. H. N.* coquinatorius (cocinat.) *Pandect.* coquinus *Plaut.* a, um, coquos *vel* artem coquinariam adtinens: die Köche oder das Kochen oder die Kochkunst betreffend, zum Kochen gehörig: szakátsi, szakátsokat *vagy* szakáts-mesterséget illető, a' szerént való. *Usus.* Kucharská Ližica: v. Openowačka, Warecha. Kucharskými (i. e. sladkými) Slowmi: verbis coquinariis (i. e. mollibus, blandis, ac duloibus) *Aristoph.*
† kuchařský, á, é, *adj.* idem.
Kucharstwí, á, n. coquina, ae, f. *Apul.* ars coquinaria (coquendi): die Kochkunst, szakátsság, szakáts-mesterség. *Syn.* kucharské Umeňí.
† Kuchařstwí, n. idem.
† kuchařů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kucharow.
† kuchati, al, ám, v. pitwat, pistwat.
† Kucháwáňí, n. v. Pitwáwáňí.
† kucháwat, al, ám, v. pitwáwat.
Kucheňečko, a, n. *dem.* ex seq.
Kuchenko, a, n. *dem.* ex Kuchno.
Kuchiňa, i, f. culina *Cic.* coquina *Arnob.* ae, f. die Küche (Kuchel), der Ort, wo gekocht wird: konyha, kohnya. *boh.* Kuchiňe. *Usus.* Obecná Kuchiňa: ganea, communis culina: eine gemeine Küche, köz (közönséges) konyha. *Prov.* Tó nič nedonáša do Kuchiňe (nič neosoží): quid ad Mercurium? Hoc nihil ad culinam infert: das trägt nichts ein: ez semmit nem hoz a' konyhára *Par. Páp.* Kuchiňa mu stidňe. Ctladnu (studenu, prázdnu) ma Kuchiňu: annonae difficultate premitur (laborat), es gebricht ihm an der Speise, am Getreide: üres (hideg) a' konyhája. Čo sa do Kuchiňe dáwá, to sa s ňeg widáwá: quod ad culinam datur (infertur), hoc ex illa promitur (effertur): was man in die Küche giebt, das kriegt man zurück: a' mit ád az ember a' konyhába, azzal telik torka.
† Kuchiňe, f. idem.
Kuchinečka, i, f. *dem.* ex seq.
Kuchinka (Kuchiňka), i, f. *dem.* culinula, ae, f. das Küchlein, kleine Küche: Konyhátska, kis (kitsiny keskeny) konyha.
Kuchinská (Kuchiňská) sreg, f. ancilla culinaria (focaria),

Küchenmagd, konyha-szolgáló. *Syn.* kuchinská Déwka.

kuchinsti (kuchiński) *adv.* culinarie, culinariter, vulgariter: küchisch, küchenmäßig (kuchelmäßig): konyháúl, konyháson, közönséges módon, parasztóson. *Syn.* obecńe, pokuchinski.

kuchinskí (kuchińskí), *á*, *é*, *adj.* culinaris, e; culinarius, a, um: zur Küche gehörig, konyhai, konyhás, konyhához való. *Usus.* Kuchinskí Hák: v. Kutač. Kuchinskí Kád: supellex (vasa) culinaria, das Küchengeräth, die Küchengeräthe: konyha-edény. Kuchinská Nádoba: coculum, i, n. *Cato.* vas (instrumentum) culinarium: Kuchengeschirr, Kuchgeschir: konyha-eszköz.

Kuchinsko, *a*, n. *contemt. et exaggerat.* ex Kuchińa.

Kuchmagster, stra, m. archicoquus, archimagirus; coquinae (culinae) praefectus: Kuchenmeister, Erzkoch: fö-szakáts, konyha-mester. *Syn.* predńí Kuchar. *boh.* Kuchmistr.

kuchmagsterčin, *a*, *e*, *adj. poss.* ex seq.

Kuchmagsterka, i, f. archicoqua, archimagira, coquinae (culinae) praefecta: Kuchenmeisterinn, Erzköchinn: fö-szakátsné, konyha-mesterné. *Syn.* predńá Kucharka, *boh.* Kuchmistrka.

kuchmagstrow, *a*, *e*, *adj. poss.* ex kuchmagster.

Kuchno, *a*, n. v. Kuch.

kuchnowí, *á*, *é*, *adj.* v. seq.

kuchowí, *á*, *é*, *adj.* e fracibus, fracinus, a, um: aus (von) dem Oelkuchen, szakos, olaj-seprös, olaj-seprölékböl való. *Syn.* kuchnowí. *Usus.* Kuchowí Oleg: oleum fracinum, Tröstleröl, szak-olaj, seprölékes olaj.

Kuchta, i, m. v. Kuchťík.

Kuchtač, *a*, m. idem. 2) v. Kutač.

Kuchťeńí, *á*, n. v. Kuchťictwí. 2) v. Klochťeńí.

Kuchťíček, čka, m. *dem.* ex Kuchťík.

Kuchťictwí, *á*, n. lixatus, us, m. tyrocinium coquinarium: die Kochjungschaft, der Stand (die Stelle) eines Kochjunges: kuktaság, szakáts-inasság. *Syn.* Kuchťeńí, Kuchťikowáńí, Kuchtowáńí. 2) ministerium (servitium) culinarium, die Küchenbedinterei, Küchenknechtschaft, Kuchelknechtschaft: konyhában-való szolgálat. Kuchinská Služba, Kuchinské Posluhowáńí.

Kuchťík, *a*, m. lixa, ae, m. *Liv.* puer coquinarius, tyro artis coquinariae: Kochjunge, Küchenjunge: kukta, szakátsinás. *Syn.* Kuchta, Kuchtač, Kucharskí Učeń. 2) culinarius (*scil.* servus), i, m. *Scrib. Larg.* focarius, mediastinus, minister culinarius, cinerarius *Varr. Catull.* ciniflo, onis, m. *Horat.* Küchenbedienter, Küchenknecht, Kuchelknecht, Hausknecht: konyha-szolga, tüz-rakó, tüzzel bánó szolga. *Syn.* Kúchinskí Sluha (Pacholek, Posluhowńík.)

Kuchťikowáńí, *á*, n. v. Kuchťictwí.

kuchťikowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: v. seq.

kuchťiť, il, im V. I. *imp.* kuchťi: puerum (tyronem) coquinarium esse, agere: ein Kochjunge (Küchenjunge) seyn, kuktálkodni, szakáts-inaskodni. 2) ministrum culinarium agere (esse), ein Küchenbedienter seyn, konyhában szolgálni. 3) v. klochťiť.

Kuch-

Kuchtowání, á, n. v. Kuchtic- twí.
kuchtowáť, towal, tugem V. I. *imp.*. tug: v. kuchtiť.
* Kučírowání, á, n. v. Kočisowání.
* kučírowať rowal, rugem V. I.*imp.* rug: v. kočisowáť.
* Kučírowáwání, n. v. Kočisowáwání.
* kučírowáwať, al, ám, v. kočisowáwať.
Kuckání, á, n. v. Kaslání. 2) v. Dáwení 4. Nro.
kuckať, al, ám V. I. *imp.* ag: v. kaslať. 2) v. dáwiť sa 2. Nro.
Kuckáwání, á n. *Nom. Verb.* ex seq.
kuckáwať, al, ám, *freq.* ex kuckať: v. kasláwať. 2) v. dáwíwať sa.
kuckawe *adv.* v. kaslawe. 2) v. dáwiwe.
Kuckawec, wca, m. v. Kaslawec. 2) v. Dáwič.
kuckawí, á, é, *adj.* v. kaslawí. 2) v. dáwiwí.
Kuckawosť, i, f. v. Káslawosť. 2) v. Dawiwosť.
Kučma, i, f. v. kožená Čápka.
Kučmička, i, f. *dem.* ex praec.
Kučmisko, a, n. *contemt. ex exagger.* ex Kučma. *Syn* Čápčisko.
kučowaní, á, é, *p. c.* v. klčowání.
Kučowání, á, n. v. Klčowání.
kučowať, čowal, čugem V. I. *imp.* čug: v. klčowať.
Kučowáwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
kučowáwať, al, ám, *freq.* ex kučowať: v. klučowáwať.
Kučowňica, i, f. v. Klčowňica.
Kučwala, i, m. v. Držibabka.
† Kúdel, e, f. v. Kudel 1. et Nris.
Kúdel, e, f. stuppa (stupa), ae, f. *Caes. Liv.* feces (flocci) lini vel canabum: das Werg (Werk), unausgearbeiteter (der schlechtere gehechelte) Flachs oder Hanf, Abgang (Stopwerk) vom Flachse oder Hanfe: kótz, tsepü, szösz-tsepü. *Syn.* Klak, Klaki, Mechowina, Wrecowina, Očeski, Počeski, Wičeski, Zhrebi, *vulg.* Člg, Člgi, Klh, Klhi, Klk, Klki, Pačeski, Pačgeski, *boh.* Kúdel, Pačesi. *Usus.* Za Kúdel si wážiť. flocci facere *Terent.* parviducere *Cic.* parvi (flocci) pendere *Ter.* ducere, aestimare: gering (einigermaßen) schätzen, nicht achten: kitsinynek álítani (tom), keveset gondolni véle, nem nagyra (valamire) betsülni. Za Funt Kúdele (za Kúdel) si neważiť: flocci facere (aestimare) *Plaut.* non flocci facere *Cic.* pendere *Ter.* floccifacere, nihil pensi habere *Sallust.* für nichts achten, nichts darnach fragen: semmire betsülni, semminek tartani. Za Kúdel si neważím: flocci facio, nihili pendo, nihil (nec quidquam) pensi habeo *Sallust.* nihil pensi mihi est *Liv.* ich achte nicht darauf, frage, nicht darnach, bekümmere mich nicht darum, habe keine Rücksicht, erwäge nicht, ist mir gleichgültig etc. semmire betsülöm, semminek tartom, semmit sem gondolók véle, semmit sem hajtokreá. — Wíru si za Kúdel neważí: flocci facit fidem, den Glauben achtet er für nichts, semminek tartya a' hitet, semmit sem hajt a' hitre. Za Funt Kúdele nestogí (neważí): res nauci, flocci: eine geringe (nichtswerthige) Sache, semmire kellö dolog, melly

melly egy pipa dohányt sem ir. 2. česaná, naděwaná, k Pradeňú prichistaná Kúdel, same čisté Wlákno: pensum, i, n. *Virg. Iustin.* stamen, inis, n. Spinenwerg (=werk), szösz, fonó, fonni-való szösz. Kúdel na Praslicu pripravowat, priwazowat: pensum (linum) adaptare colo, das Spinnenwerg auf dem Rocken zurichten, anbinden: fonót kötni a' guzsalyra *Par. Páp.* Čifrowaná Kúdel: colus comta, ein schöner Rocken, tzifra rokka (guzsaly.) Kúdel prást: stamina ducere (torquere) *Ovid.* nectere, nere: spinnen, szöszt fonni. Kúdelá Sen prebrat, prebirat, zaháňat: stamine fallere somnum *Prop.* mit dem Spinnen den Schlaf vertreiben, szösz-fonással el-kergetni az álmot. Pradená Kudel: stupa, neta, gesponnenes Werg, len-fonal kender-fonal. *Syn.* Pradza, Pradenko Kúdel desat neb dwanást Pasem, na Wreca: v. Desátňica, Dwanástňica, Wrecowina. 3) colus, i, et colus, us, f. *Cic. Virg.* masc. *Catull.* der Rocken, Spinnrocken: guzsaly, rokka. *Syn.* Praslica, *boh.* Kužel, Přeslice. *Usus.* Kudel sprást, wiprást: plenas exonerare colos, den ganzen Rocken abspinnen, le-fonni a' guzsalyról. S Kúdelú sa žiwit: colo tolerare vitam *Virg.* mit Spinnen sein Brod gewinnen (suchen), fonással táplálni életét, fonásból élni.

† Kúdelka, i, m. cognomen bohemicum, ein böhmischer Zuname, tseh vezeték-név. 2) *dem.* ex Kúdel: v. seq.

Kúdelka, i, f. *dem.* ex Kúdel.

kúdelní, á, é, *adj.* stupparius (stupa), a, um. *Plin. H. N.* das Werg betreffend, kótzhoz (tsepühez)-való.

† kúdelowí, á, é, *adj.* v. seq.

kúdelowí, á, é, *adj.* stuppeus (stupeus), a, um: aus Werg (Werk), kótzból (tsepüből) való. kúdelowé Puta, i. e. Štranki: stuppea vincula *Virg.*

† kudi *adv.* v. kade.

† kudikoli, kudižkoli *adv.* v. kadekolwek.

Kudla, i, f. villus, i, m. *Cic.* longus pilus: Zote, Zotte, Zottel, langes Thierhaar: gyapjufürt, hozszsú szőr, fürt, guba. *Syn.* Ďuba. *boh.* v. Kriwáčisko, Kriwák.

kudlatí, á, é, *adj.* hirsutus *Cic.* hirtuosus *Apul.* hirtus *Varr.* pilosus, villosus *Virg.* a, um: zottelig, zottig, zotig, voll Zotteln, langhaarig, rauch, struppig: gubás, szőrös, gyapjas, bojtos, sertés, borzas, hajas. *Syn.* chlpatí, chlupatí, ďubatí, kostrubatí. *Usus.* kudlatí Pes: canis villaticus, Schafhund, komondor (juhász) kutya. kúdlaté (podrúňené) Owce: hirtae oves *Varr.* zottige Schafe, gyapjas júh. Kudlaté Wlasi: hirsutae comae *Ovid.* hirtus capillus *Apul.* Nagkudlategsé Zwíra: animal villosissimum *Plin. H. N.* Listi kudlategsé: folia hirsutiora *Plin. H. N.* hirtiora *Apul.*

Kudlatost', i, f. hirsutia, ae, f. *Solin.* die zottelige (rauche, struppige) Gestalt, gubaság, bojtosság, sertésség, szőrösség, gyapjasság, borzasság.

Kudlička, i, f. *dem.* ex Kudla. *Syn.* Ďubečka. 2) *boh.* v. Kriwáček.

† Kudrlinki, nek, f. *plur.* v. hanebliwé Reči, sub hanebliwí 2. Nro.

† Kuf, u, m. v. Kaď.
kugem, *praes.* ex kúk.
† Kukačka, i, f. v. Kukučka.
† Kukaňe, f. v. Kloň.
Kukáňí, á, n. cuculatio, -nis, f. das Schreien des Guckgucks, kakukolás; kakuk madár szó (szava.) *Syn.* Kukučkowáňí, Zakukáňí.
Kúkáňí, á, n. aspectatio (adspectio, prospectatio, spectatio, adspectus) per rimam, cuculatio: das Gucken, Sehen: kakútsálás, kakukolás, nézés, tekéntés. *Syn.* Kukučkowáňí, Zakúkáňí, Hleďeňí (Nazíráňí) pres Ďéru, Zizáňí, Zízáňí.
kukať, al, ám V. I. *imp.* ag: cuculare, schreien, wie ein Guckguck: kakukolni. *Syn.* kukučkowať, zakukať.
kúkať, al, ám V. I. *imp.* ag: adspectare (aspectare, adspicere, spectare, prospectare) per rimam, cuculare: gucken, sehen, schauen: kakútsalni, kakukolni, nézni, tekénteni, nézegetni, tekéngetni. *Syn.* kukučkowať, kúknúť, zakúkať, zakúknúť, hleďeť (nazírať) pres Ďíru, zizať, zízať.
Kukáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex kukáwať.
Kúkáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex kúkáwať.
kukáwať, al, ám, *freq.* ex kukať.
kúkáwať, al, ám, *freq.* ex kúkať.
† Kukawka, i, f. v. Kukučka.
* Kúkel, e, f. v. Kúkol.
* Kúkelka, i, f. *dem.* v. Kúkolka.
* kúkelnatí, á, é, *adj.* v. kúkolnatí.
* kúkelní, á, é, *adj.* v. kúkolní.
* kúkelowí, á, é, *adj.* v. kúkowí:

Kukla, i, f. v. Kapa. *Prov.* Zwoňec a Kuklu, nosiť, i. e. blázňiť sa: delirare, stultum esse, mente turbari, vesanum fieri: närrisch seyn (werden), bolondozni, megbolondúlni, elméjében tébolgodni.
Kuklica, i, f. idem.
† Kuklice, f. idem.
Kuklička, i, f. *dem.* v. Kapička.
kuknúť, knul (kel), kňem V. P. *imp.* kňi, *de uno actu*: v. kukať. *Syn.* zakuknúť.
kúknúť, knul (kel), kňem V. I. *imp.* kňi, *de uno actu*: v. kúkať. *Syn.* zakúknúť.
† kúknútí, kl, knu *fut.* idem.
Kuknutí, á, n. v. Kukáňí. *Syn.* Zakuknutí.
Kúknutí, á, n. v. Kúkáňí. *Syn.* Zakúknutí.
Kúkol, e, f. githago, inis, f. Agrostema githago Linn. der Korn Raden, die Kornrose: konkoly. *Syn.* planí černí Kmín, zbožná čerwená Ružička. *Aliud est.* Sinokwet, et opílec, ac Musec.
† Kúkol, e, m. idem.
† Kúkolek, lku, m. *dem.* v. seq.
Kúkolka, i, f. *dem.* parva githago, kleiner Kornraden, konkolyka, konkolyotska. *vulg.* Kúkelka.
kúkolnatí, á, é, *adj.* githagineus: Kornradenvoll: konkolyos, *vulg.* kúkelnatí.
kúkolní, á, é, *adj.* ad githaginem pertinens, loliarius, a, um: Lolch betreffend, konkolyhoz-való. kúkolná Rečica: cribrum loliarium *Colum.* *vulg.* kúkelní.
kúkolowí, á, é, *adj.* e githagine: aus (von) Kornraden, konkolyból való. *vulg.* kúkelowí. kúkelowi Chleb: githagineus panis, Kornradenbrod, konkoly-kenyér. kúkolowá Múka: li-

loliaria farina, Lolchmehl, konkoly-liszt.
Kukſa, i, f. pars fodinae centesima vigesima octava: Kuks, Kux, ein hundert acht und zwanzigſter Theil an einem Bergwerke: ály-lyuk, száz része a' bányának. *Syn.* ſto oſem a dwacáta Čáſtka Baňi, *boh.* Tále. w Dolích, Kuſ.
Kukučka, i, f. Pták: cuculus, i, m. *Plin H. N.* cocyx, is, m. Cuculus canorus Linn. Guckguck, Kucker, ein Vogel: kakuk, *madár.* Kukuk, *boh.* Kukačka, Kukawka, Žežhul, Žežhule, Žežhulka. 2) Zelina: Lychnis Flosculi Linn. Guckgucksblume. kakukszegfü. Aliud est w ſtawač.
Kukučkowáňí, á, n. v. Kukáňí. 2) v. Kúkáňí.
kukučkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: v. kukať. 2) v. kúkať.
Kukuk, a, m. v. Kukučka.
Kukurica, i, f. Zea Mays *Linn.* Kukurutz, der türkiſche Weizen, kukuritza, török búza. *Syn.* turecké (žlté) Žito.
kukuričný, á, é, *adj.* v. kukuricowí.
Kukuričňiſčo, a, n. ager Zeae mays. der Kukurutzacker, kukuritza-föld. 2) stramen fagopyraceum, das Kukurutzſtroh, kukuritza-kóró. Kórowí, Žitňiſčo, Žitňiſko.
kukuricowí, á, é, *adj.* e zea mays: aus (von) Kukurutz, kukuritzából-való. Kukuricowí Chléb: panis e zea mays, Kukurutzbrod, kukuritzaskenyér. Kukuricowá Múka: farina zeae mays, Kukurutzmehl, kukuritza-liszt. *Syn.* kukuričný.
† Kůl, Kolu et Kůlu, m. v. Kol.
† Kulaſa, i, f. v. múčná Kaſa.
† Kulaſtra, i, f. v. Mkedziwo.
† kulatí, á, é, *adj.* v. gulatí.
† Kulatoſt, i, f. v. Gulatoſť.
† Kúle, et Kule, f. v. Gula.
† Kuleňí, n. v. Gúláňí.
† kúleti, lel, lím, *freq.* ex gúlať.
Kulháňí, á, n. claudicatio, nis, f. das Hinken, sántitás, sántikálás. *Syn.* Kríwáňí, Chrámáňí.
kulhať, al, ám, V. I. *imp.* ag: procedere pedetentim, ambulare restitando claudicare, claudum esse: hinken: kullogni, sántálni, sántikálni sántitani. *Syn.* chrámať, kríwať, kúlhám: ambulo restitans, ich hinke, kullogok. Kulhá pre Ranu, ex vulnere accepto (ob vulnus) claudicat, er hinkt wegen der Wunde, a' seb miatt sántál, sántit. Kulhá na práwu (lewu) Nohu, claudus est dextro (sinistro) pede, er hinkt am rechten (linken) Fuße, jobbig (bal) lábára sánta, sántit, sántikál. 2) erroneum esse, claudicare: hinken, fehlerhaft ſeyn: hibázni, hibásnak lenni, sántitani, sántálni. *Syn.* chibowať. *Usus.* Reč kulhá, claudicat oratio, die Rede hinkt, hibázik a' beszéd. Prátelſtwí kulha, amicitia claudicat, vacillat: es hinkt mit der Freundſchaft, meg-veszett a' barátság, tarsaság. Podobenſtwí kulhá, claudicat similitudo, das Gleichniß hinkt, hibás (sántál) a' hasonlatosság. Kulhá, neňí ſ ňím dobre: res eius claudicant, es hinkt (es ſteht nicht gut) mit ihm, nem jól (ebűl) vagyon dolga.
Kulháwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
kulháwať, al, ám, *freq.* ex kulhať.

kul-

kulhawe *adv.* claude, claudicando: hinkend, sántán. sántáúl, sántitva. *Syn.* kriwe, kriwo, chrome, *boh.* kulhaw'e.
Kulhawec, wca, m. v. Chromec.
kulhawí, á, é, *adj.* claudus, a, um: claudicans, tis: hinkend, sánta. Kúlhawí Posel, nuntius iniucundus, der hinkende Bote, unangenehme Nachricht: rosz hír.
Kulhawosť, i, f. claudítas tis, clauda conditio: das Hinken, sántaság. *Syn.* Chromosť.
† Kulička, i, f. v. Ġulička.
† kukiti, il, ím, v. ġulať II rec. kulit se, v. gúlať sa.
† Kulka, i, f. v. Ġulka.
† Kulna (Kůlna et Kolna), f. v. Kolňa.
† kulowatí, á, é, *adj.* v. ġulowatí.
Kuman, a, m. Cumanus, i, m. ein Kumanier, kún.
Kumánia, i, f. Cumania, Cumanorum Regio: die Kumanien, kúnság.
kumančin, a, e, *adj. poss.* Cumanae, der Kumanierinn gehörig, kúnaszszonyé.
Kumanka, i, f. Cumana, ae, f. eine Kumanienerinn, kúnaszszony.
kumanow, a, e, *adj. poss.* Cumani, dem Kumanier gehörig, kúné.
† Kúmár, u, m. et Kúmárowá zelezná Barwa. v. b l a n k i t n á F a r b a.
Kumſt, u, m. ars, tis, f. artificium, i. n. die Kunſt, mesterség. To ge Kumſt, hoc est artis, das iſt eine Kunſt, ez ám mesterség. To neňí žáden Kumſt, hoc non est artis. das iſt keine Kunſt, ez semmi mesterség. Kumſtem, ſ Kumſtem, i. e. kumſtowňe, fortélňe: arte, artificiose: künſtlich, mesterségessen, mesterséggel. 2) v. Fortel.
Kumſtár, a, m. artifex, icis, m. Künſtler, mester ember mestere valaminek. 2) v. Fiǧlár.
kumſtárčin, a, e, *adj. poss.* artificis *fem.* der Künſtlerinn gehörig, mesternéé. 2) v. fiǧlárčin.
Kumſtáreňí, á, n. v. Kumſtárſtwí.
kumſtárik, il, ím, V. I. *imp.* ſtar: artificem esse, artes (artificia) producere (exercere): ein Künſtler ſeyn, mesterkedni. 2) v. fiǧlárik, fiǧlowať.
Kumſtárka, i, f. artifex *femina.* die Künſtlerinn, des Künſtlersfrau: mesterné, mesteremberfelesége. 2) v. Fiǧlárka.
kumſtárow, a, e, *adj. poss.* artificis, dem Künſtler gehörig, mester emberé, 2) v. fiǧlárow.
Kumſtárowáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*
kumſtárowať, rowal, rugem, *freq.* ex kumſtárik.
kumſtárſki, *adv.* more artificis, künſtleriſch; mesterségessen, mester módon. 2) v. fiǧlárſki.
kumſtárſkí, á, é, *adj.* artifices adtinens, die Künſtler betreffend, mesterséges, mestereket illetö. 2) v. fiǧlárſkí.
Kumſtárſtwí, á, n. artificium, i, n. die Künſtlichkeit: mesterség, mesterkedés. *Syn.* Kumſtownosť. 2) nimium artificium, Künſteley, zu viele Anwendung der Kunſt: mesterség, mesterkedés. *Syn.* Fortel. 3) argutiae, arum, f. *plur.* die Spitzfindigkeit, Künſteley: ravasz mesterséges okoskodások, kifogások. *Syn.* Fiǧlowáňí, Fiǧlárſtwí.
kumſtowaní, á, é, *p. c.* arte effectus, a, um: gekünſtelt, me-

mesterséggel tsinálni. 2) v. Figlowaní.

Kumstowání, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kumstowať, towal, tugem, V. I. *imp.* tug; nimium artis adhibere, künsteln, zu große Kunst anwenden: mesterkedni. Na tom kumstuge, eo artem convertit, er künstelt daran, azon mesterkedik. 2) arte imitari. *vel* efficere: künsteln, durch Kunst nachmachen, oder hervorbringen: mesterségesen követni. *vagy.* tsinálni. 3) v. figlowať.

kumstowňe *adv.* artificiose, artificialiter: künstlich, mesterségesen.

kumstowní, á, é, *adj.* artificiosus, a, um; artificialis, e: künstlich, mesterséges. Kumstowná Podwodnosť, phrynichi luctatio, Kunstgriff, mesterséges álnokság. 2) adfectatus, nimis artificiosus: gekünstelt, nicht natürlich: igen mesterséges, nem természetes.

† Kůň, Koňe, m, v. Koň.

Kuna, i, f. martes, is, f. *Martialis.* martur. is, m. martes scythica: Mustela Martes Linn. der Hausmarder: nuszt *Par. Páp.* nest.

† Kůna (Kuna), i, f. idem.

Kunečka, i, f *dem.* parva martes, ein kleiner Marder, fiatal nest, kis nuszt.

kuňí, á, é, *adj.* martinus, a, um: von Marder, nesti, nuszti. *Syn.* kunowí. *Usus.* Kuňá Kožčička, pellicula martina, Marderfell, nest böretske. Kuňá Mentík: martinium, i, n. Marderpelz, nest ruha *vagy* köntös, nest mente.

* Kuňička, i, f. v. Kunečka.

* kunírowaní, á, é, *p. c.* v. trápení, lomcowání.

* Kunírowání, á, n. v. Trápení, Lomcowání.

* kunírowať, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug, v. trápiť, lomcowať.

* Kunírowňička, i, f. v. Trápička, Súžowňička.

* Kunírowňík, a, m. v. Trápič, Súžowňík.

kunowí, á, é, *adj.* v. kuňí.

Kunsť, u, m. v. Kumsť.

* Kunstar, a, m, v. Kumstár.

* kunstowňe *adv.* v. kumstowňe.

* kunstowní, á, é, *adj.* v. kumstowní.

† Kůpa (Kupa), i, f. v. Kopa.

Kúpa, i, f. emtio, nis, f) der Kauf, vévés, vásárlás, vétel. *boh.* Kúp'e. 2) merx, cis, f. die Waar, árú, kálmár márha. *Syn.* Towar: *Usus.* Krmná Kúpa, merces esculentae, eßbare Waar, el-adó eledelek.

kúpaní, á, é, *p. c.* lotus, lavatus, balneatus, ablutus (in balneo), a, um: gebaden, förödött, förösztetett.

Kúpáňí, á, n. balneatio, lavatio, lotio, ablutio, nis, f. in balneo: das Baden, fördés, förösztés. *Syn.* Kúpeľ.

kúpať, pal, pem (*boh.* pám), V. I. *imp.* kúpag: lavare, abluere in balneo: baden, föröszteni, mosni. *Syn.* miť. *II. rec.* kúpať sa: lavari, ablui; lavare se in balneo, *vulg.* balneare: sich baden, förödni, fördeni. *Syn.* miť sa w Kúpeli.

Kúpáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kúpáwať, al, ám *freq.* ex kúpať. *II. rec.* kúpáwať sa, *freq.* ex kúpať sa.

Kupčeňí, á, n. quaestus, mercatus, us, m. mercatura, quaestura, ae, f. negotiatio, nis, f. commercium, i, n. das Handeln, Handlungtreiben, Han-

Handelschaft, Gewerschaft, Handlung, Handthierung: kereskedés. *Syn.* Kupectwí. *Usus.* S Kupčeňím zhledáwá Bohatstwí, rem quaerit mercaturis faciendis, durch Handelschaft suchet er reich zu werden, kereskedéssel akar meg-gazdagúlni (gazdagodni.)

kupčit, il, ím, V. I. *imp.* kupči: negotiari, mercaturam facere (exercere), quaesturam (quaestum) tractare, mercari, mercatorem esse: handeln, Handlung (Kaufmanschaft) treiben: kereskedni, kálmárkodni. *Syn.* kupcem bit, Kupectwí west. 2) mutare, permutare, commutare, cambiare: verwechseln, tauschen: váltani, tserélni. *Syn.* čarowat, fragmočit, premeňit, gednu Wec zdruhú.

Kupčíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kupčíwat, al, ám, *freq.* ex kupčit.

kupcow, a, e, *adj. poss.* negotiatoris, mercatoris, qnaestoris: dem Kaufmann gehörig, kereskedöé, kalmáré. *boh.* kupců et cůw.

kupcowsky, *adv.* v. kupecky.

kupcowský, á, é, *adj.* v. kupecký.

Kupcowstwí, á, n. v. Kupectwí.

† kupců et cůw, owa, owo, *adj. poss.* v. kupcow.

† Kup'e, f. v. Kúpa.

Kupec, pca, m. negotiator, mercator, quaestor, is, m. Handelsmann, Kaufmann, Handler, kalmár, kereskedö. *Syn.* Obchodňík, Kramár. *boh.* Handlíř. 2) emtor, is, m. Käufer, vévö, vásárló. *Syn.* Kupowač. *Usus.* Obilní Kupec, frumentarius, Kornkäufer, gabona vévö. Zadostiwí Kupec, emax, cis, m. Kaufbegierig, örömest vásárló (vévö.)

kupecky *adv.* negotiatorie, mercatorie, quaestorie, emporetice: kaufmännisch, kálmároson, kálmár (kereskedö) módon. *Syn.* kupcowsky, pokupecky.

kupecký, á, é, *adj.* mercatorius, negotiatorius, quaestorius, emporeticus, a, um: kufmännisch, kálmári, kereskedöi, kálmárhoz (kereskedöhöz, vásárlóhoz)-való, kálmárokat illetö. *Syn.* kupcowský, *boh.* handlowní. *Usus.* kupecký Towariš, mercatorius sodalis, Kaufmannsgesell (Kaufmannsbediente), kálmár legény. Učeň, tyro, Lehrjunge, inas.

Kupectwí, á, n. mercimonium. i, e. quaestus, mercatus, us, m. mercatura, quaestura, ae, f. negotiatio, nis, f. ars quaestoria: Kaufhandel, Handelschaft, Kaufmannschaft: kálmárkodás, kálmárság, kereskedés. Kupowstwí, Kupčeňí. *boh.* Handlowáňí. *Usus.* Kupectwí west, v. kupčit. Kupectwú sa učit, mercaturam discere, die Kaufmannschaft, lehrnen, kálmárkodást tanúlni. Kupectwí gednému gedinč dopuštené: monopolium. i, n. *Suet.* Alleinhandel, Alleinverkauf, i. e. Recht, allein mit etwas zu handeln, und es zu verkaufen; egyedül-való árúlás, tulajdon árúnak bóltya, mellyet egyedül egy árúl, és ember másutt nem vehet.

Kúpel, a (*boh.* e), m. balneum, balineum, lavacrum, labrum, i, n. balnearium, balneatorium: das Bad, Badegeschier, das Gefäß wo gebadet wird: fördö, feredö kád, tonna. *Syn.* Mitelňa Mitedelňa, kúpelná Kad, (Kadeč-

Beèka, Nádoba), *boh.* lázebňí Nádoba. *Usus.* Kúpel Marie, dwognasobní Kúpel: balneum Mariae, vas dupplex: Marienbad, Brennkeßel, Mária fördö. 2) Woda Kúpelná: balneum, aquae balneatoriae: das Bad, das mineralische Waßer, darinn gebadet wird: fördö, hév víz, meleg (förödni való) víz. *boh.* Lázeň, Mitedlna. *Usus.* Parní (suchí, potní) Kúpel, balneum laconicum (siccum), Schwitzbad, göz feredö. Ťeplí (horkí) Kúpel, v. Teplica. *boh.* horká, teplá Lázeň. Kúpel užíwať, potrebowať; kúpať sa: uti balneo *Cels.* oft baden, fördövel élni gyakran förödni. 3) v. Kúpáňí. 4) Dom kúpelní, caldarium, balnearium, balineum, balneum: das Bad oder Ort oder Gebäude, wo gebadet wird: feredöház. *Par. Páp. boh.* Lázeň.

Kúpelček, a, m. *dem.* v. Kúpelík.

Kúpelíček, čka, m. *dem.* ex *seq.*

Kúpelík, a, m. *dem.* balneolum, i, n. ein kleines Bad, Badestüblein: kisferedö. *Syn.* Kúpelček. *boh.* Lázňička.

kúpelní, á, é, *adj.* balneatorius, balnearius: a, um: zum Baden gehörig, fördöi, fördöhöz való. *Syn.* kúpelowí, teplični. *boh.* lázební. *Usus.* Kúpelná Nádoba (Kadečka), v. Kúpel Kupel 1. Nro.

Kúpelňica, i, f. balneatrix, cis, f. alipha, ae, f. Baderinn, feredösné, fördösné. *Syn.* Kúpačka, Ťepličárka. *boh.* Lazebňice.

Kúpelňictwi, á, n. ars balneatoria. Baderkunst, fördömesterség. *boh.* Lazebňictwí.

Kúpelňík, a, m. balneator, lotor, is, m. aliptes, alipilus, i, m. ein Bader, feredös, fördös. *Syn.* Kúpač, Tepličár, *boh.* Lazebňík.

kúpení, á, é, *p. c.* emtus, a, um: gekauft, vett, vásárlott.

Kúpeňí, á, n. emtio, procuratio, nis, f. das Kaufen, vévés, vásárlás, vétel.

kúpiť, il, ím, V. P. *imp.* kup: *praes.* kupugem: emere, kaufen, venni. Od ňeho sem tu Kňihu kúpil: ab illo librum hunc emi, von ihm habe ich dieses Buch gekauft, töle vettem ezt a' könyvet. Tak mnoho dám, gak draho si kúpil tolko ťi dám (zaplaťím): tantum dabo quanti emisti: ich gebe dir soviel, soviel du gegeben hast: annyit adok, a' mennyit te adtál. Gak sem kúpil, tak predáwám: quanti emi, tanti vendo; fides penes auctorem: wie ich es gekauft habe, so bring ichs an: a' hogy vettem, úgy adom-el. *Prov.* Kúpil bi ťa, kdobi ťa neznal: tollet (emet) te, qui non novit: der wird dich nehmen, der dich nicht thut kennen: drágán venne-meg, a' ki téged nem esmér. Kúpil sem ťa draho, lacno sem ťa predal; nebo pre twu Hubu, wečňe sem ťa nechal: caro venisti, buccosa emansisti: ich hab dich theuer gekauft, und umsonst gelassen: drágán vettelek-meg, de a' pofád miátt könnyen el-üztelek.

† Kupka, i, f. v. Kopka.

* Kupler, a, m. v. Namluwač.

* kuplerčin, a, o, *adj. poss.* v. namluwaččin.

* Kuplerka, i, f. v. Namluwačka.

* kuplerow, a, e, *adj. poss.* v. namluwačow.

* kupkowani, á, é, *p. c.* v. namlúwaní.

* Ku-

* Kúplowáňí, á, n. v. Namlúwáňí.
* kuplowať, lowal, lugem, V. I. *imp.* lug: v. namluwať.
* Kuplowawáňí, á, n. v. Namluwáwáňí.
* kuplowáwať, al, ám *freq.* ex namluwáwať.

Kupowač, a, m. emtor, is, m. Käufer, vévö, vásárló. *Syn.* Kupec, Skupowač.
Kupowačka, i, f. emtrix, cis, f. Käuferinn, vévö-asszony, vévöné, vásárlóné.

Kupowáňí, á, n. v. Kúpeňí.

kupowať, powal, pugem, V. I. *imp.* pug: v. kúpiť. *Prov.* Od kowáča Uhlí kupowať. v. kowáč.

Kupowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kupowáwať, al, ám, *freq.* ex kupowať.

Kúr, u, m. Dún.

† Kúř, e, m. idem.

Kura, i, f. v. Slépka. *Prov.* Islepá Kura ňekedi na zrno trefí: invenit interdum caeca gallina granum. Contingit et malis venatio *Suidas.* Saepe quid feliciter obtigit immerenti: es gelingt auch einer blinden Henne zuweilen ein Korn zutreffen (zu finden): a, vak tyúk addig kotoráz, méglen szemet talál.

Kura, ata, n. *plur.* ata: pullus gallinaceus (gallinae), ein junges Huhn, ein Hühnchen: tyúk fi tsébe, tsirke. *Syn.* Kurátko, Kúrátečko. *boh.* Kúře, Kuře. *Prov.* Kura Slépku učí — Wagce chce biť od Slépki múdregsé: ante barbam docet senes. Sus Minervam: Das Ei will klüger seyn, als die Henne: a' tikmony okossabb akar lenni az annyánál. Wždi ge len maličke Kura (Kurátko) twoge: parvus semper tuus pullus *Diog.* Tametsi natu grandior sis, tamen verborum deliciis affectas videri iuvenculus. Ob amorem caseus caseam puppam vocat, et ipse vicissim puppus audit.

† Kůra, i, f. v. Kóra.

kurací, á, é, *adj.* pullinus, a, um: von Hünchen: tsirkéi, tsibéi. *Syn.* kuřecí. 2) gallinaceus, von Hühnern, tyúki, tsikból-váló. *Syn.* slepačí, *boh.* kuří. *Usus.* Kurací Mor, v. Kurímor. Kuracá Noha, v. Kuránoha. Kuracá Rit, v. Kurárit. Kuracé Črewko: *a*) intestinum gallinaceum, Hühnerdarm, Darm einer Henne: tyúk béle. *b*) v. Kuračka. Kuracé Oko, v. Kurímor. 3) gallinarius, gallinas adtinens: der Hühner betreffend, tyúkokat illetö. *Syn.* slepačí.

Kuracina, i, f. caro pullina *vel* gallinacea: Hühnchensleisch; Hühnersleisch: tsirke (tsibe) hús, tyúk-hús. *Syn.* kuracé Maso. 2) assum gallinaceum *vel* pullinum: Hühnerbraten, Hühnchenbraten: tyúk sültt, tsibe sültt. *Syn.* Kuracá Pečenka.

Kuracinec, nca, m. stercus (excrementum) gallinaceum, *vel.* pullinum: Hühnermist, Hühnchenmist: tyúk (tsibe) szar.

Kuračka, i, f. alsine, es, f. *Plin. H. N.* Alsine media *Linn.* Hühnerdarm, Vogelmeier Hühnerbiß: tík (tyúk) húr. *Syn.* Kuracé (Kuré) Črewko, Ptačinec. *boh.* Křístřewce. *Aliud est.* sirisčowá Zelina, *vel* ptačí Zob et Kurímor.

† Kurák, u, m. v. Panwička zákadňá, Radido, Radidelko.

Kuránoha' *gen.* Kuregnohi, f. portulaca, ae, f. *Varr.* Burzelkraut, Portulak: kövér portsin,

tsin, *fü neme Syn.* Kurinoha, *boh.* Kuřinoha. 2) Polná Kuránoha, v. Netresk.

Kuárik, *gen.* Kuregriki, f. na Noze, na Ruce: verruca, ae, f. *Plin. H. N.* clavus, i, m. *Cels. Plin. H. N.* clavus pedum, helos: das Hühnerauge, Leichdorn, eine nagelförmige Erhöhung oder Geschwulst an Füßen, Händen: tyúk-ség, tyúk-szem, tik-szem, tik-ség. *Syn.* kuracá (kurá) Rik, Kuracé (Kuré) Oko. *Syn.* Kuririk. *boh.* Kuříťit, Kuří Oko.

Kuráteěko, a, n. *dem.* ex Kurátko.

Kurátka, tek, f. *plur.* tak rečené Hwězdi na Nebi: vergiliae, arum, *f.plur. Cic.* Pleiades (Pliades), dum, f. *pl. Ovid.* das Siebengestire, oder Glukhenne. Nach ihr Fabel sind sieben Töchter des Atlas von der Pleiore, nämlich: Electra, Halcione, Celano, Maja, Sterope, Taygete, Merope: fiás-tyúk, *tsillagzat az égen.*

Kurátko, a, n. *dem.* pullus, gallinaceus, ein Hühnchen, tyúk fiatska, tsibétske, tsirkétske. *boh.* Kuřátko. *Prov.* Aňi Kurátka rozwázat newí: est simplex frater, er ist ein einfältiger Mensch, bohó ember; döre Istok; fa Jankó. Kurátka swu Kwočku stratili; animati sine matre, orphani, pupilli; sie haben ihre Mutter verloren, Kinder ohne Mutter, die Waisen: meg-árvúlak; meg-árvultt fiak, árvák. 2) istá Hubá: species fungorum, Clavaria Coralloides *Linn.* v. Lumnicer Flora Poson, eine Art Schwämme, gomba neme. 3) *blandiendo:* corculum, dilectissime, charissime etc. *per omnia genera:* mein Herz, mein Lieber, mein Kind: kedvesem, örömem, szívem, lelkem, magzatom. Moge milé Kurátko. 4) *Plur. Nom.* Kurátka, *gen.* tek, f. *plur.* v. suo loco.

† Kuřatňice, f. v. Kurenčárka.

† Kuřatňík, a, m. v. Kurenčár.

kurawí, á, é, *adj.* fumigatorius, fumarius, a, um: zum Rauchen dienlich, dohányozni-való. *Syn.* kurlawí. *boh.* kuřlawí. *Usus.* Kurawí, Tabák: fumaria nicotiana, fumigatoaria (fumatoria) tabaca: Rauchtabak, leveles dohány.

Kuráž, u, m. audacia, ae, f. animositas, generositas, tis, f. die Kühnheit, bátorság. *Syn.* Kurážnosk, Smelosk. *Usus.* Kuráž mak: esse audacem (audacia praeditum), Kühnheit haben, bátor lenni. Malwelkí (ten) Kuráž: erat magna (hac) audacia, er hatte große (diese) Kühnheit, nagy (olly) bátorsággal bírtt (volt.) Mal ten Kuráž, že powedel: audebat dicere; erat ea audacia, ut diceret: er hatte die Kühnheit, daß er sagte (zu sagen): merte (batorkodott) mondani. — 2) laetus animus, bona voluntas, hilaritas, iucunditas, laetitia: Lustigkeit: vég (jó) kedv. *Syn.* dobrá Wola, Weselosk. — 3) animus, i, m. *Cic.* Muth, Herz, Courage: bátorság. *Syn.* Srdnatost, Srdce, Wóla, *Usus.* Kuráž robik dak: animos facere *Liv.* addere *Ter.* Muth machen, bátoritani. Kúráž dostak: animos summere, Muth (Herz), fassen, szivet venni, neki bátorkodni. Kuráž strákik: animis cadere *Cic.* Animos despondere: den Muth sinken lassen, bátortalanná lenni. 4) madulsa (madusa), ae, m.

m. *Plaut.* crapula, temulentia (modica): Betrunkenheit, meg-részegülés. *Syn.* Opiťí, Podnapiťí Napiťí, Klinček. *Usus.* Má dobrí Kuráž; Se podkurážení (dobre opuknutí): probe habet madusam; temulentus (probe potus, vino madidus) est: er ist betrunken (besoffen), hat einen guten Courage: jol ütött fejébe a' korsó; ö ittas, részeg, kórsóval meg-ütöték a' fejet.

kurážení, á, é, *p. c.* animatus, a, um *Plaut.* muthig gemacht, bátoritott, bátoríttatott. Slabo Kurážení, infirme animati *Cic.* schwach muthig gemachter, gyengén bátoríttattak.

Kurážeňí, á, n. animatio, nis, f. das Muthigmachen, Mutheinflößen: bátoritás.

kurážiť, il, ím, V. I. *imp.* kuraž: animare, animos facere (addere). muthig machen, Muth einflößen: bátoritani, szívet adni.

kurážňe *adv.* audacter, audenter animose, generose, libere: kühn, kühnlich, anmüthig: bátrán. *Syn.* smele. 2) laete hilariter: lustich, aufgeraumt: jó kedvvel. *Syn.* wesele. 3) animose *Cic.* muthig, voll Muth (herzhaft), ohne Furcht: bátran, szívessen. *Syn.* srdnaťe.

kurážní, á, é, *adj.* audax, cis: animosus, generosus, liber, a, um: kühn, freymüthig: bátor. *Syn.* smelí. *Usus.* Bol sem tak kurážní, že sem pítal: audebam rogare; eram ea audacia, ut rogarem: ich war so kühn, und bat (oder zu bitten): bátorkodtam kérni. 2) hilaris, laetus: lustig, aufgeräumt: vég, jó kedvü. *Syn.* weselí. 3) animosus *Hor. Ovid.* muthig, muthvoll, herzhaft: bátor. *Syn.* srdnatí.

Kurážnosť, i, f. animositas: tis, f. Muthigkeit, Herzhaftigkeit: bátorság. 2) v. Kuráž per 4 Nros.

* Kurča, ača, n. v. Kura (aka.)

* Kurčátečko, a, n. *dem* ex *seq.* v. Kurátečko.

* Kurčátko, a, n. *dem.* ex Kurča: Kurátko.

† Kůrčička, i, f. v. Korčička.

Kurdeg, e, f. scorbutus, i, m. Scharbock, Scorbut: testnek (szájnak) rothadása *Par. Páp. Syn.* Ťela (Ust) Hňiťí.

kurdegňe *adv.* scorbutice, scorbutisch, rodhattan.

kurdegní, á, é, *adj.* scorbuticus, a, um: scorbutisch, rodhadtt.

† Kuře (Kůře), ete, n. v. Kura (aka.)

† kurecí, *adj. omn. gen* v. kurací.

Kurečrewko, *gen.* Kuréhočrewka, v. Kuračka.

Kurenčár, a, m. gallinarius (negotiator), i, m. Hühnerhändler, Hühnermann, der das Federvieh verkauft: tyukász, tyúkokkal-banó. *boh.* Druberňík, Kurатník.

kurenčárčin, a, e, *adj. poss.* gallinariae negotiatricis, der Hühnerhändlerinn gehörig, tyúkásznéé.

Kurenčáreňí, á, n. v. Kurenčárstwí.

kurenčáriť, il, ím, V. I. *imp.* čár: gallinarium (negotiatorem) esse gallinis negotiari: ein Hühnerhandler seyn, tyúkászkodni, tíkászkodni, tíkokkal (baromfival) kereskedni.

Kurenčárka, i, f. gallinaria (negotiatrix) ae, f. Hühnerhändlerinn, Hühnerfrau, die das Federvieh verkauft: tyúkászné, tyúkász felesége, tyúkkal-banóé. *boh.* Druberňice, Kuřatňice.

ku-

kurenčárow, a, e, *adj. poss.* negotiatoris gallinarii, dem Hühnerhändler gehörig, tyúkászé.

Kurenčarowáňí, á, n. v. Kurenčárstwí.

kurenčarowať, rowal, rugem *freq.* ex kurenčárit.

kurenčárski *adv.* more gallinarii negotiatoris, hühnerhändlerisch, tyúkász módon. *Syn.* pokurenčárski.

kurenčárskí, á, é, *adj.* negotiatores gallinarios adtinens (concernens), die Hühnerhändler betreffend, tyúkászokat illető, azokkoz, való.

Kurenčárstwí, á, n. negotiatio gallinaria, Hühnerhandel, tyúkászság, tyúkászkodás, baromfival-való kereszkedés. *Syn.* Kurenčáreňí, Kurenčárowáňí.

* Kurenček, u, m. *dem.* v. Kurňíček.

* Kurenec, nca, m. v. Kurňík.

kúrení, á, é, *p. c.* fumatus, fumigatus, a, um, geraucht, geräuchert: füstölt. 2) calefactus, geheizt, fűtetett. *boh.* topen.

Kúreňí, á, n. fumus, i, m. fumatio, nis, f. das Rauchen: füst, füstölgés *Syn.* Dim, Dimeňí. *boh.* Kúřeňí. 2) fumigatio: fumificatio, das Rauchen, Räuchern, Rauchmachen: füstölés, füst-tsinálás. *Syn.* Dimeňí, Kadeňí. 3) suffumigatio, fumo oppletio: Beräucherung, füstösétés. *Syn.* Dimem Naplňowáňí, Naplňeňí. 4) Tabáku Kúreňí. fumatio, fumigatio, fumi herbae nicotianae ductio: das Tabakrauchen, dohányozás, pipázás. *Syn.* Fagčeňí. 5) Peci, Rachel Kureňí: calefactio, Heizung, das Heizen, fűtés, bé-fűtés. *boh.* Topeňí.

† Kúřeňí, n. v. Kadeňí et Kúreňí per 4 Nros.

Kurewňica, i, f. v. Kurwa.

kurewňičin, a, e, *adj. poss.* v. kurwin.

kurewňički *adv.* v. kurwárski.

kurewňický, á, é, *adj.* v. kurwárskí.

Kurewňictwí, á, n. v. Kurwárstwí.

Kurewňík, a, m. v. Kurwár.

kurewňíkow, a, e, *adj. poss.* v. kurwárow.

kurewski *adv.* impudice, meretricie: hurerisch, hurisch: kurváúl, kurvásan. *Syn.* pokurewski.

kurewskí, á, é, *adj.* impudicus, meretricius, a, um: hurerisch, hurisch: kurva kurvás, kurvákat illető. Kurewskí Dom (Domek), v. Kurwáreň. Kurewskí, Žiwot, v. Kurewstwí.

Kurewstwí, á, n. pellicatus, meretricatus, us, m. meretricatio, scortatio, nis, f. meretricium, i, n. Hurerei, schändliches Leben: kurválkodás agyas tartás. *Syn.* Kurewskí Žiwot.

* Kurfirst, a, m. v. Wolenec kňížatskí.

* kurfirstow, a, e, *adj. poss.* v. wolencow 2 Nro.

* kurfirstski, *adv.* v. wolenski.

* kurfirstskí, á, é, *adj.* v. wolenskí.

* Kurfirstwí, á, n. v. Wolenstwí.

* Kurfirstwo, á, n. v. Wolenstwo.

kurí, á, é, *adj.* v. kurací. *boh.* kuří.

† kuří, *adj. omn. gen.* idem.

Kurič, a, m. v. Fagčár. 2) v. Rachlár 2 Nro.

Kuridlo, a, n. v. Kadidlo 2 et 3 Nris.

Ku-

Kúrím, u, m. Curimum *Civitas Bohemiae*: Kaurzim, eine Stadt in Böhmen: Kúrím tseh ország város.
† Kúřím, u, m. v. Kuřím, i, f. idem.
Kurimor, u, m. et seq.
Kurímor, *gen.* Kuréhomoru: anagallis, idis, f. *Plin. H. N.* Anagallis arvensis *Linn.* Gauchheil (Hühnerdarm, Hühnerbiß) tyúk szem, tík-szem. *Syn.* žabé Črewko, kuracé Oko. *boh.* Kuřímor, žabí Střewce. *Aliud est.* Kuračka.
Kúrímsko, a, n. circulus curimensis, kaurzimmer Kreis, kúrimi vidék. *boh.* Kúřímsko.
Kurinček, u, et nečku, m. *dem.* v. Kurníček.
Kurinec, nca, m. v. Kurník.
Kurinoha, i, f. v. Kuránoha.
† Kuřínoha, i, f. idem.
Kurip ach, a, m. v. Tchor. 2) v. Sasek.
* Kurír, a, m. v. Posel, Počta.
Kuririk, i, f. v. Kúrárik, kuracá Rik.
† Kuřírit, i, f. idem.
* kurírowaní, á, é, *p. c.* v. hogení, léčení.
* Kurírowání, á, n. v. Sogení, Léčení.
* kurírowak, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug, v. hogik, léčik 2) v. uzdrawik.
† Kuříštřewce, *gen.* Kuřího-střewce, n. v. Kuračka.
kúrik, il, ím, V. I. *imp.* kur: fumare, fumificare, fumigare: räuchern, Rauch machen: füstölni, füstöt tsinálni. *Syn.* dimik, kádik, *boh.* kúřiki. 2) fumo opplere, suffumigare: beräuchern, füstölni, füstesíteni. *Syn.* Dimem naplňowak, naplňik. 3) Tabák kúrik, fumum herbae nicotianae ducere, fumare, fumigare: Tabak rauchen, Rauch in sich ziehen: dohányozni, pipázni. *Syn.* fagčik. 4) Pec, Kachle kúrik: calefacere fornacem, heizen den Ofen: füteni. *boh.* topiki. *Usus.* Drewem, Slámú kúrik: ligno, stramine calefacere: mit Holze, mit Stroh heizen: fával, szalmával füteni. II. *rec.* kúrik sa: fumare, rauchen, Rauch von sich geben: füstölögni, gőzölögni. *Syn.* kadik sa. *boh.* kúřit se *Usus.* Kúrí sa: fumus est, es raucht, füstölög, gőzölög. Utekä, až sa za ním kúrí.
† kúřiki, il, ím, v. kadik, et kúrik per 3 Nros. *II. rec.* kúřit se, v. kúrik sa.
Kuriwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
kúríwak, al, ám, *freq.* ex kúrik. *boh.* kúřiwaki. *II. rec.* kúríwak. sa, *freq.* ex kurik sa.
Kuriwo: a, n. materiale calefactionis, focarium (igniarium) lignum: das Heizenwerk, alles was zum Heizen dienlich ist. fütő, tüzellő, tüzre-való fa, *vagy* szalma.
† Kúrka, i, f. v. Korka.
kurlawí, á, é, *adj.* v. kurawí.
† kuřlawí, á, é, *adj.* idem.
Kurníček, čku, m. *dem.* gallinariolum, i, n. ein kleines Hühnerhaus, kis tyúk-ol. *Syn.* Kokerček, *vulg.* Kurenček.
Kurník, a, m. gallinarium, ornithoboscium, ornitrophium, i, n. ornithon, is, n. cors (chors), tis, f. das Hühnerhaus, Hühnerstall: tyúk-ol, tyúk-ház, tyúkász-ház *Par. Páp. Syn.* Kokerec, *vulg.* Kurenec. 2) v. Kloň.
* Kuropatwa, i, f. v. Garabica.
† Kůroptwa, i, f. idem.
Kurotwa, i, f. idem.

Kuruc, a, m. miles de Cruciata expeditione (curuco, nis, m) ein Kurutz, Kurutz.
Kuručák, a, m. idem.
kurucki adv. Cruciate (curuconice), kurutzisch, kurutzossan, kurutzúl, kurutz módon.
kurucký, á, é, adj. cruciatus. (curuconicus, a, um: kurutzisch) kurutzi. Kurucká Wogna, bellum curuconicum, Kurutzkrieg, kurutz háború.
Kurwa, i, f. meretrix (vulgaris) cis, f. scortum prostibulum, i, n. Hure, eine öffentliche, die fürs Geld hurt, der Hurenbalg, Hurensack, das Hurenweib: kúrva, melly a' maga szemérmetésségével kereskedik. *Syn.* Čupka, Lafňa, Kurwica, Wandrowná, obecná Psica (Psina). 2) impudica, moecha, adultera, concubitu vetito (illicito) fruens: Hure, die durch unerlaubten Beischlaf ihre Keuschheit verletzt: kurva, parázna, meg ejtett (esett) személy. *Syn.* Prespanka. *Usus.* Kurwu učiňiť, skurwiť, sprzňiť ňekteru: vitiare (stuprare) aliquam, zur Hure machen, kurvává tenni, meg-ejteni (terhbe ejteni, felfel-tsinálni) valamelly személyt. *Prov.* Kdiž neňí Pánenkí do Tancu, i Kurwa ge dobrá: in necessitate quodvis remedium bonum, in der Noth ein jedes Mittel ist gut, a' hol ló nints, ott a' szamár-is jó.
Kurwáč, a, m. v. Kurwár.
kurwáčow, a, e, adj. poss. v. kurwárow.
Kurwár, a, m. fornicator, scortator, stuprator, moechator, meretricator, is, m. moechus, adulter, i, m. impudicarum mulierum sectator (venator), impudice vivens: Hurer, Hurenjäger: kurvás, kurválkodó, szeplösítö, paráználkodó-férfi. *Syn.* Kurwáč, Kurewňík, Lafnár. *boh.* Sampeysník.
Kurwáreň, rňi, f. ganea, ae, f. lupanar, is, n. Hurenhaus, Bordelhaus: bordélyház. *Syn.* Kurwárňa, Kurwinec, kurewskí Dom (Domek) *boh.* Sampey.
Kurwáreňí, á, n. v. Kurwárstwí. *Syn.* Lafňáreňí.
kurwáriť, il, ím, V. I. *imp.* war: *de viris*: scortatorem (meretricatorem) esse, fornicari: ein Hurer seyn, huren, Hurerei treiben, von Mannspersonen: kurvalkodni, paráználkodni *Syn.* Kurwárem biť, kurwiť, lafňáriť.
Kurwárňa, i, f. v. Kurwáreň.
Kurwárowáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
kurwárowať, rowal, rugem, *freq.* xe kurwáriť.
kurwárskí adv. *de viris*: meretricatorie, scortatorie, stupratorie. hurerisch, kurválkodva, kurváúl. 2) v. kurewskí.
kurwárskí, á, é, adj. *de viris*. meretricatorius scortatorius, concubinarius, stupratorius, a, um: hurerisch: kurvás, kurválkodó. 2) v. kurewskí. *Usus.* Kúrwárskí Dom, v. Kurwáreň.
Kurwárstwí, á, n. *de viris*: adulteratio, fornicatio, scortatio, stupratio, nis, f. consvetudinis impudice usus; Hurerei, das Huren: kurválkodás. *Syn.* Kurwáreňí, Kurweňí, Kurewstwí.
Kurweňí, á, n. *de feminis*: fornicatio, meretricatio, concubitus illegitimus: das Huren: kurválkodás, paráználkodás. 2) consvetudo (vita) impudica, meretricium: Hurerei, hurerischer

rischer Umgang, kurvás (tisztátalan) élet, kurválkodás, szeplötelenségével váló kereskedés. 3) stuprum: Hurerei, hurerische That: paráznaság, parázna (tisztátalan) tselekedet. 4) v. Kurwárstwí.
Kurwica, i, f. v. Kurwa.
† Kurwice, i, f. idem.
Kurwička, i, f. meretricula, ae, f. scortillum, scortulum, i, n. eine kleine junge Hur, kurvátska. *Syn.* Lafňička.
Kurwinec, nca, m. v. Kurwáreň.
Kurwíšín, a, m. spurius, nothus, i, m. filius extra conjugium natus: Huhrensohn, Hurenkind: fattyú. *Syn.* Pankhart.
Kurwisko, a, n. *contemt. et exagger.* ex Kurwa.
kurwit, il, ím, V. I, *imp.* kurwi, *de feminis*: fornicari meretricari, impudice uti aliquo, consvetudine impudica uti, impudice vivere (rem habere) cum aliquo, stuprari, stuprum pati: huren, Hurerei treiben, von Weibspersonen: kurválkodni, tisztátalanságot (paráználkodást) űzni, paráználkodni, szeplötelenségét kótya-vetyére tenni. *Syn.* smilňit, nečisti žiwot west. 2) meretricem esse, meretricium quaestum facere: huren fürs Geld, eine Hur seyn: testével (szeplötelenségével) kereskedni, kurválkodni. *Syn.* Kurwú bit. 3) v. kurwárit.
Kurwíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
kurwíwat, al, ám, *freq.* ex kurwit.
Kus, u, m. pars, tis, f. particula, ae, f. frustum, i, n. das Stück, Theil, vom Brode, Fleische, Leibe, Arbeit, Wege etc. darab, falat. *boh.* Štak. *Usus.* Kus Chleba: frustum (bolus, buccella) panis, ein Stück (Bissen) Brod, egy falat kenyér. Kus Masa: particula (frustum) carnis, ein Stück Fleisch, egy darab hús. Kus od Hlawi nasolení: frustum a capite salitum, vom Kopfe gesalzenes Stück, fejtöl való sós falat. Kus Ribi: frustum piscis, ein Brocken Fisch, egy darab hal. W gednom Kusi: *a*) in uno frusto, in einem Stücke, egy darabban. *b*) *continenter*, perpetuo: in einem Stücke fort, egy áltályában, folyvást, egymás után. Na male Kusi roztrhat: minutatim discerpere, in kleine (kleinen) Stückchen zerreißen, kis darabokra el-szaggatni. Na dwa Kusi rozdelit: bipartiri, in zwei Stücke theilen, két részre osztani. Po Kusoch: frustatim, per frusta, carptim: stückelweiß, darabonként, darabokra. 2) fragmentum, ein abgebrochenes Stück, fragment: darab: töredék, tördelék, aprolék. *Syn.* Ulomek. 3) segmentum, ein abgeschnittenes Stück, metélék. *Syn.* Odstrižek, Ostrižek. 4) pecus, oris, frustum: Stück, Vieh: darab marha. Šest Kusow Kraw: sex vaccae, sechs Stück Küche, hat darab tehény. To sú pekňe tri Kusi: etc. 5) opus, eris, n. Stück, Werk, der Kunst: munka. Hudecký Kus: musicum (musicale) opus, musikalisches Stück, muzsika darab. 6) drama, atis, n. Stück, Schauspiel: komédiai játék. 7) comoedia, ae, f. Komödie, Lustspiel, vég játék, komédia. *Syn.* Komedia, weselá Hra. 8) tragoedia, ae. f. Tragödie, Trauerspi l: szo-

szomorú játék. *Syn.* ſmutná Hra. 9) tormentum, i, n. bombarda, machina aenea: ein Stück, Geſchütz, Kanone: ágyú. *Syn.* Délo, *boh.* Zbraň. Gulowé Kuſi: tormenta glandifera, Kugelgeſchütz, golyóbisokat kilövö ágyúk. Kuſow ſtrélať: tormenta explodere, machinis aeneis fulminare: das Geſchütz ausſchießen, losgehen (ertönen, donnern) laſſen, loslaſſen: ágyúkból lövödözni, az ágyúkat kisütni 10) artificium, dolus: Stück, liſtiger Streich, Rank: álnokság, álnokmesterség. *Syn.* Figel, Fortel. 11. morsus, us, m. der Biß, harapás marás. *Syn.* Kuſaňí. Čertowí Kuſ: v. čertowé.

† Kůſ, u, m. v. Koſ.

kuſ *part. silentium indicentis:* st, sile, tace, quiesce: ſt, ſtill, ſchweig, ſey ruhig; halgas. *Syn.* cit, kuſti. *Usus.* Kuſ (cit) Chlapče! tace puer! ſtill (ſchweig) Bube! halgass gyermek.

† Kuſa, i, f. v. Halapartna.

† Kůſa, i, f. v. Koſa.

Kuſa, i, f. arcuballista (arcubalista, et manuballista (manubalista), ae, f. *Veget* scorpius, i, m. scorpio, nis, m. Armbruſt, eine mit einem Bogen verſehene Art der Balliſta: számszerij. *boh.* Kuše. 2) arcus, us, m. der Bogen zum Schießen: kéz ij, kéziv, *Syn.* Hádzačka, Lučiſčo, Luk, Strélka, *boh.* Prak. *Usus.* Kuſu (*boh.* Kuſi) natáhnúť, napnúť: arcum intendere, den Bogen ſpannen, meg-vonni az ívet; a' kéz-íjat meg-vonni. v. Luk.

Kuſač, a, m. morsor, is, m. mordens, tis, m. Beißer, der beißt: harapó, maró.

Kuſák, a, m. idem.

kúſaní, á, é, *p. c.* morsus, a, um: gebießen, harapott, maratott. *boh.* Kúſán.

Kúſaňí, á, n. morsio, nis, f, morsus, us, m. das Beißen, die Beißung, mit den Zähnen, oder des Eſſigs Rauchs: harapás, márás. *Syn.* Kuſ Hrizeňí.

Kuſar, a, m. v. Délar. 2) v. Ohňar.

Kuſar, a, m. arcuarius i, m. Armbruſtmacher, Bogener, Bogenmacher: kéz-ív gyártó. arcuballistarius, *et* manuballistarius, i. m. *Veget.* der mit dem Armbruſte Geſchoß abſchießt, számszeríjjel lövödözö.

† Kuſař, e, m. idem.

kuſarow, a, e, *adj. poss.* v. Délarow. 2) v. ohňarow.

kuſarſkí, á, é, *adj.* v. delarſkí. 2) v. ohňarſkí.

kuſáť, ſal, ſem, V. I. *imp.* kuſ: mordere, beißen, harapni, marni. *Syn.* hrízť.

† kúſaťi, al, ám et kúſi (u), idem.

Kúſáwáňí, á, n. *Nom Verb.* ex seq.

kúſáwať, al, ám *freq.* ex kúſať.

kúſawe *adv.* mordicus, beißig, beißend, mit den Zähnen: harapva, marva, mardosva. *Syn.* hrizawe. 2) acriter, mordaciter: beißend, angreifend, für die Sinne, oder Seele: erössen, keményen.

kúſawí, á, é, *adj.* mordax, cis: beißig, beißend: maró, harapó, mardosó. *Syn.* hrizawí. 2) mordax, acer: beißig, beiſend, beizend: erös, mardosó.

Kúſček, u, et a, m. *dem.* ex Kúſek.

Kúſtiček, čku, et čka, m. *dem.* ex *praec.* exigua particula, ein kleines Stückchen, kis falatotska. *boh.* Kúſkíček.

† Ku-

† Kuſe, f. v. Kuſa.
Kúſek, ſka, et ſku, m. *dem.* particula, ae, f. frustulum, frustillum, paululum, i. n. Stückchen, Bißchen, Bißlein, ein kleiner Theil (Bissen) ein Wenig: falatka, darabotska, darabka, falatotska. Dobrí (túční) Kúſek: res optima, ein fetter Biſſen, jó darab, falat. Kúſek Chleba: bucella (frustillum) panis, ein Biſſenbrod, egy darabka kenyér. Kúſek Maſa: offa (offula, particula) carnis, ein Stückfleiſch, Biſſenfleiſch, ein Stückchen Fleiſch: egy hús darabka (darabotska). Po Kúſku: particulatim, frustatim: ſtückweiß, darabonként részenként. Má ſwog Kúſek Chleba, odkaď žiwí bik: habet, quod comedat; unde vivat: er hat ſeinen Biſſen Brod, van darab kenyere. Nemá žádního Kúſka Chleba (čo pod Zubi ſtrčik, klaſk): non habet, unde vivat, hat keinen Biſſen Brod; hat nichts, wovon er leben könnte, nints falat kenyere.
kuſení, á, é, *p. c.* v. kuſowaní.
Kuſeňí, á, n. v. Kuſowáňí.
kuſí, á, é, *adj.* curtus, mutilus, curtatus, abbreviatus, a, um: brevis, e: abgekürzt, verſtümmelt, kurz: kurta, rövid. *Syn.* krátki, kurtawí.
kuſik, il, ím, V. I. *imp.* kuſ: v. kuſowak.
* kúſik, il, ím, V. I. *imp.* kúſ: v. ſkúſik.
* Kuſňer, a, m. v. Blanár.
* kuſňerčin, a, e, *adj. poss.* v. blanárčin.
* Kuſňereňí, á, n. v. Blanáreňí.
* kuſňerik, il, ím V. I. *imp.* kuſňer, v. blanárik.
* Kuſňerka, i, f. v. Blanárka.
* kuſňerow, a, e, *adj. poss.* v. blanárow.
* Kuſňerowáňí, á, n. v. Blanárowáňí.
* kuſňerowak, rowal, rugem V. I. *imp.* rug, v. blanárowak.
* kuſňerſkí. *adv.* v. blanárſki.
* kuſňerſkí, á, é, *adj.* v. blanárſkí.
* Kuſňerſtwí, á, n. v. Blanárſtwí.
† kuſnúki, ſl, ſnu *fut.* v. kúſak. 2) v. koſtowak.
† kuſnuti, á, é, *p. c.* v. kúſáni. 2) v. koſtowaní.
† Kuſnuki, n. v. Kúſáňí. 2) v. Koſtowáňí.
kuſowaní, á, é, *p. c.* in frusta divisus, concisus, a, um: verſtückelt, el-daraboltatott, kontzoltatott, darabokra osztatott. *Syn.* kuſení.
Kuſowáňí, á, n. in frusta divisio, concisio, nis, f. das Zerſtückeln, die Zerſtückelung: kontzolás, darabolás, darabokra való osztás. *Syn.* Kuſeňí.
Kuſowáňí, á, n. taciturnitas, tis, f. silentium, i. n. das Stillſchweigen, halgatás. *Syn.* Čučáňí, Mlčáňí. 2) quies, die Ruhe, tsendesség. *Syn.* Pokog.
kuſowak, ſowal, ſugem V. I. *imp.* ſug: in frustra redigere (dividere, secare) membratim concidere, partiri: verſtückeln, ſtückelweiſe theilen, zertheilen, zerreißen: kontzolni, darabolni, darabokra osztani. *Syn.* kuſik.
kuſowak, ſowal, ſugem V. I. *imp.* ſug: silere: tacere: ſtillſchweigen, halgatni. *Syn.* čučak, mlčak. 2) silere, quiescere: ruhig ſeyn, tsendességel (gben) lenni. *Syn.* w Tichoſti bik.

Ku-

kuſti! *part.* v. Ruſ.
† Rúſtíček. čku, m. *dem.* v. Rúſčíček.
† Růſtička, i, f. *dem.* v. Roſtička.
† Růſtka, i, f. *dem.* v, Roſtka.
kuť, kul, kúgem, V. I. *imp.* kug: cudere, ſchmieden, kovátsolni. *Syn.* kowať, *boh.* kúti: *Usus* Kugem ti Zubi: expressio irae nugatoria. *Prov.* Dokad železo horí, kug: ferrum, quando calet, cudere quisque valet (quemque decet): bei Zeiten muß man Hand anlegen, alkalmatossággal élni kell. v. Kúža, Železo.
Rút, a, m. angulus, i, m. der Winkel, die Ecke, z. B. im Triangel: szeglet. *Syn.* Roh, Uhel, k. p. w Trouhle. 2) angulus, recessus, us, m. latebra, ae, f. Winkel abgelegener Ort, rejtek hely, szeglet, szurdék, szurdok, szugoly, szugolya *Par. Páp.* *Syn.* Kútik, Súrdik, tagné Meſto. 3) puerperium, i, n. das Kindbette, die Entbindung. gyermek ágy. *Syn.* Šeſtoňedele, Šeſtoňedelki. *Usus.* Do Rúta priſť (*boh.* přigít) i. e. zláhnúť: parere, ins Kindbette kommen, gyermeket szülni. W Rúte (w Šeſtoňedeláech) ležať: puerperio cubare, im Kindbette liegen, gyermekágyban lenni, gyermek ágyat feküinni.
† Ruka, i, f. v. Búda, Búdka, Dom, Haglok.
Rutač, u, m. harpago, onis, m. *Caes.* uncus (hamus) igniarius: der Schürhaken, görbe vas, tüz vas, vonogó, vonyogó, szén szitó. *Syn.* Kutáč Podhrabač. *Aliud est.* kuchinſká, Lopatka, et Obreblo, Ožech.
útáč, u, m. idem.
kutaní, á, é, *p. c.* inversus, fossus, effossus, iactatus, versatus, a, um: gewühlt, durchgewühlt, ausgegraben, gerüttelt: hidrott, kotrott, kotorázott, forgatott. *Syn.* kutraní, hrebání, *boh.* kuťení.
Rútáňí, á, n. inversio, fossio, effossio, versatio, iactatio, nis, f. das Wühlen, Durchwühlen, Rütteln, ausgraben, die Ausgrabung, hidrás, kotrás, kotorázas, forgatás. *Syn.* Kutráňí, Hrebáňí, *boh.* Kuťeňí.
kutať, al, ám, V. I. *imp.* tag, nečo: ruere, fodere, effodere, effricare, iactare, concutere, versare: wühlen, in etwas z. B. Erde durchwühlen, ausgraben, in etwas herumſtören, rütten: hidorni, kotorni (kotorom), kotorázni, forgatni. *Syn.* kutrať, hrebať. *boh.* kuťiti. II. *rec.* kutať ſa, w ňečem: ruere, proruere rem, fodere, iactare: wühlen in etwas, ſtöchern, rütteln, áskálódni valamiben, hidorni, kotorni, kotorázni. *Syn.* kutrať ſa, hrebať ſa, *boh.* kuťiti ſe. *Usus.* Hodinu ſa ſtím kutá (kutre) eſče nezakúří. 2) w Kňihách ſa kutať: ruere (versare) libros, wühlen in Büchern, könyveket forgatni.
Rutáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex. seq.
kutáwať, al, ám, *freq.* ex kutať.
Rúťeček, čka, et čku, m. *dem.* angellus, valde exiguus angulus, latebrula, ae, f. ein ganz kleiner Winkel, igen kis szeglet (szuglya, szurdék), szegletetske, szurdékotska.
† Růtek, tku, m. v. Článek.
Rútek, tka, et tku, m. *dem.* parvus angulus, ein kleiner Win-

Winkel, kis szeglet (szuglya, szurdék) Kúteк Oka: angulus (sinus) oculi, canthus, hircus (hirquus), i, m. Augenwinkel, szem vég, szem szegelet. Par. Páp. Přéčne hleďice Kútki: transversa tuentibus hirquis, seitwärts schauend, félen nézvén. Kúteк (Koh) Stawańá (w Stawańú) angulus domus, Gebäudewinkel, haz szegleje. Postranne w Oku Kútki, v. Kútńice. 2) v. Čléneк.

† Kuteńí, n. v. Kutáńí. 2) v. Dokazowáńí. 2 et 3 Nris.

† Kuthan, u, m. v. Britwanka, Pekáč, Tepsa.

† Kuti, f. v. Klada.

kutí, á, é, p. c. cusus, a, um: geschmiedet, kovátsoltt, verett, verettetet. Syn. kowaní.

Kutí, á, n. cusio, nis, f. das Schmieden, die Schmiedung: kovátsolás, verés.

† kúti, kul, kugi, v. kúk.

Kúťiček, čku, m. dem. ex seq. v. Kúteček.

Kúťík, u, m. dem. ex Kút, v. Kúteк.

† kuťiti, il, ím praes. v. kutaŧ. 2) v. dokazowaŧ 2 et 3 Nris. II. rec. kuťit se: v. kutaŧ sa.

Kútkowáńí, á, n. delitescentia, ocultatio sui: das Verstecken (Verbergen) seiner selbsten, rejtődzés, rejtezés, bújkálás, maga titkolása. Syn. Ukŕíwáńí seba samého.

kútkowaŧ, kowal, kugem, V. I. imp. kug: occultare se latebris (vel ab aliquo), correpere in latebram, delitescere, abdi, occultari: in Winkel kriechen, sich verbergen (verstecken): rejtődzni, búvó helyet keresni, valaki elött el-rejtezni, bújkálni. Syn. skŕíwaŧ (skowáwaŧ) sa, po Kútoch choďiŧ.

Kútkowáwáńí, á, n. Nom. Verb. ex seq.

kutkowáwaŧ, al, ám freq. ex kútkowaŧ.

kútkowatí, á, é, adj. v. kútnatí.

Kutke, kow, m. plur, v. Drſkí.

† Kutlof, u, m. v. Bituneк.

Kutńa, i, f. v. Ŝdúla.

kútnati, á, é, adj. angulatus, angulosus, a, um: winkelig, aus Winkeln bestehend: szirdékos, szegletes. Syn. kútkowatí, kutní.

† Kutni, f. v. Ŝdúla.

kútní, á, é, adj. v. kútnatí.

Kútńica, i, f. puerpera, mulier in puerperio: Kindelbetterinn, Sechswöchnerinn: gyermek ágyas, gyermek ágyat fekvö aszszony. Syn. Sestonedelka: boh. Šest'inedelka. 2) angulus (sinus) oculi, der Augenwinkel, szemnek vápája. Syn. postranní w Oku Kúteк. Plur. Nom. Kútńice, gen. ńíc, etc.

Kútńíček, čka, m. dem. ex seq.

Kútńík, a, m. cognomen bohemicum, ein böhmischer Zuname, tseh vezeték név.

kutńowí, á, é, adj. v. ŝdulowí.

kutraní, á, é, p. c. v. kutaní.

Kutráńí, á, n. v. Kutáńí.

kutraŧ, tral, trem, V. I. imp. kutri ne čo, v. kutaŧ. II. rec. kutraŧ sa w ňečem, w Kňihach, v. kutaŧ sa.

Kuwik, a, m. v. Cuwik.

† Kůze, f. v. Koza.

† Kúzedlńice, f. v. Bosorka.

† kúzedlńičin, a, o, adj. poss. v. bosorčin.

† kúzedlńicki adv. v. bosorſki.

† kúzedlńický, á, é, adj. v. bosorſkí.

† Kúzedlńictwí, n. v. Bosorſtwí.

† Kú-

† Kúžedlník, a, m. v. Bosorák.
† kúžedlníků et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. bosorákow.
† Kužel, e, m. v. Kúdel 3 Nro.
† Kuželka, i, f. v. Kolek 3 Nro.
Kuzeň, zňe, f. v. Kuzňa.
† Kužička, i, f. v. Blanka. 2) v. Kožička per omnes Nros.
† Kúžla, žlů, n. *plur.* v. Bosorstwí.
† Kúžle, žel, f. *plur.* idem.
† kúžlowaní, á, é, *p. c.* v. bosorowaní.
† Kúžlowáňí, n. v. Bosorowáňí.
† kúžlowati, owal, ugi (u), *praes.* v. bosorowat.
† Kužlowáwáňí, n. v. Bosorowáwání.
† kúžlowawati, al, ám, v. bosorowáwat.
Kuzna, i, f. v. kowáčká Wihňa.
Kwaček, čku, m. *dem.* ex Kwak.
Kwačík, u, m. idem.
Kwačisko, a, n. *contem. et exagger.* ex Kwak.
Kwadrant, u, m. dioptra, ae, f. *Plin. H. N.* ein Werkzeug, den Sonnenschatten zu finden, der Quadrant: meszsze látó öveg, nap-árnyékját néző eszköz. *Syn.* spatrugicí Nástrog, strz kterí sa nečo spatruge, *boh.* Quadrant:
Kwadrát, u, m. lapis quadratus, saxum quadratum: Quaderstein, Quaderstink: négy szegletes-kő. *Syn.* stworhranní (stworouhelní, stirouhelní) Kameň, *boh.* Qwadrát, čtwerhranní Kámen. 2) qvadratus (*scil.* pileus), i, m. byrethum, i, n. das Quadrat, kvadrát, négy szegletüs papi süveg.
Kwadráčíček, čku, m. *dem.* ex *seq.*
Kwadráčik, u, m. *dem.* ex Kwadrát.
Kwadrília, i, f. tak rečená na Karti Hra: lusus quadriliae, Quadrilienspiel, kvadrilia, kartya játék.
Kwak, u, m. napo-brassica *Bauhin.* Brassicae oleraceae varietas Napobrassica dicta Linn. Kohlrübe unter der Erde, tövis-répa, kanafos répa, kvaka. *vulg.* Kwaka. Aliud est. Kolínek. 2) v. Kwákáňí 3) Nro. Dám ti Kwaku, i. e. kwákat ťa budem: vellam tibi comam; vellam te per crines: ich werde dich beim Haarschöpfe nehmen, meg-rántom (rángatom) a' hajadat (üstödet); meg-üstöközlek.
* Kwaka, i, f. idem 1 Nro.
kwákaní, á, é, *p. c.* per crines (comam) vulsus, a, um: beim Schopfe gebeutelt, gezupft, gerupft: hajánál (üstökénél) fogva rangatott, üstököztetett, tzibáltt-üstököztetett. *Syn.* ukwákaní, wikwákaní, sčicowaní, wisčicowaní, *vulg.* kačkowaní.
Kwákáňí, á, n. crocitatio, cornicatio, nis, f. crocitus, cornitus, us, m. das Krächzen, die Stimme des Rabens, der Krähe: varju károgás, gágogás. *Syn.* Krákáňí, Krkáňí. 2) gemitus, us, m. suspirium, i, n. das Krächzen der Menschen, jajgatás, siránkozás, fohászkodás. *Syn.* Gagkáňí, Gogkáňí. 3) vulsio (vulsura) crinium, per crines (comam) apprehensio, arreptio, tractio: das Rupfen bei den Haaren, hájánál (üstökénél) fogva rángatás, üstökö-zés, tzibálás, meg-üstököfamiliarzés. *Syn.* Ukwákáňí, Wikwákáňí, Scicowáňí, Wisčicowáňí.

ňí. *vulg.* Kačkowáňí. 4) v. Kwokáňí.

kwákať, kal, čem et kám, V. I. *imp.* kwáč, et kwákag: crocire, crocitare, cornicare, cornicari: krächzen, wie ein Rabe, Krähe: károgni kákogni *hollóról, varjúról. Syn.* krákať, krkať, *boh.* krakati. *Usus.* Wrana kwáče: corvus crocit (crocitat), die Krähe krächzet, varjú károg. *Prov.* Každí na mňa kwáče: quisque (quilibet, quivis) obtutum in me figit; quilibet me oculis rigidis considerat (intuetur): ein jeder sieht mich stare an, minden reám teként; kiki reám kurjogat; kiki gúnyoló szemét reám függeszti (-veti.) 2) suspirare, gemere: krächzen, einen seufzenden Ton von sich geben: jajgatni, fohászkodni. *Syn.* gagkať, gogkať. 3) vellere crines, capillos (comam, comas) vellicare, crinibus trahere; per crines (comam) arripere: rupfen, zupfen bei den Haaren, beim Schopfe beuteln: üstököznì, tzibálni, hajánál (üstökénél) fogva rángatni, megüstöközni, haját tépni. *Syn.* sčicowať, wisčicowať, ukwákať, wikwákať, *vulg.* kačkowať. 4) v. kwokať.

Kwákáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kwákáwať, al, ám *freq.* ex kwákať.

kwaknúť, knul (kél), kňem, V. P. *imp.* kňi, *de uno actu*: v. kwákať.

kwaknutí, á, é, *p. c.* v. kwákaní.

Kwaknutí, á, n, v. Kwákáňí.

† Kwalt, u, m. v. Násilnosť.

† kwaltowňe *adv.* v. násilňe.

† kwaltowní, á, é, *adj.* v. násilní.

† Kwaltowňík, a, m. v. Násilňík.

Kwanti, tow, m. *plur.* laciniae, arum, f. *plur.* panni, orum, m. sacconia, ae, f. frusta panni: die Lumpen, abgetragene Stücke Zeug oder Tuch: ringy-rongy. Má na sebe samé Kwanti: pannis obsitus (laciniis vestitus) est totus, mit Lumpen ist er ganz bekleidet, bedeckt: az ő ruhája tsak egy rongy.

† Kwantl, u, m. v. Kwantlík.

Kwantlíček, čku, m. *dem.* ex *seq.*

Kwantlík, u, m. drachma, ae, f. quadrans semiunciae: Quent, Quentchen, Quentlein, ein Quintel, Quintlein, Drachme, das Viertel eines Loths: könting, egy latnak negyed része. *Syn.* Štwrk Lotu, *boh.* Kwenťík, Kwentlík, Qwentl. Dwa Kwantlíki: duas drachmas, 2 Quintlein, 2 köntinget. Pol Kwantlíka: semidrachma, halb Quintlein, félkönting.

Kwantlikár, a, m. v. Krpčár. 2) Nro.

kwantlikárčin, a, e, *adj. poss.* v. krpčárčin 2 Nro.

kwantlikárič, il, ím, V. I. *imp.* kar, v. krpčárič 2 Nro.

Kwantlikárka, i, f. v. Krpčárka. 2) Nro.

kwantlikárow, a, e, *adj. poss.* v. krpčárow 2 Nro.

kwantlikárski *adv.* v. krpčárski 2 Nro.

kwantlikárskí, á, é, *adj.* v. krpčárskí 2 Nro.

Kwantlikárstwí, á, n. v. Krpčárstwí 2 Nro.

Kwantlikárstwo, a, n. v. Krpčárstwo.

† Kwapeňí, n. v. Náhleňí.

† kwa-

† kwapik, il, ím, V. I. *imp.* kwap: v. náhlik.
* Kwapka, i, f, v. Kapka.
* kwapkaní, á, é, *p. c.* v. kapkaní.
* Kwapkáňí, á, n. v. Kapkáňí.
* kwapkat, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. kapkat.
* Kwapkáwáňí, á, n. v. Kapkáwáňí.
* kwapkáwat, al, ám, v. kapkáwat.
† kwapňe *adv.* v. nahle 1 Nro.
† kwapní, á, é, *adj.* v. náhlí 1 Nro.
† Kwapnost, i, f. v. Náhlost 1 Nro.
* kwapnúk, pnul (pol), pňem V. P. *imp.* pni, v. kapnúk.
* kwapnutí, á, é, *p. c.* v. kapnutí.
* Kwapnukí, á, n. v. Kapnukí.
Kwardian, a, m. Guardianus, i, m. coenobiarcha, ae, m. Prior Monachorum: Quardian, im Kloster: gárdyán *Par. Páp.* kvárdián. *Syn.* Wrchňí w Klásteri Frančiskánském etc. *Rhytmus.* Gá sem Páter Kwardian, nemám nič nowého, len te Kláti na Nohách z Drewa lipowého.
kwardianow, a, e, *adj. poss.* Guardiani, dem Quardian gehörig, kvárdiáné, gárdyáné.
Kwardianstwí, á, n. Guardianatus, coenobiarchatus, us, m. das Quardianat, kvárdiánság, gárdyansag. *Par. Páp.*
kwáreni, á, é, *p. c* absumtus, consumtus, decoctus, a, um: gezehrt, vermindert: emésztetett, fogyasztatott, vesztegettetett. *Syn.* skwáreni, ukwáreni, zmárňeni, kantreni, hubeni, kazeni, márňeni, *vulg.* psuti, popsuti.
Kwáreňí, á, n. absumtio, consumtio, nis, f. das Zehren, Vermindern, z. B. Geldes, Holzes: emésztés, vesztegetés, fogyasztás, költés. *Syn.* Hubeňí, Kantreňí, Kazeňí, Márňeňí, Skwáreňí, Ukwáreňí, Zmárňeňí, *vulg.* Psukí, Popsukí.
Kwarič, a, m. absumtor, consumtor, decoctor, is, m. Zehrer, Verminderer: emésztö, vesztegetö, fogyasztó, költö. *Syn.* Kwaritel.
Kwarička, i, f. absumtrix, consumtrix, decoctrix, cis, f. Zehrerinn, Verschwenderinn: emésztöné, vesztegetöné, fogyasztóné, költöné. *Syn.* Kwaritelka.
kwárik, il, ím, V. I. *imp.* kwar: absumere, consumere, decoquere: zehren, vermindern; z. B. Geld, Holz, Schmalz, Speck: emészteni, fogyasztani, vesztegetni, költeni. *Syn.* hubik, kantrik, kazik, márnik, zmárnik, skwárik, ukwárik, *vulg.* psúk, popsúk: *II. passive*, kwárit sa: absumi, consumi, decoqui: gezehrt (vermindert, verzehrt) werden: emésztetni, vesztegetetni, köttetni. *Syn.* skwárik sa, ukwárik sa.
Kwaritel, a, m. v. Kwarič.
Kwaritelka, i, f. v. Kwarička.
Kwarta, i, f. paranete, es, f. *scil.* chorda, *Vitruv.* die vorletzte Saite, negyedik húr. 2) diatessaron *Vitruv.* eine Quarte in der Musick, musikának a' kvartán-való öszve-zendülése. 3) Kwarta Páleného: duae mediae cremati, ein Maaß Brandwein, egy pint (két itze) égett bor.
Kwartal, u, m. trimestre, is, n. das Quartal, Vierteljahr: egy fertály esztendö, három hónap. *Syn.* Kantri 3 Nro, Štwrk Roka. 2) trimestralis solutio, Quartalbefoldung, három hó-

honapi fizetés. 3) pecunia trimestris, Quartalgeld, Quartal: három hónapi pénz.

Kwartečka, i, f. *dem.* ex Kwartka.

Kwartička, i, f. idem.

Kwártír, u, m. hospitium, i, n. habitatio, nis, f. das Quartier, Logis, Wohnung: szállás, lakás, kvártély. *Syn.* Hospoda.

Kwartírmagster, stra, m. v. Hospodňík.

† Kwartírmistr, e, m. idem.

kwartírňiččin, a, e, *adj. poss.* ex *seq.*

Kwartírňička, i, f. divertens (habitans, quarterizans) *fem.* eine Quartiererinn, kvártélyos aszszony.

Kwartírňictwí, á, n. v. Kwartírowáňí.

Kwartírňík, a, m. divertens (habitans, quarterizans) vir: ein Quartirer, kvartélyos ember.

Kwartírowáňí, á, n. diversio (habitatio, quarterizatio) pro brevi tempore: das Wohnen auf eine kurze Zeit, kvartélyozás.

kwartírowať, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: hospitium (habitationem, quarterium) habere, figere, habitare, divertere alicubi: quartiren, wohnen, sein Quartier wo haben: kvártélyozni, kvartélyon lenni. *Syn.* Hospodu mať.

Kwartírowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

kwartírowáwať, al, ám *freq.* ex kwartírowať.

Kwartka, i, f. *dem.* ex Kwarta.

kwartowí, á, é, *adj.* quartanus, quaternarius, a, um: quartaner, négyes. Kwártowí Spew, cantus quaternarius, Quartett, négyes (négy számú) ének. 2) Kwartowá Nádoba: duarum mediarum instrumentum, ein Maaßgeschirr, zweihalbiges Geschirr: két itzés édény.

Kwas, u, m. fermentum, i, n. der Sauerteig, kovász. 2) *boh.* v. Hosťina.

kwasení, á, é, *p. c.* fermentatus, a, um: gesäuert, kovászos, savanyitott, bé-savanyított, savanyíttatott. *Syn.* ukwasení. *boh.* kwašení. *Usus.* Kwasení Chleb, panis fermentatus, gesäuertes Brod, kovászos kenyér. Nakwasení. Chleb, panis azymus (non fermentatus, infermentatus): ungesäuertes Brod, kovásztalan (kovász nélkül sűltt) kenyér.

Kwaseňí, á, n. fermentatio, nis, f. das Säuern die Säuerung z. B. des Teigs: kovászolás, savanyítás bé-savanyitás. *Syn.* Ukwaseňí, *boh.* Kwašeňí.

† kwašení, á, é, *p. c.* v. kwasení.

† Kwašeňí, n. v. Kwaseňí. 2) v. Hodowáňí.

kwasiť, il, ím, V. I. *imp.* kwas: fermentare, fermento conficere: säuern; machen daß etwas gährt: kovászolni, meg-költeni, meg-kovászolni, savanyítani: bé-savanyitani. *Syn.* ukwasiť. 2) *boh.* v. hodowať. *II. rec.* kwasiť sa: fermentescere, gähren, meg-kelni, savanyodni. *Syn.* kisnúť, ukwasiť sa, *boh.* kwasit se.

Kwasitel, a, m. fermentator, is, m. der Säurer, meg-költő, meg-kovászoló, savanyító.

† Kwasitel, e, m. v. Hodowňík. 2) v. Korhel.

† Kwasitelkine, f. v. Hodowňica.

kwasitelow, a, e, *adj. poss.* fermentatoris, dem Säurer gehö-

gehörig, meg-költőé, kovászolóé.

† kwasitelů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. hodowníkow. 2) v. korhelow.

Kwasníčár, a, m. negotiator faecum cerevisiae, Hefenhändler, élesztővel kereskedő, élesztő-áros.

kwasníčárčin, a, e, *adj. poss.* negotiatricis faecum, caerevisiae, der Hefenhändlerinn gehörig, élesztövel kereskedőnéé, élesztő árosnéé.

Kwasníčárka, i, f. negotiatrix faecum cerevisiae, Hefenhändlerinn, élesztővel kereskedő aszszony, élesztő árosné.

kwasníčarow, a, e, *adj. poss.* negotiatoris faecum cerevisiae, dem Hefenhändler gehörig, élesztővel kereskedőé, élesztő árosé.

† Kwasnice, f. v. Hodowníca.

Kwasnice, sníc, f. *plur.* faex, cis, f. faeces, *cum f. plur.* die Hefen, im Biere, Weine: élesztő. Piwowé Kwasníce, v. Drožďé. Winowé Kwasníce, floces. *gen.* cum dat. flocibus, f. *plur. Gell*: das Weinleger, Weinkläger, der Bodensatz des gekelterten Weins: hor seprő *Par. Páp.* Kwasníce mat, faeces habere, faeculentum esse: heftig seyn, seprősnek lenni. Na Kwasnícách stogí, in faecibus est; ist (steht) auf die Hefen, seprőn áll, vagyon. *Aliud est.* Mláto.

kwasníční, á, é, *adj.* faeculentus, a, um: heftig, seprős, seprölékes. *Syn.* kwasnícowí. *Usus.* Kwasníční Chléb (Chleb): panis fermentatus faece, Hefenbrod, meg költt kenyér. v. kwasení.

kwasnícowí, á, é, *adj.* idem.

† Kwasník, a, m. v. Kwasitel (e.)

† kwasníkow, a, o, *adj. poss.* v. kwasitelů.

† Kwasowníce, f. v. Hodowníca.

† Kwasowník, a, m. v. Kwasitel (e.)

† kwasowníků et ůw, owa, owo *adj. poss.* v. kwasitelů.

* Kwastla, i, f. v. Kisk.

* Kwastlička, i, f. *dem.* v. Kistka.

† Kwater, tru, m. v. Štworka.

Kwaterečka, i, f. *dem.* ex *seq.*

Kwaterka, i, f. ventilator, os spiritale, fenestrella spiritalis, der Windfang, das Windfensterchen: szél ablakotska. *Syn.* Weterník, Okenečko na Obloku, kterím sa púšťá, neb wipúšťa (weďe) Weter. *boh.* Katra. Na Kwaterku záchlopat, fenestrellam spiritalem pulsare, an den Windfang klopfen, szél ablakotskan kolzogni.

† Kwenkík, u, m. v. Kwantlík.

† Kwentl, u, m. v. Kwantlík.

† Kwentlík, u, m. idem.

† Kwerk, a. m. v. Hawár.

kwesť, kwetel, kwekem V. I. *imp.* pokweťení, *imp.* kwek: v. kwitnút.

† kw'esť'i (kwesť, kwísť), kwetl, kwetu et ktwu, *fut.* pokwetu: v. kwitnúť.

Kwesta, i, f. collectio, mendicatio, nis, f. collecta, ae, f. *vulg.* quaesta: die Sammlung, kvesta. *Syn.* Kwestowáňí. *Usus.* Po Kweste chodiť: v. kwestowať.

Kwestár, a, m. collector, mendicator, is: m. mendicans, tis; *vulg.* quaestarius: der Sammler, kvestáló, kvestánjáró, kvestás, kéregető, kólduló. Kwestowník. *Prov.* Kwestári, Pletkári: collectores,

res, famigeratores: Sammler Verläumder, kvestások pletykások; kvestálók (kvestánjárók) emberszóllók.

Kwestáreňí, á, n. v. Kwéstárstwí.

kwestárik, il, ím V. I. *imp.* tar. collectorem esse, ein Sammler seyn, kvestán járni, kvestáskodni. *Syn.* kwestárem bik, po Kweste chodik, kwestowak.

kwestárow, a, e, *adj. poss.* collectoris, mendicantis: dem Sammler gehörig, kvestálóé, kvestásé, kvestán-járóé, kéregetöé, koldulóé. *Syn.* kwestowňíkow.

kwestárski *adv.* more collectorum (mendicantium), sammlerisch, kvestáló módon. *Syn.* pokwestárski.

kwestárski, á, é, *adj.* collectores adtinens: die Sammler betreffend, kvestálokat illetö. *Syn.* kwestowňicki.

Kwestárstwí, á, n. conditio (status, officium) collectoris *seu* mendicantis: der Sammlersstand, die Sammlersstelle, Sammlerei: kvestáló állapot, kvestáskodás, kvestán-járás. *Syn.* Kwestáreňí, po Kweste Choděňí, Kwestowňictwí.

kwestowaní, á, é, *p. c.* mendicando collectus, a, um: gesammelt, kvestáltt, kéregetett, koldúltt. *Syn.* wipítaní.

Kwestowáňí, á, n. collectio, mendicatio, nis, f. das Sammeln, die Sammlung: kvestálás, kéregetés, koldulás. *Syn.* Pitáňí Wipitáňí.

kwestowak, towal, tugem V. I. *imp.* tug: colligere, mendicare, *vulg.* quaestare: sammeln, kvestálni, kéregetni, koldulni. *Syn.* pitak, po pitáňí chodik.

Kwestowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kwestowáwak, al, ám, *freq.* ex kwestowak.

kwestowňicki *adv.* v. kwestárski.

kwestowňický, á, é, *adj.* v. kwestárski.

Kwestowňictwí, á, n. v. Kwestárstwí.

Kwestowňík, a, m. v. Kwestár.

kwestowňíkow, a, e, *adj. poss.* v. kwestárow.

Kwet, u, m. flos, ris, m. *Cic.* die Blume, Blühe, Blüthe: virág. *Syn.* Kwetina, *boh.* Kw'et, Kw'etina. *Usus.* Afrički (afrikánski) Kwet: flos tunetanus, flos africanus, afrikanische Blume, Tunis blume: orosz virág. — Aksamentowí (Milosťi) Kwet: amarantus (amaranthus). i, m. *Ovid. Plin. H. N.* Amarant, Tausendschön, Sammetblume, bársony-virág. Brezňowí Kwet: v. brezňowí. — Granátowého Gablka Kwet: cytinus, i, m. *Plin. H. N.* die Knospe des blühenden Granatsbaums, der Kelch dieser Blüthe: pómagranát-virág. Granátowého Gablka planého Kwet: balaustium, i. n. *Colum.* Punica granatum Linn. die Blüthe des wilden Granatapfelbaums, vadpomagranát-virág. — Mágowí Kwet: v. Konwalia. — Marie Magdaleni Kwet: nardus celtica, valeriana celtica Linn. Marien Magdalenenblume, Mária Magdolna virága. Muskátowí Kwet: v. muskatow. Podzimní (unorowí) Kwet g o z e f o w a Palica. Winowí (winní) Kwet: flos vini, Weinblühe, bor-virág. Wolowého Gazika planého Kwet, flores echii, je länger, je lieber Blüthe: vad ökör nyelvü

wů fűnek virága. — Ženſkí Kwet: v. ženſkí Čaſ 9 Nro. To ge Žiwot, to ge Swet: to ſú Cblapci, gako Kwet.

† Kw'et, u, m. idem.

Kwetec, tca, m. Zelina: buphtalmum, i, n. Anthemis tinctoria *Linn.* das Rindsauge, die Rindsblume, ein Kraut: ökör szem-fü. *Syn.* Bikowec, Wolowec, bikowa Zelina. *boh.* Kw'etec, Wolowec. *Aliud est.* Kokoſica, et Lňica.

† Kw'etec, tce, m. idem.

Kwetečeк, čku, m. *dem. ex seq.*

Kweteк, tku, m. *dem.* v. Kwíteк.

Kweťi, n. *collect.* v. Kwíťi.

Kweťíček, čku, m. *dem.* ex seq.

Kweťík, u, m. *dem.* v. Kwíteк.

Kweťina, i, f. v. Kwet.

† Kw'eťina, i, f. idem.

kweťiſtí, á, é, *adj.* v. kwetowaní.

kwetkowání, á, é, *p. c.* idem.

Kwetkowáňí, á, n. v. Kwetowáňí.

kwetkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: v. kwetowať.

kwetňe *adv.* floride, *Apul.* florenter: blühend, anſehnlich, ſchön: virágossan, tekéntetessen, szépen. *Comp.* kwetňegſeg: floridius *Apul.* nagkwetňegſeg: florentissime (docent) *Hieron.*

kwetní, á, é, *adj.* florens, floridus *Lucret. Ovid.* floridulus *Catull.* florus *Gell.* florulentus *Solin.* a, um: blumig, voller Blumen, blumenreich, aus Blumen beſtehend, beblümt: virágos. kwetné Pole: florea rura *Virg.* 2) florifer *Lucret.* floriger *Sedul.* floriparus *Auson.* a, um: Blumen tragend, hervorbringend: virág hozó, virág-termö. Kwetná Zahrada: v. Kwetňica 1 Nro. 3) florius *Gell.* a, um; ad flores pertinens: die Blummen betreffend, virágokat illetö. kwetná Neďela: v. Kwetňica 2 Nro. 4) v. kwetowí.

† kw'etní, á, é, *adj.* idem.

Kwetňica, i, f. 1. e. Kwetná Zahrada, rozkoſní Sad: hortus floralis (coronarius), eucarpa. *orum*, n. *Vitruv.* viridarium, i, n. der Blumengarten, Luſtgarten, das Blumenwerk, Feſtons: virágos kert. *Syn.* Kwítnica, *boh.* Kwítňice. i. e. Kwetna Neďela: Dominica (dies) Palmarum (in ramis), ramalia, verbenalia, um, n. *pl.* der Palmſonntag, Palmtag: virág-vasárnap. *boh.* Kw'etná Neďele. *Usus.* Na Kwetňicu: Dominica Palmarum, am Palmſonntage, virág-vasárnapon (-napkor.)

kwetnúť, tnul (tel), tňem V. I. *imp.* tňi: v. kwitnúť.

† kwetnúťi, kwetl, kwetnu, *idem.*

Kwetnuťí, á, n. v. Kwítnuťí.

kwetowaní, á, é, *p. c.* florens, floridus, floridulus, florus, florulentus, flosculatus, floribus intextus (contextus, exsutus, exornatus), a, um: beblümt, geblümt, z. B. Zeugblumig, blumenreich: virágos, virágokkal szött, ki-varrott, fel-ékesíttetett. *Syn.* kweťiſtí, kwetkowaní, kwetowatí, kweťowiſtí, kwetowití, kwítkowaní. *Usus.* kwetowaná Matéria: florida (flosculata) materia, blumenreicher (geblümter) Zeug, virágos materia. Kwetowané Šati: vestes pictae, Blumenreiches Kleid, viragos ruha.

† kw'etowaní, á, é, *adj.* idem.

Kwetowáňí, á, n. flosculatio, floribus intextio (exsuitio, exornatio), nis, f. das Blümen,

men, Beblümen, ung: virágokkal-való szövés, ki-varrás, fel-ékesítés. *Syn.* Kwetkowáňí, Kwítkowáňí.

kwekowak, towal, tugem V. I. *imp.* tug: flosculare, floribus in texere (exsuere, exornare): blümen, beblümen: virágokkal szöni, ki-varni, fel-ékesíteni. *Syn.* kwetkowak, kwítkowak.

kwetowatí, á, é, *adj.* v. kwetowaní.

kwetowí, á, é, *adj.* ex flore, floreus *Plaut. Tibull.* floridus, a, um: aus (von Blumen, virági, virágból-való. Kwetowí List: folium floris, Blumenblatt, virág-levele. Kwetowí Wenec: florea corona, Blumenkranz, virágból tsináltt koszorú. Kwetowé Wenec: florida serta *Ovid.*

kwetowistí, á, é, *adj.* v. kwetowaní.

kwetowití, á, é, *adj.* idem.

Kwetowoň, a, m. Riba: salmo thymallus, i, m. *Linn.* die Aesche, Aeschling, ein Fisch: köröz-hal. *Syn.* Lipeň, *vulg.* Lapinda, *boh.* Lipan.

† Kwétowoň, e, m. idem.

kwetúcí, á, é, *part. praes.* ex kwest: v. kwitnúcí.

kwetzberací, á, é, *adj.* florilegus *Ovid.* a, um: Blumen lesend, sammelnd: virág-szedö. Kwetzberacé Wčeli: florilegae apes.

Kwíčala, i, f. Pták: v. Cwíčala.

† Kwíčalík, a, m. *dem.* v. Cwíčalka.

Kwíčalka, i, f. idem.

Kwíčáňí, á, n. vagitus, grunnitus, us, m. das Quäken, Quicken, Quieken, Clirren der jungen Schweinen: nyikorgás, nikogas, *malatz módra. boh.* Kwičeňí. *Aliud est.* Grúleňí.

Kwičánka et Kwičárka, i, f. v Cwičala.

kwičak, čal, čím V. I. *imp.* kwič, *de nefrendibus, porcellis;* vagire (io, ivi et ii, itum) *Martiall* grunnire; acutum sonum edere: quäken, quicken, quieken, klirren, von jungen Schweinen; drükt das quäkende Geschrei der Spanferkel: nyikorogni, nyikorgani (-gok), nyikogni, *mint a' malatz. boh.* kwičeti: *Usus.* Prasa kwičí: nefrens vagit, acutum sonum edit: das Schweinchen (Spanferkel) quäkt, quickt, quiekt, klirrt: nyikorog a' malatz *Aliud est.* grúlik.

Kwičáwáňí, á, n. *N. V.* ex seq.

kwičáwak, al, ám, *freq.* ex kwičak.

† Kwičeňí, n. v. Kwičáňí.

† kwičeti, čel, čím, v. kwičak.

Kwičíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kwičíwak, al, ám, *freq.* ex kwičak.

Kwietancia, i, f. v. Kwitancia.

kwietowaní, á, é, *p. c.* v. kwitowaní.

Kwietowáňí, á, n. v. Kwitowáňí.

kwietowak, towal, tugem V. I. *imp.* tug: v. kwitowat.

kwietowní, á, é, *adj.* v. kwitowní.

Kwietowňík, a, m. Kwitowňík.

Kwik, u, m. v. Kwičáňí.

Kwíkáňí, á, n. idem.

kwikat, al, ám V. I. *imp.* ag: v. kwičak.

Kwikáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kwíkáwak, al, ám, *freq.* ex kwikak.

kwíknút, knul (kel), kňem V. P. *imp.* kňi, *de uno actu:* v. kwičak.

Kwi-

Kwiknuti, á, n. v. Kwičáňí.
Kwíleňí, á, n. eiulatus, gemitus, luctus, ploratus, fletus, us, m. eiulatio, ploratio, lachrymatio, nis, f. das Heulen, Wimmern, Weinen: kesergés, siránkozás, sirás, rivás, jajgatás, zokogás. *Syn.* Fnukáňí, Gačáňí, Gogkáňí, Naríkáňí, Plač, Plakáňí, Kučáňí, Kumácáňí.
kwílit, il, ím V. I. *imp.* kwil: eiulare, gemere, lugere, plorare, flere, lachrymari: heulen, wimmern, jämmern, weinen, wehe klagen, wie die kleinen Kinder: keseregni, siránkozni, sirni, rini, rivni (rivok) jajgatni, zokogni. *Syn.* fnúkat, gačat, gogkat, naríkat, plakat, ručat, rumácat.
Kwílíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
kwílíwat, al, ám, *freq.* ex kwílit.
Kwinta, i, f. nete, n. i. e. ultima chorda: die Quintel, die letzte Saite: utólsó (ötödik) húr. *Syn.* pátá Struna, *boh.* Qwinta.
† Kwintl, u, m. v. Kwantlík.
† Kwintlíček, čku, m. *dem.* v. Kwantlíček.
† Kwintlík, u, m. v. Kwantlík.
† kwíst, v. kw'est'i.
Kwit, u, m. v. Kwitancia. 2) *Adjective et indeclinabiliter.* *a*) Uš sem kwit: iam sum absolutus, liberatus: ich bin schon befreit, losgemacht: meg (ki) szabadúltam már. *b*) Uš si Kwit: iam es ex integro exsolutus; du bist schon völlig ausgezahlt, ki vagy már egészen fizetve. *c*) Uš sme Kwit: nullas habenus amplius mutuas praetensiones, wir sind schon quitt; wir haben nun nichts mehr von einander zu fordern, már egy-másnak semmivel sem tartozunk.
† Kwitancí, f. v. seq.
Kwitancia, i, f. apocha, ae, f. *Pandect. Latine.* acceptilatio, nis, f. testimonium literarum de soluta pecunia, reversales (*scil.* literae) *ium. f. pl. vulg.* quietantia: die Quittung, die der Gläubiger giebt, daß er bezahlt sey: kviláutzia *et* menedék levél *Par. Páp. Syn.* Kwit, Kwietancia, Kwitowní List, Spis, *boh.* Kwitancí. *Usus.* Kwitanciu dat: v. kwitowat 1 Nro. 2) Proti-Kwitancia, Protikwitancia, Protikwietancia: antapocha, ae, f. *Cod. Just.* Gegenquittung, die Schrift, wodurch der Schuldner bezeugt, er habe bezahlt: kötés levél *Par. Páp.*
Kwíteček, čku, m. *dem.* ex seq.
Kwítek, tku, m. *dem.* flosculus, i, m. das Blümchen, Blümlein: virágotska, kis virág. *Syn.* Kweteк, Kwetík.
† Kwíkí, n. *indecl.* v. seq.
Kwíkí, á, n. *collect.* flores, rum, *m. pl.* die Blumen, virágok. *Syn.* Kwetí.
kwítkowaní, á, é, *p. c.* v. kwetowaní.
Kwítkowáňí, á, n. v. Kwetowáňí.
kwítkowat, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: v. kwetowat.
kwítkowí, á, é, *adj.* v. kwetowí.
† Kwitňice, f. v. Kwetňica.
kwitnúcí, á, é, *part. praes.* ex kwitnút: florens, florescens, tis: blühend, virágzó, virágozó. *Syn.* kwetnúcí, kwetúcí.
kwitnút, tnul (tel), tňem V. I. *imp.* tňi: florere, florescere, vernare: blühen, Blüthe hervorbringen oder haben: virágoz-

gozni, virágzani. *Syn.* kwest, kwetnúť, wikwítat, *boh.* kwest, kw'esť'i, kwíst. *Usus.* Strom, Winohrad, Zboží kwitňe: floret arbor *Cic.* vinea, segetes *Ovid.* der Baum, Weingarten blühet; die Früchte blühen: virágzik a' fa, szölö, gabona. Lúka kwitňe: pratum florescit (vernat), die Wiesen blühet, a' rét zöldül. Počínať kwitnúť: florescere (vernascere) *Cic.* incipere florere: anfangen zu blühen, virágozni kezdeni *Par. Páp.* 2) *Tropice:* florere in re (*vel* re) aliqua, felicem fortunatumque esse: blühen, in blühenden (angenehmen, glücklichen, ansehnlichen) Umständen seyn, sich wohl befinden, sich hervorthun, im Ansehen seyn: divatyában lenni, valamelly dologban jó elömenetelt venni, virágozni (-gzom.) Wčil mu Swet kwitňe: nunc fortuna et aetate floret, itzt blühet er, most élete szerentséjében, és szépségében (divatyában) vagyon.

Kwitnuťí, á, n. floritio *Hieron.* vernatio, nis, f. das Blühen, virágozás, virágzás. *Syn.* Kwetťení, Kwetnutí, Wikwitáňí.

kwitowaní, á, é, *p. c.* apocha (reversalibus) provisus, a, um: quittirt, kvietáltt, kvietáltatott. *Syn.* Spismagící. 2) resignatus, edictus, depositus, relictus: quittirt, verlassen: le-tett, le-tétetett. *Syn.* kwietowaní, wipowedení, zanechaní, složení, *vulg.* kwitirowaní.

Kwitowáňí, á, n. apochae datio, das Quittiren, Quittunggeben: kvietálás, kvitántziaadás. *Syn.* Spisu ze seba Dáňí, Kwietowáňí. 2) resignatio, edictio, relictio, depositio, renuntiatio: das Quittiren, Verlassen, le-tétel, letévés, fel (ki, le)-mondás. *Syn.* Wipowedeňí, Zanechání, Složeňí Službi (Úradu).

kwitowať, towal, tugem V. I. *imp.* tug, *cum acc. pers.* ňekoho: dare apocham alicui de re, Jemanden worüber quittiren, Quittung geben, ausstellen: kvietálni valakit, kvietantziát adni valakinek valamiröl, írást adni magáról. *Syn.* straňiwa ňečeho Spis (Kwitanciu) ze seba dať kwietowať. 2) *cum acc. rei*, ňečo, Službu, Úrad: resignare, deponere, relinquere, edicere, renuntiare: quittiren, verlassen: le-tenni valamit, lemondani valamiröl, fel-hagyni valamin. *Syn.* wipowedeť, zanechať, složiť.

kwitowní, á, é, *adj.* kwitowní List: v. Kwitancia. *Syn.* kwietowní.

Kwitowňík, a, m. apochae dator (expeditor), der Quittirer, Quittirende: kvietáló, kvitántziát adó (kiadó) *Syn.* Kwietowňík.

kwitowňíkow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

Kwočka, i, f. gallina glociens (singultiens), die Glucke, Gluckhenne: kotló-tík, kotlós (kotyoló) tyúk. *Par. Páp. Syn.* Kwočná Slépka, *boh.* Kwočna, Kwočná (Křečná) Slepice. *Prov.* Kurátka swu Kwočku straťili: v. Kurátko. 2) femina domi haerens (fornacem custodiens), immer zu Hause sitzende Frau, Ofenhüterinn, Haushüterinn: mindég othon ülö (kájha-örzö, ház-örzö) aszszony.

† Kwočna, i, f. v. Kwočka.

kwočňe *adv.* glociendo, glocitan-

tando: gluckend, kotlóson. *Syn.* kwokawe.

kwočni, á, é, *adj.* glociens, glocitans, tis: gluckend, kótló, kotlós, kotyogó, kotyoló. *boh.* křečeni. Kwočná Slépka, ktera chce na Wagcách sedet, aneb ktera wisedela mlade, agich wodí: v. Kwočka.

Kwokáňí, á, n. glocitatio, nis, f. glocitus, singultus, us, m. das Glucken, Gluckſen der Hühner: kotyogás, kotyolás. *Aliud est.* Kodkodákáňí.

kwokať, kal, čem et kám V. I. *imp.* kwoč et kwokag: glocire, glocitare, singultire: glucken, gluckſen von Hühnern, wenn ſie die Kühlein (Hendeln) führen: kotyogni (-gok), *et* kotyolni (-lok), *Par. Páp.* Slépka kwoče (kwoká): gallina glocit, die Henne gluckt, kotylik (kotyog, kogyol) a' tyúk. *Aliud est,* kodkodákať.

† kwokáťi, al, ám et kwoči, *idem.*

Kwokáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

kwokáwať, al, ám, *freq.* ex kwokať.

kwokawe *adv.* v. kwočne.

kwokawí, á, é, *adj.* v. kwočni.

* Kwoň, a, m. v. Koň.

*Kwoňiſko *et* Kwonſko, a, n. v. Konſko.

L.

* La, lala! *interj.* v. hle.

Laba, i, f. Řeka ňemecká: Albis, is, m. *Tacit.* die Elbe, ein Fluß: Albis, *folyo viz.* 2) *vulg.* v. Dlaba.

† Labe, n. idem. 1 Nro.

* Labka, i, f. v. Dlabka.

Labuď, i, f. v. Labuť.

Labuda, i, f. idem.

labudí, á, é, *adj.* v. labuťí.

labudowí, á, é, *adj.* idem.

Labuť, i, f. cygnus, i, m. *Cic.* olor, is, m. *Virg.* Anas cygnus Linn. Cera flava. Anas olor Linn. Cera nigra. der Schwan, ein Vogel: hattyú. *Syn.* Labuď, Labuda.

† labuťí, *adj. omn. gen.* v. seq.

labuťí, á, é, *adj.* cygneus *Cic.* olorinus *Virg. Ovid.* a, um: von Schwänen, des Schwans, ihn betreffend, ihm eigen oder gehörig: hattyúi, hattyúból valo, hattyút illető. *Syn.* labudí, labudowí. *Usus.* Labudí Krk, collum olorinum, Schwanenhals, hattyú-nyak. — Labuťí Hlas, cycnea vox *Cic.* Schwanenſtimme, háttyú (szép) szó. Labuťí Spew: *a)* cantus olorinus, Schwanengeſang, hattyú-ének. *b) tropice.* vox morientis extrema: die letzten Worte eines Sterbenden, haló-félben valonak (haldoklónak) utólso szava. Labudá Kožka, pellis olorina, Schwanenfell, hattyú-bör. Labuťa Poſt'el, lectus olorinus, Schwanenbett, hattyú-toll ágy. Labuťé Brko, caulis pennae olorinae, Schwanenkiel, hattyú-tollnak szára. Labuťé Pero: penna olorina, Schwanenfeder, hattyútoll.

* lac *interj.* v. hke.
Laca, i, f. v. Lacnost.
† Láce, f. idem.
* Lacek, cka, m. v. Lacslawek.
† laciňe *adv.* v. lacňe.
† lacini, á, é, (*abs.* lacino), *adj.* v. lacni.
† Lacinost, i, f. v. Lacnost.
* Lacko, a, m. v. Lacslaw.
lacňe *adv.* vili, viliter, facili (levi, vili) pretio, non caro: wohlfeil, óltsón, ótsón nem drágán. *Syn.* lacno, *boh.* laciňe lacino. *Usus.* Dom lacňe (lacno) predať, vili domum vendere, das Haus wohlfeil verkaufen, óltsón adni-el a' házat.
lačňe *adv.* ieiune, ieiuno stomacho: nüchtern, ohne Speise oder Trank: éhomra, éh gyomorral. *Syn.* lačno. 2) esurienter, famelice: hungerig, éhen, éhezve. *Syn.* hladňe.
Lacňeňi, á, n. vilescentia, pretii decrescentia: das Wohlfeilwerden, Abfallen des Preises: óltsódás, ótsódás, ára-leszállás, szállás. *Syn.* Opadáňi Ceni, Lacnosť.
Lačneňi, á, n. adpetitio cibi, esuries, ei, fames, is, f. das Hungern, éhezés, étek-kivánás. *Syn.* Lačnosť
lacňeť, ňel, ňim V. I. *imp.* cňi: vilescere, *quoad. pretium.* decrescere (minui, cadere), wohlfeil werden, óltsódni, ótsódni, árának leszállani, szállani. *Syn.* Cenu traťiť. *Usus.* Zboží lacňí, Cena mu opadá: vilius est frumentum; pretium frumenti minuitur (decrescit, cadit): der Preis des Getreides fällt: a' gabonának száll (leszáll) az ára; óltsóbb (óltsódik) a' gabona.
lačňeť, ňel, ňim V. I. *imp.* čňi: adpetere cibum, esurire, famere: hungern, begierig seyn zu essen: éhezni, étket kivánni. *Syn.* hladnúť.
lacní, á, é, (*abs.* lacno), *adj.* vilis, e; vilis pretii, non carus; wohlfeil, nicht theuer: óltsó, otsó, nem drága. *Syn.* nedrahí. *Usus.* Lacňegše bolo Zboží, vilius erat frumentum, das Getreide war wohlfeiler, óltsóbb vala a' gabona. *Prov.* Lacné Maso, rédká Polewka: labori respondet merces (fortuna), pretio caro. Merx pretio correspondet. Quale pretium, talis quoque res emta: wie der Preis, so die Waare: ótsó húsnak híg a' leve.
lační, á, é, (*abs.* lačno), *adj.* ieiunus, a, um: nüchtern, der noch nichts gegessen oder getrunken hat: éh, éhomra-való. Lačna Slina, saliva ieiuna, nüchterer Speichel, éhomra-való nyal. Lačními Žaludkem, ieiuno stomacho, mit nüchternem Magen, éh gyomorral, éhen. 2) esuriens, tis; famelicus, a, um: hungerig, hunger habend, verhungert: éhes. *Syn* hladní.
lacno, v. lacňe et lacní.
lačno, v. lačňe, et lační.
Lacnosť, i, f. vile pretium, vilitas pretii: die Wohlfeilheit, óltsóság, otsóság. *Syn.* Laca, Lacnota, Lacoba.
Lačnosť, i, f. ieiunium, i, n. ieiunitas, tis, f. ieiunus stomachus: die Nüchternheit, wenn man noch nichts zu sich genommen: éhom. *Syn.* Lačňeňi, Lačnota. 1) esuries, fames, desiderium edendi: die Eßbegierde, Begierde zu essen: éhség, étek-kivánás. *Syn.* Hlad. *Prov.* Skrz Lačnosť, nduſug Chlipnosť. v. Chlipnosť.
Lacnota, i, f. v. Lacnosť. *Prov.* Lacnotu skupug (zadrž, skowag) na Drahotu: dum vilis

lis est merx, eme de illa et collige eam: den Unwerth soll man aufheben, óltsósággal kereskedni kell.

Lačnota, i, f. v. Lačnost.

Lacslaw: a, m. Ladislaus, i, m. Ladislaus, László. *vulg.* Ladislaw, Lačus.

Lacslawek, wka, m. *dem.* ex praec.

lacslawow, a, e, *adj. poss.* Ladislai, dem Ladislaus gehörig, Lászlóé.

† Lačus, a, m. v. Lacslaw.

* Lačusek, ska, m. *dem.* v. Lacslawek.

* Lačusko, a, m. idem.

Lad, u, m. v. Led.

* Láda, i, f. v. Truhla cechowská.

† Ladanum, v. Ledno.

Ládek, dku, m. *a*) bílí: alumen, inis, n. *Plin. H. N.* der Alaun, die Alaune: timsó. *boh.* Ledek, Kamenec. *b*) swetlí: ochra Veneris, Bergblau, kék-kő. *Aliud est.* swetlí Kameň. *c*) druzgawí: alumen scissile *Cels.* Alaun, der sich leicht zerbrechen oder zertheilen läßt: szöszös timsó. *d*) horňí: alumen montanum, Bergalaun, hegyi timsó. *e*) Nepáleni Ládek: alumen crudum, ungebrannter (roher) Alaun, égetetlen timsó. *f*) Páleni Ládek: alumen ustum, gebrannter alaun, égetett timsó. Ládku Wareňí, decoctio aluminis, das Alaunsieden, timsó-főzés.

Ladeň, dňa, m. v. Leden.

Ladisko, a, n. *contemt et exagger* ex Lad.

* Ladislaw, a, m. v. Lacslaw.

* Ladislawek, wka, m. v. Lacslawek.

* ladislawow, a, o, *adj. poss.* v. lacslawow.

ládkowaní, á, é, *p. c.* aluminatus, a, um: gealaunt, timsózott. 2) aluminatus, cum alumine praeparatus: mit Alaun ausgearbeitet (vorbereitet), timsóval készített. Ládkowaná Kožka, aluminata pellis, aluta: semisch Leder, irha, v. Jrcha.

Ládkowáňí, á, n. aluminatio: nis, f. Alaunung, das Alaunen, timsózás. 2) cum alumine preparatio, aluminatio: Ausarbeitung mit dem Alaune, timsóval-való készítés.

ládkowat, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: aluminare, alaunen, timsózni. 2) cum alumine praeparare: mit dem Alaune ausarbeiten, timsóval el-készíteni.

ládkowí, á, é, *adj.* aluminosus, a, um: von Alaun, timsói, timsóból való. *boh.* ledkowí. Ládkowá Woda, aqua aluminosa, Alaunwasser, timsóvíz. 2) aluminosus *Plin. H.N.* aluminatus: voller Alaune, alaunig, alaunehaltig: timsós. Ládkowí Prameň, fons aluminosus, Alaunquette, timsóforras. Ládkowá Baňa, fodina aluminis, Alaunbergwerk, Alaunbruch: timsó-bánya, Ládkowá Huta, officina aluminis, Alaunhütte, timsó főző hely. Ládkowa Ruda, aes aluminosum, minera aluminis. Alaunerz, timsó-értz: Ládkowá Zem, terga aluminosa, locus aluminis: Alaunerde, timsóföld. 3) alumineus, aluminosus: Alaunartig, timsó-formáú. Ládkowí Cuker; v. Cuker.

Ladnáček, čka, m. v. Lednáček.

Ladnačka, i, f. v. Lednačka.

ladnatí, á, é, *adj.* v. lednatí.

ladní et ladňí, á, é, *adj.* v. lední.

Ladňica, i, f. v. Ledowna.

Lad=

Ladňík, u, m. v. Ledňík.
Ladno, a, n. v. Ledno.
† Lado, a, n. v. Přeloh.
ladowí, á, é, *adj.* v. ledowí.
Ladowica, i, f. v. Ledowica.
ladowití, á, é, *adj.* v. ledowití.
Ladowňa, i, f. v. Ledowňa.
† Ladrowáňí, n. v. Šíři.
Ladwa, i, f. v. Ledwa.
Ladweňica, i, f. v. Ledweňica.
Ladweňička, i, f. v. Ledweňica.
ladweňičkowí, á, é, *adj.* v. ledweňičkowí.
ladweňičné, á, é, *adj.* v. ledweňičné.
Ladwina, i, f. v. Ledwina.
Ladwinka, i, f. *dem.* v. Ledwinka.
Laer, u, m. Řeka francúzká: Liger, is, m. *Caes. fluvius Galliae Celticae*: Laer, ein Fluß in Frankreich, ißt loireligeris, *frantzia ország folyó vize.*
Lafňa, i, f. v. Kurwa.
Lafňár, a, m. v. Kurwár.
Lafňáreňí, á, n. v. Kurwáreňí.
lafňárit, il, ím V. I. *imp.* ňár: v. kurwárit, kurwit.
Lafňička, i, f. *dem.* v. Kurwička.
lafňin, a, e, *adj. poss.* v. kurwin.
Lağan, a, m. v. Trhan.
Lağaneček, nečka, m. *dem.* v. Trhaneček.
lağanečkow, a, e, *adj. poss. ex praec.* v. trhanečkow.
Lağanek, nka, m. *dem.* v. Trhanek.
Lağaňík, a, m. idem.
lağaňíkow, a, e, *adj. poss.* v. trhankow.
Lağaňisko, á, n. *contemt. exagger.* ex Lağan: v. Trhaňisko.
lağankow, a, e, *adj. poss.* v. trhankow.
lağanow, a, e, *adj. poss.* v. trhanow.
Lagblíček, čku, m. *dem.* ex Lagblík. *Syn.* Brúšlíček.
Lagbličisko, a, n. *contemt et exagger.* ex seq.
Lagblík, u, m. pectorale, is, n. tunica sine manicis: die Weste, Leibrock ohne Ermeln, Brustfleck: bruszlik, lajbli, melyre való. *Syn.* Bruslek.
* Lagdinant, a, m. v. Hadnaď.
* lagdinantčin, a, e, *adj. poss.* hadnaďčin.
* Lagdinantka, i, f. v. Hadnaďka.
* lagdinantow, a, e, *adj. poss.* v. hadnaďow.
* lagdinantski *adv.* v. hadnaďski.
* lagdinantskí, á, é, *adj.* v. hadnaďskí.
* Lagdinanstwí, á, n. v. Hadnaďstwí.
lagem, *praes.* ex lák.
† lagi (u), *praes.* ex láki.
* Lağír, u, m. v. Firnagš. 2) v. Ğléďa.
* lağírowaní, á, é, *p. c.* firnagšowaní. 2) v. ğléďení.
* Lağírowáňí, á, n. v. Firnagšowáňí. 2) v. Ğléďeňí.
* lağírowat, rowal, rugem V. I. *imp.* rug: v. firnagšowat. 2) v, ğléďit.
* Lağírowáwáňí, á, n. v. Firnagšowáwáňí.
* lagírowáwat, al, ám, v. firnagšowáwat. 2) v. ğleďíwat.
Lagnečko, a, n. *dem.* ex Ladno. *Syn.* Howenko.
Lagňisko, a, n. *contemt. et exagger. ex seq.*
Lagno, a, n. stercus, oris, n. excrementum, merdum, i, n. fimus, i, m. der Unflath, Unrath, das Dreck, Koth, Mist, Excremente des Leibes, Unflath, Unrath: ganéj, szar, trágya. *Syn.*

Syn. Howno, Hnog, Nerád, Truſ. 2) Čertowe Lagno: boh. Leyno.

lagnowí, á, é, adj. stercorarius, a, um: kothig, miſtig: ganéjos, szaros, trágyás. Syn. howňiwí, hnogní, truſowí, truſní.

* Lagra, i, f. v. Kolowrat 2 Nro.

* Lagrár, a, m. v. Kolowratec. 1 Nro.

* Lagrowáňí, á, n. v. Kolowrateňí.

* lagrowat, rowal, rugem V. I. imp. rug: v. kolowratiť.

Lagſna, i, f. asserculus, i, m. asserculum, tigillum, i, n. die Leiſte, eine dünne Latte, das Schutzbret: vékony létz. Syn. Lagſtna, Laťička, boh. Liſta.

Lagſňička, i, f. parvus asserculus, das Leiſtchen, vékony létzetske. Syn. Lagſtňička, Laťička.

lagſnowaní, á, é, p. c. asserculis instructus (tectus), a, um: mit Leiſten verſehen, gelattet: vékonyan létzezett. Syn. lagſtnowaní.

Lagſnowáňí, á, n. instructio (tectio) asserculis, das Verſehen mit Leiſten, das Latten, die Lattung: vékony létzezés. Syn. Lagſtnowáňí.

lagſnowat, nowal, nugem V. I. imp. nug; asserculis tegere (instruere), mit Leiſten verſehen, latten: vékonyan létzezni. Syn. lagſtnowat.

Lagſnowáwáňí, á, n. Nom. Verb. ex seq.

lagſnowáwat, al, ám, freq. ex lagſnowat.

Lagſter, tru et tra, m. index, icis, m. regestrum, i, n. die Liſte, das Verzeichniß: laistrom. Do Lagſtru zapíſať (wpíſať): in indicem referre, in die Liſte eintragen, lajstromba bé-írni, fel-jegyezni.

Lagſtna, i, f. v. Lagſna.

Lagſtňička, i, f. dem. v. Lagſňička.

lagſtnowaní, á, é, p. c. v. lagſnowaní.

Lagſtnowáňí, á, n. v. Lagſnowáňí.

lagſtnowať, nowal, nugem, V. I. imp. nug: v. lagſnowat.

Lagta, i, f. Lajta, Oppidum. Comitatus Mosoniensis: Potzenſiedel, Lajta-falu.

Lagtra, i, f. cupa Cic. Caes. orca, ae, f. Varr. Hor. labrum vinarium, die Tonne, ein großes (weitbauchiges) Faß, Ständer, Moſtzober, v. Moſtzuber: kád, tonna. Syn. Kad, Zbar, boh. Děber, Geltne, Láka.

Lagtrička, i, f. dem. ex praec. Syn. Kadečka, Zbarček, boh. Děberik, Geltňička.

Lahew, hwi, f. v. Lahwica.

† Lahew, hwe, f. idem.

lahčení, á, é, p. c. levatus, alleviatus, (facilitatus) minutus, a, um: erleichtert, könnyebbittetett. Syn. ſnadeni, polahčéní, zmenſení.

Lahčeňí, á, n. levatio, alleviatio, (facilitatio) nis, f. Erleichterung, könnyebbités. Syn. Snadeňí, Polahčeňí, Zmenſeňí. boh. Lehčeňí.

lahčiť, il, im. V. I. imp. lahčí: levare, alleviare, (facilitare) minuere: mindern, ringern, erleichtern: könnyebbiteni. Syn. polahčiť, ſnadiť, zlahčiť, zmenſit, boh. lehčiti.

lahki (polahki) adv. v. lahko 7. Nro.

lahkí á, é, (abs. lahko), adj. compar. lahſí, superl. naglahſí (vulg. lahčí, naglahčí, lakſí, naglakſí): levis, e; parum

parum appendens: leicht, nicht schwer dem Gewichte nach: könnyü, nem nehéz. *boh.* lehké. 2.) levis, non oneratus, non onustus: leicht, nicht beschwert mit etwas: könnyü. *Syn.* snadní. *Usus.* Lahkí (lahko) oděnj Koňjci, Wogáci: velites, expediti equites, levis armaturae milites: leichte Reuter, Soldaten, chevaux-legers; könnyü szerrel-való lovasok, könnyü készületü vitézek. — 3.) facilis concoctu (concoquendo): leicht zu verdauen, könnyen meg-emészthetö. *Syn.* strawní, strawliwí. 4.) facilis, exiguus: leicht, gering: könnyü, kitsiny. Lahká, a snadná Wec: res expedita, et facilis: eine leichte, geringe Sache: könnyü, kitsiny (nem nehéz) dolog. 5.) futilis: leicht, von keinem Belange; kein Gewicht, und Ansehen habend: könnyü, alá-valo, hitvány. Lahkí Člowek: levis homo, Wäscher: hitvany ember. 6.) lenis, debilis: leicht, schwach, nicht starck; gyenge, erötlen, vékony, silány. Lahké Wína: levia vina, leichte (linde) Weine, gyenge borok. 7.) facilis, leicht zu thun (zu bearbeiten), ohne Schwierigkeit: könnyü, nem nehéz. *Syn.* snadni. *Usus.* Lahká gest na to Odpowed: ad manum (in promtu) est responsio, die Antwort darauf ist sehr leicht; man kann leicht darauf antworten: könnyü arra a' felelet.

lahko *adv. comp.* lahseg *superl.* naglahseg (vulg. lahčeg, naglahčeg; lakseg, naglakseg): leviter, leicht, nicht schwer: könnyen, vékonyan. *Syn.* snadňe *boh.* lehce, lehčegi, neglehčegi. *Usus.* Lahko ozbrogeni: leviter armatus, leicht bewaffnet, könnyen fel-készült. Lahko (nalahko) sa wibrať: leviter accingere (committere) se itineri, sich leicht auf die Reise begeben, könnyen útra indulni, venni magát. 2) leviter, non onerate, non onuste, citra onus: leicht ohne Beschwerlichkeit: könnyen, nem nehézen, baj nélkül. 3.) leviter, parum, non multum: leicht, wenig, geringe: nem sokat, keveset, vékonnyan szüken. *Syn.* Málo. *Usus.* Lahko poraňení: leviter vulneratus, leicht verwundet, egy kevessé meg-sebesittetett. Naglahseg powedewsi, levissime ut dicam; aufs leichteste (gelimpflichste) zu sagen, leg könnyebben hogy szóllyak, hogy ki-mondgyam. Naglahseg za tri Grose: levissime (minimum) tribus grossis, aufs leichteste um (für) drei Groschen, beim Bieten, im Verkaufe: leg-alább három garason (garasért). 4.) leviter, obiter, transitorie, perfunctorie, cursive, cursim: leicht, schlecht, flüchtig, leichtsinnig: könnyen, futva, imigy-amúgy, immel-ámmal. *Syn.* ledagak. *Usus.* Něčo lahko (nahlako) brať: levi brachio alquid agere *Cic.* etwas leicht aufnehmen, angreifen: tsak el-ütni vetni valamit; könnyen nyulni valamihez. *Par. Pap.* Wsecko si lahko (nalahko) bere: omnia levi brachio pensat, er nimmt alles leicht auf, mindent könnyen vesz-fel. 5.) facile, nullo (facili) negotio, citra pulverem (difficultatem, molestiam): leicht, ohne Schwierigkeit, ohne mit leichter Mühe: könnyen kevés munkáva, baj nélkül *Syn.* snadňe, zlahka, *boh.* kze, nelze, pogedňú. *Usus.* Něčo

lah-

lahko strpek, zňesk: facile pati, sich etwas leicht gefallen lassen, valamit könnyen el-szenvedni. Lahko sem to strpel, zňesel: facile passus sum, pertuli: ich habe dieses leicht erdulden können, könnyen el-szenvedtem, türtem. Gemú lahko prichádzá Žalosť: illi facile fit, ut doleat *Ter.* es geschieht gar bald, daß er etwas empfindet; er erzürnt sich bald; rajta hamar meg-esik, hogy meg-szomorodgyon; igen könnyen meg-haragszik, tüzről pattantt. To sa lahko stak može: facile fieri potest, das kann leicht geschehen, az könnyen meg-történhetik, meg-eshetik. To sa lahko stane, pribôdí: id facile fiet, dieß wird leicht geschehen, ez könnyen meg-esik. Nelahko: non facile, non temere, nicht leicht, nem könnyen, nehezen. To nelahko učiňí ňekdo: hoo non facile quis faciet, das thut nicht leicht Jemand, ezt nem könnyen teszi (tselekszi)-meg egy-valaki. 7) paulatim, lente, pedetentim: gemäch, sacht, statt, stuffenweise, schrittenweise, still: lassan, lassan-lassan, halkal. *Syn.* lahki, polahki, polachúčki, pomáli, wlakem, *boh.* lehkí, polehku. *Usus.* Lahko (potiha) mluwik: submisse loqui, gemäch (sacht, still) reden, lassan szóllani, beszélleni. Lahko chodik: suspenso gradu ire, statt gehen; halkal járni.

lahkomiselňe *adv.* levi animo, leviter, futile *Plaut.* futiliter *Apul.* inconstanter *Cic.* mobiliter: leichtsinnig, wankelmüthig, sich nicht gleich bleibend, veränderlich, nicht standhaft, unbeständig: tséltsapó, állhatatlanúl, tökélletlenül. *Syn.* nestále, wrtkawe, pochabe, *boh.* lehkomislňe. *Usus.* Lahkomiselňe howorik, mluwik: inconstanter loqui, labare sermone *Liv.* leichtsinnig reden, beszédében tsapongani, habozni, tétovázni *Par. Páp.* Welmi lahkomiselňe (naglahkomiselňegseg) sa howorí, že: inconstantissime dicuntur *Cic.* 2) inconsideranter *Hieron.* inconsiderate *Cic.* inconsulte *Cic.* inconsulto (*Ablat.*) *Auit. ad Herm.* unbedacht, unbedachtsam, unüberlegt, ohne Überlegung: meg-nem gondolva, maga-gondolatlanúl, könnyen gondolkodva. *Syn.* lahkowážňe, nepowážliwe, nerozmiselňe, *Compar.* lahkomiselňegšég: inconsideratius *Val. Max.* inconsultius *Caes.* 3) iocose, iocularie, ioculariter, ioculatorie, ioco, subsannatorie, irrisorie: schökerig, schökerhaft, leichtfertig: tsufságosan *Par. Páp.* tsufossan, tsúnyáúl, rútúl, gyalázatossan. *Syn.* posměwačňe, wisměwačňe, posmešňe. 4) petulanter, leichtfertig, mit Leichtfertigkeit: vásottúl. *Syn.* neporádňe, lahkowážňe. 5) lascive, petulce: leichtfertig, muthwillig: tsintalanúl, tsintalankodva, ebelkedve, kutyálkodva, szilajúl. *Syn.* bugňe, samopašňe, láhkowážňe.

lahkomiselní, á, é, *adj.* futilis, levis, instabilis, mobilis, e; inconstans, tis: leichtsinnig, wankelmüthig, sich nicht gleich bleibend, nicht standhaft, unbeständig, leichtfertig, loß, veränderlich: tséltsap, állhatatlan, tsapongó, tökélletlen. *Syn.* nestálí, wrtkawí, *boh.* lehkomislní, *Usus.* Lahkomiselnim bik: levi animo esse, leicht-

sin-

sinnig seyn, állhatatlan elmével lenni. Lahkomiselné Slowa: inconstantissima dicta, leichtsinnige Worte, Reden: tsapongó szók. *Compar.* lahkomiselňegsí: inconstantior *Cic.* Naglahkomiselňegsí: inconstantissimus *Senec.* 2) inconsideratus *Varr.* inconspectus *Gell.* inconsultus, a, um: unbedacht, unbedachtsam, unüberlegt, i. e. wobei keine Ueberlegung ist, oder ohne Ueberlegung handelnd: halgatag, esztelen, meg-nem gondolt, vakmerö *avagy* könnyen gondolkodó, meg-nem gondoló, maga-gondolatlan. *Syn.* lahkowážní, nepowážliwí, nerozmiselní, nerozwážliwí, pochabí. *Usus.* Lahkomiselní Člowek: inconsultus homo *Cic.* unbedachtsamer Mensch, halgatag ember. Lahkomiselní Dar: inconsulta largitio *Liv.* Lahkomiselná (pochabá) Žádost: inconsiderata cupiditas *Cic.* Lahkomiselňegsá Žalost: inconsultior dolor *Nazar.* Naglahkomiselňegsá Opowážliwost: inconsideratissima temeritas *Cic.* Welmi lahkomiselná Wec gest: inconsultissimum est *Salv.* 3) iocosus, iocularius, iocalabundus, iocabundus, subsannatorius, derisorius, irrisorius, a, um; iocularis, e: leichtfertig, schökerhaft, schökerig, scherzhaft: tsúf, tsúfos, tsúfságos, tsúnya, rút, gyalázatos. *Syn.* posmesní, posméwáční, wisméwáční, lahkowážňe. 4.) petulans, tis: leichtfertig, vásol. *Syn.* lahkowážní, neporádni. 5) lascivus, petulcus, a, um: leichtfertig, muthwillig: tsintalan, tsintalankodó, ebelkedö, kutyalkodö, szilaj. *Syn.* bugní, samopasní, lahkowážní.

Lahkomiselňica, i, f. levis (futilis) femina, Wäscherinn, tséltsap *asszszony.* *Syn.* lahkomiselná Žena, Lahkikárka.

lahkomiselňiččin a, e, *adj. poss.* ex Lahkomiselňička.

lahkomiselňičin, a, e, *adj. poss.* ex Lahkomiselňica. *Syn.* lahkikárčin.

Lahkomiselňička, i, f. v. Lahkomiselňica:

Lahkomiselňík, a, m. futilis (mobilis, levis animi) homo, scurra, ae, m. *Cic.* *Plaut.* histrio, nis, m. *Cels.* Wäscher, Maulmacher: fetsegö (állhatatlan) tséltsap, tséltsapó, kiben a' szó meg-nem áll; otsámány tréfájú, bitang. *Par. Páp.* *Syn.* Lahkikár, lahkomiselní (lahkí) Člowek, Lahkomislec, Buchač, Šašek.

lahkomiselňíkow, a, e, *adj. poss. ex. praec.*

Lahkomiselnost, i, f. futilitas *Cic.* levitas, mobilitas, tis, f. levis animus, levitas (mobilitas) animi, nequitia, inconstantia, ae, f. *Cic.* der Leichtsinn, Wankelmuth, die Leichtsinnigkeit, Leichtfertigkeit, Unbeständigkeit, Unstandhaftigkeit, Veränderlichkeit, Wankelmüthigkeit, wenn man sich nicht gleich bleibt: állhatatlanság, tökélletlenség, tséltsapság. *Par. Páp.* tsapongó természet. *Syn.* Nestálost', Pochabost', Wrtkawost', *boh.* Lehkomislnost. *Usus.* Z Lahkomiselnost'i: per levitatem, aus Leichtsinn (Wankelmuth), tséltsapságból. 2.) inconsiderantia, ae f. *Cic.* *Suet.* inconsultum, i, n. *Sil.* Unbedachtsamkeit, unüberlegtes Verfahren: maga gondolatlanság. *Par. Páp.* könnyen gondo-

dolkodás. *Syn.* Lahkowážnosť, Nepowážliwosť, Nerozmiselnosť, Nerozwážnosť, Nerozwážliwosť, Pochabosť. *Usus.* Z Lahkomiselnosť'i: v. Lahkomiselňe 2. Nro. 3) iocus, i, m. iocatio, ioculatio, derisio, irrisio illusio, subsannatio, nis, f. lusus, us, m. die Leichtfertigkeit, Schökerei, das Schökern, der Scherz: tréfa, tsúf, tsúfság, tsúfolás, tsúfolkodás, tsúfolás, tsúnyaság, rútság, gyalázat. *Syn.* Lahkowážnosť, Posmech, Posméwačnosť, Wisméwačnosť, Potupa, Špata. *Usus.* Z Lahkomiselnosť'i, ioco, iculariter, per iocum, irrisorie, subsannatorie! aus Leichtfertigkeit, tsúfságba, *Par. Páp.* tsúfságból. 4.) petulantia, Leichtfertigket, vásottság *Par. Páp.* *Syn.* Lahkowážnosť, Neporádnosť. 5) lascivia, Leichtfertigkeit, der Muthwille: tsintalanság, tsintalankodás, ebelkedés, kutyálkodás, kutyaság: szilajság. *Syn.* Pestwí, Samopasnosť. *Usus.* Z Lahkomiselnosť'i: per lasciviam, petulantiam: aus Leichtfertigkeit, tsintalanságból, kutyaságból.

Lahkosť, i, f. levitas, tis, f. die Leichtigkeit, Mangel der Schwere, könnyüség. *boh.* Lehkosť. 2) levitas. celeritas. agilitas: Leichtigkeit, Geschwindigkeit, Gelengkigkeit: könnyüség, hamarság, gyorsaság. *Syn.* Zbitosť, Zibkosť, Obratnosť, Richlosť, Wrtkosť. 3) facilitas *agendi*, *discendi*, etc. Mangel der Schwierigkeit, Leichtfertigkeit im Thun, Lernen ꝛc. könnyüség, könnyü dolog. *Syn.* Snadnosť, Snadnota. *Usus.* Z Lahkosť'ú: facile, mit Leichtigkeit (thun), könnyen. Z welkú Lahkosť'ú: facillime, mit großer Leichtigkeit, igen könnyen.

lahkowážňe *adv.* futile *Plaut.* futiliter *Apul.* leviter, tenuiter: geringfügig, geringhaltig, geringschätzig, unnütz, schlecht, nicht recht, nicht gut: tséltsapó modon, imígy-amúgy, könnyen, fél-vállal, könnyü szerrel, haszontalanúl, nemjól, roszszúl. *Syn.* lecigako, ledagako, lahko, nalahko, daremňe, neužitečne, nedobre, zle. 2) contemtim, contemtive, cum contemtu: geringschätzig, mit Geringschätzigkeit: meg-útálva, meg-vetve, meg-vetöképen, kevésre (nem nagyra semmire) betsülve, kissebbítve, betstelenül (böts), tsúnyáúl, tsúfossan, gyalázatossan. *Syn.* málowážňe, neuctiwe, nepoctiwe, potupne, zapowrhle, zapowrhliwe, ledabolo, lecigako. *Usus.* Lahkowážňe howoriť (mluwiť), súdiť: contemtim loqui, iudicare: mit Geringschätzigkeit reden, Urtheil fällen: tsúfossan (tsúnyaúl, meg-vetöképen) szóllani, itélni (voksolni). 3) v. lahkomiselňe 2—5 Nris. *boh.* lehkowážňe.

lahkowážní, á, é, *adj.* futilis, levis, tenuis, vilis, e; exiguus, a, um: gering, geringfügig, geringhaltig, geringschätzig, nichtswürdig, schlecht, unnütz, was in seiner Art nicht taugt: hitvány, silány, tsekély, könnyü szerü, semmire kellö, haszontalan, nem jó, rosz. *Syn.* lecigakí, ledagakí, lečičo, ledakdo, lahkí, slabí, daremní, neužitečni nedobrí, zlí. *Usus.* Lahkowážní Gazik, Led, Sluha: futilis lingua *Phoedr.* glacies *Virg.* servus *Cic.* Lahkowážná Pra (Prí-

(Příčina), Radost, Wypowed, futilis causa *Plin. H. N.* laetitia, sententia *Cic.* 2) cum contemtu conjunctus, contemtivus: geringschätzig, gering schätzend: meg-utáló, megvető, kevésre, (nem nagyon, semmire) betsüllő, kissebbítő, bötstelen (bets), tsúf, tsúfos. *Syn.* málowážný, neuctiwý, potupný, zapowrhliwý. *Usus.* Lahkowážný, Ortel, Súd: contemtiva sententia. geringschätziger Urtel, geringschätziges Urtheil: tsúf (tsúfos etc.) ítélet, voks. 3) contemtibilis, e, *Pandect.* contemnendus, contemtus, a, um: verächtlich, meg-útálható, meg-vetendő, utálatos, meg-vetett. Wec neňí lahkowážná: res non est contemtibilis. die Sache ist nicht verächtlich (zu verachten), nem megvetendő dolog. 4) v. lahkomiselný 2–5 Nris. *boh.* lehkowážný.

Lahkowážnost, i, f. futilitas *Cic.* levitas, tenuitas, vilitas, exiguitas, tis, f. Geringfügigkeit, Geringhaltigkeit, Geringschätzigkeit, Nichtswürdigkeit: hitványság, silányság, tsekélység, héjába-valóság. semmire-kellőség, tséltsapság, haszontalanság. *Syn.* ledačina, Ničeponina, Daremnost, Neužitečnost. 2) contemtus, us, m. contemtio, nis, f. Geringschätzigkeit, meg-útálás, megvetés. semmiben-hajtás, kissebbítés, betstelenség (böts), betstelenítés, útálat. gyalázat. *Syn.* Málowážnost, Neuctiwost, Nepoctiwost, Potupa, Potupnost, Zupowrhlost, Zapowrhliwost, Newážnost. *Usus.* Lahkowážnost, Šťast'á, Rozkoši, a Smrti: contemtio fortunae, voluptatum, et mortis: Geringschätzigkeit des Glücks, der Wohllüste, und des Todes: a' szerentsének, gyönyörüségnek, és a' halálnak meg-vetése, semmiben-hajtása. W Lahkowážnosti bit, Poctiwost'i nemat: laborare contemtu, geringschätzig seyn, keine Ehre haben: utálatban lenni *Par. Páp.* Z Lahkowážnost'i wijsť, z Nepoctiwost'i wičisťiť (wislobodiť) sa: exire e contemtu, sich von der Geringschätzigkeit befreien, ki-tisztulni a' gyalázatból. *Par. Páp.* 3) contembilitas, tis f. *Coel. Aur.* Verächtlichkeit, meg-vetendőség, meg-vetendő állapot. *Syn.* Zapowrhliwosť. 4) v. Lahkomiselnost 2–5 Nris. *boh.* Lehkowážnost.

Lahnúť, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* lahňi, do Posťeľe, na Posťeľ: decumbere in lecto, ad lectum: sich niederlegen, ins Bette: le-feküdni (-küdni) az agyba. *boh.* lehnúti. *Usus.* Na Zem lahnúť: procumbere (sternere se) humi, sich auf die Erde niederlegen, földre feküdni. Doluznački (dolu Twáru, na Twár) lahnúť: cubare in faciem. sich auf das Gesicht (vorwärts) niederlegen, artzra feküdni. *Par. Páp.* v. ležať. Gábich uš ráď lahel: libenter iam decumberem, ich möchte mich schon gern niederlegen, örömest már le-feküdnék le-nyugonnék (godnék).

Láhnúť, hnul (hel), hnem V. I. *imp.* láhňi, *cum acc.* edere, effundere, eniti, parere: gebären, werfen, hecken, aushecken, Junge zur Welt bringen, von dem weiblichen Geschlechte aller Thiere, und Vögeln: elleni, kölkezni, ki-ülni, kikölteni. *Syn.* plodiť, rodiť, wiláhnúť, *boh.* líhnúti. *II. rec.* láhnúť sa: edi, effundi, gi-

gigni, nasci: geboren (geworfen, geheckt) werden, von allen Thieren und Vögeln: elletödni, elletni, ki-költetni. *Syn.* plodit (rodit, wiláhnút) sa, *boh.* líhnút se. *Usus.* Barance sa láhnú, Owce sa koťá: gignuntur agnelli, pariunt oves: es werden die Lämmer geworfen, die Schafe werfen die Lämmer, elletödnek a' barányok, ellenek a' juhok.

Lahnúťí, á, n. decubitio, nis, f. decubitus us, m. das Niederlegen, die Niederlegung seiner selbst: le-fekvés, le-nyugoszás, le-nyugovás. *boh.* Lehnutí.

Láhnuťí, á, n. *active*: partus, us, m. das Gebären, Werfen, Hecken, die Werfung: ellés, kölközés ki-költés. ki-ülés. *Syn.* Koťení, Okoťení, Plodení, Rodení. 2) *passive:* effusio, enixio, partus: das Geborenwerden, Gebären: elletés, elletödés, ki-költés. *Syn.* Wiláhnuťí.

Lahoda, i, f. temperatura, ae, f. modificatio, nis, f. gehörige Beschaffenheit oder Einrichtung Vorberitung, Vermischung: mértéglet *Pár. Páp.* mérséklet, alkalmazat, jó (derék, alkalmatos) állapot. Lahoda Času, Ťela, Železa: temperatura coeli *Varr.* corporis *Senec.* ferri *Plin. H. N.* 2) levamentum lenimentum *Tacit.* lenimen, nis, n. *Horat. Ovid.* Erleichterungsmittel, Linderungsmittel, Erleichterung, Linderung: meg-könnyebbités, enyhités, enyhítö eszköz *Syn.* Polahčení. 3) iucunditas, suavitas, amoenitas, gratiositas, tis, f. dulcedo, dulcitudo, inis, f. die Lieblichkeit, Annehmlichkeit, Süßigkeit, Süße: kedvesség, kellemetesség, édesség. *Syn.* Lahodnosť, Líbežnosť: Milosť, Rozstomilenosť, Rozkošnosť, Sladkosť. 4.) v. Fáťinka. 5.) v. Lahodka.

lahodcow, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Lahodec, dca, m. v. Lahoditel.

lahodení, á, é, *p. c.* temperatus, accommodatus (adc), adtemperatus (att.) modificatus, a, um: gemäßigt, dazu gefügt, angefügt, gehörig eingerichtet, oder zurecht gemacht, füglich, schicklich, passend zu etwas: (meg)-mérséklett, mérséglett, (-kellt), mérsékletes, hozzá-szabott, hozzá alkalmasztatott. *Syn.* ulahodení, zlahodení. 2.) adlevatus (all.), lenitus, mitigatus, temperatus: gelindert, gemildert, erleichtert: (meg) enyhíttetett, könnyebbíttetett, lágyíttatott. *Syn.* polahčení.

Lahodení, á, n. temperatio, accommodatio (adc.) modificatio, nis, f. die Mäßigung, Dazufügung, Anfügung, gehörige Einrichtung, oder Vorbereitung, Zurechtmachung, Einrichtung einer Sache nach etwas: hozzá-illetés, hozzá szabás (meg) mértéklés, mérséklés, alkalmaztatás. *Syn.* Ulahodení. 2) adlevatio (all.), nis, f. *Cic.* mitigatio, temperatio, lenimen, lenimentum: Erleichterung, Linderung, Milderung: (meg) enyhités, könnyebbités, lágyítás. *Syn.* Polahčení. 3) respectus, us, m. clementia, indulgentia, ae, f. parcere: Schonung, das Schonen, der Glimpf: kéméllés, kéméllet, kegyelmezés, sajnálás. *Syn.* Šanowaňí Pozorowáňí, Zhledení, *Usus.* Laclementia eidem sum obstrihodeňím sem mu podlužen: ctus,

etus, ich bin ihm Schonung schuldig, kegyességéért méltó hálá-adással vagyok hozzá. 4.) blanditus, us. m. accommodatio. (adc.) *Cic.* adrisio (arr.) nis, f. *Auct. ad Herm.* complacentia, ae, f. das Schmeicheln, Anlachen, Gefallen, sich richten nach etwas, Accommodemet, die Willfährigkeit, Nachsicht: kedvezés, tetszés, kedveskedés. *Syn.* Wolkáňí, Howeňí. 5.) v. Fatinkowáňí.

Lahodič, a, m. v. Lahoditel.

Lahodička, i, f. v. Lahoditelka.

lahodiť, il, ím, V. I. *imp.* lahod, *cum acc.* ňeco: accommodare (adc.), temperare, modificare: mäßigen, dazu fügen, gehörig einrichten, zurecht machen, gehörig einrichten nach etwas, machen, daß etwas zu etwaß: paßt, hozzá-szabni (-bom), illetni (tem), (meg) mértékelni (-kleni, klem), mérsékelni (-kleni, klem), hozzá alkalmaztatni. *Syn.* ulahodiť. 2) adlevare (all.) *Cic.* lenire, mitigare: erleichtern, Erleichterung Verschaffen, lindern, mildern, (meg) enyhíteni, könnyebbíteni, lágyítani. *Syn.* polahčiť. *Usus.* Staroſt'i lahodiť: adlevare solicitudines *Cic.* 3.) *cum dat. pers. vel rei*, ňekomu, ňecemu: parcere, temperare alicui *vel* rei *Cic.* indulgere, schonen, kémélleni (-lem) sajnálni valakit, kegyelmezni (engedni) valakinek, valaminek. *Syn.* ſanowať ňekoho, ňeco; pozorowať, zhledmať, zhlédnúť na ňekoho, na ňeco, howeť ňekomu, ňecemu. Lahodiť Towariſom, Neprátelom: temperare sociis, hostibus *Cic.* Lahodiť ſi, ſebe: temperare sibi *Caes.* *Cic.* temperare se *Cic.* sich schonen, sich mäßigen (enthalten), mäßig werinn seyn: kémélleni magát. *Passive.* Lahodí ſa mi, tebe, Otcowi, nám wám: parcitur mihi, tibi, patri, nobis, vobis: ich werde geschont, du wirst geschont, der Vater wird geschont, wir werden geschont, ihr werdet geschont: kéméllttetem, kéméllttetel, atyánk kéméllttetik, kéméllttetünk, kéméllttettek. Lahodilo ſa mi, ti, Otcowi, nam: parcitum est mihi, tibi, patri, nobis: ich bin, (du bist, der Vater ist, wir sind) geschont worden: kéméllttettem, kéméllttettél, atyánk kéméllttett, kéméllttettünk; vala. Lahodiwſi Neprátelom: *a.*) parcendo hostibus, durch Schonung der Feinde: ellenségeknek kegyelmezve *b.*) in parcendo hostibus, bei Schonung der Feinde, ellenségeknek kegyelmezvén. — 4.) blandiri, adridere, (arr.) alicui *Cic.* iucundum (suavem) esse, accommodare (adc.) se alicui *Cic.* *Suet.* placere, favere: schmeicheln, gefallen, angenehm (lieblich) seyn; sich gefällig machen, Jemanden willfahren: tetszeni, kedvesnek lenni kedvezni, kedveskedni. *Syn.* Howeť, hibiť ſa, wzácným biť. *Usus.* Rozkoſe Telu (Zmiſlom) lahodá: voluptates sensibus blandiuntur *Cic.* die Wohllüste schmeicheln (gefallen) den Sinnen, tetszik a' gyönyörüség a' testnek. *Par. Páp.* 5.) v. fatinkowať ſa.

Lahoditel, a, m. adtemperator (att.), modificator, temperator, is, m. *Cic.* *Martial.* der etwas in gehörige Maaße oder gehörig gebraucht, oder einrichtet, zurecht macht; Dazufüger, Anfüger, Mäßiger, gehöriger Einrichter,

richter, (Vorbereiter), Zurechtmacher: (meg) mérséklö, mértéklö, hozzá alkalmaztató. *Syn.* Ulahoditel, Zlahoditel. 2.) adlevator (all.) *Tertull.* mitigator: Erleichterer, Milderer, Linderer: (meg) enyhítö, könnyebbitö, lágyíto. *Syn.* Polahčowník. 3.) parcens alicui, Schoner, der schont: kéméllö, sajnáló, kegyelmezö. *Syn.* Šanowník, Pozorowník. 4.) adrisor (arr.) *Senec.* blanditor, is, blandiens, tis: m. Anlacher, Schmeichler, Flattirer: kedvezö, kedveskedö, kedves (nyájas) ember. *Syn.* Lahodník. 5.) v. Fakinkár.

lahoditelčin, a, e, *adj. poss.* ex seq. *Syn.* lahodníččin, lahodníčin.

Lahoditelka, i, f. adtemperatrix (att.) modificatrix, temperatrix, cis, f. die etwas gehörig einrichtet, oder zurecht macht, Dazufügerinn, Anfügerinn, Zurechtmacherinn: (meg) mérséklöné, mértéklöné, hozzá alkalmaztatóné. *Syn.* Ulahoditelka, Lahodníca, Lahodníčka. 2.) adlevatrix (all.) mitigatrix: Erleichtererinn, Mildererinn, Lindererinn: (meg) enyhítöné, könnyebbitöné, lágyítóné. *Syn.* Polahčitelka, Polahčowníca. 3.) parcens *fem.* Schonerinn, die schont: kéméllöné, kegyelmezö aszszony. *Syn.* Sanowníca, Pozorowníca. 4.) blanditrix, blandiens *fem.* Schmeichlerinn, Anlacherinn, Schmarozerinn: kedveskedöné, kedvezöné, nyájas aszszony. 5.) Fakinkárka.

lahoditelow, a, e, *adj. poss.* ex Lahoditelow.

Lahodka, i, f. cupedia *Cic.* cupedula *Gell.* ae, f. cupedium, exquisitum edulium, pulpamentum *Plaut.* scitamentum *Plaut. Gell.* i, n. das Leckerbißlein, Naschwerk, Leckerbißchen, der Leckerbissen, die Näscherei, Schleckspeise, Leckerspeise, delicate Speise, Schleckerei, Z. B. Backwerk, Gebackenes, Zuckerwaare ꝛc. tsemege, édes (fris) étketske, étek, *Par. Páp. Syn.* Lizačka, Lakotka, Maškrta, Maškrtka, *boh.* Lahůdka. *Aliud est* Pochútka: bellarium. *Plur. Nom.* Lahodki, *gen.* dek: cupedia, orum, n. *et* cupediae, arum, f. *Plaut. Gell.* pulpamenta, (palati) scitamenta, orum, *Plaut.* Leckerbißlein, Leckerbissen, delicate Speisen, tsemegék, tsemege étkek, édes (fris) étketskék. Pamlški. W Reči (rečné) Lahodki: scitamenta *Gell.* Leckerbißlein, von seltenen Ausdrücken, spöttisch: beszédnek ékessége *Par. Páp.*

Lahodkár, a, m. cupedinarius *Ter.* cupediarius, *Lamprid.* i, m. Küchelbäcker (-becker), Leckerbißlein Verkäufer, der Leckerbißchen (das Backwerk, Gebackenes) verkauft, damit handelt: tsemegés, tsemege (édes étek) tsináló, áruló, *Par. Páp. Syn.* Lukrár *boh.* Lahůdkář, *Aliud est.* Kolačkár. 2) v. Maškrtník.

lahodkárčin, a, e, *adj. poss.* ex Lahodkárka.

Lahodkáreňí, á, n. v. Lahodkárstwí.

lahodkárit, il, ím, V. I. *imp.* kar: cupedinarium esse, ein Leckerbißlein Verkäufer seyn, mit Leckerbißlein handeln: tsemegéskedni, tsemege étkeket árulni, tsemegével keréskedni. *Syn.* Lahodki predáwať. 2.) v. maškrtiť.

Lahodkárka, i, f. cupedinaria, cupediaria, ae, f. cupedia ven-

vendens *fem.* Leckerbißlein, Verkäuferinn, die mit Naschwerke handelt: tsemegésné, tsemege tsinálóné, árulóné. *Syn.* Cukrárka. *boh.* Lahůdkárka. 2.) v. Maſkrtňica.

lahodkárow, a, e, *adj. poss.* ex Lahodkár. 2.) v. maſkrtňíkow.

lahodkárſki *adv.* cupedinarie, cupediarie, cupedinariorum more: nach Art der Küchenbäcker, leckerbißlein verkäuferisch: tsemegés (tsemege-áruló) módon. *Syn.* polahodkárſki. 2) v. maſkrtňicki.

lahodkárſkí, á, é, *adj.* cupedinarius, cupediarius, a, um; cupedinarios adtinens: die Leckerbißlein Verkäufer betreffend, mit Leckerbißlein sich beschäftigend, dahin gehörig: tsemegés, tsemege tsinálókat *vagy* árulókat illető, tsemegével bánó, ahoz valo. *Syn.* cukrárſkí. *Usus.* Lahodkárſkí Plac, Kinek: cupedinarium (cupedinis) forum *Simmach.* Backwerkplatz, tsemege (fris étek) árúló piatz, Latzikonyhája *Par. Páp.* 2.) v. maſkrtňickí.

Lahodkárſtwí, á, n. negotiatio cupedinaria, Backwerkhandel, Handel mit den Zuckerwaaren, mit dem Gebäck (Leckerbißlein): tsemegéskedés, tsemegével-való kereskedés, tsemege tsinálás, árúlás. *Syn.* Cukrárſtwí, lahodkárſkí, kupectwí. 2) v. Maſkrtení.

lahodňe *adv.* adtemperate (att.) *Ter.* accomodate (adc.) *Cic.* tempestive *Sust.* gehörig eingerichtet, dazu füglich, schicklich, passend, zu etwas: illendőképen, alkalmatósan. *Syn.* pohodňe, príležite. *Usus.* Lahodňe k Prawde: accomode adveritatem *Cic.* Lahodňegſeg, naglahodňegſeg, accommodatius *Cic.* tempestivius *Horat.* accommodatissime *Cic.* 2) temperate, temperanter *Tacit.* modice, moderanter: mäßig, mit Mäßigung, gemäßigt: mértékletesen. *Syn.* merňe. *Usus.* Lahodňe robiť: temperale agere *Cic.* Lahodňegſeg píſať: temperatius scribere *Cic.* Naglahodňegſeg: temperatissime *Augustin.* Lahodňegſeg robiť: temperantius agere *Cic.* 3) commode, gemächlich, bequem: alkalmatosan, helyesen, jól. *Syn.* príležite, dobre. 4) commode, clementer, leniter, molliter: gemächlich, sanft, gelind, ohne Beschwerlichkeit: kegyelmesen, irgalmasan, szeliden, lágyan, gyengén, puhán. *Syn.* lahko, tícho. *Usus.* Boleſt lahodňe zňeſt: molliter ferre dolorem: den Schmerz leicht ertragen: könnyen szenvedni a' fájdalmat. Lahodňe porodiť, zláhnúť: partum molliter solvere, gemächlich entbunden werden, könnyen szülni. Lahodňe odpusťiť (*vulg.* wibačiť): clementi animo ignoscere, gnädig Verzeihen, kegyelmesen meg-engedni. Lahodňe wiſliſať: clementer audire, sanft verhören, jó szívvel meg-hallgatni. 5) leniter, pedetentim, tarde: langsam, gemach, gemächlich, sacht: lassan, halkal, lassan-lassan. *Syn.* pomáli, potichi, lahoſtagňe, polahoſtagí, meſkawe, neſkoro *Usus.* Lahodňe iſť, chodiť: lento gradu procedere, sacht gehen, lassan menni, járni. Oſel lahodňe ide, chodí: asinus lente graditur. Lahodňe gesť, robiť: lente (lentissime) manducare, agere: sacht essen, arbeiten: lassan enni, mivelni valamit. Lahodňe ſa prechádzať.

zak: clementer ambulare, ſacht ſpazieren, lassan sétálgatni. 6) molliter, delicate cum studio commoditatis, gemach, bequemlich, mit Liebe zur Bequemlichkeit: maga kényén. kényeskedve, kényesen, Lahodňe žiť: molliter, (delicate) vivere, molliter se curare: gemach leben, kényesen élni. 7) temperate, clementer, cum respectu: mit Schonung, gemäßigt, glimpflich: kéméllve, sajnalva, kegyelmezve. *Syn.* pozorowňe, prehledačňe. 8) suaviter, iucunde, dulciter: lieblich, édesdeden, kedvesen. *Syn.* líbežňe, rozkoſňe, rozſtomileňe. 9) blande *Cic.* blanditer *Plaut.* blanditim *Lucret.* careſſirend, liebkoſend, ſchmeichelnd, ſchmeichleriſch, auf ſchmeichelhafte (ſanfte) Art: nyájason *Par. Páp.* szép szóval, nyájassan, nyájaskodva. *Syn.* láſkawe, miloſt'iwe. 10.) v. fatinkowňe.

lahodní, á, é, (abs. lahodno) *adj.* adtemperatus (att.), accommodatus (ad aliquid, *et* alicui rei) *Cic.* accommodus (adc.) *Virg.* adtemperatus (att.) tempestivus *Cic.* a, um: gehörig eingerichtet, paſſend, ſchicklich zu etwas; der Zeit und den Umſtänden gemäß, angemeſſen, bequemlicht: illendö, hozzá alkalmaztatott, hozzászabott, hozzá-való. *Syn.* pohodní, príležití. *Usus.* Lahodné Čaſi: tempora accommodata, paſſende Zeiten, ſchickliche Gelegenheiten: hozzá-való idök alkalmatosságok. Lahodňegſí, naglahodňegſí: accommodatior, accommodatissimus *Cic.* Lahodní k Falſi: accommodus fraudi *Virg.* Lahodní k Wogňe (na Wognu): sunt membra accommodata bellis, zum Fechten ſchicklich, hadakozásra termett. 2) temperatus, moderatus: enthaltſam, gemäßigt, mäßig, das gehörige Maaß haltend: mértékletes. *Syn.* merní. *Usus.* Lahodní, naglahodňegſí Člowek: temperatus, temperatissimus homo *Cic.* Lahodňe Mrawí: temperati mores *Cic.* Lahodních Mrawow Člowek: commodis moribus homo, ein ſittſamer Menſch, jó erköltsü ember. Lahodňegſá Reč: temperatior oratio *Cic.* 3) commodus: gemächlich, bequem, gehörig eingerichtet, gut tauglich gemachſam: alkalmatos, helyes, jó. *Syn.* priležití, dobrí. *Usus.* Lahodní Dom, commoda domus, gemächliches Haus, helyes ház. Lahodná Ceſta: commoda via, gemächlicher Weg, jó út. Lahodná Príležitoſť: bona commoditas, gute Gelegenheit, jó alkalmatosság. 4) lenis, mollis, e; clemens, tis: gemach, ſanft, gelind, bequem, nicht heftig, nicht hitzig, nicht wild, nicht ſtürmiſch, nicht rauh, ſanftmüthig, glimpflich, gnädig, ruhig, ſtill, zahm: szeléd, kegyelmes, irgalmas, lágy, gyenge, puha, tsendes, könnyü, lengedezö. *Syn.* tichí, lahkí. *Usus.* Lahodní Chír, lahodná Poweſť: clemens rumor *Sallust.* gelindes (die Sache nicht groß vorſtellendes) Gerücht, lengedezö hír. Lahodní Deň: clemens dies *Colum.* ſanfter Tag, tsendes nap. Lahodní Dohadowač: clemens disputando (-tator), ſanfter Streiter, szeléd vetélkedö. Lahodní Potok: amnis clementissimus (clemens) *Ovid.* ſtiller (ruhiger) Bach, tsendes folyóvíz. Lahodní Tok Wodi: alveus fluminis clementior, ein ſanfter Waſſergang, tsendes víz fo-

folyás. Lahodní Richtár: clemens iudex *Cic.* ein glimpflicher (gnädiger, sanftmüthiger) Richter, kegyelmes bíró, itélö. Lahodní Weter (tríček): clemens ventus, ein sanfter Wind, tsendes szél. Lahodní Wršek: collis clementer adsurgens (ass.) *Tacit.* ein sanfter (nach und nach in die Höhe gehender) Hügel, szép menedékes hágó (hegy). Lahodná Pokuta: clemens castigatio, *Cic.* gelinde Straf, gyenge büntetés. Lahodná Služba: clemens servitus *Ter.* sanfter (leichter) Dienst, könnyü szolgálat. U mňa si mal lahodnu Službu: apud me tibi clemens fuit servitus, bei mir hast du einen leichten Dienst gehabt, nálam könnyü vólt igen a' szolgálatod. Lahodné More: clemens mare *Gell.* stilles Meer, tsendes tengér. 5) mollis, abrodiaetus, delicatus, commodus, commoditatis studiosus: gemach, gemächlich, Bequemlichkeit liebend: kényes, kényesen tartott, kényeskedö, maga alkalmatosságat keresö, szeretö. 6) mollis, lenis; lentus, lentulus, a, um: gemach, gemächlich, sacht: lassú, késü, szijos, szívos, szükeres, restetske. *Syn.* lahostagní, meskowí, neskorí. *Usus.* Lahodní Chod, Krok: passus lenti, tardus incessus: ein sachter Gang, késö járás. Lahodní Dlužňík: lentus debitor, ein schlechter Bezahler, rosz fizetö. Lahodní Hospodár (Gazda): malus aeconomus, ein schlechter Wirth rosz gazda. Lahodní Koreň: lenta radix, szijos gyökér. Náďeg lahodná: spes lentior (lenta) *Liv.* Hoffnung die langsam erfüllt wird, oder lange anhält: késö reménység *Par.Páp.* Lahodním Ohňem pálik: lento igne torrere *Ovid.* langsam brennen, lassú tüzzel égetni, piritani. 7.) temperatus, benignus, clemens, indulgens, parcens, respiciens: schonend, glimpflich, gnädig: kémélló, sajnáló, kegyelmezö *Syn.* pozorní, prehleďační. *Usus.* Welmi lahodni, Člowek: vir clementissimus *Cic.* 8.) commodus, gratus, placens, accommodans se: gefällig, beliebig, angenehm, annehmlich: kedves, magát szeretetö. *Syn.* prigemní, wzácní, milí. *Usus.* Towarišom lahodní: sodalibus commodus, seinen Gesellen gefällig, szeretik a' társai. Člowek pišní, gakobi mohel bit, w Hodnosťi (w Úraďe) lahodní? homo superbus, qui potest esse in potestate commodus? ein hoffärtiger Mensch, als Oberer, wie könnt denn gegällig seyn: a' kevély ember nem alkalmatos a' fötiszt-viselésre, nem szeretteti magát a' községgel. 9.) dulcis, suavis, iucundus, gratiosus, amoenus, blandus, blanditus (pro blandiens) a, um: lieblich, angenehm: kedves, kellmetes, édes, szép, gyönyörüséges, kedveskedö. *Syn.* libezní, milí, rozkošní, rozstomilení. *Usus.* Lahodní Čas: blanditum, (amoenum, favens, favorabile) tempus, liebliche Zeit, kellemetes (szép, jó) idö. *Par. Páp.* Lahodná Krma: v. Lahodka. Lahodné Putowáňí, Lahodná Cesta: blandita peregrinatio *Plin. H. N.* liebliche Reise, kedves útazás (bujdosás). Lahodňe Růže: blanditae rosae *Prop.* 10.) v. fatinkowní.

Láhodňica, i, f. v. Lahoditelka.

lahodňičin, et-ňiččin, a, e, *adj. poss.* ex praec. et seq.

Lahodňička, i, f. v. **Lahoditelka**.
Lahodňík, a, m. v. **Lahoditel**.
lahodňíkow, a, e, *adj. poss.* ex praec.
lahodno, v. **lahodňe**, et **lahodní**.
lahodnosť, i, f. temperies, ei, f. gehörige (gemäßigte) Beschaffenheit, mértékletesség, illendöség. **Lahodnosť Času**: temperies (coeli) *Ovid.* gemäßigte Witterung: az idönek szép járása. 2.) temperantia, moderatio: Mäßigkeit, mértékletesség. *Syn.* **Mernosť**. *Usus.* **Lahodnosť Chowi** (w **Geďeňú**, w **Geďle**): temperantia in victu *Cic.* 3.) commoditas, aptitudo: Geschicklichkeit, alkalmatosság, illendöség, jó állás. *Syn.* **Porádnosť**. *Usus.* **Lahodnosť Těla**: commoditas corporis *Cic.* Gelenkigkeit, Geschicklichkeit des Leibes, testnek jó állása. **Lahodnosť Reči**: commoditas orationis *Auct. ad Herm.* 4.) commoditas, Gemächlichkeit, Bequemlichkeit, bequeme Beschaffenheit: alkalmatosság. *Syn.* **Príležitosť**. *Usus.* **Lahodnosť Času**: commoditas temporis *Cic.* Bequemlichkeit der Zeit und Gelegenheit, idönek alkalmatossága. **Lahodnosť Domu Hospodi**: commoditas domus *Cic.* Bequemlichkeit eines Hauses, házi alkalmatosság. **Lahodnosť Zimobitá**: commoditas vitae *Cic.* gemächliges Leben, az életnek alkalmatossága *Par. Páp.* 5.) studium vitae lenis (mollis) propriae commoditatis: Gemächlichkeit, Liebe zum gemächlichen Leben: kényesség kényeskedés. 6.) clementia, lenitas: das sanfte Wesen, das sanfte (glimpfliche, ruhige, gelassene) Betragen, Menschenliebe, Gütigkeit, Glimpf, Gnade, sanfte Beschaffenheit: kegyelmesség, irgalmasság, szelidség: lágyság. *Syn.* **Tichosť**, **Lahkosť**. 7.) lentitudo *Tacit.* tarditas: Langsamkeit, Unbetriebsamkeit, Mangel des Feuers, Gelassenheit, Gleichgültigkeit, Unempfindlichkeit: lassúság, szíjosság, szivósság. *Syn.* **Lahostagnosť**, **Meškawosť**, **Neskorosť**. commoditas *Ter.* commoda (grata, placens) agendi ratio: Gefälligkeit, gefälliges Betragen: kedvesség, magát szeretetö mód. *Syn.* **Prígemnosť**, **Wzácnosť**. 9.) suavitas, iucunditas, dulcedo: Lieblichkeit, Annehmlichkeit: kedvesség, gyönyörüség. *Syn.* **Líbežnosť**, **Milosť**, **Rozkošnosť**, **Rozstomilenosť**, **Premilenosť**. 10.) v. **Hakinkownosť**. Confer **Lahoda**.
lahostagčin, a, e, *adj. poss.* ex **Lahostagka**.
lahostagcow, a, e, *adj. poss.* ex seq.
Lahostagec, gca, m. v. **Lahostagňík**.
Lahostageňí, á, n. cunctatio (contatio) *Cic.* onis, f. cunctamen, inis, n. *Paul. Nol.* das Zaudern, die Säumung Verweilung: késedelem, késödés, múlatozás. *Syn.* **Lahostagnosť**.
lahostagiť, il, ím V. I. *imp.* **tag**: cunctare (cuncto) *Plaut.* cunctari (contari) *Cic.* zaudern, säumen, verweilen: késni (késem), késödni. **Pre Strach lahostagiť**: metu cunctari, vor Furcht säumen, a' félelem miá késödni *Par. Páp.*
Lahostagka, i, f. v. **Lahostagňica**.
lahostagne *adv.* (cunctabunde) cunctanter *Liv.* cunctans *Virg.* zaudernd, mit Zaudern, langsam, säumend: késedelmesen, késödve, múlatozva, gondolkozva. **Lahostagňe isť**, **choďit**: cunctari gressus *Val. Fl.*

lang=

langsam gehen, múlatozni az úton. Lahostagňe s Táboru idú: cunctabundi egrediuntur e castris, sie kommen schwer aus dem Lager, nehezen jöhetnek -ki a' táborból. Lahostagňe uwerili: fides cunctata, man hat es nicht gleich geglaubt, nem mindgyárt hitték-el. *Comp.* lahostagňegſeg: cunctatius *Tacit.* 2.) v. lahodňe 5. Nro.

lahostagní, á, e, *adj.* (cunctabundus) *Liv.* a, um; cunctans, tis: zaudernd, säumend, verweilend, langsam: késedelmes, késödö, múlatozó. *Usus.* Poháňať (popudzať) lahostagného: impellere cunctantem, eilen, siettetni. Lahostagni Krok, cunctans gressus *Val. Fl.* Lahostagné Woli: tauri (boves) cunctantes, faule Ochsen, rest ökrök. Lahostagňegſého Wtipu: ingenio cunctantior, nicht witzig, restebb elméjü. Snad biſem mal biť lahostagňegſí: cunctantior fortasse esse deberem, ich sollte vielleicht etwas säumen, talán annyira nem kellene véle sietnem. 2) v. lahodní 6 Nro.

Lahostagňica, i, f. cunctatrix, cis, lentula, ae, f. Zauderinn, Säumerinn, Verweilerinn: késedelmes (késö, késödö, múlatozó) aszszony. *Syn.* Lahostagka, Lahostagnička.

lahostagňičin, et ňiččin, a, e, *adj. poss.* ex praec. et seq.

Lahostagňička, i, f. v. Lahostagňica.

Lahostagňík, a, m. cunctator *Liv.* is, m. ein Zauderer, Säumer, Verweiler, langsamer Mensch: késedelmes, késö, késödö, mulatozó. *Syn.* Lahostagec.

lahostagňíkow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

Lahostagnosť, i, f. v. Lahostagíne. *Usus.* Bez Lahostagnosti: abiecta cunctatione, ohne Zaudern, késedelem nélkül, gyorsan bánni a' dologgal. 2) v. Lahodnosť 7 Nro.

Lahťikár, a, m. v. Lahkomiſelňík.

lahťikárčin, a, e, *adj poss.* ex seq.

Lahťikárka, i, f. v. Lahkomiſelňica.

lahťikarow, a, e, *adj. poss.* ex Lahťikár

lahúčkí, á, é, (*abs.* lahúčko), *adj. dem.* leviculus *Cic.* leviusculus (laev.) *Plin. Ep.* a, um; paulo levior: sehr leicht gering; könnyütske. könnyetske, igen könnyü. *boh.* lehučkí.

lahúčko et lahúčki *adv. dem.* levicule, leviuscule: sehr leicht, könnyetskén, igen könnyen. *boh.* lehúčce.

† Lahůdka, i, f. v. Lahodka.

† Lahůdkář, e, m. v. Lahodkár.

† Lahůdkářka, i, f. v. Lahodkárka.

Lahwa, i, f. v. seq.

Lahwica, i, f. amphora *Cato. Hor. Liv.* culigna *Cato.* hirnea, et obba, *Cato.* tina, ae, f. cantharus *Pandect.* brochus, i, m. medimnum, i, n. et medimnus, i. m. *Nep.* vasculum ligneum prope unius urnae: eine kleine Tonne, das Lägel, ein hölzernes Trinkgeschirr, Füllgeschirr, ein Gefäß von Holz, z. B. Wein, Wasser, Brandwein aufzuheben, die Füllgelte, eine Wasserröhre (ꝛc.) mit einem Stöpsel, der Zapfkrug, kárt, kartos, kartya, légely, rotska, tsobán. tsobány, tsobolyó, tsöbör. fa-edény *P.P. Syn.* Lahew, Lahwa, *vulg.* Čobola, *boh.* Hubatka, welká Konew, Láhew, Láhwice, Hubatka, welká Konew.

† Láh-

† Láhwice, f. idem. 2) v. Flaša, Skleňica.

Lahwička, i, f. *dem.* hirneola, amphorula, ae, f. das Lägelchen, tsobánka.

† Láhwička, i, f. idem. 2) v. Flaška, Skleňička.

laiččin, a, e, *adj. poss.* ex seq. *Syn.* kožkasestrin.

Laička, i, f. laica, ae, f. soror monastica (claustralis), Laienschwester, Laika, *apátzák között Syn.* Kožkasestra, Kožkafráterka.

Laik, a, m. laicus, i, m. frater monasticus (claustralis): ein Laie, i. e. der nicht geweiht ist, Laienbruder: laikus, kosta fráter. *Syn.* kožkabrat, kožkožkafráter.

laikow, a, e, *adj. poss.* laici, dem Laienbruder gehörig, laikusé, kosta fráteré. *Syn.* kožkabratow, kožkafrátrow.

* L'ak, u, m. v. L'ek.

† Lák, u, m. v. Kosol. 2) v. Firnagš. 3) v. Kleda.

† Láka, i, f. v. Kad, Lagtro. 2) v. Winowí Sud.

† lakaní, á, é, *p. c.* v. lúdení.

† Lákáňí, n. v. Lúdeňí.

* L'akáňí, á, n. v. Lekáňí.

* lakať, al, ám V. I. *imp.* ag: v. lekať *II. rec.* lakať sa: v. lekať sa.

† lákati, al, ám, *praes.* v. lúdiť.

* lakawe, -wí, -wosť: v. lekawe, -wí, -wosť.

* Lakeť, tku, m. v. Lokeť.

* Laketečko, a, n. v. Prádenko.

* Lakéteť, tku, m. v. Laktík. 2) v. seq.

* Laketko, a, n. v. Pradeno.

* laketní, á, é, *adj.* v. loketňí.

* lakke *adv.* v. lekke.

* lakkí, á, é, *adj.* v. lekkí.

* laknúť, knul (kol), kňem V. P. *imp.* kňi: v. leknúť. *II. rec.* laknuť sá, á, n. v. leknuť sa.

* Laknutí, a, n. v. Leknutí.

lakomcow, a, e, *adj. poss.* avari, dem Habsüchtigen gehörig, másén-kapó (fösvény) emberí.

lakome, *adv.* avare *Cic.* avariter *Plaut.* per avaritiam) cum studio habendi alienum: habsüchtig, geizig, mit (aus) Habsucht oder Geiz: másén kapva, fösvényen, fösvényül *Pariz-Páp.* telhetetlenül. *Syn.* chlipko, lakomňe. *Aliud est.* dichtiwe (žádosť'iwe), skúpe. *Usus.* Lakome ceňiť Wec: avare statuere pretium rei, etwas theuer verkaufen wollen, drágán tartani valamit. Lakomšeg, naglakomšeg: avarius *Colum. Plin.* avarissime *Senec.* Ňečo lakome wiberať: avarius exigere aliquid, etwas stark fordern, sorosan, meg-venni valamit *Par. Páp.* 2) v. nenasiťeňe, nenásitňe.

† lakom'e *adv.* idem.

Lakomec, mca (*boh.* mce), m. avarus, i, m. avidior ad rem *Ter.* ein Geizhals, habsüchtiger Mensch: másén-kapó (telhetetlen, maga hasznát keresö, fösvény) ember. *Syn.* Lakomňík. *Aliud est* Držibabka, Skupec. *Usus.* Škaredí Lakomec: foedus et maculosus avaritia, ein garstiger Geizhals, rút zsobrák ember *Par. Páp.*

Lakomeňí, á, n. v. Lakomstwí.

† lakom'eti, m'el, mím *praes.* v. lakomiť sa. 2) v. skúpiť 1. Nr.

lakomí, á, é, *adj.* avarus, a, um *Cic.* cupidus (avidus) pecuniae et alienae rei: habsüchtig, geizig nach Gelde und fremden Gute: telhetetlen, maga hasznát keresö, pénzen (jószágon, gazdagságon) kapó, masén kapó, fösvény. *Syn.* chlip-

chlipkí, lakomní. *Usus.* Lakomí na Peňáze, gako Čert na Dušu: avidus pecuniae *Cic. Plaut.* geldgeizig, geldhungerig, geldbegierig, pénzre vágyó, pénzt kévánó. Lakomší, naglakomší avarior, avarissimus *Cic.* Lakomí Brehkrag, kde lakomí Ludá bíwagú: littus avarum *Virg.* geldbegieriges Ufer, wo geldbegierige Menschen wohnen: telhetetlen vidék. *Prov.* Lakomí ňikdi nemá dosť'i: tam deest avaro, quod habet, quam quod non habet! semper avarus eget: ein Geizhals kann nimmer satt werden, a' fösvény mindenkor éhes. Lakomí wždicki wjceg tračí: qui totum adpetit, totum perdit. Der viel verlangt, der verliert viel: a' ki sokat kéván, sokat veszt (semmit sem nyér). *Aliud est* dichtiwí (žádosť'iwí), et skúpí. 2) v. nenasíťení 1. Nro, nenasitní.

lakomiť, il, ím, V. I. *imp.* lakom: incitare aviditatem alicuius, cecitare in quopiam desiderium rei: Jemanden nach etwas begierig machen, kévánságot szerzeni valakinek, megkévántatni valakivel valamit *Par. Páp.* valakiben a' kévánságot fel-indítani. *Usus.* Načo si ho ná to lakomil? etc II. *rec.* lakomiť sa na ňečo: valde (avide, cupide) adpetere (sitire) rem, cupidissimum esse rei, inhiare rei *Cic.* rem *Plaut.* schmachten, sich sehnen, zu sehr trachten, sehr begierig seyn, nach etwas; den Mund nach etwas auffsperren: igen kévánni (kivánni) valamit *Par. Páp.* reá-ásitani (-tok) száját reá tátani (számot reá tátom), valamin kapni, valamire vágyodni; valami után ásitozni. *Syn.* po ňečem welmi dichteť (túžiť), ňečo tuho (tužebňe) žádať, *boh.* lakom'eti. *Usus.* Čo sa na to lakomíš? cur id tantopere adpetis, warum sehnst du dich so sehr darnach? miért kévánod azt olly igen? Lakomiť sa na D'edictwí, na Domi, na Zlato (na Peňáze): inhiare haereditatem *Plaut.* gazis *Senec.* aurum *Plaut.*

lakomňe *adv.* v. lakome.

lakomní, á, é, *adj.* v. lakomí.

Lakomňica, i, f. avara, ae, f. cupida aeris et boni alicui: eine Geizige, Habsüchtigerinn, habsüchtiges (geiziges) Weibsbild: fösvény (másén kapó, maga hasznát keresö) aszszony. *Syn.* Lakomňíčka, *Aliud est* Skupaňka, skúpá Žena.

lakomňičin, et = ňiččin, a, e, *adj. poss.* ex praec. et seq.

Lakomňíčka, i, f. v. Lakomňica.

Lakomňík, a, m. v. Lakomec.

lakomníkow, a, e, *adj. poss.* v. lakomcow.

Lakomnosť, i, f. v. Lakomstwí.

Lakomosť, i, f. v. seq.

Lakomstwí, á, n. avaritia, ae, f. *Cic.* avarities, ei, f. *Lucr.* cupido habendi, cupido (aviditas) pecuniae *Sallust.* et boni alieni: die Habsucht, der Geiz nach Gelde und fremdem Gute, Habsüchtigkeit, Geldbegierde, Geldgeiz, Geldhunger, Heißhunger: fösvénység, telhetetlenség, pénzen-való kapás, másén-kapás, pénzre vágyas, többre-vágyás (vágyódás). *Syn.* Chlipkosť, Lakomeňí, Lakomnosť, Lakomosť. *Aliud est* Dichtiwosť' (Žádosť'), et Skúposť' *tenacitas. Usus.* Čl'owek k Lakomstwú náchilní: homo praecipiti in avari-

ritiam animo *Liv.* ein geldgieriger (zum Geiz geneigter:) Mensch, természet szerént a' fösvénységre hajlando ember. *Plur.* Wšecke Lakomstwa: omnes avaritias *Cic.* 2.) v. Nenasiteňí, Nenasitnosť.

* Lakot, i, f. v. seq.

Lakota, i, f. v. Lakotnosť. 2.) v. Lahodka, Maskrta.

lakoteni, á, é, *p. c.* tuburcinatus (*passive.*) *Apul.* a, um: gefressen, geschluckt, verschlungen: mohon evett, ivott; zábállt. *Syn.* Hltání žraní. 2.) v. maskrteni.

Lakoteňí, á, n. voratio *Catull.* tuburcinatio (*non* tibur.), nis, f. immodicus esus, potus: das Fressen, Schlingen, Schlucken, Schmausen: mohon-való evés, ivás, zabálás. *Syn.* Hltáňí, Žráňí. *Confer.* Lakotnosť. 2.) v. Maskrteňí.

lakotiť, il, ím V. I. *imp.* lakoť: vorare *Cic.* tuburcinari (non tibur.), nor, natus sum *Plaut.* prandere, avide, immodice edere, bibere: fressen, schlingen, schlucken, schmausen, z. B. ungekaut, wie Hühner: mohon enni (eszem), inni (iszom), falni (falok), nyelni (nyelek), bé-nem telhetni (-tem) zabálni (-lok). *Syn.* hltať, žrať, lakotňe a spesňe gesť. *Usus.* Wždi (kam dáľ) wíc lakoťí: semper plus vorat, er frißt immer mehr und mehr: mennél tovább (mindenkor) többet eszik. 2) v. maskrtiť.

Lakotka, i, f. v. Lahodka.

Lakotkár, a, m. v. Maskrtňík.

lakotkárčin, a, e, *adj. poss.* v. maskrtňičin.

Lakotkáreňí, á, n. v. Maskrteňí.

lakotkáriť, il, ím V. I. *imp.* kar: v. maskrtiť.

Lakotkárka, i, f. v. Maskrtňíca.

lakotkárow, a, e, *adj. poss.* v. maskrtňíkow.

lakotkárski *adv.* v. maskrtňícki.

lakotkárski, á, é, *adj.* v. maskrtňícki.

Lakotkárstwí, á, n. v. Maskrteňí.

lakotňe *adv.* edaciter, voraciter *Macrob.* tuburcinabunde: fressig, gefräßig: meg ehetön, zabálva, mohon evén, iván, bé-nem telhetve, telhetetlenül. *Syn.* hltawe, žrawe, obžerňe.

lakotní, á, é, *adj.* edax *Cic.* vorax, cis, edax multi cibi *Colum.* tuburcinabundus (tuburchin.) *Cato.* a, um: fressig, gefräßig, gern und leicht etwas fressend, schlingend, verschlingend, — schmausend: nagy ehetö, mohon evö, ivó, faló, nyelö, bé-nem telhetö, zabáló, telhetetlen. *Syn.* hltawí, žrawí, obžerní.

Lakotňica, i, f, voratrix, icis. f. edax *fem.* fresserinn, gefräßiges Weibsbild: nagy ehetö aszszony, nagy ehetöné, mohon evöné etc. *Syn.* Hltačka, Obžerňica, Obžerňička, Žráčka. 2) v. Maskrtňíca.

lakotňičin et = ňičkin, a, e, *adj. poss.* ex praec. ex seq. 2) v. maskrtňičin.

Lakotňička, i, f. v. Lakotňica.

Lakotňík, á, m. vorator, is, m. *Tertull.* edax (vorax) homo: ein Fresser, gefräßiger Mensch: nagy ehetö (zabáló, mohon evö, ivó) ember. *Syn.* Hltač, Hltaň, Hltawec, Hlton, Obžerňík, Žráč. 2) v. Maskrtňík.

lakotňíkow, a, e, *adj. poss.* ex praec. 2) v. maskrtňíkow.

La=

Lakotnost', i, f. edacitas *Cic.* voracitas *Eutrop.* tis, f. aviditas cibi *Cic.* ad cibos *Plin. H. N.* immodicus esus: Gefräßigkeit, Fresserei, das Fressen: nagy ehetöség (-tösség) *Par. Páp.* zabálás, mohon-való evés. *Syn.* Žltawost, Obžernost, Žractwi. *Conf.* Lakoťenj.

* lakſeg, pro lahſeg ex lahko.

* lakſj (á, é), pro lahſj ex lahkj.

* Laláňj, á, n. v. Blbotáňj.

* lalak, lal, lem V. I. *imp.* lalag: v. blbotak.

Lalček lečku, m. dem. ex Lalek. 2.) Uſňj Lalček (Wánkuſček): auricula, lobulus auris: das Ohrläpchen, Ohrläpplein: fülnek külsö része *Par. Páp. boh.* Lalůček.

Laleček, čku, m. idem.

Lalek, lka et lku, m. subgula, ae, f. ingluvies ei f. palear, is, n. die Unterkehle, Unterkinn, torok. *Syn.* Podbradek, Podhrdlj. *Usus.* Liſkowj Lalek: gula (subgula, ingluvies) vulpina, Fuchskehle, róka-torok. Wolowj Lalek: palear *Senec. Plur.* palearia, ium, *Colum. Ovid. Virg.* die herabhangende Haut an Ochsen, die Wamme: lepenyeg az ökör nyakán. *Par. Páp.*

Lalia, i, f. lilium, i, n. die Lilie, liliom. *Syn.* liliowj Kwet, *boh.* Lilium. *Usus.* Bjla Lalia: lilium (album) candidum *Linn.* weiße Lilie, fejér liliom. Ohňiwa Lalia: lilium bulbiferum *Linn.* Feuerlilie, tüz-liliom. — Swetlá Lalia: v. Mečjk. — Žltá Lalia: lilium flavum, Hemero callis fulva *Linn.* gelbe Lilie, sárga liliom.

laliowj, á, é, *adj.* lilius, a, um: liliaceus, e lilio: von (aus) Lilien, liliomi, liliomos, liliomból-való. Laliowj Kwet: v. Lalia. Laliowj Oleg: oleum liliaceum, Lilienöl, liliom-olaj. Bjleg Lalii Oleg: albi lilii oleum, weißes Lilienöl, fejér liliom-olaj.

lalkowj, á, é, *adj.* Mentjk: in gluvie vulpina sinuata (fimbriata) chlamys, fuchskehlener (mit Fuchskehlen gepfriemter) Pelz, róka-tarokos mente.

† **Lalok**, u, m. v. Lalek.

† **Laluček**, čku, m. *dem.* ex praec. v. Lalček.

Lamač, a, m. fractor, der Brecher, Zerbrecher, Abbrecher: törö, öszve-törö, ki-törö, vágó, le-törö. *Syn.* Lomec, Zlomec, Odlamowač, Wilamowač. 2.) vicus Provinciae Posoniensis sic dictus, Blumenau, Lamats *falu.*

lamačow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

lámanj, á, é, *p. c.* fractus, confractus, gebrochen, zerbrochen: törött, el (öszve) törött. *Syn.* lomenj, zlomenj, polámanj. 2.) effractus, frangendo excisus, v. g. lapis: gebrochen, durch Brechen abgesondert: vágott, vágattatott, vágással ki-töretett. *Syn.* wilamowánj. 3.) defractus, abgebrochen, le-törött. *Syn.* odlomenj.

Lámáňj, á, n. fractio, confractio, das Brechen, Zerbrechen, -ung: törés, el (öszve) törés. *Syn.* Lomeňj, Zlomeňj, Polámáňj. 2.) effractio, per fractionem excisio: das Brechen, die Absonderung durch Brechen: vágás, vágással-való ki-törés. *Syn.* Wilamowáňj. 3.) defractio, das Abbrechen, die Abbrechung: le-törés. *Syn.* Odlomeňj. 4.) w Článkoch, Kluboch, Nohách, Kukách. v. Lámka.

lámat, mal, mem (*boh.* lámi, u) V. I. *imp.* lám, Deſku, Led, Poſtel, Zemlu: frangere, *as-*

se-

serem, *glaciem*, *lectum*, *semelam*: brechen, zerbrechen, z. B. ein Bret, das Eis, das Bett, eine Semmel: törni, el-(öszve) törni, a' deszkát, jeget, ágyat, zsemlét. *Syn.* lomiť, polámať, zlomiť. 2.) Kameňe: frangere, excidere lapides: Stein brechen, durch Brechen absondern: követ vágni, törni. *Syn.* wilamowať. 3.) Haluzi (Panochi) Ratolesti: defringere ramos, frondes: abbrechen etwas von etwas, z. B. die Aeste: letörni, tördelni, vágni ágakat. *Syn.* odlamowať, odlomiť. 4.) Zima ma láme etc. v. drobiť. 3. Nro. 5.) Kolesa cigánské lamať: in rotam se versare (circumagere), sich radförmig (wie ein Rad) herum drehen, tzigány kereket hányni. *Par. Páp.* II. *rec.* lámať sa: fragescere *Acc.* frangi, brechen (*neutr.*), entzwei gehen, zerbrochen werden: törni (*neutr.*) öszve törödni, repedezni *Syn.* biť (rozbigať, lamať, tleť, tlucť, trepať) sa *boh.* lámat se. *Usus.* Ten Hrnec ge krehki, gak lahko (skoro sa láme: der Topf ist mürbe, wie er leicht bricht, töredékeny a' fazék, hogy törik. Bár sa lame (trepe) i Črepina, gá sem tomu téſ Pričina: omnium ego sum causa (reus), ich bin allenthalben schuldig (Schuld daran), ha törik-is a' fazika, annak-is én vagyok óka.

Lámáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

lámáwať, al, ám, *freq.* ex lámať. *II. rec.* lámáwaťsa: *freq.* ex lámat sa.

lámawe *adv.* fragiliter, zerbrechlich, töredékenyen. *Syn.* krehko.

lámawí, á, é, *adj.* fragilis, e *Virg. Horat. Plin. H. N.* zerbrechlich, töredékeny. *Syn.* krehkí. *Usus.* Lámawa Woda, i. e. Led; fragilis aqua; i. e. glacies *Ovid.* Lámawegſí lámáwſí: fragilior *Plin. H. N.* 2.) v. lámkáwí.

Lámawosť, i, f. fragilitas, tis, f. *Plin. H. N.* Zerbrechlichkeit, töredékenység. *Syn.* Krehkosť.

Lámka, i, f. w Člankoch, a Kluboch: arthrytis, arthritis, idis, f. *Vitruv.* morbus articularis, die Gicht, Gliederkrankheit, Gliederwehe, das Gliederreißen, Reißen in Gliedern: köszvény, tag-hasogatás. *Syn.* clankowá Nemoc, Hosť'ec, Lámáňí, suché Lúpáňí, Lúpka, *boh.* Dna (Lámáňí) w Člancich a Klúbich, Pakostňice. 2.) w Nohach: podagra, ae, f. Gicht in den Füßen, das Zipperlein: láb-köszvény. *boh.* Dna (Lámáňí) w Nohach. *Prov.* S Chlipnosťi a Wina ide do Noh Chiba; ktera gegich Cérka, wola sa nozňá Lámka: v. Chlipnosť 3.) w Rukách: chiragra, ae, f. Gicht in den Händen, das Händereißen, kéz-köszvény. *boh.* Dna (Lámáňí) w Rukú. *Conf.* Hosť'ec.

lámkawí, á, é, *adj.* w Člankoch, a Kluboch, arthitricus *Cic.* a, um, gichtig, mit der Gicht behaftet: köszvényes. *Syn.* hostcowí, hosteční, Lámku (Lámáňí, Hosť'ec) mágicí, lámawí *boh.* dnawí. *Usus* Lámkawá Zelina: v. Bukwica bílá. 2.) w Nohách: podager, podagricus, podagra laborans: gichtig an den Füßen, mit Podagra (Zipperlein) behaftet, podagrisch: lábra köszvényes. 3) w Rukách: chiragricus, chiragra laborans: gichtig an den Händen, kézre köszvényes.

Lampa, i, f. lucerna (olearia) ae,

ae, f. *Cic.* lampas (e lamina alba, flava, argentea lumini alendo), adis, f. *Virg. Ovid. Acc. ap. Cic.* lampada, ae, f. *Martial. Plur. acc.* lampadas *Ter.* lumen nocturnum: die Lampe, das Nachtlicht: szövétnek *Par. Páp.* olajos lámpás. *Usus.* Lampa hoří: lucerna (lumen nocturnum) ardet, die Lampe (das Nachtlicht, das Oehl in der Lampe) brennt, ég a' szövétnek (a' lámpas, a' lámpásban-lévö olaj). Pri Lampe piſe: ad lucernam (ad lampadis lumen) scribit, er schreibt bei der Lampe (bei dem Lampenlichte, Nachtlichte), lámpás világnál ír. Lampu zapálit: lucernam accendere *Phaedr.* die Lampe anzünden, meg-gyújtani a' szövétneket, a' lámpást. Lampi Služka i. e. Swíčka: ancilla lucernae *Martial.* i. e. candela, quia hanc praecellebat lucerna. Před Lampami, i. e. před Wečerem, Mrkaňím. ante lucernas *Iuvenal.* vor Nachtzeit, estve felé. Gak ſa Lampi začali dwogit, i. e. pri Korheľstwe, neb opilím wſecko ſa dwogí: ut accessit numerus lucernis *Horat.* bei der Trunkenheit, weil Trunkene alles doppelt sehen: a' korhelységben (-ség közben), ital közben.

Lampár, a, m. lucenarius, i, m. curator lucernae: Lampenmann, szövétnek (lámpás) gyújtó gondviselö. *Syn.* Opatrowník Lampi.

lampárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Lampárka, i, f. lucernaria, ae, f. curatrix lucernae: Lampenweib, szövétnek (lámpas) gyújtóné, gondviselöné. *Syn.* Opatrowňička Lampi

lampárow, a, e, *adj. poss.* ex Lampár.

Lampáſ, a et u, m. laterna (lanterna), *et* lucerna, *Cic.* lampada *Mart.* ae, f. lampas (vitrea candelaria), dis, f. *Acc. ap. Cic. Ovid. Virg.* die Laterne, Leuchte: lámpás *et* szövétnek *Par. Páp. boh.* Lucerna. *Usus.* Lampaſ před ňekím ňeſt: lumen (laternam) praeferre alicui, Jemanden leichten (vorleichten), lámpást vinni valaki elött *Par. Páp. Prov.* Z Lampáſem w Dne chodit, i.e. zretedelnu (widomu) Wec wiſwetlowat; aneb ne ſwím Čaſem ňečo konat: lucernam adhibere in meridie *Diog. Laer.* i. e. explicare, quae per se sunt clarissima; aut facere quidpiam non suo tempore.

Lampaſár, a, m. lampadarius *Cod. Iust.* laternarius (lanter) *Cic.* i, m. lucifer, lumen praeferens: Laternträger, der einem leuchtet, die Laterne trägt: lámpás (szövétnek) hordozó *Par. Páp. Syn.* Lampáſu Noſič.

lampaſárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Lampaſárka, i, f. lampadaria, laternaria, ae, f. lumen praeferens *fem.* Laternträgerinn, die einem leuchtet: lámpás (szövétnek) hordozóné. *Syn.* Lampáſu Noſička.

lampaſárow, a, e, *adj. poss.* ex Lampaſár.

Lampáſček, u, et ſečku, m. *dem.* ex seq.

Lampaſek, ſka et ſku, m. *dem.* ex Lampáſ: lampadula, laternula (lanter) lucernula *Hier.* ae, f. kleine Laterne, das Laternchen, Laternlein: lámpáska, lámpásotska, kis lámpás. *Syn.* Lampaſík.

Lampaſíček, čka et čku, m. *dem.* ex seq.

Lampášik, a, et u, *dem.* v. Lampášek.
Lampička, i, f. *dem.* ex Lampa: lucernula (olearia) *Hier.* lampadula, ae, f. das Lämpchen, Lämplein, kleine Lampe: szövétneketske *Par. Páp.* olajos lámpáska.
lampowí, á, é, *adj.* lucernarius, a, um, lucernam adtinens: die Lampe betreffend, dahin gehörig: szövétneki, lámpási, olajos lámpást illető, ahoz való. Lampowí Oleg: oleum lucernae, das Lampenöl, lámpás-olaj. Lampowá Podstawka: lychnuchus (lucernae), i, m. *Cic.* substaculum lucernae; das Lampenstock, Werkzeug das Nachtlicht (die Lampe) zu halten: szövétnek (olajos lámpás) tartó.
Lampret, a, m. v. seq.
Lampreta, i, m. morská Ryba: petromyzon marinus *Linn.* lampetra, ae, f. die Lamprete, tengeri orsó hal. *boh.* Lamprída. v. Úhor morskí.
† Lamprída, i, f. idem.
* Lan, u, m. v. Len.
Laň, e, f. cerva, ae, f. Hirschkuh, Hirschinn, eine Reh: nöstény szarvas. *Syn.* Laňa, Geleňica, *boh.* Laňe.
Laňa, e, f. idem.
Landgróf, a, m. Landgrafius, Landgravius, i, m. Comes Provinciae: Landgraf: Landgróf. *Syn.* Kraginskí Gróf, *boh.* Landkrab'e, Lanthykrab'e.
landgrófow, a, e, *adj. poss.* Landgrafii, Landgravii: des Landgrafen, landgräflich: Landgrófé.
landgrófskí *adv.* landgrafialiter, more Landgravii: landgräflich: landgrófossan, landgrófi módon. *Syn.* polandgrófskí.
landgrófskí, á, é, *adj.* landgrafialis, landgravialis, e; Landgravium adtinens: landgräflich, dem Landgrafen betreffend: landgrófi.
Landgrófstwí, á, n. Landgrafiatus, Landgraviatus, us, m. die Landgrafschaft, Landgrófság.
† Landkočí, ího, m. v. Furman 2. Nro.
* Landkočis, a, m. idem.
† Landkrab'e, ete, n. v. Landgróf.
† Laňe, f. v. Laň.
* laňí *adv.* v. loňi.
* laňí, á, é, *adv.* v. loňskí.
Láňí, á, n. v. Hřeseňí 2. et 3. Nris.
* Laňík, u, m. v. Ledňík.
Laňka, i, f. *dem.* ex Laň: cervula, ae, f. das Hirschkühlein, nöstény szarvaska. *Syn.* Geleňička.
Lankár, a, m. v. Bludár.
lankárčin, a, e, *adj. poss.* v. bludárčin.
Lankáreňí, á, n. v. Bludárstwí.
lankárit, il, ím V. I. *imp.* kar: v. bludárit.
Lankárka, i, f. v. Bludárka.
lankárow, a, e, *adj. poss.* v. bludárow.
lankárskí *adv.* v. bludárskí.
lankárskí, á, é, *adj.* v. bludárskí.
Lankárstwí, á, n. v. Bludárstwí.
† Laňkwara, i, f. v. madowí Ocet.
* lanní, á, é, *adj.* v. lonskí.
† Lano, a, n. v. Lina.
* L'anowec, wcu, m. v. L'enowec.
* lanowí, á, é, *adj.* v. lenowí.
* Lanščák, a, m. v. Lonščák.
* lanskí, á, é, *adj.* v. lonskí.
† Lanthykrab'e, ete, n. v. Landgróf.
Laodicea, e, f. Mesto: Laodicaea *Cic.* ae, f. Laodizea, eine Stadt in Großphrygien, auch in

in Syrmien am Meere, auch in Cölesyrien: Laodicea város.
Lapač, a, m. v. Chitač.
Lapáček, čka, m. v. Chitáček.
Lapačka, i, f. v. Chitačka.
Lapag, a, m. *contemt.* verbero, onis, m. Schurk, Auffänger, Drabant (verächtlich): fogd-meg. *vulg.* Fogmek.
lapaní, á, é, *p. c.* v. chitaní.
Lapáňí, á, n. v. Chitáňí. 2) Rib Lapáňí: piscatio, nis, f. piscatura, ae, f. piscatus, us, m. der Fischfang, das Fischen: halászás, halászat, hal-fogás. *boh.* Low, Misliwost, Loweňí.
Lapaňisko, a, n. Mesto na Rib Lapáňí, piscina, ae, f. locus piscaturae (piscationis): die Fischgrube, das Fischloch, Kessel-loch, Fischfangort: halas-tó, halászó hely. *boh.* Lowiske.
Lapánka, i, f. pilarius excussorium pilae; baculus, quo pila lusoria a ludentibus excutitur: die Ballstange, lapta ütö-fa. *Syn.* lobdowná Lopatka. 2) v. Chitáňí.
lapať, al, ám V. I. *imp.* ag: v. chitať. 2) Ribi lapať. *a*) piscari, capere pisces: Fische fangen, fischen: halászni, halat fogni. *Syn.* ribáriť, *boh.* lowiti. *b*) pisces captare, piscari: fische zu fangen suchen, fischen: halat fogdosni (akarni fogni), halászni. *boh.* lowiti. *II. rec.* lapať sa: v. chitať sa.
lapawe *adv.* v. chitawe.
Lapawec, wca, m. v. Chitáček.
lapawí, á, é, *adj.* v. chitawí.
Lapawosť, i, f. v. Chitawosť.
lapení, á, é, *p. c.* v. chiťení.
Lapeňí, á, n. ex lapiť *act.* v. Chiťeňí. 2) *neutr.* ex lapeť: mora haesio, adhaesio, diuturna sessio) in aliquo loco: das Verweilen, Stecken, Verweilung in einem Orte: valahol múlatás (lakás, maradás, napestig-való ülés), hoszszas üldegelés. *Syn.* Weześí.
lapeť, pel, pím V. I. *imp.* lap, ňekde: alicubi morari, haerere, adhaerere, diu sedere: wo verweilen, stecken, angestochen seyn: valahol mulatni, lakni, maradni, folyvást üldegelni. *Syn.* lapiť, weziť. *Usus.* We Dňe w Noci uňho lapí: diu noctuque apud illum haeret lateri eius adfixus: Tag und Nacht steckt (sitzt) er bei ihm, éjjel és nappal nála múlat, marad, üldegél. Celí D'en: toto die, totis diebus: den ganzen Tag: nap-estig, egész nap.
Lapikurka, i, m. v. Tchor. 2) v. Sasek. 3) v. krpčár 3 Nro.
Lapikurkár, a, m. idem.
lapikurkárow, a, e, *adj. poss.* ex praec.
lapikurkow, a, e, *adj. poss.* ex Lapikurka.
Lapinda, i, f. v. klapinec.
lapiť, il, ím V. I. *imp.* lap, *cum acc.* nekoho: v. chitiť. 2) *neutr.* ňekde: v. lapeť *II. rec.* lapiť sa: v. chitiť sa.
Lapňa, i, f. v. Chlopňa.
Lapuša, i, f. v. Rik. 2) v. Bzoch.
Larifári, *indecl.* v. Fárilari.
Larma, i, f. tumultus, us, m. *Cic.* inconditus clamor, *vel* fragor (strepitus) pedibus factus: der Lärm, das Lärmen (Lermen), Geschrei oder Getös, jeder Tumult, Poltern, z. B. durch Schreien, Stampfen; die Unruhe: lárma, zaj *Par. Páp.* rendetlen kiáltás *vagy* tombolás (topogás, toppantás, zuhogás, zuhannás). *Syn.* Šatwár, Šmarc, nezdobrí Krik (Pokrik, Škrek, Wresk), neb Buchat; Nezdoba. *Usus.* Čo ge to za Larma? qualis (quis) iste tumultus? was ist das für ein

ein Lärm (Geschrei oder Getös, Geräusch)? mitsoda zaj (lárma) ez? Larmu robiť: v. larmowať 1 Nro. Čo za Larmu pre to robí, gak preto larmuge: qualem eatenus ciet (excitat) tumultum: was macht er für ein Lärmen hierüber, hogy lármáz (mitsoda lármát tészen) azért. 2.) turba, ae, f. inquietudo, inis, f. der Lärm, Aufruhr; das Lärmen, Spectakel; die Aufwiegelung, Confusion, Verwirrung, Unruhe: lárma, felháborodás, háború, háborgás, háborúság, tsatépaté, zendülés, zürzavar, zenebona, felzendülés. *Par. Páp.* Brog, Búrka, Rozbrog, Zbor, *boh.* Lermo, Búrka, Sarwátka. *Usus.* Slepá Larma (*boh.* slepé Lermo): pugna imaginaria, ein blinder Lärm, tsak képzeltt (gondolt, elmében formáltt) tsata, hartz, ütközet, viadal. *Usus.* Potmeluſſké Larmi: caeci tumultus, heimliche Aufruhre, alattomban-való háborgások. Larmu učiňiť (urobiť, nastrogiť, strhnúť, zdwihnúť, zwesť, *boh.* ztropiti): concitare turbas populares, tumultum excitare, turbam ciere (facere) dare turbas (pugnam): einen Lärm (Aufruhr, eine Empörung) machen, anrichten: zenebonát inditani *Par. Páp.* lármát ütni. v. larmowať 2. Nro. Larmu w Mesťe urobiť: tumultum iniicere civitati *Cic.* in der Stadt Lärm machen, a' városban lármát ütni. Skore sa Larmu strhňe: turbae iam fient, es wird bald ein Lärm entstehen, tsak hamar háborúság támad *Par. Páp.* Larmu upokogiť, ukisiť: comprimere (sedare) tumultum, den Lärm stillen, beruhigen, megtsendesíteni a' zenebonát. 3.) tumultus cynnamus *Nep.* tumultus, confluxus ad tumultum: das Lärmen, der Lärm, Zusammenfluß, z. B. beim Feuer; naher, jählinger Krieg, oder Aufruhr, da denn alles zu den Waffen geschwind greifen muß: lárma, hirtelen-való háború, fel-támadás. *Syn.* náhle (náramné) Powstáňí, Powzdwižení. *Usus.* Larma francúzká, wlaská: tumultus Gallicus *Liv.* Italicus *Cic.* Larmu narídiť (urídiť, ustanowiť), abi wsecci náhle powstali, a Zbroge sa chopili: tumultum decernere *Cic.* durch eine Verordnung bekannt machen: daß ein Lärm i. e. naher geschwinder Krieg sey, und folglich jeder zu den Waffen greifen solle: hirtelen-való lármát rendelni: Daremná Larma: tumultus inanis, ein blinder Lärm, haszontalan lárma. 4.) v. Sturma. 5.) v. seq.

Larmo, a, n. classicum (*scil.* signum), i, n. *Caes.* der Lärm, das Lärmen, Lärmblasen, Signal, das Zeichen mit der Trompete für die Armee: viadali jeladás, trombitálás *Par. Páp.* *Syn.* Larmowáňí, Trúbeňí, wogenské, *boh.* Lermo. *Usus.* Larmo biť, zbora trúbit: v. larmowať 4. Nro. Larmem upokogiť (utíſiť) Wogsko: classico facere silentium, mit dem Lärmblasen die Armee stillen, trombita-szóval letsendesíteni a' sereget. 2.) v. Larma.

Larmowáňí, á, n. vociferatio *Cic.* strepitatio, nis, f. vociferatus *Plin. H. N.* strepitus, us, m. das Lärmen (Lermen), Geschrei oder Getös (Geräusch): lármázás, zajogás, zajgás rendetlen kiáltás *vagy* dombolás. v. Larma. 2.) tumultuatio *Liv.* nis, f. das Lärmen die Unruhe, Beunruhigung,

gung, Aufwiegelung: háborgás, zenebonáskodás, fel-háborodás, zendülés, fel-zendülés. *Syn.* Búřeňí, Brogeňí, Rozbrogeňí. 3.) lis, itis, f. rixa, ae, f. iurgium, i, n. contentio, litigatio, rixatio, nis, f. das Lärmen, Schmällen, Zanken: pörlödés, pörlekedés, versengés. *Syn.* Waděňí, Zwada, Dohadowáňí. 4.) v. Štúrma. 5.) v. Larmo.

larmowať, mowal, mugem V. I. *imp.* mug: tumultuari, vociferari *Cic.* vociferare *et* vocificare *Varr.* perstrepere: ciere (excitare, praebere) tumultum: lärmen, Lärm (Geschrei oder Getös) machen: lármázni, lármát tenni, zajogni (-gok) *Par. Páp. Syn.* Larmu robiť. *Usus.* On keď ſa napige, celu Noc larmuge, preſ Okna na Ludi ſpatňe wikrikuge: ille, si inebrietur, tota nocte tumultuatur, praetereuntes e fenestra turpiter aggreditur, calumniatur, wenn er sich betrinkt, so lärmt er die ganze Nacht, und schreit vom Fenster garstig auf die Leute: ö, ha meg-iszsza magát, egész éjjel lármáz, az ablakon által az emberekre tsunyáúl kurjogat, kiáltoz. Čo tu larmugeſ? quid isthic vociferaris? was lärmst du da? mit lármázol itten? 2.) tumultuari *Cic.* tumultuare (avi) *Plaut.* tumultum edere *Liv.* facere *Sallust.* movere *Horat.* praebere *Liv.* lärmen, Lärm (Verwirrung, Unruhe) machen, Aufruhr erregen; Lärmen machen, unruhig seyn, Unruhe äußern, aufwiegeln: háborogni (-borgok) zenebonáskodni, zendülni, felzendülni, nyughatatlankodni. *Syn.* Larmu robiť, Nepokog čiňiť, neſpokogným biť. *Usus.* Larmuge: turbam ciet, turbas fecit: er macht Lärmen, ist unruhig: zenebonáskodik. 3.) saevire, contendere, litigare, iurgari, rixari: lärmen, zornig thun, schmälen, zanken: pörleni, pörölni; pörlekedni, versengeni. *Syn.* dohadowať (waďiť) ſa, do Zwadi ſa dať. 4.) classicum canere *Caes.* inflare *Virg.* concinere *Liv.* conclamare (vocare) ad arma; signum dare militibus ut arma capessant: lärmen, Lärmen (Signal) blasen, Lärm schlagen, den Kriegsleuten ein Zeichen (Signal) geben, daß sie zur Wehr greifen: lármát fúni *Par. Páp.* jelt adni trombita szóval hogy a' hadi sereg fegyvert fogjon. *Syn.* Larmo trubiť (biť, tlúcť); k Bitce wolať; Wogákom ſ Trúbú Známeňí dať, bi k Zbrogi ſáhli. *boh.* zhůru trúbiťi, Lermo biťi neb dichťeti. *Passive*, Larmuge ſa: classicum canit (pro canitur) *Liv.* 2.) tumultuari (*passive*) *Caes.* 5.) v. ſturmowať 2. Nro.

larmowňe *adv.* tumultuose, vociferatorie (vociferabunde) strepitose, cum strepitu: lärmerisch mit Lärmen, mit Geschrei oder Getös: lármáson, lármázva, zajogva, nagy kiáltással *vagy* tombolással, nagyon kiáltva *vagy* tombolva. 2.) tumultuose *Liv.* turbulente (ter), inquiete: lärmerisch, lärmenhaft, unruhig: háborogva, zenebonáson *Par. Páp.* Larmowňegſſeg tumultuosius *Caes.* naglarmowňegſſeg tumultuosissime *Cic.*

larmowní, á, é, *adj.* tumultuosus, vociferatorius (vociferabundus, clamosus) *vel* strepitosus (streper), a, um, lärme-

merisch, lärmenhaft, voller Lärmen, Lärmen (Geschrei oder Getös) verursachend: lármázó, zajgo, zajogó, nagyon kiáltó *vagy* tomboló (topogó, toppantó, zuhannó). 2) tumultuosus *Cic.* turbulentus, inquietus: lärmenhaft, lärmerisch, voller Lärmen und Unruhe, Lärmen verursachend, aufwieglerisch, aufrührisch, unruhig: háborús, tsatépatés zenebonás, zenebonát inditó, háborgó, zürzavaros *Par. Páp.* nyúghatatlán. *Syn.* nespokogni, búrliwí, brogni, rozbrogní. *Usus.* Larmowní Posel: tumultuosus nuntius *Liv.* Larm. Sen: somnus tumultuosus *Cels.* unruhiger Traum, nyúghatatlan álom (álmak) *Par. Páp.* Larm Zíwot: tumultuosa vita *Cic.* unruhiges Leben, háborgó élet. *Par. Páp.* Larmowné More: tumultuosum mare *Horat.* schwellendes Meer, hánykodó tenger. Larmowné Reči: tumultuosi sermones, Lärmen verursachende Reden, zenebonát inditó beszédek a' község között. 3) Larmowní (sturmowí, sturmowní) Zwon: campana tumultuosa (incendiaria), Lärmglocke, Sturmglocke, Feuerglocke: lárma (tüz) harang. 4) Larmowní Plac, larmowné Mesto, kde sa Wogáci schádzagú w Larme: locus, in quo milites in tumultu congregantur: Lärmplatz, lármahely, a' hol hirtelen egybegyül a' hadi nép.

Larmowník, a, m. tumultuator, vociferator *Tertull. vel* strepitator, is, m. Lärmer, Lärmenmacher, ein Schreier, der (Schreier, Rufer) oder Polterer (Getösmacher): lármázó (zajgó, zajogó) ember, nagyon kiáltó *vagy* tomboló (topogó, toppantó, zuhogó, zuhannó) ember. 2) tumultuator, turbator, turbulentus homo: Lärmenmacher, Aufwiegler, Unruhestifter, unruhiger Mensch: háborgó, háborító, lázító, fel-lázíto, zenebonát indító, zürzavar-szerzö. *Syn.* *Syn.* Burliwec, Brogník, Nespokogník, Rozbrogník. 3) rixator, litigiosus (contentiosus, iurgosus) homo: ein Lärmer, Zanker, Schmäler: pörlö, pörlekedö, versengö. *Syn.* Zwadliwec. 4) indicans tumultum, classicum canens: Lärmblaser, lárma trombitás, viadali jel adó. 5) ignitegium indicans campanae sono, Stürmer, Feuerstürmer: tüzre-félre verö a' harangot. *Syn.* Šturmowník.

Larwa, i, f. larva, persona, ae, f. die Larve, Maske, ein gemachtes Gesicht, die Verstellung: áll-ortza, képmutatás. *Syn.* Maškara, Spotwora, Spotworení, Twari, Faleš, Šalba. *Tropice.* Nekomu Lárwu stahnúť: detrahere (exuere) alicui; detrahere lupo ovillam pellem, asino leoninam: Jemanden die Larwe abziehen, le-huzni valakinek az áll-ortzáját. Štáhňi Larwu, uzreš Šalbu: detracta larva, perspicies interna: nach der abgezogenen Maske, wirst du sehen das Wahre, vondd-le a, szerzett képét (az áll-ortzáját), meg-látod a' mérgét (a' kép-mutatásat). Larwu zložiť. personam ponere, deponere: die Larve ablegen: letenni az áll-ortzát. 2.) facies, ei, f. Gesicht, Larve: ábrázat, artzulat, ortza, kép. *Syn.* Twár. 3.) Larwa ňegakého Zízala (Chrobáka): larva inse-

šecli, Larve eines Inſects, áll-ortzája, (képe) a' bogárnak.

Laſica, i, f. mustela, ae, f. *Plaut.* das Wieſel, menyét. *boh.* Kolčawa, Laſice, Piſkor. *Usus.* Bilá Laſica: mustela albinea, herminea: ein weißes Wieſel, das Hermelin: Hölgy fejér menyét. *boh.* Chramoſtíl. — Pekní, gako Laſica: pinguiculus, fett, ſchön wie die Wieſel: szép kövér. Taki ge, gakobi ho Laſica ofúkla: vindictam spirat, irascitur, pulverem igniferum (pyrium) sapit: er iſt aufgebracht, riecht nacht dem Pulver: légy szállott az orrára.

† Laſice, f. idem.

Laſička, i, f. *dem.* parva mustela, kleines Wieſel, das Wieſelchen: menyétké. *boh.* Kolčawka, Piſkorek.

laſicowí, á, é, *adj.* mustelinus, a, um; mustelis: von Wieſeln, menyéti, menyétböl-való *Syn.* z Laſici 2) z bileg Laſici: hermineus, von weißen Wieſeln, fejér menyéti. *boh.* chramoſtílowí. 3) laſicoweg Farbi: mustelinus, mustelini coloris: wieſelfarbig, menyét szinü.

Láſka, i, f. amor, is, m. charitas, caritas, tis, f. dilectio, nis, f. die Liebe gegen etwas: szeretet, szerelem. Láſka k Bohu, k Bližňému, k Ludom, k ſebe (ſamému), K Bratu, ke mňe, k ťebe, k ňemu, k nám, k wám, k ňim: v. (*praep.*) 2) Nro. Horúcá Láſka: flagrans amor, ardor amoris: inbrünſtige (brennende) Liebe, égö szeretet, szerelem lángja. Tuhá Láſka: amor acer, eine ſtarke Liebe nagy erös szeretet. Preſpolná Láſka: advena amor, fremde Liebe, idegentöl-való szeretet, Láſka medzi ňimi roſt'e wíc a wíc ſá rozpaluge: amor adolescit, die Liebe nimmt zu, nö közöttök a' szeretet. *Par. Páp.* Twoga Láſka ge mi wďečná. Láſku twu wďečňe (z Ďekem, ſ Poďekowáňim) prigímám: amo amorem tuum, deine Liebe und Freundſchaft nehme ich mit Danke an, a' te szeretetedet, és barátsá-godat jó szívvel fogadom. Sleþí od Láſki k Zlatu: coecus amore auri, blind von der Geldliebe, meg-vakította ötet a pénz szerelme. Láſku k ňekomu mať, ňekoho milowať, do ňekoho zamilowaním biť: amore alicuius captum esse, Jemanden lieben, ſich in ihn verlieben: valakit meg-szeretni. Pretwárenu Láſku mať, werňe nemilowať: mentiri amorem, zur Scheine lieben, szinböl szeretni. Z Láſki, kteru k ťebe mám, ťeba nepowinám: pro meo in te amore te admoneo, ut: für die Liebe, die ich gegen dich habe, ermahne ich dich: azon szeretetböl a' mellyel én te hozzád viseltetem, intlek téged, hogy. Z Láſki ke mňe urob to: facias hoc pro tuo in me amore, aus deiner Liebe, die du gegen mich trageſt, erweiße (mache) mir es: a' te hozzám-való szeretedböl tedd-meg ezt nékem. Z Láſki to učiňil: amore (ductus) fecit, aus Liebe that ers, azt szeretetböl tselekedte. *Prov.* Stará Láſka nezrdzawí: verus amor non moritur alte Liebe roſtet nicht: régi (igaz) szeretet meg-nem rozsdáso-dik. Láſka ňekedi téſ praſká. Láſka ge Hotowá Zwada (Hádka, Dohadka). Láſka po Zwade bíwá milſá: discordia fit carior concordia, die Liebe zankt ſich, szerelmeskedés

dés kész veszekedés. Láſka má biť gednaká (rownaká). Láſka má biť Gednota. Práteli we wſem magú biťi rowňí. Prátel Polowica Srdca : amicitia aequalitas. Amicus alter ipse *Pithagor*. Amicus dimidium cordis : die Liebe (Freundſchaft) muß wechſelſeitig (gleich) ſeyn. Freundſchaft Gleichheit. egymáshoz-való szeretet, hogy egyaránysó (hasonló) légyen, szükséges. A' barátság hasonlatosság. A' jó barátok mindenben egymáshoz hasonlók. Prawá Láſka wždi naprawuge: verus amor emendat, wahre Liebe beſſert ſtets : az igaz szeretet mindenkor jóbbít(int). Prawá Láſka geſt utrpna : vera charitas compatitur, wahre Liebe iſt mitleidig, az igaz szeretet (igazán *vagy* válóban-szeretö, szánakodó. Gá Láſku nezmeňím, dokad žiwí búdem; na Ťeba, Bože mog! wždicki ſi ſpomeňem. 2) Náchilnoſť k ňekomu, k ňečemu: amor, propensio erga (in) aliquem, studium *rei*: Liebe, Neigung zu Jemanden, zu etwas : hajlandóság, valakinek *vagy* valaminek szeretete. 3) amor veneratio, aestimatio, aestimium: Liebe aus Hochachtung, Werthſchätzung : tisztelet, betsület, nagyra-tartás, megbetsülés, tisztelö (betsülö) szeretet. *Syn.* počeſtná Láſka, Počeſť, Uctiwoſť, Wážnoſť. *Usus.* Ňekomu Láſku preukázať : officii causa aliquem prosequi, Jemanden Hochachtung erweiſen, betsületböl valakihez tartani *Par. Páp.* Má k ťebe, a k twému Domu Láſku : tui ac tuae domus venerator est : er iſt voller Hochachtung gegen dich, und dein Haus : téged, és a' te házadat megbetsüli *Par. Pdp.* Geſt Láſki hodné, čožkolwek ge w ňečem obzláſtné : habet venerationem iustam quicquid excellit *Cic.* es wird billig geſchätzt, was in einem Fache vortrefflich iſt : valami valamiben fö, azt méltó betsülni *Par. Páp.* 4) podlužná Láſka k Bohu, k Rodičem, D'eťom, krwním Prátelom, ku Kragině (k Wlaſťi), k Dobrodincom : amor, pietas in Deum, parentes, proles, consanguineos, patriam, benefactores : ſchuldige, pflichtmäßige Liebe, z. B. gegen Gott, Eltern, Kindern, Verwandte, Vaterland, Wohlthäter : köteles (kötelességbéli) szeretet, *p. o.* az Istenhez, a' szülékhez, atyafiakhoz, hazához, jó-akarókhoz. 5) officium amicum obsequium, res grata (chara), devinctio : Liebe, Liebesdienſt, Gefälligkeit : barátságos szolgálat, jól-tétel, tisztesség. *Syn.* prátelſkí Skutek, Prátelſtwí. *Usus.* Láſku ňekomu učiniť : rem gratam praestare, tribuere officium alicui, adficere (devincire) aliquem officio : Jemanden Liebe erweiſen : valakinek szeretetet mutatni. Urob mi tu Láſku, a piſ : da mihi hoc, ut scribas : thue mir die Liebe, und ſchreib : légy olly szeretettel hozzám, és írjál. Neurobil mi teg Láſki, abi bol píſal : non dedit mihi hoc, ut scriberet : er that mir nicht die Liebe zu ſchreiben, oder daß er geſchrieben hätte : nem vólt annyi szeretettel hozzám, hogy, írt vólna. *Prov.* Láſka Láſku čiňí. Laſkawé (miloſt'iwé) Slowo, neňí gak Olowo : gratia gratiam parit, ein gutes Wort findet ein gutes Ort, jó szónak jó helye vagyon. 6) gra-

gratia, favor apud aliquem: Liebe, Gunſt bei Jemanden: kedv, jó akarát, kegyelem. *Syn.* Miloſt, Pragnoſt. *Usus.* W Láſce u Luďi biť (ſtáť): gratia (amore) hominum frui, gratiosum esse apud homines: in Liebe bei den Leuten ſtehen: emberektől kedveltetni, az embereknek kedvében lenni. Welkú má u Luďi Láſkú: est gratiosus, fruitur gratia magna hominum: er hat viel Liebe bei den Leuten, mindeneknél kedves (kellemetes); az emberek igen nagyon kedvelik ötet. Wí Láſki doiſť. Wí ſa wſade priťreť: cestum habet veneris *Homer.* Novis modis quemlibet in amorem sui pellicit. — Holé (naďé) Láſki: *a*) nudae gratiae *Horat.* Fictio aut fucus inter amicos. *b*) i. e. pre ſwogu Dobrotu wiſlí na Pſotu: sua benignitate ad inopiam redacti. *Prov.* Pánſká Láſka, gako zagačí Chwoſt, kráťká (nakráťko gako zagačí Chwoſt, trwá): Magnatum gratia leporino tergore fertur (non diu durat). Gratia regalis non est perpetualis: Herrengunſt vergeht, wie ein Dunſt: á' Nagy Urak barátsága nyúl hátán jár. — Láſku (Láſki) neſkuſuge, kdo Hodnoſť kupuge: gratia nulla datur, si munere munus paratur: man genießt (erfährt) keine Gunſt, wenn man ein Amt (etwas) kaufen muß: a' mit az ember pénzen vesz, abban kegyelmet nem érez. 7) Nečiſtotná Láſka: amor, venus, eris, f. caunius (foedus) amor *Diog.* Liebe gegen das andre Geſchlecht, huteriſche Liebe: buja szerelem, szerelmeskedés; szerelemnek tüzes lángja, tisztátalanság. *Syn.* Zalúbení, Zamilowání: *Usus.* Láſka potagemná: e Creta raptus *Plut.* Furtivus amor: heimliche Liebe, alattomban való szeretet. Dáremná, daremná Láſka potagemná; predca len muſí biť ňekedi zgewená. *Prov.* Noc Wíno, a Láſka, neňí dobtá Čeládka: nox, et amor, vinumque nihil moderabile suadent: die Nacht, Liebe, und der Wein rathet nichts Gutes an: éjtszaka, bor, szeretet, nem egygyet kárba (törbe) ejtett. Z Očí Láſka chodí (ſa rodí): ex aspectu nascitur amor *Diog.* in oculis cupido excubans iacula mittit. Oculi amorem potissimum conciliant. Ex convictu nascitur amor. Láſka Muzíku učí. Kdo welmi lúbí, i hraťſa učí: amor ad industriam excitat animum. Musicam docet amor, etsi fuerit indoctus prius.

láſkawe *adv.* amanter, peramanter *Cic.* liebevoll, liebreich, freundlich, ſehr liebend, ſehr liebevoll: szeretetel. *boh.* laſkaw'e. *Usus.* Laſkawe ňekoho proſiť: amantissime aliquem rogare, Jemanden liebevoll bitten, szeretettel kérni valakit. Laſkawe proſím: rogo amantissime, ich bitte liebevoll, kérem szeretettel. Laſkawe ťa witam: amanter te complector, ich grüße dich freundlich, szeretettel vészlek. Laſkáwegſſeg, naglaſkawegſſeg, amantius, amantissime *Cic.* 2.) propense *Lentul. in Cic. Ep.* geneigt, mit Neigung (Zuneigung): reá-hajólva; hajlandoképen. *Par. Páp.* Laſkáwegſſeg: propensius *Liv.* 3.) officiose *Cic.* officiosius *Cic.* officiosissime *Plin. Ep.* gefällig, voller Gefälligkeit: barátságosan *Par. Páp.* Laſkáwe píſať: officiose scribere. 4.) amatorie *Cic.*

amorose: verliebt, liebevoll: szerelmesen. *Syn.* zalúbeňe, zamilowaňe. *Usus.* Laskawe pisaní List: amatorie scripta epistola. 5.) benigne, comiter, amabiliter, amanter, liebreich, gnädig, lieblich, freundlich, auf eine gütige (liebenswürdige) Art; gütig, mit Bezeugung seines Wohlwollens: jól, jó kedvvel, kedveskedéssel, tisztességesen, szolgálattal, emberséggel, kegyesen, kegyelmesen. *Syn.* líbezňe, milosťiwe, priwetiwe.

Laskawec, wca, m. v. Lubčéck. 2.) amatorium *Quint.* Liebesmittel, Liebestrank: szerelem hozó ital.

laskawí, á, é, (*abs.* laskaw), *adj.* na ňečo: amans *rei*, amantior, amantissimus, a, um: etwas liebend, valamit szerető. Gásem na to laskaw; gá to lúbím: amo id, ich liebe es, én szeretem azt. 2.) amore plenus, liebevoll, liebreich, freundschaftlich: szeretettel tellyes, szerelmes. Laskawí Posluchačí: amantissimi Auditores, viel geliebte Zuhörer, szerelmes halgatoim. 3.) propensus, geneigt zu etwas, oder Jemanden: reá-hajló, hajlandó. *Syn.* náchilní. 4.) officiosus *Cic.* voller Gefälligkeit, gefällig, dienstfertig, gern Jemanden dienend: emberséges, barátságos, örömöst szolgáló. 5.) amatorius *Cic.* amorosus: verliebt, buhlerisch: szerelmes, szerelmeskedö, szerelem után járó, katzérozó *Syn.* zalúbení, zamilowaní. *Usus.* Laskawá Reč, laskawé Slowa: amatorius sermo *Cic.* verliebte Rede: katzéros (motskos, mosdatlan) beszéd. *Prov.* każdí laskawí (zamilowaní) bledí: pallet (palleat) omnis amans *Ovid.* ein jeder Verliebter sicht blaß aus, muß blaß aussehen: minden szerelmes sárga. 5.) benignus, a. um; comis, amabilis, e: liebreich, liebevoll, liebenswürdig, gütig, gutgesinnt, freundlich, lieblich, gnädig, gefällig, willig andern zu dienen: kegyes, kedves, kellemes, kellemetes *Par. Páp.* nyájas, barátságos, jó, emberséges, tisztességes. *Syn.* líbezní, milosťiwí, priwetiwí.

Laskawosť, i, f. officiositas tis, f. Gefälligkeit, gefälliges Betragen, Dienstfertigkeit: emberség, barátság, örömmel-való szolgálat. 2.) benignitas, comitas, amabilitas: Liebenswürdidigkeit, Güte, Gütigkeit, Gutthätigkeit, Freundlichkeit, Gefälligkeit, liebreiches Betragen, Willigkeit, Dienstfertigkeit: kedvesség, kellemetesség‘ kedveskedés, jóvál-létel, nyájasság, emberség. *Par. Páp.* *Syn.* Líbeznosť, Milosťiwosť, Priwetiwosť.

† **Laskomini**, *gen.* min, f. pl. v. seq.

Laskomka, i, f. saliva affluens ab appetitu, das Wasser, welches einem ins Maul kommt: a' kévánságból származott nyálfolyas, a' szajban öszve folyó nyál. *Syn.* Slinka, *boh. etiam* Laskomini. *Usus.* Robím mu Laskomku, i. e. lakomím ho na ňečo: facio ei appetitum (salivam), excito eius cupiditatem: ich mache ihm das Maul wässerig, ich mache ihn begierig nach etwas: valamit meg-kévántatok véle, annyira meg-teszem benne a' kévánást, hogy szinte nyála folyik.

* **Lasowáňí**, á, n. v. Maskrkeňí.

* **lasowat**, sowal, sugem V. I. *imp.* sug: v. maskrkit.

lastowčí, á, é, *adj.* v. lastowičí.

† la=

† lastowčí, *adj. omn. gen.* idem.

Lastowica, i, f. Pták: hirundo, inis, f. *Virg. Hor. Plin. H. N.* hirundo urbica *Linn.* die Schwalbe, fetske. *Syn.* Lastowička, Lastowka. *boh.* Lastowice, Lastowička, Lastowka. *Prov.* Gedna Lastowica Gar nerobí (ze sebú nedonáša): una hirundo non facit ver, eine Schwalbe macht keinen Sommer: egy fetske tavaszt nem szerez *Par. Páp.*

† Lastowice, f. idem

Lastowiček, čku, m. v. lastowičí Kamen. 2.) Zelina: v. Lastowičník.

lastowičí, á, é, *adj.* hirundineus, hirundininus, a, um, von Schwalben, dahin gehörig: fetskei, fetskéböl-való. *Syn.* lastowčí, lastowičný, *boh.* lastowčí. *Usus.* Lastowičí Kameň: v. Kameň. Lastowičí Príchod: hirundineus adventus *Sidon.* Lastowičá Krw: hirundininus sanguis *Plin. H N.* Lastowičé Hňézdo: nidus hirundininus *Plaut.* Schwalbenneſt: fetskefészek.

Lastowička, i, f. *dem.* ex Lastowica.

† Lastowička, i, f. idem.

Lastowičník, u, m. Zelina, Asclepias vincetoxicum *Linn.* Schwalbenwurz. Méreg ölöfü.

† Lastowičník, u, m. idem.

Lastowka, i, f. v. Lastowica.

† Lastowka, i, f. idem.

† Lat, et Lať, f. v. Lata 1 Nro.

láť, lál, lagem V. I. *imp.* lag: v. hresiť 2 et 3 Nris. *boh.* láti.

láť, lál, legem V. I. *imp.* leg: fundere, gießen, schütten: önteni, tölteni. *Syn.* naléwať, nalíwať, zléwať, zlíwať, *vulg.* léť, *boh.* líti. *Usus.* Wodu na Oheň (do Ohňa) láť: coniicere aquam in ignem, das Wasser aufs Feuer gießen, vizet önteni a' tüzre. II. *rec.* láť sa: largiter pluere, stark gießen, vom Regen: szakadva esni. *Syn.* wekmi prsať, *vulg.* léť sa, *boh.* lít sa. *Usus.* Lege sa, gako z Mecha: valde pluit.

Lata, i, f. tigillum, i, n. die Latte, létz. *boh.* Lat, Lať. 2) v. Flek.

latani, á, é, *p. c.* v. flekowaní.

Latáňí, á, n. v. Flekowáňí.

Latár, a, m. v. Flekowňík.

latárčin, a, e, *adj. poss.* v. flekowňíčin, et ňiččin.

Latárka, i, f. v. Flekowňíčka.

latárow, a, e, *adj. poss.* v. flekowňíkow.

latať, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. flekowať.

latení, á, é, *p. c.* v. latowaní.

Lateňí, á, n. v. Latowáňí.

láti, á, é, *p. c.* fusus, a, um: gegoſſen, öntetett, öntött, töltetett, töltött, *vulg.* léti, *boh.* lit.

Láťí, á, n. fusio, nis, f. das Gießen, Schütten, die Gießung, Schüttung, Ausschüttung, der Guß, öntés, töltés. *Syn.* Léwáňí, Líwáňí, *vulg.* Léťí, *boh.* Lití.

Latička, i, f. *dem.* parvum tigillum, eine kleine Latte, das Lättchen: létzetske.

† Latina, i, f. v. Latinčina.

Latináček, čka, m. *dem.* ex seq.

Latinák, a, m. Latinus, i, m. linguae Latinae gnarus, Latinam linguam callens: Lateiner, der Latein versteht: deák, deákúl tudó, deákos ember, a' ki jól tudgya a' deák nyelvet. *Syn.* Latinár, *boh.* Latinář, Latiník. *Pl. Nom.* Lati-

Latináci, *gen.* kow: Latini *Quintil.* Lateiner, die lateinisch reden, deákok, deákos emberek, deákúl szóllók. 2) Latinus, Latiniensis, Latio ortus: ein Lateiner, Einwohner in Latium: Latziumi ember. *Plur.* Latináci: Latini *Liv.* Latinienses *Cic.* die Lateiner, Látziumi emberek. *boh.* Latiňík.

latináköw, a, e, *adj. poss.* ex praec.

Latinár, a, m. v. Latinák.

† Latinář, e, m. idem.

latinárow, a, e, *adj. poss.* ex Latinár.

Latinčina, i, f. latinitas, tis, f. *Cic.* lingua Latina: Latein, die lateinische Sprache, lateinischer Ausdruck: deák szó (nyelv), deákúl tudás *Par. Páp. Syn.* latinská Reč, *boh.* Latina. 2) latinitas *Cic.* ius Latii, et, Latium *Tacit.* das lateinische Recht, war geringer als das römische, aber besser als das Italische, denn die das lateinische Recht hatten, konnten, wenn sie in ihrer Stadt Ehrenstellen bekleidet hatten, das römische Bürgerrecht sogleich auch hernach Aemter in Rom bekommen: látziumi jus (törvény. *Syn.* latinské Práwo.

† Latiňík, a, m. v. Latinák.

Latinka, i, f. neenia (naenia), ae, f. *Arnob.* obvius inutilis, et fatuus sermo *vel* versus: jeder gemeiner schlechter Spruch oder Vers, Kinderlied oder Kinderverse auf der Straße: haszontalan bolond beszéd, vagy gyermeki vers. Ledagaké Latinki: viles nenias (neniae) *Phaedr.* Possen, Narrenspossen, hitván rege, danolás, dúdolás. Děkinské Latinki: neniae puerorum *Horat.* Kinderlieder oder Verse auf der Straße: gyermeki versek. *Prov.* Stará ge to Latinka: antiqua haec est nenia, das ist ein uraltes Lied, régi danolás (dudolás) ez. *Aliud est.* Porekadlo, et Rím 2 Nro. *vulg.* Ritmus.

Latinkár, a, m. versificator, malorum versuum confector: ein schlechter Versmacher (Reimmacher), rosz vers szerző. *Aliud est* Rímowník.

latinkárow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

latinski *adv.* latine, lateinisch, deákúl. *Syn.* polatinski. *Usus.* Latinski howorit (mluwit) wedet: latine loqui, scire *Cic.* latainisch reden, können: deákúl beszélleni, tudni. Nalatinski obrátit, preložit, prewrátit, preklàdat, latine reddere *Cic.* vertere in latinum *Quintil.* latinare (ino), et latinizare (zo) *Coel. Aur.* lateinisch (in Latein) übersetzen, deákra (deák nyelvre) fordítani. Lepseglatinski: latinius, *Hieron.* besser lateinisch, igazabb deákúl. 2) latine, more Latinorum: nach Art der Lateiner, latinisch, lateinisch: latziumi módon. 3) i. e. zretedelňe: latine *Cic.* aperte, clare, expressim, expresse, diserte: deutlich, gerade heraus, lateinisch: magyarán, nyilván, szabadoson, világoson, értelmesen. Polatinski (rowňe) mluwit, wipowedet: latine loqui *Cic.* expresse dicere, clare et certum loqui, aperte rem ipsam dicere: deutlich (verständlich) reden, magyarán kimondani, világost és igazat mondani, nem hímezni 's hámozni. *Par. Páp.*

látinskí, á, é, *adj.* latinus *Cic.* latius *Colum. Ovid.* a, um; latiniensis (latinensis), e: lateinisch, latinisch, Latium betref-

treffend, dahin gehörig: deák, deáki, látziumi, látziumbéli. *Usus.* Latinſkí Gazik: v. Latinčina 1 Nro. Na latinſkí Gazik (latinſki, nalatinſki) prekladat, wikladat: vertere in latinum *Quintil.* lateiniſch überſetzen, deákra forditani. Latinſká Brána: porta Latina: prope portam *Capenam.* Latinſká Ceſta: via Latina *Cic* i. e. incipiens a porta Latina. Latinſká Kragina: Latium, i, n. das Latium, Landſchaft in Italien, worinn Rom lag: Látzium, Olaszországi tartomány a' Tibéris mellett a' tengerig. Nowá, Stará Latinſká Kragina: novum, vetus Latium: das Neue, Alte Latium: új, régi Látzium. Latinſká Kuchiňa: v. Apatéka. Latinſká Reč; v. Latinčina 1 Nro. Latinſká Rola: Latiniensis ager *Cic.* lateiniſches Feld, látziumi föld. Latinſké Práwo: v. Latinčina 2 Nro. Latinſké Dňi, Swatki: Latinae (*scil.* feriae), arum, f. pl. *Cic.* feriae Latinae *Liv.* ein jährliches Feſt, da die Völkerſchaften in Latium den Jupiter Latialis auf dem monte Albano ein Opfer brachten: látziumi ünepek.

Latiſko, a, n. *contemt. et exaggerat.* ex Lata.

latit, il, ím V. I. *imp.* lat: v. latowat.

Latka, i, f. *dem.* v. Latička.

latowaní, á, é, *p. c.* (tigillatus) tigillis instructus, a, um: gelattet, létzezett. *Syn.* latení.

Latowáňí, á, n. (tigillatio) tigillis instructio: das Latten, létzezés. *Syn.* Lateňí.

latowat, towal, tugem V. I. *imp.* tug: (tigillare) tigillis instruere (frequentare), tigilla tegulis subternere (substruere: latten, die Latten aufſchlagen; létzezni. *Syn.* latit.

Latowček, u, et wečku, m. *dem.* ex seq.

Latowec, wcu et wca, m. clavus tigillaris (firmandis tigillis, asserculis): Brettnagel, Lattennagel: létzszeg. *Syn.* latowí Klinec. *Plur. Nom.* Latowce, *gen.* cow etc.

latowí, á, é, *adj.* tigillaris, e; tigilla adtinens: die Latte (Latten) betreffend: létzhez való. Latowí Klinec: v. Latowec.

Látro, a, n. passus metallicus, Lachter in Bergwerk, bányába való járas, menetel. *Syn.* Láchtor.

† Laub, Laubí, Lauč etc. v. Lúb, Lúbí, Lúč etc.

* Lawandula, i, f. v. Lewendula.

* lawandulowí, á, é, *adj.* v. lewendulowí.

* lawe *adv.* v. lewe.

* Lawendula, i, f. v. Lewendula.

* lawendulowí, á, é, *adj.* v. lewendulowí.

* lawí, á, é, (*abs.* lawo), *adj.* v. lewí.

Lawica, i, f. scamnum, subsellium, i, n: sedile, is, n. die Bank zum Sitzen, langer Stuhl: pad, szék. Sedadlo, Sedidlo, Sedliſko, *boh.* Lawice. *Prov.* Ňekoho pod Lawicu ſtrčit: aliquem sub scamnum cogere, Jemanden unter die Bank bringen, bútani valakit a pad alá. *Par. Páp.* Srdce pod Lawicu upuſt'it, púſčat: animum despondere, den Muth ſinken laſſen, valami felöl kétségbe esni *P.P.* Srdce pod Lawicu upúſčá, púſčá: animus illi cadit, es verläßt ihn die Hoffnung, meg-hül

ben-

benne a' reménység. *Par. Páp.* S Peci (ca) na Lawicu (padnúť): incidit in scyllam qui vult vitare Charybdim. Carbonariam fugiens, incidit in Calcariam: er weicht dem Fuchse aus, und gerathet unter die Wölfe: egygyik bajt kerülvén, más hasonlóba esni (eset). *Par. Páp.* Eben gubát tserélni (tserélt). v. Kig, Palica. 2) pres Blato (Wodú, Překopu) Lawica: v. Lawka.

Lawička, i, f. *dem.* subselliolum, scamnellum, i, n. das Bänkchen, Bänklein: padotska, széketske. 2) pres Blato, Wodu rc. Lawička: v. Lawka. 3) *contemtive*: i. e. zemanská Stolica (Stolička): sedes Praedialis, der Edelstuhl nemes szék. Na Lawičkách, i. e. w zemanských Stolicách (Stoličkách): in sedibus Praedialibus, in dem Edelstuhlen, Nemes székekben.

Lawičkár, a, m. *contemtive.* i. e. stoliční (stoličcí) Zeman: Praedialis Nobilis, Praedialista, ae, m. Stuhledelmann, széki (székes) Nemes. *plur.* Lawičkári, *gen.* row, i. e. stoliční (stoličcí) Zemani: praediales nobiles, Praedialistae: die Stuhledelleute, széki (székes) nemesek.

Lawičkárcin, a, e, *adj. poss. ex seq.*

Lawičkárka, i, f. *contemt.* i. e. stoličná (stoličcá) Zemanka: praedialis Nobilis *femina.* die Stuhledelfrau, széki (székes) nemes aszszony.

lawičkárow, a, e, *adj. poss.* ex Lawičkár.

Lawičkárstwo, a, n. *collect.* v. Lawičkári.

† Lawičník, u, m. v. uteracá Handra.

Lawka, i, f. pres Blato, pres Překopu, pres Wodú etc. planca, ae, f. *Pallad.* ponticulus, i, m. pons, tis, m. *pro pedestri homine;* trabs traiectitia: der Steg, schmale Brücke, das Brückchen, z. B. über einem Graben, Fluß rc. auch aus dem Schiffe ans Ufer; Bole, Blanke, Bret: paló, palló, gyalog-híd. *Par. Páp Syn.* Lawica, Lawička. Škoda ta, Bratričkú že za Wodú bíwáš: Woda Lawku wzala, uš k nám nechodíwáš.

† Láwka, i, f. idem.

* Laz, u, m. v. Lez.

Lazar, a, m. lazarus, aeger, aegrotus, infirmus, miser, i, m. ein Kranker, Patient: lázár, beteg, beteges, nyavalygó nyavalyás, nyomorúltt. *Syn.* Nemocní, Nezdrawí.

lazarcin, a, e, *adj. poss.* aegrae, aegrotae, infirmae, mendicae: der Kranken Patientinn) gehörig, lázárnéé, beteg aszszonyé. *Syn.* nemocneg, nezdraweg.

Lazáreň, rňe, f. v. Lazárňa.

Lazarka, i, f. aegra, aegrota, infirma, valetudinaria, misera, ae, f. eine Kranke: Patientinn: lázárné, beteg (beteges, nyavalyás, nyavalyó, nyomorúltt) aszszony. *Syn.* Nemocná, Nezdrawá.

Lazárna, i, f. lazarethum, nosocomium, valetudinarium, i, n. infirmaria, ae, f. das Lazareth, Krankenhaus, Siechenhaus: lazarétom, beteg ház. *Syn.* Nemocňica, Nemocňík, Špitál Nemocních.

lazárow, a, e, *adj. poss.* lazari, aegri, aegroti, infirmi, morbidi, valetudinarii: dem Kranken

ken (Patienten) gehörig, lázáré, betegé, nyavalyásé.

lazarſki *adv.* more lazari (aegroti), kränkiſch, krankenmäßig: lázárúl, lázár módon, nyavalyáson, betegen, nyomorúltúl. *Syn.* polazarſki, nemocňe, nezdrawe.

lazarſkí, á, é, *adj.* lazaros (aegrotos) adtinens: die Kranken (Patienten) betreffend, dahin gehörig: lázári, lázárokat (betegeket) illető, azokhoz-való. *Syn.* nemocní, nezdráwí. Lazarſkí Dom: v. Lazáreň.

† lazebňí, *adj. omn. gen.* kúpelní.

† Lazebňice, f. v. Kúpelňica.

† Lazebňictwí, n. v. Kupelňictwí.

† Lazebňík, a, m. v Kúpelňík.

† Lazeň, zňe, f. v. Kúpel 2.—4. Nris.

* Lazeňí, á, n: v. Lezeňí.

* lazit, il, ím V. I. *imp.* laz: v. lezt.

† Lazňička, i, f. *dem.* v. Kúpelík.

Lazúr, u, m. i. e. lazurowí Kameň: lazulus, i, m. lapis lazarus (coeruleus): der Laſur, Laſurſtein: kék-kő, lazur-kő. 2.) i. e. ſwetlí Škrob, v. ſwetlí K a m é n e k.

lazurowí, á, é, *adj.* k. p. K a m e n: v. Lazúr 1. Nro.

Leb, u, m. Hlawi: cranium, i, n. calva, calvaria, ae, f. die Hirnſchale, Hirnſchädel: kaponya, agy-kaponya. *Syn.* Lebka, *vulg.* Kalwária.

* leb *conj.* v. aneb, neb.

† Lebeda, i, f. v. Loboda.

† lebedowí, á, é, *adj.* v. lobodowí.

Lebina, i, f. *contemt. ex* Leb: v. Hlawa.

Lebka, i, f. *dem.* ex Leb: craniolum, i, n. calvariola, ae, f. das Hirnſchälchen, Hirnſchädelchen: koponyátska, agy-kaponyátska. 2.) cassis, idis, f. *Caes.* galea, ae, f. *Cic. Ovid.* der Helm auf dem Kopfe, der Eiſenhut, Sturmhut, die Peckelhaube, Sturmhaube: sisak. *Syn.* Šiſak, *boh.* Helm, Hemelín, Kapalín.

lebkowí, á, é, *adj.* galearis, e *Quadrig.* den Helm betreffend, sisaki, sisakhoz-való. 2.) galearius, a, um: mit dem Helm ſich beſchäftigend, dahin gehörig: sisakkal foglalatoskodó, sisakos. *Syn.* ſiſakowí.

lebo, *conj.* v. aneb, anebo, neb, nebo.

leč, lečbi *conj.* nisi: außer, ha tsak nem. *Syn.* chiba, chibabi, chibagakbi. *Usus.* Leč pogdeſ, budú ta biť: nisi eas, vapulabis: außer, wenn du gehſt, wird man dich ſchlagen: ha tsak nem mégy, meg-vernek. Lečbiſ odiſel, zlebi bolo: nisi abires, male esset: außer wenn du weggiengeſt, es ſiele ſchlecht aus: ha tsak el-nem mennél (patkólnál), roszszúl esne-ki a' dolog.

Léč, e, f. cassis, is, m: *Ovid.* laqueus, i, m. pedicula, tendicula, ae, f. tendiculum, i, n. der Jägergarn, Fallſtrick, das Netz, die Schlinge, Falle, die man Jemand legt: vadász-háló, tör. *Syn.* Léčka, Oſidlo, Síťí, Slučka, *boh.* Líčka, Paſt) et Paſt', Pletka, Teneto. 2., v. Chlopec, Záloha.

léčaní, á, é, *p. c.* positus, locatus, collocatus, a, um: geſtellt, hánytt, vetett. *Syn.* líčaní, kladení, naſadzowaní, náſtawowaní, naſtráganí, zakladaní, k. p. Clopec.

Léčáňí, á, n. Chlopcu neb Síťá: positio (locatio, collocatio) decipulae *vel* tendiculae: das Stellen (die Stellung) der Falle, o d e r der Schlingen: hányás vetés, fel-állítás, p. o. keleptzének fel-állítása, tör (háló) vetés. *Syn.* Líčáňí, Kladeňí, Naſadzáňí, Poſtaweňí,

ňí, Založeni, *boh.* Lceňi: hinc Zalécáňí procatio.

lécat, al, ám V. I. *imp.* ag, *cum acc.* ponere, locare, collocare, struere: stellen, legen: hányi, vetni, tenni, felállitani. *Syn.* lícat, klasť, nsádzat, nastawowat, pokawit, založit, *boh.* líceti. *Usus.* Chlopec lécat, *boh.* Past lícet: ponere decipulam (tendiculam), eine Falle stellen, keleptzét (fogot) tenni, vetni. Siťí lécat, *boh.* Pletki lícet: laqueos ponere, Schlingen stellen, legen: hálót (tört) vetni. hinc zalécat sa procari

lečbi *conj.* v. leč.

† Leccos, v. lečičo.

léčení, á, é, *p. c.* curatus, sanatus, a, um: geheilt, heil (gesund) gemacht: gyógyíttatott, orvosoltatott. *Syn.* hogení.

Léčeňí, á, n. medicatio, *Colum.* sanatio, curatio, nis, f. das Heilen, die Heilung, Heilmachung, Cur: gyógyítás, orvoslás. *Syn.* Hogeňí. *Usus.* Léčeňí Kan: v. Felčerstwí.

† lecgakís, ás, és, *adj.* v. lecigakí.

† lecgaks *adv.* v. lecigak.

Lech, u, m. Rěka: licus, lichus, lechus, i, m. Lech zwischen Bayern und Schwaben, lech, Bábor-országi folyó viz.

† lechtaní, á, é, *p. c.* v. sčeglení.

† Lechtáňí, n. v. Sčegleňí.

† lechtati, al, ám, *praes.* v. sčeglit.

† Lechtáwáňí, n, v. Sčegliwáňí.

† lechtáwati, al, ám, *freq.* ex sčegliwat.

† lechtawé *adv.* v. sčegliwe.

† lechtawí, á, é, *adj.* v. sčegliwí.

† Lechtawosť, i, f. v. Sčegliwosť.

Lecičo, *gen.* Lecičeho, n. quidvis, quidlibet, variae (diversae) res, varia, diversa, *orum. n. pl.* was es nur sey, jedes ohne Unterschied, was du willst, was man will, allerhand (allerlei) Sachen; holmi, egyet-más, mindenféle, akármi, valami hol vagyon (lészen) *Syn.* wšeličo, *boh.* leccos. 2.) ineptia, *Cic. Tacit.. Ter.* ineptiola *Auson* ae, f. ineptiae, arum, f. pl. die Lapperei, Ungereimtheit, ungereimtes Ding, die Posse: haszontalanság, gyermeki bolondság, héába-valóság, híjában-valóság. *Syn.* Ledačina, ledačo, ledačos, Daremňina, Ničpoňina, Pletka, *Usus.* Ze Zlosť'i ono sa lecičo mluwí, Člowek lecičo powoworí, e malitia multae ineptiae proferuntur (dicuntur:) aus der Bosheit bringt man viele Ungereimtheiten (Possen) vor; gonoszságból sokféle bolondságot (héába-valoságot) szóll (elöhoz) ez ember. — 3.) frivolae res, nugae, frivola orum, n. pl. *Senec.* Lapalien, Bagatellen, Kinderei, Kindereien: semmirekellö aprólék, entzen-bentzen. *Par. Páp. Syn.* Pletka, Sepletina, 4.) inanitas, vilitas, obscuritas, tis, f. Niedrigkeit, Nichtswürdigkeit, Unansehnlichkeit, Geringheit, Unbedeutlichkeit, hitvánság, hitványság, déb-dábság, semmiség, héába-valóság, haszontalanság. *Syn.* Daremňina, Ledačina, Ničponina. 5) i. e. *a*) lecigakí Člowek: obscurus homo, terrae filius: niedrig, dem Stande nach, von unbekannter (geringer) Familie, ein unbedeutender Mensch: sohonnai bitang ember. *Par. Páp. b*) lecigaká Ženská: obscura femina, terrae filia: unbedeutendes Weibsbild, niedrigen Standes, von geringer Familie: sohannai bitang aszszony (személy) *Syn.* lecíkdo, ledačo, Ledačina, ledakdo. v. lecigakí.

Prov. Pre lečiko patrí (prisluchá) ostatňe Mesto: extremum occupet (-pat) scabies, hinten nach geht Klotzmann, a' sohonnai ember mindenütt utólsó.

Léčidlo, a n. v. Lék.

lečigak *adv.* quomodocunque, utcunque, taliter, qualiter, wie immer, wie es nur sey; es sey, wie es es wolle: akárhogyan, akármint, valamint. *Syn.* gakokokwek, gaktak, lecigako, lecigaks. 2.) defunctorie *Petron.* perfunctorie *Augustin.* superficialiter, leviter, obiter, cursim, transitorie, levi manu, molli brachio, negligenter: nur obenhin, leicht hin, leicht weg, nachlässig, oberflächlich: imígy-amúgy, immel-ámmal, könnyen, könnyü kézzel, lassan, szunnyadva, túnyán, elfutva-rajta, tsak múlolag, az alkalmatosság, a' mint hozta. *Syn.* leda bolo, ledagak, ledagako, lahko, nalahko, čo pre koho. *Usus.* Lecigako ge to robené. *Prov.* Lecigak (w Mechu) ukazowať: in folle offerre, imígy-amúgy mutatni. 3.) perperam, inepte: unschicklich, nicht passend, ungereimt, läppisch, närrisch, dumm, albern: holmi-módon, illetlenül, bolondúl, kábáúl, dörén, tsúnyáúl, motskosan. Lecigak (spatňe) howoriť, mluwit: perperam loqui, ungereimt reden, tsunyáúl beszélni. 4.) frivole. elend, schlecht, nichtswürdig, untauglich: hitvánúl et hitványúl *Par. Páp.* roszszúl, débdábmódon, semmirekellöképen. *Syn.* mizerňe, zle, nedobre, nič po nič. 5.) frustranee, inaniter, incassum, inutiliter: vergeblich, unnütz, nichtsnutz, nichtsnützig, hijába (-ban) - való, képen, haszontalanúl. *Syn.* daremňe, neužitečne. 6.) despecto pretio, male: um Spotgeld, schlecht: tsúf (tsúfos) áron, roszszúl. *Syn.* od Poli zadarmo (predať), spatňe, zle.

lecigakí, á, é, *adj.* quivis, quaevis, quodvis; quilibet, quaelibet, quodlibet, diversus, varius, a, um: jeder ohne Unterschied, wer immer, allerlei, allerhand, was man will: akárki, kiki, holki, mindenféle. *Syn.* gedenkaždí, kdokolwek, lecigakis, lecigakísi, ledakdo, wseligakí, wselikdo. *Usus.* Lecigakí Zber: omnis generis fex hominum, allerlei Zusammenfluß, mindenféle nép-allya. 2.) defunctorius *Petron.* perfunctorius, superficialis: was nur leicht hin gemacht wird, nur obenhin geschehend, oberflächlich, mittelmässig: imillyen-amollyan, múlólag-való, könnyü. Lecigaká Robota: perfunctorius labor, leicht hin gemachte Arbeit, múlólag-való (könnyü) munka. 3.) ineptus, unschicklich, nicht passend, ungereimt, läppisch, närrisch, dumm, albern: holmi, illetlen. motskos, tsúnya, bolond, döre, kába. *Syn.* blázňiwí, spatní. *Usus.* Lecigaká Reč: ineptus sermo. 4.) nihil, nihili, nullius momenti, frivolus. corda dignus: elend, schlecht, nichtswürdig, untauglich: débdáb, hitván, hitvány, semmis, semmirekellö. *Syn* mizerní, nedobrí, zlí. *Usus.* Lecigakí Človek: homo frivolus *Suet.* nebulo, nequam: ein schlechter Mensch: semmirekellö ember. 5.) cassus, frustraneus, vanus, inanis, inutilis: vergeblich, unnütz, nichtsnützig: héában-való, hijába-való, *Par. Páp.* haszontalan. *Syn.* daremní, neuži-

téč-

tečni, na nič súci. *Usus.* Takí sem wčil lecigaki (kedagakí) ze nič nestogím. 6.) nulla adtentione dignus, obscurus, vilis: niedrig dem Stande nach, von niedrigem Geschlechte: sohonnai *Par. Páp.* Lecigakí Člowek, lecigaká Ženská: v. kecičo 5. Nro.
kecigakís, ás, és, *adj.* idem.
kecigakísi, ási, ési, *adj.* idem.
lecigako *adv.* idem
kecigaks *adv.* idem.
lecikade *adv.* v. kecikde ex *seq.*
kecikam *adv.* quovis, quocunque: wo immer, wo es nur sey: akárhová, mindenüvé. *Syn.* lecikams, lecikamsi, lecikade, lecikde, kedakams, ledakamsi kdekolwek, wselikam, wselikde, *boh.* leckams. 2.) passim, huc illuc, ultro citroque, quaquaversum, sparsim, diffuse: hier und dahin; an verschiedene Orten: ide-tova *Par. Páp.* imide-amoda, széllyet, szerte, szerta *Par. Páp.* szerte-szélyel, mindenfelé, mindenféle helyekre. *Syn.* kecikade, kecikde, wselikade, wselikde, *boh.* leckams.
kecikams, lecikamsi *adv.* idem.
kecikde *adv.* ibi ubi, ubique, ubicunque, wo immer, es sey wo es wolle: valaholott *Par. Páp.* akárhol, mindenütt. *Syn.* kecikdes, lecikdesi, kedakde, kdekolwek, wselikde, *boh.* kecikdes. 2.) passim, illic istic, hic et ibi; hinc inde: hier und da, an verschiedenen Orten: imitt-amott, mindenféle helyeken. *Syn.* lecikáde, ledakade, kádekolwek, wselikade, sem a tam, tu a tam, *boh.* lecikdes. *Usus.* Gá wím, že ona kecikde plače: scio eam illic istic flere. 3.) v. lecikam per 2. Nros
kecikdes, kecikdesi *adv.* idem.

kecíkdo, *gen.* lecikoho, m. quivis passim, Jeder ohne Unterschied, wer immer, wer er nur sey, wenn du willst, wenn man will: akárki, kiki. *Syn.* kecičo kedakdo. 2. v. lecičo per 5. Nros.
kéčiť, il, ím V. I. *imp.* keč, ňečo, ňekoho: medicare aliquid *Sil.* alicui rei *Seren. Samm.* medicari aliquid *Virg. Plin. H. N.* alicui *Virg.* medicinam dare, facere alicui *Cic.* curare, sanare aliquem; mederi alicui: Arznei geben, heilen, curiren, heil (gesund) machen: valamit, valakit orvoslani, gyógyítani *Par. Páp. Syn.* hogiť, lekariť, *boh.* líčiti. *Usus.* Budem sa lečiť: medicabor mihi. *II. rec.* kéčiť sa: medicinam adhibere *Ci.* medicamentis uti, curare se: Mittel anwenden, arzneien, Arznei (=neien) gebrauchen, einnehmen: orvossággal élni, orvoslani (gyógyítani) magát. *vulg* meditzinázni. *Syn.* hogiť sa, lekariť, *boh.* líčit se.
Léčíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*
kéčíwať, al, ám, *freq.* ex léčiť. II. *rec.* kéčíwať sa: *freq.* ex léčit sa.
Léčka, i, f. *dem.* ex Léč: *boh.* Líčka.
† leckams *adv.* v. lecikam.
† leckdes *adv.* v. lecikde.
kéčňe *adv.* medicabiliter, sanabiliter, heilbar, gyógyítható (orvosolható) képen. *Syn.* hogitedelňe. 2) medicabiliter *Pallad.* curatorie, sanatorie: heilsam, heilend: gyógyítva, orvosolva, orvoslóképen, orvosságoson. *Syn.* hogičňe, zdrawe, hogitelňe.
kéční, á, é, *adj.* medicabilis, sanabilis, e: heilbar, was geheilt werden kann: gyógyítható, orvo-

orvosolható. *Syn.* hogitedelní, čo sa uzdrawit može. 2) medicabilis *Colum.* medicus, curatorius, sanatorius, a, um: heilend, heilsam, zum Heilen dienlich: gyógyito orvosló, orvosságos, egészséget hozó. *Syn.* hogíci, hogični, hogitelní, zdrawí. *Usus.* Léční Flaster: medicabile emplastrum, Heilpflaster, gyógyító flajstrom. Léční Pokrm: cibus medicus, heilsame Speise, egészséget hozó eledel. Léčné Mesto: medicabulum *Apul.* i, n. medicus locus: heilsamer Ort, egészséges (gyógyitó) hely. 3) medicatus, mit Arznei gemengt, heilsam: orvosságos, orvossággal vegyes. *Syn.* lekarskí, z Lékem zmísaní. *Usus.* Wíno léčné: merum (vinum) medicatum, heilsamer Wein, orvosságos bor. 4) medicamentosus, mit Heilungskräften versehen, Arzneikräfte habend: orvosságos, orvosságra-való erejü, gyógyító erejü. *Syn.* lekarskí, léčnu Moc (Silu, Wladu) magící. *Usus.* Léčná Woda: aqua medicamentosa *Vitruv.* heilsames Wasser, orvosságos viz. *Compar.* léčňegsí: medicamentosior *Cato.*

Léčnost, i, f. medicabilitas, possibilitas curandi: Heilbarkeit: gyógyíthatósság, orvosolhatósság. 2) vis curandi, Heilungskraft: gyógyító (orvosló) erö. *Syn.* léčna Moc.

Led, u, m. glacies, ei, f. das Eis, jég. *Syn.* zmrzlá Woda, Lad. *Usus.* Led rúbat, sekat: glaciem caedere, eisen, das Eis hauen: jeget vágni. Led prelomit, prerúbat, presekat: viam aperire; in incipiendo negotio priorem esse; glaciem scindere (frangere); maximam difficultatem superare: das Eis (die Bahn) brechen, den harten Weg übergehen: a' jeget meg-törni; nagy (nehéz) munkán által menni. Gako Led studení, gelidus, eiskalt, fagyos, igen hideg. Ledu Púsťáňí (Pusťeňí), glaciei solutae impetus, Eisgang, Eisfahrt: a' jégnek megereszkedése.

leda *adv.* ut, daß, hogy. *Syn.* abi. *Usus.* Leda bolo, i. e. lecigako: tantum, ut sit; leviter, obiter, perfunctorie, levi brachio, superficialiter: obenhin, leichthin: immel-ámmal, imigy-amúgy, tsak hogy légyen. Leda sa smál, ille iocatur, er scherzt ja nur, tsak hogy tréfálkodgyon. 2) v. asnad. *Usus.* Ona sa hanbí (stidí). ℞ leda teba: veretur ista. ℞ te fortasse: sie schämt sich. ℞ vor dir vielleicht: ez szégyenli magát. ℞ talán elötted.

ledačí, á, é, *adj.* v. lecigakí.

Ledačina, i, f. v. Lečičo.

ledačo, *gen.* ledačeho, v. Lečičo.

ledačos, idem.

ledagak *adv.* v. lecigak.

ledagakí, á, é, *adj.* v. lecigakí.

ledagakí, ás, és, *adj.* idem.

ledagakísi, ási ési, *adj.* idem.

ledagako *adv.* v. lecigako.

ledagaks *adv.* v. idem.

ledakam *adv.* v. lecikam.

ledakams *adv.* idem.

ledakde *adv.* v. lecikde.

ledakdes *adv.* v. idem.

ledakdo, *gen.* ledakoho, m. v. lecikdo.

† L'edek, dku, m. v. Ládek.

Ledeň, dňa, Ianuarius, i, m. der Jenner, Jänner: Boldog Aszszony' hava. *Syn.* Ladeň.

Ledík, a, m. opera extraordinaria in montanis, ledige Schicht in Bergwerk, bányákban

han rend-kivül-való munka. *vulg.* Šichta.

L'edísko, a, n. *contemt et exagger.* *ex* L'ed.

† ledkowí, á, é, *adj.* v. ládkowí.

Lednáček, čka, m. Ptak: alcyon (halc), onis, f. *Virg.* alcedo (halc), inis, f. *Plaut.* *Varr.* ispida, ae, f. *Klein* Alcedo ispida, Linn. der Eisvogel, Jég madár. *Syn.* Ladnáček.

Lednačka, i, f. Zelina: mesembryanthemum crystallinum *Linn.* herba glacialis: das Eiskraut, jeges fü. *Syn.* Ladnačka, ledowá (lednatá) Zelina.

lednatí, á, é, *adj.* glacialis, e: voll Eis, mit Eis verbunden: jeges. *Syn.* ladnatí, ledowí, ledňí, ledowití.

lední et ledňí, á, é, *adj.* idem.

† ledňi, *adj. omn. gen.* idem.

Ledňica, i, f. v. Ledowňa.

† Ledňice, f. idem.

Ledňík, u, m. orobus, i.m. *Colum.* Wald Erbse, wilde Erbse: vad borsó. lednek, *Par. Páp.* *Syn.* Ladňík. *Aliud est.* Wika.

Ledno, a, n. Zelina: ladanum, laudanum, ledanum, i. n. lada (leda), ae, f. ledon, i, n. *Plin. H. N.* Cistus ladaniferus Linn. Laudanum eine Pflanze; eine Art der Eisenstaude, woraus ein Harz schwitzt: bizonyos tsemete, mellyböl jó illatú szurkos nedvesség fólyik. 2) Tegto Zelini smolnatá Šťáwa: ladanum (ledanum) *Plin. H. N.* laudanum: Laudanum, Laudanumsaft: jó illatú szurkos nedv, laudanum, jó illatú szurkos nedvesség. *Syn.* Ladno.

ledowí, á, é, *adj.* glacialis, e: von Eis, jégböl való, jeges, fagyos. *Syn.* lednatí, ladowí. *Usus.* Ledowí Baran (Kol), aries (tignum) arcendae glaciei, Eisbock, Eispfahl: jégkaró, jég-törökos. Ledowá (na Strese) Sw'ca, ledowí Čep, v. Bombolec. Ledowé (lednaté) More, oceanus glacialis, mare glaciale: das Eismeer, Eisland, wo die See gefroren ist, das gefrorne Meer: fagyos otzeánum tengere. Ladowé Kusi, v. Kri.

Ledowica, i, f. conglaciata (congelata) via, der Eisweg, jeges út. *Syn.* Ladowica. 2) v. Zmrazek.

ledowití, á, é, *adj.* v. lednatí.

Ledowňá, i, f. chrymotheca, ae, f. fossa glacialis, fovea glaciaria (glaciei seruandae): die Eisgrube, jég-verem. *Syn.* Ladowňa, Ladňica, Ledňica.

Ledwa, i, f. v. Ledwina.

ledwa *adv.* vix, kaum, alég, alig. *Syn.* ledwi. *Usus.* Ledwa wisel, gak sem gá prisel: vix (commodum, tantum quod) exierat, cum ego veni: kaum war er hinaus gegangen, als ich kam: alig ment-ki, hogy én bé (el)-jöttem. Ledwa sem esče twog List prečítal, vix dum epistolam tuam legeram, kaum hab ich noch deinen Brief gelesen, még alig olvastam vala-meg leveledet. *Par. Páp.* 2) vix, aegre, difficulter: kaum, schwerlich, mit genauer Noth, nicht wohl, unmöglich: alig, nehezen. *Syn.* sotwa, sotwi, ťažko, nelahko, nesnadňe, sťažka, s Ťažkostú, z welikú Prácu. *Usus.* Ledwa nasel, vix aegre invenit, kaum hat er es gefunden, alig találta-fel. Ledwa sem zbadal, vix tandem sensi, kaum hab ich es gemerkt (wahrgenom-

genommen), késöre (nehezen) vellem eszembe. Ledwa nekterich Mudrich prednest (spomnúk) możeme, eruditos vix paucos proferre possumus. kaum können wir etliche Gelehrte Männer nennen, kevés tudós embert emlithetünk. Ledwa powedet możeme, adfirmare vix possumus *Cic.* Ledwa, aneb tedáż (dokonca) ne: vix aut omnino non *Cic.* To Mesto ge tak pewné, że ho Neprátel ledwa obsáhne: adeo munita Civitas est, ut eius vix potiturus sit inimicus: so fest ist die Stadt, daß sie der Feind kaum einnehmen kann: úgy meg van az a' város erösítve, hogy az ellenség alig hattya-meg. Ledwa preledwa, aegerrime, difficilime: mit genauer Noth, nagy nehezen. Ledwa sem, aegroto, male valeo (me sentio): ich bin nicht wohl, mir ist übel (nicht gut): alég vagyok, roszszúl érzem magamat. Ledwa stogím, vix pedibus consisto. ich kann kaum stehen, alég állok. Ledwa howorí (mluwí), vix loquitur, mogilalus (impeditae linguae) est: kaum kann er reden, alég szóló. 3) summum, ad summum: kaum, höchstens: legfellebb, leg-tovább. *Syn.* nagwíc.

Ledweňica, i, f. ren, is. n. Niere, vese. *Syn.* Ladweňica, *boh.* Ledwina. 2) Swíčkowá Pečenka: assum renale, Nierenbraten, vese-petsenye.

Ledweňička, i, f. *dem.* renunculus, i, m. das Nierndchen, Nierlein: vesétske. *Syn.* Ledweňička, Oblička, *boh.* Ledwinka.

ledweňičkowí, á, é, *adj.* renalis, e: aus (von) Nieren, vesei, veséböl-való. *Syn.* ledweňiční, ledwinowí, ledwowí, ladweňičkowí, ladweňiční. Ledweňičkowá (swíčkowá Pečenka: v. Ledweňica 2 Nro.

ledweňiční, á, é, *adj.* idem.

ledwi *adv.* v. ledwa.

† Ledwí, n. v. Ledwina.

Ledwina, i, f. lumbus, i. m. die Lende, ágyék. *Syn.* Ledwa, Ladwa, Ladwina, Bedro, Bok, Pas, *boh.* Ledwí. *Usus.* Ledwini (Boki) ma bolá, lumbi (latera) mihi dolent. 2) *boh.* v. Ledweňica.

Ledwinka, i, f. *dem.* lumbulus, i, m. das Lendchen, ágyékotska, kis-ágyék. *Syn.* Ladwinka. 2) *boh.* v. Ledweňička.

ledwinowí, á, é, *adj.* v. ledweňičkowí.

Leg, u, m. v. Legowitost'. 2) v. Legawica.

† Legát, a, m. v. Posel, Wislanec.

Legátka, i, f. sella, ae, f. sedes, is, f. der Stuhl, Sitzstuhl: szék. Stolica, čka.

† Legátstwí, n. v. Poselstwí. Wislanstwí.

† legátů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. poslow, wislanow.

legawe *adv.* imbrice. imbride: regnerig, záporossan, tsurogva, esössen. *boh.* ligawe.

Legawec, wca, m. v. Legawica.

legawí, á, é, *adj.* imbricus *Pl.* imbridus *Solin.* imbrifer *Virg.* a, um: regnerisch, regnerig, Regen bringend: esös, zápor esös, esöt jelentö. esöt hajtó. esöhozó. zápor esö (esöt) hozó. Legawí Čas: imbrica tempestas, regnerisches Wetter, esös idö. Legawí Déšd: v. Legawica, Legawí Wetér: auster imbricus. Regen bringender Wind, esöt hajtó szél.

Legawica, i, f. imber, bris, m. *Cic.*

Cic. der Gußregen, Platzregen, Schlagregen, starker (heftig herabfallender) Regen: zápor esö. *Syn.* Leg, Legawec, legawi Déſſ, *vulg.* Plúta, *boh.* Ligawec, ligawi Déſſ, Likina. *Usus.* Welká Legawica: imber magnus *Cic.* W Legawici: in imbri *Cic.* im Regen (sich befinden), zápor esöben. Ustawičné Legawice: assidui imbres, beständiger Regen, szünetlen esök. *Par. Páp.*

† legi (u) *praes.* ex líti.

† Legno, a, n. v. Lagno.

legowiťe, *adv.* devexe, praerupte, oblique: abschüssig, steil: meredeken *Par. Páp.* lejtössen. *Syn.* kriwe, kriwolako, nahibnuťe, nakloňeňe, príkre, *boh.* ligowiťe, příkře.

legowití, á, é, *adj.* devexus *Cic.* clivus, clivosus, declivus, iugosus, obliquus, praeruptus, a, um; acclivis, declivis, e; praeceps, pitis: abschüssig, steil, jähe, herab (vorwärts) hangend, sich herab oder vorwärts neigend, bergabwärts (vorwärts) befindlich, oder gehend: lejtös, meredek, meredekes, menedék, alá-hajlott, el-hanyatlott, ki-hajlott, hajlott, ereszkedö. *Syn.* kriwí, kriwolakí, nahibnutí, nakloňení, príkri, *boh.* ligowití, nahibení, příkrí. *Usus.* Legowité Meſto: devexum, declive, abruptum, praecipitium, locus declivis (praeruptus): ein abschüssiger (bergabwärtsgehender) Ort: meredek hely. Preſ legowité Meſto Woda ťeče: aqua in devexo (per declive *Caes,*) fluit *Seneca.* Preſ legowité Meſta: per decliva (per declivia) *Caes.* Legowití Brech: praerupta ripa, abschüssiges Ufer, meredek part. Hágček, (Hagíček) na Ceſtú legowití: lucus in viam devexus *Cic.* gegen dem Weg abschüssiges Wäldchen, az út felé ki-hajlott erdötske. Na Bok legowití: devexus in latus: auf die Seite abschüssig, óldalfélt el-hanyatlott. Wrſek až zhora wſáde rownako legowití: collis a summo aequaliter declivis, vom Gipfel her über gleich abschüssiger Hügel, szép menedékes lejtö. *Par. Páp.* Bok Wrchu legowití: clivum, declivia montis: abschüssige Seite des Berges, meredek hegy óldal. Legowité (príkré) Schodi: praecipites gradus, iniquus graduum ascensus: steile Stiegen, meredek grádits. *Par. Páp.*

Legowitoſt, i, f. Wrchu: declivitas *Caes.* devexitas *Plin. Ep.* devexum, i, n. *montis*: der Abschuß, die Abschüssigkeit, Jähe, Steilheit des Berges, bergabwärts gehende abhangende Lage: meredekség, menedékség, hanyatlás, lejtösség *Par. Páp. Syn.* Leg, Kriwolakoſt, Kriwoſt, Nahibnuťi, Nakloňeňí, Nakloňenoſt, Príkroſt, *boh.* Lig, Ligowitoſt, Příkroſt.

Leh, u, m. v. Brloh.

† lehací, *adj. omn. gen.* v. líhací.

† Leháňí. n. v. Líháňí.

† Lehaňice, f. v. Líhaňica.

† lehaťi, al, ám *praes.* leheg *imp.* v. líhať.

† léhaťi, al, ám, *freq. ex* ležeťi: v. líhať 2. Nro.

† lehce *adv.* v. lahko.

† lehčegí, *comp. ex praec.* v. lahſeg sub lahko.

† Lehčeňí, n. v. Lahčeňí.

† lehčiťi, il, ím, v. lahčiť.

† lehkí, á, é, *adj.* v. lahkí.

† lehkí *adv.* v. láhki.

† lehkomiſlňe *adv.* v. lahkomiſelňe.

† leh=

† lehkomislní, á, é, *adj.* v. lahkomiselní.
† Lehkomislnost, i, f. v. Lahkomiselnost'.
† lehkowážně *adv.* v. lahkowážně.
† lehkowážní, á, é, *adj.* v. lahkowážní.
† Lehkowážnost, i, f. v. Lahkowážnost'.
Lehno, a, n. v. Leno.
† lehnúti, lehl, lehnu *fut.* v. lahnút.
† Lehnutí, n. v. Lahnutí.
† lehúčce *adv.* v. lahúčko.
† lehúčkí, á, é, *adj.* v. lahúčkí.
Lek, u, m. formido, inis, f. pavor *Virg.* terror *Cic.* timor, is, m. metus, us, m. der Angst, Schreck, das (der) Schrecken, Entsetzen, Herzklopfen (aus großer Furcht), die Furcht, Schrecknis, Scheu, Scheuche: rettegés, rettenés, rémülés, megijedés, félelem. *Syn.* Strach, Zdesení, *vulg.* Lak. *Usus.* Společní Lek: mutuus terror, wechselseitiges Schrecken, egymástól megijedés *Par. Páp.* Slobodni, od Leku; ničeho sa neleká (nebogí): liber pavore (metu, a metu), ohne Furcht, unerschröcklich: üres a' félelemtöl nem fél semmit. *Par. Páp.* Slobodné od Leku Srdce: liber terrore animus, unerschreckliches Herz, semmitöl nem félö szív. Chladní. (studení) Lek: gelidus pavor, erkältigender Schreck, el-hütö félelem. Lek na mňa padá, i. e. lekám sa: pavesco, paveo, expavesco, terreor, terrore incessor (opprimor), mich befällt ein Schrecken, ich erschrecke, ich entsetze mich: félni kezdek, rettegek, rettenek, megijedek. Lek ma napadel, i. e. leknul sem sa: territus sum, pavor me occupavit: befiel mich ein Schrecken, ich erschrack (erschreckte): megijedtem, él-remültem. Leku ňekomu nahnát, i. e. nekoho leknút: terrorem alicui iniicere (inferre) *Cic.* adferre (facere, incutere) *Liv.* pavorem iniicere (incutere) *Liv.* metum alicui iniicere *Caes.* facere *Ovid.* adferre (offerre, obiicere) *Cic.* inferre *Liv.* incutere *Coel. in Cic. Ep.* metu territare *Caes.* aliquem in terrorem coniicere *Liv.* Jemanden Schrecken einjagen (verursachen, machen) in Schrecken setzen: megijeszteni, elrettenteni, el-réméteni valakit. Od Leku newedel, kde stál: praeterrore, ubi constiterit, ignorabat: vor Schrecken wußte er nicht, wo er stunde: a' félelem miatt nem tudta, hol állyon (állott). K mému Leku (na mog Lek) sem počul: cum terrore meo audior, zu meinem Schrecken hörte ich, félelmemre hallottam. Pre Lek: terrendi (terroris) causa, zum Schrecken, des Schreckens wegen: megijesztés (elrettentés) miatt. v. Strach.
Lék, u, m. medicina (scil. res) *Cic.* ae, f. medicamen *Cic.* inis, n. medicamentum *Cic.* medicabulum *Apul.* pharmacum, remedium, i, n. die Arznei, das Mittel, Arzneimittel, Heilmittel, Heilungsmittel: orvosság, szer. *Syn.* Léčidlo, Lekárstwí, *boh.* Lék, Lík, Lékařstwí. *Usus.* Chránliwí Lék: medicamentum praeservativum, Vorbeugungsmitel, meg-elözö (óltalmozó) szer. Potliwí: Lek, Potliwé: sudoriferum, diaphoreticum: Schwitzarznei, izzasztó orvosság. Lék na Oči: collyrium, i, n. *Cels. Horat.* die

Au-

Augensalbe, szem orvoság. Lék, proti Gedu, Nemoci, etc. který sa na Krku nosí: amuletum, i. n. *Plin. H. N.* Angehäng wider das Gift, ein sympathetisches Mittel wider Krankheit und Zauberei, besonders das man an den Hals hängt: méreg ellen - való orvosság. Wšehogící Lek: panchrestum medicamentum *Cic.* allheilende Arznei, mindenre hasznos orvosság. Léki užíwat, potrebowat: medicinis(medicamentis) uti, pharmaca sumere: arzneien, Arzneien brauchen, einnehmen: orvosságokkal élni. Léki Nemoc premohli, odehnali: remediis morbus cessit *Cels.* die Arznei hat die Krankheit vertrieben, engedett a' betegség az orvosságoknak; a' nyavalya orvosságok által elkergettetett. Uš wtedi Léki nespomožú; pozdňé bude wtedi Lékow Užíwáňí: non erit locus faciendae medicinae *Cels.* dann wird es zu spät seyn, Arzneimittel zu brauchen, einzunehmen: már akkor késő lesz az orvosság; már akkor nem lehet orvosolni. *Prov.* Skoreg (spišeg) Lék, nežli Ged: prius antidotum, quam venenum *Hieron.* Purgat se, antequam accusetur. Excusatio non petita, accusatio parata. Od smrtného Gedu, neňí (nérosť'e) w Zahradách Léku: contra vim mortis non est medicamen in hortis: wieder die Macht des Todes hilft kein Kraut des Erdbodens, a' halálnak mérge ellen semmi fü nem segíthet az emberen.

lekaní, á, é, *p. c.* territatus, a, um: geschreckt, ijesztetett, ijeszgetett, rettegetett (-gtetett), rettentett. *Syn.* plašení, strašení, *vulg.* lakaní.

L'ekáňí, á, n. ex lekat: territatio, territio, terrefactio, nis, f. die Schreckung, Schreckmachung, das Erschrecken: ijesztés, ijeszgetés, rettegetés, rettentés. *Syn.* Plašeňí, Strašeňí, *vulg.* Lakaňí. 2) Lekáňí Rib: interitus (crepatio) piscium, das Abstehen der Fische, hal döglés. *Syn.* Dechnutí, Rapáňí. 3) ex lekat sa: pavor, terror, timor, is. metus, us, m. das Erschrecken, der Schreck, das (der) Schrecken, die Scheu, Scheuche, Erschreckniß, Schreckniß, Entsetzung Furcht: rettegés, rettenés, rémülés, félelem, megijedés. *Syn.* Nástrašeňí, Uleknutí, Zleknutí, Zdešeňí.

L'ekar, a, m. medicus *Cic.* medicamentarius *Plin. H. N.* physicus, i, m. medicator, is, m. *Tertull.* medicinae doctor: der Arzt, Doktor, Heiler: orvos, doktor. *Syn.* Hogíč. *vulg.* Doktor, *boh.* Lékař. *Usus.* Lichwací Lekar: veterinarius, i, m. *Colum.* medicus pecuarius: Vieharzt: barom (marha) orvos. Konskí Lekar: veterinarius *Colum.* medicus equilis: Roßarzt, Pferdarzt: ló-orvos. Skusowní (ze Skusenosť'i hogící spatní) Lekar: empiricus (scil. medicus) *Cic.* i, m. medicus ineptus (circumforaneus), medicaster, tri, m. Erfahrungsarzt: ein Arzt der aus bloßer Erfahrung heilt; Quacksalber, schlechter Arzt, der auf die Märkte zieht: paraszt orvos *Pár. Páp.* Stoliční Lekar: Physicus Comitatensis, Comitatsarzt, vármegye doktora. Žiwotní (domácí, nagwišší) Lekar: archiater (tros, trus) tri, m. *Cod. Iustin.* Leibarzt, der Vornehmste unter den Aerzten: há-

zi fő-orvos; első orvos doktor, *vagy* Fejedelem Udvari doktora *Par. Páp. Prov.* Nemá Lekar w sweg Moci, wždicki pomoc w Nemoci. Neňi w Moci Lekara, wždi uzdrawit Lazara. Neňi w lekaroweg Moci, každím spomoct z Nemoci: non est in medico semper relevetur ut aeger; interim docta plus valet arte malum: der Arzt alle Kranken kann nicht heilen. Der Arzt vermag es nicht, das ein jeder Kranke gesund wird. Es steht nicht in der Arztesmacht, daß ein jeder Kranke sich erlabt: nem áll az orvoson hogy minden betege fel-lábadozhasson. Annyira nem terjed az orvos hatalma, hogy minden betegnek lehessen óltalma.

† Lékař, e, m. idem.

lekarčin, á, é, *adj. poss.* medicae, der Aerztinn (Doctorinn) gehörig, orvosnéé, doktornéé. *Syn.* hogičkin, *vulg.* doktorčin.

Lekáreň, rňe, f. v. Apatéka.

Lekareňí, á, n. medicamentorum porrectio, (datio, suppeditatio, praebitio), das Arzneien, Arzneiengeben, -eingeben: orvosság-adás, béadás. *Syn.* Léčeňí, Lékow Dáwáňí (Podáwáňí). 2.) usus medicamentorum, das Arzneien, Arznei gebrauchen: orvassággal élés. *Syn.* Lékow Užíwáňí (Potrebowáňí). 3.) exercitium artis medicae (medicinae), das Treiben (die Ausübung, Uebung) der Arzneikunde: doktorkodás, orvoslásnak gyakorlása. *Syn.* Lekárstwí. *vulg.* Doktorowáňí, Doktoreňí.

† Lékařeňí, n. idem.

lekarit, il, im, V. I. *imp.* kar: dare (porrigere, praebere, suppeditare) medicamenta, arzneien, Arzneien geben (eingeben): orvosságot adni, béadni. *Syn.* léčit, Léki dáwat. 2.) medicina (-nis. medicamento, -tis) uti, adhibere medicamenta: arzneien, Arzneien gebrauchen: orvossággal élni. *Syn.* léčit sa Léki užiwat (potrebowat.) 3.) medicinam facere *Phaedr.* factitare *Quintil.* exercere *Cic.* medicum esse: die Arzneikunde treiben, ein Arzt seyn: orvoslást gyakorolni *Par. Páp. Syn.* orvosnak lenni, doktorkodni. *Syn.* Lekarem bit. *vulg.* doktorit, doktorowat.

† lekařiti, il, im *praes.* idem.

Lekarka, i, f. medica, ae, f. medici coniux: die Aerztinn, Doctorinn, Doctorsfrau: orvosné, doktorné, orvos (doktor) felesége. *Syn.* Hogička, *vulg.* Doktorka.

Lekárňa, i, f. v. Apatéka.

lekarow, a, e, *adj. poss.* medici, dem Arzte gehörig, orvosé, doktoré. *Syn.* hogičow. *vulg.* doktorow, *boh.* lékařů et ůw.

lekarsky *adv.* medice, iuxta artem medicam: nach der Arzneikunst, Medicinisch: orvossággal, orvosi tudomány szerént. *Syn.* podle Umeňá lekarského. *Prov.* Kdo žige lekarsky, žige požebracki: qui vivit medice, vivit mendice: heilungskunstmäßig leben, heißt elend leben: a' ki orvosi tudomány szerént (orvossággal) él, bajóssan él. 2) more medicorum, arztmäßig, ärztenmäßig, nach Art der Aerzte: orvos (doktor) módon, doktoriassan. *Syn.* polekárski, *vulg.* doktorski, podoktorski.

lekarski, á, é, *adj.* medicinalis, e; medicamentarius *Plin. H. N.* medicinus, medicus, a, um: mit Arznei sich beschäftigend, zur Arznei dienlich, die Arz-

Arznei (auch Wundarznei) oder die Heilung betreffend, dahin gehörig; heilend, heilsam, zur Heilung dienend, medicinisch: orvosló, orvossági, orvosságos, orrosságra-való, gyógyitó erejü. *boh.* léťařſkí. *Usus.* Krám lekarſkí: v. Apatéka. Prſt lekarſkí: digitus medicinalis *Macrob.* medicus *Plin. H. N.* et medicus, i, m. *Auct. ad Herm.* der Finger neben dem Kleinſten, der nächſte nach dem kleinem Finger: leg-kissebbik mellet-való új. Lekarſká Zelina (Bilína): v. Konſká Gafelina. Lekarſka Moc: medica vis *Plin. H. N.* Lekarſká Škola: medicinae, arum, f. pl. die Arzneiſchul, orvosi iskola (*Par. Páp.* patika-ház). Lekárſké Umeňí: v. Lekarſtwí. Lekarſké Banki: medicinales cucurbitulae *Plin. H. N.* Lekarſké Zelini (Bilini): herbae medicinales, die Arzneikräuter, orvosló (orvossági) füvek. 2) medicum (cos) adtinens, medicinalis, e: den Arzt (die Aerzte) betreffend: orvosi, orvosokat (orvost) illetö. *vulg.* doktorſkí. *Usus.* Lekarſkí Plat: solutio medici (medicinalis), Arztbeſoldung, orvosi fizetés.

† léťařſkí, á, é, *adj.* idem.

Lekarſtwí, á, n. medicamentaria *Plin. H. N.* medicina (*scil.* ars), ae, f. *Cic.* ars medicina *Varr.* medicinalis *Cels.* medica *Ovid.* die Arzneikunde, Arzneikunſt, Heilungskunſt, Heilungswiſſenſchaft: orvosi tudomány *Par. Páp. Syn.* lekarſké Umeňí, *vulg.* Doktorſtwí, *boh.* Léťařſtwí. *Usus.* Lichwacé (konſké) Lekarſtwí: veterinaria medicina *Colum.* Vieharzneikunſt, oder Vieharznei: barom orvoslásának mestersége *Par. Páp.* Skuſowňé (ſtarobabſké) Lekarſtwí: empirice, es, f. *vel* empirica, ae, f. *Plin. H. N.* inepta ratio medendi: die auf bloße Erfahrung ſich gründende Heilkunde, Quackſalberei, ungeſchickte Heilart: paraszt orvoslás *Par. Páp.* 2) v. Lék.

† Léťařſtwí, n. idem.

lekáť, al, ám V. I. *imp. ag, cum acc.* ňekoho: aliquem terrere *Cic.* territare *Caes.* terrorem facere alicui: Jemanden ſchrecken, in Schrecken ſetzen, ſcheuchen, ihm Schrecken machen, verurſachen: ijeszgetni, ijeszteni (tem), rettegetni (tem), rettenteni (tem), rémiteni valakit. *Syn.* plaſiť, ſtraſiť. *vulg.* ľakať. *Usus.* Pohledení lekať: territare vultu, mit dem Geſicht ſchrecken, tekéntetivel-is el-ijesztenni. 2) o Ribách: crepare, interire, mori: abſtehen (von Fiſchen), ſterben, crepiren: dögleni. *Syn.* dechnúť, kapať. *II.* lekať ſa, *cum vel sine gen.* ňečeho, ňekoho: formidare, pavere (pavi) *Plaut. Ovid.* pavescere (sco) aliquid *Tacit.* ad aliquid *Colum.* terrore (metu) percuti (opprimi, percelli), metuere, in metu esse: erſchrecken in Schrecken gerathen, von Schrecken befallen werden, Angſt empfinden, zittern, in Furcht und Angſt ſeyn, Herzklopfen bekommen, ſich(ängſtlich) fürchten, ſich ängſten, ſich entſetzen: félemleni (lem), félni (félek), rettegni, rettenni (tenek, rémülni, el-rémülni, megijedni. *Syn.* Beſiť ſa, báť ſa, *vulg.* ľakať ſa, *boh.* lekať ſe. *Usus.* Wogni Bitki) ſa lekať: pavescere bellum *Tacit.* pavere pugnam: ſich wegen des Kriegs (der Schlacht) fürch-

fürchten, félni a' hartztól. Wseckého sa lekat: pavere ad omnia *Liv.* sich vor allem fürchten, mindentől félni. Čo sá nás lekás? quid a nobis metuis? warum ängstigest du dich wegen uns, mit félsz tölünk? Lekám sa ťa: timeo te, ich fürchte dich, vor deiner: félek töled. Leká sa Šťast'a: metuit fortunam(fortunaepericulum), metuens periculi: er fürchtet sich, wenn ihm etwas zugegnet: fél, ha mi esik rajta. Leká sa Swetla: timet lucem, timidus lucis: er fürchtet sich vor dem Lichte, fél a' világosságtól. Toho sa lekás? id paves (metuis)? fürchtest du dieß? attol félsz? Toho sa gá nelekám: to ma neleká: non me ista terent, wegen dieses erschrecke ich nicht, lasse mich nicht schrecken: ezektöl meg nem ijedek. Nelekag sa: noli timere, fürchte dich nicht, ne félj. Neleká sa Smrti: non timet (metuit) mortem non timidus mori (ad mortem): er fürchtet nicht den Tod, er fürchtet sich nicht vor dem Tode: nem fél a' haláltól. *Prov.* Stínu swého sa lekat, i. e. ňadarmo sa bát: umbris terreri, umbram suam metuere *Socrat.* Pueriliter trepidare, ubi nihil omnino sit periculi: sich vor seinem Schatten fürchten, maga árnyékától félni. Tusa leká, kde není žádného Nebezpečenstwá: inde timor (pavor) unde nullum periculum: da fürchtet er sich, wo keine Gefahr ist; vergeblicher Schreck: ott a' félelem, áhol nints veszedelem; haszontalan rettegés.

† lekati, al, ám *praes.* v. lekat. *II. rec.* lekat se: v. lekat sa.

lekawe *adv.* pavide *Liv.* pavidum *Ovid.* formidolose, meticulose, timide: scheu, ängstlich, furchtsam, schüchtern, schreckhaft: félve, félénkül, félelmesen, rettegve, rettenve, rémülve. *Syn.* bogazliwe, lekost'iwe, *boh.* lekawé, *vulg.* lakost'iwe.

lekawí, á, é, *adj.* formidolosus, meticulosus, pavibundus *Arnob.* pavidus, a, um; metuens, tis: ängstlich, Angstvoll, voller, Angst, furchtsam, scheu, schüchtern, zitternd, Herzklopfen empfindend, aufgeschreckt, mit Angst verbunden: Angst verursachend: félénk, félelmes, félö, a' ki fél, félénkes, rettegö, rettenö, rémülö. *Syn.* plachí, bogazliwí, lekost'iwí, *vulg.* lakost'iwí. *Usus.* Welmi lekawí: pavidissimus, sehr furchtsam, igen félénk. *Par. Páp.* Lekawí (plachí) Koň: pavidus equus, scheuches (kolleriſches) Pferd, félénkes ló. v. Koň. Lekawí Zagác: pavidus lepus *Horat.* Lekawí Ptáci: pavidae aves *Ovid.* furchtsame Vögeln, félénk madarak *Par. Páp.*

Lekawosť, i, f. timiditas, tis, f. die Furchtsamkeit, Aengstlichkeit, Schüchternheit: félénkség. *Syn.* Bogazliwosť, Lekost'iwosť, *vulg.* Lakost'iwosť.

leklí, á, é, *adj.* o Ribách: decrepitus, mortuus, a, um: abgestanden, crepirt, von Fischen: meg-döglött hal. *Syn.* leknutí, sťapani, zdechnutí.

Lekňin, u, m. v. Lekno.

lekňinowí, á, é, *adj.* v. leknowí.

Lekno, a, n. Zelina: nimphea alba et lutea *Linn.* ae, f. die Seerose: béka liliom, vizi tök. *Syn,* Štulik, wodňá Tekwica, Lekuta.

leknowí, á, é, *adj.* nimpheus, a, um: nimphealis, e, ex nim-

nimpha: von Seeblume (men), vizi tökből-való. *Syn.* ſtuli- kowi, wodnoťekwićní.

ľeknúť, knul (kel), kňem V. P. *imp* kňi, *cum acc. pers.* ňe- koho: terrere, exterrere, per- terrere, terrefacere, perter- refacere aliquem; terrorem afferre (iniicere, incutere) ali- cui: Jemanden erſchrecken, in Schrecken ſetzen, ihm Schrecken einjagen: el (meg) ijeszteni (tem), el-rettenteni (tem), el-reméteni valakit. *Syn.* na- plaſiť, naſtraſiť, poſtraſiť, zdeſiť, *vulg.* laknúť, *boh.* le- knúti ſe. 2) o Ribách: inte- rire, crepare, mori: abſtehen: ſterben, von Fiſchen: meg-dö- gleni. *Syn.* ſkapať, zdechnúť. 3) *Tropice de hominibus.* To ge tu parno (ſparno, hor- ko, teplo), ažbi mohel lek- núť (ažbi ſa Člowek roztopiť mohel): tantus hic aestus est, ut facile dispereas: man möch- te hier vor Hitze zerſchmelzen: a' nagy melegtöl majt el-olvat- hatna itt az ember. II. *rec.* leknúť ſa: terreri, terrefieri, exterreri; perterreri; terrore perculi (percelli, opprimi): erſchrecken, in Schrecken gerathen, mit Schrecken befallen werden, ſich entſetzen: megijedni (dek) elrémülni, meg (el) retenni (te- nek), meg-félemleni. *Syn.* naplaſiť (naſtraſiť, zdeſiť) ſa, *vulg.* laknúť ſa, *boh.* le- knúť ſe. *Usus.* Leknúť ſa Ne- prátela blízkého: terreri ho- ste vicino, erſchrecken vor dem nahen Feinde: megijedni a' köz- zel-való ellenségtöl. *Par. Páp.* Tak rečeno leknul ſem ſa: videor pavefactus, ich er- ſchrack, ſo zu ſagen, befiel mich ein Schrecken: mintegy megi- jedtem *Par. Páp.*

ľeknutí, á, é, *p. c.* territus *Sallust.* terrefactus, exterritus perterritus, perterrefactus, terrore (metu) perculsus, a, um; erſchreckt, erſchrecken: meg rettentt, megijedett, elrémültt, meg-félemlett. *Syn.* napla- ſení, naſtraſení, zdeſení. *vulg.* laknuti. *Usus.* Srdca leknutého: territus animi *Liv.* erſchreck, erſchrokenen Herzens, meg-félemlett szivü. *Par. Páp.* 2) v. ľeklí.

Ľeknutí, á, n. territio, terrefa- ctio, exteritio, perterritio, perterrefactio, terroris incus- sio (iniectio): Erſchrecken, die Schreckung, Schreckeinjagung: el-rettentés, el-rémétés, el- (meg) ijesztés. *Syn.* Naplaše- ňí, Naſtrašeňí, Poplašeňí, Poſtrašeňí, Zdešeňí, *vulg.* La- knutí. 2) Rib Leknutí: interitus (crepatio) piscium, das Abſtehen der Fiſche, a' ha- lak meg-döglése. *Syn.* Skapá- ňí, Zdechnutí. 3) *Nom. Verb.* ex ľeknúť ſa: terror, das Er- ſchrecken, der Schreck, die Ent- ſetzung: meg-ijedés, el-rémü- lés, meg (el) rettenés, meg- félemlés. *Syn.* Zdešeňí, Zlek- nutí. v. Ľek, Ľekáňí.

† ľeknúti, lekl, leknu *fut.* v. leknúť. *II. rec.* ľeknút ſe: v. leknúť ſe.

Ľekorica, i, f. glycyrrhiza, ae, f. glabra Linn. et glycyrri- zon, i, n. *Plin. H. N.* liqui- ritia, ae, f. *Vegel.* radix li- quiritiae: das Süßholz, édes gyökér. *Syn.* Sladic, ſladkí Koreň, ſladké Drewo. *Aliud est* Oſladič.

† Lekořice, f. idem.

ľekosť'iwe, *adv.* v. ľekawe.

ľekosť'iwí, á, é, *adj.* v. ľekawí.

Ľekosť'iwosť', i, f. v. Lekawosť'.

† ľektaní, á, é, *p. c.* v. ſčegle- ní.

† L'ekktání, n. v. Šeglení.
† lekktati, al, ám et lekci *praes.* v. šeglik. 2) Usi lekktati: v. fatinkowat sa.
† Lekktáwání, n. v. Šeglíwání.
† lekktáwati, al, ám, *freq.* v. šeglíwat.
† lekktaw'e *adv.* v. šeglíwe.
† lekktawi, á, é, *adj.* v. šeglíwí.
† Lekktawost, i, f. v. Šeglíwost.
† lekktiwi, á, é, *adj.* v. šeglíwí.
† L'ekktwak, e, f. v. seq.
Lekwar, u, m. electuarium, i, n. die Latwerge, liktáriom, lekvár. *boh.* Lektwař, Letkwař.
lekwarowí, á, é, *adj.* ex, vel cum electuario: von oder mit der Latwerge, liktáriomból (lekvárbol) való, liktáriomos, lekváros. *boh.* lektwařowí, letkwařowí.
Lekwarowník, u, m. lekwarowí Koláč: placenta cum electuario, Latwergekuchen, liktáriomos (lekváros) kaláts.
† L'elek, lka, m. w Čuwik.
† Lelek, lku, m. *usitat. in pl.* Lelki, gen. lků et ůw. Lelki páslʼi, nechceg Lelků: v. Obzérance, obzérat sa.
† Lelkowání, n. v. Obzérání.
† lelkowati, owal, ugi (u) *praes.* v. obzérat sa.
Lemeš, u, m. v. Čereslo.
Lemon, u, m. v. Citron kišelí. *boh.* Limún.
Lemonáda, i, f. aqua (potio) limonata, Limonade, lemonádé. *Syn.* citronowá Woda.
L'én, u, m. linum; i, n. *Cic. Virg.* linum usitatissimum *Linn.* Len obecni: der Flachs, Lein, der Haar, das Leinwerk: len. Česaní, nečesaní Len: v. česaní. Len plek (*boh.* plít), trhak, drhnúk, (ráfak), močik, trepak, (trek, *boh.* míkat, třít): linum runcare, vellere (evellere, extrahere), pectinare, macerare, frangere, Flachs jäten, ausziehen, raufen, rösten, brechen: lent gyomlálni, nyőni, gerebellni (-bellek), áztatni, tilolni (törni). Len česak (hachlowak, *boh.* wochlowat), prask (*boh.* příst): linum carminare (pecte: praeparare, facere, pectinare), Flachs hächeln, spinnen: lent etselni (etsellni, etsellem *Par. Páp.* késziteni, héhelni (héhelek), fonni. 2) v. Lenowec. Len sák: linum serere, Flachs (Lein. Leinsaamen) säen, bauen: len-magot vetni. 3) Zelini. a) Lúční Len: gnaphalion (um), i, n. *Plin. H. N.* der Wiesenflachs, Wiesenwolle: mezei len. b) Matki Bozeg Len: Antirrhinum Linaria *Linn.* der gemeine Frauenflachs: Béka len, aranyfonal fü. c) polni Len: linum catharcticum *Linn.* Purgierflachs, has hajto.
len *adv.* duntaxat, modo, solummodo, tantum, tantummodo: nur, bloß, allein: tsak, tsak szintén, egyedül *boh.* gen. *Usus.* Čekag len: modo exspecta, warte nur, tsak várakozzál. Učiň len to: facias id quaeso: thue es nur (i. e. ich bitte), teddmeg azt, kérlek. Pomisli len: en, ecce vero: denkt doch, imé, Powec len: ain, ain tandem: sag doch, tsak mondd-meg. Pozri len: viden, vide tandem: sieh doch, láad-é. Js len, is (*boh.* gdi gen, gdi); možeš len ist': i modo, geh nur, geh; du kannst nur immer gehen: tsak menny, lódulj, takarodgy. Len ma (mňa) nechag: sine (me) modo *Ter.* laß mich nur machen, had

nad tselekedgyem. Len to nechag tam zatím (*boh.* zaťím): relinque hoc interea (tantisper) ibi, laß es nur indessen dort, hadd azt addig tsak ott. Len že: modo (tantum) quod, nur daß, i. e. bloß, es fehlt weiter nichts, tsak hogy. Wšak on slúbil, ken že to w Písmo neuwedel (ken že to písebňe neučinil, len že s toho Písmo ze seba newidal): certe promisit, modo quod scripto id non fecerit: er versprachs ja, nur daß ers nicht schriftlich that: ö minden bizonnyal meg-igérte, tsak hogy azt írásban ki nem adta. *negative.* Len ňe: *a*) tantum non *Liv.* nur nicht, tsak ne *b*) tantum (absolute) non *Cic.* bei weitem nicht, ganz und gar nicht: tellyességgel nem éppen nem. NB. *a*) *In hac significatione* len *apud Latinos etiam per* solus, unus, unicus *redditur*, *si ad unam personam vel unum substantivum referatur.* Len gá sem to wedel: ego solus sciebam, nur ich wußte es, tsak én magam tudtam azt. Len Weršowňikom čitá: solos poetas legit, er liest nur Dichter, tsak a' versszerzöket olvassa, olvasgattya. L'en on to robí: solus id facit, nur er (ganz allein) macht es, tsak ö miveli azt. *b*) Ne ken — ake i (ai): non modo — sed et (etiam) nicht nur — sondern auch; nem tsak — hanem még (— is). Sám sebe sa nelúbil, ne ken iním: ipse etiam sibi, non aliis solum displicebat: er mißfiel nicht nur (nicht allein) andern Leuten, sondern auch sich selbst: nem tsak mások gyülölték ötet, de még maga-is gyülölte magát. Neken to, ale i ono: non modo istud, sed et illud: nicht nur dieses, sondern auch jenes (das): nem tsak ez, hanem az-is. Neken Misel (Rozum), ale ai Telo: non animum duntaxat, sed et corpus eius: nicht nur den Verstand, sondern auch den Leib: nem tsak az elméjét, hanem a' testit-is. Neken ne: non modo (solum, tantum) non, nicht nur nicht, nem tsak nem. *Observatio*, In hac loquendi formula, apud Latinos *non* saepe exmittitur, si *nequidem* sequatur. 2) nisi, nonnisi, praeterquam: nur, weiter nichts als: tsak, hanem tsak. Len to: tantundem, nihil aliud restat: nur dieses, tsak ez. Nič incho, len Otca žádám: nihil aliud nisi patrem volo, ich verlange nichts anders, nur den Vater: tsak az apámot kévánom. Len to powedám: tantum dicam *Cic.* ich sage nur das, tsak azt mondom. Žáden nepowedal, ken ti: nemo dixit, praeterquam tu: kein anderer (niemand) sagte es, nur du: senki nem mondotta, hanem tsak te. L'en tri Kňížki mám nonnisi tres libros habeo, nur drei Bücher habe ich, tsak három könyvem vagyon. Tu celu Noc sme len bedlili (strahowali, wartowali), nič inébo nečiňili: illa nocte nihil, praeterquam vigilatum est. *Liv.* dieselbe Nacht hat man allein (nur) gewacht, weiter nichts gethan: azon az éjtszakan semmisem volt egyébb, a' nagy vigyázáson és istrázsáláson kévül. L'en že: nisi (praeterquam) quod, nur daß, außer daß, hanem tsak. 3) *In conditionibus, et dubiis*: nisi, modo ut, modo (*cum coniunctivo*) si modo siquidem, dummodo: nur daß, wenn nur wenn anders: hanem, hanemhá,

ha, hatsak. *Syn.* gestli ken. Len=bis mlčak mohel: modo tacere possis, wenn du nur schweigen könntest, tsak hallgathass. Len že=bis zato ručil: nisi caves, wenn nur dafür bürgen möchtest, hanemha felelsz felöle. Len žebich sa mílil: nisi quid me fallit *Cic.* nisime animus fallit: wenn ich mich nur nicht irre, wo ich mich nicht irre: hanemha megtsalatkozom. 4) *In desideriis et votis:* modo *vel* dum (*cum conjunctivo*), modo ut, dummodo, si modo: nur daß, wenn nur, tsak. Len abi sa on téš náwrátil: modo ille quoque revertatur, nur daß er wieder kommt, tsak hogy ö - is viszsza jöjön. Len abi prišel: modo veniat, nur mag er kommen, tsak el-jönne. Len abi ne: modo (dummodo, dum) ne: wenn nur nicht, tsak ne. Gá gestli sa ňekomu nelúbím, L'en nech sa tebe lúbím, nemnoho na to dbám: ego si cui displiceo, dnmne tibi, non laboro: wenn ich nur dir gefalle, um die Gunst der übrigen ist meine kleinste Sorge (sorge ich mich nicht viel): én ha valakinek nem tetszek - is, tsak néked tessek, nem gondolok véle semmit. Len abi, sa newrátil; len nech sa newráti: dum (dummodo) non redeat *Ter.* wenn er nur nicht wieder (zurück) käme: tsak viszsza ne térjen. Len abi nepršalo: modo ne pluat, es sollte nur nicht regnen, tsak hogy ne essen; tsak ne esne. 5) Len čo: *a*) modo, recte nunc, hoc momento, tantum quod: nur, erst, eben, sogleich, gerade, kaum: most, mostan, most éppen, ebben a' szempillantásban, tsak hogy. *Syn.* len že, wčil, *boh.* gen co. *Usus.* Len čo (len že) prišel: modo venit (advenit); tantum quod venerit: er ist nur (erst) gekommen, most érkezett. Len čo Okem mihnul: in uno momento etc. *b*) actutum, continuo, cum primum, iuxta, protinus, quamprimum, simul ac: sobald, mihelyen, mihelyt, mihent *Par. Páp. Syn.* čim (gak) náhle *Usus.* Len čo pridem (*boh.* gen čo přigdu), hned ti to dám: cum primum (simul ac) venero, id tibi dabo: ich will es dir gleich geben, sobald ich komme: mihent megjövök, azonnal néked adom. 6) Len že: tantum quod *Cic.* nur, just, gerade, eben (zu der Zeit), kaum daß, als kaum, sobald als: éppen, tsak most. *Syn.* len čo *Usus.* Len že spadla: tantum (pro tantum quod) delapsa *Virg.* nur erst abgefallen, tsak most le-esset. *b.*) lenže: tantum (praecise) quod, nur bloß, nur daß, es fehlt weiter nichts als daß: tsak hogy. Len že nemenuge: tantum quod non nominat *Cic.* nur daß er ihn nicht nenne, tsak hogy nem nevezi ötet. *c.*) lenže: tantum, quod *Liv.* nur so viel als etc. nur in sofern, weil, tsak annyira. hogy. Len že Súsedi pristúpili: tantum quod vicini accesserant *Liv.* Len že wen wírázalo: tantum, quod exstaret *Liv.* *d.*) Len že ne: tantum non *Liv.* fere, ferme: beinahe fast: alig hogy nem, tsak nem, majd. *Syn.* skoro *Usus.* Len že Warsawu newibogowali: tantum non Varsavia capta est, Warschau war beinahe erobert, alig hogy megnem vették Varsáviát. Gak widel, že ho s prawég Strani len že neobisli (neobehnali): ut vidit se tantum non circui-

ouiri a dextro cornu, als er sah, daß man ihn beinahe herumgieng von rechtem Fliegel: mikor láta, hogy majd a' tábor jobb keze felöl környül-vészi. Len ʒe zlaté Baňe (Wrchi) neslubuge: modo non montes auri pollicetur: beinahe verspricht er goldene Berge, tsak nem arany hegyeket igér. 7) autem. sed, vero: nur, aber: de, pedig. *Syn.* ale, wšak. *Usus.* Gá sem hore išel, on len (ale, wšak) dolu. 8) tamen, attamen; nur, jedoch: mindazáltal, mindazonáltal, de azért, még-is. *Syn.* predca. *Usus.* Došt' sem sa mu nakinkowal, on len (predca) wždi ode mňabočil. 9) *In interrogationibus*: tantum, tandem, gentium, terrarum: nur, doch, in aller Welt: tsak, ugyan, vallyon. Čo len chce? quid tandem desiderat? was will er doch? mit akar tsak? kdeken chodí? ubi terrarum ambulat? wo geht er doch herum? ugyan hol jár? kde sme len? ubinam gentium (ubi terrarum) sumus? wo sind wir doch? vallyon hol vagyunk? kdoto len wčil tak neskoro ide? quis tandem nunc tam sero venit? wer kommt doch itzt so spät? ki jön tsak most olly későn? — 10) *Varie exponitur.* Čo (čokolwek) len žádáš, máš: quidquid (quodcunque) vis, habes: was du nur willst, sollst du haben: valamit tsak (akármit) meg-kévánn a' szived, meglesz. Gaké (gaké kolwek) len gest: qualecunque est, wie es auch nur beschaffen sey: akár minü légyen. Kde (kdekolwek) len: ubicunque. wo nur, valaholott. Kdo (kdokolwek) len gest: quisquis (quiscunque) est, wer es auch nur sey, akárki légyen. Nech pride, kedi (kedikolwek) len chce: quandocunque veniat, er mag kommen, wenn er will: akár mikor jöjen. Kolkokrát (kolko Rázi) len: quotiescunque, wie (so) oft (er) nur, valamenyiszer.

* L'éna, i, f. v. Magdalena.

Lénáňí, á, n. v. Línáňí.

lénať, ál, ám, V. I. *imp.* ag: v. línať.

* lénčin, a, o, *adj. poss.* v. magdalenčin.

leňe *adv.* v. leňiwe.

L'eňeňí, á, n. ex leňeť: v. Leňiweňí. 2) ex leňiť: pigrefactio, nis, f. das Trägemachen Faulmachen: restó (tunyává) tévés *vagy* tétel. *Syn.* Leňiweňí, Wahaweňí.

L'éňeňí, á, n. *ex* léňiť sa: v. Línaňí.

leňeť (*boh.* leňeti)! ňel, ňím V. I. *imp.* len: v. leňiweť.

L'enhard, a, m. Leonhardus, i, m. Leonhard, Lénárt.

† léňí, *adj. omn. gen.* v. leňiwí.

leňí, á, é, (abs. leno), *adj.* v. leňiwí. *Usus.* Bolo mi leno (ťažilosa mi, leňilo sa mi) stať; *boh.* bilo mi líno wstát: pigebat me surgere, ich ware zu faul aufzustehen, resteltem fel-kelni.

Leňica, i, f. Zelina: myagros (myiagros) i. m. et elatine, es, f. *Plin. H. N.* myagrum, sativum, i. n. *Linn.* Leindotter, Flachsdotter: len-fojtó puszpáng. *Syn.* lenowí Zlteľ, *boh.* Lňice (quia Bohemi loco Lenowí dicunt lňeňí). *boh.* Lňice, Lňice. *Aliud est* Čiridlo, Kokotica, et Kwetec, aut Deň a Noc.

* léňin, a, o, *adj. poss.* v. magdaleňin.

leňiť, il, ím, V. I. *imp.* len: pigrum (desidem) facere, igna-

ignavum reddere, hebetare, stupefacere: träge (faul) machen, resté (túnyává) tenni, túnyitani (-tom) *Par. Páp.* *Syn.* leňiwiť, wahawiť: *II. rec. impers.* leňiť ſa, lenilo ſa, leňí ſa, *cum dat. pers.* mi, ťi, mu, geg, nám, wám, gím: pigere (pigeo, ui) *Plaut.* piget (uit, *et* itum est), pigrere (pigreo) *Enn.* pigrare (gro, avi, atum) *Lucret.* pigrari (pigror, aris) *Cic.* träg (faul, langſam, ſäumig, oder verdroſſen) ſeyn, faul und träge ſeyn, verdrießen: restnek lenni (rest vagyok), restellni (-tellem) restelkedni (dem). *Syn.* leňiwiť ſa, ťažiť ſa, *boh.* liknowati ſe. *Usus.* Leňí ſa mi píſať: pigror scribere *Cic.* ich bin träg zum Schreiben, mich verdrießt (verdreußt) das Schreiben oder zu ſchreiben: restellem az írást. Nech ſa ťi neleňí mňe píſať: scribere ad me ne pigrere *Cic.* es ſoll dich nicht verdrießen (ſeye nicht faul) mir zu ſchreiben: ne sajnályad nékem levelet írni *Par. Páp.* Leňi lo ſa mi wſtáť: v. lení. To ſa mi neleňí: id non piget me, dazu bin ich nicht faul, azt nem restellem. Leňiť ſa magící: pigendus, dazu man träge ſeyn ſollte, restellendö. *Prov.* Komu ſa leňí, ten ňić nedohoňí (newilowí), vecors, inops. Ubi vecordia, ibi penuria (inopia). Socordia nihil paratur: der faul iſt, der erwirbt nichts: a' restség, kész szükség. A' ki semmit sem keres az semmiben sem nyertes. v. *sub* Holub. Zadnému pečení Holub do Uſt newleťí. Komu ſa neleňí, temu ſa zeleňí. Bez Práce nebíwagú Koláče: diligentes fortuna iuvat, wie der Fleiß, ſo das Glück. Glücklich iſt, der fleißig iſt: szorgalmatosnak attyafia a' szerentse. Isten-is munkára fizet. v. Koláč.

leňiť ſa, il ſa, ím ſa, V. I. *imp.* leň ſa: v. línať.

leňiwe *adv.* desidiose, ignave, ignaviter, pigre, segniter, socorditer, torpide, lente, remisse: faul, träg, träge, trägſam, ſchläfrig, langſam, ſäumig, unthätig, langweilig: lomhán, lustán, resten, restül, túnyán, túnyáúl, lankadttúl. *Syn.* daremňe, leňe, rozmařile, wahawe, *boh.* leňiw'e, malatňe, malanoſt'iw'e.

Leňíwec, wca, m. v. Leňoch.

Leňiweňí, á, n. pigrescentia, torpescentia, languescentia, pigritia, ae. f. torpor, is, m. das Schläfrigwerden, Trägewerden, Faulwerden: restülés, megrestülés, restelkedés, túnyálkodás, lankadás. *Syn.* Leňeňí, Nahaweňí, *boh. etiam* Liknowáňí, Malatnuťí. 2) *ex* leňíwiť: v. Leňeňí 2 Nro.

leňiweť, wel, wím V. I. *imp.* leňiw: pigrescere (-sco) *Plin. H. N.* segnescere, languere, languescere, torpere, torpescere, desidem (ignavum, stupere, stupescere, pigrum, vecordem etc.) fieri *vel* reddi: faul und träge (ſchläfrig, langſam, ſäumig) oder verdroſſen werden: restülni (lök), megrestülni (-lök), restelkedni (-dem), túnyálkodni (dom), túnyává lenni, lankadni (dok). *Syn.* leňeť, zleňeť, wahaweť, leňiwím zoſtať, *boh. etiam* liknowati ſe, malatnúťi.

leňiwí, á, é, (*abs.* leňiwo), *adj.* desidiosus, ignavus, piger, torpidus, a, um; deses, idis,

idis: socors, vecors, dis; segnis, e; torpescens, tis: faul, träg, träge, schläfrig, unthätig, langsam, trägsam, langweilig, säumig, der an etwas oder mit Verdruß geht: lomha, lusta, rest, túnya, túnyálkodó, lassú, lankadt. *Syn.* daremní, lení, lomhawí, rozmarilí, wahawí, zleňení, *boh.* leňí, líní, malatní, malatnosť'iwí, negapní. *Usus.* Leňiwí Člowek: v. Leňoch. Leňiwím (*boh.* malatním) biť: v. leňiť. Welmí leňiwí na Písáňí (k Písáňú): ad literas scribendas pigerrrimus *Coel. in Cic. Ep.* einträger Briefschreiber, rest levél-író. Leňiwí na Wéršowňíkow: piger ad Poetas *Ovid.* Na Wognu, we Wogňe: piger in militia *Cic.* pigrior militiae *Hor.* Na wogenské Skutki, Učinki: piger ad opera militaria *Liv.* Leňiwí Koren: radix pigra *Ovid.* unfruchtbare Wurzel, terméketlen gyökér. Leňiwí Rok: piger annus *Horat.* Leňiwá Močáriná: pigra palus, *Ovid.* träge, sich nicht bewegende Sumpfe: álló tótsa (motsár). Leňiwá Rola: piger campus *Hor.* wegen der Kälte unfruchtbarer Acker, terméketlen föld. Leňiwá Starosť: pigra senectus *Tibull.* träges, träg machendes Alter, rest vénség: Leňiwá (hustá) Wlaha, Wlhkosť: humor piger, dicke, zähe Feichtigkeit: vastag (enyves, nehezen folyó) nedvesség. Leňiwá Wogna: bellum pigrum *Ovid.* langsammer Krieg, hoszszas (sokáig tartó) had. Leňiwá Zima: frigus pigrum *Tibull.* träge, träg machende Kälte: ember morgását el-vévő hideg. Leňiwé Prsá: pectora pigra *Ovid.* unempfindliche Leute, Herzen: érzéketlen emberek, szivek. Leňiwé Prostredki, Léki: pigra remedia, unwirksame Mitteln, nehezen munkálódó orvosságok. *Prov.* Leňiwí dwakrát chodí, a skupí dwakrát platí: piger bis ambulat, avarus bis solvit: der träge (faule) muß zweimal gehen, und der karge doppelt zahlen: a' rest kétszer jár, a' fösvény kétszer (többet) költ. Leňiwí wždicki mage Godi, Swátki. Leňiwému wždicki Swatek gesť: ignavis (desidi) semper sunt feriae, faule Leute haben immer Feiertäge, rest embernek mindenkor (mindég) innep napja vagyon. *Compar.* leňiwegší, leňiwší: pigrior *Martial.* nagleňiwegší, -wší: pigerrimus *Cic.* pigrissimus *Tertull.*

L'eňiwica, i, f. v. Lenoška.

leňiwiť, il, ím V. I. *imp.* leňiw: v. leňiť. *II. rec. impers.* leňiwiť sa, leňiwilo sa, leňiwi sa, *cum dat. pers.* mi, ti 2c. v. leňiťsa.

L'eňiwosť, i, f. acedia, desidia, ignavia inertia, pigritia, socordia, vecordia, ae, f. ignavitas, pigritas, tis; pigrities, segnities, ei, torpedo, inis, f. pigror *Lucil.* torpor, languor, is, m. die Faulheit, Schläfrigkeit, Trägheit, Trägsamkeit, Langsamkeit, Langweiligkeit: Säumigkeit, Unthätigkeit, Verdrossenheit: lomhaság, lustaság, restség, túnyaság, landkadtság, lassúság, gondviseletlenség. *Syn.* Daremnosť, Lenosť, Rozmarilosť, Wahawosť, *boh. etiam* Malatnosť, Malatnosť'iwosť.

* L'énka, i, f. *dem.* v. Magdalenka.

† lenní, *adj. omn. gen.* v. seq.

le-

lenňí, á, é, *adj.* feudalis, e: das Lehn (Lehngut) betreffend, örökbe adott jószágot illető. *boh. etiam* manſkí. *Usus.* Lenňí Statek: v. Leno.

Leno, a, n. feudum, i, n. (*vox graeca, a Gotthis desumta*), praedium clientelare, *vel* beneficiarium: das Lehn, Lehen, Lehngut, Lehengut: Fejedelemtől valakinek örökbe adott (kötött) jószág. *Syn.* Lehno, lenňí Statek, *boh. etiam* Manſtwí, manſkí Statek.

Lenoch, *ex* Lénoch, a, m. deses (piger, socors, vecors, ignavus, ignavum pecus, stolida bestia, canis inveteratus (vetulus), inanis, iners, inutilis, fruges consumere natus (paniperda) homo, cessator, is, m. der Faulenzer, ein fauler (träger, nichtswertiger) Mensch, Schlemmer, Brodfresser, Brodverderber, Bodentreter, Tagdieb, faules Vieh: lomha (lusta, rest, túnya; restelkedő, dologtalan, heverö, dolgatlan) ember, kapa-kerülő kamasz *Par. Páp. Syn.* Darebák, Daremník, L'eňiwec, Hňilák, Hňilk, Ležuch, Ležách, Loch, Peciwal, Peciwar, Popelwár, leňiwí, (daremní ňičemní) Člowek, Poſtawač, Zahalač. *Usus.* Každí ťa za L'eňocha má, drží: in tuo nomine insedit penitus, atque inveteravit pigritiae macula: jederman hält dich für einen faulen Tropfen: minden ember restnek (túnyának) tart téged. 2) Riba: torpedo, inis, f. *Cic.* Raja torpedo Linn. der Faulfisch, Krampffisch, ein Seefisch, der die ihn Anrührenden erstarren macht: zibbasztóhal, testet hozzá érésével megalutó hal.

† L'enoch, u, m. v. Opéradlo.

lenochow et leňochow, a, e, *adj. poss.* ex Lenoch (Leňoch).

* L'enora, i, f. v. Eleonora.

* lenorčin, a, o, *adj. poss.* v. eleonorčin.

* lenorin, a, o, *adj. poss.* v. eleonorin.

* Lenorka, i, f. *dem.* v. Eleonorka.

lenoſčin, et leňoſčin, a, e, *adj. poss.* ex Lenoſka (L'eňoſka).

Lenoſeňí, á, n. cessatio, feriatio, nis, f. otiositas, tis, f. das Faulenzen, die Faulenzerei: restelkedés, túnyálkodás, hivalkodás, heverés. *Syn.* Poſtáwáňí, Zahaláňí, L'iknowáňí. *Aliud est.* L'eňiweňí, et L'eňiwoſť.

L'enoſek, ſka, m: *dem.* ex Lenoch.

lenoſiť, il, ím V. I. *imp.* lenoſ: cessare, feriari, otiari, otiosum (desidem, pigrum, vecordem etc.) esse, pigrescere, torpescere, desidiae (pigritiae segnitiei) se dare, desidia torpescere, torpere: faulenzen, faul und träge seyn: restelkedni, túnyálkodni, hivalkodni, heverni, túnyának lenni, hivalkodva álldogálni (állani), restnek lenni (rest vagyok). *Syn.* poſtáwať, zahálať, leňiwím, (*boh.* malatním) biť, *boh.* liknowati ſe.

L'enoſka, et L'eňoſka, i, f. pigra (deses, iners, vecors, inutilis) *femina*, cessatrix, icis, Faulenzerinn, ein faules (träges nichtswerthiges) Weib, Weibsbild, Frauenzimmer: lomha (henyélő, heverő, semmirevaló, nyujtozkodó, rest, tunya, lusta) aszszony. *Syn.* Darebáčka, Daremňica, Leňiwica, Ležáčka, leňiwa (daremná, ňičemná) Ženſká.

L'enoſť, i, f. v. L'eňiwoſť.

L'e-

L'enowec, wca, m. linum, i, n. semen lini, der Flachssame, Haarsame, Leinsame: len-mag. *Syn.* L'en l'enowé Semeno, *boh.* lňené Semeno. *Usus.* L'enowec sát: v. Len 2. Nro. *Aliud est.* Semenec, konopné Semeno. *vulg.* Lanowec.

l'enowí, á, é, *adj.* lineus, a, um: leinen, aus Lein oder Flachs: lenbül-való. *boh.* lňení. *Usus.* L'enowí Oleg: oleum lini (lineum), das Leinöl, len-mag olaj. L'enowa Múka: farina lini, Leinsamenmehl, len-mag liszt. L'enowá Sukňa (*vulg.* lanowí Fartuch): calassis, der Leinrock, len gyoltsból-való szoknya. Lenowé Plátno: linum, linea tela: das Leinentuch, die Leinwand: gyólts, lenvászon. L'enowé Rúcho, lenowá Sata, l'enowé Satí: vestis linea, lineae vestes: das Leinkleid, gyóltsból való ruha. Lenowé Semeno: v. L'enowec.

Lentísek, sku, m. i. e. l e n t i s k o w í S t r o m: lentiscus, i, f. *et* lentiscum, i n. *Cic.* mastix, lentix, igis, f. pistacia lentiscus *Linn.* mastiche, es, f. der Mastixbaum, mástixfa, Arábiaban termö fa, mellyböl a' mástiksz, jó illatú gyanta tsepeg. *boh. etiam* Mastiks, mastiksowí Strom. 2) l e n t i s k o w a S m o l a (Ž i w i c a): lentiscum, i, n. *Cato.* mastiche, es, f. resina. lentiscina, lentiscus, i, f. der Mastix, Mastixharz, Harz aus Mastixbaum, weißer Weihrauch: mástiksz, mástiksz-gyánta, fejér temjén. *Syn.* bíli Temián, *boh.* Mastiks, Priskiřice l'entiskowa. 3) l e n t i s k o w i O l e g: lentiscinum, lentiscum, i. n. mastichinum oleum *Cato.* Oel aus Mastixbaum: mástiksz-olaj, *boh.* mastiksowi Oleg. 4) l e n t i s k o w a G a h o d a, lentiskowé Zrno (Zrnko): bacca lentisci, granum mastichinum: der Mastixkern, mástiksz-bimbó, mástiksz-mag. *Plur. nom.* Lentiski, *gen.* k o w, i. e. lentiskowé Gahodi: baccae lentiscinae, grana mastichina, Mastixkörner, mástiksz-mag.

l'entiskowí, á, é, *adj.* lentiscinus *Plin. H. N.* mastichinus, a, um: aus Mastix, oder Mastixbaume: mástikszböl-való. *boh.* mastíksowí. *Usus.* Lentiskowí Oleg: v. Lentisek 3 Nro. Lentiskowí Strom: v. Lentisek 1 Nro. Lentiskowá Smola, Žiwica: v. Lentisek 2 Nro. Lentiskowé Zrno (Zrnko): v. Lentisek 4 Nro. 2) lentiscifer *Ovid.* a, um: Mastixbäume tragend, oder hervortragend, mástikszfát termö (termesztö), *p. o.* hely.

Leopold, a, m. Leopoldus, i, m. Leopold, Lépold. *Syn.* Lépold.

Lep, u, m. z dubowég Čipi: viscus, i, m. *Plaut.* viscum, i, n, *Plin. H. N.* viscum album *Linn.* der Leim, Vogelleim, aus der Eichenmistel: lép., madarat-fogó enyv, fa-gyöngy. *boh.* Mélí. *Usus.* Na Lép chitať: capere visco, an Leim fangen, lépre fogni, fogdosni. Na Lep sa chitiť: visco capi, in visco inhaerescere *Cic.* an Leim gefangen werden, hangen (kleben) bleiben: a' lépre meg-fogódni, a' lépen megakadni. *Prov.* Ptákow na Lep (na Píšťalku, pekním Spewem) chitagú: visco capiuntur aves. Fistula dulce canit, volucrem dum decipit auceps: wenn man Vögel fangen will, muß man

man nicht mit Prügeln darein schlagen: lépre fogják a' madarakat. 2) viscum, i, n. *Martial.* quodvis lubricum; Leim, alles Schlüpferige: lép, minden a' mi tsuszámos. *Syn.* Kluzkost, Klzkost. 3) Lep hlawi: v. Leb.

lepácki *adv.* dementer, fatue, lepide, stolide, stulte, stupide, obstupide, imperite: dumm, ohne Verstand, unwissend, unbesonnen, einfältig, närrisch, aberwitzig, wahnsinnig, unsinnig, albern: kábáúl, bolondúl, esztelenül, tudatlanúl. *Syn.* blázňiwe, polepácki. *Usus.* Lepácki w Sile sweg zakladagící: stolide ferox, sich auf seine Kräften dumm verlassen, seinen Kräften dumm trauend: erejében bolondúl bizakodó. Lepácki opowázliwí: stolide (stulte) audax, dummdreistig, bolondúl vakmerö.

lepácki, á, é, *adj.* amens, demens, insipiens, tis; hebes, tis; fatuus, lepidus, baldus: stolidus, stultus, stupidus, obstupidus, imperitus, a, um: dumm, nicht recht bei Verstande, unwissend, unbesonnen, einfältig, albern: kába, bolond, esztelen, eszelös, döre, értetlen, tudatlan. *Syn.* blázňiwí, nerozumní. *Usus.* Lepácka Dowernost: stolida fiducia, dummes Vertrauen, vakmerö bátorság, bolond bizakodás. Lepacká Opowázliwost: stolida audacia, Dummdreistigkeit, bolond vakmerösség.

Lepáctwí, á, n. amentia, dementia, insipientia, stultitia, imperitia, inscitia, ae, f. fatuitas, lepiditas, stoliditas, stupiditas, tis, f. stupor, is, m. die Dummheit, Verstandlosigkeit, Unwissenheit, Albernheit, Einfältigkeit, der Unsinn: kábaság, bolondság, esztelenség, eszelösség, tudatlanság. *Syn.* Blázňiwost, Nerozumnost. *Usus.* Z Lepáctwá to učiňil: stultitia (dementia) abreptus fecit: in der Dummheit that ers, bolondságból (kábaságában) tselekedte azt. 2) res stulta (stolida, absurda etc): dumme Handlung, Dummheit: bolond, (döre) tselekedet. To ge welké Lepáctwí! ista est magna stoliditas! das ist eine grosse Dummheit! ez nagy kábaság.

Lepák, a, m. homo stupidus (lepidus), stipes, stolo: Dummkopf, Eselskopf, Strohkopf, ein alberner Mensch: döre (bolond, kába) ember. *Syn.* Blázen, Trup etc.

lepákow, a, e, *adj. poss.* lepidi hominis, dem Dummkopfe gehörig: döre emberé.

lépaní, á, é, *p. c. ex* lépat: duplicatus, a, um: verdoppelt, duplázott, dupláztatott. *Syn.* duplowaní, *boh.* lípaní.

Lépáňí, á, n. *ex* lépat: duplicatio, nis, f. das Doppeln, Verdoppeln, im Spiele: duplázás, *a' játékban. Syn.* Duplowáňí, *boh.* Lipáňí. 2) *ex* lépat sa: prehensatio, prensatio *Cic.* prehensio *Gell. Varr.* captatio, nis, f. adhaerentia, ae, f. Anhängung, Anhaltung seiner selbst an etwas, Bemühung sich an etwas, zu hängen (zu halten): kapaszkodás, kaposzkodás *Par. Páp.* ragaszkodás, fogódzás, fogoszkodás, tsibenkedés, v. Chitaňí 3 Nro. *Aliud est.* Lepeňí.

lépat, al, ám V. I. *imp.* ag, we Ste: duplicare, *in lusu*: doppeln, im Spiele: duplázni, kétszereztetni, *a' játék*

tékban. *Syn.* duplowať, duplowaňe dáwať, *boh.* lípati. *II. rec.* lépať sa, na ňečo, na Koč: prehensare (so), *frequentius* prensare (so, avi, atum) *Liv.* aliquid, currum; prensitare *Sidon.* captare, apprehendere *aliquid*, *rhedam*; adhaerescere, inhaerescere *alicui rei*, *currui*; haesitare, haerescere *in aliqua re*, *in curru*: sich anhängen, sich anhalten, an etwas, an den Wagen: kapaszkodni, kaposzkodni *Par. Páp.* valamihez, kotsihoz; fogódzni, fogoszkodni, ragaszkodni. (dom), tsibenkedni. v. chitať sa 4 Nro. *Aliud est.* lepiť sa. *Usus.* Čo sa tam lépáš! cur ibi adherescis? quamobrem illud prensas? was umhängst du dich an? mit (miért) fogoszkodol ottan?

lépawe *adv.* v. lepko, *boh.* lípaw'e.

lépawí, á, é, *adj.* v. lepkí, *boh.* lípawí,

L'epawosť, i, f. v. Lepkosť, *boh.* Lipawosť.

† lep'e *adv.* v. cintlawe. 2) v. lepko.

† lépe, lépegi, *compar.* ex do bře: v. lepšeg.

lepení, á, é, *p. c.* glutinatus, connexus, copulatus, a, um: gepappt, geleimt, gekleibt, gekleistert, mit Kleister (Kleiber) befestigt: ragasztott, öszveragasztott, enyvezett, enyveztetett. *Syn.* glegení, glegowaní, zlepení. 2) na ňečo: agglutinatus, glutine adiunctus, annexus, affixus (adf.): angepappt, angekleibt, angeleimt, mit Kleiber daran befestigt: reá (hozzá) ragasztott, ragasztatott, enyvezett. *Syn.* priglegení, priglégowaní, prilepení, prilepowaní. 3) Blatem, Hlinú rc. litus, allitus, illitus: gekleibt, geschmiert; reá-kentt, mázoltt tapasztott, tapasztatott. *Syn.* nalepeni, prilepeni, zalepení.

L'epeňí, á, n. ex lepiť: glutinatio, copulatio, connexio, das Pappen, Kleiben, Leimen, Befestigung mit Kleister: ragasztás, öszve-ragasztás, enyvezés. *Syn.* Glegeňí, Glegowáňí, Zlepeňí. 2) na ňeco: agglutinatio, glutine adiunctio, adnexio, affixio: die Anpappung, Ankleibung, Anleimung, Befestigung an etwas mit Kleister: reá (hozzá) ragasztás, enyvezés. *Syn.* Prikepeňí, Prilepowáňí. 3) z Blatem, z Hlinú, litus, allitus, illitus, us, m. das Kleiben, Schmieren: reá-kenés, mázolás, tapasztás. *Syn.* Nalepeňí, Prilepeňí. 4) ex lepiť sa: adhaesio, haesio, inhaesio, adhaerescentia, adhaerentia, haerescentia, inhaerescentia: das Ankleben, Kleben, Hangenbleiben: ragadás, ragadódzás, hozzá (reá) ragadás. *Syn.* Chytáňí 3 Nro. Lepkáňí, Lepnutí. *Aliud est* L'épáňí. 5) L'epeňí Psow, etc. v. Hoňeňí, Honáčkáňí.

Lepeňica, i, f. v. Lepeňina.

† L'epeňice, f. v. seq.

L'epeňina i, f. lutamentum, i, n. opus luteum: das Kleibewerk, Lehmwerk: sárból-való tapaszt. *Syn.* Lepeňica, *boh.* Lepeňice.

† lepí, á, é, *adj.* v. cintlawí. 2) v. lepkí.

lep'ť (*boh.* lepit, iťi), il, ím V. I. *imp.* lep: glutinare, copulare, connectere, pappen kleiben, leimen, mit Kleister befestigen: ragasztani (tom), enyvezni. *Syn.* glegiť, glegowať, zlepit. 2) na ňečo: agglutinare, glutine adiungere, connectere, adnectere, affigere (ad):

(adk): anpappen, ankleiben, anleimen, an etwas mit Kleister befestigen: reá (hozzá), ragasztani, enyvezni. *Syn.* prilepiť, prikepowať. 3) z Blatèm, z Hlinú: linere, allinere, illinere, *aliquid alicui rei:* kleiben, schmieren an etwas: reá kenni, mázolni, tapasztani. *Syn.* nalepiť, prilepiť, zalepiť. *II. rec. impers.* kepiť sa, na ňečo: adhaerere, adhaerescere, haerere, haerescere, inhaerere, inhaerescere: ankleben (*neutr.*) kleben, hangen (kleben) bleiben an etwas, sich anhängen: ragadni (dok) reá (hozzá) ragadni, ragadódzni. *Syn.* chitať sa 3. Nro. kepkať sa, kepnúť, *boh.* lepit se, lepnúti. *Usus.* L'epí sa na Ruki: adhaeret manibus: es (das) klebt an die Hände, hozzá ragad a' kézhez. *Aliud est* lépať sa. 2) o P s o ch etc. v. hoňiť sa, honáckať sa.

Lepka, i, f. *dem.* v. Lebka.

Lepkáňí, á, n. v. Lepeňí 4. Nro.

lepkať sa, *rec. impers.* kepkalo sa, lepká sa V. I. *imp.* nech sa lepká: v. lepiť sa.

lepkawe *adv.* v. kepko.

lepkawí, á, é, *adj.* v. kepkí.

Lepkawosť, i, f. v. Lepkosť.

lepkí, á, é, *adj.* glutinosus, reglutinosus, lentus, viscosus *Prud. Pallad.* viscidus *Th. Prisc.* a, um; tenax, cis: klebrig, zähe, leimig: ragadó, ragadós, enyves, lépes. *Syn.* lépawí, lepkawí, lepnatí, lepní, lepowí, *boh. etiam* lípawí, lepí. *Prov.* L'epké (kepkawé, dlubé) Ruki má. Čo Oko wiďí, to Ruka wezme: omnia viscatis manibus legit. Fur (furax) est; furatur, viscatis manibus est: er macht lange Finger. Die Finger läßt er kleben, igen enyves kezü. Szurkos a' keze, minden hozzá ragad; ki hol mit lát, nem hagygya ott. v. Ruka sub 1 Nro.

kepko, *adv.* glutinose, reglutinose, lente tenaciter, viscose, viscide: klebrig zähe: enyvesen, lépesen, ragadva, ragadosan. *Syn.* lépawe, lepkawe, lepnate, lepňe, *boh.* lep'e, lípaw'e.

Lepkosť, i, f. lentor, is, m. lentitudo, inis, tenacitas, viscositas, visciditas, tis, f. die Zähigkeit, Leimigkeit: enyvesség, lépesség; ragadosság. *Par. Páp. Syn.* L'épawosť, L'epkawosť, L'epnatosť, L'epnosť, L'eposť, *boh.* Leposť, L'ípawosť.

kepnate *adv.* v. kepko.

lepnatí, á, é, *adj.* v. lepkí.

L'epnatosť, i, f. v. L'epkosť.

lepňe *adv.* v. lepko. 2) o P s o ch luxuriose, geil, bagozva. *Syn.* chlipňe, honáckawe.

lepní, á, é, *adj.* v. lepkí. 2) o P s o ch: luxuriosus, a, um: geil, von Hunden: bagzó, a' kutyákról. *Syn.* bugní, chlipní, honáckawí. *Usus.* Tako Pes, gestlepní: nimis luxuriosus est, er ist sehr geil, unzüchtig: igen bagzó.

L'epnosť, i, f. v. L'epkosť. 2) luxuries, ei, luxuriositas, tis, luxuria, ae, luxuriatio, nis, f. Geilheit, Unzüchtigkeit: bagzás, fajtalankodás. *Syn.* Bugnosť, Chlipnosť, Honáckowosť.

lepnúť, kepnul (lepel), lepňem V. I. *imp.* lepňi, *de uno actu:* v. kepiť sa. 2) o P s o ch: v. hoňiť sa, honáckať sa.

L'epnuťí, á, n. v. L'epeňí 4. Nro. 2) o P s o ch: v. Honáckáňí, Hoňeňí.

Lépold, a, m. v. Leopold.
Lépold, u, m. Leopoldopolis, is, f. *praesidium ad Galgoczium:* die Leopoldsstadt: Lépold *Vára.* W Lépolde: Leopoldopoli, in der Leopoldsstadt: Lépold várán (várában).
† L'epost, i, f. v. Cintlawost'. 2) v. Lepkost'.
L'epost, i, f. v. L'epkost.
lepowí, á, é, *adj.* viscatus, *Ovid. Varr.* viscosus *Prud.* a, um: mit Vogelleim beschmiert, voll Leim, leimig, Leim: lépes, lépesitett, enyves, lépből-való. Lepowí Prut, *boh.* lepowá W'egice: calamus viscatus, virga viscata: die Leimruthe, lépes veszsző. L'epowé Dari: munera viscata *Plin. Ep.* Geschenke, wodurch man mehr erwerben will: törbe ejtő ajándék.
lepseg, *compar.* ex dobre: melius, besser, jobb, inkább, jobban. *Syn.* prospesňegseg, užitečňegseg, *boh.* lépeg, l'épegi. *Usus.* Lepseg gest: melius (satius) est, praestat: es ist besser, jobb, inkább. Lepseg gest zemret, wimret: emori praestat, es ist besser zu sterben, jobb meghalni. O mnoho lepseg gest: multo satius est, es ist um viel besser, sokkal job.
lepsení, á, é, *p. c.* melioratus, melior redditus, emendatus, correctus, a, um: gebessert, verbessert: jobbitott, jobbittatott. *Syn.* naprawení, naprawowaní, oprawení, oprawowaní, polepsení, polepsowaní, poprawení, poprawowaní.
Lepseňí, á, n. melioratio, emendatio, correctio, nis, f. die Besserung, Verbesserung: jobbitás, meg-jobbitás. *Syn.* Naprawеňí, Naprawowáňí, Opráweňí, Oprawowáňí, Polepseňí, Polepsowáňí, Popraweňí, Poprawowaňí. 2) ex lepsi sa: emendatio sui, resipiscentia, morum correctio: Verbesserung seiner selbst, seines Lebens: maga meg-jobbitása, meg-jobbitás, javúlás.
lepsí, á, é, *compar.* ex dobrí: melior, commodior, potior, is: besser, füglicher: jobb, alkálmatossabb. *Syn.* prospesňegsí. *Prov.* Lepsí bol, než nebol: praestat aliquid, quam nihil: es ist besser etwas, als nichts: valami jobb (a') semminél. L'epsí dňes Kus, než zítra Hus: praestant praesentia futuris, das Gegenwärtige ist besser, als das Zukünftige: jobb ma egy verébb, mint semi holnap túzok.
lepsit, il, ím V. I. *imp.* lepsi, *cum acc.* meliorare, meliorem (melius) reddere, emandare, corrigere. bessern, verbessern z. B. Menschen, Dinge: jobbitani, meg-jobbitani, jobba tenni. *Syn.* naprawit, naprawowat, oprawit, oprawowat, poprawit, poprawowat, polepsit, polepsowat. *II. rec.* lepsit sa: resipiscere, meliorem fieri, emendare se, emendari, ad meliorem frugem redire, vitam in melius mutare, mores suos corrigere, meliorari: sich (sein Leben) bessern oder verbessern, frömmer (tugendhafter) werden: jobbúlni, meg-javúlni, (meg) jobbitani magát. *Syn.* naprawit (naprowat, polepsit, polepsowat) sa. 2) W Učeňú, etc. sa lepsit: proficere discendo etc. meliorem fieri: sich bessern in Absicht des Lernens, ꝛc. előmenni a' tanúlásban, etc. jobban tanúlni, etc.

Ler=

† Lermó, a, n. v. Larma 2 Nro. 2) v. Larmo.
Lef, u et a, m. v. Hág 2Nro.
Léfa, i, f. v. Rofina, *boh.* Lífa.
L'efák, a, m. v. Chlupáč 3 Nro.
lefákow, a, e, *adj. poss.* v. chlupáčow.
L'éfči, á, n. v. seq.
L'éfčina, i, f. coryletum, i, n. *Ovid.* Haselgebusch, Haselbusch: mogyorós erdö. *Par. Páp. Syn.* Léfči, Léfkowí, léfkowí Hág, *boh.* Lifkowí, L'ifči, lifkowí Hág.
Léfek, fku, m. v. Léfka.
† L'efení, n. v. seq.
L'efení, á, n, pegma, atis, n. machina, ae, f. der Gerüst, die Maschine, z. B. zum Bauen: állás, fa-állás. *Syn.* Náftrog k Stawaňú. 2) pokutowne utratné: catasta, ae, f. pegma, suggestum, infamis columna: Gerüst, die Bühne, Schaubühne: állás, fa-alkotmány, mellyen az embert büntetik, vagy ölnek.
L'efina, i, f. v. Hág 2. Nro.
L'efka, i f. i. e. Defka, na ktereg fa Owocí fuší: tabula exsiccatoria, pluteus (alveus) siccatorius: das Dürrbret, aszaló (száraztó) deszka, gyümölts szárító deszka. Na Lefkách 2c.
L'éfka, i, f. corylus (corulus) i, f. *Virg.* avellana, ae, f. *Cels.* nux avellana *Plin. H. N.* nux Abellana *Scrib. Larg.* corylus avellana *Linn.* die Haselnuß, Haselnußstaude, Haselstaude, der Haselnußbaum, Haselbusch: mogyoró-fa *Par. Páp, Syn.* léfkowí Ker (Stromček). *boh.* Lifka, Lifkowí, lifkowí Strom aneb Keř. 2) v. Léfkowka.
† lefknúti (lifknúti) fe, lefkl fe, lefknu fe, v. blifknúť fa.
† L'efknúti, n. v. Blifčání, Lifčání.
Léfkowec, wca, m. avellana, ae, f. *Cels.* nux avellana *Plin. H. N.* nux Abelana *Scrib. Larg.* die Haselnuß, mogyoró dió. *Syn.* léfkowí Orech, *boh.* Lifkowec. *Prov.* Dáwať temu Léfkowce, kteri Zubow nemá (kterí gich zhrizť nemože): beneficium offerre cuipiam, quo uti non possit. Edentulo duros adponere cibos. Committere alicui rem, quam praestare nequeat: Jemanden etwas auftragen, daß er nicht verrichten kann. Einem etwas geben, was er nicht gebrauchen kann: fogatlannal mogyorót rágatni.
Léfkowí, á, n. v. L'éfčina.
lefkowí, á, é, *adj.* colurnus, corylaceus, a, um, e (de) corylo: haseln, häseln, aus der (von) Haselstaude: mogyorófából való *boh.* lífkowí. *Usus.* Léfkowí Orech: v. L'efkowec. Léfkowí Prut: virga colurna, Haselruthe, mogyoro veszszö. Léfkowá Palica: v. Léfkowka.
L'efkowica, i, f. v. seq.
L'éfkowka, i, f. baculus colurnus, der Haselstock, ein haselner Stock: mogyoró fa-paltza. *Syn.* Léfka, Léfkowica, léfkowá Palica, *boh.* Lifkowka.
lefnatí, á, é, *adj.* v. hágnatí, hornatí.
lefni et lefňí, á, é, *adj.* v. hagní. *Usus.* Lefni Pán: v. Horár. Lefna Obluda: v. Chlupáč 3 Nro. 2) v. horní. *Usus.* Lefňá Miſ: v. horňá Miſ sub horní.
† lefňí, *adj. omn. gen.* idem.
Lefňica, i, f. i. e. lefňá (hágňá), neb polowná Bohiňa: v. Diana.
L'efňička, i, f. v. Horárka.
Lefňík, a, m. v. Horár.
lefňíkow, a, e, *adj.* v. horarow.
† L'éft, *gen.* Lft'i, f. v. seq.
Left'

Leſt', i, f. dolus, i, m. calliditas, dolositas, tis; astutia, impostura, techna, versutia, *Apul.* ae, f. fallacies, *Apul.* vafrities, ei; captio, deceptio, f. die List, Arglist, Hinterlist, Listigkeit, Arglistigkeit, Schlauheit, Verschlagenheit, Bevortheilung, Täuschung, Betrieglichkeit, das Betriegen, Betriegerei, der Betrug, Rank: álnokság, ravaszság, tsalárdság, tsalfaság, tsempesség, hamisság, megtsalás. *Syn.* Leſt'iwoſt, Faleſ, Obmiſelnoſt, Oklamáňí, Oſemetnoſt, Podwod, Schitreloſt, Sklamáňí, Uliſnoſt', *boh.* Leſt, Zchitraloſt. *Usus.* Neſlechetná Leſt: dolus malus, boshafte List, gonosz tsalárdság. Wogenſká Leſt': v. Fortel wogenſkí. L'eſt' wimiſlet, wiwarit: fallatias componere *Plaut.* List und Betrug ersinnen anspinnen, tsalárdságokat gondolni-ki. Leſt' potrebowat (užíwat), leſt'iwe zachádzat: adhibere dolum, fraudem facere *Liv. Cic.* esse fraudi *et* dare alicui fraudem *Lucret.* fallaciam facere *Ter.* intendere in aliquem *Ter.* alicui portare *Ter.* ferre *Plaut.* Rank (Betrug) anwenden, gebrauchen; Betrug spielen, schikaniren, täuschen: ravaszkodni. Abich Leſt' nemluwil: ne dicam dolo, damit ich nicht liege, täusche: hogy ne hazudgyak. Leſt' wimíſlat: fallaciam concipere, componere: List anspinnen, an List denken: tsalárdságon gondolkodni. Newipowedetedelnu Leſt wimiſlet: concipere fraudem inexplicabilem, unerklärliche List aussinnen: szertelen ravaszságot gondolni. L'eſt' múdre wimíſlá: expedit, docte fallaciam, er kann einen künstlich umgehen, betriegen: mesterségesen meg-tud tsalni *Par. Páp.* Prečo ſ me ſ tú L'eſt'ú obiſel? Prečo ſi mi tu Leſt' wiwedel? cur hanc mihi fraudem frausus es? warum hast du mich getäuscht? miért tsaltál igy meg? Obáwám ſa, abi wolagaku Leſt' newiwedel: metuo, ne quam fraudem frausus sit *Plaut.* ich fürchte, das er etwas Böses (eine List) unternommen hat: félek hogy valami tsalárdságot ne gondollyon-ki. Bez Leſt'i: sine fraude *Caes. Liv.* incallidus: ohne Betrug, erlich: tsalátságtalan, emberségesen. *Prov.* Klam a Leſt žádnému nemože Oſoh ňeſt': fraus et dolus nemini patrocinatur. *Reg. Jur.* List und Betrug leistet niemanden einen Schutz, tsalfaság és hamisság sem használhat. L'eſt užíwat proti L'eſt'i: vulpinari cum vulpe, List mit List vertreiben, a' tsalárdságót ravaszsággal jutalmazni.

* L'éſtí, á, n. v. L'éſčina.

* L'éſtina, i, f. idem.

Leſt'iwček, wečka, m. dem. argutulus, i, m. ein kleiner Betrieger (Bevortheiler), ravaszka. *Syn.* Faleſňíček.

leſt'iwcow, a, e, *adj. poss.* ex Leſt'iwec.

leſt'iwe *adv.* astute, callide, captiose, deceptorie, dolose, fallaciter, false, falso, fraudulenter *Colum.* insidiose, malitiose, subdole, subleste, vafre, versute *Cic.* listig, arglistig, schlau, verschlagen, mit Betrug, betrieglich, auf betriegliche Art, betriegerisch: álnokúl, ravaszan, ravaszon, ravaszúl, tsalárdúl, tsempesen, hamissan, tsalárdsággal, tsempességgel. *Syn.* leſtňe, faleſňe, klamawe, obmiſelňe, oſemetňe,

ňe, podwodňe, ſſitrele, ſſla-mawe, ulisňe, *boh.* lſt'iw'e zchitrale. *Aliud est* fortelňe. *Usus.* Leſtiwe činiť, robiť, zacháðzať: fraudulenter agere, fraudare aliquem *Cicero* Betrug ſpielen, um etwas betriegen, bevortheilen Jemanden: tsalárdkodni (dom), hamiskodni. Leſt'iwe howoriť, mluwiť: fraudulenter loqui, argutari: argliſtig reden, täuſchen: ravaszkodni. Leſt'iwe klamagící: frausus fraudem, der etwas Böſes unternimmt, und einen liſtig betriegt (umgeht): ki tsalárdúl meg-tsal. Leſtiwe oklamawſi: frausus *Plaut.* a, um: der Jemanden betrogen, oder etwas (Böſes) unternommen hat: ki valakit megtsalt *Par. Páp.* Peňáze leſt'iwe wihledal, doſtal, inveniendo argento finxit fallaciam, mit Betrug hat er ein Geld ausgeſucht, mesterséges szíunel szerzett pénzt. Penáze leſt'iwe widrankal: argentum per fallaciam abstulit, mit Ränken erzwickte er das Geld, ki-tsalta a' pénzt *Compar.* leſt'iwegſe, fallacius *Ovid.* versutius *Cic.* fraudulentius *Plin. H. N. superl.* nagleſt'iwegſeg, versutissime *Augustin.* fallacissime *Cic.*

Leſt'iwec, wca, m. w Skutku: fraudator *Cic.* impostor, is, m. fraudulentus (fraudiger, fraudulosus, dolosus, subdolus, versipellis, versutus) homo *Cic.* holophanta, ae, m. Betrieger, Bevortheiler: tsalárd (tsalárdságos, ravasz, álnok, hamis) ember, hamis (ravasz) kutya, megtsaló, tsalfa. *Syn.* Faleſňik, Klamač, Obmiſelňik, Oſemetňik, Podwodec, Uliſňik. 2) w Reči: argutator, is, m, argutus, versutiloquus, i, m. *Cic e poeta.* verſchlagener Redner, ravaszan beszéllö (tsalárd beszédü) ember, tudákos, ravaszkodó. v. Mudraček, Mudrák.

leſt'iwí, á, é, *adj.* w Skutku: astutus, callidus, captiosus, deceptorius, dolosus, fallaciosus *Gell.* falsificus *Plaut.* fraudiger *Tertull.* fraudulentus *Cic.* fraudulosus *Pandect.* insidiosus, malitiosus, subdolus, sublestus, vafer, versutus *Cic.* a, um; versuti ingenii *Plin. H. N.* versipellis *Plaut.* e; fallax, cis: liſtig, argliſtig, ſchlau, verſchlagen, betriegeriſch, betrüglich, voller Betrug, gewandt, verſchnitzt, politiſch, eine andre Geſtalt annehmend, i. e. der ſich verſtellen kann, falſch handelnd: álnok ravasz, tsalárd, tsalárdos, tsalárdságos, tsalárdsággal rakva, tsalfa, tsempe, furtsa, hamis, hamis elméjü. *Syn.* leſtní, klamawí, obmiſelní, oſemetní, podwodní, ſchitrelí, ſklamawí, uliſní, *vulg.* hamiſní, *boh.* lſt'iwí, zchitralí. *Usus.* Leſt'iwí Člowek i. e. Leſt'iwec: fallax (fraudulentus versutus) homo *Cic.* Leſt'iwí Fatinkár: astutus palpator, liſtiger Schmarotzer, ravasz hizelkedö. Leſt'iwí Richtár: bomolochus, falſcher Richter, tsalfa bíró. Leſt'iwí Sluha: versutus servus *Plaut.* Leſt'iwí Swet: fallax vita, betriegeriſche Welt, tsalárd világ. Leſt'iwé Šćaſt'i: fallax aura, betriegeriſches Glück, tsalárd szerentse. L'eſtiwé Srdce: versutus animus *Cic.* L'eſt'iwé Radi: dolosa consilia, liſtige Berathſchlagungen, álnok tanátskozások. *Compar.* leſt'iwegſí, fallacior *Ovid.* fraudu-

dulentior *Tertull.* versutior *Cic.* Naglesťiwegsſí: fallacissimus *Cic.* fraudulentissimus *Plaut. Plin. H. N.* versutissimus *Cic.* 2) w Reči: falsidicus *et* falsiloquus *Plaut.* versutiloquus *Cic. e poeta.* verchſlagen im Reden, verſchlagen redend, falſch redend, lügenhaft: ravaszan beszéllö, tsalárd beszédö *Par. Páp.* Lesťiwá Reč, lesťiwé Mluweňí, neb Reči: argutiae, fallaces captiunculae, fallaciloquentia *Acc. ap. Cic.* ae, f. falsiloquium *Augustin.* i, n. die Betrügerei, Lüge, betrügliches (argliſtiges) Reden: tsalárd beszéd, ravasz ki-fogások, ravasz okosság. v. Mudractwí.

Lesťiwosť, i, f. v. Lesť *boh.* Lsťiwosť.

lestne *adv.* v. lesťiwe.

lestní, *a, é, adj.* v. lesťiwí.

L'et, u, m. v. Letáňí. 2) v. Leťeňí. 3) *vulgo* pro Nit.

* léť, lél, legem, v. láť (legem).

letací, á, é, *adj.* v. letawí.

Letáňí, á, n. volitatio, nis, f. das Fliegen, Herumfliegen, Hin- undherfliegen, Herumflattern, Auffliegen: repesés, repdesés, repüldögelés, repülgetés. *Syn.* Let, L'étáňí, *boh. etiam* Litáňí. 2) cursitatio, percursatio: das Laufen, Herumlaufen, Herumfliegen, Herumflattern, Reiten, Flankiren, Schwärmen: futkosás, béfutkosás. *Syn.* Beháňí. 2) versatio, circumlatio, occupatio: das Herumfliegen: Herumtragen, die Herumtragung, das Stoffſeyn, des Redens: forgás, forgódás, repdesés. *Syn.* Roznáſáňí, Rozchireňí. 4) volitatio, fluitatio per aerem, agitatio per ventum: ſchnelle Bewegung in der Luft oder durch die Luft, z. B. der Fahnen, des Papiers; das Flattern, Schwingen; lengedezés, lobogás. *Syn.* Poletowáňí, Wznáſáňí w Powetrí. 5) ostentatio sui, elatio (animi), nis, f. arrogantia, superbia, ae, f. das Großthun, hoffärtiges Betragen: döfösség *Par. Páp.* maga-hányás, maga-mutogatása, kevély maga viselése. *Syn.* Horedrźáňí, Horedrźanliwosť.

† L'etánie, nií, f. pl. v. Litáňie.

letať, al, ám V. I. *imp. ag, freq.* ex leteť: volitare (to, avi, atum) *Cic.* fliegen, oft (herum, hind und her) fliegen oder flattern, z. B. Vögel; aufliegen: repesni (-sek) repedesni (sek), repüldögelni (lek), repülgetni (tek), röpösni (sök). *Syn.* létať, *boh. etiam.* lítaťi. *Usus.* Nad ňečím letať: supervolitare *Lucan. Virg.* drüber fliegen, röpölni valami felett. 2) volitare, concursare, percursare, circumferre se: laufen, herumfliegen, herumflattern, herumlaufen, reiten, flankieren, ſchwärmen: futkosni, bé-futkosni, széllyel járni, bé-(öszve)-járni. *Syn.* behať, pobehať, pobehať. *Usus.* Po celém Mesťe letať: tota urbe volitare, in der ganzen Stadt herum laufen, az egész várost bé-futkosni. Po celém Rinku (Placi): toto foro *Cic.* Po celem Táboři (po celeg Armáde): tota acie *Liv.* Pred Očima: ante oculos *Cic.* Po Prawe (= wách) letať: in foro *Cic.* per forum volitare: beim Gericht ſich oft und fleißig einfinden: a' törvény háznál szorgalmatoskodni. 3) volare, versari, circumferri, occupare: herumfliegen, heumflattern, dem Publicum ein Stoff des Redens ſeyn: forogni (forgok), forgod-

godni (dom), repdesni. *Syn.* roznášať ſa. *Usus.* Po ludſkích Uſtách letať: volitare per ora hominum, per ora virum *Enn. ap. Cic.* in der Mäulern herumfliegen, herumgetragen werden: dem Publicum Stoff des Redens ſeyn: mindennek nyelvén forogni. *Par. Páp.* 4) fluitare, agitare se (agitari) torquere se (torqueri) in aere) cito moveri: flattern, ſich ſchwingen, ſich drehen, ſich ſchnell in der Luft, oder durch die Luft bewegen, z. B. Fahne, Papier: lengedezni, lobogni (-gok.) *Syn.* w Powetří ſa wznáſať, poletowať. 5) elate se gerere, ostentare se, fastuosum esse, superbe agere, superbire: groß thun, etwas von ſich öffentlich machen, ſich ſehen laſſen, ſich mit einer gewiſſen Prahlerei zeigen: mutogatni magát, magát hányni magam hányom), magát kevélyen viselni. *Syn.* hore ſa držať, preukazowať ſa. *Usus.* Letá, gako Král: volitat, ut rex *Cic.* Aňi nebudem nádherňe létať; nebudem ſa piſňe preukazowať: nec volitabo insolentius *Cic.* will mich nicht ſehen laſſen, nem fogom mutogatni magamat. Od Žádoſt'i Chwáli letať: gloriae cupiditate volitare *Cic.* eitel ſeyn, ſich erheben, gern hoch fliegen wollen: tisztességet felette kivánni. 6) celeriter ferri, volare, cito moveri: flattern, ſich ſchnell bewegen: hamar vitelni, sebesen járni (menni). *Syn.* lečeť. *Usus.* Letagú Liſti: volant literae, die Briefe flattern: póstán hamar viszik a' leveleket. 7) dense (spisse) cadere, volare: dick fallen, sürön esni, szóratni. *Syn.* huſto padať. *Usus.* Letagú Střelki (Gulki): volat telorum vis, die Pfeile werden häufig geworfen, ugyan szórják a' nyílakat.

Letáwáňí (Létáwáňí), á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

letáwať (létáwať), al, ám, *freq.* ex letať (létať) *boh.* lítáwati.

letawe *adv.* volando, fliegend, flüchtig: repülve, repesve, szárnyon-járva, szárnyalva. *boh.* lítaw'e.

Letawec, wca, m. v. letawí 5 Nro.

letawí, á, é, *adj.* volatilis, e; volaticus *Plaut.* a, um: fliegend, geflügelt: repesö, szárnyon-járó, szarnyaló, repülö, repdesö. *Syn.* letací, *boh. etiam* lítawí. *Usus.* Letawá Zwer: volatiles bestiae *Cic.* volatile, volatilia: das Geflügel, Vögel: repdesö barom, baromi, madarak. Letawí Chlapec: volatilis puer *Ovid.* i. e. Cupido. 2) volaticus *Apul.* volatilis, e: flüchtig hin und her fliehend, ſchnell: gyors, sebes. *Syn.* rychlí. Letawí Pták: volatilis avis, flüchtiger Vogel, gyors madár. Letawé Howádko: volatilis pecus, ſchnelles Thierchen, gyors barom. Letawá Střelka: volatile ferrum *Virg.* ſchneller Pfeil, el-lött sebes nyíl. Letawí Moſt: pons volatilis, fliegende Brücke, repülö híd. 3) volatilis, e: transitorius, a, um; flüchtig, vergänglich: hamar eltelö, elenyiszö. *Syn.* zmizní. *Usus.* Letawí Wek, Žiwot: aetas volatilis *Ovid.* vergängliches Leben, hamar eltelö élet. 4) volaticus *Cic.* inconstans, tis, flüchtig, unbeſtändig, in ſeinen Meinungen und Geſinnungen: állhatatlan. *Syn.* neſtálí. *Usus.*

Ne-

Nestálé Ženi: mulieres volaticae, unbeständige Weiber, állhatatlan aszszonyok. 5) volaticus, praestigiosus: zauberisch, boszorkányos, asagonjáró. *Syn.* bosorstí. *Usus.* Letawí Člowek, i. e. Bosorák, Letawec: qui volaticam (*scil.* artem) spectat *Tertull.* praestigiator: Zauberer, varasló, alakos. Letawá i. e. Letawica, Bosorka: volatica, ae, f. mulier volatica *Fest.* praestigiatrix: die Hexe, asagonjáró boszorkány.

Letawica, i, f. v. letawí 5 Nro.

Letawiňa, i, f. volatura *Colum.* ae, f. advolantes aves: die herzufliegenden, oder herzuflogenen Vögel; ide repdesö, *vagy* ide repültt madarak. *Syn.* priletugící Ptáci.

Letawost, i, f. volatus, us, m. potestas volandi: das Fliegen, Vermögen (Kraft) zu fliegen: repülhetösség.

Leťeňi, á, m. volatura, ae, f. *Varr.* volatus, us, m. *Cic.* das Fliegen, der Flug: repülés, röpölés; repülés, szárnyalás. *Syn* Let, 2) volatus *Claudian.* rapidus (celer) cursus: das Fliegen, schnelle Bewegung: sebes menés, gyors járás, sebesség, gyorsaság. *Syn.* Richlost. 3) volatus, celer (rapidus) transitus, lapsus: Flüchtigkeit, hamar el-telés, el-enyészés. *Syn.* Zmizeňí, Zmiznutí. II.) Dolu Leťeňí: devolatus, us, m. das Herabfliegen, Hinunterfliegen, Hinfliegen: alá (le) repülés. *Syn.* Zleťeňí. 2) casus lapsus, delapsus, collapsus, defluxus, us, m. das Abfallen, Herabfallen, Hinunterfallen, Fallen, der Fall, Abfall, Herabfall: húllás, esés, le-esés, el-esés, le tsuszamodás, iszamodás, sikamlás, le-tsordúlás, le-tsurdúlás, el-tantorodás. *Syn.* Padáňí, Spadáňí, Opadáňí. 3) ruina, ruptura, ae, f. hiatus, meatus, us, m. destructio, vitiatio, vitium, i, n. *in parietibus. Cic.* das Schadhaft seyn, der Schade, den eine Sache genommen, Riß, Ritz; das Schadhaft werden, Verderben, Verdorben werden: omlás romlás, rés. *Syn.* Nákaz, Porušeňí. 4) labatio, nutatio, ruinae minitatio, labefactio: Erschütterung, das Wackeln, Wanken, Sinken: dölengezés, ide 's tova hajlandozás (hajlás), esdegelés, tántorgás, dölö (esö, le-esö, le-rohanó) félben létel. *Syn.* Hibáňí, Traseňí, Nahibowáňí, Pohibowáňí, Kláťeňí, Klesáňí. 5) proclinatio, prolapsio, collapsio, procidentia, ruina: der Fall, Herabfall, Einsturz, der Ruin, die Ruinen, das Einfallen, Einstürzen, Zusammenfallen: dölés, el-(le) dölés, roskadás. *Syn.* Na Hromadu Padáňí, Sklesowáňí. 6) ruina fortunarum *Cic.* ad inopiam redactio: der Untergang, das Armwerden, Verarmen, die Verarmung: javaiban-való kárvallás, romlás, essettel meg-romlás, szegényedés. *Syn.* Chudobňeňí. 7) decrescentia (diminutio) *virium, aetatis*: das Abnehmen, Zusammenfallen, die Verminderung, Schwächung, der Abfall: fogyás, kisebbedés, megtsükkenés, erötlenedés, élemedés, megélemedés, el-múlás, el-veszés. *Syn.* Hinutí, Klesnutí.

Leťeť, ťel, ťím V. I. *imp.* leť: volare, labi pennis, niti alis, ferri per aera: fliegen, sich durch die Flügel bewegen, sich

durch

durch die Luft schwingen, zum B. Vögel, Bienen: repülni (-lök) röpölni (-lök) röpülni (-lök) szárnyalni (lok). Zwisoka letet: alte volare, hoch fliegen, magossan repülni Kačica diwoka letela zwisoka. 2) ferri sursum vel per aerem: fliegen: von Dingen, die durch die Luft oder in die Höhe fliegen, z. B. Geschoß, Rauch, Bliß: repülni. Letí Para do Powetrá: volat vapor ad auras *Virg.* Strelka, hasta *Virg.* Letá Streli, volant fulmina *Lucret.* Letí Weter, volat ventus *Virg.* 3) rapido (celeri) cursu ferri, devolare, celerrime fugere *vel* moveri: fliegen, wohin fliegen, wohin eilen, gleichsam fliegen, schnell laufen, fahren, reiten, sich schnell bewegen: repülni, sebesen menni, hamar vitetni, *Syn.* bežať. *Usus.* Koč letí: volat currus *Virg.* Na Kočári počkárském letet: super carpentum (cisium cursus publici, essedum, postalem rhedam) volitare: auf dem Postkalesche schnell fahren: a' könnyű kotsin postán menni. Na Rinek na Práwo letet: devolare in forum *Liv.* K Sčastliwému letet: ad florentem fortunam (amicitiam) devolare *Cic.* zu einem Glücklichen sich begeben: bóldog állapotú emberhez adni magát. Lod letí: volat navis *Ovid.* das Schiff fährt schnell, a' hajó sebesen mégyen. Letá Listi: volant literae *Cic.* die Briefe fliegen, postán hamar viszik a' leveleket. Letí Powesť: fama volat *Virg.* 4) cito labi (transire, praeterlabi): dahin fliegen, schnell vergehen: hamar eltelni, elmúlni. *Syn.* prebehnúť, skoro sa minúť. *Usus.* Čas, Hodina, Wek letí: volat tempus, hora *Senec.* aetas *Cic.* die Zeit, Stunde, das Leben dahin fliegt, schnell vergeht: az idö, óra, élet hamar eltelik. II dolu letet: devolare *Liv. Plaut.* deorsum volare: herab (herunter, hinunter) fliegen: alá (le) repülni. *Syn.* zletet. 2) z Úradu: devolare, *de tribunali Liv.* deorsum properare: herab eilen von Gerichtsstelle: sietséggel lejöni a' törvény székböl. 3) cadere, concidere, decidere, labi, collabi, delabi, defluere, fluere, fallen, abfallen, herab (herunter, hinunter) fallen: húllni (húllok), le-húllni, esni, elesni. le-esni (esem), letsuszamodni, letsordúlni (-lok), letsurdálni eltántorodni (dom). iszamodni (dom) sikamlani (lom). *Syn.* padať, spadať, opadat. *Usus.* Z ňekakého Mesta, s Koňa letet: de (ex) aliquo loco, ex equo *Cic.* (de equo *Plaut.*) cadere: von einem Orte, vom Pferde fallen: valahonnan, lóról esni (le-esni). Z wisokého Mesta letet: alte *Cic.* (ab alto *Pl. H.N.*) cadere: hoch fallen, magas helyröl esni *Par. Páp.* Tuho na Zem letet: graviter in terram concidere, stark fallen, erösen meg-esni. Wsecko s ňeho letí: omnia ex ipso cadunt: es fällt alles von ihm ab (herab), mind le-húll róla. *Prov.* Wsecko z Ňeba letí. Wseckého Hognosť: extis pluit. Prodigiosa rerum copia. Circumfluere omnibus copiis. Cornu copiae *Hor. Pl.* Horn des Ueberflusses. Ueberfluß an allem. Es fällt alles vom Himmel herab. An allem einen Ueberfluß haben: minden jóval bövölködni. Ott mindenek az égböl esnek. 4) vitium facere *Cic.*

Cic. ruinari, destrui, ruinosum esse, vitiari: von Gebäuden, baufällig seyn, schadhaft werden, Ritze bekommen: omlani (lok) romlani (lok). *Syn.* kožit sa, rusit sa, hubit sa. *Usus.* Wsecke Steni letá. 5) casare (caso, avi, atum) *Plaut.* labare (-bo) *Cic.* nutare, ruinam minari (minitari, spirare), ruinosum (caducum) esse, labefactari, collabascere, collabescere, collabefieri: wanken, fallen wollen, sinken, anfangen zu sinken (zu fallen, zu Grunde gehen) wackeln, dem Falle nahe seyn, erschüttern: dölengezni, ide 's tova hajlandozni (hajlani, hajolni), esdegelni, tántorogni, dölö (esö, le-esö, lerohanó) félben lenni (vagyok). *Syn.* klátit (klesat, kňísat, hibat, nahibowat, pohibowat, trást') sa 6) collabi, prolabi, proclinari, procidere, ruere, corruere: fallen, einfallen, zu Boden fallen, herab (zusammen) fallen, einstürzen: dölni (lök), el (le) dölni, roskadni, leroskadni rákásra omlani. *Syn.* na Hromadu padat, sklesowat, klesnút. 7) concidere (fortunis), ex amplo statu concidere *Cic.* fortunis labi, miserum (pauperem) fieri, ad inopiam (paupertatem) redigi, misera fortuna uti: fallen, zu Grunde gehen, unglücklich seyn, sinken, verarmen, arm werden: javaiban kárt vallani, esettel megromlani, szegényedni, szegénységre jútni, szerentsétlenné lenni. *Syn.* chudobňet. *Usus.* Red, Sčast'í dolu letí, každí Prátel sa odwrátí: ubi fortuna dilapsa est, amici devolant omnes *Cic.* in dem Unglücke verlassen uns alle, ha távozik a' szerentse, távoznak a' barátink. 8) decrescere, deficere, diminui, concidere, minui, delabi: fallen, abfallen, abnehmen, einfallen, zusammenfallen, zusammen schrumpfen, mager werden; geschwächt (vermindert) werden: fogyni (-gyok), kisebbedni, el-múlni (lok), elveszni (-szek), erötlenedni, élemedni, meg-élemedni. *Syn.* hinút, klesnút. *Usus.* Nebozták! wsececk dolu letí: totus concidit (deficit viribus) pauperculus! der Arme nimmt völlig ab! szegénynek mindenestöl fogy már az ereje. Öreg (öregszik, megélemedett, vén) már a' legény. Nechá swé Hospodárstwí dolu letet: sinit rem familiarem delabi, er läßt seine Wirthschaft verwüsten, elhagygya pusztúlni javait (jószágát, gazdaságát).

* L'etí, á, n. v. L'átí.

letící, á, é, *p. c. ex* letet: volans, tis: fliegend, repülö, szárnyaló. 2) fugiens, properans, volans: fliegend, eilend, wohin eilend: repülö, sebesen menö (járó). *Syn.* bežící, ponáhlagící, pospíchagící. 3) elatis, se ostentans, fastuosus, superbus, arrogans, elati animi: sich sehen lassend, großthuend, prahlerisch: dölfös, magát mutogató (hányó) kevély, fel-fuvalkodott. *Syn.* preukazúgící sa, horedžanliwi, nadherní, pisní. II. dolu letící: devolans, deorsum volans: herab, hinab, hinunter, herunter) fliegend: alá (le) repülö. 2) devolans, deorsum properans: herab (hinab) eilend, sietséggel le-menö (le jövö). 3) deciduus *Plin. H. N.* reciduus, recidivus, a, um; cadens, fluens, defluens, ruens, tis: abfallend, herabfallend, herunter

ter (hinunter) fallend; was, fällt, abfällt, herabfällt: húlló, lehúlló, esö, le-esö, le-esendő, le-tsordúló, el-tántorodó, iszamodó, sikamló. *Syn.* padagící, spadagící, opadagící. 4) ruinam minitans, ruinosus, caducus: baufällig, schadhaft, Ritze habend: omló, romló, réses, romlani akaró, le-esö félben-való. Letící Dom: ruinosae aedes *Cic.* 5) labans, nutans, collabascens, collabescens, labefactatus, collabefactus, collabefactatus: fallen wollend, sinkend, wackelnd, wankend: dölengezö, ide 's tóva hajlandozó (hajló) esdegelö, tántorgó, dölö (lerohanó) félben lövö. *Syn.* Klácící sa. 6) prociduus, proclinatus, collapsus, prolapsus, ruinosus *Ovid.* ruens, corruens: was eingefallen oder eingestürzt ist: dölni indúltt; dölö, döledezö.

lekití, á, é, *adj.* longaevus, a, um; senex, is: alt, betagt: koros, idős, öreg, hoszszú életü, sokáig-tartó. *Syn.* starí, w Rokoch postawení. 2) pubes *vel* puber, eris: mannbar, männlich, von (in) mänlicher Jahren, erwachsen, mündig, der seine Jahren hat: nevedékeny, szörösodni kezdett, gyerkösze *vagy* leány, tizennégy esztendötöl fogva. *Syn.* dorostlí, zletilí, Roki swé (*boh.* Léta) magící. v. nezletilí.

† Letkwař, e, f. v. Lekwar.

letne *adv.* v. letawe. 2) aestive *Plaut.* more aestivo: sommerhaft, sommerlich, nach Sommerart: nyári módon (módra). 3) tepide *Colum.* lau, laulich, warm, nicht kalt: lágy-melegen. *Syn.* wlažňe. *Comp.* letňegsseg, tepidius *Plin. Ep.* Nagletňegsseg, tepidissime *Augustin.*

letní, á, é, *adj.* v. letawí.

† letňí, *adj. omn. gen.* v. seq.

letňí, á, é, *adj.* aestivus, a, um: sommerlich, was eine Beziehung zum Sommer hat: nyári Letňí Čas: v. Leto. Letňí Dom: domus aestiva, das Sommerhaus, nyári ház. v. Filagoría. Letňí Pribitek, letňá Hospoda: aestiva, *Cic.* orum, n. pl. der Sommeraufenthalt, árnyékos nyári múlató hely. Letňá Sukňa: v. Letňík. Letňé Ležáňí: v. Ležaňí. Letňe Šatí: vestes aestivae, das Sommerkleid, nyári ruha (viselet.) 2) tepidus, nec calidus nec frigidus: lau, laulich: lágy-meleg, semmeleg sem hideg. *Syn.* wlažní. Letňá Woda: tepida aqua, laulicheś Wasser, lágy meleg viz.

Letňice, ňic, f. Pentecoste, et Pentecostes, es; festum Pentecostes, Festa Pentecostalia: die Pfingsten, das Pfingstfest, die Pfingstfeiertäge: pünköst *Par. Páp.* pünkösd, pünkösti (pünkösdi) innepek. *Syn.* Turice, Hod (Slawnost) Zeslaňá Ducha Swatého, Swatodušní Deň, Swatodušné Swátki. 2) v. seq.

Letňički, ňiček, f. *pl.* calendae, arum, f. *pl.* der erste Tag im Monate (des Monats), minden hónak (hólnapnak) elsö napja *Par. Páp.* Ženské Letňički, Letňice, i. e. prwňí Deň w Marci: femineae Calendae, der erste Tag in März, Martiusnak elsö napja. Smutné (truchliwé) Letňice, Letňički, i. e. Deň k Wiplaceňú Dluhu určeni: tristes Calendae *Horat.* Zinsenbezahlungstag; am ersten Tage des Monats müssten

mussten die Zinsen bezahlt werden: adósság fizető nap. *Prov.* Na psé Letňički, i. e. ňikdi: v. Korítnačka (keď Koritnačka Zagáca prebehňe.) 2) i. e. Mesác: calendae mensis, is, m. der Monat, hólnap. Prwňe, druhé, treťé rc. Letňički: Calendae primae, secundae, tertiae etc. der erste, zweite, dritte Monat: első, második, harmadik hólnap. Medzi pátimi Letňičkami, w pátich Letňičkách: intra Calendas quintas, durch den fünften Monat, in fünftem Monate: ötödik hólnap által.

Letňík, u, *et.* a, m. i. e. letňá (lenowá) Sukňa: calassis, is, f. der Sommerrock, nyári szoknya. *vulg.* Fartuch, Kitla.

Leto, a, n. aestas, tis, f. tempus aestivum: der Sommer, die Sommerzeit: nyár, nyari idö. *Syn.* letňí Čas, *boh.* Léto. *Prov.* Kdo: w Leťe nerobí, tem w Zime nedrobí (netrowí): neque mel, neque opes: der in Sommer nicht sammelt, muß im Winter Hunger leiden: a' ki nyárban nem gyüjt, télen ag-ebül hánkódik. 2) i. e. Rok annus, i, m. das Jahr, esztendö. Leta pánowého (Kristowého), Leta Pána Krista) *boh.* Léta Páňe: anno Domini (Christi), in Jahre des Herrn, Krisztus születésének esztendéjében.

† Léto, a, m. idem.

Letopis, u, m. liber annalis (chronicus), chronicon, i, n. chronographia, ae, f. Zeitschreibung, das Jahrbuch, Zeitbuch, Zeitregister, Geschichtbuch, die Chronick, Beschreibung der denkungswürdigen Sachen, nach der Zeitfolge: krónika, esztendönként lett (történt) dolgokat feljegyző könyv *Par. Páp.* az idönek le-irása. *Syn.* Čiňopis, Činowspis, Spis (Spisowáňí) Činow, a Wecí pamatliwích, Wipisowáňí Času Kronika. *Plur. Nom.* Letopisi, *gen.* sow (*boh.* sů): libri chronici *Gell.* annales, ium, m. pl. chronica, orum, n. pl. *Gell.* die Jahrbücher, Geschichtbücher nach der Zeitfolge: lett dolgokról írtt könyvek. *Par. Páp.* Starodáwné Letopisi: annales prisci, die alten Zeitbüchern (Geschichte), régi históriák. W Letopisoch čítáme: in annalibus legere est, etc. 2) historia *Cic.* ae, f. historice, es, f. *scil.* ars, *Quintil.* die Geschichte, Historie, Erzählung geschehener Dinge, Erklärung der Alten: historia, istória, meg-lett dolgoknak meg-irrása. *Par. Páp.* *Syn.* Historia. 3) i. e. Času Wipočítáňí: chronologia, ae, f. notitia (ratio) temporum: Chronologie, Zeitforschung, Zeitkunde, Zeitordnung, Zeitausrechnung: az idök járásának tudománya, visgálása, rende.

L'etopisač, a, m. v. Letopisňík.

letopisački *adv.* v. letopisňicki.

letopisačkí, á, é, *adj.* v. letopisňickí.

letopisňe *adv.* chronice, historice *Plin. Ep.* historisch, historiásan. *Syn.* historicki. 2) chronologice, iuxta chronologiam, e ratione temporum: chronologisch, nach der Zeitkunde: az idök járásának tudománya szerént, az idök járását tekéntve.

letopisní, á, é, *adj.* chronicus *Gell.* historicus *Cic.* historialis *Sidon.* e; annales (historiam) adtinens; historisch, zur (Historie) gehörig, geschichtmäßig: históriához-való. *Syn.* historickí,

ticki, čo k L'etopisom patri. 2) chronologicus, chronologiam adtinens: chronologisch, die Zeitkunde betreffend: az idők járásának tudománya szerént-való, ahoz tartozandó.

letopisňicki adv. more annalistarum (chronistarum, chronographorum), historicorum, chronologorum: nach Art der Zeitbeschreibern, Geschichtschreibern, Zeitforschern: az esztendönként történtt dolgokat, a' történeteket, az idők járását irók módyára. Syn. letopisački.

letopisňický, á, é, adj. chronographos, historicos (historiographos), chronologos, adtinens: die Zeitbeschreiber, Geschichtschreiber, Zeitrechner (Zeitforscher) betreffend: az esztendönként történtt dolgoknak, a' történeteknek, az idők-járásának iróit illető. Syn. letopisački.

L'etopisňík, a, m, annalista, chronista, ae, m. chronographus Sidon. i, m. Zeitbeschreiber, Geschichtschreiber nach der Zeitordnung: az esztendönként történtt dolgoknak irója. Syn. Letopisač. 9) historicus (scil. scriptor) Cic historiographus Capitol. i, m. conditor historiae Ovid. Geschichtschreiber: história (történet) iró. Syn. Cinopisňík, Spisowatel, Cinow, neb Weci pamatihodních, Historik. 3) chronologus, i, m. Zeitforscher, Zeitrechner, Zeitausrechner: az idők járását iró. Syn. Časow Wipočitatel, Wipočitowatel.

letopisňíkow, a, e, adj. poss. chronographi, historici, chronologi: dem Zeitschreiber, Geschichtschreiber, Zeitforscher gehörig: az esztendönként történtt dolgok-iróé, história-iróé, az idők járása-iróé. Syn. letopisacow.

† letos adv. v. seq.

letos adv. horno (scil. tempore) Plaut. hoc anno: heuer, dieses Jahr, in diesem Jahre: ez idén, ez évén, ezen esztendöben. Syn. teho (tehoto, letosňeho, toho, tohoto). Roku, tento (letosňí) Rok, w temto (w tomto, w letosňém) Roku, boh. w tomto Roce, letos.

† letosňí, adj. omn. gen. v. seq

letosňi, á, é, adj. hornotinus, Cic. hornus Horat. a, um, huius anni: heurig, von diesem Jahre: ez idei. Syn. tehoročí, tehoročni, tohoročí, tohoroční. Usus. L'etosňé Owocí: fructus hornotini (horni), heuriges Obst: ez idei gyümölts. L'et. Wino: vinum hornum, ein heuriger Wein: ez idei bor. L'et. Zboží: hornotinum frumentum Cic. heuriges Getreide, ez idei gabona (búza). L'etosňé Barance: hornotini (horni) agni, heurige Lämmer, ez idei báranyok. L'etosňé Prúti: hornotinae virgae, heurige Ruthen, ez idei veszszök Par. Páp. L'etosňého Roku: v. letos. 2) anniculus, a. um; unius anni: jährig, einjährig, von einem Jahre: egy esztendei. Syn. gednoročí, gednoroční. Usus. L'etosňá Panna: annicula virgo Nep. L'etosňí Wek: annicula aetas, einjähriges Alter, egy esztendei idő Par. Páp.

L'etosňík, a, m. anniculus, v. g. vitulus, hinnulus, porcellus: ein heuriges Kalb, Füllen, Schwein etc. egy esztendős (rúgott) marha, p. o. borjú, tsikó, malatz. Syn. Ročák, gednoroče Žwíta, k. p. Tela,

la, Zriba, Praša, rc.
* letowaní, á, é, *p. c.* v. ňitowaní.
* L'etowáňí, á, n. v. Ňitowáňí.
* letowať, towal, tugem, v. ňitowať.
* letowní, á, é, *adj.* v. ňitowní.
† letušňí, *adj. omn. gen.* v. letošňí.
L'ew, *gen.* L'ewa, (*boh.* L'wa) m. leo, nis, m. felis leo *Linn.* ein Löwe, oroszlán, oroszlány *Pariz - Pápay. Prov.* L'ewa St'ínem strašit, umbra leonem territare, den Löwen mit dem Schatten schröcken, oroszlányt ijeszteni árnyékkal. L'ewa St'ínem strašiš: umbra leonem territas, du schröckest den Löwen mit dem Schatten, oroszlányt ijesztgetsz árnyékkal. *Par. Páp.* Nebogi sa L'ew Stínu: umbris non terreor, etc. L'ew na Muchi nedbá. L'ew Mušek nelapá (nechitá). Srdnatí Člowek na Lečičo nedbá: elephas (leo) non capit muscas, ein starkes Gemüth achtet schlechte Dinge nicht, oroszlán nem kap a' legyeken, nem fogdos legyeket. S Pasúra poznať L'ewa: ex ungue leonem noscere, man erkennt den Löwen aus den Klauen, megesmérni oroszlánt a' körméröl. L'ewi Ocasem preukazugú swu Weselosť (Pewnosť, Čerstwosť), gako Uchama (Ušima, Ušmi) Koňe: leonum animi index cauda, sicut equorum aures *Plin. H. N.* man erkennt den Muth eines Löwen an dem Schweife, und der Pferden an den Ohren. Die Löwen geben ein Anzeigen ihres Muths am Schweife, die Pferde an den Ohren: az oroszlányok farkokkal jelentik erösségeket (vídamságokat), valamint a' lovak fülekkel (fülcikkel). 2) *nomen proprium viri*, Leo: Leo ein Mannsname: Leo *férfi név.*
L'ew, u, m. v. L'ewík.
L'ewač, a, m. v. L'ewák.
L'éwač, a, m. fusor, is, m. der Gießer, Einschenker, Schenker: öntö, töltö. *Syn.* Naléwač, *boh.* L'íwač.
lewáččin, a, e, *adj. poss.* ex seq. v. ğalbaččin.
L'ewačka, i, f. v. Ğalbačka.
L'ewák, a, m. v. Ğalbac. Lewák i Prawák: ambidexter, qui utraque manu aequaliter utitur, der links und rechts ist, i. e. der die linke und rechte Hand gleichsam gebraucht: bal és jobb kézzel (mind a' két kézzel) egyaránt élö.
† L'ewandule, f. v. L'ewendula.
L'éwanec, nca, m. v. Dolka. *boh.* L'íwanec.
léwaní, á, é, *p. c.* v. láti, *boh.* líwaní.
L'éwáňí, á, n. v. L'áti, *boh.* Líwáňí.
L'ewári, war, f. pl. Levardinum, *Oppidum Provinciae Posoniensis*: Schützen, groß und klein, ein Städtchen in Ungarn: Lévárd, mezö-város.
léwať, al, ám, *freq.* ex lát: *boh.* líwati.
lewe *adv.* laeve, sinistra, sinistre, a laeva, a sinistra, ad laevam (sinistram), a sinistris: links, zur linken Hand, auf der linken Seite: bal felöl, bal kezen. *Syn.* lewo, na Lewici, na leweg Ruce neb Straňe, na lewo, w lewo, z leweg Strani, *vulg.* lawe. 2) v. na lewo.
L'éwč, a *et* u m. v. L'ušňa.
L'ewek, wka, m. *dem.* ex Lew: v. L'ewiča.
L'ewendula, e, f. Zelina. lavandula spica *Linn*, lavendula, ae, f. Lavendel, das Lavendel-

delkraut: levendula fü. *vulg.* Lawandula, Lawendula, *boh.* L'ewandule.

lewendulowí, á, é, *adj.* lavandulaceus, lavandulinus, a, um: von Lavendel, levendulából való *vulg.* lawandulowí, lawendulowí. *Usus.* Lewendulowí Ocet: acetum lavandulae: Lavendelessig, levendula etzet. Lewendulowí Oleg: oleum lavandulae, Lavendel öl, levendula olaj. Lewendulowá Wodka: aqua florum (spiritus) lavandulae, Lavendelwasser, Lavendelgeist: levendula viz. Lewendulowé Listi: folia lavandulae, Lavendelblätter, levendula levelek.

Lewopard, a, m. Zwíra: leopardus, i, m. *Vopisc.* Felis Leopardus Linn. Leopard, Pardel, *Par. Páp.* párdutztól és oroszlántól fajzott vad-állat. *boh.* Lewhart. *Aliud est* Ostrowid seu Kiß. Parduc, Tigr.

Lewopardica, e, f. leopardus, i, f. der Leopard weiblichen Geschlechts, (das Weibchen): pardutz (nöstény). *boh.* Lewhartice.

lewopardowí, á, é, *adj.* leopardinus *Marc. Emp.* von Leopard, pardutzból-való. Lewopardowí Pes: canis tigrinus, Tiegerhund, párdutz kutya. Lewhardowá, Kožka: pellis panthcrina (tigrina), Tigerfell, párdútz bör. Lewopardowe Srdce: animus tigrinus, Tigerherz, párdutzszív.

† Lewhart, a, m. v. Lewopard.

† Lewhartice, f. v. Lewopardica.

lewí, á, é, (*abs.* lewo), *adj.* laevus, sinister, a, um: link, zur linken Seite oder Hand befindlich, was an der linken Hand oder Seite ist, was der rechten Hand entgegen ist: bal, bal-kezi, balog, bal kéz felé-való. *Syn.* krchí, *vulg.* kawí. *Usus.* Lewí Dobitek, i. e. staré w Báloch súmárskí Towar: aeginea, orum, n. pl. antiquae saginaticae merces: alte Klittelwaare, öreg bálaruk szekszenás (terhes) kalmár marhák. Lewí Loket: cubitus sinister: der linke Ellenbogen, bal könyög. Lewé Mesto: locus sinister, linkes Ort, bal hely. Lewá (fragstacka, krchá) Ruka: v. Lewica 2 Nro. Lewú (z lewú) Ruku gesť, písať: sinistra manu edere (manducare, comedere), scribere: links (mit der linken Hand) essen, schreiben: bal kézzel enni, írni. Na lewo, w lewo, i. e. na lewu Ruku neb Stranu k leweg Ruce neb Strane, kewo: *a*) laevorsum, sinistrorsum *Hor.* sinistrorsus *Caes.* sinistroversus *Lactant.* ad (versus) laevam, sinistram: links, links hin, linker Hand zu, auf die linke Hand oder Seite: balfelé, balkéz-felé, balra *Par. Páp.* hozzád, hozzád felé. *Syn.* čihi, k sebe. *b*) v. kewe. 2) scaeus, scaevus, scaevolus, a, um: links, linktaschlinktatz, der (die, das) links ist: balog. balog kezü. *Syn.* ğalbawí, krchňawí, krsňawí, *vulg.* kľawí.

Lewica, i, f. Zwíra: lea, leaena, ae, f. eine Löwinn, nöstény oroszlán *Par. Páp. boh.* Lwice. 2) lewa (fragstacká, krchá) Ruka: laeva (sinistra) manus, die linke Hand, bal' kéz. *boh.* Lewice. *Usus.* Sedí na Lewici: sedet a sinistris, er sitzt links, balfelöl ül. *Prov.* Nech newí Lewica, čo činí Prawica: nesciat sinistra, quid faciat dex-

dextra. In bono opere laus non querenda. 3) lewá Strána: sinistra pars, linke Seite, bal rész. *boh.* Lewice. 4) Mestečko: v. Lewice (wic).

Lewíčca, ata, n. Nom. pl. ata: catulus leonis, leunculus, i, m. junger Löwe, das Leberle: oroszlány kölyök *Par. Páp. Syn.* Lewek, malí Lew, *boh.* Lwíče.

Lewíčan, a, m. Leuensis homo, ein Lewenzer, Lévai ember. *Syn.* Lewičár.

lewičančin, a, e, *adj. poss.* ex seq. *Syn.* lewičárčin.

L'ewičanka, i, f. Levensis *fem.* eine Lewenzerinn, Lévai aszszony. *Syn.* Lewičárka.

lewičanow, a, e, *adj. poss.* ex Lewičan. *Syn.* lewičárow.

lewičanski *adv.* v. lewicki.

lewičanský, á, é, *adj.* v. lewický.

Lewičár, a, m. v. Lewičan.

lewičárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Lewičárka, i, f. v. Lewičanka.

lewičárow, a, e, *adj. poss.* ex Lewíčár.

lewíčárski *adv.* v. lewicki.

lewičárský, á, é, *adj.* v. lewický.

† Lewice, f. v. Lewica.

Lewice, wic, f. pl. tekkowské Mestečko: Leva, *oppidum Barsiense*: Lewenz, Léva, *mezö-város.*

Lewíček, čku, m. *dem.* ex Lewek: v. Lewíča.

L'éwíček, čku, m. *dem.* ex L'éwík.

lewicki *adv.* more levensi, lewenzerisch, lévai módon (modra). *Syn.* lewičanski, lewičárski.

lewický, á, é, *adj.* levensis, e: lewenzer, lewenzerisch, von Lewenz, die Lewenz betreffend: lévai. lewičanský, lewičárský. *Usus.* L'ewický Cigán: zingarus levensis, fraudator, impostor: ein lewenzer Zigeuner: Betrieger, Bevortheiler: lévai tzigány, tsalárd, megtsaló, álnoksággal mást megtsaló *Par. Páp,* L'ewický Garmak: venditiones (nundinae) fraudulentae, listiger Markt (Verkauf), tsalárd vásár. *Par. Páp.*

L'ewičko, a, n. *dem.* ex L'ewko.

L'éwík, u, m. epichysis, is. f. *Plaut.* infundibulum *Colum. Cato.* infidibulum *Cato.* i, n. der Trichter, zum Einschütten (Eingießen) leó, léú, liú, töltsér töltike *Par. Páp. Syn.* Léw, Nálewka, *vulg.* Trachtár, Trachtárík, Trachtér, Trachtír, *boh.* Trichtír. *Aliud est.* kockowí Pohár, seu kockowník (u).

* L'ewko, a, n. *dem.* ex Lew (pro L'ewek): nomen proprium Haebraeorum.

lewo, *adj. et adv.* v. lewi et lewe,

L'ewoča, e, f. spiské Mesto: Leutschovia, *Oppidum Scepusiense*: die Leutschau: Lötse *város.*

L'ewočan, a, m. leutschoviensis homo, ein Leutschauer, lötsei ember.

lewočančin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

L'ewočanka, i, f. leutschoviensis *fem.* eine Leutschauerinn: lötsei aszszony.

lewocki *adv.* more leutschoviensi, leutschauisch, nach Art (Sitte) der Leutschauer: lötsei modon. *Syn.* polewocki.

lewocký, á, é, *adj.* leutschoviensis, e, leutschauerisch, leutscheuerisch, von Leutschau, die Leutschau betreffend: lötsei.

L'ewow, a, m. galické Mesto: Leopolis *Civitas Gallicíae*: Lemberg eine Stadt in Gal-

Gallizien: Lemberga *gallitziai város. boh.* Lwow.

Lewowčan, a, m. leopolitanus homo, ein Lemberger, lembergi ember.

lewowčančin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

L'ewowčanka, i, f leopolitana *fem.* eine Lembergerinn, lembergi aszszony.

lewowčanow, a, e, *adj. poss.* ex Lewowčan.

lewowí, á, é, *adj.* leoninus, a, um: von Löwen, oroszláni, oroszlányi *Par. Páp.* oroszlántól (lánytól) -valo. *boh.* lwowi. *Usus.* L'ewowa Koža pellis leonina, eine Löwenhaut, oroszlány-bör.

† L'eyno, a, n. v. Lagno.

† L'eytko, a, n. v. L'itko.

L'ez, u m. v. Lezeňí. *vulg.* Laz

† L'ež, *gen.* Lži, f. ex lhati (lhal, lžu, lžeš): v. L'už.

ležaci *gerund.* iacendo, liegend: fekve.

ležací á, é, *adj.* iacens, cubans, tis; situs, positus, a, um: liegend: fekvö. *Syn.* ležící. *Usus.* Ležací Grunt: fundus possessorium. sesio: liegender Grund, ház-hely.

L'ežačka, a, m. v. Lenoška.

L'ežák, a, m. v. L'enoch. 2) i. e. sklepní Kupec kterí doma líhá (leží), a od iních Towar bere: tabernarius (mercator) i, m. Hauskaufmann, ein Kaufmann, der in der Stadt liegt, und die Waaren von andern nimmt: kúfár bóltos kalmár *Par. Páp.* házi (otthon heverö) kalmár. 3) Nemocní w Posteli ležící: clinicus, i, m *Mart. Hieron.* lecto affixus aegrotus. Bettreiser, Bettlägerig, krank liegend, liegerhaft, Patient: ágyba fekvö beteg *Par. Páp.* 4) stromowá Húseňica, Húsenka: eruca arboraria, scarabaeus arborarius, die Baumraupe, der Baumkäfer: hernyó, fahernyó.

L'ežak, u, m. staré (odložené) Piwo: cerevisia conditiva *Varr.* servata, reposita, reservata: das Lagerbier, aufgehobenes Bier: álló (eltéletett) ser. 2) staré Wino: vinum conditivum *Varr.* der Lagerwein: álló bor.

L'ezáňí, á, n. v. L'ezeňí, *boh.* Lízáňí.

L'ežáňí, á, n. (ex ležak) na Posteli, na Zemi: cubatus *Plin.* cubitus, us, m. cubitura, ae, f. *Plin.* cubatio, *in lecto, in terra*: das Liegen (von Menschen, Thieren, und leblosen Dingen), im Bette auf der Erde: fekvés, feküvés, heverés, feküés. *Par. Páp. az ágyban, a' földön boh.* L'ežeňí. *Usus.* Dolužnački, na Bruchu Ležáňí: cubitus pronus, das Liegen am Bauche, hasmánt fekvés. Horeznački Ležáňí: cubitus supinus, das Liegen am Rücken, das Rücklings liegen: hanyattá fekvés *Par. Páp.* 2) Bíwáňí Pridržowáňí: commoratio, statio, nis, f. mora, ae, f. das Liegen, der Aufenthalt, die Verweilung: lakás, maradás, múlatás *Par. Páp.* tartózkodás, késés. 3) i. e. L'ežisko, Mesto L'ežáňá (Pridržowáňá): locus commorationis, habitatio: das Lager, z. B. der Menschen, Thiere etc. Ort, wo etwas liegt: lakó (fekvö) hely *Par. Páp.* szállás. 4) Polňé nebwogenské L'ežáňí: castra, orum. n. pl. das Lager, Feldlager, Kriegslager: tábor. *Syn.* Stanowisko, Tábor, *vulg.* Lóger, *boh.* Ležeňí. *Usus.*

Let-

Letňé Ležáňí, *boh.* letňí Ležeňí: aestiva, orum, n. pl. *Cic.* castra aestiva *Tacit.* das Sommerlager, Standlager der Armee, die Campagne, der Feldzug; die Sommerquartiere: nyári szállása a' tábornak *Par. Páp.* had nyáraló (nyaraltöltö) helyek, nyári kvártélyok. Zimné Ležáňí: hyberna (hiberna) *Cic. Caes. Liv.* hibernacula *Nep.* orum, n. pl. castra hiberna *Liv:* das Winterlager, die Winterquatiere, had telelö helyek, téli kvártélyok *Par. Páp.* téli szállása a' tábornak. Rozbité Ležáňí: castra stativa, geschlagenes Lager, napoló tábor *Par. Páp.* tábornak helyben léte, meg-szállása. Ležáňí rozbígať, rozbiť: castra metari, metiri, collocare, facere, ponere: Lager schlagen, aufschlagen: meg-szállitani a' tábort. 5) Ležáňí (Položeňí) Wogska: positio (positus, positura, collocatio) castrorum, situs pugnantis exercitus: das Standlager der Armee, Positur (Lager) des fechtenden Heeres: tábornak, meg-szállása *Par. Páp.* helyheztetése. 6) Položeňí neb Položitosť Mesta: situs, us, m. positus (positio, positura) locorum: die Lage, z. B. einer Stadt, eines Hauses, Quatiers: állás: helyheztetés, helynek állása, alkalmatossága, mivólta; a' hellyeknek állások, mivóltok. *Par. Páp.* Hwezd Ležáňí: positura stellarum, die Lage der Sterne, a' tsillagoknak állások *Par. Páp.* Nebes Ležáňí: positio coeli, die Lage des Himmels, az ég állása. Pekného Ležáňá (pekňe položené, pekné Ležáňí mágíce) Mesto: urbs situ nobilis, schön liegende (angenehme Lage habende) Stadt: szép helyen-való város *Par. Páp. boh.* Ležení.

ležať, al, am V. I. *imp.* ag: *freq.* ex lezť. *boh.* lízati.

ležať, žal, žím V. I. *imp.* lež, na ňegakem Mesť'e, na Stole, w Posťelí: cubare, iacere, *in aliquo loco, in mensa, in lecto*: liegen (von Menschen, Thieren, und leblosen Dingen, an einem Orte, auf dem Tische, auf der Erde, in Bette: feküнni (fekszem, feküszöm) *Par. Páp.* in usu communi *feküdni.*, heverni. *boh.* ležeti. *Usus.* Doluznački, Horeznački ležať: v. doluznački. Doluznački ležící: pronus, vorwärts liegend, hasmánt fekvö. Horeznački ležící: supinus, resupinus: rücklings liegend, hanyattá-fekvö, hanyattá-dültt. Na ňečem ležať: incubare (inniti) rei, niti re, in re: auf etwas liegen, valamin feküнni, valamire támaszkodni. Na Kolenách ležať, i. e. klečať: niti genibus, auf den Knien liegen, térden-állani. Na Lokti ležať: inniti cubito, auf dem Ellenbogen liegen, könyökére támaszkodni. Na Slunci ležať: in aprico iacere, apricari: auf der Sonne liegen, seyn: kinn a' melegen *vagy* verö-fényen feküнni, lenni (vagyok.) Na Zemi ležať: cubare humi, auf der Erde liegen, földön feküнni. *Par. Páp.* Pri ňekom ležať: propter (penes, pone) aliquem cubare, neben (bei) Jemanden liegen, valaki melett feküнni *Par. Páp.* Z ňekím ležať: cubare cum aliquo, bei (mit) Jemanden liegen, schlafen: valakivel hálni. *Par. Páp.*

Páp. W Kúke ležať: puerperio cubare, in den Wochen liegen, gyermek ágyban (ágyat) feküinni *Par. Páp.* — Fluſ (Šlám) na Pŕſách mi leží, ſadel mi na Pŕſa: pituita incubat (inhaeret) pectori, der Schleim liegt mir (es liegt mir der Schleim) auf der Bruſt: nátha szállott a' mellyemre. Peňáze mať ležať: pecunias conditas (reconditas, repositas, iacentes) habere, Geld liegen haben: heverő pénzinek lenni. Peňáze má ležať. Ležámu Peňáze. Má ležjcé Peňáze: habet pecuniam conditam, repositam: er hat Geld liegen, ein liegendes Geld; sein Geld liegt: heverö pénze vagyon. Peňáze (mu) tak ležá, i. e. bez Užitku: iacent (illius) pecuniae, i. e. non utitur illis: das (sein) Geld liegt so da, i. e. ohne Gebrauch etc. tsak úgy hever a' pénze; semmi hasznát nem veszi. Nechať ležať: *a*) sinere iacere, liegen laſſen; zulaſſen, daß etwas liege: fekve hagyni; megengedni, hogy valami feküdgyön, heverjen. *b*) non tollere, sinere iacere: nicht aufheben, nicht wegnehmen, liegen laſſen: fel (el) nem venni, békével hagyni valamit, békét adni valaminek. *Syn.* nezdwihnúť, newzáť. *Usus.* Keď pogdeſ preſ Hág, natrefíſ tam na Klát; nechag ho len tam ležať. *c*) i. e. preiſť, obiſť, mimo iſť: praeterire, vorbei gehen, liegen laſſen: mellette menni, el-mellözni. *d*) i. e. na Koči, na Lodi, na Koňi okolo neb mimo preiſť, prewezeſa: praetervehi, *curru*, *navi*, equo: vorbei fahren, ſchiffen, reiten: mellette kotsin, hajón, lóháton el-menni. *e*) omittere, negligere, sinere iacere: unterlaſſen, nicht betreiben: abban hagyni (-gyom), el-hagyni, félben-hagyni, meg-útálni (lom), nem gondolni véle. *Syn.* nechať, zanechať, zanedbať, zunowať. *Usus.* Nechám to tak ležať: res mihi est neglecta, ich laſſe es ſo liegen semmi gondom nintsen reá, semmit sem gondolok véle. *f*) mittere, in statu quo permittere rem, non occupari re: ſeyn laſſen, ſtehen und liegen laſſen, ſich damit nicht abgeben: valamit a' maga állapottyában (úgy a' mint vagyon) hagyni, nem gondolni véle, arra nem adni magát (el-méjét), abban nem foglalatoskodni. *Syn.* z ňečím ſa nebawiť, nezapražňowať. *Usus.* Nechag to ležať: ne te occupes ad illud negotium, laß es liegen, ne add arra (azon dologra) magadat *Par. Páp.* abban ne légy foglalatos, ne foglalatoskodgyál. *g*) non adtingere, pacem dare, sinere iacere: nicht anrühren, liegen laſſen: hozzá nem nyúlni, békét hagyni valaminek. *Syn.* nedotknúť ſa ňečeho, Pokog dať ňecemu. *Usus.* Nechag to ležať: omittte hanc rem, laß es liegen, hagyj békét ennek *Par. Páp.* Tam ležať: *a*) gak dolu na Zem zhodení, zúfanliwí, zahalací: iacere, stratum (prostratum) esse: da liegen, als ein zu Boden Geworfener, Hoffnungsloſer, Unthätiger ꝛc. amott (ott, ottan) feküuni, heverni, el-terjeszkedni, nyújtozkodni, mint a' földre leteríttetett (leverettetett), kétségbe-esett, vagy

vagy henyélö ember. *b*) mortuum (exanimem, extensum, positum) esse: da liegen, gestorben (gestreckt) seyn, meghólttnak lenni, halva feküonni. *Syn.* ẃrpcami zmeśt, ẃopita witrčiť. Hle! tam leží: en locus! ubi posuerunt eum. Ibi positus est. *Virg.* Ibi positum est corpus: da liegt er gestreckt! amott halva fekszik. Ott (fekszik) a' hóltt teste. *Proverbium* Kdo leží, ten leží; Kdo umrel, ten tam. Čo sa stalo, uš sa stalo: quod quis habet, habeat. Factum infectum fieri nequit: wer liegt, der liegt. Wer gestorben ist, der steht nicht mehr auf: a' ki meg-haltt, többé fel nem kél az. A' mi megesett, az meg-esett. 2) i. e. nemocním biť, w Posťeli ležať: iacere, cubare, aegrotum (lecto adfixum) esse: liegen, krank liegen: betegen feküoni *Par. Páp.* (Nemocní) w Posťeli leží: morbus eum lecto adfixit *Horat.* die Krankheit hat ihn zu Bette gebracht, betegség miátt le-kellett néki feküonni. Gedna leží, druhá ge zdrawá: hæc cubat, illa valet *Ovid.* diese liegt krank, jene ist wohl auf: egygyik beteg, másik jól vagyon. 3) i. e. biwať, pridržowať sa, Hospodu neb Kwartír mať: iacere, morari, commorari, habitare, hospitium vel locum commorationis (quarterium) habere: liegen, sich wo aufhalten, wohnen, logiren, sein Herberg oder Quartier haben, einquartiert seyn: lakni, maradni, múlatni: tartózkodni, szállva *avagy* kvártélyon lenni. Tam ležá Wogáci: ibi sunt milites illocati. da sind die Soldaten einquartiert, ott feküsznek (kvártélyon vannak) a' katonák. 4) i. e. položením (postawením, wistawením, založením) biť, stáť: situari, situm (positum, collocatum, erectum, exstructum) esse, iacere: liegen, gelegen seyn, z. B. Messer, Buch: feküoni, helyheztetve (felépítve) lenni. Mesto na Wrchu leží: civitas sita est in monte, incubat monti: die Stadt liegt am Berge, város hegyen fekszik. Ta Rowňina medzi dwíma Rékami leží: interest planities illa inter duos amnes *Plin.* dieses ebene Feld liegt zwischen zweien Flüssen, az a' szép pázsitos hely (térség, sik mezösség) két víz között fekszik (vagyon:) K Poledňu ležíce Mesto: pronus ad (in) meridiem locus, solum pronum orienti *Colum.* zur Mittag liegendes Ort, délre fekvö hely *Par. Páp.* Proťi Sluncu ležícé: pronum orienti *Colum.* pronus soli (ad solem) locus: zur (gegen die) Sonne liegendes Ort, napnak fekvö hely *Par. Páp.* Z Boku Wrchu ležícé Mesto: urbs supina *Virg. Tibull.* bergabwärts (am Berge) liegende Stadt, hegy oldalán fekvö város, mint Buda Magyar Országon *Par. Páp.* 5) i. e. Ceni nemať, neisť, nič nestát: iacere, haerere, pretium non habere: liegen, darnieder liegen, ins Stocken gerathen seyn, nicht (recht) fort wollen: megakadni, árrának (kelletinek) nem lenni. Kupectwí a Odbit wčil leží wčil wsech Weci Cena leží: mercatura haeret. Iacent pretia rerum: Handel und Wandel liegt itzt: nintsen

tsen az el-adó marhának árra. *Par. Páp.* Nints most kellete (ti) az árúnak. 6) i. e. wezit, stále bit w Hlawe w Misli, w Srdci: iacere, haerere, manere: liegen, stecken, z. B. im Kopfe, Gedanken, Herzen: forogni, maradni. To mi w Hlawe leží (wezí, wrtí): hoc mihi assidue (continuo) in mente (capite) haeret: das liegt mir immer in dem Kopfe, ez szüntelen forog, a' fejemben. Dobre mi to w Pamäti leží: haerent haec mihi in memoria, an alles dieses gedenke ich wohl, ezeket eszemben tartom. W Zapomenutí leží: iacet in oblivione, man hat seiner vergessen, man denkt nicht mehr auf ihn: feledékenységbe mentt dolga. *Par. Páp.* 7) i. e. bit (sem), winachádzat sa, zetrwáwat: esse, versari: seyn, sich befinden, liegen: lenni (vagyok), helyheztetve-lenni, foglalatoskodni. Wždi doma ležat; pri Peci sedet: abstinere publico, continuo domi haerere, continere se domi: immer zu Hause liegen, sitzen: nem menni-ki az emberek közzé. Otthon ülni. *Par. Páp.* Na Umor ležat; dokonáwat, skonáwat, umírat: animam agere: agonizare, in agone (in extremis) esse: in den letzten Zügen liegen (seyn), haldoklani; az utólsó pertzentésen lenni *Par. Páp.* Na Umor leží: agonizat, animam agit: er ist in letzten, haldoklik; utólsó pertzentésén vagyon. Na Kotwách (Mačkách) ležat; kotwami Lod pristawit, zastawit: navim tenere in ancoris, vor Anker liegen, vas matskákon tartani. Na tebe wšeho Zlého Príčina leží. Ti st wšeckému Hrichu Príčina: in te omnis culpa haeret, du bist an allem schuldig, te vagy minden rosznak az oka. Po hotowe ležat: paratum esse, bereit seyn (liegen), készen lenni. Pred Očima leží; zgewná Wec gest: adparet, patet, manifestum est, in aprico est: es liegt vor Augen, am Tage: nyilván vagyon *Par. Páp.* szemünk elött vagyon; ki tetszik; nyilván-való dolog. W Blate ležat: *a*) i. e. wálat sa: iacere in luto, im Kothe liegen, a' sárban heverni *Par. Páp.* *b*) i. e. od wšeckích opušťením bit; we welkeg Núdzi zetrwáwat: cum extrema paupertate (egestate) colluctari, conflictari; in luto iacere: in äußersten Noth (von allen verlassen) seyn: elhagyatott szegénységben lenni. W Knihách ležat; ustawičňe Knihi čítat: incumbere (adsidere) libris, über den Büchern liegen, dabei sitzen: könyvekben lenni, mind untalan könyveket olvasni; könyvekkel foglalatoskodni. W Práci ležat: incumbere labori, stark (fleißig) arbeiten, erösen dolgozni *Par. Páp.* W Poli ležat: *a*) in campo iacere, auf dem Felde liegen, kinn a' mezön feküinni. *b*) w Tábori bit: in bello versari, im (zu) Felde liegen, von Soldaten: táborban lenni. We Wezeňí ležat: in carcere teneri (esse), adtineri carcere: im Gefängnisse liegen, tömlötzben (fogságban) lenni, tartatni. *II. impers.* ležat per omnia tempora, *cum praep.* na *et locali rei vel personae*: niti, verti, positum esse, situm esse, stare per etc. liegen, beruhen, ankom-

kommen auf ꝛc. valamin állani. *Syn.* pozostáwať, stáť. *Usus.* Na čem leží, per quam rem stat? in quo situm est? woran liegts? min áll? Na Pilnost'i mnoho leží: in diligentia (industria) multum positum est, am Fleiße liegts viel, sok áll a' szorgalmatosságon. Na kom leží? per quem stat? in quo positum (situm) est? an wem liegts? kin áll? Na náſ leží: est situm in nobis, an uns liegts, mi rajtunk áll. Na ťebe wſecko leží (stogí): est totum positum in te, alles liegt an dir, rajtad áll minden dolog *Par. Páp.* 2) impedire, impedimento esse, remorari, inferre impedimentum; impediri: verhindern, verhindert werden, liegen: akadályt vetni, gátolni, akadályoztatni, tartóztatni, hátráltatni. *Syn.* prekazowať, Prekážku čiňiť, neb mat. *Usus.* Na čem leží (čo prekazuge, Prekážku čiňi)? že Wec od Rukineide: quid impedit rei successum? quid est impedimento, quominus res succedat? woran liegts, daß die Sache nicht von statten geht? was verhindert den Fortgang der Sache? wodurch wird die Sache verhindert? mi gátollya (akadályoztattya, tartóztattya) a' a' dolognak elő-menetelét? Na ňičem nekeží (nič neprekazuge), biſme to učiňiť nemohli: nihil impedit, quominus id facere possimus? es ist nichts, was uns davon abhalten könnte: semmi meg-nem tartóztat, hogy ezt véghez ne vigyük *Par. Páp.* Na kom leží (kdo prekážku čiňí)? quis infert impedimentum? per quem impeditur? an wem liegts? wer verhinderts? durch wen wirds verhindert? ki-akadályoztattya (hátráltattya)? Na mňe neležalo (gá ſem neprekazil), že ne: per me non stetit, quominus (quin); ego non impedivi rem, *vel* quominus: an mir lags nicht, daß nicht: én meg-nem akadályoztattam a' dolgot; rajtamnem állott, hogy nem etc. 3) *Cum eodem locali et dat. pers.* interest, refert: liegen, gelegen seyn an etwas: reám tartozik, reám néz, áll rajta, használ, hasznos, szükséges. Čo komu na tom (na teg Weci) léží? cuia (cuius) interest? wem liegts dran? kire tartozik ez a' dolog? *Par. Páp.* Mňe, ťebe, gemu, nám, wám, gím: mea, tua, sua, nostra, vestra, sua: mir, dir, ihm, uns, euch, ihnen: reám *Par. Páp.* reád, reá, reánk, reátok, reájok. Ležíli mu na tom (čili mu na tom leží)? čo, kde, kedi, kolko (nakolko)? an (utrum) eius interest? quid, ubi, quando, quantum? liegts ihm dran? was, wo, wenn, wie viel? tartozik-e' reá? mi, hol, mikor, mennyiben? Tolko (mu) na tom leží: tantum interest, so viel liegts dran, ennyiben tartozik-reá *Par. Páp.* Málo: parum, parvi: wenig: keveset, kevésben. Méňeg: minoris, weniger, kevesebbet, kevesebben. Mnoho: multum, valde, magni: viel, sokat, sokban. Wíc, wíceg (wác, wáceg *vulg.*): pluris, mehr, többet, többen. Ťebe na tom (ňečo) leží: tua interest, refert tua: dir liegts (etwas) dran, te dolgod; használ néked; jódra vagyon *Par. Páp.* Čo ti na tom ležalo, či to máſ urídit, neb ne? quid interfuit, utrum, hoc de-

decerneres, an non? was lags dir dran, dieß anzuordnen, oder nicht? tsak annyi akar végezted vólna azt, akar ne *Par. Páp.* Bár zwítazá, bár ne (zwíťazáli, ci ne); čo nám na tom leží? vincant, nec ne quid interest? sie mögen siegen, oder besiegt werden, was liegt uns dran? akár győznek, akár ne, mi gondunk reá? Mňe nič na tom neleží, čo druhí robí: mea nihil interest, quid faciat alter: mir liegt nichts dran, was ein andrer mache: semmi gondom másra. Mňe mnoho na Lásce otcoweg leží: mea multum interest (refert), amari a patre: mir liegt viel an des Vaters Liebe: én nagyra tartom (betsülöm) Uram Atyam szeretetét. Mňe mnoho na Kňihách leží: mea multum interest habere libros: mir liegt viel an Büchern. Mňe mnoho leží na otcowém Zdrawí: mea multum interest, patrem esse sanum: mir liegt viel an des Vaters Gesundheit, én nékem sok áll azon, hogy ha Uram Atyam jó egészséggel vagyon. 4) Mňe mnoho na Starosti leží: plenus sum negotii, multa mihi incumbunt; curis (sollicitudinibus) distrahor, distringor, distineor; multae mihi curae sunt: es liegt viel auf meinem Kopfe; ich hab zu viele Sorgen, Geschäfte, Gedanken; ich hab viel zu besorgen: teli vagyok gonddal; sok gondyaim (dolgaim) vannak. sok a' foglalatosságom; sok áll a' fejemen. Mnoho mu na Stawe leží: *a*) i. e. mnoho Starosťi ma: plenus est negotii, multas curas habet: es liegt viel auf seinem Kopfe, er hat zu viele Sorgen: teli gonddal, sok gondú ember *Par. Páp.* sokféle gondgya (terhe) vagyon; sok áll a' fején. *b*) i. e. mnoho Wsi má, wši wawíge: est valde pediculosus, multos in capite pediculos habet: er hat viele Läuse, er ist ein großer Läusekerl, Läusewenzel: igen tetves; sok tetője vagyon; sok fekszik a' fején.

Lezení, á, n. (ex lezť) po Bruchu, po Zemi: reptatio, nis, f. reptatus, us, m. das Kriechen, mászás, tsúszás. *Syn.* Lez, Plazeňí, *vulg.* Laz, Lazeňí, Lozeňí. 2) Hore: scansio, conscensio: das Steigen, Aufsteigen: fel-mászás, mászkálás, feltsúszás, fel-hágas. 3) Wlasow Lezeňí: alopecia, ae, f. capillorum (comae) defluvium *Plin. H. N.* das Haarausgehen, Ausfallen (Abfallen) der Haare: haj menés, hajuak el-hullása *Par. Páp.* kopaszodás. *Syn.* Plzňeňí, Plznuťí, Plechaweňí, *boh.* Opelichawosť.

† Ležeňí, n. (ex ležeťi): v. Ležáňí.

† ležeťi, žel, žím: v. ležať.

ležící, á, é, *p. c.* ex ležáť: v. ležací, et ležať.

L'ežisko, a, n. v. Brloh.

* ležiwe *adv.* v. luhawe.

* ležiwí, á, é, *adj.* v. luchawí.

* L'ežiwosť, i, f. v. L'uchawosť.

† L'ežka, i, f. *dem.* ex L'ež: v. L'užka.

lezní, á, é, *adj.* repens, serpens, tis: kriechend, mászó, tsúszó.

lezť, lezél, lezem *fut.* polezem V. I. *imp.* lez et polez, lézme et polezme, lezte et polezte. L'ez adhibetur, dum motus a loquente indicatur, alias autem polez) repere, reptare, serpere: kriechen, von Schlan-

Schlangen, Würmen, Thieren, Menschen, Gewächsen, oder andern Dingen: mászkálni, mászni, tsúzni. *Syn.* plazit, *vulg.* lazit, lozit. *Usus.* Po Bruchu lezt: ventre serpere, auf dem Bauche kriechen, hason (hasmánt) mászni. Na (do) Oči lezt: conspectum subire, publicum petere: hervorkriechen (kommen, treten): szem eleibe menni. Zima nám leze: hyems approperat, der Winter nähert sich, közelget a' tél. 2) *cum praep.* na *vel adverbio* hore: scandere, conscendere, ascendere, repere: steigen, aufsteigen: fel-mászni, fel-tsúszni, fel-ülni, fel-hágni, valamire ülni. *Syn.* wicházat, wilézat, wolezt, wistupowat. *Usus.* Na Koňa, na Woz lezt: scandere (conscendere) equum, currum: auf das Pferd, auf den Wagen steigen: lóra, kotsira ülni. A kam tam lezes? v. a. 3) *cum praep.* z (transformat. s): descendere, absteigen, steigen von etwas: le-szállani, le-hágni. *Syn.* zlezt. *Usus.* S Koňa, z Woza zlezt: descendere ex equo, ex curru: von dem Pferde, von dem Wagen steigen: a' lóról, szekérről le-szállani, le-hágni. 4) o Wlasoch: defluere, ausgehen, ausfallen, von Haaren: húllni (húllok), menni. *Syn.* ist plznút, prsat. *Usus.* Wlasi mi lezú: defluit mihi capillus, die Haare gehen mir aus, húll a' hajam *Par. Páp.* Wlasi mu lezú: caput ei defluit, es fallen ihm die Haare aus, a' haja megy.

† lezti, lezl, lezu, polezu *fut. imp.* lez, et polez etc. v. lezt.

L'ežuch, a, m. v. Ležák.

* L'geč, e, f. v. Léč.

* L'gečeňi, á, n. v. Léčeňí.

* lgečit, il, ím, v. léčit.

* L'gek, u, m. v. L'ik.

† L'geň, a, m. v. L'ín.

* L'geňeňi, á, n. v. L'ináňí.

* lgeňit sa, il sa, ím sa, v. línat.

* L'gesčina, i, f. v. L'ésčina.

* L'gesek, sku, m. v. L'ések.

* L'geska, i, f. v. L'éska.

* lgeskowí, á, é, *adj.* v. léskowí.

* L'getáňí, á, n. v. L'étáňí.

* lgetat, al, ám, v. létat.

* L'gewč, a, m. v. L'éwč.

* L'gewíček, čku, m. *dem.* v. L'éwíček.

* L'gewík, u, m. v. L'éwík.

† L'hač, e, m. v. L'uhač.

† L'háňí, n. v. L'uháňí.

† L'hář, e, m, v. Luhač.

† L'haříček, čka, m. v. L'uháček.

† L'háčka, i, f. v. L'uhačka.

† lhati, lhal, lhu (lžu), *imp.* lži, v. luhat.

† lháwati, al, ám, *freq. ex* lhati, v. luháwat.

L'hota, i, f. nomen compluri-um pagorum bohemicorum, ein Name mehrerer Ortschaften in Böhmen, több tseh falunak neve.

† L'hutka, i, f. v. L'užka.

li, *conj. enclytica interrogatoria:* ne, num: denn, ob, eine Frage, oder Anhängewörtchen: ha? nem de nem. *Usus.* Staríli ge? geli starí? est ne senex? ist er (denn) alt? öreg é? Bolali tu ale Práčka? fuit ne hic (venitne huc) lotrix (lavatrix)? war denn die Wäscherinn da? vallyon vólt-é itt a' mosoné? Wolalí ale? vocatne? ruft er (sie) denn? héj-é? Usli ale tam dolu zakúrila (*boh.* gižli pak tam dole zatopilla)? iamne inferius cubiculum calefecit? iam ne ignem in fornace inferioris cu-

cubiculi excitavit? hat sie denn schon unten eingeheitzt? vallyon bé-fütötte é már az alsó szobát? Rozumíšli, čo powedá (práwí, mluwí)? intelligisne, quid dicat? num (numne, numnam), quae ait (dicit), intelligis? verstehest du das, was er sagt? érted-é, a' miket mond? Tiliš to učiňil? ß. ano: idne fecisti? ß. admodum: hast du es gethan? ß. ja: te tselekedted-é? ß igen-is. Gelí to? ß. dečo to (ne ba iné): illudne est? ß. imo aliud *Ter.* soll es dieses seyn? ß. nein, etwas ganz anderes: 2) num, an, anne, utrum, si: ob: ha, hogyha é. *Syn.* čili, gestli: *Usus.* Gá pridem hneď, ken pozrem (len sa podíwám), súli (čili sú) zatworené (zawrené) Dwere? geli zatworeno (zawreno): mox redibo; videbo duntaxat, num (an, utrum, si) ianua (ianuane) clausa sit? ich komme gleich wieder, ich will nur sehen, ob die Thüre zu ist? azonnal meg-jövek (viszsza jövek), tsak akarom látni (meg nézem), ha bé vagyoné már téve az ajtó? Pozrem, geli Doma? visam, si domi est? *Ter.* ich will sehen ob er zu Hause ist? meg-nézem, ha othon (oda haza) van-é? Bolli sem ti kedi obťažní (nepriležití)? Z daliž sem ti bol ňekedi na Ťažkosť? num quando tibi molestus fui? bin ich dir denn jemals (einmal) überlästig gewesen? búsitottalaké én téged (valaha)? voltamé valamikor alkalmatlanságodra? alkalmatlankodtam-é néked valamiben? Newím, dostaňemli čo, nebo nič? nescio utrum sim (simne) aliquid accepturus, nec ne (an non)? ich weiß nicht, ob ich etwas bekomme, oder nicht? nem tudom, nyerendek-é valamit, vágy nem? 3) si: wenn: ha. *Syn.* keď, kdiž, gestli. *Usus.* Chcešli zostať, zostaň; gestli ale ne? k nám priď: si manere vis? licet: sin autem (sin minus)? nos accede; *vel* sin est, ut velis isthinc abire? adi huc ad nos: willst du verbleiben? so bin ich zufrieden: willst du nicht? so komme zu uns: ha akarsz ott maradni? maradgy; ha pedig nem akarsz? jöjj hozzánk. Chcúli gá gím pre ňu (pre Wodu) zagdem (pogdem): ego tibi eam (aquam) adferam, si vis? ich will es (Wasser) ihnen holen, wenn Sie wollen: ha akarod? hozok én (vizet).

L'ibáň, e, f. Libana, ae, f. *Oppidum Bohemiae*: Liban, ein Städtchen im Bunzlauer Kreise: Libanya, tseh országi mezö-város.

† L'ibáňí, n. v. L'úbáňí.

† libaťi, al, ám, v. bosťkať, lúbať.

† L'ibáwáňí, n. *Nom. Verb.* ex seq. v. L'úbáwáňí.

† libáwaťi, al, ám, *freq.* ex libaťi, v, lúbáwaťi.

† L'ibček, čku, m. v. L'ubček.

† libé *adv.* v. libežňe.

L'ibeň, bňe, Libena, ae, f. *Arx et Pagus Bohemiae*: Liben, ein Schloß und Dorf in Kaurzimer Kreise: Libeny, tseh országi vár, és falú.

† liberňi, *adj. omn. gen.* v. Funtowí

libežňe *adv.* suaviter; iucunde, dulciter, blande, lepide, festive: lieblich, herzig, holdselig, gefällig, angenehm: gyönyörüen, gyönyörüségesen, kedvesen, kellemetesen, diszesen, nyájasan. *Syn.* lúbe, lúbežňe, lúbo, lubosťiwe, mile,

le, prígemňe, ulisňe, uprímňe, wdečňe, *boh.* lib'e, etiam lib'e, líbo. *Usus.* Dňes budem líbežňe spať: hodie bene dormiam, ich werde heute gut schlafen, ma jól aluszom. (alunni fogok).

líbežní, á, é; *adj.* suavis, amabilis, delectabilis, dulcis, plausibilis, e, iucundus, gratiosus, festivus, blandus, acceptus, gratus, lepidus, a, um: lieblich, angenehm, annehmlich, freulich, gefällig, herzig, holdselig: gyönyörü, gyönyörüséges, gyönyörködtetö, kedves, kellemetes, nyájas, magát kedveltetö, dészes, ékes. *Syn.* Lúbežní, lúbí, lúbosť'iwe, milí, prígemní, ulisní, uprimní, wdeční, *boh.* líbí. *Usus.* L'íbežní Spew, v. Lubo spew. L'íbežná (Kwetna) Farba: color floridus (amoenus) liebliche Farbe, gyönyörü szin. L'íbežná Woňa: suave olentia, lieblicher Geruch, jó illat (szag). L'íbežné Zňeňí: euphonia, wohllautender (annehmlicher) Klanz: szép hangzás: egyezö szó. L'íbežné Reči: loquelae affabiles, liebliche Reden: gyönyörü beszédek. L'íbežné, Weci: secunda (orum) n. plur. grata et accepta: angenehme (annehmliche) Sachen: gyönyörü (kedves, szép) dolgok. L'íbežného Zledu Čloweť: v. Bríl. Ta Wec libežným učiňila Čloweka teho; L'ubosťi mu dodala: ad gratiam res ea erat in hoc homine *Liv.* diese Sache machte diesen Menschen (lieblich, und angenehm), az a' dolog azt az embert kellemetessé tette: az néki igen illett. L'íbežného Wzreňa Čloweť, v. Brag.

L'íbežňica, i, f. v. L'úbeňica 1 et 3 Nris.

† L'íbežňice, f. idem

L'íbežňice, f. *pl. gen.* nic, *dat.* com (*boh.* ům): pagus bohemicus, ein Dorf im Kaurzimer Kreise, tseh falú.

L'íbežňík, a, m. v. L'úbenec 1 et 3 Nris.

L'íbežnosť, i, f. suavitas, iucunditas, festivitas, tis, f. dulcedo, dulcitudo. nis, f. Lieblichkeit, Annehmlichkeit, Holdseligkeit: gyönyörüség, dészesség, kedvesség, kellemetesség, édesség. *Syn.* L'úbežnosť, L'úbosť, Lúbosť'iwosť, Milosť, Prígemnosť, Ulisnosť, Uprimnosť, Wdečnosť, Wzácnosť, *boh.* etiam L'íbosť.

† libí, á, é, *adj.* v. libežní.

† líbiťi, il, ím, v. lúbiť II. *rec.* líbiťi se, v. lúbiť sa.

L'ibitina, i, f. v. Smrtňica.

líbiwí, á, é, *adj.* pulposus, a, um: fleischig, húsos. *Syn.* líbowí masití. *Usus.* L'ibiwí Kus: torus, fleischiges Stück, húsos darab. L'ébiwé Maso, v. L'ibiwina.

L'ibiwina, i, f. pulpa, ae, f. das Fleischige am thierischen Körper, ohne Fett und Knochen; das Fleisch: húsosság. *Syn.* L'ibowina, Masitosť, líbiwé Maso.

† líbo *adv* v. líbežňe.

† L'íbosp'ew, u, m. L'úbospew.

† Líbosť, i, f. v. L'úbosť. 2) v. L'íbežnosť.

L'ibotka, i, f. v. Bliskawka.

† L'ibowáňí, n. v. L'úbeňí, L'úbosť.

† libowati si, libowal si, libugi (u) si, v. lúbiť sa 4) Nro.

líbowí, á, é, *adj.* v. líbiwí.

L'ibowina, i, f. v. L'ibiwina.

† L'ibozp'ew, u, m. v. L'úbospew.

† L'ibra, i, f. v. Funt.

L'ibuň, e, f. Libuna, ae, f. *pagus Bohemiae:* Libun, ein Dorf

Dorf in Bunzlauer Kreise: Libun, tseh falú.

L'ibuňka, i, f. Libunca, ae, f. *fluvius circuli Boleslaviensis*: ein Bach im Bunzlauer Kreise: tseh országi patak.

L'ibuša, i, f. Libusa, ae, f. nomen uxoris primi Bohemiae Ducis *Premislai*: Libussa, der Name der ältesten Tochter Krocks, der Gemahlin des ersten Herzogs Premysl. Libusa, Premislaus' tseh elsö hertzeg' feleségnek neve.

† L'ibuše, f. idem.

libušin, a, e, *adj. poss.* Libusae, der Libussa gehörig, Libusáé.

L'íč, u, m. color, is, m. fucus, i, m. pigmentum, i, n. der Anstrich, die Schmünke fürs Gesicht, festö kenet, kenö (ortzára-való) festék. *Syn.* L'ičidlo, L'íčidlo. 2) *tropice:* color rei inditus, species, ei, f. Anstrich, den man einer Sache zu geben weiß: szín. 3) v. L'íčeňí.

L'ičák, a, m. *contemtive:* i. e. L'optoš, Mikan, Trhan, otrhaní gako L'ipa: lacer (laciniosus, pannosus) homo: Haderlump, Lumpenkerl, lumpiger (zerlappter) Mensch: lontos, rongyos ember. Ti Ličáku, i. e. ti Trhaňe.

L'ičák, u, et a, m. spartum, i, n. *Plin H. N.* napura, ae, f. tomix (thomix), tomex (thomex), icis f. biblis, idis, f. funis e sparto: Linden-bast-seil, hárs (hárs-fa) kötél, gyékény (gyékényböl tsináltt) kötél.

líčaní, á, é, *p. c*, v. léčaní.

L'íčáňí, á, n. v. L'éčáňí.

ličať, al, áw, v. lečať.

L'íce, a, n. mală, gena, ae, f. die Wange, der Backen: ortza artza. *vulg.* L'ico. *Usus.* Okrúhlé, a merne naduté L'íča: genae leviter eminentes, runde, und mittelmäßig volle Backen, kerékded, és tellyes ábrázat ortza.

† L'íceňí, n. v. L'éčáňí.

líčeňí, á, e, *part. const.* litus, oblitus (*ab* oblino), illitus, a. um: angestrichen, angeschmiert: mázoltt, bé-kentt meg-kentt, reá-kentt. 2) inalbatus, dealbatus, trulissatus, calce inductus, albario opere ornatus: ausgeweißt, meszeltetett fejéríttetett. 3) fucatus *Hor.* geschmickt, festett.

Líčeňí, á, n. litus, us, m. *Plin. H. N.* litura, ae, f. *Colum.* das Anstreichen, Schmieren, Beschmieren, Anschmieren, die Anstreichung: mázolás, megkenés, reá-kenés, bé-kenés. 2) Líčeňí Izbi: dealbatio, in albatio cubilis, trulissatio: das Ausweißen des Zimmers: meszelés, fejérítés. *Syn.* Bileňí. *Usus.* Líčeňí z Maltú: inductio calcis arenatae, Anstreichung mit Mörtel, máltával-való meszelés. Líčeňí s Farbú: inductio coloris, pictura; Anstreichung mit Farbe, festés. 3) Líčeňí Twári: fucatio, infucatio, usus fuci: das Schminken, Anstreichen, die Anstreichung, der Anstrich: festés. *Syn.* Líč.

† líceťi, cel, cím, v. lécať.

lich, v. lichí.

Licha, i, f. numerus impar (inaequalis), ungleiche (ungerade) Zahl, egyenetlen (páratlan) szám. *Syn.* nepární, nerowni Počet. v. lichí.

Lichew, chwe, f. v. Lichwa.

lichewňe *adv.* usurarie, fenerato, feneratorie: wucherisch, uzorason, usorára, usoraképen, usoraval, *Syn.* úročňe. 2) per iniquam usuram, durch unbilligen Wucher, törvénytelen uzso-

sorával. *Syn.* užeračňe, užerňe.

kichewní, á, é, *adj.* fenebris, e; danisticus, usurarius, a, um: wucherisch, uzsorás, uzsorához-való. *Syn.* uročni. 2) inique fenebris (usurarius), unbillig wucherisch, törvénytelenül uzsorás. *Syn.* užeračni, užerní.

Lichewňica, i, f. feneratrix, cis, f. eine Wuchererinn, uzsorásné. *Syn.* Lichewňička, Úročňica, *boh.* Lichewňice 2) feneratrix iniqua, unbillige Wuchererinn: igazságtalan (törvénytelen) uzsorásné. *Syn.* Užeračka, Užerňička, Úžerňica.

lichewňiččin, a, e, *adj. poss.* ex Lichewňička.

† Lichewňice, f. v. Lichewňica.

lichewňičin, a, e, *adj. poss.* ex Lichewňica.

Lichewňička, i, f. v. Lichewňica.

Lichewňík, a, m. fenerator, is, m. usurarius, i, m. danista, ae, m. ein Wucherer, uzsorás. *Syn.* Úročňík. *Usus.* Lichewňíkem bit, v. lichwit. 2) foenerator (usurarius) iniquus, unbilliger Wucherer, igazságtalan uzsorás. *Syn.* Užerák, Užerňík.

kichí, á, é, (*abs.* kich), *adj.* impar, dispar, is; inaequalis, e: ungleich, ungerad, verschieden; páratlan, egyenetlen: *Syn.* negednakí, nepární, nerowní, nestagní. *Usus.* Lichí Počet, v. Licha. Lich Suda, istá detinská Hra: par, impar, Gerade, und Ungerade, Grade, und Ungrade, ein Kinderspiel: páros, páratlan, *gyermek játék.* Na Lich Suda sa hrat: ludere par impar. 2) insincerus, infidelis, e: unvertreulich, unaufrichtig, untreulich: hivtelen, hit-szegő. *Syn.* nesprawedliwí, neuprimní, newerní.

L'ichňík, a, m. digitus minimus (auricularis), klein Finger, kis új. *Syn.* Malíček, Malík, malí (maličkí, nagmenší Prst.

licho *adv.* numero impari, ungleich, ungerad, ungrad, verschieden: páratlanúl, egyenetlenül. *Syn.* nepárňe, nerowňe. 2) insincere, unvertreulich, unaufrichtig: hivetlenül, hitét-szegve. *Syn.* nesprawedliwe, newerňe, neuprimňe. 3) v. zle.

L'ichota, i, f. infidelitas, insinceritas, tis, f. Unvertreulichkeit, Unaufrichtigkeit: hivtelenség, hitszegés *Syn.* Nedowernost, Nesprawedliwost, Newernost.

* lichowňe *adv.* v. kichewňe.

* kichowní, á, é, *adj.* v. kichewní.

* L'ichowňík, a, m. v. L'ichewňík.

L'ichwa, i, f. pecus, oris, n. pecus, udis, f. iumentum, i, n. das Vieh: barom, marhá. *Syn.* Dobitek, Stádo, Statek. Spražna L'ichwa: iumentum, pecus vectarium: Zugvieh, igás (vonó) marha. *boh.* Potah. *Prov.* Kde Pán nazírá, tu L'ichwa prospíwá. Pánowé Oko, pre Koňa dobré Futro: ex oculis Domini crassantur terga caballi. Oculus Domini saginat equum: die Absicht des Herrn füttert die Pferde wohl: szép a' marha, ha gyakran reá néz az úra. 2) fenus, oris, n. usura, ae, f. der Wucher, Interesse, Zins vom Kapitale, Geld Zins: uzsora, interes. *Syn.* peňážní Urok, *vulg.* Interes. *Usus.* Peňáze na Lichwu dat: pecuniam fenerari, Geld auf Zins geben: pénzt usorára (interesre) adni. 3) fenus iniquum, usura iniqua;

qua: Wucher, unbillige Interessen: uzsora, törvénytelen interes. *Syn.* Užera.

Lichwací, á, é, *adj.* pecuarius, a, um, viehisch, das Vieh betreffend: baromi, marhához tartozó, ahoz-való. *Syn.* dobitčí. *Usus.* L'ichwací Trh (Garmak): nundinae pecuariae, Viehmarkt, barom vásár.

Lichweńí, á, n. feneratio, nis, f. das Wuchern, die Gewinnsucht: uzsoralkodás *Par. Páp.* uzsoráskodás. *Syn.* Uroćeńí, Uroćńićeńí. 2) feneratio iniqua, das unbillige Wuchern, wenn man unbilligen Gewinn sucht: igaszságtalan uzsoralkodás. *Syn.* Užeractwí, Užerńictwí, Užerńićeńí.

Lichwit, il, ím, V. I. *imp.* lichwi, s Peńázmi ꝛc. foenerari, fenerare, fenus (fenerationem) facere, exercere, feneratorem (danistam) esse: wuchern, z. B. mit Gelde, Gewinn zu erwerben suchen: uzsoráskodni (dom) *Par. Páp.* uzsorára adni. L'ichewńíkem (Uroćńíkem) bit, L'ichwu prewádzat, Peńáze na L'ichwu (na Úrok) dat, Zíſk hledat, úroćit, úroćńićit. *Usus.* Rozumem swím lichwit: exercere virtutem (ingenium), fenerari (negotiari) talento: mit seinem Pfunde wuchern, troppisch: eszével kereskedni, élni. 2) fenus iniquum exercere, fenerari praeter aequum: unbillig wuchern, unbilligen Gewinn suchen: törvénytelenül (igazságtalanúl) uzsoráskodni, törvénytelen uzsorát venni. *Syn.* užerńićit, Užerákem, (Užerńíkem) bit.

L'ićidlo, a, n. Zelina: v. Rokorik. 2) v. L'ić.

L'ićidlo, a, n. i. e. Hrnec (Nádoba) na Wápno, k Lićeńú prichistané: fidelia, ae, f. olla calcaria, vas asservandae calci, trullissationi praeparatae; trullisatorium, i, n. das Kalkfaß, Tünchgefäß, der Kalktopf, Tünchentopf: mész, meszelö edény *vagy* fazék *Prov.* Gedním Lićidlem (z gedného Lićidla) dwe Steni wilićit (olićit, zalićit): duos parietes de eadem fidelia dealbare *Cur. in Cic. Ep.* una (eadem) fidelia absolvere: durch eine Handlung einen doppelten Nutzen schaffen: egyszerre elvégezni. v. sub Ráz, na Ráz odbawit. 2) v. Lić. 3) v. Rokorik. 4) *boh.* v. Léćidlo, i. e. Lék. 5) lithospermum arvense *Linn.* Ackersteinsame, (Baurnschmincke).

Lićit, il, ím, V. I. *imp.* Lić: adlinere, illinere: anstreichen, anschmieren, beschmieren: mázolni, meg-kenni, bé-kenni, reá-kenni. 2) Izbu lićit, bílit: cubile, calce inducere, albario opere onerare, inalbare, dealbare, das Zimmer ausweißen: szobát fejériteni, meszelni, ki-meszelni. Z Maltú lićit: inducere calcem arenatam, mit Mörtel anstreichen: maltával meszelni. S Farbú lićit: colore inducere: mit Farbe anstreichen: festeni, ki-festeni. Na ćerweno ꝛc lićit: rubro colore etc. inducere, roth anstreichen, vörösre festeni. 3) fucare, infucare: schminken, anstreichen: festeni. *boh.* lićiti II *rec.* lićit sa: fucari, tingere genas, pingere se: sich schminken, anstreichen: festeni magát. *Syn.* Farbit (malowat) sa, *boh.* lićit se.

† lićiti, il, ím, v. léćit. 2) v. lićit 3 Nro. *II. rec.* lićit se, v. léćit sa. 2) v. lićit sa.

L'i-

L'ičiwání, á, n. *Nom. Verb. ex seq.*
ľičiwať, al, ám, *freq.* ex ličiť. *II. rec.* ľičiwať ſa, *freq. ex* ľéčiť ſa.
† L'ička, i, f. v. L'éč, Léčka.
L'ičko, a, n. *dem. ex* L'íce: genula, ae, f. eine kleine Wange, ortzátska, kis ortza. *Syn.* L'íčečko. *Usus.* Tu máš Ručňík a utri ſi twoge bílí L'íčka.
† ľíčňí, *adj. omn. gen.* v. *seq.*
líčňí, et líční, á, é, *adj.* genam concernens, genalis, e: die Wange betreffend, ortzát illető. Líčňé (kemenné, kemenowé) Zubi (*boh.* líční Zubowé): genuini (intimi) dentes, Stockzähne, záp-fogak.
* L'íco, a, n. v. L'íce.
† L'id, u, m. *Plur. nom.* L'idé, *gen.* L'id'. *dat.* L'idem, *acc.* L'idi, *voc.* L'idé, *loc.* L'idech, *instrum.* L'idmi: v. L'ud.
† L'ida, i, f. *contractum* ex L'idmila, v. L'uda.
† L'idikrádce, m. v. L'udokradec.
† ľidín, a, o, *adj. poss.* ex lidmilin, v. ludin.
† L'idmila, i, f. v. L'udmila.
† ľidmilin, a, o, *adj. poss.* v. ludmilin.
† ľidnatí, á, é, *adj.* v. ľudnatí.
† ľidní, á, é, (*abs.* lidno), *adj.* v. ludní.
† L'idoged, a, m. v. L'udoged.
† L'idomir, a, m. v. L'udomir.
† L'idomira, i, f. v. L'udomira.
† ľidſki *adv.* v. ľudſki.
† ľidſkí, á, é, *adj.* v. ľudſkí.
† L'idſtwo. a, n. v. L'udſtwo.
† ľiduſčin, a, o, *adj. poss.* ex L'iduſka, v. ludmilčin.
† L'iduſka, i, f. *dem.* ex L'ida, v. L'udmilka.
L'ifčan, a, m. v. Liwčan.
lifčančin, a, e, *adj. poss.* v. liwčančin.
L'ifčanka, i, f. v. L'iwčanka.
lifčanow, a, e, *adj poss.* v. liwčanow.
lifčanſki *adv.* v. ľiwſki.
L'iflanďčan, a, m. v. L'iwčan.
liflanďčančin, a, e, *adj. poss.* v. liwčančin.
Liflanďčanka, i, f. v. Liwčanka.
liflanďčanow, a, e, *adj. poss.* v. liwčanow.
† Lig, e, m. v. Legowitoſť.
† Ligawec, wce, m. v. Legawica.
† ľigawí, á, é, *adj.* v. ľegawí.
Ligot, u, m. v. Ligotáňí.
Ligotačka, i, f. v. Bliſkowka.
Ligotáňí, á, n. v. Bliſčáňí.
ľigotať ſa, tal ſa, cem et tám ſa, V. I. *mp.* tag ſa: v. bliſčať ſa. *Usus.* Pekňe ſa ľigoce: pulchre splendicat, es glänzt recht ſchön, igen szépen tündöklik, ragyog, tsillámlik.
ligotawe *adv.* v. bliſkawe.
ľigotawí, á, é, *adj.* v. bliſkawí.
Ligotawoſť, i, f. v. Bliſkawoſť.
Ligotka, i, f. v. Bliſkawka.
† ligowite *adv.* v. legowite.
† ligowití, á, é, *adj.* v. legowití.
† Ligowitoſt, i, f. v. Legowitoſť.
Líha, i, f. *plur.* Líhi scala cellaria (promotoria), scala *ad promovendum*: Holzbock, Schrotleiter, kortsolya. *Syn.* drewení Koň na Skládáňí Wína *Aliud est* Kantnár piwňičňí. *Prov.* Jde (wſecko), gako po Líhách: citra pulverem sine pulvere *Hor.* ohne Kampf, ohne Mühe: igen könyen megy a' dolog.

Li-

Lichač, a, m. v. Luchač.
Líchač, a, m. cubitor, cubator, is, m. ein Liegender: heverö, fekvö. *Syn.* Ležák.
líhací, á, é, *adj.* dormitorius, cubitorius, a. um: zum Liegen (Schlafen) gehörig: aluváshoz (fekvéshez) való. *boh.* lehací. *Usus.* Líhacá Komora, v. Lihárňa.
† Lihánec, nce, m. v. Bálef, Pagáč, Madowňík.
Lichání, á, n. v. Luhání.
Líhání, á, n. cubitus, decubitus, us, m. cubatio, nis, f. das Liegen, fekvés, heverés. *boh.* Lehání.
Líhaňica, i, f. v. Lihárňa.
Lihár, a, m. v. Luhár.
Líhareň, rňe, f. v. *seq.*
Líhárňa, i, f. dormitorium (cubiculum) cella dormitoria: das Schlafzimmer, die Schlafkammer: háló-szoba. *Syn.* Líhaňica, Líháreň, Spárňa, líhacá Izba, Komora. *boh.* Lehaňice, lehací Komora.
Lihár, a, m. v. L'uhár.
L'ihariček, čka, m. v. L'uhariček.
L'ihárka, i, f. v. L'uhárka.
lihat, al, am, lizem, V. I *imp.* lihag et liž: v. luhat.
líhat, al, ám, V. I. *imp.* ag, na Posťel, do Posťele: decumbere ad lectum, in lecto: sich niederlegen in Bette: le-feküнni (-dni) az agyba. Na Zem líhat: procumbere (sternere se) humi, sich auf die Erde niederlegen, földre le-feküнni. On uš zas líhá. Pogdem po tebe, nelíhag na Zemi. *boh.* lehati. 2) *freq.* ex ležat: solere iacere, cubare: pflegen zu liegen, feküнni szokni; *boh.* léhati, líhati. *Usus.* Budem zas tu (w tegto Swetlici) líhat: hic iterum cubabo.
L'ihávání, á, n. *Nom. Verb. ex seq.*
líhávat, al, ám, *freq. ex* líhat *Usus.* On líchával w Zahrade: in horto iacere consueverat, er pflegte im Garten zu schlafen (sich niederzulegen), ö kertben feküнni szokott.
lihnúť, hnul (hel), hňem, V. I. *imp.* lihňi, *de uno actu*, v. luhat. *Syn.* luhnúť. *Prov.* Keď wzdichňe, lichňe, zlihňe: quot verba, tot idem mendacia profert. Homo mendacissimus: er ist ein großer Lügner. Wie viele Wörter, so viele Lügen: a' mennyiszer fel-nyittya a' száját, annyiszor hazudik. Hány szó, annyi hazugság.
† líhnúti, líhl, líhnu, v. láhnúť. *II. rec.* líhnút se, v. láhnúť sa.
L'ihnutí, á, n. v. L'uhnutí, L'uhání.
† L'ihnutí, n. v. L'áhnutí.
L'ihuta, i, f. v. Primetí.
† L'ík, u, m. v. L'ék.
* L'ikání, á, n. v. L'kání,
† L'ikař, e, m. v. L'ekar.
† L'ikárna, i, f. v. Apatéka, L'ekárňa.
* likať, al, ám: v. lkať.
* líkawe *adv.* v. lkawe.
* líkawí, á, é, *adj.* v. lkawí.
† L'iknowání, n. v. L'enosení. 2) Stažowání, Stískání.
† liknowati se, owal se, ugi (u) se, v. lenosiť. 2) v. stažowať sa, stískať si.
L'íko, a, n. liber (arboreus), i, m. der Bast am Bäumen: die innere Rinde eines Baums: fa héjáknak vékony fejér belsö hártyájok, mellyre irtak a' régiek. *Syn.* wnútragšá Korka w Strome pri samém Drewe. 2) v. Korek. 3) wlčé Líko, gedowatá Zelina: aconitum lycoctonum *Linn.* i. n. gelber Sturmhut, gelbes Wolfsgift, farkas ripa, katika répa (mérges

ges fű.) *Syn.* Omeg. *boh.* wlči Lezko, Womeg. *Aliud est* Šalomuněk: aconithum napellus *Linn.* blaues Eisenhüttlein, katika répája fű.
† Líko, a, n. idem.
† Líkořiec, f. v. Lekorica.
† Líkowdilna, i, f. idem.
Lilek, lku, m. Zelina: solanum *Cels.* Atropa Belladonna Linn solanum furiosum officin, Tollkraut, szép szőlő. *Syn.* Lilka, *Aliud est* psé Wíno.
† liliowí, á, é, *adj.* Kwět, v. laliowí.
† Likium, n. v. Lakia.
Lilka, i, f. v. Lilek.
Lím, u, m. v. Límec.
Límček, u, et mečku, m. *dem.* ex Lím, v. Límeček.
Límec, mca, m. limbus, i, m. *Virg. Ovid.* der Streif, Streifen, Saum, Besatz, Falbel, womit etwas eingefaßt wird, ein Gebräm, ein Saum in den Kleidern: perém, köntös peréme, perémezet, *vagy* sinórozat. prém, prémetske, prémezet, széli. *Syn.* Kragek, Kragka, Okolek, Okladek, Obogek, Okogek, Prím 2) v. Karnír.
Limeček, cku, m. *dem.* ex *praec.* limbulus, i, m. das Besetzlein, széletske, prémetske. *Syn.* Límček.
Limonec, nca, m. v. Behen.
Límonka, i, f. idem.
limowaní, á, é, *p. c.* limbo ornatus, limbatus *Gallien. ap Treb. Poll.* limbosus, fimbriatus: eingefaßt, gesäumt: perémezett, prémezett, bé-szegett. *Syn.* oblimowaní. *Aliud est* obhrubení. 2) v. karnírowaní.
Limowáňí, á, n. limbatio, fimbriatio: Einfaßung, Säumung: prémezés, perémezés, sinórozás, bé-szegés. *Syn.* Oblimowáňí. *Aliud est* Obrúbeňí. 2) v. Karnírowáňí.
limowať, mowal, mugem, V. I. *imp.* mug: limbo circumdare (ornare), fimbriam suere: einfaßen, z. B. mit Bänden, Schnüren: perémezni, sinórozni, bé-szegni. *Syn.* oblimowať. *Aliud est* obrúbiť. 2) v. karnírowať.
† Limún, u, m. v. Lemon.
Lín, a, m. Riba. Cyprinus tinca, ae, f. *Linn.* merula lacustris. fullo, nis, m. der Schlei, die Schleife: tzompó, varga hal. *Syn.* Kos, Lén, Šwec, *vulg.* Lgen. 3) Morskí L'ín: tinea marina Labrus merula Linn. die Meerschlei, Meerfisch, tengeri tzompó.
Lina, i, f. funis tractorius (eluctarius), rudens, tis, m. remuleus, i: m. die Leine, das Zugseil am Schiffe: vontató kötél, alatság, hajó-kötél, hajó öreg kötele. *Syn.* Powodec, lodňí (sífowí, hagowí) Powraz, Ličák. *boh.* Lano, Powodec.
† L'inag, u, m. v. Čarowňík (u).
* Linaga, i, f. v. Čára 1 Nro. 2) v. Rádek, Werš písaní neb tlačení.
* Linagček, a, m. *dem.* ex Línagek. *Syn.* Čarowňíček.
* Linagečka, i, f. *dem.* ex *seq.* v. Čárčička.
* Linagka, i, f. *dem.* ex Linaga, v. Čárka. 2) v. Radeček.
* linagowaní, á, é, *p. c.* v. čarowaní 1 Nro.
* Linagowáňí, á, n. v. Čarowáňí 1 Nro.
* linagowať, gowal, gugem V. I. *imp.* gug, v. čarowať 1 Nro.
Lináňí, á, n. pilorum dimissio (amissio) depilatio, nis, f. gla-

glaberescentia, ae, f. das Hären, ször-hányás (le-hanyás, vetés) kopárodas. *Syn.* Léňení, *vulg.* Lgeňení.
línať, al, ám V. I. *imp.* ag: pilos dimittere (amittere), depilem fieri, glabescere: sich hären, die Hare verlieren, szörét hányni (lehányni, vetni), kopárodni. *Syn.* léňiť sa, *vulg.* lgeňiť sa *II. rec.* línať sa: idem.
línaťi, al, ám: idem.
Lindt, u, m. fibra (vena) fundamentalis, eine liegende Kluft im Bergwerke, Bánya ér. *Syn.* lindtowí Zmrsk.
lindtowí, á, é, *adj.* k. p. Zmrsk, v. Lindt.
Lindusťa, i, f. alauda sylvestris *Klein.* Alauda arborea Linn. Heidelerche, erdei (vad) patsirta. *Syn.* lesňí Škrowáněk.
* Lineál, a, m. v. Čarowňík (u).
† líní, á, é, (*abs.* líno), *adj.* v. leňiwí, et lení.
* Línia, i, f. v. Linaga.
† Liniál, a, m. Čarowňík 1 Nro.
* Liňica, i, n. v. Lňica.
† Linie, f. v. Čara 2 et 3 Nris.
† Liniowáňí, n. v. Čarowáňí 1 Nro.
† liniowaťi, owal, ugi (u), v. čarowať 1 Nro.
* linúť, linul, líňem, V. P. *imp.* liň, v. linúť.
* Linuťí, á, n. v. Lnuťí.
L'ion, u, m. Mesto, Francúzké: Lugdunum. *civitas Galliae:* Lion, eine Stadt in Frankreich: Lugdún, frantzia orszagi város. W L'ioňe: Lugduni, zu (in) Lion, Lugdúnban.
† líp *comp.* ex dobré, v. lepšeg.
L'ipa, i, f. tilia, ae, f. tilia europea Linn. die Linde, der Lindenbaum: hárs-fa. *Syn.* lipowí Strom. *Prov.* Otrhaní, gako L'ipa: nudior leberide. Lacerrimus. Totus laciniis constat: ganz zerrissener Mensch (Lump), puszta mint a' szedett szölö. Mezételen mint az egér. 2) v. L'ipina.
† L'ipan, a, m. v. L'ipeň.
† L'ipáňí, n. v. Lépáňí.
† lípaťi, al, ám, v. lépať. *II. rec.* lípať se, v. lépať sa.
† lípaw'e *adv.* v. lípawe, lepko.
† lipawí, á, é, *adj.* v. lípawí, lepkí.
† L'ípawosť, i, f. v. L'épawosť, L'epkosť.
L'ipča, i, f. Ňemecká: Liptse-Theuthonum, Deutsch-Liptsche, Németh-Léptse. Slowenská (liptowská) Lipča: Liptse slavorum, *oppidum Liptoviense,* Slovakisch Liptsche, Tóth-Liptse.
Lipeň, pňa, m. Riba: thymallus, i, m. salmo thymallus Linn. die Aesche (Asche) Aeschling, ein Fisch: köröz hal. Tomólykó szemling. *Syn.* Rwetowoň *vulg.* Lapinda, *boh.* Lipan.
Lipina, i, f. lignum tiliaceum (tiliae), Lindenholz, hárs-fa. *Syn.* lipowé Drewo. 2) tilietum sylva tiliaris: Lindenwald: hárs-fa erdö, hársfás hely. *Syn.* lipowí Hág. 3) v. Karpawosť, Ňečístota Očí.
lipkí, á, é, *adj.* v. lepkí.
lipko *adv.* v. lepko.
L'ipkosť, i, f. v. L'epkosť.
lipní, á, é, *adj.* v. lepní.
lipňowí, á, é, *adj.* ex thymallo, von der Asche, körözhálból való, köröz-hali. *Syn.* z L'ipňa.
lipowí, á, é, *adj.* tiliaceus: aus Linden, hárs-fai, hárs-fából való. *boh.* lipowí. *Usus.* L'ipo-

powí Háj v. L'ipina 2 Nro. L'ipowí Kwet: flos (flores) tiliae, Lindenblüte, hárs-fa virág. L'ipowí Mad: mel tiliaceum, Lindenhonig, hárs-fa virágból-valo méz. L'ipowí (parunkowí, bílí) Wosk: cera candida, weißes Wachs, fejér viasz. Lipowí Uhel: carbo tiliaceus, Lindenkohle, hárs-fa szén. Z Drewa lipowého, e ligno tiliari.

† lípowí, á, é, *adj.* idem.

L'ipowňík, u, m. Mestečko uherské: Lipovnicium, Lipownik, Lipovnok.

Lipšćan, a, m. lipsiensis homo, ein Leipziger, lipsziai ember.

lipšćančin, a, é, *adj. poss.* ex seq.

L'ipšćanka, i, f. lipsiensis *fem.* die Leipzigerinn, lipsziai asszony.

lipšćanow, a, e, *adj. poss.* ex Lipšćan.

lipski *adv.* more lipsiensi, nach leipziger Art (Sitte), lipsziai módon, módra. *Syn.* po lipski.

lipskí, á, é, *adj.* lipsiensis, e: aus Leipzig, die Leipzig betreffend, oder dahin gehörig: lipsziai.

Lipsko, a, n. Mesto saské: Lipsia, ae, f. Leipzig, eine Stadt in Sachsen, Lipszia, szakszoniai város.

liptaččin, a, e, *adj. poss. ex seq. vulg.* luptaččin.

Liptačka, i, f. liptoviensis *fem.* eine Liptauerinn, liptai asszony.

Lipták, a, m. liptoviensis homo, ein Liptauer, liptai ember. *vulg.* Lupták. Podke sa ďiwať Liptáci, gako sa magu Orawci etc.

liptákow, a, e, *adj. poss.* ex *praec. vulg.* luptákow.

Liptow, a, m. Liptovium, i, n. Liptovia, ae, f. Comitatus Liptoviensis, die Liptau, Liptó. *vulg.* Luptow. *Usus.* Do (3) Liptowa, w Liptowe.

liptowski *adv.* more liptoviensi, liptauerisch, liptó-módra (módon).

liptowskí, á, é, *adj.* L'iptowská Stolica, Comitatus Liptoviensis, Liptauer Gespannschaft, Liptó-Vármegye v. Liptow.

† L'is, u, m. v. Pres.

† L'ísa, i, f. v. Rosina.

L'isáček, čka, m. subcalvus, calvaster, i, m. Kohlkopf, der ein wenig kahl ist: kopaszotska, egy kevessé kopasz. *Syn.* L'isek, nálisí.

Lisag, a, m. čo léta: papilio *Ovid.* nis, m. Schmetterling, Tagfalter, pillangó. *Par. Páp. Syn.* Motil, *boh.* Motil.

Lisag, e, f. na Hlawe: impetigo, porrigo, inis, f. lichen, enis, m. furfur, is, m. der Hauptgrind, Grind, die Schuppe auf dem Kopfe, Flechte an der Haut, Schwinde: korpasság, fö-kosz, fö-koszmó. *Syn.* L'up, lupina, Otrus Hlawi, Popelica, Šupina, *boh.* Liseg. 2) na Twári: lenticula *Cels.* papula *Cels et Virg.* phlyctena, ae, f. lentigo *Plin. H. N.* inis, f. macula rubra in facie a calore: Hitzblase, Hitzblatter, Sommersprosse, Sommermal, Sommerflecken, Laubflecken, das Hitzbläschen, das Zittermal im Angesichte: herpes, sömör, szeplö. *Par. Páp. Syn* Peha, Pehawina, Pehawost, pálčiwá Nestowička, *boh.* Liseg, Piha. *Plur. Nom.* Lisage po Twári: papulae, die Sommersprossen, szeplök.

Lisagček, a, et gečka, *dem.* ex papiliunculus *Tertull.* i, m. das Schmetterlingchen, lependéketske, pillétske, kis pille. *Syn.*

Syn. Liſaget, Motilček, Motilek, *boh.* Motilček, Motilek.
Liſaget, gka, m. *dem.* ex Liſag: idem
liſagnate *adv.* v. liſawe.
liſagnati, a, é, *adj.* porriginosus, impetiginosus, a, um, grindig, korpás, koszmós, koszos. *Syn.* lupinatí, otruſinatí, popeličatí, ſupinatí. 2) v. liſawí.
Liſagnatoſt, i, f. v. Liſawoſt.
Liſak, a, m. calvus, calvaster, tri, m. der Glatzkopf, kopasz (kopasz fejü) ember. *Syn.* liſí, Plechač, Plechawec.
Liſak, a, m. vulpes mas, der Fuchs, róka hém. v. Liſka.
† Liſáňí, n. v. Fatinkowáňí.
† liſati ſe, al ſe, ám ſe, v. fatinkowat ſa.
liſawe *adv.* lentiginose, ſommerfleckig, szeplösen. *Syn.* liſagnate, pehawe, pehowate, pehowite. *boh.* pihawé.
Liſaweňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *Syn.* Pehaweňí.
liſawet, wel, wím, V. I. *imp.* liſaw: lentigine obduci, Sommerflecken bekommen, szeplösödni. *Syn.* pehawet.
liſáwí, á, é, *adj.* lentiginosus *Val. Max.* a, um: laubfleckig, ſommerfleckig, ſommerſproſſig, der Sprenckel am Geſichte hat, szeplös. *Syn.* pehawí, pehowatí, liſagnatí, pehowití, *boh.* pihowatí.
Liſawoſt', i, f. lentiginosa conditio (natura) ſommerfleckige Beſchaffenheit, szeplös tulajdonság (állapot), szeplösség. *Syn.* Liſagnatoſt, Pehawoſt, Pehowatoſt, Pehowitoſt'.
† Liſbon, a, m. v. Lizbon.
Liſčáňí, á, n. v. Bliſčáňí.
liſčat ſa, čal ſa, čím ſa V. I. *imp.* liſči ſa: v. bliſčat ſa.
† liſči, *adj.* *omn. gen.* v. seq.
liſčí, á, é, *adj.* vulpinus, a, um: vom Fuchſe, oder von Füchſen: rókai, rókából való. *Syn.* liſkowí. *Usus.* Liſčá Díra (Díra): fovea vulpis, Fuchshölle, róka-lyuk. Liſčí Kožuch: v. liſkowí Mentík.
Liſčinocaſ: alopecurus pratensis *Linn.* der Fuchsſchwantz, roka farkfü.
* Líſčí, á, n. v. Léſčí.
Líſčička, i, f. vulpecula, ae, f. ein Füchslein, das Füchschen: rókátska. *boh.* Liſtička. 2) íſtá Huba: agaricus cinnamomeus *Linn.* fungus exiguus flavus, pileolo instructus: der eßbare Nägelſchwamm: szekfü gomba. (*Aliud est.* Mágowka.) *vulg.* Ližčička.
Liſčina, i, f. vulpina pellis, Fuchsbalg, róka perém.
* Líſčina, i, f. v. Léſčina.
liſe *adv.* calve, kahl, glatz, kopaszon. *Syn.* plechawe, pleſiwe, oplchle.
† Liſeg, e, f. v. Liſag (e) 1 Nro.
Liſek, ſka, m. v. Liſáček.
† Líſek, ſka, m. v. Léſek.
Liſeňí, á, n. calvescentia, ae, f. das Kahlwerden, kopaszúlás, kopaszodás. *Syn.* Plechaweňí, Pleſiweňí.
liſet, ſel, ſím, V. I. *imp.* liſ: calvere, calvescere, calvum fieri: kahl werden, kopaszódni, kopaszúlni. *Syn.* plechawet, pleſiwet' oplchowat, oliſowat.
liſí, á, é, *adj* calvus, a, um. kahl, glatz, ohne Haare: kopasz, kopár, tar. *Syn.* plechawí, pleſiwí, oplchalí, oplchlí. *Usus.* Gediňe na Čele liſí: recalvus, recalvaster: Glatzkopf vor an der Stirne: elöl kopaszotska, elöl (a' homlokán) kopár, Liſá Hlawa, Liſina: calvum caput, calvitium: Kahlkopf,

kopf, Glatzkopf: kopaszság, kopasz fej.

Liſina, i, f. calvities, ei, f. calvitium, i, n, die Kahlheit, Glatze: kopaszság. *Syn* Pleſina, Pleſ iwína, Pleſiwoſt', Plzkoſt, Plechawoſt, Plchaboſt, Plchawoſt, Oplchloſt. *Usus*. Liſinu urobiť, i. e. Wlaſi witrhat, wiruwat, wiſklubat: calvare, kahl machen, kopaszszá tenni, kopaszitani, kopasztani. 2) Liſina, i. e. Hwězda na konſkeg Hlawe: stella, signum in equi capite: die Platte (das Plaſſel) auf dem Kopfe der Pferde, tsillag a' ló fején.

Liſt, u, m. v. Bleſk.

† Liſka, i, f. v. seq.

Líſka, i, f. fulica *Virg*. fulica atra *Linn*. gallina aquatilis: Waſſerhuhn, Rohrhuhn, Bläſchen, Blaßhuhn, Tauchhuhn, Taucherhuhn, *vulg*. Rohrhändel: sártsa, szártsa, vizi tyúk. vizi madár. *Syn*. wodňá Slépka, *boh*. Liſka. *Aliud est*. Sluka, Šnef, *et* Potopowačka *seu* wodňá Račica, *et* wodné Kura.

Líſka, i, f. *dem*. ex Liſá, v. Roſinka.

Liſka, i, f. vulpes, is, f. canis vulpes *Linn*. die Füchſinn, der Fuchs: nöstény róka. *Prov*. Každá Liſka ſwog Ocaſ (Chwoſt) chwálí, v. chwálik. Stará Liſka (Opica) ťažko ſa chitiť dá: annosa vulpes, (simia) haud capitur laqueo, alte Füchſe ſind ſchwer zu fangen, nehéz az aga rókát törbe ejteni. Liſka Wola poháňá: vulpes bovem agit *Suidas*. Res absurda geritur. Non ex animo, sed alia spectans. Fingit sese quippiam facere velle: der Fuchs treibt die Ochſen, róka hajtya (üzi) az ökröt. Srſť, ne Powahu, Liſka a Wlk meňí: pilos, non ingenium mutat vulpes: der Fuchs ändert den Balg, aber nicht den Schalk: a' róka szörét változtattya, nem pedig természetét. v. Powaha, Srſť, Wlk.

Líſka, i, f. idem.

L'iſkáňí, á, n. v. Bliſkáňí.

liſkať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp*. ag ſa, v. bliſkať ſa.

liſkawe *adv*. v. bliſkawe.

liſkawe *adv*. vulpinariter, astute, *tropice*. consultis dolis: fuchsartig, ſchlauartig, liſtig: ravaszan, ravaszul, tsalardúl, álnokúl. *Syn*. faleſňe, leſt'iwe, podwodňe. 2) v. fakinkowňe.

Liſkawec, wca, m. vulpio, inis, m. *Apull*. versipellis, is, m. ſchlau, wie ein Fuchs, ſchlauer, verſchlagener, argliſtiger Menſch: ravasz (roka természetü) ember. *Syn*. Leſt'iwec, Fakinkár.

liſkawí, á, é, *adj*. v. bliſkawí.

L'iſkaweňí, á, n. vulpinatio, nis, f. die Fuchsſchwanzerei, das Schlauſeyn: ravaszkodás.

liſkawí, á, é, *adj*. vulpinaris, e. *Apul*. wie ein Fuchs, fuchsartig, daher ſchlau, argliſtig, verſchlagen: rókai, ravasz, tsalárd, álnok. *Syn*. faleſní, leſt'iwí, podwodní. 2) v. fakinkowní.

liſkawiť, il, ím, V. I. *imp*. liſkaw: vulpinari *Varr*. versipellem esse: ſchlau ſeyn, wie der Fuchs, z. B. in ſeinen krummen Gängen: ravaszkodni, széneskedni. *Syn*. leſt'iwím biť.

L'iſkawka, i, f. v. Bliſkawka.

L'iſkawoſť, i, f. v. Bliſkawoſt.

liſklawe *adv*. v. bliſkawe.

liſklawí, á, é, *adj*. v. bliſkawí.

L'isklawka, i, f. v. Blískawka.
kísknúť sa, knul (kel) sa, kňem sa, V. I. *imp.* kňi sa, *de uno actu*: v. blísknúť sa.
† lisknúti (lesknúti) se, liskl se, lisknu se, v. blísknúť sa.
L'ísknuťí, á, n. *de uno actu.* v. Lisčáňí.
† L'iskowec, wca, m. v. L'éskowec.
† L'ískowí, n. v. L'éska. 2) v. L'éščina.
† lískowí, á, é, *adj.* v. léskowí.
liskowí, á, é, lisčí. *Usus.* L'iskowí Menťík (Kožuch): vulpina chlamys vulpinum pellitium, der Fuchspelz, rókás mente, ködmön.
† L'iskowka, i, f. v. Léskowka.
List, u, m. stromowi, Kwetowi, zelinkowi, papírowi, Kňižkowi: folium, i, n. das Blatt des Baumes, des Papieres, des Buches: levél. Winiční (Winní) List: pampinus, Rebenblatt, szölö-levél. Marie List, v. Ostropes. Listi ze Stromu padagú; Strom List'i traťí: folia sua (frondes suas) dimittit arbor *Plin.* das Laub fällt vom Baume ab; der Baum verliert sein Laub: hullattya a' leveleit a' fa. 2) pisební: epistola, ae, f. literae, arum f. *plur.* der Brief, levél, irott levél. *boh.* Psaňí. *Usus.* Dlužní List, *vulg.* Obligátor, Kwietancia: *Syn.* grapha, obligatio, chartabianca: der Schuldbrief, Versicherung: adósság levél. Fedrowní (zachowácí) List, *vulg.* Pas, Pasport: literae testimoniales, passuales, compassuales, *vel* compassus, *aut* commeatus: ein Paßport, paszszus, bizonyság levél. Mocní List, *vulg.* Bulla: diploma, bulla: ein Gewaltbrief, eine Bulle: függö petsétes levél. Otworení List z wisícú Pečátkú, *vulg.* Patent: diploma, patentales, currentales: das Patent, függö petsétes levél. Pamatni List, ináč Pamatňík, *vulg.* Memoriál: memoriale, ein Memorial, Gedenkbrief: emlékeztetö levél. Prepustni (roztržní, rozwodní, odhodni, odhaňačňí) List: libellus repudii, Scheidbrief: feleségtöl el-válló levél. Prosební List, *vulg.* Instancia, Súplikácia: libellus supplex, epistola supplicatoria: Bittbrief, die Bittschrift: könyörgö levél. Súdňí List: dica, der Rechtshandelbrief, törvénykedésnek levele. Zachowácí List, v. fedrowní List, Zemanskí List, *vulg.* Armáles: literae armales (nobilitares), der Adelbrief, nemes levél. Zmenní List: cambiales, Wechselbrief, tserélö (tsere) levél. Zmluwní (umluwní) List: contractus, literae contractuales: ein Vertrag, fogadó (szegödö; alku levél. List písať: exarare literas, einen Brief schreiben, levelet irni. List zložiť: componere literas, einem Brief zusammenlegen, bé-tsinálni a' levelet. List zapečaťiť: obsignare (obsigillare) literas, einen Brief verpetschieren, obsiegeln: bé-petsételni a' levelet. List druhému posílať, pripísať: dare alicui (ad aliquem) literas, einen Brief jemanden schicken, valakinek levelet küldeni. W gednom po druhém Liste mi Ďekowal (D'eki skládal): aliis super aliis epistolis egit mihi gratias *Plinius.* er hat Briefe über Briefe gesendet, gegen mir sich zu bedanken: jöttön jött a' köszönö levél töle hozzám,

zám; több levelet küldött hozzám.
† L'ist, i, f. v. L'esk.
† L'ista, i, f. v. Lágsna.
L'istanec, nca, m. v. Listnatec.
L'istár, á, m, tabellarius (pedes), tabellio, nis, m. Briefträger, levél-hordozó, gyalog pósta. *Syn.* listowňí Posel.
listawi, á, é, *adj.* v. listnatí.
L'istéček, čku, m. *dem.* ex *seq.* parvum foliolum, ein kleines Blättchen, kis levelke. *boh.* L'ist'íček. epistolula, ein kleines Briefchen, kis levélke.
Lístek, tku, m. *dem.* ex List: foliolum, i, n. ein Blättlein, ein Blättchen: levélke, leveletske. *boh.* Lístek. *Plur.* Listki, *gen.* stkow: foliola, die Blättchen Blätterchen: levelkék. *boh.* Lisťíčko. 2) epistolula, ae, f. literulae, arum, f. *plur.* epistolium (ion) i, n. *Catull.* ein Briefchen, leveletske. *boh.* Psáňičko.
† Lístek, stku, m. *dem.* idem.
List'i, á, n. *collect.* folia, orum, n. *plur.* Blätter, fa-levelek.
† Listí, n. v. Lésčí.
† List'íček, čku, m. v. Listeček.
† Listička, i, f. v. Lisčička.
† Lističko, a, n. *dem. collect.* v. Listki *plur.* sub Lístek.
† lisťiwe *adv.* v. lestiwe.
† listiwí, á, é, *adj.* v. lesťiwí.
L'istnatec, tca (*boh.* tce), m. Zelina: v. Čípek.
listnatí, á, é, *adj.* foliosus, a, um: laubig, voller Blätter, von vielen Blättern: leveles, sok levelü. *Syn.* listowí.
L'istňík, u, m. Zelina: v. Čípek.
Listopad, u, m. Mesác: November, bris, m. Wintermonat, November: szent András Hava.
listowí, á, é, *adj.* ex foliis, foliaceus, a, um: von (aus) Blättern, levélböl (levelekböl) való.
listowňe *adv.* literatorie, epistolariter, epistolatenus, literarum tenus, per literas (epistolam): schriftlich, durch den Brief: levél altal, irás szerént.
† listowňí, *adj. omn. gen.* v. seq.
listowní, (listowňí), á, é, *adj.* literatorius, a, um; epistolaris, e: schriftlich, leveli. Listowní Pisar: scriba epistolaris, secretarius ab epistolis: Briefschreiber, levél-iró, Titoknak. v. Tagemňík. Listowní Posel, v. Listár.
† lít, et líti, lil, legi (u), *part. pass.* lit, v. lát (legem) *II. rec.* lít se, v. lát sa.
† Lítáňí, n. v. Letáňí.
Litánie, nie, f. *plur. dat.* niám, *loc.* niách: lytaniae, arum, f. *plur.* die Litaneien, Litanei: litánia.
† lítati, al, ám, v. letat.
† L'ítáwáňí n. v. Letáwáňí.
† lítáwati, al, ám, *freq.* ex lítat, v. letáwat.
† lítawe *adv.* v. letawe.
† lítawí, á, é, *adj.* v. letawí.
† líte *adv.* v. Siwoko. 2) v. ukrutňe.
Litera, i, f. litera, ae, f. elementum alphabeti, gramma, atis, n. der Buchstabe, betü, bötü *Par. Páp. Syn.* Písmena, Známka. *Usus.* Welká, malá Litera: magna, parva litera: ein großer, kleiner Buchstabe: nagy, kis betü. Wedla Literi: ad verbum, ad literam: nach den Buchstaben, wörtlich: betü szerént. Literi pozná-

náwak: alphabetum discere, das A b c lehrnen, abétzét tanúlni.
L'itečka, i, f. dem. ex seq.
L'iterka, i, f. dem. ex Litera: literula, ae, f. das Buchstabchen, betütske, bötütske. Par. Páp. Syn. Písmenka, Známěčka.
literně adv. ad literam (verbum) literaliter: buchstäblich, betü szerént. 2) v. múdre, učeně, umeke.
literní, á, é, adj. v. abecedární. 2) literalis, e: buchstäblich, wörtlich, betö szerént-való. Zmisel literní: sensus literalis (proprius), buchstäblicher (eigentlicher) Verstand, betü szerint-való értelem. Literné Wikládání: interpretatio lite ralis (ad verbum, singula verba exprimens: buchstäbliche Auslegung, betü szerént-való magyarázás. 3) v. mudrí, učení, umelí.
litewski adv. lituanice, litauisch, litvániai módra (modon). Syn. politewski.
litewskí, á, é, adj. lituanicus, a, um, litauisch, litvániai. Litewská Zem, v. L'itwa.
† lití, á, é, (abs. lit), p. c. v. látí (ex lák, legein).
† líti, á, é, adj. v. diwokí. 2) v. ukrutní.
† Litina, i, f. v. Legawica.
† Litka, i, f. v. Šoldra, Šunka. 2) v. seq.
Litko, a, n. Sura, ae, f. die Wade, láb-ikra Par. Páp. ikrája az ember lábának. Aliud est. Člének, Hnát, Sára, Stehno.
† Litkup, u, m. v. Zádanek 1 Nro.
† líto, adj. abs. v. lúto.
Litomerice, gen. ric, dat. com. f. plur. Litomericium, Leitmeritz, eine Stadt in Böhmen: Litomeritz, tseh város.
† Litom'eřice, f, plur. gen. řic, dat. cům, idem.
litomerickí, á, é, adj. litomericensis, e: von Leitmeritz, lilitomeritzi, Litomeritzböl-való.
† litom'eřickí, á, e, adj. idem.
† Litost, i, f. v. Lútost. 2) v. D'iwokost. 3) v. Ukrutnost.
† lítost'ihodní, á, é, adj. v. lútost'ihodní.
† lítostiw'e adv. v. lútost'iwe.
† lítostiwí, á, é, adj. v. lútostiwí.
† L'ítostiwost, i, f. v. Lútostiwost.
† lítostňe adv. v. lútostňe.
† lítostní, á, é, adj. v. lútostní.
† Lítostnost, i, f. v. Lútostnost.
† Litowáňí, n. v. Lutowáňí.
† litowati, owal, ugi (u), v. lutowati.
L'itwa, i, f. Lituania, Lithvania, ae, f. Litauen, Lithauen in Pohlen, Litványia lengyel országnak része. Syn. Častka polskeg Kragini.
* litwanskí, á, é, adj. v. litewskí.
† Líwanec, nce, m. v. Léwanec.
† Líwáňí, n. v. Lewáňí.
† líwati, al, ám, freq. ex líti, v. léwat.
Liwčan, a, m. Livo, nis, m. Liefländer, Liviai ember, vulg. Lifčán, Liflanďan, boh. Ifländer.
liwčančin, a, e, adj. poss. Liviae feminae, der Liefländerinn gehörig, liviai aszszonyé. vulg. liflandčin, liflandčančin, boh. iflanderčin.
Liwčanka, i, f. Livia femina: Liefländerinn, liviai aszszony. vulg. Lifčanka, Liflandka.

líwčanow, á, e, *adj. poss.* livonis, dem Liefländer gehörig, liviai emberé. *vulg.* lifčanow, liflandow, liflandčanow. *boh.* iflandrůw.
líwſki *adv.* livonice, liefländiſch, liviai módra. *vulg.* lifčanſki, liflandſki, *boh.* iflanderſki.
líwſkí, á, é, *adj.* livonicus, a, um: liefländiſch, liviai, *vulg.* lifčánſkí, liflandſkí. *Usus.* Líwſká Kragina, v. Líwſko.
Líwſko, a, n. Livonia, ae, f. Liefland, liviai tartomány.
Líwſtwo, a, n. *collect.* Livones, die Liefländer, Liviáiak. *boh.* Iflandrowé.
* Líza, i, f. v. Alžbeta.
Lízač, a, (*boh.* e), m. linctor, is, m. lambens, lingens: der Lecker, der etwas leckt: nyaló, nyalogató. *Syn.* Chlaſtač. 2) v. Maſkrtník.
Lízáček, čka, m. *dem. ex praec.* 2) v. Maſkrtkár.
Lízačka, i, f. quae lingit, linctrix, icis, f. die Leckerinn, nyalóné, nyalogatóné. *Syn.* Chlaſtačka. 2) v. Maſkrtníca. 3) v. Lízání.
lízačne *adv.* lingendo, linctorie: leckend, leckerhaft, nyalva, nyalogatva. *Syn.* chlaſkawe. 2) v. fatinkowne.
lízační, á, é, *adj.* linctorius, a, um: leckend, leckerhaft: nyaló, nyalogató. *Syn.* chlaſtawí. 2) v, fatinkowní.
Lízačnoſt, i, f. cupedia, ae, f. catillatio, studium cupediorum: Leckerhaftigkeit, Leckerei. nyalakodás. *Syn.* Chlaſtawoſt. 2) v. Fatinkárſtwí.
Lízání, á, n. linctus, us, m. das Lecken, nyalás, nyalogatás. *Syn.* Chlaſtání, Lízačka, Oblizowání, 2) v. Maſkrtění.
† Lízání, n. v. Lézání.
lízat, zal, žem, V. I. *imp.* líž: lingere, lambere: lecken, z. B. etwas mit der Zunge, lappen: nyalni, nyalogatni. *Syn.* chlaſtat, oblízowat, wilizowát. 2) immodice, osculari (lingere), lecken, unmäßig küſſen: mértékletlenül tsókolgatni. *Syn.* nemerne boſkáwat. *boh.* lízati. 3) v. maſkrtit. *II. rec.* lízat ſa, v. fatinkowat ſa.
† lízati, lízal, lízám, líži (u) *praes.* v. lízat per 3 Nros.
† lízati, al, ám, v. lézat, lezt.
Lízáwání, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*
lízáwat, al, ám, *freq.* ex lízat.
L'izbon, u, m. Meſto luzitánſké: Lisabona, ae, f. Olisipo, Olyssippo, Odyssippum, in Lusitania: Liſſabon, eine Stadt in Portugall: Lizabona, Luzitaniai város. *Syn.* Liſbon.
Ližčička, i, f, v. Liſčička.
* lízčin, a, o, *adj. poss.* v. alžbetčin.
Ližica, i, f. cochlear, cochleare, is, n. cochlearium, i, n. ligula, ae, f. der (das) Löffel zum Eſſen, kanál, kalán. *Syn.* Ližka, *boh.* Lžice. *Usus.* Kaſná (na Kaſu) Ližica: haustrum pultarium: ein Breinlöffel, kása-kanál. Kuchárſká Ližica, v. Openowačka. Plná Ližica: plenum cochlear, ein Löffelvoll, teli kanál. Poléwkowa Ližica: cochlear iusculaceum, Suppenlöffel, leves-kalán. Wélká (prekladná, rozdawaca) Ližica: magnum (distributorium) cochlear, ein groſſer Löffel, Vorlegelöffel, osztó kanál. Železná Ližica, Naléwačka, Žufan, Žufanek: fusorium cochlear, Gießlöffel, vas kalán, töltegetö kanál. *Prov.* Utopilbi ho w Ližici Wodi. Ge hláwní geho Neprátel: iura-

iuratus hostis; capitalis eius inimicus est, er ist sein geschworner Feind, esküdtt ellensége. 2) gak Míra: cochleare, cochlearium, *mensura certa*: Löffel, als eine Maß: kanál bizonyos mérték.

Ližička, i, f. *dem.* cochlearculum, i, n. das Löfflein, Löffelchen: kanálka, kalánka, kis kanál, kanalatska. *boh.* Lžička. *Usus.* Káwowá Ližička: cochlearculum coffeaceum, Kaffelöffel, kávé kalán. Usňá Ližička, i. e. usňé Párchadlo (Paradlo): auriscalpium, cochlear auricularium: Ohrlöffelchen, Ohrlöfflein: fül vájó kanálka.

ližični, *et* ližičňí, á, é, *adj.* Ližičná Zelina (Bilina), v. Ližičník 2 Nro. *boh.* lžiční.

Ližičník, u, m. Zelina: cochlearia officinalis *Linn.* britannica, ae, f. das Löffelkraut, kalán levelü fü, kalán-fü. *boh.* lžiční Bilina. 2) theca cochlearia, podium cochleare, asservatorium cochleatorium: ein Behältniß für die Läffel, kanalas, kalán tartó. *boh.* Lžičník.

* ližiwe *adv.* v. luhawe.

* ližiwí, á, é, *adj.* v. luhawí.

* Lížiwosť, i, f. v. Luhawosť.

* Lízka, i, f. *dem.* ex Lízá, v. Alžbetka.

Ližka, i, f. v. Ližica.

* Lizla, i, f. v. Alžbeta.

* lízliččin, a, o, *adj. poss.* v. alžbetčin.

* Lizlička, i, f. v. Alžbetka.

* lizlin, a, o, *adj. poss.* v. alžbetin.

Lkáňí, á, n. singultus (*plorantis*) *Cic.* planctus, ploratus, us, m. das Schluchzen der Weinenden, zokogás. *Syn.* Hikáňí, *vulg.* Likáňí. 2) gemitus *Cic.* suspiratus, suspiritus, us, m. suspiratio nis, f. suspirium, i, n. das Seufzen, die Seufzer: fohászkodás, nyögés, sohajtás. *Syn.* Wzdícháňí. 3) quiritus, quiritatus, us, m. quiritatio *Liv.* klägliches Geschrei, das Kreischen, die Kreischung: sopánkodás. *Syn.* Horekowať, naríkať, *vulg.* Likáňí. 4) v. Zltáňí.

lkať, al, ám V. I. *imp.* ag: singultire (-tio), *Apul.* plangere, plorare: schluchzen vor Weinen, zokogni (gok). *Syn.* hikať, *vulg.* likať. 2) gemere *Cic.* gemiscere *Claud.* gemitum edere *Ovid.* ciere, tollere ad sidera, dare a pectore, de pectore ducere *Virg.* suspirare: seufzen, Seufzer vorbringen, beseufzen: fohászkodni, nyögni (nyögök), sohajtani (tok.) *Syn.* wzdícháť. Za ňekím lkať: desiderio alicuius gemere, jemanden beseufzen, valaki után sohajtani *Par. Páp.* 3) quiritare *et* quiritari *Liv.* querulari: kläglich schreien, kreischen, lamentiren, klagen, beklagen, beweinen: sopánkodni (dom.) *Syn.* horekowať, naríkať.

lkawe *adv.* singultim *Apul.* schluchzend, zokogva. 2) gemebunde, seufzend, fohászkodva, nyögve, sohajtózva, sohajtva. *Syn.* wzdíchawe, *vulg.* likawe.

lkawí, á, é, *adj.* singultiens, gemitus eructans, tis: schluchzend, zokogó *Syn.* hikagící, hikawí, *vulg.* likawí. 2) gemebundus, a, um: seufzend, fohászkodó, nyögö, sohajtó. *Syn.* wzdíchogící, lkagící.

lknúť, lknul (lkel), lknem V. I. *imp.* lkni: v. hltnúť, polknúť.

Lka=

Lknuki, á, n. v. Hltnuki, Polknuki.
† lňení, á, é, *adj.* v. kenowí.
* Lňica, i, f. v. Leňica.
† Lňice (Lňíce), f. idem.
lnút, lnul, lňem V. I. *imp.* lň: adhaerere, adhaerescere, propendere, inclinari, adpetere: kleben an etwas: valamit kévánni, óhajtani; valami után ásitozni. *Syn.* za ňečím túžik, ňečo žádat, *vulg.* linút. *Usus.* Od toho mi Mísel letí, a k tomuto Srdce lňe: illud aversor, hoc appeto, ab illo mens abhorret, istud cor concupiscit: jenes eckelt mich, und dieses ziegt zu sich: amazt útálom, ezt kévánom, óhajtom. Amattól irtózik az elmém, ehez ragad (kévánkozik, ragaszkodik) a' szivem.
Lnuki, á, n. adhaesio, inhaesio, inclinatio, appetitio, propensio, nis, f. das Kleben an etwas, valamihez-való ragaszkodás, ragadas, valaminvaló kapdosás, valami után valo ásitozás. *Syn.* Túženi, Žádáňi, *vulg.* Linuki.
Lobda, i, f. pila, ae, f. der Ball, labda, lapta. *boh.* Haban, Míč. *Usus.* Na Lobdu sa hrak: v. lobdowak sa.
Lobdička, i, f. pilula, ae, f. ein kleiner Ball, das Bällchen: labdátska, laptatska, kis lapta.
Lobdka, i, f. *dem.* idem.
Lobdowač, a, m. sphaerista, ae, m. pila ludens: Ballspieler, laptázó. *Syn.* Lobdowňík.
Lobdowáňí, á, n. sphaeromachia, ae, f. pilae lusus: das Ballenspiel: Spielen auf Ball: laptázás, lapta-játszás. *Par. Páp.*
lobdowak sa, dowalsa dugem sa, V I. *imp.* dug sa: spaeromachiam exercere, pila ludere: den Ball spielen, laptázni. *Par. Páp.* laptára játszani. *Syn.* na Lobdu sa hrak. Na Lapánku (Ckitačku) sa lobdowak: pila datatim ludere, den Ball auffangen, laptával kápóst játszodni. *Par. Páp.*
lobdowní, á, é, *adj.* pilam adtinens, den Ball betreffend, laptát illetö, ahoz való. Lobdowňá Lopatka: v. Lapánka. Lobdowňé Mesto: sphaeristerium, das Ballenspielort, lapta játszó hely.
Loboda, i, f. Zelina: atriplex, icis, f. (*n. Plin. H. N.*) i, n. Melde (Milten), laboda *Par. Páp. boh.* Lebeda. *a*) Morská Loboda: atriplex litoralis, Meermelde, tengeri laboda. *b*) Planá Loboda: atriplex patula, die gemeine Melde, Waldmelde: vad laboda. *c*) Psá Loboda: chenopodium vulvaria *Linn.* Hundsmelde, eb-laboda. Zahradňa Loboda: atriplex hortensis, Gartenmelde, kerti laboda.
lobodowí, á, é, *adj.* ex atriplice, atripliceus, a, um: von Melde, labodából-való. *boh.* lebedowí.
Loch, a, m. v. Lenoch (a.) Chowám ka, gako Locha: gratis (ut inanem, otiosum hominem) te interteneo.
† Loch, u, m. v. Morňa, Skríš.
lochow, a, e, *adj. poss.* v. lenochow
† Locika, i, f. v. Salát.
Ločka, i, f. vilis potus, schlechter Trunk, silány (semmire kellö) ital. *Syn.* Ročwarda.
Ločkáňí, á, n. fluitatio, nis, f. das Schwimmen, wellenförmi-

miges Bewegen: lotsogás. *Syn.* Chlupkáňí. 2) effusio, dispersio, eiaculatio aquae vel alterius fluidi, dum vehitur aut fertur: das Ausfließen, Zerfließen, Ausspritzen, Sprützen, zum Beispiel des Wassers: viznek, vagy más folyó jószágnak lotstsanása, lotsogatása, lotsolódása.

locкat, al, ám *imp. ag*: fluitare (-to) *Cic. Ovid.* schwimmen, wellenförmig sich bewegen: lotsogni (-gok.) *II. rec.* locкat sa: effundi, diffluere, dispergi, spargi, eiaculari, *de fluido in vehendo vel portando*: ausfließen, zerfließen, ausspritzen, sprützen (*neutr*): ki lotstsanni, ki-lotsolódni.

Locowina, i, f. mala (imperita, inepta) coctura, male paratus cibus: eine schlechte Kocherei, schlecht gekochte Speise: rosz füzés, roszszúl készíttetett étek (étel). *Syn.* Klochteňí, Klochteňina, Kočwarda.

† **Lod** (et Lod), i, f. v. seq.

Lod', i, f. navis, is, f. das Schiff, Fahrzeug zu Wasser, Boot, Kahn, eine Barke, 2c, hajó. *vulg.* Sagow, Šif, *boh. etiam* Koráb, Lod, Lod'í. *Usus.* Predek (i. e. predňá Stránka) Lod'i: prora, ae, f. Vordertheil des Schiffes, hajó eleje, hajónak az orra. Zadek (i. e. zadňá Stránka) Lod'i: puppis, is, f. der Hintertheil des Schiffes, hajófara, hajó tatja. *Par. Páp.* K Zadu (k zadňeg Straňe) Lod'i priwázaní: a puppi religatus, an den Hintertheil des Schiffes gebunden, a' hajó farához köttetett. Lod' Weslami zastawik, zadržat: inhibere navim remis, das Schiff still halten, zurück rudern: megállítani a' hajót. Lod'e k Brehu pribígat, pribit; na Breh z Lod'imi wiplawit: subducere naves *Caes.* die Schiffe auf das trockene Land (ans Land) ziehen, a' hajókat kikötni a' partra. Lod'e od Brehu odbígat, odbit, do Wodi pusťit (půsťat): moliri naves a terra ad aquam; ducere (deducere) naves ad aquam; deducere naves *Caes.* deducere litore *Virg.* in aquam *Liv.* die Schiffe (ein Schiff) ins Wasser (in See, von Stapel 2c. lassen; die Schiffe von der Erden in das Wasser bringen: szárazról a' vizbe ereszgetni) a' hajókat. Kritá Lod': navis tecta *Liv.* constrata *Cic.* bedecktes (Verdeck habendes) Schiff, fedeles hajó. Otworená (nekrita) Lod': navis aperta *Cic.* offenes (ohne Verdeck) Schiff, fedél nélkül való) hajó. Náкladná Lod': navis vectoria, oneraria *Liv. Nep.* Lastschiff, Transportschiff: tereh hordozó hajó. *Par. Páp.* kapitánská Lod': navis praetoria *Liv.* Admiralschiff, tengeri kapitány hajója. *Par. Páp.* Posťrežná Lod: navis speculatoria, Observationsschiff, vigyázó hajó, kémlelö hajó. *Par. Páp.* Weslowá (weslowná) Lod': navis actuaria, Ruderschiff, evezö hajó, lapátos hajó. *Par. Páp.* Odprowodná (odprowadzowná, odprowadzacá, odprowadzowacá) Lod: praesidiaria navis, Begleitungsschiff, Suitschiff: késérö hajó. Wogenská (dluhá) Lod: classis, navis bellica, longa *Liv. Nep.* Kriegsschiff, hadi hajó. Plewowá zlatowá Lod: navis paleae, auri *Cic.* worin Gold

oder

oder Spreu befindlich: pelyvával vagy arannyal tellyes hajó. Strowné Lode: naves annonariae. Ammunitionsschiffe, élés hajók. *Par. Páp.* Lod sprawit, wistawit: navem construere *Cic.* aedificare *Cic.* facere *Cic.* Schiff erbauen, hajót tsinálni. Lod poprawit, wiprawit: navem reficere *Caes.* Schiff ausbessern, megigazítani a' hajót. Lod wistrogit, wiztrogit: navem adornare *Caes.* ornare *Liv.* armare *Caes.* instruere armareque *Liv.* Schiff aus rüsten, fel készíteni a' hajót: Lod rídit, sprawowat: navem agere *Hor.* gubernare *Cic.* Schiff regieren, steuern: a' hajót igazgatni. Lod polámat, zlomit: navem frangere *Ter.* naufragium pati: Schiffbruch leiden, hajó-törést szenvedni. Kotwicami Lod prístawit, zastawit: navem tenere in ancoris *Nep.* vor Anker liegen, vas matskákkal meg-állítani a' hajót. Nekde Lod pristawit: navem adpellere ad locum *Cic.* adplicare ad terram *Caes.* terrae *Liv.* landen, das Schiff wohin treiben oder führen: valahol ki-kötni a' hajót. Do Lodi wlezt, wstúpit; na Lod sedat; conscendere navem *Nep.* in navem *Cic.* adscendere in navem *Nep.* navem *Ter.* ins Schiff steigen, zu Schiffe gehen: a' hajóra szállani. Wogákow na Lod brat, pobrat, wzat: milites in naves imponere *Liv.* die Soldaten einschiffen, hajóra felvenni a' katonákat. Na Lodi íst, wezt sa, plawit sa: in navi vehi *Cic.* nave ferri *Hor.* im Schiffe fahren, hajón menni, vitetni. Na Lodách príst: navibus venire *Liv.* zu Schiffe kommen, hajón jönni. Na Lodách bogowat: navibus rem gerere *Hor.* zur See fechten, a' tengeren hadakozni. Lod odcházá: navis solvit *Caes.* das Schiff segelt ab, megy (indúl) a' hajó. Lod odbit, odrazit; z Lodú odíst: solvere navem *Caes.* absegeln, meg indítani a' hajót. Z Lodi wilezt, wisadnút, wisednút wistúpit: egredi e (ex) navi *Ter. Caes.* navi *Nep.* aus dem Schiffe, a' hajóbol ki-szállani. Z Lodmi, z Wozmi na ňečo íst; i. e. wšeckú Mocú, Sílú: navibus quadrigisque aliquid petere *Hor.* mit aller Macht, aus allen Kräften: tengeren és szárazon rajta lenni valamin. Minden erejével rajta lenni. Sedáwali sme na Lodi, wčil, sotwa w Zádode Mesto nachádzámé: sedebamus in puppi, iam vix locus est in sentina: wir sind tief herunter gefallen, nagy állapotból igen alá estünk. *Prov.* Na Lod (na Ďaligu) íst, *boh.* na Koráb gít: disperire, interire, perire, pessumire: verloren (zu Grunde) gehen, unglücklich werden: mészár-székre menni, el-veszni. Uš odišel na Lod, *boh.* giž odgel na Koráb: iam disperiit, interiit, periit: er ist schon verloren, oda van (elveszett) már.

* Loda, i, f. idem.

lodcow, a, e, *adj. poss.* navarchi, dem Schiffmeister gehörig, hajós mesteré. 2) v. lodňíkow.

Lodec, dca, m. navarchus, i, m. Schiffmeister, Schiffherr: hajós mester, hajó ur (gazdája). *Syn.* Ríditel (Šprawec)

Lo-

Lodi, lodňí Pán (Gazda). 2) v. Lodňík.

* Lodek, dku, m. v. Loďka.

Lodeňí, á, n. navigatio, naviculatio, nis, f. das Schiffen, Rudern, Segeln, die Schiffahrt: hajózás, hajókázás. Wezeňí na Lodi, *vulg.* Hagowáňí, Šífowáňí.

Lodeňica, i, f. navale, is. n. der Schiffstand, die Docke, Werft, Schiffwerft, Schiffstelle, das Arsenal: hajó-tartó (*vagy* tsináló) hely, ház. *Syn.* Lodňa, Stanowiško (Stawiško) Lodí; Mesto, kde sa Lode držá, neb robá. *boh.* Loděnice, *vulg.* Hagowňica, Šífowňica.

† Lodeňice, f. idem

† Lodí, f. v. Lod.

† Lodiček, čku, m. v. seq.

Lodička, i, f. *dem.* parva navicula, ein kleines Schiffchen, Schifflein: kis hajótska, tsónákotska. *Syn.* Čluneček, Čluneček, *vulg.* Hagowček, Šífček. 2) Lodička z Weslami: actuarium, i, n. remis instructa navicula: mit Rudern versehenes Schiffchen, Ruderschifflein, ringes Schiff: evedzö hajótska (hajó).

* Lodik, u, m. v. Loďká.

lodiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* lod sa: navigare, naviculari: auf dem Wasser (Schiffe) fahren, segeln: hajózni, hajókázni, hajón menni. *Syn.* na Lodi isť (wezť sa), plawiť sa, *vulg.* hagowať (šifowať) sa:

† Lodka (Loďka), i, f. v. seq.

Loďka, i, f. *dem.* navicula, ae, f. das Schiffchen, Schifflein, ein kleines Schiff: hajótska, tsónak, ladik. *vulg.* Hagowek, Šífek, *boh.etiam* Lodka.

Lodňa, i, f. v. Lodeňica.

lodňí, á, é, *adj.* navalis, e, navim adtinens: das Schiff (die Schiffe) betreffend: hajói, hajót (hajókat) illető. ahoz való. *vulg.* hagowňí, šífowňí, *boh.* korabowí. *Usus.* Lodňí (křížowí) Strom, lodňé (křížowé) Drewo: antenna, antemna, ae, f. *Caes.* die Segelstange oder Rah, vitorla-fa. Lodňé Drewo spusťiť: antennam demittere, die Segelstange herab lassen (herab fallen lassen), le-botsátani (le-ereszteni) a' vitorla-fát. Lodňá Plachta (lodňé Krídlo): carbasus, i, f. *Plur.* carbasa, orum, n. *Virg. Ovid.* linteum velare, velum navale: das Segeltuch, Segel: vitorla. hajó vitorlája. *boh.* Kment. Plachtu na lodňé Drewo naťáhnúť: antennis subnectere velum; carbasum (carbasa) adtollere: das Segeltuch aufziehen, a' vitorla-fára fel-vonni a' vásznot; fel-húzni a' vitorlát.

Lodňica, i, f. via naualis, die Schifffahrt, Schifffahrterei: hajózás, hajó-út. *Syn.* lodňá Cesta, Plaweňí, Plawňica.

lodňiččin, a, e, *adj. poss.* nautae uxoris, der Schiffmannsfrau gehörig, hajósnéé, hajós feleségéé. *Syn.* hagoščin, hagowňiččin, šífárčin, šífowňiččin.

Lodňičeňí, a, n. Lodňictwí.

lodňičiť, il, ím V. I. *imp.* dňic: nautam esse (agere), ein Schiffmann seyn, hajóskodni, hajósnak lenni. *Syn.* Lodňíkem biť, *vulg.* hagowčiť, šífáriť.

Lodňička, i, f. nautae uxor, Schiffmansfrau, Schiffweib: hajósné. hajós felesége. *vulg.* Hagoška, Hagowňička, Šífárka.

lodňički *adv.* nautice, more nautarum: schiffmännisch, hajós módon. *Syn.* polodňički, *vulg.* ha-

hagosſki, hagowňicki, ſifár-ſki.
lodňicki, á, é, *adj.* nautas adtinens, nauticus. a, um: die Schiffleute betreffend, hajósi, hajósokat illetö. *vulg.* hagoſſkí, hagowňicki, ſifárſki.
Lodňictwí, á, n. professio (ars) nautica, die Schifferei, hajóskodás, hajós mesterség. *Syn.* Lodňičeňí, *vulg.* Hagoſſtwí, Hagowňictwí, Sifárſtwí, Hagowňičeňí, Sifareňí.
Lodňík, a, m. nauta, navita, ae, navicularius, i. m. ein Schiffmann, Schiffknecht, Ruderknecht: hajós, hajós legény. *Syn.* Lodec, *vulg.* Hagoſ, Hagowňík, Sifar.
lodňíkow, a, e, *adj. poss.* nautae, navicularii (*gen.*) dem Schiffmanne (Schiffer) gehörig, hajósé, hajós legényé. *Syn.* lodcow, *vulg.* hagoſow, hagowňíkow, ſifárow.
Lodňíkowáňí, á, n. v. Lodňictwí.
lodňíkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: v. lodňičiť.
Log, a, et u, m. sebum, sevum, i, n. der Inſlet, der Talch, das Unſchlitt: fagygyú, *boh.* Lůg. *Aliud est* Tuk. Skopowí Log: sebum vervecinum, Hammelunſchlitt, ürü fagygyú.
Logda, i, f. v. Daremňica. 2) v. Karpawá.
logdawe *adv.* v. karpawe.
Logdaweňí, á, n. v. Karpaweňí.
logdaweť, wel, wím V. I. *imp.* daw: v. karpaweť.
logdawí, á, é, *adj.* v. karpawí.
Logdawosť, i, f. v. Karpawosť.
logení, á, é, *p. c.* sebatus, sebo unctus (inunctus, perunctus) a, um: mit dem Inſlet geſchmiert (angeſchmiert), megfagygyúzlátott, fagygyúval megkentt.
Logeňí, á, n. sebatio: sebo inunctio (perunctio): das Schmieren (Anſchmieren) mit dem Inſlet, megfagyúzás, fagygyúval megkenés.
* Lóğer, ğru, m. v. Ležáňí wogenſké.
logiť, il, ím V. I. *imp.* log: sebare, sebo illinere (inungere, perungere): mit dem Inſlet ſchmieren, anſchmieren, beſchmieren: meg-fagygyúzni, fagygyúval megkenni;
Logíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
logíwať, al, ám, *freq. ex* logiť.
logowí, á, é, *adj.* sebaceus, sevaceus, a, um; e sebo: aus (von) Unſchlitt, fagygyus, fagygyúból-való. Logowá Swíca (Swíčka): candela sebacea, das Unſchlittlicht, die Inſletkerzen: fagygyú-gyertya.
* Logz, a, m. v. Alogziuſ.
* Logza, i, f, v. Alogzia.
* logziččin, a, o, *adj. poss.* v. alogziččin.
* logzičin, a, o, *adj. poss.* v. alogzičin.
* Logzička, i, f. v. Alogzička.
* Logzík, a, m. v. Alogzík.
* Logzika, i, f. v. Alogzika.
* logzikin, a, o, *adj. poss.* v. logzičin.
* logzíkow, a, o, *adj. poss.* v. alogzíkow.
* logzin, a, o, *adj. poss.* v. alogzin.
* logzow, a, o, *adj. poss.* v. alogzinſow.
* Loh, u, m. Hloh.
* Loháňí, á, n. v. Luháňí.
* lohať, al, ám et ložem V. I. *imp.* lož: v. luhať.
Lohaza, i, f. v. Krúpi gačmenné.
* Lohiňa, i, f. v. Hlohiňa.

* Lo-

* Lohowí, á, n. v. Hlozí, Hlohowí.
* lohowí, á, é, *adj.* v. hlohowí.
Lokag, a (*boh.* e), m. ephebus; famulus, servus, pedisequus, pedissequus, i, m. der Lackei, Diener, Bedienter: inás, legény, szolga, lokaj. *Syn.* Mládenec, Sluha, Služebník, Posluhowník. 2) v. Korhel.
lokagčin, a, e, *adj. poss.* ephebi uxoris, der Lackeiinn gehörig, inas (legény, szolga) feleségéé, lokajnéé. *vulg.* lokagkin. 2) v. korhelčin, korhelkinin.
Lokagka, i, f. uxor ephebi, die Lackeiinn, lokajné, inas (legény, szolga) felesége. 2) v. Korhelkiňa.
* lokagkin, a, o, *adj. poss.* v. lokagčin.
lokagow, a, e, *adj. poss.* ephebi, dem Lackei gehörig, inasé, legényé, lokajé, szolgáé. 2) v. korhelow.
lokagski *adv.* epheborum more, lackeiisch, inas (legény, lokaj) módon. *Syn.* polokagski, služebnicki. 2) v. korhelski.
lokagskí, á, é, *adj.* ephebos adtinens, famularis, e; servitorius, a, um: lackaiisch, die Lackeien betreffend, inasi, legényi, lokaji, szolgai, inasokat (lokajokat etc.) illető. 2) v. korhelskí.
Lokagstwí, á, n. conditio ephebi, lackeistelle, inasság, inaskodás, legénység, lokajság, inasi (szolgai) állapot. 2) v. Korhelstwí.
lokaní, á, é, *p. c.* potus, potatus, haustus, a, um: gesoffen, ivott, hörpentett, idogáltt. *Syn.* chlastaní, chlupaní, lúchaní, pití slopaní.
Lokáňí, á, n. haustio, potatio, nis, f. haustus, potus, us, m. das Saufen, ivás, hörpentés, hörpöntés, idogálás, korhelykedés. *Syn.* Chlastáňí, Chlupáňí, Lúcháňí, Korheleňí, Korhelowáňí, Slopáňí, zbitečné Pití.
Lokaňica, i, f. v. Korhelica. 2) v. Korhelňica.
lokat, al, ám et ločem V. I. *imp.* lokag et loč: haurire, potare, immodice (excessive) bibere: saufen, inni, hörpenteni, hörpönteni, idogálni, korhelykedni. *Syn.* chlastat, chlupat, korhelit, korhelowat, lúchat, slopat, zbitečňe pit, popigat, smolit. *Prov.* Neňí lepseg, gako lokat, a dobré Swedomí mat; gako pit, a Pánu Bohu slúžit: non est melius, quam boni poculum vini, et mens conscia recti.
† Loket, kte, m. v. seq.
Loket, kta, m. cubitus, us. m. curvatura brachii: der Ellbogen, Ellenbogen: könyök. *vulg.* Laket, Préhib Kamena neb Ruki, *boh.* Loket. 2) i. e. Ríf: cubitus *Plin.* ulna, ae, f. die Elle, réf. Na Loket druhí: v. loketní.
† loketní, *adj. omn. gen.* v. seq.
loketní, á, é, *adj.* cubitalis, ulnalis, e: ellenlang, von einer Elle: egyréfni, könyökni, egy singni, fél ölni. *Syn.* na Loket (Ríf) dlúhí, loktowí, rífowí, *vulg.* laketní.
Loksa, i, f. laganum, i, n. *Cels. Hor.* ein leicht zu kauendes aus Mehl bereitetes geschmalztes, und mit dem Käse bestreutes Gericht, der Feuerflecken: laska, vajas túrós béles *Par. Páp. Plur. nom.* Lokse, *gen.* Loksi, 2c. *Aliud est* Plameňník, Pod. Plameňník.
Loktíček, čku, m. *dem.* ex seq.
Loktík, u, m. *dem.* ex Loket.

Lom, u, m. latomia, lapicidina, ae, f. der Steinbruch, die Steingrube: kö-bánya, kövágó. *Syn.* Lomňica.

lomcowaný, á, é, *p. c.* vexatus, afflictus (adf.), exagitatus, a, um: geplagt, gequält: nyomoríttatott, nyomorgattatott. sanyargattatott. *Syn.* prenaſledowaný, ſúženi, trápený, trúdený, trúznený.

Lomcowáňí, á, n. afflictio (adf) exagitatio, vexatio, nis, f. das Plagen, Quälen: nyomorgatas, nyomorítás, sanyargatás. *Syn.* Prenaſledowáňí, Súžeňí, Trápeňí, Trúdeňí, Trúzňeňí.

lomcowať, cowal, cugem V. I. *imp.* cug: affligere (adf.), exagitare, vexare: plagen, quälen, nyomorgatni; nyomorítani; sanyargatni. *Syn.* prenáſledowať, ſúžiť, trápiť, trúdiť, trúzňiť.

Lomec, mca, m. lapicida, ae, m. latomus, i, m. Steinbrecher, kövágó. *Syn.* Kamenár.

lomený, á, é, *p. c.* v. lámaný 1. Nro. 2) caesus, percussus, verberatus: a, um: geprügelt, geſchlagen: verett, verettetett, ütett, üttetett, meg-verettetett, meg-üttetett. *Syn.* bitý, wibitý.

Lomeňí, á, n. v. Lámaňí 1. Nro. 2) caesio, percussio, verberatio, nis. f. das Prügeln, Schlagen: verés, ütés, megverés. meg-ütés. *Syn.* Bití, Wibití.

Lomeňica, i, f. fastigium tecti, der Giebel eines Daches, szerha teteje (hegye). *Syn.* Wrch Strechi.

Lomeňice, f. idem.

Lomeňička, i, f. *dem.* fastigiolum tecti, die Giebelſpitze, szerha tetejetske (hegyetske). *Syn.* Wrſček Strechi.

Lomikameň, a, et u, m. Zelina: *a*) bílí: saxifraga granulata *Linn.* ae, f. saxifraga rotundifolia alba *C. Bauhin.* weißer runder Steinbruch, ein Kraut: kö ronto fü. *Syn.* Kosťiwal, mágowí Trank. *Aliud est.* Maduňica. *b*) čerwení: rother (der rothe) Steinbrech, Wiedertod; aranyas paprád. *Par. Páp. Syn.* Tužebňík, *Aliud est* mužſkí Netík.

lomiť, il, ím V. I. *imp.* lom: v. lámať 1. Nro. Rukami (-ma) lomit, Ruki zalamowať: manus pectinatim componere, connectere, complicare: die Hände zuſammen ſchlagen (flechten), kezet kúltsolni, kezeit öszve kóltsolni. *Par Páp.* v. Ruka. 2) *cum acc. pers* caedere, percutere, verberare *aliquem.* Jemanden ſchlagen, prügeln, valakit verni, ütni, ütegetni, megverni etc. *Syn.* biť, wibiť, cuchťiť, wicuchťiť ꝛc. Dobre ho lomil: probe ipsum caedebat. *II. rec.* lomiť ſa: v. lámať ſa. 2) mutuo (invicem) se caedere (verberare etc.): ſich einander ſchlagen (prügeln): verekedni, egymást ütni (ütegetni, verni). *Syn.* biť ſa. *Usus.* Gak ſa lomá! quomodo invicem certant! mutuo se caedunt.

Lomňica, i, f. v. Lom. 2) čeſké Meſtečko: Lomnitium, Lomnitz, ein Städtchen im Königgrätzer Kreiſe, Bidſchower Antheils: Lomnitz, *tseh mezö* város. 3) pagus Comitatus Scepusiensis.

† **Lomňice**, f. idem 2. Nro.

Lomot, u, m. fragor, is, m. fremitus, strepitus, us, m. das Getös, zajgás zörgés, zörgetés. *Syn.* Buchot, Larma. *Usus.* Čo ge to za Lomot? qua-

qualis iste strepitus? was ist das für ein Getös? mitsoda zajgás (lárma) ez?

* Lón, a, m. v. Luno.

loňi *adv.* anno praeterito (praeterlapso, priore, superiore): vor ein Jahr, im verflossenen Jahre: tavaly, tavalyi esztendöben. *Syn.* minulí (minuťí, predeślí) Rok, lonśkého Roku, pred Rokem, *vulg.* laňi. *Prov.* Čo bolo loňi, to ňit' nedohoňí: praeterita referri (oggeri, excusari) non possunt: was ist geschehen, das ist geschehen: elmúltt esönek nem kell köpenyeg. A' mi egyszer meg-esett (elmúltt), az többé viszsza nem jön; azt viszsza nem hozhatni.

* Lóňik, u, m. v. Nákolesňík, Zákolesňík.

Lonśčák, a, m. bimulus, i, m. duorum annorum: Zweijähriger: tavalyi. *Aliud est* Ročák. *Prov.* Médzi Lonśčákow súcí: inter senes puer, ein Bube unter dem Alten, alkalmas tavalyiban.

lonśkí, á, é, *adj.* anni praeteriti (praeterlapsi, prioris, superioris), annotinus, a. um: vorjährig, tavalyi. *vulg.* laňí, lanňí, lanśkí. Lonśké Ťel'a: vitulus annotinus, vorjähriges Kalb: tavalyi (rúgott) borjú. Powec (predpowed) tu lonśku (Hiśtóriu): repete anni prioris naeniam, sage die vorjährige Plauscherei her, mondd-el azt a' tavalyit.

Lopar, u, m. v. Kośík 2 Nro. *Prov.* Z Loparem ide, i. e. Kośík dośtal: cum corbe vadit (discedit). Negativam tulit. Repulsam passus est: da kömmt er mit dem Korbe zurück. Er hat einen Korb bekommen: kosarat kapott; kérése bé-nem telvén, üressen jön (megy).

Lopata, i, f. pala, ae, f. batillus, i, m. batillum, i, n. die Schaufel, lapát. Hnogná Lopata: pala stercoraria, Mistschaufel, ganéj (ganéj-hányó) lapát. Obilná (zbožná) Lopata: pala frumentaria, Kornschaufel, gabona (gabona-hányó) lapát. Pekarśká (chlebowá, pecowá) Lopata: pistoria (furnaria) pala, Beckschaufel, der Beckschüssel: sütö lapát. Wegacá Lopata, i, e. Wegačka: ventilabrum, die Wurfschaufel, szóró lapát. 2) *boh.* v. Kíl.

Lopatka, i, f. *dem.* palula, spathula, ae, f. spathemole, is, n. das Schäufelchen, Schäuflein, die Schachtel: lapitzka, lapotzka. *boh.* Špáta. Na Lopatku sa hrat: pala ludere, auf die Schaufel spielen, lapitzkára játszani. 2) Kuchinśká Lopatka: batillum, i, n. et batillus, i, m. *Hor. Plin. H. N.* die Schaufel, Kohlenschaufel, Schippe, Kohlenschippe, das Schiereisen, Schüreisen: szén szitó. *Aliud est* Kutač. 3) Kolesná (kolesowá, na kośi) Lopatka, i. e. Špica: pinna, ae, f. radius rotae: die Radschaufel, Speiche am Rade, Radspeiche: kerék-lapát, kerék-fentö, kerék-küllö. *Aliud est* Bahra. Kolesné (na Kolesách) Lopatki, i.e. Špice: radii rotarum, pinnae: die Speichen, Räderspeichen, Radschäufeln: kerék - fentök. 4) Plecná (plecowá, medzi Pleci) Lopatka: scapula, ae, f. das Schulterblatt, vállapotzka. 5) Weślowá (na Weśle) Lopatka: palmula (remi), ae, f. der unterste breite Theil des Ruders: evedzö lapát. 5) Na Hlawe, neb kontíkowá Lopatka: reticulum, i, n. das

das Nagetlein, retze, sö-kötötske. *Syn.* Sítko.

lopatkowaní, á, é, *p.* c. palatus, pala caesus, a, um: geschäufelt, lapitzkáztatott, lapotzkáztatott, meg-lapátoztatott, lapátoltatott. *Syn.* lopatowaní, Lopatkúbití.

Lopatkowáňí, á, n. palatio, nis, f. das Schäufeln, lapitzkázás, lapotzkázás, lapátozás, meg-lapátolas. *Syn.* Lopatowáňí, Bití z Lopatkú.

lopatkowat, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: palare, pala caedere (percutere verberare): schäufeln, mit der Schaufel schlagen: lapitzkázni, lapotzkázni, lapátozni, meg-lapátolni, lapáttal verni (ütni), megverni. *Syn.* lopatowat, Lopatkú neb Lopatú bit.

lopatkowí, á, é, *adj.* Tanec: saltus palaris, Schäufeltanz, lapotzka - tántz. Lopatkowí Tanec tancowat, i. e. na Lopatku sa hrat: v. Lopatka 1 Nro.

* Lopňa, i, f. v. Chlopňa.

† Lopota, i, m. v. Zeman.

Loptos, a, m. laciniosus (lacer, sordidus, neglectus in cultu corporis et vestium) homo: der Lumpenhund, Lumpenkerl, filziger (lumpiger, niederträchtiger, zerlumpter, zerrissener) Mensch: tzudar, lontsos (motskos) ember. *Syn.* Ličák, Mikan, Trhan. 2) erro, nis, vagator, oberrator, circuitor, otiosus ambulator: Herumstreicher, Herumstreifer, Herumschweifer, Pflastertreter: kóborló, kószáló, tekergö, tsavargó. *Syn.* Bludar, Potlukač, Tulač, Wandrowňík, Swetar.

Lopuch, u (et a), m. Zelina: bardana (bordana), lappa *Virg.* arctium lappa *Linn.* die Klette, lappa, lapu, nagy (édes, széles) lapu. *Syn.* Lúpen, Repík, *boh.* Lupen, Rzepík. *Aliud est.* konské Ropito menše, v. Pichláč (Bodláč): acanthus, carduus, tribulus, bojtorján. Gako Lopuch, i. e. pewňe: instar lappae, firmiter: wie eine Klette, fest: mint a' lapu, erösen.

lopuchowí, á, é, *adj.* lappaceus, a, um: von (aus) der Klette, Huftpflanze: lapui. *Syn.* lupňowí, repíkowi, *boh.* rzepíkowí. Lopuchowí Koreň: radix bardanae, die große Klettenwurzel, Huftwurzel: széles lapu gyökér. *Aliud est.* pichláčowí Koren: radix acanthi (cardui, tribuli), bojtorján gyökér.

Los, a, m. Zwer: alce, alces, is, f. Cervus Alces Linn. das Elend, Elendthier, ein Hirsch: jávor, szamár-szabású vad állat.

† Los, u, m. v. Náhoda. 2) v. Kocka. Hinc pro Los metati, slavus dicit, koki (kockami) hádzat. 3) Wogenskí Los: v. Seslo. 4) v. Ščastí.

† losňí, *adj. omn. gen.* v. náhodní.

† Losos, a, m. Riba: v. Hlawatka.

† losowaní, á, é, *p. c.* v. náhodení.

† Losowáňí, n. v. Náhodeňí.

† losowati, owal, ugi (u), o ňečo: v. náhodit.

losowí, á, é, *adj.* ex Los (a) ex alce, alceus, a, um, aus von Elendthier, jávori, jávorból-való. Losowí Koh: ungula alcis, Elendthierhuf, jávor-köröm.

† losowňe *adv.* v. náhodňé.

† losowňí, *adj. omn. gen.* v. nahodní.

† Losowňík, a, m. v. Náhodňík.

Lot

Lot, u, m. semiuncia, ae, f. das Loth ein Gewicht, lat, lót, lott *Par. Páp.* Dwa Loti: uncia, zwei Loth, Unze: két lat (latot). Geden Lot wážicí, tažkí: v. lotowí. Dwa Loti tažkí, dwolotowí: uncialis, e; unciarius, a, um: zwei Loth schwer, zweilöthig: két latni, két lótni *Par. Páp.* Po Loke: semiunciatim, lothweise, latonként, lottonként *Par. Páp.*

Loter, tra, m. latro, nis: m. ein Räuber, Strassenräuber: lator, tolvaj, bojuvék. *Syn.* Krádežník, Kradoš, Lúpežník, Zbogník, Zloděg, *boh.* Lotr. 2) *contemtive* nebulo. latro, sceleratus, scelestus, scelus: Lotterbube, als ein Schimpfwort: gazember. *Syn.* Neslechetník, Zločinec, *boh.* Padúch. Ti Lotre! sceleste! du Lotterbube! te gaz ember. *Prov.* To ge welkí Loter: malus Scytha, das ist ein großer Lotterbube, lator a' török. Kdo ge Loter, loteřskí wezme Osoh (Zosen): malis ter mala, die Lotterbuben bekommen verdienten Nutzen, a' ki lator, latrúl veszi hasznát. *Par. Páp.*

Loteria, i, f. alea sortium, *in usu communi* loteria, ae, f. die Lotterie, das Lotto: lótria. *boh.* Lotrie. *Usus.* Loteriu ťáhať: sortes ducere, numeros ex alea sortium trahere: das Lotto (die Lotterie) ziehen: lótriát húzni. Do Loterie klasť sadzať; položiť, wložiť, wsáďiť: pecuniam committere aleae sortium, *vulg.* ad lotteriam ponere: in die Lotterie legen, einlegen, setzen, einsetzen: lótriába tenni. — Z Loterie wihrať: quaestum facere in (lucrari ex) alea sortium: in (aus) der Lotterie gewinnen: lótriában (lótriából) nyerni. Z Loterie wiťáhnúť: ex alea sortium extrahere, aus der Lotterie heraus ziehen, lótriából kihúzni. Gakobi gich boli z Loterie wiťáhli: praeter omnium opinionem denominati, als wenn man sie aus der Lotterie heraus gezogen hätte, mintha lótriából húzták volna-ki őket.

Loteriáš, a, m. sortiarius, i, m. magister aleae sortium, *vulg.* loterista, ae, m. Lotteriedirektor, lótria-mester, lótriás. *Syn.* loteriowí Ridítel.

loteriaščin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Loteriaška, i, f. sortiaria, ae, f. uxor magistri aleae sortium: Lotteriedirektorinn, lótriásné, lótriás felesége. *Syn.* loteriášowa Žena, loteriowá Ridítelka.

loteriášow, *a, e, adj. poss.* magistri aleae sortium, dem Lotteriedirektor gehörig, lótriásé, lótria-mesteré.

loteriowí, *á, é, adj.* aleam sortium adtinens, die Lotterie betreffend, lótriai, lótriát illető. Loteriowí Ridítel: v. Loteriáš. Loteriowi Spis, Wipis: designatio (descriptio) aleae sortium, das Lotterieplan, lótriának rendtartása, le-irása. Loteriowí Obsah Ukaz, Ukazník, *boh.* (Registřík), neb Loteriowá Tabulka: index aleae sortium, index sortium quaestuosarum: Lotterieliste, lótriái mutató-tábla. Loteriowé Šťastí: sors, sors lucrum promittens, tessera sortis promittens lucrum: das Lotterielos, lotriai szerentse, sors.

loteřski *adv.* latronice, latronum more, räuberisch, räubermäßig, lator módon, latrúl. *Syn.* poloteřski, *boh.* lotrowski. 2) ne-

nequam, scelerate, sceleste, nequiter, nebulonum more. lotterbübisch, gaz-emberül. *Syn.* neslechetnicki.

loterský, á, é, *adj.* latrones adtinens, latrocinalis, e; latronicus, a, um: die Räuber (Strassenräuber) betreffend, räuberisch: latrokat illetö, latrokhoz-való. *Syn.* krádežnický, kradoský, lúpežnický, zbognický, zlodegský, *boh.* lotrowský. *Usus.* Loterský Žiwot wedú, i. e. Loterstwím sa žiwá: v. Loterstwí. 2) improbus, facinorosus, flagitiosus, sceleratus, scelerosus, scelestus, a, um: lotterbübisch, spitzbübisch, lator, gaz, gonosz, rosz. *Syn.* neslechetný, zlý. *Usus.* Loterský Kus, Skutek, Učinek: facinus, flagitium, scelus: Lotterbubenstück, Spitzbubenstück, Bubenstück, die Büberei, Spitzbüberei: lator tselekedet, latorság, gonoszság. *Syn.* Loterstwí, Zločinstwí.

Loterstwí, á, n. latrocinatio, praedatio, nis, f. latrocinium, praedocinium, i, n. die Räuberei, der Strassenraub: latorság, tolvajság, ragadozás, ragadomány. *Syn.* Krádež, Lúpež, Lúpežnictwí, Zbognictwí, Zlodegstwí, *boh.* Lotrowstwí. Loterstwím sa žiwá; z Loterstwá (skrz Lúpeže, a Zlodegstwí) žigú, žiwi sú; loterský Žiwot wedú: per latrocinia et rapinam tolerant vitam *Liv.* sie leben vom Raub, und Plündern: latorsággal (tolvajsággal) keresik kenyereket; ragadománybol (fosztásokhól) élnek 2) v. loterský Kus:

Lot'ček, čku, m. *dem.* ex seq.

Lotík, u *et* a, m. *dem.* semiunciola, das Löthchen, Löthlein: latotska, lottotska. *Par. Páp.* Dwa Lotíki: unciola.

lotowý, á, é, *adj.* semiuncialis, e: löthig, ein Loth schwer: latni, lóttni *Par. Páp.* egy latot nyomó. *Syn.* geden Lot wážící, tažký.

† Lotr, a, m. v. Loter.

* Lotria, i, f. v. Loteria.

* Lotriáš, a, m. v. Loteriáš.

* lotriaščin, a, o, *adj. poss.* v. loteriaščin.

* Lotriáška, i, f. v. Loteriáška.

* lotriášow, a, o, *adj. poss.* v. loteriášow.

Lotríček, čka: m. *dem.* ex Lotrík.

lotríčkow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

* Lotrie, f. v. Loteria.

Lotrík, a, m. latrunculus, i, m. ein kleiner Räuber (Strassenrauber), latorka, latrotska, tolvajotska, hojnyékotska *Syn.* Zbogníček, Zlodegček, *boh.* Lotřík.

Lotrinčan, a, m. Leucus, Lotharingus, i. m. der Lothringer, Lotringus, lotringyiai ember. *Syn.* lotrinský *Plur. nom.* Lotrínčani, *gen.* now: v. Lotrinstwo.

lotrinčančin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Lotrinčanka, i, f. Leuca, Lotharinga, ae, f. die Lothringerinn, lotharingusné lotringyiai aszszony. *Syn.* lotrinská Ženská.

lotrinčanow, a, e, *adj. poss.* ex Lotrinčan.

Lotrinek, nku, m. Leucia, Leveca, Lotharingia, ae, f. die Lothringen, Lotaringyia, Lotringyia, *hertzeség. Syn.* lotrinská Zem.

lotrinský *adv.* leuconice, lotharingice: lothriegisch, leuconisch: lotaringyiául, lotringyiáúl, lo-

lotringyiai módon. *Syn.* pokontrinſki.

lotrinſkí, á, é, *adj.* leuconicus, lotharingicus, lotharingus, a, um: leuconiſch, lothringiſch: lotaringyiai, lotringyiai: Lotrinſká Zem: v. Lotrinek.

Lotrinſtwo, a, n. *collect.* lotharingica natio (gens), Lotharingi (orum): die Lothringer, lotaringyiai nemzet, Lotaringyiak. *Syn.* Lotrinčaňi, *boh.* Lotrinkowé, Lotrínſtí.

† lotriowí, á, é, *adj.* v. loteriowí.

Lotrowňa, i, f. speleum, i, n. spelunca latronum: die Höhle, Räuberhölle: latrok barlangja. loterſká Geſkiňa, loterſké L'ežíſko.

† lotrowſki, á, é, *adj.* loterſkí.

† Loterſtwí, n. v. Loterſtwí.

Low, u, m. venatio, nis, f. venatus, us, m. venatura, ferarum captura, ae, f. die Jagd, Hetzung, der Hetz: vadászat, vedászás. *Syn.* Honba, Honeňí, Loweňí, Polowáňí, Polowka, *boh. etiam.* Low, Miſliwectwí, Miſliwoſt. 2) *boh.* v. Lapáňí Rib.

* Lowáſ, a, m. *v.* Koňár 2 Nro.

* lowáſčin, a, o, *adj.poss.* v. koňárčin 2 Nro.

* Lowáſka, i, f. v. Koňárka 2 Nro.

* lowáſki *adv.* v. koňárſki 2 Nro.

* lowáſkí, á, é, *adj.* v. koňárſkí 2 Nro.

* lowáſkin, a, o, *adj. poss.* v. koňárčin 2 Nro.

* owáſow, a, o, *adj. poss.* v. koňárow 2 Nro.

* Lowáſtwí, á, n. v. Koňárſtwí 2 Nro.

* Lowáſtwo, a, n. idem.

† lowčí, *adj. omn. gen.* v. seq.

lowčí, á, é, *adj.* venaticus, venatorius, a, um: jägeriſch, vadászathoz való *vagy* szolgálo. vadász, vadászó. *Syn.* hončí, polowní, polowňický, lowecký, *vulg.* gágerſkí, *boh. etiam* miſliwecký. Lowčí Koň: equus venaticus, das Jagdpferd, vadász (vadászathoz szolgáló) ló. Lowčí Nož: culter venatorius, das Waidmeſſer, vadász kés. Lowčí Oſčíp: venabulum, i, n. der Jagdſpieß, Schweinſpieß, Heebelſpieß: vadász dárda. Lowčí (kopowí) Peſ, i, e. Chrt, Kopow: canis venaticus, der Jagdhund, Hetzhund: vadászó kutya, agár, kopó. Lowčé Umeňí: v. Lowectwí.

Lowčica, i, f. venatrix, icis, f. die Jägerinn, vadászné, vadászóné, vadászó aszszony, *vulg.* jágerné, jáger felesége Hončica, Hončička, Lowčička, Polowňica, Polowňička, *vulg.* Gagerka. 2) canis venatica, die Jagdhünden, nöstény kopó, vadászó kutya.

lowčiččin, a, e, *adj. poss.* ex Lowčička: v. seq.

lowčičin, a, e, *adj. poss.* venatricis, der Jägerinn gehörig, vadásznéé, *vulg.* jágernéé. *Syn.* lowčiččin, polowňiččin, polowňičin *vulg* gágerčin, gágerkin.

Lowčička, i, f. v. L wčica.

lowcow, a, e, *adj. poss.* venatoris: dem Jäger gehörig, vadászé, *vulg.* jágeré. *Syn.* honcow, polowňíkow, *vulg* gágerow, *boh.* miſliwcú et úw.

Lowec, wca, m. venator, is, m. der Jäger, vadász, *vulg.* jáger. *Syn.* Honec, Polowňík, *vulg.* Gáger, *boh.* Miſliwec.

lowecki *adv.* venatorie, venatorum more: jägeriſch, jägermäßig:

ſig: vadász módon. *Syn.* hončički, honecki, hoňicki, polowecki, polowňicki, *vulg.* gágerſki, *boh.* miſliwecki.

lowecký, á, é, *adj.* venatores adtinens, venatorius, a, um: jägeriſch, die Jäger betreffend: vadászi, vadászokat illetö, *vulg.* jageri, jagereket illetö. *Syn.* hončičkí, honecký, hončí, honický, polowňický, *vulg.* gágerſký, *boh.* miſliwecký. Lowecký Dom: domus venatoria, das Jägerhaus, vadászház *vulg.* jáger-ház. *Syn.* polowňický Dom, Polowňičňa, *vulg.* Gágerňa, gágerſký Dom: 2) v. lowčí.

Lowectwí, á, n. ars venatoria (venatica), die Jägerkunſt, Jagdkunſt, Jägerei: vadász (vadászi) mesterség, tudomány; vadászság, *vulg.* jágerság. *Syn.* lowčé (lowecké, polowné, polowňické) Umeňí, Hončičtwí, Honectwí, *vulg.* Gágerſtwo, *boh.* Miſliwectwí. 2) venatoratus: us, m. conditio vanatoris: die Jägerei, Jägersſtelle: vadászság. vadászi allapot. 3) v. Low.

lowený, á, é, *p. c.* agitatus, pulsus, a, um: gejagt, gehetzt: hajházott, hajháztatott, kergetett, kergettetett. *Syn.* hoňený, polowaný.

Loweňí, á, n. venatio, nis, f. das Jagen, vadászás, vadászat. *Syn.* Low, Polowáňí. 2) agitatio ferarum, pulseo, propulsio: das Hetzen, Jagen: hajházás, kergetés. *Syn.* Hoňeňí.

Lowiſko, a, n. locus venatorius (venationis), das Jagdort, vadászó hely. *Syn.* Polowňiſko, Meſto na Loweňí, *vulg.* Lowiſto, *boh.* Lowiſtě.

Lowiſek, ſku, m. v. Kozák (u) 1 Nro.

† Lowiſtě, n. v. Lapaňiſko. 2) v. Lowiſko.

* Lowiſto, a, n. v. Lowiſko.

lowiť, il, ím V. I. *imp.* low, *cum acc.* Zwer ꝛc. venari agitare (exagitare) feras, venatu capere: das Wild jagen, hetzen: vadászni. *Syn.* polowať, *boh.* lowiti, ſtwáti. *Prov.* We Wode lowiť, a w Powetrí Ribi lapať: in aqua venari, in aere piscari. Rem absurde agere. Ordo in versus: im Waſſer jagen, und in der Luft fiſchen: a' vizben vadászni, a' levegö égben halászni. Wolem Zaǧáča (Zaǧáce) lowiť: bove venari leporem *Plutarch.* Rem absurdam stultam, ac praeposteram aggredi: etwas unerhörtes, närriſches, und läppiſches anfangen: valami döre, és bolond dologhoz fogni. 2) agitare, pellere, propellere: hetzen, jagen, treiben: hajházni, kergetni, hajtani. *Syn.* hoňiť.

† lowiti, il, ím, m, idem. 2) v. Ribi lapať.

* Loz u, m. v. Lez.

Loža, i, f. stragulum, i, n. lectica, ae, f. lectus, i, m. das Bette, Bett, Schafbett, die Lagerſtatt, zum Schlafen, Ruhe: ágy, nyoszolya, darotz. *Syn.* Poſťel, *boh.* Lože, Lůže. Manželſka Loža: torus (genialis), das Ehebett, házasok agyok. Do mogeg Lože: ad meum lectum, in mein Bett, az én ágyomba. 2) ženſká: v. Ložka 2 Nro. Howadá Loža: v. Ložiſko 2 Nro.

† Lože, f. idem.

* Lozeňí, á, n. v. Lozeňí.

Lo-

Ložisko, a, n. contemt. et exagger. ex Loža. 2) howadé: secundinae (secundae) pecorum, *v. g.* vaccarum: die Nachgeburt des Viehes, z. B. der Kühe: ellö tehénynek a' mása. *Syn.* howadá Loža, posteliško.

* ložit, il, ím V. I. *imp.* lož: v. lezt.

Ložka, i, f. *dem.* lectulus, i, m. das Bettchen, die Lagerstatt: ágyatska, kis ágy. *Syn.* postelka, *boh.* Lůžko. Nosacá Ložka (Postelka, Stolička): v. Nosilka. 2) ženská po Porodе: secundae, secundinae (*muliebres*), arum, *f. pl.* secundarium, i, n. galea infantum: die Nachgeburt, burok, gyermek tartó lantorna, szülö aszszoynak a' mása. *Par. Páp. Syn.* Postelka, žiwotní Čepec.

† ložňí, *adj. omn. gen.* v. seq.

ložňí (lóžní), á, é, *adj.* ad lectum pertinens, lecticalis, e: zum Bette gehörig, ágyi ágyhoz-való. *Syn.* postelní, *boh.* ložní, et lůžní. *Usus.* Ložní (*boh.* lúžňí) Pták, i. e. Túž: otis, idis, f. tarda, bistarda, ae, f. tarda otis: die Trappe, ein Vogel: túzok. *boh.* Drof. Ložňá Deska: v. Ložňica. Ložňá neb skalná (*boh.* lůžňí) Sowa: ulula, strix ulula Linn. die Enule, huholó bagoly. *Aliud est.* Čuwik.

Ložňica, i, f. sponda, ae, f. tabula (asser) lecti: das Bettbrett, Seitenbrett, der Brettspan: ágy deszka, ágy óldala. *Syn.* ložňá (postelná) Deska, Postelňica, *boh.* ložní Prkna. 2) lectus, i. m. lignum lecticam constitnens, sponda: das Spanbett, Spanbett, Bettbank, Gestell, oder Fußgestell eines Bettes, die hölzerne Bettstätte, das Bette: ágy-fö, ágy-fa. *Syn.* Loža) Postelňica, ložňé (postelné, Drewo.

† Ložňice, f. idem.

† lsknúti se, lstl se, lsknu se, v. lisknúť sa.

† Lsknutí, n. v. Lisknutí.

† lstiwe *adv.* v. lestiwe.

† lstiwí, á, é, *adj.* v. lestiwí.

† Lstiwost, i, f. v. Lestiwost.

† lstňe *adv.* v. lestňe.

† lstní, á, é, *adj.* v. lestní.

† Lstnost, i, f. v. Lestnost.

Lúb, i, f. arcus (fornix) frondeus, topiarium (scil. opus) *Plin. H. N.* umbraculum, i, n. porticus, us, m. die Laube, der grüne Schwibbogen, Geländer: lugas zöld bóltozat, zöld folyosó. *Syn.* lúbowí Sklep, *vulg.* Glander. Wiňičowá (*boh.* winná) Lúb: viteum topiarium, vitis arbustiva, arcella vitis, concamerata: Rebengeländer, Weinstockgeländer: szölö (szölöböl-való) lugas, bóltozat. 2) casa frondea *Ovid.* pergula, ae, f. die Docke, Sommer laube, Lauberhütte, Laube: lugas (burkos) színetske *Par. Páp.* árnyék-ház. *Syn.* Lúbí, Podlúbí, lúbowá Búdka, Filiagoria 3) *In. aliquibus locis:* pavimentum (superius) laquear, is, n. der Boden oben an dem Hause, padlás, pallás, padolat. *Syn.* Powala, *boh.* Půda. *Plur. nom.* Lúbi, *gen.* Lub, rc.

lúbaní, á, e, *p. c.* basiatus, a, um: geküßt, tsókoltt, tsókolgatott, meg-tsókoltatott. *Syn.* boskaní, boskáwaní, lúbení, polúbení, *boh.* lúban.

Lú-

Lúbáňí, á, n. basiatio, osculatio, deosculatio, exosculatio, suaviatio, nis, f. das Küssen, die Küssung: tsókolás, tsókolgatás, meg-tsókolás. *Syn.* Boſkáňí, Boſkáwáňí, Lúbeňí, Polúbeňí, *boh.* Líbáňí.

lúbať, al, ám V. I. *imp. ag*: basiare, osculari, deosculari, exosculari, suaviari: küssen, tsókolni, tsókolgatni, meg-tsókolni, tsókot adni. *Syn.* boſkať, boſkáwať, lúbiť, polúbiť, *boh.* líbati. *Usus.* Ruki lúbám: exosculor manus, ich küsse die Hände, tsókolom a' kezeit.

Lúbáwáňí, á, n. *Nom. Verb. ex seq.*

lúbáwať, al, ám, *freq.* ex lúbať.

Lubček, u, et bečku, m. Zelina: ligusticum levisticum Linn. hypposelinum, adiantum aureum, smyrnion (um), ligusticum, i, n. ligusticum levisticum foliis multiplicibus, foliolis superne incisis *Henr. Crantz.* Liebstöckel, levestikom, léstyán-fü *Par. Páp.* löböstök, vad petreselyem. *Syn.* Láſkawec, planí Petržal, *boh.* Libček, Libeček, weliký Apích.

lube *adv.* placite, placenter: gefällig, angenehm: tetszve, tetszöképpen. *Syn.* prígemňe, wzácňe, *boh.* líb'e. 2) v. líbežňe.

Lúbenec, nca, m. amatus, charus, dilectus, i. m (*vulg.* tarantula, ae, m.) Liebling, Geliebter, der Geliebte: kedvesse, kedves embere valakinek. *Syn.* Líbežňík, Luboſt'enec, Luboſtňík. 2) amicus, amasius, i, m. amator, amor, is, m. deliciae, arum, f. *pl.* das Liebchen, der Liebste, Liebling, Schatz, Amant, Chapeau: kedvesem, mátkám, szeretöm. *Syn.* Frager, Karazírowňík, Líbežňík. 3) cliens *Cic.* albigans, tis, m. Client, valaki gondviselése alatt-való. *Syn.* Zwerenec.

lúbení, á, é, *p. c.* amatus, dilectus, a, um: geliebt, szeretett, szerettetett. *Syn.* milowaní. 2) v. lúbaní.

Lúbeňí, á, n. ex lúbiť: amatio, dilectio, nis, f. amor, is, m. das Lieben, die Liebe: szeretés, szeretet, szerelem. *Syn.* Milowáňí, Láſka. 2) v. Lúbáňí. 3) *Nom. Verb. ex* lúbiť ſa: arrisio, placentia, complacentia, ae, f. das (der) Gefallen, tetszés. *boh.* Libowáňí.

Lúbeňica, i, f. amata, chara, dilecta. ae, f. die Geliebte, das Liebchen: kedves személlye valakinek. *Syn.* Líbežňica, Luboſtňička, Oblubňica, Oblubňička, Milá, Wzácná. 2) amasia, amica, ae, f. Amantinn, die Liebste; kedvesem, mátkám, szeretöm. *Sy.* Fragerka, Karazírowňica, (-čka), Líbežňica. 3) clienta, ae, f. *Plaut. Hor.* cliens *fem.* Clientinn, gondviselés alá vettetett leány *vagy* aszszony. *Syn.* Zwereňica.

Lúbeňictwí, á, n. clientela *Cic.* ae, f. die Clientschaft, der Schutz, óltalom, alattunk-valóknak (valaki gondviselése alatt valóknak) óltalmok. *Syn.* Zwereňictwí.

Lúbeňictwo, a, n. *collect.* clientes, m. pl. clientela: die Clienten, kliensek, valaki gondviselése alatt valók. *Syn.* Lubenci Zwerenci, Zwereňictwo.

Lubetowa, i, f. Bánſké Meſto: Libetha, ae, f. *civitas montana:* Libethen eine Bergstadt: Libeth-Bánya, *bánya-város. vulg.* Lubgetowa.

lúb-

lúbežne *adv.* v. líbežne.
lúbežní, á, é, *adj.* v. líbežní.
Lúbežnica, i, f. v. Líbežnica.
lúbežničin, a, e, *adj. poss.* ex praec.
Lúbežník, a, m. v. Líbežník.
lúbežníkow, a, e, *adj. poss.* ex praec.
Lúbežnosť, i, f. v. Líbežnosť.
* Lubgetowa, i, v. Lubetowa.
† Lúbi, n. v. seq.
Lúbí, á, n. v. Lúb.
lubí, á, e, (*abs.* lubo), *adj.* arridens, placens, complacens, tis, commodus, acceptus, gratus, a, um: gefällig, angenehm: tetszö, tetszetes, kedves. *Syn.* prígemní, wzácní, milí, *boh.* líbí. *Usus.* Keď mi lubo (kdiž sa mi lúbiť) buďe, odpusťím: cum mihi erit commodum, condonabo: ich will es verzeihen, wenn es mir gefällig seyn wird: mikor nékem fog tetszeni, akkor engedem meg (el); akkor engedelmet adok. 2) v. líbežní.
lúbiť, il, ím V. I. *imp.* lub: amare, diligere: lieben, gern haben, szeretni, kedvelni. *Syn.* milowať, rád mať, *boh.* líbiti. *Usus.* Lúbím ho, (gako holub žitko): amo illum, ich habe ihn gern, ich liebe ihn: én ötet szeretem, kedvelem ötet. Lúbím geho Pati (keď ho newiďím) diligo absentem, ich sieh gern seine Fersen; mir ist lieb wenn ich ihn nicht sieh: szeretem, ha ötet nem látom. *Prov.* Nemožeš spolu lúbiť i bílé i černé. Nemožeš Bohu slúžiť spolu, i Čertu: non potes Thetydem (*mare*) simul, et Galatheam (*fluvium*) amare *Theocr.* Non potes idem diversa sequi. Non potestis Deo servire et mamonnae. Swog swého (swogu), swoga swu (swého) lúbí. Swog swému pekní (milí). Gakí Mech, takí Flek: asinus asino, et sus sui pulcher *Alcim.* Simile simili placet. Miles placet militi, aleator aleatori, potator potatori, Ungarus Ungaro, Slavus Slavo etc. suus Rex Reginae placet, sua cuique sponsa sponso *Plato.* Turpia decipiunt caecum vitia; aut etiam ipsa haec delectant, veluti Balbinum polypus Agnae *Horat.* Nelúbí, kdo nehorlí: qui non zelat, non amat *Augustin.* der liebt nicht, der nicht eifert: nem igaz szeretö, a' ki nem buzgó szerelmü (nem feleség féltö). *II. rec.* lúbiť sa: se invicem (mutuo) amare, sich einander lieben, gern haben: egymást szeretni, kedvelni. *Syn.* ráčiť sa, miwať sa, *boh.* Lúbá sa, geden druhého; ráčá sa: amant se invicem, sie haben sich gern einander, szeretik egymást. III. *Passive sine dat. pers.* libet, lubet, placet, licet: belieben, beliebig, (gefällig) seyn: tetszeni. *vulg.* páčiť sa, *boh.* líbit se. *Usus.* Lúbilo sa: placuit, es war gefällig, tetszett. Čo sa lúbí poručiť (rozkázať? *boh.* Co se líbí poručeti? quid placet mandare? was befehlen sie? mit tetszik parantsolni? Gestli sa lúbí: si placet? wenn es beliebt (beliebig ist)? ha tetszik? Nech sa lúbí, núter isť: placeat (dignetur) intrare, belieben sie herein zu spatzieren: tessék bémenni, bé-sétálni. Ponewáč sa tak lúbí učiním (wikonám): faciam, quando placet *Liv.* ich werde es thun, weil es so beliebt (gefällig ist): mivel úgy tetszik, meg-tselekszem (véghez viszem). IV. *Passive cum dat. pers.* ňekomu: arridere, placere, probari

bari alicui: Jemanden gefallen, gelieben, gefallen, angenehm (gefällig) seyn: valakinek tetszeni kedvesnek (kedvére) lenni. *Syn.* k Lúbosť'i (wzácním) biť, *vulg.* páčiť sa, *boh.* líbit se, libowati si (sob'e). *Usus.* Ta Kňiha sa mňe welmi kúbí: arridet mihi liber iste, dies Buch gefällt mir sehr: ez a' könv nékem igen tetszik. Mňe sa wždi wíceg lúbí: mihi quotidie magis magisque (magis ac magis) placet: täglich (je länger, je mehr) gefällt er mir, naponként (napról napra) nékem mind jobban jobban tetszik. Mňe ale sa nelúbí, že odišel: mihi vero displicet, quod abierit: es mißfällt mir sehr, daß er weg gegangen ist: én nékem éppen nem tetszik, hogy el-mentt. Nasledug ho, gestli (gak) sa ti lúbí: sequaris illum, si licebit: folge ihm nach, wenn es dir gefällt: ha néked tetszik, követheted ötet. Učiňím to, gak píšeš, že sa ti lúbí: quomodo scribis tibi placere, faciam: ich werde es thun, wie du mir schreibest, daß es dir gefalle: úgy fogok tselekedni, mint irod hogy néked tetszeni fog. To sa mu lúbilo; *boh.* on si to libowal: hoc arridebat ei, das gefiel ihm, az tetszet néki. Ked sa lúbí, spíwá: cum est commodum, cantat *Ter.* wenn es ihm gefällt, so singt er: mikor kedve vagyon, énekel. *Prov.* Nenarodil sa ten, kteríbi sa lúbil wšem: nemo est, qui omnibus placeat (nemini displiceat). Ne Jupiter quidem omnibus placet *Theog.* Neque Jupiter ipse, sive pluat, seu non, unicuique placet. Nemo invenitur, qui satisfaciat omnibus: nam alia aliis probantur. Non fuit hic natus, nullo nascetur in aevo, omnibus ex aequo qui placuisse sciat. Neque summus cunctis Jupiter ipse placet: man kann nicht allen recht thun. Auch Jupiter kann nicht einem jedem recht thun. Der Mensch, der allen gefallen soll, ist noch nie geboren worden; und in allen Falle ist es weit besser Neider, als Mitleider zu haben. Viele Köpfe, viele Sinne: nem született ollyan ember, a' ki mindeneknek tessék.

kúbiwe *adv.* v. lúbostňe.

kúbiwí, á, é, *adj.* v. lúbostní.

Lúbiwosť, i, f. v. Lúbostnosť.

kubo *adv. et adj.* v. kube et lubí.

Lúbospew, u, m. carmen elegans, canticum amoenum, pulchra cantilena: ein annehmliches Gesang, szép (verses) ének. *Syn.* pekná (wersowna) Pesňička, *boh.* Líbožpew, Píšňe z Weršů složené.

Lúbosť, i, f. amor, is, m. die Liebe, szeretet, szerelem. *Syn.* Láska, Lúbeňí, Milowáňí, Ráčeňí. *Usus.* Newí čo má robiť, od Lúbosťi. 2) placitum, beneplacitum, arbitrium, i, n. placentia, complacentia. lubentia, ae, f. libido, lubido, voluntas, is, f. das Belieben, Gefallen, der Gefallen, Wille: tetszés, kedv, akarat. *Syn.* Dosťiučiňeňí, Lubeňí, Wóla, Žádosť, *boh.* Líbost. *Usus.* K Lúbosťi biť: v. lúbiť sa IV. Nro. Ludom k Lúbosťi: hominum gratia, der Leuten halber, az emberek kedvéért, tekéntetéért; az emberekre nézve. Nekomu k Lúbosťi ňečo čiňiť: dare aliquid (gratificari) alicui, Jemanden etwas zu Gefallen thun, valakinek valamivel kedveskedni, kedvére járni, kedvét tenni.

Na

Na Lúbost : ad arbitrium, pro volupe : zum Belieben, tetszésre, szabad akaratra. Podla Lúbost'i : prout libet (placet) secundum arbitrium : nach Belieben ; wie es beliebt (beliebig ist) : kedve (tetszése) szerént ; a' mint tetszik. Podla még, twég Lúbost'i : ad meum, tuum arbitrium ; prout mihi, tibi lubet : nach meinem, deinem Belieben ; meinem deinem Willen nach : akaratom (kévánságom) akaratod (kévánségod) szerént. 3) v. Líbeznost'. *Usus.* Reči swég Lúbost' a krásu střz wtipné a dówodné Slowa dodáwat : sales orationi adspergere, seinem Diskurs durch witzige Einfälle annehmlich (zierlich) machen, tisztességes tréfákkal elegyíteni (ékesíteni) a' beszédet.

lúbost'encow, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Lúbost'enec, nca, m. v. Lúbenec.

Lúbost'ení, á, n. blanditia, ae, f. blandities, ei, f. blanditiae, arum. f. pl. suaviatio, nis, f. *vulg.* tarantulizatio : Liebkosung, Caresse : szerelmeskedés, nyájaskodás. *Syn.* Lúbost'iwost', Lúbostnost', Fragerčení, Fragowání, *vulg.* Karazírowání. 2) negotium amatorium, res amatoria : Liebesangelegenheit, szerelmesség. *Syn.* Lúbost'iwost', Lúbostnost', Príhoda lúbostná.

lúbost'it, il, ím V. I. *imp.* st'i : blandiri, uti blanditiis, suaviari, *vulg.* tarantulizare : liebkosen, Liebkosungen anwenden, caressiren : szerelmeskedni, nyájaskodni. *Syn.* fragerčit, fragowat, zalécat sa, *vulg.* karazírowat.

lúbost'iwe *adv.* v. lúbostňe.

lúbost'iwí, á, é, *adj.* v. lúbostní.

Lúbost'iwost', i, f. v. Lúbostnost'.

lúbostňe *adv.* blande, amatorie, suaviando (*vulg.* tarantulizando) : liebkosend, caressirend : szerelmeskedve, nyájaskodva. *Syn.* lúbiwe, lúbost'iwe, zalecňe. *vulg.* karazírowňe. 2) amanter, amabiliter : liebevoll, szaretettel. 3) v. líbezňe.

lúbostní, á, é, *adj.* blandus, amatorius, suaviatorius, a, um ; (*vulg.* tarantulizatorius :) liebkosend, caressirend : szerelmes, szerelmeskedö, nyájaskodó. *Syn.* lúbiwí, lúbost'iwí, zálecní, *vulg.* karazírowní. 2) plenus amoris, amabilis, e : liebevoll, szeretettel tellyes. *Syn.* láskawí, milost'iwí. 3) v líbezní.

Lúbostňica, i, f. v. Lúbeňica.

lúbostňiččin, a, e, *adj. poss.* ex Lúbostňička.

lúbostňičin, a, e, *adj. poss.* ex Lúbostňica.

Lúbostňička, i, f. v. Lúbeňica.

Lúbostňík, a, m. v: Lúbenec.

lúbostňíkow, a, e, *adj. poss.* ex praec. v. lúbencow.

Lúbostnost', i, f. v. Lúbost'ení 1. et 2. Nris. 3) blandimentum, i, n. Liebkosungsmittel, szerelmeskedö (nyájaskodó) mód, eszköz. 4) amabilitas, Lieblichkeit, kedvesség, kellemetesség. 5) v. Líbeznost'.

lúbowí, á, é, *adj.* ex Lúb et Lúbí : frondeus, a, um : aus Laube, oder belaubten Zweigen bestehend, oder damit bedeckt : zöld-ági, zöld ágból-való, ághoz-való. *Syn.* ratolestní. *Usus.* Lúbowí Hág : frondeum nemus *Virg.* Lúbowí Wiňič : vitis pergulana, der Geländer Weinstock, lugasra eresztett szölö. *Par.* Pán Lúbowá Búda : v. Lúb. Lúbowé Strechi, i. e. Stromi : frondea tecta *Virg.* i. e. arbores fron-

frondentes. 2) frondicomus *Prud.* frondifer (frundifer) *Lucret.* et *Naev.* frondosus *Varr. Virg.* belaubt, voller Laub oder belaubter Zweige: zöld-ág hozó (termö), ágas burkos. ágas-bogas *Par. Páp.* Lúbowé Břesti: foecundae frondibus ulmi, belaubte Ilmen, Ilmbäumen: ágas-bogas szilfa *Par. Páp.* 3) topiarius, a, um; frondeum arcum adtinens: den Geländen grünen Schwibbogen betreffend, lugashoz való. 4) casam frondeam (pergulam) adtinens, die Sommerlaube (Docke) betreffend: lugas szinetskéhez való. Lúbowé Slúpki, *boh.* kor-bele na Pawlači: pergulae columellae (ornamenta) pilae: die Bitschen, Dockensäule: lugas színetske oszlopotskai.

lúbowolňe *adv.* studiose, eifrig, dienstlich: szorgalmatossan, igyekezve, iparkodva. *Syn.* horliwe, usilowňe. 2) officiose, obsequiose, humane: dienstbeflissen, dienstfertig, dienstlich, dienstwillig, gefällig, menschenfreundlich, leutselig: barátságosan, emberségesen *Par. Páp. Syn.* prátelsky, posluhowňe, ludňe, wludňe, uctiwe, uctňe, poslužňe. 3) libenter, libentissime, lubenti animo: recht gern, von Herzen gern: szívesen. *Syn.* srdečne, milerad, ze Srdca rád.

lúbowolní, á, é, *adj.* studiosus, a, um: eifrig, dienstlich: szorgalmatos, szorgalmatoson igyekezö, serény. *Syn.* horliwí, richlí, usilowní. *Usus.* Lúbowolňí Ochranci: studiosissimi defensores, die eifrigsten Vertheidiger, serény óltalmazók. 2) officiosus, obsequiosus, humanus, a, um; libenter serviens, liberalis, e: dienstbeflissen, dienstfertig, dienstlich, dienstwillig, diensthaft, gefällig, gern Gefälligkeiten erweisend, menschenfreundlich, leutselig: barátságos, emberséges, nyájas, örömest szolgáló, másoknak kedvét keresö. *Syn.* ludní, wludní, prátelský, posluhowní, poslužní, uctiwí, uctní. *Usus.* k Wšeckím ge welmi lúbowolni: in omnes summe officiosus est, er dient einem jeden gern, mindeneknek örömest szolgál. *Par. Páp.* Ke mňe welice lúbo wolní: studiosissimus mei, mir ist er sehr gefällig, jómat kévánó, velem tarto. *Pariz Pápay.*

Lúbowolnost, i, f. studium, i, n. Eifer, die Eifrigkeit, Neigung zu etwas: szorgalmatosság, valamihez való szeretet. *Syn.* Horliwost', Náklonost, Richlost Usilownost Wóla. *Usus.* Wšeckích máš Lúbowolnost: tibi omnes navare studium volunt, dir sind alle sehr geneigt, wohl gewogen: mindenek néked akarják kedvedet keresni. *Par. Páp.* Twoga ke Mňe Lúbowolnost': studium tuum erga me, deine zu mir Wohlgewogenheit, a' te én hozzám-való szereteted. *Par. Páp.* Na krasomluwnost' mat Lúbowolnost': dicendi studio incendi, sich auf die Beredtsamkeit begeben, az ékesen-szsóláson igyekezni *Par. Páp.* 2) officium, obsequium, i, n. humanitas, liberalitas, officiositas, tis, f. Dienstbeflissenheit, Dienstfertigkeit, Diensthaftigkeit, Dienstwilligkeit, Gefälligkeit, Menschenfreundschaft, Leutseligkeit: emberség, barátság, barátságosság, barátságos szolgálat, jól-tétel. *Par. Páp.* nyájasság. *Syn.* Ludnost, Wludnost', Prátelstwí, Posluhownost

nosť, Poslužnosť, Uctiwosť, Uctnosť. *Prov.* Lúbowolnosť, každému ge milá Ctnosť: officium (humanitatis obsequium, studium) est cuicunque charum, gratum, acceptum: Gefälligkeit gefällt Jedermann, kinek kinek tetszik az emberség.

Lúč, e, f. i. e. lúčowí Strom, Borowica, Smolina, Smolňica: taeda (teda), ae, f. *Pl. H. N.* Kien, ein Kienbaum, i. e. Bauer, der Kien bei sich hat: szurkos fenyö-fa. *boh.* Lauč, Smolňice, Smolina. *Aliud est* Gedla, et Smrek. 2) lúčowé Drewo: taeda *Caes. Vitruv.* lignum pineum: Kien, Kienholz, Stückchen Kienholz: fenyö-fa. *Syn.* Borowina. *Aliud est,* Gedlina, Smrecina. 3) i. e. lúčowá Šlagsa, kálaní (struhaní) Knot, Dračka: taeda *Cic.* die Kienfackel, Fackel aus Kienholz, Schließe, der Span zum Leuchten: szurkos fenyö fáklya *Par. Páp.* Zapálil Lúč: incendit taedam *Cic.* Kdiž Lúče horeli: taedis ardentibus *Cic.* bei brennenden Kienfackeln: szurkos - fenyö fáklyák égvén.

Lúč, u, m. v. Lúčeňí.

Lučenec, nca, m. Losontzinum, *oppidum Neogradiense*, Loschontz, Losontz, *mezö város Neográdban.*

lúčení, á, é, *p. c.* separatus, segregatus, a, um: abgesondert, getrennt, geschieden: elválasztatolt. *Syn.* odlúčení, rozlúčení.

Lúčeňí, á, n. ex lúčiť: separatio, segregatio, divisio, divulsio, nis. f. die Absönderung, Trenung, Scheidung: el-valasztás. *Syn.* Lúč, Odlúčeňí, Rozlúčeňí, Rozdwogeňí, Rozweděňí, Rozlučka. 2) valedictio, abitus, discessus, us. m. der Abschied, Beurlaub, das Abschiednehmen, die Beurlaubung: bútsúzás, el-válás, elmenetel. *Syn.* Rozlučka, Odberáňí. *Usus.* Gorké nase Lúčeňí, kedme spolu (oba) zučeňí.

† Lucerna, i, f. v. Lampas. 2) *vulg.* pro Gatelina konská.

Luchač, a, m. v. Korhel.

luchaččin, a, e, *adj. poss.* v. korhelčin.

Luchačka, i, f. v. Korhelkiňa.

luchački *adv.* v. korhelski.

luchačkí, á, é, *adj.* v. korhelskí.

luchačow, a, e, *adj. poss.* v. korhelow.

Luchačtwí, á, n. v. Korhelstwí.

lúchaní, á, é, *p. c.* v. lokaní.

Lúcháňí, á, n. v. Lokáňí.

lúchať, al, ám, V. I. *imp.* ag: v. lokať.

Lúcháwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

lúcháwáť, al, ám, *freq.* ex lúchať.

Lučisko, a, n. v. Luk.

† Lučiste, n. v. Luk. 2) v. Dúha na Nebi.

* Lučisko, a, n. idem.

lúčiť, il, ím V. I. *imp.* luč, gedného od druhého: separare, segregare, dividere, divellere unum ab alio. ab invicem: absondern, trennen, scheiden, von einander: egy - mástól elválasztani. *Syn.* odlúčiť, rozlúčiť, rozdeliť, rozdwogiť, rozwesť. *II. rec.* lúčiť sa, od ňekoho, *vel* zňekim: valedicere alicui, iubere valere aliquem, divelli (dividi) ab aliquo: von Jemanden Abschiednehmen, sich bei Jemanden beurlauben: valakitöl bútsúzni. bútsút venni, el-válni. *Syn.* odberať (odebrať) sa.

Lúčiwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

lúčiwak, al, ám, *freq.* ex lúčik. *II. rec.* lúčiwak sa: *freq. ex* lúčik sa.
Lučiwna, i, f. w Liptowe Mestečko: Lutsivna, *oppidum Lyptoviense.*
Lúčka, i, f. *dem.* ex Lúč: *a*) taedula, ae, f. parva pinus sylvestris, das Kienbäumchen, szurkos fenyötske, fenyö-fátska. *Syn.* malá Borowica, Borowička, Smolinka, Smolňička. *b*) taedula, parva fax taedina: das Kienhölzchen, Kienfackelchen, Schleißchen, Spänchen zum Leuchten: szurkos fenyö fáklyátska. *Syn.* Šlagška, malá Dračka, kálaní Knotek. 2) *dem. ex* Lúka: pratulum, i, n. eine kleine Wiese: rétetske.
* lucki *adv.* v. ludski.
* lucki, á, é, *adj.* v. ludski.
† lúčňi, *adj. omn. gen.* v. seq.
lúčňi (lúční), á, e, *adj.* pratensis, e: auf der Wiesen wachsend: réti, rétien termö. Lúční Len: v. Len.
lúčowí, á, é, *adj.* taedinus, a, um; e taeda: von (aus) Kien oder Kienholz: szurkos fenyöböl (fenyö-fából) való. *Syn.* borowí, borowicowí. *Usus.* Lúčowá Šlagsa, lúčowé Drewo: v. Lúč.
Lud, u, m. populus, i, m. das Volk, nép. *Plur. nom.* Ludi (*vulg.* Ludá, Ludé), *gen.* Ludí, *dat.* Lúdom, *acc. et voc.* Ludi, *loc.* Ludoch, *instrum.* Ludmi: homines, die Leute, Menschen: emberek. *boh.* Lid. *Usus.* Obecní Lud: populus, plebs, vulgus: das (gemeine) Volk, der Pöbel: köz nép. Wogenski Lud: milites, copiae, exercitus: das Kriegsvolk, die Soldaten: katonaság, katonák, seregek. *Syn.* Wogsko, Wogáci, Wogňici, *boh.* wálečni Lid. Pesí Lud: peditatus, militia (populus) pedestris, pedites: das Fußvolk, gyalogság, gyalog katonaság. *Syn.* Pechota, Pechotári, Pechotňici, Bakančosi, *boh.* p'esí Lid. Koňicki Lud: equitatus, militia equestris, equites: die Reiterei, Kavallerie: lovasság. *Syn.* koňictwo, koňíci, *boh.* gízdní Lid. Wibraní Lud, i. e. Regement: Legio, das Regiment, válasz-tott hadi sereg, regement. Poplatní Lud, i. e. Hoferi, Komorňici: censualistae, inquilini, vectigales: Zinsleute: zsellérek. — Robotní Lud, i. e. Robotňici, Towarichári, Nágemňici, Nádenňici: diurnalistae, operarii, conductae operae: Arbeiter, Arbeitsleute, Taglöhner: nap-számosok, munkások, fogadott emberek. — Slobodní Lud, i. e. Slobodári, Slobodňíci, Šoltisi: libertini, liberi homines, sculteti: freie Leute, Schuldheißen, Schultheißen, Schulzen: szabadosok szabad emberek. Medzi Ludi súci: ad (inter) homines natus, aptus: unter die Leute schicklich, geschickt: emberek közé váló. *Prov.* Kdo Ludom Usta zacpá? arbitrii nostri non est, quid quisque loquatur: man muß die Leute reden, und die Hunden bellen lassen: ki teszi-bé (fogja-meg) az emberek száját? Hat ugassanak a' kutyák.
Luda, i, f. *contract. ex* Ludmila: *boh.* Lida.
† Lúda, i, f. cognomen bohemicum, ein böhmischer Zuname, tseh vezeték név.
† Lúdáňi, n. v. Súchawost.
† lúdati se, al se, ám se: v. súchat sa.
* ludcki, ludcki: v. ludski, ludski.

Lúdec, dca, m. allex, qui allicit: Locker, Reizer: édesgetö, hitegetö. *Syn.* Wábec, Wábník. 2) v. Lúdník.

lúdení, á, é, *p. c.* allectatus, allectus, illectus, incitatus, a, um: gelockt, hervorgelockt, gereizt, angereizt, herausgelockt: édesgetett, hitegetett, tsalogatott, gögyögetett, gögyögtetett *Par. Páp. Syn.* wábení, *boh.* lákaní, lúzení.

Lúdení, á, n. allectatio, nis, f. alliciamentum, i, n. illecebrae, arum, f. pl. blandimenta, orum, n, pl. das Locken, Anreizen, Reizen, die Reizung, Anreizung, Lockung, Herauslockung, der Anlaß: édesgetés, hitegetés, gögyögetés *Par. Páp. Syn.* Wábení, *boh.* Lákání, Lúzení.

Ludica, i, f. allex, pellex, icis, f. die Lockerinn, Reizerinn, édesgetöné, hitegetöné, gögyögetöné. *Syn.* Wábička, Wábnica, Wábnička.

lúdící, á, é, *part. praes.* ex lúdit: v. lúdní. Lúdící Pták: v. Lúdník.

Ludíged, a, m. v. Ludoged.

Ludíkradec, dca, m. v. Ludokradec.

ludin, a, e, *adj. poss.* ex Luda: v. ludmilin, *boh.* lidin.

lúdit, il, ím V. I. *imp.* lud: allectare, allicere, elicere, pellicere, incitare: reizen, anreizen, locken, hervorlocken, herauslocken, z. B. Geld: édesgetni, hitegetni, tsalogatni, gögyögtetni (tetem) *Par. Páp. Syn.* wábit, *boh.* lákati, lúditi. *II. rec.* lúdit sa: allectari, allici, pellici: gelockt werden: édesgettetni, hitegettetni, gögyögtettetni. *Syn.* wábit sa. 2) repere, serpere, lente incedere: schleichen, von Thieren und Menschen: maszni, tsúszni. *Syn.* lezt. 3) suspendere gradum, suspenso gradu ire, incedere: schleichen auf den Zehen, halkal menni, jönni, járni. *Syn.* na Prstoch ísť.

Ludmila, i, f. Ludmilla, ae, f. Ludmilla, Ludmilla. *Syn.* Luda, *boh.* Lida, Lidmila.

ludmilčin, a, e, *adj. poss.* ex Ludmilka: *boh.* lidušcin.

ludmilin, a, e, *adj. poss.* ex Ludmila: Ludmillae, der Ludmilla gehörig, ludmilláé. *Syn.* ludin, *boh.* lidin, lidmilin.

Ludmilka, i, f. dem. ex Ludmila: *boh.* Liduška.

ludnatí, á, é, *adj.* populosus, a, um; celeber, is, e; frequens tis: Volkreich: népes, számos népü, lakósokkal tellyes. *Syn.* ludní, *boh.* lidnatí, lidní. *Usus.* Ludnaté Město: frequens oppidum, volkreiche Stadt, népes város. *Prov.* keď umre bohatí, Pohreb ge ludnatí: v. bohatí.

lúdňe *adv.* allectatorie, allective, alliciendo: lockend, reizend: édesgetve, hitegetve, tsalogatva. *Syn.* wábňe.

ludní, á, é, (*abs.* ludno) *adj.* v. ludnatí.

lúdní, á, é, (*abs.* lúdno), *adj.* allectatorius, allectivus, a, um; alliciens, pelliciens, tis: lockend, reizend, édesgetö, hitegetö, tsalogató, gögyögtetö. *Syn.* lúdící, wábní. *Usus.* Lúdní Pták: v. Lúdník.

Lúdník, á, m. allex, icis, m. der Lockvogel, tsalóka, hitegetö (tsalogató) madár. *Syn.* Lúdec, Wábec, Wábník, lúdící (lúdní) Pták. 2) v. Lúdec.

Ludoged, a, m. homovora, ae, m. antropophagus, i, m. comestor hominum: der Leutfresser, Menschenfresser: emberevö.

evö. *Syn.* Ludiged, *boh.* Lidoged.

Ludokradeč, dca, m. raptor hominum. plagiarius i, mango, nis. m. ein Menschenräuber, Menschendieb: ember-lopó (ragado, el-ragadó, ragadozó, rabló, meg-fosztó). *Syn.* Ludikradec, Mordár, Zbigač, Zbogňik, Zlodeg Ludi, *boh.* Lidikrádce.

Ludokrádež, i, f. plagiatus, us, m. plagium, i, n. der Menschenraub, ember-lopás. *Syn.* Ludikrádež, Kradeňí Ludí, Mordárstwí, *boh.* Lidikrádež.

Ludomir, a, m. Ludomerus, i, m. Ludomir, ein Mannsname: Ludmír. *boh.* Lidomír.

Ludomira, i, f. Ludomira, ae, f. Ludomira, ein Weibsname: Ludmira. *boh.* Lidomira.

ludomirin, a, e, *adj. poss.* ex praec.

Ludomírka, i, f. *dem.* ex Ludomira.

ludomirow, a, e, *adj. poss.* ex Ludomir.

ludski *adv.* humane, humanitus, more hominis: Menschlich, emberül, emberi módon, emberképen. *Syn.* člowecki, člowečím Spósobem, *vulg.* lucki, ludcki, *boh.* lidski. 3) affabiliter (adf), humaniter: höflich, leutselig: nyájassan, tisztességessen, emberségessen. *Syn.* priwetiwe, statecne, uctiwe, uctňe, wludňe, zdworile.

ludskí, á, é, *adj.* homini proprius, humanus, a, um: menschlich, emberi, emberhez illö. *Syn.* člowečí, *vulg.* lucki, ludicki, *boh.* lidstí. *Usus.* Staw ludskí: humana conditio, das menschliche Schicksal, emberi sors, állapot. Pokoleňí ludské (člowecé): hominum genus, das menschliche Geschlecht, die Menschheit: emberi nemzet. Ludské Prirodeňí: natura humana, die menschliche Natur, emberi természet. Gak dlúho (dokád, pokad pokadken) ludské Pokoleňí trwat bude: dum hominum genus erit, so lange die Welt stehen wird, még az emberi nemzet fog maradni, tartani. Od ludskeg Pamati; za ludsku Pamat: vom Mannsgedenken, az emberek emlékezetekre. 2) humanus, affabilis (adf), comis, e: höflich, leutselig: emberséges, tiszteséges, nyájas, társaságba-való, emberek közé való. *Syn.* Člowekú náležití, priwetiwí, statecní, uctiwí, uctní, wludní, zdworilí. 3) ad alium, pertinens, alienus: fremd, idegen, másé. *Syn.* cudzí, druhému patrící, *boh.* cizí, lidskí. *Prov.* Ludské Ruki lahke, ale neosožné: v. cudzí 2 Nro. Dolu z ludského Koňa. — Ludské Weci za Pánem kričá: aliena ad lubitum domini restituenda. Ex alieno equo etiam in medio aquae est descendendum. Aliena res post dominum clamat: das fremde Gut thut selten (nicht) gut. Fremde Sachen schreien nach ihren Heren: az idegen paripáról még a' viz középen-is lekell szállani az embernek. Az idegen jószág kiált maga ura után. — Neňí dobre po ludskích Trubách (Trúbách) Wodu pit. Neňí, dobre ludským Rečám werit: credere fallaci gravis est dementia famae. Non est prudentiae (non est bonum) rumoribus adhibere fidem. Heu! quam multa rumor fingere vana solet. Sae-

Saepe hominum fallax dementat pectora fama: sed media ut videat, mens bona (cata) semper habet: es ist nicht gut dem Gerüchte zu glauben. Von Hören und Sagen (Hörensagen) lügt man gern: nem okosság a' hívságos híreknek hitelt adni. Nehéz más (minden) ember szaván indulni.

Ludstwo, a, n. *collect.* copia (multitudo) hominum, eine Menge Leute (Menschen), emberek sokasága. *boh.* Lidstwo. *Usus.* Mnoho Ludstwa sa tám pomárňilo: multi homines ibi perierunt, eine Menge Menschen ist da zu Grunde gerichtet; da sind viele Leute (Menschen) zu Grunde gegangen (umgekommen): ott sok ember veszett-el (áldoztatott-fel).

Ludwička, i, f. Ludovica, ae, f. Ludovika, Lajosné.

Ludwik, a, m. Ludovicus, i, m. Ludovikus, Lajos.

ludwikow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

* Lúdzeňí, á, n. v. Lúdeňí.

* lůdzit, il, ím, v. lúdit.

† Lůg, *gen.* Loge, m. v. Log.

Lúh (Luh), u, m. lixivium, lixivium, i, n. lixivia, ae, et lix, licis, f. die Lauge, worinn z. B. gewaschen wird: párlug. *Syn.* Patluh. *Tropice.* Ostrím Luhem ňekoho zmiť, drhnúť, umíwať: acriter perstringere, perfricare, divexare, bene habere) aliquem: jemanden mit scharfer Lauge waschen, i. e. durchziehen: valaki fejét jól meg-mosni.

Luhač, a, m. falsidicus, falsiloquus, mendaciloquus, i, mendax, fallax, cis, m. der Lügner, hazug (hazugságszóló, hamis beszédü, tsalárd szavú) ember. *Syn.* Cigáň, Klamač, Lihač, Lihár, Luhár, Šalbár, luhawí (lužiwí) Člowek, *boh.* Lhač, Lhař. Ňekoho Luhačem zwať, w Luži pohledáwát: aliquem mendacii arguere, jemanden Lügner heißen, in Lüge suchen: hazudtát mondani valakinek, hazuttolni valakit *Par. Páp.* *Aliud est.* Lesťíwec.

Luháček, čka, m. *dem.* parvus mendax, ein kleiner Lügner, hazugotska, hazug emberke. *Syn.* Liháríček, Luháríček, *boh.* Lhářiček.

Luhačka, i, f. mendax, fallax *fem.* falsidica, falsiloqua, mendaciloqua, ae, f. eine Lügnerinn, hazug aszszony. *Syn.* Cigánka, Klamačka, Lhačka, Lhářka. 2) v. Luháňí.

luhaní, á, é, *p. c.* falsodictus, a, um: gelogen, erlogen: hazudott, hazudozott. *Syn.* cigáňeňí, kmíňeni, lihnutí, luhnutí.

Luháňí, á, n. falsiloquium, mendacium, mendaciloquium, i, n. falsitas, tis: f. mentitio, nis, *Cic.* mendacia, orum, n. pl. dictio mendacii: das Lügen, hazugság, hazudozás. *Syn.* Cigáňeňí, Klamáňí, Kmíňeňí, Liháňí, Lihnutí, Luhnutí, Šáleňí, *boh.* Lháňí. *Usus.* Na Luháňí sa dať: *a*) operam dare mentiendo, sich aufs Lügen legen, sich des Lügens befleißigen: hazugságra adni magát, hazudozni. *b*) ope mendacii uti, sich der Lügen zum Schutz bedienen, hazugsággal élni.

Luhár, a, m. v. Luhač.

Luháríček, čka, m. *dem.* ex seq.

Luhárik, á, m. *dem.* ex Luhár: v. Luháček.

Lu-

Luhárka, i, f. v. Luhačka.

luhárow, a, e, *adj. poss.* ex Luhár.

luhať, al, ám et lužem V. I. *imp.* luž: mentiri, mendacium dicere, fingere, comminisci: lügen, nicht wahr reden, etwas falsch vorgeben, erdichten, eine Lüge sagen: hazudni (-dok) *Par. Páp.* hazugságot mondani (koholni, költeni), hazudozni. ciğániť, klamať, kmíňiť, lihať, lihnúť, luhnúť, fáliť, *vulg.* lohať, sudáriť, *boh.* kriwditi, lhati. *Usus.* Móželi (zdáli može) poctiwi Člowek luhať? caditne in virum bonum mentiri? kann denn ein ehrlicher Mensch (Mann) lügen? hazudhaté az emberséges (tisztességes) ember? Abi nemisfeli, že lužeš?, ne videare mentitus, damit man nicht glaube, daß du lügst: hazudni ne látassál *Par. Páp.* To (w tom) luže: huius rei mendax est, da hat er gelogen, ezt hazudta *Par. Páp.* Gak tu stogím, tak Prawda gest že luže. Nechcem odtad zdrawo odísť (nech ma kat spáli) gestliže ten neluže (nesidí): dispeream; si non mentitur *Martial.* ich soll nicht gesund von der Stelle weg gehen, wenn dieser nicht lügt. So wahr ich lebe, dieser lügt: hár el-veszszek, ha nem hazud. Lužeš: mentiris, du lügst, hazudsz. Nech lužem (nech sem Luhawec), gestli: mentior, si: ich will gelogen haben (ein Lügner seyn), wenn: hazug ember legyek, ha. Rád luhať budem, rád zostaňem Luhawcem (Luhačem): facile personam mendacis sustineo; facile sim mendax, in (de) re: ich will gern gelogen haben, in (bei) etwas: öromest maradok hazug. Na ňekoho (proti ňekomu), o ňekom luhať: mentiri in (contra) aliquem, de aliquo: wider oder von Jemanden lügen, valaki ellen, valakiröl valamit hazudni (mondáni). *Prov.* Kdo chce luhať, musí dobrú Pamäť mať: mendacem oportet esse memorem, wer lügen will, muß eine gute Gedächtniß haben:. a' hazug embert hamar utól érik. 2) mentiri, verbis non stare: lügen, sein Wort nicht halten, nicht Wort halten: megnem tartani szavát; gatyamadzagját el-rágni; hidegen a' vasat verni. *Syn.* swé Slowo nedržať. fallere, mentiri: lügen, hintergehen, triegen: tsalni, meg tsalni. *Syn.* klamať, sidiť.

Luháwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

luháwať, al, ám, *freq.* ex luhať: *boh.* lháwati.

luhawe *adv.* fallaciter, falsidice, falsiloque, mendaciter *Arnob.* mendaciloque: lügenhaft, lügnerisch: hazugon, hazugúl *Par. Páp.* hazudva, hazudozva. *Syn.* ciğánsky, klamawe, lihawe, lužiwe, *vulg.* lužawe, *boh.* lžiw'e 2) false, falso, mendaciter: falsch, hamissan, nem igazán. *Syn.* falešňe.

Luhawec, wca, m. mendax, lingua mendax: Lügenmaul, Lügentäufel, Lügengeist, Lügner: hazug, mint az ördög. *Syn.* Luhač. *Usus.* Luhawcem biť: mendacem esse, mentiri: ein Lügner seyn, lügen: hazugnak lenni, hazudni. Nech sem (rád budem, zostaňem) Luhawcem, i. e. rád luhať budem: v. luhať.

luhawí, á, é, *adj.* fallax, mendax, cis; falsidicus, falsiloquus,

quus, mendaciloquus, a, um: lügenhaft, lügnerisch, gern oder oft lügend: hazug, hazudozó, hazugság-szóló, hamis-beszédü, tsalárd szavú. *Syn.* cigánſkí, klamawí, lihawí, lužiwí, *vulg.* lužawí, *boh.* lžiwí. 2) falsus, falsodictus, mendax: falsch, erlogen: hamis, nem igaz, koholtt, költött, ki-gondoltt. *Syn.* fáleſní, *boh.* lžiwí.

Luhawoſt, i, f. mendacitas, tis, f. falsiloquium, i, n. falsiloqua (mendaciloqua, falsidica) natura: die Lügenhaftigkeit, Lügnerei: hamis beszéd, hazudozás, hazug természet. *Syn.* Cigánſkwí, Klamawoſt. Lihawoſt, Lužiwoſt, *vulg.* Lužawoſt, *boh.* Lžiwost.

lúhowí (luhowí), á, é, *adj.* lixivium concernens, lixiviosus, a, um: die Lauge betreffend: párlugi, párlugos, párlughoz-való. Luhowá Woda, i. e. Lúh.

Luk, u, m. na Strelbu: arcus, us, m. der Bogen zum Schießen: kéz-ij, iv. *Syn.* Lučiſčo, Obluk, *boh. etiam* Kuſe, Lučiſte, Prak. *Usus.* Luk natahowat, náťahnuť, napať, napnúť, napínať: adducere (intendere) arcum, den Bogen spannen, meg-vonni az ivet *Par. Páp.* Naťahnuti, Luk ſpuſtiť: remittere arcum, gespannten Bogen ablassen, a' kézijat meg (le) ereszteni, megtágitani. W lewég Ruce Luk držal: sinistra manu arcum retinebat, mit der linken Hand hielte er einen Bogen: bal kézben az ivet (kézijat) tartya valá.

Lúka, i, f. pratum, i, n. die Wiese, rét. Zelená Lúka, i. e. Tráwňík: cespes vivus, grüne Wiese, zöld pásit, gyöp. *Plur. nom.* Lúki, *gen.* Luk; *boh.* Luka, *gen.* Luk, n. prata, die Wiesen, rétek, rétség.

* Lukáč, a, m. v. Lukáš.

* lukáčow, a, e, *adj.* v. lukášow.

Lukáš, a, m. Lucas, ae, m. Lukas, Lukáts.

lukášow, a, e, *adj.* Lucae, dem Lucas gehörig, lukátsé.

Lukno, a, n. modius, i, m. semialteram metretam Posoniensem continens; metreta Pestiensis (Albomontana): die pester (weißgebürgische) Metze, ein Maaß, anderthalb presburger Metzen in sich enthaltend: pesti mérü, más fél pozsonyi mérö, háromvéka. *Syn.* belohorſká (ſeňická) Merica, tri Mece, poldruheg preſporſkeg Merice. *Aliud est* Korec, *vulg.* Sapuk.

Lúkot, i, f. v. Bahra.

Lúkow, a, m. nomen duorum pagorum bohemicorum, ein Name zweier Dörfer im Bunzlauer Kreise: két tseh falunak neve

Lúkowec, wca (*boh.* wce), m. pagus bohemicus, ein Dorf im Bunzlauer Kreise: egy tseh falu.

Lumpa, i, f. Plur. Lumpi, *gen.* Lump: v. Pluce, Pluca. 2) v. Handra.

† Luňák, a, m. v. Gaſtrab.

Luno, a, n. gremium, i, n. sinus, us, m. der Schoos am Leibe, Busen: kebel. *Syn.* Klin, Podolek, Zádhreňí, *vulg.* Lon. 2) natura, membra pudenda, partes genitales: Scham die Schamglieder, Geburtsglieder: szemérem test. *Syn.* Hanebné Telo, Hanba.

† Lůno, a, n. idem per 2 Nros.

Lup, u, m. v. Lupina 3 Nro.

Lúpač, a (*boh.* e), m. decorticator pisorum, etc. der die Erbsen (etc.) hülset, Erbsenhülser,

ſet, etc. borsó fejtő. kopátsoló, tisztíto. *Syn.* Šupač, čo Hrach (Fizulu, ꝛc.) lúpá.

Lupáček, čku, m. lamina, ae, f. das Blech, pléh. *Syn.* Plech, Plések.

Lúpačka, i, f. decorticatrix pisorum, etc. die, welche Erbsen (etc.) hülset, Erbsenhülserinn, etc. borsó (bab etc.) fejtőné, kopátsolóné. *Syn.* Lupička, Oblupowačka, Šupačka.

lúpaní, á, é, *p. c.* decorticatus, a, um: geschällt, hámzott, hántott, kopátsoltt. *Syn.* lúpení, oblupowaní, ſupaní. 2) folliculis privatus, deglumatus, gehülset, héjázott, fejtett. *Syn.* lúſčení, lúſkaní.

Lúpáňí, á, n. decorticatio, nis, f. das Schälen, die Schälung: hámzás, hántás, kopátsolás. *Syn.* Lúpeňí, Oblupowáňí, Šupáňí. 2) folliculis privatio deglumatio: das Hülsen, die Hülsung: fejtés, héjázás. *Syn.* Lúſčeňí, Lúſkáňí. 3) punctio, dolor acutus, v. g. capitis: das Stechen, z. B. im Kopfe: hasogatás, szegezés. *Syn.* Kláňí, Lúpka, Lámáňí, Boleňí, Boleſt'. 4) Suché Lúpáňí: *a.*) w Článkoch, a Kluboch. *b.*) w Nohách. *c.*) w Rukách: v. Lámka per 3 Nros.

lúpať, pal, pem et pam V. I. *imp.* lúpag: decorticare, excorticare: schälen, abschälen: hámzani, hántani, kopátsolni. *Syn.* lúpiť, oblupowať, ſupať. 2) folliculis privare, deglumare: hülsen, der Hülsen berauben: fejteni, héjázni, le-héjázni, héját levetni. *Syn.* luſčiť, lúſkať, Šupki ſt'ahowať (ſt'áhnúť). *Usus* Hrách lúpať: pisa folliculis privare, die Erbsen hülsen, sie aus den Hülsen brechen: borsót fejteni. 3) *Impersonaliter cum acc. pers.* ma, ťa, ho, náſ, wáſ gích: pungi, sentire punctionem (dolorem acutum): stechen, vom Schmerze im Kopfe: hasogatni, szegezni. *Syn.* lúpnúť, boleť, klať, lamať. *Usus.* Tak ma ňečo w Hlawe lúpe (pá). *II. rec.* lúpať ſa: decorticari, corticibus privari, cortices amittere: sich schälen, hámzódni, hántódni, kopátsolódni. *Syn.* lúpiť ſa. 2) folliculis privari, deglumari, folliculos amittere: sich hülsen, gehülsen werden: fejtődni, héjázódni, héját el-veszteni. *Syn.* luſčiť ſa, lúſkať ſa. 3) schistum esse, facile findi, *vel* dividi in lamellas etc. sich spalten (zerspalten, oder zertheilen lassen): könnyen elválni, el-választatni, hasadónak lenni. Lupá (lúpe) ſa na Kuſki, na Liſtki ꝛc. 4) *Cum praep.* dó: irrumpere, brechen, hinein brechen, bé-ütni, neki rohanni, be-törni. Do Domu ſa lúpať: irrumpere in domum, ins Haus brechen, a' házba betörni, be-ütni.

Lúpáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

lúpáwať, al, ám, *freq. ex* lúpať. *II. rec.* lúpáwať ſa, *freq. ex* lúpať ſa.

lúpawí, á, é, *adj.* schistus (tos) a, um *Plin. H. N.* fissilis, facile findibilis vel divisibilis, gespalten, was sich spalten (zerspalten oder zertheilen) läßt: el-válltt, el-választott, hasadó. Lúpawí Kameň: v. Kameň.

Lupáwka, i, f. corium oculare, pellicula tegens oculos, cilium, i, n. *Plin H. N.* palpebra, ae, f. *Cels.* Augenwimper, das Augenlied, Augenleder: szem-héja: szem-héjja, mellyen a' szem-szőr vagyon. *Syn.* Lupawňík. *Aliud est* Obočí. *Plur.*

Plur. nom. Lupáwki, *gen.* pawek: palpebrae *Cic.* Augenlieder, szem-héjak. *Prov.* Lupáwka (Oko) ma swrbí. Oko mi skáče. W prawém Uchu mi zwučí: oculus dexter mihi salit *Theocr.* spes est, visurum me laetum quippiam, et vehementer exoptandum. Dextra mihi tinuit auris. Alicubi sermo de me absente factus cum laude.

Lupawňík, u, m. idem.

Lupek, pku, m. v. seq.

Lupen, pnu, m. folium *arborum, florum, herbarum*: ein (abgebrochenes) Blatt des Baumes, der Blumen, Kräuter: fa (virág, fü)-levél. *Syn.* odlúpení. List stromowí, Kwetowí, Zelinowí. *Hinc.* Podlupek, Podlupki. 2) bractea, ae, f. ein Blatt von Gold, rc. pléhetske, táblátska. *Syn.* Pléšek, Lup. 3) Zelina: Xanthium strumarium Linn. Spitzklette *vulg.* Bettlerläuse, disznó mogyoró *Aliud est* Lopuch.

lúpení, á, é, *p. c.* raptus, ereptus, direptus, spoliatus. a, um: geraubt, entrissen, genommen, ausgeraubt, geplündert: ki-raboltatott, el-ragadoztatott, ragadtatott, el-ragadott, rablott, meglopattatott, megfosztatott. *Syn.* okrádaní, wikradení, okradení, wirabowaní, obraní, zebraní, ozbíganí, wizbíganí, *boh.* lúpen. 2) v. lúpaní.

Lúpeňí, á, n. raptus, us, m. raptura, ae, f. spoliatio, direptio, ereptio, nis, f. das Rauben, Ausraubung, Entreißung, Plünderung, ráblás, ragadás, ragadozás, ki-rabolás, meg-fosztás, meglopás. *Syn.* Bráňí, Obráňí, Zebráňí, Ozbígaňí, Wizbígáňí, Wirabowáňí, Okrádáňí, Okrádeňí, Wikrádáňí, Wikradeňí. 2) v. Lúpež 1 Nro. 3) v. Lúpáňí.

Lúpež, e, f. (*apud boh. f. et m.*) raptus, us, m. rapina, ae. latrocinatio, praedatio *Tacit.* praedae actio, nis, f. der Raub, das Beutemachen, Rauben, Plündern: prédálás, fosztás *Par. Páp.* ragadozás, tolvajlás, latorkodás, tolvajság, latorság. *Syn.* Koríſtowáňí, Lúpežeňí, Lúpeňí, Rabowáňí, Zbígáňí rc. 2) praeda, rapina, ae, f. raptum, spolium, i, n. manuviae, arum, f. pl. der Raub, das Geraubte, die Leute: préda, ragadomány, zsakmány. *Syn.* Korisť, Wzatek. *Usus.* Lúpež zhromažďowať, znášať: legere spolia *Liv.* die Beuten sammeln, prédát gyüjteni. Tato Lupež mňe pripadňe: haec praeda mihi cedet *Horat.* diese Beute wird mir zu Theil werden, részem lesz 'e prédába.

Lúpežeňí, á, n. v. Lúpež 1 Nro. 2) v. Lúpeňí 1 Nro.

lúpežiť, il, ím V. I. *imp.* lupež: latrocinari, praedari *Cic.* praedare (-do, aui) *Plaut.* agere praedam: rauben, plündern, Räuberei begehen, berauben, Beute machen: tolvajlani (lok), latorkodni (dom), prédálni (lok), prédán kapni. *Syn.* koristowať, lúpiť, rabowať, zbígať rc. Wlk Owce lúpeží: praedatur oves lupus. Uš sú skoro na Krku, abi lúpežili: imminent praedae, sie haben große Lust zu rauben, sie wollen schon rauben: prédálni akarnak; igen kapnak a' prédán. 2) v. lúpiť 1 Nro.

lúpežňe *adv.* rapaciter, praedatorie: räuberisch, prédálva, töl-

tolvajkodva, fosztva, fosztogatva, rabolva, ragadozva. *Syn.* korištowňe.

† lúpežňí, *adj. omn. gen.* v. seq.

lúpežňí (lúpežňí), á, é, *adj.* praedatorius *et* praedabundus *Liv.* a, um; praedans, tis: rapax, cis: räuberisch, Beute machend, plündernd: prédáló, ragadozó, tolvajló, tolvajkodó, latorkodó, rabló, fosztó, fosztogató. *Syn.* koristowní. *Usus.* Lúpežná Loď: praedatoria navis *Liv.* Raubschiff, Kaperschiff: tolvajkodó hajó. Lúpežné Lode: praedatoria classis *Liv.* praedatoriae classes: Kaperschiffe: tolvajkodó hajók. Lůpežná Ruka: praedatoria manus *Sallust.* rauberische Mannschaft, rablók, latorkodók. 2) praedaticius (tius) *Gell.* erbeutet, von Plündern entstehend: prédálásból-való. *Syn.* Z Lúpeže obsahnutí.

Lúpežňica, i, f. praedatrix *Stat. Ammian.* raptrix, ereptrix, icis, f. Beutemacherinn, Räuberinnn, Plünderinn, räuberisches Weib: prédáló (ragadozó, tolvajkodó, fosztó, rabló) aszszony. *Syn.* koristowňica (-čka), Lúpežňička, Lupička, Zbogňička, *boh.* Lúpežňice.

lúpežňiččin, a, e, *adj. poss.* ex lúpežňička: v. lúpežňičin.

† Lúpežňice, f. v. Lúpežňica.

lúpežňičin, a, e, *adj. poss.* praedatricis, der Räuberinn gehörig: prédálónéé, prédáló aszszonyé. *Syn.* lúpežňiččin, lupiččin, koríštowňičin et ňiččin, zbogňiččin.

Lúpežňička, i, f. v. Lúpežňica.

lúpežňicki *adv.* praedonum more, räuberisch, räubermäßig: prédáló módon. *Syn.* zbogňicki, polúpežňicki, korištowňicki. 2) v. lúpežňe.

lúpežňický, á, é, *adj.* praedones adtinens, die Räuber betreffend, prédálokat illető, azokhoz-való. *Syn.* korištowňický, zbogňický. 2) v. lúpežní.

Lúpežňictwí, á, n. latrocinium, praedocinium, i, n. latrocinatio, praedatio, nis, f. die Räuberei, Beutemacherei: tolvajság, prédálás, tolvajkodás, latorkodas, latorság. *Syn.* Korištowňictwí, Zbogňictwí, Lúpežtwí. *Usus.* Lúpežňictwí na Mori: praedatio maritima, Räuberei zum See, Seeräuberei: tengeri prédálás. Lúpežňictwí na Ulici: latrocinium in via, Räuberei auf der Straße, Strassenräuberei: úton-való latorság, tolvajság.

Lúpežňík, a, m. latro, praedo, harpago *Plaut.* nis; latrocinator, praedator *Cic.* raptor, direptor, ereptor, spoliator, is, m. Beutemacher, Räuber, Plünderer, Schnaphan, Angreifer, ein räuberischer Mensch: prédáló, ragadozo kóborló, lator, tolvaj *Par. Páp.* *Syn.* Korištowňík, Lupič, Zbogňík. *Usus.* Mestský Lúpežňík: praedo urbis *Cic.* Morský Lúpežňík: praedo maritimus *Nep.* pyrata, ae, m. Seeräuber, Meerräuber: tengeri tolvaj. Tak si učinil, gako Lúpežňíci robá: fecisti idem ut praedones solent: du hast es eben so gethan, wie es die Räuber zu thun pflegen: te-is úgy tselekedtél, mint a' hegyi tolvajok szoktak.

lúpežňíkow, a, e, *adj. poss.* praedonis, latronis; dem Räuber gehörig, prédálóé, latoré, tol-

tolvajé. *Syn.* koristowňíkow, lupičow, zbogňíkow.

Lúpežtwí, á, n. v. **Lúpežňictwí**.

Lúpič, a, m. v. **Lúpežňík**.

lupiččin, a, e, *adj. poss.* v. lúpežňičin.

Lupička, í, f v. **Lúpežňica**.

Lupina, i, f. bractea, lamina, ae, f. ein Blatt von Gold etc. értz-pléh, arany-pléh, üst-pléh etc. *Syn.* Lupen, Plech. 2) na Ribe: squaama, ae, f. die Schuppe, Fischschuppe: hal-héja. *Syn.* Šupina. 3) na Hlawe, porrigo, inis, f. furfur, is, m. der Hauptgrund, die Schuppe auf dem Kopfe: fö-koszkorpásság. *Syn.* Lišág, Lup, Otruš Hlawi, Popelica, Šupina, *boh.* Lišeg. 4) v. Luščina. *Aliud est* Lušk *seu* Štruk.

lupinatí, á, é, *adj.* laminaceus, a, um; ex lamina: blechern, pléhes, pléhböl-való. *Syn.* plechowí. (2 squaamosus, squaamifer, squaamiger, squaamatus, a, um: schuppig, hal-héjás, hal-héj viselö. *Syn.* šupinatí. 3) porriginosus, grindig, korpás, koszmós, koszos. *Syn.* lišagnatí, otrušňatí, popeličatí, šupinatí.

Lupinečka, i, f *dem.* ex Lupinka. *Syn.* Lupňíček.

† **Lupínek**, nku, m. *dem.* ex Lupen: v. Lupinka. 2) v. Lúpňík.

Lupinka, i, f. *dem.* bracteola, laminula, ae, f. ein kleines dünnes Blech, z. B. Goldblättlein, Silberblättchen: pléhetske, arany-pléhetske, ezüst-pléhetske. *Syn* Lupňík, *boh.* Lupínek. 2) v. Blíškawka. 3) et 4) v. Lupina 2 et 3 Nris. 5) v. Luščinka.

lúpiť, il, ím V. I. *imp.* lup: rapere, diripere, eripere, spoliare: rauben, ausrauben, berauben, plündern, nehmen, entreißen, z. B. Geld: rabolni, ki-rabolni, fosztani, megfosztani valakit valamitöl, meglopni valakit, ragadozni, elragadni. *Syn.* brať, obrať, zebrať, ozbígať, wizbígať, okradať, okrasť, wikrádať, wikrasť, wirabowať. 2) v. lúpežiť. 3) v. lúpať.

Lupka, i, f. v. Lúpáňí 3. Nro. 2) Nemoc, *a*) w Článkoch, a Kluboch. *b*) w Nohách. *c*) w Rukách: v. Lámka per 3. Nros.

Lupkáňí, á, n. palpitatio, trepidatio, nis, f. palpitatus, us, m. das Klopfen, Zappeln, Zittern: dobogás, lebegés, rettegés, mozgás. *Syn.* Traseňí, Skákáňí. Srdca (srdečné) Lupkáňí: palpitatio cordis, Herzklopfen, sziv-lebegés, dobogás. Suchích Žil Lupkáňí: trepidatio nervorum. Nekomu sposobiť (dohnať) Lupkáňí: iniicere alii trepidationem, Jemanden erschrecken, megrettenteni valakit. 2) v. Chlopkáňí.

lupkať, al, ám, V. I. *imp.* ag: palpitare, trepidare: klopfen, zappeln, zittern: mozogni (mozgok), lebegni (gek), dobogni (gok), rettegni (gek), félni (félek). *Syn.* trásť sa. Od Strachu Srdce mu lupká: trepidat corde suo; prae metu cor palpitat: es klopft ihm sein Herz vor Schröcken, retteg szivében *Par. Páp.* Dobog a' szive a' félelem miatt. 2) v. chlopkať.

Lupňík, u, m. *dem. ex* Lupen: foliolum, i, n. das Blättchen, Blättlein, leveletske. *Syn.* Lístek, Lísteček, *boh.* Lupínek. 2) v. Lupinka 1 Nro.

lu-

lupňowí, á, é, *adj.* v. lopuchowí.
lúpnúť, pnul (pel); pňem V. I. *imp.* pňi, *de uno actu:* v. lúpať 3 Nro. Hlawa ma bolí. Uſma bolela wčera, a dňeſ zaſ tak Chwílkami (Chwílkú) ma lúpňe. 2) Nekoho lúpnúť: caedere, percutere, ferire aliquem: Jemanden ſchlagen: valakit meg-ütni, verni. *Syn.* uderiť.
Lúpnuťí, á, n. v. Lúpáňí 3, Nro. 2) caesio, percussio, nis, f. das Schlagen: megütés. *Syn.* Uderení.
† lúpnúťi, lúpl, lúpnu *fut.* v. lúpnúť.
* Luptča, et Luptſa, i, f. v. Lipča.
† Lúr, u, m. v. Činğír.
Luſček, u, m. *dem.* v. Luſčíček.
luſčení, á, é, *p. c.* v. lúpaní 2 Nro.
Luſčeňí, á, n. v. Lupáňí 2 Nr.
Luſčíček, čku, m. *dem. ex seq.* siliquula (silicula), ae, f. das Schötchen, vetemény magoknak kis tokja, toklásza. *Syn.* Luſček, Luſčík, Struček, *boh.* Luſťíček, Luſťík.
Luſčík, u, m. *idem.*
Luſčina, i, f. gluma, ae, f. folliculus, i, m. folliculum, i, n. die Hülſe, z. B. beim Getreide, Erbſen, ꝛc. das Bälglein: babnak, borsónak, és némelly gabonának tokja; búza szemnek, és egyéb gabonának a' tokja, polyvája *Par. Páp.* borsóhéja, bab-héja, gabona-héja. *Syn.* Lupina, Supa, Šupina, Šupka, Rožčička, Rožka *boh.* Luſtina. *Usus.* Oliwowé Luſčini (Mláto): fraces, ium, f. *Plin.* die Oeldrüſen, Treſter aus dem gepreßten Oele, Oeltreſtern: olajfa sepreje, terkelye, olaj-seprö-lékje, gazza *Par. Pap. Aliud est* olegowí Ruch, z Leňowca, ze Semenca, et olegowí Kal.
Luſčinka, i, f. *dem.* glumula, parva gluma, folliculus: kleine Hülſe, das Bälglein, vetemény magoknak és gabona szemnek kis tokja, polyvátskája; bab (borsó, gabona etc) héjatskája. *Syn.* Lupinka, Supinka, Šupečka, Rožčička, *boh.* Luſtinka.
luſčiť, il, ím V. I. *imp.* luſči: v. lúpať 2 Nro.
* Luſek, ſku, m. v. seq.
Luſk, u, m. siliqua *Varr. Virg.* ae, f. folliculus, volvulus, i, m. die Schotte, z. B. der Erbſen, Bohnen: vetemény magoknak a' tokja, toklásza, héja; borso, (lentse etc.) héja. *Syn.* Struk, *vulg.* Luſek, Luſka, *Plur.nom.* Luſki, *gen.* kow, etc.
* Luſka, i, f. idem.
Luſkáč, u, m. v. Kriwák.
Luſkáček, čku, m. nucifrangibulum, i, n. der Nußknacker, diótörö, záp fog. *Par. Páp.* 2) v. Kriwáček.
Luſkáčiſko, a, n. v. Kriwáčiſko.
lúſkaní, á, é, *p. c.* fractus, a, um: geknackt, törött. *Syn.* tlučení, tlčení. 2) v. lúpaní 2. Nro.
Lúſkáňí, á, n. fractio, nis, f. das Knacken, törés. *Syn.* Tlučeňí, Tlčeňí. 2) v. Lúpáňí 2 Nro.
lúſkať, al, ám, V. I. *imp.* ag: frangere, knacken, törni. *Syn.* tlúcť, tlcť. *Usus.* Orechi lúſkať: frangere nuces, die Nüſſe aufknacken, aufbeiſſen: diót törni. 2) v. lúpať 2 Nro. 3) *Tropice:* Páťričkí lúſkať: corollam marianam (Rosarium B. M. V.) orare, den Roſenkranz beten, olvasót mondani, imádkozni.

Lu-

Lúſkáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
lúſkáwat, al, ám, *freq.* ex lú- ſkat.
Lujňa, i, f. brachium (subscus, udis) currus, fulcrum laterale currus: der Wagenarm, die Wagenſtütze: löts. *Syn.* Léwč.
* luſcawe *adv.* v. leňiwí.
* luſtawí, á, é, *adj.* v. leňiwí.
* Luſtawoſť, i, f. v. Leňiwoſť.
† Luſťíček, čku, m. v. Luſčí- ček.
† Luſťík, u, m. idem.
† Luſtina, i, f. v. Luſčina.
† Luſtinka, i, f. v. Luſčinka.
Lútáňí, á, n. dolor, is, m. apprehensio, nis, dolentia, indolentia, f. das Schmerzen, fájdalom, fájdalás, fájlalás.
lútať ſi, al ſi, ám ſi V. I. *imp.* ag ſi: dolere, indolere: ſchmerzen Jemanden, fájdalni (lom), fájlalni (lom). To ſi lútám; to mi ge lúto: hoc mihi dolet, das ſchmerzt mich, azt fájlalom. Nelútag ſi to tak: non adeo rem apprehendas (aegre feras), nehmen ſie ſich die Sache nicht ſo tief zum Herzen: ne vedd annyira szivedre a' dolgot.
† Lúteňík, a, m. v. Harfár.
Lúter Martin, a, m. Martinus Lutherus, Martin Luther, Lúter Mártony.
Luteran, a, m. assecla Lutheri, Lutheranus, i, m. ein Lutheraner, luteránus.
luterančin, a, e, *adj. poss.* lutheranae, der Lutheranerinn gehörig, luteránusnéé.
Luteranka, i, f. Lutherana, ae, f. die Lutheranerinn, luteránusné.
luteranow, a, e, *adj. poss.* lutherani, dem Lutheraner gehörig, luteránusé.
luteranſki *adv.* lutheranice, lutheraniſch, luteránus-móden. *Syn.* poluteranſki.
luteranſkí, á, é, *adj.* lutheranicus, a: um: lutheriſch, luteránus, luteránusi.
Luteranſtwí, á, n. lutheranismus, i, m. secta Lutheri: das Lutherthum, die lutheriſche Religion: luteránus vallás.
Luteranſtwo, a, n. *collect.* Lutherani, orum, pl. die Lutheraner, Luteránusok. W teg Hediňe ſame Luteranſtwo (ſami Luteráňí) bíwagú.
† Lútka, i, f. v. Bába. 2) v. Bábenec.
† Lútna, i, f. v. Harfa.
† Lutnár, e, m. v. Harfár.
lúto, *adj. abs cum dat. pers. et cum, vel sine genit. pers. aut rei*: molestum, dolorosum: leid, fájdalmas, sajnos. *boh.* líto. *Usus.* Ge mi lúto; lúto mi ge: dolet mihi, doleo, aegre (moleste) fero, molestum mihi est: es thut (es iſt) mir leid; es thut mir weh, es iſt mir unangenehm: sajnálom, bánom, neheztelem, nehezen szenvedem; fáj a' szivem, búsulok rajta, fájdalmas dolog ez nékem; szivemet epesztő dolog ez. Ňečeho mi ge lúto: moleste fero rem, doleo rem (de re): ich bereue etwas, eine Sache: valamit fájlalom, fájdalom. Toho mi ge lúto: hoc mihi est dolorosum (dolori), das iſt mir leid: azt bánom; az epeszti (búsittya) szivemet. Ňekoho mi ge lúto: doleo aliquem de aliquo: ich bereue Jemanden, eine Perſone: azt (ötet, azt a' személyt) sajnálom. 2) poenitere, bereuen, szánni (szánom), bánni (bánom). Ge mi lúto Hríchow, i.e. za Hříchi lutugem: poenitet me pecca-

catorum (peccasse), die Sünden thun (sind) mir vom Herzen leid, ich bereue meine Sünden, szánom, bánom vétkeimet. 3) miseret. misereri alicuius, indolere (compati) alicui: Mitleiden haben, bereuen: szánakodni valakin, szánni (sajnálni) valakit. *Syn.* žál, sanowat, *vulg.* banowat, *boh.* líto, žel. *Usus.* Ge mi ka lúto: miseret me (misereor) tui, doleo tuam vicem: ich bereue dich, ich habe Mitleid mit dir: szánlak, sajnállak; bánkódom a' te állapotodon. Ge mi ho lúto, na geho Škode mám Polutowáňí (Zlutowáňí). Teho Člowěka ge mi lúto: illius vicem doleo, misereor illius *Ter.* misereor (miseret me) hominis: der Mann thut mir leid, ich habe Mitleid mit dem Menschen: én szánom (sajnálom) ötet, azt az embert. Wer mi (mňe), nebuďe ti toho lúto. Budeš sa tešit, že si sa do toho pustil; na to dal: crede, facti te non poenitebit: glaube mir, es wird dir nicht leid seyn, daß du es gethan hast: hidd-el, nem fogod bánni, hogy reá adtad magadat.

Lútosť, i, f. dolor, moeror, is, m. moestitudo, poenitudo, inis, moestitia, tristitia, ae, f. das Leid, die Reu, Betrübniß, Traurigkeit, der Gram: bánat, bánás, szánás, valamin-való fájdalom, szomorúság, keserüség, keservesség, bú. *Syn.* srdečná Bolesť, Smutek, Žál, Žalosť, Žáleňí, *boh.* Lítost, Žel. 2) misericordia, condolentia, indolentia, compatientia, ae, f. compassio, miseratio, commiseratio, nis, f. das Leid, Mitleid, Mitleiden: szánakodás, szánakozás, sajnálás, keserülés, könyörülés, könyörületesség. *Syn.* Polutowáňí, Zlutowáňí, Utrpnosť, Lútosťiwosť.

lútosťiwoden, dna, dno, *adj. abs.* v. lútosťiwodní.

lútosťiwodňe *adv.* miserabiliter, miserande, miserandum in modum: erbärmlich, erbarmenswürdig: nyomorúltúl, szánakodásra méltóképen. *boh.* lítosťiwodňe.

lútosťiwodní, á, é, *adj.* miserabilis, e; miserandus, a, um: erbärmlich, erbarmungswerth, erbarmungswürdig: szánandó, keserülendő, szánakodásra méltó, nyomorúlt. *Syn.* lútosťiwoden, *boh.* lítosťiwodní.

Lútosťiwodnosť, i, f. conditio miserabilis, Erbärmlichkeit, Erbarmungswürdigkeit, szánakodásra méltó (nyomorúlt) állapot. *boh.* Lítosťiwodnost.

lútosťiwe *adv.* acerbe, dolenter, dolorose, cum dolore, aegre, graviter, moestiter *Plaut.* moeste, moleste, triste: schmerzlich, traurig, betrübt: bánkodva, banva, fájdalmassan, keservesen, nehezen, szomorúan, szomorán *Par. Páp. Syn.* bolesťňe, lútostne, smutňe, ťažko, truchliwe, žalostňe, *boh.* lítosťiw'e, litostňe. *Usus.* Lútosťiwe pohnutím bit: affici dolenter, sehr betrübt werden, igen meg-szomoríttatni *Par. Páp.* Lútosťiwe ňečo howorit, mluwit, powedet: dolenter aliquid dicere, etwas traurig sagen, hersagen, erzählen: szomorúan beszéllni valamit. *Par. Páp.* Něčo lútosťiwe znášat, strpet, zňesť: dolenter ferre aliquid, etwas schmerzlich dulden, ertragen: no-

nehezen, szomorán szenvedni. *Par. Pap. Compar.* lútosť'iwegšeg: dolentius. 2) misericorditer, commiseranter, compassive, condolenter., miseranter: mitleidig, szánakodva, szánva. *Syn.* polutowňe, zlutowňe, utrpňe.

lútosť'iwí, *á*, *é*, *adj.* dolens, moerens, lugens, poenitens, tis; tristis, e; acerbus, dolorosus, moestus, a, um: schmerzlich, schmerzhaft, traurig, betrübt, Schmerz empfindend: bánkodó, bánó, fájdalmas, keserves, nehéz, szomorú. *Syn.* bolestní, lútostní, smutní, truchliwí, žalostní, *boh.* lítosť'iwí, lítostní. *Usus.* Weľmi lútosť'iwí: plus nimio dolens, sehr schmerzhaft, igen felette bánkodó. *Par. Páp.* 2) misericors, dis: compatiens, condolens, tis; compassivus, miseratus, a, um: mitleidig, mást meg-száнó *Par. Páp.* másokon szánakodó, könyörületes. *Syn.* polutowní, zlutowní, utrpní.

Lútosť'iwosť, i, f. dolens (moerens etc) conditio, schmerzliche (schmerzhafte, traurige xc. Beschaffenheit: bánkodó (fájdalmas, keserves etc.) állapot. *Syn.* Bolestnosť, Lútostnosť, Smutnosť, Truchliwosť, Žalostnosť, *boh.* Lítosť'iwosť, Lítostnosť. 2) societas doloris, misericordia, condolentia, miseratio, compassio: Mitempfindung des Schmerzes, das Mitleiden: keserülés, szánakodás, szánakozás, egygyütt-való bánkodás. *Syn.* Lútosť, Polutownosť', Zlutownosť, Utrpnosť. *Usus.* K Lútosť'iwosť'i načim Sudcow pohnúť, wzbudit, podzbudiť: miseratione mens Judicum permovenda est, die Richter muß man zum Mitleiden bewegen, szánakozásra indítani kell a' Birákat. *Par. Páp.*

lútostňe, *adv.* miserande, miserationem movendo: auf eine Mitleid verursachende Art, szánakodásra indítóképen. 2) v. lútosť'iwe per 2 Nros. *boh.* lítostňe.

lútostní, *á*, *é*, *adj.* miserandus, a, um: miseratione mentes permovens, tis: erbärmlich, Mitleid verursachend: szánakozásra indító, nyomorúlt. *Syn.* mizerná, lecigaťí, ledagaťí, chudobní. *Usus.* Lútostná Reč, Rázeň: miseranda oratio *Cic.* eine erbärmliche Rede, szánakozásra indító beszéd. 2) v. lútosť'iwí per 2 Nros. *boh.* lítostní.

Lútostňica, í, f. misericors (condolens, compatiens etc.) *fem.* eine Mitleiderinn, szánakodo (irgalmas) aszszony. *Syn.* Polutowňica, Zlutowňica, Utrpňica.

ľútostňičin, *a*, *e*, *adj. poss.* ex praec. *Syn.* polutowňičin, utrpňičin, zlutowňičin.

Lútostňík, *a*, m. compatiens (condolens, compassivus etc.) homo, ein Mitleider, szánakodó (irgalmas) ember. *Syn.* Polutowňík, Utrpňík, Zlutowňík.

lútostňíkow, *a*, *e*, *adj. poss.* ex praec.

Lutowáňí, *á*, n. poenitentia, ae, f. moeror, dolor, is, m. das Bereuen, Bedauern, die Bereuung, Bedauerung: szánás, bánás, bánat, keserülés, kesergés. *Syn.* Truchleňí, Žáleňí. 2) miseratio, commiseratio: das Bedauern, Mitleidhaben, die Bedauerung: szánakodás, keserülés, szánás.

Syn.

Syn. Polutowáňí, Šanowáňí, Zlutowáňí, *vulg.* Banowáňí. lutowať, towal, tugem V. I. *imp.* tug, *cum et sine acc. rei, vel pers.* ňečo, ňekoho (*apud Bohemos genit.* ňečeho, ňekoho): dolere, poenitere, moveri (irritari) re, moerere, moestum esse: bereuen, bedauern, sich worüber betrüben: bánni, szánni valamit; valamin bánkodni, keseregni, szomorkodni, valamit fájlalni (lom.) *Syn.* truchliť, žáliť, *boh.* pikati, želeti, *vulg.* banowať. *Usus.* Gá budem lutowať (mňe bude kúto) gestliže ňečo bláznіwého učiňím; mihi dolebit, si quid stulte fecero: mir wirds leid seyn, wenn ich etwas närrisches anstellen werde: én bánom-meg, ha gorombáskodom *Par. Páp.* ha valami bolondságot (roszszat) teszek. — Wšak ona to bude lutowat (*boh.* wšak ona toho bude litowať): certe poenitebit illam rei, sie wird es schon bereuen, majd meg-bánnya ö azt. Lutugem, že: doleo, quod (quia) *Cic.* mir ist es leid, daß: bánom, hogy. Lutugem, že sem to učiňil (že sem sa toho dopost'il): doleo delicto *Cic.* ich bereue meine That; mir ist es leid, daß ich es gethan habe: bánom, hogy ezt tselekedtem. *Par. Páp.* Urazitli a Rdo? prehľedňi (hled sťrz Prsti), a zahanbíš ho, lutugeli, že to učiňil? odpust'mu, a welice si ho (hosebe) zawážeš. *Comen. NB.* In hac significatione non raro praepositio za cum accusativo vel sociali casu adhibetur. Za ňekím lutowať: *a.*) ňekoho lutowať: de aliquo dolere, Jemanden bedauern, um Jemanden leid seyn: valaki miatt bánkodni. *Par. Páp.* Lutugeš (lúto, ti ge) zaňím? dolles (deploras) illum? doles post illum? ist es dir leid um ihn? úgy-é, siratod ötet (bánkodól utánna)? Za Hríchi lutowať: dolere de peccatis, seine Sünden bereuen, meg-bánni a' vétkeit. *b.*) dolere interitum alicuius, Jemandes Tod beweinen, valaki halálán bánkodni. *Par. Páp. Syn.* ňekoho Smrť (Upad) oplakáwat. Lutugem (lúto mi ge) za ňím: moereo mortem (casum) illius: über seinem Tod bin ich betrübt, mir ist leid um ihn: az ö halálán bánkodom. *Par. Páp.* 2) *Itidem cum acc. apud Bohemos genit.* miseret *impers.* miserari aliquem, misereri *vel* misereseere alicuius (misereor, misertus et miseritus sum), dolere vicem alicuius, condolere (indolere, compati) alicui: einem bedauern, mit Jemanden mitleiden, Mitleid haben: valakin szánakodni (dom) keserülni (löm), valaki sorsán búsulni *Par. Páp.* sajnálni, szánni valakit. *Syn.* polutowať, sanowať ňekoho, zlutowať sa nad ňekím, Utrpnost mať z ňekím. *Usus.* Krála lutowať: miserescere Regis, den König bedauern: szánni a' királyt. *Par. Páp.* Lutowal sem ho (lúto mi ho bolo) me eius misertum est *Plaut.* ich bedauerte ihn, megszánlam ötet. Lutugem (lútomi ge) ho: miseret me illius. Sortem eius miseror. Vicem eius doleo: ich bedauere ihn, szánom dolgát (sorsat); szánom ötet *Par. Páp.* Lutugem ta; ge mi ta lúto: misereor te; miseret me tui;

tui; vicem tuam doleo: ich bereue dich, szánlak, sajnállak. Lutug ti seba, ne mňa: tuam, non meam vicem doleas: du sollst dich, nicht mich bedauern: szándd magadat, nem engemet. Mňa ňikdo nekutuge: mei miseretur nemo, mich bedauert niemand, senki sem szán engemet *Par. Páp.* Duša moga kutuge ma: ꝛc.

lutugici, á, é, *part. praes.* ex lutowať: moerens, bereuend, bedaurend, sich worüber betrübend: bánatos, kesergö szomorú. Bratra lutugici, moerens fratrem, seinen Bruder beweinend, báttyát kesergö.

Luž, i, f. (*ex* luhať, luhal, lužem, lužeš) mendacium, i, n. die Lüge, Unwahrheit, der Lug, das Lügen, hazugság, hamisság. *Syn.* Cigánstwí, Faleš, Klam, Luháňí, Lužoba, Neprawdá, *boh.* Lež *Usus.* Luž howoriť, mluwiť, powedať: v. luhať. Luž druhého wiprávať: narrare mendacium alicuius, eines andern Lüge erzählen, valaki hazugságát elöhozni, el-beszéllni. To ge Luž: *a*) hoc est mendacium, hoc est falsum (fictum): das ist eine Lüge, ez hazugság. *b*) i. e. to ge luhané, zluhané: hoc est mentitum, hoc est falso dictum: das ist erlogen (gelogen), ez nem igaz, ez költemény. Na poctiwého, Člowека Lúž nepadá, Luž sa neswedči. Poctiwí Člowek neluže, neklame: non cadit in virum bonum mentiri; in virum honestum non cadit mendacium: ein ehrlicher Mann lügt nicht; keine Lüge hört man von ehrlichem Manne: nem hallani a' jó embertöl hazugságot, nem szokott a' jó (emberséges) ember hazudni.

Luži sa chlkiť: v. na Luháňí sa dať. *Proverbium.* Luž sama seba tresce (trestá). Luž gest ona Chiba, která inich desať za sebú ťahá: mendacium se ipsum punit, die Lüge ist ein Fehler der zehn andre nach sich zieht: hazugság maga magát bünteti.

* lužawe, ⸗wí, ⸗wosť: v. luhawe, ⸗wi, ⸗wosť.

† Lůže, n. v. Loža.

† Luže, f. v. Kaluža.

† Lužeňí, n. v. Ludeňí.

Lužičan, a, m. Lusatus, i, m. ein Lausitzer, luzatziai ember.

lužičančin, a, e, *adj. poss.* Lusatae *fem.* der Lausitzerinn gehörig, luzatziai aszszonyé.

Lužičanka, i, f. Lusata, ae, f. die Lausitzerinn, luzatziai aszszony, személy.

lužičanow, a, e, *adj. poss.* lusati (*genit.*), dem Lausitzer gehörig, luzatziai emberé.

Lužice, žic, f. pl. Lusatia, ae, f. Lausitz, eine Landschaft: Luzátzia, tartomány. Dolné (*boh.* dolegší) Lužice: Inferior Lusatia, Niederlausitz, Alsó Luzátziai. Horné (*boh.* horegší) Lužice: Lusatia superior, Oberlausitz, Felsö Luzátzia.

Lužicka, i, f. dem. ex Lužka: *boh.* Lžička (dem. ex Lžka).

Luzitan, a, m. Lusitanus *Cic.* Portugallus, i, m. ein einer in, oder aus Lusitanien (Portugall), Lusitaner, Lusitanier, Portugiese: Portugallus, Luzitánus, luzitaniai ember. *Syn.* Portugal. *Plur. nom.* Luzitaňi, *gen.* now: v. Luzitanstwo.

luzitančin, a, e, *adj. poss.* Lusatae, Portugallae *fem.* der Portugiesinn gehörig, portugallusnéé, luzitaniai aszszonyé. *Syn.* portugalčin.

Lu⸗

Luzitania, e, f. Čásťka spanielskeg Zemi: Lusitania, Portugallia, ae, f. *olim pars Hispaniae*: die Lusitaninn, das Portugall, ein Stück von Spanien: Luzitánia, Portugallia, *Hispániai tartomány mellyet Portugalliának hinak. Par. Páp. Syn.* luzitanská (portugalská) Kragina, Portugalia.

Luzitanka, i, f. Lusitana, Portugalla, ae, f. eine Lusitanerinn, Lusitanienerinn, Portugiesinn: Luzitanusné, Portugallusné, luzitaniai (portugállai) aszszony. *Syn.* Portugalka.

luzitanow, a, e, *adj. poss.* Lusitani, dem Portugiese gehörig, portugallusé luzitánusé, portugálliai (luzitániai) emberé. *Syn.* portigalow.

luzitanski *adv.* lusitane, lusitanice: lusitanisch, portugiesisch: luzitaniassan, portugalliassan, portugálliai módon. *Syn.* poluzitanski, portugalski.

luzitanskí, á, é, *adj.* lusitanus *Cic.* portugallicus, a, um: lusitanisch, portugiesisch, luzitaniái, portugáliai. *Syn.* portugalskí *Usus.* Luzitanskí Kragan, Obiwatel: v. Luzitan.

Luzitanstwo, a, n. *collect.* Lusitani *Cic.* orum, m. pl. die Portugieser, die Einwohner des Portugalls: Luzitánusok, Portugallusok, portugálliai nemzet. *Syn.* Luzitaňi, luzitánskí Národ.

lužiwcow, a, e, *adj. poss.* v. luhawcow.

lužiwe *adv.* v. luhawe.

Lužíwec, wca, m. v. Luhawec.

lužiwí, á, é, *adj.* v. luhawí.

Lužiwosť, i, f. v. Luhawosť.

Lužka, i, f. *dem.* ex Luž: mendaciolum, mendaciunculum *Cic.* i, n. kleine Lüge, kis hazugság *Pariz-Páp.* hazugságotska. *Syn.* Lužička, Lihutka, *boh.* Lžička, Lžka.

† **Lůžko**, a, n. v. Ložka.

† **lůžňí**, *adj. omn. gen.* v. g. Prkna Pták, Sowa: v. ložňí.

Lužoba, i, f. v. Luž.

† **Lwice**, f. v. Lewica.

† **Lwíče**, eťe, n. v. Lewiča.

† **Lwow**, u, m. v. Lewow.

† **lwowí**, á, é, *adj.* v. lewowí.

† **lze** *adv.* v. lahko.

† **Lžice**, f. v. Ližica.

† **Lžička**, i, *dem. ex praec.* v. Ližička. 2) *dem.* ex Lež, Lžka: v. Lužka.

† **lžičňí**, *adj. omn. gen.* v. ližičňí.

† **Lžičňík**, u, m. v. Ližičňík. 1 Nro.

† **Lžka**, i, f. *dem. ex* Lež: v. Lužka.

† **lžiw'e** *adv.* luhawe.

† **lžiwí**, á, é, *adj.* v. luhawí.

† **Lžiwosť**, i, f. v. Luhawosť.

M.

Mač, u, m. v. Máčání. 2) v. Omáčka.
Mača, ata, n. *Plur.* ata, v. Koča.
mačací, á, é, *adj.* v. kočací.
macaní, á, é, *p. c.* v. mataní.
Macáňí, á, n. v. Matáňí.
máčaní, á, é, *p. c.* humectatus, madefactus, a, um: gefeuchtet, angefeuchtet, genetzt, naßgemacht: áztatott, vizezett, nedvesíttetett, nedvesített. *Syn.* močení. 2) tinctus, getaucht, getunkt, benetzt: mártott, mártatott, mártogatott, belé-mártatott.
Máčáňí, á, n. humectatio, madefactio, nis, f. das Netzen, Feuchten, anfeuchten, Naßmachen, die Netzung, Feuchtung, Anfeuchtung: áztatás, vizezés, nedvesítés. *Syn.* Močeňí, *boh.* Máčeňí. 2) tinctio, tinctus, us, m. das Tauchen, Eintauchen, Tunken, Benetzen, die Eintauchung, Tunkung, Benetzung: mártás, mártogátás, belé-mártás.
mačať, al, ám, V. I. *imp.* čag, v. matať.
máčať, al, ám, V. I. *imp.* čag: humectare, madefactare, madefacere: netzen, feuchten, anfeuchten, naßmachen: áztatni, vizezni, nedvesíteni. *Syn.* mociť, *boh.* máčeti. 2) tingere, tauchen, tunken, benetzen, z. B. das Brod in die Brühe: mártani, mártogatni, belé-mártani. *Syn.* zamáčať. *Usus.* Swíčki máčať, fundere, (formare) candelas, die Kerzen tunken, gyertyát mártani, mártogatni. *II. rec.* máčať sa, movere, motare, (*a* moto) funditare (to), manibus tractare liquorem: manschen, im Nassen, lotsogatni (tom) a' vizet, mártani magát. *boh.* machat se, máčet se. 2) Z Wodú ꝛc. sa máčať: aqua etc. se humectare, madefacere: sich mit Wasser benetzen, megvizezni (vizzel meg-hinteni, meg-lotsolni) magát.
Mačátečko, a, n. *dem.* ex *seq.*
Mačátko, a, n. *dem.* ex Mača. v. Kočátko.
Mačáwáni, a, n. v. Matáwáňí.
Máčáwáňí, a, n. v. Máčáňí.
mačáwať, al, ám, *freq.* ex mačať, v. matáwať.
máčáwať, al, ám *freq.* ex máčať. *II. rec.* máčáwať sa *freq.* ex máčať sa.
macawe, *adv.* v. matawe.
macawí, á, é, *adj.* v. matawí.
Macawosť, i, f. v. Matawosť.
† Macecha, i, f. v. Macocha.
* Maceg, a, m. v. Macek.
* Macegček, gečka, m. *dem.* ex *seq.*
* Maceгek, gka, m. *dem.* ex Maceg.
* Macegko, a, m. idem.
* Macek, cka, m. *inter plebeios:* Matthias, Matz, Hiesel, Thies: Mattyó, Máttyás. *Syn.* Maceg, Macko Mako.
Máček, čku, m. *dem.* ex Mak.

Ma-

† Máčeňí, n. v. Máčáňí.
† mačesin, a, o, adj. poss. v. mačosin.
† Maceska, i, f. v. Mačoska.
† máčeti, čel, čím, v. máčať. II. rec. máčet se, v. máčať sa.
mačǧaní, á, é, p. c. pressus, compressus, ursus, strictus, arctatus, coarctatus, coangustatus, a, um: gedrückt, gedrängt, gequetscht: öszve-nyomott, szoríttatott, szorított, szorongatott, öszve-szoríttatott, gyúrtt. Syn. dláwení, ǧňáwení stískaní, boh. mačkaní.
Mačǧání, a, n. pressura, ae, f. pressio, compressio, ursio, arctatio; coarctatio, coangustatio, nis. f. Das Drücken, Drängen, Quetschen, Zerdrücken: öszve-nyomás, szorítás, gyúrás: Syn. Dláweňí, Ǧňáweňí, Stískáňí. boh. Mačkáňí.
Mačǧaňica, i, f. idem. 2) v. Stisk.
mačǧať, al, ám, V. I. imp. ǧag: premere, urgere, quassare, stringere, torquere, arctare, angustare, drücken, drängen, quetschen, zerdrücken: szorítani, szorongatni, nyomni, öszve-nyomni. Syn. dláwiť, ǧňáwiť, stískať. boh. mačkati, máčknúti. II. pass. mačǧať sa, mačǧaním biť: premi, comprimi, urgeri, stringi, torqueri, arctari: getrückt (gedrängt) werden: szoritkozni, szorólni, szoríttatni, szorongattatni, szorongani. Syn. stískať sa.
Mačǧáwáni, á, n. Nom. Verb. ex seq.
mačǧáwať, al, ám, freq. ex mačǧať.
mačǧawe, adv comprimibiliter, drängig, zusammendrücklich: öszve-nyomhatva, szoríthatva.
mačǧawi, á, é, adj. comprimibilis, e: drängig, zusammendrücklich: öszve-nyomható, szorítható.
Mačǧawosť, i, f. comprimibilitas, comprimibilis ratio (conditio): Drängigkeit, Zusammendrücklichkeit: öszvenyomhatás, szoríthatás.
Machan, a, m. contemt. pro Ňemec.
Machančeк, a, et nečka, dem. contem. pro Ňemčeк.
machančin, a, e, adj. poss. contemt pro ňemkiňin.
† máchaní, á, é, p. c. v. pláchaní.
Máchááňí, n. v. Pláchááňí.
Machanka, i, f. contemt. pro Ňemkiňa.
machanow, a, e, adj. poss. contemt. pro ňemcow.
† máchati, al, am, v. pláchať. II. rec. máchat se. v. máčať. sa.
* Macher, a, m. v. Fiǧlár, Furták.
* Macherka, i, f. v. Fiǧlárka.
* machersky, adv. v. fiǧlársky.
* machersky, á, é, adj. v. fiǧlárský.
* Macherstwo, a, n. v. Fiǧlárstwí, Furtactwí.
* Machler, a, m. v. Macher.
* Machlerka, i, f. v. Macherka.
* machlersky, adv. v. fiǧlársky.
* machlersky, á, é, adj. v. fiǧlárský.
* Machlerstwo, a, n. v. Fiǧlárstwí.
* Machlowáňí, á, n. v. Figlowáňí.
* machlowať, lowal, lugem, v. figlowať.
Machňa, i, f. v. Swiňa diwoka.
Máčik, u, m. dem. ex Mak. Prov. Opilí ge, gako Máčik: est insigniter tinctus, er ist brav besoffen, höchst betrunken: igen nagyon részeg. v. Zmok.
Mačina, i, f. molle brassicae caput, ein weiches Krauthäppelchen

chen (Krauthappel): puha káposzta fej.

Mačinka, i, f. *dem.* ex *praec.*

Mačisčo, a, n. folia intima (cor, corculum) plantarum, das Herz (Herzchen) an den Pflanzen, die Herzblätter: palánta széke.

Mačiske, n, idem.

Mačka, i, f. v. Kočka. 2) Kotwa.

† Máčka, i, f. v. Kocurňik.

† Mačkáňí, n. v. Mačgáňí.

† Mačkaňice, n. v. Mačgaňica.

Mačkár, a, m. v. Kotwičár.

† mačkati, al, ám, v. mačgat.

† mačkáwati, al, ám, v. mačgawat.

máčknúti, máckl, máčknu *fut.* v. mačgat.

* Macko, a, m. v. Macek.

Macocha, i, f. noverca, ae, f. *Cic.* Stiefmutter, mostaha anya, mostoha-anya. *Syn.* Newlastná Matka. *boh.* Macecha. *Usus.* Macose (u Macochi) sa žalowat: apud novercam queri *Plaut.* sich vergeblich beklagen, haszontalanul panaszolkodni *Prov.* Otčim na Ožim, a Macocha čertowa Kasocha (téš slába Potecha): vitricus, et noverca parva sunt solatia: der Stiefvater, und die Stiefmutter machen selten einen munter (machen kleine Freude): mostaha Atya, és mostoha Anya a' gyermekeknek tsekély vigazsága.

* macochin, a, o, *adj. poss.* v. seq.

macosin, a, e, *adj. poss* novercae, der Stiefmutter gehörig: mostaha Anyáé. *vulg.* macochin, *boh.* macesin.

Macoska, i, f. *dem.* novercula, ae, f. Stiefmütterchen, mostaha anyátska. *dem.* Maceska.

macosne *adv.* novercaliter, noverce: stiefmütterlich, mostaha anyául, mostaha-anya módon.

macosní, á, é, *adj.* novercalis, e, stiefmütterlich, mostaha-anyai, mostaha.

Mad, u, m. mel, is, n. der Honig, méz. *boh.* Med, Stred. *Usus.* Mad robit *boh.* Med delati): mellificare, mel facere. (conficere): Den Honig machen, mézet gyüjteni, tsinálni. Madu Robeňí (*boh.* Medu Delání): mellificatio, mellificium *Varr.* das Honigmachen, Honigbau: méz gyüjtés (tsinálás).

Madar, a, m. negotiator mellarius, Honighändler, méz áros (áruló), mézzel kereskedö. 2) mellificator, mellarius, melliturgus (meliturgus) *Plin H. N.* mellifex, icis, m. *Colum.* Honigbauer, Honigmacher, der Honig baut: mézes, méz-tsináló mézzelbánó, méz-eresztö. 3) v. Wčelar, *boh.* Medař.

* Madarka, i, f. v. Sadzar.

Madek, dku, m. *dem.* mellulum, i, n. Hönigchen, mézetske. *boh.* Medek

madeňi, á, é, *p. c.* madoweni.

Madeňí, á, n. v. Madoweňí.

madit, il, ím, V. I. *imp.* mad, v. madowit.

madleni, á, é, *p. c.* fractus, a, um: gebrochen, tiloltt. *Syn.* trepaní.

Madleňí, a, n. fractio lini, canabum: das Brechen, tilolás, len, vagy kender törés. *Syn.* Trepáňí.

Madlica, i, f. machina frangendo lino, frangibulum cannabinum, malleus stuparius: Breche zum Flachse, Hanfe: tiló *Syn.* Trepačka, Trlica. *boh.* Medlice.

madlit, il, ím, V. I. *imp.* madli:

ki: frangere (frangibulo elaborare) cannabes, linum: brechen, zerbrechen, Flachs, Hanf: tilolni, tilóval törni kendert, lent. *Syn.* trepak Len, Konope.

Madlíwáňí, a, n. *Nom. Verb.* ex seq.

madlíwak, al, am, *freq. ex* madkit.

Madoged, u, m. mellarius, amator mellis: Honigfresser, Liebhaber vom Honig: méz evö (szeretö).

Madogedka, i, f. fucus, i, m. *Virg. Colum.* der Hummel, die Drone, here. *Syn.* Trup, kterí Wčelám Mad kradné (odberá) *boh.* Medogedka.

* Madoňka, i, f, v. Dubrawňík.

Madowec, wca, m. hydromeli, itis, n. *Plin. H. N.* mulsum, i, n. *Cic.* melina *Plaut.* mella, ae, f. *Colum.* aqua mulsa (mellea): der Honigtrank, Meth, Wassermeth, Honigmeth, Meisch, Mösch, Honigwasser, Meth aus Wasser, und Honig: mézböl tsinált édes ital, mézes viz, méh-ser. *Syn.* madowina, madowá Woda, *boh.* medowina, Břečka, pící med. 2) Wínowí M a d o w e c: mulsum vinaceum, der Weinmeth, mézes-bor. *Syn.* Nápog z Madu, a Wína, *boh.* Klarét.

madowení, á, é, *p. c.* melle tinctus (imbutus), mellitus, a, um. *Varr.* mit Honigversüßt, beschmiert, angemacht: mézzel tsináltt (megkennt), mézezett. *Syn.* madení, madem potrení.

Madoweňí, á, n. mellitio, melle conditio: Versüßung mit Honig, das Beschmieren (Anmachen) mit Honig: mézezés, mézzel tsinálás (megkenés) *Syn.* Madeňí, Madem Potreňí.

madowí, a, e, *adj.* melleus *Auson.* mellitus *Varr.* melliculus, et mellillus, a, um, *Plaut.* aus Honig, damit versüßt, honigsüß, süß wie Honig: mézi, mézböl való, mézes, édes mint a' méz. *boh.* medowí. *Usus.* Madowí Ocet. *boh.* Laňkwara: mulsum acetum *Plin. H. N.* mulsum aceti *Seren. Samm.* oxymel, ellis, n. *et* oxymeli, itis, n. *Plin. H. N.* Essigmeth, Essig mit Honig vermischt: etzetböl, és mézböl tsináltt ital, etzetes tzibere, méz etzet. Madowá Chuk, sapor melleus, Honiggeschmack, méz iz. Madowá Polévka, melizomum, i, n. *Apic.* Honigbrühe, mézleves. Madowé Slíže, funduli melliti (mellediti) Honignudeln, mézes metéltt, tsikmák. Madowé Slowa, dicta mulsa *Plaut.* liebliche Worte, mézes beszédek. *Prov.* Madowí Motúz ňekomu pres Usta preťáhnúť, properca scorpium, mit süßen Worten jemanden betrügen, mézes madzagot valaki száján általhúzni. 2) melleus, melligenus *Plin. H. N.* honigartig, méz nemü. *Usus.* Madowá Farba, melleus color *Plin. H. N.* Honigfarbe, méz szín.

Madowica, i, f. melligo, inis *Plin. H. N.* der Honigthau, der von den Bienen noch nicht zu Honig bearbeitete aus Blüthen ꝛc. gezogene Saft: a' lév (méz) mellyet a' méhek a' fakról es virágokról szinak. *Syn.* sladká Rosa, *boh.* Medowice. *Aliud est* Manna.

Madowina, i, f. v. Madowec.

madowit, il, ím, V. I. *imp.* ma-

madow: mellire, melle condire (tingere, imbuere) mit Honigbeschmiern, versüßen, anmachen: meg-mézezni, mézzel tsinálni (meg-kenni). *Syn.* madik, Madem potřeť.

Madowka, i, f. mulsum (melleum) pirum *Colum.* die Honigbirne, méz-körtvély. *Syn.* Maduňka Madowňica, *boh.* Medowka, Meduňka.

Madowňica, i, f. pelvis mellea, (mellaria), Honigbecken, Honigkorb, Honigfaß: méz edény. 2) Zelina, v. Maduňica. 3) v. Madunka. 4) v. Madowka.

Madowňíček, čka, m. *dem.* ex seq.

Madowňík, a, m. libum (mellitum) *Ovid.* mellitum (mellitissimum), savium *Apul.* savillum, i, n. *Cato.* melliceus, i, m. placenta mellita *Hor.* Honigkuchen, Lebkuchen, der Honigfladen: mézes pogátsa, mézes béles. *Syn.* Perňík. *boh.* Lihanec.

Madowňikár, a, m. v. Perňikár.

madowňikárčin, a, e, *adj. poss.* v. perňikárčin.

Madowňikáreňí, á, n. v. Perňikáreňí.

madowňikárik, il, ím, V. I. *imp.* v. perňikárik.

Madowňikárka, i, f. v. Perňikárka.

madowňikárow, a, e, *adj. poss.* v. perňikárow.

madowňikárski, *adv.* v. perňikárski.

madowňikárskí, á, é, *adj.* v. perňikárskí.

Madowňikárstwí, á, n. v. Perňikárstwí.

Madrác, u, m. culcita (culcitra), ae, f. et stragulum, *Cic.* sagum, i, n. *Veget.* Matratze, ször-dunha, ször-vánkos, madrátz. *boh.* Modrace.

Madráca, i, f. idem.

Madrácár, a, m. stragularius, i, m. Matratzenhändler, Matratzenmacher: madrátz (ször-dunha) áros, kereskedö.

madracárčin, a, e, *adj. poss.* stragulariae, der Matratzenhändlerinn gehörig, madrátz-árulónéé.

Madracáreňí, á, n. v. Madracárstwí.

madracárik, il, ím, V. I. *imp.* car: stragulis negotiari, mit Matratzen handeln, madrátzokkal kereskedni.

Madracarka, i, f. stragularia, ae, f. Matratzenhändlerinn, Matratzenmacherinn: madrátzárósne.

Madracárstwí, á, n. negotiatio stragularia, Matratzenhandlerei, madrátzal-való kereskedés.

Madráček, čku, m. *dem.* ex Madrác.

Madráčisko, a, n. *contemt.* et *exagger.* ex Madrác.

Madrimačka, i, f. Zelina, v. Kocurňík.

Maduňica, i, f. Zelina: v. Celňík.

Maduňka, i, f. prunum melleum, Honigpflaume, mézes szilva. *Syn.* Madowňica. 2) Zelina: v. Dubrawňík. 3) v. Madowka.

maduňkowí, á, é, *adj.* v. dubrawňíkowí.

Mág, a, m. Mesác: Maius *mensis:* Maimonath: Pünköst hava. *Syn.* swatodušní Mesác. 2) ramus frondens, frons maialis, *occasione Theophoriae adhiberi solita:* Maye, grüner Zweig: zöld fa-ág. *Plur. nom.* Mage, *gen.* Magow, rc.

† Magazin, u, m. Sklad.

* Magda, i, f. v. seq.

Magdalena, i, f. Magdalena, ae, f. Magdalena, Magdolna. *vulg.* Léna, Magda, Manca, Manda, Mara, Mareňa, *boh.* Máťa, Mařena.

magdalenčin, á, e, *adj. poss.* magdalenulae, der Lehnchen gehörig, magdolnátskáé, *vulg.* lénčin, mancičin, mareňčin.

Magdalenka, i, f. magdalenula, ae, f. Lehnchen, magdolnátska. *vulg.* Mareňka, Lénka, Mancika.

magdaleňin, a, e, *adj. poss* Magdalenae, der Magdalena gehörig, magdolnáé. *vulg.* léňin, magdin, mareňin, mancin, mandin, marin, mariňin.

Magdeburek, rku, m. Magdeburgum, Messovium, i, n. Parthenope, es, f. Parthenopolis, *Civitas Germaniae*: Magdeburg, eine Stadt in Deutschland: Magdeburg, Német Ország béli Város.

Magdeburčan, a, m. magdeburgensis homo, ein Magdeburger, magdeburgi ember.

magdeburčančin, a, e, *adj. poss.* magdeburgensis feminae, der Magdeburgerinn gehörig, magdeburgi aszszonyé.

Magdeburčanka, i, f. magdeburgensis femina, eine Magdeburgerinn, magdeburgi aszszony.

magdeburčanow, a, e, *adj. poss.* magdeburgensis viri, dem Magdeburger gehörig, magdeburgi emberé.

magdeburſki *adv.* magdeburgice, more magdeburgensi: magdeburgiſch, magdeburgi módon.

magdeburſkí, á, é, *adj.* magdeburgensis, messoviensis, e, die Magdeburger betreffend: magdeburgi.

* **magdin**, a, e, *adj. poss.* v. magdaleňin.

Máge, gow, m. pl. v. Mág, 2. Nro.

Mağel, ğlu, m. v. Mangel.

Mağelček, u, m. *dem.* ex Mağlik.

Mager, a, m. villa, ae, f. allodium, i, n. Meierhof, Vorwerk: major. 2) praedium, Maiergut, Landgut, Maierei: majorság, major. *Syn.* Magír.

Magerán, u, m. amaracus, i, m. *et* amaracum, i, n. *Virg.* sampsuchum, i, n. *Plin. H. N.* Origanum maiorana *Linn*, maiorana, ae, f. Majoran, majoránna, kerti majoránna fü. *Syn.* Mageráňek. *vulg.* Magorán, Marián. *boh.* Magoránka, Mariánka.

Mageranček, u, m. *dem.* ex Mageránek.

mageránčekowí, á, é, *adj.* v. mageránowí.

Mageránek, ňku, m. *dem.* ex Magerán.

mageráňkowí, á, é, *adj.* v. *seq.*

mageránowí, á, é, *adj.* amaracinus, *et* sampsuchinus *Plin. H. N. Lucret.* maioraneus, a, um: aus (von) Majoran: majoránni, majoránnás, majoránnából való. *Syn.* mageránčekowí, mageránkowí. *vulg.* magoránowí, mariánowí. *boh.* magoránkowí. *Usus.* Mageránkowí Oleg, amaracinum, i, n. Majoranöl, majoránna olaj. Mageránowé Plewi, apludae (appludae) amaracinae, Majoranſpreu, Majorankaff: majoránna polyva,

Magerček, rečka, u, m. *dem.* ex Magerek. villula, ae, f. allodiolum, i, f. das Maierhöfchen, majorotska, majorka.

Ma-

Magerčička, i, f. v. Magernička.

Magerčík, a, m. v. Magerňík.

Magerek, rku, m. *dem.* ex Mager, v. Magerček.

Mageření, a, n. v. Magerňicawí.

Mageríček, čka, et u, m. *dem.* ex *seq.*

Magérík, a, et u, m. v. Magerček.

magerit, il, ím, V. I. *imp.* mager: villicare, villicari: ein Meier seyn, meiern: majorkodni, majoroskodni.

magerňe, *adv.* v. magerňícki.

magerní, á, é, *adj.* v. magerňícki. 2) villa instructus, villam habens (possidens) einen Meierhof habend, mit Meiergut versehen: majoros. p. o. magerní Pán.

magerňiččin, a, e, *adj. poss.* villicae, der Meierinn gehörig, majorosnéé.

Magerňička, i, f. villica, ae, f. Meierinn, Maiorosné, Majórné.

magerňícki, *adv.* more villici, meierisch, majoroson, majorosi módon, majoroskodva. *Syn.* magerňe.

magernícký, á, é, *adj.* villicos adtinens, meierisch, den Meier betreffend, majori, majorosi majorosokat illető. *Syn.* magerní.

Magerňictwí, a, n. villicatio, nis, f. villicatura, allodiatura, ae, f. Meierei, majorság, majoroskodás, majorkodás.

Magerník, a, m. villicus, i, m. Meier, Vorgesetzter auf dem Landgute oder Vorwerke, Verwalter: majoros. *boh.* Man.

magetňe, *adv.* auguste, maiestatice: majestetisch, heilig ehrwürdig: felségesen, nagy méltóságosan. 2) magnifice, splendide: majestätisch, prächtig, ansehnlich: fő módon ékessen. *Syn.* stkwostňe. 3) opulente, opipare: wohlhabend, gazdagon. *Syn.* bohaté.

magetní, á, é, *adj.* augustus, maiestaticus, a, um: venerabilis, e: majestätisch, heilig, ehrwürdig, hochwürdig, z. B. Gott, Anblick des Fürsten: felséges, nagy méltóságú. 2) magnificus, splendidus, gravis, e: majestätisch, prächtig, ansehnlich: pompas, fényes. *Syn.* stkwostní. 3) opulentus, opiparus, dives, locuples, itis: reich, wohlhabend: gazdag, vagyonos. *Syn.* bohatí.

Magetnosť, i, f. maiestas, tis, f. Majestät, z. B. Gottes, des Landesherrn: felség, nagy méltóság, *Usus.* Magetnosť obrazit, minuere maiestatem, die Majestät beleidigen, a' Felséget, meg-bántani. Wina obrazeneg Magestnosť'i, Crimen laesae Maiestatis, Verbrechen der beleidigten Majestät, felségnek meg-bántása (sértése) 2) magnificentia, ae, f. splendor, is, m. die Pracht, Majestät: pompa, pompaság, fényesség. *Syn.* Stkwostnosť. 3) opulentia, ae, f. divitiae, arum, f. pl. der Reichthum, vagyonság, gazdagság. *Syn.* Bohatstwí.

Magír, a, m. v. Mager.

Magírček, a, m. *dem.* v. Magerček.

Magírek, rka, m. dem. v. Magerek.

Magírňictwí, á, n. v. Magerňictwí.

Magírňík, a, m. v. Magerňík.

magírit, il, ím, v. magerit.

magírský, á, é, *adj.* v. magerský.

Magka, i, f. v. Samica. 2) v. Ze-

Žena. 3) v. Matka. 4) v. Pochlebníctwí.

Magkáňí, á, n. v. Pochlebowáňí. 2) v. Smilňení.

Magkár, a, m. Franciscanus, capistranus, ein ratzischer Franciskaner, Rátz Barát. *Syn.* Rácki Francišťán. 2) v. Smilňík, Ženár.

magkat, al, am, V. I. *imp.* kag, v. pochlebowat (podlizowat) sa. *II. rec.* magkat sa, v. smilňit.

Magland, u, m. Mediolanum, i, n. Insubria, ae, f. Meiland (Mailand), eine Stadt: Majland, Olasz Országi Város.

Maglanďan, a, m. mediolanus, insubris (mediolanensis) homo: ein Meiländer, Mailänder: majlandi ember. *Pl.nom.* Maglanďaňí (*boh.* Maglandští).

maglanďančin, a, e, *adj. poss.* mediolanae, der Meiländerinn gehörig, majlandi aszszonyé.

Maglanďanka, i, f. mediolana, mediolanensis (insubris) femina: Meiländerinn, majlandi aszszony.

maglanďanow, a, e, *adj. poss.* mediolani. mediolanensis viri: dem Mailänder gehörig, majlandi emberé.

maglandšťi, *adv.* more mediolanensi, meiländisch, majlandi módon (módra).

maglandšťí, á, é, *adj.* insubris, mediolanensis, e: mediolanus, a, um: meiländer, meiländisch: majlandi. *Usus.* Maglandšťí Kuďník, mediolanense strophium, meiländer Schnupftuch, majlandi keszkenö.

† Maglandšťí, m. pl. v. Maglanďán.

Maǧlár, a, m. v. Manǧlár.

maǧlarčin, a, e, *adj. poss.* v. manǧlárčin.

Maǧláreňí, á, n. v. Manǧláreňí.

maǧlárit, il, im V. I. *imp.* maǧlar, v. manǧlárit.

Maǧlárka, i, f. v. Manǧlárka.

maǧlárow, a, e, *adj. poss.* v. manǧlárow.

Maǧlárowáňí, á, n. v. Manǧlárowáňí.

maǧláršťi, *adv.* v. manǧláršťi.

maglaršťí, á, é, *adj.* v. manǧláršťí.

Maǧlárstwí, á, n. v. Manǧlárstwí.

Maǧlíček, čku, m. *dem. ex seq.*

Maǧlík, u, m. *dem.* ex Maǧel.

máǧlowaní, á, é, *p. c.* v. manǧlowaní.

Maǧlowáňí, a, n. v. Manǧlowáňí.

maǧlowat, lowal, lugem, V. I. *imp.* lug: v. manǧlowat.

Maǧlowáwáňí, a, n. *Nom. Verb. ex* seq.

maǧlowáwat, al, ám, *freq.* ex maǧlowat, v. manglowáwat.

Maǧnáš, a, m. Magnas, Princeps unus de Proceribus, Magnat, Magnás. *Pl.nom.* Maǧnáši, *gen.* šow: Magnates, Proceres, Principes: die Magnaten, Fö, és Tekéntetes Urak, Ország Nagygyai.

maǧnáščin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Maǧnáška, i, f. Magnas *fem.* Magnatinn, Magnásné.

Maǧnét, u, m. Kameň, kterí Železo táhne: magnes, tis, m. Magnet, magnes kö.

maǧnétowí, á, é, *adj.* magneticus: a, um: magnetisch: mágnes köi, mágnes köböl való. *Syn.* maǧnétšťí. *Usus.* Ihla maǧnétowá, acus magnetica (tacta magnete), Magnetnadel, mágnés tö.

Ma-

magnétſki, *adv.* magnetice, magnetiſch, magnesesen.
magnétſki, á, é, *adj.* v. magnétowí.
* Magor, a, m. v. Slawňí Strážní Magſter.
* Magorán, u, m. v. Mágerán.
* Magoránček, u, m. *dem.* v. Mageránček.
* Magoránek, nku, m. *dem.* v. Mageránek.
† Magoránka, i, f. v. Magerán.
† magoránkowí, á, é, *adj.* v. mageránkowí.
* magoránowí, á, é, *adj.* idem.
mágowí, á, é, *adj.* maialis, e: den Maimonat betreffend, pünköst-havi. *Usus.* Mágowí Čaſ, tempus maiale, Maizeit: pünköst-havi idö. Mágowí Chrúſt, scarabaeus Melolontha *Linn.* Maikäfer, tserc-bogár. Mágowí Kwet, v. Konwalia. Mágowí Strom, v. Breza. Mágowí Trank, v. Lomikámeň.
Mágowka, i, f. fungus maialis, Maiſchwamm, pünköst havi gomba. *Plur. Nom.* Mágowki, *gen.* wek. 2) Cannabes mense Maio satae, Maihanf, pünköst havi kender.
Magſter, ſtra, m. magister, paedagogus, i, m. Meiſter, jeder Vorgeſetzte, Zuchtmeiſter: mester, elöl-járó, igazgató, gondviselö. *Syn.* Peſtún. Magſter (Zaſtupec) Obcí (obecného Ludu), tribunus plebis, Vormunder, Zunft meiſter: a' népnek elöl-járója. 2) Magister, didascalus, paedagogus, paedotriba (ae), doctor, praeceptor, professor, is, m. Meiſter, Lehrer, Vorleſer: mester, tanitó, oktató, *Syn.* Učitel. *boh.* Miſtr. *Usus* Počtní Magſter, arithmeticus, logista: Rechenmeiſter, számvetö mester. Sarmowní Magſter (*boh.* ſermíſkí Miſtr), v. Sarmowník. Školní Magſter, Rechtor, Sprawec Školi: Ludimagister, Schulmeiſter, Oskola mester. Strážní Magſter, vigiliarum (vigilum) Praefectus, Wachtmeiſter, strázsa-mester. *boh.* Wachtmiſtr. Slawňí Strážní Magſter, supremus vigiliarum Praefectus, Oberſtwachtmeiſter, Major: Fö-strázsa Mester. *vulg.* Magor. Mudrctwá Magſter. Philosophiae magister, Meiſter (Lehrer) der Weltweisheit, böltsességnek mestere, tanítója. Na ňekem Magſtra naiſť, vinci (superari) ab aliquo, an Jemanden ſeinen Meiſter finden, d. i. übertroffen werden: valakitöl fellöl haladtatni. 3) magister *apud opifices*, artifex, opifex: Meiſter bei Handwerksleuten (im Gegenſatze der Geſellen, oder Lehrburſchen), Handwerksmann: mester ember. *Syn.* Remeſelňík. 4) artifex, peritissimus artis: Künſtler Meiſter vorzüglich geſchickt in einer Kunſt: tudós mester ember. *Prov.* Žáden Magſter z Ňeba neleťí, artifex non nascitur, es fällt kein Meiſter vom Himmel herab, mester ember nem születik, hanem lesz. 5) opifex, auctor cuiuspiam rei: Meiſter, Herausgeber einer Sache, mester, or-gazda. *Usus.* Tiſto bol temu Magſter? tu id fecisti? tu fuisti huius rei auctor? du haſt es gethan? te voltál annak a' mestere? *Prov.* Práca chwálí Magſtra, opus artificem (magistrum, opificem) commendat: das Werk lobt ſeinen Meiſter: a' munka dítséri-meg a' mester embert. 5) potens, Herr über etc. hatal-

hatalmas, ható, erős. *Syn.* Pán. *Usus.* Swog Meister, compos sui (potens), Herr über sich, eszes, okos, túd elméjivel élni. Negakébo Mesta Magstrem sa učinit, potiri urbe (urbis) sich Meister machen von einer Stadt, von etwas: a' várost (valamit) elnyerni, hatalma alá vetni: Magstrem sa urobil nad Wecu, potitus est rerum, er hat sich von der Sache Meister gemacht: kezére költt a' dolog. Wsade Magstrem bit, ubique superiorem esse, überall den Meister spielen, mindenütt hatalmaskodni.

magsterčin, a, e, *adj. poss.* magistrae, der Meisterinn (Lehrerinn) gehörig: tanitónéé, oktatonéé, mester aszszonyé.

Magsterka, i, f. magistra, paedagoga, ae, f. instructrix, cis, f. eine Meisterinn, Lehrerinn, mesterné, oktatóné. tanitóné. *Syn.* Učitelka, Učitelkiňa. 2) uxor magistri, Meisterin, des Meisters Frau, mesterné, mester - ember felesége. *Syn.* Magstrowa.

magsterňe, *adv.* mirabiliter, mire: wunderlich, tsudálatoson. *Syn.* diwňe, *boh.* mistrňe. 2) v. Magsterski.

magsterní, á, é, *adj.* mirabilis, e; mirus, a, um: wunderlich, tsudálatos. *Syn.* diwní, *boh.* mistrní. 2) v. magsterskí.

magsterski, *adv.* magistraliter, artificiose, artificialiter, peritissime: meisterhaft, meisterlich, sehr künstlich, geschickt, mesterségesen. fortélyosan. *Syn.* magsterňe, magstrowňe, magstrowski, fortelňe. 2) egregie, eximie, adfabre: meisterhaft, meisterlich: mesterségesen, szép mesterséggel tsinálva, tzifrazva. *boh.* mistrowski.

magsterskí, á, é, *adj.* magistralis, artificialis, e; artificiosus, peritissimus, egregius, a, um: meisterhaft, meisterlich, mesterséges, fortélyos. *Syn.* fortelní. 2) adfabre factus, egregius, artificiosus: meisterhaft, meisterlich gemacht: mesterséges, mesterséggel tsináltt, tzifrázott. *boh.* mistrowskí. *Usus.* Magsterskí Kús: *a*) res adfabre facta, opus egregium, (artificiosum): Meisterstück d. i. Werk, das ein großer Meister gemacht hat, vortreffliches Werk, vortreffliche Sache: szép mesterséggel tsinált munka. *b*) documentum (specimen) artis, ad ius magisterii obtinendum: Meisterstück, was einer machen muß, um Meister zu werden: mester remek*Syn.* Remek. 3) magistralis, magistros adtinens: Den Meister betreffend: mestereket illető. *Usus.* Magsterskí (doktorskí), Plašč, pallium doctorale, Magisterrock, Doktormantel; mesterköntös. Magsterská (magstrowa) Stolica, cathedra. Lehrstuhl, mester széke. Magsterskí Obed, coena magistralis (ob acceptum nomen magistri), Meisteressen, bei Handwerkern: mesterebéd. — Magsterská Ruka, manus magistri, Meisterhand, mester keze. — Magsterské Peňáze, pecunia pro magisterio, Meistergeld, mester pénz.

Magsterstwí, á, n. magisterium, i, n. die Meisterschaft, das Meisterseyn: mesterség. 2) ius magisterii (magistri), das Meisterrecht, mesteri jus. 3) artificium, Meisterstreich, mesterség.

ség. *Usus*. To Není práw welké Meisterstwí, istud non est artificium summum, dies ist eben nicht so großer Meisterstreich, az nem igen nagy mesterség.
Magsterstwo, a, n. *collect.* collegium magistrorum, magistri *plur.* Meisterschaft, die Meister, die Zech, Zunft: tzél mesterek. *Syn.* Cech.
magstrow, a, e, *adj. poss.* magistri, dem Meister gehörig, mesteré. *boh.* mistrů, et ůw.
Magstrowa, weg, f. v. Magsterka.
magstrowaní, á, é, *p. c.* adfectatus, nimis artificiosus, a, um: gekünstelt, nicht natürlich, mesterkedett, mesterséggel koholtt. 2) correctus, politus: gemeistert, polirt, jobbittatott, pallírozott. *Syn.* naprawowaní. 3) vituperatus, getadelt, dorgáltatott. *Syn.* haněný.
Magstrowáňí, á, n. nimium artificium, Künstelei, zu viele Anwendung der Kunst: mesterkedés. 2) correctio, politura: Verbesserung, jobbítás, pallírozás. 3) vituperatio, das Meistern, Tadeln; dorgálás. *Syn.* Haňení.
magstrowať, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: machinari, artem moliri, artificem se praestare, nimium artis adhibere: künsteln, zu große Kunst anwenden: mesterkedni. *Syn.* kumstowať. 2) corrigere, polire: verbessern, jobbítani, pallírozni. *Syn.* neprawowať hladit. 3) vituperare, tadeln, meistern, dorgálni, ótsárolni. *Syn.* haňit.
Magstrowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
magstrowáwať, al, ám *freq.* ex magstrowať.
magstrowí, á, é, *adj.* Magstrowí Koreň, v. seq.
Magstrowňa, i, f. imperatoria ostrutium *Linn.* magistrantia, ae, f. ostriago, inis, f. *Apul.* Meisterskraut, Meisterwurz: mester gyökér. *Syn.* Magstrowí Koreň, Wšedobre.
magstrowňe, *adv.* v. magsterski.
magstrowní, á, é, *adj.* v. magsterskí.
magstrowski, *adv.* v. magsterski.
magstrowskí, á, é, *adj.* v. magsterskí.
Magstrowstwí, á, n. v. Magsterstwí.
Magurka, i, f. sylva Comitatum Arvensem a Gallicia separans.
Magzlena, i, f. v. Maznawica.
Mak, u, m. papaver, is, n. *Plin. H. N. Liv.* Etiam *masc.* papaver gallicanus *Cato.* papaverem *Plaut.* der Mohn, Mahn: mák, *boh.* Mák. *Usus.* Bílí Mak, papaver album, weißer Mohn, fejér mák. — Domácí Mák, papaver domesticum (hortense), papaver somniferum *Linn.* Hausmohn: házi (kerti) mák. — Fíkowí Mák: papaver fici *Tertull.* Feigenkerne, füge magja. — Slepí (planí, polní, wlčí) Mak: papaver rhoeas, adis, *et* rhoea, rhoa, ae, f. *Plin. N. H.* Klapperrose, wilder Mohn: pipats, papits *fü*, vad mák. *Syn.* Pipač, planá žltá Ružička (Iskerka) nacerwenastá. *Aliud est* Mesáček. S kwetu slepého Maku (slepowakowa, pipačowá) Wodka: spiritus papaveris erratici, Klapperrosenwasser, pipats-virág viz. Aňi za Mak; aňi Zbla: ne tantillum quidem, nicht einen Pfifferling, ennyitskét sem. Nedal (neurobil) mi, čobi len za Mak bolo (stálo): nihil omnino mihi praestitit, nicht das mindeste hat

er mir gethan (erwiesen), annyi jót nem tett vélem, mint a' mák-szem.

Makáňí, n. v. Matáňí.

† makati, al, ám, v. matak.

† Makáwáňí, n. v. Matáwáňí.

† makáwati, al, ám, v. matáwat.

† makaw'e adv. v. matawe.

† makawí, á, é, adj. v. matawí.

makčení, á, é, p. c. mollitus, emollitus, a, um: geweicht, lágyíttatott, lágyított, púhíttatott, lágy, puha. boh. m'ekčen.

Makčeňí, á, n. mollitio, emollitio, nis, das Weichen, Weichmachen, die Erweichung: lágyítás, púhítás. 2) v. Maknutí. boh. M'ekčeňí.

makčet, čel, čím V. I. imp. makči, v. maknút, boh. m'ekčeti.

makčit, il, ím V. I. imp. makči; mollire, emollire, mollefacere: weichen, weich machen, erweichen; lágyítani, púhítani, enyhíteni. boh. m'ekčiti II. rec. makčit sa, v. maknút.

Makčíwáňí, á, n. Nom. Verb. ex seq.

makčíwat, al, ám, freq. ex makčit. II. rec. makčíwat sa, freq. ex makčit sa.

makí, á, é, (abs. mako), adj. comp. makší, super. nagmakší; mollis, e: weich, lágy, puha, gyenge. vulg. makkí, boh. m'ekí. Usus. Makí Knot do Rani, linamentum, i, n. Cels. Plin. H. N. Carpie, Faserwerk aus Leinwand in eine Wunde: pih-kérö, seb-kérö, tépett ruha a' sebre. Na mako uwarene Wagce, ovum sorbile, weich gesottenes Ei, hígan sültt tyuk-mony. 2) tener, a, um: weich, zart, sanft: púha, lágy. Syn. zezenilí, boh. židkí. Usus. Makého Srdca, Člowek, homo enis (mollis), ein sanftmüthiger Mensch lágy (púha) szivü ember.

Makíš, u, m. molli (facillime frangibili) putamine nux, eine weiche Nuß, lágy héjü dió, melly igen könnyen törik-el.

* makkí, á, é (abs. makko) adj. v. makí.

* makko, adv. v. mako.

* Makkosť, i, f. v. Makosť.

* makkúčkí, á, é, adj. v. makúčkí.

* makkúčko, adv. v. makúčko.

* Makkúčkosť, i, f. v. Makúčkosť.

maknut, knul (kol), knem, V. I. imp. kňi, molliri, mollem reddi (fieri), mollefieri, mollescere, weichen, weich werden: lágyúlni, púhúlni. Syn. makčet, makčit sa, boh. m'eknúti, m'ekčeti. Usus. Tak mi Srdce makňe, animus meus frangitur (movetur), es wird mir so weich ums Herz, úgy lágyúl (bágyad) a' szivem.

† maknúti, mákl, máknu fut. v. matat, matnút.

Maknutí, á, n. mollescentia, ae, f. Weichung, das Weichen, Weich werden: lágyúlás, pihúlás. Syn. Makčeňí. boh. M'eknutí.

mako, adv. molliter, tenere: weich, puhán, lágyan, gyengén. boh. m'ekče.

Makočečka, i, f. dem. ex seq. Syn. Makowička.

Makočka, i, f. seminodus, seminodulus (aereus, vel sericeus) cum corolla (pileolo) instar turriculae facta: Halbknopf, gomb-fej, fél-gomb, gombház. Syn. Makowica.

Makosťka, i, f. idem.

Makosť, i, f. mollitia, ae, f. mollitudo, teneritudo, nis, f. die Weiche, lágyság, puhaság, gyengesség. Syn. Makota. Usus.

sus. Makoſt Bokow, hypochondria, orum, n. pl. *Theod. Prisc.* inguen, inis, n. *Virg. Cels.* saepe *plur.* inguina, num, n. *Virg. Ovid.* die Dünnung an Menschen, die Dünnen, Hypochondrien, Seitenweichen, die Weichen an der Seite des Körpers: két vékonya az embernek, agyék, agyék puhája. 2) mollities, ei, f. mollitia, effoeminatio: die Weichlichkeit, puhaság. *boh.* M'ekoſt.

Makota, i, f. vernus ager, Sommeracker, tavaszi szántó föld. *Syn.* Garina, garňa Rola. *boh.* M'ekota.

† Makowec, wce, m. v. Makowňík.

makowení, á, é, *p. c.* papaveratus, a, um: mit Mohne bestreut, mákozott, mákkal meghintetett. *Syn.* Makem poſipaní.

Makoweňí, á, n. papaveratio, nis, f. papavere conspersio: die Bestreuung mit Mohne, (meg-) mákozás, mákkal meg-hintés. *Syn.* Makem Poſipáňí.

makowí, á, é, *adj.* papavereus, *Ovid.* papaveraceus, a, um: von (aus) Mohn, mákos, mákból-való. *Usus.* Makowí Koláč, v. Makowňík. Makowé Slíže, funduli papaveracei, Mohnnudeln, mákos metéltt (tsikmák). Makowí Oleg, i. e. Spanek: oleum papaveraceum, Mohnöl, mak-olaj.

Makowica, i, f. caput papaveris, Mohnhaupt, Mohnkopf, mákfő, mák-fej. *boh. Plur. Nom.* Makowice, papaverum capita *Liv.* Mohnköpfe, mákfejek. 2) Makowica na Dome, Wrch Strechi: fastigium (cacumen, vertex) tecti: der Gipfel des Daches oben am Hause: ház teteje (tető). *boh.* Makowice, Spic na Dome. 3) Makowica na Slúpe, capitellum, summitas columnae: das Kapitel oder Knopf einer Säule: oszlop hegye (teteje). 4) v. Makočka. 5) v. Makowiſko.

† Makowice, f. idem.

Makowička, i, f. *dem.* capitulum papaveris, ein kleines Mohnhaupt, mák-fejetske. 2) fastigiolum tecti, ein kleiner Gipfel des Daches, ház-tetötske (tetejetske). 3) parvum capitulum columnae, das Kapitelchen einer Säule, oszlop tetötske (tetejetske) 4) v. Makočečka.

Makowiſko, a, n. papaveretum, i, n. papaverea terra: Mohnacker, mák föld. *Syn.* Makowica. *boh.* Makowiſſte. 2) paleae papavereae, Mohnspreu, mák polyva.

† Makowiſſte, n. idem.

makowiſſtí, á, é, *adj.* papaveraceus, papaveracei coloris: mohnfarbig, mák szinü. *Syn.* ſedí, ſiwí, ſiwaſtí.

makowiť, il, ím, V. I. *imp.* kow: papaverare, papavere conspergere: mit Mohne bestreuen, meg-mákozni, mákkal meg-hinteni. *Syn.* Makem poſipať.

Makowňíček, čka, m. *dem.* ex seq.

Makowňík, a, m. copta ae, f. *Martial.* placenta papaverata: Mognbeutel, Mohnkuchen, *vulg.* Mogenbeutel: mákos kaláts (béles, lepény). *Syn.* makowí Koláč. *boh.* Makowec.

Makrel, a, m. morſká Riba: scomber (scombrus), bri, m. *Plin. H. N. Catull.* Makrele, ein Meerfisch: kénkö szinü tengeri hal, szkomber-hal.

makúčkí, á, é, *adj. dem.* valde mollis (tener), sehr weich, igen lágy (puha). *boh.* m'ekúčkí.

ma=

makúčko, *adv. dem.* valde molliter (tenere), sehr weich, igen puhán (lágyan, gyengén). *boh.* m'ekúčko.

Makúčkosť, i, f. valde magna mollities (teneritudo) sehr große Weiche, igen nagy lágyság. (puhaság, gyengesség). *boh.* M'ekúčkosť.

* Makula, i, f. v. Poskwrna Skwrna.

† Makuláč, é, m. v. Mazňík.

* Makulatorium, a, n. v. idem.

* makulowaní, á, é, *p. c.* v. mazaní 2. Nro.

* Makulowáňí, a, n. v. Mazaňí. 2. Nro.

* makulowat, lowal, lugem, v. mazat 2. Nro.

Mal, u, m. v. Maleňí.

Malacka, i, f. etiam in *plur. nom.* Malacki, *gen.* cek: Malatzka, *Oppidum Comitatus Posoniensis*, Malatzka, ein Städtchen in Ungarn: Malatzka, *mezö varos.*

Malar, a, m. pictor, is, m. der Maler, Mahler, kép-iró. *boh.* Malíř.

malárčin, a, e, *adj. poss.* pictricis, der Malerinn gehörig: kép-irónéé. *boh.* malířčin.

Maláreňí, á, n. v. Malárstwí.

malárit, il, ím, V. I. *imp.* malar: artem pictoriam exercere, pictorem esse: ein Maler seyn: kép-iróságot üzni (mivelni, folytatni): képirónak lenni. *Syn.* Malárem bit.

Malárka, i, f. pictrix, coniux pictoris: die Malerinn, Mahlerinn: kép-iróné. *boh.* Malířka.

malárow, a, e, *adj. poss.* pictoris, dem Maler gehörig, kép-iróé. *boh.* malířů, et ůw.

Malárowáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

malárowat, rowal, rugem, *freq.* ex malárit.

malárski, *adv* graphice, picturate, pictorie, more pictorum, pictoritie, exacte ad artem pictoriam: mahlerisch, nach der Mahlerkunst: kép-iróssan, kép-irók módgyára. *boh.* malířski.

malárskí, á, é, *adj.* pictores (artem pictoriam) adtinens, tis; graphicus, picturatus, pictorius, pictoritius, a, um: malerisch, mahlerisch, die Mahlerkunst betreffend: kép-iroi, kép-iró-mesterséget, vagy kép-irókat illetö. *boh.* malířskí. *Usus.* Malárskí Towariš, pictor sodalis, Malergesell, kép-iró legény. Malárská Farba, pigmentum, Malerfarbe, Mahlerfarbe: kép-iró (kenö) festék, festö kenet. Malárská Šćetečka (=skí Pemzlík), penicillus pictorius, Malerpinsel, festö etsetetske. Malárská Spráwa, supellex pictoria, Malerzeug, Mahlerzeug, festö eszköz. Malárské Strebro, argentum pictorium, Malersilber, festö üst. Malárské Zlato, aurum pictorium, Malergold: festö arany. Malárské Umeňí, v. Malárstwí.

Malárstwí, á, n. ars pictoria (pingendi), graphis, idis, f. *Vitruv.* die Mahlerei, Malerei, Mahlerkunst, Zeichenkunst: kép-iróság. *Syn.* malárské Umeňí, Maláreňí, Malowka, *boh.* Malířstwí.

malatkagičňe, *adv.* v. maskrtňe.

malatkagiční, á, é, *adj.* v. maskrtní.

Malatkagičnosť, i, f. v. Maskrtnosť.

malatkaní, á, é, *p. c.* v. maskrténí.

Malatkáňí, á, n. v. Maskrteňí.

Ma-

Malatkár, a, m. v. Maſkrtník.
malatkárčin, a, e, adj. poss. v. maſkrtničin.
Malatkáreňí, á, n. v. Maſkrťeňí.
malatkariť, il, ím, V. I. imp. kar: v. maſkrtiť.
Malatkárka, i, f. v. Maſkrtňica.
malatkárow, a, e, adj. poss. v. maſkrtňíkow.
Malatkárowáňí, a, n. v. Maſkrťeňí.
malatkárowať, rowal, rugem, freq. ex malatkáriť, v. maſkrtiť.
malatkárſki adv. v. maſkrtňicki.
malatkárſki, a, é, adj. v. maſkŕtňicki.
Malatkárſtwí, á, n. v. Maſkrtnoſť.
malatkať, al, ám, V. I. imp, kag, v. maſkrtiť.
Malatkáwáňí, á, n. Nom. Verb. ex seq.
malatkáwať, al, ám, freq. ex malatkať, v. maſkrtíwať.
† malatňe adv. v. leňiwe.
† malatní, á, é, adj. v. leňiwí.
† Malatnoſť, i, f. v. Leňiwoſť. 2) v. údné, Mrtwoſť.
† malatnoſtiw'e, adv. v. leňiwec.
† malatnoſciwí, á, é, adj. v. leniwí.
† Malatnoſtiwoſt, i, f. v. Leňiwoſť.
† Malatnutí, n. v. Leňiweňí.
† malatnúti, malatl, malatnu fut. v. leňiweť.
† Malďříček, čka, m. v. Homolka.
Malé, lého, n. pusio, nis, m. parvulus, pusillus, minusculus, puerulus, infantulus, i, m. ein kleines Kind, tsötsömös gyermek, kisded, kisdedke, kitsinded, kitsényke, kisebbetske, kisebbedke. Syn. Děťa, Nemluwňátko.
málem, adv. proprie instrumentalis ex málo: fere prope, propemodum, poene, parum abest, quin: bald, beinahe, faſt, ſchier: tsak nem, majd, kevés (kitsiny) héja, hogy nem etc, Syn. ſkoro. Usus. Bol biſ mi to málem urobil, fere id in me admisisses, bald hätteſt du das wider mich gethan (begangen), kevés héja volt, hogy azzal megnem bántottál.
maleni, á, é, p. c. minoratus, minutus, imminutus, deminutus (dim), a, um: vermindert, verringert, kleiner gemacht: kisebbedett, kisebbitett, kisebbittetett, kitsinyitett, kisebbültt.
Maleňí, á, n. minoratio, minutio, imminutio, deminutio (dimin), nis, f, Verminderung, Verringerung: kisebbités, kitsinyités, kisebbedés, kisebbülés.
malí, á, é, (abs. málo), adj. comp. menſí, superl. nagmenſí: parvus, minutus, exiguus, pusillus, a, um: klein, nicht groß: kitsin, kitsény, kis, parányi. Syn. drobní, malički, malinki, nehrubí, newelkí. Usus. Tak malí! quam parvus! quantillus! quantulus! wie klein, melly-korotská! mennyitske! Tak malí, tam parvus, tantillus, tantulus: ſo klein, illyen kitsiny, ennyi-kitsinyke, tsak annyitska, ennyitske. Tak malá, a tak welmi gažičná (klebetná): tantilla, tanta verba funditat Plaut. ſo kleines Weibsbild iſt ſo plauderhaft: illyen kitsiny aszszony, még-is illyen nyelves. Prov.

Malé ge koření, ale silné. Tydeus corpore, at Hercules, ein Floh kann auch beißen. Er ist zwar klein, doch aber stark: kitsiny a' bors, de erös. Z maléha poznat, gakím wetsí bude: ex unguibus leonem; de tenero ungui *Horat.* von Kindheit an zeigt sich der Mann, meglátszik, a' melly téjböl túró lészen. v. Lew. Malích Zlodegow wésagú, welkích púsťagú: dat veniam corvis, vexat censura columbas. Camelo transmisso, culex in cribro deprehensus fuit: die kleinen Diebe läßt man henken (hängen), und die großen frei laufen: a' ház-héjára hágott lúdat többen tsudályák, hogy nem az oda hágott tyúkot. Od Mála k wetsému snadní (lahkí) gest Prestup, facilis descensus averni, vom Kleinen zum Großen ist ein leichter Uebergang, kitsinyről nagyra könnyű az által-menés. 2) parvus, juvenis: klein, jung: kis, kitsiny, ifiú. 3) tenuis, subtilis, exiguus: klein, dünn, subtil: parányi, kitsiny, kartsu. *Usus.* Ta Wec tak malá gest, že gu skoro wideť Nemá (že sotwa od Oka rozeznaná bit může): ea res tam exigua (subtilis) est, ut oculos fugiat: diese Sache ist so klein (subtil), daß man sie kaum mit den Augen sehen kann: olly parányi (kitsiny) magában az a' dolog, hogy kitsinysége miátt nem láthatni azt. 4) tenuis, exiguus: klein, gering, kevés, vékony. *Prov.* Z malím spokogení, wiceg bíwá chodní: Carnibus est dignus qui bene mandit olus: wer mit dem Geringen fürlieb (Berlieb) nimmt, der ist des Bessern auch werth: a' ki keveset meg nem veti, érdemes nagyobbra. 5) humilis, klein, niedrig; kitsiny, alá-való. *Usus.* Malím sa robiť, demittere se, sich zu klein machen, magát meg alázni. To ge málo pre mňa, est infra me, dieß ist zu klein (niedrig) für mich, ez nékem alá-való.

Malíček, čku, m. *dem.* ex Malík.

maličkí, á, é, (*abs.* maličko), *adj. dem.* pusillus, parvulus, a, um: sehr klein, kleinwinzig: kitsinyke, kitsinyded, kisded, kisdedke, aprótska. *Syn.* malinkí, malúčkí, malúnkí, drobňúčkí, drobúčkí, drobúnkí, drobúskawí, welmi malí. *Usus.* Sned od Malíčká dobrí, zlí: ab ipso lare bonus, malus *Plaut.* gleich von Klein (Kindheit) an gut, böse (schlimm): mindjárt kitsinségitöl fogva jó, roszsz.

máličko, *adv. dem. ex* málo: perpauci, paucissimi, parumper, paulisper, perparum, permodice, minimum, modicum, exiguum: sehr wenig, tsak kitsinnyé, igen kevessé, igen kevés, egy kevessé. *boh.* maličko. *Usus.* Čekag máličko, exspecta paulisper (parumper), warte (halte) ein wenig; ein klein wenig Geduld! egy kevés korig (egy kevessé) várakozzál. Máličko mlč až gá to ukážem: paulisper tace, dum ego ostendo: schweige ein kleines bis ichs beweise: egy kevessé halgass, méglen én meg-mutatom.

† maličko, *adv.* idem.

Maličkosť, i, f. parva res, parum, parvum: Kleinigkeit, etwas Geringes, Weniges: tsekélység, tsekély dolog, valami kevés. 2) parvitas, exiguitas

tas

tas, tis, f. Kleinigkeit, Kleinheit: kitsínység. *Syn.* Maloſť.

Malík, u, m. digitus minimus (auricularis), Ohrfinger, der kleine Finger an der Hand: fül-uj, a' kéznek leg-kissebb úja. *Syn.* Uſňí Prſt, Malíček, Maliſek, Kuki nagmenſí Prſt.

Malina, i, f. podzemſká, *a*) Kríček: rubus idaeus *Linn.* Himbeerenſtrauch, Himbeerenſtaude: málna (*tsemete*, *bokor*), havasi málna. *Syn.* Malinowí Kríček, malinowé Krowí, malinowá Žúſť. *b*) Owoce, bacca rubi idaci *Linn.* morum idaeum, bacca idaea: Himbeere, Himpelbere: málna (gyümölts), havasi eper. *Syn.* Malinowá gahoda čerwená, kteru do Octu dáwagú. 2) *a*) Strom: morus, i, f. *scil.* arbor *Ovid.* der Maulberbaum, szederj-fa, málna-fa. *Syn.* Malinowí Strom. *boh.* Moruſe. *b*) Owoce, černé, čerwené, neb bílé: morum, i, n. *Ovid.* sycaminon: die Maulbeere, szederj. *boh.* Moruſe. *Aliud est* Oſtružina, et Šípek (Šípka).

Malinečka, i, f. *dem.* ex seq.

Malinka, i, f. *dem.* ex Malina.

malinowí, á, é, *adj.* idaeus, a, um: von (aus) Himbeere, málnai, málnából való. *Usus.* Malinowí Kríček, v. Malina 1. Nro. Malinowí Ocet, acetum idaeum, Himbeereneſſig, málna (málnából való) etzet. 2) ex moro, von (aus) Maulbeerbaum, szederj-fából való. *boh.* moruſowí. *Usus.* Malinowí Liſt, folium mori, Maulbeerbaumblatt, ein Blatt von Maulbeerbaum: szederj-fa levél, szederj-fának levele.

† Malíř, e, m. v. Malár.

† malířčin, a, o, *adj. poss.* v. malárčin.

† Malířka, i, f. v. Malárka.

† malířſkí, á, é, *adj.* v. malárſkí.

† Malířſtwí, n. v. Malárſtwí.

maliť, il, ím, V. I. *imp.* mal: minorare, minuere, minus reddere (facere) imminuere, deminuere (dimin): klein (kleiner) machen, mindern, vermindern, verringern; kisebbiteni, kitsinyiteni. *Syn.* Malím činit (robiť). *II. rec.* maliť ſa, decrescere, minui, deminui, diminui, minorari, parvum reddi: abnehmen, ſich vermindern: kisebbedni, kisebbülni. *Usus.* Ešče ſa mu to malí, adhuc id ei parum videtur, es kömmt ihm noch wenig vor, még kevésnek látszik az néki. Den ſa malí, decrescit dies, der Tag nimmt ab, rövidedik a' nap.

málo, *adv. comp.* méň, méňeg (*boh.* méňe, míň), *superl.* nagméň, nagméňeg (*boh.* negméňe, negmín), *cum, et sine genitivo: a*) *Penes Substantiva pluralis numeri:* pauci, ae, a: wenig: kevés. *Syn.* Trochu, troſku, nemnoho. *Usus.* Málo Ľudí, pauci homines, wenig (weniger) Leute, kevés ember. Málo Dní potom, paucis diebus interiectis, wenig Täge darauf, nach wenigen Tagen: egynéhány napok után. *b*) *Penes substantiva numeri singularis:* parum, paulum: wenig, kevés. *Usus.* Málo Sena, Čaſu: parum foeni, temporis: wenig Heu, wenig Zeit: kevés széna, kevés idö. *c*) *Sine substantivis:* parum, parumper, paulum, paulisper, modicum, exiguum: wenig, egy keves-

sé,

sé korig. *Syn.* máličko. *Usus.* Počkag málo (máličko, za Chwílu): mane tantisper (parumper, paulisper, aliquanto), warte ein wenig, eine Weile; várakoz egy kevessé, egy kis ideig. Chcem s tebú ňeko malo mluwit, paucis te volo, ich will ein wenig mit dir reden (sprechen), egy kevessé szóllani akarok véled. Dňes budem, málo spat, hodie parum dormiam, ich werde heute wenig schlafen, ma keveset aluszom. Na pil sem sa z mála Piwa, bibi cerevisiam ad finem vergentem, ich trank Bier von der Neige, kevés serből ittam. Málo méňeg, paulo minus, etwas weniger, valamivel kevessebb. Málo wíc, paulo nimium, ein wenig zu viel, egy kevessé sok. Málo predtím, paulo ante, allererst, kurz zuvor: tsak előbb (most).

málomiselňe, *adv.* pusillanimiter, demisse, imbecilliter, fracte, demisso (fracto) animo: kleinmüthig, unbeherzt, ohne Herzen, bátortalanúl, bágyádttúl, meg-tsüggedve. *boh.* málo misľňe.

málomiselní, á, é, *adj.* pusillanimis, imbecillis, e; imbecillus, pusillanimus, animo demissus, (fractus), a, um; animo fracto (demisso) kleinmüthig, unbeherzt: meg-tsüggedtt, kitsíny szívü (hitü), bátortalan. *boh.* málomisľní.

Málomiselnosť, i, f. imbecillitas, pusillanimitas, tis, f. demissio animi, animus demissus (abiectus, fractus): Kleinmüthigkeit, der Kleinmuth, bátortalanság, meg-tsüggedés, kitsíny szívüség (hitüség). *boh.* málomisľnosť.

† málomisľňe, -ní, -nosť, v. málomiselňe, -ní, -nosť.

† Málomocenstwí, n. v. Prasiwina.

† malomocňe, *adv.* v. prasiwe.

† malomocní, á, é, *adj.* v. prasiwí.

† Malomocnosť, i, f. v. Prasina, Prasiwina.

Malosť, i, f. parvitas, exiguitas, tenuitas, tis, f. Kleinheit, z. B. des Orts, Verstandes, Menschen, der Sache, des Sandkorns: tsekélység, kitsínység, parányi dolog. 2) aetas infantilis, pueritia, ae, f. Kindheit, gyermekség, gyermeki kor. *Syn.* Detinstwí, Maličkosť'.

malowaní, á, é, *p. c.* pictus, a, um: gemalen, gemahlen, iratott (kép irással), irtt.

Malowáňí, á, n. pictio, nis, pictura, ae, f. das Mahlen, Malen, die Malerei, Mahlerei: kép-irás. 2) v. Malowka.

malowat, kowal, kugem, V. I. *imp.* kug: pingere, malen, mahlen (eine Gemälde): képet irni.

Malowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

malowáwat, al, ám, *freq.* ex malowat.

Malowka, i, f. pictura, ae, f. die Gemälde, Malerei, Mahlerei: kép-irás. *Syn.* Malowáňí. 2) v. Malárstwí.

Malowňík, a, m. v. Malár.

Malta, i, f. Ostrow: *a*) Medzi Siciliú, a Afrikú: Melita, ae; et Melite, es, f. *Cic.* Malta, eine Insel zwischen Sicilien und Africa: *Malta* Szitzilia és Afrika között helyheztetett sziget. *b*) pri Dalmacii Melita (Meleda) *Plin. H. N.* Melita (Malta), Insel bei Dalmatien: Dalmátzia mellett

lett lévő sziget, *Melita*. 2) calx arenatus *Cato*. (et calce arenato); calx arenata (tectoria, serviens trullisationi), arenatum (*scil.* opus), *et* mortarium *Vitruv. Plin. H. N.* caementum *Cic. Vitruv.* intritum *Apul.* tectorium, i, n. intrita, et crusta, ae, f. *Plin. H. N.* Mörtel, der Teig aus Kalk, mit Sand vermischter Kalk, Tünchkalk, die Tünche, das Tünchwerk: málta, mész, és egyéb fal-épétő-sár; fövennyel kevertt mész, vakoló (sikárló, fal-festö, fal-sikárló) mész; meszelö, színlö. *Syn.* Kožowka. *boh.* Dinch. *Usus.* Z maltú obhádzať (obhadzowať), v. kožowať, okožowať.

maltowí, á, é, *adj.* calcem, arenatam (mortarium) adtinens, den Mörtel betreffend, vakoló meszet (máltát) illetö. *Usus.* Maltowá (murárská) Warecha, trulla, ae, f. *Pallad.* die Kelle, Mauerkelle, Mörtelkelle: vakoló (kömives) kalán. Maltowá Graca, rutrum miscendae calci arenatae, Mörtelkrücke Mörtelhaue: mész-keverö, vonó. Maltowá Truhla: v. Sen.

Maltowňa, i, f. instrumentum asservando caemento, cistella (cista) caementaria: das Kalkfaß, Mörtelfaß: mész (málta) láda. *Syn.* Maltowá Truhla, *boh.* Kalfaś.

maltſkí, á, é, *adj.* melitesius, a, um *Grat.* melitensis, (maltensis), e *Cic.* maltesisch, in oder aus der Insel Malta: maltai: malta szigetböl való, melita szigetbéli. *Usus.* Maltſkí Ragtar, equus melitensis, Maltheser Ritter, Máltai renden lívö. Maltſká Oďew (Sata), melitensis vestis *Cic.* melitensia (*scil.* vestimenta) *Cic.* malthesische Kleidung, Decken, Tageten: máltai ruha. 2) melitaeus, in oder aus der Insel Melita bei Dalmatien: melita szigetbéli, melitai. *Usus.* Maltſkí (panenſkí) Pſíček, Podpazďníček: melitaeus catulus *Plin. H. N.* Schooshündchen, aszszonyok zsebben (kesztyüben) hordozható játszó ebetske.

malúčkí, á, é, *adj. dem.* v. malíčkí.

malúčko, *adv. dem.* v. málíčko.

malúnkí, á, é, *adj. dem.* v. malíčkí.

malúnko, *adv. dem.* v. málíčko.

† Malwazí, n. v. seq.

Malwazia, e, f. vinum malvasiense (Creticum), Malwasier (Wein), malvaziai bor, malosa. *boh.* Malwazí.

Mam, u, m. v. Mámeňí.

Mama, i, f. *usitatius dem.* Mamka.

mámení, á, é, *p. c.* caecatus, obcaecatus, praestrictus, a, um: geblendet, verblendet, dem Verstande nach: meg vakított, el-ámíttatott. *Syn.* namámení.

Mámeňí, á, n. obcaecatio, praestrictio mentis, praestigiae, arum: die Blendung, Verblendung, Betrügerei, Gaukelei, das Blenden, Verblenden, Blendwerk, meg vakítás, el-ámítás, szem-fény vesztés. *Syn.* Zaſlepeňí. Zaſlepowáňí, Mam. 2) allicia-mentum, i, n. provocatio, stimulatio, nis, f. Lockung, Anlockung, das Locken: édesgetés, tsábítás, magához vonzás. *Syn.* Lúdeňí, Wábeňí, Zwedeňí.

Mamenka, i, f. *dem.* ex Mamka.

Mamič, a, m. praestigiator, is, m. der Blendwerke macht, Gaukler,

ler, Betrüger: szemfény vesztő, varasló, alakos, búbájoló. *Syn.* Mámitel, Bosorák, Kagkler. 2) allector, provocator, incitator, seductor, is, m. Locker, tsábító, édesgető, maga után vónzó. *Syn.* Ludic, Wábňík, Wábíč.

mámiččin, a, e, *adj. poss.* praestigiatricis, der Gauklerinn gehörig, szemfény vesztőnéé. 2) v. mamčin.

Mámíčka, i, f. praestigiatrix, cis, f. die Blendwerke macht, Gauklerinn, Betrügerinn: szemfényvesztőné, varaslóné. *Syn.* Mámitelka, Kagklerka. 2) *dem.* ex Mamka.

Mamičkár, a, m. v. Mamkár.

Mamičkowáňí, a, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mamičkowat, kowál, kugem V. I. *imp.* kug: matrem interpellare (vocare), die Mutter anrufen, anyát híni. *Syn.* Matku wolat.

mámičow, a, e, *adj. poss.* praestigiatoris, dem Gaukler gehörig, szemfény vesztőé. *Syn.* mámitelow.

mámit, il, ím, V. I. *imp.* mam: coecare, obcoecare alicuius, mentis, aciem praestringere: blenden, verblenden, dem Verstande nach: valakit meg-vakítani, el-ámítani.

Mámitel, a, m. v. Mamič.

mámitelčin, a, e, *adj. poss.* v. mamiččin.

Mámitelka, i, f. v. Mamička.

mámitelow, á, é, *adj. poss.* v. mamičow.

Mámíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mámíwat, al, ám, *freq.* ex mámit.

Mamka, i, f. *dem.* ex Mama, v. Matička.

Mamkár, a, m. matris interpellator, Ausrufer der Mutter, annyát híwó.

Mamlas, a, m. elinguis homo, sprachloser Mensch, hibasz, nyelvetlen (néma, szótalan) ember. *Syn.* Mumko, Mumáček, ňemí Člowek. *boh.* Muňa. 2) Hlupák, Sprost, Trubiroh.

Mamlasisko, a, m. *exagger. et contemt.* ex Mamlas. *Syn.* Mumačisko.

mamlaski, *adv.* mute, sprachlos, némán, szótalanúl. *Syn.* mumacki, mumkowat, mumkowski. 2) v. hlúpe, sprost'e.

mamlaskí, á, é, *adj.* elinguis, e; mutus, a, um: sprachlos, nyelvetlen, néma, szótalan. *Syn.* mumackí, mumkowatí, mumkowskí. 2) v. hlúpí, sprostí.

mamlasow, a, e, *adj.* elinquis viri, dem Sprachlosen gehörig, szótalan emberé, *Syn.* mumákow. 2) v. hlupákow.

Mamlasstwí, á, n. inopia (defectus) vocis, Sprachlosigkeit, szótalanság. *Syn.* Mumactwí. 2) v. Hlúpost', Sprost'ost'.

Mamrač, a, v. Škamrač.

Mamráňí, á, n. v. Škamráňí.

mamrat, ral, rem, V. I. *imp.* mri, v. skamrat.

Mamráwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mamráwat, al, ám, *freq.* ex mamrat.

mamrawe, *adv.* v. skamrawe.

mamrawí, á, é, *adj.* v. skamrawí.

Mamrawost', i, f. v. Škamrawost'.

† Man, e, m. v. Magerňík.

* Manca, i, f. v. Mağdalena.

* mancičin, a, o, *adj. poss.* v. mağdalenčin.

* Mancíka, i, f. v. Mağdalenka.

* mancin, a, o, *adj. poss.* v. mağdaleňin.

† Man=

† Manda, i, f. v. Mára.

* Mandala, i, f. v. Mandla.

* mandalowí, á, é, v. mandlowí.

† Mandel, e, m. i. e. patnásť', Patnástka. v. g. patnásť' (Mandel) Wagec, numerus quindenarius ovorum, quindecim ova: das Mandel, fünfzehn Stück Eier: tizenöt tojás. Patnásť' Snopow (Mandel), quindecim mergites, die Mandel, fünfzehn Garben, die man auf dem Felde zusammen stellt: tizen öt kéve. v. Kríž, Kopa.

† mandín, a, o, *adj. poss.* v. magdalenin.

† Mandl, u, m., v. Mangel.

Mandla, i, f. *a*) Oreček: amygdalum, i, n. amygdala, ae, f. die Mandel, Mandelkern, eine Frucht: mandola. *Syn.* Mandula, mandulowí Orech, *vulg.* Mandala, *boh.* Mandle. *b*) Strom: amygdalus, i, f. Amygdalus communis *Linn.* der Mandelbaum, mandolafa. *Syn.* mandlowí Strom. 2) v. Zemská Mandla, v. Zemskí Sík. 3) v. Čep w Hrdle.

† Mandle, f. idem.

* Mandlowáňí, n. v Manglowáňí.

† mandlowati, owal, ugi (u), v. manglowat.

mandlowí, á, é, *adj.* amygdalinus, amygdalaceus, a, um: aus (von) Mandel, mandolai, mandolából való. *vulg.* mandalowí. *Usus.* Mandlowí Oleg, oleum amygdalinum, Mandelöl, mandola-olaj. Mandlowí Strom, v. Mandla. 2. Nro. Mandlowá Poléwka, ius amygdalinum, Mandelsuppe, mandola-lév. Mandlowé Mléko, emulsio amygdalarum, lac amygdalinum: Mandelmilch, mandola-téj (lév.)

Mandragora, i, f. Zelina, Sen prinnášagícá: mandragoras, ae, m. *Plin. H. N.* Atropa mandragora Linn. Mandragora officinalis Vildeum. Alraun, eine Pflanze, nadragulya, álomhozó fü. *Aliud est* Sedmokráśa, et Kwet Milosti.

Mandula, i, f. v. Mandla.

mandulowí, á, é, *adj.* v. mandlowí.

Mangel, gla, et glu, m. fullonia, fullonica (*scil.* officina) ae, f. *Pandect.* mola fullonica, lima lintearia: die Walkmühle, Werkstatt der Walkers, das Walkhaus: mangoró (mángorló, mángoló) ház. *Plur. nom.* Mangle, *gen.* glow: fullonica, *orum.* i. e. officinae fullonum *Pandect.* 2) v. Manglowáňa.

Manglár, a, m. fullo, nis, m. *Plin H. N.* laevigator (limator) lintearius: Manger (Mangler) Walker, Walkmüller: mangorló simító, gyólts-gurító (fényesítő). *Syn.* Maglár, Walchár, Walchowník, Walkár, Walkowník. *boh.* Walchář.

manglárčin, a, e, *adj. poss.* lintearíae laevigatricis, der Walkerinn (Walkmüllerinn, Mangerinn) gehörig, mángorlónéé. *Syn.* maglárčin, walchowníččin, walchowníčin, walkárčin, walkowníčin. *boh.* walchařčin.

Manglárení, a, n. v. Manglárstwí.

manglárit, il, ím, V. I. *imp* glár: fullonem (laevigatorem lintearium) esse, artem fulloniam (laevigatoriam) exercere: ein Walker (Walkmüller, Manger) seyn, mángorló mesterséget üzni. *Syn.* maglárit, walchárit, walkárit. *boh.* walchařiti.

Man-

Mangláŕka, i, f. coniux fullonis, laevigatrix (limatrix) lintearia: Walmüllerinn, Mangerinn, Walkerinn: mángorlóné, mángorló aszszony, *Syn.* Maǧláŕka, Walcháŕka, Walchowňička, Walkáŕka, Walkowňička. *boh.* Walcháŕka.

manǧláŕow, a, e, *adj. poss.* fullonis, dem Walker (Walmüller, Manger) gehörig, mángorlóé. *Syn.* manǧláŕow, walcháŕow, walchowňíkow, walkáŕow, walkowňíkow. *boh.* walcharů, et ůw.

manǧláŕſki, *adv.* fullonice, more fullonum: walkerisch, walkmüllerisch, mangerisch: mángorlók módgyok szerént. *Syn.* maǧláŕſki, walcháŕſki, walchowňicki, walkáŕſki, walkowňicki. *boh.* walcháŕſki.

manǧláŕſki, á, é, *adj.* fullonicus, fullonius, a, um; fullones adtinens: das Walken, oder den Walker (die Walkmüller, Manger) betreffend: mangorlói, guritoi, mángolói, mángorlókat illetö. *Syn.* maǧláŕſki, walcháŕſki, walchowňicki, walkáŕſki, walkowňicki. *boh.* walcháŕſki. *Usus.* Manǧláŕſki Tanec, fullonius saltus *Senec.* Walkersprung, dergleichen die Walker beim Walken thun: mangorló-tántz. Mánǧláŕſká Zelina, v. Krſláč.

Manǧláŕſtwí, á, n. fullonica (*scil.* ars) ae, f. *Plaut.* fullonia ars *Plin. H. N.* fullonia, laevigatura lintearia: das Walkerhandwerk, die Walkmüllerei, Mangerei, das Mangerhandwerk: mángorló mesterség. *Syn.* Maǧláŕſtwí, Walcháŕſtwí.

Manǧlíček, čka, et u, m. *dem.* ex seq.

Manǧlík, a, et u, m. *dem.* ex Manǧel.

manǧlowaní, á, é, *p. c.* subactus, machina laevigatoria, limatus, laevigatus, a, um, gemandelt, gemangt, gemangelt, gerollen, gewalkt: mangoroltt, mángorlott, mángoltt, gurittatott, *p. o. vászon, gyólts. Syn.* maǧlowaní, walchowaní, walkowaní.

Manǧlowáňí, á, n. laevigatio (subactio) telae ope machinae laevigatoriae. laevigatura, ae. f. das Mandeln, Mangeln, Mangen, Rollen, Walken der Leinwand, der Wäsche; die Walkung, Mangung, Mandlung, Rollung: gurítás, mángorlás, mángolás. *Syn.* Maǧlowáňí, Walchowáňí, Walkowáňí, *boh.* Mandlowáňí.

manǧlowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: laevigare machina laevigatoria, subigere *telam, vestes lineas;* mandeln, mangeln, mangen, rollen, walken, z. B. Wäsche: gurítani, mángolni, mangorolni *Par. Páp. Syn.* maǧlowať, walchowať, walkowať, *boh.* mandlowati.

Manǧlowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

manǧlowáwať, al, ám, *freq.* ex manglowať.

Manǧlowňa, i, f. machina laevigatoria (fullonica, laevigandis linteis), lima lintearia, torcular lintearium: die Mange, Mangel, Mandel, Rolle, ein Werkzeug Wäsche (Leinwand) zu mangeln: gurító, mángoló, mangorló. melyben a' fejér ruhát, vaszonyt mángorollyák. *Syn.* Maǧel, Manǧel, Walcha, Walchowňa, Walkowňa, *boh.* Mandl, Walcha.

† Manǧolt, u, m. v. Cwikla.

† maňí *adv.* v. náhodňe, nenadále.

* Máňi, á, n. v. Maki.
* Maníta, i, f. v. Spósob 4 et 5 Nris.
* manítňe *adv.* v. spósobňe 2 Nro.
* manítni, á, é, *adj.* v. spósobni. 2 Nro.
* Manítnosť, i, f. v. Spósobnosť 2 Nro.

Manna, i, f. manna, ae, f. *Tertull.* mel roscidum, ros melleus, melligo, inis, f. das Honigthau, Himmelthau, Himmelbrod, das Manna der Israeliten: égi (édes) harmat, mennyei kenyér. *Syn.* božá (madowá) Rosa, Chléb nebeskí. *Aliud est* Madowica. 2) Manna tráwna. Festuca fluitans Linn. mannagras, Harmatkása. *Aliud est* Sporiček, Swerepec.

† Manstwí, n. v. Leno.

Mantlíček, čka, m. *dem.* amiculum collare, colobiolum, parva exomis, collaris tunicella: der kleine Koller (Collet), das Halsmäntelchen, Halsmäntlein: válbavágott köntöske, fosztányka, zubonyka. *Syn.* Krkňi Plášťik (Kepenček), Šálik, *boh.* Koláreк. 2) v. Kepenček, Plášťik.

Mantlík, u, m. collare (*scil.* palliolum), colobium, i, n. exomis, *idis*, *f. Fest. tunicella collaris*, ricinium *vel* recinium, i, n. ricinus *vel* recinus, i, m. *Cic. Varr.* der Koller, Collet, Halsmantel, Schaal; die Halsbekleidung, das Halstuch: válbavágott köntös, újatlan ruha, fosztány, zubony, fö aszszonyok rövid mantlijok (palástyok.) *Pap. Páp. Syn.* ženskí Kaftánek bez Rukáwow, krkňi ꝛc. Krkňi Plášť (Kepének), Krkňik, Šál, *boh.* Kolar. *Usus.* Kožení (kordowanskí) Mantlík: colobium scorteum, lederner Koller, bör-zubony. *Aliud est* Brustek, *vel* Fáček, aut Odewačka. 2) v. Kepeň, Plášť.

† Manúal, e, m. v. Priručka.

Manžel, a, m. maritus, i, coniux (coniunx), ugis, m. der Gatte, Ehegatte, Ehemann, Gemahl: házastárs, férj. *Syn.* Muž. *Plur.* Manželi. *boh.* Manželé et lowé.

manželčin, a, e, *adj. poss.* uxoris, coniugis: der Ehegattin gehörig, feleségéé. *Syn.* ženin.

Manželka, i, f. uxor, coniux, consors, conthoralis, is, f. die Gattin, Ehegattinn, Ehefraue, das Weib, Eheweib; Gemahlinn: feleség: házasaszszony, hitves (házas) társ. *Syn.* Žena. *Usus.* Nagatá Žena, v. Kurwá, Prišpanka, Súložňica.

manželow, a, e, *adj. poss.* mariti, coniugis: dem Ehegatte (Ehemann) gehörig, férjé. *Syn.* mužow. *boh.* manželú et = lůw.

manželskí, *adv.* coniugaliter, matrimonialiter, connubialiter: ehelich, wie Eheleute: házas módon.

manželskí, á, é, *adj.* matrimonialis: coniugalis, coniugialis, connubialis, e: ehelich, die Ehe betreffend: házassági, házasságbéli. *Usus.* Staw manželskí, v. Manželstwí. Manželskí Poštel (Loža): thalamus, thorus, lectus coniugalis: das Ehebette, házasságbéli (tisztességes) ágy. 2) coniugus, a, um *Plin.* in coniugio vivens: verheurathet, in der Ehe lebend, verehelicht: házasságban élö. *Syn.* ženatí, widatí.

Manželstwí, á, m. connubium, coniugium, matrimonium, i,

i, n. die Ehe, der Ehestand: házasság. *Syn.* Staw manželſkí. *boh.* Sňatek. *Usus.* Do Stawu manželſkého (w Staw manželſkí) wſtupowat, ženit, neb widáwat ſa: matrimonium (connubium) inire, matrimonio iungi: heurathen: házasodni, férjhez menni. *Prov.* Manželſtwí bez D'eti, málo má (dá) Potechi: coniugium sine prole est quasi dies sine sole: der Ehestand ohne Kinder, macht schlechte Freude: a' házasság magzatok nélkül, semmi öröm (ollyan, mint az idö a' nap nélkül.)
Mara, i, f. v. Magdalena.
† Mára, i, f, idem.
Marcipán, u, m. martius (mellitus, melleus, dulciarius) panis: Marcipan, Marzipan: martzapán *Par. Pdp.* mézeskaláts, borsoska.
marcowí, á, é, *adj.* v. brezňowí. *Usus.* Marcowí nowí Meſac, nova luna (inter lunium) Martii, Märzſchein, böjt más Havának fel-tetszése. Marcowí Sňeh, nix martia, Märzſchnee, martziusi hó. Marcowá Fialka, viola martia, Märzviole, Märzveilchen: Martziusi viola. Swetlá marcowá Fialka, viola odorata *Linn.* blaue Märzviole, kék mártziusi viola. Marcowá Woda, aqua martia, Märzwaſſer, martziusi viz. v. brezňowi.
Marec, rca, m. v. Brezeň *Prov.* Suchí Marec, mokrí Mág, bude Humno gako Hág: hyemem nivosam fertilis aestas sequi solet, auf ſchneereichen Winter folgt ein fruchtbarer Sommer: a' havas (nedves) telet szokott követni, termékeny nyár. 2) Zythus, i, m. Zythum, i, n. *Plin. H.N.Pandect.* cerevisia e fare tosto (byne, polenta) parata: das Bier, Malzbier, Bräuhahn: szalad-ser. *Syn.* ſladowé Piwo.
Marek, rka, m. Marcus, Markus, Márk.
Marena, i, f. Farbárſká Zelina = glastum, i, n. rubia, ae, f. *Vitruv.* rubia tinctorum: die Färberröthe, Krapp: Buzér-fü, veres festö fü. *boh.* Mařena Kit, Wít. *Aliud est* wolowí Gazik *anchusa et* manglárſká Zelina, *seu* Krſláč.
† Mařena, i, f. vide Magdalena.
marenčin, a, e, *adj. poss.* v. magdalenčin.
marení, á, é, *p. c.* v. marňení.
Mareňí, á, n. v, Márňeňí.
† maření, á, é, *p. c.* v. márňení.
† Mařeňí, n. v. Márňeňí.
Marenka, i, f. *dem.* v. Magdalenka.
† Mařenka, i, f. idem.
† Margrabe, ete, n. v. Markraba.
Marhula, i, f. Owocí: malum armenium (armeniacum), i, n. bricocolus, i, m. Marille, Aprikoſe, kajszi, (sárga, tengeri) baratzk. *boh.* Meruňka. 2) Strom: Prunus armeniaca, (bricocolus) i, f. Marillenbaum, kajszi (sárga, tengeri) baratzkfa. *Syn.* marhulowí Sčep. *boh.* meruňkowi Štep.
Marhulečka, i, f. *dem.* ex seq.
Marhulka, i, f. *dem.* ex Marhuka.
marhulowí, á, é, *adj.* e pruno armeniaca, von Marillenbaum, baratzk fából-való, baratzfai. *boh.* meruňkowi. *Usus.* Marhulowi Sčep (Strom),

(Strom), v. Marhula 2. Nro.

Máři gen. Már f. plur. feretrum, i, n. *Virg.* sandapila *Martial.* et *Suet.* libitina, ae, f. *Martial.* et *Plin. H. N.* capulus *Varr.* die Todtenbahre, Szent-Mihály lova. *Syn.* Nosidlo umrlčé. *boh.* Gilte. *Usus.* Na Marách leží 2c.

† Máři, f. *pl.* idem.

Maria, e, f. Maria, ae, f. Maria, Mária.

Marián, a, m. cultor (cliens) marianus, Marienverehrer, Mária-tisztelö. *Syn.* Ctitel (Lúbenec, Zwerenec) mariánský. 2) v. Mageran.

Mariána, i, f. Maria Anna, Anna Maria, Marie Anna, 2) *boh.* v. Maria, Mariša.

mariánčin, a, e, *adj. poss.* ex Mariánka.

Mariánečka, i, f. *dem.* ex Mariánka.

* Mariánek, nku, m. v. Mageránek.

mariáňin, a, e, *adj. poss.* Mariae Annae, der Marie Anna gehörig, Maria Annáé. 2) *boh.* v. mariin, mariśin.

Mariánka, i, f. *dem.* parva Maria Anna. kleine Marie Anne, Mariandel, kis Maria Anna. 2) *boh.* v. Mariška. 3) *boh.* v. Mageran.

* mariánowí, á, é, *adj.* v. mageránowí.

mariánskí *adv.* marianorum cultorum more, nach der Art der Marienverehrer, mariát-tisztelök modgyára.

mariánskí, á, é, *adj.* Mariam adtinens, marianus, a, um: die Maria betreffend: máriai. *Usus.* Ctitel mariánskí, v. Marián.

Mariáš, u, m. Marianus, i, m. septemdecim cruciferorum moneta: Siebzehner, eine Münzsorte, welche siebzehn Kreuzer hält: mariás, tizenhét krajczáros (pénz). *Syn.* Šesták, Sedamnástník. *boh.* Sedmnáctník.

Mariášník, u, m. idem.

Marieburek, rku, m. Mariaeburgum, *civitas Prussiae et Livoniae*: Marienburg, Mariaburg. *Syn.* Mariehrad. *boh.* Marieburg.

mariin, a, e, *adj. poss.* Mariae, der Maria gehörig: Máriáé.

Marina, i, f. Margaritha. *Syn.* Márgeta *Aliud est.* Mariša.

Marinár, a, m. nauclerus, navarchus, i, gubernator, is, m. Steuermann: hajós mester, kormányos. *Syn.* Sprawec lodní.

† Marinář, e, m. idem.

marinčin, a, e, *adj. poss.* Margarithae.

maríňin, a, e, *adj. poss.* margarithae.

Marinka, i, f. *dem.* Margarithula.

Mariša, i, f. Maria, ae, f. Marie, Maris. *Syn.* Maria. *vulg.* Marena, Marina. *boh.* Mariána.

marišin, a, e, *adj. poss.* Mariolae, parvae Mariae: der Marichen, kleinen Marie gehörig: mariskáé. *vulg.* marenčin, marinčin. *boh.* mariánčin.

mariśin, a, e, *adj. poss.* Mariae, der Marie gehörig, marisé. *Syn.* mariin, *vulg.* mariňin, *boh.* mariáňin.

Mariška, i, f. *dem.* Mariola, parva Maria, das Marichen, kleine Marie: Mariska, kis Maris. *vulg.* Marinka, Marenka. *boh.* Mariánka.

mariť, il, ím V. I. *imp.* mař: v. mářniť.

† mařiti, il, ím, idem.

Mark, a, m. Marchicus, Lithu-

bucus, i, m. Märker, aus der Mark Brandenburg: Márk. *Plur. nom.* Marci (*boh* ko=wé) *gen.* kow (*boh.* kůw): Marchici, Liburi, *plebs Germaniae*: die Märker, Márkok. 2) Qvadus, Marcomannus, i, m. Markfelder. Márkföldi. *Syn.* starí Slezák, Marčan.

Mark, u, m. Marchionatus, us, m. die Mark, Markgrafschaft, Markgrafschaftthum: Márk-Grófság. 2) Marchia, ae, f. Markfeld, Mark=Branbeburg: Brandeburgi-Grófság. 3) Comitatus, Marcae, Marca, ae, f. Grafschaft, Mark, Mark-Grófság.

Marketán, a, m. suffaraneus, lixa, nundinator (propola) castrensis; Marketender, markotán.

marketánčin, a, e, *adj. poss.* ex *seq.*

Marketánka, i, f. suffarranea, mulier vendens esculenta et poculenta in castris: Marketenderinn, markotánné.

marketánow, a, e, *adj. poss.* ex Marketán.

Marketánstwí, á, n. nundinatio castrensis, Marketenderei, markotánság.

† Markfelder, dra, m. v. Mark 2. Nro.

† Markotán, a, m. v. Marketán.

markow, a, e, *adj. poss.* Marci, dem Markus gehörig, Márkusé.

Markraba, aťa, n. Marchio, nis, m. praeses limitaneus: Markgraf: márk-gróf. *boh.* Markrab'e, Marǧkrab'e.

markrabaťow, a, e, *adj. poss.* Marchionis, dem Markgrafe gehörig, Márk-grófé.

† Markrab'e, eťe, n. v. Markraba.

markrabskí, á, é, *adj.* marchionalis, e: den Markgrafen betreffend, markgräflich: markgrófi.

Markrabstwí, á, n. Marchionatus, us, m. Markgrafschaft: Márk-grófság.

Marmaroš, u, m. Marmarosinum, i, n. Marmarosch, Marmaros.

marmarošskí, á, é, *adj.* Marmarošská Stolica, Comitatus Marmarosiensis, die Marmaroscher Gespanschaft: Marmaros Vármegye.

† Marmor, u, m. v. Mramor.

marňe, *adv.* inaniter, vane: eitel: haszontalanúl, hivságosan, bújában. *Syn.* marno.

† marňechlubní, á, é, *adj.* v. marní 5 Nro.

† marňemluwňe, nínosť, v. marnomluwňe, -ní, -nosť.

marňení, á, é, *p. c.* effusus, profusus, perditus, a, um: verschwendet: vesztegetett, tékozlott, pazarlott. *Syn.* maření, mrhaní, traťení. *boh.* mařen.

Márňeňí, á, n. effusio, profusio, perditio, dilapidatio, decoctio, nis, f. Verschwendung: vesztegetés, tékozlás, pazarlás, el-harátsolás, elköltés, prédálás. *Syn.* Mareňí: Mrháňí, Strata. *boh.* Mařeňí, Segsowáňí. *Usus.* Márňeňí Času, perditio (iactura) temporis, eine unnütze Zeitvertreibung, Tagdieberei: az időnek haszontalan töltése. 2) suplicium, Hinrichtung, vesztés, felakasztás. *Syn.* Utrácáňí.

marni, á, é, *adj.* inanis, e; vanus, vacuus, a, um: eitel, nichtig leer an Gründlichkeit, und Wahrheit: héjában való, hivságos. *Syn.* ničemní. *Prov.* Pre Pohár marní, čo Člowek neučíňí, etc.; 2) inutilis. inanis,

nis, vanus: eitel, unnütz leer an wahren Nutzen: haszontalan. *Syn.* daremní, neužitečný. 3) fragilis, caducus, eitel, vergänglich: múlandó, veszendö, romlandó. *Syn.* nestálý. 4) vanus, vanitatis amans, inanis: eitel, die Eitelkeit liebend: hívságos, hijában valóságot szeretö. 5) ambitiosus: eitel, begierig nach Ruhm, nach der Gunst der Menschen: hívságos, kényes, nagyra vágyó, negédes. *boh.* marňechlubní. *Usus.* Mární Slowa, ampullae, arum, f. *plur.* eitle (ruhmsichtige) Worte: tzifrázott (tzikornyás) beszédek.

márňit, íl, ím, V. I, *imp.* márňi: dilapidare, decoquere, profundere, prodigere, consummere, absumere, perdere, pessumdare: verschwenden, z. B. Geld, Vermögen, Wohlthaten, Worte: tékozlani, elharátsolni, pazarlani, költeni, vesztegetni. *Syn.* mariť, marnotratiť, mrhat, tratiť. *boh.* hegsowati, mařiti. *Usus.* Čáš márňiť, tempus perdere, abuti tempore: die Zeit verschwenden, sie unnütz zu bringen: az idöt vesztegetni, azt hijába való dolgokban tölteni. 2) supplicio adficere, hinrichten, tödten, als eine Strafe; veszteni, fejét venni, fel-akasztani. *Syn.* utrácať.

Márňiwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

márňiwať, al, ám, *freq.* ex márňiť.

marno *adv.* v. marňe.

marnomluwne *adv.* vaniloque, garrule, loquaciter: schwatzhaft, geschwätzig: tséltsapva, tsevegve, hivságos - beszédessen. *Syn.* ščebetňe.

marnomluwní, á, é, *adj.* vaniloquus *Liv. Plaut.* garrulus, a, um; loquax, cis: schwatzhaft, geschwätzig: tsátsogó, tsevegő, zengő, szo-szóporító, nyelves, sok szavú, tséltsap, hivságos beszédü, *Syn.* ščebetní.

Marnomluwňík, a, m. mataeologus, vaniloquidorus, garrulus, i, m. fabulator, is, m. Schwätzer, der leere Worte giebt: tsél-tsap, sok-szavú (nyelves) ember. *Syn.* Marnoplišťak, Pletkár.

Marnomluwnosť, i, f. *Liv.* garrulitas, loquacitas, tis, f. Schwatzhaftigkeit, Geschwätzigkeit, das eitle (leere, unnütze) Reden: tsátsogás, tsevegés, nyelvesség, menda - mondás. *Syn.* Ščebetnosť.

Marnoplesťak, a, m. v. Marnomluwňík.

Marnosť, i, f. vanitas, inanitas, tis, f. Eitelkeit, Nichtigkeit, Ungründlichkeit, Unwahrheit: hijában - valóság. *Syn.* Ničemnosť. 2) inanitas, inutilitas: Eitelkeit, Mangel an wahren Nutzen: haszon-talanság. *Syn.* Daremnosť, Darebnosť. *Usus.* Daremná swetská Marnosť, neňí w ňeg žádna Stálosť: inanis mundi vanitas, nulla illi stabilitas: unnütze Eitelkeit, sie hält keine Beständigkeit: világ haszontalanság, nints benne állandósság. 3) fragilitas, caducitas: Eitelkeit, Vergänglichkeit: hivság, múlandóság, veszendöség. *Syn.* Nestálosť. 4) vanitatis studium, Eitelkeit, Eitelkeitsliebe: hivság, hivságszeretés. 5) ambitio; Eitelkeit, Ehrbegierde, Ehrsucht: tisztességre vágyódás, kevély kivánság, valamire vágyódás. 6) res vana (inanis, transitoria, nullius momenti, nulla consideratione digna), eine eitle Sa-

Sache, Eitelkeit: haszontalan (hivságos, mulandó, semmire való) dolog.

† Marnotratce, m. v. seq.

Marnotratec, tca, m. v. Marnotratník.

Marnotraťení, á, n. v. Márňení, Marnotratnosť.

marnotratiť, il, ím, V. I. *imp.* trať, v. márňiť.

Marnotratíwáňí, á, n. v. Márňíwáňí.

marnotratíwať, al, ám, v. márňíwať.

marnotratňe *adv.* prodige, effuse, profuse; verschwenderisch, tékozolva, pazarolva, vesztegetve. *Syn.* mrhawe. *Usus.* marnotratňe žiť, prodige vivere. verschwenderisch leben, bö költséggel élni.

marnotratní, á, é, *adj.* prodigus, profusus, a, um: verschwenderisch, z. B. Mensch, Gemüth; tékozló, vesztegetü, pazarló, dobzódó. *Syn.* mrhawí.

Marnotratňica, i, f. prodiga, effusa *fem.* decoctrix, dilapidatrix, cis, f. Verschwenderinn: tékozló. (pazarló, vesztegetö) személy. *Syn.* Mrhačka.

marnotratňiččin, a, e, *adj. poss.* ex Marnotratňičin, v. seq.

marnotratňičin, a, e, *adj. poss.* dilapidatricis, der Verschwenderinn gehörig, tékozló személyé. *Syn.* mrhaččin.

Marmotratnička, i, f. *dem.* ex Marnotratňica.

Marnotratňík, a, m. prodigus, effusus, profusus, asotus, luxuriosus, i, m. profusor, decoctor, dilapidator, is, m. Schlemmer, Verschwender, Verderber, Prasser: tékozló, pazarló, el-harátsoló, vesztegetö, dobzódó. *Syn.* Mrhač, Marnotratec. *boh.* Hegsek.

marnotratňíkow, a, e, *adj. poss.* dilapidatoris, dem Verschwender gehörig, tékozlóé. *Syn.* marnotratcow, mrhačow.

Marnotratnosť, i, f. prodigalitas, tis, f. effusio profusio, perditio, dilapidatio, decoctio, nis, prodigentia, ae, f. Verschwendung, Verschwenderei: tékozlás, pazérlás, pazarlás, el-harátsolás, vesztegetés, dobzódás, haszontalán költség. *Syn.* Márňeňí, Mrhaňí, Mrhawosť.

Marš, u, m. iter, itineris, n. Marsch, Gang der Soldaten; die Marschroute; mars, masírozás, útazás. *Syn.* Mašírowáňí *vulg.* Mašír, Mašírunek, Maršunek, Maršuta. *Usus.* Do Maršu (Do Cesti) sa dať, iter (viam) ingredi. den Marsch antreten, sich in Marsch setzen: útnak indúlni. Do Maršu hotowí, paratus itineri, marschfertig, kész az útra. Do Maršu hotowím biť, prichistať sa: parare se itineri, sich marschfertig machen: el-készülni az utra. Na Marši, in itinere, auf dem Marsche, az útban, úton lévén. Marš robiť, iter facere, einen Marsch thun, útazni. Ňekde Marš robiť, isť: iter intendere (contendere) aliquo, den Marsch wohin richten: valahova útazni, ballagni. Ňekomu Marš (Cestu) zastať, iter anticipare, antevenire (praevenire) aliquem, antevertere alicui, vincere aliquem itinere; einem den Marsch abgewinnen, i. e. zuvorkommen: valakit megelözni. Na tri Marše, tribus itineribus, in drei Märschen, három márssal. Marš! *a*) i, viam ingredere, proficiscere: marsch, geh, marschire: mars, menny,

menny, lódúly. *Syn.* ſtupag. *b.*) ite, ingredimini viam, proficiscimini: marſch, geht, marſchirt: mars, mennyetek, lódúllyatok. 2) profectio, discessio, abitus, discessus, us, m. der Marſch, Abmarſch, Fortgang: mars, el-menetel, el-menés, el-masírozás. *Syn.* Odchod. 3) classicum, signum profectionis (itineris): Marſch, Zeichen zum Marſche: mars; el-meneteli-jel-adás: trombitálás. *Syn.* Larmo, Lárma. *Usus.* Marſ trúbiť, classicum cauere, Marſch blaſen, lármát fúni.

Marſálek, lka, m. magister, praefectus, i, m. Marſchall, marsal. Dworſki Marſálek, Praefectus praetorius, Mareschallus aulae, Magister Officiorum, Curiae Regiae Magister: Hofmarſchall: Királyi, Fö Udvarnok Mester. Králowſki Marſálek, Meč pred Králem noſící: ensifer, heroldus: Marſchall, königlicher Herold: Király elött Kard hordozó, Királyi kard viselö mester. Polní Marſálek (Kapitán): campi Mareshallus, summus dux exercitus: Feldmarſchall, Feldherr, Marſchall im Kriege: fö hadi vezér. 2) pri Sláwnoſt'ách: ductor, designator: Marſchall bei Feierlichkeiten, z. B. Begräbniſſen: vezér.

marſálčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Marſálka, i, f. coniux Mareschalli, die Marſchallinn, hadi vezér felesége, vezérné.

marſálkowa, a, e, *adj. poss.* ex Marſálek.

marſálſki *adv.* more Mareschalli, marſchallmäßig, fö hadi-vezér módon. *Syn.* pomarſálſki

marſálſkí, á, é, *adj.* Mareschallum adtinens, tis: den Marſchall betreffend, fö hadi vezért illető.

Marſálſtwí, á, n. Mareschallatus, us, m. die Marſchallſchaft, fö hadi vezérség.

† Marſíd, u, m. v. Medzník (u).

† marſídní, *adj. omn. gen.* v. medzní.

† Marſídník, a, m. v. Medzník (a) 2) Nro.

† Marſtuta, i, f. v. Marſ.

† Marſtal, e, m. v. Maſtal.

† Marſtalír, e, m. v. Maſtalár.

† Marſuta, i, f. v. Marſ.

Martin, a, m. Martinus, i, m. Martin, *Mártony. vulg.* Marcin. 2) Swatí Martin: S. Martinus, *oppidum Thurocziense*, St. Martin, Szent Mártony.

Martínek, nka, m. *dem.* Martinellus, parvus Martinus: das Martinchen, der kleine Martin: Mártonyka, kis-Mártony. *vulg.* Marcínek, Marcinko, Martinko.

martinkow, a, é, *adj. poss.* ex Martínek.

martinow, a, e, *adj. poss.* ex Martin.

Marunka, i, f. Zelina: fors Teucrium marum Linn. vel Melissa Calamintha Linn. *Aliud est.* Blſňík, Blſník. 2) Štrom, v. Marchula.

marunkowí, á, é, *adj.* v. marchulowí.

Maſár, a, m. lanio, nis, m. *Pandect.* lanius *Terent. Liv.* laniarius, i, m. Fleiſchhacker, Fleiſcher, Fleiſchhauer, Metzger: mészáros. *boh.* Řzězník, Maſař.

maſarčin, a, e, *adj. poss.* laniariae, lanionis uxoris: der Fleiſch-

Fleiſchhackerinn gehörig, mészárosnéé. *boh.* rzeznićin.
Maſáreňi, á, n. v. Maſárſtwí.
maſárit, il, ím, V. I. *imp.* maſar: lanionem agere, exercere artem laniariam, macellare: ein Fleiſcher (Fleiſchhacker) ſeyn, mészarkodni, mészáros mesterséget üzni (mivelni) *boh.* rżeznićiti.
Maſárka, i, f. lania, laniaria, ae, f. uxor lanionis: Fleiſchhackerinn, Fleiſcherinn, Metzgerinn: mészárosné. *boh.* Rżeznice.
maſárow, a, e, *adj. poss.* lanionis, lanii: dem Fleiſcher (Fleiſchhacker) gehörig, mészárosé. *boh.* rżeznjků et kůw.
Maſárowáňi, á, n. v. Maſárſtwí.
maſárowat, rowal, rugem *freq.* ex maſárit.
maſárſki *adv.* more lanionum laniarie: fleiſcheriſch, fleiſchhackeriſch, fleiſchermäßig: mészárosan, mészáros módon. *boh.* rżeznicki.
maſárſki, á, é, *adj.* laniarius, lanionius, a, um: den oder die Fleiſcher (Fleiſchhacker) betreffend: mészárosi, mészárosokat illetö. *boh.* rżeznicki. *Usus.* Maſárſki, Peſ, canis laniarius, Fleiſcherhund, Fleiſchhackerhund: mészáros kutya.
Maſárſtwí, á, n. ars laniaria, Fleiſcherhandwerk, Fleiſchhackerhandwerk: mészárkodás, mészáros mesterség. *Syn.* Maſáreňi, Maſárowáňi *boh.* Rżeznictwí.
† Máſelňice, f. v. Maſlárka.
† Máſelňik, a, m. v. Maſlár.
Maſelňik, u, m. v. maſlowí Sudek.
Maſica, i, f. porca, ae, f. *Cato. Virg.* Bäche, Schwein, Sau, weiblichen Geſchlechts: disznó. *Syn.* Swiňa. *Aliud est.* Mlzňica.
Maſička, i, f. sucula, *et* porcula, ae, f. *Plaut.* porcellus, porculus: Bache, wenn man vermindernd redet; ein Schweinchen: süldö, südö, disznótska, malatzótska. *Syn.* Swiňka.
Maſíčko, a, n. *dem.* ex Maſo: caruncula, ae, f. ein Stückchen Fleiſch, húska, húsotska. *boh.* Maſíſko.
* Maſír, u, m. v. Marſ.
Maſirowáňi, á, n. v. Marſ.
maſírowat, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: ire, proficisci, iter facere: marſchieren: masírozni, útazni, menni. *Syn.* do Ceſti ſa dat, iſt'. 2) abire, discedere, proficisci: marſchieren, fortmarſchieren, abmarſchieren: masírozni, el-menni. *Syn.* odiſt', preč iſt'.
Maſirowáwáňi, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
maſirowáwat, al, ám, *freq.* ex maſirowat.
Maſiſko, a, n. *contemt.* et *exagger.* ex Maſo: turpis (lurida) caro, ein abſcheuliches Fleiſch, rút (tsúnya) hús. 2) *boh.* v. Maſíčko.
maſite, *adv.* carnose, carnee: fleiſchig, húsoson, hússal. *Syn.* maſňe.
maſití, á, é, *adj.* carnosus, carneus, a, um; carnalis, e: fleiſchig (fleiſchicht), voller Fleiſch, z. B. Leib, Pfirſche: húsos. *Syn.* maſní, maſowití, *boh. etiam* maſſití. *Usus.* Maſití Deň, carnalis (carni edendae destinatus, quo caro editur) dies, Fleiſchtag, hús evö nap. Maſití Wred w Noſe: polypus, i. m. *Cels. Horat.* fleiſchiges Geſchwür der Naſe; ein Naſengeſchwür, oder Fleiſchgewächs an der Naſe, das gleichſam

ſeine

ſeine Arme und Füße ſo ausbreitet, wie der Polyp: or daganat, orban-való süly.

Maſitoſt, i, f. carnositas, tis, f. die Fleiſchigkeit, húsosság. *Syn.* Maſnoſt. 2) pulpa, ae, f. *Cato. Martial.* das Fleiſch, das Fleiſchige, Eſſige an Thieren und Gewächſen: húsos in, tsontatlan darab. *boh. etiam* Maſitoſt.

Maſkara, i, f. larva, *Horat.* persona, ae, f. die Maske, Larve: maskára, áll-ortza. *Syn.* Pretwarňica, Larwa.

Maſkrt, u, m. v. seq.

Maſkrta, i, f. cupedia, orum, n. *plur.* das Naſchwerk, Leckerbißlein, die Näſcherei: tsemege, édes étketske. Maſkrt, Maſkrtka, Laboda, Lahodka, Polizačka. *boh.* Mlſ, Mlſota, Mlſki. *Usus.* Kúpila ſi Oplatki, Maſkrtu. v. Lahodka. *Plur. nom.* Maſkrti, *gen.* krt, ꝛc. *boh.* Pamlſki. v. Lahodkj. 2) v. Maſkrťeňí.

maſkrťený, á, é, *p. c.* liguritus, (ligurritus), libatus, catillatus, a, um: gelaſcht, genaſcht, geſchlappert, gegeſſen aus Leckerhaftigkeit: nyaltt, nyalakodott, nyalánkozott, torkoskodott. *Syn.* chlaſtaný, malatkaný, lízaný.

Maſkrťeňí, á, n. liguritio, (ligurritio), libatio, catillatio, nis, f. liguritus, us, m. das Slappern, Naſchen, Laſchen, Eſſen aus Leckerhaftigkeit; Leckung, Leckerei, Näſcherei: nyalánkság, nyalakodás, nyalánkozás, torkoskodás. *Syn.* Chlaſtáňí, Lahodkáreňí, Lahodkárſtwí, Lakotkárſtwí, Lízáňí, Malatkáňí, Malatkáreňí, Maſkrtkáreňí, Maſkrtňictwí, Mlaſkáňí, Mlaſkačka, Mlaſkotáňí.

maſkrtiť, il, ím, V. I. *imp.* maſkrť: ligurire, (ligurrire) *Varr. Horat.* lambere, catillare: naſchen, ſchlappern, aus Lüſterheit von etwas eſſen, laſchen, lecken: torkoskodni, nyalni, nyalakodni, torkosságot el-követni, nyalánk lenni, szeretni a' jótskát (jó falatokat, nyalánkságot). *Syn.* chlaſtať, labodkáriť, lízať, mlaſkať, maſkrtkáriť, mlaſkotať, mlzať, malatkáriť. *vulg.* laſowať. *boh.* mlſati. 2) libare: naſchen, etwas weniges koſten: meg-kostolni, meg-kezdeni, tsipkedni. *Syn.* brzgoňiť.

Maſkrťiwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *vulg.* Mlazwáňí. *boh.* Mlſáwáňí.

maſkrťiwať, al, ám, *freq.* ex maſkrtiť. *Syn.* malatkáwať. *vulg.* mlzáwať, *boh.* mlſáwati.

Maſkrtka, i, f. *dem.* ex Maſkrta.

Maſkrtkár, a, m. v. Maſkrtňík.

maſkrtkárčin, a, e, *adj. poss.* v. maſkrtňičin.

Maſkrtkáreňí, á, n. v. Maſkrťeňí.

Maſkrtkárka, i, f. v. Maſkrtňica.

maſkrtkáriť, il, ím, V. I. *imp.* kar, v. maſkrtiť.

maſkrtkárow, a, e, *adj. poss.* v. maſkrtňíkow.

maſkrtkárſkí, á, é, *adj.* k. p. Maſkrtkárſkí Rinek (Plac): forum cupediarium, Naſchmarkt: nyalank-piatz. v. marſkrtní.

maſkrtki, tek, f. *plur.* v. Maſkrta. *boh.* Mlſki.

maſkrtňe, *adv.* cupedinarie, liguriose: näſchig, naſchhaft: nyalánkságossan, nyalakozva, torkosan. *Syn.* malatkagičňe,

P p 2

polizačňe, lahodkárſki. *vulg.* mlzawe, *boh.* mlſňe.

maſkrtní, á, é, *adj.* liguriosus (ligurriosus), cupedinarius, a, um; amans cupediorum (ligurritionis): naſchhaft, näſchig: torkos, nyalánkos, nyalakozó, jó falatokon kapó, kivános. *Syn.* malatkagiční, polizační, lahodkárſkí. *vulg.* mlazawí. *boh.* mlſní. *Usus.* Maſkrtné Uſta, os amans ligurritionis, Naſchmaul, naſchhaftes Maul: édes (torkos) száj.

Maſkrtňica, í, f. ligurriosa, catillatrix, ligurritrix, cis, f. Beckerinn, Näſcherinn: nyalakodóné, nyalogatóné, nyalánkságos (nyalakozó, jó falatokon igen kapó) aszszony. *Syn.* Lahodkárka, Lakotkárka, Lízačka, Malatkárka, Maſkrtkárka, Maſkrtňička, Mláſkačka, Mlaſkotačka, Polizačka, *vulg.* Mlzačka, Mlzňica, *boh.* Mlſňice.

maſkrtňičín *et* ňiččin, a, e, *adj. poss.* liguritricis, der Leckerinn gehörig, nyalánk aszszonyé. *Syn.* lahodkárčin, lakotkárčin, *rc.*

Maſkrtnička, i, f. idem.

maſkrtňicki *adv.* more Ligurritorum, näſchermäßig: torkos módon. *Syn.* lahodkárſkí, lakotkárſki, malatkárſki.

maſkrtňický, á, é, *adj.* ligurritores adtinens, die Näſcher betreffend, torkosokat illető. *Syn.* lahodkárſkí, lakotkárſkí.

Maſkrtňictwí, á, n. v. Maſkrtnoſt. 2) v. Maſkrtení.

Maſkrtňík, a, m. liguritor, ligurritor, catillator; catillo, is, m. cupes (cuppes); edis, m. *Plaut.* der Lecker, Näſcher, das Naſchmaul, Leckermaul, Schlapperer: tsemegés, tsemegékkel elő, jó ételre vágyó, nyalánk *Par. Páp.* nyalakodo, nyalánkságos, torkos, szerető a' jó falatokat, jó falatokon kapó. *Syn.* Lahodkár, Lakotkár, Lizač, Lizáček, Maſkrtkár, Chlaſtač, Mlaſkač, Mlaſkáček, Mlaſkotár, Mlaſkotáček, Malatkár, Obližmiſka, Obližmiſkár, Polizač. *vulg.* Mlzač. *boh.* Mlſač, Mlſáwač.

maſkrtňíkow. a, e, *adj. poss.* ligurritoris: liguriosi: dem Näſcher gehörig, nyalánké, jó falatokon kapóé. *Syn.* lahodkárow, maſkrtkárow, polizačow.

Maſkrtnoſt, i, f. ligurritio, liguritio, nis, f. cupedia, ae, f. *Cic.* cupedo, inis, f. Leckerhaftigkeit, Naſchhaftigkeit, Näſchigkeit, Lüſternheit, Näſcherei, das Naſchen: torkosság, nyalánkság, torkos kivánság, nyalakozás. *Syn.* Malatkagičnoſt, Malatkárſtwí, Maſkrtňictwí, Polizačnoſt. *vulg.* Mlznawoſt. *boh.* Mlſnoſt, Mlſota.

Maſla, i, f. macula, ae, f. Maſche, Schlinge in geſtrickten, oder filirten Dingen: kanaf, jegy. 2) lemniscus, Bandſchleife, Maſche: tzafrang, koszurún függő fürt, pántlika.

Maſlač, u, m. species vini tokaini: eine Art Tokayer Weins, Maſchlaß genannt: Mászlás, tokai bor neme.

Maſlár, a, m. butyri venditor, butyrarius, negotiator butyrarius (butyri): Butterhändler, Buttermann: vaj-áros, vaj-áruló, vaj-kereskedő. *boh.* Máſelník.

maſlárčin, a, e, *adj. poss.* butyrariae, der Butterfrau gehörig, vaj-arosnéé. *boh.* máſelňičin.

Maſ=

Maſlárka, i, f. butyri venditrix, butyraria (butyri) negotiatrix: Butterhändlerinn, Butterfrau, Butterweib: vaj-áruló aszszony, vaj-árosnak felesége; vaj-árosné. *boh.* Máſelnice.

Maſkárňa, í, f. cella butyraria, Butterkrammer, vaj-kamara.

maſkení, á, é, *p. c.* butyro conditus (illitus), butyratus, a, um: gebuttert, vajazott.

Maſkení, á, n. butyratio, butyro facta conditio: das Buttern, Beſchmieren mit der Butter, vajazás, meg-vajazás.

Maſkička, i, f. *dem.* ex Maſka.

maſkit, il, ím, V. I. *imp.* maſki: butyro condire, butyrare: buttern, mit der Butter anmachen: vajazni, meg-vajazni.

† Maſlňice, f. v. Mutowňík.

Maſlo, a, n. butyrum, i, n. *Plin. H. N.* die Butter: vaj. *boh.* Máſlo. *Usus.* Mladé Maſlo, recens (iuvene, non liquatum) butyrum, friſche Butter, iros-vaj. Krawſké Maſlo, butyrum vaccinum, Kühebutter, tehény vaj. Owčé Maſlo, ovile butyrum, Schafbutter, juh-vaj. Prepúſkané (topené) Maſlo, butyrum liquatum (excoctum), zerlaſſene Butter, Schmalz, ki-fözött vaj. Chléb z Maſlem (pomaſlení), panis butyro illitus, Butterbämme, Butterbrod, Butterſchnitte, Butterſtolle: vajjal-megkentt kenyér. Jde gako po Maſle (po Lihách): citra pulverem. difficultatem: es geht ohne aller Mühe, leicht hin: ugy megy, mint a' vaj.

† Máſlo, a, n. idem.

maſlowí, á, é, *adj.* butyraceus, butyratus, butyro conditus (illitus), a, um: gebuttert, mit Butter angemacht (beſchmiert): vajas. *Usus.* Maſlowí (z Maſlem) Chleb, v. Maſlo. Maſlowí Hrnec, olla butyri, Buttertopf, vaj-fazék. Maſlowí Kruzlík, maſlowá Puſka: pyxis butyri, Butterbüchſe, vaj-piksis. Maſlowí Kwet: Maſlowí Praclík, spira butyracea, Butterbrezel, vajas-peretz. Maſlowí Sudek: *a*) vasculum oblongius serviens servando butyro, Butterhoſe, Butterfaß: vajas döbön. *Syn.* Maſelník (u) *b*) v. Mutowník. Maſlowá Homolka (Homola), massa butyri oblonga, Butterſtriezel, Butterweck: hoszszas darab irós (fris) vaj. Maſlowá Polewka, ius butyraceum, Butterbrühe, Butterſuppe: vajas léves. Maſlowé Teſto (*vulg.* putrowé Teſto), massa farinae butyracea, Butterteig, Buttergebacknes: iros vajtészta.

maſňe, *adv.* v. maſite.

maſní, á, é, *adj.* v. maſití. *Usus.* Maſní Sklep, maſná Komora (*boh.* Maſné Krami), v. Gatka.

† Maſňice, f. v. Gatka.

† Máſňice, f. v. Mutowňík.

Maſo, a, n. caro, nis, f. das Fleiſch, hús *boh. etiam* Maſſo. *Usus.* Baranňé Maſo, v. Baranina. Capowe Maſo, v. Capina. D'iwé (zhňite) Maſo, v. ziwé Maſo. Gahnacé Maſo, v. Gahnačina. Holubacé (Holubowé) Maſo, v. Holubacina. Howadé Maſo, v. Howadina. Huſé (Huſacé) Maſo, v. Huſacina. Kozlacé Maſo, v. Kozlacina. Kozlowé Maſo, v. Kozlowina. Naſolené Maſo, caro salita (salsa, in sale macerata), geſalzenes Fleiſch, bé-sózott hús. Owčé Maſo, v. Owčina. Skopowé

powé Maſo, v. Škopowina. Slépačé (ſlepiče) Maſo, v. Kuracina. Swinſkí (brawčowé) Maſo, v. Brawčowina. Telacé Maſo, v. Telacina. Uđeňé Maſo, fumata (durata) caro, geſelchtes Fleiſch, füstöltt hús. Žiwé Maſo, cancer, cancri, m. der Krebs als Krankheit, fene, vad hús, v. Rak. *Prov.* Lacné Maſo, rédka Poléwka: v. lacní. Maſár Maſo (Kowáč Uhle) kupuge, Zagác zagačú Lopatku hledá: dasypus carnes desiderat. Requirit ab aliis, quae ipsi affatim sunt domi. Tute lepus es, et pulpamentum quaeris. *Terent.*

Maſogedek, dka, m. carnivora, ae, m. Fleiſcheſſer, Fleiſchfreſſer, hús-evö. *Syn.* Maſožráč. *boh.* Maſogídek.

† Maſopůſt, u, m. v. Faſanek.

† maſopůſtní, *adj. omn. gen.* v. faſankowní Faſankowí.

† Maſopůſtňík, a, m. v. Faſankowňík.

Maſožráč, a, m. v. Maſogedek.

Maſſília, e, f. Massilia, ae, f. *Caes. Civitas in Gallia Narbonensi*: Marſeille, Stadt: Maszszília, *város.*

Maſſilian, a, m. Massiliensis, is, m. Marſeille Bewohner, maszsziliai ember.

maſſilianſkí, á, é, *adj.* Massilianus *Martial.* Masilitanus *Vitruv.* massilioticus, a, um *Plin. H. N.* massiliensis, e *Cic.* zur Marſeille gehörig: maszsziliai.

† maſſití, á, é, *adj.* v. maſití.

† Maſſitoſt, i, f. v. Maſitoſt.

† Maſſo, a, n. v. Maſo.

† Maſſopůſt, u, m. v. Faſanek.

† maſſopůſtní, *adj. omn. gen.* v. faſankowí, faſankowní.

† Maſſopůſtňík, a, m. v. Faſankowňík.

Maſt, i, f. pinquedo, inis, f. Schmalz, die Fette: zsir. *Syn.* Maſtwoſt. Konſká Maſt: pinguedo equina, Pferdeſchmalz, ló-zsír. 2) unquen, unquentum, linimentum, i, n. die Salbe, Schmiere: ír, kenet. *Syn.* Maſtidlo. *boh.* Mazadlo *Usus.* Bílá Maſt, unquentum album, weiße Salbe, fejér-ír. Kopitná (rohowá) Maſt: unquentum ungulinum, Huffalbe, köröm-ír. Rozhaňacá Maſt: dissolutivum unquentum, zerlöſende Salbe, oszlató ír. Slezowá Maſt: unquentum althaeae, Altheaſalbe, Eibiſchſalbe: fejér málva. *Prov.* Gednú Maſt'ú wšeckím pomáhat: eodem collyrio mederi omnibus. Leges, admonitiones, et objurgationes omnibus easdem admovere. v. Gedna Cižma na Každu Nohu, sub Cižma. Taká Boleſt', taká Maſt: v. Boleſt'.

máſt, mátel, matem, V. I. *imp.* mat: implicare, impedire, verwickeln, z. B. die Haare, öszve-bontani, bé-tekerni. *Syn.* zapleſt, zamotat, pomotat. 2) turbare, perturbare, conturbare: verwirren, in Unordnung bringen, zerrütten: zavarni, zúrni, háboritani. *Syn.* pobúrit. 3) perturbare, irren, bántani, eszét veszteni (-tem), háboritani, meg-zavarni. *Syn.* mílit. *II. rec.* máſt ſa, perturbari, ſich irren, bódúlni, hibázni, vételeni. *Syn.* mílit ſa.

Maſtal, i, f. stabulum, i, n. *Virg.* der Stall, die Stallung: istálló. *Syn.* Stageň. *boh.* Chlíw. Lichwacá (dobitčá) Maſtal: stabulum pecuarium, Viehſtall, marha-istálló.

ló. *boh.* dobitčí Chlíw. Krawſká Maſtal: stabulum vaccinum, Kuhſtall, tehény-istálló. *boh.* Krawſkí Chléw. Konſkí Chlíw. Konſká Maſtal: stabulum equinum, Pferdeſtall, ló-istálló.

Maſtalár, a, m. stabuli praefectus, hypparchus, i, m. Stallmeiſter, lovász-mester. *Syn.* Stagňík. 2) stabularius (servus) *Colum.* Stallknecht, lovász (legény). *Syn.* Stagňík.

Maſtalečka, i, f. *dem.* ex seq. *boh.* Chlíwećek.

Maſtalka, i, f. *dem.* parvum stabulum, das Ställchen, ein kleiner Stall, istállótska. *Syn.* Stageňka. *boh.* Chlíwek.

maſtalňí, á, é, *adj.* stabulum adtinens; stabularius, a; um: den Stall betreffend, istállói, istállóhoz-való. *Syn.* ſtagňí.

Maſtalowáňí, á, n. v. Stagňowáňí.

maſtalowat, lowal, lugem, V. P. *imp.* lug, v. ſtagňowat. *II. pas.* maſtalowat ſa, v. ſtagňowat ſa.

Maſtar, a, m. unctor, delibutor, is, m. der Salber, kenö. *Syn.* Maſt'ec, Maſtňík.

maſtarčin, a, e, *adj. poss.* unctricis, der Salberinn gehörig, kenö aszszonyé.

Maſtarka, i, f. unctrix, cis, f. die Salberinn, kenö-aszszony. *Syn.* Maſtňica.

maſtarow, a, e, *adj. poss.* unctoris, dem Salber gehörig, kenöé.

maſtarſkí, á, é, *adj.* unctores adtinens, die Salber betreffend, kenöket illetö.

maſtení, á, é, *p. c.* pinque factus, a, um: fett gemacht, geſchmalzt: zsírositott, zsírozott. 2) unctus, delibutus: geſchmiert, beſchmiert, beſalbt, geſalbt: kentt, kenettetett. *boh.* mazan.

Maſteňí, á, n. pinque factio, nis, f. Schmalzung, das Schmalzen, Fettmachen: zsírozás. 2) unctio, delibutio: Salbung, das Salben, Schmieren, Beſchmieren: kenés. *boh.* Mazáňí.

Maſtidlo, a, n. v. Maſt, Omaſta.

† Maſtikſ, u, m. v. Lentiſek.

† maſtikſowí, á, é, *adj.* v. lentiſkowí.

maſtit, il, ím V. I. *imp.* maſt: pinque facere, fett machen, ſchmalzen, von Speiſen: zsírozni. 2) ungere, linire, ſalben, ſchmieren, beſalben, beſchmieren: kenni, meg-kenni. *boh.* mazati. *Prov.* Kdo maſtí, ten ide. Kdo dá len Wagce, nakloňí Srdce: Auro venalia iura. Munera per gentes corrumpunt undique mentes. Non unctura rotam, non tardant sacra laborem. Munera crede mihi, placant hominesque, Deosque. Placatur donis, Jupiter ipse datis: die Geſchenke verblenden die Menſchen. Wer ſchmiert, der fährt. Schmieren macht linde Hände; a' ki hájoz, annak forognak a' kerekei. Kdo nemaſtí, wezí we Chráſti. Preč ka odezenu, ked nič nedoſtanú: Si nihil adtuleris, ibis Homere foras: ſchmierſt du nicht, ſo fährſt du nicht: ha nem hájozol, tsikorogni fognak a' kerekeid.

Maſtíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

maſtíwat, al, ám *freq.* ex maſtit.

maſtňe, *adv.* pingviter, fett, zsírosan:

maſtní, á, é, *adj.* pinquis, e: fett, geſchmalzt, von der Speiſe

se beschmiert z. B. Haare; zsiros. *Usus.* Mastní Rožček, butyraceum cornu, Schmalzgipfel, vajas szarvas. etc. 2) unqventarius, a, um: die Salben betreffend: kenetet illető. *Syn.* masťarskí. *boh.* mastní.
mastní *adj. omn. gen.* idem. 2 Nro.
Mastňica, i, f. v. Masťarka.
Mastňík, a, m. v. Masťar.
Mastnosť, i, f. pinqvedo. pinquitudo, inis, f. die Fette, Fettigkeit: kövérség, zsir. *Syn.* Mastnota.
Mastnota, i, f. idem.
Mat, u, m. tactus, us, m. *Cic.* das Gefühl, einer von den fünf Sinnen; das Berühren, Anrühren: illetés. 2) v. Mataňí. 3) v. Makeňí.
Mať, i, f. v. Matka.
mať, mal, mám V. I. *imp.* mag: habere: haben z. B. Bücher, Freude, Geld, Muth, Liebe, Haß, Fieber ꝛc. lenni, birni. *boh.* míti (mít, mát) *Usus.* Cestu mať, habere iter, reisen, auf der Reiße seyn, utra menni. Zlu Cestu má, malum iter habet, er hat einen schlechten Weg, rosz úttya vagyon. Hňew proti ňekomu mať; ňekoho w Nenáwisti mať: habere odium in aliquem *Cic.* odisse aliquem. Haß gegen Jemanden haben, Jemanden hassen: valakit gyülölni. K ňekomu Lásku (Náchilnosť) mať, amare quempiam; amorem habere erga aliqvem; inclinari (propensum esse) alicui: Liebe gegen Jemand haben, szeretettel valakihez viseltetni; szeretni valkit. K ňekomu Prístupek mať, habere aditum ad aliqvem, zu Jemanden einen Zutritt haben, bizodalmas menetelnek lenni valakihez. Nádeg, Radosť, Smutek, Žalosť mať: sperare, gaudere (laetitia adfici), dolere (dolore adfici): Hoffnung haben (hoffen): Freude, Betrübniß, Schmerz: reményleni, örvendeni, fajdalmat érzeni. Chuť w sebe mať, sapere, schmecken, izü vagyok. Dobru Pamať, ostrí Wtip, zdrawé a silné Telo mať: vigere memoria, animo, corpore: gutes Gedächtniß, guten Muth gesunden, und starken Körper haben: jó emlékező elmével birni, jó kedvel, erős, izmos testel lenni. Običag mať, solere, pflegen, szokni. Nečo w Misli mať: nečo w sweg Misli ustaňowiť; Predsawzati (w Predsawzatí) mať: propositum (in animo) habere; proponere animo; habere in animo aliquid *Varr.* etwas in Sinne (in Gedanken) haben, Willens seyn, vornehmen, vorhaben, vorsetzen, in Vorsatz haben: valamit magában fel-tenni, el-végezni, el-szánni (szánom.) Nekoho w sweg Moci mať, habere in sua potestate aliqvem *Caes.* Jemanden in seiner Gewalt (unter seiner Macht) haben, valakin uralkodni; véle akarattya szerént bánni. To nechcem mať, nolo habere, das will ich nicht haben, ezt nem akarom; ez nékem nem kell. Toť ho má! hoc habet *Virg.* da hat ers! da hat er eins! ihol néki! *Prov.* Čo mať nemožeš, o to si Slawi nelam: impossibilia ne appetas: was nicht seyn kann, das sollst du nicht verlangen: a' mi lehetetlen, azt ne kivánnyad. NB. Loco mať *habere*, saepe apud Latinos adhibetur *sum* vel *utor* de rebus, qvarum

rum usum habemus, et de personis, quibuscum conversamur, v. g. Mám Kňižki, sunt mihi libri, ich habe Bücher, könyveim vannak. Dobrého Otca mám, benigno Patre utor, ich habe einen guten Vater, jó atyám vagyon. A ta mala Sina, et huic erat filius, und diese hatte einen Sohn, és ennek egy fia vala. 2) praeditum (instructum ornatum esse, haben, begabt (ausgeschmückt, versehen, ausgerüstet) seyn mit etc., lenni, bírni. *Syn.* wládnúť. *Usus.* Dobru Hlawu má, dobrím Rozumem wládňe: boni ingenii (bono ingenio) est: er hat einen guten Kopf: jó feje vagyon. 3) possidere, haben, besitzen, besonders von liegenden Gründen: bírni. *Usus.* Dosť mať: satis habere *Cic.* genug haben, zufrieden seyn: meg-elégedni. Málo mať: parum habere *Salust.* nicht genug haben, nicht zufrieden seyn: meg-nem-elégedni. Nemal na tem Skutku dosť'i; nepreſtal na tem: parum habuit hoc facere *Salust.* es war ihm nicht genug dieses zu thun; er blieb nicht dabei: nem elég vóltt, hogy azt tselekedte. Gá mám na tem dosť: spokogený sem s tím: satis habeo, ich habe genug (ich bin zufrieden, vergnügt) damit: meg-elégszem véle; ez nékem elegendő. *Prov.* Blahoslawený magící, beati possidentes; melior est conditio possidentis: ich hab ist besser, als hätt ich: jóbb bírni, mint sem kivánni *vagy* keresni. Lepšeg gest mať, než ufať (žádať): melior est res, quam spes, praestant praesentia futuris; praesentem fortunam boni consule: es ist besser ich hab's, als hätt's: jóbb ma egy veréb, hogy nem mint holnap egy túzok. Darmo má, kdo neužíwá: frustra habet, qui non utitur *Homer.* Cur frustra tibi iam gestatur inutilis arcus? das besitzt (hat) mann umsonst, was man nicht genießt (nicht braucht): haszontalan annak a jószág, a' ki véle nem él. 4) habere, tenere: haben, halten: tartani. *Syn.* držať. *Usus.* Rázeň mať, habere orationem *Cic.* Predigt halten, prédikátziót tartani. Kňihu w Ruce mať, librum manibus tenere, ein Buch in der Hand haben (halten): könyvet kezében tartani. W čerſtweg Miſli (Pamaťi) ňečo mať (držať), animo et memoria recenti aliquid continere: in frischer Gedächtniß im Herzen (Gemüthe) etwas behalten: valamit fris emlékezetben tartani. W Pamaťi má; na to pamatá: in animo habet, memoria tenet: er behält es in Gedächtniß: elméjében tartya. 5) *in consuetudine* habere: an sich (in Gewohnheit) haben: szokásban fel-venni, megszokni, szokásának lenni. *Usus.* To mal Ciſar, Caesar hoc habebat *Cic.* das hatte der Kaiser in Gewohnheit, a' vólt a' tsászár szokása. 6) habere, scire, nosse etc. haben, wissen, gehört haben: tudni. *Syn.* wedeť, počuť, sliſať etc. *Usus.* Tu teda mogu Wipowed máš: sic igitur meam sententiam habes! hier hast du nun meinen Entschluß: ime tehát már tudod az itéletemet. Od Predkow swích to má, a maioribus id habet (accepit), er hat es von seinen Voraltern gelernet: azt ő az ő nagy attyáitól tanulta vala. Odkad ti to máš? Rde

Kde si to poční (slissal)? a quo haec habes? von wem hast du dieses vernommen? honnét (kitől) tudod azt? ki beszéllte ezt néked? Geden od druhého má, alius ab alio (unus ab altero) habet; aut Plato philonissat, aut Philo platonissat *Hieron.* einer hats von dem andern: egyik a' másiktól vette (költsönözte). Mag tak; máš wedek, weď: sic habeto *Cic.* scito, scias: du sollst wissen: tudgyad azt, tudd-meg. Mag tak, že Zlé w Bolesti, a Dobré w Rozkoši, pozostáwá: *mala* dolore, *bona* voluptate definiunt: das Uibel sezt man in den Schmerzen, und die Glückseligkeit in der Wollust: a' roszszat a' fájdalomban, a' jót a' gyönyörködésben állíttyák: tsak azt tartyák rosznak, a' mi fájdalmas, és testel ellenkező; és azt jónak, a' mi a' testet gyönörkedteti. 7) *In descriptione rei vel personae*, esse *cum Genit. vel Ablativo Substantivi, concordantis cum Pronomine, Adjectivo*: haben, lenni p. o. kegyelemmel etc. *Usus.* Ten Kameň má (wáži) sto Funtow, hic lapis est centum librarum (100 libras appendit) der Stein hat hundert Pfund, ez a' kő egy mázsát nyom. Má welku Krásu, est pulchrae formae, sie hat große Schönheit, nagy szépségü (felette szép) személy. Nech magú tu Milost', a nech mi to urobá: sis ea benignitate, ut hoc mihi praestes: haben sie die Güte, und thun sie mir dieses: legyen hozzám olly kegyelemmel, és tselekedgye meg azt nékem. 8) laborare; haben, incommodirt werden: nyomorgattatni. *Syn.* trpet. *Usus.* W něčem mať Nedostatek, laborare cuiuspiam rei inopia, Mangel haben an etwas, valami nélkül szükölködni. Na něčo Potrebu mať, laborare aliqua re. Noth haben von etwas, válamire szükségének lenni. Chibu, Hlad, Nemoc, Zimňicu, Žižniwosť mat: errore, fame, morbo, febri, siti laborare: Fehler, Hunger, Krankheit, Fieber, Durst haben: hibázni, éhséget, nyavalyát, hideglelést, szomjúságot szenvedni. 9) accipere, adipisci, ferre, consequi etc. haben bekommen, davon tragen, z. B. Lob: nyerni, kapni. *Syn.* dostať, obsahnúť. *Usus.* Tu Kňižku zítra mať budeš, cras hunc librum accipies (habebis), das Buch sollst du morgen haben, holnapi napon ez a' könyv tied lesz; holnap nyered-meg ezt a' könyvet. Budeš mať Bratríčku, budeš mať Pochwalu, že ꝛc. 10) frui, capere, percipere: haben, genießen: élni, lenni etc. *Usus.* Potešení mať, capere (percipere) voluptatem ex re; frui (delectari) re: Vergnügen haben, örvendezni, vigadozni, gyönyörködni. Slabu má Otec s teba Radosť, parvum ex te capit parens solatium, du machst eine geringe Freude deinem Vater, nem nagy örömet teszel (örömére vagy) atyádnak. 11) gerere, ferre, gestare: haben, tragen, führen, z. B. Schwerd an der Seite, einen Namen, ꝛc. hordozni, viselni. *Syn.* nosiť. *Usus.* Méno mať, vocari, nomen gerere, Namen haben, heißen: hívatatni, nevet viselni. Sablu pri Boku mať ꝛc. 12) debeo, oportet, est meum, tuum etc. sollen, müssen, aus Pflicht,

Billig=

Billigkeit: kelleni, kötelesnek lenni. *Syn.* powinným bik. *Usus.* Mám powedek, habeo dicere *Cic.* ich habe zu sagen, mondanom kell. Toko sem mal powedek, haec habui dicenda, dieses hatte ich zu sagen, ezeket akartam mondani; kellett mondanom. Mal sem písak List, epistolam scribere debuissem; oportuisset me scribere; epistola mihi scribenda fuisset: ich hätte einen Brief schreiben sollen: egy levelet kellett vólna írnom. Otec mi písak mal, fuisset patris mihi scribere, der Vater hätte schreiben sollen: attyámnak kellett vólna hozzam írnia. Mali sme sa usilowak, enitendum habebamus *Plin. Ep.* wir hatten uns zu bemühen, iparkodnunk kellett vala. 13) oportet, necesse est, debeo, cogor: sollen, müssen aus Nohtwendigkeit, aus Zwang: kell lenni, kelleni, szükségesnek lenni. *Syn.* musek. *Usus.* Ked má bik, nech ge: si necesse est fieri, sit: wenns seyn soll, so soll es: ha meg kell nékie lenni, légyen meg tehát. NB. In hac et prioris 12. Nri. significatione loco mak et verbi subsequi libenter Latini utuntur futuro *Indicativi*, vel praesenti aut futuro *Imperativi*, aut denique *Participio* in *dus*, vel *Gerundio* in *dum.* v. g. Co mám robik? quid faciam? was soll ich machen, thun? mit tévő légyek? Powec mi čo učiňik mám? dic mihi, quid faciam? sag mir, was ich machen soll? mondjad (mond-meg), mit tegyek? Mlčak máš, taceto, tace, taceas: du sollst schweigen, halgass, egygyet sem szólly. Newím, čili učiňik mám? nescio, an faciam? ich weiß nicht ob ichs thun soll? nem tudom, meg-tegyem é? Co mám? quid poscor? was soll ich? mit én? Máke wedek (abi sť'e wedeki) že sem gá neňi žáden Blázen, (aňi žaden Grobián, Zabigák 2c. scitote me non esse stultum (agrestem, homicidam): ihr sollt wissen, daß ich kein Narr (Grobian, Mörder) seye: tudgyátok-meg, hogy én nem vagyok ám bolond (goromba, gyilkos, ember öldöklő.) Mala bi to bik Prawda? an hoc verum sit? sollte das wahr seyn? igaz az? Mál biš bol widek, slišak, 2c. videres, audires: man hätte (du hättest) sehen sollen, hören sollen: kellett vólna látnod, hallanod. Mám ešče mnoho mluwik, multa mihi dicenda sunt; multa dicere debeo (me oportet): ich habe noch viel zu sagen, még sokat kell mondanom. Máš pospíchak, tibi est festinandum, du hast zu eilen, sietned kell. Posluchák máš, debes parere, du hast zu gehorchen, szót kell fogadnod. Co máme robik? quid faciendum est? was ist zu thun? mit tegyünk? 14) iuberi: sollen, müssen auf Befehl, auf Verlangen Jemands; befehligt werden: kelleni, kötelesnek lenni. köteleztetni. *Usus.* Mám ísk, jubeor ire, ich soll gehen, el-kell mennem. 15) habere, accipere, excipere: haben, empfangen, halten, behandeln, tractiren, begegnen, wohl oder übel: fogadni, tartani. *Syn.* prígak, držak. *Usus.* Nekoho stateč-ňe mak, liberalissime (cultu liberali) aliquem habere *Cic.* Jemanden ehrlich empfangen, igen

igen tisztességesen fogadni valakit. Dobre sem ho mal, bello illum accepi, habui: ich habe ihn ehrlich gehabt (bewillkommen, empfangen), ganz gern gesehen: minden tisztességgel, és betsülettel fogadtam (láttam, tártottam) ötet. Nekoho we welikeg Wážnosť'i mak, habere aliquem in deliciis, Jemanden ehren, in Ehren halten: valakit igen betsülni, nagyra tartani. Nekoho háklíwe (rozmazaňe) mak, habere aliquem in deliciis, Jemanden zärtlich haben, kényesen tartani valakit. Ostre ho mak, habere illum arcte, ihn scharf halten (haben), ötet fenyétékben tartani. 16) *Pro futuro Indicativi exprimendo adhibetur.* Zítra to maš, cras hoc habebis, morgen sollst du es haben, hólnap meg kapod (meg-nyered) azt. Král zítra prisť má, rex dicitur cras esse venturus, der König soll morgen kommen, a' király hólnap mondatik eljönni. 17) *Cum Infinitivo et Pronomine* čo vel nečo. *a*) habere, haben, lenni. *Usus.* Mám čo slúbiť, habeo polliceri *Cic.* ich kann versichern, azt igérhetem. Mám čo činiť, gesť: habeo, quod agam, edam: ich hab zu thun, zu essen, van mit tennem, ennem. Nič nemám, čo gesť: non habeo, quod edam, ich habe nichts zu essen, nints mit ennem. Nemám čo robiť, quid agam, non habeo *Terent.* Non habeo, quod agam (dicam): ich habe nichts zu thun, ich weiß nicht, was ich thun soll: semmi dolgom nintsen. Nič nemám, čo písať, nihil habeo, quod scribam *Cic.* ich habe nichts zu schreiben: nints mit írnom. *b*) posse, licere: haben, dürfen, können; tehetni. *Syn.* mocť. *Usus.* Mám, čo rozkazowať, iubere possum, ich kann befehlen, én parantsolhatok. Nemám čo rozkazowať, non licet mihi (non possum) mandare, ich hab nichts zu befehlen, semmit sem parantsolhatok. *c*) esse quod etc. Ursache haben, okának lenni. *Usus.* Má čo plakať, truchliť, smáť sa: est, quod fleat, tristetur, rideat: er hat Ursache zu weinen, trauren, lachen: vagyon oka sírásra, szomorúságra, nevetésre; sírhat, szomorkodhatik, nevethet. Rodiči nemagú, sa čo smáť: non est, quod parentes rideant: die Eltern haben nicht Ursache zu lachen: szüleinknek nints okok a' nevetésre. 18) Chceť mať: velle, cupere, poscere, postulare: haben wollen, verlangen, wünschen: akarni, óhajtani, kérni, kivánni. *Syn.* žádať. *Usus.* Čo bis mať chcel? quid velles (cuperes)? was wünschest du? mit akarnál (kivánnál)? Čo chceš mať? quid tibi vis? was verlangst du? was fehlt dir? mit akarsz? mi bajad? Čo stím mať chceš? quid vis intelligi his verbis? was willst du haben? was willst du damit sagen? mit akarsz ezzel? 19) Nečo rád mať: amare, carum habere: gern (lieb) haben; etwas gern sehen oder empfinden: valamit szeretni, örömest látni. Nekoho rád mať, habere aliquem carum (carissimum) *Cic.* Jemanden lieb haben: valakit szeretni. To rád mám, hoc amo, hoc mihi placet, hoc est mihi iucundum: das habe ich gern, azt én szeretem. Radšeg mať, malle

malle (malo, mavis), lieber wollen, inkább akarni. 20) *Cum praep.* za et *accus.* credere, putare, iudicare, arbitrari, existimare, videri: dafür halten, glauben, schätzen: vélni, itélni, gondolni, tartani. *Syn.* držať, súdiť ꝛc. *Usus.* Wec ňegaku za stratenu mať (držať), quidpiam in perditis ac desperatis habere: etwas für verloren halten, némelly dologról minden reménységgét el-veszteni, letenni, és el-veszetnek tartani. Ňekoho za Otca mať, aliquem parentem (pro patre, loco patris) habere *Cic.* Jemanden für einen (seinen) Vater halten, valakit attyának tartani. Ňekoho za Ňeprátela mať, habere aliquem pro hoste *Liv.* numero hostium numerare: Jemanden für seinen Feind halten; unter seine Feinde rechnen, zählen: valakit ellenségnek tartani. Za múdrého ťa mám, puto (credo) te esse doctum; habeo te pro docto (doctum); tu videris mihi esse doctus: ich halte dich für gelehrt, tanúlt embernek tartlak téged'. Za tebo ťa mám, kterí máš biť: eum te esse puto, qui esse debes: ich halte dich für einen solchen, der du seyn sollst: ollyannak itéllek téged lenni, a' mitsodásnak kell lenned. Za tak leňiwého, rozmárného mňa, a z tak newdečného Člowe-ka máš? žebich: adeo me ignavum putas? adeone porro ingratum? ut, *Ter.* hältst du mich für so faulen (feigen), und dazu noch für so undankbaren Menschen? daß ich: olly túnyának tartasz-é engem, és azon kévül olly hála-adatlan embernek? hogy. Mag za to (buď istí a ubezpečení), že ťa ňikdi neopustím: sic habeto (unum hoc sic habeto, illud velim sic habeas), me tibi non defuturum: seye versichert (halte dafür), daß ich dich niemals verlassen werde: hitesdd-el magaddal, hogy segíteni foglak; hogy soha el-nem hagylak. Magú ho wšade za múdrého Člowéka, a rozumného: putatur prudens; ubique pro prudente habetur: man hält ihn überall für einen gelehrten und verständigen Mann: okos embernek mindenütt mondyák (tartyák) ötet. Za Zlé mať, vitio vertere, für Übel halten, neheztelni. Nemag mi to za Zlé, id mihi vitio ne vertas, halte es nicht für Übel, ne-nehezteldd azt. Za Dobré mať, parcere, indulgere, in bonam partem, vertere: wohl meinen verzeihen, jó szívvel fel-venni. NB. *Saepe omittitur praepositio et accusativus* v. g. Dobre máš; dobre o tom súdiš: bene (recte) putas *Ter.* du hast Recht; du meinest es gut: jól gondolod; jól itélsz. 21) Ňečo mať z ňekím: rem habere cum aliquo, zu thun haben mit Jemand, ehrbar, oder unehrbar: valami dologban valakivel lenni. *Usus.* Čo máš s ňím? quae ratio cum illo tibi intercedit? was hast du mit ihm zu thun? mitsoda dolgod vagyon véle? Mám sňím Geďnáňí; mám sňím, čo dokonáwať: mihi cum illo negotium est, ich hab etwas mit ihm zu thun, valami dolgom vagyon véle. — 22) K ňečemu mať ňekoho: cogere ad (in) rem, zwingen, zu etwas, valamire kénszeríteni, nógatni, erössen kínálni, eröltetni

ni valakit. *Syn.* nukit. 23) *Negative*, nemak: non habere, carere: nicht haben, valami nélkül szükölködni. *Usus.* Nemám Kňižek, non habeo libros, careo libris; mihi non sunt libri: ich habe keine Bücher, nintsenek könyveim. Času nemám, non mihi suppetit otium (tempus), ich habe keine Zeit, nem érek reá; nints árra-való idöm. *II. rec.* mak sa: se habere, habere: sich befinden, beschaffen seyn, oder seyn, von Menschen und Dingen; auf seyn, gesund oder nicht rc. jól vagy roszszúl lenni, etc. *Usus.* Dobre sa mak, belle habere, praeclare (bene) se habere *Cic.* bene valere: wohl auf seyn: egészségesnek lenni; jól lenni a' dolognak. Gako sa ma gú? quomodo te habes? quomodo vales? quid agitur? wie befinden sie sich? wie stehts? hogy vagy? hogy vagyon az Úr? Mag sa dobre (zdraw buď), Potešení moge! Rozkoš má gedíná! a usilug sa, abi wšecko dobre bolo: bene vale, animula mea! desiderium meum! et bene rem gere *Hor.* habe dich wohl (seye wohl auf, lebe wohl) mein Herz! meine einzige Freude! und sehe, daß alles recht hergehe: Isten hozzád, édes szívem! én legkedvessebb barátom! jól járj a' dologban. Dobre sa magte; zdrawi tu zostáwagte: valete, habt (euch) lebt wohl: Isten hozzátok! Geho Weci zle sa magú (zle stogá, w zlém Stawe položené sú), res eius loco malo sitae sunt, es stehet übel (es sieht schlecht aus) mit seinen Sachen, roszszúl mennek, folynak (rosz állapotban vannak) az ö dolgai. 2) K ňečemu sa mak: adgredi aliquid: angreifen sich an etwas machen: valamihez (valamibe), kezdeni, fogni, kapni. *Syn.* do ňečeho sa dak (chitik). *Usus.* Chlapci! K temu sa magte, do teho sa dagte: pueri! id adgrediamini: illud arripite! Knaben! dies sollt ihr angreifen: gyermekek! ahoz fogjatok. 3) Radi (*in fem.* rade) sa magú: amant se invicem, sie lieben sich einander, szeretik egy mást. 4) Mak sa pred ňekím: dure haberi per aliquem, male accipi (tractari, excipi) ab aliquo: übel empfangen werden, von Jemanden; von ihm viel ausstehen müssen: roszszúl fogadtatni valakitöl, sokat szenvedni töle. *Usus.* Budeš sa ti mak pred ňím, dure habeberis per illum, du wirst von ihm viel ausstehen müssen; er wird dich schon haben: majd sokat kell szenvedned töle; majd meg-rak az téged.

† Máta, i, f. v. Balšan. 2) kočicí Máta, v. Kocurňík.

Matač, a, m. palpator, adtrectator, contrectator, is, m. Betaster, Berührer, Greifer, Angreifer: tapogató, hozzá nyúló. *Syn.* Matawec.

Matadóra, i, f. pictorum foliorum species.

mataní, á, é, *p. c.* tactus, adtrectatus, contrectatus, palpatus, prensatus, a, um: gegriffen, angegriffen, berührt, betastet: tapogatott, tapogattatott, illettetett. *Syn.* chmataní, macaní, tíkaní, dotíkaní, *boh.* makaní, hmataní.

Matáňí, á, n. tactus, us, m: adtrectatio, contrectatio, palpatio, prensatio, nis, f. Anrührung, Betastung, Berührung, das Greifen, Berühren, Anrüh-

ren:

ren: tapogatás. illetés. hozzányúlás. *Syn.* Chmatání, Macání, Tikání, Dotíkání. *boh.* Makání, Hmatání.

matat, ál, ám V. I. *imp.* tag: tangere, adtrectare, contrectare, capere, prehendere, prensare, palpare: greifen, angreifen, berühren, betasten: tapogatni, illetni, hozzá-nyulni. *Syn.* chmatat, macat, tíkat, dotíkat. *boh.* makati, hmatati. We Tme matat, palpare in tenebris *Aristoph.* rem obscuris vestigare conjecturis.

Matawa, i, f. materia, res corporea, corpus physicum: Körperlichkeit, tapogatható (illethető, fogható) dolog. *Syn.* Chmatawa, Matawina.

Matáwání, á, u. *Nom. Verb.* ex seq.

matáwat, al, ám *freq.* ex matat. *Syn.* chmatáwat. *boh.* makáwati.

matawe *adv.* palpando, contrectando, palpabiliter, palpando, prensando, betastend: tapogatva, illetve. *Syn.* chmatawe, chmatne. 2) sensibiliter: empfindlich, merklich: megérezhetö-képpen. *Syn.* citedelne. *boh.* makawe. 3) notabiliter, manifesto, aperto, clare, palpabiliter, handgreiflich, merklich: nyilván-való képpen; szem-látomást. *Syn.* widitedelne, widome, macawe. *boh.* makaw'e.

Matawec, wca, m. v. Matač.

matawí, á, é, *adj.* palpabilis, contrectabilis, was sich betasten läßt, handgreiflich: tapogatható. *Syn.* chmatawí, chmatní. 2) sensibilis: empfindlich, empfindbar —sam, merklich, was sich empfinden läßt: meg-érezhetö, tapasztalható. *Syn.* citedelní. 3) notabilis, manifestus, apertus, clarus: merklich, handgreiflich: nyilván-való. *Syn.* widitedelní, widomí, macawí. *boh.* makawí.

Matawina, i, f. v. Matawa.

Matawost, i, f. palpabilitas, contrectabilitas, conditio palpabilis: handgreifliche Beschaffenheit: tapogathatósság, tapogatható tulajdonság (természet). *Syn.* Chmatawost. 2) sensibilitas: Empfindbarkeit, Empfindlichkeit, Empfindsamkeit, meg-érezhetösség, tapasztalhatósság. *Syn.* Cítedelnost. notabilitas: Merklichkeit: nyilván-valóság. *Syn.* Widitedelnost, Widomnost, Macawost. *boh.* Makawost.

matčin, a, e *adj. poss.* v. materin.

† Máke, f. v. Mater, Matka.

matečnı́, á, é, *adj.* Matečná Kniha, v. Matečník (u).

† matečnı́, *adj. omn gen* idem.

Matečník, a, m. Zelina: matricaria, ae, f. herba matricalis *Apul.* matricaria parthenium *Linn.* Mutterkraut, die Mägdeblume: mádra-fü, metter-fü. *Syn.* Rimbaba. *Aliud est* Maduňica et Sedmikrása. 2) palmes fructuarius, ein fruchtbarer Schoß, alter guter Weinstock: termö szölötö. *Syn.* Oblúk na Wiňici.

Matečník, u, m. matricula, ae, f. *Veget.* index: icis, m. album (pyctacium), i, n. die Matrikel, das Namenbuch, Bürgerbuch, öffentliches Verzeichniß: matrikula, név-könyv, nemzetség-könyve. *Syn.* matečná (*boh.* matrční) Kniha.

matečníkowí, á, é, *adj.* Matečníkowí List, folium matricariae, das Mägdeblumenblatt, mádra-levél.

Mateg, a, m. Mathias, ae m

Mat-

Matthias, Mátyás. *Syn.* Matiáš, *vulg.* Maceg, Macek.

Makegček, gečka, m. *dem.* parvus Matthias, der kleine Matthias, Mátyáska.

makegow, a, e, *adj. poss.* Mathiae, dem Matthias gehörig; Mátyásé.

matematicki, *adv.* mathematice, mathematisch, mátématikusossan.

matematický, á, é, *adj.* mathematicus, a, um: mathematisch: mátématikusi.

Matematik, a, m. mathematicus, i, m. Mathematiker, mátematikus.

Matematika, i, f. mathesis, is (eos), f. mathematica, ae, f. Mathematik, Mathesis: mátématikusi tudomány.

makení, á, é, *p. c.* implicatus, impeditus, turbatus, conturbatus, perturbatus, a, um: verwirrt, verwickelt, zerrüttet, geirrt: öszve-bontatott, bétekertt, zavartt, meg-zavartt, háborított, háboríttatott. *Syn.* zapleteni, pobúrení, mílení.

Makeňí, á, n. implicatio, impeditio, nis, f. Verwirrung, Verwickelung, Zerrüttung, Irrung: öszve-bontás, bé-tekerés, zavarás, meg-zavarás, háborítás, bántás. *Syn.* Zapleteňí, Pobúreňí, Míleňí.

Makeňica, i, f. perturbatio, nis, f. das Gewirre, die Verwirrung: fel-háborítás, zavarás. *Syn.* Makeňina. 2) stramen perturbatum (disiectum), Wirrstroh, Krummstroh, Rüttstroh: széllyel hántt szalma.

† Makeňíce, f. idem.

Maker, e, f. mater, is, f. die Mutter, anya. *Syn.* Mať, Mati, Matka. *Prov.* Psu Maker! fungum! den Geier! ein Pfifferling! eb-annyát! ebazingit! eb (kutya) hárdit!

† Mater, e, f. idem.

Materia, e, f. materia (texta), ae, f. panno tenuior: der Zeug, etwas Gewirktes, das dünner ist, als Tuch, Materie: matéria. *vulg.* Cagch. 2) materia, ae, f. materies, ei, f. Materie, Stoff zu etwas; das, woraus etwas gemacht wird: matéria, vagy-is mind az, a' miből valami lészen. *Syn.* Wec, kteréj sa ňeco robí, nech ge to Železo, neb Súkno, ꝛc. 3) pus, puris, n. suppuratio, nis, f. Materie, Eiter: genetség, *Syn.* Súkrwica. Znog (Nečistota) Wredu. *Usus.* Plní Materie, purulentus, voller Materie, genetséges.

† Materídúška, i, f. v. Materina Duška.

makerin, a, e, *adj. poss.* maternus, a, um; matris, genitricis: der Mutter gehörig: annyámé, annyádé, annyáé. *Syn.* matčin, mamčin. *Usus.* Materin Brat, v. Ugček. Materina Duška (*boh.* Materídúška), Zelína: serpillum, serpyllum et serpullum, i, n. *Virg. Colum.* Thymus serpyllum *Linn.* der Quendel: kakuk fü. — Rímske materina Duška, Thím woňawí: thymus, i, m. et thymum, i, n. *Virg. Plin. H. N.* thymus vulgaris *Linn. Plur.* thyma *Ovid.* römischer (weißer) Quendel, das Balsamkraut, Thymian: balsam-fü, timum-fü, fejér kakuk-fü. Materina Sestra, v. Tetka.

makerinski, *adv.* materne, maternaliter, materno modo: mütterlich: anyai módon. *Syn.* makerski, pomakerinski, pomakerski. *boh.* materski.

makerínski, á, é, *adj.* maternus, a, um: mütterlich, die Mutter betreffend: anyai, anyát illető. *Syn.* makerski. *boh.* materí-

tečſki. *Usus.* Maťerinſki Statek, bona materna (a matre haereditata), Muttergut, Muttererbtheil: anyai jószág (jus). Maťerinſké Srdce, cor maternum, amor maternus: mütterliches Herz, mütterliche Liebe: anyai szeretet.

Maťerinſtwí, á, n. maternitas, tis, f. Mutterſchaft: anyaság, anyai allapot. *Syn.* Maťerſtwí.

Maťerka, i, f. v. Maťerňík et Matko 1. Nro.

† Maťerňík, u, m. v. seq.

Maťerňík, u, m. matrix, cis, f. uterus, i. m. vulva, ae, f. Bärmutter, Gebärmutter, Mutterleib, bei Menſchen und Thieren: méh, anya-méh. *Syn.* Matka, Maťerka, ženſki Ud, neb Žiwot, ženſká Matka. *boh.* Maťerňík.

† máťeřſki, *adv.* v. maťerſki.

† maťerſkí, á, é, *adj.* v. maťerſkí.

maťerſki *adv.* v. maťerinſki.

maťerſkí, á, é, *adj.* v. maťerinſkí.

Maťerſtwí, á, n. v. Maťerinſtwí.

Maťi, f. *indeclin.* v. Matka.

Matička, i, f. *dem.* matercula. ae, f. das Mütterchen, Mütterlein: anyátska, anyáka. *vulg.* Mamenka, Mamka, Mamička.

Matka, i, f. mater: die Mutter, die ein Kind, oder Kinder geboren hat, von Menſchen, und Thieren: anya. *Syn.* Mať, Maťi, Rodička. *vulg.* Mama. *Usus.* Božá (*boh.* boží) Matka, vel Rodička, Deipara, Mater Dei: Gottesgebährerinn, die Mutter Gottes: Isten Annya. Čeladňá Matka, Gazdina, materfamilias, Hausmutter, tselédes gazda-asszony. *boh.* čeledňí Matka, Hoſpodiňe. Ženſká Matka, v. Maťerňík. Matki Božeg Len, v. Len. Matki Božeg Riba, v. Gezdík, *Prov.* Gaká Matka, taká Ratka: non procul a proprio stipite poma cadunt. Qualis mater: talis filia. Casta refert castae Genitricis filia mores. Lascivae nunquam filia casta fuit: wie die Mutter, ſo die Tochter: minémü az annya, ollyan a' leánya. 2) apum dux, regina: Bienenköniginn, méhek annya, Királyné. 3) v. Maťerňík. *Usus.* Perlowá Matka, matrix gemmarum, concha margaritifera, die Perlmutter, Perlenmutter: gyöngy-ház. 4) passio colica (illiaca), colon: die Kolik: kólika, has-rágás. *Syn.* Maťerka. *Usus.* Matka ſa mi pohla, passio colica me invasit, die Kolik hat mich angegriffen: meg-indúlt bennem a' méhanya.

matkaní, á, é, *p. c.* v. mataní.

Matkáňí, á, n. v. Matáňí.

matkať, al, ám, V. I. *imp.* kag, v. matať.

matňe, *adv.* materialiter, corporaliter: körperlich, testesen. *Syn.* chmatňe, *boh.* hmotňe.

matní, á, é, *adj.* materialis, corporalis, e; corporeus, a, um: körperlich, testes, testi. *Syn.* chmatňí, *boh.* hmotní.

Matnoſť, i, f. materialitas, corporalitas, corporeitas, tis, f. Körperlichkeit, körperliche Beſchaffenheit, die Schwere: testesség. *Syn.* Chmatnoſť, *boh.* Hmotnoſt.

matnúť, tnul (tel), tňem, V. P. *imp.* tňi, *de uno actu:* v. matať. *Syn.* chmatnúť. *boh.* maknúti.

Mátoha, i, f. forma terens, terriculum, spectrum, larva strepens: Schreckbild, Poltergeiſt, Spuckgeiſt, Geſpenſt: vász, éjesztö. *Syn.* Obluda, Príſtrach,

rach, Strašidlo, *boh.* Můra. *Plur.* Mátohi, Obludi nočné: lemures, Poltergeister: éjjel bolygó lelkek. 2) v. zemská Potwora, Bestia.

Mátonoh, a, m. v. Šmatlač.

mátožencow, a, e, *adj. poss.* ex seq. v. mátožníkow.

Mátoženec, nca, m. v. Mátožník.

Mátožení, á, n. territatio, territio, terrificatio, infestatio, nis, f. das (der) Schrecken, Erschrecken, Scheuchen, Spucken, die Schreckung: éjesztgetés, kisértés.

mátožiť, il, ím, V. I. *imp.* mátož: infestare, terrere, terrefacere, territare, terrificare *Virg.* jemanden schrecken, erschrecken, in Schrecken setzen, spucken, scheuchen: éjesztgetni, éjeszteni, kisérteni.

Mátožíwání, á, n. v. Mátožení.

mátožiwať, al, ám, *freq.* ex mátožiť.

mátožne *adv.* infestative, infestatorie, terrifice, terribiliter: schrecklich: éjesztve, rettentve, késértve.

mátožní, á, é; *adj.* terribilis, e; terrificus, infestativus, infestatorius, a, um *Virg.* schrecklich, Schrecken erregend: éjesztö, éjesztgetö, késértö, rettentö, rettentös.

Matra, i, f. Wrch: Matra, *mons in Comitatu Hevesiensi:* Matra, ein Berg in Ungarn: Mátra *hegy.*

Matrona, i, f. matrona, ae, f. *Cic.* Matrone, eine vornehme Frau, ein ehrbares verheurathetes freigebornes Frauenzimmer, besonders von vornehmen Stande; Dame, Frau, Ehefrau: fö-aszszony. *Syn.* weľká (*boh.* šlechetná) Paní.

matronski, *adv.* more matronarum, matronenmäßig, fö-aszszonyi módon.

matronskí, á, é, *adj.* matronalis, e: die Matronen betreffend, fö-aszszonyi, azokat illetö.

Matúš, a, m. Matthaeus, i, m. Matthäus, Máté.

Matúšček, a, el šečka. *dem.* ex Matúšek.

matúščekow, a, e, *adj. poss.* praec.

Matúšek, ška, m. *dem.* Matthaeolus, der kleine Matthäus, Máté, mátéka.

matúškow, a, e, *adj. poss.* ex *praec.*

matúšow, a, e, *adj. poss.* Matthaei, dem Matthäus gehörig, mátéé.

Máwání, á, n. *Nom. Verb.* *ex seq.*

máwať, al, ám *freq.* ex mať. *II. rec.* máwať sa, *freq.* ex mať sa.

Máwáwání, á, n. *Nom. Verb.* *ex seq.*

máwáwať, al, ám, *freq.* ex máwat. *II. rec.* máwáwať sa, *freq.* ex máwať sa.

Maz, u, m. linimentum, i, n. *Pallad.* crusta, ae, f. tectorium, i, n. die Schmiere: máz, kenö, bé-kenö, mázolás, tapasztás. *Syn.* Mazadlo, Mazačka, Mazanica. 2) v. Malta.

Mazač, a, m. alpites, ae, m. litor, illitor, is, m. linens, tis: der Schmierer, der schmiert: tapasztó, mázoló. *Syn.* Mazák, čo maže. 2) male scribens, literas formans: Schmierer, der schlecht schreibt: mázoló, rosz iró, a' ki tsúnyáúl (roszszúl) ír. *Syn.* Čarbák.

Mazačka, i, f. litrix, illitrix, cis, f. linens *fem.* die Schmiererinn,

rerinn, die schmiert: mázoló (tapasztó) aszszony. 2) labor sordidus, Schmiererei, schmierige Arbeit: mázolás, rút (tsúnya) munka, kelletlen dolog. Mazańica, Mazańina. 3) scriptura, schlechtes Schreiben, Schmiererei: roszsz írás. *Syn.* Čarbačka, Mazańina.

Mazadlo, a, n. v. Mazak (u.) 2) v. Maz. 3) v. Mazáńí. 4) *boh.* v. Mastidlo.

Mazak, u, m. vas, in quo exstincta calx pro inalbandis parietibus adservatur: Schiertopf: mázoló edény. 2) matula, olla urinaria: Nachtbecken, Nachtgeschirr: éjtszaki edény, serbli. *Syn.* nočni Hrnec, Nočńík, Serbel.

† Mazanec, nce, m. v. Báleš, Pagáč.

Mazánek, nka, m. v. Maznawec.

mazaný, á, é, *p. c.* litus, illitus, incrustatus, a, um: geschmiert, beschmiert, aufgeschmiert, drauf geschmiert, gestrichen: mázoltt, mázos, mázlott, kentt, reá-kentt. *vulg.* štragchowaný. *boh.* štregchowaný. *Usus.* Mazaná Stena, incrustatus paries, beschmierte Wand, mázlott fall. 2) male scriptus, geschmiert, schlecht geschrieben: roszszúl (mázolva) írtt. *Syn.* babraný. *vulg.* makulowaný. 3) deletus, exstinctus: gelöscht, weggewischt: eltöröltetett, le-töröltt. 4) *boh.* v. mastený 2 Nro.

Mázańí, á, n. litura, ae, f. illitus, us, m. incrustatio, tectio, nis, f. das Streichen, Schmieren, Beschmieren, draufschmieren: mázlás, mázolás, tapasztás. *Syn.* Mazańica. *vulg.* Štragchowáńí, *boh.* štregchowáńí. 2) mala scriptio; das Schmieren, schlechtes Schreiben: rosz írás. *Syn.* Babráńí. *vulg.* Makulowáńí. 3) deletio, exstintio: Löschung, Wegwischung, das Löschen, Wegwischen: letörlés, el-törölés 4) nimia indulgentia: Verzärtelung: igen nagy engedelem, szabad akarattya szerént való járás, kényesség. *Syn.* Maznawosť. 5) *boh.* v. Masteńí 2 Nro.

Mazańica, i, f. v. Mazáńí 1 Nro. 2) v. Mazačka 2 Nro.

Mazańina, i, f. v. Lepeńica. 2) v. Mazačka 2 et 3 Nris.

Mažár, a, m. na Tlučeńí: mortarium, i, n. *Cato. Colum.* sagana, ae, f. der Mörsel, Mörser zum Stampfen: mosár, mozsár, külö, borstörö, taratzk. *boh.* Možďíř. 2) na Strelbu: mortarium (bellicum) Mörsel, Mörser, Pöller: mosár. *Usus.* Z Mažárow střélať, mortaria explodere, die Pöller ertönen lassen, aus Pöllern schießen, mosárokból lövödözni.

Mažárček, a, m. *dem.* ex *seq.*

Mážárek, rka, m. mortariolum, i, n. das Mörselchen, Mörserchen, Mörsellein, ein kleiner Mörsel: mosérka, mosárotska, külötske. *boh.* Možďířek.

Mažárik, a, m. idem.

Mažáristko, a, n. *contemt* et *exagger.* ex Mažár.

mažárowí, á, é, *adj.* mortarium adtinens, den Mörser betreffend, mozsárt illető, ahoz tartozandó. *Usus.* Mažárowí Tluk, pistillum, Mörserkeule, mosár-törö, kölyü.

mazať, zal, žem, V. I. *imp.* maž: linere, illinere, linire, incrustare, tegere: schmieren, aufschmieren, streichen, z. B. Butter auf Brod, beschmieren z. B. Brod mit Butter: mázol-

zolni (-zolom), bé-mázolom, tapasztani, reá-kenni. *vulg.* ſtregchowať. *boh.* ſtregchowati. 2) linere, male (cum lituris) scibere: ſchmieren ſchlecht ſchreiben: roszszúl (mázolva, sok disznókkal) írni. *Syn.* babrať, ſwiňiť. *vulg* makulowať. 3) delere, exstinquere: löſchen, wegwiſchen: kitörleni. ki-vakarni. 4) *boh.* v. maſtiť. 2 Nro. *II. rec.* mazať ſa: se inficere, ſich ſchmierig machen: rutítani (motskolni) magát. *Syn.* babrať (paprať) ſa. 2) *cum praep.* z et *instrum.* z ňekým: nimis indulgendo corrumpere, nimis indulgere alicui, alicui habenas laxare: verzärteln: kényessen bánni valakivel. *Syn.* mazňiť ſa.

Mazáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

mazáwať, al, ám, *freq.* ex mazať ſa.

mazawe *adv.* solute, fluenter liquide; ſchmierig, weich: lágyan, folyva. 2) sordide, ſchmutzig, ſchmierig: mázolva, rútúl, tsúnyáúl. *Syn.* nečiſte, ſpinawe. 3) lutose: kothig, ſchmierig: sárosan. *Syn.* blatnaťe.

Mazawec, wca, m. mollis (fluidus. etc.) caseus, der Schmierkäſe: érett (lágy) sajt, túró. *Syn.* mazawí Sír.

mazawí, á, é, *adj.* solutus, functus liquidus, fluidus, a, um; fluens, tis: ſchmierig, weich: híg, folyó, lágy. *Usus.* Mazawí Sír, v. Mazáwec. 2) sordidus, ſchmutzig, ſchmierig: tsúnya, piszkos. *Syn.* nečiſtí, ſpinawí, lutosus, fothig, ſchmierig: sáros. *Syn.* blatnatí.

Mazawoſť, i, f. liquiditas, fluiditas, linibilitas, tis, f. Schmierigkeit, Weiche: kenöség, lágyság:

mažďení, á, é, *p. c.* v. mačganí.

Mažďeňí, á, n. v. Mačgáňí.

mažďiť, íl, ím, V. I. *imp.* mažďí, v. mačgať.

Mažďíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

mazďiwať, ál, ám, *freq.* ex mazďiť. *Syn.* mačgáwať.

† Mázdra, i, f. v. Blana.

† Mázdřička, i, f. v. Blanka.

* mažganí, á, é, *p. c.* v. mačganí.

* Mažgáňí, n. v. Mačgáňí.

* mažgať, al, ám, v. mačgať.

† Mazhauz, u, m. v. Pitwor.

Maznák, m. v. Maznawec.

Maznáňí, á, n. v. Mazňeňí.

maznať, al, ám, V. I. *imp.* nag, v. mazňiť. *II. rec.* maznať ſa, v. mazňiť ſa.

maznawe *adv.* molliter, delicate, indulgenter: zart, zärtlich, weichlich, empfindſam, nachgiebig, nachſehend: kényessen, puhán, gyengén. *Syn.* zdrahawe.

Maznawec, wca, m. delicatus, mollis, effoeminatus; Abydus, Abydenus, i, m. Zärtling, Weichling: kényes, kenyen élö. *Syn.* Mazáneк, Maznák, Zdrahawec.

maznawí, á, é, *adj.* nimis indulgenter habitus, nimia indulgentia corruptus, effoeminatus, delicatus, abrodiaetus, a, um, mollis, e: zart, zärtlich, weichlich, empfindſam, verzärtelt: kényessen tartott, kényes. *Syn.* zdrahawí.

Maznawica, i, f. mollis (delicata, petulca, proterva, sui iuris, dissoluta) femina: zärtliches (weichliches) Frauenzimmer; (kényen elö) aszszony. *Syn.*

Zdra-

Zdrahawica, *vulg.* Magzlena.

Maznawost, i, f. mollities, ei, mollitia, ae, f. Zartheit, Zärtlichkeit, Weichlichkeit: kényesség, lágyság, púhaság, gyengeség. *Syn.* Zdrahawost.

Mazňení, á, n. nimia indulgentia, tractatio mollior: das Zärteln, die Verzärtelung: felettébb való kedvezés, engedelmesség.

Mazňík, u, m. adversaria (*scil.* scripta), orum, n. *plur. Cic.* opisthographus, i, m. maculatorium, i, n. pugillaris, is, m. pugillar (pugillare), aris, n. *Auson. Plur.* pugillaria *Catull.* pugillares, ium, m. das Sudelbuch, Conceptbuch, Schmierbuch, Strazzebuch, Journal, Schreibtafel: író (jegyzö) tábla, jegyzö könyv, makulatoriom. *Syn.* Poskwrňičňík, Poskwrňík, Poskwrnňík, Škwrňičňík, Škwrňík, Škwrnňík. *vulg.* Makulatorium, Pugilár. *boh.* Makulář, Kňiha Poznamenáňí.

mazňiť, il, ím, V. I. *imp.* mazňi: mollius habere (tractare), nimis indulgendo corrumpere, nimis indulgere: zärteln, gegen Jemanden zärtlich thun, verzärteln: igen engedni, kedvezni, kényessé tenni, kényesíteni, kényesen tartani. *II. rec.* mazňiť sa: mollius se habere, suo genio indulgere, nimis indulgendo se corrumpere: sich verzärteln, zärteln gegen sich: felettébb való kedvezéssel magát kényeztetni, kényesedni.

Mazňíwáňí, á, n. *Nom. Verb. ex seq.*

mazňíwať, al, ám, *freq.* ex mazňiť. *II. rec.* mazňíwať sa, *freq.* ex mazňiť sa.

† mdel, v. mdlí.

mdle adv. infirme, debiliter, invalide: schwach nicht stark, erötlenül, nyomorúltúl. 2) lanquide, matt, lankadttúl, lágyan púhan.

mdlení, á, é, *p. c.* debilitatus, fractus, infirmatus, lanquefactus, a, um: geschwächt, schwächer gemacht: meg-erötleníttetett, ellankasztatott, bádgyasztatott. 2) v. mdlí.

Mdleňí, á, n. debilitatio, fractio, infirmatio, lanquefactio, nis, f. Schwächung, das Schwächen, Schwächermachen: erötlenítés, el-lankasztás, bádgyasztás. 2) v. Mdloba.

mdleť, mdlel, mdlím, V. I. *imp.* mdli: debilitari, infirmari, deficere: schwach werden: erötlenedni, erötlenülni (-nülök). *boh.* mdlíti. 2) lanquescere, lanquere: matt werden: el-lánkadni, bádgyadni, vájudni (vajuszom). *Syn.* mdlím biť. *Usus.* Mdlé na Těle, lanquescit corpore, er wird matt, sorvad a' teste.

mdlí, á, é, (*abs.* mdlo, *boh.* mdel, et mdlo), *adj. compar.* mdlegší, *superl.* nagmdlegší: infirmus, imbecillus, invalidus, a, um; debilis imbecillis, e: schwach, unkräftig, nicht stark an Kräften, entkräftet: erötlen, erötelen, gyenge, rekkenö. *Syn.* nedúžiwí, slabí. *Usus.* Mdlé Zdrawí, debilis valetudo, schwache Gesundheit, tsekély egészség. 2) lanquidus; lanquens, tis: matt: bádgyadtt, lankadtt, erötlen, erötelen, vajutt. *Usus.* S Cesti sem mdlí, lanquesco ex via, ich bin matt von der Reise, útazásban elfáradttam. Tak mi ge mdlo, diw že hňed nespadňem: prae lanquore vix consisto (gressum contineo), matt bin ich

zum

zum Umfallen, lankadok, ma'd tsak nem esem le. Mdlí bić, v. mdleć. Mdlé Údi, membra lanquentia, matte Glieder, erötelen tagok.

mdlić, il, ím V. I. *imp.* mdli: infirmare, debilitare, frangere, lanquefacere: schwächen, schwächer machen: erötleníteni, bádgyasztani, lankadtadni, ellankasztani (-tom). *boh.* mdlíti.

† mdlíti, kel, kím, v. mdleć.

† mdlíti, il, ím, v. mdlić.

Mdlíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* *ex seq.*

mdlíwać, al, ám, *freq.* *ex* mdlić.

Mdloba, i, f. imbecillitas, debilitas, infirmitas, invaliditas, tis, f. die Schwäche, Schwachheit, Mangel der Stärke: erötlenség, gyengeség. *Syn.* Mdlosť, Slabosť. 2) lanquor, is, m. lanquiditas; f. Mattigkeit, bádgyadtság, lankadtság, lankadás. *Syn.* Mdleňí, Ťažoba. *Usus.* Mdloba na mňe ide, lanqueo, lanquesco: ich werde matt, lankodok, ellankadok, erötlenülök, bádgyadok. 3) deliquium animi, syncope: Ohnmacht, Mangel alles Bewußtseyns auf einige Zeit: el-ájulás, ajulás. *Usus.* Do Mdlobi (w Mdlobu) upadnúť, deliquium animi (syncopen) pati, collabi: in Ohnmacht fallen, el-ájulni. W Mdlobách ležať, in deliquio diutius permanere; extra sensuum usus positum esse; mortuo similem constitui: in Ohnmacht liegen: az ájulásban magán kivül lenni, minden érzékenység nélkül.

Mdlosť, i, f. idem. per 3 Nros.

† m'e, *genit.* et *accus.* ex gá, v. mňa, mňe.

Meč, a, m. gladius, i, ensis, is, acinax, cis, m. gladium, i, n. *Lucil.* das Schwerd, Schwerdt: kard. *boh.* Kord. *Usus.* Dlubí Meč, v. Šabla. Dwoſtranní Meč, gladius biceps, zweiseitiges Schwerdt, kétélü kard. Krátkí Meč, v. Kocprd, Šablička, Tulich. Pripaſní Meč, parazonium, i, n. Paraſon, öv mellett való kis kard. Meč wikáhnúť (*boh.* witahnút, wytaſit); Meča dobiť: gladium stringere (destringere, educere, e vagina educere) *Cic.* evaginare, nudare, *Ovid.* vibrare: das Schwerdt herausziehen (ziehen, zucken, entblößen): a' kardot ki-vonni a' hüvelyböl. Meč ſkować, do Poſwi wſtrčiť, wtáhnúť (*boh.* wtaſit) gladium recondere in vaginam, das Schwerdt einſteken in die Scheide, a' kardot hüvelybe tenni. Ňekoho Mečem olowením prepichnúť, gladio plumbeo aliquem iugulare, Jemanden aus geringer Ursach verdammen, igen gyenge fundamentomon kárhoztatni valakit. Wlaſtním Geho Mečem ho prepichám (prekálám), suo sibi hunc gladio iugulo *Terent*, mit seinen eigenen Waffen tödte ich ihn, maga szávából gyözöm meg. *Prov.* Oheň Mečem kutať, scrutari ignem gladio *Horat.* etwas albern thun, valamit esztelenül tselekedni.

Mečár, a, m. machaeropaeus, faber armorum, gladiorum faber politor, polio, nis. m. Schwerdtfeger, Klingenschmied: tsiszár, fegyver-tsináló. *boh.* Mečír.

mečárčin, a, e, *adj. poss.* machaeropaeae, der Schwerdtfegerinn gehörig, tsiszárnéé.

Mečárka, i, f. machaeropaea, ae, f. uxor machaeropaei:

Schwerdt-

Schwerdtfegerinn, tsiszárné, fegyver-tsinálóné.

mečárskí *adv.* more machaeropaeorum, schwerdtfegerisch, tsiszár-módon.

mečárskí, á, é, *adj.* machaeropaeos adtinens, machaeropaealis, e: schwerdtfegerisch, die Schwerdtfeger betreffend: tsiszárokat (fegyver-tsinálokat illető.

Mečárstwí, á, n. ars machaeropaea: Schwerdtfegerei, Schwerdtfegerkunst: tiszszár (fegyvertsináló) mesterség.

Mech, u, m. uter flatilis, follis, is, m. der Blasſack, Blasebalg: fújtató, fúvó. *Syn.* Mechi. *boh.* Mech. *Usus.* Kowáčke Mechi, fabrilis camini follis, Schmiedblasebalg, kováts-fúvó. Mechi ťáhat, trahere (adtollere) folles, den Balg ziehen, fújtatni. 2) saccus, culeus: der Sack: zsák. *Syn.* Wreč. *boh.* Pitel. *Usus.* Kožení Mech. *boh.* Zok, Temlow, koženní Pitel): uter, tris, m. *Virg.* der Hantsack, Schlauch: bör-zsák, tömlő. Do Mecha wstrčiť: *a*) imponere sacco (in *vel* ad saccum), in den Sack stecken, a' zsákba tenni. *b*) vincere, überwinden, übertreffen: meg-győzni felül-haladni. *Syn.* prewisiť. Do Mecha ťa wstrčím ꝛc. *Prov.* Ğaký Mech, taký Flek: similis simili gaudet (delectatur). Qualis sponsa, talis spónsus: wie der Vogel, so sind die Eier. Gleich und gleich gesellet sich (leicht) gern: kiki a' magához hasonlót szereti, v. Flek. Spí gako Miš na Mechu, vigilat, er wachet, ébren vagyon. Z Mechu wen wirážá Klinec, prodit e sacco clavus. Sorex suo judicio se prodit; suo ipsius judicio perit sorex: ein jeder verrathet sich selbst: ki-tetszik szeg a' zsakból. A' harist az ö maga szavan fogják-meg, v. zradiť.

Mechem uderení, homo rasus (ventosus), Schußbartel, Windbeutel, szeles ember, v. Ğasek. Wíc na Mechu, než w Mechu: digressio longior est, quam ipsa res. Ne maior thylaco accessio *Martial.* das Abgehen (die Ausschweifung) in der Rede ist größer, als die Sache selbst: tovább terjed a' beszéd, hogy sem a' dolog.

† Mech, *genit.* Mchu et Mechu, v. Moch.

† M'ech, u, m. v. Mech 1, Nro.

† M'echačka, i, f. v. Wareška.

mechatí, á, é, *adj.* v. bachratí, bruchatí.

† m'echatí, á, é, *adj.* idem.

Mechel, chlu, m. v. Mechelburek. 2) v. Mechlín.

Mechelburčan, a, m. Megapolita, Megapolitanus, Pharadenus, Megalopurgensis: Mecklenburger: mekelburgi ember. *Syn.* Mechler. *Plur.* Mechelburčaňi (*boh.* Mechelburskí).

Mechelburek, rku, m. Ducatus Megapolitanus, Herzogthum, Mecklenburg, mekelburki Hertzegség.

Mechi, chow, m. *plur.* v. Mech kožení.

† M'echiř, e, m. v. Mechúr.

Mechler, a, m. v. Mechelburčan.

Mechlín, u, m. Mechlinia, ae, f. Mecheln, Stadt: Meklin, *város*

† M'echna, i, f. v. Bachračka.

† mechowatí, á, é, *adj.* v, mochowí, mochowatí.

Mechowína, i, f. grossa tela pro saccis, Sackleinwand, eine dicke Leinwand: vastag (zsáknak-való) vászony. *Syn.* Wrecowina.

Mechunka, i, f. Strom: halicacabus (os), i, f. *Plin. H. N.*

Phy-

Physalis Alkekengi *Linn.* Judenkirsche, Boborelle: zsidó-tseresnye-fü, paponya-fü. *Syn.* Mochiňa, židowská neb morská Čeresňa, Wisňa. *boh.* M'echuňka, Mochíňe. 2) Owoce: bacca alkekengi *Linn.* halicacabum (-bon), i, n. *Plin. H. N.* Judenkirsche, die Frucht: muhartza, paponya, pap monya. *Plur.* Mechunki, halicacaba, Boborellen, Judenkirsche, paponya. *Syn.* Mochíňe, Wíšňe, neb Čeresňe morské aneb židowské. *boh.* M'echuňki.

† M'echuňka, i, f. *Plur.* M'echuňki, idem.

Mechúr, a, m. vesica, ae, f. die Blase, Urinblase, Harnblase: holyag. *Syn.* Mosňa. *boh.* M'echýř, Mosna. 2) Mechór od Páleňá (Popáleňá), v. Pluzgír. 3) Mechúr zléní, v. Zlčina.

Mechúrček, rečká, m. *dem.* ex seq.

Mechúrek, rka, m. *dem.* vesicula, ae, f. das Bläschen, Bläslein: hólyagotska, kis hólyag. *boh.* Schúrek.

Mechúrik, a, m. idem.

Mechúrisko, a, n. *exagger. et contemt.* ex Mechúr.

Mečík, u, m. *dem.* gladiolus, i, m. machaerium, i, n. ein Schwerdtchen: kardotska. 2) Swetlí Mečík, Zelina: gladiolus, i, m. *Linn.* die Siegwurz, die Schwerdtlilie, eine Pflanze: kék (mezei) liliom. *Syn.* Kosatec menší, dewatero Odeňí Matki božeg.

† Mečíka, i, f. *Plur.* Mečíki, Listi, v. Lagsňa.

† Mečír, é, m. v. Mečár.

† Mečírka, i, f. v. Mečárka.

Mečisko, a, n. *exagger. et contemt.* ex Meč: immanis gladius, ein großes Schwerdt, igen nagy kard.

Mečnosič, á, m. machaerophorus, i, m. *Cic.* Schwerdträger, Soldat, Trabant: fegyver-viselö. *boh.* Meče Nosič.

mečowí, á, é, *adj.* gladialis, e; gladiatorius, a, um: das Schwerdt betreffend: kardi, kardhoz való. *Usus.* Mečowá Hra, ludus gladiatorius, das Schwerdtspiel, bajvíroki játék. Mečowá Bitka, gladiatorium certamen *Cic.* gladiatura, ae, f. *Tacit.* das Fechten der Gladiatoren, das Kämpfen, die Fechterei: baj-viadal. — Mečowá Riba, Xiphias Gladius *Linn.* Schwerdtfisch, kardhal. — Mečowé Práwo, potestas gladii (vitae et necis), *Capitol.* ius gladii *Pandect.* Gewalt über Leben und Tod: életen és halálon-való hatalom.

† Med, u, m. v. Mad.

Med, i, f. aes, aeris, n. das Erz: értz. *Usus.* Med običagná, která sa bič dá: aes ductile (regulare), Erz, das sich schlagen läßt: ki-nyújtható (lapositható) réz. Med zléwat, ducere aera *Horat.* Erz gießen, rezet önteni. Ňekoho Obraz z Medi ulát, ducere quempiam (alicuius statuam) ex aere *Plin.* Jemandes Bildniß vom Erz gießen, valakit (valaki képét) rézböl önteni. 2) aes cyprium, cuprum, i, n. das Kupfer: réz.

† M'ed, i, f. idem.

† Medař, e, m. v. Wčelar.

† Medek, dku, m. v. Madek.

† M'edenec, nce, f. v. *seq.*

Medenec, nca, m. lamina fornacalis aerea, lebes, etis, m. ein kupferner Ofentopf: értzböl való kályha. *boh.* M'edenec.

medení, á, é, *adj.* cuprinus, cupreus, a, um: kupfern, aus Ku-

Kupfer: rezes, rézböl (értzböl) való. *boh.* m'edenní. *Usus.* Medení Kotel, cortina, Farbkessel, festö katlan. Medení Kotel z Uchem, nasiterna (nassiterna), ae, f. *Plaut. Varr.* ahenum, cacabus: Kupferhafen, Kupfertopf, Kessel: fogantós réz edény. *Prov.* Medení, železní: aheneus, ferreus *Horat.* solidus, firmusque.

Medeňica, i, f. pelvis, is, f. *Varr.* das Becken, Waschbecken: medentze. *Syn.* Medeni Umiwač, Nádoba medená k Umíwáňú. *boh.* M'edeňice. *Usus.* Holárská Medeňica (*boh.* barwířská M'edeňice), pelvis tonsoria (chirurgica), excipulum, i, n. *Plin. H. N.* Barbierbecken, Laßbecken: borbély medentze. Nožňá (k Nohám) Medeňica, pelvis pedum, pelluvium, pollubrum (polub.) *Fab. Pict.* rhytium: Waschbecken, Fußbecken: láb mosó medentze (edény). Ručňá (k Rukám) Medeňica, pelvis manuaria. malluvium, i, n. et malluvia, ae, f. *Fest.* aquiminale, is, et aquiminarium, i, n. *Pandect.* das Wassergeschier zum Händewaschen, Handbecken, Lavour: kéz mosó medentze, kéz mosó edény. *Syn.* Umiwač, Umiwadlo.

† M'edeňice, f, idem.

† M'edeňička, i, f. v. seq.

Medeňička, i, f. *dem.* pelvicula, ae, f. das Beckenchen, Beckenlein, ein kleines Becken: medentzétske, kis-medentze, *boh.* M'edeňička.

medenní, á, é, *adj.* v. medeňí.

m'edenní, á, é, *adj.* idem.

Medián, a, m. v. Zwon prostrední. 2) Medián Papír, charta mediana, Medianpapier: középi papiros

† medle *interj.* v. prosím.

† M'edlice, f. v. Madlica, Trlica.

† Medoged, u, m. v. Madoged.

† Medogedka, i, f. v. Madogedka.

† medowí, á, é, *adj.* v. madowí.

† Medowice, f. v. Madowica.

† Medowina, i, f. v. Madowina.

† Medowka, i, f. v. Madowka.

† Medunka, i, f. v. Madunka.

Medwed, a, m. ursus, i, m. der Bär, ein Thier: medve. *boh.* Nedw'ed. *Prov.* Medwed w Owsi. Kočka w Slaňiňe. Slowák w Repe: asinus in paleas (incidit). Fortuna illi lautior praeter spem obtigit. Ešče s Medweda nezabil, a uš Kožu predáwáš. Nepredáwag z Medweda Kožu prw, nežliš ho zabil: v. hop.

† Medwed, a, m. idem.

Medwedár, a, m. ursi ductor, der Bärenführer, medve-hordozó.

medwedí, á, é, *adj.* ursinus, a, um: von Bären, den Bär betreffend: medvéi, medvéhez-való. *Syn.* medwedskí, *boh.* nedwedí. *Usus.* Medwedí Zuker, v. Cuker. Medwedí Koreň, Zelina: v. Koprňík. Medwedí Pazneht: *a*) v. Dlaba. *b*) Zelina: acanthus, i, m. *Virg. Plin. H. N.* acantha, ae, f. branca (brancha) ursina, acanthus mollis *Linn.* die Bärenklau: medve talpú fü. *Syn.* medwedí Pazúr, wlaskí Nechet, medweda Noha, *boh.* Akant. — Medwedá Koža, pellis ursina, corium ursinum: Bärenhaut: medve-bör. Medwedá Zelina, v. D'iwizna. Medwedé Lagno: Bärendreck, medveszar. v. Medwedí Cuker.

—Med-

— Medwedé Sadlo, adeps ursinus, pinquedo ursina: Bärfette, medve-haj (zsir). Medwedé, Ucho (Uško), Zelina: v. Bukwica bílá. Na medwedeg Koži líhat (spáwat), segnitiae se dare, müssig gehen, auf der Bärenhaut liegen: meg-restülni (-lök), restnek lenni.

Medwedica, i, f. ursus *femina* ursa, ae, f. ursus *femina* die Bärinn: nöstény medve. *Syn.* Samica Medweda. *boh.* Nedwedice. 2) dwog násobné Znameňí ňebeské: wetšá, menšá: arctos *et* arctus, i, f. *Cic.* ursa *maior*, *minor* der Bär im Himmel, ein doppeltes mitternächtiges Gestirn, der große und kleine: göntzöl szekere, égi tsillagzat, nagyob, kissebb.

Medza, i, f. finis, is, m, limes, itis, m. terminus, i, m. meta, ae, f. confinium, i, n. der Rain zwischen den Aeckern, die Gränze, Markscheide: határ, határ-megye, határszél, határ-jel, határ-kö. *Syn.* Kún, Kúno, Končina. Mez, Meze. *Usus.* Medze nepreťročit, suis finibus se continere, die Gränzen nicht überschreiten, in den Gränzen bleiben: maga határán kévül nem-lépni; nem avatni magát más dolgai közé. Bežná (po ktereg sa bežať može) Medza ꝛc.

medzení, á, é, *p. c.* marginatus, limitibus provisus (instructus defixus) a, um: gegränzt, mit Gränzen verſehen, geründelt, gerändert: határoztatott, határ-jellel-kihántt. *Syn.* chotárení, hraňičení, *vulg.* hraňení, *boh.* kolkowaní.

Medzeňí, á, n. marginatio, metatio, limitum defixio (positio): das Gränzen, Aufwerfung der Gränze, das Rändeln, Rändern: határozás, határmérés, határ-jellek-állitása, fel-állitása. *Syn.* Chotáreňí, Hraňičeňí, *vulg.* Hraňeňí, *boh.* Kolkowáňí. 2) w Baňach: báňské Medzi: metatio metallica, Markſcheidung, határozás a' bányakban.

medzí *praeposit.* ad quaestionem quo (wohin, hova)? *cum accus.* inter, unter, közzé. *Usus.* Medzi Ludi (Woli ꝛc.) ísť, inter homines ire, in publicum prodire: unter die Leute gehen: emberek közzé menni. 2) ad quaestionem ubi (worin, hol)? *cum instrum.* inter, zwischen, inzwischen, unter: között, köztt. *boh.* mezi. *Usus.* Medzi Nádegú, a Bázňú biť (weziť): inter spem, metumque esse (versari): zwischen Hoffnung, und Furcht seyn (schweben): reménység, és félelem között lenni, tétovazni. Medzi mnú, ťebú ňím (gú) nami, wami, ňimi: inter me, te, ipsum *vel* eum (illam), nos, vos, eos (eas, ea): zwischen mich, dich, ihn, (sie), uns, euch, sie: közöttem (közttem), közötted (köztted), közötte, (köztte), közöttünk (köztünk), közöttetek (köztletek). közöttök (köztlök). Medzi nami Přátelstwí, est (intercedit) inter nos amicitia; intercedit mihi cum eo amicitia: es ist eine Freundschaft zwischen uns, vagyon barátságom véle; atyafiak vagyunk. Welkí Rozdel gest medzi: magnum discrimen est (intercedit) inter; multum interest inter: es ist ein großer Unterschied zwischen: nagy kölömbség vagyon a' között, etc.

Med-

Medzičas, u, m. tempus interiectum, intervallum: Zwischenzeit, közben való-idö.

Medziceſta, i, f. v. seq.

Medzichod, u, m. via interiecta, Zwischengang, Zwischenweg: köz út. *Syn.* Medziceſta.

Medzihod, u, m. casus interiectus, Zwischenfall, eset köz. *Syn.* Medzipad.

Medzihodina, i, f. hora interiecta (vacua), Zwischenstunde, (müßige), köz-óra.

Medzihra, i, f. embolium, episodium, intermedium, inter ludium: Zwischenspiel, játék-köz.

Medzihrač, a, m. actor embolii (intermedii), Zwischenspieler, játék-köz-jádzó.

Medzikladka, i, f. interiectio, nis, f. Zwischenlegung, Zwischenwort, Interiection: közbe-tévés (vetés.)

Medzikrál, a, m. interrex, Zwischenregent im Königreiche, köz-király.

Medzimluwa, i, f. interlocutio, nis, f. Zwischenspruch, Interlocut, Zwischenrede: közbe-szóllás. *Syn.* Zamluwa.

Medzimluwič, a, m. interlocutor, is, m. Zwischenredner, közbe-szólló. *Syn.* Zamluwač, Zamluwič.

Medzimluwička, i, f. interlocutrix, cis, f. Zwischenrednerin, közbe-szóllóné, közbe-szólló aszszony. *Syn.* Zamluwačka, Zamluwička.

medzimluwit, il, im V. I. *imp.* medzimluw: interloqui, interfari, orationem interiicere: zwischenreden, Zwischenrede halten: közbe-szóllni (szóllani). *Syn.* zamluwit.

Medzimúr, u, m. paries intergerinus, Zwischenmauer: köz-fal. *Syn.* prečná Stena.

Medziplac, u, m. locus medius (interiectus), Zwischenort, köz-hely. *Syn.* Mizerka.

Medziposel, sla, m. internuntius, i, m. Unterhändler, közben-járó, követ. *Syn.* Prostredník.

Medzispew, u, m. cantus interiectus, Zwischengesang, közben-való (köz) ének. *Syn.* Zaspew.

medzistenní, á, é, *adj.* intraparietalis, e: was zwischen den Mauern ist, fal-között való. *Usus.* Medzist'enní Plac, v. Parkan.

medzit, il, im, V. I. *imp.* medz: marginare *Plin.* metari, fines (limites, metas, terminos) defigere, determinare, ponere: die Grenzen bestimmen (aufwerfen), gränzen, rändeln, rändern; határt vetni (ki-mérni, szabni), határ-követ (hantsikot) rakni. *Syn.* chotárit, hraničit, Chotár wiznačit, Medzúklast, *vulg.* hraňit, *boh.* kolkowati.

medzitím, *adv.* interea, interim, intra hoc tempus: inzwischen, unterdessen, zwischen der Zeit: azon közben. *boh.* mezitím. *Usus.* Medzitím, gak: interea dum, zwischen der Zeit, daß (da): az alatt, az idö alatt, hogy.

medzitimňe *adv.* interim, interimaliter: zwischenräumig, unterdessen: ideig.

medzitimní, á, é, *adj.* interimalis, e: zwischenräumig, interimal: ideig-való.

Medziwalí, á, n. intervallum, interstitium, spatium, i, n. Zwischenraum, der Raum (Platz), zwischen Wall, und Pallisaden: köz-hely. *Syn.* Prehrada. *boh.* Přihrada. 2) Gasné Medziwalí, lucidum intervallum, heller Zwischenraum bei Wahnwi-

witzigen: bolondságnak világos közi.
Medziwesli, á, n. interscalmium, i, n. *Vitruv.* spatium inter duos scalmos: Platz zwischen zweien Rudern: evező székeknek közi. *Syn.* medziweslowní Plac.
medzne, *adv.* limitanee, terminaliter: gränzend, markscheidend: határosan. *Syn.* chotárne.
medzní, á, é, *adj.* terminalis, metalis, confinis, conterritorialis, e; finitimus, limitaneus, collimitaneus, a, um: Gränze betreffend, markscheidend: határ-megyét illető, határós. *Syn.* chotární. *boh.* mezní, marsídní. *Usus.* Medzní Kameň, v. Medzník. Medzná Pra, processus metalis, Gränzenproceß, határt illető pör, törvénykezés.
Medznica, i, f. v. *seq.*
Medznička, i, f. v. Chotárnička.
Medznictwí, á, n. ars metatoria, Markscheidekunst, határozó (kimérő) mesterség.
Medzník, u, m. cippus (lapis) terminalis; cippus, terminus: Markstein, Gränzstein: határkö, határ-jel. *Syn.* medzní Kameň. *boh.* Mezník, Marsíd, Kůl marsídní.
Medzník, a, m. v. Chotárník. 2) bánskí, w Baňách: metator (dimensor) metallicus, Markscheider im Bergbau: határozó, kimérő a' bányákban. *boh.* Marsídník.
Medzowání, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*
medzowat, zowal, zugem, V. I. *imp.* zug: finitimum (confinem, conterminum, collimitaneum) esse, gränzen: határosnak (szomszédnak) lenni. *boh.* mezowati. *Usus.* Uherská Kragina medzúge s Polskem, Ungaria cum Polonia (Poloniae) continens est: Poloniae advicinatur: Ungerland stößt an Pohlen, gränzet mit Pohlen: Magyár-Ország határos Lengyel Országgal.
medzugicí, á, é, *part. praes.* ex medzowat.
megnút, gnul (gel), gnem, V. I. *imp.* megni, v. hegnut.
† m'ehodek, *interi.* v. nosa, nože.
† m'ekce, *adv.* v. mako.
† M'ekčení, n. v. Makčení.
† měkceti, čel, čím, v. makčet.
† měkčiti, il, ím, v. makčit.
† měkí, á, é, *adj.* v. makí.
† měknúti, měkl, měknu, v. maknút.
† Měkost, i, f. v. Mákost.
† Měkota, i, f. v. Makota.
† měkúčkí, á, é, *adj.* v. makúčkí.
Méla, i, f. Réka španielská: minius, i, m. minho, nis, m. mela (mella), ae, m. Menning, ein Fluß in Spanien: mela, follyó-viz. *Syn.* Mín.
Melák, a, m. nomen canis, ein Hundsname, kutya név.
Melaun, a, m. v. D'iňa žltá.
Melchior, a, m. Melchior, is, m. Menyhárt.
Melčina, i, f. brevia, ium, n. *plur.* seichter Ort, Sandbänke: tsekély-hely a' vizben. *Syn.* Prúd.
Melenec, nca, m. *Plur. nom.* Melence, *gen.* cow: massa in iusculo, in micas friata: Geriebenes: reszeltt tészta. *Syn.* strúhané Testo. 2) Melence pre Slépki 2c. turunda, ae, f. *Varr.* Wolger, Nudel=womit man die Gänse, etc. stopft: morsalék, mellyel tyukokat etc. hizlalnak.

me=

mekení, á, é, *p. c.* tritus, distritus, contritus, a, um: gerieben: morsoltt, morsoltatott. *Syn.* melňení, krúsení.

Mekeňí, á, n. tritus, us, m. tritura, ae, f. friatio, nis, f. das Reiben, die Reibung: morsolás. *Syn.* Melňeňí, Krúseňí.

† M'elí, n. v. Lep ptáčí.

† Mekissa, i, f. v. Maduňka.

mekit, il, ím, V. I. *imp.* mel: terere, exterere, disterere, conterere, friare, affriare, fricare, infricare: reiben, ausreiben: morsolni. *Syn.* mekňit, krúsit. *Usus.* Kurencom mekit Chléb ꝛc. II. *rec.* melit sa: disteri, conteri, friari: sich bräckeln, krümeln, reiben: morsolódni; morsoltatni. *Syn.* mekňit sa krúsit sa.

Mekiwo, a, n. molitura, ae, f. opus molarium, frumentum molendum: das Mahl- (Mühlwerk) in der Mühle: őrleni - való gabona, őrlő. *Usus.* Nemá Meliwa. 2) merces moliturae, decima molaris.

mekkí, á, é, (*abs.* mekko), *adj.* tenuis, e, non profundus, a, um, vadosus: seicht, nicht tief: tsekély, nem mély. *Syn.* plitkí. *Usus.* Tam uš musi bit mekká Woda. Ge uš mekko; uš Woda opadla: iam decrevit aqua, das Wasser ist schon abgefallen, immár meg - apadott (apadtt) a viz.

† m'elkí, á, é, (*abs.* m'elko), *adj.* idem.

melňení, á, é, *p. c.* v. mekení.

Melňeňí, á, n. v. Mekeňí.

mekňit, il, ím, V. I. *imp.* mekňí, v. mekit. *II. rec.* mekňit sa, v. mekit sa.

† Melódia, i, f. v. Nóta.

† Melon, u, m. v. žltá D'iňa.

Men, u, m. v. Mena, Meňeňí.

Meň, *gen.* Mňa, m. v. Mňík.

méň, *compar.* ex málo.

Mena, i, f. mutatio. immutatio, nis, f. Aenderung, Veränderung: változás, változtatás. *Syn.* Men, Zmena. 2) vicissitudines, vices: Wechsel, Abwechslung: viszontagság, változás. *Syn.* Preméňáňí, Meňeňí. 3) commutatio, permutatio: Wechsel, Vertauschung z. B. des Geldes mit anderm Gelde: valtás, tserélés, pénzváltás. *Syn.* Premeňeňí, Zmeňeňí.

† M'ena, i, f. idem.

menawe, *adv.* v. meňiske.

menawí, á, é, *adj.* v. meňistí.

Menawosť, i, f. v. Meňistosť.

mencow, a, e, *adj. poss.* ex Menec. *Syn.* zmencow.

† méňe *comp.* ex málo

Menec, nca, m. eiusdem nominis, gleichen Namens, egy névű. *boh.* Gmenec. 2) mutator, immutator: Veränderer: változtató. *boh.* Gmenec. 3) commutator, permutator: Wechsler, váltó. 4) argentarius, *Cic.* nummarius, campsarius. i, m. Campsor, is, m. negotiator argentarius, trapeza, trapesita, ae, m. Wechsler, Banquier, Wechselhändler, Geldwechsler: pénzváltó, pénz - tserélgetéssel kereskedő. *Syn.* Peňazomenec Zmenec.

† M'enec, nce, m. idem.

menecki, *adv.* more argentariorum (campsorum) campsorialiter: wechslerisch: pénzváltó-módon. *Syn.* menne, peňázomenecki, zmenecki.

menecki, á, é, *adj.* argentarius, numarius: a, um; cambialis, campsorialis, e: die Wechsler betreffend: pénz - váltókat illető. *Syn.* mennf, peňazomenecki, zmenecki. *Usus.* Menecké Kupectwí, v. seq.

Menectwí, á, n. argentaria (*scil.*

(*scil.* ars), ae, f. das Metier eines Wechslers, Wechslermetier, die Wechslerei: pénz-váltás, pénz-tseréléssel-való kereskedés. *Syn.* Penázomenectwí Zmenectwí. *Usus.* Menectwí sprowádzat; Menectwím kupćiť (žiwiť sa, žiwím biť): argentariam facere *Cic.* exercere, administrare *Pandect.* das Wechslermetier treiben, Wechsler seyn: pénz-tseréléssel kereskedni.

méneg, v. málo.

meňení, á, é, *p. c.* mutatus, immutatus, variatus, a, um: geändert, verändert; változott, változtatott. *Syn.* premeňení. 2) commutatus, permutatus: gewechselt, verwechselt, vertauscht: váltott, váltatott, tséréltetett. *Syn.* odmeňení.

Meňení, á, n. mutatio, immutatio, nis, f. das Aendern, die Aenderung, Veränderung: változás, változtatás. *boh.* Mňení. *Usus.* Meňení predsawzať. v. meňiť. 2) vicissitudo, v. g. temporis: Veränderung, Abwechslung, z. B. der Jahreszeiten: az időknek változása. 3) commutatio, permutatio: das Wechseln, Vertauschen, Wechselung: váltas, tserélés, tserélgetés. *Syn.* Odméňáňí, Preméňáňí. v. Mena.

Meňička, i, f. mutatrix, immutatrix, eis, f. Veränderinn, változtató aszszony.

meňisť'e *adv.* versicolorie vario colore: schielend, külömbb-külömbb színt mutatva. *Syn.* menawe.

meňistí, á, é, *adj.* versicolor, oris, *omn. gen. Cic.* versicolorius, versicolorus, a, um *Prud.* schielend, z. B. Taffet, die Farbe im Drehen ändernd, von schielender Farbe; melirt: sok-színű, külömbb-külömbb színt mutató. *Syn.* menawí:

Meňistosť, i, f. variorum colorum exhibitio: das Schielen, Aenderung der Farbe, auf dem Zeuge, Tuche, rc. sok (külömbb-külömbb) szín mutatás. *Syn.* Menawosť.

meňiť, il, ím, V. I. *imp.* meň: mutare, immutare, ändern, verändern: változtatni, el-változtatni. *Syn.* premeňiť. *boh.* mňeňiti. *Usus.* Meňíš twu Farbu, a Twár: non constat tibi color, neque vultus *Liv.* du änderst deine Farbe, und dein Angesicht: a' színed változik. Meňí Farbu, color ei non constat, er verändert die Farbe (des Gesichts), színét változtattya. 2) permutare, commutare, cambiare (psi) *Apul.* wechseln, verwechseln, tauschen, vertauschen: váltani, tserélni. *Syn.* odméňať, preméňať, zmeňiť. 3) Farbu meňiť: versicolorem esse, variare: schielen, von gefärbten Zeugen: sok (külömbb-külömbb) színt mutatni. *II. rec.* meňiť sa: mutari, variari, se mutare (immutare), fieri alium, mutationem subire, immutari, sibi non constare: sich ändern, (verändern), verändert werden: változni, változtatni magát. 2) variare, commutari: wechseln, verschieden seyn, abwechseln: változni. *Prov.* Šťasť'i sa mení. Wrtkawé ge Šťasť'i, v. Šťasť'i.

meňitedelňe, *adv.* mutabiliter, mobiliter, varie, variabiliter, variando: veränderlich, wandelbar, wechselnd: változva. *Syn.* meňiwe. *boh.* m'eňitedlňe. 2) inconstanter: unbeständig, veränderlich: állhatatlanúl. *Syn.* nesťále, wrtkawe.

meňitedelní, á, é, *adj.* mutabi-

bilis, mobilis, variabilis, e: veränderlich, wandelbar: változó. *Syn.* meňiwí. 2) inconstans, tis: unbeständig, veränderlich: állhatatlan. *Syn.* nestálí, wrtkawí. *boh.* m'eňitedlní.

Meňitedelnosť, i, f. mutabilitas, mobilitas, mutabilis natura (conditio), f. Veränderlichkeit, Wandelbarkeit: változó természet (tulajdonság). *Syn.* Meňiwosť. 2) inconstantia, ae, f. Unbeständigkeit, Veränderlichkeit: állhatatlanság. *Syn.* Nestálosť, Wrtkawosť.

† **m'eňitedlňe**, *adv.* v. meňitedelní.

† **m'eňitedlní**, á, é, *adj.* v. meňitedelní.

Meňiwáňí, á, n. *Nom. Verb. ex seq.*

meňiwať, al, ám, *freq.* ex meňiť. *boh.* m'eňiwati. *II. rec.* meňiwať sa, *freq.* ex meňiť sa.

meňiwe *adv.* v. meňitedelňe.

meňiwí, á, é, *adj.* v. meňitedelní.

Meňiwosť, i, f. v. Meňitedelnosť.

menňe, *adv.* commutative, cambialiter, per cambium: wechslerisch, tserélve, tserélés-képpen. *Syn.* zmenňe, menecki.

menní, á, é, *adj.* cambialis, campsorialis, e; argentarius, nummarius, a, um: wechslerisch, das Wechseln betreffend: pénzt-váltást illető. *Syn.* menecki, zmenní. *boh.* m'enňí. *Usus.* Menní Beh, cursus permutationis numariae, Wechselcours. Menní List, numaria tessera, syngrapha, ae, f. syngraphus, i, m. litterae campsoriales: Wechsel, Wechselbrief: tulajdon kéz-irás. Menní Sklep; menná Búda (Búdka): argentaria (*scil.* taberna) *Liv.* Wechslerbude, Wechslergewölbe, die Bactike (Bude), des Weslers: pénz-váltó bólt (hely). Menní Stol, mensa, argentaria (feneratoria), Wechselbank, Wechseltisch: pénzváltó asztal. Menná Truhla, argentarium (*scil.* vas, scrinium) *Pandect.* Geldbehältniß, Geldschrank: pénz-tartó láda.

† **m'enňí**, *adj. omn. gen.* idem.

Méno, a, n. nomen, inis, n. nominatus, us, m. *Varr.* der Name (Nahme), Namen, Nennung, Benennung: név, nevezet. *boh.* Gméno. *Usus.* Krstné Méno, nomen lustricum (baptismale), der Taufname, kereszt-név. Méno mať, menowať sa: gerere (habere) nomen; vocari, nominari: einen Namen haben (führen), heißen, genannt werden: nevet viselni, neveztetni. Méno swe opowedeť: nomen dare *Cic.* nomen edere, profiteri *Liv.* seinen Namen angeben, sich melden wozu: bé-vallani (irattatni) magát; a' nevét ki-nyilatkoztatni. Ňekomu Méno dať (uložiť), imponere (dare, indere) alicui nomen *Liv.* Jemanden einen Namen beilegen (geben), valakinek nevet adni; valakit nevezni. Powec (wislow) Méno twé, loquere nomen tuum, sage deinen Namen her, mond-meg a' nevedet. Gako ti (ge) Méno? gako sa menuges? gako ta wolagú? quod tuum est nomen? quomodo vocaris? wie heißt dein Name? mi neved? Mňé ge Méno, Ganko: est mihi nomen Joannes *Cic.* nomen Joannis est mihi *Plaut.* mihi Joanni est nomen, *vel* mihi Joanni inditum nomen *Liv.* (Post *est mihi nomen* scilicet ipsum proprium nomen

men Latini in Nominat. Genit. et Dativo ponunt); vocor Joannes: mein Name ist Johann: az én nevem János. Ge Cesta, ktera mléčná Meno má, (která sa menuge mléčná): est via, lactea nomen habet *Ovid.* Ménem ňekoho wolať (menowať), nomine vocare (adpellare) aliquem, Jemanden mit (beim) Namen rufen (nennen), valaki neve szerént (nevével) hinni. Na Méno neodpoweďeť, ad nomina non respondere *Liv.* nicht antworten, wenn die Namen abgelesen werden: meg-nem felelni, mikor szólítyák. Ménem mím; w Méňe mém: meo nomine *Cic. Cels. Nepot.* in meinem Namen, az én nevemmel; az én részemről. Ménem otcowím, nomine patris, im Namen des Vaters, attyának nevével. *Prov.* Ména mnoho Rázi wiobrazugú Skutki, conveniunt rebus nomina saepe suis: man führet oft den Namen mit der That (mit den Thaten): a' név sokszor kifejezi a' tselekedetet. 2) color, praetextus, species, causa: Name, Schein, Vorwand, Titel, Ursach, Absicht: szín, ok: *Syn.* Záśt'era, Spósob. *Usus.* Pod Ménem tím, nomine *Cels.* eo sub titulo: unter den Namen (Titel) deswegen, als: ollyan szín alatt, ollyan okon. Pod Ménem Osohu, nomine lucri *Cic.* als Profit, mint a' nyereséget. Pod Ménem Prátelstwá, amicitiae causa, unter dem Titel (Scheine) der Freundschaft, barátságnak színe alatt. 3) vocabulum, Name, besonders von Dingen: név, nevezet, szó, szózat. 4) nomen, *in oppositione rei, vel actualitatis:* der Name (verächtlich) im Gegensatze der Sache oder Wirklichkeit: né. *Usus.* Ménem wíc, než Skutkem: nomine magis, quam re: dem Namen nach mehr, als in der That: név szerént inkább, hogy sem valósággal. Pode Ména, nomine, dem Namen nach, név szerént. 5) fama: der Ruhm, Name, das Ansehen, Renommee: hír, név. *Syn.* Chwála, Počestnosť. *Usus.* Welké Méno mať, wichírním biť: magnum nomen habere *Cic.* großen Ruhm haben, sehr berühmt seyn: nevezetesnek lenni. Ména nemať, bez Ména biť: sine nomine (esse) *Virg.* unbekannt (unberühmt, unansehnlich) seyn: isméretlennek lenni. Welké Méno si urobiť: sibi clarum nomen (famam) parare, sich großen Namen (Ruhm) machen, nagy hírt, 's nevet magának szerezni. Méno wečňe po sebe zanechať, memoriam nominis sui cum omni posteritate adaequare, sich einen ewigen Namen machen, sich verewigen: hírét, 's nevét hoszszú, időkre ki-terjeszteni; magának az következendőknél örökké-való emlékezetet szerezni, 6) Fama, opinio (sensus) hominum: die Nachrede, der Name: hír, 's név. *Syn.* Powesť. *Usus.* Dobré Méno, fama bona, der gute Namen, jó hír, 's név, Proči swému dobrému Ménu ňečo činiť, sibi (de sua fama) derogare, seinen ganzen Namen zuwider handeln; sich selbsten Unrecht thun: maga jó hirét, 's nevét kissebbíteni (rontani, gyalázni; önnön maga roszszára (gyalazattyára) lenni. Swe dobré Méno traťi; o swé dobré Méno prichádzá: fa-

fama illum deserit, er kömmt um seinen guten Namen, rosz híre, 's neve kezd lenni. Dobré Méno stratiť, amittere famam, den guten Namen verlieren, jó hírét, 's nevét elveszteni. *Prov.* Dobre Méno ide (stogí) nade wsecko. Dobré Méno wíc stogí, než wsecke Bohatstwa. Z kbis i wsecko stratil, zachowak hled Méno počestné; to kdiž gednúc stratíš nič sfeba (wer mi) není: bona fama superat divitias. Honor et vita pari passu ambulant. Omnia si perdas, famam servare memento; qua semel amissa, postea nullus eris: der seinen ehrlichen Namen verliert, der verliert alles. Ein gutes Gerücht geht über alles: ha semmie sints is az embernek, tsak betsülettye légyen. 7) persona, Person: személy. *Usus.* Welké Ména, magna nomina, große Männer, nevezetes nagy emberek. Tak welké Ména, nomina tanta *Ovid.* Waše Méno, i. e. wi: vestrum nomen, i. e. vos *Liv.* Ná Památku Ména našého (i. e. Na Pam. našu): ad memoriam nominis nostri, zur Verewigung unsern Namens, a' mi emlékezetünknek fenntartására. 8) existimatio: Name, die Ehre: betsület. *Syn.* Počest', Počtiwost', Uctiwost'. 9) natio, genus: Volksgeschlecht, Volk, Nation, Geschlecht, Familie: nemzet, nem, fáj. *Syn.* Národ, Rod, Pokolení. *Usus.* Méno latinské, i. e. Latináci: Nomen latinum *Liv.* die Lateiner, látinusok. Ména krestánského Neprátel, christiani nominis hostis (inimicus), Feind des christlichen Namens, keresztény névnek ellensége. Do našého Ména (Rodu) wstúpik magíce, nostrum in nomen ituras. *Virg*

menowaní, á, é, *p. c.* nominatus, nomine vocatus, adpellatus, a, um: genennt, benennt: neveztetett, nevezett.

Menowání, á, n. nominatio *Vitruv.* memoratio nominis: die Nennung des Namens, Benennung: nevezés, név szerént való emlétés, nevén nevezés. *Usus.* Z Menowáním teg Osobi prišlo mi na Mišel: nominato homine (nomine memorato) venit mihi in mentem: bei Nennung der Person (des Namens) fiel mir ein: annak az embernek nevezésével jutott eszembe. 2) nomenclatio *Cic.* compellatio, adpellatio, nis, f. nomenclatura, ae, f. *Plin. H. N.* das Nennen, Rufen, Nennung, mit (beim) Namen: nevezés, hívás. 3) nominatio ad officium *Cic.* candidatio: Ernennung zu einem Amte: tisztre nevezés, kándidálás. *boh.* Gmenowání.

menowak, nowal, nugem V. I. *imp.* nug: nominare *Cic.* denominare, nomine vocare: nennen, benennen, beim Namen erwähnen, oder rufen: valakit nevezni, név szerént emléteni, szólítáni. *boh.* gmenowati. *Usus.* Nekoho pre Počtiwost' menowak, aliquem honoris causa nominare, Jemanden aus Ehre nennen, valakit tisztességnek okáért emléteni. Spisowatela negakého menowak, citare, (excitare, adpellare) auctorem, einen Schriftsteller (Scribenten) anziehen, anführen, ernennen: valaminek szerzöjét (kezdöjét) nevezni, elömondani. Ten, kterého sem predtím menowal: is, quem proxime nominavi: jener, den ich eben zuvor genennt habe:

az

az, a' kit tsak most neveztem. 2) nuncupare, adpellare, dicere: nennen, einen Namen beilegen, beim Namen rufen, oder tituliren: híni. *Syn.* wolať. *Usus.* Karlem ma menugú, me vocant (dicunt, nominant) Carolum, sie nennen mich Karl, engemet Károlynak hinak. Welkím ho menugú, eum vocant (adpellant, nominant) magnum, sie nennen ihn den Großen, nagynak híják ötet, 3) definire, defigere: bestimmen: rendelni, ki-szabni. *Usus.* Jsté Mesto, a istí Čas k ňečemu menowať (ustanowiť, uložiť, urídiť, narídit): condicere locum et tempus: einen gewissen Ort und Zeit bestimmen: bizonyos helyt, és idöt rendelni, szabni. Ďeň k ňečemu menowať, definire diem *Caes.* den Tag benennen, bestimmen: napot adni, rendelni. 4) Za Med žikrála ꝛc. menowat: nominare aliquem *interregem Cic. Liv.* facere nominationem *Liv.* ernennen zu einem Amte: tisztre választani (-tom); valakire voksolni, hogy tiszt légyen; tisztnek nevezni. Wlastním (swogím) Ménem ňekoho menowať, nominatione sua cooptare aliquem *Cic.* mit seinen eigenen Namen Jemanden nennen, rufen, maga nevéröl nevezni valakit. *II. rec.* menowať sa: nomen suum edere, sich nennen, nevezni magát. *Usus.* Seba nemenuğic, nomine celato, ohne sich zu nennen, magát nem nevezvén. 2) nominari vocari, adpellari, dici: sich nennen, heißen, genannt werden: hivattatni. *boh.* gmenowat se. *Usus.* Gako sa menugeš? qui vocaris? wie ist dein Name? kinek (hogy) hínak téged? Gá sa menugem Karel (Karlem), vocor Carolus, ich werde Karl genannt, Károlynak hivattatom. Gak sa menuge ten Chlapec? qui (quo nomine) vocatur hic puer? wie heißt dieser Bub? wie ist sein Name? kinek híják ezt a' gyermeket? mi a' neve ennek a' gyermeknek? Tak mislím (za to mám), že sa tak menuge (že také Méno má): arbitror, eo nomine esse, ich glaube (halte dafür), daß er so heiße: úgy gondolom, hogy az a' neve. Aleksander menuge sa Welkím, Alexander adpellatur magnus, Alexander wird der Große genannt, Sándor nagynak hi-vattatik.

Menowatel, a, m. nomenclator, nomenculator *Cic.* nominator, denominator, is, m. nominativus, i, m. Nenner, Benamser: nevezö, neveket elö-számláló.

menowatelow, a, e, *adj. poss.* ex *praec.*

Menowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

menowáwať, al, ám *freq.* ex menowať: nominitare *Lucr.* oft nennen, benennen: gyakran nevezni (zem) *II. rec.* menowáwať sa *freq.* ex menowať sa.

menowí, á, é, *adj.* nominalis, e *Varr.* den Namen betreffend, nevett illetö, névhez tartozandó. *Usus.* Menowí Ďeň, dies onomasticus (nominalis), nominalia *Tertull.* Namenstag, Tag, an dem das Kind den Namnn bekam: neve napja.

menowiťe, *adv.* nominatim *Cic.* nominaliter *Arnob.* de nomine, in specie: namentlich: név (nevezet) szerént, neve-

ze-

zetesen. *Syn.* z Ména. *boh.* gmenowike, zegména.

menowitì, á, é, *adj.* habens nomen, nomine praeditus (instructus), a, um: einen Namen habend, nennbar, nahmhaft, namkundig: nevezetetett, neves, a' kinek neve vagyon. *boh.* gmenowiti, 2) certus, diserte, expressus, nominatus: ausdrücklich, namhaft, namkundig: bizonyos, meg-neveztetett. *Syn.* wiflowení, swipowedení, ifti. 3) amplus, honestus: namhaft, ansehnlich, in Ansehen stehend: tisztes, betsületes, nevezetes. *Syn.* wážni, powážní. 4) magnus, consideratione dignus: namhaft, ansehnlich, beträchtlich: groß, z. B. Summe: nagy, meggondolasra méltó, nsvezetes. *Syn.* welki, znameniti. 5) celeber, clarus: namhaft, bekannt, berühmt: esméretes, híres, 's neves, ditséretes, nevezetes. *Syn.* wichírní, známeniti. *Usus.* Menowitá Wogna, bellum magni nominis *Liv.* nominatissimum bellum *Plin. H. N.* ein berühmter Krieg, híres háborń. Menowitegſé Nebezpečenſtwá, nominatiora pericula *Tertull.*

menſení, á, é, *p. c.* minutus, a, um: vermindert, kleiner gemacht: kissebbíttetett. *Syn.* umenſení.

Menſeňí, á, n. minutio *Quintil. Gell.* imminutio, deminutio, abbreviatio, decurtatio, diminutio, nis, f. Verminderung, Verkleinerung, Verringerung: kissebbítés, kissebbedés. *Syn.* Umenſeňí, Umenſowáňí.

menſí, á, é, *comp.* ex malí, minor, kleiner, kisebb.

menſit, il, ím, V. I. *imp.* menſi: minuere, imminuere, deminuere: kleiner machen, vermindern, verkleinern, verringern: kisebbíteni (-tem), kisebbre tsinálni. umenſit, umenſowať. *II. rec.* menſit ſa: minui, imminui, deminui: sich vermindern, abnehmen: ki-sebbedni (-dem.)

Menſíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

menſíwať, al, ám, *freq.* ex menſit. *II. rec.* menſíwať ſa, *freq.* ex menſit ſa.

* Mentgeček, čka, m. v. Mentíček.

* Mentgečka, i, f. idem.

* Mentgek, a, m. v. Mentík.

* Mentgeka, i, f. idem.

Mentíček, čka, et čku, m. *dem.* chlamydula, ae, f. das Pelzchen: mentétske, kis-mente. *vulg.* Mentgeček, Mentgečka.

Mentík, a, et u, m. chlamys, idis, f. *Plaut. Virg. Ovid. Pandect.* chlamyda, ae, f. *Apul.* lacerna, ae, f. *Cic. Ovid. Vellej.* der Pelz, ein dickes Oberkleid, besonders wider die Kälte: mente. *vulg.* Mentgek, Mentgeka. *Usus.* Na Pleca zawešení Mentík, humeris apensa chlamys: auf die Achseln gehengter Pelz, válba vágott mente.

mentíkowatí, á, é, *adj.* chlamydatus *Cic.* lacernatus, a, um: *Vellej.* mit dem Pelze bekleidet, mentés.

Mentúz, a, m. alausa et alosa, ae, f. *Auson.* laccia, piscis lubricus; Clupea Alosa Linn. die Alese oder Else, ein Fisch: sütö hal. 2) v. Mňík.

menugící, á, é, *part. praes.* ex menowať.

* Menuwáňí, á, n. v. Menowáňí.

* me-

* menuwat, uwal, ugem, v. menowat.
Mer, u, m. v. Pokog. *boh.* Mír. 2) v. Mereňí.
Mera, i, f. mensura, ae, f. modus, i, m. das Maß, mérték. *boh.* Míra. *Usus.* Dolowá Merá, area fodinae, ein Maß im Bergwerk, bánya-mérték. Krčmárská Mera, batiola *Plaut.* batola, ae, f. mensura in epocillatione: Schenkmaß, die Schenkkanne, bor, és egyébb higaknak mértéke. Obilná Mera, mensura frumentaria, Getreidemaß, gabona-mérö, mérték. v. Merica. Nad (pres) Merú, effuse, immodice, supra modum, ultra mensuram: übermäßig, über das Maß, mérték felett. *Prov.* Starú Merú mu' nameral, mansit, ut ante fuit; er ist so, wie er war, geblieben: a' régi mellett maradott. 2) v. Merica. 3) v. Mernost.
* mera *adv.* v. meru.
Merač, a, m. mensurator, mensor, is, m. der Messer: mérö. *Syn.* Meratel. *boh.* M'eřič. *Usus.* Zemi Merač, v. Zemimerač.
Meračka, i, f. mensuratrix, icis, f. Messerinn: méröné, mérö aszszony. *Syn.* Meratelka. 2) v. Zemimeračka. 3) v. Meráňí.
meracki *adv.* more mensuratorum, mensorie: messerisch, nach der Art der Messer: mérök módgyára. 2) v. zemimeracki.
meracký, á, é, *adj.* mensuratorius, mensorius: a, um: mensuratores adtinens: die Messer (das Messen, oder die Meßkunst) betreffend: mérőket (mérést) illetö. *boh.* m'eřický. *Usus.* Meracki Prut, decempeda) ae, f. Meßruthe, tízlábui mérö rúd. 2) v. zemimeracký.
meračow, a, e, *adj. poss.* ex Merač.
Meractwí, á, n. ars mensuratoria (mensoria); die Meßkunst: mérés tudománya. *boh.* M'eřictwí. 2) v. Zemimeractwí.
meraní, á, é, *p. c.* mensuratus, dimensuratus, mensus, dimensus, a, um: gemessen, mértt, meg (ki) mértt. *Syn.* odmeraní, premeraní, wimeraní. *boh.* m'eřen.
Meráňí, á, n. mensuratio, dimensuratio, mensio, dimensio, nis, f. das Messen, die Messung: mérés, meg (ki) mérés. *Syn.* Meračka. *boh.* M'eřeňí.
merat, al, ám, V. I. *imp.* merag: mensurare, metiri, messen: mírni, meg (ki) mérni. *Syn.* odmerat, premerat, wimerat. *boh.* m'eřiti. *Prov.* Sám sa merag: tuo te pede metire *Horat.* ne te dilates ultra conditionem tuam, neve te ipsum ex assentatorum laudibus aut vulgi opinione, aut fortunae favore, verum propriis ac veris dotibus, animique virtutibus aestima: schäße dich, wie du verdienst: annyira tartsdd (betsülldd) magadat, a' mennyire tulajdon isméreted szerént meg-érdemled.
Meratel, a, m. v. Merač.
meratelčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.
Meratelka, i, f. v. Meračka.
meratelow, a, e, *adj. poss.* ex Meratel.
Meráwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*
meráwat, al, ám *freq.* ex merat. *boh.* m'eříwati.

me-

Merec, rca, m. reconciliator, propitiator, is, m. Versöhner der Personen: békéltetö, békeség-szerzö. *Syn.* Meric, Meritel. *boh.* Mírce, Miřitel.

mereni, á, é, *p. c.* conciliatus, reconciliatus, placatus, propitiatus, compositus, a, um: versöhnt: meg-békéltetett, engeszteltetett, meg-békéltt. *Syn.* zmereni. *boh.* míŕen.

Mereňí, a, n. conciliatio, placatio, propitiatio, nis, f. Versöhnung einer Person: meg-békéltetés, engeszteltetés, meg-békéllés, engesztelés. *Syn.* Mer, Zmereňí. *boh.* Méřeňí.

† M'eřeňí, n. v. Meráňí.

Meric, a, m. v. Merec.

† M'eřič, e, m. v. Merač.

Merica, i, f. metreta, ae, f. *Colum. Pandect.* modius, i, m. *Cic.* die Metze, ein Getreidemaaß (Scheffel), enthält zwei Dresdner Metzen: mérö, köböl, véka. *vulg.* Mgera. *boh.* M'eřice. *Usus.* Presporská Merica, metreta Possoniensis, presburger Metze, Posonyi mérö. — Pešťanská Merica, metreta pesthiensis, quae alias Kila dicitur, continens semialteram metretam Posoniensem, pester Metze, Pesti mérö, három véka. Segedinská merica, metreta, Segedinensis quae cubulus, köböl, appelatur continens duas metretas Posonienses, juxta Institutiones Arithmeticae in usum Gymnasiorum Budae 1807. parte III. pag. 17. Plnú Mericú, pleno modio *Cic.* mit vollem Maaße, reichlich: tsordúltig teli mérövel, bövön. Peňáze Mericú merá, modio numos metitur *Horat.* er ist ein sehr reicher Mensch, igen gazdag ember az, vékával méri a' pénzt.

† M'eřice, f. idem.

Merička, i, f. *dem.* metretula, ae, f. modiolus, i, m. das Metzchen, Metzlein: köblötske, mérötske.

† m'eřický, á, é, v. meracký.

meřiční, á, é, *adj.* metretalis, modialis, e: eine Metze enthaltend: egy mérői, egy köböli. *Usus.* Meriční Mech, saccus metretalis (unius metretae), Sack von einer Metze, egy mérö zsák.

† M'eřictwí, n. v. Meractwí.

meriť, il, ím, V. I. *imp.* mer ňekoho z ňekím: placare, conciliare, reconciliare, propitiare aliquem alicui (cum aliquo): versöhnen mit Jemand, oder zwei Parteien: meg-engesztelni, békéltetni valakivel valakit. *Syn.* kogiť, ukogiť, upokogiť zmeriť. *boh.* míŕiti. *II. rec.* meriť sa z ňekím: reconciliari alicui (cum aliquo), redire in gratiam (pacem inire) cum aliquo: sich mit Jemand versöhnen: valakivel megbékélni. *boh.* míŕit se.

meritedelňe, *adv.* placabiliter, versöhnlich, engesztelhetöképpen. *Syn.* ukogitedelňe, zmeritedelňe.

meritedelní, á, é, *adj.* placabilis, reconcibilialis, e: versöhnlich, engesztelhetö. tsendesíthetö. *Syn.* ukogitedelní, zmeritedelní.

Meritedelnosť, i, f. placabilitas, tis, f. ratio piabilis: Versöhnlichkeit einer Person, des Gemüths, Zorn: engesztelhetösség, engesztelhetö természet (tulajdonság). *Syn.* Ukogitedelnosť, Zmeritedelnosť.

Meritel, a, m. v. Merec. *boh.* Miritel.

meritelčin, a, e, *adj. poss.* ex *seq.*

Meritelka, i, f. placatrix *Salvian.*

vian. reconciliatrix, propitiatrix, icis, f. Versöhnerinn: bé-kéltetöné, engesztelöné.
Meritelkiňa, i, f. idem.
meritelkiňin, a, e, *adj. poss.* ex *praec.*
† m'eťiti, il, ím, v. merať.
† m'eťíwati, al, ám *freq.* ex m'eťiti.
† Merk, u, m. v. Slín.
Merka, i, f. *dem.* ex Mera: parva mensura, modiolus, modulus: das Mäßchen, ein kleines Maaß: mérötske, kis mérö. *boh.* Míťka. 2) modulus molitorius, Müllermaaß: örlö mérötske. Merku brať, modulum demere, metzen, vom Müller, örlöt ki-venni.
merkowaní, á, é, *p. c.* animadversus, observatus, a, um: gemerkt, wahrgenommen: észre vett, sajdíttatott. *Syn.* badaní, zbadaní. 2) notatus, signatus: gezeichnet, gemerkt: jegyeztettett, billyegezett, megjegyeztetett, billyeges. *Syn.* značení.
Merkowáňí, á, n. animandversio, observatio, nis, f. das Merken, Wahrnemen, die Merkung, Wahrnemung: sajdítás, észre vévés. *Syn.* Badáňí, Zbadáňí. 3) reminiscentia, recordatio, impressio menti facta: das Merken, Behaltung im Gedächtnisse: reá (meg) emlékezés, eszében (elméjében, fejében) tartás. *Syn.* Pamatáňí. 3) notatio, signatio: das Zeichnen, Merken: jegyzés, billyegezés. *Syn.* Značeňí. 4) notatio, invigilatio adtentio: Achtung auf etwas, Beobachtung: reá-vigyázás. 5) cautio, das Hüten, Hütung: óvás, örizkedés.
merkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug, cum *acc.* ňečo: animadvertere, observare, sentire: merken, bemerken, wahrnehmen, die Acht (Achtung) haben oder geben: sajdítani, észre-venni. *Syn.* badať. 2) meminisse, recordari, reminisci, memoria tenere: merken, im Gedächtnisse behalten: reá (meg) emlékezni, eszében (fejében) tartani. *Syn.* W Glawe držať, pamatať. 3) notare, signare: merken, zeichnen, jegyezni, billyegezni. *Syn.* značiť. *Usus.* Kučňíki, Serwítki rc. merkowať. 4) *cum praep.* na, et *accus. rei vel pers.* na ňečo, na ňekoho: adtendere, curare, rationem habere rei; vigilare, invigilare alicui: Acht haben oder geben auf etwas, auf Jemand; in Acht nehmen etwas: valamire, vagy valakire vígyázni. *Syn.* Pozor dať. *Usus.* Dobre na to merkug. *II. rec.* merkowať sa, od ňečeho: cavere rem: sich in Acht nehmen, hüten vor etwas: magára vigyázni, magát ónni. *Syn.* warowať sa, dať Pozor, (pozorowať) na seba. *Usus.* Merkug sa, abi ťa neosáliIi: cave, ne decipiaris: nimm dich in Acht, daß man dich nicht betriege: vigyázz, meg-ne tsallyanak. Merkug sa, abis to neučiňil: cave, ne facias (faxis, feceris): hüte dich davor: meg-lássád, ne tselekedd. Merkugem sa, caveo, ich hüte mich, magam óvom (ódd magad).
Merkowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
merkowáwať, al, ám, *freq.* ex merkowať.
merkowňe, *adv.* adtente: aufmerksam, sorgfältig: szorgalmatoson, figyelmetesen. 2) notabiliter, insigniter, manifesto: merklich: nyilván. *Syn.* zgewňe.

mer-

merkowní, *á*, *é*, *adj*. adtentus, a, um ad rem *Cic.* aufmerksam, sorgfältig: szorgalmatos, figyelmetes. 2) notabilis, insignis, e; conspicuus, manifestus, a, um: merklich, megtetszö; nyilván-való. *Syn.* zgewní. 3) notabilis *Tacit.* notatu dignus, memorabilis: merkwürdig: emlékezetre méltó, meg-tartandó, meg-jegyzendö. 4) memoriae tenacis (fidelis), gut merkendes Gedächtniß habend: jó emlékezetü. Merkowná Pamat, memoria tenax (fidelis), Gedächtniß, das gut merkt: jó emlékezet.

Merkownost', i, f. adtentio, nis, f. Aufmerksamkeit: figyelmetesség, szorgalmatosság. 2) natura (conditio) notabilis (insignis), Merkwürdigkeit einer Sache, emlékezetre méltó állapottya valaminek. 3) i. e. Wec merkowná, res notabilis (notatu digna), merkwürdige Sache, emlékezetre méltó dolog.

Merkúrius, *a*, m. v. žiwé Stríbro. 2) Zelina, v. Koňitrum.

merňe, *adv.* temperanter, temperate, moderate, continenter, frugaliter, diaetaliter: mäßig, Maaß haltend: mértékletessen, takarékossan. *Syn.* zdržanliwe. *boh.* mitňe. *Prov.* Wodu merňe pígú, a neskrowňe žerú: ad mensuram aquam bibunt, citra mensuram offam comendentes, *Zenod.* praepostere sordidi; parcissimi in rebus sordidissimis, in magnis negligentes: 2) mediocriter, mittelmäßig, közép szerént. *Syn.* prostredňe, skrowňe.

merní, *á*, *é*, *adj.* temperans, continens, tis; temperatus, moderatus, a, um; diaetalis, frugalis, e: mäßig, Maaß haltend im Essen: mértékletes. *Syn.* zdržanliwí. *boh.* mírní. *Usus.* Merná Ruka, manus arguta, gute Gebärden machende Hand: igen jól gyestálló kéz. Merné, čisté Ruki: manus abstinentes, reine (keusche) Hände, tiszta, szeplötelen kezek. 2) mediocris, e: mittelmäßig: közép-szerént való. *Syn.* prostrední, skrowní. *boh.* mírní. 3) tangere sciens ad scopum (ad centrum), a centro non aberans: gut zielend, jól tzélózó, intézö.

Mernost', i, f. temperantia, continentia, diaeta, ae, f. frugalitas, tis, f. moderatio, nis, f. Mäßigkeit im Essen und Trinken, Mäßigung, z. B. im Zorne etc. mértékletesség, maga meg-tartóztatás. *Syn.* Zdržanliwost'. *boh.* Mírnost'. *Usus.* Mernost' zachowáwat, moderatum esse, sibi moderari: mäßig seyn, sich mäßigen: mértékletesnek lenni, magát mértékelni. *Prov.* Mernost' ge wsade a wždicki pekná Čnost': est modus in rebus; sunt certi denique fines, quos ultra citraque nequit consistere rectum: Maaß ist zu allen Dingen gut; Mäßigung befördert die Dauer jeden Dinges: a' mértékletesség mindenütt és mindenkor szép erkölts. 2) mediocritas, tis, f. Mittelmäßigkeit, Mittelstraße, wenn weder zu viel, noch zu wenig ist: középség. *Syn.* Prostrednost', Skrownost'. *Usus.* Mernost' mat, držat: mediocritatem tenere *Cic.* die Mittelstraße halten: középségben maradni *Prov.* Chwála w Mernost'i (w Prostredku) zostáwá: in mediocritate laus censidet, aurea mediocritas; in medio virtus: dieses ist lobenswerth, wenn man in

in allem die Mittelmäßigkeit (Mittelstraße) hält: a' közép szeren állapodik-meg a' ditséret; minden dologban ditséretes a' középrend, mértékletesség.

Merot, a, m. Fictitius Deus paganorum Bohemorum: ein vermeinter Abgott der heidnischen Böhmen: Meróᵗ néhai pogány tseheknek hamis Istenek.

† Meruňka, i, f. v. Marhula.

† meruňkowí, á, é, adj. v. marhulowi.

Mesác, a, m. luna, ae, f. *Cic* der Mond, am Himmel: hóld. *Usus.* Nowí Mesác: luna nova *Horat.* novilunium, neomenia: der Neumond: új-hold, hold újúlta (újsága): Plní Mesác: luna plena *Caes.* Vollmond: hóld tölte. Zatmeňí Mesáca: luna laborans *Juvenal.* deficiens *Plin. H. H.* defectus lunae *Liv.* ecclypsis lunae: Mondfinsterniß, hóldbéli fogyatkozás, hóldnak fogyatkozása. Prwňá Štwrť Mesáca, primus quadrans lunae, erstes Mondviertel, elsö-negyed. Mesác swítí, luna splendet (lucet), der Mond scheint, világit a' hóld. *Prov.* Nédbám na Mesác, keď mi Slunce sweťí (swítí): Jove propitio minutos Deos contemno. Proti Mesácu šcekať. Pes šceká, Chwost sa mu trase, ale Mesác neráňí: lunam allatrare. Bruta fulmina. Vana sine viribus ira: den Mond anbellen. Vergebliche Arbeit thun: haszontalan az erö nélkül való-harag. Od Mesáča nezrú Hrozna. Pri Mesáčku Hrozna nezrú: lunae radiis non maturescit botrus *Plutarch.* Conatur, quod ob defectum virium perficere non potest. Wštwrtém Mesáci narodení: quarta luna natus *Eustat.* parum feliciter natus. Laboribus sibi neutiquam frugiferis fatigatur, Herculis (quarta luna nati) exemplo, qui juvandis aliis sudavit, sibi inutilis. Mňe Slunce í Mesác nebude sweťit wác ꝛc. 2) mensis, is, m. der Monat, hólnap, hónap. *Syn.* Mesíc. *boh.* M'esíc.

Mesáček, čku, m. *dem.* lunula, ae, f. das Möndchen, kleiner Mond: hóldatska. 2) parvus mensis, ein kleiner Monat: kis hólnap. 3) Zelina ináč obilna Ružička: calendula officinalis *Lin.* æ, f. die Ringelblume, eine gelbliche stark riechende Blume: sárga viola. *Syn.* Mesáčik, Mesíček. *Aliud est* Sinokwet. *boh.* Chrpa, Modrák.

Mesáčík, a, m. idem.

Mesácné, ného, n. menstruum (femineum) i, n. *Plin. N. N.* menstrua, òrum, n. *plur. Cels.* menstruae purgationes menses muliebres: das Monatliche, die monatliche Reinigung des Frauenzimmers: hónap szám, havi-kórság, havi-folyás. *Syn.* ženskí Čas (kwet). Mesáčné magicá, mesáčná Zena; menstrua (menstrualis) femina *Plin. H. N.* die monatliche Reinigung habendes Frauenzimmer, havi-kórságos személy. v. Krwácagící.

mesáčňe *adv.* singulis mensibus, menstrue, lunariter: monatlich, hólnapon-ként, hólnap-száma szerént. *Syn.* mesíčňe. *boh.* m'esíčňe.

mesáční, á, é, *adj.* menstruus, a, um; menstrualis, lunaris, e: monathlich, alle Monathe geschehend: minden hónapi, hóldhoz való. *Syn.* mesíčení. *boh.* m'esíční et m'esíční. *Usus.* Mesáční

ſáčni Kameň, glacies Mariae, lapis specularis: Mondſtein, Frauenеis: rajta által látható, világos kö. 2) menstrualis, e *Plin. H. N.* die monatliche Reinigung habend, oder dahin gehörig: hónap-számos, hónap-számhoz tartozandó. Meſáčná Žena, menstrualis mulier *Plin. H. N.* v. Meſáčné.

Meſačňík, a, m. lunaticus, lunivagus, i, m. Mondſüchtig: hódos. holdos, holdjárása szerént bolondoskodó. *Syn.* meſáčni Blázen, Meſičňík. *boh.* M'eſičňík.

méſaňe, *adv.* promiscue: ohne Unterſchied: elegyesleg, válogatás nélkül, egyaránt. *Syn.* miſaňe. *boh.* weſmeſ.

méſaní, á, é, *p. c.* mixtus, mistus, permixtus, a, um: gemiſcht: (meg) elegyitett, kevertt. abajdotz. *Syn.* miſaní, zaméſaní, *boh.* míchaní. *Usus.* Méſané (polowičaté) Zboží: fruges mixtae, frumentum promiscuum (mixtum), farrago: Mangkorn, Halbfrucht: abajdotz (kétszeres) búza.

Méſáni, á, n. mixtio, mistio, permixtio, agitatio, nis, f. turba, mixtura, mistura, ae, f. farrago, inis, f. *Juvenal.* Miſchung, Mengung, Mengen, Miſchen: elegyités, habarás, avatás. *Syn.* Miſáňi, Zaméſáňi. *boh.* Míchaňi.

Méſaňica, i, f. chaos, us, n. *Ovid.* Klumpen, Verwirrung, Miſchmaſch, Mancherlei beiſammen: zürzavar, öszve-zavartt dolog. *boh.* Míchaňice, Směſice. 2) mixtum lignum per aquam demissum, gemiſchtes Flößholz: a' vizen-le-eresztetett elegyes fa. *Syn.* Miſaňica. *boh.* Miſeňice.

Méſaňina, i, f. farrago *Varr. Virg. Colum.* das Gemenge, gemiſchtes Futter: elegyes abrak. *Syn.* méſané Futro, Miſaňina. *boh.* Míchaňina, Miſeňina.

méſat, al, ám V. I. *imp.* ſag: miscere, commiscere, confundere, permiscere, agitare, turbulentare, turbare, praecipitare; miſchen, mengen: keverni, zavarni, habarni, zagyválni, öszve-zagyvalni. *Syn.* méſať, zaméſať, zamíſať. *boh.* míchati. *II. rec.* méſať ſa do ňečeho: se immiscere rei: ſich miſchen, mengen in etwas: valamibe keverni (avatni) magát, keveredni. *Syn.* míſať ſa, zaméſať (zamíſať) ſa. *boh.* míchat ſe. *Usus.* Do ňegakeg Weci ſa meſať: admiscere se alicui negotio (ad negotium) *Ter.* in einen Handel ſich einmiſchen, valamibe ávatni magát. Do druhého Weci ſa méſat, negotiis aliis se inserere *Ovid.* se ingerere *Plin.* se immiscere *Liv.* ſich in fremde Händel einmiſchen, belé-avatni magát a' más dolgaiba; erövel belé elegyedni valamibe. Ňikdi ſem ſa nechcel do tích Weci méſať, id semper egi, ne his negotiis interessem: ich habe allezeit außerſt getrachtet, mich im geringſten nicht in ſolche Händel einzumiſchen: mindenkor kerültem azokat a' dolgokat; mindenkor azon voltam, hogy magamat ezekbe a' dolgokba ne avassam. Do wſeckého ſa méſá, ad omnia se ingerit, er miſcht ſich in alle Sache ein, minden szarban kanál. Mindenbe keveri magát. v. zaméſať ſa.

Meſčan, a, m. civis, incola urbis, municeps, cipis, m. oppidanus, i, m. Bürger, Einwohner der Stadt, der das Bürgerrecht daſelbſt hat; Städter:

ter: polgár, városi lakos. *boh.* M'eſtěnín, M'eſtian.

meſťančin, a, e, *adj. poss.* civis *fem.* der Bürgerinn gehörig, polgárnéé, városi lakosnéé.

Meſťanka, i, f. civis *fem.* oppidana, ae, f. die Bürgerinn, Städterinn, Einwohnerinn der Stadt: polgárné, városi lakosné.

meſťanow, a, e, *adj. poss.* civis, municipis: dem Bürger gehörig, polgáré, város lakosé.

meſťanſki *adv.* civice, civiliter, more civili, ut civem decet, municipaliter: bürgerlich, wie ſich für Bürgerſchickt: városissan, városi módon.

meſťanſkí, á, é, *adj.* civilis, municipalis, e; civicus, a, um: bürgerlich, die Bürger einer Stadt betreffend, dahin gehörig: városi, polgári, város szokása szerént való. *Syn.* meſtſkí. *Usus.* Meſťanſká Wogna, bellum civile, motus civicus, rabies civica: Bürgerkrieg, hazafiak között való hadakozás; hazabéliek között való zenobona. Meſťanſká Powinoſt, officium civis, Bürgerpflicht, polgári kötelesség. Meſťanſká Koruna, corona civica, Bürgerkrone bei der Römer: polgári korona. Meſťanſké Práwo, ius civicum (civile, municipale, civitatis), das Bürgerrecht, polgári-törvény, városi-szabadság.

Meſťanſtwí, á, n. ordo civium, civilitas, concivilitas, tis, f. vis (privilegium) civis: Bürgerſchaft, Bürgerſtand: polgárság, polgári-jus.

Meſťanſtwo, a, n. *collect.* cives, civitas, communitas civitatis: die Bürgerſchaft, die Bürger: városbéli község, polgárok, városbéliek. *Syn.* Meſťaní. *boh.* M'eſtianſtwí.

Meſčár, a, m. v. Meſečník.

meſčárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Meſčárka, i, f. v. Meſečnica.

meſčárow, a, e, *adj. poss* ex Meſčár.

Meſčeček, čka, m. *dem.* ex seq.

Meſček, a, m. *dem.* ex Meſec: saccellus, sacculus, i, m. ein kleiner Sack, das Säckchen, Säckel, der Seckel Beutel von Leinwand ꝛc. zsatskó, zsákotska, kis-zsak. *Syn.* Wrečúſko, Waček, *boh.* Pitlík. *Usus.* Rožení Meſček (*boh.* rožennı́ Pitlík), utercullus *Apul.* utriculus, i, m. *Cels.* kleiner Schlauch, Säckchen von Leder: tömlötske bör-zsákotska. Tabakowí (na Tabák) Meſček, Meſec: sacculus tabacarius (nicotianae, Tabaksbeutel, dohány zsatsko. 2) Peňažní (na Peňáze) Meſček, marsupium, i, n. *Varr.* crumena (crumina), ae, f. *Plaut.* Geldſäckchen, Geldbeutel, Beutel zum Gelde: pénz erszény, erszény. *Syn.* Meſec, Waček. Do ſwého Meſčeka wſtrčiť, in suam rem vertere, in ſeinen Beutel ſtecken; für ſich behalten: maga erszényébe tölteni; maganak megtartani; maga javára (hasznára) fordítani. W Meſčeku (Meſku) ho mám, in aere meo est *Cic.* ad *Div.* officiis mihi est obstrictus: er iſt mein Schuldner; er ſteht mit mir in Verbindung; iſt mein Freund: adósom, köteles baratom.

Meſec, ſča, m. v. Meſček 1 et 2 Nris. *Prov. ad 2dum.* Dobre napichowaní (zlatí) Meſec

sec má, dives est; turgidum marsupium habet: er ist reich; hat einen gespickten Beutel: teli az erszénye. Mesec má s Pawučinami zaťáhnutí; Mesec mu wiptáhel: marsupium vacuum habet. Est pauperior Iro. Araneae nidificant, telasque texunt in eius marsupio: sein Beutel ist leer; Er ist ein armer Tropf. Nichts hat er: meg-ütötte a' lapos ménkő az erszényét; pok-háló van benne. Slubem sa (Slubowání) Mesec nenaplní. Slubi sa slubugú, Blázňi sa radugú: bursa manet vacua, vox licet ampla tua: das Versprechen füllt den Sack nicht ein, az igéret meg-nem tölti az erszényt; ígérettel nem töltetik-meg az erszény. Kdo Mesec traťí, nech Chrbtem plaťí: qui non habet in aere, luat in pelle (solvat corpore, pelle): ist der dein Beutel leer, so gieb den Rücken her: a'kinek nints pénze, bőrével adózzon. Ha pénze nintsen, bűrével fizessen: Sturmuge k Mestu (k Zámku), ale k Mescu: non in arcem, verum in arcam inpetum facit: er attakirt (stürmt) nicht die Stadt, sondern den Sack: nem a' várat, hanem az erszényt ostromollya.

Mesečňica, i, f. zonaria, crumenaria, marsupiaria, ae, f. zonarii uxor: Beutlerinn, Säckelmacherinn, Beutelschneiderinn, Beutelmacherinn, Beutelsmachersfrau: érszényes felesége, erszény-gyártóné. *Syn.* Messtárka, Mesečňička, Wačkárka. *boh.* Kapsářka, M'esečnice.

mesečňičin et mesečňiččin, a, e, *adj. poss.* ex praec. *Syn.* wačkárčin, *boh.* kapsářčin.

Mesečňík, a, m. zonarius *Cic.* crumenarius, marsupiarius, i. m. Beutler, Beutelschneider, Beutelmacher, Säckelmacher: erszényes, erszény-gyártó. *Syn.* Messčár, Wačkár, *boh.* Kapsář, 2) crumeniseca, ae, m. *Justin.* zonarius *Plaut.* sector zonarius (crumenarius, crumenarum): Beutelschneider, erszény-metsző, lopó.

mesečňíkow, a, e, *adj. poss.* ex *praec.* *Syn.* wačkárow; *boh.* kapsářů et ůw, m'esečníků et ůw.

† Mesečňík, a, m. idem.

Mesek, ska, m. *dem.* ex Mech: *Pluraliter* Meski, *genitivo* kow: folliculus, i, m, *Liv.* *Cic.* parvus follis: der kleiner Blasebalg: fúvótska, fel-fútt tömlő, kis-fújtató, bőr-zsákotska. *Syn.* Meski Fukáček; *boh.* Míšek. 2) na Zrnkách zbožních, strowních: folliculus, gluma, ae, f. *Varr.* folliculum: die Hülse, Schale, Haut, der Balg des Getreides, das Bälglein, z. B. der Hülsenfrüchte, Getreidekörner: gabona szem tok, buza szem tok, babnak, és némelly gyümöltsnek tág tokja. 3) v. Mesček.

mésení, á, é, *p. c.* subactus, depstus, depsticius (tius) *Cato.* a, um: geknetet, durchgearbeitet: dagasztott, dagasztatott, gyúrtt, gyúratott. *Syn.* mísení.

Méseňí, á, n. subactio, depstio, nis, f. das Kneten, durcharbeiten, -tung: dagasztás, gyúrás. *Syn.* Míseňí.

Mesiáš, a, m. Messias, ae, m. Messias, Meszsziás.

mesiášow, a, e, *adj. poss.* Messiae, dem Messias gehörig, Meszsziásé.

mesiášowí, á, é, *adj.* messianus,

nus, a, um: meſſianiſch, messziási.

Meſíc, á, m. v. Meſác.

† M'eſíc, e, m. idem.

Meſíček, čka, m. *dem.* v. Meſáček.

† M'eſíček, čka, n. idem.

meſíčně, *adv.* v. meſáčně.

† m'eſíčně, *adv.* idem.

meſíční, á, é, *adj.* v. meſáční.

† m'eſíční, á, é, *adj.* idem.

† m'eſíční, *adj. omn gen.* v. meſáční 1 Nro.

Meſíčník, a, m. v. Meſáčník.

† M'eſíčník, a, m. idem.

méſiť, il, ím, V. I. *imp.* méſ Múku, Blato: depsere, (pso, psui, pstum), farinam, lutum *Cato.* subigere: kneten, durcharbeiten: dagasztani, gyürni. *Syn.* míſiť.

Méſiwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

méſiwať, al, ám, *freq.* ex méſiť.

Meſkač, a, m. morator *Liv.* tardator, retardator, detentor, is, m. moratorius, i, m. tardans: Verzögerer, Aufhalter: késleltetö, tartóztató, késö. *Syn.* Bawitel, Zdržowatel. 2) morans, tis; tardiusculus, lentulus, cunctator, tergiversator, cessator: Zauderer, Säumer: késö, késedelmezö, késedelmeskedö, késedelmes, múlatozó, tétovázó, késötske. *Syn.* Meſkatel, Meſkáwač, Meſkanlíwec, Predlužowač. *boh.* Prodlíwač.

meſkaččin, a, e, *adj. poss.* ex *seq.*

Meſkáčka, i, f. moratrix, tardatrix, retardatrix, cis, f. Verzögererinn, Aufhalterinn: késleltetö (tartóztató) személy. *Syn.* Bawitelka, Zdržowatelka. 2) cunctatrix, tergiversatrix, cessatrix, Zaudererinn, Säumerinn: késedelmes (múlatozó, tétovazó) személy. *Syn.* Meſkátelka, Meſkáwačka, Predlužowačka. *boh.* Prodlíwačka.

meſkačow, a, e, *adj. poss.* ex Meſkač.

meſkaní, á, é, *p. c.* moratus (*a* moro), detentus, tardatus, retardatus, productus, prolatus, a, um: aufgehalten, verzögert: tartoztatott, meg-késleltetett, meg-késedelmeztetett, múlattatott, késleltetett. *Syn.* bawení, zdržowaní.

Meſkáňí, á, n. mora, remora, ae, f. moratio prolatio, productio, remoratio, tardatio, retardatio, nis, f. moramentum, i, n. *Apul.* die Verzögerung, verzögernde Sache, das Aufhalten, der Verzug der Dingen, Hinderniß, Schwierigkeit: késleltetés, múlattatás, késedelmeztetés, késlelés, meg-késlelés, meg-késedelmeztetés tartóztatás. *Syn.* Baweňí, Zdržowáňí. 2) mora, moratio *Vitruv.* immoratio, tardatio, cunctatio, cessatio. adhaesio: die Verweilung, Weile: der Verzug, das Zaudern: késlelés, múlatozás, várakozás, késedelem, késelödés, késödés, múlatság. *Syn.* Baweňí, Ochúňáňí. *boh.* Prodlíwáňí, Prodleňí. *Usus.* Bez Meſkáňá, sine mora *Cic.* haud mora *Virg.* nulla mora *Prop.* haud cunctanter: ohne Verzug, minden késedelem nélkül. Bez Meſkáňá ſa ſtaňe, nulla mora est *Nep.* es ſoll ſogleich geſchehen, mindgyárt meg-lesz. Bez Meſkáňá powím, nulla mora est dicere *Ovid.* ich wills ſogleich ſagen, mindgyárt megmondom. Z Meſkáňím ňečo čiňiť, agere

re quidpiam cunctanter, etwas mit Zaudern handeln, késedelmeskedve valamit tenni. 3) mora, tempus: der Zeitraum, die Zeit Weile, das Innehalten, z. B. im Reden, Pause: idö. *Syn.* Čas. *Usus.* K něčemu Meskáni (Čas) dostat, acquirere moram ad aliquid agendum, zu etwas Zeit bekommen, idöt nyerni valaminek véghe vételére 4) Něde, Meskáňi, mora in aliquo loco *Liv. Ovid.* detentio, commoratio: Aufenthalt, valahol múlatás, lakás.

meskanliwe *adv.* moratiorie, verzüglich, késlelve, késleltetve, késedelmeztetve, tartóztatva. *Syn.* zdržanliwe. 2) cessanter, cunctanter, cunctabunde, tergiversando, moratim *Solin. Al.* morate (moratius) *Senec.* morose: zauderhaft, zaudernd, langsam: gondolkozva, múlatozva, várakozva, késedelmesen. *Syn.* meskáwe, neskoro, ochúňawe.

Meskanliwec, wca, m. v. Meskač.

meskanliwí, á, é, *adj.* moratorius, a, um *Cod. Justin. Ulp*, verzögernd, verzüglich: késlelö, múlattató. 2) cunctans. cessans, tis; moratorius *Pandect.* serus, tardus, cunctabundus, morosus: säumend, zauderhaft zaudernd, langsam: múlatozó, késödö, késö, késedelmes. *Syn.* meskawí, neskorí, ochúňawí.

Meskanliwost, i, f. morositas, tarditas, tis, f. cunctatio, mora, proclivitas ad cunctandum: Zauderhaftigkeit, Neigung zum Zaudern: késedelmesség, késedelem hajlandoság a' mulátozásra (késedelemre). *Syn.* Meskáňi 2 Nro.

Meskawost, Neskorost, Ochúňawost.

meskat, al, ám V. I. *imp.* kag *cum acc.* morari aliquem *Cic.* morare (*a* moro) *Naev.* esse in mora *Liv.* esse morae *Ter.* moram rei inferre (adferre, facere, interponere) *Cic.* moliri *Virg.* remorari, tardare, retardare, tenere detinere, impedire: etwas aufhalten, warten lassen, dawider seyn, hindern; Verzug verursachen: késlelni (-lem), meg-késedelmeztetni, tartóztatni, várakoztatni, akadályozni (zom), akadályt vetni (tek). *Syn.* bawit, zdržowat, prekazowat. *Usus.* Někoho meskat, in mora alicui esse *Ter.* Jemanden aufhalten, valakit várakoztatni. Někoho nemeskat, nihil morari aliquem. Jemanden gehen lassen, entlassen: nem késleltetni valakit. Gá nemeskám, neprekazugem: per me non est mora; per me nulla mora est *Terent.* nulla in me est mora *Virg.* ich halte es nicht auf, én rajtam nem múlik. Mi nemeskame: in nobis non est mora (nihil est morae), wir halten es nicht auf, mi rajtunk nem múlik-el. Gá ta nebudem meskat, non mora tibi erit in me *Ter.* ich werde dich nicht aufhalten, én nem tartóztatlak. Abich ta (wás seba 2c.) dlúho nemeskal, ne multis morer (*scil.* te, vos, me) *Cic.* quid moror? *Virg.* quid multis moror *Ter.* breviter: um dich (euch, mich) nicht aufzuhalten, i. e. kurz: hogy sok szóval ne tartóztassalak; egy szóval rövideden. Nemeskám Gich; možú odist: non moror, quo minus abeant *Liv.* ich halte sie nicht auf; sie können nun frei gehen: nem tar-

tartóztatom őket, szabadon el-mehetnek. Uſ wáſ wíceg nemeſkáme, ſlobodňe odiſt možte: nihil amplius vos moramur *Capitol.* ihr könnt nun gehen; ſie können nun gehen: most már szabadon el-mehetek. Ňekoho Ceſtu meſkať, iter alicuius morari *Ovid.* Jemanden in ſeiner Reiſe aufhalten, valakit késleltetni útyában. Hoſťow meſkať, morari convivas, die Gäſte warten laſſen, aufhalten, várakoztatni vendégit. To má meſká, hoc mihi morae est; hoc est mihi mora (in mora) *Ter.* das hält mich auf, e' késedelmeztet-meg. W tom gá ťa nemeſkám, in me tibi isthic non est mora *Ter.* ich halte dich in dieſer Sache nicht auf, én abban a' dologban nem akadályoztatlak. 2) morari aures, populum *Horat.* distrahere, intertenere: in der Aufmerkſamkeit erhalten, ergötzen beluſtigen: múlatni. *Syn.* zabawiť, zabawowať. 3) Prácu (Robotu), Čaſ meſkať: negligere tempus, laborem: verſäumen die Arbeit, die Zeit: hátra-hagyni, el-múlatni a' munkát, az időt. *Syn.* zameſkať, zameſkáwať. *Passive.* Robota ſa meſká, opus negligitur, die Arbeit bleibt zurük (wird verſäumt), hátra-marad a' munka. 4) *Cum instrumentali vel sociali:* Ňečím, zňečím meſkať: morari (differre, extrahere, producere, proferre) rem: etwas verſchieben, aufſchieben; mit etwas verziehen, verzögern, verweilen: valamivel késni (késem), valamit halogatni. *Syn.* predlužowať, odkládať, *boh.* prodliti, prodléwati prodlíwati. *Us.* S Platem meſkať; ťažko (neráď, neſkoro) platiť: morari solutionem, hart zahlen, mit der Zahlung zögern; nehezen fizetni. Ze Zlím meſkať, moram producere malo *Virg.* das Uebel aufſchieben, roszszat halogatni. *Passive.* Može ſa ſ tím meſkať; može ſa to odložiť: res habet moram *Cic.* die Sache leidet Verzug, nem olly sürgetős dolog ez; lehet ezzel várni. 5) *sine regiminis casu:* moram trahere *Virg.* moras nectere, morari, tardare, cunctari, cessare: ſäumen, zögern, zaudern, verziehen, verweilen, ſich aufhalten: múlatni (-tok), mulatozni, késni, késlelni (-lem), késődni (-döm), késelődni (-döm), késedelmeskedni. *Syn.* bawiť ſa, meſkať ſa, poſtáwať, zaháľať. *Usus.* Ňemeſkať, i. e. náhliť, ponáhlať ſa: moras rumpere, praecipitare *Virg.* pellere, corripere *Ovid.* eilen, nicht zögern: sietni, nem múlatni. Gá meſkám, est mihi mora *Cic.* habeo moram: ich verziehe, muß verziehen: én múlatok; múlatnom kell. Gá tu dlúho meſkať nemožem. Ňebudem nič meſkať, hneď idem: nihil moror, quominus obediam *Liv.* ich will ſogleich abgehen, nem múlatok, mindgyárt megyek. Ňedlúho meſkal, non multa moratus *Virg.* ohne lange zu ſäumen, nem sokáig múlatván. Nič nemeſkal, hneď iſel: nihil in mora habuit, quominus abiret *Vellej.* er zögerte nicht, semmit nem múlatott, tüstént mentt. Aňí nič nemeſká, nec plura moratur *Virg.* ohne länger ſich aufzuhalten, nem-is késvén tovább. Meſkagú, meſká ſa: moratur (*impers.*), morantur: ſie halten ſich auf, késnek. 6) Ňekďe meſkať, morari, com-

commorari, manere, se detinere: an einem Orte ſich aufhalten, ſich befinden oder ſeyn: valahol múlatni, tartózkodni. *Syn.* zdržować ſa, zoſtáwać. *Usus.* U ňekoho trochu meſkać, paulisper apud aliquem morari, bei Jemanden ſich eine Weile aufhalten, valakinél egy kevessé múlatni. Tu meſkać nemožeſ, hic morari non potes *Cic.* da kannſt du dich nicht aufhalten, itt nem múlathatsz. *Passive.* Abi ſa meſkalo, ut moretur (i. e. maneatur) *Coel. in Cic. Ep.* damit man ſich aufhalte, hogy múlassanak. *II. rec.* meſkać ſa, v. meſkać 5. Nro. *Usus.* Gá ſa w teg Weci meſkám, ego moror in hac re, ich halte mich in dieſer Sache auf, én késem ebben a' dologban.

Meſkatel, a, m. v. Meſkač.

meſkatelčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Meſkatelka, i, f. v. Meſkačka.

meſkatelow, a, e, *adj. poss.* ex Meſkátel.

Meſkáwač, a, m. v. Meſkač.

Meſkáwačka, i, f. v. Meſkačka.

meſkáwačow, a, e, *adj. poss.* ex Meſkáwáč.

Meſkáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

meſkáwać, al, ám, *freq.* ex meſkać *II. rec.* meſkáwać ſa, *freq.* ex meſkáť ſa.

meſkawe *adv.* v. meſkanliwe.

meſkawí, á, é, *adj.* v. meſkanliwí.

Meſkawoſť, i, f. v. Meſkanliwoſť.

Meſki, kow, *m. pl.* v. Meſek.

† meſňí, *adj. omn. gen.* v. mſowí.

† meſní, á, é, *adj.* idem.

† Meſt, *g.* Mſtu, m. v. Muſt.

meſt, meteľ, metem V. I. *imp.* meť: verrere, scopis purgare (mundare): kehren mit dem Beſen, söpörni (söpröm), seperni, tisztítani (tisztogatni) seprüvel. *Syn.* wimetať, zametať, *boh.* ſmíčiti. *Usus.* Na Stromadu meſť, zmetať, converrere, zuſammen kehren, rakásra söpörni.

* Meſkan, a, m. v. Meſčan.

* meſkančin, a, o, *adj. poss.* v. meſčančin.

* Meſkanka, i, f. v. Meſčanka.

* meſkanow, a, o, *adj. poss.* v. meſčanow.

* meſkanſki *adv.* v. meſčanſki.

* meſkanſkí, á, é, *adj.* v. meſčanſkí.

* Meſkánſtwí, á, n. v. Meſčanſtwí.

* Meſkánſtwo, a, n. v. Meſčánſtwo.

Meſtečko, a, n. *dem.* civitatula, urbecula, ae, f. das Städtchen, eine kleine Stadt, városotska, kis város. 2) oppidum (oppidulum), i, n. der Flecken, Markeflecken, mezö város. *boh.* M'eſtečko. 3) loculus, i, m. spatiolum, i, n. ein Oertchen, Plätzchen, Fleckchen: helyetske, kis hely. *boh.* Miſtečko.

† M'eſtečko, a, n. idem 1. et 2. Nris.

Meſtem *instrum.* ex Meſto sub 2. Nro. *boh.* miſtem.

Meſťeňí, á, n. v. Omeſtowáňí. 2) v. Zmeſťeňí.

† M'eſteňin, a, m. v. Meſčan.

† M'eſtian, a, m. idem.

† M'eſtianſtwí, n. v. Meſčanſtwí, *et* Meſčanſtwo.

Meſtiſčo, a, n. pomoerium (*loco* postmoerium), i, n. *Cic. Liv.* Zwinger, Platz zwiſchen den Mauern: kö-fal mellyéke, kerités közi. *Syn.* Mizerka.

† M'eſtiſke, n. idem.

meſťit ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* me-

mesť'i sa, v. omestowať sa. 2) v. zmestiť sa.
mestňe *adv.* localiter, örtlich, helyesen, helyhez-való képpen. *Syn.* mestewňe, osadňe, *boh.* mistňe. 2) loco, in loco, suo tempore: zu rechter Zeit gehörig: jókor, maga ideiben 's helyen. *Syn.* swím Mestem (Časem), *boh.* mistňe.
mestní, á, é, *adj.* localis, e: örtlich, helyes, helyhez-való. helyen lévö. *Syn.* mestowní, osadní, *boh.* místní. *Usus.* Mestní Kaplan, localis Capellanus, Localkaplan, helyen-lévö (helységbéli) káplán.
Mesto, a, n. urbs, is, civitas, tis, f. die Stadt, város. *boh.* M'esto. *Usus.* Bánske, biskupské, slobodné a králowské, kupecké Mesto: Civitas montana, episcopalis, libera regiaque, emporialis (emporium): Bergstadt, Bischofsstadt, freie und königliche Stadt, Handelsstadt: bánya-város, püspöki város, szabad királyi város, keresked ö város (vásár-hely). Nowé Mesto: *a.*) dolňé: Vágh-Ujhelyinum, Neustadt (*vulg.* Neustadel), Vág-Ujhely. *b.*) Horňé, inác Kisuca, *vel Plur.* Kisuce, *gen.* Kisuc: Kiszutza-Ujhelyinum, obere Neustadt, Kiszutza-Ujhely. Železné Mesto, Kis-Martonium, Eisenstadt, Kis-Mártony, *város.* Z Mesta do Mesta, we (po), wsečkích Mestách: oppidatim *Suet.* von Stadt zu Stadt, in allen Städten, städteweise: városonként, városrol városra. 2) locus, i, m. der Ort, der Platz, die Stelle, Statt (Stätte): hely. *Syn.* Plac, *boh.* Místo. *Usus.* Bez Pečné, nebez pečné, drsnaté, neschodné, prikré (strémé), skalnaté (kameňisté), stínawé (na které Slunce neswetí), wíslunné (na kterém Slunce sweťí) Mesto: locus securus, periculosus, salebrosus, inpervius, declivis, lapidosus, umbrosus, apricus: ein sicherer, gefährlicher holperiger (voller Holpern, rauher, unebener), unwegsamer, abschüssiger (bergabwärts gehender), steiniger, beschattete (schattenreicher, schattiger, voller Schatten), sonniger (dem Sonnenschein ausgesetzter) Ort: bátorságos (menedékes), veszedelmes, háta-hoporjas (darabos), járatlan (út nélkül-való), lejtös, köves (kö-sziklás, követses), árnyékos, verö-fény; sütö hely. Poprawné Mesto, v. Poprawisko. Mesto dať ňekomu, uhnúť, wihnúť: locum dare alicui *Cic.* loco cedere *Salust.* Jemanden Platz geben (zulassen), von der Stelle weichen, seinen Platz verlassen, weichen, nachgeben: valakinek helyt adni, engedni. Hňewu, Prosbe, Rade Mesto dať: locum dare (relinquere) irae, precibus, consilio *Cic.* Platz (Statt) geben, nachgeben, z. B. dem Zorne, Bitten, Rathen: den Zorn rc. Statt finden lassen: engedni a' haragnak, kérésnek, tanátsnak. Rozumneg Príčine Mesto dat, dare locum rationi, eine gute (vernünftige) Ursach, Platz finden lassen, engedni a' jó ok-adásnak. Mesto mať, locum habere *Cic.* Platz haben, Statt finden, helyének lenni. Homer má medzi Weršowňíci Mesto, Homero est locus in Poetis *Cic.* Homerus war ein Dichter, findet Statt (Platz) unter den Dichtern: Homérus Poéta vólt. Nelen Homer má medzi Weršowňíci Mesto, in Poetis non Ho-

Homero soli locus est, nicht nur Homerus war ein Dichter, nem tsak Homerus vólt Poéta. Mesta nemala (nedostala, nenašla) Prosba, locus preci non est relictus, das Bitten hat keine Statt gefunden, nem használt a' kérés. Mesta nenechať (nedať, nedopust'iť) Prosbe, locum non relinquere preci *Ter.* precibus *Cic.* das Bitten nicht Statt finden lassen, es unnöthig machen, ihm nicht Raum lassen: nem engedni a' kérésnek. Mesto urobiť, učiňiť: *a.*) locum facere *Ovid.* procurare (curare) locum; Platz machen, einen Ort verschaffen: helyt szerezni. *b.*) viam facere, Weg machen. útat tsinálni. *c.*) cedere, discedere, locum relinquere: Platz machen, fortgehen: elmenni. Ňekomu Mesto urobiť: cedere (relinquere) locum alicui, einem Platz machen, valakinek helyt adni. Mesto obdržať: *a.*) obtinere locum, den Platz behalten (behaupten), helyt kapni (nyerni). *b.*) vincere, superiorem esse: siegen, den Platz behalten: győzedelmeskedni. Mesto otworiť Neprátelowi k Príležitost'i, locum aperire hosti ad occasionem *Liv.* Dem Feinde Platz geben zu einer Gelegenheit, az ellenségnek valamire útat adni, alkalmatosságot nyitni. Položitosť Mest, positus locorum, die Lage (Stellung) der Oerter, a' hellyeknek állások (mivóltok). Newí Položitosť Mesta, ignarus loci, nicht wissend die Lage des Orts, nem tudgya a' helynek mivóltát. Mestem (*instrum.*), Mestami; na (po ňekterích) Mestách; sem a tam: in locis nonnullis, hinc inde: an theils Orten, an einigen Orten, hier und da: némely helyeken, imitt amott. *vulg.* Mestom, *boh.* místem. Na Mesto prisť, pervenire in locum, an Ort und Stelle kommen, helyre jönni. Na swé Mesto položiť, ponere loco (in loco) *Cic.* wohl (gehörig, auf gehörige Art) anwenden: valamivel jól élni; valamit maga helyére tenni. Na swé Mesto zas položiť, restituere in pristinum locum, reponere in loco (ad suum locum): an seine Stelle wieder setzen, viszsza tenni a' maga helyére. Polož to zas na swé Mesto. Na to Mesto, ad id loci (ad eum locum) *Sallust.* — Na Meste: *a*) in loco, auf der Stelle, helyén. *b*) statim, illico: sogleich, auf der Stelle: mindgyárást, ottan. Hneď na Meste, confestim, statim, illico ex hoc loco *Plaut.* ad locum *Liv.* auf dem Platze, alsbald, tüstént mentést, ottan. Na tom Meste, eo loci (loco) *Cic.* eodem loci *Suet.* ibidem loci *Plaut.* ibidem *Cic. Nep.* eben da selbst, ugyan ott, amott. Na tomto Mest'e, tuto: hoc loco, hic, hic ibidem *Cic.* an diesem Orte, an dieser Stelle: itt, itten. Na kterém Mest'e? Kde? quo loci (loco)? *Cic.* quo in loco? ubi? an welchem? wo? hol? mely helyen? Na kterémkolwek Mest'e, ubicunque locorum *Horat.* gentium (terrarum) *Cic.* wo nur, es sey wo es wolle: valaholott, akárhol. — Na Mest'e zostať; *a*) manere in loco, auf dem Platze (Orte) bleiben, helyén maradni. *b*) cadere, mori: sterben, auf dem Platze bleiben: meg-halni. *Syn.* zemret. Na gednom Mest'e stogici, stans pede in uno, auf si-

einer Stelle bleibend, stehend: egy álló helyben. Na prawém (swém) Mestě činiť, mluwiť: suo loco (in loco) agere, loqui: an rechtem Orte thun, reden: maga helyén valamit tselekedni, szólni. Něčo na swem Mest'e nechať stáť, in medio relinquere, etwas an seinen Ort stellen oder gestellt seyn lassen, i. e. nicht entscheiden: valamit maga helyén (függöben) hagyni. Na inšém Mest'e, inde: alio loco, alibi: an einem andern Orte: más helyen, másutt. Na (po) rozličních Mestách, sem i tam: variis in locis, passim: von verschiedener Orten, hier und da: külömb külömb-féle helyeken, széllyel, imitt-amott. — Po wšeckých Mestách, wšade: omnibus in locis, ubique: aller Orten, an (in) allen Orten: minden helyeken, mindenütt. — Z kakého Mesta? odkád? (*vulg*. skade): a quo loco? unde? von welchem Orte? woher? honnan? mitsoda helyböl (helyröl)? Ze w eligakích Mest prisť (prichádzať, poprichádzať), ab omnibus locis (undique) venire, von allen Orten kommen, minden felöl (mindenünnen) jönni. Z Mesta na Mesto: *a*) z gedného Mesta na druhé: ex loco alio in alium, von Orte zu Orte, von einem Orte zum andern, z. B. gehen: egyik helyröl (-böl) a' másikra (-ba). Z inšého Mesta, odinad: aliunde, ex alio loco: aus einem andern Orte, más helyröl (-böl), másunnan. *Prov*. Dobré Slowo dobré nachádzá (dostáwá) Mesto, preces solent locum habere, ein gut Wort, findet eine gute Statt: jó szó jó helyre szokott találni; szép szónak szép helye szokott lenni. Mesto nedodáwá Ceni Čloweku, ale Člowek Mestu: non locus hominem, sed homo locum ornat (nobilitat, cohonestat, condecorat): nicht der Ort zieret (veredelt) den Menschen, sondern der Mensch den Ort: nem a' hely betsülteti (nemesíti) az embert, hanem ember a' helyét. Kde naglepší Člowek sedí, tam ge prwňé Mesto: ibi locus primus, ubi homo eximius: wo der Beste sitzt (ist), da ist auch der erste Ort: az elsö hely, a' hol legjobb ember ül. — Nikde Mesta nemá, est valde inquietus, er ist sehr unruhig, sehol sints helye; nem találhat magának helyet; nyughatatlan. Aňi Obňa nemá, aňi, Mesta: Iro pauperior homo, dieser Mensch ist sehr armer Tropf, ennek az embernek semmije sints. — 3) spatium, ein (leerer) Raum, Platz, worauf etwas stehen kann: hely, üres hely. *Syn*. Plac. *Usus*. Neňí tu pre teba Mesta, non est hic amplius pro te locus, da ist kein Platz für dich, itt nintsen helyed. Ešče ge tam dosť Mesta, est ibi adhuc spatium etc. — 4) statio, Ort, Platz, den der streitende behaupten muß, wenn er siegen will; Lage, Posten: hely. Nekoho z Mesta pohnúť: loco movere aliquem *Cic*. einen aus seinen Posten, aus seiner (vortheilhaften) Lage bringen, valakit helyéböl ki-mozdítani. — 5) vicis *vel* vix (nomin. non occurrit), icis, f. Stelle, die Statt, (Stätte), helyett, helyette, helyébe-való. Na ňekoho Mesto ustanowením biť, fungi aliena vice (vice alicujus), Jemandes Statt (Stelle) vertreten, valakinek helyette lenni. Na geho Mesto usta-

nowiť, położiť: sufficere (supponere) illi, setzen an seine Stelle, helyébe (helyette) tenni. Na ňečigé (ňekoho) Mesto prisť, succedere alicui, in locum (vicem) alicuius: an Jemandes Stelle kommen, valakinek helyette jönni. Na Mesto Otca biť, fungi vice patris, esse pro patre: Vaters Stelle vertreten, atya helyett lenni. Kebich gá na twoge Mesto bol; kebich gá kebe (kebú) bol; biwsi kebe: si tuo loco essem, wenn ich an deiner Stelle wäre, ha én úgy volnék, mint te; ha néked volnék. Kebiſ ti na moge Mesto bol; kebiſ ti tak bol, gak gá; kebiſ ti mňe (mnú) bol; biwsi mňe: si loco meo esses, wenn du an meiner Stelle (Statt) wärest, so würdest du: ha te úgy volnál, mint én, ha nékem volnál. Nechcelbich na geho Mesto (gemu, ňim) biť; nechcelbich tak, gak on biť: nolim esse in eius loco, ich möchte nicht an seiner Stelle seyn, nem akarnék helyette lenni; úgy lenni, mint ö. Położ sa na moge Mesto; położ, żeſ na moge Mesto (żeſ tak, gak gá): fac te loco meo esse, setze dich an meine Stelle; thue (niemals), als du an meiner Stelle seyst (an meiner Statt wärest): tégy (tedd) magadat helyettem (helyembe); tedd, hogy úgy vagy, mint én. — 6) Kňihi, neb Umeňa Mesto: locus libri, scientiae: Stelle, oder Stück eines Buchs, einer Wissenschaft; Materie: könyvnek, tudománynak helye, része, osztálya. *Syn.* Časťka. *Usus.* Pod na Mesto, ad locum venias. *Cic.* — 7) dówodné neb dokazowné (preukazowné) Mesto, odkád sa Dówodi berú: locus (argumenti) *Cic.* Beweisquelle, Stelle oder Materie, woraus Beweise genommen werden: erösitésnek (bizonyításnak) úkt - feje, erösítö hely. Mesta obecné, loci communes *Cic.* allgemeine Beweisquellen, közönséges erösítö helyek. Mesta wedeť, locos nosse *Cic.* — 8) hospitium, habitatio: Ort zur Bewohnung, Wohnung, Behausung, Logis, Haus: szállás, ház. *Syn.* Hospoda, Dom. *Usus.* Tu ge moge Mesto; tu gá biwám: istud est meum hospitium. — 9) locus nascendi, conditio, stemma (*vulg.* nascita): Stand eines Menschen, Rang: nem, familia. *Syn.* Pokoleňí, Rod, Staw. *Usus.* Z Welkého (wiſokého) Mesta Člowek, natus loco summo, eines hohen Standes Mensch, nagy nemböl való ember. Z welkého Mesta Żenská, summo loco nata *Liv.* — 10) ordo, pretium, existimatio, honor: Platz, Stelle, Ansehen, Werth, Rang, Statt, Ehrenstelle: tekéntet, betsület, tisztelet. *Syn.* Uctiwosť, Wážnosť. *Usus.* Ktere Mesto si u Ciſara obdržal? quem locum apud Caesarem obtinuisti? was für eine Ehre hast du bei dem Kaiser aufgehoben? mitsoda tekéntetben vagy a' Tsászár elött? Obdržalibi Rečňíkow (Dobromluwňíkow) Mesto, tenerent oratorum locum *Cic.* sie erhielten das Ansehen der Redner, ékes-szóllók volnának. — 11) munus, forum, Ort, Stelle, Amt, Verrichtung: hivatal, tisztség, törvény-szék. *Syn.* Úrad. *Usus.* Nagwiſſé Mesto, summus locus (civitatis) *Cic.* das oberste

ste Amt, leg-föbb hivatal. Na nagwissé Mesto, ad principem, an einen höhern Ort, Landesherrn: leg-föbb helyre, ö Felségéhez. Z nagwisséh̄o Mesta, a principe, höhern Orts, vom Landesfürsten; ö Felségétöl. — 12) tempus, opportunitas temporis, Ort, Raum, Zeit, schickliche Zeit, Gelegenheit: hely, alkalmatos idö, alkalmatosság. *Syn.* Čas, Přiležitost'. *Usus.* Dá sa esče Odpust'eňú Mesto, ignoscendi dabitur locus *Ter.* Swím Mestem (Časem), na swém Mesťe: loco *Cic.* in loco *Ter. Cic.* zu rechter Zeit, an rechtem Orte: maga ideiben (helyén); midön ideje 's helye vagyon. Tu neňí, o tom mluwiť, Mesta: hic non est locus eatenus loquendi, hier ist nicht der Ort davon zu reden, a' felöl-való beszélgetésnek nintsen itt helye. Do tích Mest (*vulg.* Mést, *boh.* Míst), i. e. do teho Času: ad id locorum *Liv.* eousque, illuc usque, usque illud tempus: bis auf diese Zeit, addig az ideig, akkorig, addig. Od tích Mest, od teho Času: inde loci *Lucr.* post id locorum *Plaut.* ab eo tempore: seit der Zeit, hernach, hierauf: attól az idötöl fogva; az öttától. — 13) occasio, ansa, copia, Ort, Gelegenheit, Veranlassung, Ursach: ok, mód, alkalmatosság. *Syn.* Přičina, Přiležitost'. *Usus.* Mesto Radosti, locus gaudendi *Cic.* Mesto dať k Domňeňú, k Podezreňú, k Škodeňú: locum dare existimandi *Cic.* suspicioni *Cic.* nocendi *Nep.* Ta Wec dala mi Mesto k Rozmisláňú, ea res dedit mihi existimandi copiam *Ter.* das gab mir Gelegenheit (Ursach) zu denken, az a' dolog nékem okot adott (alkalmatosságot nyújtott) a' gondolkodásra (megfontolásra).

mesto *adv. reg. genit.* loco, vice, vicem, in vicem, in locum, pro, sicut: statt, anstatt, an Statt, für, wie: helyett, mint. *Syn.* za, *boh.* místo. *Usus.* Mesto mňa, loco meo, mei loco, pro me: an Statt (statt) meiner, helyettem. Mesto teba, vice tua, statt deiner, te helyetted. Mesto nás, nostra vice, statt unser, mi helyettünk. Mesto Otca, patris loco, pro patre, vicem (in vicem, vice) patris: an Statt (statt) des Vaters, atya helyett. Ňekoho mesto (tak, gako) Bratra mať, aliquem habere in fratris loco *Ter.* Jemanden wie seinen Bruder haben, valakit atyafiának tartani. Mesto (gako) Brata ho milugem, fratris loco eum diligo, ich hab' ihn gern, wie meinen Bruder, úgy szeretem mint atyámfiát. Gačmennu Wodu piť mesto Wína, sumere ptisanam in vicem vini, statt des Weins ein Gerstenwasser trinken, bor helyett (helyén) árpával fött vizett innya. NB. Mesto toho, že, Latini reddunt, *tantum abest, ut.* v. g. Mesto toho (na to Mesto), žebí mi pomahal, prenasleduge ma. Ňe, žebi mi pomahal, ale ma radšeg prenasleduge. Ksebi mi mal pomahať, esče ma prenasleduge: tantum abest, ut me adiuvet, ut me potius persequatur. Persequitur me, tantum abest, ut me adiuvet. Cum me adiuvare deberet, peresquitur me: statt mir zu helfen, verfolgt er mich. Er verfolgt mich, statt mir zu helfen (da)

(da er mir helfen sollte): a' helyett, hogy segitene, inkább öldöz engem.

Mestodržjci, cého, m. locumtenens, tis, vicarius, i, m. Statthalter, Stellvertreter: helytartó, vitzéje valakinek.

Mestokrál, a, m. vicerex, prorex, gis, m. Vicekönig, Landvogt: vitze-Király.

mestokrálow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

* **mestom**, v. Mestem sub Mesto 2. Nro.

† **mestowj**, á, é, *adj.* v. mustowj.

mestowňe, *adv.* v. mestňe.

mestownj, á, é, *adj.* v. mestnj.

† **Mestrich**, u, m. v. zawarenj Must.

mestſki *adv.* urbane; more urbano: städtisch, stadtmäßig: városiasan, városi módon (módra.) *Syn.* pomestſki. 2) v. mesčanſki.

mestſkj, á, é, *adj.* urbanus, urbicus, oppidanus, a, um: städtisch, die Stadt betreffend: városi, városbéli várost illetö. *boh.* m'estcki. *Usus.* Mestſkj Arest (mestſká Temňica), custodia intra urbem, carcer civitatis: Stadtarrest, városi tömlötz (fogság arestom.) Mestſkj Chotár, territorium (ager) urbis, Stadtgebiet, városi határ. Mestſkj Dluh, aes alienum (debitum passivum) civitatis, Stadtschuld, városi adóság. Mestſkj Dom, curia, domus civitatis; Stadthaus, Rathhaus: varos-háza. *Syn.* Radňica. Mestſkj Farár, Parochus civitatis, Stadtpfarer, város plébánosa. Mestſkj Hudec, musicus urbanus, Stadtmusikus, Stadtpfeifer: városi-musikás. Mestſkj Kapitán, centurio civium, capitaneus uribs: Stadthtuptmann, városi-kapitány. Mestſkj Kazatel, concionator urbanus, Stadtprediger, városi prédikátor. Mestſkj Kňaz, sacerdos urbanus, Stadtgeistlicher, városi pap. Mestſkj Kňazstwo, sacerdotium urbanum, Stadtgeistlichkeit, városi papság. Mestſkj Komorňjk, camerarius urbis (civitatis), Stadtkämmerer, város kamarássa. Mestſké Komorňictwj, aerarium urbis, Stadtkämmerei, városi kamarasság. Mestſkj Kostel, templum urbanum, Stadtkirche, város-temploma, városi templom. Mestſkj Lekár, medicus urbicus (oppidanus), Physicus urbanus: Stadtarzt, Statdphysikus: városi-orvos. Mestſkj Lud, vulgus urbanum, Stadtvolk, városi nép. Mestſkj Pjsar, scriba senatus, cancellista civitatis: Stadtschreiber, városi iró déák. Mestſkj Pletkár (Klebetár, Nowinkár), gestans sermones aliorum per urbem, Stadtklatsche, városi hir-mondó. Mestſkj Richtár, iudex (praetor) urbicus, Stadtrichter, város bírája. Mestſkj Serha, lictor senatus urbani, Stadtknecht, város szolgája. Mestſkj Statek: praedium urbanum, Stadtgut, város majorsága. Mestſkj Súd, iudicium urbanum, Stadtgericht, Stadtgerichte: városi itélet. Mestſkj Tagemňjk (Sekretár), secretarius senatus, Stadtsekretär, város titoknokja. Mestſkj Tesar, faber lignarius civitatis, Stadtzimmermann, város áts mestere. Mestſkj Úrad, munus (officium) urbanum, Stadtamt, Amt in der Stadt: városi tisztség. Mestſkj Wogák (Dráb), miles urbanus, satrapa civita-

tatis: Stadtsoldat, város hajdúja. Mestskí Žiwot, vita urbana. Stadtleben, városi élet. Mestská Kňiha, liber civitatis, Stadtbuch, városi könyve. — Mestská Mrawnosť (Maníra), mos urbanus, Stadtmaniet, városi szokás. Mestská Nowina, res urbana nova, Stadtneuigkeit, városi újság. Mestská Piwňica, civitatis cellarium, Stadtkeller, város pintzéje. Mestská Škola, schola urbana (urbis), in der Stadt, oder der Stadt gehörig: város iskolája. Mestská Spráwa, moderamen (regimen) civitatis, Stadtregiment, város igazgalása. Mest ská Warta, excubiae urbanae, Stadtwache, város istrázsája. Mestská Wrchnosť, Mestskí Úrad: magistratus (senatus) urbicus: Stadtobrigkeit, város elöl-járói (esküdttyei). — Mestské D'éťa, natus in urbe, Stadtkind, városban született. Mestské Piwo, cerevisia urbana. Stadtbier, város söre. Mestské Práwo: *a*) ius urbis, Stadtgerechtigkeit, Stadtrecht; Recht, das in einer Stadt ist: városi igazság (törvény.) *b*. ius urbanum (municipale), iusta urbis, leges civitatis: Stadt recht, Stadtgesetze, Berechtsame einer Stadt: város törvénye. Mestské Zemanstwo, nobilitas urbana, Stadtadel, városi nemesség. — Mestskí Páňi, senatus urbanus, Stadtrath, város Urai. Mestskí Ľudá, Mestskí Ľud: urbani, Stadtleute, városiak. Mestské Bašti, moenia urbis, Stadtmauer, város kö-falai, városibástya. Mestské Hodini, horologium civicum (urbis), Stadtuhr, város órája.

† metán, *a*, *o*, *pärt. abs.* v. wiwrhnutí 3 Nro.

† Metáňí, n. v. Hádzáňí. 2) v. Wiwrhnutí 3 Nro. 3) Wihádzáňí 2 Nro.

† metaťi, al, ám (mecí), v. hádzať. 2) v. wiwrhnúť 3 Nro. *II rec.* metat se, v. hádzať sa. 2) v. wihádzať sa 2 Nro.

† Metáwáňí, n. v. Hádzáwáňí. 2) v. Wihadzowáňí.

† metawať, al, ám, v. hádzáwať. *II rec.* metáwat se, v. wihadzowať sa.

Metla, i, f. scopa, ae, f. everriculum, i, n. der Besen, Besem: seprö, söprü. *vulg.* Cchwogsťisťo. *boh.* Cchwoštiště, Chwoštisko, Rošťiště, Rošťisťko. *Prov.* Nowá Metlá dobre meťe (pometá) recens scopa bene verrit. Principium fervet, medium tepet, ultima frigent: im Anfang warm, im Mittel arm, zu Ende, daß Gott erbarm: az új söprü jól söpör. 2) virga, ae, f. virgae (*plur.*) ruscus: die Ruthe, Kinderruthe: söprünek való veszszö. *vulg.* Wirgaš. *Usus.* Ňekoho z Metlú wišlahať, wibiť, witrepať. caedere virgis aliquem, jemand mit der Ruthe schlagen, valakit meg-veszszözni.

Metlica, i, f. scoparia, ae, f. spartium scoparium Linn. Pfriemenkraut. seprö-fü, söprü. *boh.* Metlice, Brotan. *Aliud est.* Černo bil, artemisia, et planí Šeftan, seu Šefraňica.

† Metlice, f. idem.

Metlička, i, f. *dem.* kterú sa zametá: scopula, parva scopa: kleiner Besen: kis seprö seprötske, söprütske. 2) na Biťí: virgula, ae: f. das Rütchen, veszszötske. *vulg.* Wir-

Wirgáſſek. 3) na Šatí: scopula, ae, f. verriculum, i, n. excutia, orum, n. *plur.* die Bürste, ruha tisztító seprö. 4) Zelina, v. Metlica,
Metliſčo, a, n. virgultum, i, n. junges Gebüsch, Gesträuch: veszszü termö erdö. *Syn.* Metliſko, Wrbina. *boh.* Metkiſte.
Metliſko, a, n. *cont. et exagger.* ex Metla. 2) v. Metliſčo.
† Metliſte, n. v. Metliſčo.
† metní, á, é, *adj.* v. ſeční.
† metnúťi, tl, tnu *fut.* v. mikʼnúť.
† Metnuťi, n. v. Miknuťí.
† Mez, e, f. v. Medza.
† Meze, e, f. idem.
† Mezek, zka, m. v. Mul, Mulec.
† mezi *praep.* v. medzi.
† mezitím *adv.* v. medzitím.
† Meziwalí, n. v. Medziwalí.
† Mezkáč, e, m. v. Mulíčár.
† Mezkiňe, f. v. Mulica.
† mezní, *adj. omn. gen.* v. medzní.
† Mezňík, u, m. v. Medzňík (u).
† mezowaťi, owal, ugi (u), v. medzowať.
† mezugící, á, é, *part. praes.* v. medzugící.
* Mgera, i, f. v. Mera.
* Mgereňí, á, n. v. Míreňí.
* mgerik, íl, ím, v. mírik.
* mgeſání, á, é, *p. c.* v. měſání.
* Mgeſáňí, á, n. v. Měſáňí.
* Mgeſaňina, i, f. v. Měſaňina.
* mgeſať, al, ám, v. měſať.
* Mgeſáwáňí, á, n. v. Meſáwáňí.
* mgeſáwať, al, ám, v. měſawať.
* mgeſení, á, é, *p. c.* v. měſení.
* Mgeſeňí, á, n. v. Měſeňí.
* mgeſik, il, ím, v. měſik.
* Mgeſíwáňí, á, n. v. Měſíwáňí.
* mgeſíwať, al, ám, v. měſíwať.
† Mhá, i, f. v. Mhla.
† mhawí, á, é, *adj.* v. mhlawí.
Mhla, i, f. nebula, ae, f. der Nebel, köd. *boh.* Mha, Mhla. *Usus.* Mhla dlúho trwala, nebula erat ad multum diem (diei) *Cic.* der Nebel währte bis weit in den Tag, sokáig tartótt a' köd. W Noci a za Mhlu, nocte intempesta, bei Nacht und Nebel, éjjel, és ködben.
mhlawí, á, é, (*abs.* mhlawo), *adj.* nebulosus, a, um: nebelig, neblich, voll Nebel: ködös. *Syn.* plní Mhli. *boh.* mhawí, mlhawí. *Usus.* Ge mhlawo, caelum est nebulosum, aër est nebulosus, nebulosum est: es nebelt, es ist nebelig: ködös az ég.
† Mhúran, a, m. v. Mihan.
† Mhúráňí, n. v. Miháňí.
† mhúraťi, al, ám, v. mihať.
† Mhúráwáňí, n. v. Miháwáňí.
† mhúráwaťi, al, ám, v. miháwať.
† mhúrawe, *adv.* v. mihawe.
† mhúrawí, á, é, *adj.* v. mihawí.
† Mhúrawoſt, i, f. v. v. Mihawoſť.
mi *dat. sing.* et *nom. plur.* ex gá.
† Mič, e, m. v. Práč, Umíwač.
† Míč, e, m. v. Balon, Lobda.
Michal, a, m. Michaël, is, m. Michael: Mihály. *vulg.* Mičo, Miſák, Miſo.
michalow, a, e, *adj. poss.* ex *praec.*

† Mi-

† Michaňice, f. v. Měsaňica.
† Michaňina, i, f. v. Měsaňina.
† michaťi, ál, ám, v. měsať. II. rec. míchat se, v. měsať sa.
† Micháwáňí, n. v. Měsáwaňí.
† micháwati, al, ám, freq. ex. míchať, v. měsáwať.
† Mička, i, f. v. Práčka, Umiwačka.
* Mičo, a, m. v. Michal. Prov. Mičo z druwenú Sčicú: simplex frater, einfältiger Michel, együgyü (ostoba, döre) ember, fa-jankó.
Midlár, a, m. smigmator (smegmator), is, saponarius, i, m. effector saponis, opifex saponarius: Seifensieder, szappanyos.
† Midlář, e, m. idem.
midlárčin, a, e, adj. poss. smigmatricis, saponariae: der Seifensiederinn (des Seifensieders-frau) gehörig, szappanyosnéé.
† midlářčin, a, o, adj. poss. idem.
midláreňí, á, n. v. Midlárstwí.
midlárit, il, ím V. I. imp. midlat: artem saponariam exercere, smigmatorem esse: die Seifensiederei treiben, ein Seifensieder seyn: szapponyos mesterséget üzni, szappanyoskodni.
Midlárka, i, f. smigmatrix (smegmatrix) cis, f. saponaria, ae, f. die Seifensiderinn, des Seifensieders Frau: szappanyosné; szappanyos felesége. boh. Midlářka.
midlárow, a, e, adj. poss. smigmatoris, sapponarii: dem Seifensieder gehörig, szappanyosé. boh. midlářů et ůw.
midlárski adv. saponarie, more saponariorum (smigmatorum) smigmatorie: seifensiederisch, szappanyosi módon.
midlárskí, á, é, adj. saponarius, smigmatorius, a, um; smigmatores vel artem smigmatoriam adtinens: die Seifensiederei betreffend: szappanyosokat illetö, szappanyos, szappanyosi. boh. midlářskí. Usus. Midlárskí Towariš, saponarius sodalis, Seifensiedergesell, szappanyos legény.
Midlárstwí, á, n. opificium saponarium (smigmatorium), die Seifensiederei, szappanyos mesterség. boh. Midlářstwí.
† midlářů, et ůw, owa, owo adj. poss. v. midlárow.
midlení, á, é, p. c. sapone illitus (litus), insmigmatus, a, um: geseift, mit Seife beschmiert: szappanyozott, szappanyoztatott.
Midleňí, á, é, illitus sapone factus, insmigmatio, nis, f. Seifung, das Seifen, Beschmieren mit Seife: szappanyozás.
Midlikoreň, a, m. saponaria, ae, f. Linn. Seifenkraut, szappany-fü. boh. Mídlikořen. Aliud est Hušé Midlo.
Midlina, i, f. aqua saponacea, das Seifenwasser, szappany-viz. Plur. nom. Midlini, gen. dlin rc.
Midlisko, a, n. contempt. et exagger. ex Midlo.
midlit, il, ím, V. I. imp. midli: sapone linere, insmigmare: seifen, mit Seife beschmieren, szappanyozni, szappannyal meg-kenni.
Midlíwáňí, á, n. Nom. Verb. ex seq.
midlíwať, al, ám freq. ex midlit.
Midlo, a, n. sapo, nis, m. smegma (smigma), tis, n. Plin. H. N. die Seife, z. B. zum Waschen der Händen, oder Hem-

Hemden: szappany. Beňátské Midlo: sapo venetianus, venezianische Seife, velentzei szappany. Husé (húsacé) Midlo. Zelina v. húsí, potentilla *Lin.*
† Midlo, a, n. idem.
Midlowáňí, á, n. v. Midleňí.
midlowat, lowal, lugem, *freq.* ex midlit.
Mihač, a, m. v. seq.
Mihan, a, m. myops, pis, m. ein Kurzsichtiger: vaklyos, homályos (tyúk) szemü. *Syn.* Mihač, Miháwatel, Žmuran, Žmurič, Žmurkár. *boh.* Mhúran.
Miháňí, á, n. nictatio, nictitatio, nis, f. nictus, us, m. palpebratio oculorum *Coel. Aur.* das Blinzen, öfter und schnelle Bewegung der Augenlieder: hunyorgatás, pillogatás, szem-pillantás. *Syn.* Lupkáňí, Mrúžeňí, Zmúreňí, Zmúrkáňí. *boh.* Mhúráňí, Mrkáňí, Mžikáňí.
mihat, al, ám, V. I. *imp.* mihag: connivere, nictari, palpebrare *Coel. Aur.* blinzen, die Augenlieder öfters bewegen, winken: pillantani, pillogatni, húnyorgatni (szemmel), szemet húnyorítani, reá-inteni. *Syn.* lupkat, mrúžit, žmúrit, žmúrkat, Známeňí dáwat Očima. *boh.* mhúrati, mrkati, mžikati, *Usus.* Mihal naň do z Očima, innuit, er hat ihm mit den Augen angedeutet, reá-intett.
Miháwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq. boh.* Mhúráwáňí.
mihawat, al, ám *freq.* ex mihat. *boh.* mhúráwati.
Miháwatel, a, m. v. Mihan.
mihawe, *adv.* nictando, blinzend, pillogatva, húnyorgatva. *Syn.* žmúrkawe. *boh.* mhúraw'e, mžikaw'e.
mihawí, á, é, *adj.* nictans, tis: blinzend, pillogató, húnyorgató. *Syn.* žmúrkawí. *boh.* mhúrawí, mžikawí.
Mihawica, i, f. v. Mihawňica.
Mihawička, i, f. *dem. ex praec.*
Mihawňica, i, f. palpebra, ae, f. *Cels,* das Augenlied, szemhéja, pillangó. *Plur.* Mihawňice, palpebrae, Augenliedern, szem-héja, *Syn.* Mihawica. Lupáwka. 2) palpebrae *Plin. H. N.* pili in oculis: die Haare an den Augenliedern, szem-szöri. *Syn.* Obočí. 3) Riba: v. Mihula.
Mihawosť, i, f. proclivitas ad nictandum, Neigung zum Blinzen, hajlandóság a' húnyorgatásra. *Syn.* Žmurkawosť. *boh.* Mhúrawosť, Mžikawosť.
mihnúť, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, Okem, *de uno actu*; connivere *semel*, blinzen einmal, pillogni, pillantani egyszer *Syn.* mružnúť, žmurknúť. *boh.* mžiknúti, mrknúti.
Mihnutí, á, n. ictus oculi, Augenblick, Wink: szem-pillantás. *Syn.* Oka, Mžeňí. *boh.* Mžiknutí.
Mihula, i, f. Riba: acus aculeatus, gasterosteus aculeatus *Linn.* Stichling, ein Fisch: vágó hal. *Syn.* Mihawňica.
† Mihule, f. idem.
mikaní, á, é, *p. c.* vellicatus, vibratus, raptatus, tractus, agitatus, vexatus, a, um: hin und her gerißen, hingerißen, beunruhigt, gerupft, gezupft, geneckt: rángatott, rántzigáltt. *Syn.* sem a tam trhaní. 2) stratus, gerißen, niedergerießen, gestürzt, hingestürzt, umgestürzt: le-verettetett, földre le-teríttetett, le-döntetett. *Syn.* zwaleňí.
Mikáňí, á, n. vellicatio, vibratio, raptatio, agitatio, tracta-

ciatio, vexatio, nis, f. das Hin-und-Herreißen, Rupfen, Zupfen, Necken, Beunruhigung: rángatás, rántzigálás. *Syn.* Mikańica, Miknuťí. 2) stratio, prostratio: das Reißen, Niederreißen, die Stürzung, Hinstürzung, Umstürzung: le-verés, le-ütés, le-döntés. *Syn.* Zwaleňí, Zwalowáňí.

Mikańica, i, f. idem 1. Nro.

mikať, al, ám V. I. *imp.* kag: raptare, vellicare, vibrare, trahere, agitare, vexare: rupfen, zupfen, raufen, necken, schnell hin und her bewegen: schütteln, erschüttern, beunruhigen, reißen, schnell nehmen, hinreißen: rángatni, rántzigálni, ragadni: *Syn.* sklbať, skubať. *Usus.* Na wšecké Strani ho mikagú, trhagú: ad omnes partes illum trahunt, er wird auf alle Seiten hingerißen, minden felé rángattyák ötet. 2) ruere, sternere, reißen, niederreißen, stürzen, hinstürzen, umstürzen: le-dünteni, le-verni, le-teriteni, le-düjteni, a' földhöz verni. *Syn.* miknúť, zhodiť, zwaliť. *Usus* Gá bich ňím po Zemi mikal, a hádzal, gá bich ho z Nohami slapal, a s Pasťú tlukel: illum ruerem, agerem, raperem, truderem, ac prosternerem *Plaut.* ich würde ihn zu Boden werfen, niederreißen, mit Füßen, und mit Fäusten stoßen: ötet le-vernem, ki-kergetném, ragadnám, ütném, le-teritenem, a' földre vetném. *II. rec.* mikať sa z ňekterú, zňekím: ludere (nugari, iocari, colludere cum aliqua, cum aliquo; nugas (iocos) tractare, raptare (pungere, vellere, trahere) se invicem ioci gratia: sich abgeben, spielen, scherzen mit einer Person: kutyálkodni (ebelkedni) valakivel, egy másnak békét nem hagyni, egy mást rángatni (rántzigálni) *Syn.* honiť sa, hrať sa, psiť sa, skubať sa, Pokoga geden druhému nedať. *boh.* obizeki se.

† mikati, al, ám, v. česať (hachlowať) Len, Konope.

Mikáwáňí, á, n. *Nom. Verb ex seq.*

mikáwať, al, ám *freq.* ex mikať. *II. rec.* mikáwať sa, *freq.* ex mikať sa.

* Mikloš, a, m. v. Mikuláš.

* miklóšow, a, e, *adj. poss.* v. mikulášow.

* Miklúš, a, m. idem.

* miklúšček, a, m. *dem.* v. Mikuláššček.

* Miklúšek, ška, m. *dem.* v. Mikulášek.

* miklúšow, a, o, *adj. poss.* v. mikulášow.

miknúť, knul (kel), kňem, V. P. *imp.* kňi: ferire, caedere, percutere: schlagen, meg-ütni. *Syn.* uderiť. *Usus.* Mikňi ho za Ucho ꝛc. 2) auferre, sufferre, abripere: wegnehmen, el-venni, el-ragadni. *Syn.* ukradnúť, ukrasť, pichnúť.

miknutí, á, é, *p. c.* caesus, percussus, a, um: geschlagen, meg-ütött. *Syn.* uderení. *Usus.* Wetrem miknutí, v. Mechem uderení sub Mech. 2) ablatus, raptus: weggenommen: el-vitt, el-ragattatott. *Syn.* ukradení, pichnutí.

Miknuťí, á, n. caesio, percussio, nis, f. das Schlagen, megütés. *Syn.* Uderení. 2) ablatio, sublatio: das Wegnehmen: el-vévés, el-ragadás. *Syn.* Ukradnuťí, Pichnuťí.

† Mikter, u, m. v. Kružka, Okruží, Okruzlí.

Mi-

Mikuláš, a, m. Nicolaus, i, m. Nikolaus, Miklós. *vulg.* Miklóš, Miklúš. 2) Swatí Mikuláš, Mestečko w Liptowe: Sanctus Nicolaus, *Oppidum Liptoviense*: Sankt-Nikolaus, Szent-Miklós, Liptoi *mezö-város.*

Mikulášček, a, m. *dem.* ex seq

Mikulášek, ška, m. *dem.* ex Mikuláš: parvus Nicolaus: der kleine Nikolaus, Miklóska, kis Miklós. *vulg.* Miklúšek.

mikulášków, a, e, *adj. poss.* ex praec.

mikulášow, a, e, *adj. poss.* Nicolai, dem Nikolaus gehörig, Miklósé. *vulg.* miklúšow.

Míla, i, f. milliarium, i. *Suet.* milliare, is, n. die Meile, mért-föld. *boh.* Míle. *Usus.* Wlaská Míla, i. e. tisíc Krokow: octo stadia, milliarium italicum: welsche Meile, olasz mért-föld, ezer lépés. Pref Den Mílu Zeme pochodí, dietim unum milliare peragrat, in einem Tage geht er eine Meile weg, naponként egy mért-földet öszve-jár.

Miláček, čka, m. deliciae, arum, f. *Plur.* amor, is, m. Liebling Jemandes, szeretö, valakinek kedvesse. *Syn.* Milenek.

† Míle, f. v. Míla.

mile *adv.* amanter, liebreich, liebvoll, szerelmessen, szivessen.

† míle, *adv.* idem.

Mílec, lca, m. turbator, confusor, is, m. Verwirrer, Irremacher: tévelyitö, tévesztö. *Syn.* Mílitel, Milník.

Milenek, nka, m. amasius, procus, i, m. der Liebste, szeretö, mátka. *Syn.* Frager, Zálečník, Miláček.

mílení, á, é, *p. c.* turbatus, perturbatus, confusus, a, um: geirrt, verwirrt: tévelyittetett, tévesztett. *vulg.* turbowaní.

Mílení, á, n. error, is, m. erratio, aberratio, hallucinatio, nis, f. die Irrung, tévelygés, el-tévedés, tévelyödés, hiba, vétés, vétek. *Syn.* Chiba, Mil, Milnost, Omil, Pomílení. 2) turbatio, confusio, nis, f. die Irrung, Verwirrung, Irremachung: fel-zavarás, el-tévesztés, el-tévelités. *vulg* Turbowání.

Milenka, i, f. amasia, ae, f. die Liebste, szeretö, mátka. *Syn.* Fragerka.

mileráð, *adv.* ex animo, cordicitus: von Herzen gern, igen szivessen. *Usus.* Mileráð na Wirečnutí negaké prištať: pedibus in sententiam discedere *Aul. Gel.* alienam sententiam comprobare. Není Wec na Muža rozumného sluš ná, čokolwek sa Zeně lúbí, hneď na to mileráð priwolit: non est viri prudentis, quidquid uxori libuerit, protinus in illius sententiam pedibus discedere.

† Milí, n. v. Lep.

milí, á, é, (*abs* milo, *boh.* milo), *adj. Compar.* milegší; *Superl.* nagmilegší: carus, charus, dilectus, acceptus, gratus, a, um: lieb, angenehm: szerelmes, kedves, szives. *Syn.* prígemní, wzácni. *Usus.* Nelen obťážné mi nebolo, ale i milé: mihi illud gratum, non molestum accidit: dieses ist mir angenehm, nicht beschwerlich gewesen: az én nékem nem nehezen, hanem kedvessen esset. To mi tak milé bude, gako to nagmilší (nagmilegší): tam mihi gratum id erit, quam quod gratissimum: dieser wird der höchste und angenehmste Dienst seyn, den man mir erweisen könnte: az nékem leg-kedvessebb lészen

szen. Aź milá Wec, tak pekňe píše: excellenter (valde pulchre, munde, nitide) scribit: er schreibt ganz schön: igen szépen ír. Tam ge teplo, aź milo; tu ge zima: ibi calent, hic frigent; da ist es recht warm, und hier sehr kalt: ott izzadnak, itt fáznak. *Prov.* Pre miléҍo neňí nič ťaźkéҍo (trpkéҍo): amor omnia vincit; amanti nihil difficile: die Liebe überwindet alles: a' ki igazán szeret, semmi nehézséget nem szenved; az igaz szeretet a' haláltól sem tart. Ňekomu ge milé, i od Poli ҍňilé. Wšeliǩdo wšelićo lúbí; ňekteri Rapušťu, a ňekteri Slúbi: quisquis amat ranam, ranam putat esse Dianam. De gustibus non est disputandum: ein jeder meint, seine Braut seye die schönste: kiki a' magáét szereti. A' ki mit szeret, kedves az annak.

mýlit, il, ím, V. I. *imp.* mil: turbare, confundere: verwirren, konfus machen, irren, irre machen: fel-zavarni, el-téveszteni (el-tévelíteni (tem), tévelyíteni, téveszteni (tem). *vulg.* turbowať. *II. rec.* mýlit sa: errare, aberrare, deviare, hallucinari, falli: sich irren: hibázni, tsalatkozni, tévelyegni (tévelygek, tévölgök), tévelkedni, el-tévedni (-dek), el-téveledni, el-tévelyedni. *Syn.* chibowať, blúdit. *Usus.* On sa we swém Mišleňí mýlí, longe fallitur opinione, er wird in seiner Meinung weit betrogen, igen megtsalatkozik vélekedésében; közel se jól vélekedik. Gestli sa nemýlím, nisi fallor, nisi me fallo, nisi me fallat animus (opinio); nisi me omnia fallunt *Cic.* nisi quid me fallit *Cic.* wo ich mich nicht irre (betriege), ha tsak meg nem tsalatkozom. 2) turbari, confundi, verwirrt (konfus) werden: meg-tévelyedni.

Mýlitel, a, m. v. Mýlec.

Mýlka, i, f. error, is, m. der Irrthum, die Irrung: hiba, tévelygés. *Syn.* Mýleňí, Mitúška.

Million, a, m. millio, nis. m. mille (decies centena) millia: Million, Millionemal: milliom, tiz száz ezer. *Syn.* deśať krát sto Tisíc, Tisíc Tisícow.

millionní, á, é, *adj.* millionesimus, a, um: millionenmalig: milliomi.

mylňe, *adv.* erronee, errabunde: irrsam, betrüglich: tévelygön, tévelyegve. 2) vitiose, mendose: fehlerhaft: héjánossan, vétkessen, hibássan.

mylní, á, é, *adj.* fallax, errans, tis; errabundus, erraticus, erroneus, a, um: irrsam, betrüglich: tévelygö, tévölgö, tsaló, tsalatkozó. 2) vitiosus, mendosus: fehlerhaft: hibás, héjános.

Mýlňík, a, m. v. Mýlec.

Mylnosť, i, f. error, is, m. fallacia, errantia, ae, f. Irrsamkeit, Betrüglichkeit: tévelygés, tsalatkozás. 2) vitiositas, mendositas: Fehlerhaftigkeit: héjanosság, vétkesség. *Syn.* Mýlka.

Milo, v. milí. *Usus.* To mi ge welmi milo, id mihi admodum gratissimum est, dieses ist mir sehr lieb (angenehm), ez igen kedves én nékem.

† mílo, idem.

Miloślaw, a, m. Philophyllus, nomen proprium viri; ein Mannsname, férfi név.

Milosrdenstwí, á, n. misericordia, ae, f. miseratio, nis, f.

f. Barmherzigkeit: irgalmasság, irgalom, könyörületesség. *Syn.* Milosrdnosť, Zmilowáňí. *Prov.* Kostel krásí Oltár, a Člowěka Milosrdenstwí: ecclesiam ara, hominem misericordia ornat: die Kirche ziert das Altar, und den Menschen die Barmherzigkeit: a' templomot ékesíti az oltar, embert pedig az irgalmasság szépíti.

milosrdňe, *adv.* misericorditer, barmherzig, irgalmassan. *Syn.* zmilowňe.

Milosrdní, ného, m. Misericordiae frater, ein Barmherziger-Bruder: irgalmas (barát gyogyító).

milosrdni, á, é, *adj.* misericors, dis: barmherzig, mitleidig: irgalmas, szánakodó. *Syn.* polutowní, zmilowní. *Prov.* Blahoslaweňí milosrdňí, neb oňí Milosrdenstwá dogdú: beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur: seelig sind die Barmherzigen, denn sie werden Barmherzigkeit erlangen: bóldogok az irgalmasok, mert ök irgalmasságot nyernek.

Milosrdnosť, i, f. v. Milosrdenstwí.

Milosť, i, f. amor, is, m. caritas, charitas, tis, dilectio, nis. f. die Liebe: szeretet. *Syn.* Milowáňí, Láska, Lúbosť, Lúbeňí. 2) amor, amatio: die Liebe, szerelem, szerelmeskedés, szeretet. *Proverb.* Milosť z Ludí Bláznow robi, amor homines morosos efficit, die Liebe macht die Leute närrisch, szerelem vakíttya az embert. Po Milosti chce sa gesti: friget sine cerere venus; sine Cerere et Bacho friget venus *Terent.* mit der Liebe wird der Mensch nicht ersättigt; ohne Essen und Trinken kann man nicht lieben (die Liebe muß erkalten, kalt werden): a' szeretettel nem lakik jól az ember. 3) gratia, ae, f. die Gnade: malaszt, kegyelem. 4) benevolentia, favor: Gunst, Wohlgewogenheit: jó akarat, szeretet, kedv. *Syn.* Láska Prízen. *Usus.* U ňe koho Milosť hledať, captare benevolentiam, Jemandes Gunst suchen, gewinnen wollen: valakinek kedvét keresni. Ňekomu Milosť preukázať, complecti aliquem benevolentia: benevolum erga aliquem (alicui); benevolentiam habere erga aliquem *Cic.* praestare alicui *Cic.* conferre erga aliquem *Cic.* einem Gunst (Gnade, Liebe) erweisen, valakit szeretni. Wečitá, obzlastná Milosť: sempiterna, singularis benevolentia: ewige, außerordentliche Liebe: fenn-tartó, kiváltképen-való szeretet. U ňekoho Milosť obdržať, inire gratiam, eines Gnade und Gunst gewinnen, erwerben: kegyelmet valakinél találni. 5) beneficium, donum: Wohlthat: jótétemény. *Syn.* Dobrodeňí. *Usus.* Ňekomu Milosť učiňiť, adficere aliquem beneficio, Jemanden Gnade erweisen, valakivel jót tenni. Mnoho Milosti dostať, obsáhnúť, skúsiť, užiť; multis beneficiis adfici, viel Gnade genießen, valaki sok jótéteményét venni. 6) benignitas, Gütigkeit: joság, kedveskedés, adakozás. *Syn.* Dobrota. *Usus.* Nech magú tu Milosť, a nech pridú: sis tam benignus, ut venias: haben Sie die Gnade, und kommen, oder zu kommen: légy olly jó, és jöjj-el. 7) clementia, lenitas: Glimpf: kegyelmesség. *Syn.* Milostiwosť.

Usus.

Usus. Nech magú tu Milost, a nech mi odpustá: sis tam clemens, ut ignoscas: haben Sie die Gnade und verzeihen; légy olly kegyelmes, és botsáss-meg. — 8) misericordia, miseratio: Barmherzigkeit, Gnade: irgalmasság. *Syn.* Milostdenstwí. *Usus.* Mag tu Milost, a darug mi: sis tam misericors, ut tribuas: haben Sie die Gnade, und schenken: légy olly irgalmas, és ajándékózd azt nékem. O Milost prosit, captare misericordiam *Colum.* um die Gnade bitten: irgalmasságot keresni, kegyelmet kérni. 9) venia, Verzeihung, Pardon: kegyelem, botsánat. *Usus.* Milost udelit: dare (tribuere) veniam, ignoscere; veniam (gratiam) impertiri; begnädigen, Gnade erweisen: botsánatot adni, kegyelmezni. *Prov.* U Boha Milost: apud Deum venia, bei Gott ist Gnade: botsánat az Istennél, nálam ne keresdd. 10) Titulus, Geg'ch Milost, communiter per adjectivum redditur: Geg'ch Milost Pán Farár, Admodum Reverende Domine Paroche, Ihro Geistliche Gnaden, Fö Tisztelendö Uram. Gegich wisoká (oswécená) Groffká Milost che, Comes Illustrissimus (indulgentissimus) vult, Se. (Ew.) hochgräfliche Gnaden wollen, Nagyságos (kegyelmes) Gróf Uram akarja. 11) Milost Bozá, Zelina: v. Ċistec.

Milostica, i, f. v. Krasopaní.

milostiwe, *adv.* clementer, pie, benigne, gratiose: gnädig, gütig, liebreich, gnadenreich, glimpflich: kegyessen, kegyelmessen. *Syn.* milostne, dobrotiwe. *Usus.* Len milostiwe, bona verba quaeso, nur gnädig, fahr' mich nicht so an: tsak kegyessen.

† milostiw'e, *adv.* idem.

milostiwí, á, é, *adj.* benignitate abundans, clemens, tis; benignissimus, propitius, pius, benignus, a, um: gnädig, gütig, liebreich, gnadenreich: kegyelmes, kegyes. *Syn.* milostní, dobrotiwí, uprímní. *Usus.* Nech gám ge Boh milostiwí! Deus nobis sit propitius (faveat)! gnad' uns Gott! Isten kegyelmezzen nékünk! Komu nech ge Boh milostiwí, cui Deus faveat, dem Gott gnade, a' kinek kegyelmezzen az Isten.

Milostiwost, i, f. clementia, ae, f. pietas, benignitas, tis, f. Gnade, Liebe und Güte, Gütigkeit: kegyelmesség, irgalmasság, jóval-létel, kedveskedés, adakozás. *Syn.* Milostnost, Dobrotiwost, Uprímnost.

milostne, *adv.* eleganter, venuste, amoene, gratiose, egregie: hübsch, artig, schön, liebreich, lieblich: gyönyörüen, gyönyörüségesen, szépen, tsinosan, *Syn.* krásne, pekne, swárne, ukesene. *boh.* hesky. 4) v. milostiwe.

milostní, á, é, *adj.* venustus, amoenus, egregius, gratiosus, scitus, formosus, decorus, a, um; elegans, tis; amabilis, delectabilis, svavis, e: liebreich, lieblich, schön, hübsch, artig: gyönyörü, gyönyörüséges, szép, tsinós, *Syn.* krásní, pekní, rozstomilení, swární, ukesení. *boh.* heský. 2) gratiosus, gratiis plenus: gnadenreich, kegyelmes, malasztos, malaszttal tellyes. *Syn.* Milosti plni, k. P. Obraz. 3) v. milostiwí.

Mi-

Milostňík, a, m. v. Miláček.
Milostnosť, i, f. venustas, amoenitas, formositas, gratiositas, tis, f. elegantia, ae, f. deliciae, arum, f. *plur.* delicium, delectamen, delectamentum, i, n. decor, is, m. Artigkeit: szépség, ékesség, gyönyörüség, szép termet. *Syn.* Krása, Peknota, Rozstomilnosť, Swárnosť, Utěšenosť.
milowaní, á, é, *p. c.* amatus, dilectus, a, um: geliebt: szerettetett, kedveltetett; kedveltt.
Milowáňí, á, n. amor, is, m. dilectio, nis, f. die Liebe, das Lieben: szeretet, szeretés, kedvelés. *Usus.* Milowáňí seba, samého, philantia, amor, sui; die Selbstliebe, Eigenliebe: maga szeretés.
milowanliwe *adv.* amabiliter *Anton. in Cic. Ep.* auf eine liebenswürdige Art, liebevoll: szerelmesen, szerelmetesen.
milowanliwegšeg, amabilius *Ovid.* liebvoller, szerelmessebben.
milowanliwí, á, é, *adj.* amabilis *Cic.* desiderabilis, e; dilectus, percharus, a, um: liebenswürdig: szerelmetes.
Milowanliwosť, i, f. amabilitas, tis, f. *Plaut.* Liebenswürdigkeit: szerelmetesség.
milowať, lowal, lugem, V. I. *imp.* lug, *reg. accus.* amare, diligere, amore, prosequi, carum habere: lieben, werth haben: szeretni, kedvelni. *Syn.* l'úbiť, wážiť si. *Usus.* Predtím sem bol k ňemu náchilní, á wčil ho milugem (wíc si ho wážím): amo amplius quidem, quam diligo illum *Tullius.* mihi nunc amare videor, antea dilexisse: vorhero war ich ihm schon wohl gewogen; nun aber ist er mir lieb und werth; ennek elötte én ötet tsak kedveltem (kedvellettem, jó akarója voltam), de most már nagy szeretetem vagyon (van) hozzá. Wíc gá milugem, než ti: amorem meum non adaequas, non aequas: *Virg.* ich liebe mehr, als du: az én szeretetem te hozzád sokkal nagyobb, mint a' tied én hozzám. Welmi milowať; gako naglepší Muž swu Ženu milowal: ut Phrygius amavit Pieriam, *Plutarch.* Valde amare; magno amore complecti: sehr lieben, igen (telette) szeretni. *Prov.* Milowať (rád mať) gako Wlk Owcu: ut lupus ovem *Plaut.* commodi gratia simulare amorem: nicht aufrichtig lieben: nem igazán (valóban) szeretni. Miluge má, gako Wlk Owcu: amat me, ut lupus ovem: er liebt mich wie der Wolf das Schaf: ugy szeret engem, mint a' farkas a' bárányt. Miluge ho, gako Koza Nóž: amat, ut capra cultrum: er liebt, wie die Geiße (Ziege) das Messer, úgy szereti, mint a' Ketske a' kést. Miluge gako Pes Kočku: amicus, ut oleum plantis: er ist ihm günstig, wie der Hund der Katze: szereti, mint az eb a' matskát. Milug, gako nenáwiděť magící; a nenáwiď, gako milowať magící, ama, tamquam osurus; oderis, tamquam amaturus *Cic.* Přátela milowať, gest Wec lidská (člowečá); Neprátela ale milowať, a gemu dobre čiňiť, gest Cnosť Bozká (gest čosi Bozkého) amicum amare, est res humana; sed inimicum diligere, et illi bene facere, est virtus divina: seinen Freund lieben, ist menschlich;

lich; aber seinen Feind lieben, und ihm wohl thun ist göttlich, jó baráttyát szeretni, természetes; de ellenségét szeretni, néki jót tenni, istenes dolog. 2) Nemerňe milowat: amare, deperire: verliebt seyn, närrisch (über die Maaß) lieben: mód nélkül szeretni, *II. rec.* milowat sa: mutuo (invicem) se amare, sich einander lieben, egy mást szeretni.

Milowáwáňí, á, n. *Nom. Verb. ex seq.*

milowáwat, al, ám, *freq.* ex milowat. *II. rec.* milowawat sa, *freq.* ex milowat sa.

milowňe *adv.* amatorie, amando: verliebterweise: szerelmesen, szerelmeskedve, szeretve.

milowní, á, é, *adj.* amatorius, a, um: verliebt: szerelmes, szerelmeskedö, szeretö.

Milowňica, i, f. amatrix, cis, f. amans *fem.* Liebhaberinn, von etwas, von einer Person; szeretö, kedvelö.

† Milowňice, f. idem.

Milowňička, i, f. *dem.* ex Milowňica.

Milowňík, a, m. amator, is, amans, tis, m. Liebhaber, kedvelö, szeretö. *Usus.* Milowňík obecného Ľudu, plebicola *Cic.* Verehrer des Pöbels, der Gemeinde (dem Pöbel) günstig: köznép szeretö, szolgáló. Farba Milowňíkowi prisluchagícá, color aptus amanti, einem Liebhabenden geziemende Farbe: valamelly szerelem után járó embert illetö szín.

milowňíkow, a, e, *adj. poss.* amatoris, dem Liebhaber gehörig, szeretöé.

Milownost, i, f. amatoria conditio (natura, proprietas): verliebte Beschaffenheit, szerelmesség, szerelmes természet (tulajdonság).

Mimel, mla, m. Réka: chronus *fluvius Lithuaniae*: Mimmel, Pergel: mimel, *folyóvíz.*

mimo, *praep. reg. accus.* (*in usu communi plerumque genit.*): iuxta, penes, praeter: vorbei, über: mellete, által. *Syn.* pomimo. *boh.* mímo. *Usus.* Mimo ist, minút: transire, praetergredi: vorbeigehen, vorübergehen: által-menni. 2) praeter: außer, ohne, kévül, nélkül. *Syn.* bez, krom. *Usus.* Mimo toho, praeterea, insuper, praeter hoc: überdieß, azon kévül. Mimo teba žádného nechcem, te volo, praeterea nullum: außer dich, verlange (mag) ich keinen: téged akarlak, nálad kévül senkit sem. Nebezpečenstwí zwenku bolo weliké, nimo toho (nad to) Doma wšecko nerowné (pobúrené, nepokogné): plurimum erat ab hostibus periculum, praeterea vero (ad haec autem, super haec, insuper, ad ea, ultra id) seditionibus domi turbata omnia. Foris pericula, quin etiam, quod domi inquieta omnia: die Gefahr war von außen groß, überdieß (daneben) zu Hause alles uneinig: kevülröl igen nagy veszedelem vala az ellenségtöl, ide haza (itthon) pedig minden felöl zenebona (zur-zavar, tsaté-paté).

† mímo *praep. reg. accus.* idem.

Mimochod, u, m. gradus (gressus, incessus) tolutilis *Varr.* der Trab der Pferde, das Traben, Gehen im Trabe: poroszkálás, irámlás. *Syn.* Sepek, Sepkáňí. *boh.* Drislák. *Usus.* Mimochodem ist, i. e. sepkat, o Koňowi: tolutim incedere, to-

tolutim carpere grossus *Plaut. Plin. H. N.* velociter (tolutim) currere *Par. Páp.* traben, im Trabe reiten von Pferden, trabend (dem Trab oder Trott) gehen : poroszkálni, iramlani. 2) equitatio tolutaria, das Traben, Reiten im Trabe : iromtatás. *Usus.* Mimochodem na Koňi ist, equitare tolutim. traben, im Trabe reiten, vom Reiter : iromtatni a' lóval.

Mimochodec, dca, m. v. *seq.*

Mimochodňík, a, m. equus tolutarius (tolutim incedens) *Senec.* gradarius *Lucil.* asturco, onis, m. *Petron.* Klepper, Zelter, Zeltroß, Paßgänger : iram-ló ló, poroszkálo. *Syn.* Sepkač. *boh.* Dristák.

Mina, i, f. Wáha, pak a dwacat Lotow w sebe obsahugícá (držícá) : mina et mna, ae, f. *Plin. H. N.* Mina, 25 Loth in sich enthaltend; ein griechisches Pfund, wog hundert attische *Drachmas*, und war der sechzigste Theil eines Talents (Hriwna) : mina, huszon öt latból (vagy száz drachmá ból) álló mérték. 2) cuniculus, i, m. ein Erdgang, eine Mine, Minegrube : áll-lik, áll-lyuk, alá-ásás, föld-alatt való - város. *Syn.* Podkopa, Prekop, Prekopa. *boh.* Průkup.

Mínáňí, á, n. v. *seq.*

Míňáňí, á, n. praeteritio, transitus, us, m., Vorbeigehen, kommen : mellette el-menés. 2) aberratio, deerratio : das Verfehlen, el-vétés. 3) non acceptio, non inventio : das Nichtfinden, Nichtbekommen : nem találás, nem nyerés: 4) evasio, evitatio, devitatio : Entwischung, Vermeidung, Entgehung, das Entkommen : el-kerülés, el-távoztatás. 5) absumtio, consumtio, decrescentia, defectus, us, m. Verzehrung, Verbrauchung, Aufwendung : fogyás, el-fogyás. 6) praeteritio, decursus, lapsus temporis : das Vergehen, Vergehung der Zeit : múlás, el-menés.

* Minár, a, m. v. Mlinár.

* Minárka, i, f. v. Mlinárka.

mínat, al, ám, v. míňat. *II. rec.* mínat sa, v. míňat sa.

míňat, al, ám, V. I. *imp.* míňag : cum *accus. personae*, geho, *contr.* ho *masc.* gu *fem.* praeterire, transire, vorbeikommen, vorbei gehen : mellette el-menni. *Syn.* okolo nekoho ist, minút. 2) aberrare, deerrare, a re, ab homine : verfehlen, eine Sache, oder Jemand : el-véteni valamit, valakit. *Syn.* preist. 3) non invenire, non accipere : nicht finden, nicht bekommen : nem találni, nem nyerni. *Syn.* nenaist, nenalezt, nedostat. *Usus.* Jnsí čo chcú dostáwagú, a geho wšecko míňá. 4) elabi, evadere, evitare, devitare, vitare : entgehen, entkommen, entwischen, vermeiden : el-mellözni, el-kerülni, el-távoztatni. *Syn.* nist, uchádzat. *Usus.* Cokolwek prewiňí, gaku kolwek Pokutu zaslúží, len ho to míňá : quidquid admittat, quamcunque poenam incurrat, omnia evitat, impune fert. *II. rec.* míňat sa : deficere, decrescere, absumi, consumi *Cic. Terr.* verzehrt (verbraucht) werden : fogyni (fogyok), el-fogyni, fogyatkozni (zom). *Prov.* Co sa trowí, ken sa míňá : quo utitur homo, id denique consumitur; omnia consumuntur usu : was man zehrt, das wird verzehrt : a' mit az ember — fo-

fogyat, tsak fogy (el-fogy) az. 2) evanescere, abire, elabi, praeterlabi, praeterire, decurrere: vergehen, verschwinden, von der Zeit: múlni (múlom), *Usus.* Čas sa míňá, tempus labitur, die Zeit vergeht, múlik az idö. 3) praeterire, transire: vorbei gehen, kommen, egy-más mellett elmenni. *Usus.* Míňagú sa, kdiž do, neb z Kostela idú: praetereunt se invicem, dum ad templum vel e templo pergunt: v minůť sa.

Minca, i, f. moneta, pecunia, ae, f. nummi, orum, n. *Plur.* die Münze, das Geld: pénz. *Syn* Peňáze. *boh.* Č slo. *Usus.* Falešná Minca, moneta falsa (adulterina), adulterinus nummus: falsche Münze, falsches Geld, hamis pénz. Blinkawá (brnkawa) Minca, sonora (sonans) moneta, klingende Münze, kongó (pengö) pénz. Čo ge to za Minca? qualis est haec moneta? was ist das für eine Münzsorte? mitsoda pénz ez? 2) monetaria (cusoria) domus, Münzhaus, Münzstatt, Münzstätte: pénz-verö-ház. *Syn.* mincowní Dom. *boh.* Mince.

Mincár, a, m. monetarius, magister monetae, signator nummorum: Münzer, Münzmeister: pénz-verö. *Syn.* Mincmagster, Mincowník. *boh.* Mincíř, Mincmistr, Pregíř.

mincárow, a, e, *adj. poss.* monatarii, dem Münzer gehörig, pénz-veröé. *Syn.* mincowníkow.

mincárski *adv.* more monetariorum, münzerisch, pénz-verö módon.

mincárskí, á, é, *adj.* monetarios, die Münzer betreffend, pénz-veröket illetö.

Mincárstwí, á, n. ars signandi nummos, res nummaria: Münzkunst, Münzerei, Münzerkunde: pénz-verö mesterség. *Syn.* Mincowníctwí.

† Mince, f. v. Minca.

* Minceger, a, m. v. Mincír.

* Mincgerík, a, m. *dem.* v. Mincírik.

Mincír, a, m. statera, ae, f. *Vitruv. Suet.* die Wage, függesztö font, serpenyötlen font, oka, lántzos font (mérték). *vulg.* Minceger.

† Mincíř, e, m. v. Mincár.

Mincírek, rka, m. *dem.* staticulum, i, n. staterula, ae, f. das Wägchen, függö fontotska, mértéketske. *Syn.* Mincírík. *vulg.* Mincgerík.

Mincírík, a, m. idem.

Mincmagster, tra, m. v. Mincár.

† Mincmistr, a, m. idem.

mincowaní, á, é, *p. c.* signatus, excusus, a, um: gemünzt, geprägt, *Syn.* wirazení, wiznačení. *Usus.* Mincowané Strébro, argentum signatum, gemünztes Silber, verett ezüst.

Mincowáňí, á, n. signatio (excussio) monetae; das Münzen, Prägen, die Münzung: pénz-verés.

mincowať, cowal, cugem, V. I. *imp.* cug: signare monetam, ferire, cudere: münzen, prägen, z. B. Geld: pénzt verni.

Mincowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mincowáwať, al, ám *freq.* ex mincowať.

mincowní, á, é, *adj.* monetarius: a, um; monetalis, e: die Münze betreffend: pénz-veréshez - való (tartozandó). *boh.* mincowňí. *Usus.* Mincowní Dom, v. Minca. 2. Nro. Mincowní Falšowník, adulterator monetae (nummorum), adulterans monetam:

Münz-

Münzfälscher; hamis pénz-verö. Mincowní Ságník, spectator (explorator) nummorum, Münzquardein, Münzwardein: pénz-verésre vigyázó. Mincowní Pisar, scriba monetarius, Münzschreiber, pénz-iró-deák. Mincowní Tluk, mincowné Železo: pistillum numarium, Münzeisen, Münzstämpel, pénz verö köllyü. Mincowná Sloboda (Sprawedliwost), ius signandi numos, Münzfreiheit, Münzgerechtigkeit, Münzrecht, Münzregal: pénz-verésnek szabadsága, pénz-verö-jus. Mincowné Kladiwo, maleus numarius, Münzhammer, pénz-verö kalapáts. Mincowné Práwo, lex numaria, Münzfuß, pénz-verö törvény. Mincowné Mesto, urbs monetaria, Münzstadt, pénz-verö város. Mincowné Umení, v. Mincowníctwí.

† mincowní, *adj. omn. gen.* idem.

mincowňícki, *adv.* more numismaticorum, münzkennermäßig, pénzt ismérök módgyára. 2) v. mincárski.

mincowňícki, á, é, *adj.* numismaticus, a, um, numismaticos adtinens; die Münzkenner betreffend: pénzt isméröket illetö. Mincowňícké Umení, v. Mincowňíctwí. 2) v. mincárskí.

Mincowňíctwí, á, n. numismatica, ae, f. res numismatica, scientia rei numariae: Münzkenntniß: Münzkunde, Münzwissenschaft: pénzt isméró tudomány. 2) v. Mincárstwí.

Mincowňík, a, m. peritus rei numariae, numismaticus, i, m. Münzkenner, pénz-isméró, pénz-tudó. 2) v. Mincár.

mincowňíkow, a, e, *adj. poss.* numismatici, dem Münzkenner gehörig: pénzt-isméröé.

* Mindžur, a, m. *contemt.* pro Merač, Zemimerač.

* mindžúrow, a, e, *adj. poss. contemt.* pro meračow, zemimeračow.

míňení, á, é, *p. c.* propositus, defixus, cogitatus, intentus, a, um: gedenkt, gemeint, vorgenommen, vorgesetzt, entschloßen: feltett magában, el-tekéllett. *Syn.* umíňení.

Míňeňí, á, n. propositum, consilium, cogitatio, intentio: der Vorsatz, die Meinung, das Vornehmen, Vorsetzen: feltett szándék, el-tekéllett akarat. *Syn.* Umíňeňí, Umisel, Ustanoweňí.

† Míňeňí, n. v. Misel 3, 4, 5, 6, 7, et 8 Nris.

miniowaní, á, é, *p. c.* miniatus *et* miniatulus, *et* minianus *Cic.* minius (mineus), a, um *Apul.* mit Mennig gefärbt, roth gefärbt, roth: miniomozott, miniommal festett, veres. *Syn.* miniowí.

Miniowáňí, á, n. miniatio, nis, f. das Färben mit Mennig, Rothfärben: miniomozás, miniommal való festés.

miniowat, niowal, niugem, V. I. *imp.* miniug: miniare (iavi, io) *Plin. H. N.* mit Mennig färben, roth färben: miniomozni, miniommal festeni.

miniowí, á, é, *adj.* miniaceus (miniacius) *Vitruv.* minius (mineus), a, um *Apul.* aus (von) Mennig: miniomból-való. 2) miniowaní. *Usus.* Miniowá rúžowá Farba, minius color rosarum *Apul.* 3) minio laborans (se occupans), miniarius, a, um *Plin. H. N.* mit Mennig sich beschäftigend: miniommal foglalatoskodó. 4) ad

ad minium pertinens, miniarius, a, um: zum Mennig gehörig: miniomhoz tartozandó, azt illető. *Usus.* Miniowá Ruda, miniarium, i, n. *et* miniarium, metallum *Plin. N. H.* das Mennigbergwerk, miniomi értz.

míňit, il, im, V. I. *imp.* míň: proponere animo (mente), in animo habere, intendere, velle, cogitare: denken, meinen, Willens seyn, gemeint seyn, wollen, sich vornehmen, vorsetzen: akarni, el-tekélleni, fel-tenni magában. *Syn.* umíňit. *Prov.* Člowek míňí, Pán Boh meňí: homo proponit, Deus disponit: der Mensch denkts, Gott lenkts: ember tészen fel, de Isten igazgattya annak ki-menetelét; az ember el-tökélli, de Isten rendeli.

† míňiti, il, ím, v. misleť per omnes Nros.

Minium, a, n. minium, i, n. *Ovid.* adminiatus color: der Mennig, das Minien, die Minienfarbe: miniom *vereses halavány festék. Syn.* čerwená bledá Farba, miniowá Farba. 2) Minium pálené: sandix, icis *Proper.* icis *Grat. et* sandyx, ycis, f. m. et f. *Plin. H. N. Virg.* cerusa usta, minium secundum, arsenicum rubrum: das Parisroth, Bergroth, Rauschgelb, eine gewisse gemachte rothe Farbe: veres fénylő festék neme.

† Minuce, nuc, f. *plur.* v. Kalendár.

minulí, á, é, *adj.* elapsus, praeteritus, praeterlapsus, exactus, a, um; vergangen, verflossen: múltt, el-múltt, voltt. *Syn.* minutí, pominulí pominutí predeslí. *Usus.* Minulého Roku, anno proxime praeterlapso, im verflossenen Jahre, el-múltt elztendőben.

minúť, nul, ňem, V. P. *imp.* míň: elabi, praeterlabi, praeterlabi, praeterire, transire, abire, decurere, evanescere: vergehen, verschwinden, von der Zeit: el-múlni. *Syn.* preiśť. *Usus.* Kdiž Rok minul, anno elapso, da das Jahr vergangen war, esztendő el-múlván. Prám wčera Rok minul, že sem do Trnawi prišel: recte heri unus, quod Tyrnaviam, venerim, praeterlapsus, est annus: eben gestern ist ein Jahr vergangen, daß ich nach Tyrnau gekommen bin: éppen tegnap múltt esztendeje, hogy Nagyszombatba jöttem. Na Martina mu Rok minul, in festo S. Martini unum complevit annum, am Martinstage ist ihm ein Jahr vergangen, szent Mártony napján múltt egy estendős. Wšecka mi Radosť minula, abiit (evanuit) mihi omnis voluptas; amisi omnem voluptatem; mir ist alle Lust (Vergnügen) vergangen, minden kedvem el-múltt. 2) *cum accusativo* (*apud Bohemos etiam genitivo*): praeterire, transire: vorbei gehen, vorbei kommen: által menni, mellette el-menni, el-mellőzni. *Usus.* Na Koči (Koňi) ňekoho minúť: curru (equo) praetervehi penes aliquem: bei Jamanden vorbei fahren (vorbei reiten: kotsin (ló hátan által menni, valaki mellett el-menni. minul ma, praeterivit me, er ist vorbei gegangen, mellettem mentt-el. Ísť čo Noha Nohu (*boh.* Nohi) miňe: tarde (lente) incedere, langsam gehen, lassan (ballagva) menni. 3) aberrare, deerrare a re, ab ho-

homine: verfehlen, eine Sache, oder Jemand: el-véteni. *Usus*. Minul náš Dom, aberravit a nostra domo, er hat verfehlt unser Haus, el-vétette a' házunkat. 4) non invenire, non accipere, non obtinere: nicht finden, nicht bekommen: meg-nem találni, meg-nem nyerni. Čo žádá, nič neobsáhňe; wšecko ho miňe: nihil horum, quae poscit obtinebit: er wird nichts davon bekommen, was er begehret: semmit sem fog nyerni azokból, a' miket kíván. 5) elabi, evadere, effugere, vitare, devitare, declinare, evitare: entgehen, entfliehen, entkommen, entwischen: el-kerülni, el-távoztatni, el-mellőzni valamit, mentnek lenni valamitől. *Syn*. ujsť, míňať. *Usus*. Mislí, že ho to miňe a ono ho predca nemiňe: id se devitaturum existimat, neque tamen inpune feret: er meint, daß ers entfliehen kann; er wird es doch nicht vermeiden: azt el-kerülheti; de még sem kerüli-el; akár mikor még-keleptzébe kerül. *II rec*. minúť sa, elabi, praeterlabi, praeterire, decurrere, *de tempore*: vergehen, verfließen, von der Zeit: el-múlni, el-folyni. *Syn*. míňať sa, ísť, preisť. *Usus*. Druhí Rok sa miňe, že: secundus elabetur annus, quod: das zweite Jahr wird schon bald vergehen, daß: immár második esztendő folik, hogy. 2) Na Koči, na Koňí, peši &c. se invicem praeterire, transire: einander vorbei kommen, egy más mellett el-menni, által menni. *Syn*. stretnúť sa. Minuli sa &c. 3) vendi, distrahi, abire: verkauft werden, abgehen: el-menni. *Usus*. Wšecko Zbožj sa miňe, barbis ho mal kolkokolwek na Predag: totum frumentum vendetur, quantumcunque foret. 4) consumi, absumi: verzehrt werden, el-fogyni, meg-emésztetni. *Syn*. strowiť sa. *Usus*. Minulo sa, strowilo sa.

minutí, á, é, *p. c.* v. minulí.

Minuťí, á, n. praeteritio, lapsus, decursus temporis: das Vergehen, die Vergehung, Verfließung der Zeit: el-mulás, el-folyás.

† Mír, u, m. v. Mer, Pokog.

† Míra, i, f. v. Mera.

Mirabula, i, f. *plur. nom.* Mirabule: isté dobré Krúšky: myrapia, *vel* myrappia pira *Cels*. eine Art guter Birnen, jo körtvély neme. *Syn*. Mirabulka. *b*) Prunus Myrobalan. *Linn*. fructu rotundo nigropurpureo dulci: die Myrabellen:

Mirabule, bul, f. *plur*. Owočí, s kterého Balzam robá: myrobalanum, i, n. *et* myrobalanus, i, f. *Plin. N. H.* eine gewisse Balsamfrucht, woraus Balsam gemacht wurde: bizonyos fa gyümölts, mellyből a' régiek balsamomot tsináltak. *Syn*. Mirabulki. *b*) Spondias Myrobalanus *Linn*. myróbalanus Citrina officinarum. Myrobalanen.

Mirabulka, i, f. v. Mirabula.

Mirabulki, lek, f. *pl.* v. Mirabule.

† Mírce, m. v. Merec, Meritel.

mírení, á, é, *p. c.* petitus, collineatus, directus, a, um: gezielt, tzílozott, arányozott.

Míreňí, á, n. petitio, collineatio, directio, nis, f. das Zielen, die Zielung, z. B. auf etwas, mit Geschoß: tzílozás, arányozás.

† Míreňí, n. v. Mereňí.

Mir-

Mirha, i, f. v. Mirrha.
mirhowí, á, é, *adj.* v. mirrhowí.
Míríč, a, m. petens, collineator, director: Zieler, tzilozó, arányozó.
Miřík, u, m. v. Petrašin, Petržel.
mírik, il, ím, V. I. *imp.* mír: petere rem re, collineare, dirigere rem ad rem: zielen, z. B. mit dem Gewehr (mit etwas) nach etwas: tzélozni, arányozni. *Tropice.* Na ňekoho mírit Slowmi, Posmeškú: petere aliquem verbis: satyra: zielen, attakiren jemand, mit Worten, Satyre: valakire szóval, éles versekkel tzílozni. 2) spectare, pro scopo (fine) habere, petere: zielen, zur Absicht haben, Rücksicht haben: tzílozni, intézni. *Usus.* To Špíčkowáňí (Picháňí) na mňa mírí: punctio illa me petit, die Stichelei zielt auf mich, reám tzíloz az a' szó. 3) spectare, tendere: zielen, wohin denken, in Gedanken haben: eszében lenni. 4) spectare, pertinere: zielen, betreffen, gehören z. B. zum Frieden: tzílozni, tartozni valamihez.
† míritedlňe *adv.* v. meritedlňe.
† míříitedlní, á, é, v. meritedlní.
† Míříitedlnosť, i, f. v. Meritedlnosť.
† Miřitel, e, m. v. Meritel.
† miřiti, il, ím, v. merik. *II. rec.* miřit se s ňekím, v. merik sa.
Míríwáňí, á, n. v. Míreňí.
† Mířiwáňí, n. v. Meríwáňí.
míriwak, al, ám, *freq.* ex mírik.
† miřiwaki, al, ám, *freq.* ex miřiti, v. meriwak.
† Mírka, i, f. *dem.* v. Merka.
† mírňe *adv.* v. mérňe.
† mírní, á, é, *adj.* v. merní.
† Mírnosť, i, f. v. Mernosť.
Miroš, a, m. nomen viri, ein Mannsname, férfi név.
Mirrha, i, f. Strom: *a*) myrrha (murrha, murra) ae, f. *Plin. H. N.* Amyris kataf *Linn.* die Myrrhe, der Myrrhenbaum: mirrha, arábiában termő fa. *b*) Woňawá Mirrha, v. Trebulka. 2) mirrhowá Smola, Žiwica: myrrha *Plin. H. N.* myrrhae resina, stacta, ae, f. *et* Stacte, es, f. *Lucr. Plin. H. N.* myrrha stacte *Scrib. Larg.* Myrrhensaft, Myrrhenharz: mirrha. 3) mirrhowá Mask, mírrhowí Oleg, neb Balzam: stacta, myrrha, (crines myrrha madentes *Virg.* madidi *Ovid.*) myrrhinum oleum (ungventum): Myrrhensalbe, Myrrhenbalsam, Myrrhenöl, mirrhából való kenet, olaj. 5) *boh.* Zelina, v. Krkoška.
mirrhowí, á, é, *adj.* myrrhaeus, myrrhicus, myrrhinus (murrhinus, murrinus), a; um: aus (von) Myrrhen: mirrhás, mirrhaból való. *Usus.* Mirrhowá Mask, mirrhowí Balzam (Oleg) v. Mirrha 3. Nro. Mirrhowá Šťáwa, Smola, Žiwica, v. Mirrha 2. Nro. Mirrhowá Wóňa, myrrhinus odor *Plaut* 2) myrrhatus, a, um: mit Myrrhe versehen, damit angemacht: mirrhás. *Usus.* Mirrhowí Nápog, murrhina (*scil.* potio), ae, f. *Plaut. Varr.* Myrrhentrank, mirrhás ital. Mirrhowé Wíno, myrrhites, ae, m. vinum myrrhatum: Myrrhenwein, mirrhás bor.
Mirt, u, m. Strom: myrtus, i, *et* us, f. *Virg. Hor. Plin. H. N.* Myrtus communis *Linn.* die Myrte, der Myrtenbaum:

baum: mirtus fa, Arábiában termő tsemete, mellynek gyümöltse igen jó illatú. *Syn.* Mirta, mirtowí Strom. *boh.* Mirtuš. *Usus.* Lesňí Mirt: aquifolia (acrifolia, acrufolia), ae, f. *vel* aquifolium, i, n. *Plin. H. N.* ilex aquifolium *Linn* Myrtendorn, Steicheiche, Steichpalme: szúró levelü tölgy fa.

Mirta, i, f. idem.

† Mirtil, u, m. v. Borowka.

mirtowí, á, é, *adj.* myrteus (murteus), myrtaceus *Cels.* myrtinus (murtinus), a, um: myrten, von (aus) Myrten: mirtusos, mirtusi, mirtusból való, mirtus-fai. *Usus.* Mirtowí Hág (Leš), myrtetum (murtetum), i, n. *Virg.* myrteta, ae, f. *Plaut.* myrtea sylva *Virg.* Ort voller Myrten, Myrtengebüsch, Myrtenwald: mirtas fás hely, erdő. Mirtowí Oleg, myrteum, i, n. *Cels.* oleum myrteum *Plin. H. N.* oleum myrtinum *Apul.* Myrtenöl, mirtus olaj. Mirtowí Strom, v. Mirt. Mirtowí Wenec, mirtowá Koruna: sertum myrteum, corona myrtea: Myrtenkranz, mirtus koszorú. Mirtowá Gahoda, myrtum, i, n. *Virg.* Myrtenbeere, Myrtenfrucht: mirtus gyümölts. Mirtowé Gahodi, myrta, orum, n. *pl.* Myrtenbeere, mirtus gyümöltse. (Ab hoc fructu distinctae sunt Borowki, seu Čučorétki, šwetlé neb černé, aneb wlasté Gahodi, wraňé Oka). Mirtowá Panoha (Haluz, Ratolest'), ramus myrteus, Myrtenzweig, mirtus ág. Mirtowé Wíno, myrtites (*scil.* vinum), ae, m. *Plin. H. N.* vinum myrtites *Colum.* vinum myrtite *Pallad.* vinum myrteum: Myrtenwein: mirtus, (myrtusos) bor. 2) myrtatus, a, um: mit Myrten, oder Myrtenbeeren gewürzt, und schmackhafter gemacht: mirtusos. Mirtowá Klobása, myrtatum, i, n. *Plin. H. N.* murtatum (*scil.* farcimen) *Varr.* 3) myrteus, myrto ornatus, a, um: mit Myrten versehen, geschmückt: mirtusos. 4) myrto similis, myrteus *Tibull.* myrtuosus, a, um: *Plin. H. N.* Myrten ähnlich, myrtenfarbig, kastanienbraun: mirtusos mirtushoz hasonló, gesztenye szinü. 4) v. swídowí.

† Mirtuš, u, m. v. Mirt.

Miš, i, f. mus, ris, m. die Maus, egér, potzik. *Usus.* Horná (lesňá) Miš, v. Horní. Ňemecká (swinská) Miš, vide Potkan: — Obilná Miš, v. Chrček. — Skalná (skalňá) Miš, vide Murmetir. — Wodňá Miš, mus aquaticus, mus amphibius *Linn.* Wassermaus, vizi pótzik (egér). *Prov.* Chudobná gest to Miš, která len gednu Ďéru má: mus non uni fidit antro. Pauper cui unicum praesto est refugium. Plures parandi amici: das ist eine elende Maus, die nur ein Loch hat: szegény az az egér, a' kinek tsak egy lyuka vagyon. Čo Kočka rodí, Miši lowí: v. Kočka. Magú Miši Hodi, keď Kočki Doma neňí: v. Kočka. Tancugte Miši, kde která slíší: mala musica; pessimus concentus: schlechte Musick, minden szentek nótája. Bár sem gá malí, gako Miš, predca sem len Towariš: Tydeus corpore, at Hercules: klein aber herzig, kitsiny a' bors, de erős. v. sub malí, Malé ge koreňí, ale silné. 2) Miš w Maši, muscu-

sculus, i, m. die Maus, der Muskel: ember testén való inas domború hús. *Syn.* Miška, Zwal, *boh.* Swál.

Miša, i, f. patena *Veget.* patina *Cic. Horat.* ae, f. die Schüssel, z. B. zum Essen, der Tingel: tál. *boh.* Okřín: catinus, i, m. *ex* catinum, i, n. *Horat.* patina: zinnerne Schüssel, Zinnschüssel: tzín-tál. Drewená Miša, v. Wahan. Hubowa (na Hubi) Miša: boletar, aris, n. *Martial.* boletarium: Morchenschüssel, ein Geschier zu Bilzen: gomba-tál. Kašowá (drewená welká na Kašu) Miša, gabata, ae, f. *Mart.* Breischüssel, kása-tál. Plitká (planá) Miša, patina, patera, ae, f. flache Schüssel, Platte: sik-tál. *boh.* Plát, m'elká Miša. Široká Miša, discus, i, m. *Cic. Horat.* breite Schüssel, széles-tál, teke. *Prov.* Newiložˇ každemu wšecko na Mišu. Ne každému zawes wšecko na Nos. Neňi dobre každému wšecko wiložiť na Mišu. Zle robí, který wšecko každému powí: non omni socio cordis secreta revela. Fide, sed cui vide: man muß nicht Jedem alles auf die Nase binden. Trau, schau, wem: nem kell mindent ki-tálalni. Wšecko sa ti na Mišu wiložiť musí, boeticum ingenium man muß dir alles sagen, auf die Nase binden: mindent ki kell néked tálalni. J teba eště podogá za Mišu Otrubi, Oëteus genius, interessirte, sich suchende Leute: meg-fejnek még téged-is egy tál korpán. Z Miši střelať, Atticus in portum. Illic virtutem ostentare, ubi tutum, atque ubi nihil opus est: aus der Schüssel schießen, sein Bravour da, wo nicht vonnöthen ist, zeigen: tálbol lövödözni; ott fitogtatni magát, a' hol nem kell.

† Miša, i, f. idem.

Miša, ata, n. *dem.* v. Miška.

Mišací, á, é, *adj.* murinus, a, um: von Mäusen, egéri, potziki. *Syn.* miší. *Usus.* Mišácí Chlopec (Slópec), mišacá (na Miši) Pásť: muscipulum, ae, f. eine Mausfall, egér fogo. Mišaci Chwost, v. Chwost. Mišacé Koreňí (*boh.* miší P'epř), v. Wšiwec. — Mišacá Děra, caverna (foramen, receptaculum) muris, ein Mausloch, egér lyuk. Mišaci Trn. Ruscus aculeatus *Linn.* Mausdorn, Egértövis. *Syn.* trnowe krowi. — Mišaceg Farbi Koň, equus murinus, Mausfarbes Pferd, egér szinü ló. Mišacé Howno, v. Mišacinec.

Mišacina, i, f. v. Mišina.

Mišačinec, nca, m. muscerda, ae, f. stercus (excrementum) murinum: Mäusedreck, Mäusekoth: egér szar. *Plur. nom.* Mišačince, *gen.* cow, &c.

Mišačňík, u, m. v. Chlupáček.

Mišaní, á, é, *p. c.* v. měšaní.

Mišáňí, á, n. v. Měšáňí.

Mišanica, i, f. v. Měšanica.

Mišaňina, i, f. v. Měšaňina.

Mišanskí, á, é, *adj.* v. míšenskí.

Mišár, a, m. dapifer, Speisenträger, tálnok. 2) patinarius (*scil.* homo) *Svet.* Schüsselfreund, Fresser: zabáló.

Mišať, al, ám, v. měšať.

Mišáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

Mišáwať, al, ám, *freq.* ex mišať. *II. rec.* mišáwať sa, v. měšáwať sa.

Mišečka, et Miščička, i, f. *dem.* ex seq.

Mišečka, i, f. *dem.* ex Miška: pa-

patella *Cic. Plin. H. N.* scutella *Cic. Pandect.* scutula, ae, f. *Martial.* kleine Schüſſel, Schale, Platte, das Schüſſelchen zum Eſſen, Trinken: talatska, tzésze. *Syn.* Miſka ; Sálka *boh.* Miſečká. *Usus.* Wážná (pri, neb na Wáze) Miſečka, lanx, bilanx, cis, f. statera, ae, f. Waagſchüſſel, Gewichtſchüſſel : font - tálotska, mérték - tál.

† Miſečka, i, f. idem.

† Miſek, ſku, m. *dem.* v. Meſek.

Miſel, ſli, f. mens, tis, f. spiritus, -us, m. der Sinn, die Geſinnung: ész, elme, gondolkodás. *boh.* Miſl. *Usus* Wiſoka Miſel: *a.*) mens alta; hoher Sinn, hohe Geſinnung: nagy ész, elme. *b.*) fastus, spiritus magnus: hoher Sinn, Stolz: nagyra vágyodás, kevélység, maga hitség. Nekomu preſ Miſel hnat, proti Miſli iſt': obstare alicuius libidini; frangere cuiuspiam spiritum: Jemanden durch den Sinn fahren: valakinek ellent-állani, valaki kevélységét lenyomni. — 2) cogitatio, animus: der Gedanke, Verſtand des Menſchen; Vorſtellung, das Denken, das Gemüth: ész, gondolat. *Usus.* Miſel z nečiſtú Láſkú premožená, animus libidini deditus, amore impeditus: mit unreiner Liebe verwickeltes Gemüth, szerelembe elegyedett ész. Rozumní, a dobreg Miſli: integer animi *Cic.* mentis *Horat.* mit einem guten Verſtande ausgerüſtet, jó, egész, ép elméjü. Kde ſi Miſel chodí? quo terrarum raperis? cur non es adtentus ad rem propositam? wo ſind deine Gedanken? hol jár az eszed? Miſel mu ſem tam chodí, wandruge: mens peregrina *Terent.* cogitabundus, nec satis ob id adtentus ad ea, quae coram aguntur. Nemak Miſli doma, aliud agere, die Gedanken nicht beiſammen haben, magáról elfelejtkezni; eszével ide 's tova járni. Nemá Miſli doma, animus peregre est; er hat ſeine Gedanken nicht wohl beiſammen, meszsze (tova) jár az esze. Na Miſel priſt', in mentem venire, in den Sinn kommen, észre jönni. Priſlo mi na Miſel, venit ad mentem mihi, incidi in eas cogitationes: ich kam auf die Gedanken, eszembe jutot, olly gondolatokra fakadtam. Ani mi na Miſel, nepriſlo, nec mihi in mentem venit; nec in prima mentis operatione habui, nec animum meum id subivit. es iſt mir nie in den Sinn gekommen, eszem ágázattyában sem volt. Ko mu bi to bolo na Miſel priſlo? cui id incidisset? in cuius hoc animum venisset? wem wäre es in den Sinn gekommen (eingefallen)? kinek juthatott volna ez eszébe? Prichádzá mi na Miſel: memini, venit mihi in mentem: mir fällt bei, jut eszembe. Na Miſel priwádzak nečo ňekomu, proponere alicui rem, zu Gemüthe führen Jemanden etwas: valakinek valamit eszébe jutatni. Na Miſel priweſt', adducere ad cogitationem, auf die Gedanken bringen, valamit eszébe hozni. Na Miſel brak, reputare proponere sibi rem: zu Gemüthe führen, valamiről gondolkozni. Na Miſel (k Srdcu) ſi brak; k Miſli ſi pripuſtik: nimis moveri, angi; aliquid in animum diligenter revocare: ſich zu Gemüthe führen (ziehen), va-

valamin aggodni. W (na) Miſli mat, habere in animo, cogitare, animo agitare, mente volvere: im Sinne haben, denken an etwas: valamin gondolkodni, gondolatban tartani. Celu Miſel na ňečo obrácat (klaſt'); ſtále (uſtawičňe) o tom miſlet: toto pectore (animo) de aliqua re (aliquam rem) cogitare, convertere se aliquo mente et cogitatione; mente et animo in aliquam rem insistere: ſich etwas angelegen ſeyn laſſen; ſeyn Gemüth, und Gedanken auf etwas anſpannen; ſein ganzes Gemüth (ſeinen Sinn) auf etwas legen (richten): némelly dologra minden eszét (erejét) fordítani: valamely dolgon szorgalmatossan lenni; valamin igen rajta lenni. Swogu Miſel wipowedet, cogitationem suam declarare, mentem aperire: ſeine Gedanken ſagen: maga gondolattyát ki-mondani, ki-nyilatkoztatni. Wirazit z Miſli, oblivisci, aus den Gedanken bringen, valamiről el-felejtkezni, valamit elfelejteni, fejéből ki-vetni. Ňečo ňekomu wirazit z Miſli, facere, ut aliquis rem obliviscatur: Jemanden etwas aus den Gedanken bringen, valakinek gondolattyából valamit ki-venni. Nemoct wirazit z Miſli, non oblivisci posse, nicht aus den Gedanken bringen können, valamiről el-nem felejtkezhetni. To mi ňikdi newiďe z Miſli, hoc animo meo nunquam effluet, huius rei nunquam obliviscar: das wird mir nie aus den Gedanken kommen, az soha sem megy-ki a' fejemből; azt soha sem felejtem-el. Wichodit z Miſli, aliquid e mente eiicere, aus den Gedanken ſchlagen, eszéből (fejéből) ki-vetni. Nedobre bit pri Miſli, esse vecordem, non esse compotem mentis, nicht wohl bei Sinnen ſeyn, eszén nem lenni. Miſel mi ucháďzá, deficior (linquor) animo, die Gedanken vergehen mir, ich werde ohnmächtig: el-ájulok. Ge w Miſli, a w Reči zmatení; newí, čo robí? nec mente, nec linqua consistit: er iſt im Kopfe verwirrt, er weiß nicht was er thut, und redet: nints eszén, nem tudgya, mit beszél *Prov.* Od toho mi Miſel letí, a k tomu Srdce lňe: id aversor, hoc adpeto: jenes kann ich nicht leiden, und nach dieſem ſeufzet mein Herz; ſehnet meine Seele: azt éppen nem szenvedhetem, ezt pedig igen nagyon ohajtom. Pre Miſel ňikdo eſče newiſel. Za Miſlenki doſawad ſa eſče ne brávali (nedáwali) Dánki: cogitationis poenam nemo patitur (subit). De externis iudicat praetor. De internis non indicat Ecclesia: die Gedanken ſind Zoll frei: szabad a' gondolat, azért senki sem fizet. 3) sensus, sententia: Geſinnung, Gedanken, die Denkungsart: gondolat, elme, sziv. Míňení. *Usus.* Dobrá Miſel: rectus sensus, recta mens: gute Geſinnung, józan ész (gondolkodás), Zlá Miſel, malus sensus, mala mens, üble Geſinnung, ész (gondolat, sziv). Miſel mat, sentire, cogitare: geſinnt ſeyn, Gedanken haben: góndolkodni, gondolattal lenni. Ďiwneg Miſli bit, miro sentire, wunderliche Gedanken haben, furtsa (tsudálatos) gondolattal lenni. Pekneg Miſli bit, pulchre sentire, ſchöne Gedanken haben, ép, szép, ke-

ke-

lemetes gondolattal lenni. — 4) opinio arbitratio, autumatio, die Meinung, Vermuthung, alles, was man von Jemand oder etwas meint, das Denken z. B. das Redenden: gondolat, vélekedés. *Syn.* Domňeňí, Miſleňí. *boh.* Míňeňí. *Usus.* Swogu Miſel powedet, wipowedeť, wireknúť, wirecť: dicere sententiam suam, ſeine Meinung ſagen, maga itéletít (gondolattyát, vélekedését) meg (ki) mondani, ki-nyilatkoztatni. Jneg Miſli biť, esse alia mente, aliud cogitare: anderer Geſinnung (Meinung) ſeyn, anderes Sinnes ſeyn: más gondolattal (vélekedésben) lenni. Jneg Miſli zoſtať; Miſel premeňiť: mentem mutare, anderes Sinnes werden, gondolattyát (vélekedésit) meg másolni, változtatni. Teg Miſli biť, esse in opinione, habere opinionem, putare, sentire, opinari, credere: Gedanken haben, in Gedanken ſtehen (ſeyn), meinen, in der Meinung ſeyn: abban a' vélekedésben lenni. Ďiwneg Miſli biť, mire sentire, mira credere: wunderliche Gedanken haben, tsudálatos vélekedésben lenni. Protiwneg Miſli biť, a odporneg: in alia omnia discedere, eines ganz andern, und widrigen Sinnes ſeyn: valakivel mindenben ellenkezni. Teg Miſli ſem, sum hac (ea) mente, des Sinnes bin ich, ich bin der Meinung: én azon vélekedéssel vagyok, én azt tartom. Wedla mogeg Miſli, de mea sententia, ex opinione mea; ut puto, credo, opinor, arbitror: nach meiner Meinung (Vermuthung) nach meinen Gedanken: gondolatom (itéletem, vélekedésem) szerént. Podle mogeg Miſli ge učení múdrí: est de sententia mea (ex opinione mea) doctus, puto (opinor) eum esse doctum: er iſt nach meiner Meinung gelehrt, az én itéletem szerént bölts, tudós. W tegMiſli učiňil, že: fecit, putans: er thats in der Gedanken, es wäre: ö azt azért tselekedte, hogy vélte. *Prov.* Kolko Hlaw, tolko Miſli (tolko Klobúkow): quot capita, tot sententiae: viel Köpfe, viel Sinne: sok fej, sok gondolat. — 5) consilium, propositum, intentio, der Vorſatz, Entſchluß, die Entſchlüßung, Geſinnung, Meinung, das Vornehmen, Vorſetzen: fel-tett szándék, gondolat, tanáts, fel-tévés. *Syn.* Umiſel, Umíňeňí, Uſtanoweňí. *boh.* Míňeňí. *Usus.* W Miſli ňečo mať, ňečo ſi umíňiť, uſtanowiť: animo (animis) proponere: in Sinne haben, vornehmen: magában fel tenni. Na inu Miſel priweſť, aliud consilium (aliam mentem) alicui iniicere, auf andern Gedanken bringen, más szándékra hozni. Druhého Miſel od ňegakého Predzawzatá odwrátiť, mentem alicuius ab aliqua cogitatione avertere, Jemanden von ſeinen Gedanken (Vorhaben) abwendig machen, valakit fel tett szándékától el-állitani. Na tu Miſel, priſt', cogitare, in animum inducere: auf die Gedanken kommen, Vorhabens ſeyn: fel-tenni magában. Moga Miſel geſt, iſt' (od iſt'): cogito ire, mein Gedanke iſt zu gehen: én el-akarok menni. S (w) teg Miſli (ſ tú Miſlú) ſem wiſel, abi on tám wkročil: eo consilio exivi, ut ille intraret: eben darum bin

bin ich heraus gekommen, damit er hineingienge: olly szándékkal jöttem ki, hogy ő bémenne. — 6) scopus, finis, ratio: die Meinung, Absicht: tekéntet, tzíl, vége. *Syn.* Cíl, Konec, Obleď. *boh.* Míňeňí. 7) consideratio, reflexio, nis, f. der Gedanke, das Nachdenken: gondolkodás, meg-fontolás. *Syn.* Rozmíſláňí, Rozmiſel. *Usus.* Clowek bez Miſli; homo nulla cogitatione, inconsideratus: Mensch ohne Nachdenken, maga-gondolatlan (itélet megfontolás nélkül való) ember. — 8) animus, voluntas: das Gemüth, Gesinnung: kedv, szív. *Syn.* Wóla, Srdce. *boh.* Míňeňí. *Usus.* Dobrá, zlá Miſel: probus, malus animus: gutes, böses Gemüth: jó, rosz szív. Miſel pozdwihnúť, Srdce ſi dodáwať; Náďeg w ſebe zbudzowať (podzbudzowať): erigere animum, se in spem erigere, se erigere et confirmare: sich aufmuntern, Herz machen, Hofnung erwecken: magában bízni, valamelly reménységre kellni, magát biztatni. Pokogneg Miſli (dobrého Swedomá) biť, animo tranquillo gaudere, ein gutes Herz haben, nichts fürchten: tsendes elmével (lelki-isméretteI) lenni. Dobreg Miſli, boni animi, bono animo: gutes Gemüthes, jó kedvü, vég, vidám. Keď ſme ſa tu ziſli, buďme dobreg Miſli, dagme ſi po Greſli ꝛc. 9) ratio animi, indoles, ingenium: Gemüthsart, Gemüthsbeschaffenheit: szivesség, lelküség, szív. — 10) dos (facultas, vis) animi, Gemüthsgabe, Gemüthskraft: szívnek tulajdonsága. — 11) status (conditio) animi, Gemüthszustand: szivnek állapottya. — 12) propensio animi, Gemüthsneigung, szívnek hajlandósága. — 13) motus animi, Gemüths-bewegung, -regung: szévnek indulattya. — 14) motio, vis, sensus *in verbis* der Sinn, Gedanke, Begriff, der in Worten liegt; Verstand in Worten: értelem. *Syn.* Wiznameňáňí.

miſelne *adv.* mentaliter, denkend, denklich: gondolva, gondolóba, gondolatban. 2) v. miſliwe.

miſelní, á, é, *adj.* mentalis, e: in Gedanken bestehend, gondolatban álló. 2) v. miſliwí.

Miſelňík, a, m. cogitator, qui ipse cogitat; Denker, Selbstdenker: gondoló, gondolkodó. 2) v. Miſliwec.

Míſeň, ſňe, f. misnia, ae, f. Meißen, Stadt, und Land: Misznia, *város, és tartomány. Syn.* Míſenſko, míſenſká Zem.

míſení, á, é, *p. c.* v. méſení.

Miſeňí, á, n. v. Méſeňí.

Miſeňí, á, n. v. Zmiſeňí.

† Míſenice, f. v. Méſanica.

† Miſeňína, i, f. v. Méſaňina.

míſenſkí, á, é, *adj.* misnensis, e: Meißner, aus Meißen gebürtig: miszniai, miszniából való. *Syn.* miſanſkí, miſňanſkí. *Usus.* Miſenſká Zem, v. Míſeň.

Míſenſko, á, n. v. Míſeň.

miſí, á, é, *adj.* v. míſací.

† miſí *adj. omn. gen.* idem.

Miſička, i, f. *dem.* ex Miſka.

Miſina, i, f. faetor murinus (a muribus proveniens), der Geruch von Mäusen, egér szag. *Syn.* Miſacina. *Usus.* Ti ſmrďíſ Míſinú, tu oles mures,

du

du riechſt nach den Mäuſen, te büdös vagy az egerektöl.
míſiť, il, ím, V.P. *imp.* míſ, v. méſiť. *II rec.* míſiť ſa. v. méſiť ſa.
miſiť ſa, il ſa, ím ſa, V. I. *imp.* miſ ſa, v. zmiſiť ſa.
Miſka, i, f. *dem.* ex Miſa. v. Miſečka.
Miſka, i, f. *dem.* ex Miſ: musculus, parvus mus, das Mäuschen, egeretske, egerke. 2) murinus (murini coloris) equus etc. mausfarbig, egér szinü. 3) w Maſi, parvus musculus in carne, Maus, Muskel in Fleiſch: embernek testén való inas domború hús. *Syn.* Zwal, Zwalek. *boh.* Swálek. 4) maialis, is, m. Borg, ein verſchnittenes Schwein, ártány. *Syn.* Braw, Brawec. *boh.* Miſka.
† Míſka, i, f. idem. 4 Nro.
Miſkár, a, m. patinarius, i, m. opifex (negotiator) patinarius: Schüſſelmacher, Schüſſelhändler: tál tsináló, tálárós. *Syn.* Miſár, Zbankár.
Miſkár, a, m. castrator porcarius, exsector porcorum: Schweinſchneider, Sauſchneider; diszno herélö.
miſkárčin, a, e, *adj. poss.* patinariae opificis (negotiatricis) der Schüſſelmacherinn (Schüſſelhändlerinn) gehörig, tál-tsinálónéé, tál-árosnéé.
miſkárčin, a, e, *adj. poss.* castratricis porcariae, der Schweinſchneiderinn gehörig, disznó herélönée.
Miſkáreňí, á, n. v. Miſkárſtwí. *Syn.* Miſáreňí.
Miſkáreňí, á, n. v. Miſkárſtwí.
miſkáriť, il, ím, V. I. *imp.* miſkar: opificium patinarium exercere, patinis negotiari: ein Schüſſelmacher, oder Schüſſelhändler ſeyn: tál mesterséget, vagy kereskedést üzni, folytatni. *Syn.* miſáriť.
miſkáriť, il, ím, V. I. *imp.* miſkar: exercere artem castratoriam, porcarium castratorem agere (esse: die Schweinſchneiderei üben, ein Sauſchneider ſeyn: disznó herélö mesterséget üzni.
Miſkárňa, i, f. officina patinaria, Schüſſelſtube, Schüſſelwerkſtätte: tál tsináló bólt.
Miſkárňa, i, f. locus castratorius, Ort zur Caſtrirung, herélö hely.
miſkárow, a, e, *adj. poss.* patinarii opificis (negotiatoris), den Schüſſelmacher (Schüſſelhändler) gehörig, tál tsinálóé, tál árosé.
miſkárow, a, e, *adj. poss.* castratoris porcarii, dem Schweinſchneider gehörig, disznó herélöé.
Miſkárowáňí, á, n. v. Miſkárſtwí.
Miſkárowárowáňí, á, n. v. Miſkárſtwí.
miſkárowať, rowal, rugem, *freq.* ex miſkáriť.
miſkárowať, rowal, rugem, *freq.* ex miſkáriť.
miſkárſki *adv.* patinariorum more, ſchüſſelmacheriſch, ſchüſſelhändleriſch: tál-tsinálok, *vagy* kereskedök módgyára.
miſkárſkí, á, é, *adj.* patinarios adtinens, die Schüſſelmacher (Schüſſelhändler) betreffend, tál tsinálókat (tál árosokat) illetö.
miſkárſki *adv.* castratorum porcariorum more, ſauſchneideriſch, ſchweinſchneideriſch: disznó herélök módgyára.
miſkárſkí, á, é, *adj.* castratores porcarios adtinens, die Schweinſchneider betreffend, disznó herélöket illetö.
Miſkárſtwí, á, n. opificium patinarium, negotiatio patinaria: Schüſſel-

Schüſſelmacherei, Schüſſelhändlerei: tál tsináló mesterség, tál kereskedés. *Syn.* Miſáreňí, Miſárſtwí, Miſkáreňí, Miſkatowáňí.

Miſkárſtwí, á, n. opificium castratorium, castratura, ae, f. Sauſchneiderei, Schweinſchneiderei: herélö mesterség, herélés. *Syn.* Miſkáreňí, Miſkatowáňí.

Miſkowanec, nca, m. eunuchus *Cic.* exsectus, eviratus, castratus, i, m: spado, nis, m. ein Verſchnittener, (ki) heréltt ember. *Syn.* Rezanec, Wimiſkowanec, Wirezanec, rezaní Chlap. *boh.* kleſtenec. 2) v. Rezanec 2. Nro.

miſkowaní, á, é, *p. c.* castratus, scissus, exsectus, emasculatus, eviratus, a, um: geſchnitten, caſtrirt, heréltt. *Syn.* rezaní, wirezaní, wimiſkowaní, ſkopení, wiſkopení. *boh.* kleſtení. *Usus.* Miſkowaní (rezaní) Koň, ináč Walach: cantherius (canterius), i, m. *Cic.* equus castratus: verſchnittener Hengſt, Wallach: heréltt ló.

Miſkowáňí, á, n. castratio, exsectio, eviratio, emasculatio, nis, f. das Caſtriren, die Caſtrirung, Verſchneidung: herélés. *Syn.* Rezáňí, Wirezáňí, Wimiſkowáňí, Škopeňí, Wiſkopeňí. *boh.* Wikleſteňí.

miſkowať, kowal, kugem V. 1. *imp.* kug: castrare, evirare, emasculare, exsecare: caſtriren, ausſchneiden, verſchneiden: herélni. *Syn.* rezať, wirezať, wimiſkowať, ſkopiť, wiſkopiť. *boh.* kleſtiti.

miſkawotí, á, é, *adj.* musculosus, musculatus, a, um: mauſhaft, muskulös, hägericht: inas, húsos, erös. *Syn.* zwalowiti. *boh.* ſwalowití.

† Miſl, i, et e, f. v. Miſel.

miſlení, á, é, *p. c.* cogitatus, a, um: gedenkt, gelacht: gondoltt.

Miſleňí, á, n. cogitatio, nis, f. das Denken, die Vorſtellung: gondolás, gondolat, elme-forgás. *Syn.* Rozgímáňí. *boh.* Miſleňí. *Usus.* Wſecké mé Miſleňí a Staroſť ge o ťebe. Nemožem o iném miſlet, len o ťebe. Ti ſi mňe ſtále w Miſli mogeg: ad te omnes meas cogitationes refero, et in te consumo: alle meinen Gedanken, und Sorgen gehen auf dich; ich kann von nichts andern, als dir gedenken: minden gondolatimat a' te hasznodra intézem; mást semmit nem gondolok. 2) imaginatio, cogitatio: Einbildung, Vorſtellung: képzelés, képzés. *boh.* Smiſleňí. 3) sensus, us, m. die Geſinnung, das Denken: gondolkodás, értelem. *Usus.* Takže i mí oba ſpolu magme gedno Miſleňí abi bolo gedním Činem teſ i obom k Spaſeňí. 4) opinio, autumatio, nis, f. die Vermuthung, Meinung, das Denken: vélekedés, itélet. *Syn.* Domňeňí, Domňíwáňí. *boh.* Smiſleňí. *Usus.* Miſleňá ſem bol, eius opinionis eram, in der Vermuthung war ich, abban a' vélekedésben voltam. v. Miſlenka.

† Miſleňí, n. idem.

Miſlenka, i, f. cogitatio, nis, f. der Gedanke, die Vorſtellung: gondolat. *Syn.* Miſleňí. *boh.* Miſlínka. *Plur.* Miſlenki: cogitationes, mens: die Gedanken, gondolatok. *Usus.* Miſlenki mať, cogitare, Gedanken haben, denken: gondolni. Inſé Miſlenki mať: *a*) aliud cogitare, andere Gedanken haben; etwas anders denken: vala-

lamit mást gondolni. *b*) aliud agere, andere Gedanken haben; nicht Achtung geben: nem vigyázni. W Miſlenkách biť, meditari, in Gedanken ſeyn, meditiren: valamit el-méjében forgatni. W hlubokích Miſlenkách biť, defixum esse in cogitationibus; mersum esse cogitatione, plenum esse cogitationum: in tiefen Gedanken ſeyn; ſteife Gedanken haben: gondolatiban el-merülni; mélyen gondolkodni. W Miſlenkách toch (to ſem) učiňil, feci aliud agens, ich thats in Gedanken, i. e. ohne Achtung zu geben: gondolatimban tselekedtem azt, vigyázás nélkül. Žádních Miſkenek nemať primečem, aliud agere, keine Gedanken haben bei etwas, valamit gondolatlanúl (vigyázás nélkül) tenni. O tom žádneg Miſlenki neňí, de ea re cogitari non potest, daran iſt kein Gedanke; daran läßt ſich nicht denken: arról nem-is lehet gondolni. — 2) notio, idea, conceptus: der Begriff, Gedanke: gondolat. *Usus.* Miſkenki zberať, conceptus formare etc. — 3) sententia, sensus: der Gedanke, die Geſinnung: gondolkodás. — 4) opinio, arbitratio, autumatio, nis, f. sententia, ae, f. der Gedanke, die Meinung: vélekedés, gondolat. *Syn.* Miſek. — 5) consilium, propositum, sententia, cogitatio: der Gedanke, Vorſatz, die Entſchließung: szándék, feltétel, akarat. — 6) sententia, der Ausdruck, Satz, Periode, szózat, mondás. *Usus.* Pekná Miſlenka, pulchra sententia, ſchöner Gedanke: szép mondás, szózat, — 7) *In plurali* Miſkenki, *gen.* Miſlenek et ének: anxietas, sollicitudo, cura, scrupulus: die Gedanken, der Kummer, Zweifel: gyötrődés, aggódás, gyötrelem etc. *Usus.* Ňekomu Miſkenki robiť, movere, commovere: Gedanken machen Jemanden, valakit gyötreni, gyötrelembe ejteni. Miſlenki ſi robiť, moveri, commoveri: ſich Gedanken machen, gyötrődni. O to ſi Miſlenki robí: *a*) sollicitus est, res eum sollicitum tenet, reddit (sollicitat): er macht ſich Gedanken darüber, bekümmert ſich: azon aggódik. *b*) suspicatur, res ei est suspecta: er macht ſich Gedanken darüber, er bekommt Argwohn: e' dolog iránt gyanúban vagyon, gyanakodik.

miſleť, lel, lím V. I. *imp.* miſli, cogitare, denken, Gedanken haben, gondolni, gondolkozni. *boh.* miſliti. *Usus.* Čo miſlíte? quid cogitatis? was denket ihr? mit gondoltok tik? *Prov.* Kdo chce dobre poweděť, muſí prw dobre miſleť. Kdo chce dobre howoriť, muſí prw dobre prehodiť: qui bene vult fari, debet bene praemeditari: wer wohl reden will, muß ſich vor bedenken viel: a' ki akar jól szólni, annnak előbb a' dolgot jól meg kell fontolni. Dlúho miſlí, čo biť muſí: deliberandum diu, quod statuendum semel; man muß bedenken viel, was man thun will: jól meg-kell gondolni, a' mit az ember akar tselekedni. 2) cogitare, sentire, imaginari, repraesentare: denken, meinen, ſich vorſtellen: gondolni, képzelni. *boh.* miňiti. *Usus.* Ňečo pri ňegakem Slowe miſleť, notionem (vim) subiicere verbo, etwas bei einem Worte denken, Begriff haben: valamit némelly szó mellett gondolni; azt meg-érteni. Ňe-

čo

čo ſi miſleť, ňečo w Miſli ɤbrá=cať, aliquid animo et cogitatione fingere: ſich etwas einbilden, valamit képzelni. Jnáč howori, než miſli: aliter loquitur, ac sentit (cogitat): er redet anders, als er meint: nem úgy beszél, amint gondol. 3) O ňečem, miſleť, cogitare de re, denken an etwas, in Gedanken haben: valamiröl kondolkodni. O Weci ňegakeg často miſleť; Wec negaku ſtále w Miſli mať: animum (mentem; cogitationem) in aliquo (in aliquid) defigere: an etwas gar oft denken, ſeine Gedanken daran heften: valamiröl igen gyakran gondolkodni; elméjét (kedvét) tsak arra adni. 4) Na ňečo miſleť: *a*) cogitare rem *vel* ad rem: denken an etwas, bedacht ſeyn: gondolkodni. *Usus.* Ked (kdiž) nagméňeg na to miſlim, tak ſa mi to ſtáwá: mihi nec opinanti ista accidunt: dieſes geſchieht mir auch, wenn ich auch nicht daran denke: mikor ingyen sem gondolom, akor történnek czek vélem. *b*) cogitare de re, rationem habere alicuius rei: denken, Rückſicht haben: gondolkodni, valamire tekénteni, valamit tekéntetbe venni. *Syn.* pozorowať, hleđeť. 5) proponere, animo (mente), cogitare velle, in animo habere, intendere *v. g.* proficisci: denken, meinen, gedenken, Willens ſeyn, gemeint ſeyn, wollen: szándékozni, akarni, el-tekélleni, fel-tenni magában. *Syn.* chceť, míňiť, umíňiť. *Usus.* Na Pokutu, ktera ſa má druhému uložiť, miſleť: meditari poenam in aliquem, auf eines andern Straffe gedenken, valakit meg-akarni büntetni; a' büntetésröl gondolkodni. Miſlím to wikladať, wiſwetliť: id ago, ut explicem: ich bin gedacht zu erklären, azon vagyok, hogy meg-magyarázzam. 6) cogitare, sentire, persvasum esse: denken, meinen, geſinnt ſeyn: gondolni jót, *vagy* roszszat valaki felöl. *boh.* míňiti. *Usus.* O ňekom zle miſleť, male de aliquo sentire, übel denken von Jemanden, valakihez rosz szívvel viseltetni. Faleſňe miſleť, cogitare fraudulente, falſch meinen, hamisan gondolkodni; hamis szívvel lenni. Dobre miſleť, favere, benignum (propensum) esse, blandiri: gut meinen, günſtig ſeyn, liebkoſen; jó szívvel viseltetni. Dobre ſe mnú miſli, bene sentit erga me; est bono erga me animo; optimam voluntatem erga me gerit: er meints gut mit mir, ö igen jó szívvel viseltetik én hozzám; igen jót forgat elméjében felölem. Nebolo to zle miſleno; to ſa zle nemiſlelo: nemiſlel on to zle: non male cogitatum erat, es war nicht böſe gemeint: nem rosz gondolat volt az. 7) indicare, sentire: denken, urtheilen, meinen: állitani, itélni. *boh.* ſmiſliti. 8) putare, opinari, existimare, autumare, arbitrari, cogitare, credere, censere, sentire, videri: denken, vermuthen, meinen, glauben, dafür halten, ſcheinen, dünken: gondolni, vélni, hinni, tartani, vélekedni, itélni. *Syn.* držať, mať, nazdáwať (domníwať) ſa. *boh.* míňiti, ſmiſliti. *Usus.* Gakí ſam ſi, miſliſ, že i druzí ſú tací: ut tute es, ita alios censes esse *Plaut.* ceteros ex tua natura fingis *Cic.*

du

du meineſt, andere Leute ſeyn ſo beſchaffen, wie du: a' minémü te magad vagy, másokat-is ollyanoknak itélsz lenni; magadról itélsz másokat. Ti miſlíſ, že ſem gá Blázen: tu stultum me putas, du denkſt mich Narren; hälſt mich für einem Narren: te engemet bolondnak tartasz. Miſlel, že ge to geho Klobúk: putabat suum esse pileum, er meinte, es wäre ſeyn Hut: az ö kalapjának állitotta lenni. Sotwabi Člowek miſlel, vix credideris (credas), man ſollte kaum meinen, nem-is véluć (gondolná) az ember. Miſlelbich, crediderim, ich ſollte meinen, el hinném. Miſlím, že tato Wec geſt dobrá: res videtur mihi esse bona; res, puto (ut puto), bona est; rem bonam puto (credo) esse: ich meine, die Sache ſey gut: die Sache ſcheint mir gut zu ſeyn; die Sache iſt, wie ich meine, gut: ez a' dolog, amint én gondolom. jó. 9) meminisse, recordari, reminisci: denken, ſich erinnern: emlékezni. *Syn.* Pamatať. 10) v. miſleť ſi. 11) intelligere, meinen, verſtehen: érteni. *Syn.* rozumeť. *Usus.* Čo ſtimi Slowmi miſlíſ? quid intelligis his verbis? was meinſt du damit? mit értesz az által (ezekkel az igékkel)? 12) dicere, meinen, ſagen: mondani. Gá ťeba nemiſlím, non dico te, ich meine dich nicht, nem mondlak, nem mondom, hogy te. *II rec.* miſleť ſi (ſebe), cogitare, imaginari in animum inducere, animo concipere rem: ſich vorſtellen: gondolni, képzelni, magat reá venni, hinni. *Syn.* miſleť. *boh.* miſlit ſi (ſob'e), ſmiſliti. *Usus.* Ňečo, o ſebe miſleť, superbire, superbum esse, sibi placere: ſich etwas einbilden, ſtolz ſeyn: kevélykedni, magát nagyra tartani magának tetszeni. Ňečo ſi miſleť ſkrz ňečo, superbire re, ob rem: ſich etwas einbilden auf etwas: valamiben kevélykedni. 2) credere, cogitare: ſich einbilden, glauben: hinni, el-hitetni magával. 3) *passive* miſleť ſa. Reč welmi kráſňe piſaná, že ſa aňi wíc miſleť nemože: oratio elegantissime scripta, ut nihil possit ultra cogitari: eine ſo gezierte, ausgeſchmückte Rede, und Diskurs, daß man ſich nichts ſchöners vorſtellen kann: olly szébb (rendes ékes) beszéd, hogy szebb nála lehetetlen; olly szépen iratott beszéd, hogy szebb nem lehet.

Miſlička, i, f. *dem.* animulus, i, m. das Gemüthchen, ein kleines Gemüth: elmétske, gondolatótska.

† Miſlinka, i, f. v. Miſlenka.

† miſliti, il, ím, v. miſleť. *II rec.* miſlit ſi (ſob'e): v. miſleť ſi.

Miſlíwáňí, á, n. v. Miſleňí.

miſliwať, al, ám, *freq.* ex miſleť. *II rec.* miſliwať ſi (ſeb'e), *freq.* ex miſleť ſi.

miſliwe *adv.* cogitabunde, denkend, gondolkozva.

Miſliwec, wca, m. cogitator, plenus cogitationum: Gedankenreich, der ſehr denkt: gondolkodo. 2 et 3 v. Miſliwí.

† Miſliwec, wce, m. v. Gáger, Lowec, Polowňík.

† miſliwecki *adv.* v. gágerſki, lowecki, polowňícki.

† miſliwecki, á, é, *adj.* v. gágerſkí, lowecki, polowňícki.

† Miſliwectwí, n. v. Gágerſtwí, Lowectwí, Polowňictwí.

Mi-

miſliwí, á, é, *adj.* plenus cogitationum, mersus cogitationibus, cogitabundus, a, um: gedankvoll, gondolkozó, gondolatokkal tellyes. 2) plenus sententiarum, gedankenvoll, gedankenreich, z. B. Schrift: ékes mondassal tellyes, *p. o.* irás.

Miſliwoſt, i, f. v. Low, Polowka. 2) v. Lowectwí.

miſňanſkí, á, é, *adj.* v. miſenſkí.

Miſnár, a, m. misnensis homo, Meißner, Meichſner: misznai ember. *Plur.* Miſnári, misnenses, hermunduri, orum. *Tacit.* die Meiſner, ein Volk in Deutſchland: misznaiak.

miſní, á, é, *adj.* v. miſowí.

Miſňík, a, m. vas patinarium, detersorium patinarum: ein Schüſſelſchaff, Scheuerſchaff: mosogató edény. *Syn.* Umíwač. 2) theca scutellaria, patinarium: Schüſſelbehältniß: tálas, tál-tartó.

miſowí, á, é, *adj.* patinarius, a, um: die Schüſſelbetreffend, táli, tálakat illetö. *Syn.* miſní.

† Míſtečko, a, m. *dem.* v. Meſtečko.

† miſtem *adv.* v. meſtem.

† míſtňe *adv.* v. meſtňe.

† miſtní, á, é, *adj.* v. meſtní.

† Míſto, a, n. v. Meſto.

† Míſtodržící, ího, m. v. Meſtokral.

† Miſtr, a, m. v. Magſter.

* miſtrňe *adv.* v. Magſterňe.

† miſtrní, á, é, *adj.* v. magſterní.

† Miſtrowáňí, n. v. Magſtrowáňí.

† miſtrowati, owal, ugi, (u), v. magſtrowat.

† miſtrowňe *adv.* v. magſtrowňe.

† miſtrowní, á, e, *adj.* v. magſtrowňí.

† miſtrowſkí, á, é, *adj.* v. magſtrowſkí, magſterſkí.

† Miſtrowſtwí, n. v. Magſterſterſtwí.

mít, mil, migem, V. I. *imp.* mí: lavare, abluere: waſchen, durch Reiben mit Waſſer, oder einem ähnlichen flüſſigen Körper reinigen, z. B. Hände, Füſſe, das Küchengeſchier ꝛc. (von dem Waſchen der leinenen Kleidungsſtücke, und Geräthſchaften wird prat gebraucht): mosni, mosogatni. *boh.* míti (mil). *II rec.* mít ſa, se lavare (abluere), ſich waſchen, mosdani (-dok), magát mosni. 2) v. kúpat ſa.

† Mitedlna, i, f. v. Kúpel.

† míti (mít, m'et), m'el, mám, *imp.* m'eg, v. mat. *II. rec.* mít ſe v. mát ſa.

† míti, m'el, mím, v. miſlet.

† míti (mít), mil, migi (megu), *part. pass.* mit, v. mit.

mití, á, é, *p. c.* lotus, lautus, lavatus, a, um: gewaſchen, mosott, mosdott.

Mití, á, n. lavatio, lotio, nis, f. das Waſchen mit Waſſer, z. B. der Hände, Füße: mosás, mosdás.

Mítní, ého, m. v. Mitňík.

mítní, á, é, *adj.* vectigalis, e; teloniarius, a, um: zahlbar, zöllneriſch: adó, fizetö, vámadó. *boh.* celní. 2) *boh.* v. ſećní. (Leſ).

Mítnica, i, f. telonium, i. n. Zollhaus, vám-ház. *Syn.* mítní Dom, Míto.

mitňiččin, a, e, *adj. poss.* teloniatricis, der Zöllnerinn gehörig, vámosnéé.

Mítňička, i, f. teloniatoris uxor, teloniatrix, icis, f. die

Zöll-

Zöllnerinn, vámosné, vámos felesége. *boh.* Celná.

Mítňictwí, á, n. vectigalis functio, officium publicani, teloniatura, ae, f. teloniatoratus, us, m. das Zöllneramt, vámosság.

Mítník, a, m. teloniator, portitor, is, m. publicanus, teloniarius, i. m. Zöllner, vámos. *boh.* Celní, Celník (a).

mítníkow, a, e, *adj. poss.* teloniarii, teloniatoris, publicani: dem Zöllner gehörig, vámosé. *boh.* celníků et ůw.

Míto, a, n. portorium, telonium, i, n. vectigal, is, n. invectivae mercis vectigal: die Mauth, der Zoll, eine gewisse Abgabe: vám, hid-vám, rév-vám, útvám, pénz, adó, bér. *Syn.* Plat od Fúri. *boh.* Clo. *Usus.* Dobitčé (lichwacé, od Lichwi) Míto: scriptura, Viehsteuer, der Viehzins: marha bér. Lodňé (hagowé, sifowé) Míto, velatura, der Schiffzoll, vám, hajó bér. Wodňé (morské &c.) Míto, portorium, Mauth, oder Zoll am Meere, der Fluße: rév-pénz (vám). Zemňé Míto, tributum, vectigal: der Zoll, die Mauth: vám, bér, adó. *Prov.* Čo na Míte wihraš, na Tricátku prehráš: una via quaesitum (lucri factum), alibi deperditum, was man einerseits gewinnt, das verliert man andererseits: amit az ember a' vámon (egy felöl) nyer, azt a' harmintzadon (más felöl) el-veszti. 2) v. Mítňica.

mitúchaní, á, é, *p. c.* v. mésaní. 2) v. mateni. 3) v. míleni.

Mitůcháňí, á, n. v. Mésáňí. 2) v. Mateňí. 3) v. Mileňí.

mitúchať, al, ám V. I. *imp.* chag, v. mésať. 2) v. másť. 3) v. mílit, *II. rec.* mitúchať sa, v. mésať (másť, mílit) sa.

Mitúcháwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mitúcháwať, al, ám, *freq.* ex mitúchať. *II. rec.* mitúcháwať sa, *freq.* ex mitúchať sa.

Mitúška, i, f. v. Miľka. *Usus.* Stala sá Mitúška, error (confusio) intercessit, es ist ein Irrthum (eine Irrung) geschehen, dazwischen gekommen: hiba esett (történtt).

Míwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

míwať, al, ám, *freq.* ex miť.

† míwati, al, ám, *freq.* ex míti (m'el, mím), v. máwať.

míwáwať, al, ám, *freq.* ex míwať.

† míwáwati, al, ám, *freq.* 2. ex mám, v máwáwať.

† Miza, i, f. v. Mizgá.

Mizdeňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mizdeť, del, dím, V. I. *imp.* mizdi: scatere, häufig seyn, voll seyn von etwas, davon wimmeln: buzogni, teli lenni. *Usus.* Od Wší mizdí; tolko má Wší, až mizdí: scatet pediculis, er wimmelt von Läusen; er ist voll Läusen: teli tetövel.

Mizdíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mizdíwať, al, ám, *freq.* ex mizdeť.

Mizeňí, á, n. disparitio, nis, f. evanescentia, ae. f. Verschwindung, Vergehung, das Verschwinden, Vergehen: el-tünés. *Syn.* Miznutí.

* Mizeráček, čka, m. *dem.* ex Mizerák, v. Psotáček.

* Mizeráčik, a, m. *idem*

* Mizerák, a, m. v. Psoták, Psotár.

† Mizeria, e, f. v. Bida, Psota.

Mizérka, i, f. pomoerium, i, n. Zwinger, Platz zwischen den Mauern: kö fal mellyéke, kerétés köz. *Syn.* Mestísko.

* mizerňe *adv.* bídňe, psotňe.

* mizerní, á, é, *adj.* v. bídni, psotni. *Usus.* Člowece mizerní, s chudobneg Materi, na čo si na Swete, keď ta wšeckо hňete. Nemáš Chleba aňi Wína, aňi Slami, aňi Sena: len tak mušíš psotňe w temto Swete žiw bit, stup radšeg do Wogni, móžeš ešte Pán bit.

mizet, zel, zím, V. I. *imp.* miz: disparere, evanescere: verschwinden, vergehen; el-enyészni. el-tünni. *Syn.* mižnuť.

Mízǧa, i, f. succus arboreus, der Baumsaft, fa-lév, melly a' fa héja alól folyik. *Syn.* Mozǧa, Šťáwa. *boh.* Míza.

Mizǧecka, i, f. *dem.* v. Mízǧicka.

* Mizgerka, i, f. v. Mizérka.

Mízǧícka, i, f. succulus arboreus, das Baumsäftchen, fa levetske: *Syn.* Mízǧečka, Mozǧička, Šťáwička, Šťáwta. *boh.* Mízka.

Mizina, i, f. exitium, i, n. egestas, mendicitas, paupertas, tis, f. incitae, arum, *f. pl.* das Elend, Verderben, der Bettelstab: szegénység, szükölködés, kóldusság, nyomorúság, ügye fogyott állapot, *Syn.* Bída, Psota, Uboztwí. *Usus.* Na Mizinu prisť, ad mendicitatem (paupertatem, egestatem) redigi, pervenire: an den Bettelstab kommen, in Armuth gerathen: szegénységre jutni. Na Mizínu priwesť, ad mendicitatem (miseriam) redigere, an den Bettelstab (in die Armuth) bringen: valakit kóldússá (nyomorulttá) tenni.

† Mízka, i, f. *dem.* v. Mízǧička.

† Mláceňí, n. v. Mláteňí.

Mlaď, e, f. germen, inis, n. das Gewächs, fiatal ágatska, veszszötske. *Syn.* Kmen, Mladistwa, Prútik.

Mláďa, aťa, n. infans, tis: Kind, das noch nicht reden kann: tsetsemö gyermek, ki-szólni nem túd. *Syn.* Ďéťa, Nemluwňa, Maličké. *boh.* Mláďe. 2) puer, i, m. ein Knabe, Bube: gyermek. *Syn.* Chlapec, Pachola. 3) puella, ae, f. ein Mädchen, leányka. *Syn.* Ďéwča.

Mláďátečko, a, n. *dem.* ex seq. *Syn.* Ďéťátečko, Nemluwňátečko, Newiňátečko. 2) v. Chlapeček, Pacholátečko. 3) v. Ďewčátečko.

Mláďátko, a, n. *dem.* ex Mláďa: infantulus, i, m. Kindlein, das noch nicht reden kann: tsetsemös gyermek, gyermetske gyermeketske *Syn.* Ďéťátko, Nemluwňátko, Newiňátko. 2) puerulus, puellus: ein Knabchen, gyermeketske. *Syn.* Chlapček, Pacholátko. 3) puellula, ein kleines Mädchen, leányka, leánykátska. *Syn.* Ďewčátko.

Mladba, i, f. v. Mláďež.

† Mláďe, eťe, n. v. Mláďa.

Mláďek, ďka, m. juvenis, is, m. ein Junge, ifjú legény. *Syn.* Parobek, Šuhag.

† Mláďenček, nečka, m. *dem.* v. seq.

Mláďenček, a, et nečka, *dem.* ex Mláďenec: adolescentulus, i. m. ein Jüngling, junger Mensch: ifjatska. *Syn.* Mláďeneček.

mláďenčekow, a, e, *adj. poss.* adolescentuli, dem Jünglinge gehörig, ifjatska. *Syn.* mláďenečkow.

Mla-

Mládenčeňí, a, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mládenčit sa, ilsa, ím sa, V. I. *imp.* mladenči sa: pro adolescente se gerere, sich für einen Jüngling halten, legénykedni.

Mládenčíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mládenčíwat sa, al sa, ám sa, *freq.* ex mládenčit sa.

mládencow, a, e, *adj. poss.* adolescentis, dem Jünglinge gehörig, ifjúé. 2) coelibis, virginis: dem Jungeselle gehörig; szabad legényé.

† Mládenec, nce, m. v. *seq.* per 3) Nros. 4) v. Družba.

Mládenec, nca, m. adolescens, tis, iuvenis, is, m. der Jüngling, ein wachsender Jüngling, ein junger Mensch (Mann): ifjú Legény, nevedékeny. *Syn.* Parobek, Šuhag. *boh.* Ginoch, Gonák. *Usus.* Dorostli Mládenec, ephebus, i, m. *Cic.* iuvenis: ein erwachsener Mensch, der aus den Kinderjahren ist Jüngling, Ausschößling: helyre való legény, fel-serdültt ifjú, 14 esztendösön fellyül. Mládenec na Oženeňí, nubilis iuvenis, mannbarer Jüngling: házasulandó ifjú. Skažení (zwedení, ztratení) Mládenec, dissolutus, ac perditis moribus iuvenis (adolescens): ein verkehrter (gottloser) Jüngling, feslett (gonosz erköltsü ifjú. Mládencem zostat, excedere ex ephebis *Terent.* das männliche Alter erreichen, die Kinderschuhe ablegen: ki-kölni (ki-költt) a' gyermekségböl. 2) coelebs, ibis, m. Junggesell, eine unverheurathete Mannsperson: nötelen (szabad) legény, ifjú. *Syn.* Neženatí, slobodní. 3) virgo, pudiens, qui cum nulla femina rem habuit, expers concubitus: Junggesell, der noch kein Frauenzimmer erkannt hat: szüz ifjú, a' ki még fehér személyt nem ismértt. *Syn.* Paňic. 4) ephebus, servus, pedisequus: Bedienter Laquei: inas, szolga Legény. *Syn.* Sluha, Služebňík.

† Mládeneček, čka, *dem.* v. *seq.*

Mládeneček, čka, m. *dem.* v. Mládenček.

† Mládenectwí, n. v. *seq.*

Mládenectwí, á, n. v. Mládenstwí.

mladení, á, é, *p. c.* renovatus a, um: erneuert, újíttatott, meg-újúltt.

Mladeňí, á, n. renovatio, nis, f. Erneuerung, ujítás, meg-újítás, ujúlás.

Mládenstwí, á, n. adolescentia, iuventa, ae, f. iuventus, pubertas, tis, f. aetas iniens (pubes, pubescens, iuvenilis) die Jugend, das Alter eines Menschen von ungefähr 13 bis 20, auch dreißig Jahren, und darüber: ifjúság, nevedékenység, ifjúságnak ideje. *Syn.* Mládenectwí, Šuhagstwí, mládenskí Wek. *boh.* Ginochstwí. 2) coelibatus, us, m. aetas coelebs: Junggesellenstand, nötelenség. 3) pudicitia, continentia, ae, castitas, virginitas, tis, f. Junggesellenschaft, wenn einer kein Frauenzimmer erkannt hat: szüzesség, tisztaság, szemérmetesség, maga meg-tartóztatás. *Syn.* Paňictwí, Mládenectwí. *boh.* Mládenectwí.

† Mládež, e, f. v. seq.

Mládež, e, f. iuventus, die Jugend, die Jungen Leute: ifjúság, nevedékenység. *a*) pueri, die Knaben, ifjak. *Syn.* Chlapci. *b*) adolescentes, die jungen Leute

Leute von dreizehn bis zwanzig Jahren, und darüber: ifjak felserdülti legények. *Syn.* Mládenci. *c*) iuventus: die jungen Leute von zwanzig bis vierzig Jahren: helyre való legények, ifjak, ifjú emberek. *Syn.* Mladí Ludá.

mladí, á, é, *adj. comp.* mladſí, *superl.* nagmladſí: iuvenis, e: jung, im jungen Alter befindlich: fiatal, ifjú. *Usus.* Mladi Wek, v. Mladosť. *Prov.* Mladí od starſích sa učá. Od Wola starſého mladſí orať sa učí. Od Wola welkého táhat učí sa Gunec. Od Wola wetſého Orbu učí sa menſí: a bove maiori discit arare minor. Dicta a maioribus repetunt minores: wie die Alten singen, so zwitschern die Jungen: az öregtöl tanúl az ifjú; az ökörtöl tanúl jármot húzni a' tinó. Skutki (Čini) mladích, Radi prostredních, Žádosťi Starích (sú naglepſé): facta iuvenum, consilia mediocrium (aetate), vota senum *Hesiod.* 2) novellus, novitius, a. um: jung, fiatal. *Syn.* mladiſtwí. *Usus.* Mladí (neſkuſení) Wogák, v. Mladiſtwec. Mladá Paňi: *a*) iuvenis domina, junge Frau, fiatal aszszony. *b*) domicella, Freule, kis-aszszony. 3) *de animantibus:* pullus, jung von Thieren, fiatal. *Usus.* Mladí Gelen s prostím Rožkem bez Parohu: subulo, nis, m. ein Spitzhirsch, fiatal szarvas, egyenes ágatlan szarvú szarvas. Mladá Slépka, inác Gariča: gallina novella, pullastra *Varr.* junge Henne, jértze, fiatal tik (tyúk). Mladí Ptáci mladé Ptáčata, Ptáčence: pulli avium, junge Vögeln, madarak fiai, fiatal madarak. Mladé Wčeli, apum soboles junge Bienen, méhek fiai, fiatal méhek (raj). 4) *de rebus inanimatis:* novellus, a, um: jung, fiatal. *Usus.* Mladí Prútek (i. e. Kmen. Wírostek, mladá Panoha, Odnož, Ratolesť): surculus, i, m. der Schoß, ein Sproß, Zweig: oltó-ág, fiatal veszszö, tsemete. Mladá Rew, v. Mladiſtwí 1. Nro. Mladá Sadeňica, v. Mladiſtwí 2.) Nro. Mladá Zelinka (Bilinka) i. e. Wistrelek: cyma, ae, f. *et* cyma, atis, n. *Colum. Plin. H. N.* ein junger zarter Sprosse, oder Keim; zartes Sprößlein, Erstling: tsirája valaminek. Mladé Zelinki Wistrelki, cymae, Keimen, valaminek tsirái. Mladé Weſelí (druhí Den Swadbi): repotia, orum, n. pl. *Hor.* Nachschmaus nach der Hochzeit: másodnapi lakodalom. *Syn.* Hegno Mladé Hodi, i. e. Hodki, Pohodki: repotia (orum) convivii *Apul.* postencoenia: Nachschmaus nach dem Kirchtage, das wiederhohlte Trinken, und Saufen: másotnapi bútsú, kis bútsú

Mladí, á, m. *collect.* surculi, orum, n. *plur.* junge Zweige, oltó ág, fiatal veszszö tsemete. *boh.* Mláďí. 2) *tropice.* pueritia, ae, f. aetas puerilis: Jugend, Kindheit, das Knabenalter: gyermekség, kitsinység, ifjúság. *Syn* Mladosť. *Usus.* Z Mladí (od Ďetinſtwá, z Mladá, zmladí, od detinſkého Weku: a pueris, a teneris, a parvis *Colum.* ab infantibus *Cels.* von der Kindheit an, gyermekségtöl fogva. Tak mnoho na tom záleží z Mladá priwikať, adeo

a

a teneris consuescere multum est *Virg.* so viel liegt es daran, sich von Jugend auf zugewöhnen, und üben: úgy annyira erös a' kitsinységtöl fogva yett erkölts; olly igen nagy dolog, hogy ha valaki kitsinységétöl fogva valamihez szokik. *Prov.* Ked sa Člowek za Mladi neuſiluge, na Staroſt' geſt tažko: sera in fundo parsimonia. Difficile est in senectute rem familiarem (divitias) parare: wer sich in der Jugend nichts erspart, im Alter geschieht es ihm hart: aki ifjúságában nem iparkodik, öregségére nehéz. Z Mladí (zmladi) sa Trň oſtrí: urit mature, quod vult urtica manere: was ein guter Hacke werden will, krümmt sich bei Zeiten. Was zum Nessel werden will, das brennt bei Zeiten: a' melly fából horog akar lenni, idején a' föld felé nö az v. Žihlawa.

† Mládí, *collect.* idem.

Mladica, e, f. adolescentula, iuvencula, ae, f. ein junges Frauenzimmer, fiatal leányka, leányotska, szüzetske. *Syn.* mladá Ďewka, Mladucha.

† Mladice, f. idem.

† mladičkí, á, é, *adj.* v. mladučkí.

Mladík, a, m. adolescens, iuvenis, is, m. adolescentulus, iuvenculus, i, m. Bursch, junger Mensch: ifjú, ifjútska, legényke *Syn.* Chaſník, Kamaſ, Mládek, Mladúch, Šaranec, Šuchag.

Mladiſtwec, ſtewca, m. tyro, novitius (novus) miles: Recrut: rékrúta, fiatal katona. *Syn.* mladí Wogák. *vulg.* Rekrút.

Mladiſtwení, á, n. scriptio (collectio) tyronum, Recrutirung. rékru irozás.

mladiſtwí, á, é, *adj.* v. mladí 2, 3, et 4 Nris.

Mladiſtwí, á, n. novella vitis *Virg.* novellae vites, germen, propago: junge Weinstöcke, fiatal szöllö veszszö, új elletés, új növés. *Syn.* mladá Réw, Sádek. 2) mladá Sadeňica: germen novellum: Jungschoß, oltovány.

mladiſtwit, il, ím, V. I. *imp.* ſtwí: colligere tyrones, conscribere novos milites: recrutiren, neue Soldaten anwerben: rekrútirozni, uj katonákat szedni. 2) Wogſko mladiſtwit: supplere exercitum, die Armee recrutiren, a' sereget ki-pótolni.

mladit, il, ím, V. I. *imp.* mlad: renovare, erneuern, újítani. *Syn.* obnowit. II. *rec.* mladit ſa, frondescere, frondere: ausschlagen, junge Zweige, oder Blätter bekommen: ágazni, nöni, zöldelleni. 2) crudescere, recrudescere: roh werden, von Wunden, die wieder aufbrechen: meg-nyersülni, újulni.

Mladka, i, f. nomen mulieris, ein Weibsname, aszszony név.

mladnúť, dnul (del), dňem V. I. *imp.* dňi: iuvenescere, jung werden, ifjudni.

Mladnutí, á, n. iuvenescentia, ae, f. das Jungwerden, ifjúdás.

Mladoſt, i, f. pueritia, ae, f. aetas puerilis: die Jugend, das Knabenalter: nevedékenység, gyermekség, gyermeki kor, kitsinység. *Syn.* Ďedinſtwí, Mládí, mladí Wek. *Usus.* Od (z) Mladoſt'i, a pueritia, a puero, ab infantia, a teneris: von Jugend, auf, kitsinységtöl (gyermekségtöl (fogva 2)

ado-

adolescentia, Jugend, die Jahre von dreizehn, bis zwanzig auch wohl bis dreißig: ifjúság. *Usus.* Z Mladosť'i, ab adolescentia: von Jugend an, ifjúságtól fogva. 3) iuventus, tis, f. Jugend, das Alter von zwanzig bis vierzig Jahren: ifjúság. *Usus.* Za Mladosť'i, za Mladí: in iuventute sua; olim in aetate iuvenili: in der Jugend, ifjatta, ifjantan. Od Mladosť'i sem sa dosť' narobil (natáhal, utáhal, witáhel): a prima iuventute in laboribus hominum fui, von Jugend an habe ich mich geplagt: ifjúságomtól fogva eleget huzakodtam (vonyóttam, vonakodtam). *Prov.* Mladosť, Radosť', Starosť' Žalosť': iuventus exultat, senectus suspirat (ipsa est morbus): die Jugend ist freudenvoll, und das Alter jammervoll: ifjúság vigasság, öregség keserüség (kész betegség, nyomorúság.)

mladší, á, é, *compar.* ex mladí: junior, jünger, e, es: ifjabb, fiatalabb, kissebb.

Mladúch, a, m. v. Mladík. 2) juvencus, juvene animal: ein junges Thier, fiatal állat (marha).

Maducha, i, f. v. Mladica. 2) v. Oddañica.

mladučkí, á, é, *adj. dem.* ex mladí: valde juvenis, juvenculus, a, um: jung, sehr jung: igen ifjú, ifjútska, fiatalka. *boh.* mladičkí.

Mladúšček a, m. *dem.* ex seq.

Mladúšek, ška, m. *dem.* ex Mladúch.

Mladůška, i, f. *dem.* ex Maducha.

* Mládza, i, f. v. Otawa.

* Mlaka, i, f. v. Kaluža.

* mlakawe *adv.* v. kalužnaté.

* mlakawí, á, é, *adj.* v. kalužnatí.

* Mlakawosť', i, f. v. Kalužnatosť'.

Mlaskač, a, m. ore sonum edens, Schmatzer, tzamtzogó. *Syn.* Mlaskotač. 3) v. Maškrtník.

Mlaskaček, čka, m. *dem.* ex praec. *Syn.* Mlaskotáček.

Mlaskačka, i, f. ore sonum edens *fem.* Schmatzerinn, tzamtzogóné. *Syn.* Mlaskotáčko. 2) v. Maškrtñica. 3) v. seq.

Mlaskáñí, á, n. sonitus oris, das Schmatzen, die Schmatzung: tzamtzogás. *Syn.* Mlaskotáñí, Mlaskačka. 2) v. Maškrteñí.

Mláskať, al, ám, V. I. *imp.* skág: ore sonum edere, schmatzen, tzamtzogni. *Syn.* mlaskotať. *Usus.* Nemože gesť', abi nemlaskal: non comedit, quin sonum mandendo edat: er kann nicht essen ohne zu schmatzen: nem ehetik tzamtzogás nélkül. 2) v. maškrtiť.

Mlaskáwáñí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mlaskáwať, al, ám, *freq.* ex mlaskať.

Mlaskotac, a, m. v. Mláskač.

Mlaskotáček, čka, m. *dem.* ex praec.

Mlaskotačka, i, f. v. Mlaskačka.

Mláskotáñí, á, n. v. Mlaskáñí.

mlaskotať, al, ám et cem, V. I. *imp.* kotag, et koc v. mlaskať.

Mlaskotáwáñí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mlaskotáwať, al, ám *freq.* ex mlaskotať.

Mlat, u, m. area trituratoria, die Tenne, Dreschtenne: szérö, szérü; tséplö *vagy* nyomtató hely. *Syn.* Mlatowña, Humno, Holohumñica, Plac w Stodole (w Humñe), na kte-

rém sa Obilí, (Zboží) mláťí, tlačí.

Mlaťba, i, f. trituratio, nis, f. *August*. trituratura, ae, f. *Virg*. das Dreschen, tséplés. *Syn*. Mláťení. 2) tempus triturature, die Dreschenzeit, tséplés ideje.

mlatcow, a, e, *adj. poss*. trituratoris, dem Drescher gehörig, tséplöé.

Mlatcowá, weg, f. uxor trituratoris, die Drescherinn, des Dreschers Weib: tséplöné, tséplö felesége.

mlaťební, á, é, *adj*. trituratorius, a, um, das Dreschen betreffend: tséplést illetö. *Usus*. Mlaťebné Humno, v. Mlat.

Mlatec, tca, m. flagellator frugum, triturator, is, m. der Drescher, tséplö. *Syn*. Mlatňík. *Prov*. Pokazil Pán Boh Mlatca. Cepi mu do Ruki: ad clitellas (stivam, tribulum) natus; tribulam illi ad manus: zum Drescher geboren, tsépre, kapára termett ember (legény).

Mlatek, tku, m, v. Kladiwo.

Mlátek, tku, m. *dem*. ex Mlat: areola trituralis, das Tennchen, Dreschtennchen: szérüs kertetske, szérötske. *Syn*. Humenko.

mláťení, á, é, *p. c*. flagellatus, tribulatus, extritus, trituratus, tribulo excussus: gedroschen, tséplett. *boh*. mlácen, třiben. 2) verberatus, percussus, caesus: geprügelt, geschlagen: verettetett. *Syn*. bití, česaní, trepaní.

Mláťení, á, n. flagellatio frugum, trituratio, tritura, ae, f. das Dreschen, tséplés. *Syn*. Mlaťbá. *boh*. Mlácení, Tříbení. 2) verberatio, caesio, percussio: das Prügeln, Schlagen: verés, ütés. *Syn*. Bití, Česaňí, Trepáňí.

mláťiť, il, ím, V.P. *imp*. mlat: triturare *Sidon*. flagellare, exterere, excutere tribulo fruges, grana frugum: dreschen, tsépelni, tsépölni. *boh*. tříbiti et mlátiti. *Prov*. Nagprw mlátá, potom plaťá: prior est mercede labor, die Arbeit geht den Lohn vor, elöször szolgáld meg, azután fizetnek. 2) verberare, percutere, caedere, prügeln, schlagen: verni, ütni. *Syn*. biť, drať, česať, trepať.

Mláťíwáňí, á, n. *Nom. Verb*. ex seq. *boh*. Tříbiwáňí.

mlaťíwať, al, ám, *freq*. ex mláťiť. *boh*. tříbiwati.

Mlátňička, i, f. v. Sládkowá.

Mlátňík, a, m. v. Mlatec. 2) v. Sládek.

Mláto, a, n. recrementum, i, n. die Träber, Treber: maláta *Par. Páp*. *Usus*. Olegowé Mláto a) z Olíw: v. olíwowé Lušcini: b) ze Semenna neb Lenowca: v. Ruch. Piwowé Mláto: quisquiliae cerevisiariae, Bierträber, ser maláta (malota) v. Slad. Winowé Mláto, Trestorini, Terkel, vinacea, orum, n. pl. vinacci, orum, m. pl. *Varr*. vinaceae, arum, f. pl. *Plin*. (vinaceas addito etc.). Weinträber, Weintreber, Weintrester: szölö mont, malata, törköly *Par. Páp*. terkely. *Aliud est* Kwasňice.

Mlátowňa, i, f. v. Mlat.

Mlazgač: a, m. v. Mlaskač.

Mlazgáňí, á, n. v. Mlaskáňí.

mlazgať, al, ám, V. I. *imp*. zgag, v. mlaskať.

Mlazgáwáňí, á, n. v. *Nom. Verb*. ex seq.

mlazgáwať, al, ám, *freq*. ex mlazgať.

Mlčáňí, á, n. silentium, i, n. das Schweigen, Stillschweigen: halgatás. *Syn.* Mlk. *boh.* Mlčeňí. *Usus.* Mlčáňí Spewu, v. Mlčka. Welké Mlčáňí, altum silentium, ein großes Stillschweigen, igen nagy halgatás, tsendesség. Požorugesli na tichto Mlčaňí? ecquid animadvertis horum silentium? hast du auch Acht auf ihr Stillschweigen? észre veszed-é ezeknek halgatását? *Prov.* Pre Mlčáňí ňikdo nebol trestaní. Z Mlčáňím ňikdo sa neprezradí. Mlčáňí ňikoho neprezradí: nulli tacuisse, nocet esse locutum. Tutum silentii praemium: Stillschweigen hat niemanden geschadet. Mit Stillschweigen verräth man sich nicht: a' halgatás senkinek nem ártott. Halgass nyelvem, nem fáj fejem.

mlčáňliwe *adv.* silentiose, tacite, taciturne: still, stillschweigend, mit der Stille, verschwiegen: halgatva, halkal, alattomban *boh.* mlčeliwe.

mlčanliwi, á, é, *adj.* silentiosus, tacitus, taciturnus, a, um: still, verschwiegen, der etwas verschweigt, oder verschweigen kann: halgató, kevés beszedü. *boh.* mlčeliwí. *Usus.* Welmi mlčanliwí, taciturnior Pithagoreis, ein sehr verschwiegener Mensch, igen halgatóember.

Mlčanliwosť, i, f. taciturnitas, is, f. Verschwiegenheit, halgatás. *boh.* Mlčeliwosť. *Prov.* Mlčanliwosť pretrhla mnohu Známosť, multas amicitias silentium diremit *Aristot.*

mlčať, čal, čím, V.I. *imp.* mlč: tacere, silere *ad rem*; schweigen zu etwas, still schweigen, nicht reden: halgatni, el-halgatni. *Syn.* čučať. *boh.* mlčeti. *Usus.* Gestli ti ňečo rekňeš, nebudem na to mlčať; uslišiš Odpowed: si loqueris, non feres tacitum: sagst du etwas, so wird man nicht darzu schweigen, sondern darauf antworten: bár szólly valamit, meg-hallod a' feleletet; nem olly könnyen fogják halgatni. O tom gá mlčať budem; to gá z Mlčáňím zanechám: haec (silentio) transeo, diese Dinge umgehe ich mit Stillschweigen, melde nichts davon: ezeket el-halgatom; semmit sem szóllok felölök. Ustanowil, že na to mlčať chce, a že to trpezliwe zňese: tacite id habere, patique statuit: er will es mit Geduld leiden, still darzu schweigen: tsendessen akarja türni, és el-halgatni, a' mi ötet bántya. Jnu Príčinu má ten, kterí mlčí, a inu zaš ten, kteri Radu dáwá; z inšeg Príčini teň mlčí, a druhí radi: alia causa est ejus, qui tacet, et ejus, qui suadet: eine andre Ursach hat, der schweigt, und andere, der so etwas rathet: más oka van annak, a' ki halgat, és ismét mas annak, a' ki valamit javasol. Neňí diw, že mlčí: nec mirum, si tacet; was ist denn zu verwundern, daß er schweigt: nem tsuda, hogy halgat. Mlč o teg Weci, premeň Reč: sermonem de rebus istis abstine (amove), schweige von diesen Sachen: ezen dologról ne beszélly. Mluw o lepších Wecách, a nebo mlč: meliora loquere, vel certe tace: rede von bessern Sachen, oder schweige gar still: vagy jobbakat beszélly, vagy halgas. Drž (zastaw) Hubu a mlč: garrulitati tuae fige modum *Horat.* halte das Maul, halte inne dein Geschwätze: zárdbé immár a' szádot, ne kiálts. No! mlč! ne može Hubu držať? quin

quin taces? ei so schweige, kannst du dann das Maul nicht halten? mért nem halgatz? nem fogod bé a' szádat? *Prov.* Kdo mlčať newí, aňi mluwiť (howoriť) newí: tacere qui nescit, loqui nescit: wer nicht schweigen kann, der kann auch nicht reden: a' ki nem túd halgatni, nem túd szóllani. Kdo mlčí, ten swedčí: qui tacet, consentire videtur: keine Antwort ist auch eine Antwort: a' ki halgat, reá áll.

Mlčáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mlčáwať, al, ám, *freq.* ex mlčať.

† mlče *adv.* v. mlčki.

Mlček, čku, m. *dem.* ex Mlč. *Instrum.* Mlčkem, v. mlčki.

† mlčeliwe *adv.* v. mlčanliwe.

† mlčeliwí, á, é, *adj.* v. mlčanliwí.

† Mlčeliwosť, i, f. v. Mlčanliwosť'.

† Mlčeňí, n. v. Mlčáňí.

† mlčeti, čel, čím, v. mlčať.

Mlcka, i, f. pausa, ae, f. die Pause, oder das Stillhalten im Gesange: éneklésben (muzsikálásban) való meg-szünés, meg-pihenés. *Syn.* Mlčáňí, Spewu. *vulg.* Pausa.

mlčkem (*vulg.* mlčkom) *adv.* v. seq.

mlčki *adv.* tacite, taciturne, silentiose, in silentio: still, geheim, heimlich: halkal, lassan, tsendessen, halgatva. *Syn.* čučkem, mlčkem, potagňe, tagňe, ticho, pomlčki. *Usus.* Nemožeš mlčki (Mlčkem) sedeť: quin sedes quiete, non potes quietus sedere? kannst du denn nicht still sitzen? nem ülhetsz é veszteg?

mlčki, á, é, *adj.* in silentio constitutus, taciturnus, tacitus, a, um: stillschweigend: halgató, lassú, tsendes, halkal való, veszteg.

* mlčkom *adv.* v. Mlček, mlčki.

Mlčkosť', i, f. altum silentium, taciturna rei institutio: Verschwiegenheit: nagy halgatás, veszteg való maradás, vagy valamelly dolognak veszteg való véghez vévése (vétele).

Mleč, a, m. molens, qui mola utitur: Mahlgast, Mahlmann: örlö. *Syn.* Melowňík.

Mléč, u, m. Zelina: *a*) Ostrí Mléč: lactucella, ae, f. sonchus (os), i, m. *Plin. H. N.* sonchus asper, sonchi oleracei varietas, die Gänsedistel, apró saláta. *b.*) Sladkí Mléč, sonchus oleraceus *Linn.* Hasenkohl, Saudistel: nyúl saláta. nyúl-fü *Par. Páp. c.*) Wlčí Mléč v. Kolowratec. 2) v. Mléčňík. (*a.*) 3) species fungi, agaricus piperatus *Linn.* Pfefferschwam, galambitza.

Mléčeň, čňu, m. colum, i, n. *Colum.* linteum colatorium: die Seiche, das Seichtuch zur Milch, Seichkorb, Seichgefäß, Durchschlag: szürö, szürö edény (szita). *Syn.* Cédka, Cedidlo. *vulg.* Cgedka. *boh.* Mlíčen.

mléčení, á, é, *p. c.* lactatus, a, um: gesäugt, szoptattatott. *Syn.* dogčení, nadágani.

Mléčeňí, á, n. lactatio, nis, f. das Säugen, szoptatás. *Syn.* Dogčeňí, Nadágáňí.

Mléčí, á, n. lactes, ium, f. *Plur. Plin. H. N. Plaut.* Milch von Fischen, hal-téj. *Syn.* ribací Mléko. *boh.* Mlíčí. 2) v. Kružka, Okružlí.

mléčiť, il, ím, V. I. *imp.* mléč: lactare, säugen, szoptatni. *Syn.* dogčiť, nadágať, Mlékem krmiť.

Mléčiwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mléčiwať, al, ám, *freq.* ex mléčiť.

mléční, á, é, *adj.* lacteus, lactarius, a, um: milchig, Milch enthaltend: tejes. *boh.* mlíční. *Usus.* Mléční Pokrm, lacticinia, orum, n. pl. Milchspeise, tejes eledel. Mléčná Riba, v. Mléčňík. 2) lactens, lacti similis: milchig, Milch ähnlich: tejes. téjhez hasonló. *Usus.* Mléčná Fárba, color lacteus, Milchfarbe, tej-szin.

Mléčňica, i, f. cella (subterranea) lactaria, cellarium conservando lacti: Milchgewölbe, Milchkeller: tej pintze, téj tartó pintze. *Syn.* mléčná Piwňica. *boh.* Mlíčňice.

Mléčňík, a, m. piscis mas, halex lacteus (ova habens): Milcher, Milchner, Rogner: tejes hal. *Syn.* Mléč, mléčná (*boh.* mlíčná) Riba.

Mléčňík, u, m. scaphula lactaria, sinus, us, m. et sinus, i, m. et sinum, i, n. *Varr. Virg. Plaut.* Milchbehältniß, Milchgefäß, darinn die Milch aufzuheben, Milchbehalter: téjnek való edény, ketsege. *Syn.* mléčná Nádoba, Ládka, Rozák, Lowisek. *boh.* Mlíčňík. 2) Zelina: *a*) Rozí Mléčňík, v. Gatelina kozá. *b*) Wlčí Mléčňík, v. Kolowratec.

mléčowí, á, é, *adj.* sonchinus, a, um: von Gänsedistel, und Hasenkohl: nyúl kékböl (nyúl salátából) való, *vagy* azt illetö.

Mledziwo, a, n. colostrum, i, n. et colostra, ae, f. *Mart.* lac a partu primum: Säugenmilch, die erste Milch, z. B. einer Kuh nach dem Kalben: fets téj: mindgyárt a' szülés, vagy ellés után idétlen (éretlen) téj. *Syn.* prwňé Mléko po Porode, neb po Okeleňú etc. 2) placenta colostrata; säugmilchiger Kuchen, tejes kaláts. *Syn* Mledzňík, mledziwowí Koláč, mledziwowá Baba.

mledziwowí, á, é, *adj.* colostratus, a, um: säugenmilchig, aus (von) Säugenmilch: fetstejes, fets-téjböl való. *Usus.* Mledziwowá Babá, v. Mledziwo 2 Nro.

Mledzňík, u, m. v. Mledziwo. 2 Nro.

Mlékar, a, m. vir lac vendens, der Milch verkauft, téj áruló ember. *boh.* Mlíkař. 2) lactis amans, Liebhaber von der Milch, Milchliebhaber: tej szeretö.

mlékarčin, a, e, *adj. poss.* feminae lac vendentis, der Milchfrau (dem Milchweibe) gehörig: téj árulónéé. *boh.* mlíkařčin.

Mlekáreňí, á, n. v. Mlékárstwí.

mlekáriť, il, ím, V. I. *imp.* mlekar: lacte negotiari, lac vendere: Milch verkaufen, eine Milchfrau, oder ein Milchmann seyn: tejet árulni. *Syn.* Mléko predáwať, z Mlékem kupčiť.

Mlékarka, i, f. lactaria negotiatrix, femina lac vendens: die Milchfrau, das Milchweib: tej aruló aszszony. *boh.* Mlíkařka.

mlékarow, a, e, *adj. poss.* viri lac vendentis, lactarii negotiatoris: den Milchmanne (Milchhändler) gehörig, téj árulóé, tej árosé.

Mlekarowáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

mlekarowať sa, rowal sa, rugem sa V. I. *imp.* rug sa: vocem Mlékar, *vel* Mlékarka saepe proferre: den

Namen

Namen Mlékar, oder Mlékarka oft nennen: ezen szót Mlékar, vagy Mlékarka, gyakortább elö hozni. *boh.* mlíkařowati se. *Usus.* Čo ale sa poráð mlekarugeš?

Mléko, a, n. lac, tis, n. die Milch, tej. *boh.* Mlíko, et Mléko. Kiselé Mléko, lac acidum, oxygala: sauern Milch, savanyú téj. Kozé Mléko, lac caprinum, Geißenmilch, ketske téj. Krawské Mléko, lac bubulum (vaccinum), Kühmilch, tehény téj. Makowé Mléko, neb Oleg makowí, v. Spánek. Owčé Mléko, lac ovinum (ovillum, ovile), Schafmilch, juh téj. Panenské Mléko, lac virgineum, Frauenzimmer Milch, leány téj. Sedlé (kižkané) Mléko, oxygala, ae, f. et oxygala, n. *Colum. Plin. H. N.* lac coactum (coagulatum), coagulum lactis: die Matten, geronnen (saure) Milch: alutt téj, szerdék, szérdék, taroh. *Syn.* Kižka. *Aliud est* Serwátka. Sirkowé Mléko: lac sulphuris, Schwefelmilch, kénkö-tej. Swinské Mléko, lac suillum (porcinum), Säumilch, disznó-téj. 2) *Adiectivis quibusdam iunctum herbas notat.* Kamenné Mléko, Zelina: v. Kamíka. Psé Mléko: esula minor, peplon, Euphorbia Peplus Linn. Hundsmilch, eine Pflanze: eb tej, eb-fü, tejes fü. Slepačé (ptáčé) Mléko: *a*) v. pořná Cibula. *b*) *Prov.* Wec řéðká, lac gallinacium *Eustat.* Res rara inventu, atque ob id pretiosa: seltsame Sache, ritka dolog, kakas-tej, kakas-tejes kaláts. Wlčé Mléko, v. Kolowratec.

* mlení, á, é, *p. c.* v. mletí.

* Mlení, á, n. v. Mletí.

mlet, mlel, melem, V. I. *imp.* mel, molere (molo, ui, itum) *Terent.* mahlen in der Mühle, örleni (örlök), örölni (örölök), meg-örleni. *boh.* mlíti. *Prov.* Gako mlel, tak peče: faber quas fecit compedes, gestat; quilibet est suae fortunae faber *Sallust*: ein jeder ist seines Glücks Schmied, a' ki mint öröl, úgy süt. v. činiť sub Gako kðo činí (robí), tak má: et Šťastí (každí si sam swe Šťasťí kuge). 2) verberare, caedere, percutere: schlagen, prügeln: verni, ütni, páholni. *Syn.* biť, drať, prať. 3) esse molestum (molestiae): angere, moleste ferre: verdrießen, Aergerniß oder Unwillen verursachen, zuwieder seyn: alkalmatlankodni, gyötreni, törni, nehezen esni. *Syn.* trápiť. *Usus.* Wšak ono gu to, mislím, dosť'i mele: alioquin id ipsam, ut puto, satis angit: dieß wird ihr ohne dem, wie ich meine, genug zuwieder seyn: ez úgy-is, a' mint vélem, gyötri ötet, nehezen esik néki. To mi hlawu mele, id me perturbat, anxium reddit: dieß verdrießt mich, az gyötör engemet; az töri fejemet. 4) blaterare, garrire: schwätzen, plaudern: petyegni, tsátsogni, trétsölni. *Syn.* búchať, plesť'. *Prov.* Pele, mele: neque coelum, neque terram adtingit *Lucian.* Rem absurdam, atque alienam narrat, quae nulla vicinitate pertineat ad id, dequo agitur. Inventum loquitur (blaterat); miscet quadrata rotundis: er plaudert blind in die Welt hinein, szélnek fordíttya a' beszédgyét. v. do Wetra mluwiť.

mletí, á, é, *p. c.* molitus *Caes.* mola tritus, a, um: gemahlen, örlött. *vulg.* mlení. *Usus.* Mleté, mletá Wec: molitum *Plaut.* das Gemahlene, örlött jószág. *Prov.* Tak mlúwiš (howoríš), gako dobre mleté: loqueris equo insidens, úgy szollsz, mint a' jól örlött.

Mlekí, á, n. molitura, ae, f. das Mahlen, örlés. *Syn.* Meliwó. *vulg.* Mlení.

† Mleziwa, i, f. v. Mledziwo.

† Mleziwo, a, n. idem.

† Mlha, i, f. v. Mhla.

† mlhawí, á, é, *adj.* v. mhlawí.

† Mlíčen, u, m. v. Mléčeň.

† Mlíčí, n. v. Mléčí.

† mlíčni, á, é, *adj.* v. mléčni.

† Mlíčnice, f. v. Mléčnica.

† Mlíčník, a, et u, m. v. Mléčník, a, et u.

† Mlíkař, e, m. v. Mlékar.

† mlíkařčin, a, o, *adj. poss.* v. mlékarčin.

† Mlíkařka, i, f. v. Mlékarka.

Mlíkařowání, n. v. Mlekarowání.

† mlíkařowati se, owal se, ugi (u) se, v. mlekarowat sa.

† Mlíko, a, n. v. Mléko.

Mlín, a, m. mola *Cic. Ovid.* moletrina *Cato.* molina, ae, f. *Ammian.* molendinum, i, n. *Bernh.* die Mühle zum Mahlen, malom. *Syn.* Mlínec. *Usus.* Papírowí Mlín, v. Papirňa. Suchí (oslací, koňskí, tažní) Mlín: mola asinaria (iumentaria), Zugmühle, száraz malom, mellyet szamár, ló, vagy ökrök hajtanak (húznak). Samotažní (kterí Ludá Rukami táhagú) Mlín: mola trusatilis (versatilis), eine Handmühle, kézzel forgató malom. Wetrowí Mlín, mola alata, Windmühle, szél-malom. Wodňí (na Wode) Mlín, mola aquaria (aquatica), Wassermühle, vizi-malom. Na tri Kameňe Mlín, mola trina, dreisteinige Mühle, három kövü malom. Na štiri Kameňe Mlín, quadrina, viersteinige Mühle, négy kerekü malom. *Prov.* To ge Woda na geho Mlín, hoc ei favet, das ist Wasser auf seine Mühle, ez nékie tetszik, az ö hasznára tzéloz. Wodu na swog Mlín wede, Cicero pro domo sua, er treibt das Wasser auf seine Mühle, maga hasznára beszél. We Mlíňe hrak (husť), surdo fabulam narrare. Inaniter aquam consumere. Milium torno sculpere: in der Mühle geigen, malomban hegedülni; siketnek mesét mondani. W druhém Mlíňe meleš, aliud intelligis, atque dicitur. Haec aqua aliam rotam pellit: das gehört nicht da. Das treibt eine andere Mühle, ez a' viz más malmot hajt. Kdo často do Mlína chodí, zamúčí sa. Do Mlína nech neide, kdo sa zamúčit nechce: non intret molam, qui vult vitare farinam. Picem tractans, pice illinitur. Cum perverso perverteris. Occasio facit furem: wer sich unter die Träber (Treber) mischt, den fressen die Schweine. Wer will vor Unglück sicher seyn, der gehe nicht in die Gefahr hinein. Wer Pech angreift, besudelt sich: a' ki magát korpa közé elegyíti (keveri), meg eszik azt a' disznók. v. Bláto.

Mlinár, a, m. molitor, is, m. *Auson.* molendinarius, i, m. *Inscr.* der Müllner, Müller, Mühler, Mühlner: molnár. *boh.* Mlinář. *Prov.* Mlinár sedí na Kolesi, a Wo-

dičká mu žitko nosi: officium non fallit, es ist kein Aemtchen, das nicht henkenswerth wäre: a' tisztség nem hibáz. Začíná biť Mlinárem (Mlinárkú). Wlasi mu (geg) počínagú sediwet: limen senectae: incipit canescere: er (sie) fängt an Schimmel (grau) zu werden: nyír póznával fejét póznállya (fejét póználni).

† Mlinář, e, m. idem.

mlinárčin, a, e, *adj. poss.* molitricis, molendinariae, der Müllnerinn gehörig, molnárnéé.

† mlinářčin, a, o, *adj. poss.* idem.

Mlináreňí, á, n. exercitium opificii molendinarii, Müllerei, Müllnerei: molnár mesterség-üzés (mivelés), molnárkodás. *Syn.* Mlinárowáňí, Mlinárstwí.

mlinárit, il, ím, V. I. *imp.* mlinar: molitorem esse, exercere opificium molare: die Müllerei (das Müllerhandwerk) treiben, ein Müller seyn: molnároskodni, molnárkodni; molnár mesterséget üzni (mivelni). *Syn.* mlinárowat.

Mlinárka, i, f. molitrix, cis, f. molendinaria (*vulg.* molitorissa) ae, f. uxor molitoris: Müllerinn, Müllerrinn, des Müllnersfrau: molnárné, molnár felesége.

† Mlinářka, i, f. idem.

mlinárow, a, e, *adj. poss.* molitoris, molendinarii: dem Müller gehörig: molnáré. *boh.* mlinarowic, mlinářů et ůw.

Mlinárowáňí, á, n. v. Mlináreňí.

mlinárowat, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug, *freq.* ex mlinárit.

† mlinářowic, *adj. poss. indecl.* v. mlinárow.

mlinárski *adv.* molitorie, molendinarie, more molitorum: müllerisch, müllnerisch: molnárosan, molnár módon (modra). *Syn.* pomlinárski.

mlinárskí, á, é, *adj.* molitorius, molendinarius, a, um; molitores concernens: müllnerisch, das Müllerhandwerk betreffend: molnári, molnár mesterséget illető, vagy a' szerént való.

† mlinářskí, á, é, *adj.* idem.

Mlinárstwí, á, n. molitoratus, us, m. opificium molitorium: das Müllerhandwerk, molnár mesterség, molnárság.

† Mlinářstwí, n. idem.

† mlinářů, et řůw, owa, owo, *adj. poss.* v. mlinárow.

Mlínček, a, m. *dem.* ex Mlínek: molula, ae, f. kleine Mühle, das Mühlchen: malmotska. *Usus.* Káwowí Mlínček, coffeacea molula, die Kaffemühle, kávé-örlö.

Mlínec, nca, m. v. Mlín.

Mlíneček, čka, m. *dem.* ex seq.

Mlínek, nka (*boh.* nku), m. *dem.* ex Mlín v. Mlínček.

Mlínica, i, f. moletrina, ae, f. die Mühle, das Mühlhaus: malom ház, malom. *Syn.* mlínskí Dom.

† Mlíňice, f. idem.

mlínskí, á, é, *adj.* molaris, e, molarius, molendinarius, die Mühle, oder das Mahlen betreffend, damit sich beschäftigend, zu der Mühle gehörig: malomi, malmot illető, malomhoz tartozandó. *Usus.* Mlínskí Kameň, lapis molaris *Plin. H. N.* der Mühlstein, malom (örlö) kö. v. Žarnow. Mlínskí Osel, asinus molarius *Varr.* Mühlesel, der die Mühle dreht: malom szamár. Mlínskí Prach, pollen, pulvis molaris: Mühlstaub, malom-por.

Mlínské Železo, subscus ferrea, das Mühleisen, malom kö vasa, korong vas a' malomban. v. Ostrd. Mlínské Koleso, rota aquatica (molaris), Mühlrad, malom kerék, korong.

† mlíti, mlel, meli (u), v. mleť.

† Mlíti, n. v. Mlečí.

Mlk, u, m. v. Mlčáňí.

mlkwí, á, é, *adj.* marcidus *Ovid.* marcidulus. a, um: *Mart. Cap.* welk, matt, apadtt, fonnyadtt. *Usus.* Melkwé Zboží, marcida grana frugum, welke Frucht, apadtt szemü gabona.

† Mls, u, m. v. Maškrt, Maškrta, Maškrtka. 2) v. Maškrtení.

† Mlsač, e, m. v. Maškrtňík.

† Mlsáňí, n. v. Maškrtení.

† mlsati, al, ám, v. maškrtiť.

† Mlsáwáňí, n. v. Maškrtíwáňí.

† mlsáwati, al, ám, v. maškrtíwať.

† Mlsti, ků, m. pl. v. Maškrtki.

† mlsňe *adv.* v. maškrtňe.

† mlsní, á, é, *adj.* v. maškrtní.

† Mlsňice, i, f. v. Maškrtňica.

† Mlsnosť, i, f. v. Maškrtnosť.

† Mlsota, i, f. v. Maškrta.

Mluw, u, m. v. seq.

Mluwa, i, f. v. Mluweňí, Reč.

Mluwač, a, m. *antiquat.* hodie usitatum compositum Namluwač, Mluwič, Rečňík.

mluwení, á, é, (*abs.* mluweno), *p. c.* dictus, a, um: geredet, gesprochen, gesagt: mondatott. *Syn.* howorení, rozpráwaní, powedení.

Mluweňí, á, n. sermo, nis, m. oratio, locutio, nis, f. loquela, ae, f. verba, orum, n. pl. das Reden, alles was einer redet: beszélgetés, beszéd, szóllás. *Syn.* Howoreňí, Rozpráwáňí, Reč. *vulg.* Hútoreňí, Wraweňí. *Usus.* Lahké, a obecné Mluweňí: dicendi ratio in medio posita, eine leichte gemeine Weise (Manier) zu sprechen; könnyü, és közönséges módgya a' szollásnak. Oplzlé (nemrawné) Mluweňí, oplzlá Reč: scurrilitas, obscoena verba: unzüchtiges Reden, unfläthige Rede: tsúnya (tisztátalan, motskos, mosdatlan) beszéd. 2) collocutio, sermocinatio, colloquium, i, n. discursus, us, m. das Reden mit Jemand, ein Gespräch: beszélgetés. *Syn.* Rozpráwka, Zmluwa, Zhoworka, 3) dialectus, i, f. die Redensart, Mundart: szollásnak módgya, nyelvnek mivolta. *Syn.* Spósob Recí.

mluwící, á, é, *praes.* ex mluwiť: loquens, tis: redend, szólván, beszélvén beszélgetvén. *Syn.* howorící, rozpráwagící. *Usus. Tropice.* Mluwící Obraz, loquens imago, ein redendes Bild, beszélö kép.

mluwiť, il, ím, V. I. *imp.* mluw: verba facere, loqui, fari: reden: szóllani, beszélni. *Syn.* howoriť, rozpráwať, Reč wesť. *vulg.* hútoriť, trizňiť, wraweť. *Usus.* Mnoho mluwiť, mnóho Reči mať: multa dicere, viel Redens machen, sokat beszélni. Co potreba mnoho mluwiť? quid opus est multis verbis? quid multa? was brauchts vieles Redens? minek szaporitsuk a' szót? mi szükség sókat beszélleni? Abich mnoho nemluwil, ne multa dicam, um nicht viel Redens zu machen, hogy sokat ne szóllyak, beszéllyek. Nemluwil sem ti to? non dixi tibi hoc? sagte ich

dirs

dirs nicht? nem mondottam azt néked? Naspát mluwiť, dorice concinere, umgekehrt reden, viszsza beszélleni. Ňekomu ňa Hubu mluwiť; podle Wóli ňekoho howoriť. Slowa lahodiť, loqui ad voluntatem alicuius: nach dem Maule reden, Jemanden mit Worten schmeicheln: valaki kedvére alkalmaztatni beszédgyét, szája ize szerént szóllani; kedve szerént szóllani *et* kezére adni *Par. Páp.* Nemáš, čo mluwiť (howoriť); non est, quod loquare: du hast nichts zu reden, nints mit szóllanod. Nemáš Příčini, Česť'i mluwiť (k Mluweňí): non habes causam, honorem loquendi: du hast nicht Ursache, keine Ehre zu reden: nints okod, szerentséd a' szóllásra (beszédre.) Sama Wec mluwí (swedčí), loquitur res ipsa, die Sache selbst redet (bestätiget) es: maga bizonyitya a' dolog. Newí, čo mluwiť má? haeret aqua, er weiß nicht, was er sagen soll? er bleibt stecken: már tovább nem mehet, többet nem tud. Kdiž mluwí, z Usť (z Hubi) mu teče, čo mluwiť chce: illi dicenti mens solet effluere, da er redet, so fällt ihm aus, was er hatte sagen wollen: midön beszél, ki esik elméjéből, a' mit akartt mondani; a' mondásban igen feledékeny. Mnohem inač mluwí, multo aliter loquitur *Ter.* er redet ganz (wohl) anders davon, sokkal más képp beszél. Nechag ho, nech mluwí, čo chce: sine, ut incolumis redeat *Theocr.* Eia, sine hominem vivere. (In eos, qui verbis minacibus et convitiis forociunt): lasse ihn reden: er soll reden, was er will: hadd beszéllyen (szóllyon), a' mit akar. Do Wetra mluwiť, do Sweta búchať: frustra loqui, in den Wind reden, hijában beszélni. Mluw dáleg, čo esťe mluwiť máš: perge ad caetera (reliqua), fahre fort das übrige zu sagen, mondd-el a' többit-is. Od teho Času na mňa nemluwí (ke mňe nepremluwí): ab eo tampore non me alloquitur (affatur), seit der Zeit redet er mich nicht an, spricht er mit mir nicht: áltól az idötöl fogva nem szoll én hozzám. O ňečem počať mluwiť; ňečo do Reči wzať: inferre sermonem de aliqua re, etwas in die Rede führen; von etwas zu reden anfangen: valamelly dologról beszélleni kezdeni; valamit elö hozni. O ňegakeg Wecí stále mluwiť, nič ineho w Reči nemať; ňečo wždi w Hube mať: usurpare aliquid crebris sermonibus, von einer Sache fast allezeit reden, nichts anders, oder öfteres im Maul führen (haben): valamiről gyakran szóllani (beszélgetni). Neňí potreba o teg Weci mluwiť, nihil adtinet ea de re loqui, es ist unnöthig davon zu reden, es gehört nicht daher, viel davon zu sagen: nem ide való dolog arról szóllani. Zle o mňe wždicki mluwí, mihi maledicit, er redet mir allezeit übel nach, ö mindenkör gyaláz engem. Prestaň o sebe samém mluwiť, nechwaľ sa; mlč sám o sebe: omitte de te dicere *Ter.* lasse ab von dir selbsten zu reden, ne szólly (ne beszélly) önnön magadról. Žáden nebol, kterí bi bol pre Dobré (k Dobrému) Obci mluwil: vocem pro Republica nemo misit, niemand ware da, der ein Wort dem gemeinen Wesen zu Besten geredet hät-

hätte: senki nem szóllott a' haza mellett. Pre Chwálu mluwá. Sophocles Laudiceni *Plin.* Ad ostentationem dicunt: sie reden aus Prahlerei, mutogatásnak kedviért szóllnak. Za Peňáze mluwí, glossogastor est *Cic.* lingvam habet venalem (mercede adstrictam), ea loquens, quae ventri conducunt: er redet fürs Geld, pénzért beszél; fogadott prókátor. Dá ze sebú mluwiť; Člowěka k sebe připusťá: facit sui copiam (potestatem), er läßt mit sich reden, i. e. läßt einen vor sich: hágy magával szóllani; maga eleibe botsájtya az embert. *Prov.* Mluwiť, a činiť neňí gedno: docere et facere non semper eiusdem: reden, und thun ist zweierlei: mondani, és megtenni, nem mindenkor egy. Nemisleť, a mluwiť, ge (z Motiki střeliť) střeliť, a nemiriť. Mišli, čo mluwiš, inač wistřelíš kde nemíříš: loqui et non cogitare, est iaculari et non collimare: man muß mit Bedacht reden, előbb jól meg-kell gondolni (rágni), a' mit az ember akar ki-mondani, ki ejteni. Mluwíš na Koňi sedíci, loqueris equo insidens; facile est tibi loqui: du hast leicht zu reden, úgy szóllsz mint a' jól őrlött. Musiš málo mluwiť, mnoho čuť, a wideť, gestli chceš w Pokogi sedeť (bidleť): audi, cerne, tace, cum si vis vivere pace: viel hören, sehen, und wenig sagen, ist gut, und nützt zu allen Tagen: hallgasdd, lásdd, hallgass, ha békességben maradni akarsz, kivánsz. Kdo mnoho mluwí, málo wí. Mnohá Řeč, malá wec. Mnoho mluwnosť, Nerozumnosť, Sud hlasní, prázní; Sudi hlásné, prázné: vacua vasa sonant: Ex verborum copia cognoscitur cerebri inopia: Viele Worte wenig Verstand, sok beszéd, kevés ész. Dobrí dobre mluwí, os ex abundantia cordis loquitur. Bonus profert de thesauro suo bona: wer gut ist, der redet gut, jó ember jól beszéll (szóll). Kdo ken wždi o druhích mluwí, ten bud na seba zapomína, aneb sám seba nezná: qui semper de aliis loquitur, aut sui non meminit, aut seipsum ignorat: wer nur immer von andern redet, der vergießt entweder auf sich, oder kennet sich gar nicht: a' ki tsak másokról beszéll, az vagy magáról el-felejtkezik, vagy magát nem isméri. 2) dicere, sagen, sprechen, reden: mondani. *Usus.* Nemluwil (nepowedal) sem ti to? nonne id dixeram tibi? gilt ja, ich habe dir es gesagt? nem de ezeket mondottam néked. 3) colloqui, sermocinari, sermonem conferre, discurrere: sprechen, discuriren: beszéllgetni. *Syn.* rozmlúwat sa, rozpráwať sa, zhowárať sa: *Usus.* Mám ňečo s ňím mluwiť, čo s ňím mluwiť: habeo, de quo colloquar cum illo: ich habe etwas zu reden mit ihm, van valami beszédem (beszélgetésem) véle; van, miről kellene véle szóllanom, beszélgetnem. 4) orationem habere, verba facere, reden, Rede halten: beszédet tartani, prédikálni. *Syn.* kázať.

Mluwíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. v. Mluwnosť 2. Nro.

mluwíwať, al, ám, *freq.* ex mluwiť: loquitari (tor, atus sum) *Plaut.* schwätzen, pflegen zu reden: szóldogálni (-gálok), tsevegni (-gek). *Usus.* Nekomu

mu zle mluwiwak, loquitari alicui male.

mluwňe *adv.* affabiliter, discursive; gesprächig, beszédessen. *Syn.* rečňe, rozpráwňe, zhoworňe. 2) disserte, eloquenter: beredsam, ékessen szolva. 3) dicaciter, loquaciter *Cic.* dicacule *Apul.* garrule, gesprächig, plauderhaft, geschwäzig, schwazhaft, tsátsogva, nyelvessen, trétsölve, bö szóval. *Syn.* ščebetňe.

mluwní, á, é, *adj.* affabilis, e; discursivus, a, um: gesprächig, gern mit andern freundschaftlich redend; beszédes, barátságos, örömest beszélgetö. *Syn,* rečný, rozpráwňí, zhoworní. 2) disertus, a, um; eloquens, tis: beredsam, ékessen szólló. 3) dicax, *et* loquax, cis, *Cic.* loquaculus *Lucret.* dicaculus *Plaut.* garrulus, a, um: gesprächig, plauderhaft, geschwäzig, schwazhaft, gern und viel redend, oder schwazend: tsátsogó, sok szavú, tsevegö, nyelves. *Syn.* ščebetní. *Usus.* Dost' si mluwná, satis dicacula es, du bist schwazhaft genug, elég nyelves aszszony vagy.

Mluwnost', i, f. affabilitas, tis. f. Gesprächigkeit, barátságos szóllás. *Syn.* Rečnost', Rozpráwnost', Zhowornost'. 2) eloquentia, ae, f. Beredsamkeit, ékessen szóllás. 3) loquacitas *et* dicacitas *Cic.* garrulitas, tis, f. loquentia, ae, f. *Sallust.* Gesprächigkeit, plauderhafte Eigenschaft, Schwazhaftigkeit, Geschwäzigkeit: tsátsogás, tsevegés, szó szaporítás, tséltsapóság, nyelvesség. *Syn.* Ščebetnost'.

Mlz, u, m. v. Mafkrteňí. 2) v. Maskrtka.

Mlzač, a, m. v. Maskrtník.

Mlzáňí, á, n. v. Maskrteňí.

mlzak, zal, zem, V. I. *imp.* mlz: v. maskrtit.

Mlzáwáňí, á, n. v. Maskrtíwáňí.

mlzáwak, al, ám, *freq.* ex mlzak, v. maskrtíwak.

mlznawe *adv.* v. maskrtňe.

Mlzawec, wca, m. v. Maskrtník.

mlznawí, á, é, *adj.* v. maskrtní.

Mlznawost', i, f. v. Maskrtnost'.

Mlzňica, i, f. v. Maskrtňica. 2) oprasená, neb na Prasení Swiňa: scrofa, *vel* scropha, ae, f. *Varr.* porca foetum enixa: Saumutter, Sau, die Jungen geworfen hat, oder zur Zucht gehalten wird: eme disznó, mag díszno, malatzos (meg-malatzozott) disznó, magló.

mlznút, znul (zel), zňem V. P. *imp.* mlzňí, v. liznút, oblizowak, maskrtit.

Mlznutí, á, n. v. Liznutí, Oblizowáňí, Maskrteňí.

mňa *accus.* ex gá: me, mich, engem, engemet.

Mňawčák, a, m. vagitator, is, vagiens, tis, m. der Quäker, Wimmerer: nyikogó, nyivátskoló, nyivó. *Syn.* Mnawkač, Mrawkač, Mrnčák.

mňamčákow, a, e, *adj. poss.* vagientis, dem Wimmerer gehörig, nyivátskolóé. *Syn.* mňawkačow, mrawkačow, mrnčákow.

Mňawčáňí, á, n. vagitatio. nis, f. vagitus, us, m, das Quäken, Wimmern: nyikogás, nyivátskolás, nyivás. *Syn.* Mňawkáňí, Mňawknutí, Mrawkáňí, Mrawknutí Mrnčáňí, Mrčáňí.

mňawčak, čal, čím, V. I. *imp.* wčí *de cattis:* vagire (ivi et ii, itum) *Cic.* vagitare *Stat.* va-

vagitum edere *Quintil.* dare *Ovid.* quäken, wimmern, schreien, drückt das quäkende (wimmernde) Geschrei der Katzen aus: nyikogni, nyiválskolni. *Syn.* mrawkat, mrčat, mrnčat.
Mňawčáwáňí, á, n. v. Mnawčáňí.
mňawčáwat, al, ám, V. I. *imp.* wag, *freq.* ex mňawčat. *Syn.* mrawkáwat, mrčáwat, mrnčáwat.
Mňawkač, a, m. v. Mňawčák.
mňawkačow, a, e, *adj. poss.* v. mňawčákow.
Mňawkáňí, á, n. v. Mňawčáňí.
mňawkat, al, ám, V. I. *imp.* kag, v. mnawčat.
mňawknúť, knul (kel), kňem, V. I. *imp.* kňi, *de uno actu:* v. mnawčat. *Syn.* mrawknúť.
Mňawknúťí, á, n. *de uno actu:* v. Mňawčáňí.
mňe *Dativ et Local.* ex gá. *Prov.* J mňe, i tebe: ipsis et chiis *Aristoph.* Mihi bona precor et tibi: mir auch, dir auch: magamnak-is (nékem-is), néked-is.
Mňeňí, á, n. opinio, nis, f. Meinung, vélekedés. *Syn.* Domňeňí, Misleňí.
mňeť, mňel, mním, V. I. *imp.* mňi: opinari, putare, arbitrari, censere: meinen, vermuthen: vélekedni. *Syn.* domňíwat sa, misleť.
Mňich (Mňích), a, m. *Plur. nom.* Mňiši, *gen.* Mňíchow: monachus, religiosus, i, m. Coenobita, ae, m. Mönch, im Kloster: barát, szerzetes. *Syn.* Klášterňík, Reholňík. *Prov.* Kdiž Mňich mluwí. Almužnu lowí. v. Almužna. Mňich tak odpowedá, gako mu Opat spéwá: regis ad exemplum totus componitur orbis. Qualis rex, talis grex: Man richtet sich nach seinen Oberherrn, a' minémű a' Király, ollyan kíván lenni az alatta való nyáj. A' Király példája után az egész világ indul. A' Király' példáján az egész nép épül, sem ez, sem amaz nem tart valami mostoha idötöl. Bol geden Mňich, mal mnoho Kňich, a neweďel nič s ňích: non copia, sed lectio librorum doctum facit. Quid prodest bibliotheca magna, si eruditio proprietarii penes sit parva? nicht die Menge, sondern das Lesen der Bücher macht einen gescheid, gelehrt: nem a' könyvek sokasága, ha nem olvasása, teszi az embert okossá. Mit hasznal ollyannak a' könyvek sokasága, a' kinek e mellett tsekély a' tanúltsága?
Mňichow, a, m, Monachium, i, n. *Civitas.* München, eine Stadt: Monáchium, németh város,
mňichow (mňíchow), a, e, *adj. poss.* monachi, coenobitae, religiosi: dem Mönche gehörig, barátė, szerzetesé. *Syn.* reholňíkow.
Mňichowice, wic, f. pl. *dat.* com (*boh.* ům): Mnichovicium, Mnichowitz, ein Städtchen im Kaurzimmer Kreise: Baráti.
Mňík, a, m. mugil, *et* mugilis, is, m. *Plin. H. N. Juvenal.* Gadus Lota *Linn.* die Rutte, der Harder: menyhal. *Syn.* Meň, Mentúg, Prúdňík. *Aliud est* Piskor, et Úhor. 2) morský Mňík, v. Lampreta. *Not.* Prisci solebant moechorum deprehensorum podici mugilem immittere, puniendi causa.
mňíščin (mňíščin), a, e, *adj. poss.* monialis *genit.* der Nonne gehörig, apátzáé.

Mňi-

Mňiſek (Mňíſek), ſka, m. *dem.* ex Mňich.
Mňiſka (Mňíſka), i, f. monialis, sanctimonialis, is, f, monacha, monastria, nonna, ae, f. eine Nonne, Klosterfrau. Klosterjungfer: apátza. *Syn.* kláſterná Panna *boh.* Čepti*ſ*ka.
mňiſki (mňíſki) *adv.* monastice, regularium more: mönchiſch. barát módon (módra). *Syn.* pomňiſki, pomňíſki.
mňiſki (mňíſkí), á, é, *adj.* monasticus, regularis, monachicus, coenobiticus, a, um: die Mönche betreffend, mönchiſch: baráti, barátokat illetö, klastromi, klastromhoz való. *Usus.* Mňiſkí Žiwot, vita monastica, Mönchenleben, barát élet.
mňiſkí (mňíſkí), á, é, *adj.* monialisticus, a, um: die Klosterjungfern betreffend, apátzai, apátzákat illetö.
mňiſkow, (mňíſkow), á, e, *adj. poss.* ex Mňiſek (Mňíſek).
Mňiſtwí (Mňíſtwí), á, n. monachismus, vita monastica: das Mönchenleben, Mönchereі: barát élet, rend-tartás. *Syn.* mňiſkí Staw, Reholňictwí.
Mňiſtwo (Mňíſtwo), a, n. *Collect.* monachi, Religiosi: die Mönchen, barátok, szerzetesek. *Syn.* Reholnictwo.
† mnohdikrát *adv.* v. mnohokrát,
mnohem *adv. proprie instrumentalis ex* mnoho; *ante comparativum duntaxat adhibetur:* multo, viel, sokkal. *Syn.* daleko, o mnoho. *Usus.* Mnohem ináč (inakſeg), multo secus *Cic.* multo aliter *Nep.* viel anders, sokkal külömben. Mnohem prw (ſkoreg), multo ante *Nep.* ante multo, *Cic.* lange vorher, sokkal elöbb. Mnohem múdregſí, multo sapientissimus, viel gelehrter (klüger), sokkal böltsebb, tudósabb. Mnohem (o mnoho, daleko) wetſí, multo maior, viel größer, sokkal nagyobb. Starí Rím bol mnohem wetſí, nežli (gak) geſt dňeſni (wčilegſí): vetus Roma multo (longe, haud paulo, permulto, undequaque, non paulo) hodierna, maior fuit: die alte (ehemahlige) Stadt Rom war viel (weit) größer, als die jetzige (gegenwärtige): az ó (régi) Róma sokkal nagyobb volt, mint sem az új (mostani). Mnohem wetſá Stránka, multo maxima pars, der größte Theil, a' leg nagyobb rész. Mnohem wíc, multo magis, vielmehr, sokkal inkább (több). Mnohem lacňegſeg predal, multo minoris vendidit, viel wohlfeiler hat ers verkauft, sokkal kevesebben (ótsóbban) adta el.
mnohí, á, é, (*abs.* mnoho) *adj.* multus, nimius, a, um, frequens, multi, ae, a: viel, viele: sok, sokan. *Plur. nom.* Mnozí, multi, viele, sokak, sokan. *Usus.* Mnozí ſe mnú, multi mecum, mit mir viele, sokad magammal. Mnozí ſ tebú, multi tecum, mit dir viele: sokad magaddal. Mnozí ſ ňím, multi secum, viele mit ihm, sokad magával. Mnozí werá, multi (homines, hominum) credunt, Viele (viele Menschen, viele unter den Leuten) glauben: sokak hiszik, el-hitetik magokkal. Mnozí neweđá, multi sunt, qui nesciant: es giebt viele, die nicht wissen: sokan vannak, a' kik nem tudgyák. 2) *substantive* nonnemo, nonnullus, a, um:

um: mancher, manche, manches: némelly. *Syn.* nekteri. *Plur.* mnozí, nonnulli, manche, némellyek, valákik. *Syn.* gední, nekterí.

mnoho *adv. cum et sine genit.* multum, viel, in der Menge: sok. *Syn.* nemálo, moc, *vulg.* weka. *Usus.* Mnoho Ludstwa, copia (multitudo) magna hominum: viele (eine große Menge) Menschen, sok emberek. Mnoho Peňazi, Rozumu: multum pecuniae, rationis: viel Geld, Verstand: sok pénz, ész. Nemnoho, non multum, parum: nicht viel, wenig: nem sok. Nemnoho gest rozlićní (Delí sa): non multum differt; es ist kein großer Unterschied, nem sokat külömböz. Welmi mnoho Peňazi, nimium (nimis multum) pecuniae, zu viel Geld, igen sok pénz. Gak mnoho? quantum? wie viel, mennyi? melly sok? Tak mnoho Peňaztwá, tantum (tam multum) pecuniae, so viel Geld, annyi sok pénz. Eśće Ráz (gednúc) tak mnoho; dwakrát tolko: alterum tantum: noch einmal so viel, doppelt so viel: kétszér (még egyszer) annyi. Trikrát, ſtirikrát, patkrát tak mnoho (tolko): ter, quater, quinquies tantum: dreimal, viermal, fünfmal so viel: háromszor, négyszer, ötször annyi. Mnoho ſtát (koſtowat), constare magno, viel kosten, sokba telni. Ta Wec mnoho ſtogí, res est magni pretii, die Sache ist viel werth, ez drága jósszág. Mnoho na tom žáleží, multum (magni) refert, es hat viel auf sich, sokat használ, igen áll azon. Nemnoho (málo) zaleží, parvi refert, es hat nicht viel auf sich, keveset használ. Mnoho si robiť, z ňećeho: *a*) i. e. wážiť; magni facere, aestimare; sich woraus viel machen, hochschätzen: nagyra betsülni valamit. *b*) i. e. o to sa welmi starať, valde laborare de re, curare valde rem: sich sehr darum bekümmern, valamin igen búsúlni, aggódni. Nemnoho si s teho robiť; *a*) parvi facere, aestimare: nicht viel daraus machen, nicht hoch schätzen: nem igen betsülni. *b*) non multum laborare de re, non valde curare rem: aliquid non multi facere: sich nicht sehr drum bekümmern, nem sokat goddolni valamivel. Gá si s teho nemnoho (nić) nerobím ꝛc. — Z ňekoho (z ňećeho) mnoho robiť: *a*) multum (multa) tribuere alicui, viel aus Jemanden (aus etwas) machen, ihm viel zu schreiben: sokat hinni valaki felől. *b*) magnifacere, aestimare: hochschätzen, nagyra tartani, betsülni. Mnoho ze seba robí, multum sibi tribuit, sibi placet: er macht viel aus sich, nagyra tartya magát, sokat tart maga felől. To ge mnoho, hoc est multum (magnum), daß ist viel i. e. etwas sonderliches; az már sok, valami különös dolog. Ćo potreba mnoho? gedním Slowem: quid multa (plura verba) *Ter.* quid multis? was brauchts viel Worte; was sollte ich weiters sagen? kurz, mit einem Worte: mit beszéllek sokat? Gá teho Ćloweka mnoho potrebugem, multum utor hoc viro, ich brauche diesen Man oft, sok hasznát vészem ennek az embernek. Tak mnoho sem o tóm Slowe piſať

ſak mohel, haec habui, quae de hoc verbo scriberem: ſo viel hatte ich von dieſem Worte zu ſchreiben, ezeket akartam (kívántam) a' felöl a' szó felöl fel-jegyezni. *Prov.* To mnoho, to mnoho. Mnoho aňi Koň (aňi Wol, aňi Woz) nezňeſe: quod multum, stultum. Omne, quod est nimium, vertitur in vitium. Ne quid nimis: Was viel iſt, daß iſt viel. Zu wenig, und zu viel verdirbt alles Spiel: a' mi sok, az tsak sok. A' szamár-is védelmezi magát, ha bántod. Érzi a' szamár-is, ha sürgeted. Mňoho neňí zdrawo. Mnoho aňi Woz (Koň) nezňeſe. Zbitnoſť (Zbitecnoſť Přílišnoſť) k Nezdrawú ſlúží: multum nec currus suffert. Currus quoque sub onere fatiscit: zu viel iſt allemal ungeſund (ſchädlich). Halte Maß in Speiß, und Trank, ſo wirſt du alt, und ſelten krank; a' szekér-is omlik a' nagy teher alatt. Mnoho Kucharow Polewku preſolí. Medzi mnohými Babami Děťa zhyňe: inter multos iudices nulla sententia. Multi coci iusculum destruunt: viele Köche verſalzen die Suppe, sok bába között a' gyermek-is el-vész. v. Baba. Mnoho Chrtow zagačá Smrť: inter multos perit unus. Nec Hercules quidem adversus duos: viele Hunde ſind eines Haſens Todt, sok lúd, disznót gyöz. 2) *Ironice: a*) nihil, wenig, nichts: keveset, semmit. sokat. *Syn.* málo, nič. *Usus.* Gá mnoho wím, nihil scio, ich weiß viel, én sokat (semmit sem) tudok. *b*) non, nicht, nem. *Syn.* ne. *Usus.* Mnoho on wí, kde gá bíwám: non scit, ubinam habitem: er weiß viel, wo ich wohne; ö nem tudgya, hol légyen az én lakásom. 3) *In comparatione.* multo, longe: viel, um vieles, weit: sokkal. *Syn.* mnohem. *Usus.* Mnoho lepſí, multo (longe) melior, viel beſſer, sokkal jobb. 4) *adj. abs.* multus, a, um; multi, ae, a: viel, viele: sok, sokan, sokak. *Usus.* Mnoho Ludí, multi homines (hominum) viele Leute, sok emberek. Mnoho Kňih, multi libri, multum librorum: viel Bücher, sok könyvek. Nemnoho Ludí, pauci (non multi) homines; nicht viel (viele) Leute: nem sok ember. Welmi mnoho Pánow, nimis multi domini, zu viel Herren, igen sok urak. Gak mnoho? quam multi? wie viele? mennyin? melly sokan? Tak mnoho Ludí, tanti (tam multi) homines, ſo viele Leute, annyi sok ember, olly sokan. Gak mnoho Kňižek máſ, tolko Gablk doſtaneſ: quot (quam multos) libros habes, tot (tam multa) poma feres: ſo viel du Bücher haſt, ſo viel Aepfel wirſt du bekommen: a' mennyi könyved vagyon, annyi almát nyersz. Tak mnoho Kňih gak mnoho Ludí: tot (tam multi) libri, quot (quam multi) homines: ſo viel Bücher, als Menſchen: annyi könyv, a' mennyi ember. Gak mnoho gich o tegto Weci (o tomto) píſali: quotquot (quotcunque) hac de re scripserunt: ſo viele, als nur hievon geſchrieben haben: valamennyien e felöl irtak. Gak mnoho (kolko náſ, wáſ, gich geſt? quot sumus, quot estis, quot sunt illi? wie viel ſind unſer, euer, ihrer

ihrer (zusammen)? hányan vagyunk, vagytok, vannak? *Prov.* Kdo sa na mnoho dáwá, tomu na wšecko Wláda scházá (Wládi nedostáwá): pluribus intentus minor est ad singula sensus: viele Sachen probiren, thut manchen verwirren: a' ki sok felé kap, sokfelé héjános. 2) *in comparatione.* O mnoho, multo, longe: viel, um viel: sokkal. *Usus.* O tak mnoho lepší, tanto melior, um so viel (so viel) besser, annyival jobb.

mnohokrát (mnohokráte) *adv.* saepe, saepe numero, multoties, frequenter, crebro, non semel: vielmals, oft, öfters, oftmal: gyakorta, gyakran, gyakrabban, sokszor, sok izben, nem egyszer. *Syn.* často, častokrát, mnoho Rázi. *boh.* mnohdikrát množstwíkrát. *Usus* Téš sem sa mnohokrát prebudil, ale hneď sem za se usnul: non absimiliter multoties evigilavi, ast mox iterum obdormivi: ich erwachte auch oft, ich schlief aber bald wieder ein: gyakortább felébredtem, de ismét azonnal el-aludtam.

mnoholetí, á, é, *adj.* multorum annorum, annosus, a, um; adnosior, annosissimus *August.* vieljährig, bejahrt, von vielen Jahren, viele Jahre haltend: sok eszdendőbéli, öreg, régi, meg-avúltt, ó. *Syn.* mnohoričí, starí. *Usus.* Mnoholetí Strom (Dub), annosa arbor *Plin. H. N.* bejahrter Baum (Eichbaum), vén fa (tölgy-fa). Mnoholeté (staré) Wino, annosum (antiquum) vinum *Ovid.* ein alter (vieljähriger) Wein, ó bor.

mnohomluwňe *adv.* multiloque, verbose: viel redend, geschwätzig: sok szóval, sokat szólva. *Syn.* mluwňe 2. Nro. gažičňe.

mnohomluwní, á, é, *adj.* multiloquus *Plaut.* verbosus, a, um: viel redend, geschwätzig: sok szavú, sokat szóló (szólló), szapora beszédű.

Mnohomluwosť, i, f. multiloquium, i, n. *Plaut.* verbositas, tis, f. vieles Reden, sok szavúság, szapora beszéd, *Syn.* Mluwnosť 3 Nro. Gažičnosť.

mnohonásobňe *adv.* multiformiter *Gell.* multifarie *Plin. H. N.* multifariam *Cic. Liv.* plurifariam *Apul.* multimode, multis modis, multimodis *Lucret. Nep. Terent.* multipliciter, varie: vielfältig, auf viele (vielerlei) Art, verschiedentlich, vielfach: sokképen, sokféle-képpen, sok módon, sok alkalmatossággal. *Syn.* mnohospósobňe, rozlučňe, rozličňe.

mnohonásobní, á, é, *adj.* multimodus *Liv.* multifarius et plurativus *Gell.* varius, a, um; multiplex, icis, multiformis *Gell.* multigeneris *Plaut.* pluriformis, e *Apul.* vielfach, vielfältig, vielerlei, mancherlei Art, von vielen Arten: sok módú, sok féle, sok féle-képen való, sok szerő (formájú). *Syn.* mnohospósobní, rozluční, rozliční.

Mnohonásobnosť, i, f. multiformitas, tis, f. Vielfältigkeit, sokféle-valóság.

mnohoosožní, á, é, *adj.* multum proficuus, a, um: voll Nutzen, viel nützend: sok hasznú. Mnohoosožná Sol, sal polychresti, Polichresten Salz, sok hasznú só.

mnohoročí, á, é, *adj.* v. mnoholetí.

mno=

mnohospósobně *adv.* v. mnohonásobně.
mnohospósobní, á, é, *adj.* v. mnohonásobní.
mnohotně *adv.* pluraliter *Quint.* in plurali, multiplicate, multiplicative: in mehrerer Zahl, meg-sokasitattva, meg-szaporitattva, többes számban. *Syn.* mnohowiťe.
mnohotní, á, é, pluralis, e, *Quint.* multiplicatus, multiplicativus, a, um: was in mehrerer Zahl ist, mehrere betreffend: meg-sokasíttatott, meg-szaporíttatott, többes, többes számú. *Syn.* mnohowití. *Usus.* Mnohotní Počet, pluralis numerus *Quint.* mehrere Zahl, többes szám.
Mnohotnosť, i, f. pluralitas, tis, f. mehrere Zahl, többesség. *Syn.* Mnohowitosť.
mnohowážně *adv.* auctoritative (autoritative, authoritative), ansehnlich, tekéntetessen.
mnohowážní, á, é, *adj.* auctoritativus (autoritativus, authoritativus), a, um: ansehnlich, tekéntetes.
Mnohowážnost, i, f. auctoritas (autoritas, authoritas), tis, f. *Cic.* das Ansehen, worinn Jemand steht, die Ansehnlichkeit, die Würde: tekéntet, méltóság. *Syn.* Wážnosť, Zretel. *Usus.* Mnohowážnosť twá potupňegšá (labšá) bíť počíná, acies auctoritatis tuae incipit hebescere, dein Ansehen fängt an abzunehmen, a' te tekénteted (méltóságod) kissebbiteni kezd.
mnohowiťe *adv.* v. mnohotně.
mnohowití, á, é, *adj.* v. mnohotní.
Mnohowitosť, i, f. v. Mnohotnosť.
Množ, u, m. v. Množeňí.
množení, á, é, *p. c.* auctus, augmentatus, multiplicatus, propagatus, a, um: gemehrt, vermehrt: szaporított, szaporíttatott, sokasíttatott, bövíttetett, többíttetett. 2) foecundatus, multiplicatus, foetificatus: geheckt, gebrütet: szaporított. *Syn.* plodení.
Množeňí, á, n. auctus, us, m. auctio, multiplicatio, nis, f. incrementum, i, n. Mehrung, Vermehrung: szaporítás, sokasítás, bövítés, többítés. 2) multiplicatio, foetura (fet.), ae, f. *Varr.* das Hecken, Gebären, Zeugen, Fortpflanzung des Geschlechts: szaporodás. *Syn.* Plodeňí.
mnozí, v. mnohí.
množiť, il, ím, V. I. *imp.* množ: augere, multiplicare, propagare: mehren, vermehren: szaporitani (-tom), sokasítani, böviteni, többiteni. *Usus.* Hrích nad Hrích množiť; Hríchom Hríchi pridáwať: scelus scelere cumulare, ein Laster über das andere begehen, tetten tenni a' vétket. 2) fetificare (foet.) *Plin. H. N.* fetare (foet.) *Colum.* procreare; hecken, gebären, brüten: szaporitani (-tok). *Syn.* plodiť. *II. rec.* množiť sa, augeri, augescere, cumulari, multiplicari: sich mehren (vermehren): bövülni, szaporodni (-dom), sokasodni, terjedni. 2) multiplicari, foetificari, procreari: geheckt (geboren, gebrütet) werden: szaporodni. *Syn.* plodiť sa.
množitedelně *adv.* multiplicabiliter, vermehrlich, szaporodható (sokasúlható) -képen.
množitedelní, á, é, *adj.* multiplicabilis, e: vermehrlich, szaporodható, sokasúlható.
Množitedelnosť, i, f. multiplicabilitas, tis, f. Vermehrlichkeit,

keit, szaporodhatóság, sokasúlhatóság.

Množitel, a, m. augens, auctor, multiplicator, is, m. qui auget: Mehrer, Vermehrer: sokasító, szaporító, bövitö.

množitelow, a, e, *adj. poss.* multiplicatoris, dem Vermehrer gehörig: sokasítóé.

množňe *adv.* auctifice, fecunde (foe.) *Varr.* fruchtbar, szapora módon, szaporítva.

množní, á, é, *adj.* auctificus, fecundus (foec.) *Cic.* fetifer (foet.) et fetificus (foet.) *Plin. H. N.* fetosus (foet.) a, um: *vulg.* fruchtbar, szapora.

Množnosť, i, f fecunditas, (foec.), tis, f. *Cic.* Fruchtbarkeit, szaporaság.

† Množstwí, n. v. Mnozstwí.

† mnozstwíkrát *adv.* v. mnohokrát.

Mnoztwí, á, n. multitudo, dinis, copia, ae, f. die Menge, Trupp: sokaság. *Syn.* Hojnosť, Sila. *boh.* Tropa, Množstwí. *Usus.* Mnoztwí L'udu, Zástup welikí: incondita hominum turba *Plaut.* ein Haufen Volks, rendetlen emberi sereg.

Mnoztwo, a, n. *collect.* idem. 2) v. Moc 10. Nro.

† mnútí, mnul, mnu, v. trek.

† Mnutí, n. v. Treňí.

Moc, i, f. vis, vis, f. fortitudo, inis, vires, ium, f. pl. robur, oris, n. die Kraft, Gewalt, Stärke, die Kräfte; erö, erösség. *Syn.* Mocnosť, Sila, Wláda. *Usus.* Ze wšeckeg Moci, omnibus viribus, aus (mit) allen Kräften, tellyes eröböl, minden tehetségböl. Ze wšeckú Mocú, omni (summa) vi, mit aller Kraft, tellyes erövel. Z Moci Porušenst wá, vi (vigore, virtute) testamenti, ex (pro) testamento, secundum (per) testamentum: Kraft des Testaments, testamentom ereje által. Z Moci Úradu mého, ex officio meo, Kraft meines Amts, tisztem szerént. Wlastnú mogú Mocú (Silú, Wládú), meis auspiciis *Virg.* meo arbitrio, meisque praesidiis: mit meiner eigener Kraft, az én saját erömmel. Z našú Mocú (Wládú). Z našími Mozgámi: nostro marte *Cic.* mit unsern Kräften, a' mi erönkkel. 2) vehementia, impetus: Gewalt, Heftigkeit: fel-buzdúlás, reá-ütés, rohanás. *Syn.* Uprk, Utok. *Usus.* Ze wšeckú Mocú, omni vi, omni impetu: mit aller Gewalt, fel-buzdúlva, reáütve. 3) potentia, opes, potestas: Kraft, Gewalt, Macht, oder Vermögen viel, oder wenig auszurichten: érkezés, tehetség. *Usus.* Ge na twég Moci (na twég Ruce záleží), abi sa neštalo: tibi in manu (tua in manu) est, ne fiat. *Ter.* es liegt allein bei dir, daß die Sache unterlassen werde: te rajtad áll, hogy a' meg-ne légyen. Neňí na (w) meg Moci, non est in manu (potestate) mea, ich habe nicht die Gewalt, nem áll rajtam, nints az én tehetségemben. Gak mnoho w našeg Moci, a Možnosti gest: quantum efficere et consequi possumus: so viel in unserm Vermögen ist, a' mennyire érkezünk; tehetségünk szerént. Ze wšeckú Mocú, omni ope, mit aller Kraft, z. B. etwas unternehmen; minden tehetséggel, p. o. valamihez fogni. 4) vis, potentia: Kraft, Macht, Gewalt: erö, hatalom. *Usus.* Moc Božká, vis divina, numen: Macht Got-

Gottes, göttliche Macht, göttlicher Willen: isteni erö, hatalom. 5) efficacia, efficentia, efficacitas, facultas, m. die Kraft, Wirkung, Wirksamkeit, z. B. der Arznei: erö, tselekedetre való erö, hathatósság, foganat. *Syn.* Učin, Učinek. *Usus.* Moc, a Přirozenost' Weci: vis, et natura rei: Kraft, und Natur einer Sache: a' dolognak ereje, és mivólta. Moc cítedelná, facultas sensitiva, Sinnenwirkung, érzékenység. Moc žiwná, facultas nutritiva, Kraft des Lebens, életnek ereje. Moc mať (preukázať, widať): vim habere, exserere: Kraft haben, beweisen: erövel birni, erejét meg (ki) mutatni, ki-adni. 6) facultas, potestas, venia, ae, f. indultum, i, n. die Macht, Gewalt, Erlaubniß, Zulassung: hatalom, engedelem, szabadság. *Syn.* Dowolení, Powolení. *Usus.* Moc mať, dowoleno mať: potestatem (facultatem) habere, Macht, und Gewalt haben: hatalommal birni. 7) potestas, auctoritas, potentia, ditio, imperium, manus, us, f. die Macht, obrigkeitliche Gewalt, Macht zu etwas, oder über Menschen, oder Dinge, Herrschaft, Ansehen: hatalom, uraság. *Syn.* Wláda, Panowání. *Usus.* Moc otcowská, materinská: patria, materna potestas: Vatermacht, Muttermacht: atyai, anyai hatalom. Moc pánská, potestas dominica (dominalis): herrschaftliche Macht, uraságbéli hatalom. Moc prawná, iurisdictio, Gerichtsbarkeit, Gerichtszwang: törvényes (törvény szolgáltatásra való) hatalóm. Moc ukrutnícká (tiranská), tyrannis, tyranische Macht, Tyranei: kegyetlenül-való uralkodás. Nečo we swég Moci mať; nečím wládnúť: possidere, in potestate habere: in der Gewalt haben, birni. Reč we swég Moci mať, in potestate habere (callere) lingvam, eine Sprache in der Gewalt (inne)haben, valami nyelvet tudni. 8) auctoritas, aestimatio, aestimium: Gewalt, das Ansehen: méltóság, tekéntet, hatalom. *Syn.* Wážnosť, Zretel. *Usus.* Moc, a Wážnosť Práwa: legum auctoritas, das Ansehen, der Gesetze, törvény tekéntet, méltóság, erö, hatalom. Moc, a Práwo Poručníkow: auctoritas tutorum, Gewalt, und Ansehen der Vormünder: tútori hatalom. Moc, Wážnosť a Zretel Úradu: auctoritas officii, das Amtsansehen, das Ansehen (die Gewalt, die Macht) des Amtes: tiszti hatalom, tekéntet. Moc Úradu mého užíwať smím, magistratus mei non defugio auctoritatem, die Gewalt meines Amts darf ich brauchen, merek élni tiszti hatalmammal. Druhého Moc, nekoho sebe málo, aneb nič neważiť, na ňu nedbať: auctoritatem alicui detrahere; auctoritatem alicuius elevare: eines Ansehen nicht viel achten, nicht viel schätzen wollen, ringer machen: valaki méltóságát bontogatni, valaki tisztességét, vagy méltóságát alázni. 9) potestas, auctoritas: die Gewalt, die Macht, das Recht: hatalom, törvény, erö. *Usus.* Nekomu Moc dať k nečemu, dare (permittere) alicui potestatem faciendi, auctoritatem alicui adtribuere: einem die Gewalt (Macht) geben etwas zu

zu thun: hatalmat adni valakinek valamire. — 10) copiae, arum, f. pl. exercitus, us, m. die Macht, Armee: hadi sereg, sokaság, sereg. *Syn.* Mnoztwo. *Usus.* Boh Moci (*melius* mocní), Deus exercituum, der Herr der Schare, a' seregek ura Istene. — 11) iniuria, vis (publica), violentia, necessitas: Unrecht, die Gewalt, Gewaltthätigkeit, erö, eröszak, eröszak-tétel, hatalmasság. *Syn.* Násilí, Násilnosť, Wítržnosť, *vulg.* Gwalt, Kwalt. *Usus.* Moc lúpežna, násilná Lúpež, Brání Statku: vis bonorum raptorum, gewaltthätiger Raub, und das Nehmen der Güter: a' jószágnak eröszakos el-vétele, el-ragadása. Moc zbrogná (ze zbrogú), vis armata, Gewalt mit Gewehr, fegyveres erö. Moc (Násilnosť) ňekomu učiniť, vim facere (inferre, adferre) alicui Gewalt anthun, eröt venni valakin *Par. Páp.* valakinek hatalmasságot tenni. Moc potrebowať (užíwať), vim adhibere (facere), vi uti: Gewalt gebrauchen, erövel igyekezni. Ze wšeckú Mocú, omni vi, mit aller Gewalt, minden erövel. *Prov.* Moc Železo láme, necessitas frangit (tollit) legem; necessitas durum telum: Noth bricht Eisen, a' szökség vasat tör.

moc *adv. cum et sine genit.* multum, nimium: viel, sok. *Syn.* mnoho, *vulg.* mocki. *Usus.* Ešče máš moc písať? multum tibi adhuc restat scribendum? multum adhuc habes ad scribendum? hast du noch viel zu schreiben? sokat kell még-írnod? 2) multus, a, um; multi, ae, a: viele, sokan, sokak. *Usus.* Dneš tam neňí moc Ludí, hodie non sunt ibi multi homines, heute sind dort wenige Leute, ma nem sokan vannak ottan. v. mnoho *adv.*

† Moč, e, m. v. seq.

Móč, u, m. urina, ae, f. *Cic.* lotium, i, n. *Cic.* der Urin, Harn: húgy, húd, vizellet. *Syn.* Ščánek, Ščinki, Ščina. *Usus.* Moč nemocť pušťiť, difficultate urinae laborare, mit der Harnstrenge geplagt seyn, nehezen hugyozhatni (vizelhetni, vizelleni). Moč nemocť zdržať, od seba púšťať: urinam facere *Pandect.* non posse urinam retinere: den Urin nicht halten können: a' vizelletet meg-nem tarthatni. Moču Zastaweňí, v. Rezák. 2) v. Moček.

Močár, a, m. v. seq.

Močarina, i, f. lacus, us, m. lacuna, ae, f. Sumpf, ein Behältniß des Wassers: motsár, tótsa. *Syn.* Barina, Kaluža, Močár, Mokrad. *boh.* Močidlo, Zumpa. 2) palus, udis, f. ein Pful, Sumpf, eine Sammlung Wasser: tó. *Syn.* Barina, Kaluža. *boh.* Močidlo. 3) locus palustris, Sumpf ein sumpfiger Ort: motsáros hely. *boh.* Močidlo.

Močárisko, a, n. *contempt. et exagger.* ex Močár.

Moček, čku, m. liquor, is, m. succus, i, m. fluidum, i, n. der Saft, die Flüssigkeit: nedvesség, lév. *Syn.* Moč, Močka, Mok, Mizga, Ščáwa. *Usus.* Moček Fagki, succus pipae (infundibuli nicotiani), Pfeiffensaft: pipa-motsok. Dag mi teho Močku, des huc illum pipae succum, add ide azt a' pipa-motskot.

močeňí, á, é, *p. c.* maceratus, a,

a, um: angeweicht, gewässert, geröstet: vézben áztatott. 2) v. máčaní.

Močení, á, n, maceratio, nis, f. das Einweichen, Wässern, Rösten, die Einweichung: vízben való áztatás. 2) v. Máčání. 3) minctio, nis, f. minctura, ae, f. minctus, us, m. das Wasserabschlagen, Brunzen, Harnen: húgyozás, pösölés. Syn. Ščání.

Moch, u, m. muscus, i, m. Virg. das Moos, moh, famoha. boh. Mech (gen. Mchu et Mechu). 2) moschus, muscus Hieron. Bisam, Moschus: pézsma. boh. Pižmo.

Mochiňa, i, f. v. Mechunka.

Mochowatení, á, n. Nom. Verb. ex seq.

mochowateť, tel, tím, V. I. imp. wateg: musco obduci: moosicht werden, mohosodni.

mochowatí, á é, adj. muscosus, a, um Virg. Varr. moosicht, voller Moos, bemoost: mohos. boh. mechowatí. Com. mochowategší, muscosius Cic.

mochowí, á, é, adj. ex musco, von Moos, mohból való 2) ex moscho, von Bisam, pézsmából való: pézsmás. boh. pižmowí. Usus. Mochowí Srnec, moschi-capreolus. Moschus moschiferus Linn. folliculo umbilici odorem continens. Bisamthier, pézsmá vad-ketskétske.

† moci, mohl, mohu (můžů), v. mocť.

Močidlo, a, n. maceratorium canabum vel lini, Rostwasser, kender, vagy len áztató hely. 2) boh. v. Močarina per omnes Nros.

močiť, il, ím, V. I. imp. moč: macerare, einweichen, wässern z. B. Stockfisch, rösten z. B. Flachs: áztatni, bé-áztatni p. o. a' töke-halat, a' lent a' vízben. 2) v. máčať. 3) mingere, meiere, urinam reddere Cels. facere Colum. harnen, brunzen, sein Wasser abschlagen: vizelleni, (vizellem), hugyozni, pösölni (pösölök) pisálni. Syn. ščať, Wodu ze seba púščať. II. rec. močiť sa, v. máčať sa. III. pass. macerari, gewässert (geröstet) werden: ázni, áztattatni. Syn. moknúť.

Močíwání, á, n. nom. verb. ex seq.

močíwať, al, ám, freq. ex močiť.

Močka, i, f. v. Moček.

Mocnár, a, m. monarcha, ae, m. princeps, penes quem est summa imperii, imperator; is, m. der Monarch, egyedül uralkodó hatalmas fejedelem. Syn. welkomocní Pán.

† Mocnář, e, m. dem.

mocnárow, a, e, adj. poss. monarchae. principis, imperatoris: dem Monarch gehörig, uralkodó hatalmas fejedelemé.

Mocnárstwí, á, n. monarchia, ae, f. die Monarchie, egyedül-egy fejedelmesség, fejedelemség. Syn. Panowání gedného.

mocne, adv. potenter, fortiter, valide, valde, vi magna: mächtig, mit Macht, mit Gewalt, kräftig, gewaltig: erössen, hatalmassan. Syn. silne. Usus. Gak mocne sú zdrawí? quam firma uteris valetudine? wie befinden sie sich? mint szolgál egészsége? Prov. Mocní mocne robá (sahagú k Weci), potentes potenter agunt: die Mächtigen greifen die Sache mächtig an, a' hatalmasok hatalmassan tselekesznek a' dologhoz. 2) valde, vehementer: sehr mächtig: felettébb, keményen, igen, erössen. Syn. welmi, tuho. 3) v. násilne.

mocní, á, é, (abs. mocno. boh.

boh. mocen), *adj.* potens, pollens, tis, fortis, potis, is, *antiqu.* firmus, robustus, validus, a, um: mächtig, Macht habend, kräftig, stark, gewaltig: erös, hatható, hatalmas. *Syn.* silní, *Usus.* Mocní Zmrsk, fibra solida, völlige Kluft, a' bánya rostyai, róstos része. Oni sice sú mocní na Zemi, ale mnohem mocňegsí na Wo-Se, na Mori: multum illi terra, plurimum mari pollent *Liv.* sie sind mächtig zu Lande, aber noch mehr zu Wasser: igen hatalmasok ök (igen sokat birnak) a' földön, de leg inkább a' vizen, a' tengeren. Milí mocní Boze! uš sem doléhala, uš sem moge drobné Deti dochowala. 2) vehemens, tis: heftig, gewaltig, mächtig, groß: felettébb való, kemény, erös, nagy, igen indúlatos, nagy indúlatosságú. *Syn.* silní, weliký. *Usus.* Mocní Weter sa zdwihel, ventus vehemens (validus) exsurrexit, ein mächtiger Wind erhob sich, nagy szél támada. 3) v. násilní.

moční, á, é, *adj.* humidus, madidus, uvidus, udus, a, um: feucht, naß, z. B. Erde, Augen rc. nedves. *Syn.* mokrí, wlhkí. *Usus.* Moční Rok, uvidus annus, anni tempestas humida: feuchtes (naßes Jahr), nedves esztendö. 2) v. seq.

močowí, á, é, *adj.* urinalis, lotialis, e: urinarius, a, um: den Urin betreffend, húgyos, vizelletet illetö. *Syn.* moční. *Usus.* Močowá Trubka (Trubica, Rúra), urinalis via *Coel. Aur.* ureter, tris, m. urethra, ae, f. die Harnröhre, húgy tsésé.

† moct (moci), mohl, mohu (mužu), múžeš, v. seq.

moct, mohel, možem, V. I. *imp.* mož: posse, quire: können, von der Möglichkeit: meg-lehetni meg lehet, meg-lehetni, tehetek, hatok, hetek in compositis. *boh.* moci. *Usus.* Gestli budem moct, na tom budem: si praestare queam, et fieri res ipsa possit: wenn ichs kann, und wenn es möglich seyn wird, so will ichs thun; érte (rajta) lészek: ha lehet. Može bit: *a*) potest, potis est: es kann seyn, es ist möglich: meg-lehet. *b*) credibile est, es ist glaublich, hihetö. *c*) potest factum esse, accidisse, es kann geschehen seyn, oder sich zugetragen haben: meg-történhetett, meg-eshetett. *d*) potest fieri, es kann geschehen, meg-lehet. Urob, čo možeš: fac, quod potes: thue, was möglich ist: tégy (tselekedd), a' mit tehetsz. Nech každí to, a tak mnoho činí, čo a' gak mnoho (kolko) može: tantum, quantum quisque potest, nitatur: ein jeder thue, so viel er mag: kiki annyit tegyen, a' mennyit lehet. Nemože bit (neňí možno), abi (abi ne): non potest fieri, ut (ut non, quin); es ist nicht möglich, daß (daß nicht): nem lehet, hogy (hogy ne). Nemožem newikriknút; neňí možno, abich newikriknul (kel): non possum, quin exclamem: es ist nicht möglich, daß ich nicht schreie (ausschreie): nem lehet, hogy ki nefakadgyak. Gá nemožem možné učiňit, non possum id efficere, ich kanns nicht möglich machen, én azt meg lehetösé nem tehetem. Može bit, že oklame: fieri potest, ut fallat: es kann seyn, daß er betrüge: meg lehet, hogy meg-tsal.

Može Člowek naiſt (naležt), ſúdit, widet: inveniri, judicari, videri potest; invenire, judicare videre licet: man kann finden, urtheilen, ſehen: találhatni, itélhetni, láthatni. Odtad ſá widet (wirozumet, žrozumet, poznat) može: hinc potest intelligi; hinc intelligere licet: man kann hieraus ſehen, ebből láthatni. Málo ſa gich naiſt može, pauci reperiri possunt; paucos invenire licet: man kann wenige finden, nem sokakat (keveset) találhatni. Možeſ werit, credas; potes credere: du kannſt glauben, hidd-el; el-hiheted. Mohelbi ňekdo powedet, dicat aliquis; posset aliquis dicere: es könnte (möchte) jemand ſagen: mondhatná egy valaki. Pre mňa može priſt, veniat, er kann (mag) kommen meinetwegen, én miáttam el-jöhet. 2) posse, potentiam habere, valere, in statu esse, sustinere: können, im Stande ſeyn, vermögen, Kräfte dazu haben, übers Herz bringen können: tehetni. *Syn.* w Stawe bit. *Usus.* Dokad mohel, odporowal: quoad potuit, restitit: ſo lange er konnte, hat er Widerſtand (Widerpart) gethan: méglen lehetett töle, addig ellene állott. Mock zaplatit, esse solvendo, bezahlen können, meg-fizethetni. Nemock, non esse, nicht können, meg-nem fizethetni. Nemohel ſem to tagit, non sustinui negare, ich konnte es nicht übers Herz bringen zu läugnen, lehetetlen vólt azt tagadnom. 3) scire, tenere: können, wiſſen, verſtehen, inne haben; tudni, érteni. *Syn.* rozumet, wedet. *Usus.* Gá možem howorit latinſki, grécki (-ku Reč): scio latine, graece (lingvam lat. grae.) ich kann lateiniſch, griechiſch (-ſche Sprache): én tudok deákúl, görögül. Može malowat, scit pingere, er kann malen, túd képeket írni. Gá možem píſat, geſt: habeo, quod scribam, edam: ich kann ſchreiben, eſſen; ich habe etwas zu ſchreiben, zu eſſen: van mit irnom, ennem. Nič nemožem píſat, geſt: non habeo, quod scribam, edam: ich kann nichts ſchreiben, eſſen: semmit sem írhatok, ehetek. 4) posse, licere: können, dürfen: tehetni. *Usus.* Nemožem to učiňit, id mihi facere non licet, das kann ich nicht thun, ezt én meg-nem tehetem. Nemožem odiſt pre Nemoc, pre Otca, pré Práce: non licet mihi proficisci per infirmitatem, per patrem, per negotia: ich kann (darf) nicht vor (wegen) Krankheit, vor dem Vater (wegen des Vaters), vor (wegen) der Geſchäfte (wegen des Verbots, wegen einer Hinderniß ꝛc.) nicht verreiſen: el-nem mehetek a' betegségem, az atyám, a' dolgaim (foglalatosságim) miatt. 5) posse, valere; können, vermögen, gelten, ausrichten: tehetni. *Usus.* Uwídíſ, čo gá možem: videberis me videns plane mortem videre *Aristoph.* strenue tibi opitulabor, ac Martem quemdam acturus sum. Gak mnoho možeme; čo na náſ záleží: quantum possumus, quantum situm est in nobis: nach allem unſerm Vermögen, a' mit tehetünk; tehetségünk szerént. Mnoho mock u ňekoho, posse multum (plurimum) apud aliquem, bei Jemanden viel vermögen, sokat tehetni valaki elött (valakinól,

nél). Wíc, plus, mehr, több-bet. Gá málo možem 2c. Gá dobre možem ná Hlawu, na Oči, na Pluca, a na wšecko: potest caput, possunt oculi, pulmones, possunt omnia: ich bin gesund auf den Kopf: auf die Augen, auf die Leber, und auf alles: mind fejem, mind szemem, mint tüdöm, és mindenem egészséges. Nemože na Hlawu, caput ei dolet, der Kopf thut ihm weh: feje fáj. 6) culpam sustinere, in culpa (causa) esse: die Schuld haben, Schuld dran seyn: tehetni valamiröl. *Syn.* winowatím (winen) bit. *Usus.* Čo ga možem za to, žeš to nedostal? non sum in culpa, te id minime consecutum esse: was kann ich dafür (ich kann nicht dafür), daß du es nicht bekommen hast? mit tehetek én arrol (nem az én vétkem, én nem vagyok ebben vétkes, nintsen vétkem benne), hogy te azt meg nem nyerted?

Móda, i, f. mos, ris, m. consuetudo, nis, f. die Mode, szokás, módi. *Syn.* Spósob, Običag, Užitek. *Usus.* Móda ze sebú donáša, mos ita fert, die Mode bringt es so mit, a' szokás hozza ezt magával, úgy kivánnya. Ge Móda, est moris (in more positum), es ist Mode, most ez a' szokás. Po Móde, more, ex (de) more, nach der Mode, mostani (új) szokás szerént. Módu doňesť, wiňesť, priňesť: inducere morem, eine Mode aufbringen, új szokást bé-hozni. Po Móde robiť, sequi morem, eine Mode mit machen, folgen: a' szokást követni. Z Módi wisť, obsolescere, obsolere, obsolefieri: aus der Mode kommen, szokásból ki-tétetni, ki-aggni, ki-avúlni.

Modla, i, f. deus fictus, idolum, i, n. der Götze, eine erdichtete Gottheit, Abgott: hamis (bálvány) Isten. *Syn.* Božek falešní Boh. 2) imago Dei ficti, idolum *Tertull.* simulacrum, sculptile, is, n. der Götze, das Bild eines Götzen, Götzenbild: bálvány. *Syn.* Rezba. *Usus.* Čo stogíš, gako Modla? quid stas stipes, ut idolum? was stehest du da, wie ein Götzenbild (wie eine hölzerne Bildsäule)? mit állasz, mint a' bálvány (mint a' fa)? 3) forma, ae, f. modulus, exemplum, exemplar: der Model, Modell, Modul, Muster, oder Form: forma, kép, ábrázat. *Syn.* Forma, Furma, Mustra, Spósob, Twárnosť, Ukážka. 4) designatio, proiectum: Abriß, ki-rajzolás, rajzolat. *Syn.* Wiznačeňí.

Modláč, a, m. v. Modlár.

modláččin, a, e, *adj. poss.* v. modlárčin.

modlací, á, é, *adj.* oratorius, precatorius, a, um: das Gebet betreffend: imádságos. *boh.* modlicí. *Usus.* Modlacá Kňižka, liber precatorius (formulas precum continens), das Gebetbuch, imádságos könyv.

Modláčka, i, f. v. Modlárka.

modláčow, a, e, *adj. poss.* v. modlárow.

Modlár, a, m. cultor idolorum (numinum fictorum), idololatres (-tra), ae, m. *Tertull.* Götzendiener, bálványozó, bálvány imádó. *Syn.* Modloslužebňík. *boh.* Modlář. 2) assiduus precator, assidue orans: Beter, ein fleißiger: imádkozó, a' ki szünet nélkül imádkozik. *Syn.* Modláč Pátričkár, Pobožňík. 3) de-

devotulus, pientulus, vir male pius, pietista; hypocrita, simulator pietatis: Beter, Betbruder, im verächtlichen Verstande, Bigott: kép-mutató, ajtatosság-tettető. *Syn.* Pretwárňík, Pretwarec.

† Modlář, e, m. idem.

modlářčin, a, e, *adj. poss.* cultricis numinum fictorum, der Götzendienerinn gehörig, bálványozónéé. *Syn* modloslužebňiččin, modloslužebňičin. 2) assiduae precatricis, der Beterinn gehörig, szünet nélkül imádkozónéé. *Syn.* modláččin, pátričkárčin, pobožňiččin, pobožňičin. 3) feminae male piae, simulantis pietatem: der Betschwester gehörig, kép-mutatónéé, ajtatosság-tettetőnéé. *Syn.* pretwarňičin.

Modlárka, i, f. cultrix numinum fictorum, Götzendienerinn, bálványózóné, bálványózó asszony. *Syn.* Modloslužebňica, Modloslužebnička. 2) femina assidue orans, assidua precatrix: Beterinn, eine fleißige, ajtatoskodó (szünet nélkül imádkozó könyörgö) asszony. *Syn.* Modlačka, Pátričkárka, Pobožňica, Pobožňička. 3) femina male pia, simulatrix pietatis: Betschwester, Bigottin, hamis (szines) ajtatosságú asszony. *Syn.* Pretwárňica.

† Modlářka, i, f. idem.

modlárow, a, e, *adj. poss.* idololatrae, dem Götzendiener gehörig, bálványozóé. *Syn.* modloslužebňíkow. 2) assidui precatoris, dem fleißigen Beter gehörig, szünet nélkül imádkozóé. *Syn.* modláčow, pátričkárow, pobožňíkow. 3) viri male pii, hypocritae: dem Betbruder gehörig, kép-mutatóé. *Syn.* pretwarňíkow, pretwarcow.

modlársky *adv.* idololatrice, idolice, more idololatrarum: götzendienerisch, bálványózva, bálványozó módon. *Syn.* modloslužebňe, modloslužebňicky, pomodlársky.

modlárský, á, é, *adj.* idolothytus, idolicus, a, um; fictos deos (imagines fictorum deorum) adtinens: die Götzen, oder Götzenbilder betreffend: hamis isteneket, *avagy* bálvány képeket illető, bálvány-imádó. *boh.* modlářský. *Usus.* Modlárský Chrám, fanum idoleum, templum numinis ficti (idoli): Götzentempel, bálvány templom. Modlárský Kňaz, sacrificulus, sacerdos idolicus (idoli): Götzenpfaff, Götzenpriester: hamis isteneknek áldozó pap. Modlárská Obeta, idolothytum, i, n. *Tertull.* Götzenopfer, bálvány-imádó áldozat. Modlárské Rozkoše, idolothytae voluptates *Tertull.* 2) idololatricus, idololatras adtinens: die Götzendiener betreffend, bálványozókat illető. *Syn.* modloslužebňický.

† modlářský, á, é, *adj.* idem.

Modlárstwí, á, n. cultus numinum fictorum, idololatria *Tertull.* idolomania, ae, f. der Götzendienst, bálványozás, bálvány imádás. *Syn.* Modloslužba, Modloslužebnosť.

† Modlářstwí, n. idem.

Modlení, á, n. precatio, oratio, adoratio, nis. f. preces, precum, f. pl. das Bethen, Beten, Bitten: könyörgés, imádkozás. *Syn.* Modlitba.

Modleňík, a, m. praeorator, is. m. Vorbeter, imádkozó.

modlicí, *adj. omn. gen.* v. modlací.

Mod-

modliť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* modli sa: precari, orare, preces ad Deum fundere (dirigere, mittere): bethen, beten zu Gott, Gott bitten: imádkozni, könyörögni. *Prov.* Nebuď zaneprázňen (nepreſtaň) modliť sa wždicki, non impediaris, orare semper *Eccl.* XVIII. 22. laß dich nicht verhindern, allezeit zu beten: ne szünnyél - meg mindenkor imádkozni. Kdo sa modliť newí, nech sa w Mori plawí: qui non scit orare, pergat ad mare (discat navigare): wer nicht beten kann, den soll man auf das Meer schicken: a' ki nem túd imádkozni, mennyen tengere hajókázni. Muſíſ sa modliť a robiť, a wſecko sa ti bude dobre wodiť (dariť): ora, et labora, dabit tibi Deus omnia bona: du mußt beten, und arbeiten, so wird dir alles gehen (so geht dir alles) von Statten: imádkozzal, és dolgozzál, megáld az Isten minden jóval (minden jót ád). Lahko sa Člowek modlí, kdiž (keď) sa mu dobre wodí: suaviter aequitat, quem gratia Dei portat: man betet leicht, wenn man ein gutes Glück hat: könnyü annak idvezülni, a' kinek Krisztus a' baráttya.

Modlitba, i, f. oratio, precatio, nis, f. preces, cum, f. pl. das Gebet, imádság, imátság, könyörgés. *Syn.* Modlení Proſba. *Usus.* Modlitbu konať (wikonáwať), preces facere, orare, precari: das Gebet verrichten, imádkozni, könyörögni, az imádságot véghez vinni. *Prov.* Modlitba geſt z Bohem Zmluwa (Umluwa), oratio est cum Deo collocutio, das Gebet ist eine Unterredung mit Gott, a' könyörgés Istennel-való beszélgetés. Modlitba naglepſí Lék (nagkepſé Lekárſtwí) bíwá: fusio precum optimum est pharmacum (remedium), das Gebet ist die beste Arznei) das beste Mittel), az imádság legjobb orvosság. Chrám Bozkí geſt Dom Modlitbi, Domus Dei est domus orationis, das Gottes Haus ist ein Bethaus, Isten háza imádság háza.

Modlitbečka et Modlitbička, i, f. *dem.* oratiuncula, precatiuncula, ae, f. das Gebetchen, imádságotska, imátsagotska, könyörgésetske.

modlitební, á, é, *adj.* oratorius, precatorius, a, um; orationem adtinens: das Beten (Bethen) betreffend, imádságos, könyörgést illető. *Syn.* modlací.

† modlitebňí *adj. omn. gen.* idem.

Modlitebňica, i, f. oratorium, i, n. *August.* locus orationis: das Bethaus, Bethhaus, jeder Ort, wo man betet: könyörgö ház, imádság helye.

† Modlitebňice, f. idem.

Modlitebník, a, m. orans, tis, precator, orator, is, m. *Plaut.* Beter, Bether, ein Bitter, der bittet: imádkozó, könyörgö. *Syn.* Modleník.

Modkíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

modlíwať sa, al sa, ám sa, *freq.* ex modliť sa.

Modloſlužba, i, f. v. Modlárſtwí.

modloſlužebňe *adv.* v. modlárſkí.

modloſlužební, á, é, *adj.* v. modlárſkí.

Modloſlužebňica, i, f. v. Modlárka 1 Nro.

mod-

modloslužebňiččin, a, e, *adj. poss.* ex Modloslužebňička v. modlárčin 1 Nro.
modloslužebňičin, a, e, *adj. poss.* ex Modloslužebňica, v. modlárčin 1 Nro.
Modloslužebňička, i, f. v. Modlárka.
modloslužebňicki *adv.* v. modlárski.
modloslužebňická, á, é, *adj.* v. modlárski 2 Nro.
Modloslužebnictwí, á, n. v. Modlárstwí.
modloslužebňíkow, a, e, *adj. poss.* v. modlárow.
Modloslužebnost, i, f. v. Modlárstwí.
Modra, i, f. Modra, *Civitas Comitatus Posoniensis*: Modern, eine Stadt in Ungarn: Modor, *város*.
† Modrace, f. v. Madrac.
† Modrák, u, m. v. Sinokwet. 2) v. Belasák 2) Nro. Swetlák.
† Modráňí, n. v. Belaseňí 2) Nro. Swetleňí.
† modraťi, al, ám, v. belasek, swetlek.
† modře *adv.* v. belase, swetle.
† modrí, á, é, (*abs.* modro), *adj.* v. belasí, swetlí.
† Modřín, u, m. v. čerwení Smrek. 2) v. Dréň.
† Modřina, i, f. v. Belasina, Izwa, Swetlina.
† modřínowí, á, é, *adj.* v. smrekowí 2. Nro. čerweno smrekowí. 2) v. dréňowí.
† modřiti, il, ím, v. belasik, Swetlik. 2) *neutr.* v. belasek, swetlek.
† modřokladí, á, é, *adj.* v. siwí.
† modrooki, á, é, *adj.* v. belasooki, swetlooki, siwooki.
† Modrost, i, f. v. Belasost, Swetlost.

mog, moga, et má, moge et mé, *pron. poss.* meus, a, um: mein (meiner), meine, meines, der (die, das) Meinige: enyim. *boh.* můg. *Usus.* Mog Otec, moga Matka: meus parens, mea mater: mein Vater, meine Mutter: atyám, anyám. Moge, meum, mea: das Meine, Meinige: az enyém. Mogí, mei, die Meinigen, meine Leute: az én embereim, az én tselédem. On ge mog, est meus, er ist mein, enyím ö, To ge moga Wec, est meum, es ist meine Sache, az én dolgom. To ge moga Powinost, písak: est meum scribere, est meum officium scribere (scribendi): es ist meine Pflicht zu schreiben, az én kötelességem írni. Uš wčil sem mog, nunc iam meus sum *Ter.* itzt bin ich schon mein, most immár enyím (magamé) vagyok. *Nota.* Mog ꝛc. *non raro exmittitur, dum per se intelligitur.* v. g. Išel sem z (mogím) Bratem, ze (z mogú) Sestrú; to sem powedel w (meg) Kňize: ibam cum fratre, sorore; id dixeram in libro: ich gieng mit meinem Bruder, mit meiner Schwester; ich sagte es in meinem Buche: mentem ötsémmel (bátyámmal), húgommal (nénémmel); azt a' könyvemben mondottam. *Si vero dubius sensus praemetuendus est, stare debet, v. g.* Gá, a Mateg mlúwili sme z mím Otcem, ego, et Mathias loquebamur cum patre meo: ich, und Mathias redeten mit meinem Vater: én, és Mátyás beszélgettünk az én atyámmal. 2) meus dilectus (amantissimus), a, um: mein, mein Freund, mein Lieber: kedvesem. *Syn.* mňe milí, upřímní. *Usus.*

Mog

Mog Pawel prawí, meus Paulus dicit, mein Paul spricht, az én Palkóm azt mondgya.
mog! *interj. admirantis:* hem! mein! beim Verwundern: haj! *Syn.* ach. *Usus.* Mog! gako ge to? hem! qui fit? mein! wie kommt das? haj! mint lehet az?
Moháč, u, m. v. Mohatsinum, i, n. Mohatsch, Moháts.
mohowite *adv.* mobiliter: tralaticie (-tie), translaticie (-tie): beweglich, mozgadozva, ingadozva.
mohowití, á, é, *adj.* mobilis, e *Cic.* tralaticius (-tius), translaticius (-tius), a, um *Cic.* beweglich, übersetzlich, versetzlich: mozgó, ingó, által vihetö. *Syn.* preneſitedelní. *Usus.* Mohowité (které ſa preneſt, pohnút mozú) Weci, Statki: res mobiles *Pandect.* bona mobilia: bewegliche Dinge, fahrende Gütter, oder Hausgeräthe: i. e. was nicht wand-, nieth, und nagelfest ist, z. B. Vieh, Geld, Kleider: ingó-bingó (helyre által vihetö) jószág.
Mohowitoſt, i, f. mobilitas, tis, f. Beweglichkeit, Uibersetzlichkeit, Versetzlichkeit: mozgóság, által vihetösség. *Syn.* Přeneſitedelnoſt.
Mohuč, a, m. Moguntia. ae, f. Moguntiacum, i, n. Mainz, eine Stadt: Moguntzia, *város.*
Mok, u, m. v. Moček.
moknúť, knul (kel), kňem V. I. *imp.* mokňi: madere, madefieri, humescere, humere, humectari, humefieri: naß werden, näſſen, naß seyn: ázni, nedvesedni, nedves (vizes) lenni. *Syn.* mokwať. 2) macerari, eingeweicht (gewäſſert) werden, ázni, áztattatni, áztatni. *Syn.* močiť ſa, k. p. Wizina, Oſtik. 3) macerari, geröstet (gewäſſert) werden, vizben áztattatni, p. o. kendér, len. 4) Od Deſda moknúť, pluvia madefieri (humectari), beregnet werden, ázni essöben.
Moknutí, á, n. mador, is, m. humectatio, nis, f. das Näſſen, Naßseyn, Naßwerden: ázás, nedvesedés. v. Mokroſt. 2) maceratio, das Einweichen, Wäſſern, Rösten: ázás, áztatás. *Syn.* Močení.
Mokrad, i, f. v. Močarina. 2) vicus Provinciae, Arvensis sic dictus, Abbafianis haereditarius.
mokre *adv.* madide, humide: naß, feucht: nedvessen, vizessen. *Syn.* močňe, močno, mokro, wlhko. *boh.* mokře.
mokrení, á, é, *p. c.* madefactus, humectatus, a, um: genetzt, naß gemacht: nedvesített, nedvesíttetett, vizesített. *Syn.* máčaní, močení.
Mokreňí, á, n. madefactio, humefactio, humectatio, nis, f. das Netzen, Naßmachen, die Naßmachung, Netzung: nedvesítés, vizesítés. *Syn.* Máčáňí, Močeňí.
mokrí, á, é, (*abs.* mokro), *adj.* madidus, humidus, udus, uvidus, a, um: naß, feucht, angefeuchtet, wäſſerig: nedves. *Syn.* moční, wlhkí. *Proverb.* Brat z mokreg Střwrťi, bibulus frater, potator, gurgulio: ein Saufer, korhely.
mokriť, il, im, V. I. *imp.* mokri: madefacere, humidum (madidum) reddere: netzen, naß (feucht) machen: nedvesíteni, vizezni. *Syn.* močiť, wlhčiť, zwlhčiť.
† mokřiti; il, ím, idem.
Mokríwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

Mo-

mokríwak, al, ám, *freq.* ex mokrik.
mokro, v. mokre, et mokrí.
Mokrost, i, f. mador, udor, humor, is, m. madiditas, humiditas: die Nässe, Feuchtigkeit: nedvesség. *Syn.* Wlhkost, Wlaha, Wth, Wlha.
Mokwa, i, f. desidia, ae, f. cessatio, nis. f. Faulenzerei: túnyaság, restség, lomhaság. *Syn.* Lochstwí, Postáwáňí. 2) v. Mokwanka.
Mokwan, a, m. cessator, piger (deses; ignavus, segnis) homo: ein Faulenzer, rest (túnya, lomha), ember. *Syn.* Loch, Popekwár, Postawač, Potlukač.
mokwancin, a, e, *adj.poss.* cessatricis, ignavae feminae: der Faulenzerinn gehörig, lomha asyszonyé. *Syn.* postawaččin, potlukaččin, popelwárčin.
Mokwáňí, á, n. mador, udor, is, m. die Nässe, nedvesség, nedvesedés. *Syn.* Mokrost.
Mokwanka, i, f. cessatrix, pigra (deses: segnis, ignava) femina: eine Faulenzerinn, ein faules Frauenzimmer: lomha (rest, túnya, dolgatlan, dologtalan) aszszony. *Syn.* Mokwa, Morena, Popelwárka, Postawačka, Potlukačka.
mokwanow, a, e, *adj. poss.* pigri hominis, dem Faulenzer gehörig, lomha emberé. *Syn.* lochow, popelwárow.
mokwat, al, kwem, (*boh.* ám), V. I. *imp.* kwi: madere, humorem edere: nässen, naß seyn, Nässe von sich geben: nedvesnek lenni, nedvesedni, nedvességet magából ki-adni (ereszteni.) *Syn.* moknúť.
Mokwáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
mokwáwat, al, am, *freq.* ex mokwat.

Mol, a, m. tinea, blatta, ae, f. die Milbe, Motte, der Schabe: moly, szú. *Usus.* Drewní Mol, v. Drewotoč. — Kňížkowí (Kňižni) múční, pap'rowí Mol: blatta: Bücherwurm, Mehlwurm, Papierschabe, Motte: könyv-moly. liszt-moly, papiros-moly. — Šatní Mol (Čerw) tinea, (vestiaria), Kleidermotte, Schabe: ruha-moly. — Woskowí Mol (Čerwík) acarus, i, m. Wachsschabe, Würmchen im Wachse, viasz moly. 2) zrostnuté Maso w ženském Žiwote, mesáčné Ťeka: mola, ae, f. *Plin.H. N.* das Mondkalb, Monkalb, ein Fleischgewächs in der Gebährmutter: üszög gyermek, mellyet rend kivül fogad az aszszony méhében, melly érzékenység nélkül-való darab-hús.
Mola, i, f. locus (residentia) cancri, Krebsort, Krebswohnung: rák-lika (lyuka), lako-helye.
Molček, a, et kečka, m, *dem.* ex seq.
Molek, lka, m. *dem.* ex Mol: tineola, blattula, ae, f. das Möttchen, Schabchen, eine kleine Motte (Schabe): molyotska, kis moly. *Usus.* Winní Molek, i. e. Ožralec, Korhel, kterí Wíno ráď pige: potator, (potor, poto) vini, aenopota, vinolentus, temulentus, meropota: Weinsaufer, Weinzapf, Weingierig: bor iszák. 2) wodňí Člowek: aquarius, hydrochous, i, m. Wassermann, ein Gespenst: vizi (vizben lakó) ember. *Syn.* Wodnár, Wodňík, *boh.* Hastrman, Wodňík.
Molíček, čka, m. *dem.* ex seq.
Molík, a, m. v. Molek.

mok=

mokňatí, á, é, *adj.* tineosus, blattosus, a, um: mottig, schabig: molyos.

mokowatí, (mokowí, mokowistí, mokowítí), á, é, *adj.* idem.

Momordika, i, f. Momordica Balsamina Linn. der gemeine Balsamapfel. v. Balzamína.

momordikowí, á, é, *adj.* Oleg: oleum memordicae, Momordiköl, momordika-olaj.

† Monarcha, i, m. v. Mocnár.

† Monarchia, i, f. v. Mocnárstwí.

Monpelír, u, m. Mons Pessulanus, Nictiobriga: Montpellier, Monpellír.

Monpelírčan, a, m. Pessulanus, Nictiobriges, is, m. Montpellierer, Monpelliri ember. *Plur. nom.* Monpelírčáni (*boh.* Mompelírstí) Pessulani, Nictiobriges.

Mor, u, m. pestilentia, epydemia, ae, f. pestis, is, f. Pest, Pestilenz, Seuche, giftige Krankheit; dög-halál, pestis. *Syn.* morňí (morowí) Nedub, morowá Rana, morné (gedowaté, Powetrá) Nakazeňí. *boh.* marňí Nakažeňí.

Mora, i, f. v. Dawnočňí, Sedlisko. 2) v. Swetluška. *boh.* Můra. 3) v. Obluda. *Plur. nom.* Mori, *gen.* Mor: lacturae, lemures nocturni: Poltergeister, Nachtgeister: boszorkányok, éjjeli bolygó lelkek, haza jártt hólt emberek, *boh.* Můri, Příšeri nočňí.

moračí, á, é, *adj.* v. morkačí.

Moračina, i, f. v. Morkačina.

Moračisko, a, n. *contemt.* et *exaggerat.* ex seq.

Morák, a, m. gallus indiacus, gallopavus, meleager, vel meleagros (-rus) gri, m. Meleagris gallopavo *Linn.* Truthuhn, ein Indianer, welscher Hahn; pujka kakas, póka. *Syn.* Indik. *boh.* Krukák.

Morawa, i, f. Moravia, Marcomannia, ae, f. Mähren, das Land, Marggrafthum: Morva tartomány. *Syn.* morawská Zem. 2) Réka: Morava, ae, f. *fluvius*: die March, ein Fluß: morva, *folyó víz*.

Morawan, a, m. v. Morawec. *Plur. nom.* Morawaňí. *boh.* Morawané.

morawančin, a, e, *adj. poss.* v. morawčin.

Morawanka, i, f. v, Morawka.

Morawánkí, nek, f. *plur.* vicus ad Vagum Comitatus Nitriensis.

morawanow, a, e, *adj. poss.* v. morawcow.

Morawčan, a, m. v. Morawec.

moráwčančin, a, e, *adj. poss.* v. morawčin.

Morawčanka, i, f. v. Morawka.

morawčanow, a, e, *adj. poss* v. morawcow.

Morawce, wec, f. *pl.* Aranyos Maróth, *oppidum Provinciae Barsiensis*: Moravitz, Aranyos-Maróth, *Bars Vármegyében fekvö mezö-város*.

morawčiččin, a, e, *adj. poss.* v. morawčin.

Morawčik, a, m. v. Morawec. *Plur. nom.* Morawčíci.

morawčíkow, a, e, *adj. poss.* v. morawcow.

morawčin, a, e, *adj. poss.* Moravae, der Mährin gehörig, morva-aszszonyé. *Syn.* morawančin, morawčančin, morawčiččin.

morawcow, a, e, *adj. poss.* Moravi, dem Mähre gehörig, morváé, morva-emberé. *Syn.* mo-

morawanow, morawčanow, morawčíkow.

Morawec, wca, m. Moravus, Marcomannus, i, m. ein Mähre, Mährer: Morva, morva-ember, Morvából való férfi. *Syn.* Morawan, Morawčan, Morawčík. *Plur. nom* Morawci *gen.* cow: Moravi, Marcomanni: die Mährer, Morvák.

Morawka, i, f. Morava, ae, f. eine Mährinn, Mährerinn: morva aszszony. *Syn.* Morawanka, Morawčanka, Morawčička. 2) species prunorum, eine Art Pflaumen, szilva neme.

morawsky *adv.* moravice, marcomannice: mährisch, morváúl. *Syn.* pomorawsky, morawansky, morawčicky.

morawský, á, é, *adj.* moravicus, marcomannicus, a, um: mährisch, die Mähren betreffend: morva, morvai. *Syn.* morawanský, morawčický. *Usus.* Morawská Zem, v. Morawa 1. Nro.

Morawstwo, a, n. *Collect.* populus moravicus, Moravi: die Mährer, morva nép, Morvák.

Morča, ata, n. pullus meleagrius (meleagrinus), welsches Hünchen, póka fi. *Syn.* Morčátko.

morčací, á, é, *adj.* meleagrius *Stat.* meleagrinus, a, um: von welschen Hühnern, pujkából (pókából) való. *Syn.* moračí. *boh.* krutí.

Morčátečko, a, n. *dem.* ex seq.

Morčátko, a, n. *dem.* ex Morča.

morčin, á, é, *adj. poss.* meleagridis, gallinae indicae: dem welschen Huhn gehörig, pókáé,

Mord, u, m. caedes, is, f. nex, cis, f. homicidium, i, n. occisio, internecio, nis, f. der Todtschlag, Mord, die Entleibung: gyilkosság. *Syn.* Mordárstwí, Smrk, Zabikí, Zamordowáňí. *boh.* Wražda. *Usus.* Braterský (nad Bratem spáchaní) Mord, fratricidium, caedes fratris: Brudermord, báttyán, vagy ötsén tett gyilkosság. Detací (nad Ďétakem spáchaní) Mord, infanticidium, Kindermord, gyermek ölés. Materinský (nad Matkú spáchaní) Mord, matricidium, Muttermord, anyai gyilkosság, anya ölés (vér-ontás). Otcowský (nad Otcem spácháni (Mord, patricidium, parricidium: Vatermord, atyai-gyilkosság, atya ölés. Wlastní (nad sebú samím spáchaní) Mord, suicidium, eigner Selbstmord, maga ölés.

Mordár, a, m. homicida, ae, m. interfector, mactator, occisor, trucidator, is, m. Todtschläger, Mörder, Entleiber: gyilkos, ember ölö. *Syn.* Zabiják. *boh.* Wrah, Wražedňík, Wražedlňík, Mordíř. *Usus.* Braterský (Bratra swého) Mordár, *boh.* Wrahbí: fratricida, occisor fratris: Brudermörder, báttyának, vagy ötsének (testvérinek) ölöje, gyilkossa. — Ďetací Mordár, infanticida, Kindermörder; gyermek (kisded) ölö, gyermekek (kisdedek) gyilkossa, ölöje. — Materinský (Matki sweg) Mordár, matricida, Muttermörder, anya-ölö, anyának gyilkossa, ölöje. Otcowský (Otca swého) Mordár, patricida, Vatermörder, atya ölö, atyának gyilkossa' vérontója. — Sesterni (Sestri swég) Mordár, occisor sororis,

roris, Schwestermörder, nényének, vagy hugájának ölöje, gyilkossa. — Wlastní (seba samého) Mordár: suicida, se ipsum occidens: Selbstmörder, magának ölöje, gyilkossa.

mordárčin, a, e, *adj. poss.* homicidae *fem.* der Mörderinn gehörig: gyilkosnéé, ember ölönéé. *boh.* wražedlňiččin.

Mordáreňí, á, n. v. Mordárstwí.

mordárik, il, ím, V. I. *imp.* mordar: homicidam esse, caedes (homicidia, neces) patrare: die Mörderei treiben, ein Mörder seyn: gyilkoskodni, gyilkosságot (ölést)el-követni.

Mordárka, i, f. homicida *fem.* interfectrix, mactatrix: die Mörderinn, Todtschlägerinn: gyilkosné, gyilkos (ölö) aszszonyság. *boh.* Wražedlňice. *Syn.* Zabigačka. 2) manuaria catapulta, bombardula, pistoleta, ae, f. sclopetulum, i, n. eine kleine Pistolen, Handpistolen: mordály puska. *Syn.* Bambitka, Bucháčka.

mordárow, a, e, *adj. poss.* homicidae, dem Mörder gehörig, gyilkosé, ölöé. *boh.* wražedlňíků, et kuw.

mordárski *adv.* homicidialiter, more homicidae: mörderisch, gyilkosan; gyilkos módon (módra). *boh.* wražedlňicki.

mordárskí, á, é, *adj.* homicidialis, e; homicidas adtinens: mönderisch, die Mörder betreffend: gyilkosi, gyilkosokat illetö. *Syn.* wražedlňickí.

Mordárstwí, á, n. conditio homicidae, die Mörderei, Todtschlägerei: gyilkoskodás, gyilkosság, ember ölés. *Syn.* Mordáreňí, Zabígactwí. *boh.* Wražedlňictwí. 2) v. Mord.

Mordowáňí, á, n. v. Mord, Mordárstwí.

mordowat, dowal, dugem, V. I. *imp.* mordug: caedem facere, occidere, perimere, interimere, interficere, mactare, caedere, necare, homicidia exercitare: morden, tödten, umbringen, entleiben, todtschlagen: gyilkoskodni, embert ölni. *Syn.* mordárik, zabik, zabígat, zamordowat. *Usus.* Mordugú Ženi, i Chlapow (Mužow) rowňe: trucidant feminas pariter, ac viros *Liv.* die Männer, und Weibsbilder machen sie ohne Unterschied nieder: egyenlöképpen vágják (ölik) az aszszonyokat, a' férfiakkal; se aszszonynak, se férfinak nem engednek. *II. rec.* mordowat sa, se fatigare, violentare, fatigium sumere: sich bemühen, Gewalt anthun: fáradni, magát fárasztani, erölkedni. *Syn.* unowat sa. *Usus.* Nemordug sa ꝛc.

Mordowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

mordowáwat, al, ám, *freq.* ex mordowat. *II. rec.* mordowáwat sa, *freq.* ex mordowat sa.

More, a, n. mare, is, n. pelagus, i, n. das Meer, die See: tenger. *boh.* Moře. *Usus,* Africké More, mare africum. (africanum), das afrikanische Meer, afrikai tenger. Anglické More, mare britannicum, engländisches Meer, angliai tenger. Atlanské More, mare atlanticum, oceanus atlanticus: atlantisches (atländisches) Meer, atlanti nagy tenger. Aziánské (aziatské, aziatické) More: mare caspium (hircanum, asiaticum), asiatisches Meer, áziai tenger. Benatské More, mare adriaticum (superum, venetum) sinus vene-

ticus: venetisches (venedisches) Meer, velentzei tenger. Čer=né (cukʃinſké) More, mare nigrum, pontus Euxinus: das schwarze Meer; fekete tenger. Čerwené More, mare erythraeum (rubrum) *Plin. H. N.* sinus arabicus: das rothe (erythräische) Meer bei Arabien, bei Constantinopel; der doppelte Meer=busen, arabische, und Persische: veres tenger. Egiptské More, mare aegyptium (aegyptiacum); das egyptische Meer, egyiptomi tenger. Gaditánské (gadiánské) More, fretum gaditanum (herculeum, cadiceum): Meer der beiden Vor=gebürgen bei Cadix: zúgó gaditanumi tenger. Genuenské More; mare ligusticum (gallicum); genueser Meer, genuai tenger. Hluboké More, pelagus; das tiefe Meer, mély tenger. Kalipolské, a Konſtan=tinopolské (medzi Kalipolem, a Konſtantinopolem poſtawené) More: propontis, das Meer zwischen Callipol, und Constantinopel: Kalipol és Konstantzinápoly között lévő tenger. Melké More; Melčini na Mori, na kterichžto, Lo=de (Hagowi, Sifi) wázánú: brevia, Seichtmeer, die Dünne des Meeres: tsekély tenger, tsekély helyek a' tengerben. Mrtwé (glegowaté) More, mare mortuum, locus asphaltites: das todte Meer, hóltt tenger. Německé More, germanicus oceanus, das deutsche Meer, német tenger. Polnoč=ňé More, hyperboreus pontus, mitternächtiges Meer, éjtszaki tenger. Polské More, pontus sarmaticus, das polnische Meer, lengyel országi tenger. Proſtredzemňé we=liké More, mare mediterraneum, mittelländisches Meer, föld közepi tenger. Rowné More, Hladina morská: aequor, is, m. Ebene des Meers tengeri síkság. Sirské More, mare siriacum, ſirisches Meer; siriai tenger. Spa=nielské More, cantabricus pontus; spanisches Meer, spanyol tenger. Šwedské (ſwéds=ké) More, mare balticum, der Ostsee, déli tenger. Úzké More w Kalipoli, w Zemi tráckeg: helespontus, i, m. fretum, i, n. enges Meer bei Kalipolis in Thracien, tengeri szorulat (keskeny tenger) Kalipolisban. Úzké More w Zemi tatárſkeg, bosphorus cimmerius, i, m. enges Meer am Taurikacherſones, egy szoros tengeri torkolat Tatár országban. Úzké More w Kon=ſtantinopoli w Zemi tráckeg, ktere ňekdi Wol preplwal: bosphorus thracius (Thraciae), enges Meer bei Konſtan=tinopel, egy keskeny tengeri szorulat Konstantzinápolynál, melly Europát Ásiától el-szakasztya. Wiſoké, a weliké Mo=re: oceanus, i, m. oceanum, i, n. das Weltmeer, das hohe Meer, die offenbare See: a' nagy tenger, melly a' föld kerekségét környül állya. Zewreňí More, maris aestuantis accessus, aestus maris; Anlauf des Meeres, tengeri forrás (áradás.) W ſirokém Mori chodí (plawi ſa), in aperto mari navigat *Liv.* er fahrt auf hohem, offe=nem Meere: a' nagy, mély tengeren hajókaz. *Prov.* W Mori Wodu hledáſ, in mari aquam quaeris *Martial.* In moribus scelestissimi hominis unum, aut alterum admissum vestigare, quum tota vita sit

sit contaminata. In scriptoribus indoctis pauca captare, quae reprehendas, quum nihil occurrat non reprehendendum. W Mori (we Wode) polowat, a w Powetrí Ribí lapat: in aere piscari, in mari venari *Plaut.* Praepostere ibi quaerere aliquid, ubi ne sperari quidem possit. Frustra moliri. In magistratibus vitam tranquillam, in voluptatibus beatam, in opibus felicem quaerere. Kdo sa modlit newí, nech sa w Mori plawí: v. modlit sa.

† Moře, n. idem.

Morea, i, f. peloponesus, i. f. Halbinsel im Griechenland Morea genannt, Görög országban lévö sziget. *Syn.* Poloſtrow, w Zemi Grécke.

† Morek, u, m. n. Spik.

Morena, i, f. v. Mokwanka.

morení, á, é, *p. c.* vexatus, tortus, cruciatus, adflictus, a, um: geplagt, gequällt: gyötrött, gyötörtett, nyomorgattatott, nyomoríttatott kinoztatott. *Syn.* ſúžení, ſužowaní, trápení. 2) necatus, umgebracht, getödtet, hingerichtet: meg-ölettetett, el-vesztetett. *Syn.* mordowaní, utrácaní, utracowaní, utracení, Žiwota zbawení. *boh.* mořený.

Moreňí, á, n. vexatio, torsio, cruciatio, adflictio, nis, f. das Plagen, Quälen: gyötrés, nyomorgatás, nyomorítás, kinzás. *Syn.* Súžeňí, Sužowáňí, Trápeňí. 2) necatio, occisio, interfectio: das Umbringen, Tödten, Hinrichtung: meg-ölés, el-vesztés. *Syn.* Mordowáňí, Utrácáňí, Utracowáňí, Utraceňí, Zabiťí, Žiwota Zbaweňí. *boh.* Mořeňí.

* Móreſ, u, m. v. Mraw, Mrawi.

* móreſňe *adv.* mrawňe.

* móreſní, á, é, *adj.* v. mrawní.

* Moreſnost', i, f. v. Mrawnost'.

Mori, *gen.* Mor, f. *pl.* v. Mora.

morit, il, ím, V, I. *imp.* mor: vexare, torquere, cruciare, adfligere: plagen, quälen: kinzani, gyötreni, nyomorítani, nyomorgatni. *Syn.* trápit, ſúžit, ſužowat. *Usus.* Weſ mám na Hlawe, tak ma poráď morí: pediculum in capite habeo, qui me continuo (incessanter) torquet: ich habe eine Laus auf dem Kopfe, die mich entsetzlich plagt: tetö van a' fejemben, a' gyötör (epeszt, nyomorit) engemet. 2) necare, occidere: umbringen, tödten, hinrichten: meg-ölni. *Syn.* mordowat, utrácat, utracowat, utratit, zabígat, zabit, Žiwota zbawit. *II rec.* morit sa, adfligere se, sich plagen, nyomorogni, gyötrödni. *Syn.* súžit sa, sužowat sa.

† mořiti, il, ím, idem.

Moríwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

moriwat, al, ám, *freq.* ex morit. *II. rec.* moriwat sa, *freq.* ex morit sa.

moriwí, á, é, *adj.* tabaficabilis, e *Acc.* hecticus, phthisicus, tabificus *Cic.* tabifluus *Venunt. Fort.* tabidosus *et* tabiosus *Tertull.* tabidus *Ovid.* tabidulus *Virg.* a, um: schwindsüchtig, langsam (nach, und nach) verzehrend, auszehrend: sorvasztó, el-sorvasztó, száraztó, el-aszaló. *Usus.* Moriwí Nákaz, Pad, Upad: tabida lues *Virg.* Moriwí Jed, venenum tabidum *Tabid.* tabificum *Suet.*

aus-

auszehrender Gift, sorvasztó méreg. Moriwá Nemoc, v. Moriwost. Moriwá Starost, tabida vetustas *Ovid.* verzehrendes Alter, sorvasztó régiség. Moriwá Zimňica, hectica (lenta) febris, das schleichende (schwindsüchtige, heimlich verzehrende) Fieber, elsorvasztó (lassú) hideglelés. Moriwé Powetrí, aer tabificus *Lucan.* pestilenzialische Luft, betegség hozó idő járása. Moriwé Prúhi (Paprsleki) slunečné, tabifici radii (solis) *Lucret.* schmelzende Sonnenstrahlen, olvasztó napfény. Moriwé Mísli Zmátki, tabificae mentis perturbationes *Cic.* verzehrende Verwirrungen des Gemüths, megemésztő elme háborodásai.

† mořiwí, á, é, *adj.* idem.

Moriwost, i, f. phthisis, is, tebitudo, nis, *Plin. H. N.* tabes, is, f. morbus tabificus, pestis tabida: Auszehrung, Schwindsucht, auszehrende Krankheit: el-sorvasztó nyavalya, száraz kórság, el-aszás, száradás, fonyadás. *Syn.* Moriwá Nemoc, Suchotina.

Morka, i, f. gallina indiaca (africana) meleagris, dis, f. *Varr. Plin. H. N.* eine indianische Henne, welsches Huhn; indiai tyúk, póka; nyöstény pujka. *boh.* Kruta, Krútka. *Plur. nom.* Mořki, *gen.* Morek: meleagrides, africanae gallinae. 2) *boh.* v. morská Swinka, morské Prasa.

Morňa, i, f. crypta, ae, f. *Suet. Vitruv.* Todtenkammer, Gruft, Grotte: kripta, föld alatt-való bólt. *Syn.* Kripta.

morňe *adv.* pestifere, pestilenzialisch, dögleletessen. *Syn.* morowe.

† morňí *adj. omn. gen.* v. seq.

morňí, á, é, *adj.* v. morowí.

Moropad, u, m. v. Mor.

morowí, á, é, *adj.* pestilens, tis; pestilentiosus, pestifer, contagiosus, a, um: pestilenzialisch, dögletes, dög halál hozó, veszedelmes. *Syn.* morňí. *Usus.* Morowí Nedub (Pad) v. Mor. Morowí Wred (*boh.* morňí Hlíza), bubo, nis, m. carbunculus, i, m. aposthema pestilens: Pestbeule, Pestdrüse: tüzes kelés, dögleletes (veszedelmes) daganat. Morowá Rana, v. Mor.

morskí, á, é, *adj.* marinus, maritimus, pelagicus, pelaginus; aequoreus, a, um: das Meer, oder die See betreffend: tengeri, tenger melléki. *Usus.* Morskí Breh, littus maritimum, der Ufer (Gestad) des Meeres, tengeri part. — Morskí pichlawí (ſkarlátowí) Slimák: murex, icis, m. *Plin. H. N. Horat.* Stachelschnecke, Purpurmuschel: tengeri tsiga, mellynek vérével a' bársonyt festik. — Morskí Kapitáň, capitaneus maritimus, archithalassus, thalassiarchus, rei maritimae praefectus: Admiral, tengeri kapitány. — Morskí Krkawec, corvus aquaticus, latus, Seeweißling, Seerabe: tengeri holló. v. *Syn.* hruzawec. — Morskí Lin, merula, tinca marina Labrus Merula, Linn. Merlefisch, Meerfleisch: tengeri tzompó. — Morskí Zagác (Králiček), cuniculus, i, m. Königelhasen, tengeri nyúl. — Morská Bitka, pugna navalis, praelium (bellum) maritimum: die Seeschlacht, Meerschlacht,

schlacht, das Seetreffen: tengeri ütközet (tsata): hajón valo viaskodás (hadakozás.) — Morská Cibula, v. Cibula. Morská Kočka, simia caudata, pithecus (-cos); i, m. *Plin. H. N.* Simiae cercopitheci Linn. die Meerkatze, geschwanzter Affe: matska majom. Morská Konchą (Mokré Korito), v. Gezdík. Morská Pena, spuma marina: der Meerschaum zu Pfeifenköpfen: tajték kö, v. Pena. Morská pichlawá Swiňá, i. e. morskí Gež: hispida, hystrix icis, f. *Plin. H. N.* Stachelschwein, sül disznó, tengeri tövises disznó. Mórská Swinka (morské Prasa), *boh.* Mórka: mus porcellus *Linn.* Meerschwein, ein vierfüßiges grunzendes Thier, in der Größe (in Gestalt) eines Kaninchens: tengeri malatz.— MorskéPseno, v. Kamika. — Morské Tela, phoca, ae, *et* phoce, es, f. *Virg. Ovid.* vitulus marinus Phoca vitulina Linn. das Meerkalb, tengeri borjú. — Morské Hrozno, v. Ribizla. *Prov.* Morskí Slích potočnú Wodú wipláknul: marinam auditionem fluviali abluit sermone *Plaut.* Quod audire erat molestum, placida et benigna oratione edulcavit.

† morskí, á, é, *adj.* idem.

morskocibulowí, á, é, *adj.* scillinus, scilliticus, a, um *Colum.* aus (von) Meerzwiebeln, tengeri hagymából való, tengeri hagymás. Morskocibulowí Ocet, acetum scillinum *Plin. H. N.* Meerzwiebelesig, tengeri hagymás etzet a' patikában. Morskocibulowé Wíno, scillites, ae, m. *Colum.* Meerzwiebelwein, Wein mit Meerzwiebel angemacht: tengeri hagymás bor. v. morská Cibula.

Moruse, f. v. Malina 2-do Nro.

† morusowí, á, é, *adj.* v. malinowí 2-do Nro.

morutní, á, é, *adj.* luridus, a, um; mortualis, e: schwarzgelb, todtengelb: sárga kék, sárga halavány szinü. *Syn.* mrtwí.

Morzel, u, m. crustulum saccharaceum, buccella sacharacea: Morselle, Zuckertäflein: tzúkros táblátska. *Syn.* cukrowá Tablička. *Plur. nom.* Morzele (*boh.* Morselli), morsuli, Morsellen: tzúkros táblátskák, morsulák.

* morzowaní, á, é, *p. c.* v. mrtweňí.

* Morzowáňí, á, n. v. Mrtweňí.

* morzowať, zowal, zugem, V. I. *imp.* zug, Kukuricu x. v. mrtwiť.

Mosad, i, f. v. Mosadz.

mosadní, á, é, *adj.* v. mosadzní.

Mosadňíčeňí, á, n. v. Mosadzníctwí.

mosadňíčiť, il, ím V. I. *imp.* ňíč, v. mosadzňíčiť.

mosadňícki *adv.* v. mosadzňícki.

mosadňícký, á, é, *adj.* v. mosadzňícki.

Mosadňíctwí, á, n. v. Mosadzňíctwí.

Mosadňík, a, m. v. Mosadzňík.

mosadňíkow, a, e, *adj. poss.* v. mosadzňíkow.

Mosadňíkowáňí, á, n. v. Mosadzňíctwí.

mosadňíkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug, v. mosadzňíčiť.

mosadowí, á, é, *adj.* v. mosadzní.

Mosadz, i, f. aurichalcum, orichalcum, i, n. Messing, értz, ve-

velentzei réz. *Syn.* Moſad. *boh.* Moſaz.

moſadzni, á, é, *adj.* aurichalceus, orichalcinus, oricalceus, a, um: meſſingen, értzböl való. *Syn.* moſadni. *boh.* moſazni.

moſadzňiččin, a, e, *adj. poss.* ex Moſadzňička.

Moſadzňičeňi, á, n. v. Moſadzňictwi.

moſadzňičiť, il, ím, V. I. *imp.* ňic: aurichalci fabrum esse (agere), ein Gürtler ſeyn, ötveskedni, ötvesnek lenni.

Moſadzňička, i, f. aurichalci fabri uxor, Gürtlerinn, ötvesné. *Syn.* Moſadňička.

moſadzňicki *adj.* auri chalci fabrorum more, gürtleriſch, ötves módon. *Syn.* moſadňicki.

moſadzňický, á, é, *adj.* aurichalci fabrum adtinens, dem Gürtler betreffend, ötvesi, ötvest illetö. *Syn.* moſadňický. *Usus.* Moſadzňická Robota, labor aurichalcifabri, Gürtler Arbeit, ötves munka. Moſadzňická Wiħňa, aurichalci officina, Gürtlerheerde, Gürtlerſtätte: ötves mühely.

Moſadzňictwi, á, n. opificium aurichalci fabri, Gürtlerei, Gürtlerhandwerk: ötves mesterség, ötveskedés. *Syn.* Moſadňictwi, Moſadzňičeňi.

Moſadzňík, a, m. aurichalci faber, aurichalcarius, orichalcarius, gelbgießer Gürtler, ötves. *Syn.* ſtuďeníKowáč, Moſadňík. *Aliud est* Střjeberňík, Zlatňík.

moſadzňíkow, a, e, *adj. poss.* aurichalci fabri, dem Gürtler gehörig, ötvesé. *Syn.* moſadňíkow.

Moſadzňíkowáňi, á, n. v. Moſadzňictwi.

moſadzňíkowať, kowal, kugem, V. I. *imp.* kug, v. moſadzňičiť.

moſadzowí, á, é, *adj.* idem.

† Moſaz, u, m. et f. v. Moſadz.

† moſazni, á, é, *adj.* v. moſadzni.

Moſel, ſle, f. ŕeče do Rína: Mosella, orinca: die Moſel, ein Fluß, mozla, *folyó viz.*

* Moſeňi, á, n. v. Muſeňi.

* moſeť, ſel, ſím, V. I. *imp.* moſ, v. muſeť.

moſkewſki *adv.* moscovitice, russice: ruſſiſch, muzkául. *Syn.* pomoſkewſki, moſkowitſki, ruſki, ruſňácki.

moſkewſký, á, é, *adj.* moscoviticus, russicus, a, um: moſkovitiſch, ruſſiſch: muszkai. *Syn.* moſkowitſký, ruſký, ruſňácký, *boh.* mozkewſký. *Usus.* Moſkewſká Zem, v. Moſkwa.

Moſkowit, a, m. pl. Moſkowiti (*boh.* Mozkowitowé), Moſkwan.

moſkowitčin, a, e, *adj, poss.* v. moſkwančin.

Moſkowitka, i, f. v. Moſkwanka.

moſkowitow, a, e, *adj. poss.* v. moſkwanow.

moſkowitſki, *adv.* v. moſkewſki.

Moſkwa, i, m. Moschia, Moscovia, Russia, ae, f. *regio Europae orientalis:* die Moſcau, Moſcowiterland, Rußland: muszka ország. *Syn.* Moſkewſká Zem. *boh.* Mozkwa, mozkewſká Zem'e.

Moſkwan, a, m. Moscovita *olim* Hamaxobita, ae, Russus, i, m. ein Ruſſe, Moßkowiter: muszka. *Syn.* Moſkowit, Ruſňák. *boh.* Mozkwan, Mozkowit. *plur.* Moſkwaňi *boh.* Mozkwané.

moſkwančin, a, e, *adj, poss.* russicae feminae, der Ruſſin ge=

gehörig, muszkánéé. *Syn.* moſkowitčin, ruſňačkin.

Moſkwanka, i, f. Russa *fem.* Ruſſin, muszkáné, muszka aszszony. *Syn.* Moſkowitka, Ruſňačka.

moſkwanow, a, e, *adj. poss.* moscovitae, Russi: dem Ruſſe gehörig, muszkáé, muszka emberé. *Syn.* moſkowitow, ruſňákow.

† Moſna, i, f. v. Sokor.

Moſňa, i, f. scrotum, i, n. *Cels.* der Hodenſack, tök zsatskója. *Syn.* Močňica, Šúrek, člowečí, neb konſkí Mechúr. *boh.* múdňí Pitlík.

moſňí, á, é, *adj.* scrotalis, e: die Hoden, oder den Hodenſack betreffend: tök zsatskóját illető. *Syn.* wagečné, *boh.* múdňí. *Usus.* Moſňá Pretrž (*boh.* múdňi Prútrž), hernia scrotalis, der Hodenbruch, tökösség.

Moſňička, i, f. *dem.* ex Moſňa. 2) *boh.* v. Sotorček.

Moſon, u, m Meſto: Mosonium, i, n. Wieſelburg, Mosony.

moſonſkí, á, é, *adj.* Moſonſká Stolica, Comitatus Mosoniensis, Wieſelburger Geſpanſchaft, Mosony-Vármegye.

Moſowce, wec, f. pl. Mosótz, *oppidum Thurotziense.*

Moſt, u, m. pons, tis, m. die Brücke über einen Fluß, Moraſt, Graben etc. hid. *Usus.* Dwihací (zdwihací, wiſuti) Moſt, pons arrectarius (ductarius, versatilis, pensilis), die Fallbrücke, fel-vonó híd kapu. Drewení Moſt, pons ligneus, hölzerne Brücke, fa-híd. Letawí (letací) Moſt, pons volatilis, fliegende Brücke, repülő híd. Lodňí (Hagowňí, ſiſowí) Moſt, pons navalis, Schiffbrücke, hajó híd. Murowaní Moſt, pons muratus Mauerbrücke, kő-híd. Moſt na Wode robiť, pontem facere (construere) in flumine; amnem iungere ponte: Brücke ſchlagen über einen Fluß, hidat tsinálni (hidallani) a' vizen. Moſt odhodiť, pontem rescindere, interscindere: Brücke abwerfen, el-vetni a' hidat. Moſt prerúbať, preſekať, pretať, pretrhnúť: pontem interrumpere *Liv.* die Brücke bei der Mitte abbrechen, a' hidat ketté vágni. Nepráteľowi zlatí Moſt ſtawať, fugam hostis non impedire, dem Feinde eine goldene Brücke bauen, nem hátrálni (gátolni) az ellenség szaladását. Nekomu Moſt zanechať, z Moſtu uſtupiť, defendere aliquem, Jemanden die Brücke treten, valakit védelmezni. Na ten Moſt gá nepogdem; tim Slowám gá newerím: huic ponti non insistam; his verbis non confido: auf dieſe Brücke trete ich nicht; dieſen Worten traue ich nicht: ezekhez nem bízok én; semmit sem adok én ezekre. Ezeken semmit sem építek én.

Moſteček, čku, m. *dem.* ex Moſtek.

† moſtecký, á, é, *adj.* v. moſtowí.

Moſtek, ſtku, m. *dem.* ex Moſt: ponticulus, i, m. ein Brückchen, kleine Brücke: hídatska.

Moſťik, u, m. idem.

moſtnatí, á, é, *adj.* ponte instructus, a, um: mit einer Brücke verſehen, hídas.

moſtňí, á, é, *adj.* idem.

Moſtňica, i, f. sublica, *Caes.* pila, ae, f. sublicium, i, n. ein Pfal, der die Brücke trägt, Brückenpfahl, Brückenbalken: híd tzövek, tzövek, mellyre hidatt tsinálnak, híd-láb. *Syn.* Pal.

Pal. 2) lignum strato pontis deserviens, Holz, zur Deckung der Brücke, hidlás-fa. *Syn.* Dil.

mostowi, á, é, *adj.* pontem adtinens, die Brücke betreffend, hidhoz való, tartozandó. *Syn.* mostni, *boh.* mostecki. *Usus.* Mostowi Plat, mostowé Mito: portorium pontis, Brückengeld, Brückenzoll: hid-vám. Mostowé Gármo, iugum pontis, Brückenjoch, hid-járom.

Moták, u, m. v. Motowidlo.

motani, á, é, *p. c.* in rhombum ductus, a, um: gehaspelt, gombolyittattott, motoláltt, matoláltt. 2) v. mikani.

Motáni, á, n. ductio filorum in rhombum, das Haspeln, tzérna gombolyitás, motolátás, matolálás. 2) v. Mikáni.

motat, al, ám, V.I. *imp.* tag: in spiram evolvere, ducere (convolvere) fila in rhombum: haspeln z. B. Garn, tzérnát öszve gombolyitani, motolálni, matolálni. 2) v. mikat. *II. rec.* motat sa, motitare se, vacillare titubare: sich hin, und her bewegen, wanken: tántorogni, tétovázni. *Syn.* potácat (zatácat) sa. *Usus.* Od Wina sa motá, e vino vacillat, er wanket, und sträuchelt, weil er zu viel Wein getrunken hat: a' bor ital miatt tántorog. Co sa uš len tolko motáš? quid tantum oberras (te motitas)? was bewegest du dich hin, und her so viel? mit kerengesz, henteregsz) annyit? *Prov.* Motagú sa, a berú: agunt et ferunt: sie streichen herum, und bekommen, was sie wollen: dúlnak, fosztnak.

Motáwáni, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

motáwat, al, ám, *freq.* ex motat. *II. rec.* motáwat sa. *freq.* ex motat sa.

Moticka, i, f. *dem.* ex *seq.* sarculum, i, n. ligunculus, i, m. Jäthacke, kapátska, kis kapa.

Motika, i, f. ligo, onis: m. sarculum, i, n. et sarculus, i, m. et Marra, ae, f. *Plin. H. N.* i, n. *Cels. Colum.* eine Hake (Haue: Karst), womit die Erde behackt wird, z. B. um sie locker zumachen, Krauthacke, um das Unkraut heraus zubringen; Weinhacke, um z. B. Wurzeln, und Gebüsche auszurotten, die Erde zu behacken, kapa. *vulg.* Graca. *boh.* Krace. *Prov.* Z Motiki wistrelit, extra chorum (rhombum oleas) vagiri, nicht zu der Sache (lächerlich) reden, más malomban örölni. Gakobi z Motiki strelil, inepte ad rem, lächerlich, läppisch, ungeschickt zu der Sache: el-találtad szarva között a tölgyét togy elö szilva lév, majd meg-borsolnak. Manželow geďiňe Kil a Motika rozdelit može: matrimonii vinculum indissolubile, die Ehe ist unzertrennlich: a' házas embereket tsak az ásó, és a' kapa választya-el egy-mástól. *Aliud est* Kil.

Motil, a, m. papilio, nis, m. *Ovid.* Schmetrling, Zweifalter, Zwiefalter, Sommervogel, pille, lövöldék, leppendék, pillangó, lepke. *Syn.* Lišag.

† Motil, a, m. idem.

Motilček; a, et lečka, m. *dem.* papiliunculus, i, m. *Tertull.* parvus papilio: Schmetterlingchen; pillétske, kis pille, lependéketske. *Syn.* Lišagček, Lišagek.

† Motilček, ečka, m. idem.

Motilek, lka, m. *dem. boh.* Motilek.

mo-

motolení, á, é, p. c. v. krúkení.
Motolení, á, n. v. Krúkení.
Motolica, i, f. vertigo, inis, f. *Plin. H. N.* scotoma, tis, n. in *ovibus*: der Schwindel bei Schafen, szédülés, szédelgés fö (fej) szédelgés a' juhoknál. *Syn.* Jhlica, Zákrut, Záwrat. *Usus.* Motolicu dostak, zmotoličet, zmotolicik sa: vertigine adfici, Schwindel bekommen, fö-szédelgést kapni. Motolicu mak, vertigine laborare (adfici) vertiginem habere: Schwindel haben, schwindeln: szédelegni. Motolicu (Záwrat) mám, vertigine adficior, mir schwindelt, szedeleg a' fejem.
motoliční, á, é, *adj.* vertiginosus *Plin. H. N.* scotomaticus; a, um; vertigine laborans, tis, *de ovibus*: schwindelig, schwindlig, mit dem Schwindel behaftet, von Schaffen: szédelgö fejü, fej-szédelgö. *Syn.* ihkični, zihliční, zmotoličení.
motolik, il, ím, V. I. *imp.* tol v. krútik. *II. rec.* motolik sa, v. krůkik sa.
Motowidlo, a, m. rhombus, i, *Ovid.* alabrum, i, n. Haspel, Weife zum Garn winden: matóla, motóla, tzérna gombolyító. *Syn.* Moták, Zwiják.
Motúz, a, m. resticula *Varr.* zona, ae, f. funiculus, i, m. tomex canabina (linea), tomix. tomice: kleines Seil, die Schnur: madzag, szösz madzag, tsepüs kötél. *Usus.* Motúzé, súkat, resticulas torquere, Seilchen drehen, madzagot fonni, sodorni. *Prov.* Madowí (zlatí) Motúz ňekomu prez Ústa pretahowat (pretáhnúť): palpum obtrudere alicui *Plaut.* os alicui sublinere. Falsa spe quempiam lactare: schmeicheln, durch Schmeicheln hintergehen: valakit hitegetni. reménységgel táplálni, biztatni, mint a tzigány a' lovát; mézes madzagot valakinek a' száján húzni. Za madowí Motúz Hada nalezk. Sokola za Páwa wiwolik: pro perca scorpium, sich in der Hoffnung trügen, mézes madzag helyett kigyot találni. Ge Motúz w Repe, est modus in rebus, es ist schon ein Mittel dazu, vagyon mód a' dologban.
Motúzček, zečku, m. *dem.* ex seq.
Motúzek, zku, m. *dem.* ex Motúz: zonula, parva resticula; Schnürchen, szösz madzagotska.
Motúzisko, a, n. *contemt.* et *exagger.* ex Motúz.
* Mozár, a, m. v. Mažár.
† Mozdír, e, m. v. Mažár.
† Mozdírek, řku, m. *dem.* v. Mažárček.
† Mozeček, čku, m. *dem.* v. Mozgíček.
Mozeg, zgu, m. v. Mozg.
† Mozek, zku, m. v. Mozg.
Mozel, a, m. v. Mosel.
Mozg, u, m. *Plur. nom.* Mozgi *gen.* gow etc. w Hlawe: cerebrum, i, n. das Hirn, Gehirn: agy-velö. *Syn.* Mozeg. *boh.* Mozek, Mozk. *Prov.* Má ten Mozgi w Hlawe, prudens (doctus) vir est, das ist ein gescheider Kopf, nem ütötték tökkel a' fejét; nints korpa a' fejében. Az za Mozgi a za wsecké Rozumi widet, trans cerebrum videre; valde prudentem, et perspicacem esse: sehr vernünftig (witzig) seyn, igen eszesnek, és éles elméjünek lenni. Wipáchli mu Mozgi, putidius (putidum) cere-

cerebrum *Horat.* angegangenes, verdorbenes, nicht richtiges Gehirn: bolond ember, 2) w Rostach, medulla (ossis) ae, f. das Mark in Knochen, velö. *Syn.* Spik.
Mozga, i, f. v. Mížga.
Mozgiček, čku, m. *dem. Plur. nom.* Mozgički, *gen.* čkow: cerebellum, i, n. Hirnchen, Hirnlein; agy-velötske. *boh.* Mozeček.
Mozgička, i, f. v. Mízgička.
mozgowí, á, é, *adj.* cerebralis, e; cerebrinus, a, um: das Hirn betreffend, agyvelös, agyvelöt illetö, agyvelöhöz tartozandó. *boh.* mozkowí.
možite *adv.* v. možne.
možití, á, é, *adj.* v. možní.
Možitost, i, f. v. Možnost.
† Mozk, u, m. v. Mozg.
† mozkewskí, á, é, *adj.* v. moskewskí.
† Mozkwan, e, m. v. Moskwan.
možne *adv.* possibiliter, möglich, thunlich: meg-lehetössen, 2) opulente, reich, vermögend, mächtig: gazdagon, vagyonosson. *Syn.* možite, bohate.
možní, á, é, (*abs.* možno), *adj. comp.* možnegší. *superl.* nagmožnegší: possibilis *Quintil.* potis, pote: möglich, thunlich: lehetséges, meg-lehetös, a' mi meg-lehet. *Usus.* Možná Wec, res possibilis, quae fieri potest: eine mögliche Sache, lehetséges dolog. Gestli (gelí) možné (možno, možna Wec)! i. e. *a*) ita ne? est ne possibile? quid ais? ists möglich? was sagst du? ugyan úgyé? mit mondasz? *b*) ain'? ain' tu? aisne? meinst du? so? ugyan azt mondodé? Gest (ge) možné (možno). *a*) potest esse, es ist möglich, es kann seyn: meg-lehet. *b*) potest fieri, es kann geschehen, meg-történhet. *c*) potest accidisse, factum esse: es kann geschehen seyn, kann sich zugetragen haben: meg-lehetett, meg-történhetett. Ge možné (možná Wec gest), že sa milím: potest fieri ut errem: es ist möglich, daß ich irre: meg-lehet, hogy hibázok. Wšecku možnu Prácu sem winaložil, operam dedi, quam potui maximam; ich habe alle mögliche (die möglichste) Mühe angewendet: meg-tettem, a' mi tsak tölem lehetett (kitelhetett), Wšecku možnu (wšemožnu) Pilnost winaložím: adhibebo industriam, quam potero maximam: ich will meinen möglichsten Fleiß anwenden, minden tölem ki-telhetö szorgalmatossággal azon lészek. Wšecké možné Ména wipowím, dicam nomina, quotcunque scio: elö számlálom, valamelly (valahány) neveket tudok. Wšecku možnu Potupu mi učinil (preukázal): intulit mihi, quidquid contumeliae potuit, alle mögliche Beschimpfung erwies er mir, minden töle ki-telhetö betstelenséggel illetett engem. Gak možné gest, nagšpišeg pišat budem: quam celerrime potero, scribam: in möglichster Eile will ich schreiben, mennél hamarább lehet, irok. Gak možno gest, nagkratšeg: quam brevissime (potero), in möglichster Kürze will ich ꝛc. mennél rövidebben lehet. Čo mi ge možno (čo možem), čiňím: facio, quod possum: ich thue mein Möglichstes, a' mit tehetek, azt tselekszem. Neňí mi možné (možná Wec), non est mihi operae, es ist mir nicht möglich, nem lehet tölem. Neňí možné wistáť, čo stwárá: tole-

lerari possibile haud est, quod patrat: es ist nicht möglich (ist unmöglich) zu ertragen, was er treibt: türhetetlen (szenvedhetetlen), a' mit tesz. Neňí možno werik, že on na to misleł: non sane quadrat illum id cogitasse, es ist nicht zu glauben, daß er an dieses gedacht habe: hihetetlen, hogy ö azt gondolta légyen. Nebolo mi možno (nebolo mi možneg Weci, nebola mi možná Wec) prisť: non fieri poterat, ut venirem: es war keine Möglichkeit zu kommen, nem jöhettem-el, lehetetlen volt el-jönnem. Neňí možno, abi (abi ne) prisel: non potest fieri, ut (ut non, quin) veniat: es ist nicht möglich, daß er (daß er nicht) komme, kommen sollte (könnte): lehetetlen, högy el-jöjön (hogy elne jöjön). Chceli sme dať Izbi bílik (ličit) a to uľ neňí možné (*boh.* možná): voluimus curare dealbari (dealbanda) cubicula, sed non amplius potis (pote) est, fieri potest: wir wollten weißen lassen, aber es ist nicht mehr möglich: ki-akartuk meszeltetni a' szobáinkat, de már lehetetlen. 2) dives, locuples, tis, opulentus, copiosus, a, um; habens facultates lautas: reich, vermögend, mächtig, wohlhabend: vagyonos, gazdag. *Syn.* bohatí. *Usus.* Člowek ten bol od ťeba (nežli ti) možňegsi: homo erat re, fortunisque auctior, atque tu *I.iv.* dieser Mensch war weit reicher, als du: az az ember gazdagabb vólt náladnál.

Možnosť, i, f. possibilitas (rei) tis, f. possibilis natura: Möglichkeit eine Sache, lehetség, lehetösség, meg-lehetösség, meg-lehetös dolog. *Syn.* Možitosť. *Usus.* Chcem Možnosť Weci preukázať, demonstrabo rei possibilitatem *vel* rem fieri posse *aut* potuisse: ich will die Möglichkeit der Sache darthun, meg-mutatom, hogy lehetséges e' dolog. Nebolo žádneg Možnosti prisť, v. nebolo mi možno prisť sub možní 1 Nro. — 2) facultas, potentia, vis, vires: Möglichkeit, Thunlichkeit: tehetség. *Usus.* Podla Možnosti, pro viribus, quantum fieri potest (poterit, potuit), pro posse, pro virili parte: möglicht, nach Möglichkeit; so viel, als sich thun läßt (thun lassen wird, hat thun lassen): tehetség szerént. Podla meg Možnosti, pro viribus meis, pro facultate mea, nach meiner Möglichkeit, tehetségem szerént. Newidím žádneg Možnosti, non video, quomodo res effici possit: ich sehe keine Möglichkeit, nem látom, mint lehetne meg a' dolog. Gestliže kde negaká Možnosť gesť, si ullo modo fieri potest, wenns irgend eine Möglichkeit ist, hogy ha valamiképpen meg-lehetne a' dolog. Tá Kňižka ge podla Možnosti krátká, liber est, quantum fieri potuit, brevis: das Buch ist möglich ist kurz, a' mennyire tsak lehetséges vólt, rövid ez a' könyv. 3) potestas, facultas, vis, vires: Vermögen, Fähigkeit, Kraft zu etwas: erö, erösség, hatalom. *Syn.* Moc, Sila, Wláda. 4) facultates temporales, divitiae, opes: das zeitliche Vermögen, jószág, vagyon. *Syn.* Bohatstwí, Státek, časťné Prostredki Žiwobití. *Usus.* Podla

swég

sweg Možnosti; gak daleko geho Statki (Prostredki) stačili: prout facultates eius ferebant, nach seinem Vermögen, a' mennyire lehetett (kitelhetett) töle; a' meddig érlt az erszénye.

Mozol, u, m. callum, i, n. *vel* callus, i, m. *Cic.* die Schwiele, harte (dicke) Haut am Fuße, oder Händen, die Schwarte, das Schwartenbrett an den Thieren: bör vastagúlása, tenyér fel-törése, meg-keményedett bör a' kezen, vagy lábon. *Syn.* Pluzgír, zátwrdlá (zhrublá, twrdá) Koža na Rukách, na Nohách od Roboti, neb Chodená *boh.* Kragina. 2) res multo sudore parta, der Schweiß, sauer erworbenes Vermögen: keresmény. To sú moge Mozole, haec est dura acquisitio mea, das ist mein Schweiß, ez az én keresményem.

Mozolček, u, m. *dem. ex seq.*

Mozolek, lku, m. *dem.* ex Mozol.

Mozolík, u, m. idem.

mozolne-ní, -nosť, v. mozolowate-tí, - tosť.

mozolowate *adv.* callose, dickhäutig, fel-törve, keményedve. *Syn.* mozolne.

mozolowatí, á, é, *adj.* callosus, callo obductus, a, um: mit Schwielen, oder einer dicken Haut überzogen, dickhäutig, Schwielen habend: fel-törött, keményedett. *Syn.* mozolní. *Usus.* Koža mozolowategšá, cutis callosior *Plin. H. N.*

Mozolowatosť, i, f. callositas, tis, f. *Scrib. Larg.* harte Haut, bör vastagulása, keménysége. *Syn.* Mozolnosť, Mozolstwí.

Mozolstwí, á, n. *idem.*

Mráček, čku, m. *dem.* nubecula pluvialis, kleine Regenwolken, esö felhötske. *Syn.* Mračenko, Mrakawíčko.

Mračení, á, n. nubilatio, nis, f. obductio coeli nubibus (ad pluviam dispositio): das Wölken, die Wölkung: fellegezés, bé-homályosodás, bé-borúlás. *vulg.* Chmárení. 2) v. Krutosť.

mračiť sa, il sa, ím sa, V. I. *imp.* mrač sa: nubilum fieri, nubilare, nubilari, nubibus induci: trübe (wolkig), werden, sich wölken, sich mit Wolken überziehen: fellegezni, borulni, fölhözni. *vulg.* chmáriť sa, *boh.* kaboňiti se. *Usus.* Mračí sa, nubilat, coelum inducitur nubibus: es wölkt sich; es trübet sich, homályosodik, borúl, fellegezik. Tak sa mračí, gako bi chcelo (malo) prsať: nubilat, quasi pluvia immineret: es wölkt sich zum Regnen) borúl, esöre van az idö. 2) acerbe intueri, vultum acerbum, induere (formare): harbes Gesicht machen, komorúl nézni, homlokát öszve huzni.

Mračíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *vulg.* Chmaríwání.

mračíwať sa, al sa, ám sa, *freq.* ex mračiť sa. *vulg.* chmaríwať sa.

mračňe *adv.* nubile, nubilose, turbide: trüb, wolkig: fölhösen, fellegessen. *Syn.* mrakawe, zamračeňe mrakotňe. *vulg.* chmárňe. *boh.* posmúrňe. 2) subobscure, dämmerig, setétessen, sötétessen. *Syn.* pritmawe. *boh.* súmračňe. 3) calliginose, tenebricose, tenebrose: dunkel, finster: homályossan, setétessen. *Syn.* tmawe.

mračňí, á, é, *adj*. nubilus, nubilosus, turbidus, a, um: trübe, wolkig. z. B. Himmel, Tag, Witterung: fölhös, felleges, borúltt. *Syn*. mrakotní, mrakawí, zamračení. zakábnutí, *vulg*. chmární. *boh*. posmúrní. *Usus*. Mračné Nebe, coelum nubilosum, nubilus aer: wölkiger Himmel, felleges ég. 2) subobscurus, dämmerig: setétes, homályos. *Syn*. pritmawí. *boh*. súmrační. 3) caliginosus, tenebricosus, tenebrosus: dunkel finster: setétes, homályos. *Syn*. tmawí.

Mračno, a, n. nubes pluvialis, (pluvia), Regenwolke, esös fölhö. *Syn*. Mračnosť, Mrak, Mrakawí. *vulg*. Chmára. *Plur. nom*. Mračna, *gen*. čen, etc. *Usus*. Mračňa (mračné Časi) chodá, nubila tempora sunt. es kommen Regenwolken, felleges (homályos) idök járnak.

mračno *adv*. v. mračňe.

Mračnosť, i, f. caliginositas, nubilositas, tis, f. nubilum, i, n. nubium congregatio: Wölkung, fellegzés, felhösség. *Syn*. Mrak, Mrakawosť. *vulg*. Chmárnosť. 2) subobscuritas, das Dämmern, die Dämmerung: setétesség, homályosság. *Syn*. Pritmawosť. *boh*. Súmračnosť. 3) v. seq.

Mrak, u, m. obscuratio, caligo, nis, f. die Dunkelheit, Finsterniß, die Dämmerung: homályosság, setétesség. *Syn*. Mračno, mračnosť, Mrak, Mrákawa, Mrakawí, Mrakota, Mrk, Pritmawosť, *boh*. Súmrak, *Usus*. Ranňí Mrak, ináč Swítáňí, Swit, Uswit: diluculum, Morgendämmerung, Morgenröthe: hajnal, virradás. Wečerňí Mrak, ináč Mrk, Mrkáňí: crepusculum, Abenddämmerung, estvéledés, nap alkonyodása. *Pl. nom*. Mraki, *gen*. kow ꝛc.

Mráka, i, f. idem.

Mrákawa, i, f. idem.

mrakawe *adv*. v. mračňe.

Mrakawečka, i, f. *dem*. ex Mrákawká.

Mrákawí, á, n. v. Mračno. *Usus*. *tropice*. Mrákawi rozháňať, malum animum (malam voluntatem) depellere; das betrübte (böse) Gemüth aufheitern: das Trübe (den bösen Muth) vertreiben: a' kedvetlenséget el-üzni.

mrakawí, á, é, *adj*. v. mračňí.

Mrákawka, i, f. *dem*. ex Mrákawa.

Mrákawosť, i, f. v. Mračnosť.

Mrakota, i, f. v. Mračno, Mrak. *Usus*. Mrakota Oči, caligo oculorum, die Finsterniß der Augen, Augenfinsterniß: szemnek homálya.

mrakotňe *adv*. v. mračňe.

mrakotňí, á, é, *adj*. v. mračňí.

Mrakotnosť, i, f. v. Mračnosť.

Mramor, u, m. marmor, is, f. *Cic*. Marmor, der Marmorstein, Marmelstein: márvány-kö. *Usus*. Čerweňí (kropenatí) Mramor, rubrum marmor, der rothe Marmorstein, veres márvány-kö.

Mramorček, u, m. *dem*. ex *seq*.

Mramorek, rku, m. *dem*. ex Mramor.

Mramorík, u, m. idem.

mramorowáňí, á, é, *p. c*. marmoratus (*vulg*. marmorizatus), a, um: marmorirt, mit Marmor überzogen: márványkövel meg-rakodtt, márványozott.

Mramorowáňí, á, n. marmoratio, nis. f. *Apul*. Marmorirung, Ueberziehung mit Marmor: márvány

vány-kövel meg-rakás, márványozás.

mramorowať, rowal, rugem V. I. *imp.* rug: marmorare (ro, avi, atum) *Lamprid*: marmoriren, mit Marmor überziehen: márvány-kövel meg-rakni, márványozni. 2) marmorare, marmoriren, Tünchwerk, oder einen Teig zu Ueberziehung der Wände, und Fußböden aus Marmor machen: márványozni, márványból vakoló meszet tsinálni.

mramorowí, á, é, *adj.* marmoreus, a, um *Cic. Virg. Horat.* marmorn aus Marmor: márvány-köi, márvány-köből való, márványos, márványozott. *Usus.* Mramorowí Oltár, ara marmorea, altare marmoreum: marmornes Altar, márvány kö oltár. 2) marmori similis, marmoreus *Virg.* marmorn, wie Marmor, dem Marmor ähnlich (der Glätte nach), marmorn, glänzend: márványhoz (márvány-köhez) hasonló. 3) marmor adtinens, marmoreus *Vitruv.* Marmor betreffend, márványt illetö. 4) marmorosus *Plin. H. N.* marmorartig, hart, wie Marmor: márvány köves. 5) marmorarius *Senec.* mit Marmor sich beschäftigend, dahin gehörig: márvány-kövel bánó.

Mramorowňictwí, á, n. marmorea, ars *Vitruv.* Bildhauerkunst: márvány-kö faragó mesterség.

Mramorowňík, a, m. marmorarius (*scil.* faber, artifex), *Vitruv.* Marmorirer, márvány kö-faragó.

Mraw, u, m. mos, ris, m. consuetudo, nis, f. ritus, us, m. die Sitte, Gewohnheit, der Gebrauch: szokás, rend tartás. *Syn.* Običag, Držáňí, Powáha, Zachowáňí, Záchowáwáňí, Zwik, Zwiklost. *Plur.* Mrawi (*boh.* Mrawowé), mores, um, m. die Sitten, erkölts, maga viselés szokás. *Usus.* Dobré Mrawi, boni mores, gute Sitten, jó (szép) maga viselés. Samotné Mrawi, samii (singulares) mores, seltsame Sitten, különös maga viselés. Mrawi čím dál, tím sú horsé; idú z Wrchu dolu: mores eunt praecipites, die Sitten gehen Berg ab, rosz erkölts, (szokás) vagyon most. Staré Mrawi zložiť, exuere antiquos mores *Liv.* die alten Sitten ausziehen, el-hagyni a' régi szokást. Člowek newinňich Mrawoch (Žiwota chwálitebného), homo integer (integrae) vitae, scelerisque purus; homo integer, et castus, ein frommer, aufrichtiger Mensch der untadelhaftes Leben führt: jó (jámbor, tiszta, ártatlan) életü ember. Si gedňích s ňím Mrawow, gedneg Powážnosť'i: ab eius moribus non longe aberras, du bist ihm an Sitten, und Gebärden nicht ungleich: az ö erköltsétöl, és maga viselésétöl, nem igen külömbözöl; elég hasonló vagy hozzá. Stagné (gedné) Mrawi, a Powáhi magú: unis moribus vivunt, sie führen einen gleichen Wandel, egy erköltsüek, egy módon élnek. Bez Mrawow, i. e. nemrawňí: male moratus, ungesittet, ohne Sitten: erköltstelen. *Prov.* Zlé Mrawi, dobré Práwa: bonae leges ex malis moribus procreantur, böse Sitten verursachen gute Gesetze, rosz erköltsnek jó törvény a' zabolája.

Mrawčáňí, á, n. v. Mňawčáňí.

mrawčať, čal, čím, V. I. *imp.* mrawči, v. mňawčať.

Mrawčáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex *seq.*

mrawčáwať, al, ám, *freq.* ex mrawčať.

Mrawček, wečka, m. *dem.* ex Mrawec: formicula, ae, f. *Apul.* Ameischen, hangyátska.

Mrawčeňí, á, n. formicatio, nis, f. geschwinde, aber dabei schwache Bewegung: hangya módra való mozgás, fel-verés. 2) v. Mrke.

mrawčí, á, é, *adj.* e formica, formicinus *Plaut.* a, um; formicas adtinens: von Ameisen, die Ameisen betreffend: hangyai, hangyához való. *Usus.* Mrawčé Ȝňézdo, v. Mrawisko. Mrawčí Chod, formicinus gradus (gressus) *Plaut.* Ameisenschritt, riszáló, ki a' járás közben hánnya a' farát. 2) formicosus *Plin. H. N.* formicis plenus: voller Ameisen, hangyás, hangyával tellyes. 3) formicabilis, formicalis, e, formicans, tis: dem Laufe der Ameise ähnlich, hangya módra mozgó, mozgadozó. Mrawčí Chod (mrawčé Jdeňí) žili, pulsus formicabilis *Coel. Aur.* percussus venarum *Plin. H. N.* geschwinder aber dabei schwacher Puls: hangya módra mozgó ér, fel-verés.

mrawčiť, il, ím V. I. *imp.* wči: formicare, geschwind, aber dabei schwach sich bewegen, hangya módra mozogni, fel-verni. 2) v. mokiť.

Mrawce, wca, m. formica, ae, f. *Cic.* die Ameise, hangya. *Plur. nom.* Mrawci, *gen.* cow 2c. *boh.* etiam Brabenec.

Mrawenec, nca, m. *idem.*

† Mraweniske, n, v. seq.

Mrawisko, a, n. myrmecium (iom) *Cic.* formicetum, i, n. nidus formicarum: der Ameisenhaufen, hangya zsombék, hangya fészek. *Syn.* mrawčé Ȝňézdo. *boh.* Mraweňiske, Brabeňiske.

Mrawkáňí, á, n. v. Mrawčáňí.

mrawkať, al, ám, V. I. *imp.* kag, v. mrawčať.

Mrawkáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mrawkáwať, al, ám, *freq.* ex mrawkať.

mrawknúť, knul (kel), kňem, V. P. *imp.* kňí, v. mňawknúť.

Mrawknutí, á, n. v. Mňawknutí.

mráwňe *adv.* moraliter. ethice: sittlich, erköltsössen. 2) morate, morigere, morigerate: gesittet, sittlich, höflich, bescheiden: diszessen, erköltsössen, betsületessen, emberségessen. *Syn.* mrawnopočestňe, mrawopočestňe, počestňe, zdworile. *Usus.* Mrawňe žiwím biť, bene moratum esse, gesittet leben, jó erköltsünek lenni.

mrawní, á, é, *adj.* moralis, e; ethicus, a, um: sittlich, die Sitten betreffend: erköltsi, erköltsöket néző. *Usus.* Mrawné Úmeňí, o Mrawoch Učeňí: doctrina moralis, ethica: Sittenlehre, Zuchtlehre: erköltsi tudomány. 2) bene moratus, morigeratus, moriger, ingenuus, bonis moribus praeditus: gesittet, wohl gesittet, sittsam, sittlich, höflich, bescheiden: szép maga viseletű, betsületes, tisztességes, jámbor, erköltsös, jól neveltetett. *Syn.* mrawopočestní, počestní, zdworilí.

mrawopočestňe *adv.* v. mrawňe.

mrawnopočestní, á, é, *adj.* v. mrawní.

Mrawnopočestnost, i, f. v. seq.

Mrawnost, i, f. moralitas, tis, f. Sittlichkeit, erköltsösség. 2) ingenuitas, modestia, ae, f. Sittsamkeit, Züchtigkeit, Höflichkeit, Bescheidenheit: nemes (szép) erkölts, emberség. *Syn.* Mrawnopočestnost, Mrawopočestnost, Počestnost, Zdworilost.

mrawopočestně *adv.* v. mrawně.

mrawopočestní, á, é, *adj.* v. mrawní. *Usus.* Člowek mrawopočestní, homo commodus (commodis moribus), ein gesitteter (höflicher) Mensch, jó viseletü (maga viselésü, erköltsü) ember. Sin bol tak, gako Otec mrawopočestní: filius pariter moratus, ut pater fuit *Plaut.* der Sohn war so wohlgesittet, und eingezogen, als sein Vater: szinte olly jó erköltsü (emberül tanúltt) fiú volt, valamit az attya.

Mrawopočestnost, i, f. v. Mrawnost. *Prov.* Mrawopočestnost bez Poňiženosti neňi. Kde ge Mrawopočestnost, tam ge i Poňiženost: modestia non est sine humilitate, Bescheidenheit hat Demuth bei sich, a' jó viselés az alázatossággal jár.

Mráz, *gen.* Mrazu, m. gelu, u, n. algor, is, m. algus, i, m. der Frost, die Eiskälte, das Gefrieren: fagy. *Prov.* Pride na Psa Mráz, keď sa bude trásť. D'neś mňe, zítra tebe: hodie mihi, cras tibi. Ingruet adhuc frigus, tum cani quoque erit algus: heute mir, morgen dir. Es wird einmal der Winter einfallen, alsdann wird auch der Hund die Kälte leiden: ma nékem, hólnap néked. Bé-jön egyszer a' tél, akkor majd a' kutyát-is meg-tsépi a' dér. 2) Padlí (z Ledem na Wode)

Mráz: pruina, ae, f. gelicidium, i, n. der Reif, gefrorner Thau, gefrornes Wasser: dér, zuzmaráz. *Syn.* Jnowak, Oholič Zmrázek, *boh.* Giňi rc. *Usus.* Mráz padá, pruina cadit, es reifet, dér esik. Mráz kazí, a páli Obilí (Zboží): pruina fruges exurit, decoquitque: der Reif dörrt aus, verbrennt die Früchte: meg-veszi a' hideg a' gabonát.

Mrazeček, ečku, m. *dem. ex seq.*

Mrázek, zku, m. *dem.* ex Mráz: parvum gelu, ein kleiner Frost, kis fagy. *Syn.* Mrazík, Zmrázek. pruinula, parva pruina: kleiner Reif, deretske.

Mrazeňí, á, n. gelidatio, nis, f. das Frosten Frieren: fagyasztás.

Mrazík, u, m. v. Mrázek.

mrazit, il, ím, V. I. *imp.* mraz: gelidare, gelu ex aqua arte formare: frosten, Eiskalte machen: fagyasztani.

Mraziwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mraziwať, al, ám *freq.* ex mrazit.

mraziwe *adv.* gelide, algide, frigide: frostig, kalt: hidegen, fagyossan. *Syn.* mrázňe, mrazowite, mrzle. 2) pruinose, reifig, deressen, zuzmarázossan.

mraziwí, á, é, *adj.* frigidus, gelidus, algidus, a, um: frostig, kalt, z. B. Wetter: hideg, fagyos. *Syn.* mrázní, mrazowití, mrzlí, studení. 2) pruinosus, reifig, zuzmarázos, deres.

Mraziwost, i, f. geliditas, tis, f. algor, is, m. algus, i, m. die Fröstigkeit, Reifigkeit: fagy, hideg. *Syn.* Mraznost, Mrazo-

zowitost, Mrzlost, Studenost.
mrážne *adv.* v. mrezíwe.
mrázni, á, e, *adj.* v. mraziwí.
Mráznost, i, f. v. Mraziwost.
mrazowite *adv.* v. mraziwe.
mrazowiti, á, é, *adj.* v. mraziwí.
Mrazowitost, i, f. v. Mraziwost.
Mrčáňí, á, n. v. Mňawčáňí.
mrčať, čal, čím, V. I. *imp.* mrč, v. mňawčať.
Mrčáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
mrčáwať, al, ám, *freq.* ex mrčať.
† Mrcha, i, f. v. Mrsina.
mrcha *adj. indecl. omnis generis et numeri:* malus, a, um: böse, schlecht, schlimm: rosz, gonosz. *Syn.* zlí, zlostiwí, zlostní, mrchawí. *Usus.* Mrcha Člowek, malus homo, ein schlimmer Mensch, rosz ember. Mrcha Reč, malus sermo, schlechtes Reden, rosz beszéd. Mrcha Slowo, malum verbum, ein böses Wort, rosz szó. Mrcha Ženſko, mrcha Ludi, mrcha Babi, mrcha Slowa ꝛc, Mrchá Stworeňí, mala bestia, schlechter Mensch, gonosz állat. Mrcha Loter, latro insignis, flagitiosus, sceleratus: ein großer Bösewichter, gonosz latór. Mrcha Pohan, ukrutní Člowek; malus scytha, ein grausamer Mensch, latro a' török.
Mrchač, a, m. v. Zlostník.
mrchawe *adv.* male, malitiose, perverse: schlecht, schlimm, böse, verdorben: roszúl, gonoszúl, feslettül, fertelmessen. *Syn.* zle, zlostňe.
mrchawí, á, é, *adj.* malus, malitiosus, perversus, a, um: schlecht, böse, schlimm, verdorben: rosz, gonosz, feslett, fertelmes. *Syn.* Mrcha, zlí, zlostiwí, zlostní.
Mrchawost, i, f. malitia, ae; f. malitiositas, perversitas; tis, f. die Bosheit, Schlimmheit: roszaság, gonoszság. *Syn.* Zlost, Zlostiwost, Zlostnost.
† Mrchowiſte, n. v. Mrſník.
* Mrcina, i, f. v. Mrſina.
Mrdas, u, m. v. Chwost, Ocas. *Syn.* Mrdol.
Mrdaseňí, á, n. v. Mrdoleňí.
mrdasiť, il, ím, V. I. *imp.* mrdas, v. mrdoliť.
Mrdol, u, m, v. Mrdas.
Mrdoleňí, á, n. agitatio (commotio, iactatio, vibratio) caudae, das Schmeicheln mit dem Schwanze, das Hin- und Herwerfen des Schwanzes: fark tsavarás (mozgatás, hányás, vetés; fitzkándozás. *Syn.* Mrdaseňí, Chwostíkem krúteňí.
mrdoliť, il, ím, V. I. *imp.* mrdol: cauda blandiri, caudam agitare (motitare; jactare, movere, motare, vibrare, versare): den Schwanz hin, und her werfen, hin, und her bewegen, mit dem Schwanze schmeicheln: farkát tsavarni (hányni, vetni, mozgatni); fitzkándozni. *Syn.* mrdasiť. *Usus.* Chwóstem (Ocasem) krúť t. Riba (Pes) Chwostem (Ocasem) mrdolí, piscis (canis) caudam jactat, vibrat, agitat: der Fisch (Hund) wirft seinen Schwanz hin, und her: a' hal (kutya) mozgattya a' farkát.
Mrdolíwáňí, n. *Nom. Verb.* ex seq.
mrdolíwať, al, ám, *freq.* ex mrdoliť.
† Mreň, e, m. v. Krúz.
Mrena, i, f. Riba, mnoho drobních Kostí w sebe magícá: barbus, i. m. *Auson.* cyprinus barbus, mullus, barbo, nia

nis, m. *Par. Páp.* trigla, ae, f. Flußbarbe: márna. *Syn.* Podúſtwa. *boh.* Parma, Plihawec. *Usus.* Morſká Mrena (*boh.* mořſká Parma), mullus *Cic.* et mullulus, i, m. *Par. Páp.* trygon (trigon), onis, m. *Plin. H. N.* mullus barbatus *Linn.* Meerbarbe, Seebarbe, Rothbart, ein ſehr geſchätzter Fiſch: tengeri márna, tengeri hartsa *Par. Páp.* *Aliud* est Hrča seu Harča, Silurus et Belica alburnus.

Mrenečka, i, f. *dem.* ex Mrenka.

† Mřeňek, ňka, m. *dem.* v. Hrúžik. *Aliud* est Čík et Sekawec vel Slíž.

Mreňí, á, n. animae actio, agonizatio, nis, f. das Sterben, halálra válás, haldoklás. *Syn.* Umíráňí.

Mrenka, i, f. *dem.* ex Mrena.

mreť, mrel, mrem, V. I. *imp.* mri: animam agere, mori, agonizare: im Sterben (in Zügen) liegen, ſterben: haldoklani, halállal tusakodni, halálra válni. *Syn.* umírať, zemírať, Dušu widáwať (wi púšťať), *boh.* mříti. *Prov.* Kdo chce dobre zemreť, muſí ſa učiť mreť: ut felix moriaris homo, bene vivere disce: ut bene sed possis vivere, disce mori. 2) confici, languere: ſchmachten, meg-emésztetni. *Usus.* Hladem, *vel* Hladi mreť: fame confici, famem pati, inedia langvere (laborare): vor Hunger ſchmachten, éhséggel meg-emésztetni, éhséget szenvedni, éhezni. Láſkú (Miloſtú) mreť, amore deperire, vor Liebe umkommen wollen, szeretettel fogyattatni, emésztetni.

Mreža, i, f. crates, is, f. *Varr. Caes.* transenna, ae, f. *Cic. Sallust.* clathrum (clatrum) reticulum, i, n. clathri (clatri) *Horat. Colum.* cancelli, orum, m. *pl.* das Gatter, Gitter; rostély, vas *vagy* fa rostély, gátor. *Syn.* Strámki, Šranki. *boh.* Mříže. *Usus.* Bránňá (na Bráňe), neb zapadacá Mreža: cataracta (catarracta), ae, f. et cataractes, ae, m. *Liv.* das Schutzgatter an den Thoren, Fallgatter: emeltsös kapu. Oknowá (na Okňe) Mreža: transenna, ae. f. *Sallust.* das Fenſtergatter, Fenſtergitter, Gitterfenſter, Gitter: ablakon való rostély, gátor. *Plur.* Mreže, *gen.* Mrež. Železné Mreže, crates ferreae, clathri (cancelli) ferrei: eiſernes Gatter (Gitter): vas rostély (gátor). *Prov.* Cakopreſ Mrežu, i. e. ledabolo: quasi per transennam praetereuntes *Cic.* levi brachio: nur leichthin, gleichſam durchs Gitterfenſter: könnyen, immel-ámmal.

Mrežička, i, f. *dem.* ex seq.

Mrežka, i, f. *dem.* ex Mreža: ferrea craticula, transenna, ae, f. clathrellum, clatrellum, i, n. Gatterchen, ein kleines Gatter: rostélyka, rostélyotska, gátorotska. *boh.* Mřížka. 2) craticula acupicta in lineis (laneis, sericeis etc.) rebus: das Gatter in der Stickerei: rostély formájú varras, ki-varrott rostyélotska (gátorotska). *Syn.* Raca, Racka, Rackowáňí, Wirackowáňí.

mrežkowaní, á, é, *p. c.* clathratus (clatratus), cratinus, craticius (tius) *Vitruv.* cancellatus, a, um: *Plin. H. N.* gegittert, mit einem Gitter verſehen, gitterförmig: rostélyos, rostélyoztatott, gátoros, gátorozott, vas-rostéllyal (gátorral) bé-vonatott. *Syn.* mrežowaní, mrežowí, wimrežowaní, wimrežkowaní. *Usus.*

Mrežkowané Okno, fenestra clathrata (reticulata) *Plaut.* gegittertes Fenster, Gatterfenster, Gitterfenster: rostélyos ablak. Mrežkowaná Brána, porta clathrata, Gatterthor, rostélyos kapu. Mrežkowané Dwere, janua clathrata, Gatterthür, rostélyos ajtó. 2) cancellatus, deletus, expunctus, crucifixus: ausgelöscht, ausgestrichen: ki-törlött. *Syn.* wimazaný, wipísaný, witretí. 3) craticulatus, ad formam craticulae acu pictus: gegattert, gegittert in der Stickerei, gitterförmig gestickt: rostély formán ki-varott (varratott, tüzetett). *Syn.* ractowaný, wiractowaný.

Mrežkowáňí, á, n. cratitio, clathratio (clatratio), cancellatio, nis, f. das Gittern, versehen mit einem Gitter: rostélyozás, gátorozás, vas-rostéllyal (gátorral) bé-vonás. *Syn.* Mrežowáňí, Wimrežowáňí, Wimrežkowáňí. 2) cancellatio, deletio, expunctio, crucifixio: das Auslöschen, Ausstreichen, = ung: ki-törlés. *Syn.* Wimazáňí, Wipisáňí, Wítreňí. 3) v. Mréžka 2. Nro.

mrežkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug: cratire (tio) *Plin. H. N.* clathrare (clatrare) *Colum.* cratibus munire, cancellare: begittern, gittern, mit einem Gitter versehen, gitterförmig machen: vas-rostéllyal (gátorral) bé-horitani, bé-vonni valamit; rostélyozni, gátorozni (zom) *Syn.* mrežowať, wimrežowať, wimrežkowať. 2) cancellare, delere, crucifigere, expungere: ausstreichen, auslöschen, durchstreichen: ki-törleni. *Syn.* wimazať, wipísať, witreť. 3) craticulare, ad formam craticulae acu pingere: gattern, gittern in der Stickerei, gitterförmig sticken: rostélyozni, gátorozni, rostély formán ki-varni, tüzni. *Syn.* ractowať, wiractowať.

Mrežkowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mrežkowáwať, al, ám, *freq.* ex mrežkowať.

mrežowaní, á, é, *p. c.* v. mrežkowaní.

Mrežowáňí, á, n. v. Mrežkowáňí.

mrežowať, žowal, žugem V. I. *imp.* žug, v. mrežkowať.

mrežowí, á, é, *adj.* v. mrežkowaní.

Mrhač, a, m. v. Márnotratňík. *Usus.* Statku swého Mrhač, decoctor (dilapidator) substantiae suae, Verschwender seiner Güter, saját jószágának el-tékozlója. 2) stuprator *Quintil.* scortator: Schänder eines Frauenzimmers, Hurer mit ihr: szeplősitő, kurafi. *Syn.* Smilňík.

mrhaččin, a, e, *adj. poss.* v. márnotratňičin.

Mrhačka, i, f. v. Márnotratňica.

mrhačow, a, e, *adj. poss.* v. márnotratňíkow.

Mrháňí, á, n. v. Márňeňí. 2) stupratio, nis, f. *Arnob.* Schändung, szeplősités, paráználkodás. *Syn.* Smilňeňí, Sprzňeňí.

mrhať, al, ám, V. I. *imp.* mrhag, v. márňiť. 2) *cum acc. pers.* stuprare *Cic.* violare pudorem, deflorare, corrumpere: durch Hurerei schänden, stupriren: szeplősiteni, paráználkodni. 3) Stidliwosť, (Stud, Čistotu Panenstwí) mrhať, w Sane sadzowať: corpus suum vulgare (publicare), pudicitiam prostituere (venui exponere, venalem ha-

habere: huren, die Keuschheit feilbieten: tisztaságát árúba botsátani, kurvalkodni, tisztátalansággal kereskedni. 3) debachari, invehi, detonare in aliquem, convitiis alquem insectari: unsinnig seyn, Jemanden hart anpacken (angreifen): dühösködni, dobzódni, kiáltozni, keményen valakit megtámadni.

Mrháwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mrháwať, al, ám, *freq.* ex mrhať.

mrhawe *adv.* v. marnotratňe. *Usus* Swog Statek mrhawe (skrz Žráňí a Piťí) premárňiť, prehagdáťať: rem familiarem, (patrimonium, pecuniam) consumere, dilapidare, conficere: sein Gut verschwenden (verzehren, vertummeln, verfressen), durch die Gurgel jagen: jószágát (örökségit) el-vesztegetni, el-tékozlani.

mrhawí, á, é, *adj.* v. marnotratní.

Mrhawosť, i, f. v. Marnotratnosť.

† mříti, mřel, mru (mřu), v. mreť.

† Mříže, f. v. Mreža.

† Mřížka, i, f. *dem.* v. Mréžka.

Mrk, u, m. v. Mrak.

Mrkáňí, á, n. crepusculum *Ovid.* Abendszeit, Dämmerung, Abenddämmerung: estveledés, setétedés, nap alkonyodás, homályos világosság. *Syn.* Mrak, Mrk, Zamrkáňí, Zamrkáwáňí, Zamrknutí, Zmrk, Zamrkowáňí, Zmrkáňí, Zmrknutí. *boh.* Seťeňí, wečerňí Súmrak.

Mrkáňí, n. v. Mihá ňí.

mrkať, al, ám, V. I. *imp.* kag v. mrkať sa. *II rec.* mrkať sa, mrkalo sa, mrká sa V. I. *imp.* nech sa mrká: advesperare, advesperascere *Cic.* tenebrescere: Abend werden, dämmern, dämmerig (dunkel) werden: estveledni, setétedni. *Syn.* Mrkať, zamrkať et zamrkať sa, zamrkáwať sa, zamřkowať, zmrkať, zamrknut cum et sine sa. *boh.* šeřit se. *Usus.* Uš sa mrká, iam advesperat (advesperascit), incipit crepusculum, tenebrescit: es dämmert, es wird Abend (dämmerig), es fängt an dunkel zu werden, es wird schon finster: estveledik immár. Bude sa mrkať, advesperascet, es wird dämmern: estve leszsz.

† mrkati, al, ám, v. mihať.

Mrkáwáňí, á, n. *Nom Verb.* ex seq. v. Šeříwáňí.

mrkáwať, al, ám, *freq.* ex mrkať. *II. rec.* mrkáwať sa, *freq.* ex mrkať sa.

Mrkew, kwe, f. siser, eris, n. *etiam* m. et f. (tres siseres) *Plin. H. N.* daucus sativus *Linn.* carota lutea, flava rapa: die Mohrrübe, gelbe Möhre, gelbe Rübe, Zuckerrübe, Zuckerwurzel: murok, sárga répa, pápai sógor. *Syn.* Mrkwa. *Aliud est* Díworee et Cwikla.

Mrkewečka, i, f. *dem.* ex seq.

Mrkewka, i, f. *dem.* ex Mrkew.

mrknúť, knul (kel), kňem, V. I. *imp.* mrkňi, *de uno actu:* v. mrkať sa. *II. rec.* mrknúť sa, idem.

† mrknúti, kl, knu *fut.* v. mihnúť.

Mrknutí, á, n. v. Mrkáňí.

* Mrkocina, i, f. v. Mrsina.

mrkotne *adv.* vaste, solitarie, deserte, desolate, iniucunde, inculte, sine hilaritate, haud hilariter: öde, wüst unlustig, unangenehm: gyönyörüségtelenül, kedvetlenül. *Syn.* otupňe, newesele, clíwe.

 mrkot-

mrkotní, á, é, (*abs.* mrkotno) *adj.* vastus, desertus solitarius, desolatus, incultus, iniucundus, a, um; carens hilaritate, non hilaris: unangenehm, öde, wüst, unlustig: gyönyörüségtelen, nem kedves, nem vég. *Syn.* cliwí, otupní, neweselí. *Usus* Tak mi ge tu mrkotno (otupno): hic careo hilaritate.

Mrkotnosť, i, f. locus desertus, vastus, loca deserta (desolata): die Wüste, Wüstenep, wüster (oder) Ort: kietlen pusztaság, kietlen puszta helyek. 2) iniucunditas, Unlust, gyönyörüségtelenség. *Syn.* Neweselosť, Otupnosť, Cliwosť. 3) taedium, fastidium: Unlust, Mißvergnügen: kedvetlenség. *Syn.* Newola.

Mrkwa, i, f. v. Mrkew.

Mrkwička, i, f. *dem.* ex Mrkewka. Ta naša Mrkwička len tak marne hyne, nebo gu porili súsedowé Swiňe.

Mrkwisko, a, n. *exagger et contemt.* ex Mrkew.

Mrkwisčo, a, n. terra, in qua flavae rapae seruntur: Möhrenacker, sárga répa-föld, murok föld. *boh.* Mrkwiſtě.

Mrle, *gen.* Mrl, f. *pl.* formicatio, nis, f. *Plin. H. N.* formicans pruritus, quasi per formicas fugientes causatus: das Jucken auf der Haut, als wenn die Ameisen darauf herumliefen, mit Blöschen verbunden: hanya módra pesgés, pesegés (pesgés) a' testben, vérben. *Syn.* Mrlení, Swrbení. 2) *tropice.* inquietudo, cura, anxietas, angor, sollicitudo: Unruhe, Unruhigkeit, eine grose Sorge, Aengstigkeit: nyughatatlanság, gond, gondoskodás, búsulás. *Syn.* Starosť. *Usus.* Mrle ho hrizú, trápá: angitur, es ist ihm bange, nagyon búsúl, búsítya magát, búban vagyon, az egész test peseg (pösög).

Mrlení, á, n. idem.

Mrlina, i, f. fluvius Bohemiae, ein Bach in Böhmen, tseh-országban lévö patak.

mrliť, il, ím, V. I. *imp.* mrl: formicare (co, avi): jucken, als wenn Ameise darauf liefen: pesegni (pesgek) a' testben, viszketni. *Syn.* swrbeť. *Usus.* Mrlí ma Koža, formicat cutis. *Plin. H. N.*

Mrmrač, a, m. v. Škamrač.

mrmračin, a, e, *adj. poss.* ex seq. v. škamračin.

Mrmračka, i, f. v. Škamračka.

mrmračow, a, e, *adj. poss.* v. škamračow.

Mrmrání, á, n. v. Škamrání.

mrmrať, ral, rem V. I. *imp.* mrmri, v. škamrať.

Mrmráwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mrmráwať, al, ám, *freq.* ex mrmrať.

mrmrawe *adv.* v. škamrawe.

mrmrawí, á, é, *adj.* v. škamrawení.

Mrmrawosť, i, f. v. Škamrawosť.

Mrňa, i, f. luxuriosa, impudica, prostituta *fem.* prostibulum, scortum, i, n. unzüchtiges Weibsbild, unkeusches Frauenzimmer, Hure: bujálkodó (fajtalan, parázna) asszony. *Syn.* Mrnda, Mrndárka, Smilňica.

Mrňák, a, m. luxuriosus, impudicus, moechus, i, m. scurra, ae, m. scortator, is, m. Unzüchtiger, Unkeuschheit treibender Mensch, Hurer: bujálkodó (fajtalan, parázna) ember. *Syn.* Mrndák, Mrndár, Smilník.

mrňákow, a, e, *adj. poss.* impudici, dem Unzüchtigen gehörig,

rig, fajtalan emberé. *Syn.* mrndákow, mrndárow, ſmilňíkow.

mrňin, a, e, *adj. poss.* impudicae, dem unzüchtigen Weibsbilde gehörig, fajtalan aszszonyé. *Syn.* mrndin, mrndárčin, ſmilňičin.

Mrnčáňí, á, n. clamor caprae, Geißen - Geſchrei, das Bocken, Bockenzen: ketske kiáltás 2) v. Mňawčáňí.

mrnčat, čal, čím V. I. *imp.* mrnči: clamare instar caprae, bocken, bockenzen; ketske modra kiáltani. *Usus.* Gako Ko, za mrnčí ɔc. 2) v. mňawčať.

Mrnčáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mrnčáwať, al, ám, *freq.* ex mrnčať.

Mrnda, i, f. v. Mrňa.

Mrndák, a, m. v. Mrňák, Zenár.

mrndákow, a, e, *adj. poss.* v. mrňákow.

Mrndár, a, m. v. Mrňák.

Mrndáreňí, á, n. v. Mrňeňí.

mrndárit, il, ím, V. I. *imp.* dar, v. mrňit.

mrndárčin, a, e, *adj. poss.* v. mrňin.

Mrndárka, i, f. v. Mrňa.

mrndárow, a, e, *adj. poss.* v. mrňákow.

Mrndárſtwí, á, n. v. Mrňeňí.

Mrndeňí, á, n. idem.

mrndin, a, e, *adj. poss.* v. mrňin.

mrndit, il, im, V. I. *imp.* mrndi, v. mrňit.

Mrňeňí, á, n. luxuriatio, scortatio, nis. f. moechia, ae, f. Unzüchtigkeit, das Unzuchttreiben, Huren, Hurerei: bujálkodás, paráználkodás, bujaság, fajtalanság, tisztátalanság. *Syn.* Mrndeňí, Mrndáreňí, Mrndárſtwí, Smilnoſt.

mrňit, il, ím, V. I. *imp.* mrň: luxuriari, Unkeuſchheit (Hurerei) treiben, huren: bujálkodni, fajtalankodni, paráználkodni. *Syn.* mrndárit, ſmilňit.

Mrnkáňí, á, n. v. Mňawčáňí.

mrnkat, al, ám, V. I. *imp.* kag, v. mňawčať.

Mrnkáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mrnkáwať, al, ám, *freq.* ex mrnkať.

Mrnki, nek, f. pl. v. Mrančáňí, et Mňawčáňí. *Prov.* Budeš Mrnki geſt, eiulatu satiaberis; a cibo abstinebis; refectione carebis; nihil habes, quod comedas: du haſt nichts zu beißen: noch zu brocken; du bekömmſt nichts zum Eſſen: nem (semmit sem) adnak enned.

Mrſina, i, f. cadaver, is, n. morticinium, i, n. corpus exanime (de pecoribus): Luder, ein Aas: dög. *vulg.* Mrcina, Mrkocina, Skapacina. *boh.* Mrcha. 2) caro cadaverina, Luder, Fleiſch davon, Luderfleiſch, Aasfleiſch: dög hús. 3) *contemtive.* cadaver, Luder, ein niedriges Schimpfwort: dög, tsúf-név. Ti Mrſino! tu cadaver! du Luder, te dög. 4) equus strigosus (macer), Märe, ein mageres Pferd, Schindmäre: hitván ló, sovány, kartsú husú, el-hitvánodott, megösztövérültt, kinek kinn-ál az oldal-tsontya. *Syn.* Koſlák, Koſlawec. *boh.* Herka, Mrcha.

Mrſiňiſko, a, n. v. Mrſňik.

† Mrſiňiſte, n. v. Mrſňik.

mrſinſki, á, é, *adj.* cadaverosus, cadaveraceus, morticinus, morticinarius, a, um: das

das Aas (Luder) betreffend, dazu gehörig: dögös.
Mrſinſko, á, n. *contemt. et exagger.* ex Mrſina.
† Mrſkač, e, m. v. Bičowňík, Slahač.
† Mrſkáňí, n. Bičowáňí, Šlaháňí, Prutowáňí.
† mrſkati, al, ám, v. bičowať, ſlahať, prutowať. *II rec.* mrſkat ſebú, v. ſkákať, wiſkakowať, podſkakowať, nadhadzowať ſa.
† Mrſkáwáňí, á, n. v. Bičowáwáňí, Šlaháwáňí, Prutowáwáňí.
† mrſkáwati, al, ám, *freq.* ex mrſkati, v. bičowáwat, ſlaháwať, prutowáwať.
* mrſkí, á, é, *adj.* v. mrzkí.
† mrſknúti, mrſkl, mrſkem *fut.* v. ſlahnúť *II. rec.* mrſknúť ſebú, v. podſkočiť, wiſkočiť, nadhodiť ſa 2) v. hodiť ſa.
* mrſko *adv.* v. mrzko.
* Mrſkoſť, i, f. v. Mrzkoſť.
Mrſňík, u, m. locus morticinarius (excoriatorius), Schindanger, nyúzó hely, döglött állatokat nyűzni, való hely. *Syn.* Mrſiňiſčo. *boh.* Mrchowiſte.
† Mrſkeňí, n. v. Šlahnutí.
† mrſkiti, il, ím *fut.* v. ſlahnúť. 2) v. hodiť.
mrtew et mrtwo *adj. abs.* v. mrtwí.
mrtwarení, á, e, *p. c.* v. mrtwení 2) Nro.
mrtwariť, il, ím, V. I. *imp.* mrtwar, v. mrtwiť 2 Nro. *II. rec.* mrtwáriť ſa, v. mrtwiť ſa 2 Nro.
Mrtwárňík, u, m. v. mrtwarſkí Kameň.
mrtwárſkí, á, é, *adj.* sarcophagus, a, um *Plin. H. N.* Fleiſch, freſſend oder verzehrend: test-évö, hús-évö. *Syn.* mrtwé Tela ſtráwugící. Mrtwárſkí Kameň: v. Kameň.
mrtwe *adv.* mortue, exanimate: todt, ohne Leben: halva, élet nélkül. *Syn.* zamrele zmrle, zmrtwele, zemrele, umrle.
mrtwení, á, é, *p. c.* necatus, interemtus, interfectus, a, um: getödtet, umgebracht: megölt, meg-ölettetett. *Syn.* zabíganí. 2) coercitus, compressus, repressus, refraenatus, castigatus, adflictus, mortificatus, a, um: getödtet, zu Grunde gerichtet, der Kraft beraubt, gecaſteit: öldököltt, öldöklött, zabolázott, sanyargattatott. *Syn.* mdlení, morení, mrtwárení, trápení, trúzňení. *boh. etiam* tríznen.
Mrtweňí, á, n. interfectio, interemtio, necatio, nis, f. caedes, is, f. die Tödtung z. B. eines Menschen: meg-ölés. *Syn.* Zabígáňí. 2) coercitio, compressio, repressio, castigatio, refraenatio, adflictio, mortificatio, nis, f. Tödtung (Abtödtung) der Begierden, Affeckten, des Leibes; Caſteiung: öldöklés, zabolázás, sanyargatás. *Syn.* Mdleňí, Moreňí, Mrtwáreňí, Trápeňí, Trúzňeňí *boh.* etiam Trúzňeňí. 3) v. Mreňí. 4) v. Mrtwoſť.
mrtweť, wel, wím, V. I. *imp.* mrtwi: mori, animam agere, agonizare, exspirare, vitam terminare: ſterben, im Sterben liegen: halni, halóba lenni, haldoklani, lelkét ki-adni. *Syn.* mreť. 2) emori, torpescere, stupescere: abſterben, einſchlafen von Gliedern, gefühllos werden: meg (el) zsibbadni, meg-alunni. *Syn.* dreweňeť, krehnúť, krepeňeť, trpnúť, ſtrehnúť, ſtrepeňeť, ſtrpnúť, zdreweňeť.

† mrt-

† mrtw'eki, w'el, wím, *idem.*
mrtwí, á, é, (*abs.* mrtew, mrtwo), *adj.* mortuus, exanimis, e: todt, ohne Leben, von Menschen: el-holtt, holtt-eleven. *Syn.* umrlí, zamrelí, zmrlí, zmrtwelí, zemrelí. *Usus.* Mrtwí (bez wšeckého Zmislú, a Žiwenj) ge: sensu, et vita caret: er empfindet nichts mehr, er ist todt: semmit sem érez, meg-hóltt. Mrtwé Telo, atheroma, steatoma, panus: ein todter Körper: hóltt tetem. Uš idú z mrtwím Telem; uš ho nesú: procedit funus *Ter.* die Leiche ist auf dem Wege; sie fängt fort zu gehen: hozzá fogtak a' temetéshez; megy már a' temetés. Mrtwích Ludi Duše, manes, ium, m. die Seelen der Abgestorbenen, meg-hólttaknak lelkei. Mrtwích Wskrésení (Wskrísení): *a*) z mrtwích Wstání: resurrectio mortuorum, Auferstehung der Todten, hólttak fel-támadása. *b*) resuscitatio a mortuis, Auferweckung der Todten, hólttak fel-támasztása. meg-elevenítése. Z Mrtwích wskrésit, a mortuis excitare, von den Todten auferwecken, halottaiból fel-támasztani. Z mrtwích wstat, a mortuis redire, resurgere: halottaiból fel-támadni. *Prov.* Aneb mrtwí gest, aneb slúží. Aneb zemrel, aneb Sluzbu dostal: aut mortuus est, aut docet literas *Zenod.* Omnino male illi est, tametsi parum liqueret, quid rerum ageret. Mrtwého mastit, mortuum unguento perungere, sumtuosa supervacaneo (sero) quid adhibere. Mrtwích dusit, iugulare mortuos *Laert.* defunctos occidere *Aristoph.* insectari defunctos; pugnare cum iis, qui iam exstincti sunt. Na mrtwích netreba (nesluší) zapomínat, neque mortuorum fas est oblivisci, auch der Todten soll man nicht vergessen, a' meg-hólttakra-is szükség emlékeznünk. O mrtwích aneb dobre, aneb nic: de mortuis aut bene, aut nihil: von den Verstorbenen soll man gut, oder nichts reden: a' meg-hólttakról vagy jót kell szóllanunk, vagy semmit. 2) mortuus, non vividus inanimatus, exstinctus: todt, leblos, z. B. Sprache, Kohle, Asche, Kraft: holtt. *Usus.* Mrtwí (uhasení) Uhel mi dag, porrige mihi carbonem exstinctum (atrum), gieb mir eine todte Kohle her, adgy nékem hólttszenet. Mrtwá Kost, os ad manum protuberans, todter Bein, hóltt tsont. Mrtwá Reč, mortua linqua, todte Sprache, hóltt (meg-avúltt) nyelv. 3) mortuus, langvidus: todt, matt, z. B. Farbe: erötlen, bádyadtt, erö nélkül való. *Usus.* Kdiž gem Poléwku, tak mi ge hrozne mrtwo: dum iusculum edo, nimium languidus fio: wenn ich die Suppe esse, so sehr bin ich matt: ha levest eszem, igen bádyadtt (bádjadtt) vagyok. 4) paralyticus *Plin. H. N.* gichtbrüchig, gichtisch: ina-szakadtt. *Syn.* Slakem porazení. 5) mutus, silentiosus, mortuus: todt, nicht lebhaft, still, z. B. Ort: hóltt. tsendes. *Syn.* tiwí, mrkotní, otupní. 6) irritus, mortuus: todt, ungültig: hijában (haszon nélkül) lött, haszontalan, kelletlen.

Mrtwica, i, f. paralysis, is. f. *Plin. Hist. Nat.* stupor membrorum, indolentia, ae, f. die Gicht, Schlagfluß, der die

Glieder lähmt, Lähmung der Nerven, Gichtbruch: guta-ütés, valamelly tagnak el-esése, ina-szakadás. *Syn.* Šlak, Šlakem Poraženi.
† Mrtwice, f. idem.
Mrtwina, i, f. cadaver, is, n. funus, eris. n. der Leichnam, höltt test, höltt tetem. *Syn.* Umrlec, Umrlina, mrtwé Telo. *boh.* Mrtwola.
mrtwit, il, ím, V. I. *imp.* mrtwi: interimere, interficere, necare, perimere, occidere: tödten, umbringen, ölni, megölni, agyon ütni. *Syn.* zabígat, zabit, o Žiwot priwádzat (priwest). 2) compescere, reprimere, refraenare, tollere, castigare, mortificare: tödten, zu Grunde richten, z. B. die Liebe, Affeckten; der Kraft berauben, casteien, z. B. sein Fleisch, seine Lüste: öldökölni, sanyargatni, meg-zabolázni. *Syn.* mdlit, morit, mrtwárit, trápit, trúzňit. *boh. etiam* tříznití: *II. rec.* mrtwit sa: necem sibi inferre, se perimere: sich umbringen (tödten), meg-ölni magát. 2) castigare (mortificare) se, sich tödten (casteien), öldökölni (sanyargatni, zabolázni) magát. *Syn.* mdlit (mrtwárit, trápit, trúzňit) sa.
Mrtwíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* *ex seq.*
mrtwíwat, al, ám, *freq.* ex mrtwit. *II. rec.* mrtwíwat sa, *freq.* ex mrtwit sa.
mrtwo, v. mrtwí.
† Mrtwola, i, f. v. Mrtwina.
Mrtwost, i, f. stupor, torpor, is, m. die Gefühllosigkeit, Erstarrung: meg-zsibbadás, tag el-esés. *Syn.* Zmrtwelost. *boh.* Zmrtw'elost. *Usus.* Údná Mrtwost, stupor membrorum, indolentia: das Schlafen (Erstarrung) der Glieder: a' tagok el-esése. v. Mrtwica.
Mrúžení, á, n. v. Mihání, Zmúrení, Zmurkání.
mrúžit, il, ím, V. I. *imp.* mruž, v. mihat, zmúrit, zmurkat.
Mrúžíwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.
mrúžíwat, al, ám, *freq.* ex mrúžit, v. miháwat, zmuríwat, zmurkáwat.
mruznút, znul (zel), zňem V. P. *imp.* zňi, *de uno actu*, v. mihnút zmurknút.
Mrwa, i, f. stramentum comminutum (contritum), frustilla (segmenta) straminis: der Brocken, die Bröcklein, Bröcklinge von Stroh: törek, szalma-morzsalék, giz-gaz, muruttya, izék. 2) v. Drobec, Drobina, Odrobina, Omelina, Otrusina.
Mrwaň, a, m. plexa torta, obelias, ae, m. geflochtener Kuchen, márvány (fonyott, kültsos) kaláts, morvány kaláts. *Par. Páp. Syn.* Mrweň, Wagečňík, pletení Koláč.
Mrwár, a, m. comminutor, tritor, friator, is, m. Bröckler, törsölö. *Syn.* morsolo, Drobec, Drobič, Drobitel, Krušec, Krušitel, Melňec, Melňitel.
Mrwečka, i, f. *dem.* ex Mrwka.
Mrweň, wňa, m. v. Mrwaň.
mrwení, á, é, *p. c.* comminutus, contritus, tritus, friatus, infriatus, intritus, a, um: gebröckelt, gebrocken: meg (el) morsoltt, törsölt, törsöltetett. *Syn.* drobení, krúšení, melňení.
Mrwení, á, n. comminutio, contritio, infriatio, intritio, nis, f. tritus, contritus, us, m. das Brocken, Bröckeln, Bröckling, Brockung: morsolás, törsö-

sölés. *Syn.* Drobeňí, Krušeňí, Melňeňí.

mrwiť, il, ím, V. I. *imp.* mrw: comminuere, conterere, terere, friare, interere, infriare: interere, infriare: bröckeln, brocken z. B. Brod in etwas: morsolni. törsölni. *Syn.* drobiť, krúšiť, melňit *Prov.* Čo mrwiť (čo pod Zubi klasť) nemá: nihil habet, quod comedat: er hat nichts zu beißen noch zu brocken: nints néki mit enni (rágni).

Mrwíwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mrwíwať, al, ám, *freq.* ex mrwiť.

Mrwka. i, f. *dem.* ex Mrwa: contritum, stramentulum, frustilla stramenti: die Bröckelchen (Bröcklein) von Stroh, Heu rc. gazotska, izéketske.

mrwní, á, é, *adj.* friabilis, e: bröcklig: el-morsolható, törsölhető? *Syn.* krušní, melňiwí.

Mrzáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. v. Mrznutí.

mrzáwať, al, ám, *freq.* ex mrznúť.

† mrzce *adv.* v. mrzko.

† mrze *adv.* v. mrzuťe.

Mrzeňí, á, n. v. Mrzutosť per omnes 5 Nros. *Syn.* Omrzeňí, Zamrzeňí. 2) indignatio stomachatio: das Aergern: harag, boszszonkodás. *Syn.* Hňew, Hňewáňí.

mrzeť, zel, zím, V. I. *imp.* mrz, *cum acc. pers. sine vel cum nom. rei, aut pers.* pigere, piget (uit, pigitum est), taedere, gravari: verdrießen, Unlust (Grauen, Ueberdruß) verursachen, sich verdriesen lassen: restelni, el-(meg) únni, bánni. *Syn.* ťažiť sa. *Usus.* Mrzí ma Práca; ťaží sa mi robiť: piget me laboris, mich verdrießt die Arbeit; mir graut davor: restellem a' munkát. Mrzí ma, že sem to učiňil: piget me facti, es verdrießt mich, daß ich es gethan habe: bánom, hogy azt tselekedtem. Nech ťa to nemrzí, ne pigeat te rei, laß dichs nicht verdrießen, nebándd azt. Mňa nič nemrzí, me nullius rei piget, ich lasse mich nichts verdrießen, én semmit se bánok (restellek). To ma nemrzí, id me non piget, daß verdrießt mich nicht, azt nem restellem. Prawí, že ho to nemrzí: negat se id pigere, er sagt daß es ihm nicht verdrießlich seye: azt mondgya, hogy ő azt nem bánnya. Mrzí ma wen isť, piget me exire, es verdrießt (verdreußt) mich, hinaus zu gehen: restellek ki-menni. Posliš, čo rekňem (powím)? R. Ale mrzí ma to uš tisíckrát slišať (počúwať): audi, quid dicam? R. At enim taedet iam audire eadem millies *Ter.* höre, was ich sage? R. Solle es mich aber nicht verdrießen, eine Sache tausendmal zu hören: hallyadd, mit mondok? R. De restellem azon egy dolgot ezer szer hallani. De el-úntam már, hogy annyiszor elő-hozod. Mrzí ma twoga Reč, taedet me sermonis tui, mich verdrießt dein Reden, el-úntam beszédedet tovább halgatni. Mrzí ma Žiwot (žiwím biť), taedet me vitae, mich verdrießt mein Leben, meg-úntam életemet. 2) exacerbare, incessere, iniuriare, insultare, lacessere, esse molestum (incommodum, molestiae), molestiam adferre (facessere), indignationem (stomachum) movere: verdießen, ärgern, Aergerniß, oder Unwillen verursachen,

chen, zu wider seyn, betrüben: valamit rosz néven venni, nehezen (zörgölödve) szenvedni, neheztelni; valakit, boszszontani, haragitani, kedvetlenné tenni; valakinek alkalmatlankodni, alkalmatlanságot (unalmat) okozni, nehézségére lenni. *Syn.* omrzat, omrzeť, umrzet, zámrzet, zmrzet. *Usus.* To ma mrzí, me hoc male habet, das verdrießt (verdreußt) mich, ezt neheztellem. Ta Wec ma mrzí, res mihi est molesta (molestiae), moleste fero rem, indignor: mich verdrießt (ärgert) die Sache, nehezen szenvedem e' dolgot. To ma welmi mrzí; to welmi ťažko znášám: id aegre admodum (aegerrime) fero: dies kränkt (verdrießt) mich auf das höchste; dies thut mir herzlich weh: ezt igen nehezen szenvedem (neheztellem); ezért igen neheztellek. Čo ťa mrzí? Čo ťi ge Duчichem (na Durich, na Wzduri) učiňené? quid tibi aegre est? quid aegre animo tuo factum est? *Plaut.* was verdrießt dich? min búsúlsz úgy annyira? mi bajod van? To ma mrzí, že ma nemiluge: aegre est, quod me non amat *Ter.* es verdrießt mich, daß er mich nicht lieb hat: neheztelem, hogy engemet nem szeret (nem kedvel). Ta Wec mňa tak mrzí, gako ťeba: haec res non minus me male habet, quam te *Ter.* diese Sache verdrießt mich nicht minder, als dich: ezért a' dologért én úgy neheztelek, mint te; szint úgy bánt ez a' dolog engem, mint téged. Ťeba to tak mrzí, gako mňa: tibi dolet itidem (eodem modo), ut mihi dolet *Ter.* es verdrießt dich so wohl, als mich: te néked szinte olly fájdalmadra esik, mint nékem. On ma mrzí, irascor (succenseo) ei, mich verdrießts von ihm, nehéz szivvel vagyok hozzá: haragszom reá. Ačkolwek hňeš nepreukazuge, wšak ale ta Reč welice ho mrzí: etsi dissimulet, is tamen sermo eum acriter pungit: ob er gleich nicht zeigt, so verdrießt ihn (schmerzt ihm) doch die Rede sehr: ámbár el-halgattya, de azon beszéd igen nyomorittya ötet. *Prov.* Čo koho mrzí, to ſa ho drží. Čo mige po Wóli, to o mňa nestogí, čo ſa mi nepáčí, to ſa za Mnú wláčí: fata sua quemque manent, ein Jeder leiden (ausstehen) muß seinen Verdruß; ein Jeder hat seine Verdrießlichkeit: kinek-kinek maga bibéje vagyon; a' mit az ember nem kedvel, azt szükségképen türni (szenvedni) kell. 3) indignari, stomachari, ingrate (graviter, moleste, aegre) aliquid ferre, male habere, pigere (pigeo, pigui), molestiam sentire: Verdruß empfinden, boszszúlni (lom) *Par. Páp.* valamin boszszonkodni. To ma nagwíc mrzí: id plurimum pigeo, aegerrime fero: daran empfinde ich den größten Verdruß, azon leg-inkább boszszonkodom. 4) piget *impers.* pudet: Schaam verursachen, sich schämen: szégyenleni. *Syn.* hanbiť ſa. *Usus.* Mrzelo gích wiznať: fateri pigebat *Liv.* man schämte sich zu bekennen: szégyenlették ki-vallani. *II. rec.* mrzeť ſa, indignari, stomachari, irasci: sich ärgern, boszszonkodni, háborodni, haragudni. *Syn.* hňewať ſa.

mrz-

mrzki, á, é, (*abs.* mrzko) *adj.* spurcus, sordidus, squalidus (sqallidus), foedus, absurdus, a, um; turpis, e: unfläthig, schmuzig, unsauber, unreinlich, wild, garstig, rauh: rút, tsúnya, ótsmány. tisztátalan. *Syn.* ohawní, škaredí, spatní.

mrzko *adv.* spurce, sordide, squalide (squallide), foede, absurde, turpiter: unfläthig, garstig, wild, rauh, schmuzig: rútúl, tsúnyáúl. *Syn.* ohawňe, škareďe, spatňe. *boh.* mrzce.

Mrzkosť, i, f. spurcitia, ae, f. spurcities, sordities, ei, f. squalor (squallor), is, m. *Cic. Liv.* squalitas, atis *et* squalitudo, *Acc.* turpitudo, nis, f. Unfläthigkeit, Garstigkeit, Wildheit, Rauhigkeit, Schmuz: ótsmányság, tisztátalanság, tsúnyaság, rútság. *Syn.* Ohawnosť, Škaredosť, Spatnosť.

Mrzkota, i, f. idem.

mrzle *adv.* v. mraziwe.

mrzlí, á, é, *adj.* v. mraziwí.

Mrzlosť, i, f. v. Mraziwosť.

mrznúť, znul (zel), zňem, V. I. *imp.* zňi: gelare, gelascere, congelari: frieren, gefrieren, zu Eise werden: fagyni. *Usus.* Tuho tam mrzňe, foris valde gelat, es friert stark draußen, igen fagy odakint. Woda mrzňe, aqua frigoribus congelatur (congelat, conglaciat): vor Frost gefriert das Wasser: a' víz a' hideg miatt meg-fagy.

Mrznutí, á, n. gelatio, congelatio, conglaciatio, nis, f. das Frieren, fagyás, meg-fagyás.

mrzute *adv.* pigre, segniter: verdrossen, ungern, mit Verdrossenheit: restül, túnyáúl, lassan. *Syn.* leňiwe, lomhawe, neráď, neprigemňe. *Usus.* Mrzute ňečo robiť, segniter quidpiam facere, etwas mit Verdrossenheit thun, valamit túnyáúl tenni. 2) moleste, cum molestia, invitus, ingrate, ingratis *Plaut.* incommode: verdrießlich, verdrüßlich, mit Verdruß, beschwerlich, ungern: nehezen, zörgölödve, neheztelve, kedvetlenül, kedv ellen, nagy bajjal, alkalmatlanúl. *Syn.* ťažko, ťesklíwe, twrdo. 3) morose, verdrießlich, verdrüßlich, mürrisch: kedvetlenül, komorúl, komorúan, dertsésen. *Syn.* zuriwí, zleg Wóli. *Usus.* Mrzute Hleďí, speciem habet morosi (irati), er sieht verdrießlich (mürrisch, zornig) aus, komorúl (haragoson) néz-ki. 4) indignabunde, irate, iracunde, stomachose: verdrießlich, verdrüßlich, zornig, unwillig, mit Verdruß: boszszonkodva, haragoson. *Syn.* hňewliwe.

mrzutí, á, é, (*abs.* mrzuto), *adj.* piger, a, um; segnis, e: verdrossen, träg, ungern an etwas gehend: rest, túnya, lassú, nem örömest valamihez kapó. *Syn.* leňiwí, lomhawi, neráď. 2) molestus, ingratus, incommodus, indignabundus, contumeliosus, injuriosus, pigendus, a, um: verdrießlich, verdrüßlich, beschwerlich, unangenehm, ärgerlich: nehéz, bajos, alkalmatlankodó, boszszús, kedvetlen, izetlen. *Syn.* ťažkí, ťesklíwí, neprígemní. *Usus.* Mrzuté Slowa: pigenda verba *Prop.* ärgerliche Worte, boszszus szavak. 3) rigidus, morosus, piger *Apul. Martial.* a, um; difficilis, tristis, e: verdrießlich, verdrüßlich, betrübt, mürrisch,

risch, üblen Humeurs, mißmüthig, traurig: kedvetlen, izetlen, komor, dertzés, rosz kedvü. *Syn.* umrzení, zuriwí, zleg Wóli. 4) indignabundus, iratus, iracundus, stomachosus, commotus, a, um; indignans, stomachans, tis: verdrießlich, verdrüßlich, zornig, voller Verdruß: haragos, el-boszszonkodott. boszszonkodó. *Syn.* hňewliwí.

Mrzutosť, i, f. pigritia, segnitia, ae, f. pigrities, segnities, ei, f. Verdrossenheit, restség, túnyaság. *Syn.* Leniwosť, Lomhawosť. 2) res molesta, molestia, contumelia, iniuria, ae, f. incommoditas, tis, f. incommodum, i, n. exacerbatio, insultatio, irritatio, nis, f. Verdruß, Verdrießlichkeit, Verdrüßlichkeit, Beschwerlichkeit, verdrießliche Sache, Unannehmlichkeit, das Unheil: nehézség, alkalmatlanság, bú, baj, boszszúság. boszszontás, boszszú. *Syn.* Ťažkosť, Ťesklíwosť, Neprígemnosť. *boh.* Trampoti. *Usus.* Mrzutosť robiť, molestiam exhibere, molestia adficere: Verdrießlichkeit machen, nehézségire lenni. meg-bántani. Mrzutosť hltať (žrát, požírat), molestiam devorare (vorare), Verdruß einfressen, einstechen: meg-enyhiteni a' boszszúságot. Mrzutosť mať, conflictari molestia, Verdrießlichkeit haben, bajoskodni. *Prov.* Mrzutosť Člowěka na mnoho ňese: iniuria tollit amores, der Verdruß führet den Menschen zu grosen Thaten, a' boszszúság nagyra viszi az embert. 3) morositas, difficultas, tis, f. tristitia, ae, f. Verdruß, das mürrische Wesen, Verdrießlichkeit, Mangel der Heiterkeit, Traurigkeit, Betrübniß: kedvetlenség, izetlenség, komorság, komor (rosz) kedv. *Syn.* Umrzení. *Usus.* Na Mrzutosť, k Mrzutosťi: ad pigendum *Cic.* pro exacerbatione: zum Verdruß, boszszúságra. 4) indignatio, commotio, nis, f. ira, iracundia, ae, f. stomachus, i, m. Verdruß, Verdrießlichkeit, Aergerniß, der Unwille, Zorn: boszszonkodás, boszszú, boszszúság, harag, méreg. *Syn.* Hňew. *Usus.* Plní Mrzutosťi, v. mrzutí 4. Nro. Z Mrzutosťú, v. mrzuťe 4. Nro. Welku Mrzutosť mať, valde stomachari (irasci), großen Verdruß haben, nagyon haragunni. 5) rixa, turba, ae, f. lis, litis, f. Zank, Hader, Streit, Unruhe, Verdruß, Verdrießlichkeit: viszsza-vonás, veszekedés, baj, pör, egyenetlenség, patvarkodás. *Syn.* Zwada, Nepokog, Neswornosť. *Usus.* Z ňekím Mrzutosť mať, litigare (rixari) cum aliquo, Verdrießlichkeit haben mit Jemanden, valakivel patvarkodni. Mrzutosť mať medzi sebú, litigare inter se, Verdrießlichkeit haben unter sich, egy-mással viszszálkodni, pörlekedni. Wždicki sú Mrzutosťi, semper sunt turbae; semper turbatur: es giebt immer Verdrießlichkeiten, baj nélkül soha sints az ember. Magú medzi sebú Mrzutosťi, turbae inter eos sunt, sie haben unter sich Verdrießlichkeiten (i. e. Zank, Schlägerei): egymással veszekednek. Mrzutosťi sa strhli medzi ňimi, turbae inter eos ortae sunt, es sind unter ihnen Verdrießlichkeiten entstanden, ösze-vesztek együtt. Mal sem s ňím Mrzutosť, mihi erat turba cum eo,

wo, ich hatte mit ihm Verdrießlichkeit, pöröm (bajom) volt véle.

Mſa, i, f. missa, ae, f. sacrificium missae: die Messe in der Kirche, mise. *vulg.* Omſa. *boh.* Mſe. *Usus.* Zádušná (za mrtwích) Mſa, exequiae, sacrum de Requiem: ein Seelenamt, halottas mise. Mſu dać slúžiť, missam celebrari curare (facere), die Messe lesen lassen, misét szolgáltatni. *Prov.* Aňi na Mſu, aňi na Kázeň nechodí: est sine religione homo (irreligiosus, libertinus), er hat keine Religion, hit nélkül való ember.

† Mſe, f. idem.

mſowí, a, e, *adj.* missalis, e: zu der Messe (in der Kirche) gehörig, miséhez való. *boh.* meſní. *Usus.* Mſowé Wíno, vinum missale, Messewein, mise-bor.

† Mſta, i, f. v. Pomſtwa.

† Mſteňí, n. v. Pomſtweňí.

† Mſtitel, e, m. v. Pomſtwitel.

† Mſtitelkiňe, f. v. Pomſtwitelka.

† mſtiťi, il, im, *reg. genit.* v. pomſtwiť. *II. rec.* ſebe mſťiť, v. pomſtwiť ſa.

† mſtiw'e *adv.* v. pomſtliwe.

† mſtiwí, á, é, *adj.* v. pomſtliwí.

† Mſtiwoſt, i, f. v. Pomſtliwoſt.

Mučár, a, m. v. Mučitel.

Mučár, a, m. negotiator (quaestor, distractor) farinarius: Mehlmann, Mehlhändler: liszt áros, áruló. *Syn.* Predawač Múki.

mučárčin, a, e, *adj. poss.* v. mučitelčin.

múčárčin, a, e, *adj. poss.* negotiatricis farinariae, der Mehlfrau gehörig, liszt-árosnéé.

Múčáreňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. v. Múčárſtwí.

múčárit, il, ím, V. I. *imp.* múčar: farina negotiari, mit dem Mehle handeln, ein Mehlmann, oder eine Mehlfrau seyn: lisztel kereskedni.

Mučárka, i, f. v. Mučitelka.

Múčárka, i, f. negotiatrix farinaria, Mehlfrau, Mehlweib, Mehlhändlerinn: liszt árosné, liszt áruló aszszony. *Syn.* Predawačka Múki.

Múčárňa, i, f. carnificina, ae, f. locus torturae (torquendi) cella, tormentuosa, conclave tortorium: Folterkammer, Marterkammer, kinzó hely. *boh.* Mučírna.

mučárow, a, e, *adj. poss.* v. mučitelow.

múčárow, a, e, *adj. poss.* negotiatoris farinarii, dem Mehlmanne gehörig, liszt-árosé.

mučárſki *adv.* v. mučitelſki.

mučárſki, á, é, *adj.* v. mučitelſki.

múčárſki *adv.* more negotiatorum farinariorum, mehlhändlerisch, nach Art der Mehlmänner, oder Mehlweiber: lisztáros módon.

múčárſki, á, é, *adj.* ad negotiatores farinarios pertinens, die Mehlhändler betreffend, lisztárosokat illető.

Múčárſtwí, á, n. negotiatio farinaria, die Mehlhändlerei, lisztel-való kereskedés.

Mučedelňica, i, f. martyr *fem.* Blutzeugerinn, Märterinn, Märtyrinn: szent mártir szüz, vagy aszszony. *boh.* Mučedlňice.

Mučedelňička, i, f. *dem.*

mučedlňicki *adv.* more martyrum, nach Art der Märtyrer, mártirisch, blutzeugerisch: martír módon (módra.)

mn-

mučedelňický, á, é, *adj.* martyres (martyrium) adtinens, das Märterthum, oder die Märtyrer betreffend, märtyrisch, blutzeugerisch: mártiromságot (martirokat) illető. *boh.* mučedlňický.

Mučedelníctwí, á, n. martyrium, i, n. mors martyris: der Märtertod, das Märterthum: mártiromság. *boh.* Mučedlňictwí.

Mučedelník, a, m. Martyr, is, m. der Märterer: Märtyrer, Blutzeiger: szent mártir. *boh.* Mučedlňík.

mučedelňíkow, a, e, *adj. poss.* martyris, dem Märtyrer gehörig, Mártiré. *boh.* mučedlňíků et kůw.

† Mučedlňice, f. v. Mučedelňica.

† mučedlňický, á, é, *adj.* v. mučedelňický.

† Mučedlňictwí, n. v. Mučedelňictwi.

† Mučedlňik, a, m. v. Mučedelňík.

† mučedlňíků et kůw, owa, owo, *adj. poss.* v. mučedelňíkow.

mučeni, á, é, *p. c.* tortus, a, um: gefoltert, kinzott, kinoztatolt, tsigázolt, tsigára húzattatott. 2) cruciatus, excruciatus, martyrio adfectus: gefoltert, gemartert, gepeiniget: gyötrött, kinzott, gyötrettetett, kinoztatott.

Mučeňí, á, n. tortio, excarnificatio; nis, f. tortura, ae, f. Folterung, des Mißethäters, kin (kén) kinzás, kinozás, tsigázás. 2) cruciatio, martyrio adfectio, martyrisatio: Marterung, Folterung: gyötrés, kinzás. *Syn.* Trápeňí.

múčeni, á, é, *p. c.* farina conspersus, infarinatus, a, um: mit dem Mehle bestreut, bélisztezett, lisztel meg-hintetett.

Múčeňí, á, n. farina conspersio, infarinatio, nis, f. Bestreuung mit dem Mehle, bélisztezés, lisztel való bé-hintezés.

Mucha, i, f. musca, ae, f. *Cic. Varr.* die Fliege (Mücke), légy. *boh.* Múcha. *Usus.* Psá Muchá, cynomia, ae, f. die Hundsmücke: eine Art Brämen: eb-légy. Muchi oháňat, pellere (flabello abigere) muscas, die Fliegen wegtreiben, legyezni (zek), legyeket kergetni. Aňi Muchi k ňemu nepripusti, tenere diligit illum, ita ut non patiatur vel lenissimis incommodis a quopiam adfici. Non secus atque genitrix arcet puero somno officiosa cubanti *Homer. Prov.* Muchi oháňá, Myosobam agit *Athen.* muscas abigit, in frivolis cuipiam observire conatur: mit Fliegen sich beschäftigen, mit einer Kleinigkeit Jemanden willfahren: tsekélységgel kedveskedni akar, abban foglalatoskodik. Dobrá Psu Mucha, a Člowekowi Repa: pallea asino, für den Hund ist die Mücke genug, jó az ebnek a' légy. Muchi sa lekat, meticulosum esse; umbris terreri: furchtsam seyn, vor Schatten erschröcken: arnyéktól félni, meg-ijedni. — Mucha do Lewa, Straka do Wrani, Wrana do Swiňe: vespa cicadae obstrepens *Theocrit.* Pica cum luscinia certat; upupa cum cygnis. Longe impar certat cum superiore. Negotium facessit longe se praestantiori. Wi Pes, od čeho Muchi kapú: rem intelligit; vexare novit: er weiß,

drein

drein zu gehen, túd hozzá, érti a' dolgot; tudgya ö jól, mitöl döglenek a' legyek. Ka-ze (preċo) Muchi do Strechi? qua (cur) muscae subiere tectum? Quaestio sese doctos iactantibus poni solita 2) musca *Plaut.* curiosus homo: Fliege, von neugierigen Menschen, die alles beschauen: légy, szem-füles ember. 3) musca *Catull.* incommodans homo; Fliege, von Leuten, die einem, wie die Fliegen, beschwerlich, oder zuwider sind: légy, alkalmatlankodó ember.

† Múcha, i, f. idem.

Mucháč, a, m. muscaria, ae, f. muscarium, i, n. *Martial.* Fliegenwedel, legyezö. *Syn.* Ohanka.

muchawí, á, é, *adj.* muscis refertus (plenus), a, um: voller Fliegen, legyes.

Muchomorka, i, f. v. Musárka.

† Muchomůrka, i, f. idem.

Muchoplaska, i, f. Muscicapa, Linn. Fliegenschnäpper, Fliegenstecher: Légykapó. *Aliud est* Koňípášek, Prskota, Šnek.

muchowí, á, é, *adj.* e musca, muscarius, a, um: von (aus) Fliegen: légyi, légyböl való.

Mučidlo, a, n. tormentum, instrumentum tormentuosum: die Folter, Marter, das Marter-instrument, Folterzeug, ein Zeug zum Foltern: tsiga, kinzó (tsigázó) eszköz. *Syn.* Mučňík, Skripec.

† Mučírna, i, f. v. Mučárna.

mučiť, il, ím, V. I. *imp.* muč. torquere, torturae subiicere: foltern einen Missethäter, kinozni, kinzani, tsigázni, tsigára húzni a' vétkest. 2) cruciare, excruciare, torquere, martyrio adficere, martyrisare: martern, peinigen, foltern: gyötreni, kinzani. *Syn.* trápiť. *II rec.* mučiť sa, cruciari, torqueri, adfligi, se adfligere (cruciare etc.): sich plagen (quälen, ängstigen, peinigen, foltern, kinlódni, gyötrödni. *Syn.* trápiť (súžowať) sa.

múčiť, il, ím, V. I. *imp.* múč: farina conspergere, farinare, infarinare: mit Mehl bestreuen, lisztęzni, bé-lisztezni, lisztel bé-(meg) hintezni. *II. rec.* múčiť sa, farina se conspergere, sich mit Mehl bestreuen, bé-liszteltetni (lisztel meghinteni) magát.

Mučitel, a, m. tortor, vexator, is, m. Peiniger, Quäler, Plager: gyötrö, kinzó, tsigázó. 2) v. Kat.

mučitelčin, a, e, *adj. poss.* ex seq. *Syn.* mučárčin.

Mučitelka, i, f. vexatrix, quae torquet: Peinigerinn, Plagerinn, Quälerinn, gyötröné, kinzóné. *Syn.* Mučárka.

mučitelow, a, e, *adj. poss.* tortoris, dem Peiniger gehörig, kinzóé, gyötröe. *Syn.* Mučárow.

mučitelski *adv.* more tortorum, nach Art der Peiniger, foltermäßig, kinzó módon. *Syn.* mučárski.

mučitelskí, á, é, *adj.* tortores adtinens, die Peiniger betreffend, kinzókat illetö. *Syn.* mučárskí.

Mučíwání, á, n. *Nom. Verb.* ex mučíwať.

Múčíwání, á, n. *Nom. Verb.* ex múčíwať.

mučíwať, al, ám, *freq.* ex mučiť. *II. rec.* mučíwať sa, *freq.* ex mučiť sa.

múčíwať, al, ám, *freq.* ex múčiť. *II. rec.* múčíwať sa. *freq.* ex múčiť sa.

Múč-

Múčka, i, f. dem. ex Múka: farinula, ae, f. das Mehlchen, lisztetske.
múčnatí, á, é, adj. farinosus *Veget. de re vet.* farinulentus, a, um *Apul.* mehlig, voller Mehl: lisztes. *Syn.* múční.
mučně *adv.* cruciabiliter, acerbe, per tormenta: peinlich, schmerzlich, durch Tortur: kínozva, tsigázva.
muční, á, é, *adj.* cruciabilis, e: acerbus, per tormenta institutus, a, um: peinlich, schmerzlich, z. B. Tod, Frage: kínzó, erőszakos.
múční, á, é, *adj.* farinaceus, a, um: von Mehl, lisztből való. 2) farinarius, farinam adtinens; das Mehl betreffend, lisztes, lisztet illető. *boh.* múčňí. *Usus.* Múční Červík, vermis farinae, blatta orientalis *Linn.* Mehlwurm, Mehlschabe: liszt-moly. Múční Mech (*boh.* múční Pitel), saccus farinarius, ein Mehlsack, liszt (lisztes) zsák. Múční Pitel (Pitlík), incerniculum, i, n. Mehlbeutel, Beutel zum Mehle in der Mühle: malom szita, pitli. Múčná Lopata, rutellum, i, n. Mehlschaufel, lisztes lapát, liszt merétö. Múčná Truhla, v. Múčňica. Múčné Sito (*boh.* múčňí Ržícice), cribrum farinarium *Cato.* Mehlsieb, liszt szita. *Syn.* Oséwačka, Oséwadlo. 3) farinaceus, farinosus, farinae similis: wie Mehl: lisztes, mint a' liszt, liszthez hasonló. 4) v. múčnatí.
† múčňí, *adj. omn. gen.* idem.
Múčňica, i, f. arca farinaria, farinarium, i, n. der Mehlkasten, liszt tartó láda. *Syn.* múčná Truhla. 2) Hruška, pirum farinosum, farinaceum: Mehlbirne, mehlige Birne: lisztes körtvély.
† Múčnice, f. idem.
Mučňík, u, m. v. Mucidlo.
Mučnosť, i, f. cruciatus, us, m. acerbitas, tis, f. Peinlichkeit, Schmerzhaftigkeit: kín, gyötrelem. *Syn.* Trápeňí.
† Mudatka, i, f. v. Kukučka 2. Nro.
† Múdi, n. v. Wagce 2. Nro.
† múdňí, *adj. omn. gen.* v. mosňí, wagečňí 2. Nro.
Mudráček, čka, m. sophista, ae, vitilitigator, argutator, is, m. argutiolus, i, m. Klüger, Vernünftler: tsevegö, pörpatvaros, tudákos, beszédben kapdosó, ravaszsággal okoskodó.
Mudračeňí, á, n. argutiola sententia, argutatio (*vulg.* subtilisatio), nis, argutia, argutiola, ae, f. argutiae, arum, sophisma, atis, n. das Klügeln, Vernünfteln, die Klügelei: eszeskedés, tsevegö beszéd, ravasz, mesterséges okoskodás, ki-fogás, ravasz mesterségetske, fogásotska; mesterséges kapdosással való szólás. *Syn.* Mudrowáňí. *vulg.* Subtíleňí.
mudračiť, il, ím, V. I. *imp.* mudrač: argutari *Plaut.* argutare *Prop. vulg.* subtilisare: klügeln, vernünfteln, spitzfindig reden: tsevegni, sok fogással élni (élek), eszeskedni, elméskedni, a' beszédben kapdosni, ravaszsággal okoskodni, okoson vetekedni (dem). *Syn.* mudrowat. *vulg.* subtíliť.
Mudračka, i, f. argutratrix, icis. f. Klüglerinn, Vernünftlerinn: tsevegö (tudákos, pörpatvaros) aszszony. *Syn.* Mudrčka, Mudrčiňa.

mudračně *adv.* argute, subtiliter: klug, witzig, spitzfindig: élesen, élessen, eszesen, eszessen. *Syn.* mudrowgčně.

mudračný, á, é, *adj.* argutus, argutiolus, a, um; subtilis, sublimis, e: klug, witzig, spitzfindig: eszes, elmés, éles. *Syn.* mudrowačný, wisokorozumný, wtipnorozumný. *vulg.* subtilný.

Mudračnost', i, f. argutiae, arum, f. subtilitas, sublimitas, tis, f. die Klüge, Klugheit, Witzigkeit, Spitzfindigkeit: eszesség, elmésség, élesség, ravasz (mesterséges) okoskodás, ki-fogás. *Syn.* Mudrowačnost, Wtipnost, v. Mudračeňí.

Mudrák, a, m. v. Mudráček. 2) v. Mudrec.

Mudrc, a, m. v. Mudrec.

mudrcčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Mudrcka, i, f. philosopha, prudens (sapiens, perita) femina: eine weiße (gelehrte) Person, bölts személy. 2) v. Mudračka.

mudrcki *adv.* philosophice, philosophisch, weltweislich: böltselkedve, okoskodva.

mudrcký, á, é, *adj.* philosophicus, a, um: weltweislich, die Weltweisheit betreffend: böltselkedö, okoskodó.

Mudrckiňa, i, f. v. Mudrcka.

mudrckiňin, a, e, *adj. poss.* ex *praec.*

mudrcow, a, e, *adj. poss.* ex Mudrc.

Mudrctwí, á, n. philosophia, ae, f. die Weltweisheit, böltsesség, tudomány szeretés.

múdre *adv.* sapienter, prudenter, perite, intelligenter, scite, docte: weislich, weise, klug, gelehrt, mit Weisheit, mit Ueberlegung (Vorsicht, Einsicht, Kenntniß): böltsen, okosan, eszesen. *Syn.* múdro. *boh.* múdře. *Usus.* Múdre robiť. *a)* prudenter agere, klug thun, okosan tselekedni. *b)* speciem prudentis prae se ferre, so thun, als ob man klug sey, okosnak tettetni magát. *Prov.* Kdo múdre chodí, nemáwá Škodi. Kdo múdre pohňe, z Mosta nespadňe: non de ponte cadit, qui cum prudentia vadit: wer gescheid dreingehet, allezeit bestehet: a' ki böltsen megy, szerentsésen jár. Múdre učiňené, nebíwá žálené. Múdré konáňí nežádá Pokáňí: consilio factum non paenitet esse peractum: wer was thut mit Rath dem reuet nicht leicht die That: az okos tselekedetet nem követi a' bánat.

Mudrec, rca, m. sapiens, tis, m. philosophus (magus) i, m. ein Weiser, Gelehrter, Naturkündiger, Philosoph: bölts. *Syn.* Mudrc, Mudrák. *Usus.* Pišní Mudrec, fastuosus Maximus *Diogen.* Sibi plus satis arrogat in sapientia: ein stolzer Gelehrter, kevély bölts. *Prov.* Mudrec (Mužrozšafní) nad Šcaštím panuge (neňí Přihodám poddaní): cedit fortuna sapienti, der Weise ist dem Glücke nicht unterworfen, a' böltsnek szolgál a' szerentse; a' bölts szerentsés, szerentsének nints hatalma a' bölts emberre.

† Múdřec, rca, m. idem.

Mudreňí (Múdreňí), á, n. resipiscentia, ae, f. sapere: das Klugwerden, Vernünftigwerden: okosodás, eszéhez térés.

mudreť (múdreť), rel, rím, V. I. *imp.* mudri, múdri: sapere, resipiscere, prudentem fieri (es-

(esse): klug (vernünftig) werden, zu Verstande kommen: okosodni, eszéhez (magához) térni, okosnak lenni. *Syn.* múdrím bik (zostak).

† mudřeki et múdřeki, řel, řím, idem.

múdrí, á, é, *adj.* sapiens, prudens, tis; peritus, doctus, a, um: klug, weise, einsichtsvoll, vorsichtig, mit Ueberlegung handelnd, erfahren, Kenntniß habend, gelehrt: bölts, okos, eszes. *Syn.* učení, umelí, rozumní. *Usus.* Múdrím bik, prudentem esse, sapere: klug seyn, okosnak lenni, eszével birni. Nebik múdrím, desipere, nicht klug seyn, esztelenkedni (-dem). Welmi múdrí, sciolus, nasutus: zu klug; superklug: túdóska, túdósotska, igen elmés, a' dolgot hamar el-találó. Bud uš Ráz múdrí; mag uš gednúc Rozum: disce sapere, werde doch klug, légyen már egyszer eszed; légy mar egyszer okos. Kedíže uš budeš gednúc múdrí? Kedíže uš Ráz Mozǵow nabudeš? quando iam tandem sapies? wann wirst du denn einmal gescheid werden? ugyan mikor lesz már egyszer eszed? Nedržím sa za tak múdrého; taki Wtip (taku Múdrosk) si neprípisugem: non istam adscisco mihi sapientiam, so viel Klugheit darf ich mir nicht zu meßen (zu eignen), olly böltsnek nem tartom magamat. O Bože! gak mnoho (gak weliká Wec) gest, múdrím biti! Deus immortalis! quanti est sapere *Ter.* ewiger Gott! wie ein großes Ding ist, weise seyn! örök Isten! melly szép dolog a' böltsesség. *Prov.* Kdo chce bik múdri, nech sa múdrich drží. Pri múdrich zostaňeš múdrí: sapientes tyranni sapientium congressu *Plato.* commercio sapientium homo (princeps) sapit. Ze swogú Škodú bíwá Clowek múdrí: quae nocent, docent: mit Schaden wird man klug, kárával okosodik a' bolond. Múdrí wšecko ze sebú noší, sapiens sua bona secum fert *Suidas.* Ňikdo neňi wždički múdri, nemo omnibus horis sapit, niemand ist allezeit klug, senki sem bölts mindenkor. Mnoho múdri nedobre mudruge, subito qui sapit, non tute sapit: viel zu klügeln ist nicht gut, a' ki sokat okoskodik, nem jól böltselkedik. Pošli (pošleš) múdrého, nepowec (nepowiš, nereknes) mu aňi Slowa gedného: sapientem miseris, nihil illi dixeris. Prudentes prudenter negotia exequuntur. Hlúpí múdrého (učí), sus docet Minervam (docet, monet) *Cic.* ein Dummer will einen Klugen unterrichten: farkasnak mutat berket. Múdreho premudrowak. Šibala pretáhnút. Wrani prekwákak. Wranám Oči wiklak: cornicum oculos configere *Cic.* kluge (listige) Leute überlisten, oder hintergehen: meg-mutatni, hogy a' ki túdósabbaknak tartyák magokat, melly igen hibáznak. Kdo chce múdrím bik, musi starším bik: non venit ante suos prudentia nobilis annos, Witz, und Verstand kömmt nicht vor der Zeit; idövel okosodik az ember. Čím starší, tím múdregší: aetate reddimur prudentiores, man wird täglich klüger, napról napra okossabb az ember. Den od Dňa múdregší, dies diem docet, kömmt Zeit, kömmt Rath: az egyik

egyik nap a' másiknak tanúsága. Múdrí, gako ſalomunowá Rit: in canis podicem inspiciens *Aristoph.* homo hebes, caecutiens, cerebrum in podice habens: ein Tölpel, der die Vernunft hinten hat: az esze lába száraba mentt.

Múdroſt, i, f. prudentia, ae, f. die Klugheit, Vorsicht, Einsicht, der Verstand: eszesség, okosság. *Syn.* Rozumnoſt. 2) prudentia, peritia, intelligentia: Klugheit, Kenntniß: tudás, tudomány. *Syn.* Wedomoſt. 3) sapientia, ae, f. die Weisheit, böltsesség. *Syn.* Mudrctwí. *Usus.* Bozká Múdroſt, Theologia, göttliche Weisheit: isteni böltsesség (tudomány). Swetſká Múdroſt, Philosophia, Weltweisheit, világi böltsesség. *Prov.* Múdroſt Wínem zaſt'íněná bíwá, vinum sapientes corrumpit (obfuscat cerebrum), der Wein verdunkelt die Weisheit, verdirbt die Weisen: a' bor meg-vesztegeti a' böltseket; homályosíttya az észt; a' bor az erőseket-is meg-erötleníti. Pri Leňiwoſti nehledag Múdroſti; Zaden Člowek leňiwí nebol a nebude Múdrí: non cubat (iacet) in molli vaneranda scientia lecto. Dii laboribus omnia vendunt. Fiunt, non nascuntur sapientes: bei der Faulheit findet man keine Weisheit; ein fauler Mensch wird nie gescheid: lomha ember ostoba ember; a' tunyaság mellett böltsesség nem lehet.

Mudrowáňí, á, n. v. Mudračeňí.

mudrowat, rowál, rugem, V. I. *imp.* rug, v. mudračit.

Mudrowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mudrowáwat, al, ám, *freq.* ex mudrowat.

† Mufle, f. v. Tehla.

Mufti, m. *indecl.* Turecký Kňaz: turcicus Sacerdos, ein türkischer Pfaff, Mufti: török pap, mufti.

† můg, má et moge, me et moge, v. mog.

Muka, i, f. cruciatus, us, m. tortura, ae, f. tormentum, i, n. Pein, Marter: kín, kínzás. *Syn.* Trápeňí, Mučeňí. *Usus.* Božá Muka, *vulg.* Rgepa: imago (figura) crucifixi: Kruzifix, Kreuz: feszület, kereszt, Kristus képe (keresztye, feszülettye.) *Prov.* Gako na Mukách pleţe, vigilans somniat, somnium somniat *Plaut*: er träumt; ist nicht recht klug; bildet sich etwas ohne Grund ein, oder vermuthet, oder redet albern: ébren álmodoz.

Múka, i, f. farina, ae, f. das Mehl, vom Getreide, liszt. *Usus.* Bílá Múka, v. Bel. Fizulowá Múka: v. fizulowí. Gačmenná Múka, farina hordeacea, Gerstenmehl, árpa liszt. Lenowá Múka: v. lenowí. Owsená Múka, farina avenacea. Habermehl, Zab liszt. Predňá (muntmelowá, žemlowá) Múka, ináč Bel, Muntmel: simila, ae, f. similago, inis, f. pollen, inis, n. Semmelmehl, sehr feines Mehl, Mundmehl: semlye liszt, liszt' lángja. Pšeňičná (žitná) Múka, farina triticea, Waizenmehl: buza liszt. Šrótowá Múka, v. Krupica, Šrot. Wíražková (pozadňá) Múka, secundaria (grossa) farina, Aftermehl, grobes Mehl: fekete liszt. Zadňá Múka, postrema farina, das letzte Mehl, liszt allya. *Prov.* Prw než geſt zaſmažená Múka;

proti Porádku (neporádne) neco robit: priusquam assa sit farina *Eustathius.* Priusquam coxeris farinam, inspergis: inordinate (contra rectum ordinem) quidpiam facere; etwas unordentlich thun, valamit rendetlenül tselekedni. Zato nedostaneš Múki, quid ad farinas? *Arist.* hoc nihil adtinet ad parandas facultates: damit wirst du nichts erwerben, azzal semmire sem mész; semmit sem nyersz. Nebude s teg Reži Múka. Nič s toho nebude: nihil inde erit. Non e quodvis ligno fit Mercurius: es wird nichts daraus, semmi sem lesz abból (e dologból): nem minden botból lészen borotva. Z gedneg Múki, eiusdem farinae *Pers.* ähnlich, gleich: hasonló, v. Kopito.

Mukiňa, i, f. Stromček: Crataegus aria Linn der Mehlbeerbaum, Galagonya-fa. *Aliud est* Hlohiňa, Krusina, Trnka, Šipka. Trngeleni.

Múkinečka, i, f. *dem.* ex Mukinka.

Mukínka, i, f. *dem.* ex Mukiňa.

múkiňowí, á, é, *adj.* e crataego Aria, von (aus) Mehlbeerbaume, tövisből való. *Usus.* Mukiňowá Palica, baculus crataeginus, Mehlbeerstock, szamár tövis bot, páltza.

Mul, a, m. mulus *Cic.* burdomannus, i, burdo, onis, m. *Pandect.* der Maulesel, das Maulthier: öszvér. *Syn.* Mulec, Howado od Koňa, a od Oslici. *boh.* Mezek.

Mulec, lca, m. *idem.*

múlení, á, é, *p. c.* oblimatus, a, um: überschlämmt, verschlämmt: iszapos, iszappal bé-hordott, bé-töltött. *Syn.* zamúlení.

Múlení, á, n. obductio (agri, prati) limo, obductio limi, oblimatio, nis, f. das Ueberschlämmen, Ueberschlämmung: iszappal való bé-töltés, béhordás.

Mulica, i, f. mula, ae, f. die Mauleselinn, (nöstény) nöstény-öszvér. *boh.* Mezkiňe.

Mulíča, ata, n. *dem.* pullus mulinus, ein junger Maulesel, öszvér fi.

Mulíčár, a, m. mulio, nis, m. *Caes.* der mit Maulthieren sich abgiebt, Mauleseltreiber: öszvérrel bánó. *boh.* Mezkář.

mulíčárčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Mulíčárka, i, f. mulionis uxor, Mauleseltreibers Weib, Mauleseltreiberinn: öszvérrel bánó felesége,

mulíčárow, a, e, *adj. poss.* ex Mulíčár.

mulíčárskí, á, é, *adj.* ad mulionem pertinens, mulonicus, a, um: den Mauleseltreiber betreffend, öszTövérrel bánót illető. Mulíčárskí Repeň, mulionica paenula *Cic.*

mulíčátečko, a, n. *dem.* ex seq.

Mulíčátko, a, n. *dem.* ex Mulíča.

Mulička, i, f. *dem.* parva mula, eine kleine Mauleselinn, nöstény öszvéretske.

mulíční, á, é, *adj.* mulinus, a, um: den Maulesel betreffend von Maulthieren, dahin gehörig, mauleselisch: öszvéri. Mulíční Koh, mulina ungula *Varr.* Mulíční Nos, mulinae nares *Plin. H. N.*

můliť, il, ím, V. I. *imp.* mul: oblimare *Cic.* limo (aquatico), *vel* sabulo obducere: überschlämmen, mit Schlam überziehen: iszappal bé-tölteni,

ni, bé-hordani, bé-fedni. *Syn.* zamúlit. *II rec.* múlit sa, limo, vel sabulo obduci: überschlämmt (verschlammt) werden, meg-iszaposodni.

Mulitánečki, neček, f. pl. *dem.* ex seq.

Mulitánki, nek, f. pl. lyripipiolum (suave) fistula utricularis: kleine Sackpfeife: tsendes szavu kis duda. Na Mulitánki, dudat, hrat: minurizare, modulari lyripipiolo: kleine Sackpfeife spielen, kis dudán dúdolni (lok.)

Múliwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

muliwat, al, ám, *freq.* ex múlit. *II rec.* múliwat sa, *freq.* ex múlit sa.

Mumáček, čka, m. *dem.* ex Mumák, v. Mamlas.

Mumáčisko, a, n. *contemt et exagger.* ex Mumák.

mumacki *adv.* v. mamlaski.

mumacki, á, é, *adj.* v. mamlaskí.

Mumactwí, á, n. v. Mamlastwí.

Mumák, a, m. v. Mamlas.

mumákow, a, e, *adj. poss.* ex *praec.* v. mamlasow.

Mumica, i, f. bitumen, inis, n. *Iustin.* pissasphaltus, i, f. *Plin. H. N.* Bergwachs, Judenpech, mit Harz vermischter Pech: enyves szurok. *Syn.* Mummia, Smola z Ólegem mesaná *boh.* Mummie, Smola s Klím smísená. 2) mumia, corpus duratum: Mumie, kövé-vált test.

Mumko, a, m. *dem.* ex Mumák, v. Mamlas.

Mumkowatení, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mumkowatet, tel, tim, V. I. *imp.* teg: elinguem fieri, sprachlos werden, nyelvetlenné lenni, meg-némülni. 2) v. hlupet.

mumkowatí, á, é, *adj.* elinquis effectus, a, um: sprachlos geworden, meg-némültt. 2) v. mamlaskí.

mumkowski *adv.* v. mamlaski.

mumkowskí, á, é, *adj.* v. mamlaskí.

Mumlač, a, m. v. Dudlač, Skamrač.

mumlaččin, a, e, *adj. poss.* ex seq. v. dudlaččin, skamraččin.

Mumlačka, i, f. v. Dudlačka, Skamračka.

mumlačow, a, e, *adj. poss.* ex Mumlač, v. dudlačow, skamračow.

Mumlák, a, m. v. Mumlač.

Mumláňí, á, n. v. Dudláňí, Skamráňí.

mumlat, lal, lem, V. I. *imp.* mumli, v. dudlat, skamrat.

Mumláwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mumláwat, al, ám, *freq.* ex mumlat. *Syn.* dudlawat, skamráwat.

mumlawe *adv.* v. dudlawe, skamrawe.

Mumlawec, wca, m. v. Mumlač.

mumlawí, á, é, *adj.* v. dudlawí, skamrawí.

Mumlawost', i, f. v. Dudlawost', Skamrawost.

Mummia, e, f. v. Mumica.

† Mummie, f. idem.

† Muňa, i, f. v. Mamlas, Mumák, nemí hlúpi Člowek.

Mundloch, u, m. os cuniculi, Mundloch des Stohlens in Bergwerken, all-lik (lyuk.) *Syn.* Zhlawí Štolní.

† Mundsenk, a, m. v. Krčmár, Senkár.

† Mundstuk, u, m. v. seq.

Mundstuk, u, m. orea, ae, f. orificium tubae, quod ori ad

ad inflandum applicatur: Mundstück, trombita (kürt) száj. *Syn.* trúbní Rozček.
† Muntmel, u, m. v. Bel, predňá Múka.
† muntmelowí, á, é, *adj.* v. belní.
Múr, u, m. murus, i, m. Mauer, kö fal. *boh.* Zed, Zed. 2) v. Stena.
† Mura, i, f. v. Dáw noční. Sedlisko. 2) v. Mora, Obluda. *Plur.* Můri noční, i. e. Obludi nočné. 3) v. Swetluſka.
Murár, a, m. murarius, coementarius (faber), i, m. Mäurer, kömives. *boh.* Zedník.
Murárček, a, m. *dem.* ex Murárek.
Murárčik, a, m. idem. 2) v. Murár.
murárčikow, a, e, *adj. poss.* v. murárow.
murárčin, a, e, *adj. poss.* murariae, murarii uxoris: der Mäurerinn (des Mäurers Frau) gehörig, kömivesnéé, kömives feleségéé. *boh.* zedňičin.
Murárek, rka, m. *dem.* ex Murár.
Murárení, á, n. v. Murarstwí.
murárit, il, ím, *imp.* murar: murarium esse, opificium murarium exercere: ein Mäurer seyn, die Kunst Mauern, und Mauerwerk zu machen, ausüben, Maurerei (Maurerhandwerk) üben, treiben: kömiveskedni, kömivesnek lenni, kömives mesterséget üzni (mivelni) *boh.* zedňičiti.
Murárka, i, f. muraria, coementaria, ae, f. coniux fabri murarii: die Mäurerinn, des Maurers Frau: kömévesné, kömivés felesége. *boh.* Zedňice.
murárow, a, e, *adj. poss.* murarii, dem Mäurer gehörig, kömivesé *boh.* zedňikůw et ků.
Murárowání, á, n. v. Murárstwí.
murárowat, rowal, rugem V. I. *imp.* rug, v. murárit.
murárſki *adv.* more murariorum, maurerisch, maurermässig: kömives modon (módra). *boh.* zedňicki.
murárſkí, á, é, *adj.* murarios adtinens, concernens: die Maurer betreffend, kömiveseket illetö. *Syn.* zedňickí.
Murárstwí, á, n. opificium murarium, ars aedificandi: Maurerei, das Maurerhandwerk, die Kunst Mauern, und Mauerwerk zu machen: kömivesség, kömives mesterség. *Syn.* murárſké Remeslo. *boh.* Zedňictwí.
Múrček, u, m. *dem.* ex seq. exiguus murus, eine kleine Mauer, kö-falatska. *boh.* Zídka.
Murek, rku, m. *dem.* ex Múr idem.
† Murena, i, f. v. Brika, Lamprét, morſki Úhor.
† Múreňín, a, m. v. Murín.
† Mureňínka, i, f. v. Murínka.
† múreňinſki *adv.* v. murínſki.
† múreňinſkí, á, é, *adj.* v. murínſkí.
† Můri, f. pl. v. Mura.
Murín, a, m. maurus, aethiopus i, *Lucil.* aethiops, is, m. der Mohr, ein schwarzer Mensch: szeretsen. *boh.* Múřenín. *Usus.* Bíli Muríňi, massagetae (*arum, m. pl.*) die weißen Mohren, fejér szeretsen nép. Rowní (rudní) Murín: aethiops mineralis, mineralischer Aethiops, értzszeretsen. *Prov.* Murín nebude bílí, biſ ho wíceg mil: aethiopem (afrum) lavare; surdis auribus canere *Liv.*, surdo narrare fabulam *Terent.* Tauben Ohren predigen, siket-

siketnek mondasz mesét. Falra hányod a' borsót. Akár mint hányd a' borsót a' falra, reá nem ragad. v. Hrach na Stenu házat. Gako na Stenu Hrach.
Murinča, ata, n. prolis maura, Mohrenkind, szeretsen gyermek leány.
Murinčeť, nečka, m. dem. ex Murinek.
múrinčin, a, e, adj. poss. maurae, aethiopae: der Mohrinn gehörig, szeretsen aszszonyé.
Murinek, nka, m. maurulus, afrulus, parvus aethiops: ein kleiner Mohr, szeretsenke, kis szeretsen.
Murinka, i, f. maura, aethiopa, aethiopissa, ae, f. die Mohrinn, szeretsen aszszony. boh. Múřeňinka.
murinow, a, e, adj. poss. aethiopis, mauri: dem Mohre gehörig, szeretsené.
murinſki adv. aethiopice, mohrisch, szeretsenül. boh. múřeňinſki.
murínſki, á, é, adj. aethiopicus, a, um: das Mohrenland betreffend, szeretseni. boh. múřeňinſki. Usus. Oreſek murínſki i. e. muſkátowí. Murínſká Zem, Aethiopia, ae, f. das Mohrenland, szeretsen ország.
Murinſtwo, a, n. Collect. aethiopes, die Mohren, das Mohrenvolk: szeretsenyek.
Muriſko, a, n. contemt. et exagger. ex Múr: turpis, grandis. (crassus) murus: eine abscheuliche, grosse (dicke) Mauer: igen rút, nagy (vastag) kö fal.
múrňí, á, é, adj. v. múrowí.
murowaní, á, é, p. c. muratus, a, um: gemauert, köböl épitett, tsinált. boh. zděn.
Murowáňí, á, n. muratio, nis, f. das Mauern, köböl épités, tsinálás. boh. Zděňí.
murowať, rowal, rugem, V. I. imp. rug: murare, lapides vel lateres calce vincire: mauern, Steine (Ziegeln) mit Kalk verbinden: köböl épiteni. boh. zditi. 2) munire, cingere: mauern etwas, kö-fallal békeriteni. Syn. obmurowať.
múrowí, á, é, adj. muralis, e: die Mauer betreffend, kö falakat illetö. boh. zedňí. Syn. múrni, múrſki.
múrſki, á, é, adj. idem.
Muſ, u, m. necessitas, tis, f. vis, vis, f. das Muß, die Nothwendigkeit, der Zwang: szükség, eröltetés, eröszak, kéntelenség. Syn. Náſilnoſť. Prov. Muſ ge weliki Pán. Čo muſím, rád učiňím: necessitas durum telum; necesse est: Muß ist eine harte Nuß; es ist ein Muß: nagy ur (dolog) a' szükség. Muſ Wogna, Muſ Paſ ꝛc.
Muſár, u, m. v. seq.
Muſárka, i, f. agaricus mustarius Linn. der Fliegenschwamm, Mückenschwamm: légy gomba. Syn. Muſár, Muchomorka. boh. Muchomůrka. Aliud est Ciſowá Huba.
muſcowí, á, é, adj. e panico germanico, mohari, moharból való. Muſcowé Zrno, ervum. Virg. Colum. mohar köles.
Muſec, ſca, m. Panicum germanicum Linn. ein Kraut, mohár. Aliud est Šefraňica, seu planí Šefran.
Muſeňí, á, n. coactio, nis, f. violentia, ae, f. der Zwang, das Muß, Zwingen: kénteleniités, eröltetés, eröszak-tétel, hatalmasság. v. Muſ.
† Muſeňí, n. idem.

mu-

muſeť, ſel, ſím, V. I. *imp.* muſ: debere, oportere, necesse (officium) esse: müſſen, ſollen, nöthig, oder nothwendig ſeyn wegen Pflicht, Billigkeit, ſchlechterdings nöthig ſeyn etwas zu thun: tartozni, kéntelen lenni. *vulg.* moſeť. *boh.* muſiti. *Usus.* Muſím Kňižki čítať, oportet (ego) legam libros; oportet me legere libros: ich muß die Bücher leſen, könyveket kell olvasnom. Tehọ Člowěka, gaki geſt poznať muſím: illum hominem ego nosse debebo, den Menſchen muß ich kennen lernen, azt az embert én nékem meg kell esmérnem. Boha milowať muſíme, debemus amare Deum; oportet nos Deum amare; Deus est nobis amandus: wir müſſen Gott lieben, szeretnünk kell az Istent. To muſí biť mrcha Člowěk, oportet sit scelestus: oportet eum esse scelestum: das muß ein böſer Bube ſeyn, annak rosz embernek kell lenni. — To bi muſel weliki Blázen biť, (oportet) sit stultissimus, das müßte ein großer Thor ſeyn, annak igen nagy bolondnak kellene lennie. Čobi to muſela biť za Rozkoš? quae voluptas sit (oportet)? welche Wolluſt müßte das ſeyn? mitsoda gyönyörűség volna az? Čo to muſí za Člowěka biť? quis hic homo sit? wer muß der Menſch ſeyn? mitsoda embernek kell annak lenni? mitsoda ember az? Čo to muſa biť (ſu) za Ludá? quinam hi homines sint? was müſſen das für Menſchen ſeyn? mitsoda emberek azok? Ten Člowěk wſecko wedět muſí (chce), ille homo vult (debet) omnia scire; necesse est (oportet) illum omnia scire: der Menſch muß alles wiſſen, annak az embernek mindent kell tudni. Otec ſwé Děti chowať muſí, patris est (officium) alere liberos; patrem oportet alere liberos; liberi sunt alendi patri: der Vater muß die Kinder ernähren, az atyának kell nevelni az ö gyermekeit. — Muſel ſem mu dať, cogebar dare; necesse erat me dare (darem); non poteram facere, quin darem; non poteram non dare: ich mußte es ihm geben kellett nékie adnom. — Wſecci umreť muſá, necesse est, omnes moriantur (omnes mori), alle Menſchen müſſen ſterben, minden embernek meg kell halni. Ten Dom muſí dolu ſpadnúť, zrútiť ſa: necesse est domus corruat (domum corruere): das Haus muß (ſchlechterdings) einfallen: annak a' háznak le kell roskadni. Muſím mu Peňáze dať, non possum facere (non potest fieri), quin illi dem pecunias; non possum illi non dare pecunias: ich muß ihm das Geld geben, kéntelen vagyok véle, hogy pénzt adgyak néki. Muſím ísť, necesse est eam (me ire), non possum non ire; est mihi eundum: ich muß gehen, kell (el-kell) mennem. NB. Hoc verbum muſím apud Latinos saepe redditur per Gerundium in *dum*, aut participium in *dus.* Muſí ſa čítať, píſať: est legendum, scribendum: muß geleſen (geſchrieben) werden: kell olvasni, irni. Muſelo ſa ísť, fuit eundum, man mußte (man hat müſſen) gehen, kellett mennie. Bude ſa muſeť zwoniť, erit pulsandum, man wird müſſen läuten, szükség lészen (majd kell) harangozni,

mi. Muſím čitať, est mihi legendum, ich muß leſen, olvasnom kell. Muſel ſem iſt, erat mihi eundum, ich mußte gehen, mennem kellett. Wím, že muſím píſať, iſt: scio, mihi esse scribendum, eundum: ich weiß, daß ich ſchreiben, gehen muß: tudom, hogy írnom, mennem kell. Muſím tu Kňížku čitať, liber mihi est legendus, ich muß das Buch leſen, das Buch muß von mir geleſen werden: azt a' könyvet el-kell olvasnom. Muſím Liſt píſať, epistola est mihi scribenda, ich muß den Brief ſchreiben, levelet kell írnom. Wím že Kňížki čitať muſíſ, scio libros legendos esse tibi, ich weiß, daß du die Bücher leſen mußt, tudom, hogy könyveket kell olvasnod (olvasgatnod. *Prov.* Čo Pán proſí, to biť muſí (Sluha muſí), preces Dominorum sunt imperia servorum. Quod imperat (vult) herus, debet servus. Dux imperat, miles obtemperat: was der Herr will, das muß geſchehen (ſeyn): a' mit az úr akar, annak meg-kell lenni. Az urak kérése parantsolat. Muſí, bár nechce: Ibisci equus *Arist.* Nolens praeter aetatem, ac vires ad periculosum negotium adigitur: er muß, wenn er auch nicht mag: kíntelen arra, hanem tetszik-is.

* Muſica, i, f. v. Maſica.

† muſiťi, il, ím, V. I. *imp.* muſ, v. muſeť.

Muſíwáňí, á, n. *Verb. ex seq.*

muſíwať, al, ám, *freq.* ex muſeť.

Muſka, i, f. *dem.* ex Mucha: muscula, ae, f. parva musca: die kleine Fliege, das Fliegenchen: legyetske, kis légy. *Usus.* Nočná (ſwatogánſká) Muſka, která ſa w Noci ſwetí, i n á č Swetluſka: lampyris, dis, f. noctiluca Linn. Leuchtkäfer, Johanniskäfer: Sz. János bogár, éjjel tündöklô bogár. — Swetlowá (ſwetelná) Muſka (ktera k Swetlu létá), i n á č Swetlomuſka: alucita Fabricii tinea Linn. eine Lichtfalter, gyertyára repesö lövöldék. — Pſá Muſka, musca canina et canicularis Linn. Hundsfliege, eblégy. *Aliud est* Kleſt. Spanielſká zelená Muſka: cantharis, idis, f. *Cic.* cantharida, ae, f. lytta vesicatoria: ſpaniſche Fliege: körös féreg (bogár). — Obilná (zbožná) Muſka: curculio *Varr.* gurgulio, nis, m. *Pallad.* curculio frumentarius Linn. attelabus frumentarius Fabricii: der Kornwurm, gözü, zsizik. *Syn.* Obilní Čerw. — Winowá Muſka, vinula, ae, f. culex vinarius, callidium pygmeum Fabric. item musca cellaris Fabr. Weinfliege, Weinwurm: muszlitza. — Wodňá Muſka, musca aquaria, phryganea grandis Linn. Waſſermücke, vizi legyetske. *Prov.* Neſpokogná Muſka, improbitas muscae. Improbus et subinde rediens, etiam si turpiter repellatur. Atque illi muscae vim intra praecordia misit. Quae quamvis de pelle sit saepe repulsa, assultat morsura tamen! *Horat.* Z Muſki Wola robíſ, elephantum ex musca facis *Lucian.* res exiguas multis verbis attollis, atque amplificas. Z Muſki Tawu robiť, e musca elephantum facere, aus einer Mücke einen Elephanten machen. Eine geringe Sache groß machen: kitsíny (kis) dologból nagyot tenni. — Má ten Muſki w Noſi,

Noſi, est homo versipellis, fraudulentus, lurco, nequam, das iſt ein argliſtiger Menſch, tsalárd (hamis, ravasz) ember az. Prebrať ňekomu Muſki (Drémoti), compescere aliquem, Jemanden in die Ordnung bringen, valakit rántzba szedni, le-tsendesíteni.

Muſkát, u, m. v. seq.

Muſkatel, tla muschatula, ae, f. macis, is, m. macis, idis, f. *Plaut.* myristica aromatica Linn. Muskatblumme, Muskatblühe, Muskate, Muskateller: muskotály, szeretseny-dió. virágja. *Syn.* muſkatowí Kwet. 2) v. muſkátowé Hrozno, Wíno.

Muſkatelka, i, f. pirum muscatum (superbum, apianum): Muskatellerbirne, muskotály körtvély. *Syn.* Oweſňica. *boh.* etiam Oweſňice.

muſkatelowí, á, é, *adj.* muscatus, apianus, a, um: mußkateller, muskotály, muskotályi. *Syn.* muſkátowí. *Usus.* Muſkátelowé Hrozno, muscatula, uva apiana: Muskatellertrauben, muskotály szölö. Muſkatelowé Wíno, vinum apianum, Muskatellerwein, muskotály bor.

Muſkatír, a, m. muscatarius (miles), Muskatier, muskatíros.

muſkatírčin, a, e, *adj. poss.* muscatariae, der Muskatierinn gehörig, muskatírosnéé.

Muſkatírka, i, f. muscataria *fem.* Muskatierinn, muskatírosné,

muſkatírow, a, e, *adj. poss.* muscatarii, dem Musketier gehörig, muskatírosé.

muſkatírſki *adv.* more muscatariorum, musketieriſch, muskatírosok szokása szerént.

muſkatírſkí, á, é, *adj.* Muſkatírſká Gulka, glans teli muscatarii, Musketenkugel, muskatíros golyóbis.

Muſkatírſtwo, a, n. *collect.* muscatarii milites, die Musketier, muskatírosok.

muſkátowí, á, é, *adj.* Muſkátowí Kwet, v. Muſkatel. Muſkátowí (murínſkí) Oreſek (Orech), muſkátowá Gulka: nux muscata (moschata, myristica), moschocarion: Muskate, Muskatennuß: szeretsen dió. *Syn.* Muſkát.

Muſkéta, i, f. fistula glandaria, sclopetum, i, n. Flinte, puska. *Syn.* Flinta.

Muſt, u, m. mustum, i, n. hornum vinum: der Moſt, must. *Syn.* mladé (nowé) Wíno. *boh.* Meſt. *Usus.* Madowí Muſt, melitites, der Moſtmeth, der Methmoſt: mézes (mézzel tsinált) must. Zawarení (zwarení, warení) Muſt: sapa, ae, f. der Bundmoſt, Moſtſaft, dickgekochter Moſt, i. e. Moſt, den man nach *Varr.* bis auf die Hälfte, nach *Plin. H. N.* über die Hälfte, und zwar bis aufs Drittel eingekochen laſſen, dieſen verdickten Moſt gebrauchten die Alten zum Trinken *Ovid.* auch den Wein damit anzumachen, und zu verſtärken: tüznél fött (forrott) must. *boh.* Meſtrích. Muſt až, do Polowice do treteg Caſtki má zawarení biťi, ad dimidias et tertias decoquondum est mustum *Plaut.* den Moſt ſoll man bis auf die Hälfte, oder bis auf den Drittel einſieden: addig kell fözni a' mustot, méglen fele, vagy harmad része el-nem apad.

* Muſterplac, u, m. v. Muſtrowňa.

muſtowí, á, é, *adj.* mustarius, a, um: zum Moſt gehörig, musti, mustos. *boh.* meſtowí.

Usus.

Usus. Muſtowí Žbán, urceus mustarius, Moſtkrug, Moſtgelte: mustos tsupor (tseber), must meritö. Muſtowí Žbar, labrum mustarium, der Moſtzuber, kád, mellybe mustot töltnek. 2) musteus, mustulentus, a, um; aus (von) Moſt, mustos, mustból való. *Usus.* Muſtowá Pečenka, assum mustaceum (mustulentum), Moſtbraten, mustos petsenye (sültt).

† Muſtr, u, m. v. seq.

Muſtra, i, f. exemplar, is, n. exemplum, i, n. Muſter, Modell, Original: példa, eredett példa. *Syn.* Príklád, príkladni Spóſob. 2) specimen, Muſter, Probe, Probeſtück: própa adás, mutatás. *Syn.* Ukážka. 3) figura, forma: Muſter, Figur: kép, ábrázat. *Syn.* Modla. *boh.* Muſtr, Forma.

muſtrowaní, á, é, *p. c.* recensitus, lustratus, a, um: gemuſtert, mustráltatott. *Syn.* brokowaní. 2) reprehensus, vituperatus: gemuſtert, getadelt: pirongatott, szidalmaztatott, gyaláztatott. *Syn.* hreſení, karhaní.

Muſtrowáňí, á, n. recensio, lustratio, nis, f. Muſterung, das Muſtern: mustra. *Syn.* Brokowáňí. 2) vituperatio, reprehensio: das Tadeln, Muſtern: pirongatás, meg-szidalmazás, gyalázás. *Syn.* Hreſeňí, Karháňí.

† muſtrowati, owal, ugi (u), v. seq.

muſtrowat, rowal, rugem, V. I. *imp.* rug: recensere, lustrare exercitum, delectum habere: muſtern z. B. die Arme, Kleidung, Haare ꝛc. Muſterung halten über das Heer: mustrálni. *Syn.* brokowat, Muſtrunk držat. 2) vituperare, reprehendere: tadeln, muſtern: gyalázni, szidalmazni, pirongatni. *Syn.* hreſit, karhat.

Muſtrowáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

muſtrowáwat, al, ám, *freq.* ex muſtrowat.

Muſtrowňa, i, f. diribitorium, i, n. locus serviens recensioni (lustrationi): Muſterplatz, mustráló hely. *Syn.* muſtrowní Plac; Meſto, kde Lud wogenſkí ſa muſtruge. *vulg.* Muſterplac *boh.* Muſtrplac.

muſtrowní, á, é, *adj.* recensionem (lustrationem) concernens, die Muſterung betreffend, mustráláshoz való. *Usus.* Muſtrowní Piſar, scriptor indicis militum, Muſterſchreiber, mustráló iró deák. Muſtrowní Plac, v. Muſtrowňa. Muſtrowná Kňiha: *a*) liber speciminum, Muſterbuch, Buch voller Probeſtücke: mustra könyv. *b*) liber figurarum, Muſterbuch, Buch voller Figuren: mustra-könyv.

Muſtrunek, nku, m. v. Muſtra 2. Nro.

Mutek, tka, m. upupa, ae, f. *Plin. H. N.* epops, opis, m. *Ovid.* Wiedehopf, büdös banbuk, daduk. *Syn.* Dudek.

múteni, á, é, *p. c.* turbidatus, turbatus, a, um: trübe (unrein) gemacht, öszve zavartt. *Syn.* pomúteni.

Múteňí, á, n. turbatio, turbidatio, nis, f, das Trübemachen, öszve zavarás. *Syn.* Pomúteňí. 2) Múteňí Maſla, neb Mléka: butyri confectio, lactis subactio: Rührung, Butterung, köpüllés. *Syn.* Wrteňí.

Mutidlo, a, n. v, Mutowidlo.

mútit, il, ím, V. I. *imp.* mút: Wodu ꝛc. turbidum reddere, turbidare aquam *Solin.* trübe ma-

machen, zavarni, fel-zavarni, *p. o.* a' vizet. *Syn.* kalit. 2) Maslo, Mléko mútit: butyrum conficere, lac rudicula subigere (agitare): buttern, Butter machen, rühren: köpülni, köpülleni. *boh.* wrtiti, Máslo tlúci. *II. rec.* mútit sa, turbari, sich verwirren, verwirrt werden: tévelyegni, botlani, tébolyogni, bódúlni. *Usus.* Hlawa sa mu mútí, caput ei movetur, mente turbatur; sein Kopf wird (ist) verwirrt, tébolyog a' feje; eszében bódúl.

Mútiwání, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

mútiwát, al, ám, *freq.* ex mútit.

mutkowí, á, é, *adj. poss.* upupam (epopem) concernens, den Wiedehopf betreffend, büdös babukot (dadukot) illető. *Syn.* dudkowí: *Usus.* Mutkowé Kratochwíle, nugae, ineptiae: Narrenpossen, hívság, tséltsap, gyermeki bolondság.

mutne *adv.* turbide, trübe, unrein: zavarosan.

mutní, á, é, *adj.* turbidus, a, um: *Cic. Hor. Quintil.* trübe, unrein: zavaros. *Usus.* Mutná Woda, turbida aqua, trübes Wasser, zavaros (öszve zavartt) víz.

Mutowidlo, a, n. trulla (butyri) ae, f. rutrum, rutabulum, i, n. Rührstange, Butterstecher: köpü, köpülő-fa. *Syn.* Topárka, Mutidlo, *boh.* Wrtidlo.

Mutowník, u, m. pistillum (vas) serviens butyro conficiendo, das Butterfaß, Butterstämpel, Buttersterl: köpüllő. *Syn.* Maselnica, maslowí Sudek. *vulg.* Kernica, Zbenka. *boh.* Másnice, Máslnice. *Aliud est* Mútowidlo.

Muž, a, m. vir, i, m. mas, maris, m. ein Mann, das Mannsbild: férfi. *Syn.* Chlap. *Usus.* Starí Muž, vir senex (annosus), ein alter Mann, vén (koros) férfi. Muž, i Žena spolu (Člowek obogeg Pohlawi), i n á č Štira: hermaphroditus *Plin. H. N.* androgynus *Cic.* ein Zwitter, Hermaphrodit, der ein Mann und Weib zugleich ist: férfi-aszszony, kinek a' természet két-félét adott. 2) maritus, i, m. der Eheman, Ehegatte: férj. *Usus.* Muž magící dwe spolu Manželkí (Ženi), i n á č Dwoženáč, Muž dwoženní: bigamus, i, m. Mann, zwei zugleich Weiber habend: két feleségű.

† Mužarka, i, f. v. Žena.

† Mužátka, i, f. zmužilá Žena.

Mužíček, čka, m. *dem.* ex Mužík: homuncio, nis, masculus, i, m. ein Männchen, emberke. 2) Tuční Mužíček, v. Mužík.

Mužíček, čka, m. idem.

mužíčkow, (mužíčkow), a, e, *adj. poss.* homuncionis, homunculi, masculi: dem Männchen gehörig, emberkéé, férfiatskáé.

Mužík, a, m. v. seq.

Mužík, a, m. *dem.* ex Muž, v. Mužíček. 2) Tuční Mužík, Zelina: sedum minus, sedum acre. *Linn.* cauda muris: das kleine weiße Hauslaub, kleine Hauswurzel, der Mauerpfeffer: bárány tsets fű, kissebb szerű fül fű. *Syn.* mensí Netresk. *boh.* mensí Netřesk.

* Muzika, i, f. v. Hudba.

* Muzikant, a, m. v. Hudec.

* muzikantčin, a, e, *adj. poss.* v. hudcowčin.

* Muzikantka, i, f. v. Hudcowá, Hudcowka, Hudička.

* ma-

* muzikantow, a, e, *adj. poss.* v. hudcow.
* muzikantſki *adv.* v. hudcowſki.
* muzikantſkí, á, é, *adj.* v. hudcowſkí.
* Muzikantſtwo, a, n. v. Hudcowſtwí.

mužňe *adv.* viriliter, fortiter, mascule, mascula virtute: mannhaft, erössen, férfiassan. *Syn.* chlapſki, mužſki, pomužſki, zmužile.

mužní, á, é, *adj.* virilis, fortis, e: mannhaft, férjfiui, férjfias. *Syn.* chlapſkí, mužſkí, zmužilí.

Mužnoſt', i, f. virilitas, tis, f. fortitudo, nis, f. virtus, tis, f. Manhaftigkeit, erösség, férjfiui erösség, férjfiúság. *Syn.* Chlapſtwí, Zmužiloſt'.

mužow, a, e, *adj. poss.* viri, maris, hominis: dem Manne gehörig, férjfiúé, emberé. *Syn.* chlapow. 2) mariti, dem Ehegatte gehörig, férjé. *Syn.* Manželow. *Usus.* Mužow Brat, levir, i, m. Mannsbruders Schwager, férjnek báttya (öttse).

mužſki *adv.* maritaliter, männlich, férjfiasan, férjesen. 2) v. mužňe.

mužſkí, á, é, *adj.* virilis, masculus, masculinus, a, um: männlich, férjfiúi, férjfias, férjes, himhez való. *Syn.* manželſkí. *Usus.* Mužſkí Pokog, mužſká Swetlica: andron, conclave viri: ein Mannszimmer, férjfi szoba. Mužſkí Wek, aetas virilis, männliches Alter, férjfiui kor. Mužſká Wíra, v. Kocurňík. Mužſkeg Pohlawí, sexus masculini, mas, masculus: Mannsbild, ein Männlein: férjfiui nemü.

Mužſtwí, á, n. virilitas, tis, f. Mannigkeit, férjfiuság.

Mža, i, f. Mysa, Msa *fluvius Bohemiae* influit in Moldavam supra Pragam: Mies, ein Fluß in Böhmen, miza, tseh országi víz. *boh.* Mže.

Mzda, i, f. merces, edis, f. der Lohn, bér, jutalom. *Syn.* Odplata, Plat, Záſluha, Záplata. *Usus.* Denná Mzda, denní Peňáz, ináč Towarich: diurnum (stipendium), merces diurna, denarius diurnus: der Taglohn: napi-bér, nap-szám. D'ogčičná (chowaňičná) Mzda, nutrilia, ae, f. Saugammenlohn, dajka fizetés. Farárſká Mzda, stola, proventus stolaris: Pfarrerslohn, plébános jövedelme, bére. Lékárſká Mzda, sostrum, i, n. Arztlohn, orvosbére, fizetése. Noſičná (trogerowá) Mzda, merces bajuli, Traglohn, hordozó-bére, fizetése. Préwozná Mzdá, v. Míto wodňé. Ročná Mzda, salarium annuum, Jahrbesoldung, esztendöbéli fizetés. Služebná Mzda, merces servorum (famulorum), operariorum: Dienerlohn, Tagwerkerlohn: szolgák, (munkások) bére. Škołná (učenná, od Učeňá) Mzda: didactrum, minerval *Varr.* das Lehrgeld, oskolabéli-bér, tanító bér, tanításért való fizetés, jutalom. Wikupná (za hríchi naše) Mzda, pretium redemtionis, Lösung (Bezahlung) für unsere Sünden, die Erlösung: váltságnak ára. Wíplatná Mzda, authoramentum, i, n. Besoldung, zsold fel-vétel. Wogenſká Mzda, stipendium militare, Kriegssold, Feldsold: katona bér. Mzdu dat, platit: mercedem (praemium) dare, solvere: Lohn geben, bért (jutalmat) adni, fizetni.

† Mže,

† Mže, f. v. Mža.
† Mžení, n. v. Okamžení.
Mžení, á, n. tenuis pluvia, stillatio: schwaches Regnen, Siefern: lassú (tsendes) esö, esö tsepegés (esdegélés). *Syn.* Poprcháńí.
mžeť, mžel, mžím, V. I. *imp.* mži: tenuiter pluere, stillare: schwach regnen, siefern, lassatskán esni, tseppegni, esdegélni. *Syn.* proprchať. *boh.* mžíti. *Usus.* Neprší, len mží: non pluit, sed stillat: es regnet nicht, nur siefert, nem esik, tsak tseppeg.
† Mžík, u (a), m. v. Mžítek.
† Mžíkáńí, n. v. Mihání.
† mžíkati, al, ám, v. mihať.
† Mžíkáwáńí, n. v. Miháwáńí.
† mžíkáwati, al, ám, *freq.* ex mžíkať, v. miháwať.
† Mžíkáwatel, e, m. v. Miháwatel.
† Mžíkawosť, i, f. v. Mihawosť.
† mžiknúti, mžíkl, mžíknu *fut.* v. mihnúť.
† Mžíknutí, n. v. Mihnutí.
† Mžítek, tku (tka), m. v. slepá Baba, Žmúrek, Žmúrki.
† mžíti, mžel, mžím, v. mžeť.

N.

Na *praep.* I. *cum Accussativo. Ad questionem* kde? *quo?* wohin? hova? *cum verbis* bežať, ísť, hodiť, klasť, rc. in, ad: auf, an: ra, re. *Usus.* Na Mšu ísť: ad sacrum proficisci: auf die Messe gehen: misére menni. Na Rinek (na Trh), na Lúku, na Wežu, na Wrch ísť: in forum, ad pratum, ad turrim, ad montem ire: auf den Markt, auf die Wiese, auf den Thurm, auf den Berg gehen: piatzra, rétre, toronyra, hegyre menni. Na Zem: in humum, humi; auf die Erde: földre: Na Dedinu idem: rus eo: ich gehe aufs Land: falura megyek. Na Koná sadnúť: conscendere (adscendere) equum, in equum: aufs Pferd steigen: lóra fel-ülni. Porád ide na mňa Sen (Spáńí), porád bich spal: assidue dormito: mich schläfert beständig: szüntelenül szunnyadozom. 2) a, ab, ad, ex: zu: re. *Usus.* Na Prawicu: a dextra, ad dextram: zur Rechten: jobbra. Na Lewicu: a sinistra, ad sinistram: zur Linken: balra. Na obidwe Strani: ex parte utraque, ab utraque parte, utrinque: zu beyden Seiten: mind a' két részröl. 3) ad, versus: auf etwas zu: nak, felé. *Usus.* Na Trnawu ísť: versus Tyrnaviam ire: auf Tyrnau zu gehen: Nagy-szombatnak menni, útyát venni. Na Presporek išel rc. 4) in, contra, super, ad: auf zu, wider, über: ellen, ellenem, el-

ellened, ellene, ellenébe; rajta, reá felette etc. *Usus.* Na ňekoho mluwit: in aliquem dicere: auf einen reden: valaki ellen beszélni. Hned tam na wáš pogdem: mox vapulabitis, mox irruam in vos: ich komme gleich über euch: azonnal rajtatok vagyok, megyek. Na ňeho ide: adgreditur illum: er geht an ihn heran: neki megy, Na Lúdi hodí: adgreditur homines: er geht auf die Leute los: neki megy az embereknek: senkinek sem hágy békit. 5) de, nach, an: ról felöl. *Usus.* Gá sem tam bol, na teba sem sa pítál: ego ibi fui, et te (de te) quaesivi: ich war dort, und fragte nach dir: én ott voltam, és felöled tudakoztam, kérdezöskedtem. Na Smrt mislet: meminisse mortis, cogitare mortem, de morte: an den Todt denken: halálról gondolkozni. 6) propter, causa: auf, wegen: ért, ra. *Usus.* Na twog Rozkaz: iussu tuo, ad tuum mandatum: auf deinem Befehl: a' te parantsolatodra. Na geho Slub (Slowa) sem išel: ejus promissis fretus (confisus) sum profectus: auf sein Versprechen ging ich: az ö igéretire szavára) oda mentem. Na Bohatstwo pišní: propter divitias elatus, superbus: stolz auf den Reichthum: gazdagságára kevély. Na Príklad, exempli causa: zum Beispiel: példánákokaért. 7) per: auf, bey: re. *Usus.* Na mogu Čest' ubezpečugem: per honorem caveo: ich versichere auf Ehre: betsületemre fogadom, mondom. Na mogu Dušu: per meam animam (vitam), ad animam: auf meine Seele: lelkemre. Na mogu Prawdu, weru: profecto, scilicet: bei meiner Treue gewiß, wahrhaftig: bizonyomra, bizony, igazán, valóban. 8) ex: auf, vermöge: ból. *Usus.* Ná zawazugicí Spiš (Obligator) žalowat, prawotit sa: ex Syngrapha agere: auf den Wechsel klagen: kartabiánkából törvényeskedni pört valaki ellen indítani. 9) in, ad, conformiter: auf, gemäß, nach: ra, re, szerént. *Syn.* p^d^a, wedla. *Usus.* Na moge Predsawzatí, na mog Zmísel: ad meum scopum, propositum, institutum, ad meum sensum: auf meinen Schlag: fel-vett tzélomra, gondolatom (értelmem) szerént. 10) e, zu, re. *Usus.* Na mog Užitek: zu meinem Nutzen: hasznomra: e re mea. 11) erga, ad: auf, re. *Usus.* Na moge náklady, Útrati: ad meas expensas: auf meine Unkosten, költségemre. 12) cum. zu, re. *Usus.* Na mogu Haňbu, Žalost': cum mei prostitutione, dolore: zu meiner Schande, Betrübniß: szégyenemre, fájdalmomra. 13) *Ad questionem quare?* ad, in: zu, auf die Frage wozu? zu welcher Absicht? zu welchem Gebrauche oder Nutzen? re. *Usus.* Pši na Polowku: canes ad venandum: Hunde zur Jagd: vadázatra (vadázni) való kutyák. 14) post, auf, nach: utan, ra, re. *Syn.* po. *Usus.* Na Gedlo pit: post cibum bibere: auf das Essen trinken: ételre (étel után) inni. 15) *Defectum, passionem vel adfectum, copiam vel inopiam notat:* ad: auf, an: re. *Usus.* Na gednoOko slepí: uno oculo captus, ad unum oculum coecus: blind auf ci=

einem Auge, vak egy szemre: Mdlí na Ruki: debilis ad manus: schwach auf die Händen: kezeire erötlen. Wsak ti bude Zima na Kuku: frigebis manu, manus frigebit: es wird dich ja an der Hand frieren: majd meg fázik a' kezed, kezedre hideg lesz. Zdrawí na Hlawu: capite valens: gesund auf den Kopf: fejére egészséges. Bohatí na Dobitek: dives pecoris, quoad pecora: reich auf das Vieh: marhára gazdag. Na Zlato možní: dives auri, pecuniosus, nummatus: reich auf das Gold: arannyal bövelkedö, pénzes, gazdag. Potrebu mak na nečo: carere (laborare opus habere) quapiam re: Mangel haben an etwas: valami nélkül szükölködni. Nedostatek na Peňáze: inopia pecuniae: Mangel an Gelde: pénz iránt való szükölködés. 16) ex, auf, nach: ra, után. *Usus.* Ňesťasťína Ňesťasťí: aliud ex alio malum: ein Unglück aufs andere: szerentsétlenség egy más után. 17) pro, auf, re. *Usus.* Dáš si ešče na Piwo? jubesne adhuc cerevisiam adferri? dabis adhuc pro cerevisia? wirst du noch aufs Bier geben? adsz-e' még serre? hozatsz-e' még sert? 18) ad, circiter, prope, fere, ferme: gegen, ungefähr, beiläufig: felé, tsak nem, majd, majd tsak nem. *Syn.* blízo, skoro. *Usus.* Na osem Dňí čekak musel: octo circiter diebus operiri cogebatur: auf acht Tage hat er warten müssen: majd nem nyoltz napig kellett neki várni. Na dwe sto gich zahinulo: ad ducentos (prope ducenti) periere; beiläufig zwei hundert sind auf dem Platze geblieben: közel két százan estek-el közülek, tsak nem két százan tsatapiatzon maradtak. 19) *Ad quaestionem* kedi? *quando*? in: auf, zu, an, auf die Frage wenn? kor. *Usus.* Na Wánoce: in festis nataliis: auf Weihnachten: karátsonkor. Na welku Noc: tempore paschatis: zu Ostern: hús-vétkor. Na Wečer: vespere, vesperi, vespera, ad vesperam: auf den Abend, am Abend, estve, estvére. Na Noc: nocte, noctu: zur Nacht, zur Nachtzeit: éjjel. Na taki Čas: tali tempore: zu solcher Zeit: ollykor, olly idöben. Tam sme na Poludňa boli: ibi fuimus meridie, tempore meridiano: dort waren wir zu Mittag: délkor ott voltunk. Na Čas: tempestive: zur Zeit, zu rechter Zeit: jókor. Na Nečas: intempestive: zur Unzeit: roszkor, rosz idöben. Ale bude pekňe na Den: at multo die tempestas serena erit: es wird aber hoch am Tage schön werden: de napra ugyan jó idö lészen; Na Čas sa wibere; serenabitur coelum: es wird sich ausheitern: még szép idöre ki derül az ég. Na druhí Deň: altera die: auf andern Tag: más napra, napon. Dnes (od Dnesku na Tíden: post hos octo dies (hodie ad octo): heute über acht Tage: mához egyhétre. 20) *De tempore et numero determinato*: ad, auf, bei Zeiten und Rechnungen, wenn mans genau bestimmt: ra, ig. *Usus.* Na Hodinu: ad horam: auf die Stunde: órára: Wičítal mu Peňáz na Peňáz: ad numum ipsi solvit: auf den Pfening (genau, gänzlich), hat er ihn bezahlt: egy

egy fillérig ki fizette ötet, ki olvasta a' pénzét. 21) *Adquestionem* na kolko? *in quot* vel *quamdiu*? in, auf, bey der Frage, auf wie viele, oder auf wie lange? rc. *Usus.* Na Každu Hlawu: in singula capita: auf jeden Kopf: minden fejre, főre. Na každého geden Tolár: in singulos imperialem: auf jedem einen Thaler: egy tallért mindenikre. Na každí Rok: in annos singulos: auf alle Jahre: minden esztendöre. Peňáze požičat na tri Dňi: mutuare pecunias in tres dies: Geld leihen auf drei Tage: három napra pénzt költsönözni, költsön adni. Taká Zima uš nebola na kolko Rokow (*boh.* na kolik Let): tam magnum frigus multis annis non fuit: solche Kälte war schon viele Jahre nicht: olly kemény tél, hideg sok esztendöktól fogva nem vala. 22) circa, circum: um etwas (Jemanden) herum: körül, környül. *Syn.* okolo. *Usus.* Na Krk sa zawesit ňekomu: invadere collum alicuius: um den Hals fallen: valaki nyakába borulni. Gako ki ge na Srdce? quo es animo? wie ist dir ums Herz: hogy jár (vagyon a' szived. 23) *Saepe proprietatem, qualitatem, modum exprimit, et cum adverbiis vel accusativis construi solet.* Na latinski gréčki powedet: latine, graece dicere: auf Lateinisch, Griechisch sagen: deákul; görögül mondani. Na Stich: *a.*) punctim: auf dem Stiech: szúrva. *b.*) ad ictum: auf den Stiech: egy ütésre. Na Ráz: caesim, uno ictu: auf den Hieb: egy ütéssel, egyszerre. *c.*) uno conspectu: mit einem Blicke: egy látással, egyszersmind. *c.*) una vice: auf einmal: egyszerre. *d.*) illico, mox, statim, confestim: auf einmal, sogleich: mindjárást. Na Wéru (na Bradu, na Borǧ), na Úrok (na Interes) dat, brat: mutuo, fenore dare, accipere: auf Borg, auf Zinsen geben, nehmen: költsön, interesre adni, fel venni. Na ten Spósob: hoc modo, ita, sic: auf diese Art: olly móddra, oll móddal. Na ňeprátelski Spósob: hostilem in modum: auf feindliche Art, nach feindlicher Art: ellenség módgyára. Na žáden Spósob: nullo modo: auf keine Art: semmi-képpen. Na čerweno na zeleno fárbit: rubro, viridi colore tingere: roth, grünn färben: vörösre, zöldre festeni. Na moge Ňebezpečenstwí: meo periculo: auf meine Gefahr: Risico: veszedelmemre, veszteségemre. Na wšecke Príhodi, Pripadnost'i Hotowí, schopní: in omnes casus, in omnem eventum promtus: auf alle Fälle bereit: minden történetre, esetre kész. 24) *Comparationem similium designat;* Wogák na Wogáka, Žák na Žáka, i. e. sami dobrí Wogáci, Žáci: omnes aeque boni milites, studiosi: lauter gute Soldaten, Studenten; einer über den andern: mind jó katonák, derék vitézek; mind jó deákok. Geden na druhého: alius ex alio, alius post alium: einer über den andern: egy-más után. 25) *Iuxta proprietatem adnexorum verborum diverse exponi consuevit.* Kolko Lotow na Funt (do Funtu) ide? quot uncias continet libra? wie viel Unzen gehen auf ein Pfund? hány lót

lót mégyen egy fontra. Na ńe-čo z Radost'ú čekať: cum laetitia quidpiam operiri: sich freuen auf etwas: valaminek örülni, valamire örömmel várni. Na ťeba sa ńechúwam: nitor te, confido (credo me) tibi: ich verlasse, vertraue mich auf dich: te benned bizom, te reád bizom sorsomat. Ńič na mňa ńedá: non audit me: er hört nicht auf mich: semmit sem ad reám, nem gondol velem. Mnoho na mňa drží, dáwá: multum mihi tribuit, magni me facit: er hält viel auf mich: sokat hiszen felölem, nagyra betsül engemet. Nehledí na mňa: *a.*) non adspicit me, non me intuetur: er sieht nicht auf mich, mit den Augen: nem néz reám. *b.*) non respicit me, non habet rationem mei: er sieht nicht auf mich, in Ansehung der Sorge: nem vagyok tekéntetben. Na ťeba pasú, stri-hnú: observant te: man paßt auf dich: vigyáznak reád, leselkednek utánnad. Na dobré Ščast'í! quod bene vertat! quod felix, faustum fortunatumque sit! auf gut Glück! jó szerentsére! adjon Isten jó szerentsét, örvendetes kimenetelt. Na Náhodu, nahod ńe: temere: auf ein Risico: vakmerön történetböl, törtélnetre. etc. etc. *II. Cum Locali: ad quaestionem* kde? *ubi?* in, auf, in, an, zu: in, on, ban. *Usus.* Na Rinku (na Trhu), na Lúce, na Most'e, na Strome, na Weži, na Wrchu: in foro, in prato, in ponte, in arbore, in turri, in monte: auf dem Markte, auf der Wiese, auf der Brücke, an den Baume, auf dem Thurme, auf dem Berge: a' piatzon, réten, hidon, fán, toronyban, a' hegyen. Na Píščelce píškať: tibia canere: auf der Flöte blasen: sipon sipolni. Na Roči sa wezť: curru vehi: auf Wagen fahren: kotsin menni. Na Koňi sa ńesť, na wrchowém Koňi isť: equo, in equo vehi, equitare: auf dem Pferde reiten: ló háton menni, lovagolni. Na Koňi prisť: equo advehi, venire: zu Pferde kommen: ló háton jönni. Dobre na Koňi sedí: sedet bene in equo, bene insidet equo: er sitzt gut zu Pferde: jól lovagol, jól ül ló háton. Na Kazatelńici: pro, in suggestu: auf der Kanzel: prédikáló székben. Na Weselí bíť: interesse nuptiis, bei der Hochzeit seyn, lakodalmon (menyegzön) lenni. Na Zemi: humi: auf der Erde: a' földön. Na Grobe sedeť: super sepulchro sedere: auf dem Grabe sitzen: kopórsón ülni. Na Mest'e: *a.*) in loco: auf der Stelle, auf dem Platze: helyén, helybe. *b.*) illico, statim, e vestigio: auf der Stelle, sogleich: mindjárt, ottan, azonnal, helyén. Na ťebe Prátela nachádzám: in te amicum comperio: an dir finde ich meinen Freund: te benned barátod találok, tapasztalok. 2) a, ab: von: tól, töl, túl, tül. *Syn.* od. *Usus.* J ńetrap ma, čo ale chceš na mňe? ne me crucia, quidnam vis, poscis tandem a me? plage mich doch nicht, was willst du denn von mir? ne kínoz engem, mit akarsz már tölem, rajtam? On bude chceť Obed na mňe: ille prandium a me poscet: er wird das Mittagsmahl von mir haben wollen: ö ebédet fog kivánni tölem. Na ťebe stogí, a te pendet, bei dir

dir steht es, ez te töled függ; ez rajtad áll. 3) *Iuxta adnexorum verborum proprietatem varie efferri solet.* Na teg Weci mnoho stogí, záležj: res est gravis, multum in illa re situm est: die Sache hat viel auf sich: sulyos, fontos, pontos dolog: Nič neňí na teg Weci: *a.*) res est nequam, nihili: ist nichts an der Sache, sie ist schlecht: semmit sem ér az a' dolog: hijános, hijában való ez a' dolog. *b.*) res est ficta, non vera; nihil est in re: ist nichts an der Sache, sie ist nicht wahr: hazug, hamis dolog. Ten Člowek mnoho na sebe má: multa huic viro sunt curanda: der Mann hat viel auf sich: ennek az embernek sok féle gondja vagyon. Nič neňí na ňem (na tem Člowekowi): est nihili homo: es ist nichts an dem Menschen: semmit sem ér az az ember, semmire kellö ember. To na tebe, na Šťast'i stogí záležj: res vertitur, nititur in te, in fortuna: das beruht auf dir, auf dem Glücke: ez te rajtad, szerentsén áll. Na mňe nestogí, že ne: per me non stat, quominus: an mir liegts nicht, daß nicht: nem áll rajtam, hogy nem. Na mňe ge wčil Poradek: meae nunc sunt partes, meum est: an mir ist es, (oder die Reihe): most rajtam vagyon a' sor. Čitáňí ge wčil na mňe: legere est meum: das Lesen ist nun an mir: most reám jött az olvasás. Na Kňihách mi mnoho záležj: libros habere, magni mea refert: an Büchern liegt mir viel: a' könyveket igen nagyra tartom; azokra sokat adok. Nemák ňič na Práci: vacuum a laboribus esse: ohne Geschäfte seyn: munka, dolog nélkül lenni. On to chcel na Moci: ille id vehementer urgebat, petebat: er wollte es mit Gewalt haben: ö az erövel, erőszakossan kivánta. Mesác bol na Plňe: plenilunium erat: es war Vollmond: hóld tölte vala. *III. In compositione copiam, frequentiam, diuturnitatem, exsatiationem, etc. notat, et penes adjectiva, eorumque derivata* (cum quibus *Participia* confundi non debent), *dein penes substantiva*, si haec non sint *Nomina Verbalia*, immediate ab Infinitivo vel Participio, aliqua etiam a Praeterito Perfecto formata, *á longum habet*, v. g. in náchilňe, náchilní, Náchilnost', náčerní 2c. sed non in nachileni, načatí, nabehlí, ňáwiklí. Item in Náklad, Nález, Námestek, Námestňík, Nápiwek, Náprstek, 2c. Ast non in Nabádač, Nabádáňí, Naprawení 2c. Paucas exceptiones usus Linguae induxit, e lectione vocum hujus Literae N facile colligendas.

na! *interj.* en tibi! hic habes! da hast es! ne, ehenne, iholne!

naarendowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naarendowak, dowal, dugem V. I. *imp.* dug, *cum genit.* multa conducere, in censum assumere: viel pachten, in Pacht nehmen: sokat árendálni, árendába fel - venni. II. *rec.* naarendowak sa: diu, saepe in censum assumere: lange, oft pachten: sokáig, gyakran árendálni, árendában birni.

ňaárestowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naarestowať, towal, tugem V. P. *imp.* tug, *cum genit.* multos comprehendere, inducere, incaptivare: viele arretiren, in Bewahrung nehmen: sokakat el-fogni, fogságba bé-vinni. II. *rec.* naarestowať sa: diu, saepe inducere: lange, oft arretiren: sokáig, gyakran el-fogni.

nababiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* nabab sa: diu, saepe obstetricari, obstetricem esse: lange, oft hebammen, eine Hebamme abgeben: sokáig, gyakran bákaskodni.

nababraní, á, é, *part. const.* ex seq.

nababrať, bral, brem V. P. *imp.* nababri *cum genit.* multum inquinare, foedare: viel beflecken, besudeln, beschmuzen: sokat meg-motskolni. 2) ňečo na ňečo: illinere, illinire: auf schmieren, aufstreichen: reá-kenni, reá-mázolni. *Syn.* namazať. *Usus.* Ňečo na Papír namazať: aliquid illinere chartis: etwas auf das Papier schmieren: valamit irásba le-tenni. II. *rec.* nababrať sa: diu, saepe foedari, inquinari, maculari: sich lange, oft beflecken, &c. sokáig, gyakran magát motskolni, undokitani.

* nabačení, á, é, *part. const.* v. napamatani.

* Nabačeňí, á, n. v. Napamatáňí.

* nabačiť, il, ím V. P. *imp.* nabač, v. napamatat.

* II. *rec.* nabačiť sa, v. napamatať sa.

* nabačliwe, *adv.* v. napamatliwe.

* nabačliwí, á, é, *adj.* v. napamátliwí.

* Nabačliwosť, i, f. v. Napamatliwosť.

nabačowať sa, čowal sa, čugem sa V. P. *imp.* čug sa: diu, saepe rusticanum opilionem agere: lange, oft einen bäuerischen Schaffer abgeben: sokáig, gyakran juhászkodni parasztoknál.

† Nábad, u, m. v. Nabadkač, Nawadzač, Náhonec.

† nabadaččin, a, o, *adj. poss.* v. nabadkaččin.

† Nabadačka, i, f. v. Nabadkačka.

† nabadačů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. nabadkačow.

† nabádaní, á, é, *part. const.* v. nabadkaní.

† Nabádáňí, n. v. Nabadkáňí, Nawedeňí.

† nabádati, al, ám *fut.* v. nabadkať, nawesť.

† Nabádatel, e, m. v. Nabadkač.

† nabádatelů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. nabadkačow.

† Nabadáwač, e, m. v. Nabadkač.

† nabadáwačů et ůw, owa, owo, *adj. poss.* v. nabadkačow.

† Nabadáwáňí, n. v. Nawádzáňí, Nabadkáwáňí.

† nabadáwati, al, ám, v. nawádzať, nabadkawať.

Nabadkač, a, m. instigator, stimulator, is, m. Anstifter, kisztetö, izgató, únszoló, kénszeritö, ösztönozö. *Syn.* Nawadzač. *boh.* Nabadač.

nabadkáččin, a, e, *adj. poss.* instigatricis, der Anstifterinn gehörig: izgatónéé: *boh.* nabadaččin.

Nabadkačka, i, f. instigatrix, stimulatrix, cis, f. die Anstifterinn: izgatóné, ösztönozönétóné, lázítóné. *boh.* Nabadačka.

nabadkačow, a, e, *adj. poss.* in-

instigatoris, dem Anstifter gehörig: izgatoé.

nabadkaní, á, é, *p. c.* instigatus, stimulatus, a, um: angestiftet, angereitet: izgattatott, unszoltatott. *Syn.* pobadkaní.

Nabadkáňí, á, n. instigatio, stimulatio, nis, f. das Anstiften, die Anstiftung: izgatás, ösztökélés, uszítás, ösztönözés. *Syn.* Pobadkáňí. *boh.* Nabáďáňí.

nabadkat, al, ám V. P. *imp.* kag, instigare, stimulare: anstiften, anreitzen: izgatni, ösztökélleni, szóval nógatni. *Syn.* pobadkat. *boh.* nabadati.

Nabadkáwáňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq.

nabadkáwať, al, ám *freq.* ex nabadkat.

nabadkawí, á, é, *adj.* instigabilis, e; anstiftbar: izgatható.

nabalzamowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nabalzamowať, mowal, mugem V. P. *imp.* mug, *cum accus.* balsamo inungere, perungere: einbalsamiren: balzsamommal meg-kenni. II. *rec.* nabalzamowať sa: diu, saepe balsamo inungere, ungere: lange, oft balsamiren: sokáig, gyakran balzsamommal kenni.

† nabarwení, á, é, v. nafarbení.

† nabarwiťi, il, ím, v. nafarbiť.

† II. *rec.* nabarwiťi se, v. nafarbiť sa.

nabáť sa, nabál sa, nabogím sa V. P. *imp.* nabog sa, *cum et sine genit* multum, diu, saepe metuere, timere: viel, lange, oft, fürchten: sokat, sokáig, gyakran felni valamitöl.

* nabatkaní, á, é, v. naparchaní, nawedení.

* nabatkať, al, ám; v. naparchať, nawesť.

nabawiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* nabaw sa, ňekde: multum, diu, saepe morari, manere alicubi: viel, lange, oft sich aufhalten, verweilen: sokat, sokáig, gyakran mulatni, mulatozni, késni, késedelmeskedni. *Syn.* nameškať sa.

nabažení, á, é, *part. const.* ex seq.

nabažiť, il, ím V. P. *imp.* nabaž, *cum accus. pers.* desiderio adficere: erregen in jemand große Sehnsucht: valakiben nagy kivánságot gerjeszteni. *Syn.* pobažiť. II. *rec.* nabažiť sa: diu, saepe desisiderare: sich lange, oft nach jemanden, nach etwas sehnen: sokáig, gyakran valamit mód nélkül kivánni. 2) desiderio adfici: in Sehnsucht gerathen, sich nach etwas sehnen: valami után ásitozni, valamit igen meg-kivánni. 3) *cum genit.* satiari, saturari re: etwas satt werden: valamit meg-únni, valamivel jó lakni. *Usus.* Téš sa toho nabažíš: etiam satiaberis: sie werden es auch satt werden: majd meg-unod azt; jól lakol véle.

nabažowať, žowal, žugem V. I. *imp.* žug: v. ňabažiť. Tak ma nabažugeš: me tanto desiderio adficis *Cic.* erregt in mir so große Sehnsucht: olly nagy kivánságot gerjesztesz bennem.

nabečať sa, čal sa, čím sa V. P. *imp.* nabeč sa: v. nablačať sa.

nabedákať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* kag sa: multum, diu, saepe ejulare, plangere: viel, lange, oft heulen, kläglich weinen

neu über ꝛc. sokat, sokaig, gyakran jajgatni.
nabedlik sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* nabedlí sa: multum, diu, saepe vigilare: viel, lange, oft wachen: sokat, sokáig, gyakran vígyázni, strázsalni, őrt állani.
nabednárik sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* nabednar sa: multum, diu, saepe vietorem agere (esse), viel, lange, oft ein Binder seyn, sokat, sokáig, gyakran pintérkedni.
nabedowak sa, dowal sa, dugem sa V. I. *imp.* dug sa: multum, diu, saepe affligere se, affligi: viel, lange, oft sich kränken; sokat, sokáig, gyakran magát búsitani, epeszteni. 2) *cum genit. pers.* diu, saepe affligere: lange, oft kränken jemand: sokáig, gyakran valakit búsitani, epeszteni.
Nábeh, u, m. aggressio, impugnatio, incursio, invasio, irruptio, nis, f. impetus, us, m. der Angriff, Anlauf: reárohanás, reá-ütés, neki-menés: *Syn.* Nápad, Wpad.
nabehaní, á, é, *part. const.* fetus a, um: trächtig, z. B. Kuh: meg-folyatt, meg-folyatott.
Nabehání, á, n. *Verb.* ex nabehak. v. Nabehnutí.
Nabehání, á, n. *Verb.* ex nabébak.
nabehak, al, ám V. P. *imp.* nabehag, v. nabehnút per 4. Nros. II. *rec.* nabehak sa: multum, diu, saepe currere: zuviel, lange, oft laufen: sokat, sokáig, gyakran futkározni, futkosni, futni, lótni. *boh.* nabehati se. 2) concipere fetum, *de vacca.* trächtig werden: meg-folyatni, *a' tehényről.*
nebéhak, al, ám V. I. *imp.* hag: tumescere, intumescere: anlaufen, anschwellen, schwellen: fel-dagadni, gyűlni. 2) *cum praep. na, et accus.* incessere (incurrere) aliquem, in aliquem incurrere: überlaufen, durch häufiges Kommen oder Besuchen inkommodiren: valakinek gyakorta-való meg-jelennéssel alkalmatlankodni. *boh.* nabíhati.
† nabehati se, v. nabehak sa.
Nabehawání, á, n. *Verb.* ex nabehawak.
Nabéhawání, á, n. *Verb.* ex nabéhawak.
nabehawak, al, ám *freq.* ex nabehak. *II. rec.* nabehawak sa, *freq.* ex nabehak sa.
nabéhawak, al, ám, *freq.* ex nabéhak.
nabehlí, á, é, *adj.* tumidus, a, um: aufgelaufen, geschwollen: dagadt, fel-puffatt. *Syn.* napuchnutí, napuchlí, zapuchlí, zapuchnútí. Nabehlá Zila, v. Nabehlina.
† nabéhlí, á, é; idem:
Nabehlina, i, f. Na Nohách: varix, icis, *com.* die aufgeloffene Krampfader: érnek megtsomózasa (meg-dagadása) az ember lábán. *Syn.* nabehla Zila.
Nabehlinka, i, f. *dem.* ex praec.
nabehnúk, hnul (hel), hňem, V. P. *imp.* hňi, na ňečo, na ňekoho: incurrere: anlaufen, heranlaufen, an etwas laufen. neki futni, reá-futni. *Syn.* wpadnúk, uderik na ňekoho: 2) offendere, impingerre: anlaufen, sich an etwas stoßen: valamin meg-botlani, megütni magát. 3) intumescere: anlaufen, auflaufen, anschwellen: meg-dagadni, fel-puffadni, *Syn.* napuchnúk, opuchnúk, zapuchnúk. Nabehla mu Ruka:

ka: intumnit illi manus: die Hand ist ihm aufgeloffen, aufgeschwollen: meg-dagadtt a' keze. *Syn.* nabérať sa. 4) *Impersonaliter cum genit. a.*) introcurrere, incurrere: hineinlaufen, hineinfließen: belé-futni. *b.*) influere: hineinfließen: belé-folyni. *II. rec.* nabehnúť sa: longe currendum esse: weit laufen müssen: messze futni. kinszeríttetni. *boh.* nabéhnúti se. *III.* nabehnúť si *a.*) turpiter se dare, male accipi: anlaufen, übel ankommen bei jemand: roszszúl jönni valakihez. *b.*) male rem gerere: unglücklich seyn: szerentsétlen lenni. *boh.* nabéhnúti si.

nabehnutí, á, é, *part. const.* ex praec. v. nabehlí.

Nabehnutí, á, n. Verb. ex nabehnúť.

† nabéhnúti, běhl, běhnu; v. nabehnúť.

† *II. rec.* nabéhnút se et si, v. nabehnúť sa et si.

Nabehowání, á, n. *Verb.* ex seq.

nabehowať, howal, hugem V. I. *imp.* hug, v. nabehnúť.

nabéraní, á, é, *part. constr.* plicatus, complicatus, corrugatus, a, um: faltig, in Falten gelegt, gefaltet, gefalzt: ránczba szedett. *vulg.* faldowaní. 2) načéraní.

Nabéraní, á, n. plicatura, ae, f. corrugatio, nis, f. Faltung des Kleides: ránczba szedés, ránczolás. 2) v. Načéraní. *boh.* Nabíraní.

nabérať, al, ám, V. I. *imp.* rag, *cum accus.* plicare, complicare, rugare, in rugas colligere (componere, coactare), einschlagen, in Falten legen, falzen: ránczba szedni, ránczolni. *Syn.* zberať, *vulg.* faldowať, *boh.* nabírati. 2) v. načérať. *II. rec.* nabérať sa: plicari, complicari, in rugas colligi: sich falten, falzen, öszve-ránczosodni. 2) multum, diu, saepe plicare, rugare: viel, lange, oft falten: sokat, sokáig, gyakran ránczba-szedni: 3) v. nabehnút Nro. 3.

Nabérawání, á, n. *Verb.* ex seq.

naberáwať, al, ám, *freq.* ex naberať *II. rec.* naberawať sa *freq.* ex naberať sa.

nabesňiť sa, il sa, ím sa V. P. v. besnit sa, zbésniť sa.

nabežať sa, žal sa, žím sa V. P. *imp.* bež sa: multum, diu, saepe currere: viel, lange, oft laufen: sokat, sokáig, gyakran futni, szaladni.

nabezpečení, á, é, *part. const.* ex seq.

nabezpečiť, il, ím V. P. *imp.* peč, *cum genit.* multum assecurare: viel versichern: sokat bizonyossá tenni. *II. rec.* nabezpečit sa, *cum genit.* diu, saepe assecurare: lange, oft versichern: sokáig, gyakran bizonyossá tenni. 2) na ňečo, multum, diu, saepe, fidere, confidere in aliqua re: sich viel, lange, oft verlassen auf etwas: sokat, sokáig, gyakran valamiben bizni.

* nabgediť sa, il sa, ím sa V. P. v. nabíďiť sa.

* nabgelení, á, é, v. nabílení.

* nabgeliť, il, ím, v. nabíliť.

* *II. rec.* nabgeliť sa, v. nabíliť sa.

nabičowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nabičowať sa, čowal sa, čugem sa V. I. *imp.* čug sa: multum, diu, saepe flagellare se: sich viel, lange oft geißeln, peitschen, schlagen: sokat, sokáig, gyakran ostorozni magát. 2) *cum genit.* multum, diu, sae-

saepe flagellare (flagellis caedere) aliquem: viel, lange, oft geißeln jemand: sokat, sokáig, gyakran valakit ostorozni.
nabiďiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* nabiď sa: multum, diu, saepe cum miseria conflictari, misere vivere, in miseria esse, in miseriis versari *Cic.* sich viel, lange, oft im Unglücke, Elende, in der Noth, Mühseligkeit befinden, mühselig seyn: sokat, sokáig, gyakran, nyomorkodni. *Syn.* napsotiť sa. *vulg.* nabgeďiť sa.
nabidleť sa, lel sa, lím sa V. I. *imp.* li sa, ňekďe: multum, diu, saepe habitare (manere) alicubi: viel, lange, oft wohnen; sokat, sokáig, gyakran valahol lakni, lakozni.
† nabídnúťi, nabidl, nabídnu
† nabídnúťi, nabidl, nabídnu *fut.* v. nawádzať, naweſť'.
† *II. rec.* nabídnúť se, v. ponúkať sa.
† Nabídnuťí, n. v. Naweďeňí, Nawadzáňí. 2) v. Ponúkáňí seba samého.
nabíganí, á, é, *part. const.* v. nabití.
Nabígáňí, á, n. v. Nabiťí.
nabígať, al, ám, V. I. *imp.* gag, v. nabiť. *II. rec.* nabígať sa: v. ponúkať sa.
Nabigáwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nabigáwať, al, ám *freq.* ex nabigať.
† nabígeti, gel, gím, v. nabígať.
† Nabíháňí, n. v. Nabéháňí.
† nabíhati, al, ám, v. nabéhať.
† Nabíháwání, n. v. Nabéháwáňí.
† nabíháwať, al, ám; v. nabéhawať.
nabíleni, á, é, *part. const.* ex seq.
nabíliť, il, ím, V. P. *imp.* nabíl, *cum. genit.* multum, multa inalbare; viel weißen: sokat fejéríteni, meszelni. 2) multum, multa insolare: viel bleichen: sokat fejéríteni napverö fényen. *II. rec.* nabíliť sa, *cum genit.* diu, saepe inalbare: sokáig, gyakran, meszelni, fejéríteni: lange, oft weißen. 2) diu, saepe insolare: lange bleichen: sokáig, gyakran fejéríteni. 3) *sine genit.* diu insolari: lange gebleicht werden: sokáig fejéredni.
† Nabíráňí, n. v. Nabéráňí.
† nabírati, al, ám, v. nabérať.
† Nabíráwáňí, n. v. Nabéráwáňí.
† nabíráwať, al, ám; v. nabéráwať.
nabirmowaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nabirmowať, mowal, mugem V. P. *imp.* mug, *cum genit.* multos confirmare: viele firmen, sokat birmálni. *II. rec.* nabirmowať sa: diu, saepe confirmare: lange, oft firmen: sokáig, gyakran birmálni.
nabiť, nabil, nabigem V. P. *imp.* nabi, *cum genit.* incutere, infigere, defigere: einschlagen, hineinschlagen, z. B. viele Nägel, Pfäle: belé-ütni, belé-verni, belé-szegezni. *Usus.* Nabil mi Strachu etc. 2) *cum accus.* telum (sclopum) onerare glande, glandem immittere telo; sclopum implere: laden ein Gewehr: puskát meg-tölteni. *Usus.* Pistol nabiť: manuariam catapultam (bombardulam) onerare: die Pistolen laden: a' pistolyt megtölteni. *II. rec.* nabiť sa, cum,

cum genit. multum, diu, saepe percutere, caedere, tundere, ferire, verberare, castigare, mulctare aliquem: viel, lange, oft schlagen, prügeln jemand: sokát, sokáig, gyakran verni, ütni valakit. *Usus.* Čo gá sa ho nabigem: satis, verbero eum: ich prügle ihn genug: eleget verem ötet. Suhagku hibki! nebog sa Bitki; dosť sa ta nabigú, gako Psa, wždicki. 2) z ňekím: multum, diu, saepe confligere cum aliquo: sich raufen, schlagen mit jemanden: sokat, sokáig, gyakran valakivel veszekedni.

nabiť, nabil (nabol), nabudem V. P. *imp.* nabud, *cum accus.* accipere, acquirere, adipisci, nancisci: bekommen, erhalten, erlangen, erwerben, verschaffen: meg-nyerni, megszerezni, keresni, ki-keresni. *Syn.* dostať, obsáhnúť. *Usus.* Ňikdi nenabudeš Bohatstwí: nunquam rem facies *Ter.* du wirst niemal zum Vermögen kommen: soha sem jutsz te gazdaságra. *II. rec.* nabiť sa ňekde: diu manere: lange bleiben an einem Orte: sokáig maradni, mulatni valahol.

nabitedelní, á, e, *adj.* acquiribilis, comparabilis, e: leicht zu bekommen (verschaffen, erwerben): könnyen meg-szerezhető, meg-nyerhető *Syn.* čo sa nabiť (dostať) može.

Nábitek, tku, m. supellex, lectilis, der Hausrath, das Hausgeräth: minden házi eszköz, házi mobiliák, ingó jószág. *boh.* Zbož. 2) impletura sclopi, glans et pulvis pyrius telo immissus: der Schuß, die Ladung eines Gewehrs: patrontás, puska-töltés. *Syn.* Nábitka.

nabití, á, é, *part. const.* ex nabiť (nabigem): incussus, infixus, a, um: eingeschlagen, hineingeschlagen: belé-vertt, belé ütött, belé-szegezett. 2) oneratus, impletus, repletus, a, um: geladen, meg-töltött. *Syn.* nabíganí.

nabití, á, é, *part. const.* ex nabiť (nabudem): acceptus, acquisitus, comparatus, partus, a, um: bekommen, erhalten, erworben, verschafft: keresett, ki-keresett, meg-szerzett. *Syn.* nabiwaní. *Usus.* Nabité Statki: acquisita bona: erworbene Gütter: keresett jószág. *Prov.* Wec dlúho nabitá, zase može skoro odbitá biti: labitur exiguo, quod partum est tempore longo: Čo zľe biwá nabité, mnoho horseg biwá od bité: male parta male dilabuntur: übel gewonnen, übel zeronnen: igazságtalanúl szerzett jószág, igazságtalanúl vész-el.

Nabití, á, n. *Verb.* ex nabiť (nabigem): infixio, incussio, nis, f. das Einschlagen, Hineinschlagen: belé-ütés, belé-verés, belé-szegezés. 2) oneratio teli, immissio pulveris pyrii et glandis in telum (sclopum): das Laden, die Ladung eines Gewehrs: puska-töltés. *Syn.* Nabígáňí.

Nabiťí, á, n. *Verb.* ex nabiť (nabudem): quaestus, us, m. acceptio, acquisitio, adeptio, nis, f. Erhaltung, Empfangung, Erlangung, Verschaffung Erwerb, keresmény, keresés, ki-keresés, meg-szerzés. *Syn.* Nabíwáňí. *Usus.* To ge moge wlastn'e Nabiťí: haec est mea propria acquisitio: das ist meine

ne eigene Erwerbung: ez az én saját keresményem.
Nábitka, i, f. v. Nábitek 2-do.
nabíwani, á, é, *part. const.* v. nabiti, ex nabit, nabudem.
Nabíwáňí, á, n. v. Nabiti, ex ex nabit, nabudem.
nabíwat, al, ám, V,I. *imp.* wag, v. nabit, nabudem. *Usus.* Nabíwat Požehnáňí: benedictionem divinam obtinere: dem Gottes Seegen bekommen, erhalten: isteni áldást nyerni. *II. rec.* nabíwat ſa, ňekde: multum, diu, saepe habitare, manere alicubi, viel, lange, oft wohnen, bleiben ingendswo: sokat, sokáig, gyakran valahol lakni, maradni. 3) v. dobíwat ſa.
Nabíwatel, a, m. acquisitor, comparator, is, m. Erwerber, Verſchaffer: keresö, szerzö, *Usus.* Nabíwatel Statku: acquisitor boni: Erwerber des Guts: a' jószágnak szerzöje.
nabíwatelčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.
Nábíwatelka, i, f. acquisitrix, comparatrix, icis, f. Erwerberinn, Verſchafferinn: szerzöné.
nabíwatelow, a, e, *adj. poss.* ex Nabíwatel.
† Nabizeňí, n. v. Nawádzáňí, Naweděňí.
† nabízeti, zel, zím *fut.* v. nawádzat, naweſt'.
nablačat ſa, čal ſa, čím ſa V. P. *imp.* nablač ſa: multum, diu, saepe balare, eiulare: viel, lange, oft blöken, heulen: sokat, sokaig, gyakran bögni, orditani. *Syn.* nabečat ſa.
nablahoſlawení, á, é, *part. const.* ex seq.
nablahoſlawit, il, ím V. P. *imp.* ſlaw, *cum genit.* multum, multos beare, beatos reddere: viele beglücken; sokakat boldogítani, boldogokká tenni. *II rec.* nablahoſlawit ſa, *cum genit.* diu, saepe beare: lange, oft beglücken; glücklich machen: sokáig, gyakran boldogitani. 2) diu, saepe glorificare, celebrare, praedicare: lange, oft preiſen: sokáig, gyakran ditsösiteni.
nablázňení, á, é, *part. const.* infatuatus, a, um: zum Narren gemacht, bethört: meg-bolondittatott. *Syn.* poblázňení.
Nablázňeňí, á, n. infatuatio, nis, f. Bethörung, meg-bolondítás, meg-bolondúlás. *Syn.* Poblázňeňí.
nablázňit, il, ím V. P. *imp.* zňi, *cum accus.* infatuare aliquem *Cic.* zum Narren machen, zur Albernheit verleiten, bethören: meg-bolonditani valakit. *Syn.* poblázňit. *Usus.* Wšeckich nablázňil, etc. *II rec.* nablázňit ſa: v. zblázňit (poblázňit) ſa. 2) diu, saepe ludere, iocari, nugari: lange, oft narren, ſcherzen; sokat, gyakran bolondozni, tréfálni, tréfálódni. Doſt' ſa nablázňil, ꝛc.
nablčat ſa, čil ſa, čím ſa V. P. *imp.* nablč ſa; multum, diu, saepe flammam edere, inflammari, incendi: viel, lange, oft flammen, in Flammen gerathen: sokat, sokáig gyakran lángot vetni, fel-lobbani.
† nablečati ſe, v. nablačat ſa.
nabledaſtí, á, é, *adj.* v. bledawí.
nábledí, á, é, *adj.* idem.
nablekotat ſa, tal ſa, cem et tám ſa V. I. *imp.* koc et kotag ſa: multum, diu, saepe gannire: viel, lange, oft belfern, wie ein Fuchs: sokat, so–

sokaig, gyakran nyikogni, mint a' róka.

nabřeptaní, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nabřeptať, tal, cem et tám V. I. *imp.* pci et ptag, *cum genit.* multum garrire: viel schwätzen, plaudern: sokat tsátsogni, tsevegni, trétsölni. *II rec.* nabřeptat sa: diu, saepe garrire: lange, oft schwätzen: sokáig, gyakran tsátsogni.

nabřisčať sa, čal sa, čím sa V. I. *imp.* lisči sa: multum, diu, saepe fulgere, radiare: viel, lange, oft gränzen, flinken, schimmern, leichtern: soka, sokaig, gyakran tündökleni, tsilámlani, fényeskedni, ragyogni.

nabřísřať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* řag sa: idem. 2) multum, diu, saepe fulgurare, corruscare: viel, lange, oft blitzen: sokat, sokáig, gyakran villámlani.

nablisřáwať sa, al sa, ám sa *freq.* ex praec.

nablížiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* nabliž sa: multum, diu, sape propinguare, appropinguare, approximare: sich viel, lange, oft nähern: sokat, sokáig, gyakran közelgetni, közelíteni. 2) v. priblížiť sa.

nablúdiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* nablúd sa: multum, diu, saepe errare: viel, lange, oft irren: sokat, sokáig, gyakran híbázni, véteni. 2) multum, diu, saepe vagari, circuire: viel, lange, oft herumschweifen, herumstreifen: sokat, sokaig, gyakran vándorlani, kóborlani, kószalni.

nabobčení, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nabobčiť, il, ím V. I. *imp.* bči: minute (luride) quidpiam exarare, scripto apponere: aufkrakeln: fel-firkálni.

nabobťení, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nabobťeť, ťel, ťím V. P. *imp.* bťi: intumescere, aufschwellen, fel-dagadni, fel-fakadni.

naboČiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* boč sa, *cum et sine gen.* multum, diu, saepe vitare, declinare: viel lange, oft fliehen, meiden: sokat, sokaig, gyakran kerülni, távozni. 2) diu, saepe spectare rem ex obliquo: lange, oft Seitenblick thun, geben auf etwas: sokat, gyakran farolni, félre (fél-szemmel) nézni. 3) diu, saepe lateris summas in unam cogere; lange, oft summiren: sokáig, gyakran az egy óldalon lévő summákat egybe szedni (számlálni.) 4) diu, saepe obiecto latere reniti: sich lange, oft stemmen: sokáig, gyakran oldalát fordítva ellene állani, tusakodni.

nabodnúť, dnul (del), dňem V. P. *imp.* dňi, *cum accus.* modicum pungere, ein wenig stechen, kleinen Stich geben: meg-szúrni, gyakni. v. napichnúť.

nabodnutí, *á*, *é*, *part. const.* ex praec.

Nabodnuťí, *á*, n. *Verb.* ex eodem.

nabogowaní, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nabogowať, gowal, gugem V. P. *imp.* gug, *cum genit.* multum, multa bellando (praeliando) comparare: viel durch den Krieg bekommen, erwerben, verschaffen: hadakozással sokat keresni, meg-szerzeni. *II. rec.* nabogowať sa: diu, saepe bellare, praeliari, pugna-

nare: lange, oft kriegen, Kriege führen, streiten: sokáig, gyakran hadakozni, hartzolni, tsatázni.

nabohaknúť, tnul (tel), tňem V. P. *imp.* tňi, v. obohatnúť, zbohatnúť.

naboleť ſa, lel ſa, lím ſa V. I. *imp.* bol ſa, *cum accus. personae*: multum, diu, saepe dolere: viel, lange, oft wehe thun, schmerzen: sokat, sokáig, gyakran fájni. Nabolí ſa ho Hlawa. Nabolá ſa ho Zuby: ꝛc.

náborgowaní, á, é, part const. ex seq.

naborgowať, gowal, gugem V. P. *imp.* gug, *cum genit. rei, et dat. pers.* ňečeho ňekomu: multum vendere pecunia non numerata: viel borgen Jemanden: sokat hitelbe (hitelre) adni. 2) *cum genit. rei, et Locali pers. cum praep.* od, ňečeho od ňekoho; multas sumere (emere) merces sine pecunia praesenti, erga creditum accipere: viel borgen von Jemanden: sokat hitelre (hitelbe) fel-venni: *Syn.* na Weru mnoho nabrať. *II rec.* naborgowať ſa, ňečeho ňekomu: diu, saepe erga creditum dare: lange, oft borgen Jemanden: sokáig: gyakran hitelbe valamit valakinek adni. 2) ňečeho od ňekoho: diu, saepe erga creditum accipere: lange, oft borgen von Jemanden: sokáig, gyakran hitelre valamit valakitől felvenni.

naboſkáwať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* wag ſa, *cum. genit.* multum diu, saepe osculari, exosculari: viel, lange, oft küßen; sokat, sokáig, gyakran tsókolni, meg-tsókolni.

naboſorowaní, á, é, *part const.* ex seq.

naboſorowať, rowal, rugem V. P. *imp.* rug, *cum dat. pers.* ňekomu: incantare, excantare, infascinare aliquem: jemand bezaubern: valakit meg-babonázni. *Syn.* načarowať, zaboſorowať, začarowať. *II rec.* naboſorowať ſa: multum: diu: saepe fascinare, incantare: viel, lange, oft zaubern: sokat, sokáig, gyakran babonáskodni. *Syn.* načarowať ſa.

nabozáwať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* wag ſa, w Riť ňekomu: multum, diu, saepe iubere, podicem sibi per quempiam lingi: ſich viel, lange, oft den Arſch lecken heißen: sokat, sokáig, gyakran valakit seghe bujattatni.

Náboženſtwí, á, n. religio, nis, f. die Religion, hit, hitbéli vallás. *Syn.* Wíra. 2) diuina, orum, n. pl. der Gottesdienſt: isteni-szolgálat.

* Nábožénſtwo, a, n. idem.

nabožiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* bož ſa: multum, diu, saepe per Deum in testem vocare: viel, lange, oft Gott zum Zeugen ruffen, durch Gott etwas betheuern: sokat, sokáig, gyakran valamit az Istennel bizonyitani.

Nábožka, i, f. v. Bohomiſelnoſť, Bohomluwnoſť.

nábožňe, *adv.* religiose, pie: religiös, gottesfürchtig: istenessen, jámborúl. *Syn.* pobožňe.

nábožní, á, é, *adj.* religiosus, pius, a, um; Deo obsequens: religiös, gottesfürchtig; istenes, istenfélő, jámbor. *Syn.* pobožní.

Nábožňica, i, f. religiosa, pia *fem.* ein religiöſes Weibsbild:

bilð : isten - félő aszszonyság.

Nábožník, *a*, m. religiosus, devotus vir: ein religiöser Mensch: istenfélő ember. 2) v. Bohomiselník, Bohomluwník.

nábožníkow, *a*, *e*, *adj. poss.* religiosi viri: dem religiösen Menschen gehörig: isten-félőé.

Nábožnosť, *i*, f. probitas, pietas, tis, devotio, nis, f. Frömmigkeit, isteni-félelem, ájtatosság, jámborság. *Syn.* Pobožnosť.

nabrakowaní, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nabrakowať, kowal, kugem V. P. *imp.* kug, *cum genit.* multum rejicere, reprobare: viel ausmerzen, sokat ki-vetni, ki-mustrálni. *II rec.* nabrakowať sa: diu, saepe rejicere, elustrare: lange, oft ausmerzen: sokáig, gyakran bihányni, vetni.

nabráňení, *á*, *é*, *part. const.* ex nabráňiť, et nabráňiť sa.

nabraní, *á*, *é*, *part, const.* ex nabrať. v. naberaní 2-do.

nabráňiť, il, ím V. P. *imp.* bráň, *cum et sine genit.* multum occare, viel egen, sokat boronálni. *II rec.* nabráňiť sa, *cum genit.* multum, diu, saepe defendere, tueri, tutari: viel, lange, oft wehren: sokat, sokáig, gyakran oltalmazni. 2) *cum dat. a*) multum, diu, saepe defendere se, resistere: sich viel, lange, oft wehren: sokat, sokáig, gyakran videlmezni (nem hagyni) magát, ellenkedni; nem engedni. *b*) satis (multum, diu, saepe) vetare, inhibere: genug (viel lange, oft (wehren, verbieten: eleget (sokat, sokáig, gyakran) tiltani, tilalmazni, nemengedni. *c*) multum, diu, saepe reprimere, coercere: viel, lange oft wehren, steuern, dümpfen: sokat, sokáig, gyakran sanyargatni, nyomorgatni. *d*) multum, diu, saepe impedire, prohibere: viel, lange, oft wehren, verhindern: sokat, sokaig, gyakran gátolni, gátlást tenni.

nabrať, bral, berem V. P. *imp.* ber, *cum genit.* multum sumere, accipere: viel nehmen, sokat venni. 2) haurire, schöpfen, z. B. Wasser, meríteni. *Syn.* naberať, načreť. *II. rec.* nabrať sa, *cum genit.* advenire, comparere: sich einfinden, herbeikommen: meg-jelenni, meg-jönni. *Usus.* Kde sa tich Much tolko naberе? unde tam copiosae muscae? wo kommen nur so viele Fliegen her? honnan jön az a' sok légy? 2) *Impersonaliter cum genit.* incurrere, influere: hineinlaufen, hineinfließen: belé-menni, futni, folyni. Nabralo sa mi Wodi do Črewíc, ꝛc.

* **nabratí**, *á*, *é*, v. nabraní.

nabráwaní, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nabráwať, al, ám *freq.* ex nabrať. *II. rec.* nabŕáwať sa, *freq.* ex nabrať sa.

nabrawčáriť sa, il sa, ím sa, V. P. *imp.* čar sa: multum, diu, saepe negotiari porcis. carne suilla: viel, lange, oft ein Schweinhändler, Schweinhändler seyn: sokat, sokáig, gyakran sertéssel, diszno hússal kereskedni, henteskedni.

nabrázdení, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nabrázdiť, il, ím V. P. *imp.* zdi: sulcis distinquere: furchen,

chen, Furchen machen: fel-barázdolni.

nabrechať sa, al sa, ám sa; v. nasčekať sa.

nabrepotať sa, al sa, ám sa; v. naj keptať sa.

nabreptať sa, al sa, ám sa; idem.

† nabridiť, il, ím; v. nabrúsiť.

† Nabřisek, sku, m. v. Nabrusek.

nabrnčať sa, čal sa, čím sa; v. nawrnčať sa.

nabrodiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* brod sa: multum, diu, saepe vadare: viel, lange, oft watten, durch watten: sokat, sokáig, gyakran gázolni, lábbolni; vizben, gázlóban menni.

nabrogení, á, é, *part. const.* ex seq.

nabrogiť, il, ím V. P. *imp.* brog; *cum accus.* stimulare, instigare, concitare, incitare: aufhetzen: fel-ingerleni, fellázitani. *II. rec.* nabrogiť sa, v. nabogowať sa.

Nabrusek, sku, m. ventrale, is, n. Bauchgurt, heveder. *boh.* Nabřisek.

nabrúsení, á, é, *part. const.* ex seq.

nabrúsiť, il, ím V. P. *imp.* brus, *cum accus.* acuere, exacuere, acrefacere: schleifen, schärfen, z. B. Messer: élesiteni, köszörülni. *Syn.* naostriť, *boh.* nabřiditi. *II. rec.* nabrúsiť sa: multum, diu saepe acrefacere: viel, lange, oft schleifen: sokat, sokáig, gyakran köszörülni. 2) multum vagari: viel herumschleifen, herumschweifen: sokat kószálni, ide 's tova járni.

nabubnowať sa, nowal sa, nugem sa, V. I. *imp.* nug sa: multum, diu, saepe tympanum pulsare, tympanisare: viel, lange oft, trommeln, pauken: sokat, sokáig, gyakran dobolni.

nabučať sa, čal sa, čím sa V. I. *imp.* buč sa: multum, diu, saepe boare, mugire: viel, lange, oft brüllen: sokat, sokáig, gyakran bögni, ordítani.

nabúchaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nabúchať, al, ám V. P. *imp.* chag, *cum genit.* multum, multa effutire, enunciare: viel plaudern, schwatzen, ausplaudern, herplaudern: sokat kitsevegni, beszélni, mondani. *II. rec.* nabúchať sa, *cum genit.* multum, diu, saepe pulsare, verberare, caedere aliquem: viel, lange oft schlagen, prügeln Jemand: sokat, sokáig, gyakran verni, ütni valakit. 2) *sine genit.* multum, diu, saepe strepitare, tumultuari: viel, lange, oft poltern, lermen: sokat, sokáig, gyakran zörgetni, zörögni, háborgani. 2) diu, saepe garrire: lange, oft plaudern, schwatzen: sokáig, gyakran tsátsogni, tsevegni, trétsölni.

nabudiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* nabud sa, *cum genit.* multum, diu, saepe excitare aliquem: viel, lange, oft wecken aus dem Schlafe: sokat, sokáig, gyakran fel-kelteni, fel-ébreszteni, fel-verni valakit az álomból. 2) *sine genit.* saepe expergisci, evigilare: oft aufwachen aus dem Schlafe: gyakran fel-ébredni.

nabugňení, á, é, *part. const.* ex seq.

nabugňeť, ňel, ňím V. P. *imp.* ňi: v. bugňeť.

nabúraní, á, é, *part. const.* ex seq.

nabúrať, al, ám V. P. *imp.* rag, *cum genit.* multum, mul-

multa diruere, demoliri: viel einbrechen, einreißen: sokat ledönteni, el-rontani. II. *rec.* nabúrať ſa: diu, saepe diruere: lange, oft einbrechen, einreißen: sokáig, gyakran ledönteni.

nabúrení, á, é, *part. const.* ex seq.

nabúriť, il, ím V. P. *imp.* bur, *cum genit.* multos incitare, concitare, instigare, excitare, sollicitare, commovere: viele empören, aufhetzen, aufrührisch machen, aufwiegeln: sokakat fel-háborítani, fellázítani. *Syn.* nabrogiť, naparchat. 2) multos conturbare, perturbare: viele beunruhigen, bestürzt machen: sokakat fel-háboritani, zúrni, zavarni. II. *rec.* nabúriť ſa: diu, saepe seditionem movere: lange, oft sich empören: sokáig, gyakran fel-zendülni. 2) diu, saepe turbare: lange, oft beunruhigen, bestürzen; sokáig, gyakran háborítani, fel-háborítani.

nabzdeť, del, dím V. P. *imp.* zdi: multum visire, pedere: viel farzen: sokat fingani. 2) intro bombisare: hinein farzen: bele-fingani. II. *rec.* nabzdeť ſa: diu, saepe pedere: lange oft farzen: sokáig, gyakran fingani.

nabziť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* nabzi ſa: multum, diu, saepe petulcire: viel, lange, oft muthwillig handeln: sokat, sokáig, gyakran tsintalankodni. *Syn.* napſiť ſa.

nač, *contractum* ex na čo, qua re, in qua re, pro qua re: worauf, auf was, auf welches: mire. *Usus.* Nač ſa zanechať má? qua re, in qua re nitatur? worauf mag er sich verlassen? mire tartsa magát? Powec, nač ſa drží? dic, qua re nitatur? sag, worauf er sich verläßt? mondd-meg, miben bízik? Nač čekať má? quid exspectet? worauf mag er warten? mire várakozzék? mit várjon? Wčil bude mať nač piť: nunc habebit, pro qua re bibat: jetzt wird er haben worauf zu trinken: most lészen nékie, mire igyék. 2) ad quid, quo, quorsum, cui usui, cui bono: wozu, worzu, zu was, zu welchem Gebrauche, Nutzen: minek. *Usus.* Nač ge to? cui usui hoc est? wozu dient das? minek az? Powec, nač ge to? dic, cui usui sit? sag, wozu es dient? mondd-meg, minek az? Nač ge Wíno? ad quid (quo, cui usui) est vinum? wozu ist der Wein? minek a' bor? Nač sú mi peňáze? quo mihi pecunia? wozu soll mir das Geld? minek nékem a' pénz? Nač si tam išel? cui bono eorsum profectus es? wozu bist denn du hingegangen? minek mentél oda?

načabraní, á, é, *part const.* ex seq.

načabrať, bral, brem V. P. *imp.* bri, v. načarbať. II. *rec.* načabrať ſa, v. načarbať ſa.

načabrinkať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* kag ſa, v. nablúdiť ſa.

načachrení, á, é, *part. const.* ex seq.

načachriť, il, ím V. P. *imp.* chri, v. načarowať, nakupčiť. II. *rec.* načachriť ſa, v. načarowať ſa, nakupčiť ſa.

načadení, á, é, *part. const.* v. čadení.

Načadení, á, n. v. Čadení.

načadiť, il, ím V. P. *imp.* načad, *cum accus.* v. čadiť. 2) *cum genit.* multum, multa fumificare; viel räuchern: sokat

kat megfüstölni. II. *rec.* načaďiť ſa: fumificari, geräuchert werden: meg-füstölödni. 2) *cum genit.* diu, saepe fumificare, suffumigare: lange, oft räuchern: sokáig, gyakran füstölni.

načaďnúť, ďnul (ďel), ďňem, V. P. *imp.* ďňi, v. čaďnúť.

načaďnutí, á, é, *part. const.* ex praec.

† nacagchowaní, á, é, v. naznačení.

† Nacagchowáňí, n. v. Naznačeňí.

† nacagchowať, chowal, chugem V. P. *imp.* chug, v. naznačiť.

† II. *rec.* nacagchowať ſa, v. naznačiť ſa.

načachaní, á, é, *part. const.* v. naſahaní.

načahať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* hag ſa, v. naſahať ſa.

* načakať ſa, al ſa, ám ſa, v. načekať ſa.

načankaní, á, é, *part. const.* v. naſáleni.

načankať, al, ám, V. P. *imp.* kag, *cum genit.* v. naſáliť. II. *rec.* načankať ſa, v. naſáliť ſa.

načápaní, á, é, *part. const.* ex seq.

načápať, pal, pem V. P. *imp.* pag, *cum genit.* multum ingerere, intrudere: viel hineinlegen, hineinbringen, hineinwerfen, hineindringen: sokat bé-hánni, bé-tolni. *Syn.* naháďzať. II. *rec.* načápať ſa: replere se, saturari, satiari: ſich ſatt freſſen: meg-hánni (megtömni) magát, jól lakni. *Syn.* naháďzať ſa. 2) diu, saepe jactare se in aqua: lange, oft manſchen im Waſſen: sokáig, gyakran a' vízben hánkódni, hánkolódni.

načapkaní, á, é, *part. const.* ex seq.

načapkať, al, ám, V. P. *imp.* kag, *cum genit* multos aqua perspergere: viele beſprützen: sokakat vízzel meg-hinteni. v. naſplechať. *II. rec.* načapkať ſa; diu, saepe aqua perspergere se: ſich lange, oft beſprützen: sokáig, gyakran vizel meg-hinteni magát. 2) *cum genit.* diu, saepe aqua perspergere alios: lange, oft beſprützen: sokáig, gyakran vizel meg-hinteni (meg-vizezni) másokat. v. naſplechať ſa.

načárani, á, é, *part. const.* v. načarowaní.

Načáráňí, á, n. v. Načarowáňí.

načárať, al, ám V. P. *imp.* rag, v. načarowať.

načarbaní, á, é, *part. const.* v. čarbaní.

Načarbáňí, á, n. v. Čarbáňí.

načarbať, bal, bem (bám) V. P. *imp.* bag, v. čarbať.

načarowaní, á, é, *part. const.* v. čarowaní.

Načarowáňí, á, n. v. Čarowáňí.

načarowať, rowal, rugem, V. P. *imp.* rug, v. čarowať. 2) v. naboſorowať. 3) multum, multa permutare: viel tauſchen: sokat tserélni. *Syn.* načachrit. *II. rec.* načarowať ſa: diu, saepe lineas ducere, lineis signare, striare: lange, oft liniren, Linien ziehen, Striche machen: sokat, gyakran lineázni. 2) v. naboſorowať ſa. 3) diu, saepe permutare: lange, oft tauſchen: sokat, gyakran tserélni. *Syn.* načachriť ſa.

načaſtowať ſa, towal ſa, tugem ſa V. I. *imp.* tug ſa: diu, saepe bibere potum salutandi causa: viel, lange, oft zutrinken: sokáig, gyakran az italt valakire reá köszönni.

načať, načal, načňem V. P. *imp.* načňi, *cum accus* incipe-

cipere, inchoare, initium ponere: anfangen, kezdeni, elkezdeni, meg-kezdeni. *Syn.* načínat, započat, *boh.* načíti. *Usus.* Kdo to ten Chléb načal? quis panem illum incidit? wer hat das Brod angeschnitten? ki szegte-meg azt a' kenyeret?

načatí, á, é, *part. const.* incoeptus, inchoatus, a, um: angefangen, el-kezdett, megkezdett, kezdetett. *Syn.* načínaní, započatí.

Načatí, á, n. inceptio, inchoatio, nis, f. initium, principium, i, n. das Anfangen, der Anfang: kezdet, el-kezdés, meg-kezdés. *Syn.* Načínáňí, Načnutí, Začátí, Započátí, Začátek.

načechraní, á, é, *part. const.* laxatus, a, um: aufgelockert, meg-tágitatott, meg-bövitetett. *Syn.* napusťení, nasuchorení, počechraní.

Načechráňí, á, n. laxatio, nis, f. das Auflockern, meg-tágitás, meg-bövités. *Syn.* Napusťeňí, Nasuchoreňí, Počechráňí.

načechrat, chral, chrem V. P. *imp.* chri, laxare, anflockern, meg-tágitani, meg-böviteni. *Syn.* napusťit, nasuchorit, počechrat. *II. rec.* načechrat sa: diu, saepe laxare: lange, oft lockern: sokáig, gyakran tágitani, böviteni. *Syn.* nasuchorit sa.

načedení, á, é, *part. const.* ex seq.

nacedit, il, ím V. I. *imp.* naceď, *cum genit.* multum percolare: viel seigen, sokat öszve-szürni. *II. rec.* nacedit sa: diu, saepe colare: lange, oft seigen: sokáig, gyakran szürni.

načekaní, á, é, *part. const.* diu exspectatus, a, um: lange gewartett, sokáig (régtölfogva) vártt, váratatott, várakozott.

načekat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa, *cum genit. vel praep.* na *et acc.* multum, diu, saepe operiri (exspectare, praestolari), exspectandum esse: viel, lange, oft warten, warten müssen: sokat, sokáig, gyakran várakozni valakire, várni valakit. *Syn.* načakat sa.

Náčelník, a, m. primipilus, i, m. dux, cis, m. Urheber, Rädelführer: or-gazda, fö vezér.

Náčelník, u, m. lorum frontale, Stirnriemen, homlokra való szij.

† **načelowati** se, owal se, ugi se; v. naboskáwat sa.

naceňení, á, é, *part. const.* ex naceňit sa.

† **Náčeňí**, n. v. Nábitek, Nádoba, Nádobí.

naceňit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* ceň sa, *cum genit.* multum, diu, saepe aestimare, taxare: viel, lange, oft schätzen, taxiren: sokat, sokáig, gyakran pénzre betsülni, árát szabni.

načepení, á, é, *part. const.* ex seq.

načepit, il, ím V. P. *imp.* načep, *cum accus.* aperire (inchoare, incipere) vas, epistomiare: anzapfen, anstecken, z. B. Faß: tsapra ütni, verni, meg-tsapolni a' hordot.

načepowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

načepowat, powal, pugem V. I. *imp.* pug, v. načepit.

načeraní, á, é, *part. const.* v. načrení.

Načeráňí, á, n. v. Načreňí.

načérať, al, ám V. I. *imp.* rag, v. nacreť. *boh.* načírati.
náčerne, *adv.* subnigre, schwärzlich, feketésen. *Syn.* černasťe, černawe.
náčerni, á, é, *adj.* subniger, nigellus, a, um; schwärzlich, etwas schwarz: feketés. *Syn.* černastí, černawí, načernawí, počernastí, počernawí, počerní.
načerniť, il, ím V. P. *imp.* načerň, *cum genit.* multa nigra reddere, inficere: viel schmutzig machen: sokat öszveszennyezni. 2) *cum accus.* modicum nigrificare, infuscare, subnigrum reddere: schwärzlich machen, meg-feketéteni.
načerpaní, á, é, *part. const.* v. načrení.
Načerpáňí, á, n. v. Načreňí.
načerpať, pal, pem V. P. *imp.* pag, *cum genit.* v. načreť.
načertowať sa, towal sa, tugem sa, V. I. *imp.* tug sa: multum, diu, saepe per daemonem increpare; viel, lange, oft den Teufel nennen: sokat, sokáig, gyakran ördöggel szitkozódni, ördöggel vitetni valakit, ördögöt bújtatni valakibe. *Syn.* naďablowať sa.
náčerweni, á, é, *adj.* rubellus, rubidus, subruber, a, um: röthlich, etwas roth: veresses, verhenyös. *Syn.* čerwenastí, pričerwenastí, pričerweni, načerwenastí, počerwenastí.
načerweňiť, il, ím V. P. *imp.* weň, *cum genit.* multa rubefacere, rubra reddere: viel röthen, roth machen: sokat veresiteni, pirositani. 2) *cum accus.* rubidum facere, modice rubefacere: röthlich machen, egy kevessé meg-veresíteni.
načesaní, á, é, *part. const.* ex seq.
načesať, načesal, načešem V. P. *imp.* načeš, *cum genit.* v. g. Wši, rc. multum expectere, pectine colligere; depectere: viel auskämmen, abkämmen: sokat ki-fésülni. 2) Lenu, Konopi: multum carminare: viel hecheln: sokat gerebelni, héhelni. *Syn.* nahachlowať. 3) Prachu Koňow: multum strigili corradere: viel ausstriegeln, abstriegeln: sokat le-vakarni, kivakarni. 4) *boh.* v. natrhať, naoberat Owocí. *II. rec.* načesať sa: multum, diu, saepe pectere se: sich viel, lange, oft kämmen: sokat, sokáig, gyakran fésülni magát. *Cum genit.* 2) diu, saepe carminare: lange, oft hecheln: sokáig, gyakran gerebelni. 3) diu, saepe strigili defricare: lange, oft striegeln die Pferde: sokáig, gyakran vakarni a' lovat. 4) naslabať sa, nabiť sa. 5) multum, diu, saepe perstringere aliquem: viel, lange, oft zwacken, striegeln, durchziehen mit Worten: sokat, sokáig, gyakran valakit feddeni, dorgálni. 6) *boh.* v. natrhať sa, naoberať sa Owocí.
Náčesto, a, n. fermentum, i, n. der Saurer, Urer, Sauerteig: savanyu kovász. *Syn.* Kwas, Načesto. v. Par.
načganí, á, é, *p. c.* v. nacpaní.
načgať, al, ám V. P. *imp.* gag, *cum accus* v. nacpať. *II rec.* načgať sa, v. nacpať sa.
nachádzaní, á, é, *part. const.* inventus, a, um; gefunden, találtatott. *Syn.* naiďení, nagďeni, naleznutí, nalezení.
Nachádzáňí, á, n. inventio, nis,

nis, f. das Finden, találás, meg-találas. *Syn.* Nalezení, Naleznutí.

nachádzať, al, ám V. I. *imp.* zag, *cum accus.* invenire, reperire: finden, antreffen: találni, fel-találni, meg-találni. *Syn.* naisť, nalezť, naleznúť, *boh.* nacházeti. 2) v. prichádzať, pripadať, napadať. 3) deprehendere. entdecken, ki-keresni, ki-nyomozni. 4) videre, intelligere: sehen: látni, érteni. 5) comperire, experiri: erfahren: találni, tapasztalni. 6) cognoscere, befinden, erkennen: találni, meg-ismérni. *Syn.* uznať. *Usus.* Gá ho nachádzám učeného: invenio illum doctum: ich finde ihn gelehrt: én ötet tanúlttnak találom. 7) nanciscí, obtinere: finden, erhalten, bekommen: találni, nyerni. *Usus.* Nachádzá (dostáwá) swé Šťasťí: suam nanciscitur fortunam: er findet sein Glück: szerentséje vagyon, szerentsét nyér. 8) invenire, excogitare: finden, erfinden: fel-találni, ki-gondolni. 9) invenire, reperire, habere, videri: finden, dafür halten, scheinen: találni, látzani. *Usus.* To gá sméšné nachádzám: istud invenio risibile: ich finde es lächerlich: nevetésre méltónak találom ezt a' dolgot. Gá tuto Wec dobru nachádzám: res videtur mihi esse bona: ich finde diese Sache gut: én azt a' dolgot jónak találom. Nachádzám, že mám písať: placet mihi scribere, videtur mihi esse scribendum: ich finde für gut zu schreiben: jónak találom, hogy írjak. Nachádzal (našel) sem sa obrazeného: offensus sum, videbar mihi offensus esse: ich fand mich beleidigt: meg-bántódtattam; azt találtam, hogy meg-bántódtattam. *II. rec.* nachádzať sa, inveniri, reperiri, dari, esse: seyn, sich finden, gefunden werden: találtatni, lenni. *Usus.* Nachádzagú sa mnozí: multi reperiuntur, sunt: es sind (man findet) viele: találkoznak sokan. 2) subsistere, valere bene *aut* male, inveniri, reperiri, versari: sich befinden (finden): bírni magát, lenni. *Usus.* Gako sa nachádzáte? ut valet? wie befinden sie sich? mint bírja kend magát? mint vagyon kend? 2) se accommodare *vel* accomodare posse *v. g.* ad animos; sich richten, oder sich richten können, z. E. in die Gemüther: magát alkalmaztatni, *vagy* alkalmazthatni. 3) intelligere, perspicere rem: sich finden, verstehen: fel találni magát, meg-érteni a' dolgot. 4) convenire, sich finden, sich zusammen finden, zusammen kommen: öszve-gyülni, öszve-jönni. *Syn.* zisť sa

† nacházeti, zel, zím, v. nachádzať.

nachílený, á, é, *part. const.* inclinatus, a, um: geneigt, le-hajlott, le-hajlott, le-hajúltt. *Syn.* schílený, pochílený.

Nachílení, á, n. inclinatio, nis, f. das Neigen, die Beugung: le-hajlás, hajolás, le-hajlítás. *Syn.* Schílení, Naklonění, Pochílení.

Nachílenosť, i, f. idem.

nachíliť, il, ím V. P. *imp.* nachil, *cum accus.* inclinare, neigen, beugen: le-hajlítani. *Syn.* schíliť, nakloniť, pochíliť. II. *rec.* nachíliť sa: inclinari, inclinare se: sich neigen, beugen:

gen: le-hajolni. *Syn.* ſchíľiť ſa, naľľoniť ſa, pochíľiť ſa.
nachiľňe, *adv.* propense, geneigt, mit Geneigtheit: hajlandó-képpen, jó szívvel.
náchiľni, á, é, *adj.* proclivis, e; propensus, a, um: geneigt, Neigung habend zu etwas: hajlandó. *Syn.* naľloňení. *Usus.* Neňí mi náchilní: alienior est a me; non est mihi addictus: er iſt mir nicht wohl gewogen: el-idegenedett tölem; rosz szivvel vagyon hozzám. K Hňewu, k Trunku náchiľní: proclivis ad iram, potum: geneigt zum Zorn, Trunke: a' haraghoz, italhoz hajlandó.
Náchiľnoſt', i, f. propensio, proclivitas, tis, f. Geneigtheit, Neigung zu etwas: hajlandoság. *Syn.* Náľlonoſt', Náľlona. *Usus.* Znám gá dobre Nachilnoſt' milugícich: noui ego amantium animos *Ter.* ich kenne gar wohl die Neigung der Liebenden: tudom jól, mitsoda gondolattal vannak az egy-mást szeretök.
Nachiľowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nachíľowať, ľowal, ľugem V. I. *imp.* ľug, v. nachíľiť. *II. rec.* nachiľowať ſa, v. nachíľiť ſa. *Usus.* Deň (k Wečeru) ſa nachiľuge: sol occumbit, se inclinat: der Tag (die Sonne) neigt ſich: hanyatlik a' nap.
nachiſtaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nachiſtať, al, ám V. P. *imp.* tag, *cum genit.* multum, multa parare, praeparare: viel bereiten, zubereiten, verfertigen: sokat késziteni, meg-késziteni, el-késziteni. *Syn.* nahotowit, naſtrogiť. *II. rec.* nachiſtať ſa: diu, saepe parare (praeparare) se; ſich lange, oft bereiten: sokáig, gyakran készülni. 2) *cum genit.* diu, saepe praeparare, parare: lange, oft bereiten, zubereiten: sokáig, gyakran készíteni. *Syn.* nahotowit ſa, naſtrogiť ſa.
nachitaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nachitať, al, ám V. P. *imp.* tag, *cum genit.* multum capere, viel fangen, sokat fogni, öszve fogdosni. *Syn.* nalapať. *II rec.* nachitať ſa, *cum genit.* diu saepe capere: gyakran fogni, fogdosni. 2) *sine genit.* *a*) in copia capi: in der Menge gefangen werden, böven meg-fogattatni. *b*) in copia adherescere: in der Menge, hangen (kleben) bleiben, böven meg-fogódzni, reá (hozzá) ragadni. *Syn.* nalapať ſa.
† nachláchoľiťi ſe, il, ím; v. naľogiť ſa, naľoriť ſa, naťíſiť ſa.
nachladení, á, é, *part. const.* ex seq.
nachladiť, il, ím V. P. *imp.* nachlad, *cum genit.* multum refrigerare, frigefacere: viel kühlen, erkühlen: sokat hivesiteni. *II rec.* nachladiť ſa, *cum genit.* diu saepe refrigerare; lang, oft kühlen, erkühlen: sokáig, gyakran hivesiteni. 2) *sine genit.* refrigerari, refrigerare se: ſich erkühlen: meg-hülni.
nachlaſtaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nachlaſtať ſa, al ſa, ám ſa V. P. *imp.* tag ſa, *cum et sine genit.* satiari potu: ſich ſatt ſaufen, zur genüge trinken: eleget inni, meg-inni magát. *Syn.* nachľemtat ſa, nachleptat ſa, naſlopať ſa. 2) satiari cibo: ſich ſatt freſſen, zur

zur Genüge essen: eleget enni, meg-hanni magát, meg-zabálni. *Syn.* nachkemtak sa, nachleptak sa, nachádzak sa, nacápak sa, načgak sa, nacpak sa.
nachkemtaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nachkemtak sa, tal sa, cem et tám sa, V. P. *imp.* ci et tag sa, v. nachlastak sa.
nachkeptaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nachkeptak sa, tal sa, cem et tam sa V. P. *imp.* ci et tag sa: v. nachkastak sa.
nachkipik sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* nachlip sa: multum, diu, saepe lascivire, luxuriari: viel, lange, oft geil (üppig) seyn: sokat, sokaig, gyakran bujálkodni, fajtalankodni.
nachlopení, á, é, *part. const.* ex seq.
nachlopik, il, ím V. P. *imp.* nachlop, *cum genit.* multum illaqueare: viel verstricken, in Fallstricke fangen: sokat törbe ejteni, meg-fogni. *II rec.* nachlopik sa: diu saepe illaqueare: lange, oft verstricken: sokáig, gyakran törbe ejteni, fogni.
nachlopkak sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa: v. naklopkak sa.
nachlupak sa, pal sa, pem sa *cum et sine genit.* multum, diu, saepe sorbere: viel, lange, oft schlürfen: sokat, sokáig, gyakran hörpelni, szürtselni.
nachmataní, á, é, *part. const:* v. namataní.
nachmatak, al, ám V. P. *imp.* tag, v. namatak. 2) v. nachitak, nalapak. *II. rec.* nachmatak sa, v. namatak sa.
nachodik sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* nachoď sa: multum, diu, saepe ire, ambulare: viel, lange, oft gehen: sokat, sokáig, gyakran járni. *Usus.* Za ňekím sa nachodit: saepe sequi aliquem: oft Jemanden nachgehen: sokat valaki után járni. 2) Nachodik sa po Cestách: multum, diu saepe itinerari, peregrinari: viel, lange, oft reißen: sokat, sokáig, gyakran útazni, úton járni. 3) Nachodit sa na Koňi: multum, diu, saepe equo ferri, equitare: viel, lange, oft reiten: sokat, sokáig, gyakran, lovaglani, ló háton járni. *boh.* nagezditi se. 4) Nachodik sa na Koči, na Wozi: v. nawozik sa.
nachorek sa, rel sa, rém sa V. I. *imp.* nachor sa: diu, saepe aegrotare, aegrotum esse: lange, oft kränklich seyn: sokáig, gyakran betegeskedni. *Syn.* nastonak sa.
nachowaní, á, é, *part. constr.* ex seq.
nachowak, al, ám, V. P. *imp.* wag, *cum genit.* multum, multa alere, nutrire, enutrire: viel halten, ernähren: sokat tartani, taplálni, nevelni, fel-nevelni. 2) *boh.* v. nazhromázdik, naskowáwak. *II. rec.* nachowak sa, *cum genit.* diu, saepe alere, sustentare: lange, oft halten, ernähren: sokáig, gyakran táplálni, nevelni, tartani. *Usus.* Dosť sem sa hó nachowal rc. 2) *boh.* v. napestowak sa.
nachrachotak sa, tal sa, cem et tám sa V. I. *imp.* tag sa: v. nachrochtak sa.
nachrákat, kal, čem et kám V. P. *imp.* nachrač et nachrákag: multum screare: sich viel räuspern: sokat hágokni. 2) intro screare, spuere: hinein räuschern, speien: belé hágokni, pökni, köpdösni. *II. rec.* nachrákak sa: diu, saepe screare:

re: ſich lange, oft räuſchern: sokáig, gyakran hágokni, köpdösni.

nachrámať ſa, mal ſa, mem ſa V. I. imp. chram ſa: diu, saepe claudicare, lange, oft hinken: sokáig, gyakran sántikálni.

nachráňiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. imp. chraň ſa, cum genit. diu, saepe tueri, tutari: lange oft hüten, ſchützen: sokáig, gyakran óltalmazni, vídelmezni, őrizni. 2) sine genit. diu, saepe tueri (defendere) se; ſich lange, oft warnen, hüten: sokáig, gyakran őrizkedni, magát oltalmazni, vídelmezni.

nachrapať ſa, pal ſa, pem ſa V. I. imp. nachrap et nachrapag ſa: multum, diu, saepe crepare, crepere, strepere: viel, lange, oft raſſeln: sokat, sokáig, gyakran dörögni, zörögni, zengeni.

nachrápať ſa, pal ſa, pem ſa V. I. imp. nachráp et nachrápag ſa: multum, diu, saepe ronchos trahere, ronchissare, stertere: viel, lange, oft ſchnarchen: sokat, sokáig, gyakran hortyogni.

nachrčať ſa, čal ſa, čím ſa V. I. imp. nachrč ſa: diu, saepe anhelare, graviter spirare: lange, oft ſchnauben, ſtark Athem holen: nehéz lélekzetet venni.

nachrchľeť ſa, ľel ſa, ľím ſa V. I. imp. chľiſa: multum, diu, saepe tussire: viel, lange, oft huſten: sokat, sokáig, gyakran hurútolni, köhögni. Syn. ňakaſlať ſa.

nachrchotať ſa, tal ſa, cem et tám ſa V. I. imp. tag ſa: v. nachrčať ſa.

nachripeť ſa, pel ſa, pím ſa V. I. imp. nachrip ſa: multum, diu, saepe raucescere, raucum esse: viel, lange, oft heiſern, heiſrig ſeyn: sokat, sokáig, gyakran rekedezni, bérekedni.

nachripľeť ſa, ľel ſa, ľím ſa V. I. imp. pľi ſa: idem.

nachriptať ſa, tal ſa, cem et tám ſa, V. I. imp. pci et ptag ſa: idem.

nachromení, á, é, part. constr. ex seq.

nachromiť, il, ím V. P. imp. rom, cum accus. modice claudum reddere; ein wenig lahm (hinkend) machen: egy-kevessé meg-bénnjtani, sántáva tenni.

nachrumkať et nachrunkať ſa, al, ám ſa V. P. imp. kag ſa, cum et sine genit. multum, diu, saepe crepitare: viel, lange, oft knacken: sokat, sokáig, gyakran portzogatni.

nachuchmať ſa, v. seq.

nachuchmeť ſa, mel ſa, mem ſa V. I. imp. mi ſa: multum, diu, saepe per nares loqui: viel, lange, oft durch die Naſe Reden: sokat, sokáig, gyakran orából beszélleni.

nachuchnať ſa, v. seq.

nachuchňeť ſa, ňel ſa, ňím ſa V. I. imp. ňi ſa: v. nachuchmeť ſa.

nachumeľiť ſa, il ſa, ím ſa, V. I. imp. meľ ſa: multum, diu, saepe ningere, volitare: viel, lange, oft ſtöbern: sokat, sokáig, gyakran havazni. 2) multum, diu, saepe pulverare: viel, lange, oft ſtauben: sokat, sokáig, gyakran porzani. Syn. napráſiť ſa. 3) diu, saepe luctari: ſich lange, oft raufen, ſchlagen: sokáig, gyakran egy-más között köszködni, viaskodni. Syn. napaſowať ſa, naſarmowať ſa.

nachwáleni, á, é, part. const. ex seq.

na-

nachwáľiť sa, ľl sa, ľm sa V. I. *imp.* chwal sa, *cum genit.* dilaudare; multum, diu, saepe laudare aliquem: viel, lange, oft jemanden loben, lobpreißen, rühmen: sokat, sokáig, gyakran valakit ditsérni. 2) *sine genit.* multum, diu, saepe laudare se: sich viel, lange, oft rühmen: sokat, sokáig, gyakran ditsekedni, magát, ditsérni, magasztalni.

nachwatani, *á, é, part. const.* ex seq.

nachwatať, tal, cem et tám V. P. *imp.* chwac et chwaťag, *cum genit.* multum, multa rapere: viel raffen, rappsen; sokat ragadni, el-ragadni. *II. rec.* **nachwatať sa**: *cum genit.* diu: saepe rapere: lange, oft raffen: sokáig, gyakran ragadni etc. 2) *sine genit.* v. nacápať sa, naháďzať sa.

nachwíľiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* chwiľ sa: multum, diu, saepe morari: viel, lange, oft weilen, verweilen: sokat, sokáig, gyakran késni, mulatni, késödni. *Syn.* nameſkať sa.

nachwiſtani, *á, é, part. const.* ex seq.

nachwiſtať, tal, cem et tám V. P. *imp.* tag, v. nadriſtať. *II. rec.* **nachwiſtať sa**, v. nadriſtať sa.

nacicani, *á, é, part. const.* ex seq.

nacicať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* cag sa, multum, diu, saepe, sugere, lactari: viel, lange, oft saugen: sokat, sokáig, gyakran szopni. *vulg.* nacecať sa.

nacifrowať sa, rowal sa, rugem sa V. I. *imp.* rug sa: multum, diu, saepe comere (ornare) se; sich viel, lange, oft putzen, schmücken: sokat, sokáig, gyakran tzifrálkodni, 2) *cum genit.* diu, saepe comere aliquem: lange, oft putzen jemand: sokáig, gyakran tsinositani, tzifrálni valakit.

naciğáňeni, *á, é, part. const.* ex seq.

naciğáňiť, il, ím V. P. *imp.* ğaň, multum mentiri, multa mendacia dicere: viel lügen, sokat hazudni. *Syn.* naluhať. 2) *cum genit.* mendaciis conquirere, comparare: viel erlügen; durch Lügen erwerben, verschaffen: hazugsággal keresni, öszve-keresni. *II. rec.* **naciğáňiť sa**: diu, saepe mentiri: lange oft lügen: sokáig, gyakran hazudni. *Syn.* naluhať sa.

naciħať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* hag sa, *cum genit.* multum, diu, saepe operiri, praestolari: viel, lange, oft passen, warten: sokat, sokáig, gyakran várni. v. cíhať.

nacíľiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* naciľ sa, na ňeco: multum, diu, saepe dirigere, collineare, spectare, intendere: viel, lange, oft zielen: sokat, sokáig, gyakran tzélozni.

načim *adv. cum dativ. pers.* necessarium est, ist nothwendig, szükséges. *Usus.* To mi načim: hac re indigeo; hujus rei necessitatem habeo: dies ist mir nothwendig; dies brauche ich: erre szükségem vagyon.

načinani, *á, é, part. const.* v. načati.

Načínáňi, *á*, n. v. Načati.

načinať, al, ám V. I. *imp.* nag, v. načať. 2) incidere, primam partem abscindere (rescindere); anschneiden, anfangen an etwas zu schneiden, das erste Stück von etwas abschneiden, z. B. ein Brod, ein Stück

Stück Zeug ꝛc. meg-szegni, meg-kezdeni. 3) v. načepiť.

nacinğať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* ğag ſa: multum, diu, saepe tinnire, tintinnire: viel, lange, oft klingeln: sokat, sokáig, gyakran tsengetni.

načiňení, á, é, *part. const.* ex seq.

načiňiť, il, ím V. P. *imp.* načiň: multum, multa facere: viel thun, machen: sokat tenni, tselekedni. 2) v. pričiňiť. *Usus.* Načiňte mu, ꝛc. *II. rec.* naciňiť ſa: diu, saepe agere, laborare, facere: lange, oft machen, thun, arbeiten: sokáig, gyakran tenni, tselekedni, mivelni, dolgozni. *Syn.* narobiť ſa.

† načírani, á, é; v. načérani.

† načírati, al, ám, v. načérať.

načíriknť ſa, al ſa, ám ſa, v. načwrlikať ſa.

načisťení, á, é, *part. const.* ex seq.

načisťiť, il, ím V. P. *imp.* načisťi, *cum genit.* multum, multa purgare, mundare: viel reinigen, sokat tisztítani. megtisztítani. *II. rec.* načisťiť ſa, *cum genit.* diu, saepe purgare, purgandum (expurgandum, repurgandum) esse: lange, oft ſaubern, viel ſaubern müſſen: sokáig, gyakran tisztogatni, arra kintelenítetni. *Usus.* Dosť ſem ſa ho načisťil, ꝛc.

načítani, á, é, *part. const.* ex seq.

načítať, al, ám V. P. *imp.* tag, multum, multa numerare, computare: viel zehlen, herzehlen: sokat számlálni. elöszámlálni. v. citat. *Usus.* Sned ťi gá načítám, ꝛc. *II. rec.* načítať ſa, *cum et sine gen.* multum, diu, saepe legere: viel, lange, oft leſen, z. B. Büchern: sokat, sokáig, gyakran olvasni. 2) diu, saepe numerare, computare: lange, oft leſen, zehlen, z. B. ein Geld, sokáig, gyakran olvasni, számlálni. p. o. pénzt.

† načíťi, et načnúťi, načal, načnu, v. načať.

nacítiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* naciť ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe sentire: viel, lange, oft fühlen, empfinden: sokat, sokáig, gyakran érezni, érzeni. 2) multum, diu, saepe odorari, olfacere rem: viel, lange, oft riechen, ſchmecken, merken: sokat, sokáig, gyakran meg-szagolni, észre venni a' dolgot.

načkať ſa, čkalo ſa, čká ſa V. I. *imp. cum dat. pers.* mňe, ꝛc. multum, diu, saepe singultire: viel, lange, oft ſchluchzen: sokat, sokáig, gyakran tsuklani.

načlunkowať ſa, kowal ſa, kugem ſa V. I. *imp.* kug ſa: diu, saepe cymba vehi: lange, oft auf dem Kahne fahren: sokáig, gyakran ladikazni, hajókázni.

nacňeť ſa, cňelo ſa, cňe ſa V. I. *imp. cum dativo pers.* diu, saepe solitarium esse: lange, oft einſam ſeyn: sokáig, gyakran magánósan lenni. *Usus.* Nacňelo ſa mí, ꝛc.

† načnúťi, načal, načnu; v. načať.

nacofať ſa, v. seq.

nacoftať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* kag ſa: multum, diu, saepe retro cedere: viel, lange, oft zurücktreten: sokat, sokáig, gyakran hátra térni. 2) *cum genit.* diu, saepe removere, retrahere: lange, oft zurücktreiben, zurückziehen: sokáig, gyakran viszsza vonni, húzni.

na-

nacombaní, et nacombilaní, á, é, *part. const.* v. nakňísaní.
nacombať et nacombilať, al, ám V. P. *imp.* ag, v. nakňísať. *II. rec.* nacombať et nacombilať sa, v. nakňísať sa.
nacpaní, á, é, *part. const.* fartus, confertus, refertus, a, um: angestopft, voll gestopft: tömött, meg-tömött, meg-töltött. *Syn.* napchaní, načganí, nadátí, nadéwaní.
Nacpáňí, á, n. fartus, us, m. fartura, infartura, ae, f. fartio, nis, f. das Anstopfen: tömés, meg-töltés. *Syn.* Napcháňí, Načgáňí, Nadáňí, Nadéwáňí.
nacpať, nacpal, nacpem et nacpám V. P. *imp.* nacpi et nacpag, farcire, confercire, refercire, replere, implere: anstopfen, voll stopfen: meg-tömni, meg-töltem. *Syn.* napchať, načgať, nadáť, nadéwať. *II. rec* nacpať sa: infarcire se: sich anstopfen, magát meg-tömni. 2) *cum genit.* diu, saepe farcire: lange, oft stopfen, mästen: sokáig, gyakran tömni, hizlalni. 3) diu, saepe intrudere, ingerere: lange, oft aufdringen: sokáig, gyakran tolni.
načreni, á, e, *part. const.* haustus, a, um: geschöpft, merített. *Syn.* naberaní, nabraní, načeraní, načerpaní, načretí.
Načreňí, á, n. haustus, us, m. haustio, nis, f. haustura, ae, f. das Schöpfen: merítés. *Syn.* Naberáňí, Nabráňí, Načeráňí, Načerpáňí, Načretí.
načreť, načrel, načrem V. P. *imp.* načri, *cum genit.* haurire, schöpfen, das Wasser: meríteni. *Syn.* naberať, nabrať, načerať, načerpať.
načretí, á, é, *part. const.* v. načreni.
Načretí, á, n. v. Načrení.
nacrknút, knul (kel) kňem, v. nacwrknút.
nactiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* nacti sa, *cum genit.* multum, diu, saepe colere: viel, lange, oft ehren: sokat, sokáig, gyakran tisztelni.
načubčiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* bči sa: multum, diu, saepe luxuriari, luxuriose vivere: viel, lange, oft Unzucht treiben: sokat, sokáig, gyakran paráználkodni, tisztátalanúl élni. *Syn.* nachlipiť sa.
načučať sa, čal sa, čím sa V. I. *imp.* načuč sa: multum, diu, saepe latitare, silere: viel, lange, oft stillschweigen: sokat, sokáig, gyakran lappangani, nem motszani.
nacuchtiť sa, il sa, ím sa, *cum genit.* v. nabiť sa, nasláhať sa.
nacuclať sa, lal sa, kem sa V. P. *imp.* ki sa, multum, diu, saepe sugere e succo: viel, lange, oft saugen am Zummel: sokat, sokáig, gyakran mogonyt (szopókát, tzutzlit) szopni.
nacúdení, á, é, *part. const.* ex seq.
nacúdiť, il, ím V. P. *imp.* nacuď, *cum genit.* multum cribrare, ligneo cribro, cernere: viel sichten, sieben: sokat rostálni. *Usus.* Mnoho žita nacúdil, ꝛc. *II. rec.* nacúdiť sa: diu, saepe cribrare: lange, oft sichtern: sokáig, gyakran rostálni.
* načudowať sa, dowal sa, dugem sa, v. nadiwať sa 2.
nacudzoložiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* lož sa; multum, diu, saepe adulterare, in adulteriis vivere, moechari: viel

viel, lange, oft ehebrechen: sokat, sokáig, gyakran paráználkodni.
nacumlať sa, lal sa, lem sa V. I. imp. li sa: v. nacuclať sa.
načupeť sa, pel sa, pím sa V. I. imp. načup sa: diu, crebro sedere pedibus implicatis (more turcico); lange, oft türkisch sitzen: sokáig, gyakran török módon ülni.
načurať, al, ám; v. nasťať.
'načúrať sa, al sa, ám sa V. I. imp. rag sa, cum genit. diu, saepe trahere per terram, v. g. vestem: lange, oft, schleifen, schleppen, ziehen: sokáig, gyakran a' földön húzni, vondozni, p. o. a' ruhát.
nacurkať, al, ám V. P. imp. kag, saliendo confluere, zusammen rinnen durch Springen (Sprützen); öszve tsurogni.
načuť sa, v. načúwať sa.
načúwať, al, ám V. I. imp. wag, auscultare, explorare: zuhören, fülelni, fülelgetni, halgatódzni. II. rec. načúwať sa, cum genit. crebro audire, oft hören: sokáig, gyakran hallani, halgatni.
nacwálať sa, al sa, ám sa V. P. imp. lag sa: diu, saepe citato cursu ferri; lange, oft galoppiren, im Galloppe laufen: sokat, gyakran, nyargalni, kalupírozni, nyargalva menni, ügetve menni, ügetni. 2) diu, saepe equo admisso vehi: lange, oft galoppiren, im Galoppe reiten: sokat, gyakran nyargalni.
nacwičení, á, é, part. const. ex seq.
nacwičiť, il, ím V. P. imp. nacwič, cum genit. multos informare, erudire, educare: viele bilden, abrichten, unterrichten, erziehen: sokakat megtanitani, fel-nevelni. II. rec. nacwičiť sa: diu, saepe exerceri, exercere se: sich lange, oft üben: sokáig, gyakran gyakorlani magát. 2) cum genit. a) diu saepe exercere: lange oft üben: sokáig, gyakran gyakorolni. b) diu, saepe formare, excolere, educare: lange, oft bilden, unterrichten, erziehen: sokáig, gyakran oktatni, nevelni valakit.
nacwikowať sa, kowal sa, kugem sa V. I. imp. kug sa, cum genit. diu saepe, cuneare, cuneis firmare: lange, oft keilen; sokáig, gyakran, ékezni, tzövöközni.
načwirikať sa, v. načwrkikať sa.
nacwokať sa, v. nacuclať sa.
nacwrkaní, á, é, part. const. ex seq.
nacwrkať, al, ám V. P. imp. kag, cum gen. instillare, guttatim infundere: eintröpfeln, tropfenweise eingießen: belé-tseppenteni, tseppenként bé-önteni. Syn. pocwrkať.
načwrlikať sa, al sa, ám sa V. I. imp. kag sa: diu, saepe minurire, fritinnire: lange, oft girren, zwitschern; sokáig, gyakran fitserékelni. Syn. načwirikať sa, naswirinkať sa, nasweholiť sa.
nad, ante plures Consonantes nade, praep. ad quaestionem kam (qorsum, wohin, hova)? cum Accussativo, post interrogationem vero kde (ubi, wo, hol)? cum Instrumentali constructum denotat: super, supra: über, oberwärts, oberhalb: felett. Usus. Len dag Klúč nade Dwere: pone clavim super ianuam: lege nur den Schlüssel über die Thür: tedd tsak a' kú-

kútsot ajtó fölött. Nad Stolem, super mensa, auf dem Tische, asztalon. Nad Zemú: super terram: über die Erden: a' föld fölött. Panowať nad inými, imperare aliis, herrschen über andre, másokon uralkodni. 2) *in Comparatione*, super, supra, prae, ante: über, drüber: felett, felette, rajta. *Usus.* Nad inéch učený: supra alios (prae ceteris) doctus: gelehrter, als alle andere: mások felett tanúlt. Nad inéch wážiť: praeponere aliis: über andre setzen, i. e. versetzen: másoknál többre betsülni. Nad Míru = supra modum: über die Maßen: mód (mérték) felett: Nad Perli daleko ge Čnosť: virtus praevalet gemmis: die Tugend ist über die Perlen: a' gyöngyöket fellül-haladgya az erkölts. Nad to, k tomu: praeterea, insuper, adde: über dies: azon felett. Nade Wsecko: super (ante) omnia: über alles: mindenek felett. 3) *Dum obiectum notat, constanter Instrumentalem petit, et significat*: de, super: über: ból, böl, ról, röl, le, alá. *Usus.* Zwíťazil nad ňekým: vincere aliquem: siegen über jemand: valakit meg-győzni, valakin győzedelmeskedni. Zwíťazil nad Neprátelmi: triumphum tulit (victoriam reportavit (de inimicis: er sieg über die Feinde: győzedelmeskedett az ellenségeken. Nad Psotú sa sťežuge: queritur de miseria: er klagt sich über die Armuth, a' nyomorúságról panaszolkodik.

* nadábený, á, é, *part. const.* v. natrefený.

* nadábiť, il, ím V. P. *imp.* nadab: v. natrefit.

* *II. rec.* nadábiť sa, v. natrefiť sa.

nadáganý, á, é, *part. const.* lactatus, a, um: gesäuget, szoptatott. *boh.* kogen.

Nadágáňí, á, n. lactatio, nis, f. das Säugen, szoptatás. *boh.* Rogeňí.

nadágať, al, ám V. I. *imp.* nadágag, lactare, mammam (ubera) praebere dare: die Kinder; die Brust geben: szoptatni. *boh.* kogiti, přikágeti, přikogiti.

* nadakowať sa, v. nadekowať sa.

nadalece, *adv.* procul, remote: entfernt, in der Ferne: meszsze.

† Nadálosť, i, f. v. Nazdálosť.

nadaný, á, é, *part. const.* ex nadať. *boh.* nadán.

Nadáňí, á, n. donatio, nis, f. die Schenkung, Beschenkung: ajándékozás meg-ajándékozás. *Syn.* Darowaňí, Obdarowáňí. *Usus.* Nadáňí duchowné, fundatio, beneficium spirituale: die Stift; fondálás, lélekért-való ajándék. 2) appellatio, compellatio, nis, f. das Schelten: tsúfolás, betstelenítés gyalázás. 3) *boh.* v. Nazdáňí.

Nadáňí, á, n. v. Nacpáňí, Nadéwáňí.

Nadareňí, á, n. *Verb. ex seq.*

nadariť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* dar sa, *cum dat. pers.* succedere, ex inopinato quidpiam invenire (obtinere): sich antreffen: véletlenül jól járni, valamit találni *vagy* nyerni. *Usus.* Gá sem ho hledal, a on sa mi prám nadaril: quaesivi eum, ille vero mihi recte occurrit: ich suchte ihn,

und

und er kam mir recht entgegen: én kerestem ötet, ö pedig éppen elömbe jött.

nadarmo, *adv.* frustra, inaniter, in cassum: vergebens, umsonst: héába, haszontalanúl. *Syn.* daremńe, darmo. *Usus.* Nadarmo winaložená (pričiňená) Starost': conatus frustra capti *Liv.* vergebene Unternehmungen (Anschläge); unnützer Versuch: haszontalan igyekezet.

Nadarowáńí, á, n. *Verb. ex seq.*

nadarowať, rowál, rugem V. I. *imp.* rug, *cum genit.* multum donare: viel schenken: sokat ajándékozni. *II. rec.* nadarowať sa: diu, saepe donare: lange, oft schenken: sokáig, gyakran ajándékozni.

Nádajńík, u, m. v. Oponka.

nadať, al, ám V. P. *imp.* nadag, *cum accus. et cum vel sine instrumentali:* donare aliquem re, aliquid cuipiam donare: beschenken jemand: valakit megajándékozni. *Usus.* kolko on mi toho nadal! sc. 2) *cum dat. pers. et iam cum, iam sine genit. num. plur:* appellare, compellare: schelten, heißen: valakit betstelenileni, gyalázni, tsufolni. *Usus.* On mi nadal Bláznow: appellavit compellavit) me stultum: er schalt (hieß) mich einen Narren: bolondnak hitt (mondott) engem. 3) *cum accus. et cum vel sine dat. pers.* significare, indicare, designare: angeben, anzeigen: elö-adni, mutatni, meg-mondani. *Usus.* Spósob nejakég Weci nadať: rationem alicuius rei faciendae edere: entwerfen, den Entwurf machen; die Weise etwas zu thun angeben: módot adni (mutatni) valamelly dolog' végbe-vitelére. Hlas nadať: *a)* praeire sono, indicare sonum: den Ton angeben: hangot andni. *b)* *trop.* auctorem ducem esse: Urheber seyn: or-gazda lenni.

nadáť, dál, degem V. P. *imp.* deg, v. nacpať, nadéwať. *boh.* nadíti.

† nadáti se, dál se, degi (u) se, v. nazdať sa.

nadáti, á, é, *part. const.* v. nacpaní.

Nadáťí, á, n. Nacpáńí.

Nadáwáńí, á, n. Verb. ex seq.

nadáwať, al, ám *freq.* ex nadať. *Usus.* Druhému Slowa nadáwať: praeire verba: einem die Worte vorsprechen, die der andere muß nachsprechen: más elött mondani, hogy az mondja utánna. 2) *cum genit. rei et dat. pers.* multum dare: viel geben: sokat adni. *II. rec.* nadáwať sa: diu, saepe dare: lange, oft geben: sokáig, gyakran adni, adogálni.

Nádawek, wku, m. additamentum, i, n. die Zugabe: hozzá (reá)-adás. *Syn.* Prídáwek, Príložek, Pokepsek.

nadáweni, á, é, *part. const.* ex seq.

nadáwiť, il, ím V. P. *imp.* daw, *cum genit.* multa suffocare, strangulare: viel erwürgen, ersticken: sokat megfojtani. *Syn.* nadušiť, nahrdúšiť. 2) multum vomere: viel speien durch Erbrechen: sokat okádni. *Syn.* nawracať. *II. rec.* nadáwiť sa: multum, diu, saepe spiritum aegre ducere, angi: sich lange, oft würgen: sokáig, gyakran fúladozni, fúladni. 2) diu, saepe vomitare, vomere: sich lange, oft erbrechen (brechen, übergeben): sokáig, gyakran oká-

okádozni, okádni. *Syn.* nawracať ſa.
Nadbeháňí, á, n. incursus, us, m. der Anlauf, das Anlaufen z. B. der Menſchen, oder Dinge: bé-járás. *Syn.* Nadbehowáňí, Nadbehnutí,
nadbehať, al, ám V. I. *imp.* hag, k ňekomu vel do ňegakého Domu: intervenire, incurrere, intercurrere, adire: anlaufen, überlaufen: bé-járni. *Syn.* nadbehnuť, nadbehowať.
Nadbeháwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nadbeháwať, al, ám, *freq.* ex nadbehat.
nadbehnúť, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, v. nadbehať. *Usus.* Geſtli ňekdo nadbehel ke mňe: si quis intervenit, ad me: wenn jemand zu mir gekommen iſt: ha valaki hozzám jött. Do teho Domu mnozí nadbehugú: domus illa exposita est incursui hominum: das Haus liegt im Anlaufe: abba a' házba sokan járnak. Mnozí k ňemu nádbehugú: a multis aditur: der Mann wird ſehr angelaufen, er hat großen Anlauf: sokan bé-járnak hozzá.
Nadbitek, tku, m. abundantia, redundantia, ae, f. Ueberfluß an etwas: fölöttébb-valóság. *Syn.* Nadbitnoſt'.
nadbitňe, *adv.* abundanter, redundanter: überflüßig; böven, fölöttébb.
nadbitní, á, é, *adj.* abundans, redundans, tis; böv, fölöttébb-való.
Nadbitnoſt', i, f. v. Nadbitek.
nadbledí, á, é, *adj.* v. nadbledaſtí.
Nadcházáňí, á, n. Verb. ex seq.
nadcházať, al, ám V. I. *imp.* zag: intervenire, unterkommen, közben jönni. *Syn.* nadiſt. *Usus.* Nadcházá (i. e. tedi, kedi, chodí) on k nám: divertit ad nos: er kömmt zu Zeiten zu uns: hébe kóba jár hozzánk. 2) praevenire, praevertere, antevenire, antevertere: zuvorkommen, meg-elözni. *Syn.* precházať.
† nadházeti, zel, zím, idem.
† nadchnúti, nadchl, nadchnu; v. nadichnúť.
† Nadchnutí, n. v. Nadichnutí.
nade, v. nad.
nadechnúť, chnul (chel), chňem V. P. *imp.* chňi, *cum genit.* v. nakapať.
nadedení, á, é, *part. const.* ex seq.
nadediť, il, ím V. P. *imp.* nadeď, *cum genit.* multum haereditate accipere: viel erben: sokat örökségbül venni, nyerni. *II. rec.* nadediť ſa: diu, saepe haereditare, haereditatem accipere: lange, oft erben: sokáig, gyakran örökös joszágot kapni, nyerni.
Náďeg, e, f. spes, ei, f. die Hoffnung, reményság. *Syn.* Dúfání, *boh.* Naděge. *Usus.* Náďeg mať: sperare, in spe esse: hoffen, in der Hoffnung leben: reményleni. Dobru Náďeg mať: bene sperare, bonam spem habere: der guten Hoffnung leben, gute Hoffnung haben: jó reménységgel lenni. Iſtu Náďeg mať: certo sperare, certam spem habere: die gewiſſe Hoffnung haben, der gewiſſen Hoffnung leben: bizonyos reménységgel lenni. Mám Náďeg: spero, habeo spem, sum in spe, spe teneor, spes me tenet, mihi est spes: ich hoffe, ich habe Hoffnung: reménységem

vagyon, reménylem. Mám welku Nádeg: magna me spes tenet: ich habe große Hoffnung: nagy reménységem vagyon. Nemám wíc žádnég Nádege: careo spe, nullam spem habeo, nulla spes me tenet, non spero, despero: ich habe keine Hoffnung mehr: semmi reménységem sints. Buď dobrég Nádege: iubeo te bene sperare: ich heiße dich gute Hoffnung haben: jó reménységgel légy, jó reménységed légyen. Nekoho s prázdnú Nádegú kogit; gemu zlaté Slowa dáwat, hubu robit: producere aliquem falsa spe *Ter.* Jemanden mit leerer Hoffnung das Maul aufsperren: valakit haszontalan reménységgel táplálni, tartóztatni. Nekoho w Nádegi sklamat: fallere spem alicuius: Jemanden in der Hoffnung betriegen (täuschen): valakit reménységében meg-tsalni. W Nádegi sa sklamat: falli spe, falso sperare: sich in der Hoffnung täuschen: reménységében meg-tsalatni. W Nádegi sa klamem: spes me fallit: ich betriege mich in meiner Hoffnung: reménységemben tsalatkozom, meg-tsalatatom. W swég Nádegi sa klame: spes eum fallit: er betrieget sich in seiner Hoffnung: reménységében tsalatkozik. Nádeg ho sklamala: spes eum fefellit: er ist in seiner Hoffnung betrogen worden: reménységében meg-tsalattatott (meg-tsalatkozott). Proti még Nádegi: contra (praeter) spem meam: wider meine Hoffnung: reménységem ellen, reménységemen kivül. Nádeg dostat: nancisci spem, incipere sperare, in spem venire (ingredi). Hoffnung bekommen: reménységet nyerni. Nádeg nekomu činit: spem alicui facere (dare, ostendere, adferre (Jemanden Hoffnung machen: valakinek reménységet adni, mutatni. Dobru Nádeg o sebe činit: bonam spem facere (ostendere) de se: gute Hoffnung machen von sich: maga felöl jó reménységet mutatni. Nádeg odebrat: spem incidere, praecidere, eripere: Hoffnung benehmen: reménységtöl valakit meg-fosztani. Nádeg upust'it: spem abiicere, deponere: Hoffnung fahren lassen: le-tenni a' reménységet. Nádeg stratit: spe excidere, spem abiicere (deponere): Hoffnung verlieren: el-veszteni a' reménységet. O Nádeg prist: spe sua labi *Cels.* in seiner Hoffnung betrogen werden: ki-esni a' reménységéböl. Uſ Nádeg zasla, zmizla, elapsa est spes *Plaut.* die Hoffnung ist hin: oda van minden reménység. Gegich Nádeg gich oklamala: spes illorum evasit vana: ihre Hoffnung ist zu Wasser worden: meg-tsalatkozott az ö reménységek. Z Nádegi zit: spe ali, spe se sustentare: von Hoffnung leben: reménységgel élni, magát táplálni. W Nádegi ziw sem: animam spe traho *Liv.* ich lebe der getrösten Hoffnung: jó reménységben élek. Z Nádegi sem to učinil, že ta Wec ꝛc. feci sperans, feci spe (spe fretus), rem etc. ich thats in Hoffnung, daß die Sache, ꝛc. azon reménységböl tettem azt, hogy a' dolog etc. Ge Nádeg: spes est: man hat Hoffnung: reménylhetni. Swu Nádeg zakladat we Weci, w Člowku: ponere spem in re, in homine: seine Hoffnung setzen

in

in etwas, in einem Menschen: valamiben, valakiben reménységét helyheztetni. Náďeg w Bohu zakládáni: spes mea nititur (posita est) in Deo; spem pono in Deo: meine Hoffnung steht auf Gott: az én reménységem Istenben vagyon. Boh gest má Náďeg: Deus est spes mea: Gott ist meine Hoffnung: Isten az én reménységem. 2) spes, opinio: Vermuthung, Hoffnung, Furcht: vélekedés, itélet, félelem.

† Naďege, f. idem.

Náďegečka, i, f. *dem.* ex seq.

Náďegka, i, f. parva spes, specula, ae, f. kleine Hoffnung, das Hoffnungchen: kis reménység, reménységetske.

náďegňe, *adv.* cum spe, hoffnungsvoll, reménységgel. 2) sperative, ut spero, speramus, etc. hoffentlich, wie ich hoffe, wie wir hoffen ꝛc. reménylhetö-képpen, a' mint reménylhetni. *Usus.* Wec náďegňe gest opráwďiwá: spero (speremus) rem esse veram; die Sache ist hoffentlich war: a' dolog, a' mint reménylhetni igaz.

náďegni, á, é, *adj.* sperabilis, e, *Plaut.* was zu hoffen ist: reménylhetö. 2) plenus spei, hoffnungsvoll, viel Hoffnung habend: reménységgel tellyes. 3) bonae (magnae) spei: hoffnungsvoll, von dem man viel hofft: jó (nagy) reménységü.

Náďegnosť, i, f. v. Náďeg.

naďekowať sa, kowal sa, kugem sa, V. I. *imp.* kug sa: multum, diu, saepe gratias agere: vielmals, lange, oftmals danken: sokat, sokáig, sokszor köszönni. *vulg.* naďakowať sa.

† Naďeláňí, u. v. Narobeňí.

† naďelati, al, ám V. I. *imp.* lag; v. narobiť. *II. rec.* naďelat sa, v. narobiť sa. 2) v. hore sa držať, horemiselním biť.

Naďeleňí, á, n. *Verb.* ex seq.

naďeliť, il, ím V. P. *imp.* ďel, *cum accus.* participem alicuius rei aliquem reddere; aliquid alicui tribuere: theilhaftig machen; etwas geben: valakit valamiben részesíteni, valamit adni. *Usus.* Pán Boh wáš naďel. Naďel teho Žebráka, a odpraw ho: ꝛc. 2) v. požehnať.

Náďennica, i, f. v. Towarichárka.

náďennjččin, a, e, *adj. poss.* v. towarichárčin.

† Náďennice, f. v. Náďennica.

Náďennjčeňí, á, n. v. Towarichářeňí.

náďennjčiť, il, ím V. I. *imp.* ňič, v. towarichárit.

náďennjcki, *adv.* v. towarichárski.

náďennjcki, á, é, *adj.* v. towarichárski.

Náďennictwí, á, n. v. Towarichárstwí.

Náďennjk, a, m. v. Towarichár.

náďennjkow, owa, owe *adj. poss.* v. towarichárow.

naďérať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* rag sa: valde (vehementer) clamare: sehr schreien: mod nélkül (éktelenül) kiáltani. *boh.* naďírati se.

Náďeſďec, ďca, m. umbella pluvialis, Paraplen, Regenschirm: es-ellenzö.

Náďeſďňjk, u, m. *idem.*

Naďéwač, a, m. fartor, infartor, is, m. Füller, Stopfer, Anstopfer, tömö, töltö. *Syn.* Nacpáwač.

naďéwaččin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Naděwačka, i, f. fartrix; icis, f. eine Füllerinn, Stopferinn, Anstopferinn: töltöné, tömöné. *Syn.* Nacpáwačka.
naděwačow, a, e, *adj. poss.* ex Naděwač.
naděwani, á, é, *part. constr.* fartus, infartus, impletus, a, um: gefüllt, vollgestopft: töltött. *Syn.* nacpaní.
Naděwáňí, á, n. fartio, nis, f. fartus, us, m, das Füllen, Stopfen: töltés. *Syn.* Nacpáňí, Nacpáwáňí.
Naděwaňina, i, f. fartura, ae, f. fartum, i, n. das Gefüllte, töltelék. *boh.* Nadíwaňina.
naděwať, al, ám V. I. *imp.* wag, farcire, infarcire, implere: füllen, voll stopfen, z. B. Hühner, Krebse: tölteni. *Syn.* nacpať, nacpáwať. *boh.* nadíwati. 2) Kúděl naděwať, naďáť: linum (canabes) colo aptare: dem Rocken (Spinnrocken) anlegen: fonót kötni a' guzsalyra.
Naděwka, i, f. fartum, i, n. fartura, ae, f. die Fülle, das Füllsel: töltelék. *boh.* Nádiwka, Nadíwka.
Nádewka, i, f. idem.
† nadgeti, nadgel, nadgedu; v. nadisť 2.
* nadgewani, á, é, v. naděwaní.
* Nadgewáňí, á, n. v. Naděwáňí.
* nadgewať, al, ám; v. naděwať.
* Nadgewka, i, f. v. Naděwka.
† nadgíti, naděl, nadegdu; v. nadisť 1.
† Nadgizděňí, n. v. Nadiděňí 2.
† nadgizděti, děl, dím; v. nadisť 2.
nadháдzani, á, é, *part. const.* ex seq.
nadháдzať, zal, zem V. P. *imp.* zag: v. nadhodiť.
Nadháдzka, i, f. obiectio, exceptio, oppositio, dubitatio, exprobratio, criminatio, nis, f. der Vorwurf, Einwurf, Einwendung, Beschuldigung: ellen-vetés. *Syn.* Nadhadzowáňí, Nadraz, Nadrážka, Nárazka. *boh.* Namítka. 2) obiectum, i, n. materia, ae, f. Verwurf, Gegenstand, Stoff: valaminek ellenébe vettetett tzél, matéria, alkalmatosság. 3) res adjecta, additamentum: Anwurf, was angeworfen worden: hozzá-vettetett dolog. 4) adiectio, nis, f. Anwurf, das Anwerfen: hozzá-vetés, tévés. *Syn* Nadhadzowáňí. 5) res accumulata: Aufwurf, was aufgeworfen worden: rakásba-gyüjtetett dolog. 6) accumulatio, nis, f. Aufwerfung, Anhäufung: rakásba-gyüjtés. 7) propositio, nis, f. Aufwerfung einer Frage, rc. letött summa, mellyről a' beszédnek kell lenni.
nadhadzowaní, á, é, *part. const.* ex nadhadzowať.
Nadhadzowáňí, á, n. obiectio proiectio, nis, f. Vorwerfung, z. B. Brods den Hunden: eleibe-vetés, ki-vetés. 2) projectio, *v. g.* brachii: Vorwerfung, Hervorwerfung, z. B. der Hand: elö-vetés, p. o. a' karjának elö-vetése és hányása a' menés közben. 3) obiectio. exprobatio, criminatio, nis, f. Vorwerfung, Vorrückung: ellenvetés. 4) v. Nro. 7. Nadháдzka. 5) adiectio, das Anwerfen, hozzá-vetés, tévés. 6) subiectio, jactus (proiectus), in sublime: das Aufwerfen, die Aufwerfung: fel-vetés, felhányás. 7) subsultatio, exsultatio, nis, f. das Hüpfen, felugrálás. *Syn.* Podskakowáňí.

8)

8) accumulatio, nis, f. die Aufwerfung, Anhäufung: rakásba-gyüjtés.

nadhadzowat, zowal, zugem, V. I. *imp.* zug: obiicere, proiicere: vorwerfen, z. B. Brod den Hunden: eleibe vetni. *Syn.* podhadzowat, pohodit, nahodit, nahadzowat. 2) proiicere, v. g. brachium: vorwerfen, hervor werfen, z. B. die Hand: elö-vetni, és hányni, p. o. a' karját. 3) excipere, contradicere, opponere, obiicere, exprobrare: vorwerfen, vorrücken, einwenden: ellenevetni. *Syn.* nahadzowat, wihadzowat. *boh.* namítati. 4) adiicere, anwerfen, an etwas werfen: hozzá-vetni. *Syn.* prihadzowat, nadhodit. 5) subiicere, iacere (proiicere) in aerem (in Sublime); aufwerfen, in die Höhe werfen: felvetni, fel-hányni. *Syn.* wihadzowat, pohadzowat. 6) accumulare, aufwerfen, durchs Aufwerfen (durch Aufwerfung) häufen, fel-hányni, rakásbagyüjteni. *Syn.* nachadzowat. 7) movere, proponere: aufwerfen, erregen, vorbringen, z. B. Zweifel, Frage: elö-hozni, tenni; mozdítani, kérdésbevénni. *boh.* nadhazowati. *II. rec.* nadhadzowat sa: salire, subsilire, subsultare (sussultare) *Plaut.* exsultare, exsilire: hüpfen, in die Höhe springen, sich schnell bewegen: felugordani, ugrándozni, felugrálni. *Syn.* podskakowat, wiskakowat, podhadzowat sa. *boh.* mrskat sebú. 2) se prorsus inclinare: sich aufwerfen, sich vorwärts liegen, z. B. das Bret: elöre-hajolni.

† nadhazowati, zowal, zugi (u), v. nadhadzowat.

Nádhera, i, f. v. Nádhernost'. *Prov.* Nádheri a Píchi Pán Boh nenáwidí: frangit Deus omne superbum: Gott ist der Hoffart Feind: a' kevélységnek mindenkor ellent-áll az Isten.

nádherne, *adv.* magnifice, splendide, pompose: prächtig, pompásan. 2) superbe elate, ambitiose, fastuose: stolz, hoffärtig: kevélyen. *Syn.* pisne, *boh.* hrde.

nádherní, á, é, *adj.* magnificus, splendidus, pomposus, a, um: prächtig, pompás. 2) superbus, elatus, ambitiosus, fastuosus, a, um; arrogans, insolens, tis: stolz, hoffärtig: kevély, fel-fuvalkodott. *Syn.* pisní, *boh.* hrdí. *Usus.* Nádherní Koň: superbus sonipes: stolzes Pferd: kevély paripa.

Nádhernost', i, f. magnificentia, pompa, ae, f. splendor, is, m. die Pracht, pompa, pompaság. 2) superbia, arrogantia, ae, f. ambitio elatio, nis, f. fastus, us, m. der Stolz, die Hofart, kevélység, fel-fuvalkodás. *Syn.* Nádhera, Pícha, Pisnost', *boh.* Hrd.

nadhodení, á, é, *part. const.* adiectus, a, um: angeworfen: hozzá-vettetett. 2) accumulatus, a, um: aufgeworfen: felhányattatott, rakásba-gyüjtetett. 3) sublime projectus, a, um: in die Höhe geworfen, aufgeworfen: fel-vettetett, felhányattatott.

Nadhodení, á, n. adiectio, nis, f. das Anwerfen, hozzá-vetés. 2) accumulatio, nis, f. die Aufwerfung, Anhäufung, rakásba-gyüjtés. 3) proiectio in sublime, die Aufwerfung, felvetés, fel-hányás.

nadhodiť, il, ím, V. P. *imp.* hod: adiicere, anwerfen, an etwas, hozzá-vetni. 2) accumulare, aufwerfen, durch Aufwerfung häufen, rakásba-gyüjteni, fel-hányni. 3) proiicere in sublime: in die Höhe werfen, aufwerfen: felvetni, fel-hányni. *II. rec.* nadhodiť sa: subsilire *semel*: hüpfen, in die Höhe springen einmal: fel-ugrani, fel-vetni magát egyszer: podskočit, wiskočiť. *boh.* mrsknúť sebú.

nadichaní, á, é, *part. const.* ex nadichať.

Nadicháňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nadichať, al, ám, V. P. *imp.* chag: inflare, insufflare, intro halare (spirare): einblasen, einhauchen, belefúni, lehelleni. *Syn.* naduchať, nafúkať.

nadichnúť, chnul (chel), chňem V. P. *imp.* chňi, *de uno actu*: afflare, adspirare: anblasen, anhauchen: fel-fúni, reá-lehelleni. *Syn.* naduchnúť, nafuknut, sfuknúť. *boh.* nadehnúti.

nadichnutí, á, é, *part. const.* aspiratus, afflatus, a, um: angeblasen, angehaucht: fel-fútt. *Syn.* naduchaní, naduchnutí, nafuknutí. *boh.* nadchnut, nadsen. *Usus.* Božkím Duchem nadichnutí, Wnuknutím božkím podzbudení: adflatus (incitatus) spiritu divino: durch göttliche Eingebung angetrieben: a' Szent Lélek igazgatása (malasztya) által fel-indíttatott.

Nadichnuťí, á, n. afflatio, inspiratio, aspiratio, nis, f. das Anblasen, Anhauchen, die Eingebung: reá-fuvás, fuvallás. *Syn.* Naduchání, Naduchnuťí, Nafuknuťí. *boh.* Nadchnutí, Nadsení.

† Nadimač, e, m. v. Nadúwač.

† nadimací, *adj. omn. gen.* v. naduwací.

† Nadímáňí, n. v. Naduwáňí.

† nadímaťi, al, ám, v. naduwať.

† *II. rec.* nadímat se, v. naduwať sa.

† Nadíráňí, n. v. Nadéráňí.

† nadírati se, al se, ám se; v. naderať sa.

nadisť, nadisel, nadidem et nadegdem, V. P. *imp.* nadiď et nadegdi; v. nadcházať *boh.* nadgeťi. *Usus.* Trefilbi ňekdo nadisť: si aliquis interveniret: wenn jemand ankömme, ha valaki el-jönne. 2) vehendo antevertere: vorfahren, fahrend zuvorkommen: szekeren, kotsin elö-menni, meg-elözni. *boh.* nadgizdeťi, nadgeťi.

† nadíti, dil, degi (u); v. nadáť.

† nadíťi et nadáťi se, dál se, degi (u) se; v. nazdať sa.

† Nadíwač, e, m. v. Nadéwač.

† nadíwaní, á, é, v. nadéwaní.

† Nadíwáňí, n. v. Nadéwáňí.

† Nadíwaňina, i, f. v. Nadéwaňina.

† nadíwať, al, ám; v. nadéwať.

nadiwať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* wag sa: multum, diu, saepe considerare, spectare: viel, lange, oft zuschauen, zusehen: sokat, sokáig, gyakran valamire nézni, tekéngetni. *Syn.* nachledet sa. 2) multum, satis mirari: sich sehr (genugsam) wundern, verwundern: sokat (eleget) tsudálni, tsudálkozni. *vulg.* nacudowať sa. *Usus.* Nemožem sa dosťi nadiwať: non possum satis mirari: ich kann mich nicht genugsam wundern: nem tsudál-

dálkozhatom elegendöképpen. *Syn.* nadíwit ſa.

† Nádiwka, i, f. v. Nádewka.

† Nadíwka, i, f. v. Nadéwka.

nadkladaní, á, é, *part. const.* v. nadložení.

Nadkladáňí, á, n. v. Nadložeňí.

nadkladat, al, ám, V. I. *imp.* dag, v. nadložit.

Nadkladáwáňí, á, n. Verb. ex seq.

nadkladáwat, al, ám, *freq.* ex nakladat.

Nadložek, žku, m. additamentum, i, n. accessio, nis, f. Zulage, Zuſatz: hozzá-tétel, fölt meg-szerzés.

nadložení, á, é, *part. const.* additus, adiectus adpositus, a, um: zugelegt, zugeſetzt: hozzátétetett, hozzá-adott. *Syn.* nadkladaní, nadſtawení.

Nadložeňí, á, n. additio, adiectio, adpositio, nis, f. Zulegung, Zuſetzung Dazufügung, Hinzufügung, das Zulegen; hozzá-tétel, mellé-adás. *Syn.* Nadkladáňí, Nadſtaweňí, Nadſtawowáňí.

nadložit, il, ím V. P. *imp.* lož: addere, adiicere, addere, adiicere, adponere: zulegen, zuſetzen, dazulegen, thun, hinzuſetzen, fügen: hozzá-tenni, hozza-adni. *Syn.* nakladat, nadſtawit.

nadlúžení, á, é, *part. const.* prolongatus, prorogatus, a, um: verlängert, meg-hoszszabbitott, meg-hoszszabbítatott.

Nadlúžeňí, á, n. prolongatio, prorogatio, nis, f. Verlängerung, meg-hosszabbitás.

nadlůžit, il, ím V. I. *imp.* dluž: prolongare, prorogare: verlängern, meg-hoszszabbitani.

† nadmúki, nul, mu; v. nadut.

† *II. rec.* nadmút ſe, v. nadut ſa.

Nádoba, i, f. vas, is, n. das Gefäß, Geſchirr: edény. *Syn.* Nád. *Usus.* Hliňená Nádoba, vas fictile, irdenes Geſchirr, tserepes edény. Sklenná Nádoba, vas vitreum, Glaßgeſchirr, üveges edény. 2) instrumentum, das Werkzeug, eszkösz, szerszám. *Syn.* Náſtrog.

nadobat ſa, bal ſa, bem ſa V. I. *imp.* dob ſa: multum, diu, saepe rostro pungere (compungere, fodicare); viel, lange, oft ſtechen mit dem Schnabel: sokat, sokáig, gyakran szúrni, gyakni, gyakdosni.

Nádobečka, i, f. *dem.* ex Nádobka.

Nádobí, á, n. *collect.* vasa, orum, n. pl. supellex, ctilis, f. das Geräth: házi eszköz. 2) vasa (supellex) culinaria: das Geſchirr, Küchengeſchirr, Küchengeräth: konyha-edény. 3) instrumenta, orum, n. plur. das Werkzeug, eszközök, mindenféle szerszámok.

nádobit, nadobil, nadobudem V. P. *imp.* nadobud: v. nabit (nabudem.)

nadobití, á, é, *part. constr.* v. nabití ex nabudem.

Nadobiti, á, n. v. Nabiti ex nabudem.

nadobíwaní, á, é, *part. const.* ex nadobíwat.

Nadobíwáňí, á, n. Verb. ex seq.

nadobíwat, al, ám, *freq.* ex nadobit. *II. rec.* nadobíwat ſa: diu, saepe velle, cupere, poscere, petere, conari, niti: lange, oft ſuchen, verlangen, Willens ſeyn, ſich bemühen: kivánni, akar-

akarni, igyekezni, kivánkozni.

Nádobka, i, f. dem. vasculum, i, n. kleines Gefäß, Geschirrlein, Geschirrchen: edényetske, edényke, kis edény.

Nadočec, -dočca, m. umbella focaria, tüz-ellenzö, hogy a' szemét ne süsse, a' kovátsokuál: Augenschirm.

nadogení, á, é, *part. const.* ex seq.

nadogit, il, ím V. P. *imp.* dog, emulgere, abmelken, herausmelken: meg-fejui, kifejni. 2) multum mulgere, viel melken: sokat fejni. *II. rec.* nadogit sa: diu, saepe mulgere; lange, oft melken; sokáig, gyakran fejni.

† nadowádeti se, del se, dím se; v. seq.

nadowádzat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* zag sa: diu, saepe iocari, ludere, nugari: lange, oft schäkern: sokáig, gyakran játszani, tréfálódni. 2) *cum genit.* diu, saepe ducere, ductare aliquem ad quempiam: lange, oft führen, Jemanden wohin: sokáig, gyakran vezetni valakit valakihez.

Ňádra, der, n. pl. sinus, us, m. der Busen; kebel, öböl. *Usus.* Z Ňader geho: ex sinu illius *Cic.* ex intima familiaritate: sein innigster Freund: leg-jobb barátya. *Prov.* Sáhňi za twé Ňádra: in tuum ipsius sinum inspice; nosce te ipsum: zupfe dich selbst bei der Nase: fogdd az orrodat. Hada za Ňádrami chowat. Promeňila sem si Sokola za Páwa: pro perca scorpionem; angvem in sinu fovere: eine Schlange im Schooße halten, mézes madzag helyett kigyót találni.

nadraní, á, é, *part. const.* ex nadrat.

nadrápaní, á, é, *part. const.* ex seq. *Usus.* Má mnoho Perá nadrápaného.

nadrápat, pal, pem V. P. *imp.* drap: *cum genit.* multum radere, fricare, scabere, scalpere: viel kratzen, mit den Nägeln; sokat vakarni. *Syn.* naškrábat. 2) multum findere, carpere: viel, schleißen, reißen: sokat hasítani, fosztani *p. o.* tollút. *II. rec.* nadrápat sa: diu, saepe fricare, scalpere, radere: lange, oft kratzen: sokáig, gyakran vakarni. 2) diu, saepe findere, carpere: lange, oft schleißen, reißen: sokáig, gyakran, hasítani, fosztani.

nadrápení, á, é, *part. const.* ex seq.

nadrápit, il, ím V. P. *imp.* nadráp, *cum accus.* paululum lacerare, scindere: anreißen, ein wenig zerreißen: meg-szakajtani.

nadrat, dral, derem V. P. *imp.* der, *cum genit.* multum findere, diffindere: viel schleißen: sokat hasitani. 2) multum carpere, lacerare; viel reißen: sokat szagatni, öszveszaggatni. *II. rec.* nadrat sa: diu, saepe findere: lange, oft schleißen: sokáig, gyakran hasitani. 2) diu saepe lacerare, carpere: lange, oft reißen: sokáig, gyakran szaggatni. 3) *cum genit.* diu, saepe verberare: lange, oft jemanden derb prügeln, schlagen: sokáig, gyakran verni valakit, verdegélni. *Usus* Naderé sa ho rc.

nadratí, á, é, *part. const.* v. nadraní.

Nadraz, u, m v. Nadhadzka.

nadrážení, á, é, *part const.* v. nadrazení. 2) v. Nadhadzowáňí.

na-

nadrážať, al, ám V. I. *imp.* žag; v. nadhadzowať. 2) v. nadraziť.

nadrazení, á, é, *part. const.* succussus, a, um: aufgeschüttelt; fel-rázott. 2) sursum trusus etc. aufgestoßen: feltoltt, fel-vertt. 3) elevatus, auctus; etc. erhöhet, vergrößert, aufgetrieben: fel-vertt.

Nadrazení, á, n. succussio, nis. f. Aufschüttelung; megrázás. 2) trusio in sublime: das Aufstoßen, Aufstoßung, Auftreibung: fel-verés. 3) elevatio, auctio, nis, f. Erhöhung, Vergrößerung: fel-verés. *Syn.* Nadražowání. 4) reflexio: Erinnerung, reá-emlékeztetés.

nadrážení, á, é, *part. const.* v. drážnení.

Nadrážení, á, n. v. Drážnení.

nadraziť, il, ím V. P. *imp.* raz: succutere, aufschütteln, fel-rázni, hányni. 2) sursum trudere (agere), aufstoßen, auftreiben, in die Höhe stoßen (treiben); fel-verni. 3) augere, elevare; erhöhen, vergrößern: fel-verni. 4) reflectere, insinuare, inspirare: erinnern, eingeben; reá-emlékeztetni, eszébe jutatni. *Syn.* rozpamatať, rozpamatowať. *Usus.* Čo si prewinil? Nadraz ke mi.

nadrážiť, il, ím V. P. *imp.* ráž, *cum accus.* v. drážniť. *II. rec.* nadrážiť sa, *cum gen.* diu: saepe concitare, irritare: lange, oft hetzen, reizen: sokáig, gyakran ingerleni, boszszontani, kisztetni valakit. 2) *passive.* incitari, irritari: angehetzt werden: felgyúladni. *Usus.* Len sem sa nadrážil, ꝛc.

nadražowaní, á, é, *part. const.* v. nadrazení.

Nadražowání, á, n. v. Nadrazení. 2) auctio, nis, f. Versteigerung, fel-verés. *Usus.* Skrz Nadražowání nečo predáwať, auctione vendere, versteigern, verauctioniren; valamit licitálni, licitátio altal el-adni.

nadražowať, žowal, žugem, V. I. *imp.* žag, v. nadraziť.

nadrbať sa, bal sa, bem sa, V. I. *imp.* drb sa, diu, saepe fricare (scabere) se: sich lange, oft reiben, kratzen: sokáig, gyakran dörgölödzni, rihelödzeni, vákarodzani. etc. v. drbať.

nadrémať, sa, mal sa, mem sa V. I. *imp.* drem sa: diu, saepe dormitare; lange, oft schläfern, schlummern: sokat, gyakran szunnyadozni, szundikálni, szenderedni.

nadrepčiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* pči sa: v. natancowať sa, nakrepčiť sa.

nadreť, nadrel, nadrem V. P. *imp.* dri: incipere findere: anfangen zu schleißen; meg-hasítani. 2) *cum genit.* *a*) multas cutes (pelles) detrahere: viel abschinden, z. B. viele Häute: sokat le-nyúzni, sok böröket le-vonni, le-húzni. *b*) multam pecuniam extorquere, exprimere, vi detrahere: abschinden viel Geld: erövel nagy summa pénzt el-venni, öszve-gyüjteni. *c*) corradere, zusammen scharren, öszve-gyüjteni. öszve-szerezni. *boh.* nadříti. *II. rec.* nadreť sa, *cum genit.* diu, saepe excoriare, cutem detrahere: lange, oft schinden, z. B. das Vieh: sokáig, gyakran nyúzni, a' bört le-vonni. 2) diu, saepe vexare ad-

adfligere aliquem: lange, oft plagen; sokáig, gyakran nyomorgatni, sanyargatni valakit. *boh.* nadřít se.

nadrǵať sa, al sa, ám sa, V. I. *imp.* ǵag sa, *cum genit.* diu, saepe pugno pulsare aliquem: lange, oft stoßen jemanden, Stoß geben: sokáig, gyakran öklözni valakit.

nadrǵotať sa, tal sa, cem (tám) sa, V. I. *imp.* tag sa: v. nadrkotať sa. 2) multum, diu, saepe garrire: viel lange, oft schwätzen: sokat, sokáig, gyakran tsevegni, tsátsogni.

nadrhnúť, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, *cum genit.* multum destringere, detrahere, deradere; viel abstreifen, sokat le-verni, dörgölni. 2) multum pectinare, viel räufeln, riffeln: sokat gerebelni, héhelni. *II. rec.* nadrhnúť sa; *cum et sine genit.* multum, diu, saepe detergere: viel, lange, oft scheuern: sokat, sokáig, gyakran dörgölni, vakarni. 2) multum, diu, saepe terere purgationis vel politurae causa: viel, lange, oft reiben des Putzens oder Glättens wegen: sokat, sokáig, gyakran sikárlani. 3) v. napiť sa. 4) v. nacicať sa. 5) diu, saepe, pectinare. lange, oft riffeln: sokáig, gyakran gerebelni, héhelni.

nadríchmať sa, mal sa, mem sa V. P. *imp.* chmi sa: multum, diu, saepe dormire: viel, lange, oft schlafen; sokat, sokáig, gyakran alunni.

nadristať, tal, cem (tám) V. P. *imp.* tag: multum forire, viel dünnemüsten, sokat fosni. *II. rec.* nadristať sa: diu, saepe forire: lange, oft dünnemüsten: sokáig, gyakran fosni.

Nadriteľ, tľu, m. *Plur. nom.* Nadritľi, *gen.* tľow, v. Siri, Cham.

† nadříti, řel, ru (řu); v. *II. rec.* nadrit se, v. nadret sa.

nadrkotať sa, tal sa, cem (tám) sa, V. I. *imp.* drkoc, et drkotag sa. multum, diu, saepe nutare, titubare, vacillare: viel, lange, oft wanken, taumeln: sokat, sokáig, gyakran tántorogni. 2) multum titubare linqua, viel stocken, igen akadozni a' szólásban,

Nadrobeľ, bľu, m. in pl. Nadrobľi: intritum, i, n. das Eingebrockte: étekbe-való akármi szeltt.

nadrobeni, á, é, *part. const.* intritus, infriatus, minutus, comminutus, a, um: eingebrocken, eingebröckelt: belé-aprittatott, morsoltt.

nadrobiť, il, ím V. P. *imp.* drob, *cum genit.* interere, infriare, minuere, comminuere: einbrocken, einbröckeln: belé-apritani, morsolni. *Usus.* Chleba, Kapusti nadrobiť.

nadrumblowať sa, blowal sa, blugem sa, V. I. *imp.* blug sa: multum, diu, saepe crembalum pulsare, sistro canere: viel, lange, oft Brummeisen (Maultrommel) schlagen: sokat, sokáig, gyakran dorombolni.

nadružbiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* žbi sa: saepe paranymphum agere, oft ein Brautführer seyn; gyakran vőfénykedni.

nadrúzǵani, á, é, *part. const.* ex seq.

nadrúzǵať, al, ám V. P. *imp.* ǵag, *cum genit.* v. g. Hroznow: comprimere, einquetschen,

ſchen, öszve - törni, öszvezúzni.
nadržať ſa, žal ſa, žím ſa V. I. *imp.* nadrž ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe tenere, servare, retinere, habere: viel, lange, oft halten, haben: sokat, sokáig, gyakran tartani.
† Nadſeňí, n. v. Nadichnutí.
nadſiť, nadſil, nadſigem V. P. *imp.* nadſi, *cum accus.* adsuere, annähen, anſticken: reá-varni, hozzá-varni, tóldani, tóldozni.
nadſití, á, é, *part. const.* adsutus, assutus: angenähet, angeſticket: reá-varrott, tóldatott.
Nadſití, á, n. adsuitio. assuitio, nis, f. das Annähen, Anſticken: reá-varrás, tóldás, tóldozás.
nadſíwaní, á, é, *part. const.* ex *seq.*
nadſíwať, al, ám *freq.* ex nadſiť.
nadſtawení, á, é, *part const.* v. nadložení.
Nadſtaweňí, á, n. v. Nadložeňí.
nadſtawiť, il, ím V. P. *imp.* ſtaw, v. nadložiť.
Nadſtawowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nadſtawowať, wowal, wugem *freq.* ex nadſtawiť.
nadſtrčení, á, é, *p. c.* ex seq
nadſtrčiť, il, ím V. P. *imp.* nadſtrč: erigere, proponere: ausſtecken: kitenni.
nadubať ſa, bal ſa, bem ſa V. P. *imp.* bag ſa, v. nadobať ſa.
naduchaní, á, é, *part. const.* v. nadichaní.
Naducháňí, á, n. v. Nadicháňí.
naduchať, al, ám V. P. *imp.* chag, v. nadichať. *II. rec.* naduchat ſa, *cum et sine genit.* multum, diu, saepe flare. spirare: viel, lange, oft blaſen, wehen: sokat, sokáig, gyakran fúni. 2) *passive.* inflari, aufſchwellen, ſich aufblähen: fel-fuvalkodni. *Syn.* naduť ſa.
naduchowaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naduchowať, chowal, chugem *freq.* ex naduchať. *II. rec.* naduchowať ſa, *freq.* ex naduchať ſa. *Usus.* Naduchuge ſa, gako Žaba, ꝛc.
nadudať ſa, al ſa, ám ſa V. P. *imp.* dag ſa, v. naďagdowať ſa.
nadudlať ſa, lal ſa, lem ſa V. I. *imp.* dli ſa: multum, diu, saepe murmurare: viel, lange, oft brummen, murren: sokat, sokáig, gyakran morogni, morgolodni.
nadúfať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* fag ſa: multum, diu, saepe sperare: viel, lange, oft hoffen: sokat, sokáig, gyakran reményleni, bízni.
nadupčiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* pči ſa, v. nakrepčiť ſa.
nadupkať ſa, al ſa, ám ſa V. I. kag ſa; multum, diu, saepe supplodere pedem: viel, lange, oft tappen, ſtampfen: sokat, sokáig, gyakran topogni, zuhogni, zuhanni.
nadurení, á, é, *p. c.* nahnewaní.
Nadureňí, á, n. v. Nahňewáňí.
naduriť, il, ím V. P. *imp.* dur, v. nahňewať. *II. rec.* naduriť ſa, v. náhňewať ſa.
* nadusať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* ſag ſa, v. nadusiť ſa.
nadusení, á, é, *part. const.* ex seq.
nadusiť, il, ím V. P. *imp.* naduſ, *cum genit.* multum (multa) suffocare, praefocare: viel erwürgen, erſtücken: sokat meg-fojtani. II. *rec.* nadusiť ſa, *cum genit.* diu, saepe suffocare, praefocare; lan-

lange, oft erwürgen: sokáig, gyakran fojtogatni, meg-fojtani.

nadusiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* nadus sa: multum, diu, saepe iurare in (per) animam suam. viel, lange, oft auf seine Seele schwören: sokat, sokáig, gyakran lelkére esküdni. *vulg.* nadusať sa.

naduť, nadul, nadugem V. P. *imp.* nadug, inflare, aufblasen, aufblähen: fel-fúni, fújni. *Syn.* naduchať, naduwať, *boh.* nadmúti, nadímati, widmúti. 2) tumefacere; facere, ut aliquid tumeat: aufschwellend machen, fel-dagasztani, puffasztani (tom). *Syn.* widúť, *boh.* widmúti. *II. rec.* naduť sa: inflari, sich aufblähen, fel-fúvattatni. *boh.* widmút se. 2) intumescere, tumescere, turgere, turgescere: aufschwellen, fel-dagadni, puffadni (dok). *boh.* nadmút se, nadímati se, widmúť se. 3) superbire, superbe se gerere, superbum esse, superbia (fastu) inflari, tumescere. tumere, intumescere: stolz thun, hofärtig (stolz) seyn: kevélykedni. *Syn.* písiť sa, pisním biť, ȟore sa držať. *boh.* nadelati se, nadímati se.

nadutí, á, é, *part. const.* inflatus, a, um: aufgeblasen, aufgebläht: fel-fútt, Wšecek sem gako Sud, nadutí: totum sum inflatus, ich bin ganz aufgeblähet, egészen fel vagyok fúva. 2) tumens. tumefactus, tumidus: aufgeschwollen, dagadtt, feldagadtt, puffadtt, puffasztatott. 3) v. nádherní, pisní. *Usus.* Nadutá Misel: sufflatus et tumens animus, cor tumefactum: ein stolzes (aufgeblasenes) Gemüth: kevély, fel-fúvalkodott dagályos szív. 3) v. okeklí.

Naduťí, á, n. v. seq.

Nadutosť, i, f. inflatio, nis, f. das Aufblasen, die Aufblasung, z. B. der Backen, Aufblähung, z. B. des Leibes: felfúvás. 2) tumescentia, turgescentia, ae, f. tumor, is, m. tumiditas, tis, f. Aufschwellung, das Aufschwellen: dagadás, fel (meg) dagadás, felpuffadás, domborodás. 3) elatio animi, fastus: Aufblähung der Seele: kevélység. *Syn.* Nádhernosť, Pícha.

Naduwač, a, m. flator, inflator, is, m. Bläser, fúvó, fujtató. *boh.* Nadimač. *Usus.* Naduwač Uši, *vel absolute.* Naduwač: susurro, susurrator: Ohrenbläser, alattomban rágalmazó, suttogva szidó. 2) follis, is, m. der Blasebalg, fúvó, fujtató. *Syn.* Mechi, naduwací Mech. *boh.* Nadiwač.

naduwací, á, é, *adj.* inflativus, inflatorius, a, um: aufblasend, aufblähend: fel-fúvó. *boh.* nadimací. *Usus..* Naduwací Mech, v. Naduwač 2.

naduwaní, á, é, *part. const.* v. nadutí.

Naduwáňí, á, n. *Verb.* ex seq. v. Naduťí.

naduwať, al, ám V. I. *imp.* wag, v. naduť. *Usus.* Wetri ma naduwagú. *II. rec.* naduwať sa, v. nadut sa 1. et 2. 3) v. ȟnewať sa. 4) v. plakať.

nadwakrať *adv.* binis vicibus, auf zweimal, kétszerre. *Syn.* na dwa Razi.

nadwíhaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nadwíhať, al, ám V. P. *imp.* hag, *cum genit.* multum (multa) levare, tollere, eruere: viel heben, ausgraben: sokat

kat emelni, fel-emelni, kiásni. *II. rec.* nadwíhat ſa: diu, saepe levare, tollere etc. lange, oft heben: sokáig, gyakran emelni: emelgetni, fel-emelni.
nadwihnúť, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, *cum accus.* adtollere, erigere: erheben, empor heben, in die Höhe heben, aufrichten, in die Höhe richten: fel-emelni, fel-állatni, fel-támasztani.
nadwihnutí, á, é, *part. const.* ex *praec.*
nadwogiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* nadwog ſa: diu, saepe duplicare: lange, oft doppeln: sokáig, gyakran kendezni.
Nádworí, á, n. area, ae, f. der Hof, der Platz im Hofe: udvar helye.
† Nádwoří, n. idem.
nadworiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* dwor ſa: diu in aula versari, lange beim Hofe seyn: sokáig udvarnál lenni. 2) multum, diu, saepe gesticulari, gestus facere: ſich viel, lange, oft gebärden, Gebärde machen: sokat, sokáig gyakran gyestálni.
nádworní, á, é, *adj.* domesticus, a, um; allodialis, e: häußlich, házi, udvari, maglo. *Usus.* Nádworné Swiňe, ꝛc.
Nádworňica, i, f. uxor mediastini, des Hausknechtsweib, Hausknechtinn: házi-köz-szolgá felesége. 2) v. Mageřňička.
† Nádworňice, f. idem.
Nádworňík, a, m. mediastinus, servus domesticus: Hausknecht, házi szolga. 2) v. Mageřňík, Magerčík.
nafafraní, á, é, *part. const.* ex seq.
nafafrať, rál, rem V. P. *imp.* frí, v. naſkamrať. *II. rec.* nafafrať ſa, v. naſkamrať ſa.
nafagčiť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* či ſa, multum, diu, saepe fumigare: viel lange, oft Taback rauchen: sokat, sokáig, gyakran dohányozni.
nafákaní, á, é, *part. const.* v. ňadriſtaní, napkuhawení, naſraní.
nafákat, kal, čem (kám) V. P. *imp.* kag, v. nadriſtať, napkuhawiť, naſrať.
nafalſowaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nafalſowať, ſowal, ſugem V. P. *imp.* ſug, *cum genit.* multum (multa) falsare, adulterare: viel fälſchen, verfälſchen: sokat hamisítani, meg-hamisitani.
nafaráriť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* rar ſa: diu Parochum agere, lange ein Pfarrer seyn: sokáig plébánoskodni.
nafarbení, á, é, *part. const.* ex seq.
nafarbiť, il, ím V.P. *imp.* bi, *cum genit.* multum (multa) colorare, tingere, incolorare: viel färben: sokat festeni, meg-festeni. *II. rec.* nafarbiť ſa: diu saepe colorare; lange, oft färben; sokáig, gyakran festeni.
nafaſaňgowať ſa, v. seq.
nafaſankowať ſa, kowal ſa, kugem ſa V. I. *imp.* kug ſa: diu bachari, bachanalia celebrare: lange den Faſching halten: sokáig fársangolni.
nafaſlowať, lowal, lugem V. P. *imp.* lug, v. zawinúť, zawigať.
nafatinkowať ſa, kowal ſa, kugem ſa, V. P. *imp.* kug ſa: multum, diu, saepe adulari: viel, lange, oft ſchmeicheln: sokat,

kat, sokáig, gyakran hizelkedni.

nakatkárik sa, ik sa, ím sa V. P. *imp.* kar sa: multum, diu, saepe parasitum agere: viel, lange, oft schwarzen, ein Schwarzer seyn: sokat, sokáig, gyakran hizelkedéssel élni.

nakedrowak sa, rowal sa, rugem sa, V. I. *imp.* rug sa, *cum genit.* diu, saepe opitulari, subvenire, prospicere etc. alicui: lange, oft helfen, beistehen, unterstützen: sokat, gyakran segíteni, táplalni, videlmezni valakit.

nakelčerik sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* čer sa, diu, saepe chyrurgum agere: lange, oft ein Wundarzt seyn: sokáig, gyakran borbélykodni.

nakercowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nakercowak, cowal, cugem V. P. *imp.* cug, *cum genit.* multum (-ta) consuere, consarcinare: viel helfen, sokat öszve fértzölni. *II. rec.* nakercowak sa: diu, saepe consuere, consarcinare: lange, oft heften, sokáig, gyakran fertzölni.

nakičúrik sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* čur sa: diu, saepe trossulum agere: lange, oft ein Stutzer seyn: sokáig, gyakran betyárkodni, hetykékedni.

nakikraní, á, é, *part. const.* ex seq.

nakikrak, ral, rem V. P. *imp.* kri: v. nakakrak.

nakiǵlowak sa, lowal sa, lugem sa, V. I. *imp.* lug sa: multum, diu, saepe dolose agere, argutari, dolo (arte) uti: viel, lange, oft einen Rank spielen Jemanden (dat.), künsteln: sokat, sokáig, gyakran ravaszkodni.

nakikak sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kug sa: multum, diu, saepe vagitare: viel, lange, oft wimmern, quälen: sokat, sokáig, gyakran nyifogni.

nakľekowak sa, kowal sa, kugem sa V. P. *imp.* kug sa, *cum et sine genit.* multum, diu, saepe plicare, sarcire: viel, lange, oft flicken: sokat, sokáig, gyakran földozni.

nakragerčik sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* rči sa: multum, diu, saepe procari: sich viel, lange, oft um die Liebe der Frauenzimmer bewerben: sokat, sokáig, gyakran szerelmeskedni.

nakragmočik sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* moč sa: v. načarowak sa.

nakrckaní, á, é, *part. const.* ex nakrckak.

nakrčkárik sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* kar sa: multum, diu, saepe levem esse, viel, lange, oft leichtfertig seyn: sokat, sokáig, gyakran szeleskedni.

nakrckak, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum genit.* multum (ta) frustatim spargere: viel stückweise streuen: sokat lotsolni, karapolni. *Syn.* nakrkak.

nakrkrak, ral, rem V. P. *imp.* kri, v. nakkamrak. 2) multum (ta) blaterare, effutire: viel schwatzen, ausschwatzen: sokat lotsogni. *II rec.* nakrkrak sa, v. nakkamrak sa. 2) diu, saepe blaterare, obstrepere: lange, oft schwatzen: sokaig, gyakran lotsogni, tsevegni.

nakrisťukowak sa, kowal sa, kugem sa V. P. *imp.* kug sa: ientaculum absolvere, ientaculo refici: frühstücken: fülöstökömözni.

nakrkaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nakrkak, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum genit.* v. nakrckak. *Usus.* Nakrkalbich ki, rc. *II. rec.* nakrkak sa: multum, diu, saepe

saepe sternuere *Plin. H. N.* sternutare *Colum.* de equis: sokat, sokáig, gyakran prüszenteni: viel, lange, oft niesen.
nafrndžať sa, žal sa, žím sa V. P. *imp.* dži sa: multum, diu, saepe murmullare; sokat, sokáig, gyakran dunogni, zúgni.
nafrnkať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa: v. nafikať sa, et frnkať.
nafučať, čal, čím V. P. *imp.* fuč: v. naduť. *II. rec.* nafučať sa, v. naduť sa. 2) diu, saepe anhelare: lange, oft schnauben: sokáig, gyakran fuladozni.
nafúkaní, á, é, *part. const.* v. nadutí.
nafúkať, al, ám V. P. *imp.* kag, v. naduť. *Usus.* Mech nafúkať: inflare utrem *Horat.* den Schlauch aufblasen: a' fúvót fel-fúni. *II. rec.* nafúkať sa, v. naduť sa. 2) v. nahnewať sa.
nafuknúť, knul (kel), kňem V. P. *imp.* kňi, v. naduť. *II. rec.* nafuknúť sa, v. naduť sa.
nafuknutí, á, é, *part. const.* v. nadutí.
Nafuknutí, á, n. v. Nadutí.
nafukowání, á, é, *part. const.* ex seq.
nafukowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug, v. naduwať. *II. rec.* nafukowať sa, v. naduwať sa,
nafurmaňiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* maň sa: multum, diu, saepe aurigari, vectorem agere: viel, lange, oft, ein Fuhrmann seyn: sokat, sokáig, gyakran fuvarozni.
nag, ex nad, nota superlativi. *boh.* neg.
nagačať sa, čal sa, čím sa V. I. *imp.* gač sa: multum, diu, saepe vagire, vagitare: viel, lange, oft quäken, wimmern: sokat, sokáig, gyakran nyivni, nyifogni. *Syn.* nafikať sa.
naǵáǵať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* ǵag sa: multum, diu, saepe gingrire: viel lange, oft gacken, schnattern: sokat, sokáig, gyakran gágogni.
naǵagdowať sa, dowal sa, dugem sa V. I. *imp.* dug sa: multum, diu, saepe utriculari, lyripipio ludere: viel, lange, oft die Sackpfeife spielen: sokat, sokáig, gyakran dudálni. *Syn.* nadudať sa.
nagagkať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa: multum, diu, saepe lamentari, ejulare: viel, lange, oft weheklagen: sokat, sokáig, gyakran jajgatni.
nagarčení, á, é, *part. const.* ex seq. v. garčení.
nagarčiť, il, ím V. I. *imp.* rči, *cum accus.* v. garčiť. *II rec.* nagarčiť sa: diu, saepe alveare: lange, oft vertiefen: sokáig, gyakran árkolni.
nagasení, á, é, *part. const.* ex seq.
nagasiť, il, ím V. P. *imp.* gas, *cum accus.* perterrere, exterrere, terrorem injicere alicui: erschrecken, in Schrecken setzen; meg-éjeszteni. *Syn.* pogasiť. *II. rec.* nagasiť sa: exterreri, perterreri: erschrecken, meg-íjedni.
nagať, nagal, nagmem V. P. *imp.* nagmi, conducere, suscipere, mercede (pretio) conducere: miethen, Dingen: fogadni, meg-fogadni, fel-fogadni. *Usus.* Nagať Robotňíkow, Koscowa. 2) redimere, conducere, *vulg.* arendare, in arendam accipere (summere): pachten, árendálni, áréndába fel-venni. *Syn.* nagimať, nagmať, arendowať, do Arendi wzať, úročiť.

na=

nagatí, á, é, *part. const.* conductus, a, um: gedungen, fogadott, meg-fogadott. *Syn.* nágemní, nagímaní, nagmaní, *boh.* nagat, nagmut.
Nagaťí, á, n. conductio, nis, f. das Dingen: fogadás, meg-fogádás. *Syn.* Nagímáňí, Nagmáňí.
naǧazdowaní, á, e, *part. const.* ex seq.
naǧazdowať, dowal, dugem V. I. *imp.* dug, v. nahospodáriť. *II. rec.* naǧazdowať sa, v. nahospodáriť sa.
nagbliž, *superlat.* ex blízko, blízo: proxime, proximum: zum Nächsten, legközelébb.
* nágební, á, é; v. nágemní.
nageděni, á, é, *part. const.* 1) ex nagesť sa: satiatus, saturatus, a, um: satt, ersättigt; jol-lakott, a' ki eleget evett. 2) ex nagediť, v. nahnewaní.
Nageděňí, á, n. *Verb.* 1) ex nagesť sa; comestio ad satietatem, das Sattessen, jó lakás. *Usus.* To neňí pre Nageděňí. 2) ex ňagediť, v. Nahnewáňí.
nágediť, il, ím V. P. *imp.* ged, v. gediť, nahnewať. *II. rec.* nagediť sa, v. gediť sa, nahnewať sa.
nagednání, á, é, *part. const.* ex seq.
nagednať, al, ám V. P. *imp.* nag, v. nagať. *II. rec.* nagednať sa: diu, saepe paciscі, contrahere cum aliquo: lange, oft handeln, Unterhandlung pflegen: sokáig, gyakran alkudni.
nagedowaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nagedowať, dowal, dugem V. P. *imp.* dug, v. nagediť. *II. rec.* nagedowať sa, v. nagediť sa.
Nágem, gmu, m. conductum, i, n. censuale hospitium: die Miethe, gemiethete Wohnung, oder das Wohnen zur Miethe: béres (fogadott) szállás. 2) census conducti, merces habitationis: Miethe, Miethzins, Hauszins: házi-bér. 3) pretium (merces) redemtionis *vel* conducti, *vulg.* arenda: Pacht, Pachtgeld, Pachtzins; *árenda. Syn.* Nágma.
nágemní, a, é, *adj.* v. nagatí, *boh.* nágemňí. *Usus.* Nágemní Robotňík (Selňík), conductus operarius, ein gedungener Mensch: fogadott munkas. 2) conductum, vel pretium (mercedem) redemtionis adtinens: die Miethe, die Pachtung betreffend: béres szállást, házi-bért, vagy árendát illető, ahoz tartozandó.
nágemňí, *adj. omn. gen.* idem.
Nágemňica, i, f. mercenaria, ae, f. Tagelöhnerinn, nap-számosné. *Syn.* Towarichárka. 2. 3. et 4. v. Nagímačka.
nágemňičin, a, e, *adj. poss.* ex Nágemňička.
† Nágemňice, f. v. Nágemnica.
nágemňičin, a, e, *adj. poss.* mercenariae, der Tagelöhnerinn gehörig: nap-számosnié. *Syn.* towarichárcin.
Nágemňička, i, f. v. Nágemňica.
Nágemňictwí, á, n. opus mercenarii, das Gewerbe des Tagelöhners, nap-számosság. 2) labor diurnus, opus diurnum, pensum: Tagewerk, Tagarbeit: nap-számi-munka. *Syn.* Towarichárstwí.
Nágemňík, a, m. mercenarius, operarius diurnus; Tagelöhner, Tagewerker: nap-számos. *Syn.* Towarichár, 2., 3., et 4. v. Nagímač.

na=

nagemňíkow, a, e, *adj. poss.* mercenarii, dem Tagelöhner gehörig: nap-számosé. *Syn.* towarišárow.

nagesať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* ſag ſa: multum, diu, saepe ovare, exsultare: viel, lange, oft frohlocken: sokat, sokáig, gyakran örvendezni, vigadni.

nagesť' ſa, nagedel ſa, nagem ſa V. P. *imp.* nagec ſa, *cum et sine genit.* satiari, saturari: ſich ſatt eſſen, ſatt werden: jol lakni, bé-elégedni. *Syn.* naſiťiť ſa, *boh.* nagíſt'i ſe. *Usus.* Čo aľe ſa toho nage (*boh.* nagí)? eo non saturabitur: daran wird er ſich nicht ſatt eſſen: avval nem lakik jól. To ſi wezmi (kup), čeho ſa nageſ (*boh.* nagíſ): summe (eme), unde satureris: nimm (kaufe) dir das, woran du dich ſatt eſſen kannſt: szerez (végy) magadnak, a' mivel jól lakhatol. Teho gegich Sméchu ſa nenagem: tuo (illorum, illarum) risu non saturabor, famem non explebo, levabo, sedabo: von ihrem Gelächter werde ich nicht ſatt: a' te nevetésed (az ö nevetségek) bé nem elégit engemet. 2) *sine genit.* comedisse, cibo refectum esse: eſſen, gegeſſen haben: végét tenni az evésnek.

nagewo, *adv.* palam, kund, offenbar, nyilván-való-képpen, nyilvánságossan.

† nagezdiťi ſe, v. nachodiť ſa na Koňi, et nawoziť ſa.

nagežení, á, é, *part. const.* v. gežení, nahnewaní.

Nagežeňí, á, n. v. Gežeňí, Nahnewáňí.

nagežiť, il, ím V. P. *imp.* gež, v. gežiť, nahnewať. *II. rec.* nagežiť ſa, v. gežiť ſa, nahnewať ſa.

Nagímač, a, m. conductor, is, m. Verdinger, Aufnehmer: fogadó, megfogadó. 2) conductor hospitii, Miether, szállás-fogadó. 3) redemtor, *vulg.* arendator, is, m. Pachter, Verdinger, Beſtandhaber: árendás. *Syn.* Arendowňík, Úročňík 4) habitans in conducto, inquilinus, zsellér, Miethmann. *Syn.* Hofer, *boh.* Podruh.

nagímaččin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Nagímačka, i, f. conductrix, quae conducit (suscipit): Verdingerinn, fogadoné, meg-fogadoné. 2) conductrix, habitationis, die Mietherinn, szállás-fogadoné. 3) habitans (*fem.*) in conducto, inquilina: die Miethfrau; eine Frau, die in einem Hauſe, zur Miethe wohnet: zsellérné, bérben lakó aszszony. *Syn.* Hoferka.

nagímačow, a, e, *adj. poss.* ex Nagímač.

nagímaní, á, é, *part. const.* v. nagaťí.

Nagímáňí, á, n. v. Nagaťí.

nagímať, al, ám V. I. *imp.* mag, 1. et 2. Nro. nagať. 3) locare, elocare, *vulg.* exarendare, in arendam dare: vermiethen, verpachten: árendába ki adni, pénzre botsájtani. *Syn.* dať (puſtiť) do Arendi, na Arendu dať.

Nagímáwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nagímáwať, al, ám, *freq.* ex nagímať.

* nagiſť, naſel, nagdem, nagdi, v. naiſt'.

† nagíſt'i ſe, nagedl ſe, nagim ſe, v. nageſt' ſa.

† nagít et nagíti, naſel, nagdu, v. naiſt'.

na-

† nagíťi et nagmúťi, nagal, nagmu ; v. nagať.
naǧľegení, á, é, *part. const.* ex seq.
naǧľegiť, il, ím V. P. *imp.* naǧleg, *cum genit.* multum (in copia) glutinare, viel leimen, sokat enyvezni. *II. rec.* naǧľegiť ſa, diu saepe glutinare: lange, oft leimen, sokáig, gyakran enyvezni.
nagmaní, á, é, *part. const.* v. nagatí.
Nagmáňí, á, n. v. Nagaťi.
nagmať, al, ám V. I. *imp.* mag, v. nagaťi.
nagme *adv.* v. obzláſtňe. *Usus.* Nagme to bi prawda bola, ꝛc.
nagméň, nagméňeg *superlat.* ex málo.
† nagmúťi et nagíťi, nagal, nagmu, v. nagať, nagmať.
naǧňáwení, á, é, *part. const.* ex seq.
naǧňáwiť, il, ím V. P. *imp.* ňaw, *cum genit.* multum (-ta) comprimere, viel zuſammen quätſchen, drücken: sokat öszve-nyomni, zúzni. *II. rec.* naǧňáwiť ſa; diu saepe comprimere: lange, oft quätſchen, drücken: sokáig, gyakran öszve-szorítani, nyomni, zúzni.
† Nagnoľ, a, m. Riba, v. Oťatina.
nagprw, nagprwe, *adv.* imprimis, primo, primum, ante omnia: erſtens, erſtlich, zuerſt, zum erſten: leg-elsöbben, mindenek elött, mindeneknek elötte. *Syn.* ponagprw, poprwe, predňe, predťem, na prédeť. *Usus.* Uſ nagprw to pred wſeckím iním ge powedomo: iam primum omnia satis constat: und ernſtlich zwar iſt es eine bekannte Sache: és leg-elsöbben az immár tudva vagyon.
naǧrǧlowať ſa, lowal ſa, lugem ſa V. I. *imp.* lug ſa, v. naťloťtať ſa.
naǧrochčiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* ci ſa: v. nachrochtať ſa.
naǧúlaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naǧúlať, al, ám V. P. *imp.* lag, *cum genit.* multum (-ta) volvere, convolvere, devolvere, provolvere: viel zuſammen rollen, wälzen: sokat gurítani. *Syn.* nawáľať, *boh.* naťúľeťi. *II. rec.* naǧúlať ſa, diu, saepe volvere, lange, oft rollen, sokáig, gyakran gurítani, henyeríteni. *Syn.* nawáľať ſa
† nah, v. nech.
nahabaní, á, é, *part. constr.* ex seq.
nahabať, bal, bem V. P. *imp.* hab, *genit.* multum corradere, viel zuſammen raffen, sokat öszve harátsolni, gyüjteni. *II. rec.* nahabať ſa, diu, saepe corradere: lange, oft zuſammen raffen: sokáig, gyakran öszvegyüjteni.
nahachlowaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nahachlowať, lowal, lugem, V. P. *imp.* lug, *cum genit.* multum pectinare, viel hecheln, sokat gerebelni. *II. rec.* nahachľowať ſa; diu, saepe pectinare: lange, oft hecheln, sokáig, gyakran gerebelni.
Naháč, a, m. nudus, i, m. ein Nackender, mezételen. 2) v. ocún.
naháďaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naháďať, al, ám, V. P. *imp.* *cum et sine genit* multum fabulari, viel räthſeln, rätzen: sokat mesézni. *II. rec.* naháďať ſa: multum, diu, saepe collimare, conjecturare: viel rathen, maſſen, sokat arányoz-

nyozni, vélekedni. 2) multum, diu, saepe disceptare, disputare, contendere, viel, lange, oft streiten, disputiren: sokat, sokáig, gyakran vetélkedni, kötekedni, öszve-kapni. 3) multum, diu, saepe rixari: viel, lange, oft zanken, sokat, sokáig, gyakran pörölni, pörlekedni.

nahádzaní, á, é, *part const.* ex seq.

nahádzat, zal, zem V. P. *imp.* nahadz, *cum genit.* multum iacere, mittere, coniicere, iniicere: viel werfen, sokat vetni, hányni, dobni. *boh.* naházeti. *II. rec.* nahádzat sa: multum, diu, saepe se agitare (versare) in omnes partes: sich viel, lange, oft hin und her werfen: sokat, sokáig, gyakran hángolódni, magát hányni.

nahadzowaní, á, é, *part.const.* sursum proiectus, a, um: hinauf geworfen: fel-hánytt, hányattatott. 2) v. nadhadzowaní.

Nahadzowáňí, á, n. in sublime proiectio, Aufwerfung, fel-hányás. 2) v. Nadhadzowáňí.

nahadzowat, zowal, zugem V. I. *imp.* zug, k. p. Seno na Woz: sursum projicere, hinauf werfen, fel-hányni, felrakni. *Syn.* wihadzowat. *boh.* nahazowati. 2, 3, et 4. v. nadhadzowat.

nahágení, á, é, *part. const.* ex seq.

nahágit, il, ím V. P. *imp.* nahag, *cum genit.* multum defendere, tueri, custodire: viel vertheidigen: sokat védélmezni. 2) multum (-ta) interdicere, prohibere, inhibere: viel verbieten, sokat tilalmazni tiltani. *II. rec.* nahágit sa: diu, saepe se defendere: sich lange, oft vertheidigen: sokáig, gyakran védelmezni magát 2) diu, saepe resistere, obsistere: lange, oft wiederstehen, sich widersetzen: sokáig, gyakran ellenkezni, ellene-állani. 3) diu, saepe vitare, cavere: sich lange, oft hüten, sokáig, gyakran kerülni, valakit, ö töle magát ójtani.

* nahambit sa, v. nahanbit sa.

nahamowaní, á, é, *part. cons.* ex seq.

nahamowat, mowal, mugem V, P. *imp.* mug, *cum genit.* multum adurnare, multa dolia metiendo explorare: viel visieren, sokat akózni, meg-akollni. 2) *cum accus.* v. hamowat, zahamowat. *II. rec.* nahamowat sa, *cum genit.* diu, saepe adurnare: lange, oft visieren, sokáig, gyakran akollni, meg-akollni. 2) diu, saepe sufflaminare rotam: lange, oft hemmen, durch eine Hemmkette: sokáig, gyakran a' kereket meg-kötni.

Nahaňač, a, m. impulsor, agitator, is, m. Antreiber, Jager: üzö, kergetö. *Syn.* Náhoneč.

naháňaní, á, é, *part. const.* impulsus, agitatus, a, um: aufgetrieben, aufgejagt: üzött, kergettetett.

Naháňáňí, á, f. actio, agitatio, commotio, impulsio, nis, f. Aufjagung, Auftreibung, z. B. des Wildes. *Syn.* Nahánka, Hoňba. 2) incussio, iniectio, v. g. *metus*: Einjagung z. B. der Furcht: valamibe-való ejtés.

naháňat, al, ám V. I. *imp.* ňag, *cum accus.* agere, agitare, commovere, excire, excitare, impellere: aufjagen, auftreiben, z. B. das Wild, üzni, kergetni. 2) *cum genit.* iniicere, in-

incutere, einjagen, valamibe ejteni, hozni. *Syn.* nahnať.

nahanbiť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* bi ſa: multum, diu, saepe verecundari. pudere: ſich viel, lange, oft ſchämen: sokat, sokáig, gyakran szégyenleni magát.

nahaňení, á, é, *part. constr.* ex seq.

nahaňiť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* nahaň ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe, vituperare, reprobare: viel, lange, oft tadeln, sokat, sokáig, gyakran ótsálni, gyalázni. 2) multum, diu, saepe conviciari, calumniari, obtrectari: viel, lange, oft ſchmähen, ſchimpfen: sokat, sokáig, gyakran rágalmazni.

Nahánňka, i, f. v. Nahánňání.

naharcowať ſa, v. nabogowať ſa.

naharfowať ſa, fowal ſa, fugem ſa V. I. *imp.* fug ſa: multum, diu, saepe citharizare: viel, lange, oft die Cither ſchlagen: sokat, sokáig, gyakran hárfázni.

* naharkať, al, ám; v. nahuſkať.

nahaſení, á, é, *part. constr.* ex seq.

nahaſiť, il, ím, V. P. *imp.* nahaſ, *cum genit.* multum exstinguere, viel löſchen, sokat óltani. *II. rec.* nahaſiť ſa: diu, saepe exstinguere: lange, oft löſchen, sokáig, gyakran óltani.

nahatí, á, é, *adj.* v. nahí.

Nahatoſť, i, f. v. Nahota.

nahawkať ſa, v. naſčekať ſa.

† naházeti, zel, zím, *fut.* v. nahádzať.

† nahazowati, zowal, zugi (u), v. nahadzowať.

† nahe, *adv.* v. naho.

nahí, á, é, (*abs.* nah, naho), *adj.* nudus, a, um: nackt, nackend, mezételen, fedezetlen. *Syn.* holí, nahatí, obnažení. *Usus.* Do naha zwlecť: nudare, nackt ausziehen, blößen, entblößen: meg-mezíteleníteni. *Prov.* Nahí, gako Prſt, egentior iro, Fingerbloß, igen szükölködö. Nahému Šati zwlecť: nudo vestimenta detrahere *Plaut.* ab eo sperare emolumentum, cui ne sit quidem, quod auferri queat: den Nackenden ausziehen: mezételennek a' ruháját le-húzni. Nachému Wartu poručáſ, nakladáſ: nudo mandas excubias *Zenod.* negotii quippiam mandare ei, cui deest praestandi facultas, obeundaeque provinciae propter inopiam neutiquam idoneus est. Od Miſi nahegſi: nudior leberide: blößer als eine Maus: mezételen mint az egér.

nahíbaní, á, é, *part. constr.* inclinatus, a, um: geneigt, gebogen: meg-hajtott, le-hajlott. *Syn.* nachílení, nahnutí.

Nahíbání, á, n. inclinatio, nis, das Neugen, Beugen: meg-hajtás, meg-hajlitás, hajolás. *Syn.* Nachílení, Nahnutí.

nahíbať, al, ám (bem), V. P. *imp.* bag, inclinare. inflectere, neigen, beugen, meghajtani, hajlítani. *Syn.* nachílit, nahnúť. *II. rec.* nahíbat ſa: se inclinare, inflectere; inclinari, inflecti: ſich neigen, beugen, meg-hajólni.

nahibnúť, bnul (bel), bňem V. P. *imp.* bňi, v. nahíbať *II. rec.* nahibnúť ſa, v. nahíbať ſa.

nahibnutí, á, é, *part. constr.* v. nahíbaní.

Na=

Nahibnuti, á, n. v. Nahibáňí.

Nahibowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nahibowať, bowal, bugem V. I. *imp.* bug, *freq.* ex nahibnúť. *II. rec.* nahibowať sa, *freq.* ex nahibnúť sa.

nahikať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa: multum, diu, saepe rudere: viel, lange, oft brüllen: sokat, sokáig, gyakran ordítani.

nahinčowať sa, čowál sa, čugem sa, V. I. *imp.* čug sa: multum, diu, saepe se agitare, librare: sich viel, lange, oft schwingen: sokat, sokáig, gyakran hintázkodni.

* **nahľadaní**, á, é, v. nahľedaní.

* **nahladať sa**, al sa, ám sa; v. nahľedať sa.

nahladení, á, é, *part. const.* ex nahladiť.

* **nahľadeť sa**, del sa, dím sa; v. nahľedeť sa.

nahladiť, il, ím V. P. *imp.* hlad, *cum genit.* multum (ta) levigare, polire: viel glätten: sokat simítani, pallérozni. *II. rec.* nahladiť sa: diu, saepe levigare, polire: lange, oft glätten: sokáig, gyakran simítani, pallírozni. 2) diu, saepe mulcere, demulcere, permulcere, delinire, palpari poppysare: lange, oft streicheln: sokáig, gyakran simogatni, tapogatni.

nahlásiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* hlas sa: multum, diu, saepe divulgare, promulgare: viel, lange, oft kund machen, ausschreyen: sokat, sokáig, gyakran hirdetni, ki-kiáltani.

Náchlawec, wca, m. v. Ohlawka.

Náhlawka, i, f. idem.

náhle, *adv.* celeriter, cito, velociter, mox: jähling, geschwind, hurtig: gyorsan, serényen, sebessen, hamar. *Syn.* richle, *boh.* kwapňe. 2) improviso, repente, subito, insperate, abrupte: jähling, unplötzlich, unvermuth: hirtelen, hértelenül, véletlenül. *Syn.* nenazdale, znáhla. *Usus.* Náhle, proti Wšech Domňeňú, Krík weľiki sa stal (zdwihel): subito, praeter omnium opinionem, exstitit vociferatio dira: jähling erhob sich ein erbärmliches Geschrei: hértelen, mindnyájan vélekedése ellen, nagy zúgolódás támadott. 3) praecipitanter, praepropere: eilfertig, übereilend, jäh: hebehurgyan, nyakra 's före, hirtelenkedve. *Syn.* nahliwe.

nahľedaní, á, é, *part. const.* ex seq.

náhľedať, al, ám V. P. *imp.* dag, *cum genit.* multum (ta) invenire, conquirere: viel zusammen suchen: sokat öszve keresni. *II. rec.* náhľedať sa, *cum et sine genit.* diu, saepe quaerere: lange, oft suchen: sokáig, gyakran keresni. *Usus.* Čo sme sa ho nahľedali, ꝛc.

nahľédať, al, ám V. I. *imp.* dag, v. nahľédnúť.

nahľedeť sa, del sa, dím sa V. P. *imp.* ľed sa, *cum et sine. genit.* multum, diu, saepe aspicere, intueri: oft sehen, zuschauen, anschauen: sokat, sokáig, gyakran nézni, nézegetni. 2) diu, saepe tueri, servare, custodire aliquem, proquopiam excubias agere, excubare alicuius causa: lange hüten, bewahren: sokat, gyakran őrizni, óltalmaz-

mazni valakit; vigyázni istrázsálni valaki kedviért. 3) *cum genit.* diu, saepe curare, fovere aliquem: lange, oft pflegen, warten, sorgen: sokáig, gyakran táplálni valakit gondját viselni valakinek. *boh.* nahlídati se. *Usus.* Co sme sa (Psa) darmo nachledeli, naživili, a tolko Tidnow.

nahlednúť, dnul (del), dnem V. P. *imp.* dňi: inspicere, hineinsehen; meg-nézni, megtekénteni, belé-nézni. 2) investigare, inquirere, pervestigare, inspicere: nachsehen, besehen: meg-visgálni. *Syn.* nahlédať, *boh.* nahlídnúti, nahlízeti.

náhlení, á, é, *part. const.* ex nahliť.

Náhleňí, á, n. festinatio, properatio, deproperatio, nis, f. Eilung, das Eilen: hirtelenkedés, habahurgyálkodás, sietés, gyorsalkodas, siettetés. *Syn.* Ponáhľáňí, Nachliwosť. Pospícháňí. *boh.* Chwatáňí, Kwapeňí. *Usus.* Z Náhleňím naňegaké Mesto sa odebrať: corripere se repente in aliquem locum *Ter. Plaut.* in einen Ort eilends entfliehen: hamarjába valamelly helyre venni magát. *Prov.* Náhleňí w Práwe, neňí dobré: iudicium praeceps insani judicis index. Nulla unquam de morte hominis cunctatio longa est: das Eilen thut nichts Gutes zu Urtheilen: törvényben nem jó á' hirtelenkedés.

náhlí, á, é, *adj.* celer, is, pernix, velox, cis, repentinus, citus, citatus, promptus, praeruptus, a, um: jäh: schnell, geschwind, behend: gyors, serény, sebes, sietös. *Syn.* tichlí, pospesní. *Usus.* Náhle Wereňí, v. Náhloweňí. *Prov.* Náchlá Robota, ňíkdi nebíwá (zrédka bíwá) dobra: quod cito fit, male fit; canis festinans caecos parit catulos: was bald wird, das vergeht auch bald wieder; Eilen thut kein Gut: sietös munka soha sem szokott jó lenni. 2) repentinus, subitus, subitaneus, inopinatus, improvisus, insperatus, a, um: jähling, gächling: hértelen, véletlen. 3) v. náhliwí.

† nahlídati se, al se, ám se; v. nahledeť sa.

† nahlídnúť, nahlídl, nahlídnu; v. nahlédnúť.

náhliť, il, ím V. I. *imp.* nahli: citare, accelerare, urgere: antreiben, betreiben: siettetni, sörgetni. *Syn.* ponáhlať, tichliť, *boh.* kwapiti. *Prov.* Kdo welmí náhlí, lahko sa popálí (osálí): quinimis accelerant, obstacula talibus obstant: die sich allzusehr übertreiben, müssen die lezte hinten bleiben: az igen nagy sürgetés dolog-vesztegetés. *II. rec.* náhliť sa: festinare, accelerare; aliquid properanter ponere, facere: eilen: gyorsolkodni, szerénykedni, hamarkodni, hértelenkedni, sietni, habahurgyálkodni. *Syn.* ponáhlať sa, pospíchať. *boh.* chwátati.

Nahlíwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nahlíwať, al, ám *freq.* ex náhliť. *II. rec.* nahlíwať sa, *freq.* ex náhliť sa.

náhliwe, *adv.* properanter, festinanter, temere, praecipitanter, propere: eilend, eilends, eilfertig: sietve, gyorsalkodva, hamarkodva, serényen habahurgyán. *Syn.* nahle, ponáhlawe, ponáhliwe, pospesňe, *boh.* chwátawe.

ná-

náhliwi, á, é, *adj.* praeceps, properus, festinus, a, um: eilfertig; siető, serénykedő, haba-hurgya. *Syn.* náhli, pospeśni, *boh.* chwatawi.

Náhliwosť, i, f. praecipitatio, properantia, praecipitantia, festinantia, ae, f. Eilfertigkeit, sietség, gyorsaság haba-hurgyálkodás. *Syn.* Náhlosť, Ponáhlawosť, Ponáhliwosť, Pospeśnosť, *boh.* Chwátawosť.

† nahlizeki, zel, žím; v. nahlédnúť.

náhlo, *adv.* v. náhle.

Náhlosť, i, f. celeritas, velocitas, tis, f. Eilen, die Geschwindigkeit: gyorsaság, serénység, hamarság. *Syn.* Ricllosť, Pospeśnosť, *boh.* Rwapnost. *Prov.* Náhlosť ge zlí hosť; v. náhliť. 2) praecipitantia, ae, f. praecipitatio, praeceps (subita) animi commotio: hebehurgyálkodás, nyakra-'s főre vetés: die Jähe, Gähheit, Uibereilung.

Náhlota, i, f. idem.

Náhlowerec, rca, m. credulus, i, m. Leichtgläubiger: hamarhivő.

Náhlowerectwí, á, n. v. Náhlowernosť.

Náhlowerení, á, n. v. idem.

náhlowerňe, *adv.* credule, leichtgläubig; hamar-hivén.

náhlowerní, á, é, *adj.* credulus, a, um: leichtglaubend, leichtgläubig; hamar-hivő.

Náhlowernosť, i, f. credulitas, tis, f. Leichtgläubigkeit, könnyen-hivés.

nahltaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nahltat, tal, cem (tám), V. P. *imp.* tag, *cum genit.* multum (ta) deglutire, devorare: viel schlucken, schlingen, hinterschlingen: sokat lenyelni, el-falni. *II. rec.* nahltať sa: diu, saepe glutire: lange, oft schlucken: sokáig, gyakran nyelni. 2) *contemtive*, v. nageśť sa.

nahlúbať sa, bal sa, bem (bám) sa, V. P. *imp.* bag sa, *cum genit.* multum, diu, saepe scrutari, rimari, indagare: viel, lange, oft grübeln: sokat, sokáig, gyakrau visgálni.

nahlučať sa, v. nahučať sa.

náhluchi, á, é, *adj.* surdaster, subsurdus, a, um: etwas taub, übel hörend: fele-süket. *Syn.* prihluchí, nedočugící.

nahluśení, á, é, *part. const.* ex seq.

nahluśiť, il, ím V. P. *imp.* hluś: multos surdos efficere: viele taub machen; sokakat meg-siketiteni.

nahnaní, á, é, *part. const.* v. nahánaní.

Nahnáňí, á, n. v. Naháňáňí.

nahnať, nahnal, naženem V. P. *imp.* nažeň, v. naháňať. *Usus.* Nekomu Strachu nahnať: alicui metum iniicere, incutere: Furcht einjagen: félelembe ejteni, valakit megijeszteni.

nahňesť, nahňetel, nahňetem V. P. *imp.* nahňeť, *cum genit.* multum (ta) premere, comprimere: viel drücken, zusammen drücken: sokat nyomni, öszve-nyomni, megnyomni. 2) multum depsere: viel kneten, sokat gyúrni, dagasztani. *II. rec.* nahňesť sa, *cum genit.* diu, saepe premere *vel* depsere: lange, oft drücken oder kneten: sokáig, gyakran nyomni, *avagy* dagasztani. *boh.* nahňísťi se.

Náhňeteč, tču, m. v. Zňeteč.

nahňetení, á, é, *p. c.* ex nahňesť.

Nahňekeňí, á, n. *Verb.* ex eodem.

nahnewaní, á, é, *p. c.* irritatus, ad iram provocatus (concitatus), iratus redditus, a, um: erzürnt, zornig (giftig) gemacht: meg-haragittatott, haragra gerjesztetett. *Syn.* naďurení, zďurení, napageďení, napgakosení, naparhaní, pohnewaní, rozhnewaní. 2c.

Nahnewáňí, á, n. ad iracundiam provocatio, irritatio: Erzürnung, meg-haragítás. *Syn.* Naďureňí, Zďureňí, Napageďeňí, Napagkoseňí, Naparcháňí, Pohnewáňí, Rozhnewáňí, 2c.

nahnewat, al, ám V. P. *imp.* wag, *cum acc.* iriritare; erzürnen, zornig machen: meg-haragítani, haragra gerjeszteni. *Syn.* naďurit, zďurit, napageďit, naparchat, rozhnewat. *Usus.* Dagmi Pokog, nahnewáš ma, 2c. *II. rec.* nahnewat sa: irritari, iratum reddi, ad iracundiam provocari: sich erzürnen, zornig werden: meg-haragudni *Syn.* napageďit sa, naparchat sa, rozhnewat sa, naďurit sa, zďurit sa.

nahnézďit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* zďi sa: multum, diu, saepe agitari, motitari, inquietum esse: viel, lange, oft unruhig seyn; sich hin und her werfen, bewegen: sokat, sokáig, gyakran hánkolódni, fészkelödni.

nahňilí, á, é, *adj.* subputridus, paululum putridus, putidus, a, um: angefault, fél-poshadtt, rothadtt. *Syn.* prihňilí.

Nahňilost', i, f. modica putredo, corruptio: etwas Angefaultes: fél-poshadttság.

† nahňist'i se, nahňetl se, nahňetu se; v. nahňest' sa.

nahňit, il, igem V.P. *imp.* hňi: putrescere, putrefieri: anfaulen; anfangen zu faulen: rothadni, roshadni.

† nahňíti, il, igi (u); idem.

nahňiti, á, é, p. c. v. nahňilí.

Nahňíti, á, n. v. Nahňilost'.

nahnogení, á, é, p. c. ex seq.

nahnogit, il, ím V. P. *imp.* hnog, *cum genit.* multum stercorare: viel Dingen, misten: sokat trágyázni. *II. rec.* nahnogit sa: diu, saepe fimare; lange, oft Dingen: sokáig, gyakran ganéjozni. 2) multum, diu, saepe suppurari: viel, lange, oft eitern, schwüren: sokáig, gyakran meggyülni.

nahnút, nahnul, nahňem V. P. *imp.* nahňi, v. nahíbat. *II. rec.* nahnút sa, v. nahíbat sa.

nahnutí, á, é, p. c. inclinatus, a, um: geneigt: még-hajlott, fel-emeltetett. v. nahíbaní, nakloňení, ohnutí, nachílení.

Nahnutí, á, n. v. Nahíbáňí, Nachíleňí, Nakloňeňí, Ohnutí.

naho, *adv.* nude, nackend, bloß: mezételenül.

Náhoba, i, f. v. Nahota.

nahoblowaní, á, é, p. c. ex seq.

nahoblowat, lowal, lugem V. I. *imp.* lug, *cum genit.* multum dolare, viel hobeln, sokat gyalúlni. *II. rec.* nahoblowat sa: diu, saepe dolare lange, oft hobeln: sokáig, gyakran gyalúlni.

Náhoda, i, f. casus, us, m. sors, tis, f. fatum, i, n. das Loos, Ungefähr, Zufall: sors, szerentse, történet, eset. *Syn.* Nápad, Příbeh, Příhoda, Pri-

Pripad, Pripadek, Pripadnost', *boh.* Loſ. *Instrum.* Náhodú, v. náhodňe. Náhoda wogenſká (*boh.* Heſlo, Loſ wogenſkí): tessera, die Loſung) Marke, Kennzeichen bei Austheilung der Parole im Fehde; war ein Täfelchen oder Marke, worauf die Parole ſtand: ravás, hadi ismértetö szózat. 2) v. seq.

náhodení, á, é, *p. c.* sorti commissus, a, um, *Cic.* geloeſet, sorsra vetett. *boh.* loſowaní.

Náhodeňí, á, n. sortitio, sortitus, us, m. suffragium, i, n. die Loſung, das Loſen: sors, sors-vetés. *boh.* Loſowáňí.

† náhodike, -lí, -loſt, v. náhodňe, -ní, -noſt'.

nahodiť, il, ím V.P. *imp.* hoď, v. nahádzat. 2) v. naložiť, uložiť. *II. rec.* nahodiť ſa: accidere, contingere, evenire, incidere: ſich ſchicken, treffen, zutragen; meg-esni, történi. *Syn.* prihodiť ſa, ſtáwať ſa.

náhodiť, il, ím V.I. *imp.* hoď, ňečo *vel* o ňečo: sortiri rem, sortitionem facere, sortibus quidpiam committere: loſen, Loos werfen: sorsot vetni. *boh.* loſowati.

náhodňe, *adv.* casu, contingenter, fortuito: ungefähr, zufällig: történetböl. *Syn.* nápadňe, prihodňe, pripadňe. Náhodú, *vulg.* newdoga. 2) sortito *Cic.* durchs Loos, sorssal, sors szerént, szerentsével.

náhodní, á, é, *adj.* fortuitus, a, um; casualis, e, contingens, tis: zufällig, ungefähr: történetböl (történet szerént) való. *Syn.* nápadní, pribežní, pripadní. 2) sortiarius, a, um: Loos, das Loos betreffend: sorsi, sorst illetö. *boh.* loſní. *Usus.* Náhodná Cedula, calculus, sors; der Loosʒettel, sorsizédula. Náhodná Nádoba: sitella (urna) sortiaria: Loostopf, Glückshofen: sors-edény.

Náhodňica, i, f. sortilega, ae, f. die Loosdeuterinn, sors vetéssel jövendölöné. *Syn.* Hadačka, Weſčica. *boh.* Loſowňice.

Náhodňík, a, m. sortilegus, i, m. *Cic.* Loosdeuter, Weiſſager aus Looſen: valamit sorssal el-választó, sors vetéssel jövendölö. *Syn.* Hadač, Weſček, *boh.* Loſowňík.

Náhodnosť', i, f. v. Náhoda.

nahodowať ſa, dowal ſa, dugem ſa, V. I. *imp.* dug ſa: diu, saepe convivari, epulari: lange, oft ſchmauſen, zechen: sokáig, gyakran vendégeskedni.

nahoferowať ſa, rowal ſa, rugem ſa, V. I. *imp.* rug ſa: diu, saepe inquilinari, inquilinum agere: lange, oft zur Miethe wohnen, ein Inwohner ſeyn: sokáig, gyakran zsellérkedni.

nahogdať ſa, v. nakňiſať ſa.

nahogiť ſa, il ſa, ím ſa, V. I. *imp.* hog ſa, *cum genit.* diu, saepe mederi, curare, sanare: lange, oft heilen: sokáig, gyakran gyógyitani.

nahokiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* hok ſa, *cum genit.* diu, saepe tondere, radere: lange, oft ſcheren, balbiren: sokáig, gyakran beretválni.

nahonáčkať ſa, v. nahoňiť ſa.

† Náhonec, nca, m. concitator, incitator, impulsor, is, m. Anreizer, Antreiber, kisztetö, ingerlö. *Syn.* Nawadzač, *boh.* Nabadač. 2) v. Nahaňač.

nahoňení, á, é, *p. c.* v. nahánaní. 2) insubatus, foetus, a, um: trächtig: ellö, kölyközö. *Usus.* Nahoňená Owca, Suka: foeta ovis, canis: trächtiges Schaf, trächtige Hündinn: ellö júh, kölyközö eb.

Nahoňení, á, n. v. Naháňaní. 2) insubatio, conceptio fetus: das Trächtig werden: meg-ügyzekedés, meg-kölykezés.

nahoňit, il, ím V.P. *imp.* nahoň, *cum genit.* multum impellere: viel eintreiben, hineintreiben: sokat bé-hajtani, kergetni, üzni. *II. rec.* nahoňit sa, *cum genit.* diu, saepe agere, agitare, pellere, impellere: lange, oft treiben, jagen; machen, daß etwas flieht oder lauft: sokáig, gyakran üzni, üzdegélni, kergetni. 2) diu propere agitare, insequi, persequi: lange jagen, verfolgen, nachlaufen: sokáig utánna futni, nyomába lenni, követni, kergetni, hajhászni. 3) *sine casu*; insubari, fetam reddi, concipere fetum, *de ovibus, canibus*; trächtig werden: meg-ügyzekedni, megkölyközni.

† nahoře, *adv.* v. hore 1.

nahorekowat sa, kowal sa, kugem sa, V. I. *imp.* kug sa: multum, diu, saepe lamentari, plangere, moerere: viel, lange, oft wehklagen: sokat, sokáig, gyakran keseregni.

nahoret sa, rel sa, rím sa V.I. *imp.* hor sa; multum, diu, saepe ardere: viel, lange, oft brennen: sokat, sokáig, gyakran égni.

nahorknút, knul (kel), knem V.P. *imp.* kni: subamarescere, ein wenig bitter (hartig) werden: egy-kevessé meg-keseredni.

nahorkit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* ki sa: iratum reddi, exardescere: sich ereifern, erzürnen: meg-boszonkodni. *Syn.* nahnewat sa. 2) multum, diu, saepe aemulari: viel, lange, oft eifern, nacheifern: sokat, sokáig, gyakran vetélkedni. 3) multum, diu, saepe zelare, zelotypum esse: viel, lange, oft eifersüchtig seyn: sokat, sokáig, gyakran buzgón szeretni.

nahorowat sa, rowal sa, rugem sa V. P. *imp.* rug sa: concipere fetum, gravidam reddi, *de caballa*: trächtig werden, brünftig seyn: meg-sárlani.

nahorsení, á, é, p. c. ex seq.

nahorsit, il, ím V. P. *imp.* si, *cum accus.* exacerbare, irritare, bilem movere: ärgern, meg-boszszontani. *Syn.* nahnewat. 2) offendere, scandalo esse: ärgern, Aergerniß geben: meg-boszontani. *Syn.* pohorsit. *II. rec.* nahorsit sa: iratum reddi, exacerbari, exasperari: geärgert werden, sich erzürnen: meg-boszonkodni. pohorsit sa.

† nahoru, *adv.* v. hore 2.

nahospodárit, il, ím V. P. *imp.* dar: per aeconomiam comparare (congregare), *vulg.* aeconomisare: erwirthschaften: meg-szerezni, öszve-gyüjteni gazdaságból. *Syn.* nagazdowat. *II. rec.* nahospodárit sa: diu, saepe aeconomum esse, aeconomiam ducere: lange, oft wirthschaften: sokáig, gyakran gazdálkodni.

Nahost', i, f. v. Nahota.

nahost'it sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* st'i sa; multum, diu, saepe convivari, epulari, comessari: viel, lange, oft schmausen: sokat, sokáig, gyakran vendégeskedni. *Syn.* nahodowat

wať ſa. 2) *cum genit.* saepe excipere convivio: oft bewirthen, gyakran meg-vendégelni.

Nahota, i, f. nuditas, tis. f. die Nacktheit, Blöſe: mezétlenség. *Syn.* Nahatoſt', Nahoba, Nahoſt'.

nahotowení, á, é, p. c. v. nachiſtaní.

nahotowit, il, ím V. P. *imp.* tow, *cum genit.* v. nachiſtať. *II. rec.* nahotowiť ſa, v. nachiſtať ſa.

Nahowárač, a, m. v. Namluwač.

nahowárani, á, é, p. c. v. namluwaní.

nahowárať, al, ám V. I. *imp.* nag, v. namluwať. *II. rec.* nahowárať ſa, v. namluwať ſa.

Nahowárka, i, f. v. Namluwka.

nahoweť ſa, wel ſa, wím ſa V. I. how ſa: multum, diu, saepe indulgere, connivere, parcere: viel, lange, oft nachſehen, Nachſicht haben gegen Jemand: sokat, sokáig, gyakran kedveskedni, által-nézni valakinek.

nahoworení, á, é, p. c. v. namluwení.

Nahoworení, á, n. v. namluwení.

nahoworiť, il, ím V. P. *imp.* wor, v. namluwiť. *II. rec.* nahoworiť ſa, v. namluwiť ſa.

nahrabaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nahrabať, bal, bem (*boh.* bám) V. P. hrab, *cum genit.* multum foeni rastrare, rastro colligere (congregare): viel zuſammen rechen, z. B. Heu: sok szénát etc. öszve-gyüjteni. 2) multum (ta) corradere: viel zuſammen ſcharren: sokat öszve-gyüjteni, rakásba szedni. *II. rec.* nahrabať ſa: diu, saepe rastrare: lange, oft rechen: sokat, gyakran gyüjteni, p. o. szénát.

nahrabowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nahrabowať, bowal, bugem, *freq.* ex nahrabať.

Náhrada, i, f. restitutio, compensatio, bonificatio, nis, f. Erſatz, Erſetzung, Vergütung, Vergeltung, z. B. des Schadens, der Koſten: viszontozás, meg-szolgálás, meg-adás. *Syn.* Nahradení, Odmena, Odplata, Odſluženi, Winahradení, Wiplnení.

nahradení, á, é, *p. c.* pensatus, compensatus, refusus, bonificatus, a, um: erſetzt, vergütet: meg-adattatott, viszsza-adattatott, téríttetett. 2) redditus, repensus, restitutus, retributus, sarcitus, resarcitus, a, um: eingebracht, erſtattet: meg-viszontozott, viszsza-téríttetett, viszsza-adattatott, meg-fizettetett, viszsza szolgáltatott. *Syn.* odmenení, odplatení, winahradení, wiplnení, *boh.* nahražen.

Nahradení, á, n. compensatio, refusio, bonificatio, nis, Erſetzung, Vergütung: meg-viszontozás, meg-szolgálás. 2) redditio, retributio, repensio, restitutio, nis, f. Einbringung, Erſtattung: meg-térítés, viszsza-térítés, helyre-hozás. *Syn.* Náhrada, *boh.* Nahražení.

nahradiť, il, ím V. P. *imp.* hrad: pensare, compensare, refundere, bonificare, *v. g. damnum, impensas, etc.* erſetzen, vergüten, z. B. die Koſten, Schaden, ꝛc. meg-viszontozni, meg-szolgálni. 2) reddere, rependere, retribuere, restituere, compensare, re-

remereri, reservire, sarcire, resarcire: zurückgeben, zurückstellen: meg-adni, viszsza-adni, meg-téríteni, viszsza-téríteni, helyre hozni. *Syn.* odmeňiť, odplatiť, odslužiť sa, winahradiť. *II. rec.* nahradiť sa: saepe, diu saepire: oft, lange zaunen: gyakran, sokáig fonni a' sövényt.

* nahradzení, á, é, v. nahradení.

* Nahradzeňí, á, n. v. Nahradeňí.

Nahradzowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nahradzowať, zowal, zugem, V. I. *imp.* zug: v. nahradiť. *boh.* nahražowati.

nahráňiť sa, il sa, ím sa V. P. hraň sa: diu, saepe limites defigere: lange, oft die Gränzen bestimmen: sokáig, gyakran határt vetni.

nahrať sa, nahral sa, nahrám sa V. P. *imp.* nahrag sa: multum, diu, saepe ludere: viel, lange, oft spielen: sokat, sokáig, gyakran játszani. 2) multum, diu, saepe iocari: viel, lange, oft scherzen: sokat, sokáig, gyakran tréfálni, tréfálódni. 3) multum, diu, saepe agere, repraesentare: viel, lange, oft spielen, vorstellen: sokat, sokáig, gyakran játszani, ki abrázolni. 4) multum, diu, saepe canere, ludere v. g. *fidibus*, etc. viel, lange, oft spielen: sokat, sokáig, gyakran muzsikálni.

nahrát, nahrál, nahregem, V. P. *imp.* nahreg, *cum genit.* multum calefacere, viel wärmen, sokat melegíteni. *II.* nahrát sa, diu, saepe calefacere se *vel* aliud: lange, oft sich oder etwas wärmen: magát *avagy* valamit mást melegíteni, melegülni.

† nahražen, v. nahradeni.

† Nahražeňí, n. v. Nahradeňí.

† nahražowati, owal, ugi (u); v. nahradzowať.

nahrčať sá, čal sa, čím sa V. P. *imp.* hrč sa: multum, diu, saepe susurrare, fremere: viel, lange, oft sausen, säuseln: sokat, sokáig, gyakran zúgni, suttogni, zúdulni. 2) v. nachrčať sa.

nahrdlení, á, é, *p. c.* ex seq.

nahrdliť, il, ím V. P. *imp.* drli, *cum genit* v. nahrdúsiť. *II. rec.* nahrdliť sa, v. nahrdlowať sa.

nahrdlowaní, á, é, p. c. ex seq.

nahrdlowať, lowal, lugem V. I. *imp.* lug, *cum genit.* v. nahrdúsiť. *II. rec.* nahrdlowať sa: multum, diu, saepe luctari: viel, lange, oft ringen, sich balgen: sokat, sokáig, gyakran küszködni. 2) *cum genit.* v. nakrdásiť sa.

nahrdúsení, á, é, *p. c.* ex seq.

nahrdúsiť, il, ím V. P. *imp.* duš, *cum genit.* multum (-ta) praefoeare; viel erwürgen; sokat meg-fojtani. *II. rec.* nahrdúsiť sa: diu, saepe praefocare: lange, oft würgen: sokáig, gyakran fojtogatni.

nahrebaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nahrebať, bal, bem V. P. *imp.* hreb, *cum genit.* multum (-ta) corradere, radere, eruere, egerere, *v. g. multam terram*: viel scharren, zusammen scharren: sokat öszve-kotorni, rakásra gyüjteni. *II. rec.* nahrebať sa: diu, saepe eruere, egerere, corradere: lange, oft scharren: sokáig, gyakran kotorni.

nahresiť, il, ím V. P. *imp.* nahreš, k. p. ňekomu do Materi: blasphemare, increpare, execrari, maledicere, schel-

ſchelten, fluchen: átkozódni: szitkozódni. *II. rec.* nahreſiť ſa: multum, diu, saepe peccare: viel, lange, oft ſündigen: sokat, sokáig, gyakran vétkezni. 2) diu, saepe increpare, execrari, etc. lange, oft ſchelten, fluchen: sokáig, gyakran átkozodni, szidni, szitkozni, szitkozódni.

nahrizení, á, é, *p. c.* ex nahrizť

nahriznúť, znul (zel), zňem V. P. *imp.* zňi: arrodere *semel*: einmal annagen, benagen: meg-rágni. 2) admordere, anbeiſſen, meg-harapni, meg-marni.

nahriznutí, á, é, *p. c.* arrosus, a, um: benagt, angenagt: meg-rágott. 2) admorsus, a, um: angebiſſen: meg-harapott, meg-martt. *Syn.* nahrizowaní.

Nahriznutí, á, n. arrosio, nis, f. Annagung, Benagung: meg-rágás. 2) admorsio, nis, f. das Anbeiſſen, die Anbeiſſung: meg-harapás, meg-marás. *Syn.* Nahrizowáňí.

nahrizowaní, á, é, *p. c.* v. nahriznutí.

Nahrizowáňí, á, n. v. Nahriznutí.

nahrizowať, zowal, zugem V. I. *imp.* zug, v. nahriznúť.

nahrizť, zel, zem V. P. *imp.* nahriz, *cum genit.* multum (ta) rodere, corrodere; viel nagen, zuſammen nagen: sokat rágni, öszve-rágni. 2) multum (-ta) mordere, commordere: viel beiſſen, sokat harapni, marni, öszszve marni. *II. rec.* nahrizť ſa, *cum genit.* diu, saepe rodere: lange, nagen: sokáig, gyakran rágni. 2) diu, saepe mordere: lange, oft beiſſen: sokáig, gyakran harapni, harapdálni, marni, mardosni. 3) diu, saepe cruciare, torquere: lange, oft kränken: sokáig, gyakran gyötörni, kínozni. 4) diu, saepe rixari, contendere: ſich lange, oft zanken: sokáig, gyakran pörlekedni, vetekedni. *Syn.* nawadiť ſa.

† nahrízki, nahrizl, nahrizu, v. nahrizť. *II. rec.* nahrízt ſe, v. nahrizť ſa.

nahrkať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* kag ſa: multum, diu, saepe crepitare, strepere: viel, lange, oft klappern, rauſchen: sokat, sokáig, gyakran tsergetni.

nahrkútať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* tag ſa: multum, diu, saepe gemere: sokat, sokáig, gyakran sopánkodni: viel, lange, oft girren. 2) ſa ňečím: diu, saepe teneri desiderio alicuius rei: lange, oft ſeufzen, ſich ſehnen nach etwas: sokáig, gyakran óhajtani valamit.

nahrmeť ſa, melo ſa, mí ſa V. I. multum, diu, saepe tonare, fulminare: viel, lange, oft donnern: sokat, sokáig, gyakran dörögni, menydörögni. *Syn.* Dosť'i hrmí, kedi ſa uſ len Ráz nahrmí? ꝛc.

nahrňaní, á, é, *p. c.* v. nahrnutí.

Nahrňáňí, á, n. v. Nahrnutí.

nahrňať, al, ám V. I. *imp.* ňag, v. nahrnúť.

nahrňowaní, á, é, p. c. v. nahrnutí.

Nahrňowáňí, á, n. v. Nahrnutí.

nahrňowať, ňowal, ňugem V. I. *imp.* ňug, *freq.* ex seq.

nahrnúť, nul, ňem V. P. *imp.* nahrň, *cum genit.* colligere, corradere: aufraffen, zuſammenraffen: öszve-háritani, hányni, rakni, gyüjteni, felhányni. *II. rec.* nahrnúť ſa, *im-*

impersonaliter cum genit. concurrere, zusammen laufen, z. B. Menschen, Thiere: öszvegyülni. *Syn.* nazhromáždit sa, zist sa. *Usus.* Mnoho sa gich nahrnulo, 2c.
nahrnutí, á, é, p. c. collectus, corrasus, a, um: aufgerafft, zusammen gerafft: öszve-hárittatott, hányattatott etc.
Nahrnutí, á, n. collectio, corrasio, nis, f. das Aufraffen, Zusammenraffen: öszve-háritás, hányás etc.
Náhrobek, bku, m. epitaphium; inscriptio (titulus) sepulchralis: Grabschrift, koporsói vers. *Syn.* Hrobní Nápis.
nahromáždení, á, é, *p. c.* ex seq.
nahromáždit, il, ím V. P. *imp.* ždi, *cum genit.* multum (-ta) coacervare, congerere: viel zusammen häufen: sokat öszve-gyüjteni. *II. rec.* nahromáždit sa: congregari, concurrere: sich zusammen häufen: öszve-gyülni, gyülekezni. *Syn.* nahrnút sa. 2) *cum genit.* diu, saepe coacervare etc. lange, oft zusammen häufen: sokáig, gyakran öszve-gyüjteni.
nahromáždowaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nahromáždowat, dowal, dugem V. I. *imp.* dug, v. nahromáždit. *II. rec.* nahromáždowat sa, v. nazhromáždit sa.
nahrozit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* nahroz sa, ňekomu ňečím: multum, diu, saepe minari, minitari, comminari, minas intentare: viel, lange, oft drohen, bedrohen, Jemanden mit etwas: sokat, sokáig, gyakran fenyegetödni, fenyegetni. 2) *cum et sine genit.* multum, diu, saepe horrere, refugere, abominari; viel, lange, oft schaudern, sich entsetzen: sokat, sokáig, gyakran valamitöl irtózni.
nahrúžení, á, é, *p. c.* ex seq.
nahrúžit, il, ím V. P. *imp.* ruž, *cum genit.* multum (-ta) demittere, demergere, per mergites plantare: viel senken: sokat homlítani, buktatni. *Syn.* nadolowat. 2) multum (-ta) mergere, intingere: viel eintauchen, tauchen: sokat mártani, belé-mártani, buktatni. *II rec.* nahrúžit sa: diu, saepe demittere, immittere: lange, oft senken: sokáig, gyakran homlítani. 2) diu, saepe intingere: lange, oft tauchen: sokáig, gyakran mártani.
nahrzat sa, zal sa, zím sa V. I. *imp.* hrz sa: multum, diu, saepe hinnire: viel, lange, oft wiehern: sokat, sokáig, gyakran nyeríteni.
Náhubek, bku, m. postomis, idis, f. Nasenband, Bremse; ein Werkzeug, den Pferden an die Nase zu legen: harapó ló orrára való vas. *Syn.* Náhubňík, *boh.* Krabuska.
nahubení, á, é, *p. c.* ex seq.
nahubit, il, ím V. P. *imp.* nahub, *cum genit.* multum (-ta) vitiare, corrumpere, destruere, depravare: viel verderben; sokat öszve-rontani, megrontani, meg-vesztegetni. *II rec.* nahubit sa: vitiari, corrumpi, depravari: sich verderben, verdorben werden: megromlani. *Syn.* nakazit sa, pokazit sa. 2) *cum genit.* diu, saepe vitiare, etc. lange, oft verderben: sokáig, gyakran rontani, vesztegetni.
Náhubňík, u, m. v. Náhubek.
nahubowat sa, bowal sa, bugem sa V. I. *imp.* bug sa: multum, diu, saepe blaterare, garrire: viel, lange, oft schwä-

schwätzen, plaudern: sokat, sokáig, gyakran nyelveskedni, lotsogni, petyegni, papolni, tsátsogni, tsevegni. *Syn.* naplužňiť sa, nahoworiť sa, namluwiť sa. 2) multum, diu, saepe obtrectare, maledicere, obloqui: viel, lange, oft schimpfen, loses Maul haben; sokat, sokáig, gyakran rágalmazni, meg-szólni:

nahučať sa, čal sa, čím sa V.P. *imp.* huč sa: multum, diu, saepe sonare, personare, resonare, strepere, viel, lange, oft erschallen, ertönen, brausen: sokat, sokáig, gyakran zúgni, zuhogni, harsogni.

* nahuckaní, á, é, v. nahuskaní.

* nahuckať, al, ám; v. nahuskať.

nahúdkeni, á, é, *p. c.* ex seq.

nahúdliť, il, ím V. P. *imp.* dki, *cum genit.* multum (-ta) adterere: viel wetzen, sokat öszve-koptatni, dörgölni. *II. rec.* nahúdkiť sa: diu, saepe adterere: lange, oft wetzen, sokáig, gyakran dörgölni, koptatni.

nahúkaní, á, é, *p. c.* fetus redditus, insubatus, a, um: trächtig geworden: meg-zúgott. *Syn.* pohúkaní.

Nahúkáňí, á, n. conceptio fetus, insubatio, nis, f. das Trächtig werden: meg-zúgás. *Syn.* Pohúkáňí.

nahúkať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* kag sa: fetum concipere, fetum reddi, insubari *de scropha.* trächtig werden: meg-zúgni. *Syn.* pohúkať sa.

nahuncfutowať sa, towal sa, tugem sa V. I. *imp.* tug sa, *cum genit.* diu, saepe nebulonem compellare quempiam: lange, oft einen Hundsfott heißen: sokáig, gyakran hunczfutolni valakit.

nahupkať sa, al sa, ám sa V. I. *mp.* kag sa: multum, diu, saepe salire, exsultare, subsilire, saltitare: viel, lange, oft hüpfen: sokat, sokáig, gyakran ugrándozni, fitzkándozni. *Syn.* nadhadzowať sa, podskakowať.

nahurtowať sa, towal sa, tugem sa V. I. *imp.* tug sa: multum, diu, saepe strepere, tumultuari: viel, lange, oft rauschen, toben: sokat, sokáig, gyakran zörögni, zörgetni.

nahuskaní, á, é, *p. c.* immissus, incitatus, concitatus, a, um: angehetzt, losgejagt: reá-huszított. *Syn.* pohuskaní.

Nahuskáňí, á, n. immissio, incitatio, concitatio, impulsio, nis, f. das Anhetzen, die Anhetzung: reá-huszítás. *Syn.* Pohuskáňí.

nahuskať, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum accus.* immittere, incitare, concitare, impellere: anhetzen, losjagen oder laufen lassen, z. B. dem Hund: reá-huszítani. *boh.* postwati. *Syn.* pohuskať. 2) concitare, instigare: anregen, anreizen, anhetzen: reá-ingerleni, késztetni. *II. rec.* nahuskať sa, *cum genit.* diu, saepe immittere, impellere: lange, oft anhetzen: sokáig, gyakran reá-huszítani. 2) diu, saepe instigare, concitare: lange, oft anreizen, anregen: sokáig, gyakran ingerleni, késztetni.

nahusť' sa, nahudel sa, nahudem sa V. I. *imp.* nahuď sa: multum, diu saepe fidibus canere: viel, lange, oft geigen: sokat, sokáig, gyakran hegedülni.

nahusť'ení, á, é, *p. c.* ex seq.

nah-

nahusťiť, il, ím V. P. *imp.* husť, *cum genit.* multum (-ta) densare, condensare, spissare, conspissare: viel dichten, dick (dicht) machen: sokat meg-süröiteni, sürövétenni. *II. rec.* nahusťiť sa, *cum genit.* diu, saepe densare: lange, oft dichten: sokat, gyakran sürövéteni.

nahutať sa, tal sa, tám sa V. P. *imp.* tag sa: prudentem fieri, ad se redire, bonum consilium inire, witzig werden, gutem Weg nehmen: magába jönni, meg-okosodni, eszéhez térni. *Syn.* pohutať sa; zhutať sa.

* nahútoriť, il, ím; v. nahoworiť.

* *II. rec.* nahútoriť, sa v. nahoworiť sa.

nahwízdať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* dag sa: multum, diu, saepe sibilare, fistulare: viel, lange, oft pfeifen, säuseln, sokat, sokáig, gyakran süvölteni, fütyülni.

naidení, á, é, *p. c.* ex naisť, v. nakezení.

Naidení, á, n. *Verb.* ex eodem, v. Nalezení.

naisťaní, á, é, *p. c.* ex seq.

naisťať, al, ám V. P. *imp.* ťag, *cum gen.* multos pediculos in capite conquirere, multis pediculis caput liberare: viel läusen: sokat tetvezni, sok tetöt a' föben találni: *II. rec.* naisťať sa: diu, saepe pediculos in capite quaerere: lange, oft läusen: sokáig, gyakran tetöt a' föben keresni.

naisťriť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* sťri sa: multum, diu, saepe scintillare, radiare, micare: viel, lange, oft funkeln: sokat, sokáig, gyakran szikrázni.

naisť, naišel et našel, naiðem et nagðem V. P. *imp.* naið et nagði, *cum accus.* invenire, reperire, deprehendere, nancisci: finden, találni, meg-találni. *Syn.* nakezť, *boh.* nagíti. *Usus.* Našel si príčinu, pre kteru ťa wihnať (odstrčiť) chce, causam (rationem) invenit, qua (cur) te expellat *Ter.* er hat eine Ursach und Vorwand erfunden, dich zu vertreiben (zu verstoßen): okot és módot talált reá, hogy téged el-hajtson (házától el-tiltson) *Prov.* Našel medzi Rohami Wímeno, iuxta, melam, richtig gefunden, igen találá a' szarva között a' tölgyét. 2) ulcisci, punire: finden, strafen: megbüntetni. *Syn.* tresťať. Nech ťeba Boh nagðe (tresce)! male tibi sit! Deus tibi male faciat! daß dich Gott straffe! az Isten büntessen-meg téged! Wšak ho Boh nagðe: Deus illum iam puniet: Gott wird ihn schon finden: majd fel-tallállya ötet azt Isten. 3) invenire, reperire, excogitare: finden, erfinden, meg-találni, fel-találni, ki-gondolni. *Syn.* wimisľeť. v. nachadzať. *II. rec.* naisť sa: inveniri, reperiri: sich finden, gefunden werden: találtatni. *Usus.* Naiðú sa takowí, kterí powedagú: inveniuntur (reperiuntur), qui dicant: man findet Leute, die sagen: találtatnak ollyanok, a' kik azt mondják. 2) intelligere, perspicere rem: sich finden, verstehen: feltalálni magát, meg-érteni (fogni) a' dolgot. *Usus.* W ňečem sa naisť: quidpiam perspicere: sich in etwas finden: valamiben fel-találni magát. v. nachádzať sa.

nai-

naist'ení, á, é, p. c. ex seq.

naist'it, il, ím V. P, *imp.* nai-st'i, *cum gen.* multum (-ta) adfirmare, adseverare, adsecurare: viel versichern, vergewissern, behaupten, bejahen, bekräftigen, belästigen: sokat bizonyítani erösiteni, bizonyossá tenni. *Syn.* pońaist'owat, zaistit, ubezpečit, *boh.* nagistiti. *II. rec.* naistit sa: diu saepe adfirmare, adsecurare: lange, oft behaupten, vergewissern: sokáig, gyakran bizonyítani, bizonyossá tenni.

nakácat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* cag sa: multum, diu, saepe titubare, vacillare: viel, lange, oft wankeln: sokáig, sokat, gyakran tántorogni. 2) saepe collabi, corruere: oft umfallen: gyakran el-esni. *Syn.* naklátit sa.

nakadení, á, é, p. c. fumificatus, suffitus, suffumigatus, a, um: angeräuchert, beräuchert: meg-füstöltt, füstöltetett. *Syn.* okadení.

Nakadeńí, á, n. fumificatio, suffumigatio, nis, f. suffitus, us, m. das Anräuchern, Beräuchern: meg-füstölés, füstölés, *Syn.* okadit.

nakadit, il, ím V. P. kad: suffire, suffumigare, fumum facere: anräuchern, beräuchern, Rauch machen: meg-füstölni, füstölni, füstöt tsinálni. *Syn.* okadit, zakadit. 2) fumo implere, fumum intro mittere: räuchern, beräuchern, dem Rauch hinein lassen: bé-füstölni, füstöt bele ereszteni. *II. rec.* nakadit sa: suffumigari, suffiri, fumo impleri: sich anräuchern: füstölögni, füstel tele-lenni. *Usus.* Nakadilo sa do Izbi, &c. 2) diu, saepe suffire, suffitum facere: lange, oft räuchern, Rauch machen: sokáig, gyakran füstöt tsinálni, füstölni. 3) multum, diu, saepe fumare: viel, lange, oft räuchern (*neutr.*), Rauch von sich geben: sokat, sokáig, gyakran füstölögni. *Usus.* Nakadi sa w teg Kuchińi, &c.

nakaglerit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* ler sa: multum, diu, saepe praestigiari: viel, lange, oft ein Gaukler seyn: sokat, sokáig, gyakran szem fény-vesztönek lenni.

nakakat, al, ám V. P. *imp.* kag, v. nasrat. *II. rec.* nakakat sa, v. nasrat sa.

nakálaní, á, é, p. c. ex seq.

nakálat, al, ám, V. P. *imp.* lag, *cum genit.* multum findere: viel spalten, zerspalten: sokat hasítani. *Syn.* nasčépat. *II. rec.* nakálat sa: diu, saepe findere: lange, oft spalten: sokáig, gyakran hasítani.

nakalení, á, é, p. c. ex seq.

nakalit, il, ím V. P. *imp.* kal, *cum genit.* multa reddere turbida, viel trüben, trübe machen: sokat fel-zavarni, öszve-zavarni. 2) multum (-ta) inquinare, maculare, foedare: viel besudeln, beflecken: sokat meg-tsúnyítani, meg-rútítani. 3) v. nasrat. *II. rec.* nakalit sa: infici, maculari, commaculari, coinquinari, foedari: sich besudeln, besudelt werden: meg-tsúnyítatni, meg-rútítatni. 2) turbari, conturbari, perturbari, turbidum reddi: trübe werden: öszvezavarodni, fel-zavarodni. 3) v. nasrat sa. 4) *cum genit.* a) diu, saepe reddere turbidum: lange, oft trüben: sokáig, gyakran fel-zavarni. b) diu, saepe inquinare: sokáig, gyakran tsúnyítani, rútítani.

nakamenowaní, á, é, p. c. ex seq.

na-

nakamenowat, nowal, nugem V. P. *imp.* nug, *cum genit.* multos obruere lapidibus, lapidare: viele steinigen: sokakat meg-kövezni. *II. rec.* nakamenowat sa: diu, saepe lapidare: lange, oft steinigen: sokáig, gyakran kövezni.
nakanéuchowat sa, chowal sa, chugem sa V. I. *imp.* chug sa, *cum gen.* v. nakorbaťowat sa.
nakantrení, á, é, *p. c.* v. nakažení.
nakantrit, il, ím V. P. *imp.* tri, *cum genit.* v. nakážit. *II. rec.* nakantrit sa, v. nakažit sa.
nakapaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nakapat, pal, pem V. P. *imp.* kap, *cum genit. impersonaliter construitur*: in copia interire, cadere, crepare: viel crepiren, umkommen, umfallen: nagy számmal megdögleni. *Syn.* nazdechat. *Usus.* Mnoho tam nakapalo Lichwi, ɔc. 2) multum perdi, deperdi, perire: nagy-számmal elveszni: viel verloren gehen. *Syn.* nachinút. *II. rec.* nakapat sa, za ňečím, za ňekím, v. natúžit sa. *Usus.* kolko sa nakape za ňu!
† nakapati, al, ám; v. nakapkat.
nakapkaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nakapkat, al, ám V. I. *imp.* kag, instillare, intro stillare: bé-tsepegni, tsepenteni: hinein tröpfen, träufeln: *boh.* nakapati. 2) destillare, in copia stillare: viel tröpfeln: sokat tsepegni. *II. re*. nakapkat sa: diu, saepe stillare: lange, oft tröpfeln: sokáig, gyakran tsepegni. *Syn.* naklapkat sa.
nakarazírowat sa, rowal sa, rugem sa, V. I. *imp.* rug sa, v. nazaléčat sa.
nakarhaní, á, é, *p. c.* emendatus, correctus, a, um: verbessert, meg-jobbittatott, 2) resipiscens, malo suo doctus. (sapiens): mit seinem Uebel klug (vernünftig) geworden, maga kárával okos (meg-okosodott, okossá lett), eszére tértt. *Syn.* dokárhaní, ukarhaní.
nakarhat, al, ám V. P. *imp.* hag, *cum acc.* corrigere, emendare: verbessern, meg-jobbítani. *Syn.* dokarhat, ukarhat. *II. rec.* nakarhat sa: emendari, corrigi, malo suo sapere, resipiscere: sich verbessern, mit seinem Uebel klug (vernünftig) werden, wieder zu sich (zu Verstande) kommen: maga kárával meg-okosodni, eszére térni (eszemre térek), bolondságából ki-térni, meg-jobbúlni, meg-jobbitani magát. *Syn.* dokarhat (ukarhat) sa. *Usus.* Keď sa uš gednuc nakarhat nemože! quod iam tandem non resipiscat (sapiat)! daß er sich doch endlich nicht bessere! hogy már egyszer megnem jobbúl! Wšak sa on ešče nakarha! Horko nakarhá! ɔc. Uš sa Ráz nakarhal; Uš mu Rozumu nahnali: bis septem plagis Polypus contusus, *Zenod.* multo tandem malo fit emendatior, etc. 2) *cum genit. vel accus.* diu, saepe obiurgare, increpare, reprehendere aliquem: lange, oft schelten jemand: sokat, gyakran valakit dorgálni, feddeni, pirongatni. *boh.* naplísňiti se.
nakasat sa, sal sa, sem sa V. P. *imp.* kaš sa, diu saepe succingere se: lange, oft sich aufschürzen: sokáig, gyakran fel-emelni (fel-venni) ruháját sáros időben.
nakašlaní, á, é, *p. c.* ex seq.

na-

nakašlat, lal, lem V. P. *imp.* li: tussiendo ejicere (injicere): aushusten: ki-köhögni. II. *rec.* nakašlat sa: multum, diu, saepe tussire: viel, lange, oft husten: sokat, sokáig, gyakran hurútolni, köhögni.

nakát sa, ál sa, ám sa, V. I. *imp.* kag sa: multum, diu, saepe poenitere: viel, lange, oft Buß thun, büssen: sokat, sokáig, gyakran penitentziát tartani.

nakatowat sa, towal sa, tugem sa V. I. *imp.* tug sa, *cum gen.* multum, diu, saepe torquere, cruciare, excarnificare aliquem: viel, lange, oft peinigen: sokat, sokáig, gyakran kinozni, gyötörni valakit. *Syn.* namučit sa.

Nákaz, u, m. lues, is, f. die Seuche: dög-halál. Morní Nákaz, Mor: pestis, is, f. Pest: pestis, dög-halál. 2) corruptela, ae, f. das Verderbniß, meg-vesztés, romlás. *Usus.* Mrawow Nákaz, corruptela morum: das Verderbniß der Sitten: erkölstelenség.

† **Nákaza**, i, f. idem.

nakázaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nakázat, zal, žem V. P. *imp.* kaž, *cum genit.* multum (-ta) praecipere, iubere, imponere, exequenda committere: viel schafen, befehlen, anbefehlen: sokat parantsolni, parantsolgatni; sok parantsolatot adni. *Syn.* pokázat. *II. rec.* nakázat sa: diu saepe praecipere; lange, oft befehlen: sokáig, gyakran parantsolni, parantsolgatni. 2) diu, saepe ad concionem dicere: lange, oft predigen, Predigt halten: sokáig, gyakran prédikálni. 3) multum, diu, saepe docere, hortari: viel, lange, oft lehren; ermahnen: sokat, sokáig, gyakran tanítani, inteni. *Usus.* Kolko sa mu gá nakážem, a predca nič s ňeho neňí, rc.

nakazčiwe, *adv.* v. nakazliwe.

nakazčiwí, á, é, *adj.* v. nakazliwí.

Nakazčiwosť, i, f. v. Nakazliwosť.

nakazení, á, é, *p. c.* infectus, a, um: angesteckt, meg-vesztegetett, meg-rontatott, meg-bomlott. *boh.* nakažen. 2) corruptus, a, um: verdorben, meg romlott. *Syn.* pokazení.

Nakazeňí, á, n. infectio, contagio, nis, f. contagium, i, n. contactus, us, m. das Anstecken, die Ansteckung, einer Krankheit, eines Uibels rc. meg-vesztegetés, meg-rontás, ragadó nyavalya: Nákaz, Nakazčiwosť, Nakazliwosť, Nakazitelnosť 2) corruptio, nis, f. das Verderben, die Verderbniß: meg-romlás. *Syn.* Pokazeňí.

nakazit, il, ím V. P. *imp.* kaz, *cum accus.* inficere, anstecken jemand, z. B. mit der Krankheit: meg-vesztegetni, meg-motskolni. *Syn.* nahubit, nakantrit. 2) corrumper, verderben, meg-rontani. *Syn.* pokazit. *II. rec.* nakazit sa, infici, angesteckt werden, meg-vesztegettetni, valakitöl nyavalyát el-kapni. 2) corrumpi, verdorben werden, sich verderben: meg-romlani. *Syn.* pokazit sa. *Usus.* Ten Chlapec wšecek sa nakazil, rc.

Nakazitel, a, m. infector, corruptor, is, m. der Anstecker, Verderber: meg-vesztegetö, meg-rontó, meg-fertöztetö.

nakazitelňe, -ní, -nosť, v. nakazliwe, -wí, -wosť.

nakazliwe *adv.* contagiose, ansteckend, verderbend: dögletesen. *Syn.* nakazčiwe, nakazitelne.

na-

nakazliwý, á, é, *adj.* contagiosus, a, um: ansteckend, verderbend: dögleletes. *Syn.* nakazčiwý, nakazitelný.

Nakazliwost', i, f. v. Nákaz, Nakazeňí.

† nakdákati se, al se, ákam et áčí se *fut.* v. nakodkodákat sa.

Nakel, klu, m. v. Štrk, Kamenec.

† Nákeřňictwí, n.v. Zbogňictwí.

† Nákeřňík, a, m. v. Zbogňík, Zbigák, Ozbigač, Lúpežňík, Zbigač.

nakichat, al, ám V. P. chag, multum intro sternutare: viel hineinniesen: sokat bé-ptrüszenteni. *II. rec.* nakichat sa: multum, diu, saepe sternutare: viel, lange, oft niesen: sokat, sokáig, gyakran ptrüszenteni.

nakickaný, á, é, *p. c.* ex seq.

naklckat, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum genit.* multum dispergere frustatim: viel zerstreuen, hin und her streuen: sokat el-hinteni. *Syn.* nafrckat.

nakiselí, á, é, *adj.* v. nákislí.

Nakiselost', i, f.v.Nákislost'.

nákislí, á, é, *adj.* acidulus, subacidus, a, um: säuerlich; savanyos, savanyútska. *Syn.* nakiselí, prikiselí, prikislí.

Nákislost', i, f. acor, is, m. subaciditas, tis, f. Säuerlichkeit, savanyoság. *Syn.* Nakiselost', Prikiselost', Prikislost'.

nakisnút, snul (sel), sňem V. P. *imp.* sňi: acescere, acidum reddi (fieri): sauer werden, meg-savanyodni. 2) fermentari, effervescere, fermentescere: gähren, aufgehen, z. B. der Teig: meg-kelni (-lek), dagadni (-dok). *Syn.* rozkisnút, skisnút.

nakisnutí, á, é, *p. c.* v. kiselí. 2) fermentatus, a, um: aufgegangen: meg-költt, feljött, kovászos. *Syn.* rozkisnutí, zkisnutí.

nakíwat sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* wag sa: multum, diu, saepe nutare, agitari, conquinescere, sich viel, lange, oft wanken, wackeln, wogeln: sokat, sokáig, gyakran mozogni, ingadozni, tsóválltatni. 2) *cum genit.* diu, saepe agitare: lange, oft bewegen, wogeln: sokáig, gyakran tsóválni. 3) Hlawú: multum, diu, saepe adnuere, innuere: viel, lange, oft winken, nicken mit dem Kopfe: sokáig (sokat), gyakran reá-integetni, inteni.

nakkačat sa, čal sa, čím sa V. P. *imp.* kač sa, v. nakľečat sa.

Náklad, u, m: onus, eris, n. sarcina, ae, f. die Ladung, Fracht, Last: terh. *Syn.* Ťerha, Ťažoba. 2) sumptus, us, m. impensa, ae, f. impendium, i, n. Aufwand: költség. *Syn.* Nákladek, Utrowa. *Usus.* Pohrebné Náklady, expensae funebres, Leichtunkosten, halottas (temetésre való) költség. Zbitečné Náklady, superfluae expensae, überflüßige Unkosten, haszontalan költség.

Nakladač, a, m. onerator, impositor, is, m. der Auflader, terhelö, rakó, fel rakó, viddás. *Syn.* Obťažowač.

nakladaččin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Nakladačka, i, f. oneratrix, impositrix, icis, f. Aufladerinn, die auflädet: terhelöné, rakóné, fel-rakóné. *Syn.* Obťažowačka, Obťažowatelka.

nakladaný, á, é, *p. c.* oneratus, a, um: beladen, aufgeladen: meg-rakott, meg-terhel-

heltetett. 2) impensus, expensus, a, um: angewandt, aufgewandt: reá-költött. *Syn.* naloženi.

Nakladáňí, á, n. impositio, oneratio, nis, f. Aufladung, das Aufladen, Beladen: terhelés, meg-rakodás. 2) erogatio, impensio, nis, f. der Aufwand, die Anwendung: reá-költés, költség. *Syn.* Naloženi. 3) modus (ratio) agendi, das Verfahren, Art und Weise etwas zu thun: valamivel-való bánás. *Usus.* Rozumné, nerozumné, tiché, twrdá Nakladáňí: ratio sapiens, insipiens, lenis, aspera: vernünftiges, unbesonnenes, gelindes, hartes (rauhes) Verfahren: okos, oktalan (esztelen), tsendes (lassú), keméńy (embertelen) bánás. 4) tractatio, *v. g. hominis, rei;* das Verfahren, die Behandlung: valakivel-való bánás.

nakladat, al, ám V. I. *imp.* dag, na Woz, na Koňa, na Lod (Hagow): onerare, imponere currui (in currum), equo (in equum), navi (in navem): beladen, aufladen, z. B. auf den Wagen, aufs Pferd, ins Schiff: meg-terhelni, fel-rakni, rakodni. 2) impendere (expendere) in rem, collocare (investire) in re: anwenden, aufwenden, z. B. Geld, Mühe, Zeit: reá-költeni. 3) condere, recondere, seponere; einlegen, zum künftigen Gebrauche, z. B. Bier: el-tenni. 4) condire, einlegen, einmachen, z. B. Gurken, Fische, Früchte, Obst: bé-tsinálni *Syn.* zaprawówat. 5) z ňečím, z ňekým: *a.*) agere cum re, homine: verfahren mit etwas oder Jemanden, umgehen; bánni valamivel, valakivel. *b.*) tractare rem, aliquem: verfahren mit etwas oder Jemanden, behandeln etwas oder Jemanden: bánni valamivel, valakivel. *Syn.* zacházat. *Usus.* Ticho nakládám s ním: leniter tracto hominem, lenem me praebeo erga illum: ich behandle ihn sanft: tsendesen bánok véle.

Nakladáwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nakladáwat, al, ám *freq.* ex nakladat.

Nákladek, dku, m. *dem.* ex Náklad.

nákladňe, *adv.* sumptuose, pretiose, care: kostbar, kostspielig, mit vielem Aufwande, theuer: költségesen, nagy költséggel. *Syn.* utrowne.

nákladní, á, é, *adj.* sumptuosus, praetiosus, carus, a, um: kostbar, kostspielig, viel kostend, mit vielem Aufwande: költséges, nagy-költségü. *Syn.* utrowní.

nákladňí, á, é, *adj.* onerarius, oneratus, a, um: eine Last oder Fracht tragend: terhes, terhet viselö. *Usus.* Nákladňí Woz, currus oneratus, Lastwagen, Frachtwagen, terhes szekér. Nákladňá Lod (nákladňí Hagow), navis oneraria, Lastschiff, Frachtschiff; terhes hajó.

† nákladňí, *adj. omn. gen.* idem.

Nákladňica, i, f. proprio sumtu aliquid curans *fem.* die Verlegerinn, z. B. Bierverlegerinn: maga költségével valamit tsinaltató személy.

† Nákladňice, f. idem.

Nákladňík, a, m. proprio sumtu aliquid curans *vir*: der Verleger, saját költségével valamit tsináltató. *Usus.* Piwňí Nákladňík: cerevisiam suo sum-

sumtu coquens: Bierverleger, maga költségével ser-főző.

Nákladnost', i, f. caritas, tis, f. sumtuositas, tis, f. profusio, nis, f. Kostbarkeit, wenn etwas viel kostet: nagy költés.

naklamat sa, mal sa, mem sa V. I. *imp.* lam sa: diu, saepe decipi, falli, errare: sich lange, oft betrügen; sokáig, gyakran meg-tsalattatni. 2) *cum genit.* multum, diu, saepe fallere, decipere: viel, lange, oft betrügen: sokat, sokáig, gyakran tsalni, meg-tsalni.

naklaňat sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* ňag sa: multum, diu, saepe se inclinare: sich viel, lange, oft beugen: sokat, sokáig, gyakran hajolni, meg-hajolni. 2) *cum dat. pers:* diu, saepe adorare, venerari: lange, oft legen, einlegen, auflegen: sokáig, gyakran imádni.

nakladst', nakladel, nakládem V. P. *imp.* naklad, ňečeho na ňečo: multum imponere, onerare: viel auflegen, sokat fel-rakni, igen meg-terhelni. *II. rec.* nakladst' sa: diu, saepe imponere, ponere: lange, oft legen, einlegen, auflegen: sokáig, gyakran, tenni, fel-tenni, rakni, fel-rakni.

† naklast':, ladl, ladu; v. naklast', naklal, naklal, nakolem V. P. *imp.* nakol, *cum gnit.* multum (-ta) iugulare, transligere: viel abstechen, schlachten; sokat meg-ölni. *II. rec.* naklat sa, multum, diu, saepe pungere: viel, lange, oft stechen: sokat, soká-ig, gyakran szúrni, döfni.

naklat, kal, kagem V. P. *imp.* kag: v. nalat. *II. rec.* naklat sa, v. nalat sa.

nakláťit sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* klat sa: multum, diu, saepe titubare, vacillare, motitari, moveri: sich viel, lange, oft senken, wanken, taumeln: sokat, sokáig, gyakran tántorogni, tétovázni. *Syn.* naklesat sa. 2) *cum genit.* multum, diu, saepe agitare, quatere, movere: viel, lange, oft hin und her bewegen: sokat, sokáig, gyakran mozgatni, ingatni, rázni, rántzigálni. *Syn.* nakáčat sa:

naklebetit sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* bet sa: multum, diu, saepe vitilitigare, nugigerulum agere: viel, lange, oft klatschen, plaudern; sokat, sokáig, gyakran tsátsogni, trêtsölni, plętkázni.

ňaklečat sa, čal sa, čím sa V. P. kleč sa: multum, diu, saepe genu flectere, niti genibus: sokat, sokáig, gyakran térdepelni; viel, lange, oft keien.

naklekotat sa, tal sa, cem sa V. P. *imp.* koc et kotag sa: multum, diu, saepe crepitare: viel, lange, oft rauschen, klappern, knallen; sokat, sokáig, gyakran kerepölni, tsörgeni. *Syn.* naрapkat sa. 2) v. naklebetit sa.

naklepaní, á, é, *p. c.* ex seq.

naklepat, pal, pem V. P. *imp.* lep, Kosu rc. malleo exacuere; denkeln, gedengelt haben: meg-kalapálni, kallapátsolni. *II. rec.* naklepat sa, *cum genit.* diu, saepe malleo pulsare (pultare); lange, oft hämmern, klopfen: sokáig, gyakran kalapátsolni. 2) *sine genit.* diu, saepe palpitare, trepidare: lange, oft zappeln, zittern: sokáig, gyakran reszketni, félni. *Syn.* natrast' sa.

nak-

nakkľesať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* sag sa: multum, diu, saepe cespitare, offendere: viel, lange, oft straucheln: sokat, sokáig, gyakran botlani, meg-botlani. *Syn.* napotcháwať sa. 2) v. naklátiť sa 1 Nro.

naklesneni, á, é, *p. c.* ex seq.

nakkľesňiť, il, ím V. P. *imp.* sňi, *cum genit.* multum (-ta) amputare, resecare: viel behauen, beschneiden, verschneiden, die Bäume: sokat nyesni, meg-nyesni. *Syn.* nakkľesťiť. *II. rec.* nakkľesňiť sa: diu, saepe amputare, resecare: lange, oft beschauen ꝛc. sokáig, gyakran nyesni.

nakkľesťení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakkľesťiť, il, ím V. P. *imp.* lesť, *cum genit.* v. nakkľesňiť. 2) multos exsecare, castrare: viele castriren, verschneiden: sokakat ki-herélni, ki metzeni. *II. rec.* nakkľesťiť sa, v. nakkľesňiť sa. 2) diu, saepe castrare: lange, oft castriren: sokáig, gyakran herélni.

† nakkľidiťi, il, ím; v. nakkľudiť.

† *II. rec.* nakkľidit se, v. nakkľudiť sa.

nakklobučkowať sa, kowal sa, kugem sa V. I. *imp.* kug sa, ňekomu vel pred ňekím: diu, saepe aperto capite deposito pileo) stare coram aliquo: mit abgenommenem Hute lange, oft von Jemanden stehen: sokáig, gyakran süvegülni valakinek.

naklochtiť, il, ím, V. I. *imp.* chťi, *cum genit.* contemptive pro nawariť. *Syn.* nakwátiť. *II. rec.* naklochťiť sa, v. nawariť sa. *Syn.* nakwáriť sa.

Náklona, i, f. inclinatio corporis, reverentia, ae, f. Bückling, Verbeugung, Neigung des Körpers, Compliment: hajolás, fej-hajtás. *Syn.* Poklona, Uklona. *Usus.* Náklonu učiňiť, se (corpus deorsum) inclinare, reverentiam facere: eine Verbeugung einen machen: fejet hajtani valaki előtt, meg-hajolni. *Syn.* pokloňiť sa. 2) v. Nakloňeňí.

Náklonek, nku, m. v. Podčepki.

nakloňení, á, é, *p. c.* inclinatus, reclinatus, flexus, inflexus, a, um; gebogen, verbeugt, geneigt: meg (le) hajlott. *Syn.* nachílení, uhílení, nahnutí. *boh.* nakloňen. 2) propensus, amicus, a, um: geneigt, günstig: hajlandó, szíves, barátságos. *Syn.* náchilní, uprimní, prigemní. *Usus.* Ge mňe welmi nakloňení: ex animo mihi amicus est: er ist mein innigster Freund; szíves jó barátom.

Nakloňeňí, á, n. inclinatio, reclinatio, flexio, inflexio, nis, f. das Neigen, die Beugung, Biegung, Verbeugung, das Bücken einer Sache oder seiner: hajlás, hajlitás, hajtás, meg-hajtás. *Syn.* Nachíleňí, Uchíleňí, Uhnutí. 2) v. Náklonnosť.

nakloňiť, il, ím V. P. *imp.* kloň: inclinare, reclinare, flectere, inflectere, incurvare: neugen, beugen, verbeugen, biegen, bücken: meg-hajtani, meg-hajlitani. *Syn.* nachíliť, úchiliť, uhnúť, zehnúť. *Usus.* Hlawu k Bozkaňú nakloňiť, detorquere cervicem ad oscula *Hor.* den Kopf auf die Seite, einen Kuß, zu geben, neigen: meg-hajtani a' fejet a' tsók-adásra. *II. rec.* nakloňiť sa: inclinari, se inclinare: sich beugen, (verbeugen, bücken, neigen), leha-

sumtu coquens: Bierverleger, maga költségével ser-főző.

Náklaďnosť, i, f. caritas, tis, f. sumtuositas, tis, f. profusio, nis, f. Kostbarkeit, wenn etwas viel kostet: nagy költés.

naklamať sa, mal sa, mem sa V. I. *imp.* lam sa: diu, saepe decipi, falli, errare: si... lange, oft betrügen; soká... gyakran meg-tsalattatni ... *cum genit.* multum, ... saepe fallere, decipere ... lange, oft betrügen ... sokáig, gyakran ts... tsalni.

naklaňať sa, al s... P. *imp.* ňag ... diu, saepe se... viel, lange, ... sokáig, gy... hajolni.

... e. ex seq. ... diu, sa... ...al, ňugem, ... ri: la... ...oniť. *II. rec.* aufle... ...at sa, *freq.* ex na- im... sa.

nak... ...opať sa, pal sa, pem sa V. I. *imp.* klop sa: multum, diu, saepe pulsare, pultare: viel, lange, oft klopfen: sokat, sokáig, gyakran kotzogni. *Syn.* nachlopať sa, nachlopkať sa.

† naklopitati se, al se, ám se, v. naklesať sa, napotcháwať sa.

naklopkať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa, idem. 2) v. naklekotať sa.

nakľučkowať sa, kowal sa, kugem sa V. I. *imp.* kug sa multum, diu, saepe uti circuitu, sermone sibi non constare: viel, lange, oft Umschweif machen, klinken: sokat, sokáig, gyakran kerengűlni, tsavarogni szavaiban. *Syn.* pokľučkowať.

nakľucowaní, á, é, *p. c.* v. nakucowaní.

nakkákiť ... *imp.* ... saep... tit... ...wal, kugem V. ... v. nakucowať. ...owať sa, v. ... *p. c.* ex se... P. *imp.* ... ...um (-t... : so...

...m ... purga... ...a: sokáig, ...atni, tisztítani. *boh.* ...ť se.

nakmiňení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakmiňiť, il, ím V. P. *imp.* miň: multa mendacia dicere, multum mentiri: viel lügen, hervorlügen, vorlügen: sokat hazudni. *Syn.* naciganiť. *II. rec.* nakmiňiť sa: diu, saepe mentiri: lange, oft lügen: sokáig, gyakran hazudni. *Syn.* naciganiť sa.

nakňísať sa, sal sa, sem sa V. I. *imp.* ňis sa: multum, diu, saepe moveri, agitari: sich viel, lange, oft bewegen: sokat, sokáig, gyakran mozogni, ingadozni. 2) multum, diu, saepe oscillare: viel, lange, oft schwengen, schankeln: sokat, sokáig, gyakran lógatni. 3) *cum genit.* diu, saepe movere, agitare: lange oft bewegen: sokáig, gyakran ingatni.

nakodkodákať sa, dákal sa, dáčem sa V. I. *imp.* dákač sa: multum, diu, saepe gracillare, cucurire: viel, lange, oft gakſen: sokat, sokáig, gyakran kukurikolni, kodkodátsolni. *boh.* nakdákati se.

nakogiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* kog sa, *cum genit.* multum, diu, saepe studere lenire

Digitized by Google

...re (placare, mit... n: viel lange: ... ...igen, Jemand ... vakran akar... ...tani, meg... ...akorit sa ...áchołit ... nak ...m: ... dňem ...renit. ...

... Zákolesi...

..., á, é, p. c. v. ...

...ibati se, al se, ám se ... v. nakolisat sa.

nakolísaní, á, é, p. c. ex seq.

nakolisat sa, sal sa, sem sa V. P. *imp.* sag sa, *cum. genit.* diu, saepe agitare infantem in cunis, commovere: lange, oft wiegen, z. B. Kind: sokáig, gyakran ingatni, ringatni. 2) *sine genit.* diu, saepe cunas agitare: lange, oft wiegen: sokáig, gyakran ingatni (ringatni) a' böltsöt. *boh.* nakolíbati se.

nakomoleni, á, é, p. c. ex seq.

nakomolit, il, ím V. P. *imp.* mol, *cum genit.* multa mutilare, detruncare: viel stutzen, abstutzen: sokat tsonkítani, meg-tsonkítani, el-vágni. *II. rec.* nakomolit sa: diu, saepe mutilare, detruncare: lange, oft stutzen: sokáig, gyakran tsonkítani, el-vágni.

nakončení, á, é, p. c. ex seq.

nakončit, il, ím V. P. *imp.* či: exacuere, cacuminare, cuspide instruere: spitzen, spitzig machen; meg-hegyesíteni. *II.*

ter durat, prudens non quaerere curat: wer klug ist und weiß, legt aufs Zeitlich, keinen Fleiß: a' ki okos, múlandókat nem vadászsza.

nakrátko, *adv.* idem.

nakrcaní, á, é, p. c. ex seq.

...krcat, al, ám V. P. *imp.* cag, ... nabáwit, nawracat. *II.* ... nakrcat sa: v. nawracat ... nabáwit sa.

..., á, é, p. c. ex seq.

...l, ím V. P. *imp.* krč, ...s. incurvare: zusam... ...en, meg-görbíteni. ...t. 2) intorquere, ...ve - zsugorítani. ...corrugare, run... *Syn.* zbrat.

nako... ...: v. krčit

nakopit, ... *cum genit.* ... cumulare, accu... : sa. V. häufeln, aufhäufeln: ... aupo... kásra gyüjteni. 2) multos ca... re, exsecare, *de gallis gallinaceis:* viele ausschneiden: sokat ki-metszeni, ki-herélni. *II. rec.* nakopit sa, diu, saepe cumulare, accumulare: lange, oft häufeln: sokáig, gyakran rakasra gyüjteni. *Syn.* nakopkowat sa. 2) diu, saepe exsecare, castrare *gallos gallinaceos:* lange, oft ausschneiden: sokáig, gyakran herélni, ki-metszeni.

nakorbačowat sa, čowal sa, čugem sa V. I. *imp.* čug sa, *cum genit.* multum, diu, saepe flagellare, scutica caedere: viel, lange, oft peitschen, karbatschen: sokat, sokáig, gyakran korbátsolni. *Syn.* nabičowat sa.

nakoreňení, á, é, p. c. ex seq.

nakoreňit, il, ím V. P. *imp.* reň, *cum accus.* pipere condire: einwürzen, einpfeffern: meg-borsozni. *Syn.* okoreňit, pokoreňit. *II. rec.* nakoreňit sa,

nahoňení, á, é, *p. c.* v. nahánaní. 2) insubatus, foetus, a, um: trächtig: ellö, kölyközö. *Usus.* Nahoňená Owca, Suka: foeta ovis, canis: trächtiges Schaf, trächtige Hündinn: ellö júh, kölyközö eb.

Nahoňení, á, n. v. Naháňáňí. 2) insubatio, conceptio fetus: das Trächtig werden: meg-ügyzekedés, meg-kölykezés.

nahoňit, il, ím V.P. *imp.* nahoň, *cum genit.* multum impellere: viel eintreiben, hineintreiben: sokat bé-hajtani, kergetni, üzni. *II. rec.* nahoňit sa, *cum genit.* diu, saepe agere, agitare, pellere, impellere: lange, oft treiben, jagen; machen, daß etwas flieht oder lauft: sokáig, gyakran üzni, üzdegélni, kergetni. 2) diu propere agitare, insequi, persequi: lange jagen, verfolgen, nachlaufen: sokáig utánna futni, nyomába lenni, követni, kergetni, hajhászni. 3) *sine casu*; insubari, fetam reddi, concipere fetum, *de ovibus, canibus*; trächtig werden: meg-ügyzekedni, megkölyközni.

† nahoře, *adv.* v. hore 1.

nahorekowat sa, kowal sa, kugem sa, V. I. *imp.* kug sa: multum, diu, saepe lamentari, plangere, moerere: viel, lange, oft wehklagen: sokat, sokáig, gyakran keseregni.

nahoret sa, rel sa, rím sa V.I. *imp.* hor sa: multum, diu, saepe ardere: viel, lange, oft brennen: sokat, sokáig, gyakran égni.

nahorknút, knul (kel), kňem V.P. *imp.* kňi: subamarescere, ein wenig bitter (hartig) werden: egy-kevessé meg-keseredni.

nahorkit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* ki sa: iratum reddi, exardescere: sich ereifern, erzürnen: meg-boszonkodni. *Syn.* nahnewat sa. 2) multum, diu, saepe aemulari: viel, lange, oft eifern, nacheifern: sokat, sokáig, gyakran vetélkedni. 3) multum, diu, saepe zelare, zelotypum esse: viel, lange, oft eifersüchtig seyn: sokat, sokáig, gyakran buzgón szeretni.

nahorowat sa, rowal sa, rugem sa V. P. *imp.* rug sa: concipere fetum, gravidam reddi, *de caballa*: trächtig werden, brünftig seyn: meg-sárlani.

nahorsení, á, é, p. c. ex seq.

nahorsit, il, ím V. P. *imp.* sí, *cum accus.* exacerbare, irritare, bilem movere: ärgern, meg-boszszontani. *Syn.* nahnewat. 2) offendere, scandalo esse: ärgern, Aergerniß geben: meg-boszontani. *Syn.* pohorsit. *II. rec.* nahorsit sa: iratum reddi, exacerbari, exasperari: geärgert werden, sich erzürnen: meg-boszonkodni. pohorsit sa.

† nahoru, *adv.* v. hore 2.

nahospodárit, il, ím V. P. *imp.* dar: per aeconomiam comparare (congregare), *vulg.* aeconomisare: erwirthschaften: meg-szerezni, öszve-gyüjteni gazdaságból. *Syn.* nagazdowat. *II. rec.* nahospodárit sa: diu, saepe aeconomum esse, aeconomiam ducere: lange, oft wirthschaften: sokáig, gyakran gazdálkodni.

Nahost', i, f. v. Nahota.

nahost'it sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* st'i sa; multum, diu, saepe convivari, epulari, comessari: viel, lange, oft schmausen: sokat, sokáig, gyakran vendégeskedni. *Syn.* nahodowat

wak sa. 2) *cum genit.* saepe excipere convivio: oft bewirthen, gyakrau meg-vendégelni.

Nahota, i, f. nuditas, tis. f. die Nacktheit, Blöse: mezételenség. *Syn.* Nahatost', Nahoba, Nahost'.

nahotowení, á, é, p. c. v. nachistaní.

nahotowit, il, ím V. P. *imp.* tow, *cum genit.* v. nachistak. *II. rec.* nahotowit sa, v. nachistak sa.

Nahowárač, a, m. v. Namluwač.

nahowárani, á, é, p. c. v. namluwaní.

nahowárat, al, ám V. I. *imp.* nag, v. namluwat. *II. rec.* nahowárat sa, v. namluwat sa.

Nahowárka, i, f. v. Namluwka.

nahowet sa, wel sa, wím sa V. I. how sa: multum, diu, saepe indulgere, connivere, parcere: viel, lange, oft nachsehen, Nachsicht haben gegen Jemand: sokat, sokáig, gyakran kedveskedni, által-nézni valakinek.

nahoworení, á, é, p. c. v. namluwení.

Nahoworeňí, á, n. v. namluweňí.

nahoworit, il, ím V. P. *imp.* wor, v. namluwit. *II. rec.* nahoworit sa, v. namluwit sa.

nahrabaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nahrabat, bal, bem (*boh.* bám) V. P. hrab, *cum genit.* multum foeni rastrare, rastro colligere (congregare): viel zusammen rechen, z. B. Heu: sok szénát etc. öszve-gyüjteni. 2) multum (ta) corradere: viel zusammen scharren: sokat öszve-gyüjteni, rakásba szedni. *II. rec.* nahrabat sa: diu, saepe rastrare: lange, oft rechen: sokat, gyakran gyüjteni, p. o. szénát.

nahrabowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nahrabowat, bowal, bugem, *freq.* ex nahrabat.

Náhrada, i, f. restitutio, compensatio. bonificatio, nis, f. Ersatz, Ersetzung, Vergütung, Vergeltung, z. B. des Schadens, der Kosten: viszontozás, meg-szolgálás, meg-adás. *Syn.* Nahradení, Odmena, Odplata, Odsluženi, Winahradeňí, Wiplňeňí.

nahradení, á, é, *p. c.* pensatus, compensatus, refusus, bonificatus, a, um: ersetzt, vergütet: meg-adattatott, viszsza-adattatott, téríttetett. 2) redditus, repensus, restitutus, retributus, sarcitus, resarcitus, a, um: eingebracht, erstattet: meg-viszontozott, viszsza-téríttetett, viszsza-adattatott, meg-fizettetett, viszsza szolgáltatott. *Syn.* odmeňení, odplatení, winahradení, wiplňení, *boh.* nahražen.

Nahradeňí, á, n. compensatio, refusio, bonificatio, nis, Ersetzung, Vergütung: meg-viszontozás, meg-szolgálás. 2) redditio, retributio, repensio, restitutio, nis, f. Einbringung, Erstattung: meg-térítés, viszsza-térítés, helyre-hozás. *Syn.* Náhrada, *boh.* Nahražeňí.

nahradit, il, ím V. P. *imp.* hrad: pensare, compensare, refundere, bonificare, *v. g. damnum, impensas, etc.* ersetzen, vergüten, z. B. die Kosten, Schaden, rc. meg-viszontozni, meg-szolgálni. 2) reddere, rependere, retribuere, restituere, compensare, re-

remereri, reservire, sarcire, resarcire: zurückgeben, zurückstellen: meg-adni, viszsza-adni, meg-tériteni, viszsza-tériteni. helyre hozni. *Syn.* odměnit, odplatit, odsluzit sa, winahradit. *II. rec.* nahradit sa: saepe, diu saepire: oft, lange zaunen: gyakran, sokáig fonni a' sövényt.
* nahradzený, á, é, v. nahrađený.
* Nahradzení, á, n. v. Nahradení.
Nahradzowání, á, n. *Verb.* ex seq.
nahradzowat, zowal, zugem, V. I. *imp.* zug: v. nahradit. *boh.* nahražowati.
nahránit sa, il sa, ím sa V. P. hraň sa: diu, saepe limites defigere: lange, oft die Gränzen bestimmen: sokáig, gyakran határt vetni.
nahrat sa, nahral sa, nahrám sa V. P. *imp.* nahrag sa: multum, diu, saepe ludere: viel, lange, oft spielen: sokat, sokáig, gyakran játszani. 2) multum, diu, saepe iocari: viel, lange, oft scherzen: sokat, sokáig, gyakran tréfálni, tréfálódni. 3) multum, diu, saepe agere, repraesentare: viel, lange, oft spielen, vorstellen: sokat, sokáig, gyakran játszani, ki abrázolni. 4) multum, diu, saepe canere, ludere v. g. *fidibus*, etc. viel, lange, oft spielen: sokat, sokáig, gyakran muzsikálni.
nahrát, nahrál, nahregem, V. P. *imp.* nahreg, *cum genit.* multum calefacere, viel wärmen, sokat melegíteni. *II.* nahrát sa, diu, saepe calefacere se *vel* aliud: lange, oft sich oder etwas wärmen: magát *avagy* valamit mást melegíteni, melegülni.
† nahražen, v. nahradený.
† Nahražený, n. v. Nahradený.
† nahražowati, owal, ugi (u); v. nahradzowat.
nahrčat sá, čal sa, čím sa V. P. *imp.* hrč sa: multum, diu, saepe susurrare, fremere: viel, lange, oft sausen, säuseln: sokat, sokáig, gyakran zúgni, suttogni, zúdúlni. 2) v. nachrčat sa.
nahrdlený, á, é, *p. c.* ex seq.
nahrdlit, il, ím V. P. *imp.* drli, *cum genit* v. nahrdúsit. *II. rec.* nahrdlit sa, v. nahrdlowat sa.
nahrdlowaný, á, é, p. c. ex seq.
nahrdlowat, lowal, lugem V. I. *imp.* lug, *cum genit.* v. nahrdúsit. *II. rec.* nahrdlowat sa: multum, diu, saepe luctari: viel, lange, oft ringen, sich balgen: sokat, sokáig, gyakran küszködni. 2) *cum genit.* v. nakrdásit sa.
nahrdúsený, á, é, *p. c.* ex seq.
nahrdúsit, il, ím V. P. *imp.* dus, *cum genit.* multum (-ta) praefoeare: viel erwürgen; sokat meg-fojtani. *II. rec.* nahrdúsit sa: diu, saepe praefocare: lange, oft würgen: sokáig, gyakran fojtogatni.
nahrebaný, á, é, *p. c.* ex seq.
nahrebat, bal, bem V. P. *imp.* hreb, *cum genit.* multum (-ta) corradere, radere, eruere, egerere, *v. g. multam terram*: viel scharren, zusammen scharren: sokat öszve-kotorni, rakásra gyüjteni. *II. rec.* nahrebat sa: diu, saepe eruere, egerere, corradere: lange, oft scharren: sokáig, gyakran kotorni.
nahrešit, il, ím V. P. *imp.* nahreš, k. p. někomu do Mateři: blasphemare, increpare, execrari, maledicere, schel-

ſchelten, fluchen: átkozódni: szitkozódni. *II. rec.* nahreſiť ſa: multum, diu, saepe peccare: viel, lange, oft ſündigen: sokat, sokáig, gyakran vétkezni. 2) diu, saepe increpare, execrari, etc. lange, oft ſchelten, fluchen: sokáig, gyakran átkozodni, szidni, szitkozni, szitkozódni.

nahrizení, á, é, *p. c.* ex nahrizť

nahriznúť, znul (zel), zňem V. P. *imp.* zňi: arrodere *semel*: einmal annagen, benagen: meg-rágni. 2) admordere, anbeißen, meg-harapni, meg-marni.

nahriznutí, á, é, *p. c.* arrosus, a, um: benagt, angenagt: meg-rágott. 2) admorsus, a, um: angebißen :meg-harapott, meg-martt. *Syn.* nahrizowaní.

Nahriznutí, á, n. arrosio, nis, f. Annagung, Benagung: meg-rágás. 2) admorsio, nis, f. das Anbeißen, die Anbeißung: meg-harapás, meg-marás. *Syn.* Nahrizowáňí.

nahrizowaní, á, é, *p. c.* v. nahriznutí.

Nahrizowáňí, á, n. v. Nahriznutí.

nahrizowať, zowal, zugem V. I. *imp.* zug, v. nahriznúť.

nahrizť, zel, zem V. P. *imp.* nahriz, *cum genit.* multum (ta) rodere, corrodere; viel nagen, zuſammen nagen: sokat rágni, öszve-rágni. 2) multum (-ta) mordere, commordere: viel beißen, sokat harapni, marni, öszszve marni. *II. rec.* nahrizť ſa, *cum genit.* diu, saepe rodere: lange, nagen: sokáig, gyakran rágni. 2) diu, saepe mordere: lange, oft beißen: sokáig, gyakran harapni, harapdálni, marni, mardosni. 3) diu, saepe cruciare, torquere: lange, oft kränken: sokáig, gyakran gyötörni, kínozni. 4) diu, saepe rixari, contendere: ſich lange, oft zanken: sokáig; gyakran pörlekedni, vetekedni. *Syn.* nawadiť ſa.

† nahrízti, nahrizl, nahrizu, v. nahrizť. *II. rec.* nahrízt ſe, v. nahrizť ſa.

nahrkať ſa, al ſa, ám ſa V, I. *imp.* kag ſa: multum, diu, saepe crepitare, strepere: viel, lange, oft klappern, rauſchen: sokat, sokáig, gyakran tsergetni.

nahrkútať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* tag ſa: multum, diu, saepe gemere: sokat, sokáig, gyakran sopánkodni: viel, lange, oft girren. 2) ſa ňečím: diu, saepe teneri desiderio alicuius rei: lange, oft ſeufzen, ſich ſehnen nach etwas: sokáig, gyakran óhajtani valamit.

nahrmeť ſa, melo ſa, mí ſa V. I. multum, diu, saepe tonare, fulminare: viel, lange, oft donnern: sokat, sokáig, gyakran dörögni, menydörögni. *Syn.* Dosť'i hrmí, kedi ſa uſ len Ráz nahrmí? xc.

nahrňaní, á, é, *p. c.* v. nahrnutí.

Nahrňáňí, á, n. v. Nahrnutí.

nahrňať, al, ám V. I. *imp.* ňag, v. nahrnúť.

nahrňowaní, á, é, p. c. v. nahrnutí.

Nahrňowáňí, á, n. v. Nahrnutí.

nahrňowať, ňowal, ňugem V. I. *imp.* ňug, *freq.* ex seq.

nahrnúť, nul, ňem V. P. *imp.* nahrň, *cum genit.* colligere, corradere: aufraffen, zuſammenraffen: öszve-háritani, hányni, rakni, gyüjteni, felhányni. *II. rec.* nahrnúť ſa, im-

impersonaliter cum genit. concurrere, zusammen laufen, z. B. Menschen, Thiere: öszve-gyülni. *Syn.* nazbromáždit sa, zíst sa. *Usus.* Mnoho sa gich nabrnulo, rc.

nabrnutí, á, é, p. c. collectus, corrasus, a, um: aufgerafft, zusammen gerafft: öszve-hárittatott, hányattatott etc.

Nabrnutí, á, n. collectio, corrasio, nis, f. das Aufraffen, Zusammenraffen: öszve-hárítás, hányás etc.

Náhrobek, bku, m. epitaphium; inscriptio (titulus) sepulchralis: Grabschrift, koporsói vers. *Syn.* Hrobní Nápis.

nahromážděni, á, é, *p. c.* ex seq.

nahromáždit, il, ím V. P. *imp.* žði, *cum genit.* multum (-ta) coacervare, congerere: viel zusammen häufen: sokat öszve-gyüjteni. *II. rec.* nahromáždit sa: congregari, concurrere: sich zusammen häufen: öszve-gyülni, gyülekezni. *Syn.* nabrnút sa. 2) *cum genit.* diu, saepe coacervare etc. lange, oft zusammen häufen: sokáig, gyakran öszve-gyüjteni.

nahromážďowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nahromážďowat, ďowal, ďugem V. I. *imp.* ďug, v. nahromáždit. *II. rec.* nahromážďowat sa, v. nazbromáždit sa.

nahrozit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* nahroz sa, ňekomu ňečím: multum, diu, saepe minari, minitari, comminari, minas intentare: viel, lange, oft drohen, bedrohen, Jemanden mit etwas: sokat, sokáig, gyakran fenyegetödni, fenyegetni. 2) *cum et sine genit.* multum, diu, saepe horrere, refugere, abominari; viel, lange, oft schaudern, sich entsetzen: sokat, sokáig, gyakran valamitöl irtózni.

nahrúžení, á, é, *p. c.* ex seq.

nahrúžit, il, ím V. P. *imp.* rúž, *cum genit.* multum (-ta) demittere, demergere, per mergites plantare: viel senken: sokat homlítani, buktatni. *Syn.* nadolowat. 2) multum (-ta) mergere, intingere: viel eintauchen, tauchen: sokat mártani, belé-mártani, buktatni. *II rec.* nahrúžit sa: diu, saepe demittere, immittere: lange, oft senken: sokáig, gyakran homlítani. 2) diu, saepe intingere: lange, oft tauchen: sokáig, gyakran mártani.

nahrzat sa, zal sa, zím sa V. I. *imp.* hrz sa: multum, diu, saepe hinnire: viel, lange, oft wiehern: sokat, sokáig, gyakran nyeríteni.

Náhubek, bku, m. postomis, idis, f. Nasenband, Bremse; ein Werkzeug, den Pferden an die Nase zu legen: harapó ló orrára való vas. *Syn.* Náhubňík, *boh.* Krabuška.

nahubení, á, é, *p. c.* ex seq.

nahubit, il, ím V. P. *imp.* nahub, *cum genit.* multum (-ta) vitiare, corrumpere, destruere, depravare: viel verderben; sokat öszve-rontani, megrontani, meg-vesztegetni. *II rec.* nahubit sa: vitiari, corrumpi, depravari: sich verderben, verdorben werden: megromlani. *Syn.* nakazit sa, pokazit sa. 2) *cum genit.* diu, saepe vitiare, etc. lange, oft verderben: sokáig, gyakran rontani, vesztegetni.

Náhubňík, u, m. v. Náhubek.

nahubowat sa, bowal sa, bugem sa V. I. *imp.* bug sa: multum, diu, saepe blaterare, garrire: viel, lange, oft schwä-

schwätzen, plaudern: sokat, sokáig, gyakran nyelveskedni, lotsogni, petyegni, papolni, tsátsogni, tsevegni. *Syn.* napluzňiť sa, nahoworiť sa, namluwiť sa. 2) multum, diu, saepe obtrectare, maledicere, obloqui: viel, lange, oft schimpfen, loses Maul haben; sokat, sokáig, gyakran rágalmazni, meg-szólni:

nahučať sa, čal sa, čím sa V.P. *imp.* huč sa: multum, diu, saepe sonare, personare, resonare, strepere, viel, lange, oft erschallen, ertönen, brausen: sokat, sokáig, gyakran zúgni, zuhogni, harsogni.

* nahuckaní, á, é, v. nahuskaní.

* nahuckať, al, ám; v. nahuskať.

nahúdkení, á, é, *p. c.* ex seq.

nahúdliť, il, ím V. P. *imp.* dli, *cum genit.* multum (-ta) adterere: viel wetzen, sokat öszve-koptatni, dörgölni. *II. rec.* nahúdkiť sa: diu, saepe adterere: lange, oft wetzen, sokáig, gyakran dörgölni, koptatni.

nahúkaní, á, é, *p. c.* fetus redditus, insubatus, a, um: trächtig geworden: meg-zúgott. *Syn.* pohúkaní.

Nahúkáňí, á, n. conceptio fetus, insubatio, nis, f. das Trächtig werden: meg-zúgás. *Syn.* Pohúkáňí.

nahúkať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* kag sa: fetum concipere, fetum reddi, insubari *de scropha.* trächtig werden: meg-zúgni. *Syn.* pohúkať sa.

nahuncfutowať sa, towal sa, tugem sa V. I. *imp.* tug sa, *cum genit.* diu, saepe nebulonem compellare quempiam: lange, oft einen Hundsfott heißen: sokáig, gyakran hunczfutolni valakit.

nahupkať sa, al sa, ám sa V. I. *mp.* kag sa: multum, diu, saepe salire, exsultare, subsilire, saltitare: viel, lange, oft hüpfen: sokat, sokáig, gyakran ugrándozni, fitzkándozni. *Syn.* nadhadzowať sa, podskakowať.

nahurtowať sa, towal sa, tugem sa V. I. *imp.* tug sa: multum, diu, saepe strepere, tumultuari: viel, lange, oft rauschen, toben: sokat, sokáig, gyakran zörögni, zörgetni.

nahuskaní, á, é, *p. c.* immissus, incitatus, concitatus, a, um: angehetzt, losgejagt: reá-huszitott. *Syn.* pohuskaní.

Nahuskáňí, á, n. immissio, incitatio, concitatio, impulsio, nis, f. das Anhetzen, die Anhetzung: reá-huszitás. *Syn.* Pohuskáňí.

nahuskať, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum accus.* immittere, incitare, concitare, impellere: anhetzen, losjagen oder laufen lassen, z. B. dem Hund: reá-huszitani. *boh.* postwati. *Syn.* pohuskať. 2) concitare, instigare: anregen, anreizen, anhetzen: reá-ingerleni, késztetni. *II. rec.* nahuskať sa, *cum genit.* diu, saepe immittere, impellere: lange, oft anhetzen: sokáig, gyakran reá-huszitani. 2) diu, saepe instigare, concitare: lange, oft anreizen, anregen: sokáig, gyakran ingerleni, késztetni.

nahusť sa, nahudel sa, nahudem sa V. I. *imp.* nahudsa: multum, diu saepe fidibus canere: viel, lange, oft geigen: sokat, sokáig, gyakran hegedülni.

nahusťení, á, é, *p. c.* ex seq.

nahusť'ik, il, ím V. P. *imp.* husť, *cum genit.* multum (-ta) densare, condensare, spissare, conspissare: viel dichten, dick (dicht) machen: sokat meg-süröiteni, sürövétenni. *II. rec.* nahusťik sa, *cum genit.* diu, saepe densare: lange, oft dichten: sokat, gyakran sürövéteni.

nahutať sa, tal sa, tám sa V. P. *imp.* tag sa: prudentem fieri, ad se redire, bonum consilium inire, witzig werden, gutem Weg nehmen: magába jönni, meg-okosodni, eszéhez térni. *Syn.* pohutať sa; zhutať sa.

* nahútorik, il, ím; v. nahoworik.

* *II. rec.* nahútorik, sa v. nahoworik sa.

nahwízdať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* dag sa: multum, diu, saepe sibilare, fistulare: viel, lange, oft pfeifen, säuseln, sokat, sokáig, gyakran süvölteni, fütyülni.

naideni, á, é, *p. c.* ex naisť, v. nalezení.

Naidení, á, n. *Verb.* ex eodem. v. Nalezení.

naiskani, á, é, *p. c.* ex seq.

naiskať, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum gen.* multos pediculos in capite conquirere, multis pediculis caput liberare: viel läusen: sokat tetvezni, sok tetöt a' föben találni: *II. rec.* naiskať sa: diu, saepe pediculos in capite quaerere: lange, oft läusen: sokáig, gyakran tetöt a' föben keresni.

naiskrik sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* skri sa: multum, diu, saepe scintillare, radiare, micare: viel, lange, oft funkeln: sokat, sokáig, gyakran szikrázni.

naisť, naisel et nasel, naidem et nagdem V. P. *imp.* naid et nagdi, *cum accus.* invenire, reperire, deprehendere, nancisci: finden, találni, meg-találni. *Syn.* nakezť, *boh.* nagíti. *Usus.* Nasel si Príčinu, pre kteru ťa wihnať (odstrčiť) chce, causam (rationem) invenit, qua (cur) te expellat *Ter.* er hat eine Ursach und Vorwand erfunden, dich zu vertreiben (zu verstossen): okot és módot talált reá, hogy téged el-hajtson (házától el-tiltson) *Prov.* Nasel medzi Rohami Wímeno, iuxta, melam, richtig gefunden, igen találá a' szarva között a' tölgyét. 2) ulcisci, punire: finden, strafen: megbüntetni. *Syn.* tresťať. Ňech ťeba Boh nagde (tresce)! male tibi sit! Deus tibi male faciat! daß dich Gott straffe! az Isten büntessen-meg téged! Wsak ho Boh nagde: Deus illum iam puniet: Gott wird ihn schon finden: majd fel-talállya ötet azt Isten. 3) invenire, reperire, excogitare: finden, erfinden, meg-találni, fel-találni, ki-gondolni. *Syn.* wimisleť. v. nachadzať. *II. rec.* naisť sa: inveniri, reperiri: sich finden, gefunden werden: találtatni. *Usus.* Naidú sa takowí, kterí powedagú: inveniuntur (reperiuntur), qui dicant: man findet Leute, die sagen: találtatnak ollyanok, a' kik azt mondják. 2) intelligere, perspicere rem: sich finden, verstehen: feltalálni magát, meg-érteni (fogni) a' dolgot. *Usus.* W ňečem sa naisť: quidpiam perspicere: sich in etwas finden: valamiben fel-találni magát. v. nachádzať sa.

naist'ení, á, é, p. c. ex seq.
naist'it, il, ím V. P, *imp.* naist'i, *cum gen.* multum (-ta) adfirmare, adseverare, adsecurare: viel versichern, vergewissern, behaupten, bejahen, bekräftigen, belästigen: sokat bizonyítani erösíteni, bizonyossá tenni. *Syn.* ponaist'owat, zaistit, ubezpečit, *boh.* nagistiti. *II. rec.* naistit sa: diu saepe adfirmare, adsecurare: lange, oft behaupten, vergewissern: sokáig, gyakran bizonyítani, bizonyossá tenni.
nakácat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* cag sa: multum, diu, saepe titubare, vacillare: viel, lange, oft wankeln: sokáig, sokat, gyakran tántorogni. 2) saepe collabi, corruere: oft umfallen: gyakran el-esni. *Syn.* naklátit sa.
nakadení, á, é, p. c. fumificatus, suffitus, suffumigatus, a, um: angeräuchert, beräuchert: meg-füstöltt, füstöltetett. *Syn.* okadení.
Nakadení, á, n. fumificatio, suffumigatio, nis, f. suffitus, us, m. das Anräuchern, Beräuchern: meg-füstölés, füstölés, *Syn.* okadit.
nakadit, il, ím V. P. kad: suffire, suffumigare, fumum facere: anräuchern, beräuchern, Rauch machen: meg-füstölni, füstölni, füstöt tsinálni. *Syn.* okadit, zakadit. 2) fumo implere, fumum intro mittere: räuchern, beräuchern, dem Rauch hinein lassen: bé-füstölni, füstöt bele ereszteni. *II. rec.* nakadit sa: suffumigari, suffiri, fumo impleri: sich anräuchern: füstölögni, füstel tele-lenni. *Usus.* Nakadilo sa do Izbi, ꝛc. 2) diu, saepe suffire, suffitum facere: lange, oft räuchern, Rauch machen: sokáig, gyakran füstöt tsinálni, füstölni. 3) multum, diu, saepe fumare: viel, lange, oft räuchern (*neutr.*), Rauch von sich geben: sokat, sokáig, gyakran füstölögni. *Usus.* Nakadí sa w teg Kuchiňi, ꝛc.
nakaglerit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* ler sa: multum, diu, saepe praestigiari: viel, lange, oft ein Gaukler seyn: sokat, sokáig, gyakran szem fény-vesztőnek lenni.
nakakat, al, ám V. P. *imp.* kag, v. nasrat. *II. rec.* nakakat sa, v. nasrat sa.
nakálaní, á, é, p. c. ex seq.
nakálat, al, ám, V. P. *imp.* lag, *cum genit.* multum findere: viel spalten, zerspalten: sokat hasítani. *Syn.* nasčépat. *II. rec.* nakálat sa: diu, saepe findere: lange, oft spalten: sokáig, gyakran hasítani.
nakalení, á, é, p. c. ex seq.
nakalit, il, ím V. P. *imp.* kal, *cum genit.* multa reddere turbida, viel trüben, trübe machen: sokat fel-zavarni, öszve-zavarni. 2) multum (-ta) inquinare, maculare, foedare: viel besudeln, beflecken: sokat meg-tsúnyítani, meg-rútítani. 3) v. nasrat. *II. rec.* nakalit sa: infici, maculari, commaculari, coinquinari, foedari: sich besudeln, besudelt werden: meg-tsúnyítatni, meg-rútítatni. 2) turbari, conturbari, perturbari, turbidum reddi: trübe werden: öszvezavarodni, fel-zavarodni. 3) v. nasrat sa. 4) *cum genit. a)* diu, saepe reddere turbidum: lange, oft trüben: sokáig, gyakran fel-zavarni. *b)* diu, saepe inquinare: sokáig, gyakran tsúnyítani, rútítani.
nakamenowaní, á, é, p. c. ex seq.

na-

nakamenowať, nowal, nugem V. P. *imp.* nug, *cum genit.* multos obruere lapidibus, lapidare: viele steinigen: sokakat meg-kövezni. *II. rec.* nakamenowať su: diu, saepe lapidare: lange, oft steinigen: sokáig, gyakran kövezni.
nakanéuchowať sa, chowal sa, chugem sa V. I. *imp.* chug sa, *cum gen.* v. nakorbaťowať sa.
nakantrení, á, é, *p. c.* v. nakažení.
nakantriť, il, ím V. P. *imp.* tri, *cum genit.* v. nakážiť. *II. rec.* nakantriť sa, v. nakažit sa.
nakapaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nakapať, pal, pem V. P. *imp.* kap, *cum genit. impersonaliter construitur*: in copia interire, cadere, crepare: viel crepiren, umkommen, umfallen: nagy számmal megdögleni. *Syn.* nazdechať. *Usus.* Mnoho tam nakapalo Lichwi, ꝛc. 2) multum perdi, deperdi, perire: nagy-számmal elveszni: viel verloren gehen. *Syn.* nachinúť. *II. rec.* nakapať sa, za ňečím, za ňekím, v. natúžiť sa. *Usus.* kolko sa nakape za ňu!
† nakapati, al, ám; v. nakapkať.
nakapkaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nakapkať, al, ám V. I. *imp.* kag, instillare, intro stillare: bé-tsepegni, tsepenteni: hinein tröpfen, träufeln: *boh.* nakapati. 2) destillare, in copia stillare: viel tröpfeln: sokat tsepegni. *II. re.* nakapkať sa: diu, saepe stillare: lange, oft tröpfeln: sokáig, gyakran tsepegni. *Syn.* naklapkat sa.
nakarazírowať sa, rowal sa, rugem sa, V. I. *imp.* rug sa, v. nazaléťať sa.
nakarhaní, á, é, *p. c.* emendatus, correctus, a, um: verbessert, meg-jobbíttatott. 2) resipiscens, malo suo doctus. (sapiens): mit seinem Uebel klug (vernünftig) geworden, maga kárával okos (meg-okosodott, okossá lett), eszére tértt. *Syn.* dokárhaní, ukarhaní.
nakarhať, al, ám V. P. *imp.* hag, *cum acc.* corrigere, emendare: verbessern, meg-jobbítani. *Syn.* dokarhať, ukarhať. *II. rec.* nakarhať sa: emendari, corrigi, malo suo sapere, resipiscere: sich verbessern, mit seinem Uebel klug (vernünftig) werden, wieder zu sich (zu Verstande) kommen: maga kárával meg-okosodni, eszére térni (eszemre térek), bolondságából ki-térni, meg-jobbúlni, meg-jobbítani magát. *Syn.* dokarhať (ukarhať) sa. *Usus.* Ked sa uš gednuc nakarhať nemože! quod iam tandem non resipiscat (sapiat)! daß er sich doch endlich nicht bessere! hogy már egyszer megnem jobbúl! Wšak sa on ešče nakarha! Sorko nakarhá! ꝛc. Uš sa Ráz nakarhal; Uš mu Rozumu nahnali: bis septem plagis Polypus contusus. *Zenod.* multo tandem malo fit emendatior, etc. 2) *cum genit. vel accus.* diu, saepe obiurgare, increpare, reprehendere aliquem: lange, oft schelten jemand: sokat, gyakran valakit dorgálni, feddeni, pirongatni. *boh.* naplísňiti se.
nakasať sa, sal sa, sem sa V. P. *imp.* kaš sa, diu saepe succingere se: lange, oft sich aufschürzen: sokáig, gyakran fel-emelni (fel-venni) ruháját sáros idöben.
nakaškaní, á, é, *p. c.* ex seq.

na-

nakašlať, lal, lem V. P. *imp*. ši: tussiendo ejicere (injicere): aushusten: ki-köhögni. II. *rec.* nakašlať ſa: multum, diu, saepe tussire: viel, lange, oft husten: sokat, sokáig, gyakran hurútolni, köhögni.

nakáť ſa, ál ſa, ám ſa, V. I. *imp.* kag ſa: multum, diu, saepe poenitere: viel, lange, oft Buß thun, büſſen: sokat, sokáig, gyakran penitentziát tartani.

nakatowať ſa, towal ſa, tugem ſa V.I. *imp.* tug ſa, *cum gen.* multum, diu, saepe torquere, cruciare, excarnificare aliquem: viel, lange, oft peinigen: sokat, sokáig, gyakran kínozni, gyötörni valakit. *Syn.* namučiť ſa.

Nákaz, u, m. lues, is, f. die Seuche: dög-halál. Morní Nákaz, Mor: pestis, is, f. Pest: pestis, dög-halál. 2) corruptela, ae, f. das Verderbniß, meg-vesztés, romlás. *Usus.* Mrawow Nákaz, corruptela morum: das Verderbniß der Sitten: erköltstelenség.

† **Nákaza**, i, f. idem.

nakázaný, á, é, *p. c.* ex seq.

nakázať, zal, žem V. P. *imp.* kaž, *cum genit.* multum (-ta) praecipere, iubere, imponere, exequenda committere: viel ſchafen, befehlen, anbefehlen: sokat parantsolni, parantsolgatni; sok parantsolatot adni. *Syn.* pokázať. *II. rec.* nakázať ſa: diu saepe praecipere; lange, oft befehlen: sokáig, gyakran parantsolni, parantsolgatni. 2) diu, saepe ad concionem dicere: lange, oft predigen, Predigt halten: sokáig, gyakran prédikálni. 3) multum, diu, saepe docere, hortari: viel, lange, oft lehren; ermahnen: sokat, sokáig, gyakran tanítani, inteni. *Usus.* Kolko ſa mu gá nakážem, a predca nič ſ ňeho neňí, ꝛc.

nakazčiwe, *adv.* v. nakazliwe.

nakazčiwý, á, é, *adj.* v. nakazliwý.

Nakazčiwosť, i, f. v. Nakazliwosť.

nakazený, á, é, *p. c.* infectus, a, um: angeſteckt, meg-vesztegetett, meg-rontatott, meg-bomlott. *boh.* nakažen. 2) corruptus, a, um: verdorben, meg romlott. *Syn.* pokazený.

Nakazeňí, á, n. infectio, contagio, nis, f. contagium, i, n. contactus, us, m. das Anſtecken, die Anſteckung, einer Krankheit, eines Uibels ꝛc. meg-vesztegetés, meg-rontás, ragadó nyavalya: Nákaz, Nakazčiwosť, Nakazliwosť, Nakazitelnosť 2) corruptio, nis, f. das Verderben, die Verderbniß: meg-romlás. *Syn.* Pokazeňí.

nakaziť, il, ím V. P. *imp.* kaz, *cum accus.* inficere, anſtecken jemand, z. B. mit der Krankheit: meg-vesztegetni, meg-motskolni. *Syn.* nahubiť, nakantriť. 2) corrumper. verderben, meg-rontani. *Syn.* pokaziť. *II. rec.* nakaziť ſa, infici, angeſteckt werden, meg-vesztegettetni, valakitöl nyavalyát el-kapni. 2) corrumpi, verdorben werden, ſich verderben: meg-romlani. *Syn.* pokaziť ſa. *Usus.* Ten Chlapec wſeceť ſa nakazil, ꝛc.

Nakazitel, a, m. infector, corruptor, is, m. der Anſtecker, Verderber: meg-vesztegetö, meg-rontó, meg-fertöztetö.

nakazitelňe, -ný, -nosť, v. nakazliwe, -wý, -wosť.

nakazliwe *adv.* contagiose, anſteckend, verderbend: dögletesen. *Syn.* nakazčiwe, nakazitelňe.

nakazliwí, á, é, adj. contagiosus, a, um: ansteckend, verderbend: dögleletes. Syn. nakazčiwí, nakazitelní.
Nakazliwosť, i, f. v. Nákaz, Nakazení.
† nakdákati se, al se, ákam et áči se fut. v. nakodkodákať sa.
Nakel, klu, m. v. Štrk, Kamenec.
† Nákerníctwí, n. v. Zbogňictwí.
† Nákerník, a, m. v. Zbogňík, Zbígák, Ozbigač, Lúpežník, Zbigač.
nakíchať, al, ám V. P. chag, multum intro sternutare: viel hiencin nießen: sokat bé-ptrüszenteni. II. rec. nakíchať sa: multum, diu, saepe sternutare: viel, lange, oft nießen: sokat, sokáig, gyakran ptrüszenteni.
nakickaní, á, é, p. c. ex seq.
naklckať, al, ám V. P. imp. kag, cum genit. multum dispergere frustatim: viel zerstreuen, hin und her streuen: sokat el-hinteni. Syn. nafrckať.
nakiselí, á, é, adj. v. nákislí.
Nakiselosť, i, f. v. Nákislosť.
nákislí, á, é, adj. acidulus, subacidus, a, um: säuerlich; savanyos, savanyútska. Syn. nakiselí, prikiselí, prikislí.
Nákislosť, i, f. acor, is, m. subaciditas, tis, f. Säuerlichkeit, savanyoság. Syn. Nakiselosť, Prikiselosť, Prikislosť.
nakisnúť, snul (sel), sňem V. P. imp. sňi: acescere, acidum reddi (fieri): sauer werden, meg-savanyodni. 2) fermentari, effervescere, fermentescere: gähren, aufgehen, z. B. der Teig: meg-kelni (-lek), dagadni (-dok). Syn. rozkisnúť, skisnúť.
nakisnutí, á, é, p. c. v. kiselí. 2) fermentatus, a, um: aufgegangen: meg-költt, fel-jött, kovászos. Syn. rozkisnutí, zkisnutí.
nakíwať sa, al sa, ám sa V. P. imp. wag sa: multum, diu, saepe nutare, agitari, conquinescere, sich viel, lange, oft wanken, wackeln, wogeln: sokat, sokáig, gyakran mozogni, ingadozni, tsóváltatni. 2) cum genit. diu, saepe agitare: lange, oft bewegen, wogeln: sokáig, gyakran tsóválni. 3) Hlawú: multum, diu, saepe adnuere, innuere: viel, lange, oft winken, nicken mit dem Kopfe: sokáig (sokat), gyakran reá-integetni, inteni.
nakľačať sa, čal sa, čím sa V. P. imp. kač sa, v. nakľečať sa.
Náklad, u, m: onus, eris, n. sarcina, ae, f. die Ladung, Fracht, Last: terh. Syn. Ťerha, Ťažoba. 2) sumptus, us, m. impensa, ae, f. impendium, i, n. Aufwand: költség. Syn. Nákladek, Utrowa. Usus. Pohrebné Náklady, expensae funebres, Leichtunkosten, halottas (temetésre való) költség. Zbitečné Náklady, superfluae expensae, überflüßige Unkosten, haszontalan költség.
Nakladač, a, m. onerator, impositor, is, m. der Auflader, terhelő, rakó, fel rakó, vidlás. Syn. Obťažowač.
nakladaččin, a, e, adj. poss. ex seq.
Nakladačka, i, f. oneratrix, impositrix, icis, f. Aufladerinn, die aufladet: terhelőné, rakóné, fel-rakóné. Syn. Obťažowačka, Obťažowatelka.
nakladaní, á, é, p. c. oneratus, a, um: beladen, aufgeladen: meg-rakott, meg-terhel-

heltetett. 2) impensus, expensus, a, um: angewandt, aufgewandt: reá-költött. *Syn.* naložení.

Nakladáñí, á, n. impositio, oneratio, nis, f. Aufladung, das Aufladen, Beladen: terhelés, meg-rakodás. 2) erogatio, impensio, nis, f. der Aufwand, die Anwendung: reá-költés, költség. *Syn.* Naložení. 3) modus (ratio) agendi, das Verfahren, Art und Weise etwas zu thun: valamivel-való bánás. *Usus.* Rozumné, nerozumné, tiché, twrdá Nakladáñí: ratio sapiens, insipiens, lenis, aspera: vernünftiges, unbesonnenes, gelindes, hartes (rauhes) Verfahren: okos, oktalan (esztelen), tsendes (lassú), keméñy (emberteleñ) bánás. 4) tractatio, *v. g. hominis, rei*; das Verfahren, die Behandlung: valakivel-való bánás.

nakladat, al, ám V. I. *imp.* dag, na Woz, na Koña, na Lođ (Hagow): onerare, imponere currui (in currum), equo (in equum), navi (in navem): beladen, aufladen, z. B. auf den Wagen, aufs Pferd, ins Schiff: meg-terhelni, felrakni, rakodni. 2) impendere (expendere) in rem, collocare (investire) in re: anwenden, aufwenden, z. B. Geld, Mühe, Zeit: reá-költeni. 3) condere, recondere, seponere; einlegen, zum künftigen Gebrauche, z. B. Bier: el-tenni. 4) condire, einlegen, einmachen, z. B. Gurken, Fische, Früchte, Obst: bé-tsinálni *Syn.* zaprawowat. 5) z ñečím, z ñekím: *a.*) agere cum re, homine: verfahren mit etwas oder Jemanden, umgehen; bánni valamivel, valakivel. *b.*) tractare rem, aliquem: verfahren mit etwas oder Jemanden, behandeln etwas oder Jemanden: bánni valamivel, valakivel. *Syn.* zacháđzat. *Usus.* Ticho nakládám s ñím: leniter tracto hominem, lenem me praebeo erga illum: ich behandle ihn sanft: tsendesen bánok véle.

Nakladáwáñí, á, n. *Verb.* ex seq.

nakladáwat, al, ám *freq.* ex nakladat.

Nákladek, dku, m. *dem.* ex Náklad.

nákladñe, *adv.* sumptuose, pretiose, care: kostbar, kostspielig, mit vielem Aufwande, theuer: költségesen, nagy költséggel. *Syn.* utrowñe.

nákladní, á, é, *adj.* sumptuosus, praetiosus, carus, a, um: kostbar, kostspielig, viel kostend, mit vielem Aufwande: költséges, nagy-költségü. *Syn.* utrowní.

nákladñí, á, é, *adj.* onerarius, oneratus, a, um: eine Last oder Fracht tragend: terhes, terhet viselö. *Usus.* Nákladñí Woz, currus oneratus, Lastwagen, Frachtwagen, terhes szekér. Nákladñá Lođ (nákladñí Hagow), navis oneraria; Lastschiff, Frachtschiff; terhes hajó.

† nákladñí, *adj. omn. gen.* idem.

Nákladñica, i, f. proprio sumtu aliquid curans *fem.* die Verlegerinn, z. B. Bierverlegerinn: maga költségével valamit tsinaltató személy.

† Nákladñice, f. idem.

Nákladñík, a, m. proprio sumtu aliquid curans *vir*: der Verleger, saját költségével valamit tsináltató. *Usus.* Piwñí Nákladñík: cerevisiam suo sum-

sumtu coquens: Bierverleger, maga költségével ser-főző.

Nákladnosť, i, f. caritas, tis, f. sumtuositas, tis, f. profusio, nis, f. Kostbarkeit, wenn etwas viel kostet: nagy költés.

naklamať sa, mal sa, mem sa V. I. *imp.* lam sa: diu, saepe decipi, falli, errare: sich lange, oft betrügen; sokáig, gyakran meg-tsalattatni. 2) *cum genit.* multum, diu, saepe fallere, decipere: viel, lange, oft betrügen: sokat, sokáig, gyakran tsalni, meg-tsalni.

naklaňať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* ňag sa: multum, diu, saepe se inclinare: sich viel, lange, oft beugen: sokat, sokáig, gyakran hajolni, meg-hajolni. 2) *cum dat. pers:* diu, saepe adorare, venerari: lange, oft legen, einlegen, auflegen: sokáig, gyakran imádni.

naklasť, nakladel, nakládem V. P. *imp.* naklaď, ňečeho na ňečo: multum imponere, onerare: viel auflegen, sokat fel-rakni, igen meg-terhelni. *II. rec.* naklasť sa: diu, saepe imponere, ponere: lange, oft legen, einlegen, auflegen: sokáig, gyakran, tenni, fel-tenni, rakni, fel-rakni.

† naklasť:, ladl, ladu; v. naklasť, naklať, naklal, nakolem V. P. *imp.* nakol, *cum gnit.* multum (-ta) iugulare, transfigere: viel abstechen, schlachten; sokat meg-ölni. *II. rec.* naklať sa, multum, diu, saepe pungere: viel, lange, oft stechen: sokat, sokáig, gyakran szúrni, döfni.

nakľat, kal, kagem V. P. *imp.* kag: v. nalať. *II. rec.* nakľať sa, v. nalať sa.

nakľátiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* kľať sa: multum, diu, saepe titubare, vacillare, motitari, moveri: sich viel, lange, oft senken, wanken, taumeln: sokat, sokáig, gyakran tántorogni, tétovázni. *Syn.* nakľesať sa. 2) *cum genit.* multum, diu, saepe agitare, quatere, movere: viel, lange, oft hin und her bewegen: sokat, sokáig, gyakran mozgatni, ingatni, rázni, rántzigálni. *Syn.* nakáčať sa:

nakľebetiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* beť sa: multum, diu, saepe vitilitigare, nugigerulum agere: viel, lange, oft klatschen, plaudern; sokat, sokáig, gyakran tsátsogni, trêtsölni, pletkázni.

nakľečať sa, čal sa, čím sa V. P. kľeč sa: multum, diu, saepe genu flectere, niti genibus: sokat, sokáig, gyakran térdepelni; viel, lange, oft kuien.

nakľekotať sa, tal sa, cem sa V. P. *imp.* koc et kotag sa: multum, diu, saepe crepitare: viel, lange, oft rauschen, klappern, knallen; sokat, sokáig, gyakran kerepölni, tsörgeni. *Syn.* narapkať sa. 2) v. nakľebetiť sa.

nakľepaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nakľepať, pal, pem V. P. *imp.* lep, Kosu &c. malleo exacuere; denkeln, gedengelt haben: meg-kalapálni, kallapátsolni. *II. rec.* nakľepať sa, *cum genit.* diu, saepe malleo pulsare (pultare); lange, oft hämmern, klopfen: sokáig, gyakran kalapátsolni. 2) *sine genit.* diu, saepe palpitare, trepidare: lange, oft zappeln, zittern: sokáig, gyakran reszketni, félni. *Syn.* natrasť sa.

nak-

nakłesať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* sag sa: multum, diu, saepe cespitare, offendere: viel, lange, oft straucheln: sokat, sokáig, gyakran botlani, meg-botlani. *Syn.* napotcháwať sa. 2) v. naklátiť sa 1 Nro.

nakłesneni, á, é, *p. c.* ex seq.

nakłesňiť, il, ím V. P. *imp.* sňi, *cum genit.* multum (-ta) amputare, resecare: viel behauen, beschneiden, verschneiden, die Bäume: sokat nyesni, meg-nyesni. *Syn.* nakłesťiť. *II. rec.* nakłesňiť sa: diu, saepe amputare, resecare: lange, oft beschauen 2c. sokáig, gyakran nyesni.

nakłesťeni, á, é, *p. c.* ex seq.

nakłesťiť, il, ím V. P. *imp.* lesť, *cum genit.* v. nakłesňiť. 2) multos exsecare, castrare: viele castriren, verschneiden: sokakat ki-herélni, ki metzeni. *II. rec.* nakłesťiť sa, v. nakłesňiť sa. 2) diu, saepe castrare: lange, oft castriren: sokáig, gyakran herélni.

† **nakłiďiki**, il, ím; v. nakłuďiť.

† *II. rec.* nakłidit se, v. nakłuďiť sa.

nakłobučkowať sa, kowál sa, kugem sa V. I. *imp.* kug sa, ňekomu vel preď ňekím: diu, saepe aperto capite deposito pileo) stare coram aliquo: mit abgenommenem Hute lange, oft von Jemanden stehen: sokáig, gyakran süvegülni valakinek.

nakłochtiť, il, ím, V. I. *imp.* chti, *cum genit.* contemptive pro nawariť. *Syn.* nakwátiť. *II. rec.* nakłochtiť sa, v. nawariť sa. *Syn.* nakwáriť sa.

Nákłona, i, f. inclinatio corporis, reverentia, ae, f. Bückling, Verbeugung, Neigung des Körpers, Compliment: hajolás, fej-hajtás. *Syn.* Pokłona, Ukłona. *Usus.* Nákłonu učiňiť, se (corpus deorsum) inclinare, reverentiam facere: eine Verbeugung einen machen: fejet hajtani. valaki elött, meg-hajolni. *Syn.* pokłoňiť sa. 2) v. Nakłoňeňí.

Nákłonek, nku, m. v. Podčepki.

nakłoňení, á, é, *p. c.* inclinatus, reclinatus. flexus. inflexus, a, um; gebogen, verbeugt, geneigt: meg (le) hajlott. *Syn.* nachileni, uhileni, nahnuti. *boh.* nakłoňen. 2) propensus, amicus, a, um: geneigt, günstig: hajlandó. szives, barátságos. *Syn.* náchilní, uprimní, prigemní. *Usus.* Ge mňe welmi nakłoňení: ex animo mihi amicus est: er ist mein innigster Freund; szives jó barátom.

Nakłoňeňí, á, n. inclinatio, reclinatio, flexio, inflexio, nis, f. das Neigen, die Beugung, Biegung, Verbeugung, das Bücken einer Sache oder seiner: hajlás, hajlitás, hajtás, meghajtás. *Syn.* Nachileňí, Uchileňí, Uhnuťí. 2) v. Nákłonnosť.

nakłoňiť, il, ím V. P. *imp.* kłoň: inclinare, reclinare, flectere, inflectere, incurvare: neugen, beugen, verbeugen, biegen, bücken: meg-hajtani, meg-hajlitani. *Syn.* nachiliť, úchiliť, uhnúť, zehnúť. *Usus.* Hławu k Boškaňú ňakłoňiť, detorquere cervicem ad oscula *Hor.* den Kopf auf die Seite, einen Kuß, zu geben, neigen: meg-hajtani a' fejet a' tsók-adásra. *II. rec.* nakłoňiť sa: inclinari, se inclinare: sich beugen, (verbeugen, bücken, neigen), le-ha-

hajolni. *Syn.* nachiliť (nchiliť uklonit, zehnúť) ſa, 2) v. pokloniť ſa.
náklonne *adv.* v. náchilne.
náklonní, á, é, *adj.* v. náchilní.
Náklonnosť, i, f. v. Náchilnosť, Prízeň, Pregnosť, Uprimnosť. 2) propensio, nis, f. proclivitas, tis, f. Geneigtheit, Neigung zu etwas: hajlandósag. *Usus.* Swé Náklonnosti (Náružiwosť'i) potlačowať, na Uzde držať: cohibere motus animi: ſeine Begierden dämmen, unterdrücken, im Zaume halten: maga indulatit (kivánságit) zablában tartani, meg-zabolázni. 3) acclivitas, tis, f. planum inclinatum: die Anhöhe, meredekség.
Nákloňowání, á, n. *Verb.* ex seq.
nakloňowať, ňowal, ňugem, *freq.* ex nakloniť. *II. rec.* nakloňowať ſa, *freq.* ex nakloniť ſa.
naklopať ſa, pal ſa, pem ſa V. I. *imp.* klop ſa: multum, diu, saepe pulsare, pultare: viel, lange, oft klopfen: sokat, sokáig, gyakran kotzogni. *Syn.* nachlopať ſa, nachlopkať ſá.
† naklopitaki ſe, al ſe, ám ſe, v. naklesať ſa, napotcháwať ſa.
naklopkať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* kag ſa, idem. 2) v. nakľekotať ſa.
nakľučkowať ſa, kowal ſa, kugem ſa V. I. *imp.* kug ſa multum, diu, saepe uti circuitu, sermone sibi non constare: viel, lange, oft Umſchweif machen, klinken: sokat, sokáig, gyakran kerengülni, tsavarogni szavaiban. *Syn.* pokľučkowať.
naklučowaní, á, é, *p. c.* v. nakučowaní.
nakľučowať, čowal, čugem V. P. *imp.* čug, v. nakučowať. *II. rec.* nakľučowať ſa, v. nakučowať ſa.
nakľudení, á, é, *p. c.* ex seq.
nakľudiť, il, ím V. P. *imp.* luď, *cum genit.* multum (-ta) purgare: viel reinigen: sokat tisztítani, tisztogatni, meg-tisztítani. 2) multum colligere, viel einerndten, z. B. Früchte: sokat gyüjteni, öszve-gyüjteni. *boh.* nakliditi. II. *rec.* nakľudiť ſa, *cum et sine gen.* diu, saepe purgare: lange, oft reinigen: sokáig, gyakran tisztogatni, tisztítani. *boh.* naklidit ſe.
nakmíňení, á, é, *p. c.* ex seq.
nakmíňiť, il, ím V. P. *imp.* míň: multa mendacia dicere, multum mentiri: viel lügen, hervorlügen, vorlügen: sokat hazudni. *Syn.* naciğáňiť. II. *rec.* nakmíňiť ſa: diu, saepe mentiri: lange, oft lügen: sokáig, gyakran hazudni, *Syn.* naciğáňiť ſa.
nakňísať ſa, ſal ſa, ſem ſa V. I. *imp.* ňiſ ſa: multum, diu, saepe moveri, agitari: ſich viel, lange, oft bewegen: sokat, sokáig, gyakran mozogni, ingadozni. 2) multum, diu, saepe oscillare: viel, lange, oft ſchwengen, ſchankeln: sokat, sokáig, gyakran lógatni. 3) *cum genit.* diu, saepe movere, agitare: lange oft bewegen: sokáig, gyakran ingatni.
nakodkodákať ſa, dákal ſa, dáčem ſa V. I. *imp.* dákač ſa: multum, diu, saepe gracillare, cucurire: viel, lange, oft gakſen: sokat, sokáig, gyakran kukurikolni, kodkodátsolni. *boh.* nakdákaki ſe.
nakogiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* kog ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe studere lenire

nire (placare, mitigare) aliquem: viel lange: oft suchen zu besänftigen, Jemand: sokat, sokáig, gyakran akarni valakit le-tsillapítani, meg-engesztelni. *Syn.* nakorit sa, nakisit s:, *boh.* nachláchořiti se. *Usus.* Co sem sa ho nakogil: diu studui lenire eum; diu non potui illum mitigare; diu operam dedi, ut eum placarem: ich konnte ihn lange nicht besänftigen: sokáig meg-nem engesztelhettem ötet.

Nákolesníček, čku, m. *dem.* ex seq.

Nákolesník, u, m. v. Zákolesník.

† nakolíbaní, á, é, *p. c.* v. nakolísaní.

† nakolíbati se, al se, ám se *fut.* v. nakolísat sa.

nakolísaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nakolísat sa, sal sa, sem sa V. P. *imp.* sag sa, *cum. genit.* diu, saepe agitare infantem in cunis, commovere: lange, oft wiegen, z. B. Kind: sokáig, gyakran ingatni, ringatni. 2) *sine genit.* diu, saepe cunas agitare: lange, oft wiegen: sokáig, gyakran ingatni (ringatni) a' böltsöt. *boh.* nakolíbati se.

nakomolení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakomolit, il, ím V. P. *imp.* mol, *cum genit.* multa mutilare, detruncare: viel stutzen, abstutzen: sokat tsonkítani, meg-tsonkítani, el-vágni. *II. rec.* nakomolit sa: diu, saepe mutilare, detruncare: lange, oft stutzen: sokáig, gyakran tsonkítani, el-vágni.

nakončení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakončit, il, ím V. P. *imp.* či: exacuere, cacuminare, cuspide instruere: spitzen, spitzig machen: meg-hegyesíteni. *II.* nakončit sa: diu, saepe cuspidare: lange, oft spitzen: sokáig, gyakran hegyesíteni.

nakopaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nakopat, pal, pem V. P. *imp.* kop, *cum genit.* multum fodere, effodere: viel graben, ausgraben: sokat ásni, kapálni, ki-ásni, ki-kapálni. *II. rec.* nakopat sa: diu, saepe fodere: lange (lange Zeit), oft graben: sokáig, gyakran ásni, kapálni. 2) z Nohami: multum, diu, saepe recalcitrare, calcitrare, calces excutere: viel lange, oft hinten ausschlagen: sokat, sokáig, gyakran rugdalni, rúgni, rugodni.

nakopení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakopit, il, ím V. P. *imp.* kop, *cum genit.* multum (-ta) cumulare, accumulare: viel häufeln, aufhäufeln: sokat rakásra gyüjteni. 2) multos castrare, exsecare, *de gallis gallinaceis:* viele ausschneiden: sokat ki-metszeni, ki-herélni. *II. rec.* nakopit sa, diu, saepe cumulare, accumulare: lange, oft häufeln: sokáig, gyakran rakasra gyüjteni. *Syn.* nakopkowat sa. 2) diu, saepe exsecare, castrare *gallos gallinaceos:* lange, oft ausschneiden: sokáig, gyakran herélni, ki-metszeni.

nakorbačowat sa, čowal sa, čujem sa V. I. *imp.* čug sa, *cum genit.* multum, diu, saepe flagellare, scutica caedere: viel, lange, oft peitschen, karbatschen: sokat, sokáig, gyakran korbátsolni. *Syn.* nabičowat sa.

nakorenení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakorenit, il, ím V. P. *imp.* reň, *cum accus.* pipere condire: einwürzen, einpfeffern: meg-borsozni. *Syn.* okorenit, pokorenit. *II. rec.* nakorenit sa,

ſa, *cum genit.* diu, saepe piperare: lange, oft pfeffern, sokáig, gyakran borsozni.

nakorhelowať ſa, lowal ſa, lugem ſa V. I. *imp.* lug ſa: multum, diu, saepe potare, potitare, compotare: viel, lange, oft ſaufen, ſehr trinken: sokat, sokáig, gyakran korhelykedni, részegeskedni.

nakoriſtowaní, á, é, *p.* c. ex seq.

nakoriſtowať, towal, tugem V. P. *imp.* tug, *cum genit.* multum (-ta) compilare, rapere, corradere praedocinio: viel zuſammen rauben, plündern: sokat öszve-prédálni II. *rec.* nakoriſtowať ſa: diu, saepe praedari, latrocinari: lange, oft rauben, plündern: sokáig, gyakran, prédálni, tolvajlani, tolvajkodni.

nakoriť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* kor ſa, *cum genit.* v. nakogiť ſa.

nakorunowať ſa, nowal ſa, nugem ſa, V. I. *imp.* nug ſa, *cum genit.* saepe coronare, oft krönen, gyakran koronázni.

nakoſení, á, é, *p. c.* ex seq. *boh.* naſekaní.

nakoſiť, il, ím V. P. *imp.* koſ, *cum genit.* multum falcare, viel mähen, sokat kaszálni. *boh.* naſekati. *II. rec.* nakoſiť ſa: diu, saepe falcare, lange, oft mähen: sokáig, gyakran kaszálni. *boh.* naſekati ſe.

nakoſtowať ſa, towal ſa, tugem ſa V. I. *imp.* tug ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe gustare: viel, lange, oft koſten: sokat, sokáig, gyakran kóstolni.

nakotiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* koť ſa, *de animalibus*: saepe parere, fetum eniti: oft jungen, junge werfen: gyakran kölyközni, elleni.

nakotúlať ſa, al ſa, ám ſa V. P. *imp.* lag ſa, v. nagúlať ſa.

Nákowa, i, f. v. Nákowadlo. 2) Nákowa na Cepi: subscus tribuli.

† Nákowadlí, n. v. seq.

Nákowadlo, a, n. incus, udis, f. acmon, is, m. der Amboß: ülö, ülö-vas. *Syn.* Nákowa. *Prov.* Na gedno Nákowadlo tluct: eandem incudem tundere *Cic.* etwas immer treiben: egy húron pengölni; azon egy dolgot elöl 's még elöl kezdeni valaki tanítására. Znowu na Nákowadlo wzať: ad incudem revocare, incudi reddere versus *Horat.* von neuem bearbeiten: újjalag munkába venni; meg-jobbítani. Z Nákowadla wzatá Práca: opus mediis ablatum incudibus: unterbrochene Arbeit: félben maradtt munka. Gako na Nákowadle: inter malleum et incudem versari: ein hartes Schickſal haben; mostoha szerentsével élni; kemény sors allá vettetni.

nakowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nakowať, kowal, kugem V. P. *imp.* kug, *cum genit.* multum (-ta) cudere, procudere, fabrificare: viel zuſammen ſchmieden: sokat öszve-kovátsolni. *Syn.* nakuť. *II. rec.* nakowať ſa: diu, saepe cudere: lange, oft ſchmieden: sokáig, gyakran kovátsolni. *Syn.* nakuť ſa.

nakozowať ſa, zowal ſa, zugem ſa, V. I. *imp.* zug ſa: diu, saepe incrustare, inducere tectorio *Cic.* lange, oft tünchen, überziehen: sokáig, gyakran vakolni.

nakradení, á, é, *p. c.* ex nakraſť.

nakradnúť, dnul (del), dňem V. P. *imp.* dňi, *cum genit.* v, nakrasť.
nakradnutí, á, é, *part. const.* ex praec.
nakráganí, á, é, *p. c.* ex seq.
nakrágať, al, ám, V. P. *imp.* gag, *cum accus.* incidere; einschneiden, einen oder einige Schnitte hinein machen: megszegni. *Syn.* nakrogiť. 2) *cum genit.* minutatim immittere (inserere), minutatim concidere et inserere: einschneiden, durch Schneiden hineinfügen, z. B. Brod in die Suppe: belé-apritani.
† nakrágeťi, el, ím *fut.* idem.
nakrákoriť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* kor sa: multum, diu, saepe glocitare; viel, lange, oft gackern: sokat, sokáig, gyakran, kodátsolni, kotyogni. *Syn.* nakodkodákať sa.
nakralowať sa, lowal sa, lugem sa V. I. *imp.* lug sa: multum, diu, saepe regnare: viel, lange, oft regieren; sokat, sokáig, gyakran királykodni.
nakrasť, nakradel, nakradem V. P. *imp.* krad, *cum genit.* multum (ta) furari: viel stehlen, zusammen stehlen: sokat lopni, öszve-lopni. *Syn.* nakradnúť. *II. rec.* nakrasť sa: diu, saepe furari; lange, oft stehlen: sokaig, gyakran lopni. *Syn.* nakradnút sa.
† nakrásťi, kradl, kradu; idem.
nakrátce, *adv.* breviter, compendiose, succincte, summarie, paucis: kürzlich: röviden. *Usus.* Nakrátce odbawiť: minore finire pomoerio *Varro* paucis (brevibus) absolvere: kurz (kürzlich) abfertigen, verrichten, ausmachen, vollenden: rövideden el-végezni. *Prov.* Čo nakrátce trwá, o to mudrí nedbá: quod breviter durat, prudens non quaerere curat: wer klug ist und weiß, legt aufs Zeitlich, keinen Fleiß: a' ki okos, múlandókat nem vadászsza.
nakrátko, *adv.* idem.
nakrcaní, á, e, *p. c.* ex seq.
nakrcať, al, ám V. P. *imp.* cag, v. nadáwiť, nawracať. *II. rec.* nakrcať sa: v. nawracať sa, nadáwiť sa.
nakrčení, á, é, *p. c.* ex seq.
nakrčiť, il, ím V. P. *imp.* krč, *cum accus.* incurvare: zusammen krümmen, meg-görbiteni. *Syn.* nakríwiť. 2) intorquere, rümpfen, öszve-zsugoritani. *Syn.* strčiť. 3) corrugare, runzeln, ráutzolni. *Syn.* zebrať. *II. rec.* nakrčiť sa: v. krčit sa.
nakrčmáriť sa, il sa, ím sa. V. I. *imp.* mar sa; diu cauponari, educillare: lange ein Schenk seyn: sokat, sokáig kortsmároskodni.
nakrédení, á, é, *p. c.* ex seq.
nakrédiť, il, ím V. P. *imp.* kred: creta illinere: mit Kreide bestreichen: meg-krétázni.
nakrehnúť, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, v. krehnúť, strehnúť.
nakrepčiť sa, il sa, ím sa, V. P. *imp.* pči sa: multum, diu, saepe incurvatis sub genu pedibus saltare: viel, lange, oft mit gebogenen Knien (auf slavische Art) tanzen: sokat, sokáig, gyakran meg-hajtott térdel (tóthok módjára) tántzolni. *Syn.* od zemi tancowať. 2) multum, diu, saepe gesticulari: viel, lange, oft die Hände und den Leib behende bewegen, wie ein Gaukler: sokat, sokáig, gyakran gyestálni, epetzélni.
nakrépiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* krep sa: multum, diu, saepe disputare, controverte-

re,

re, impugnare, contradicere, contrariari: viel, lange, oft zweifeln, streiten: sokat, sokáig, gyakran vetélkedni, kérdésbe venni, ellenkezni.

nakresaní, á, é, p. c. ex seq.

nakresať, sal, sem V. P. imp. kres, cum genit. multum (-ta) asciare, exasciare, dedolare: viel behauen, zimmern: sokat faragni, meg-faragni. 2) Ohňa: ignem excutere; Feuer ausschlagen: tüzet ki-ütni. 3) mlinskí Kameň: exacuere lapidem molarem: den Mühlstein schärfen: malom-követ meg-vágni. II. rec. nakresať sa, cum genit. a) Drewa: diu, saepe asciare: lange, oft zimmern: sokáig, gyakran faragni. b) mlinského Kameňa: diu, saepe acuere lapidem molarem: lange, oft den Mühlstein schärfen: sokáig, gyakran malom-követ vágni. c) Ohňa: diu, saepe excutere ignem: lange oft Feuer schlagen: sokáig, gyakran tüzet ki-ütni.

nakréseni, á, é, p. c. ex seq.

nakrésiť, il, ím V. P. imp. kres, cum genit. multum (-ta) erigere, resuscitare: viel zurechte bringen, aufwecken, erwecken: sokat meg-eleveníteni. II. rec. nakrésiť sa: diu, saepe resuscitare, ad se revocare: lange, oft erwecken: sokáig, gyakran meg-eleveníteni.

nakričať sa, čal sa, čím sa V. I. imp. krič sa: multum, diu, saepe clamare: viel, lange, oft schreien: sokat, sokáig, gyakran kiáltani, kurjantani.

† nakřičeti se, čel se, čím se; idem.

nakriť, nakril, nakrigem V. P. imp. nakri, cum genit. multum (-ta) celare, occultare, occulere, abscondere: viel verhehlen, sokat el-rejteni, eltitkolni, el-tenni, el-dugni. Syn. naskowáwať. II rec. nakriť sa: diu, saepe abdere (abscondere) se: sich lange, oft verbergen: sokáig, gyakran el-rejteni magát, el-bújni, bujdosni. 2) cum genit. diu saepe celare: lange, oft verhehlen: sokáig, gyakran elrejteni, titkolni.

nakrití, á, é, p. c. ex praec.

nakriwe, adv. v. kriwe.

nakriwení, á, é, p. c. incurvus, incurvatus, recurvus, curvatus, flexus, inflexus, a, um: krumm, gebogen, gekrümmt, krumm gemacht: horgas, meg-horgasodott, meggörbíttetett, meg-hajtatott, meg-görbültt. Syn. skriwení, ukriwení, boh. nakriwení. 2) v. Hankiwí, v. g. Spis.

† nakřiwení, á, é; idem.

Nakriweňí, á, n. curvatio, incurvatio, flexio, inflexio, nis, f. Krümmung, das Krümmen, Krummmachen, die Biegung, Beugung: meg-görbítés, görbölés, meg-hajtás. Syn. Skriweňí, Ukriweňí.

† Nakřiweňí, n. idem.

nakriwí, á, é, adj. v. kriwí.

nakriwiť, il, ím V. P. imp. kriw, cum accus. curvare, incurvare, flectere, inflectere, intorquere: krümmen, krumm machen, biegen, beugen: meg-görbíteni, meg-hajtani, meg-tekerni. Usus A ten Huncfut ostkliwí, ken si Siták, nakriwí, chodí Hore dolu, wedla nasho Domu. Syn. skriwiť, nekriwiť. II. rec. nakriwiť sa: incurvari, flecti: sich biegen (beugen), meg-hajolni, meg-horgasodni. Syn. skriwiť (ukriwiť) sa.

† nakřiwiti, il, ím; idem.

Nakriwowáňí, á, n. Verb. ex seq.

nak-

nakriwowak, wowal, wugem, *freq.* ex nakriwik.

nakrižowak sa, žowal sa, žugem sa V. I. *imp.* žug sa, *cum genit.* diu, saepe crucifigere: lange, oft kreuzigen: sokáig, gyakran feszíteni, meg-feszíteni. 3) *sine genit* multum, diu, saepe mortificare se: sich viel, lange, oft kreuzigen, peinigen: sokat, sokáig, gyakran sanyargatni magát. *Syn.* natrúžňik sa.

nakrkak sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa: multum, diu, saepe crocitare: viel, lange, oft krähen, schreien wie ein Rabe: sokat, sokáig, gyakran kákogni.

nakrmení, á, é, *p. c.* cibatus, cibo refectus, a, um: gespeiset: jól tartott, tápláltt. *Syn.* nagedení, nasýtení. 2) pabulatus, pastus, a, um: gefüttert, meg-etetett, meg abrakoltatott, jól tartatott. *Syn.* ukrmení, napasení. *boh.* napasen.

Nakrmeňí, á, n. cibatio, nis, f. cibatus, us, m. Speisung, das Speisen: jól-tartás, táplálás. *Syn.* Nagedeňí, Nasýteňí. 2) pastus, us, m. pabulatio, nis, f. das Füttern, étetés, abrakolás. *Syn.* Napaseňí, Ukrmeňí.

nakrmik, il, ím V. P. *imp.* krm, *cum accus.* cibare aliquem, cibum dare alicui: speisen, zu essen geben: étellel bé-elegíteni valakit, eledelt adni valakinek. *Syn.* nasýtit. 2) pascere, pabulum dare, pabulare, pabulo reficere: füttern, Futter oder Nahrung geben: meg étetni, meg-abrakolni. *Syn.* napásť, ukrmik. *II. rec.* nakrmik sa: cibo refici, cibari: satt werden, jól lakni. 2) pabulatum esse: gefüttert seyn: meg abrakoltatni. *Syn.* pokrmik sa, ukrmik sa. 3) *cum genit. a.*) diu, saepe cibare: lange, oft speisen: sokáig, gyakran étellel tartani valakit. *b.*) diu, saepe pabulare: lange, oft füttern: sokáig, gyakran étetni. *Syn.* napásť sa.

nakrogení, á, é, *p. c.* ex seq. *boh.* nakrogen.

nakrogik, il, ím V. P. *imp.* krog, *cum accus.* incidere, scindendo incipere: anschneiden etwas: meg-szegni, meg-lekelni. *Syn.* narezak. 2) incidere: einschneiden, einen Schnitt oder mehrere Schnitte hinein machen: belé-vágni, belé-metszeni. *Syn.* zakrogik, zarezak.

nakropení, á, é, *p. c.* aqua (vino etc.) irrigatus, adspersus, conspersus, a, um: besprengt: meg-hintetett, meg-tsepegetett, meg-tsepegtetett, meg öntöztetet. *Syn.* pokropení, ukropení.

Nakropeňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. *Syn.* Pokropeňí, Ukropeňí.

nakropik, il, ím V. P. *imp.* krop, *cum accus.* Zboží we Mlíňe, x. irrigare, adspergere, conspergere: besprengen: meg-hintezni, meg-tsepegetni, meg-tsepegtetni; meg-vizesíteni. *Syn.* pokropik. *II. rec.* nakropik sa; irrigari, conspergi: besprengt werden: meg-tsepegettetni, meg-hintetni. *Syn.* pokropik sa. 2) *cum genit.* diu, saepe irrigare, adspergere: lange, oft besprengen: sokáig, gyakran meg-tsepegetni, meg-hintezni.

nakrotení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakrotik, il, ím V. P. *imp.* krot, *cum genit.* multum (-ta) cicurare, domare, mansuefacere: viel zähmen; sokat sze-

szelídíteni. *II.* *rec.* nakrokiť ſa: mansuefieri, mitigari, componi: zahm werden: meg-szelídölni, meg-tsendesedni. 2) *cum genit.* diu, saepe cicurare: lange, oft zähmen: sokáig, gyakran szelídíteni.

nakrsťení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakrsťiť, il, ím V. P. *imp.* sťi, *cum gen.* multos baptisare: viele taufen: sokakat meg-keresztelni. *II.* *rec.* nakrsťiť ſa: diu, saepe baptisare: lange, oft taufen: sokáig, gyakran keresztelni.

nakrúſení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakrúſiť, il, ím V. P. *imp.* kruſ, *cum genit.* multum (-ta) conterere, friare, in micas dissolvere. viel bröckeln, zusammen bröckeln: sokat meg-törni, meg-morzsolni, öszvemorzsolni. *II.* *rec.* nakrúſiť ſa: conteri, friari, in micas dissolvi: gebröckelt werden: öszve-morzsolodni. *Syn.* pokrúſiť ſa. 2) *cum genit.* diu, saepe friare, conterere: lange, oft bröckeln: sokáig, gyakran morzsolni, törni, megtörni.

nakrúťení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakrúťiť, il, ím V. P, *imp.* kruť, *cum genit.* multum (-ta) gyrare, rotare, intorquere: viel drehen, zusammen drehen: sokat tekerni, fodorítani, öszve tekerni, fel-tekerni, fel-fodorítani, fel-sodrani. *II.* *rec.* nakrúťiť ſa: multum, diu, saepe gyrari, rotari, torqueri: sich viel, lange, oft drehen, herum gedrehet werden: sokat, sokáig, gyakran tekeródzni, kerengeni. 2) *cum genit.* diu, saepe gyrare, rotare, torquere: lange, oft drehen: sokáig, gyakran forgatni, tekerni, fodorítani, felsodorni.

nakrúžení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakrúžiť, il, ím V. P. *imp.* kruž, *cum accus.* ad circinum exigere, circino describere, circinare: zirkeln, abzirkeln: meg-tzirkalmazni, kerekíteni. 2) *cum genit.* multum (-ta) radere, secare: viel schaben, schneiden: sokat aprítani, vagdalni, metszeni, *p. o.* sok káposztát. *II.* *rec.* nakrúžiť ſa: diu, saepe circino describere, circinare: lange oft zirkeln: sokáig, gyakran tzirkalmazni. 2) *cum genit.* diu, saepe radere, secare: lange, oft schaben, schneiden: sokáig: gyakran aprítani, metszeni.

nakrwawení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakrwawiť, il, ím V. P. *imp.* waw, *cum genit.* multum (-ta) cruentare: viel blutig machen: sokat meg-véresíteni. *II.* *rec.* nakrwawiť ſa: diu, saepe cruentare: lange, oft blutig machen: sokáig, gyakran véresíteni. 2) diu, saepe cruore manare: lange, oft bluten: sokáig, gyakran vérrel folyni.

nakučerawení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakučerawiť, il, ím V. P. *imp.* raw, *cum acc.* ex nakučeriť.

nakučerení, á, é, *p. c.* ex seq.

nakučeriť, il, ím V. P. *imp.* čer, *cum acc.* v. kučeriť. 2) *cum genit.* multum (-ta) crispare, cincinnare: viel kräuseln: sokat fodorítani. *II.* *rec.* nakučeriť ſa: diu, saepe crispare: lange, oft kräuseln: sokáig, gyakran fodorítani.

nakuchaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nakuchať, al, ám V. P. *imp.* chag, *cum genit.* multum (-ta) exenterare, eviscerare: viel ausweiden: sokaknak a' bélit ki-vetni. *II.* *rec.* na-

nakuchať sa: diu, saepe eviscerare: lange, oft ausweiden, sokáig, gyakran valaminek a' bélit ki-vetni.
nakuckať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa: multum, diu, saepe vomitare, vomere: sich viel, lange, oft brechen: sokat, sokáig, gyakran okádni, hányni. *Syn.* nadáwiť sa, nawracať sa. 2) v. nakaslať sa.
nakučowaní, á, é, *p. c.* ex seq. *Syn.* naklučowaní, naklčowaní.
nakučowať, čowal, čugem V. P. *imp.* čug, *cum genit.* multum (-ta) exstirpare, eradicare: viel ausstocken, ausrotten, mit dem Stame oder Wurzel heraus reißen: sokat ki-irtani. *Syn.* naklučowať, naklčowať. *II. rec.* nakučowať sa: diu, saepe exstirpare: lange, oft ausrotten: sokáig, gyakran irtani.
nakúkať, al, ám V. I. *imp.* kag, v. nahlédať.
nakůknúť, knul (kel), kňem V. P. *imp.* kni, v. nahlédnúť.
Nakukowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nakukowať, kowal, kugem *freq.* ex nakúknúť.
nakulhať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* hag sa: multum, diu, saepe claudicare: viel, lange, oft hinken: sokat, sokáig, gyakran sántítani.
nakumstowať sa, towal sa, tugem sa, V. I. *imp.* tug sa: diu, saepe nimium artis adhibere: lange, oft künsteln: sokáig, gyakran, sokat mesterkedni.
† **nakúleti**, leč, lím; v. naǧulať.
† **nakunírowati se**, owal se, ugi (u) se; v. natrápiť sa.
nakúpať sa, pal sa, pem sa, V. I. *imp.* kúpeg sa: multum, diu, saepe lauare se, balneo uti: sich viel, lange, oft baden: sokat, sokáig, gyakran füröd-ni, fördeni. 2) *cum genit.* diu, saepe lavare, abluere: lange, oft baden: sokáig, gyakran, förösztеni mosni.
nakupčiť. il, ím V. P. *imp.* pči, *cum genit.* multum (-ta) mutare, permutare; viel tauschen, eintauschen: sokat tserélni, el-tserélni. *II. rec.* nakupčiť sa: diu. saepe mutare: lange oft tauschen: sokáig, gyakran tserélni. 2) multum, diu, saepe negotiari, mercari, quaestum facere: viel, lange, oft handeln: sokat, sokáig, gyakran kereskedni.
nakúpení, á, é, *p. c.* ex nakúpiť.
Nakúpeňí, á, n. *Nom. Verb.* ex seq. Nakúpeňí Zbožá, frumentatio *Caes.* Herbeischaffung des Getreides, Fouragirung, Profiantirung: gabona öszve-gyüjtés; verés. *boh.* Strafowáňí wo Profianti.
nakúpiť, il, ím V. P. *imp.* kup, *cum genit.* multum (-ta) emere, coemere: viel kaufen, einkaufen, zusammenkaufen: sokat venni, öszve-venni. *Usus.* Zbožá nakůpiť, frumentari (-tor), *Caes. Liv.* fouragiren, das Getreide herbeischaffen, gabonát öszve venni, vásárlani.
* **nakuplowať sa**, lowal sa, lugem sa, V. I. *imp.* lug sa: namlúwáwať sa.
nakupowaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nakupowať, powal, pugem V. I. *imp.* pug; v. nakúpiť. *II. rec.* nakupowať sa, *cum genit.* saepe emere: oft kaufen: gyakran venni, vásárlani.
nakurážení, á, é, *p. c.* ex seq.
nakurážiť, il, ím V. P. *imp.* raž, *cum acc.* animare, animos ad-

addere: muthig machen: fel-bátorítani. *Syn.* podkurážiť, pokurážiť. II. *rec.* nakurážiť sa: animos accipere animari: muthig werden: meg-bátorodni, fel-bátorkodni. *Syn.* podkurážiť (pokurážiť) sa. 2) *cum genit.* diu, saepe animare: lange, oft muthig machen: sokáig, gyakran bátorítani.

nakúrení, á, é, *p. c.* ex seq, *boh.* nakúřen.

nakúriť, il, ím V. P. *imp.* kur, *cum genit.* multum fumi intromittere, infumare: viel einräuchern: sokat bé-füstölni, sok füstöt tsinálni. *Usus.* Nakúril (napúšťal Dimu) plnu Izbu, ꝛc. 2) *cum acc.* v. nakadiť, II. *rec.* nakúriť sa: multum, diu, saepe fumare: viel, lange oft rauchen: sokat, sokáig, gyakran füstölogni, gözölni. *Syn.* nakadiť sa. 2) *cum genit. a*) Tabaku: multum, diu, saepe fumigare, herbae nicotianae fumum ducere: viel, lange, oft Tabak rauchen: sokat, sokáig, gyakran dohányozni. *Syn.* nafagéiť sa. *b*) Kachel, Peci: diu, saepe calefacere fornacem, furnum: lange, oft heitzen, sokáig, gyakran füteni kályhát, kemenczét.

† nakúřiti, il, ím, v. nakúriť.

nakurwiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* wi sa: multum, diu, saepe scortari, meretricari, viel, lange, oft huren: sokat, sokáig, gyakran kurválkodni. *Syn.* nasmilňiť sa.

nakúsaní, á, é, *p. c.* admorsus, a, um: angebissen, angenagt: meg-harapáltt, meg-martt. *Syn.* nakúsení, nahrizení.

Nakúsaňí, á, n. admorsio, nis, f. das Anbeißen: meg-harapás, harapálás, meg-marás. *Syn.* Nakúseňí, Nahrizeňí, Nahriznutí.

nakúsať, sal, sem V. P. *imp.* kus, *cum acc.* admordere: anbeißen, annagen: meg-harapni, meg-marni. *Syn.* nakúsiť, nahrizť, nahriznúť. 2) *cum gen.* multum (-ta) mordere, commordere: viel beißen, zusammen beißen, sokat meg-harapni, meg-marni. II. *rec.* nakúsať sa, *cum genit.* diu, saepe mordere: lange, oft beißen: sokáig, gyakran harapni, marni. *Syn.* nahrizť sa.

† nakúsati, sal, sám et si; v. nakúsať.

nakúsení, á, é, *p. c.* v. nakúsaní.

Nakúseňí, á, n. v. Nakúsaňí.

nakúsiť, il, ím V. P. *imp*, kus, v. nakúsať.

nakusnúť, snul (sel), sňem V. P. *imp.* sňi, v. nakúsať.

† nakúsnúti, nakúsl, snu *fut.* idem.

nakusowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nakusowať, sowal, sugem V.P. *imp.* sug, *cum genit.* multum (-ta) discerpere, membratim concidere: viel verstückeln: sokat öszve-koutzolni, darabolni. II. *rec.* nakusowať sa: diu, saepe discerpere, concidere: lange, oft verstückeln: sokáig, gyakran koutzolni, darabolni.

nakuť, ul, ugem V.P. *imp.* kug, v. nakowať. II. *rec.* nakuť sa, v. nakowať sa.

nakutaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nakutať, al, ám V. P. *imp.* tag, *cum genit.* multa eruere, ruendo exquirere: viel auswühlen, ausgraben, zusammen wühlen: sokat ki-kotorázni, hidorni. II. *rec.* nakutať sa: diu, saepe ruere, invertere, jactare: lange, oft durchwühlen, rütteln, sto-

stochern: sokáig, gyakran kotorászni, kotorni, hidorni.

nakwákat sa, kal sa, čem sa V. I. *imp.* kwač sa: multum, diu, saepe crocitare, cornicare: viel, lange, oft krächzen: sokat, sokáig, gyakran károgni, kákogni. 2) v. naščicowat sa.

nakwárit, il, ím V. P. *imp.* war, v. naklochtit.

nakwásat, al, ám, V. I. *imp.* sag, v. nakwasit. *boh.* nakwásowati.

nakwasení, á, é, *p. c.* fermentatus, inacidatus, a, um: eingesäuert, gesäuert: bé-savanyitatott, meg-savanyitatott, meg-kovászóltatott. *Syn.* zakwasení. *boh.* nakwasen.

Nakwasení, á, n. fermentatio, inacidatio, nis, f. das Einsäuern: bé-savanyítás, meg-kovászolás, költés. *Syn.* Zakwasení.

nakwasit, il, ím V. P. *imp.* kwas: fermentare, inacidare: säuern, einsäuern; machen, das etwas gährt oder sauer wird: bé-savanyitani, meg-költeni, kovászolni. *Syn.* zakwasit. II. *rec.* nakwasit sa: multum; diu, saepe fermentescere, acescere: viel, lange, oft sauer werden: sokat, sokáig, gyakran meg-kelni, dagadni, savanyodni. 2) *cum genit.* diu, saepe fermentare, inacidare: lange, oft säuern: sokáig, gyakran kovászolni, savanyitani.

† nakwasowati, owal, ugi (u); v. nakwásat.

nakwestowat, towal tugem V. I. *imp.* tug, *cum genit.* multum colligere mendicando: viel sammeln: sokat öszve-kóldúlni. II. *rec.* nakwestowat sa: diu, saepe colligere mendicando: lange, oft sammeln: sokáig, gyakran kóldulni, kvestálni, kvestán járni.

nakwičat sa, čal sa, čím sa V. I. *imp.* wič sa: multum, diu, saepe grunnire: viel, lange, oft quieken, klirren: sokat, sokáig, gyakran nyikorgani.

nakwilit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* wil sa: multum, diu, saepe plorare, gemere: viel, lange, oft jammern, weheklagen, sokat, sokáig, gyakran siránkozni, rini.

nakwitnút, tnul (tel), tňem V. P. *imp.* tňi: florere, florescere, florem ferre: blühen: virágozni, virágzani. *Usus.* Bár ho strhňeme, zase nakwitňe.

nakwokat sa, kal sa, čem sa V. I. *imp.* woč sa: multum, diu, saepe glocitare: viel, lange, oft glucken: sokat, sokáig, gyakran kotylani, kotyogni, kotyologni.

nalačňet sa, ňel sa, ňím sa, V. I. *imp.* čni sa: multum, diu, saepe esurire: viel: lange, oft hungern: sokat, sokáig, gyakran éhezni.

nalahnút, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, na ňečo, v. nalíhat.

naláhnut, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, *cum genit.* multum fetum edere, eniti: viel gebären, ausbrüten; sokat elleni, ki-kölyközni, kiülni. *II. rec.* naláhnút sa, *cum et sine genit.* in copia edi, effundi, progenerari, procreari: in der Menge geboren werden, ausgebrütet werden: nagy számmal elletödni, kikelni. *Usus.* Mnoho sa toho naláhlo, 2c.

naláhnutí, á, é, *p. c. ex praec.* in copia progeneratus, editus, effusus, exclusus, a, um: in der Menge geboren aus=

ausgebrütet : nagy számmal ellelődött, ki-keltt.
Nalahnúťí, á, n. v. Naťíháňí.
nalahodiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* hod ſa, ňekomu: multum, diu, saepe blandiri, permulcere: viel, lange, oft liebkoſen ſchmeicheln: sokat, sokáig, gyakran nyájaskodni.
* nalaťaní, á, é, v. naleťaní.
* nalaťať, al, ám; v. naleťať.
* *II. rec.* nalaťať ſa, v. naleťať ſa.
nalaťomení, á, é, *p. c.* ex seq.
nalaťomiť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* ťom ſa, na ňeco: inhiare rei, anhelare (adpetere) rem: ſchmachten nach etwas, begierig ſeyn: valami után ásítozni, kivánkozni. *Syn.* ulaťomiť (zlaťomiť) ſa.
nalámaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nalámať, mal, mem V. P. *imp.* lam; *cum genit.* multum (-ta) defringere; viel abbrechen: sokat le-törni, le-tördelni.
† nalámaťi, mal, mám (mi, mu); idem.
nalamowaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nalamowat, mowal, mugem *freq. ex* nalámať, et nalomiť.
nalanťáriť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* ťar ſa: v. nabluďiť ſa.
nalapaní, á, é, *p. c.* v. nachitaní.
nalapať, al, ám V. P. *imp.* pag, *cum genit.* v. nahitať. Mnoho Rib nalapať: multos pisces prendere: viele Fiſche fangen: sok halat fogni.
nalarmowat ſa, mowal ſa, mugem ſa V. I. *imp.* mug ſa: multum, diu, saepe tumultuari: viel, lange, oft lärmen: sokat, sokáig, gyakran lármázni.
* nalaſowať ſa, ſowal ſa, ſugem ſa! v. namaſťrťiť ſa.
nalať, nalal, nalagem V. P. *imp.* lag, v. g. ňeťomu do Streli: v. nahreſiť. *II. rec.* nalať ſa, v. nahreſiť ſa.
naláť, naľál, naľegem, V. P. *imp.* naľeg, *cum et sine genit.* Wodi do Flaſi, ꝛc. infundere, potum (poculum) ministrare; eingießen, hineingießen, einſchenken: tölteni, belé-tölteni. *boh.* naliti. II. *rec.* naláť ſa *impersonaliter.* largitare pluere, fundi, infundi, intrare (subintrare): viel eingegoßen werden, hinein gehen; ſtark gießen: böven belé-folyni, bé-menni. *Usus.* mnoho ſa mi do Čižem nalálo: multum aquae cothurnos meos subintravit: meine Tſchizmen ſind voller Waſſer: sok víz ment-bé á' tsizmámba. Nalege ſa Den po Dňi: de die in diem largiter pluit: es regnet ſtark von Tage zu Tag: napról napra nagyon esik.
naláťí, á, é, *p. c.* infusus, a, um: eingegoßen, eingeſchenkt: belé-töltött, meg-töltetett. *boh.* nalit.
Naláťí, á, n. infusio, nis, f. Eingießung, das Eingießen, Einſchenken, Einguß: belé-töltés: meg-töltés.
nalatowať ſa, ťowal ſa, tugem ſa, V. I. *imp.* tug ſa: diu, saepe tigillis tegere; viel, lange, oft latten: sokat, sokáig, gyakran létzezni.
naléčaní, á, é, *p. c.* ex seq.
naléčať, al, ám V. P. *imp.* čag, *cum genit.* multa ponere, collocare, imponere: viel ſtellen, drauf ſtellen: sokat reáten-

tenni, vetni, hányni, fel- tenni. *Syn.* nalepit. II. *rec.* nalécat sa: diu, saepe ponere etc. lange, oft stellen: sokáig, gyakran tenni, rakni.
naléčení, á, é, *p. c.* ex seq. *boh.* naličen.
naléčit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* naleč sa: diu, saepe medicamentis uti, curare se: viel Arzneien gebrauchen, lange, oft arzneien: sokáig, gyakran orvosolni magát. 2) *cum genit.* ňekoho: multum, diu, saepe curare aliquem: viel, lange, oft heilen jemand: sokat, sokáig, gyakran orvosolni, gyógyitani valakit. *boh.* naličiti se.
† nalehati, al, ám, v. nalihat.
† nalehnúti, nalehl, nalehnu; v. nalahnút.
nalekaní, á, é, *p. c.* exterritus, perterritus, a, um: erschrocken, meg-ijedett, elrémüllt. *Syn.* nastrašení, naleknutí, ulekaní, zdešení, uleknutí. *vulg.* nalekaní, ulakaní.
nalekat, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum acc.* exterrere, perterrere: erschrecken, megijeszteni, rémiteni. *Syn.* nastrešit, ulekat, zdešit *vulg.* nalakat, ulakat. II. *rec.* nalekat sa: terrefieri, metu percelli: erschrecken: meg-ijedni, el-remülni. *Syn.* nastrašit (ulekat, zdešit naleknút, uleknút) sa. *vulg.* nalakat (ulakat) sa.
naléňit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* léň sa: saepe amittere pilos; oft haaren dich hären: gyakran vedleni, kopádni.
nalépaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nalépat, al, ám V. I. *imp.* pag, v. nalepit. II. *rec.* nalépat sa, v. nalepit sa.
Nálepek, pku, m. v. Obňisko.
nalepení, á, é, *p. c.* ex seq.
nalepit, il, ím V. P. *imp.* lep, *cum genit.* multa agglutinare (appapare) viel aufpappen, aufleimen: sokat reá (hozzá) ragasztani: enyvezni. 2) na ňečo: *a*) allinere, illinere aliquid alicui rei: ankleiben, schmieren an etwas: mázolni, tapasztani valamit valamire. *b*) ad figere: daran befestigen: hozzá ragasztani. II. *rec.* nalepit sa: in copia adhaerescere: in der Menge kleben, hangen bleiben: nagy számmal reá-ragaszkodni, hozzá ragadni. 2) v. nahoňit sa. 3) *cum genit.* diu, saepe (pappare) glutinare: lange, oft pappen, leimen: sokáig, gyakran ragasztani, enyvezni.
nalétat, al, ám V. P. *imp.* tag, involare: hineinfliegen bi (belé)-repülni. *Syn.* naletet, *boh.* nalítati. Muchi ti nalétagú do Piwa, rc. II. *rec.* nalétat sa: multum, diu, saepe volare: viel, lange, oft fliegen: sokat, sokáig, gyakran repdesni, repülni. *boh.* nalítatse.
naletet, tel, tím, V. P. *imp.* let, v. nalétat.
Naléwač, a, m. pincerna, ae, m. pocillator, is, m. der Schenk, poharnok, kortsomáros. *Syn.* Krčmár. *boh.* Nalíwač.
Naléwačka, i, f. copa, ae, f. Schenkerinn, Schenkin: pohárnokné, kortsmárosné. *Syn.* Krčmárka. 2) cochlear fusorium, der Gießlöffel, töltökanál. *boh.* Nalíwačka.
Nalewadlo, a, n. pelvis, is, f. Gießbecken, Lavoir: medentze. *boh.* Naliwadlo.
naléwaní, á, é, *p. c.* v. naláti.
Naléwáňí, á, n. v. Naláňí,
na-

nakéwať, al, ám V. I. *imp.* wag, v. nakáť, *boh.* naliwati.
Nakéwáwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nakéwáwáť, al, ám *freq.* ex nakéwať. *boh.* nakiwáwati.
Nákewka, i, f. infundibulum, i, n. Trichter (zum Einschütten, Eingießen z. B. eine Flasche): töltsér. *Syn.* Léw, Léwik. *boh.* Nákiwka, Trichtíř.
Na lewo, links, balra, sinistrorsum.
Nakez, u, m. sententia, ae, f. deliberatum, adinventum, i, n. Rechtsspruch, Urtheil: törvényes el-végezés. *Syn.* Ortel. 2) v. Nákezek. *Usus.* Staři Nákez: antiqua naenia: alte Erdichtung: régi költemény.
nakézať, al, ám V. I. *imp.* zag, v. nachádzať. *II. rec.* nakézať sa, v. nachádzať sa.
* nákežať, žal, žím; v. nákežiť.
nakežať sa, žal sa, žím sa V. P. *imp.* kež sa: multum, diu, saepe cubare, iacere, situm (positum) esse: viel, lange, oft liegen an einem Orte, von Thieren, Menschen und leblosen Dingen: sokat, sokáig, gyakran feküdni.
Nákezek, zku, m. *dem.* inventum, commentum, figmentum, i, n. die Erfindung, Erdichtung: találmány, költemény. *Syn.* Nákez. *Usus.* To sú len Nákezki: sunt tantum figmenta: dieß sind lauter Erdichtungen: ez merő költemény.
Nakezenec, nca, m. projectus puer *Plin.* infans expositus (inventitius, repertitius): Findling, Findelkind: ki-tétetett (el-vetett) gyermek. *Syn.* Nakezené (odhodené, na Ulica položené) Děťa.
nakezení, á, é, *p. c.* inventus, repertus, a, um: gefunden: fel-találtt, fel-találtatott. *Syn.* naidení, naleznutí, *boh.* nalezen. Nakezené Děťa: v. Nakezenec.
Nakezení, á, n. inventio, repertio, nis, f. das Finden: meg-találás, fel-találás. *Syn.* Naidení; Nakeznutí. 2) inventio, excogitatio, nis, f. das Erfinden, Erdichten, die Erfindung: új találmány. *Syn.* Nákezek.
Nákežení, á, n. decentia, ae, f. Gebühr, Gebührlichkeit: illendőség. *Syn.* Swečnosť.
† nákežeti, žel, žím; v. nákežiť.
† nakežeti se, žel se, žím se *fut.* v. nakežať sa.
nákežiť, il, ím V. I. *imp.* kež: *cum vel sine dat.* esse alicujus: gehören, ein Eigenthum seyn: tartozni. *Usus.* Ta Knižka mňe nákeží ge moga: hic liber est meus: das Buch gehört mir: ez az én könyvem. *Syn.* patriť, prinákežiť. 2) pertinere, spectare: gehören, betreffen, Beziehung haben: tartozni. *Syn.* patriť. *Usus.* To sem nenákeží: non huc pertinet: das gehört nicht hieher: ez nem ide való. To nenákeží k Weci: non pertinet ad rem: das gehört nicht zur Sache: ez a' dologhoz nem tartozandó. 3) pertinere, referendum esse ad etc. relationem (connexionem) habere: gehören, Beziehung wohin haben, darunter zu rechnen seyn: oda tartozni. *Usus.* To tam nákeží: hoc eo referendum est: dieß hat dahin seine Beziehung: ez oda tartozandó. 4) locum suum occupare, deberi: wohin gehören, gebühren, zukommen, einen schicklichen Ort ein-

einnehmen: valahova illeni, illendö helyt el-foglalni. *Usus.* Ti nenáležíš sem: hic non est tuus locus: du gehörest nicht hieher: te nem tartozol ide; ez nem a' te helyed. Kde náleží tato Kňižka? quis locus debetur huic libro? quem locum occupare hic liber debet? wo gehört das Buch hin? hová tartozandó ez a' könyv? hová kell ezt a' könyvet tenni. To náleží do Kuchiňe: locum suum habet (occupare debet) in culina: das gehört in die Küche: ez konyhába illik, oda tartozandó. Sol náleží do Polewki: Salz gehört (muß gesetzt oder gelegt werden. muß hinein gethan werden) in die Suppe: sal in iusculum injici debet: a' sónak levesben a' helye (illik): 5) natum esse in loco, wo zu Hause gehören, valahol születtetni. Náleží do Trnawi, w Trnawe ge zroďení: natus est Tyrnaviae: er gehört (zu Hause) in Tyrnau: Nagy-szombatba való. 6) decere par esse: sich gehören, sich schicken, gebühren, geziemen, illeni. 7) tribuendum esse, deberi: sich gehören, Jemanden gebühren, gegeben werden müssen: illeni. *Syn.* prisľúchať. *Usus.* Mňe Chwála náleží: laus mihi debetur (tribuenda est): mir gehört Lob: ditséret illet engemet.

náležiťe, *adv.* convenienter, digne, legitime, decenter: gebührlich, gebührend, schicklich: illendöen, illendöképpen, illendöségesen. *Syn.* sľušňe, swečňe, swedčňe. 2) merito, gebührlich, schuldiger Maßen: méltán, vólta-képpen. 3) egregie, eximie, excellenter: vortrefflich, auf vortreffliche Art, derekasan, fenn, fennyen, ékesen, jelesen, szépen. *Syn.* wíborňe, známeňiťe. 4) solerter: erfindsam, serényen.

náležitý, á, é, *adj.* conveniens, decens, tis; dignus, legitimus, a, um: gebührlich, gebührend, schicklich: illendö. *Syn.* sľušný, swečný, swedčný. 2) debitus, meritus, a, um: gebührend, gebührlich, verdient, schuldig, z. B. Lob: érdemlett. illetö, illendö. *Syn.* prisľušní, prisľuchagící, zasľúžení. *Usus.* Náležitá Česť': iusti (debiti) honores: schuldige Ehre: érdemlett tiszteletek. 3) excellens, praestans, tis; insignis, e; egregius, eximius, a, um: vortrefflich: derék, derekas, jeles. *Syn.* wíborní, známeňití. *Usus.* Náležití Chlap, vir egregius, ein vortrefflicher Mann: egy derék ember. 4) solers, tis; erfinderisch, erfindsam, serény.

Náležitosť', i, f. decorum, i, n. die Gebühr, Wohlstand, was sich gebührt: illendöség. *Syn.* Náležeňí. Proťi Náležitosťi: contra decorum (decentiam), wider die Gebühr, wider dem Wohlstand: illendöség ellen. 2) iustum, aequum, officium, quod convenit: Gebühr, was sich gebührt, Pflicht: kötelesség, igaszság, tisztség. Podle Náležitosťi: ut dignum est: nach Gebühr: méltó-képpen; a' mint kell. Proťi Náležitosťi: *a.*) contra ius (aequum): wider die Gebühr, wider Recht, wider Billigkeit: igazság (törvény) ellen. *b.*) contra (praeter) officium: wider die Pflicht, wider die Gebühr: hivatal (tisztség) ellen. 3) iustum, debitum: Gebühr, was jedem gebührt: köteles dolog. Náležitosťi wiplatit: iusta solvere: die Gebühren bezahlen: kö-

köteles dolgokat ki fizetni. 4) meritum: Gebühr, Verdienst: meg-érdemlett dolog, érdem. Zásluha, Wedla Náležitost'i: ex merito; nach Verdienst: érdem szerént. Proti Náležitost'i: immerito, contra meritum: wider Verdienst: érdemen felül (kivül). 5) excellentia, praestantia, ae, f. Vortrefflichkeit: jeles vólta valaminek. 6) solertia, ae, f. Erfindsamkeit: serénység.

náležne, *adv.* sagaciter, inventiose: erfindsam, scharfsinnig: serényen, élesen, elméseu, okoson.

náležní, á, é, *adj.* sagax, perspicax, cis; inventiosus, a, um: erfinderisch, erfindsam, scharfsinnig, spitzfindig, leicht etwas spürend oder wahrnehmend; serény (éles) elméjü, éles szagló, valamit hamar által-értö, fel-találó.

Náležnica, i, f. inventrix, repertrix, cis, f. Erfinderinn, találóné, lelöné.

Náležník, a, m. inventor, repertor, is, m. Erfinder, találó, lelö.

Náležnost', i, f. sagacitas ingenii: Erfindsamkeit, Spitzfindigkeit, Scharfsinnigkeit, Fähigkeit etwas leicht zu merken, spüren oder wahrnehmen: éles elmésség, hamar meg-értés, serény fel-találása valaminek.

naležnúť, žnul, žňem V. P. *imp.* žňi, v. naležť. *II. rec.* naležnúť sa, v. naležť sa.

naležnutí, á, é, *p. c.* v. naležení.

Naležnutí, á, n. v. Naležení.

naležť, naležel, naležem V. P. nalež, *cum accus.* invenire, reperire: finden; találni, lelni. 2) excogitare, invenire: erfinden; ki-gondolni, fel-találni. *Syn.* naisť', naležnúť, wimisleť. *II. rec.* naležť sa: inveniri, reperiri: sich finden, gefunden werden: meg-találtatni, fel-találtatni. *Syn.* naisť' sa, naležnúť sa. 2) multum, diu, saepe repere, serpere: viel, lange, oft kriechen: sokat, sokaig gyakran mászni, tsúszni. *Syn.* nalaziť sa. 3) diu, saepe scandere: lange, oft steigen, aufsteigen: sokáig, gyakran mászni, hágni. 4) saepe defluere: oft ausgehen, ausfallen: gyakran elmenni, húlni, ki-húlni. *Usus.* Naležú sa mu Wlasi, rc.

* Nalgewač, a, m. v. Nalewač.

* Nalgewačka, i, f. v. Nalewačka.

* Nalgewadlo, a, n. v. Nalewadlo.

* nalgewaní, á, é, v. nalewaní.

* Nalgewáňí, á, n. v. Naléwáňí.

* nalgewať, al, ám, v. nalewať.

* Nalgewka, i, f. v. Nalewka.

† nalibati se, al se, ám se; v. nabosťáwať sa.

† Náliceck, cku, m. v. seq.

Nálíček, čku, m. ferreum tegmen (tegimen, tegumen) oris, (faciei): eiserne Decke des Gesichts: vas-fedél, ortza vas-boríték.

nalíčení, á, é, *p. c.* fucatus, infucatus, a, um: angestrichen, geschminkt: festett, bé-festett. *boh.* nalíčen.

Nalíčeňí, á, n. fucatio, infucatio, nis, f. Anstreichung, das Schminken: festés, bé-festés.

nalichwiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* chwi sa: multum, diu, saepe fenerari: viel, lange, oft wuchern: sokat, sokáig, gyakran uzsoráskodni.

nalíčiť, il, ím V. P. *imp.* nalič, *cum accus.* fucare, infucare: anstreichen, schminken: feste-

steni, bé-festeni, meg-festeni. *Syn.* zamalowat. *Usus.* Sem čerwená, gakobi ma naličil: rubeo, quasi fucata sim: ich bin so roth, als wenn ich geschminkt wäre: piros vagyok, mint ha bé-voluék festve. *II. rec.* naličit sa: intingere genas suas, infucari: sich anstreichen, sich schminken: bé-festeni magát.

† naličiti se, il se, ím se; v. naléčit sa.

naligotat sa, tal sa, cem sa V. I. *imp.* tag sa: multum, diu, saepe splendere, splendicare; viel, lange, oft glänzen, schimmern: sokat, sokáig, gyakran fényleni, ragyogni. *Syn.* nablíščat sa, nalíščat sa.

Nalíháňí, á, n. incubitus, us, m. Stemmung: reá-fekvés, támaszkodás. *Syn.* Nalachnúťí.

nalihat, al, ám V. P. *imp.* hag; v. naluhat.

nalíhat, al, ám V. I. *imp.* hag: incumbere: sich auf (an) etwas legen oder stemmen: valamíre reá-feküdni, támászkodni. *Syn.* nalahnút.

nalikat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa: v. nawzdíchat sa.

† nalíknúťi, kl, knu *fut.* v. nalozit 2-do.

nalíščat sa, čal sa, čím sa, V.I. *imp.* či sa, v. naligotat sa.

nálisí, á, é, *adj.* calvaster, paululum calvus, subcalvus, a, um: etwas kahl: fél-kopasz. *Syn.* naplechawí, Lisáček.

† nakit et nakiti, nakil, nalegi (u), v. nakát.

† nalitati, al, ám; v. nakétat,

† *II. rec.* nálitat se, v. nakétat sa.

† Naliwač, e, m. v. Nakewač.

† Naliwačka, i, f. v. Nakewačka.

† Nakiwadlo, a, n. v. Nakewadlo.

† nakíwaní, á, é; v. nakéwaní.

† Nakíwáňí, n. v. Nakéwáňí.

† nakíwati, al, ám, v. nakéwat.

† nakíwáwati, al, ám, v. nakéwáwati.

† Nákiwka, i, f. v. Nákewka.

nalizat sa, zal sa, zem sa V. P. liž sa, *cum et sine genit.* multum, diu, saepe lingere, lambere: viel, lange, oft lecken, lappen: sokat, sokáig, gyakran nyalni, nyalogatni. 2) saepe immodice osculari: oft lecken, unmässig küssen: gyakran mértékletlenül tsókolgatni.

nalobdowat sa, dowal sa, dugem sa V. I. *imp.* dug sa: multum, diu, saepe pila ludere: viel, lange, oft den Ball spielen: sokat, sokáig, gyakran laptázni, láptára játszani.

naločkat sa, al sa, ám sa, V.I. *imp.* kag sa: saepe effundi, diffluere: oft ausfließen, ausprützen: gyakran kilotstsanni, ki-lotsolódni.

nalodit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* lod sa: diu, saepe navigare: lange, oft schiffen: sokáig, gyakran hajózni, hajókázni.

nalogení, á, é, *p. c.* ex seq,

nalogit, il, ím V. P. *imp.* log, *cum accus.* sebo inungere: mit dem Inslt beschmieren: fagygyúval meg-kenni. *Syn.* pologit.

nalokat sa, kal sa, čem sa V. P. *imp.* nalokag et naloc sa: multum, diu, saepe potare, haurire: viel, lange, oft saufen; sokat, sokáig, gyakran inni, korhelykedni, részegeskedni. 2) ingurgitare (impotare, inebriare) se, crapula ingravescere, inebriari: sich betrinken: meg-részegedni.

nalomcowať ſa, cowal ſa, cugem ſa V. I. *imp.* cug ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe vexare: viel, lange, oft plagen: sokat, sokáig, gyakran nyomorgatni. *Syn.* naſužowať ſa, natrápiť ſa.

nalomený, á, é, *p. c.* in fractus paululum fractus, a, um: angebrochen, ein wenig gebrochen: egy-kevessé meg-tört. *boh.* nalomen.

Nalomeňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nalomiť, il, ím V. P. *imp.* lom, *cum accus.* incipere frangere infringere: anbrechen, den Anfang mit Brechen machen: megtörni, törni kezdeni. 2) paululum frangere: ein wenig brechen: egy-kevessé meg-törni. *Syn.* ponalamowať. *II. rec.* nalomit ſa, paululum frangi, ein wenig brechen, entzwei gehen, egy kevessé meg-törni. 2) *cum genit.* multum, diu, saepe caedere (verberare) aliquem: viel, lange, oft schlagen, prügeln jemanden: sokat, sokáig, gyakran valakit verni, veregetni, ütegetni.

nalowený, á, é, *p. c.* ex seq.

nalowiť, il, ím V. I. *imp.* low, *cum genit.* multum venatu capere: durchs Jagen viel fangen: sokat kapni vadászattal.

naložený, á, é, *p. c.* v. nakladaný.

Naloženi, á, n. v. Nakladáňí. 2) constitutio, nis, f. Verfügung, Anordnung; rendelés.

naložiť, il, ím V. P. *imp.* lož, v. nakladať. 2) Chlopec, Siti naložit: ponere tendiculam, tendere plagas: stellen, eine Falle; aufstellen, Netze: tört vetni. *boh.* nal:knutí. 3) constituere, jubere: verfügen, anordnen, befehlen: redelni, elrendelni, parantsolni. *Syn.* nahodiť, uložiť. *Usus.* Jako Pán Boh ſe mnú naloži: uti Deus mecum constituerit: wie es Gott mit mir verfügen wird: a' mint az Úr Isten fog rendelni vélem.

nalúbať ſa, al ſa, ám ſa; v. naboſkáwať ſa.

naľúbiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* ľub ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe amare: viel, lange, oft lieben: sokat, sokáig, gyakran szeretni, kedvelni. 2) *cum dat. per. impersonaliter*: multum, diu, saepe placere, arridere: viel, lange, oft gefallen, angenehm seyn: sokat, sokáig, gyakran tetszeni.

nalúčený, á, é. *p. c.* ex nalúčiť.

nalúchaný, á, é, *p. c.* ex seq.

nalúchať ſa, al ſa, ám ſa; v. nalokať ſa.

nalúčiť, il, ím V. P. *imp.* luč, *cum genit.* multum (-ta) segregare: viel trennen, scheiden, absondern: sokat el-választani. *II. rec.* nalúčit ſa: multum, diu, saepe valedicere: viel, lange, oft Abschied nehmen, sich beurlauben: sokat, sokáig, gyakran bútsúzni, bútsut venni. 2) *cum genit.* diu, saepe separare, segregare: lange, oft trennen: sokáig, gyakran el-választani.

nalúdený, á, é, *p. c.* ex seq.

nalúdiť, il, ím V. P. *imp.* lud, *cum genit.* multa pellicere, allicere: viel locken, hervorlocken: sokat édesgetni, tsalogatni, magához tsalni. *Syn.* nawábiť. *II. rec.* nalúdiť ſa: in copia allici, pellici: in der Menge gelockt werden: nagy számmal édesgettetni, hozzá tsalódni. 2) *cum genit.* diu, saepe allicere; lange, oft locken: sokáig, gyakran édesget-

getni, magához tsalni. *Syn.* nawábiť ſa.

nalubaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nalubať, bal, žem et bám V. P. *imp.* lubag et luž: multum mentiri, comminisci: viel lügen, vorlügen: sokat hazudni. *Syn.* naciǵáňiť, naťmíňiť. *II rec.* nalubať ſa, diu, saepe mentiri: lange, oft lügen: sokáig, gyakran hazudni. *Syn.* naciǵániť ſa, naťmíniť ſa.

nalúpaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nalúpať, pal, pem V. P. *imp.* lup et lupag, *cum genit.* multum (-ta) decorticare, excorticare: viel ſchälen, abſchälen: sokat le-héjázni, hánzani, kopátsolni. 2) multum (-ta) folliculis privare: viel hülſen, abhülſen: sokat ki-fejteni, soknak héját le-vetni. *II. rec.* nalúpať ſa: decorticari, ſich ſchälen, kopátsolódni, hámzódni. 2) *cum genit.* *a*) diu, saepe decorticare: lange, oft ſchälen: sokáig. gyakran kopátsolni, hánzani. *b*) diu, saepe folliculis privare: lange, oft hülſen: sokáig, gyakran fejteni, héját le-vetni.

nalúpení, á, é, *p. c.* ex nalúpiť.

nalúpežiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* pež ſa: diu, saepe praedari, latrocinari: lange, oft rauben: sokáig, gyakran rablani, tolvajkodni.

nalúpiť, il, ím V. P. *imp.* lup, *cum genit.* v. nalúpať. 2) multum (-ta) rapere, rapina colligere: viel zuſammen rauben, ausplündern: sokat öszve-predálni, öszve-ragadni. *II. rec.* nalúpiť ſa, v. nalúpať ſa. 2) diu, saepe spoliare, rapere; lange, oft plündern, rauben: sokáig, gyakran fosztani, ragadni, predálni.

nalupťať ſa, al ſa, ám ſa, V. I. *imp.* ťag ſa: multum, diu, saepe palpitare, viel, lange, oft klopfen: sokat, sokáig, gyakran dobogni.

nalúsťaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nalúsťať, al, ám V. P. *imp.* ťag, *cum gen.* multum (-ta) frangere: viel knacken, aufknacken, aufbeiſſen: sokat fel-törni. *II. rec.* nalúsťať ſa: diu, saepe frangere: lange, oft knacken: sokáig, gyakran fel-törni. *Tropice.* Nalúsťá ſa ten tích Pátričeť: crebro admodum rosarium, orat, etc.

naťutowať ſa, towal ſa, tugem ſa V. I. *imp.* tug ſa: multum, diu, saepe dolere, poenitere: viel, lange, oft bereuen: sokat, sokáig, gyakran szánni, bánni, valamin bánkódni. 2) *cum genit.* multum, diu saepe condolere (compati) alicui, misereri aliquem, viel, lange, oft bedauern, Mitleid haben: valakin szánakodni, sajnálni valakit.

nám, *dat. plur.* ex gá: nobis, uns, néküink, mi-néküink.

namacaní, á, é, *p. c.* v. namataní.

namáčaní, á, é, *p. c.* v. namočení.

Namáčáňí, á, n. v. Namočeňí.

namacať, al, ám V. I. *imp.* cag, v. namatať.

† namáčeti, čel, čím, v. namáčať.

namačǵaní, á, é, *p. c.* ex seq.

namačǵať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* ǵag ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe premere, comprimere: viel, lange, oft drücken, drängen: sokat, sokáig, gyakran gyúrni, nyomni, szorítani.

namadění, á, é, *p. c.* ex seq.

namadiť, il, ím V. P. *imp.* maď, *cum accus.* mellire, melle condire: mit Honig anmachen, (beſchmieren, beſtreichen); megme-

mézezni, mézzel megtsinálni. *Syn.* pomaďiť.
namaďťení, á, é, *p. c.* v. natrepaní.
namaďťiť, il, ím V. P. *imp.* ďťi, *cum gen.* v. natrepať Cenu, xc. *II. rec.* namaďliť ſa, v. natrepať ſa Cenu xc.
namadowení, á, é, *p. c.* ex seq.
namadowiť, il, ím V. P. *imp.* dow, v. namaďiť.
namaǧlowaní, á, é, *p. c.* ex seq.
namaǧlowať, ǧlowal, ǧlugem V. P. *imp.* ǧlug, *cum genit.* multum (-ta) levigare: viel mangen, rollen, walken: sokat mángolni, mángorlani. *Syn.* nawalkowať, namanǧlowať, *vulg.* nawalchowať. *II. rec.* namaǧlowať ſa, *cum genit.* diu saepe levigare: lange, oft mangen: sokáig, gyakran mángolni. *Syn.* namanǧlowať ſa, nawalkowať ſa, *vulg.* nawalchowať ſa.
namagſtrowať ſa, rowal ſa, rugem ſa, V. I. *imp.* rug ſa: v. nakunſtowať ſa.
† namakati, al, ám; v. namatať.
namakčení, á, é, *p. c.* ex seq.
namakčiť, il, ím V. P. *imp.* či, *cum accus.* emollire, weich machen, erweichen, meg-lágyítani. *II. rec.* namakčiť ſa, v. namaknúť. 2) *cum genit.* diu, saepe mollire, lange, oft weichen, weich machen: sokáig, gyakran lágyítani.
namaknúť, knul (kel), kňem V. P. *imp.* kňi: emollescere, erweichen, weich werden: meg-lágyúlni, meg-púhúlni.
namalowaní, á, é, *p. c.* depictus, a, um: aufgemahlen: leirattatott, pingáltatott.
namalowať, lowal, lugem V. P. *imp.* lug, depingere, aufmahlen, le-írni. *II. rec.* namalowať ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe pingere: viel, lange, oft mahlen: sokat, sokáig, gyakran képeket írni.
namámení, á, é, *p. c.* v. mámení.
namámiť, il, ím V. P. *imp.* mam, v. mámiť.
namamrať ſa, ral ſa, rem ſa V. P. *imp.* ri ſa, v. naſkamrať ſa.
Náman, a, m. Naman *Syrus*, ein Mannsname, férfi-név.
namanǧlowaní, á, é, *p. c.* v. namaǧlowaní.
namanǧlowať, lowal, lugem, lug; v. namaǧlowať. *II. rec.* namanǧlowať ſa, v. namaǧlowať ſa.
namárňení, á, é, *p. c.* ex seq.
namárňiť, il, ím V. P. *imp.* ňi, *cum genit.* multum prodigere, profundere, effundere, dilapidare, decoquere: viel verschwenden, verzehren: sokat el-prédalni, el-tékozlani, el-pazarlani, el-vesztegetni, el-harátsolni, el-tobzódni, el-költeni. 2) v. nautrácať.
namaſkrtení, á, é, *p. c.* ex seq. *Syn.* umaſkrtení.
namaſkrtiť, il, ím V. P. *imp.* krť, *cum acc. pers.* injicere alicui cupiditatem, desiderio adficere: einem Lust machen zu etwas; lüstern (begierig) machen: kívánságot valakiben fel-indítani, fel-gerjeszteni. *Syn.* nalakomiť, umaſkrtiť. *II. rec.* namaſkrtiť ſa, na ňečo: cupidum esse, alicuius rei desiderio teneri: lüstern, sich sehnen nach etwas: valami után ásítozni. *Syn.* nalakomiť ſa. 2) ad satietatem ligurrire, catillare: zur Genüge naschen, laschen: sokat (eleget) torkoskodni. *Syn.* umaſkrtiť ſa. *boh.* namlſati ſe.

namaſkení, á, é, p. c. ex seq.

namaſkit, il, ím V. P. imp. ſli, cum accus. butyro condire: anbuttern, mit der Butter beſtreichen: meg-vajazni. Syn. pomaſkit.

namáſt', namátel, namatem, V. P. imp. namat, cum genit. multa implicare, impedire, involvere: viel verwickeln, zerrütten: sokat öszve bontani, bé-tekerni, 2) conturbare, disturbare, perturbare: verwirren: öszve-zúrni, zavarni, fel-zavarni. II. rec. namáſt' ſa: accidere, cadere, incidere: treffen, ſich treffen, ſich zutragen: meg-esni, történni. Syn. nahodit ſa, natrefit ſa, padnúť, prihodit ſa. Usus. Gak ſa namate, prout ceciderit, wie es trifft, a' mint meg-esik. 2) cum gen. a) diu, saepe implicare, involvere: lange, oft verwickeln, sokáig, gyakran öszve bontani. b) diu, saepe conturbare, perturbare: lange, oft verwirren: sokáig, gyakran öszvezavarni.

namaſt'ení, á, é, p. c. unctus, inunctus, perunctus, a, um: geſalbt, beſalbt, beſchmirt: kenetett, meg-kentt. Syn. umaſt'ení. boh. namazán.

Namaſt'eňí, á, n. unctio, inunctio, perunctio, nis, f. Salbung, Beſalbung, das Salben, Beſchmieren: kenés, meg-kenés. Syn. Umaſt'eňí.

namaſt'it, il, ím V. P. imp. ſt'i, cum acc. ungere, inungere, perungere: ſalben, beſalben, beſchmieren, kenni, meg-kenni. Syn. umaſt'it. boh. namazati. II. rec. namaſtit ſa, cum gen. diu, saepe ungere: lange, oft ſalben, ſchmieren: sokáig, gyakran kenni. Syn. umaſtit ſa.

namatani, á, é, p. c. ex seq. umatani.

namatat, al, ám V. P. imp. tag, cum acc. contrectando (attrectando, palpando) invenire, reperire: durch Betaſten finden: tapogatással fel-találni. Syn. namacat, umatat, boh. namakati. Usus. Nemožem namatat Zbán po Tme, ꝛc.

namátožení, á, é, p. c. v. nalekaní, naſtraſení. 2) v. namaſkrtení.

namátožit, il, ím V.P. imp. tož, cum acc. v. nalekat, naſtraſit, naplaſit. 2) v. namaſkrtit. II. rec. namátožit ſa, v. nalekat ſa, naplaſit ſa, naſtraſit ſa. 2) v. namaſkrtit ſa. 3) diu, saepe infestare; lange, oft ſcheuchen, ſchrecken: sokáig, gyakran kisérteni, ijeszteni.

namazaní, á, é, p. c. allitus, illitus, a, um: angeſtrichen, angeſchmirt: meg-mázoltt. 2) illitus, perlitus, inductus, obductus, a, um: angeſtrichen, beſchmirt, bé-mázoltatott. Syn. namazan.

namazat, zal, žem V. P. imp. maž, allinere, perlinere: anſtreichen, anſchmieren: meg-mázolni. 2) illinere, perlinere, inducere, obducere: anſtreichen, beſchmieren: bé-mázolni. II. rec. namazat ſa, cum gen. diu, saepe illinire, linire: lange, oft ſchmieren: sokáig, gyakran mázolni, tapasztani, kenni.

namazdit ſa, il ſa, ím ſa V. P. imp. zdi ſa: v. namačkat ſa.

namazňení, á, é, p. c. ex seq.

namazňit, il, ím V.P. imp. zňi, cum acc. nimis indulgendo corrumpere, verzärteln, meg-kényesiteni. II. rec. namazňit ſa: nimis indulgendo corrum-

rumpi, sich verzärteln, meg-kényességdni.

namekení, á, é, p. c. extritus, a, um: ausgeriben, herausgeriben: ki-esett, ki-morzsoltt. Syn. namelňení.

Namekení, á, n. extritus, us, m. die Ausreibung, das Herausreiben: ki-morzsolás. Syn. Namelňení.

namekiť, il, ím V. P. imp. mek, et mki, cum gen. multum (-ta) exterere, terendo excutere: viel ausreiben, herausreiben, z. B. Körner: sokat ki-morzsolni, ki-dörgölni. Syn. namelňiť, boh. namnúti. II. rec. namekiť sa, cum gen. diu, saepe terere: lange, oft reiben, reibend berühren, z. B. um etwas zu putzen: sokáig, gyakran morzsolni, dörgölni. Syn. namelňiť sa, boh. namnút se.

namekňení, á, é, p. c. v. namekení.

Namekňení, á, n. v. Namekení.

namekňiť, il, ím V. P. imp. kňi, v. namekiť. II. rec. namekňiť sa, v. namekiť sa.

nameňení, á, é, p. c. ex seq.

nameňiť, il, ím V. P. imp. meň, cum gen. multum (-ta) mutare, immutare, permutare, commutare, variare: viel ändern, verändern: sokat változtatni, el-változtatni, meg-másolni. Syn. preméňať. 2) multa permutare, cambiare: viel verwechseln, vertauschen: sokat fel-váltani, el-tserélni. II. rec. nameňiť sa: diu, saepe mutari, variari, sich lange, oft ändern, verändern: sokáig, gyakran változni. 2) saepe variare, alternare, inconstantem esse: oft abwechseln, verschieden seyn: gyakran változni. 3) cum gen. saepe mutare: oft ändern: gyakran változtatni, meg-másolni.

namenowať sa, nowal sa, nugem sa, V. I. imp. nug sa, cum gen. diu, saepe nominare: lange, oft nennen: sokáig, gyakran nevezni.

nameraní, á, é, p. c. mensuratus, emensuratus, emensus, emensuratus, a, um: gemessen, abgemessen: meg-mértt, kimértt. Syn. wimeraní, boh. nam'eřen.

namerať, al, ám V. P. imp. rag; metiri, emetiri, mensurare, emensurare: messen, abmessen: mérni, ki-mérni, felmérni. Syn. wimerať. boh. nam'eřití. II. rec. namerať sa, cum et sine genit. diu, saepe metiri, mensurare: lange oft messen: sokáig, gyakran mérni. boh. nam'eřít se.

namerení, á, é, p. c. ex seq.

nameriť, il, ím V. P. imp. mer, cum genit. multos componere, conciliare, reconciliare, placare: viele versöhnen; sokat meg-engesztelni, meg (öszve)-békéltetni. II. rec. nameriť sa: diu, saepe conciliare: lange, oft versöhnen: sokáig, gyakran engesztelni, békéltetni.

† nam'eřiti, il, ím; v. namerať et namíriť. II. rec. nam'eřit se, v. namerať sa et namíriť sa.

namerkowať sa, kowal sa, kugem sa, V. I. imp. kug sa, na ňekoho: multum, diu, saepe observare, invigilare: viel, lange, oft Acht geben auf Jemand oder etwas: sokat, sokáig, gyakran vigyázni valakire, valamire.

naméšaní, á, é, p. c. ex seq.

naméšať, al, ám V. P. imp. šag, ňečo do ňečeho: immiscere, einmischen, hinein mischen: belé-keverni. II. rec. naméšať sa, cum genit. diu,

sae-

saepe permiscere: lange, oft mischen: sokáig, gyakran keverni.

naméseni, á, é, p. c. ex seq.

naméſiť, il, ím V. P. imp. méſ, cum genit. multum (-ta) depsere, subigere: viel kneten: sokat gyúrni, dagasztani. II. rec. naméſit ſa: diu, saepe depsere, lange, oft kneten: sokáig, gyakrau gyúrni.

nameſkať ſa, al ſa, ám ſa V. I. imp. kag ſa: multum, diu, saepe morari: ſich viel, lange, oft aufhalten, verweilen: sokat, sokáig, gyakran mulátni, késedelmeskedni.

nameſť, nametel, nametem V. P. imp. nameť, cum et sine gen. converrere, auffehren, zuſammenkehren, mit dem Beſen: öszve-seperni, fel-seperni. II. rec. nameſť ſa, cum et sine genit. diu, saepe verrere, scopare: lange, oft kehren: sokáig, gyakran seperni.

† Nám'esteť, tka, m. v. Náměstňík.

Nám'estnictwí, á, n. vicariatus, us, m. Statthalterei, vitzetisztség hely-tartó tiszt. 2) successoratus, us, m. Nachfolgerſchaft: utánna-való következés.

Náměstňík, a, m. vicarius, i, m. Statthalter, vitzeje valakinek, hely-tartó tisztye, 2) Successor, is, m. Nachfolger, utánna következö, tisztébe állott másnak. Syn. Náſledowňík, Potomek. boh. Nám'esteť.

náměstňíkow, a, e, adj. poss. ex praec.

Náměſtow, a, m. Neocomium, oppidum arvense: Neuſtadt, új-város.

nametaní, á, é, p. c. v. nameteni.

Nametání, á, n. v. Nameťení.

nametať, al, ám V. I. imp. tag, v. nameſť.

Námeteť, tku, m. subgrunda, ae; f. subgrundium, i, n. das Wetterdach, Vordach: eszterha, melly a' faltol a' vizet távol veti.

† Nám'eteť, tku, m. idem.

nameťení, á, é, p. c. ex nameſť.

Nameťeňí, á, n. Verb. ex eodem.

namidlení, á, é, p. c. ex seq.

namidliť, il, ím V. P. imp. dli, cum accus. sapone illinere, imbuere, inungere, perungere: einſeifen, bé-szappanozni, meg-szappanozni.

namihať ſa, al ſa, ám ſa V. I. imp. hag ſa: multum, diu, saepe nictari, palpebrare: viel, lange, oft blinzen, winken: sokat, sokáig, gyakran pillantani. pillogatni.

namikaní, á, é, p. c. ex seq.

namikať ſa, al ſa, ám ſa V. I. imp. kag ſa: raptare se invicem: ſich einander reiſſen: egy-mást kapdosni, rángatni. 2) cum genit. multum, diu, saepe raptare: viel lange, oft reiſſen, hinreiſſen: sokat, sokáig, gyakran ragadni, kapdosni, hurtzolni, rángatni.

namíliť ſa, il ſa, ím ſa V. I. imp. namil ſa: multum, diu, saepe errare, halluciuari: ſich viel, lange, oft irren: sokat, sokáig, gyakran hibázni, véteni, tsalatkozni. 2) multum, diu, saepe perturbari, viel, lange, oft verwirrt werden; sokat, sokáig, gyakran tévelyegni, meg-tévelyedni. 3) cum genit. diu, saepe turbare aliquem: lange, oft verwirren: sokáig, gyakran háborgatni valakit.

namilowať ſa, lowal ſa, lugem ſa V. I. imp. lug ſa: mul-

multum, diu, saepe amare se invicem, sich viel, lange, oft einander lieben: sokat, sokáig, gyakran egymást szeretni. 2) *cum genit.* diu, saepe amare: lange, oft lieben: sokáig, gyakran szeretni.
namíreni, á, é, *p. c.* ex seq.
namírit, il, ím V. P. *imp.* namír, na ňečo ňečím: petere rem re, collineare, dirigere: zielen, z. B. mit dem Gewehr auf etwas: valamivel tzélozni valamire, *boh.* nam'eřiti. *II. rec.* namírit sa: diu, saepe collineare, dirigere, petere: lange, oft zielen: sokáig, gyakran tzélozni, *boh.* nam'eřit se.
Námisel, sli, f. v. Námisfek.
namisfowat sa, kowal sa, kugem sa, V. I. *imp.* kug sa, *cum et sine genit.* multum, diu, saepe castrare, exsecare: viel, lange, oft castriren, schneiden, verschneiden: sokat, sokáig, gyakran herélni.
Námisfek, u, m. phantasia, ae, f. phantasma, atis, n. imaginatio, nis, f. Einbildung, Einbildungskraft: elme-látás, ember elméjében forgó képzelés, látott látás. *Syn.* Námisel, Nazdáwání, Nazdáwka, *vulg.* Fantazia. 2) v. Blázňiwost, Ortesťenost', Pochabost'.
namisfení, á, é, *p. c.* ex seq.
namisfet, fel, fím V. P. *imp.* sfi, *cum genit.* multum (-ta) cogitare, excogitare: viel denken, ausdenken: sokat gondolni, ki-gondolni. *II. rec.* namisfet sa: diu, saepe cogitare, deliberare: lange, oft denken, berathschlagen: sokáig, gyakran gondolkodni, elmélkedni, eszeskedni, tanátsolni.
namít, il, igem V. P. *imp.* nami, *cum genit.* multum (-tu) lavare: viel waschen, sokat mosni, meg-mosni. *II rec.* namit sa; diu, saepe lavare se: sich lange, oft waschen: sokáig, gyakran mosni magát, mosdani. 2) *cum genit.* diu, saepe lavare aliquem: lange, oft waschen jemand: sokáig, gyakran mosni valakit.
† namítati, al, ám; v. nametat. 2) v. nadhadzowát 3 Nro.
namití, á, é, *p. c.* ex namit.
† Namítka, i, f. v. Nadhádzka.
namitúchaní, á, é, *p. c.* ex seq.
namitúchat, al, ám, V. P. *imp.* chag, v. namésat. *II. rec.* namitúchat sa.
namlasfat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa: multum, diu, saepe ore sonum edere: viel, lange oft schmatzen: sokáig gyakran tzamtzogni.
namlatení, á, é, *p. c.* ex seq. *boh.* namlácen.
namlátit, il, ím V. P. *imp.* mlat, *cum genit.* extriturare, ausdreschen, el-tsépelni, ki-tsépelni. Mnoho, málo, Mericu, Dwe Merice Gačmeňa, Zita namlátit, ꝛc. *II. rec.* namlátit sa: diu, saepe triturare, excutere grana e spicis: lange, oft dreschen: sokáig, gyakran tsépelni. 2) *cum gen.* *a*) idem. *b*) multum, diu, saepe verberare aliquem: viel, lange, oft schlagen, prügeln jemanden: sokat, sokáig, gyakran verni valakit. *Syn.* nalomit sa.
namlazgat sa, al sa, ám sa; v. namlasfat sa.
namlčat sa, čal sa, čím sa V. I. *imp.* mlč sa: multum, diu, saepe tacere, silere: viel, lange, oft schweigen, stillschweigen: sokat, sokáig, gyakran halgatni.

nam-

namkení, á, é, *p. c.* ex seq.
namkeť, namkel, namekem, V. P. *imp.* namel, *cum genit.* multum molere, commolere: viel mahlen in der Mühle: sokat örleni, meg-örölni. 2) v. napkésť. *II. rec.* namkeť sa, v. napkesť sa, nakkebeťiť sa. 2) *cum genit.* *a*) diu, saepe molere: lange, oft mahlen: sokáig, gyakran örölni. *b*) v. nalomiť sa ňekoho.
† namlsaťi se, al se, am se; v. namaśkrťiť sa.
Námluwa, i, f. v. Zmlúwa. 2) Námluwa k Manželstwú, *praecipue in plurali*, Námluwi: sponsalia, ium et orum, n. pl. Eheverlöbniß, kéz-fogás. *Syn.* Nahowárka, Nahowáráňí, Namlúwáňí, Prsťenkowáňí, Oddáwáňí. *boh.* Kuplowáňí.
Namluwač, a, m. pronubus, proxeneta, sponsor, conciliator nuptarum (coniugii): Kuppler, Werber, Ehestifter: kerö, házassag szerzö. *Syn.* Gednatel Manželstwá, Namluwňík, Nahowárač, Pitač, *boh.* Námluwce, Snubce, Snúbce, Kupler. 2) ganeo, nis, m. ein Kupler, bordély-ház gazdája, kurvakeritö. *boh.* Kupler.
namluwaččin, a, e, *adj. poss.* pronubae, der Kupplerinn gehörig: kérönié. 2) ganeonis uxoris: der Kupplerinn gehörig: bordély-ház gazdászszonyé. *vulg.* kuplerčin.
Namluwačka, i, f. pronuba, ae, f. conciliatrix nuptiarum (matrimonii): Ehestifterinn, Kupplerinn, Werberinn: kéröné, házaság-szerzöné. *Syn.* Gednatelka (Spogowatelka) Manželstwá, Namluwňička, Nahowaračka, Pitačka, *boh.* Námluwčí, Kuplerka. 2) ganeonis uxor, bordély-ház gazdászszonya, Kuplerinn. *boh.* Kuplerka.
namluwačow, a, e, *adj. poss.* pronubi, dem Ehestifter gehörig, kéröé. *vulg.* kuplérow.
namlúwaní, á, é, *p. c*, persvasus, permotus, a, um: beredett, reá-beszéltt. *Syn.* nahowáraní. 2) in coniugium expetitus, a, um: gekuppelt, házasságba kértt. *vulg.* kuplowaní.
Namlúwáňí, á, n. persvasio, nis, f. die Beredung: reá-beszellés. 2) in connubium postulatio, nuptiarum conciliatio: das Kuppeln; házaságba-való kéres, kéröbe-való járás. *Syn.* Nahowáráňí, *vulg.* Kuplowáňí.
namlúwať, al, ám V. I. *imp.* wag, *cum acc.* permovere, persvadere: bereden, reá-beszélleni, reá-vinni: véle elhitetni. 2) conciliare nuptias, in matrimonium petere pro alio: kuppeln: házaságba kérni. *Syn.* nahowárať, *boh.* kuplowaťi, *vulg.* kuplowať. *II. rec.* namlúwat sí: petere (ambire) in coniugium: freien, sich bewerben um ein Mädchen, um sie zu heirathen: házaságba kivánni, kérni.
Namluwáwání, á, n. Verb. ex seq.
namluwáwať, al, ám *freq.* ex namlúwať sí.
† Námluwce, m. v. Namluwač.
† Námluwčí, n. v. Namluwačka.
námluwcow, a, e, *adj. poss.* ex seq. v. namluwačow.
Námluwec, wca, m. v. Namluwač.
namluweni, á, é, *p. c.* v. namlúwaní.

Nam-

Namluwení, á, n. v. Namlúwáňí.

namluwiť, il, ím V. P. *imp.* luw, *cum genit.* multum loqui, viel reden, sokat szóllani, beszélleni. 2) ňekoho na ňečo, k ňečemu: persvadere, permovere verbis: einreden, überreden: reá beszélleni. *Syn.* nahoworiť, ponamlúwať. *Usus.* Namluwiť na Manželstwí: *a*) conciliare matrimonium (connubium, nuptias): zukuppeln, kuppeln: reá-beszélleni a' házaságra. *b*) multas nuptias conciliare: viel kuppeln: sokakat reá-beszélleni a' házasságra. *Syn.* nakuplowať. *Usus.* Kolko Osob sem gá uš namluwil k Manželstwí! quot ego iam nuptias conciliavi! wie viele Ehen habe ich schon gestiftet! hány házasságot én immár öszve szerkeztettem. *II. rec.* namluwiť sa: diu, saepe loqui: lange, oft reden: sokáig, gyakran beszélleni. 2) persvaderi, permoveri: beredt werden, sich bereden lassen: reá-beszéltettni, reá-hozattatni. *Usus.* Da sa ešče namluwiť: persvaderi adhuc poterit: er wird sich noch bereden lassen: még reá vihettyük (beszéllhettyük) ötet. 3) namluwiť sa ňekomu: *a*) colloqui, loqui cum aliquo: zureden: beszélni (szólni) valakinek valamit. *b*) svadere, rathen, tanátsolni, javasolni. *c*) hortari, adhortari, cohortari, monere, admonere: ermahnen, meg-inteni. *d*) reflectere, admonere, erinnern, reá-emlékeztetni.

Namluwňica, i, f. v. Namluwačka.

namluwňiččin, a, e, *adj. poss.* v. namluwaččin.

Namluwňička, i, f. v. Namluwačka.

Namluwňictwí, á, n. v. Námluwa.

Namluwňík, a, m. v. Namluwač.

namluwňíkow, a, e, *adj. poss.* v. namluwačow.

Namňíwáňí, á, n. v. Domňíwáňí, Nazdáwáňí.

namňíwať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* wag sa, v. domňíwať sa, nazdáwať sa.

namnožení, á, é, *p. c.* ex seq.

namnožiť, il, ím V. P. *imp.* nož, *cum genit.* augere, multiplicare, propagare: vermehren: szaporítani, gyarapítani, sokasítani, böviteni. *II. rec.* namnožiť sa: augeri, multiplicari, propagari, sich vermehren, vermehrt seyn: megszaporodni, gyarapodni, bövülni, el-terjedni.

† namnúti, nul, nu *fut.* v. namekiť.

† *II. rec.* namnút se, v. namekiť sa.

namočení, á, é, *p. c.* maceratus, a, um: eingeweicht, béáztatott. 2) mersus, immersus, a, um: eingetunkt, eingetaucht; bé-mártatott. *Syn.* namáčaní, *boh.* namočen.

Namočení, á, n. maceratio, nis, f. Einweichung, das Einweichen: bé-áztatás. 2) mersio, immersio, nis, f. das Eintunken, Eintauchen, Eintauchung: bé-mártás. *Syn.* Namáčáňí.

namočiť, il, ím V. P. *imp.* moč, macerare, einweichen, bé-áztatni. 2) mergere, immergere: eintunken, eintauchen: belé-mártani. *Syn.* namáčať. Pero do Čerňidla namočiť: pennam immergere (inserere) in atramentum: die Feder in die Tinte eintauchen: iró-pennát

nát bé - mártani a' tintába.
Chléb do Polewki namočit: tingere (intingere) panem in iusculo: das Brod in die Brühe eintunken: kenyeret mártogatni a' levesben. 3) v. našćat. *II. rec.* namočit sa: macerari, eingeweicht werden, béáztattatni. 2) mergi, immergi: eingetunkt werden: bé-mártatni. 3) v. našćat sa. 4) *cum genit.* *a.*) diu, saepe madefacere: lange, oft netzen: sokáig, gyakran nedvesíteni. *b.*) diu, saepe macerare: lange, oft einweichen, rösten, wässern: sokáig, gyakran áztatni. *c.*) diu, saepe mergere, immergere: lange, oft eintunken: sokáig, gyakran mártani, mártogatni, bé-mártani.

namoct sa, namohel sa, namožem sa V. P. *imp.* namož sa: evalescere: stark werden, Kräfte bekommen, zunehmen: erőt, hatalmat kezdek venni. 2) eniti, sich anstrengen, sich bemühen: reá-erőlködni, felkapaszkodni. 3) evalescere, in statu esse, posse: vermögen, können, im Stande seyn: meg-tehetni. 4) invalescere: überhand nehmen, Mode werden: szokásba jönni (menni).

namodlit, sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* dli sa: multum, diu, saepe orare: viel, lange, oft beten: sokat, sokáig, gyakran imádkozni.

namohnút, hnul (hel) hňem V. P. *imp.* hňi, *cum accus.* herniosum efficere: den Bruch verursachen: meg-tökösíteni. *II. rec.* namohnút sa: herniam accipere, den Bruch bekommen, meg-tökösödni. *Syn.* narúšat sa, pretrhnút sa.

namohnutí, á, é, *p. c.* herniosus, herniacus, ramicosus, anterocelicus, a, um: brüchig, den Bruch habend, der den Bruch hat: tökös. *Syn.* narušení, namožení, pretrhnutí.

Namohnutí, á, n. hernia *Cel.* enterocela, ae, f. enterocele, es, f. ramex, icis, m. der Bruch: tökösség, meg-szakadás. *Syn.* Namožení, Narušení, Pretrhnutí, Pretrž.

Namokání, á, n. *Verb.* ex seq.

namokat, al, ám V. I. *imp.* kag, madescere, feucht (naß) werden, nedvesedni. *Syn.* namoknút, pomokat.

Namokáwání, a, n. *Verb.* ex seq.

namokáwat, al, ám *freq.* ex namokat.

namoklí, á, é, *adj.* madidus, a, um: feucht, naß: nedves. *Syn.* mokrí.

namoknút, knul (kel), kňem V. P. *imp.* kňi, v. namokat. *Syn.* pomoknút.

namoknutí, á, é, *p. c.* v. namoklí.

Namoknutí, á, n. *Verb.* ex namoknút.

namotaní, á, é, *p. c.* in rhombum ductus, a, um: gehaspelt, aufgehaspelt: fel-gombolyíttatott, motoláltatott.

Namotání, á, n. *Verb.* ex seq.

namotat, al, ám V. P. *imp.* tag, convolvere fila in rhombum: haspeln, aufhaspeln, z. B. Garn: öszve-gombolyítani, fel-motolálni. *II. rec.* namotat sa: diu, saepe motitare se, titubare, vacillare: sich lange hin und her bewegen, wanken: sokáig, gyakran tétovázni, tántorogni. *Usus.* Čo sa tu motáš? 2) *cum genit.* diu, saepe ducere fila in rhombum: lange oft haspeln: sokáig, gyakran motolálni, gombolyítani.

namožení, á, é, v. namohnutí.

Namożeňí, á, n. v. Namohnutí.

namráčiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* rač ſa: saepe obnubilari, ſich oft wölken; gyakran borúlni, felhözni, fellegezni.

namreť ſa, rel ſa, rem ſa V. I. *imp.* ri ſa, v. g. Hladem *vel* Hladi: diu, saepe famem pati, inedia lanquere: lange, oft vor Hunger ſchmachten: sokáig, gyakran éhséget szenvedni, éhséggel emésztetni.

namrhať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* hag ſa, *cum genit.* v. g. Čaſu: consummere, perdere: verſchwenden: el-tékozlani, el-tölteni.

namrmrať ſa, ral ſa, rem ſa V. I. *imp.* ri ſa, v. naſkamrať ſa.

namrmňiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* rň ſa: multum, diu, saepe luxuriari: viel, lange, oft Unkeuſchheit treiben: sokat, sokáig, gyakran bujálkodni, fajtalankodni.

namrtwiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* twi ſa: diu, saepe mortificare se, reprimere, refrenare: ſich lange, oft tödten, caſteien: sokáig, gyakran sanyargatni (meg-zabolázni) magát. *Syn.* natrúzňiť ſa. 2) *cum genit.* multa interimere, interficere: viel tödten, umbringen: sokat meg-ölni, agyon-ütni.

namrúžiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* ruž ſa: v. nažmúriť ſa.

namrwení, á, é, *p. c.* ex seq.

namrwiť, il, ím V. P. *imp.* rw, *cum genit.* multum (-ta) terere, friare; interere, infriare: viel brocken, bröckeln: sokat öszve-morzsolni, törzsölni. *II. rec.* namrwiť ſa: interi, infriari: gebröckelt werden, ſich brocken: öszve-morzsoltatni. 2) *cum genit.* diu, saepe terere, friare, comminuere: lange, oft bröckeln: sokáig, gyakran morzsolni, törzsölni.

namrzeť ſa, zel ſa, zím ſa V. I. *imp.* mrz ſa: diu, saepe indignari, stomachari, irasci: ſich lange, oft ärgern, sokáig, gyakran boszonkodni. Namrzelo mu to, ꝛc.

namrznúť, znul (zel), zňem V. P. *imp.* zňi: congelare, gefrieren, meg-fagyni. Dobre namrzlo, ꝛc.

namučení, á, é, *p. c.* ex namučiť.

namúčení, á, é, *p. c.* ex namúčiť.

namučiť, il, ím V. P. *imp.* muč, *cum genit.* multum (-ta, tos etc.) torquere, cruciare, excruciare: viele peinigen: sokakat kinozni. *Syn.* natrágiť, nakatowať. *II. rec.* namučiť ſa: multum, diu, saepe torqueri, vexari, cruciari, adfligi: ſich viel, lange, oft plagen, peinigen: sokat, sokáig, gyakran törödni, nyomorgattatni, nyomorúságot szenvedni. *Usus.* Namučil ſa ten wTemňici, ꝛc. 2) *cum genit.* diu, saepe torquere, cruciare: lange, oft peinigen: sokáig, gyakran kinozni. *Usus.* Namučil ſem ſa teho Zločinca; namučil ſa ho Kat, ꝛc.

namúčiť, il, ím V. P. *imp.* múč, *cum accus.* farina conspergere (aspergere), mit dem Mehl beſtreuen, meg-lisztezni, lisztel meg-hinteni. *II. rec.* namúčiť ſa: farina conspergere se: ſich mit dem Mehl beſtreuen: meg-lisztezni (lisztel meg-hinteni) magát. 2) *cum genit.* diu, saepe farina adspergere: lange, oft mit dem Mehl beſtreuen: sokáig, gyakran meg-hinteni lisztel.

na-

namudráčiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* rač sa, v. seq.

namudrowať sa, rowal sa, rugem sa V. I. *imp.* rug sa: multum, diu, saepe argutari: viel, lange, oft klügen: sokat, sokáig, gyakran eszeskedni, elmélkedni.

Namúkení, á, n. *Verb.* ex seq. v. Zamúkení.

namúkiť, il, ím V. P. *imp.* muk: v. zamúkiť.

namurowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

namurowať, rowal, rugem V. P. *imp.* rug, *cum genit.* multum (-ta) murum e lapidibus *vel* tegulis educere: viel mauern, aufmauern: sokat fel-épiteni kő falból. *II. rec.* namurowať sa: diu, saepe murum aedificare: lange, oft mauern: sokáig, gyakran épiteni köböl, tégláből.

namustrowať sa rowal sa, rugem sa V. I. *imp.* rug sa, *cum genit.* recensere, lustrare, v. g. exercitum diu, saepe: lange, oft mustern, Musterung halten: sokáig, gyakran mustrálni. 2) v. nacwičiť sa *cum genit.*

namúťení, á, é, *p. c.* ex seq.

namútiť, il, ím V. P. *imp.* muť, *cum genit.* multum (-ta) turbida reddere: viel trübe machen: sokat fel-zavarni. 2) butyrum conficere, lac subigere: rühren, buttern: meg-köpülleni. *II. rec.* na: múťiť sa, *cum genit.* diu, saepe turbidum facere: lange, oft trübe machen: sokáig, gyakran zavarni. 2) diu, saepe lac subigere: lange, oft rühren: sokáig, gyakran köpülleni.

namžeť sa, žel sa, žím sa V. I. *imp.* ži sa: diu, saepe pluere tenuiter: lange, oft fiesern, schwach regnen: sokáig, gyakran esni lassatskán.

naň, *contracte ex* na ňeho, v. na.

† naň, *pro* na ňeg, v. na.

* Nána, i, f. v. Anna.

Nanášáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nanášať, al, ám, V. I. *imp.* šag, *freq.* ex nanesť. *II. rec.* nanášať sa, *cum et sine genit.*, *freq.* ex nanesť sa. 2) *cum praep.* na *et accus.* na ňekoho: similem esse alicui, referre imaginem cuiuspiam: Jemanden ähnlich sehen: valakihez hasonlónak lenni. *Syn.* ponášať sa, zanášať sa. *Usus.* Nanáša sa na Otca, na Matku: similis est patri, matri; refert imaginem patris, matris: er sieht dem Vater, der Mutter ähnlich, gleich: attyához, annyához hasonló.

* náňčin, a, e, *adj. poss.* ex Nánka, v. anňiččin.

nanesení, á, é, *part. const.* v. nanosení.

Naneseňí, á, n. *Verb. ex seq.*

nanesť, nanesel, nanesem, V. P. *imp.* nanes, *cum genit.* multum (multa) adferre, apportare: viel bringen: sokat hozni. 2) *cum vel sine genit.* Wagec: multa ova ponere (parare): viele Eier legen: sokat tojni. *II. rec.* nanesť sa: longe (procul), vel graviter ferre, portare: weit oder schwer tragen: meszsze, *vagy* nehezen vinni, hordozni.

* náňiččin, a, e, *adj. poss.* ex seq. v. anňiččin.

* Náňička, i, f. *dem.* ex Nánka, v. Anňička.

* ňáňin, a, e, *adj. poss.* ex Nána, v. annin.

* Nánka, i, f. *dem.* ex Nána, v. Anňička.

* Ňaňka, i, f. v. Matka.

* Ňaňo, a, m. v. Otec, Tatík.

Ná-

Nánoſ, u, m. colluvies, ei, f. colluvio, nis, f. Zuſammenfluß: öszve folyás, öszve hordás.

nanoſení, á, é, *part. const.* congestus, comportatus, a, um: zuſammen getragen: öszve szedett, öszve-hordattatott. 2) diu, saepe gestatus, portatus, a, um: lange, oft getragen: sokáig, gyakran viseltetett, hordoztatott.

Nanoſeňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nanoſit, il, ím, V. P. *imp.* nanoſ, *cum genit.* multum, multa aliquo conferre, congerere, comportare: sokat, sokakat valahová hordani, öszve szedni, öszve-hordani. 2) *boh.* v. seq. *II. rec.* nanoſiť ſa: *cum vel sine genit.* diu, saepe ferre, gerere, gestare, portare: lange, oft tragen: sokat, gyakran viselni, hordozni. *boh.* nanoſiti. 2) *passive.* Nanoſil ſa ten na Koňi: diu, frequenter equo vehebatur (equitabat): er iſt lange, oft geritten: sokat, gyakran lovagolt.

naoberaní, á, é, *part. const.* lectus, decerptus, deglubitus, collectus, a, um: abgeklaubt, abgepflückt: szedett, le-szedett. 2) lectus, delectus, electus, selectus, a, um: ausgeglaubt, ausgeleſen: ki-választatott. *boh.* naobíraní.

naoberať, al, ám, V. P. *imp.* rag, *cum et sine genit.* legere, decerpere, deglubere, demere, auferre, tollere, colligere: abklauben, abpflücken, abnehmen, herabnehmen: szedni, le-szedni. 2) legere, deligere, eligere, seligere: ausglauben, ausleſen: ki-választani, ki-válogatni. p. o. Hrachu. *Syn.* natrhať. *boh.* naobrati, načeſati. II. *rec.* naoberať ſa, *cum et sine genit.* diu, saepe legere, decerpere, deglubere, colligere: oft abklauben, abpflücken: sokat, sokáig, gyakran szedni, fosztani. *Syn.* natrhať ſa, *boh.* načeſati ſe. 2) diu, saepe legere, deligere, eligere, seligere: lange, oft ausglauben, ausleſen: sokáig, gyakran válogatni, választani. 3) Naoberať ſa Húſeňic, Stromow: diu, saepe arbores ab erucis purgare, erucas tollere: lange, oft abraupen: sokat, gyakran tisztogatni a' fákat a' hernyóktól. 4) Naoberať ſa z ňečím: *a*) diu, saepe occupari (teneri-) re: ſich mit etwas lange, oft beſchäftigen: sokat, gyakran valamivel foglalatoskodni. *b*) diu, saepe distrahi (delectari) re: ſich mit etwas lange, oft amuſiren, unterhalten, beluſtigen: sokat, gyakran mulatni magát valamivel. *boh.* naobírati ſe.

† **naobírati**, al, ám; v. naoberať.

† II. *rec.* **naobírati ſe**, v. naoberať ſa.

naobracaní, á, é, *part. const.* diu, (multum), saepe versus, conversus, a, um: oft umgekehrt, umgewendet: sokat, gyakran forgatott, fordított, fordíttatott.

naobracať, al, ám, V. P. *imp.* cag, *cum genit.* diu, saepe vertere, convertere, circumagere: lange, oft umkehren, umwenden: sokat, gyakran forgatni, fordítani. *II. rec.* naobracať ſa, saepe se vertere (convertere); saepe verti, converti: ſich oft umkehren, umwenden, von Perſonen oder Thieren, von lebloſen Dingen: sokat forogni, fordúlni, hángolódni. *Usus.* Sá možem

ſeť-

sotwa tu Noc prekežat; ko sem sa dnes naobracal: vix pertotam noctem (tota nocte) jacere possum; hodie saepe numero me verti: ich kann kaum die ganze Nacht hindurch liegen; wie oft habe ich mich heute umgekehrt: alíg fekhetek az egész éjjel (éj által); hányszor hánkolódtam (forgattam, vetettem) ma magamat. 2) *cum genit.* saepe vertere, convertere, circumagere: oft umkehren, umwenden: gyakran fordítani, forgatni. Naobracať: sa, vel zWozem sa naobracať: saepe circumagere currum: oft umkehren, umwenden den Wagen: sokat, gyakran meg-fordúlni szekérrel.

† naobraceťi se, cel se, cím se *fut.* idem.

naobrat, *adv.* confestim. subito, instantanee, ex tempore: alsbald, sogleich, stegereif, aus dem Stegereife: tüstént, azonnal.

naodpor, *adv.* adversus, contra: zuwider, entgegen: ellene. *Usus.* Naodpor sa stawiť: esse contrarium alicui, repugnare, adversari: jemanden zuwider seyn: valakivel ellenkedni, véle meg-nem egyezni, nem tzimborálni. Naodpor Práwu čiňiť: agere contra legem: dem Gesetze zuwider handeln: törvény ellen tselekedni, valamit tenni. Mňe naodpor prawil: contra me dicebat: mir zuwider sagte er: boszszúságomra mondotta. Gestli ťi neňí naodpor: nisi tibi molestum est: si tibi videtur: wenn dirs nicht zuwider ist: ha tsak néked tetszik.

† naokazowaťi se, zowal se, zugi (u) se *fut.* v. naukazowať sa.

Naokolek, lku, m. epycyclus, i, m. enger Zirkel: keskeny (kis) tzirkalom. *Syn.* Kružidlo.

naopak, *adv.* inverse, umgekehrt, fonákúl, viszszajára. 2) contra, vicissim, reciproce: hingegen, im gegentheile, umgekehrt: viszsza, viszonta.

naopakowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naopakowať sa, kowal sa, kugem sa, V. P. *imp.* kug sa, *cum et sine genit.* ingeminare, saepe repetere: oft wiederholen: gyakran elő hozni, emlegetni.

naóstrení, á, é, *part. const.* ex seq.

naostriť, il, ím, V. P. *imp.* stri: acuere, exacuere: schärfen: elesíteni, meg. köszörülni. *Syn.* nabrúsiť. II. *rec.* naostriť sa: diu, saepe acuere: lange oft schärfen: sokat, gyakran élésíteni, köszörülni.

† naosťríťi, il, ím; v. naostriť.

Nápad, u, m. *loc. plur.* doch, *boh.* dich: cogitatio, nis. f. incidentia, ae, f. der Einfall, danke: gondolat. *Syn.* Mis lenka. *Usus.* Nápad nečo čiňiť: consilium, Einfalt etwas zu thun: szándék. Mám ten Nápad; to mi na Misel prisľo: mihi in mentem venit: ich habe den Einfall: olly gondolatom, szándékom vagyon. Mal wíborní Nápad: cogitabat aliquid praeclari; praeclarum consilium ei veniebat in mentem: er hatte einen vortrefflichen Einfall: gyönyörü gondolattja vólt. Ostrowtipní Nápad: motus ingenii acuti: witziger Einfall: eszes gondolat. Mať: acute cogitare, moveri: haben: eszesen gondolni. 2) aggres

gressura, ae, f. aggressio, invasio, impugnatio, nis, f. impetus, us, m. der Attake, Angriff, Anfall, die Angreifung, Anfassung: rohanás, reá-utés. *Syn.* Nábeh. *Usus.* Nápad učiňiť: impetum facere, invadere, aggredi, adoriri: angreifen, attakiren, Angriff thun: reá utni, neki rohanni. 3) caducitas, caduca possessio (hereditas) *Cic.* lediges, keinen rechtmäßigen Besitzer habendes Gut: öres jószág. 4) v. D'edictwí. 5) v. Náhoda.

Napadač, a, m. aggressor, invasor, oppugnator, is, m. Angreifer, der attakirt: neki-rohanó, reá-utö. *Syn.* Nápadňík.

napadaní, á, é, *part. constr.* ex napadať.

Napadáňí, á, n. *Verb.* ex seq. aggressio, invasio impugnatio, nis, f, aggressus, us, m. das Anfahren, Angreifen, die Angreifung, Anfassung: reá-ütés.

napádať, al, ám, V. I. *imp.* dag: claudicare, claudum esse: hinken, sántikálni. *Syn.* natrhat, natrhowat, kríwať. *Usus.* Na Nohu napadať: altero pede claudicare: an einem Fuße hinken: egygyik lábára sántitani. 2) venire in mentem, incidere, succurrere: einfallen, in die Gedanken kommen: eszébe jutni. *Syn.* napadnúť, prichádzať. *Usus.* Napadá mi na Misel: venit mihi in mentem, succurrit mihi: es fällt mir ein: jut eszembe. 3) *cum accus. personae*, invadere, incessere aliquem: befallen, angreifen, ankommen, z. B. eine Krankheit, Furcht rc. valakibe belé kapni, reá-ütni, neki rohanni. *Syn.* napadnúť. *Usus.* Často ho Nemoc napadá. v. Napadnúť.

napadať, al, ám V. P. *imp.* dag, *personaliter cum nominat. impersonaliter cum genit.* multum, multa cadere, decidere, delabi, prolabi, incidere, illabi: viel fallen, herabfallen, abfallen, hineinfallen: sokat, gyakran esni, le-esni, le-húlni, bé-esni, bé-húlni. *Syn.* napadnúť. *Usus.* Mnoho Gablk ze Strom napadalo: multa poma de arbore deciderunt: es sind viele Aepfeln von dem Baume abgefallen: sok alma húllott-le a' fáról. Mnoho Much napadalo do Mléka: multae muscae in lac inciderunt: viele Fliegen sind in die Milch hineingefallen: sok légy esett-bé a' tejbe. II. *rec.* napadať sa: saepe (saepenumero, saepius, frequenter, non semel, crebro), cadere, labi: vielmals, oftmals fallen: gyakran esni, el-esni, esdegélni, tsuszamodni. *Usus.* Ten prag sa napadal: ille saepenumero lapsus est: er soll vielmals gefallen seyn: ö gyakrabban esdegéltt.

nápadňe, *adv.* aggressive, invasive, aggrediendo: mit Angrif, angreifend: reá-ütve, neki-rohanva.. 2) medio caducitatis, per caducitatem, caduce: ledig: öresen, szabadon. 3) v. dedičňe. 4) v. náhodňe.

nápadní, á, é, *adj.* aggressivus, invasivus, a, um: angreifend, anfallend: néki-rohanó, reá-ütö. 2) caducus, a, um: ledig, keinen rechtmäßigen Besitzer habend: üres, szabad, puszta. *Usus.* Nápadnú Statek, v. Nápad. 2) v. dedičný. 4) v. náhodní.

Nápadňica, i, f. aggrediens *fem.* die Angreiferinn, reá-ütö személy.

mèly. 2) v. D'edička. 3) v. Náhodňica.
Nápadňík, a, m. v. Napadač. 2) v. D'edič. 3) v. Náhodňík.
Nápadnosť, i, f. v. Nápad.
napadnúť, dnul (al), dňem, V.P. *imp.* dňi: multum, multa, cadere, decidere: viel fallen: sokat esni, le-esni, bé-esni. *Syn.* napadat. *Usus.* Mnoho Snehu napadlo: copiosa (multa) nix decidit: es hat viel geschneibt: sok hó esett-le. 2) venire in mentem, sucurrere: in die Gedanken kommen: eszébe jutni. *Syn.* napadat, pripadať, pripadnúť. *Usus.* Čo mu napadlo? quid illi incidit? was ist ihm eingefallen? mi jutott eszébe? 3) *cum accus. personae,* invadere, incessere, agredi aliquem; irruere, irrumpere: befallen, einfallen, angreifen, anfahren, ankommen, z. B. eine Krankheit, Furcht: reá-ütni (jönni), néki-menni, rohanni. *Usus.* Napadla ma Chúťka: incessit me libido (cupiditas): die Lust kommt mich an: nagy kivánság ütött reám. Strach ho napadel: timor animum eius incessit: die Furcht kam ihn an: félelem és bú meg-fogta a' szivét: Sotwa sem pri sebe, tak ma silní Strach napadel: vix sum apud me, ita animus commotus est metu *Ter.* ich bin kaum bei mir, so streitet in mir die Furcht: féltemben tsak alig tudom mit mivelek (tsinálok). Nemoc wšeckích napadla: morbus invasit omnes: die Krankheit hat alle überfallen: minnyájan meg-betegedtek.
napadnutí, á, é, *part. const.* ex praec.
Napadnutí, á, n. *Verb.* ex eodem, v. Nápad.
Napágač, á, m. potum praebens, aquator, is, m. Tränker, itató, itált-adó.
Napagadlo, a, n. aquarium, i, n. locus adaquationis: die Tränke, das Ort, wo das Vieh getränkt wird: itató hely. *boh.* Napagedlo. *Usus.* Hnať, wesť k Napagadlu: pellere, ducere aquatum: zur Tränke treiben, führen: itato helyre hajtani, vezetni.
napágani, á, é, *part. const.* aquatus, adaquatus, potu refectus, a, um: getränkt: itattatott, itatott. *Syn.* napogení.
Napágáňí, á, n. aquatio, adaquatio, nis, f. das Tränken, die Tränkung, Tränke: itatás. *Syn.* Napoğení.
napágať, al, ám V. I. *imp.* gag, dare alicui bibere, potum praebere, aquare, adaquare: tränken: italt adni, itatni. *Syn.* napogiť, *boh* napágeti.
napagedení, á, é, *part. const.* v. nahnewání.
Napagedeňí, á, n. v. Nahnewáňí.
napagediť, il, ím, V. P. *imp.* ged, v. nahnewať. *II. rec.* napagediť sa, v. nahnewať sa.
† Napagedlo, a, n. v. Napagadlo.
† napágeti, gel, gím, v. napágať.
napagkosení, á, é, *part. const.* v. nahnewaní, naparchaní.
Napagkoseňí, á, n. v. Nahnewáňí, Naparchááňí.
napagkosiť, il, ím, V. P. *imp.* kos, v. nahnewať, naparchať. *II. rec.* napagkosiť sa, v. nahnewať sa, naparchať sa.
napáľení, á, é, *part. const.* ex seq.
napáliť, il, ím, V. P. *imp.* pal: accendere, incendere, inflammare: anbrennen, brennend

nend machen, anzünden, z. B. Licht, Holz: égetni, meg-gyújtani. *Syn.* napalowať, zapáliť. 2) *cum genit.* excoquere, exurere: durch Brennen zubereiten, oder hervorbringen, brennen, z. B. Kalk, Ziegel, Töpfe: ki-égetni. *Usus.* Gásem mislela, že nemagú Trúdu, bola bich ho napáľila: putavi nullum te habere fomitem, ego lintea in eum combussissem: ich glaubte, sie hätten keinen Zunder, ich hätte ihn gebrannt: azt gondoltam, hogy semmi taplód nintsen, rúhátskát reá (ruhátskából) égettem volna. 3) multum urere, comburere, exurere: viel brennen, verbrennen; sokat égetni.

Napaľowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

napaľowať, ľowal, ľugem, V. I. *imp.* ľug, v. napáľiť 1.

napamataní, á, é, *part. const.* monitus, reflexus, a, um; erinnert: reá emlékeztetett. *vulg.* nabačení.

Napamatáňí, á, n. reflexio, monitio, admonitio, nis, f. monitum, i, n. Erinnerung, reá emlékeztetés. *vulg.* Nabačeňí.

napamatať, al, ám, V. P. *imp.* tag, ňekoho o ňečem: reflectere, monere commonere, commonefacere, admonere re, (de re): erinnern Jemanden an etwas: eszébe jutatni valamit valakinek, reá emlékeztetni valakit, *vulg.* nabačiť. *II. rec.* napamatať sa, reflectere se, meminisse, recordari, reminisci: sich erinnern, meg-emlékezni valamiröl. *vulg.* nabačiť sa.

Napamatáwáňí, á n. *Verb.* ex seq.

napamatáwať, al, ám *freq.* ex napamatať. *II. rec.* napamatáwať sa, *freq.* ex napamatať sa.

napamatľiwe, *adv.* reflexorie, erinnerlich: reá-emlékeztetve. *vulg.* nabačľiwe.

napamatľiwí, á, é, *adj.* reflexorius, a, um: erinnerlich: reá-emlékeztetö. *vulg.* nabačľiwí.

Napamatľiwosť, i, f. reflexoria proprietas (conditio): erinnerliche Eigenschaft: reá-emlékeztetö állapot (tulajdonság). *vulg.* Nabačľiwosť.

napamatne, *adv.* v. napamatľiwe.

napamatní, á, é, *adj.* v. napamatľiwí.

Napamatnosť, i, f. v. Napamatľiwosť.

Napamatowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

napamatowať, towal, tugem, V. I. *imp.* tug: v. napamatať. *II. rec.* napamatowať sa, v. napamatať sa.

napamatowňe, *adv.* v. napamatľiwe.

napamatowní, á, é, *adj.* v. napamatľiwí.

Napamatownosť, i, f. v. Napamatľiwosť.

* napapaní, á, é, *part. const.* v. nagedení.

* Napapáňí, á, n. v. Nagedeňí.

* napapať, pal, pem (pám), V. P. *imp.* pap et papag, v. nasítiť.

* *II. rec* napápať sa, v. nagesť (násítiť) sa.

Naparchač, a, m. concitator, impulsor, is. m. Anhetzer: fel-kisztetö, fel-ingerlö. *Syn.* Nabadač.

naparchaní, á, é, *part. const.* concitatus incensus etc. a, um: angehetzt, fel-kisztettetett. *Syn.* nabadaní.

Naparcháňí, á, n. concitatio, incitatio, instigatio, impulsio, nis, f. das Anhetzen, Antreiben, die Anhetzung, Antreibung:

bung: fel-kisztetés, fel-ingerlés. fel-lázítás. *Syn.* Nabadání.

napařchat, al, ám, V. P. *imp.* chag, incitare, concitare, incendere, instigare, impellere, irritare: anhetzen, anreizen, antreiben: fel-kisztetni, fel-ingerleni, lázítani. *Syn.* nabadat, nahušťkat. 2) exacerbare, exasperare, commovere: aufbringen, erbittern, erzürnen: fel-háborítani, boszontani. *II. rec.* napařchat ša, incitari, concitari: angehetzt werden: fel-lázitatni, fel-kisztettetni. *Syn.* nabadat ša. 2) exacerbari, commoveri: fel-háborodni, meg-mérgelödni.

napaření, á, é, *part. const.* ex seq.

napařit, il, ím, V. P. *imp.* pař: satis fovere: satt bähen; eleget melegíteni, hevesíteni. 2) aquæ ferulda perfundere: brühen: meg-forralni. *Usus.* Napařit Zelini, a obložit (obwinút) Ranu. 3) multum sudorem elicere (causare), sudorem excutere: Schweiß verursachen, schwitzen machen: meg-izzadtatni, izzadást okozni, meg-veréjtékeztetni. *II. rec.* napařit ša, multum calefieri, ferueficri: sich viel erhitzen: nagyon meg-melegedni. 2) multum sudare: viel schwitzen: sokat izzadni: Napaří ša ten Člowek w Lete.

napašení, á, é, *part. const.* bene (satis) pastus, a, um: satt geweidet: jól lakott, jól legeltetett.

napašowat ša, šowal ša, šugem ša V. I. *imp.* šug ša: multum, diu, satis luctari: sich viel, oft, lange balgen: sokat, gyakran, eleget birkozni, veszekedni, köszködni. 2) diu, saepe, multum, satis luctari, laborare: viel ringen, sich sehr bemühen (anstrengen), sehr arbeiten, seine Noth haben: sokat veszödni valamivel.

napášť, napášel, napašem V. P. *imp.* napaš, *cum et sine accus.* satis pascere: satt weiden, z. B. das Vieh: eleget legeltetni. *Tropice.* Počkag ken, wšak ka gá napašem: jam tibi remerebor, remetiar: warte nur, ich werde dir es vergelten: várj, majd viszza adom a' költsönt. *II. rec.* napášť ša: satis pasci: sich satt fressen: eleget legelni, jól-lakni. 2) satis pascere: satt weiden: eleget legeltetni.

† napášťi, napášl, napašu *fut.* v. napášť. *II. rec.* napášťi še, v. napášť ša.

napat, napal, napňem V. P. *imp.* napňi, intendere, extendere: anspannen, aufspannen, ausdehnen: ki-terjesztem. *Syn.* napínat, napnúť. 2) porrigere, extendere: ausstrecken, z. B. Hände, Leib: ki-nyújtani. *II. rec.* napat ša, se extendere, porrigere: expandere, tendiculari: sich ausdehnen, sich ausstrecken; kiterjeszteni, ki nyújtani magat. *Syn.* napínat ša, napnúť ša.

Nápatek, tku, m. v. Opatek.

napatí, á, é, *part. const.* intentus, extentus, a, um: angespannt, aufgespannt, ausgedehnt: ki-terjesztetett. *Syn.* napínaní, napnutí. 2) extensus, extentus, porrectus, a, um: ki-nyújtatott.

Napatí, á, n. intentio, extentio, nis, f. Aufspannung, Ausdehnung: ki-terjesztés, feszítés. *Syn.* Napínání, Napnutí. 2) extensio, extentio, porrectio, nis, f. Ausstreckung, ki-nyújtás.

nap-

napchaní, á, é, *part. const.* v. nacpaní.

Napchání, á, n. v. Nacpání.

napchat, al, ám V. P. *imp.* chag, v. nacpat. II. *rec.* napchat sa, v. nacpat sa.

Napcháwání, á, n. *Verb.* ex seq.

napcháwat, al, ám, V. I. *imp.* wag, *freq.* ex napchat, v. nacpáwat. II. *rec.* napcháwat sa, *freq.* ex napchat sa, v. nacpáwat sa.

napečatení, á, é, *part. const.* ex seq.

napečatit, il, ím V. P. *imp.* čat, multum, multa signare, obsignare, obsigillare: viel siegeln, sokat petsételni. II. *rec.* napečatit sa: diu, saepe signare: lange, oft siegeln: sokáig, gyakran petsételni.

napečení, á, é, *part.* const. coctus, a, um: gebacken, sültt, sütött.

Napečení, á, n. coctio, nis, f. das Backen, sütés.

† napéci (napect et napíct), napékl, napeku (ču) *fut.* v. seq.

napect, napekel, napečem V.P. *imp.* napeč, *cum gen.* coquere, backen, z. B. viel Brod, Kuchen: sütni. *Usus.* Peknébo Chleba napekla. II. *rec.* napect sa; diu, saepe coquere: lange, oft backen; sokáig, gyakran sütni.

napeňení, á, é, *part. const.* spumosus, in spumas actus, spumatus, a, um: schäumend gemacht; tajtékos, meg-tajtékozott, habos.

Napeňení, á, n. *Verb.* ex seq.

napeňit, il, ím V. P. *imp.* peň, in spumas agere, spumare, spumas formare: schäumend machen: meg-tajtékozni, habot tsinálni. II. *rec.* napeňit sa: spumare, spumas agere (edere), spumescere: schäumen: tajtékozni, habozni, habzani.

* napelhaní, á, é, *part. const.* v. nachowaní, nakrmení.

Napelhání, á, n. v. Nachowání, Nakrmení.

* napelhat, al, ám V. P. *imp.* hag, v. nachowat, nakrmit. II *rec.* napelhat sa, v. nachowat sa, nakrmit sa.

naperení, á, é, *part. const.* plumis refertus (fartus), a, um: mit Federn angefüllt, angestopft: tollal meg-töltetett.

Naperení, á, n. *Verb.* ex seq.

naperit, il, ím V. P. *imp.* per. plumis implere: mit Federn anfüllen, anstopfen: tollal megtölteni, bé-tölteni, bé-tollasitani.

napestowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

napestowat sa, towal sa, tugem sa, V. I. *imp.* tug sa: diu, saepe gestare, gestitare: lange, oft tragen, z. B. ein Kind auf der Hand: sokat, gyakran karján viselni, hordozni. *boh.* nachowati se.

* napgest', pgehol, pečem, v. napect.

napichowaní, á, é, *part. const.* v. nacpaní. *Usus.* Napichowané Mechi (Wreca): bene impleti (turgidi) sacci: gut angefüllte (angestopfte) Säcke: jól meg-tömött zsákok.

Napichowání, á, n. v. Nacpání.

napichowat, chowal, chugem V. I. *imp.* chug, v. nacpat.

† napíci (napéci et napect), pekl, peku (ču), v. napect.

napínaní, á, é, *part. const.* tensus, intensus, a, um: gespannt, gedehnt; ki-terjesztetett, ki-nyújtatott.

Napínání, á, n. tensio, intensio, nis, f. das Spannen,

Deh-

Dehnen: ki-terjeszteni, kifesziteni. *Syn.* napak, natáhnúť. *Usus* Luk (Obluk) napínak, tendere arcum *Virg.* den Bogen spannen, meg-vonni az ivet, ideget. II. *rec.* napínak sa: tendere se, porrigere: sich spannen, ki-terjeszteni magát, ágoskodni. *Syn.* napak sa.

Napináwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

napináwak, al, ám *freq.* ex napínak. II. *rec.* napináwak sa, *freq.* ex napínak sa.

Nápis, u, m. inscriptio, superscriptio, nis, f. titulus, i, m. Aufschrift, Inschrift, Uiberschrift, der Titel: fellyül való irás, titulus. *Syn.* Prípis. *Usus.* Hrobní Nápis: epitaphium *Cic.* die Grabschrift, halottas vers. Nápis Kňižki: titulus (inscriptio) libri, diagramma, die Inschrift des Buches, könyv (könyvnek) titulusa.

napísaní, á, é, *part. const.* scriptus, adscriptus, inscriptus, a, um: aufgeschrieben, meg-írtt, fel-irtt, fel-irattatott *boh.* napsán.

Napísaňí, á, n. *Verb.* ex seq.

napisak, sal, sem V. P. *imp.* napis, scribere, adscribere, inscribere, perscribere, conscribere, exarare, literis consignare, in acta (monumenta) referre: aufschreiben, schreiben, schriftlich verzeichnen (verfassen); fel-írni, irással feljegyzeni. 2) inscribere in rem (rei), superscribere: aufschreiben, schreiben auf etwas: valamire reá írni, fellörül írni. *boh.* napsaki. II. *rec.* napísak sa: nomen suum subscribere (dare), sich aufschreiben zu etwas; a' nevét fel-írni, fel-jegyzeni. 2) multum, diu, saepe scribere: viel, lange, oft schreiben: sokat, sokáig, gyakran írni. *boh.* napsaki se.

napískak sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* kag sa; multum, diu, saepe tibia canere: viel, lange, oft pfeifen auf der Flötte, auf einer Pfeife: sokat, sokáig, gyakran sipolni. 2) multum pipire, pipulare: viel pfipen, pipen: sokat sivítani.

napískáwak sa, al sa, ám sa *freq.* ex napískak sa.

napit sa, pil sa, pigem sa V. P. *imp.* napí sa, *cum et sine genit.* bibere, trinken, inni. *Syn.* pik. *Usus.* Napí sa trochu, trosku: bibe paululum. trink ein wenig: igyál egy keveset. Hneď po mňe Mráz ide, keď sa Piwa napigem: mox algeo, dum cerevisiam bibo: es friert mich gleich, wenn ich ein Bier trinke: azonnal fázom, mihent sert iszom. 2) multum bibere, viel trinken, sokat inni. *Usus.* Ake tenkrát sem sa napil Wína: tunc multum vini bibi: damals habe ich viel Wein getrunken: akkór sok bort ittam. Napil sa, až mu sa Uchem prasklo (puklo): avidissime bibit: recht appetitlich hat er getrunken: igen jó izüen ivott. 3) *sine genit.* inebriari, inebriare se: sich betrinken, meg-részegedni. *Usus.* Inde sa napige, a doma Kriki robí: alibi se inebriat, et domi tumultuatur: anderswo betrinkt er sich, und zu Hause lermt er: másutt megiszsza magát (meg-részegszik), és oda haza lármáz.

napítaní, á, é, *part. const.* corrogatus, rogando (mendicando) collectus, a, um: zusammengebettelt, öszve-kóldúltt.

Napítáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

napitak, al, ám V. P. *imp.* tag, corrogare, mendicando (ostia-

(ostiatim) colligere: zusammen betteln, durch Betteln zusammen bringen: öszve-koldúlni. *Syn.* nažebrat, wižebrat. *Usus.* Mnoho Chleba si napítal. II. *rec.* napítat sa: multum, diu, saepe rogare: viel, lange, oft bitten: sokat, sokáig, gyakran kérni. 2) multum, diu, saepe interrogare, querere, percontari: viel, lange, oft fragen, nachfragen: sokat, sokáig gyakran kérdezni, kérdezöskedni. *boh.* naptati se.

Napitáwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

napitáwat, al, ám, *freq.* ex napitat. II. *rec.* napitáwat sa, *freq.* ex napitat sa.

napití, á, é, *part. const.* ebrius, ingurgitatus, a, um: besoffen, betrunken: ittas, boros, részeg. *Syn.* opogení, ožralí, podnapití.

† napíti (napnúti) napal, napnu *fut.* v. napat, napnút.

Napití, á, n. inebriatio, nis, f. das Besaufen, Besäufen, die Besaufung, Besäufung: részegség.

Napíwek, wku, m. congiarium, corollarium, i, n. das Trinkgeld, kongyér, borra-való. *Syn.* Nápitné.

Napiwowárčeňí, á, n. *Verb.* ex seq.

napiwowárčit sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* či sa; multum, diu, saepe braxatorem agere (esse); viel, lange, oft ein Breier seyn: sokat, sokáig, gyakran serfözösködni, serfözö mesterséget üzni. *Syn.* dlúho Piwowárčikem bit.

naplakat sa, kal, sa, čem sa V. P. *imp.* naplač sa: multum, diu, saepe flere, plorare, gemere, lachrymari: viel, lange, oft weinen: sokat, sokaig, gyakran sirni, siránkozni.

naplašení, á, é, *part. const.* terrritus, trepidus, pavidus redditus, consternatus, perterrefactus, a, um: erschrocken, scheu gemacht: meg-ijesztetett. *Syn.* splašení, nagesení, nalekaní, uplašení, zdesení.

Naplašeňí, á, n. pavoris incussio, territio, nis, f. terror, is, m. das Erschrecken, die Erschreckung: meg-ijesztés, meg-ijedés. *Syn.* Nageseňí, Nalekáňí, Splašeňí, Uplašenňí.

naplašit, il, ím, V. P. *imp.* plaš: terrere, perterrere, perterrefacere exterrere, pavidum reddere, consternare, pavorem (timorem) incutere: erschrecken, in Schrecken setzen, scheu machen, scheuchen, in Furcht jagen: megijeszleni, meg-rettenteni. *Syn.* nagesit, nalekat, splašit, uplašit. *II. rec.* naplašit sa, terreri, exterreri, perterreri, terrore percuti, pavescere, pavidum fieri, consternari: erschrecken, in Schrecken gerathen, scheu werden: megijedni, meg-rettenni, megrémülni. *Syn.* splašit (uplašit) sa.

naplat, *adv.* v. g. Čo ge naplat? quid juvat, prodest? was hilfts? mit használ? mi haszon benne?

naplataní, á, é, *part. const.* multum, saepe plicitus, refectus, a, um: viel, oft geflickt: sokat, gyakran foldozott, foldoztatott.

Naplataňí, á, n. *Verb.* ex seq.

naplatat, al, ám V. P. *imp.* tag, *cum genit.* multum, multa plicare, sarcire, sarcinare, reficere, reparare: viel flicken, sokat foldozni, megfol,

foldozni, foltokkal meg-igažítani. *II. rec.* naplatať sa; multum, diu, saepe plicare, etc. viel, lange, oft flicken: sokat, sokáig, gyakran foldozni.

naplatiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* naplať sa; multum, diu, saepe, soluere: viel, lange, oft zahlen: sokat, sokáig, gyakran fizetni, költeni valamire.

† Náplaw, u, m. v. Príbog.

† Náplawač, e, m. v. Pltňík.

† Náplawka, i, f. v. Príbog.

† Naplawowáňí, á, n. *Verb.* ex seq. v. Weženj na Pltoch, Pltowáňí.

† naplawowati, wowal, wugi (u) na Plte (po Pltoch) wezt, spusťiť, pltowať, v. Plt.

napľemeňení, á, é, *part. const.* fetificatus, procreatus, a, um: geheckt, meg-szaporodott. *Syn.* namnožení, rozpľemeňení.

Napľemeňeňí, á, n. fetura, ae, f. fetus, us, m. die geheckten Thiere: rc. meg-szaporodott barom, *vagy* baromfi.

napľemeňiť, il, ím V. P. *imp.* meň, fetificare, procreare, parere multiplicare: hecken, gebähren, vermehren: megszaporitani. *Syn.* namnožiť, rozmnožiť. 2) conserere, plantare; pflanzen, besflanzen: béplántálni. *II. rec.* napľemeňiť sa; augeri, multiplicari: sich vermehren, meg-szaporodni.

naplesať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* sag sa: multum ovare, exultare, laetitia efferri, triumphare: viel frohlocken: sokat vigadozni, örvendezni.

naplesnutí, á, é, *adj.* submucidus, a, um: einwenig, schimpflich: égy kevessé peleszнyés.

napľesť, napľetel, napľetem V. P. *imp.* napľeť, *cum genit.* multum, multa plectere: viel flechten: sokat kötni, fonni, öszve fözni, fonni. *boh.* napľesti, naplísťi. 2) multa texere acu: viel stricken: sokat kötni. 3) multa loqui, blaterare, garrire, confabulari: viel schwatzen, plaudern: sokat beszélni, tsátsogni, petyegni, enyelegni. *II. rec.* napľesť sa: diu, saepe pleetere: lange, oft flechten: sokat, gyakran fonni. 2) saepe texere acu: oft stricken: gyakran kötni. 3) diu, saepe loqui, blaterare, garrire, confabulari: lange, oft schwatzen, plaudern: sokáig, gyakran trétsülni, tsátsogni, petyegni. 4) saepe se immiscere: sich oft flechten (mengen) in etwas: gyakran avatni magát (avatkozni) valamibe. 5) diu versari ante (ob) oculos *vel* animo, in mente: oft schweben vor Augen oder in Gedanken, gyakran forog szémem elött, *vagy* elmémben.

napľeť, napľel, napľegem V. P. *imp.* napľeg: multa runcare, exherbare, runca purgare: viel jäten: sokat gyomlálni. 2) multa sarrire: viel mit der Hacke jeten: sokat irtani. *II. rec.* napľeť sa, saepe runcare, oft jäten: sokszor gyomlálni. 2) diu, saepe sarrire: lange, oft mit der Hacke jäten: sokáig, gyakran irtani.

napľetaní, á, é, *part. const.* nectendo, plectendo, texendo adjectus (auctus), a, um: zugeflochten, zugestrickt; szövéssel, fonással, kötéssel megnagyobbitatott, büvítetett, hozzá szött, fontt, kötött.

Napľetáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

napletať, al, ám V. I. *imp.* tag, nectendo, plectendo: texendo adjicere (augere). zuflechten, zustricken: hozzá szövni, fonni, kötni.

Napletáwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

napletáwať, al, ám *freq.* ex napletáť.

napleťení, á, é, *part. const.* contextus, consertus, a, um: zusammen geflochten, zusammen gestrickt: öszve-szött, fontt, kötött.

Napleťeňí, á, n. *Verb.* ex naplesť.

napleti, á, é, *part. const.* ex napleť.

Napleťí, á, n. *Verb.* ex eodem.

† Naplíšňeňí, n. v. Nakarhá-ňí.

† naplíšňiťi se, il se, ím se; v. nakarhať sa.

† naplísť'i et naplesť'i, napletl, napletu *fut.* v. naplesť.

† napliťi, naplil, napligi (u) *fut.* v. napluť.

† napliwati, al, ám, v. napluwať.

naplňení, á, é, *part. const.* completus, expletus, impletus, repletus, oppletus, a, um: erfüllt, angefüllt, ausgefüllt, voll. *Syn.* uplňení plní. *Usus.* Z Radosť'ú naplňením biťi, cumulari gaudio: mit Freude erfüllt seyn, nagy örömben lenni.

Naplňeňí, á, n. expletio, repletio, nis, f. Erfüllung, Vollfüllung: meg-töltés. 2) expletio voluntatis, satisfactio: Befriedigung, Erfüllung: kielégítés, meg-elégedés. 3) exitus, us, m. comprobatio, nis, f. Erfüllung, Ausgang, z. B. der Weissagung: bizonyodás, bé-tellyesedés. *Syn.* Upľňeňí.

naplňiť, il, ím V. P. *imp.* napln, complere, explere, implere, replere, opplere: erfühlen, vollfüllen, anfüllen, ausfüllen, z. B. mit Wasser, tropisch mit Hoffnung, Freude: meg-tölteni, teli-tölteni, bé-tölteni. *Usus.* Ta Wec mne Misel z Radosťú, s Poteseňím naplňela: haec res animum meum laetitia svavitate (voluptate) perfudit: diese Sache hat mein Herz mit Freude und Lust angefüllt: ez a' dolog engemet örömmel vigássággal bé-töltött. 2) finire, terminare, complere, explere, implere: voll machen, vollenden, erfüllen, z. B. die Zeit, (das Maaß) war noch nicht erfüllt: el-végezni, ki-telni, ki-tölteni. 3) satisfacere rei: erfüllen, Genüge thun, z. B. sein Versprechen, Befehl, Verlangen, Hoffnung: bé-tellyesíteni, eleget tenni, meg-felelni, p. o. fogadásának, reménységének etc. 4) implere, observare, servare, satisfacere: erfüllen, thun, z. B. Befehl, Gesetz: meg-tartani, véghez vinni. *p. o.* a' parantsolatot. 5) exitum rei dare, comprobare, confirmare, satisfacere: erfüllen, wahr machen, z. B. eine Weissagung: meg-bizonyítani, bé-tellyesíteni. *Syn.* uplňiť. *II. rec.* naplňiť sa, impleri, erfüllt werden, meg-telni, meg-töltetni, meg-tellyesedni. 2) exitum habere, evenire, verificari, comprobari: in Erfüllung gehen, erfüllt werden: meg-bizonyodni, bé-tellyesedni.

Naplňowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

naplňowať, ňowal, ňugem, *freq.* ex naplňiť.

na-

naplodení, á, é, *p. c.* procreatus, progeneratus, a, um: erzeugt, hervorgebracht: szültt, nemzett, szülött. v. naplemenení.
Naplodení, á, n. *Verb.* ex seq.
naplodit, il, ím V.P. *imp.* naplod, multa procreare, progenerare; viel erzeugen, hervorbringen: sokat szülni, nemzeni. v. naplemenit. *II. rec.* naplodit sa, saepe procreare, progenerare: oft zeugen, hervorbringen: gyakran szülni, nemzeni. 2) procreari, progenerari: erzeugt (hervorgebracht) werden: születtetni, nemzettetni. v. naplemenit sa.
naplut, naplul, naplugem V.P. *imp.* naplug, spuere, sputum ejicere, despuere, exspuere: speien, Speichel, auswerfen: pökni, ki-pökni, a' nyálat ki vetni. *Syn.* naplu-wat, *boh.* naplíti. *Usus.* Do Oči naplut: in oculos spuere: ins Gesicht speien: szemébe pökni. 2) inspuere, intro spuere: hinein speien: belé-pökni. *II. rec.* naplut sa: multum, diu saepe spuere: viel, lange, oft speien: sokat, sokáig, gyakran pökni, pökdösni.
Naplutí, á, n. sputum, i, n. sputatio, consputatio, exspuitio, nis, f. das Speien, der Speichel: pök, pökés, pökdösés.
Napluwání, á, n. idem.
napluwat, al, ám, *freq.* ex naplut. *boh.* napliwati. *II. rec.* napluwat sa, *freq.* ex naplut sa.
Napluznení, á, n. *Verb.* ex seq.
napluznit, il, ím V. P. *imp.* zni; multum, multa blaterare, blatire (a blatio) *Plaut.* viel plaudern, plappern, herplaudern, herplappern, hinplappern: sokat trétsölni, tsátsogni, tsevegni. *II. rec.* napluznit sa, *cum genit.* diu, saepe garrire, blaterare: lange, oft plaudern, plappern: sokáig, gyakran trétsölni, tsátsogni, tsevegni.
napnút, napnul, napnem, V. P. *imp.* napni: intendere, spannen, anspannen: fel-húzni, ki-terjeszteni, ki-feszéteni. *Syn.* napat, napínat. *II. rec.* napnút sa, v. napat sa, napínat sa.
napnutí, á, é, *part. constr.* v. napatí.
Napnutí, á, n. v. Napatí.
nápodobne, *adv.* adsimiliter, subsimiliter: auf ähnliche Art, eben so: egyaránt. egyenlö (hasonló) képpen. *Syn.* gednako, rownako.
nápodobní, á, é, *adj.* subsimilis, adsimilis, e: fast ähnlich: tsak nem egyenlö, hasonló, egyaránt-való.
Nápodobnost', i, f. species, ei, f. similitudo, inis, f. der Anschein, Aehnlichkeit: hasonlatosság.
Napodpalowání, á, n. *Verb.* ex seq.
napodpalowat sa, lowal sa, lugem sa V. I. *imp.* lug sa, *cum et sine genit.* diu, saepe accendere, incendere, inflammare: lange, oft anzünden: sokáig, gyakran gyújtani, gyújtogatni.
Nápog, a, m. potus, haustus, us, m. potio, nis, f. der Trank, ital. *vulg.* Trunck, *boh.* Traník *Usus.* Zluchí (gednoduškowí, silní) Nápog: amistis: starker Trunk ohne Schnaufen: egy húzomban-való (húzomos) ital. Lekárskí Nápog: potio medica (medicata), medicina: Trankl: orvosi ital, orvosság. — Milostní (podzamnú) Nápog: poculum amatorium: Liebestrunk: szerelem itala (pohara). Obetní Nápog: libamen, sacrificium libaminis: Opfer-

Opfertrunk: áldozat - ital. Poslední (rozehodní) Nápog; swatogánské Požehnání: poculum ultimum (valedictorium), Ioannis benedictio: letzter Trunk, Johannissegen: szent János áldása. — Prátelskí Nápog: crater amicitiae: freundlicher Trank: barátságos ital. Pripígací (pripitní) Nápog: propoma: Vortrunk, Zutrunk: valakire köszöntö itál. Priwitací (bodagzdrawní) Nápog: poculum bonae fortunae: Willkommentrunk: egésségért (szerentséirt) való ital. Sladkí Nápog, nebeská Rozkoš, v. Almazia. Spácí (pokogní, podušкowí, post'elní) Nápog: poculum quietis nocturnae, somni: Schlaftrunk: aluvó ital. Pri Nápogi, medzi Pohármi: inter pocula: beim Trinken: ital közben.

† Nápog, e, m. idem.

Nápogček, u, et gečku, m. dem. ex Nápog: *vulg.* Truneček.

napogení, á, é, *part. constr.* ex napogit, v. napáganí.

Napogení, á, n. *Verb. ex seq.* v. Napágání.

napogit, il, ím V. P. *praes.* napágám, *imp.* napog, *cum accusat.* potum praebere alicui, dare alicui bibere: tränken, z. B. Menschen, Thiere: itatni valakit, valakinek italt adni. *Syn.* napágat.

nápogní, á, é, *adj.* potorius, a, um; potum adtinens: den Getränk betreffend: italhoz tartozandó; *Usus.* Nápogná Nádoba rc.

nápoki, *adv.* v. schwálne, naschwál.

napoli, *adv.* semi, halb, fél. *Usus.* Napoli učení: semidoctus, sciolus: halbgelehrt: féltudományú, valamennyire tudós. Napoli (polowičatí) Blázen: semistultus, semirasus; Halbnarr: fél-bolond.

Napomahač, a, m. v. Nápomocník.

napomahačow, a, e, *adj. poss.* v. nápomocníkow.

Napomahání, á, n. adiumentum, adiutorium, auxilium, i, n. auxilii latio auxiliatio, opitulatio, nis, f. Hülf, Beisprung: segedelem, segétség, segités.

napomáhat, al, ám, V. I. *imp.* hag, *cum dativo*, adiuvare: helfen, behülflich seyn: segiteni, segélleni. 2) alicui succurrere, auxiliari, opitulari, opem (auxilium) ferre: helfen, Hülfe leisten, beistehen, beispringen: segitséget nyújtani valakinek. *Usus.* Geden druhého napomáhá: tradunt operas mutuas *Terr.* mutua utuntur opera: einer hilft dem andern: egy-mást segitik.

Napomaháwání, á, n. *Verb.* ex seq.

napomaháwat, al, ám, *freq.* ex napomáhat.

Napomenowání, á, n. v. Napomínání.

napomenowat, nowal, nugem, V. I. *imp.* nug; v. napomínat.

napomenút, nul, ňem V. P. *imp.* napomeň, v. napomínat. *Usus.* Gá sem preto prišel, abich ťa napomenul: idcirco (ideo) veni. ut te admonerem: ich bin gekommen, dich zu ermahnen: azért jöttem, hogy téged meg intselek (meg-intenélek). Neprišlo mi na Mysel, abich ho napomenul: oblitus sum, illum admonere: ich habe vergessen (es ist mir nicht beigefallen), ihn zu ermahnen: el-felejtettem (nem jutott eszembe), ötet meg-inteni. W tweg Moci bolo, Člowека napomenút;

nút: potestas tibi fuit hominis (hominem) admonendi: du hast Macht und Gewalt ihn zu ermahnen (warnen): te néked vólt hatalmad, hogy ötet meg-intenéd; te ötet bizvást meg-inthetted vólna.

napomenutí, á, é, *part. const.* admonitus, monitus, commonefactus, commonitus, a, um, ermahnt: meg-intett, meg-intetett. *Syn.* napomínaní.

Napomenutí, á, n. adhortatio, cohortatio, hortatio, nis, f. Ermahnung: intés, integetés. *Syn.* Napomínáňí. *Usus.* Tedáž teprw prestal na mogem Napomenutí: tum denique adquievit monitis meis: alsdann hat er meine Meinung angenommen: úgy nyúgodott-meg intésemen; úgy intésemnek engedett.

Napomenutíčko, a, n. oratiuncula, ae, f. paraenesis, is, f. kleine (kurze) Rede: beszédetske, rövid beszéd.

Napomínač, a, m. hortator, adhortator, is, m. Ermahner, intö. *Syn.* Napomínatel.

napomínaččin, a, e, *adj. poss.* hortatricis, der Ermahnerinn gehörig, intönié. *Syn.* napomínatelčin.

Napomínačka, i, f. hortatrix, adhortatrix, icis, f. Ermahnerinn, intöné. *Syn.* Napomínatelka.

napomínačow, a, e, *adj. poss.* hortatoris, dem Ermahner gehörig: intöé. *Syn.* napomínatelow.

Napomínáňí, á, n. v. Napomenutí *Usus.* Prátelské Napomínáňí mnoho stogí (platí): amicorum est admonere mutuum *Homer.* bonus est effectus amici admonitoris: es gilt viel die freundschaftliche Ermahnung: sokat ér a' barátságos intés.

napomínať, al, ám V. I. *imp.* nag, hortari, adhortari, cohortari monere, admonere, commenere: ermahnen, inteni, emlékeztetni. *Syn.* napomenowať, napomenúť. *Usus.* Dobre napomínáš: recte mones: du mahnest (ermahnest) recht: jól inted.

Napomínatel, á, m. v. Napomínač.

napomínatelčin, a, e, *adj. poss.* v. napomínaččin.

napominatelow, a, e, *adj. poss.* v. napomínačow.

napomocen, cna, cno, *adj. abs.* v. nápomocní.

† napomoci, napomohl ꝛc. v. napomocť.

nápomocňe, *adv.* utiliter, auxiliarie, auxiliariter, auxiliatorie, subsidiarie: behülflich, helfend, dienlich, hülflich: segétve, segéltve. *Syn.* napomožňe.

nápomocní, á, e, *adj.* subsidiarius, a, um; adiuvans, auxiliaris, utilis, e: behülflich, helfend, dienlich: segétö, segéllö. *Syn.* napomocen, napomožní. *Usus.* Druhému biť nápomocním, stať na Ruku w ňegakég Weci: adesse alicui alicuius rebus: Jemanden verhülflich seyn: valakit segíteni, mellette lenni valamelly dologban. Možeš li mi k tomu nápomocním biti? w teg Weci na Ruku státi? potesne me ad illud adiuvare *Liv.* kannst du mir zu diesem verhülflich seyn? an die Hand gehen? segéthetsz-é engemet arra a' dologra?

Napomočňíctwí, á, n. v. Napomaháňí.

Nápomocňík, á, m. adjutor, cooperator, coadjutor, is. m. Mit-

Mithelfer, segítö. *Syn.* Napomahač.

nápomocňíkow, á, é, *adj. poss.* adjutoris: dem Mithelfer gehörig: segétöé. *Syn.* napomahačow.

napomoct, napomohel, napomožem V. P. *imp.* mož, v. napomáhat.

† napomoct et napomoci, napomohl, napomohu: idem.

náporňe, *adv.* valde, vehementer: sehr, heftig, gewaltig, gewaltsam: igen, hevenibe. *Syn.* welmi, welice, prewelice. 2) violenter, vi, per vim: gewaltig, gewaltsam, mit Gewalt: erösszakosan, erövel. *Syn.* mocňe, silňe, *vulg.* Gwaltowňe.

náporní, á, é, *adj.* vehemens, tis: heftig, gewaltig, gewaltsam: erös, felettébb-való. 2) violentus, coactivus, a, um: gewaltig, gewaltsam: eröszakos. *Syn.* mocní, silní, *vulg.* gwaltowní. 3) urgens, tis, adursorius, a, um: dringend: sürgetö, sürgetös.

Nápornost', i, f. vehementia, ae. f. vis, impetus, us, m. Heftigkeit, Gewalt: felettébbvalóság, erö. 2) violentia, ae, f. vis: Gewaltsamkeit: eröszak. *Syn.* Moc, Násilnost'. *vulg.* Gwalt. 3) adursio, impulsus, us, m. das Dringen, die Antreibung: sürgetés.

naporúčaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naporúčat al, ám V. P. *imp.* čag, *cum genit.* multum, multa praecipere mandare, jubere: viel befehlen: sokat parantsolni. *boh.* naporúčeti. 3) multum commendare: viel empfehlen: sokat ajánlani. 3) multum, multa legare: viel vermachen im Testamente: sokat testamentomban hagyni. *II. rec.* naporúčat sa: diu, saepe praecipere, jubere, mandare: lange, oft befehlen: sokáig, gyakran parantsolni, parantsolgatni. *boh.* naporúčet se. 2) diu, saepe valedicere, se commendare: lange, oft sich empfehlen, Abschied nehmen: sokáig, gyakran butsuzni, magát ajánlani. 3) diu, saepe legare: lange, oft vermachen im Testamente: sokáig, gyakran testálni, testamentomban hagyni.

† naporúčeti, čel, čím *fut.* v. naporúčat. *II. rec.* naporúčet se, v, naporúčat sa.

naposílaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naposílat, al, ám V. P. *imp.* lag, *cum genit.* multum, multa mittere: viel schicken, senden: sokat küldeni. 2) multos, multa submittere, transmittere, allegare: viel zuschicken, zusenden, z. B. Menschen, Dinge: sokat, sokakat küldeni. *II. rec.* naposílat sa, saepe mittere; oft schicken, senden; gyakran küldeni.

Naposíláwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

naposíláwat, al, ám ex *freq.* naposílat. *II. rec.* naposíláwat sa, *freq.* ex naposílat sa.

naposled, napost'edi, *adv.* ultimo, postremo, postremum, ad extremum: zuletzt, utóllyára, végtére, végezetre. *Syn.* posledňe. *Usus.* Tam pogdeme až naposled: illuc ibimus ultimo: zuletzt werden wir hingehen: ultimum, ultima vice: zum letztenmale: utólszor, utollyára, utólsószor. *Syn.* ostatníkrat. 3) denique, tandem, postremo, postremum: endlich, már egyszer. *Usus.* Bilíte uš to naposledi? inalbatis tandem et istud?

dieß

dieß endlich weißet ihr auch aus? ezt-is már egyszer meszelitek (fejéritilek)?

napoſtiť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* poſť ſa: multum, diu, saepe jejunare, multum famem (inediam) ferre, perferre: viel, lange, oft faſten: sokat, sokáig, gyakran böjtölni.

napotcȟáwať ſa, al ſa, ám ſa, V. P. *imp.* wag ſa: multum, diu, saepe offendere, labi. viel, lange, oft (vielmals) ſtraucheln: sokat, sokáig, gyakran botlani, meg-botlani. *boh.* naklopítati ſe. *Syn.* naťléſat ſa.

napotiť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* poť ſa: multum, diu, saepe sudare: viel, lange, oft ſchwitzen; sokat, sokáig, gyakran izzadni.

napotom, *adv.* deinde. hernach, azután. *Syn.* potom. *Usus.* Abi napotom aňi geden nemiſlel: ne quisquam unus crederet deinceps *Liv.* damit hernach kein einziger denken ſollte: hogy azután senki sem gondolná, hinné.

Napowedáňí, á, n. praefatio, nis, f. das Vorſagen: elöl-szóllás. *Syn.* Napowedení.

napowedať, al, ám V. I. *imp.* dag, praefari, praeire alicui voce: vorſagen, was ein anderer nachſagen ſoll, einſprechen: elöl-szóllani. *Syn.* napowídati.

napowedať, al, ám V. P. *imp.* dag, *cum genit.* multa narrare, commemorare, referre, exponere: viel erzählen, sokat beszélni, emlegetni, elö-hozni, mesézni. *boh.* napowídati. *II. rec.* napowedať ſa; diu, saepe narrare: lange, oft erzählen: sokáig, gyakran beszélni, emlegetni, mesézni. *boh.* napowídati ſe.

Napowedeňí, á, n. v. Napowedáňí.

napowedeť, =wedel, =wím V. P. *imp.* =powec, v. napowedat V. P.

† Napowídáňí, n. v. Napowedáňí.

† napowídati, al, ám, v. napowedat V. I. et V. P. *II. rec.* napowídat ſe, v. napowedať ſa.

napožičaní, á, é, *part. const.* ex seq.

napožičať, al, ám V. P. *imp.* čag, *cum genit.* multum mutuare, mutuari: viel ausleihen: sokat költsönözni, költsön venni. 2) multum dare alicui mutuo: viel darlehnen, darleihen, z. B. Geld: sokat költsön adni. *vulg.* napožčať. II. *rec.* napožičať ſa; diu, saepe mutuare: lange, oft ausleihen: sokáig, gyakran költsönözni, költsön venni. 2) diu, saepe mutuo dare: lange, oft darlehnen, darleihen: sokáig, gyakran költsön adni. *Syn.* napožčať ſa.

napožičáwaní, á, é, *part. const.* ex seq.

napožičáwať, al, ám, *freq.* ex napožičat. *II. rec.* napožičáwať ſa, *freq.* ex napožičať ſa.

napracowať ſa, cowal ſa, cugem ſa V. P. *imp.* cug ſa: multum laborare, viel arbeiten, sokat dolgozni, mivelni. *Usus.* Wſak ſme ſa uf doſt' napracowakí: iam satis laboravimus: wir haben ja genug gearbeitet: immár eleget dolgoztunk.

napradení, á, é, *part. const.* ex napráſt'.

naprahaní, á, é, é, *part. const.* ex naprahať.

Naprahání, á, n. extensio, intensio, strictio, nis, f. das Strecken, Ausstrecken: ki-terjesztés, ki-nyújtás. *Syn.* Wíložení, Widwihnutí, Zdwihnutí.

naprahat, al, ám V. I. *imp.* hag, extendere, intendere, stringere, v. g. ensem: ausstrecken, strecken, z. B. die Hand, um jemand zu schlagen; ausholen, zücken: ki-nyújtani, ki-terjeszteni, ki-húzni, ki-rántani. *Syn.* wiložit, widwihnút, zdwihnút, witáhnút. 2) v. napráhnút.

† naprahat, al, ám: idem.

napráhnút, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, v. naprahat. 2) iniungere, iungere: einspannen: bé-fogni. *Syn.* zapráhnút. *Prov.* Na čo napráhel, dokáhel: quod voluit, invenit: was er hat gesucht, das hat er bekommen: el-érte, a' mit akartt; a' mit keresett, meg-nyerte, fel-találta.

† napřáhnúti, napřáhl, napřáhnu, idem.

Napráhnutí, á, n. v. Naprahání. 2) iunctio, iniunctio: das Einspannen: bé-fogás. *Syn.* Zapráhnutí.

naprášit, il, ím V. P. *imp.* napraš: multum pulverem movere, excitare: viel Staub machen: sok port indítani, tsinálni. 2) pulvere conspergere: bestauben: bé-porozni, bé-hányni, bé-hinteni.

naprást, napradel, napradem V. P. *imp.* naprad: multum nere: viel spinnen: sokat fonni. *II. rec.* naprást sa: diu, saepe nere: lange, oft spinnen: sokáig, gyakran fonni.

naprat, napral, naperem V. P. *imp.* naper: multum congerere: viel anhäufen: sokat rakni, öszve-rakni. 2) multum lavare: viel waschen: sokat mosni. II. *rec.* naprat sa: diu, saepe lavare: lange, oft waschen: sokáig, gyakran mosni. 2) diu verberare aliquem: Jemanden viel, oft schlagen: valakit sokáig (sokat) verni, jól öszve-verni. 3) multum comedere, vorare; nimis repleri, impleri: sich sehr anfüllen, sich satt fressen: sokat zabálni, jól lakni. 4) Naprat sa z ňekím: diu, saepe pugnare cum aliquo: lange, oft sich schlagen mit Jemanden: valakivel sokat, gyakran verekedni, köszködni.

napratat, tal, cem et tám V. P. *imp.* tag, v. nakľudit. *II. rec.* napratat sa, v. nakľudit sa.

Náprawa, i, f. emendatio, correctio, nis, f. Verbesserung, Befreiung von Fehlern: jobbítás, jobbúlás, meg-jobbítás, meg-igazítás. *Syn.* Naprawení. 2) mutatio in melius, melioratio, nis, f. Verbesserung, wenn man etwas noch besser macht: meg-jobbítás. 3) inviatio, inductio, manuductio, directio, nis, f. consilium, i, n. das Richten, die Geraderichtung, Einleitung: igazítás, mutatás, vezetés, bé-vezetés, tanáts. *Syn.* Naprawení. *Usus.* Z jeho Náprawú to učinil: illo ductore hoc fecit: dieß that er mit seiner Einleitung: az ö tanátsából tselekedte ő azt. 4) axis, is, m. Achse, am Wagen: tengel. *Syn.* Os.

naprawení, á, é, *part. const.* correctus, emendatus, a, um: verbessert, meg-jobbúltt, meg-jobbítatott. 2) mutatus in melius, melioratus, a, um: verbessert: meg-javultt, meg-jobbítatott. 3) directus, inviatus, a, um: gerich-

gerichtet: meg-igazítatott. 4) refectus, reparatus, renovatus, innovatus, a, um: erneuert: meg-igazítatott, meg-újitatott. *Syn.* obnowení.

Naprawení, á, n. 1, 2, et 3 v. Náprawa. 4) refectio, reparatio, innovatio, nis, f. Erneuerung, Verbesserung: meg-igazítas, ujúlás: újítás. *Syn.* Obnowení.

naprawik, il, ím V. P. *imp.* raw: emendare, corrigere: verbessern, von Fehlern befreien: jobbítani, meg-jobbítani, helyre, hozni. *Usus.* Mnozí swog prírodní Nedostatek skrz Cwičení naprawili: multi naturae vitium exercitatione sustulerunt: viele haben ihre natürliche Mängeln durch die Uibung und Fleiß aufgehoben: sokan a' természetnek valamiben való fogyatkozását mesterséges gyakorlassal meg-jobbították. *Prov.* Každí, kdo ta naprawik chce, dobre ti prege: qui te emendat, beneficium tibi praestat: jeder, der dich bessern will, ist dein Wohlthäter: minden jobbítód, néked jó akaród. 2) mutare in melius, meliorare, meliorem (melius) reddere: verbessern, vollkommener machen: meg-jobbítani. 3) dirigere, rectificare: richten, gerade machen: meg-egyenesíteni, meg-igazítani. *Syn.* narowňak. 4) dirigere, inviare: richten, einleiten, rathen: igazítani, kormányozni, tanátsolni. *Usus.* On ma tu naprawil: ille me huc direxit, inviavit: er hat mich hieher gerichtet: ö igazított engemet ide. 5) reparare, reficere, restaurare renovare, innovare: erneuern, verneuern. me-ujítani. *Syn.* obnowik. II. *rec.* naprawik sa: emendare se, emendari, corrigi, reparari: sich verbessern, verbessert werden: meg-jobbítatni, helyre hozzatatni. *Usus.* To sa eśće naprawik može: hoc adhuc emendari potest: dieß läßt sich noch verbessern: még eztet lehet helyre hozni; meg-másolni.

naprawitedelní, á, é, *adj.* reparabilis, e; wiederbringlich, verbesserlich: helyre-hozható, meg-igazítható, meg-újitható, meg-másolható.

Naprawitel, a, m. emendator corrector, is, m. Verbesserer. jobbító, meg-igazító. *Syn.* Naprawowatel, Naprawowač.

naprawitelčin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Naprawitelka, i, f. emendatrix, icis, f. Verbessererinn: jobbítoné, meg-igazitóné. *Syn.* Naprawowačka, Naprawowatelka.

naprawitelow, a, e, *adj. poss.* emendatoris, dem Verbesserer gehörig, jobbítóé. *Syn.* naprawowačow, naprawowatelow.

naprawo, *adv.* dextrorsum, dextrorsus: rechts, jobb kéz felé.

Naprawowač, a, m. v. Naprawitel,

naprawowačkin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Naprawowačka, i, f. v. Naprawitelka.

naprawowačow, a, e, *adj. poss.* v. naprawitelow.

naprawowaní, á, é, *part. const.* v. naprawení. 2) rectificatus, confectus, a, um: gerichtet, eingerichtet, eingemacht: meg-igazitatott, bétsináltt. *Usus.* Naprowané Pakené, ꝛc.

Naprawowáňí, á, n. v. Naprawení. 2) rectificatio, confe-

 fe-

fectio, nis. f. das Richten, Einrichten, Einmachen: meg-igazitás, bé-tsinálás.

naprawowat, wowal, wugem V. I. *imp.* wug: v. naprawit. *Usus.* Werse naprawowat: ad ungvem castigare carmen *Horat.* die Reimen auspoliren, auszieren: á' verseket jó számba (rendbe) szedni, venni.

Naprawowatel, a, m. v. Naprawitel.

naprawowatelćin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Naprawowatelka, i, f. v. Naprawitelka.

naprawowatelow, a, e, *adj. poss.* naprawitelow.

† naprázdno, *adv:* v. seq.

naprázno, *adv.* frustra, incassum: umsonst, vergeblich: héjába, haszontalanúl. *Syn* daremńe, nadarmo.

naprchat, al, ám V. I. *imp.* chag: v. seq.

naprchnút, chnul (chel), chńem V. P. *imp.* chńi: modicum (tenuiter) pluere: ein wenig regnen: egy kevessé (igen vékonyan) esni. *Syn.* naprchat. *Usus.* Trochu naprchlo: modicum pluit: es hat ein wenig geregnet: egy kevessé esett.

naprcholení, á, é, *part. const.* v. nahnewaní.

Naprcholeńí, á, n. v. Nahnewáńí, Rozhnewáńí.

naprcholit, il, ím V. P. *imp.* chol; v. nahnewat. *II. rec.* naprcholit sa, v. náhnewat sa.

náprdet, del, dím V. P. *imp.* naprd: multum pedere (bombisare): viel furzen, farzen: sokat fingani. *Syn.* nabzdet. *II. rec.* naprdet sa; diu, saepe pedere, ventris crepitum edere: lange, oft farzen, furzen; sokáig, gyakran fingani. *Syn.* nabzdet sa.

napreberaní, á, é, *part. const.* multum purgatus, a, um: viel geklaubt, gereiniget: sokat tisztogatott, p. o. Napreberané Žito. 2) multum selectus, a, um: viel gelesen, lange ausgeklaubt: sokáig válogatott. p. o. Napreberáńí Wogaci.

napreberat, al, ám V. P. *imp.* rag, multum purgare: viel reinigen, klauben: sokat szedegetni, tisztogatni. 2) multum seligere: viel auslesen, ausklauben: sokat ki-valasztani, ki-válogatni. *II. rec.* napreberat sa, *cum et sine genit.* diu, saepe purgare: lange, oft klauben, reinigen: sokáig, gyakran szedegetni, tisztogatni, ki-szedni. 2) diu, saepe seligere: lange, oft auslesen, ausklauben: sokáig, gyakran válogatni.

† naprebirati se, al, ám, idem.

naprečit sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* napreč sa: multum, diu, saepe obsistere, resistere, obniti, reniti, controvertere, contradicere, contrariari, adversari: viel, lange, oft sich stämmen, widersetzen, widerstehen, widersprechen: sokat, sokáig, gyakran ellene mondani, ellenzeni.

napréčki, *adv.* in transversum (obliquum) ex transverso: in die (der) Quere: keresztúl. *boh.* příč, na příč.

napred, *adv.* prae, prior, ante: voran, voraus: elöre, elsöbben. *Syn.* na Predek, Predkem, po Predku. *Usus.* Napred bežat, praecurrere, voraus laufen, elöre futni. Napred ísť, praeire, praecedere, voran gehen, elöre menni. Ja napred, gá budem naśledowat; predegdi, gá pogdem za tebú: i prae sequar *Ter.*

Ter. gehe du voran, ich will dir folgen; menny elöre, én te utánnad megyek. Ach iß, a nepíťag sa, powedám geg, abí bežala napred, honem! Len ißťe napred. On íde napred, it prior: er geht voran, elöre megy. Napred leťeť, praevolare, antevolare, voran fliegen, elöre repülni. Napred posláť, praemittere, voraus=senden, voraus schicken, elöre küldeni, botsájtani. Napred postawiť, praeponere, ante collocare, voran stellen, elö-re tenni, helyheztetni. Napred uťekať, ante fugere, voran fliehen, elöre szaladni. Napred wideť, praevidere, voraus sehen, elöre látni, által-látni. Napred zaplatiť, repraesentare pecuniam, ante solvere, voraus bezahlen, elö-re fizetni, pénzt adni. 2) in antica parte, in primo: vorn, auf der vordersten Seite: elöl. *Usus.* Napred, i pozadu; s Predku, i od Zadku: ante et retro: hinten und vorn: elöl és hátúl.

† napřed, *adv.* idem.

napredag, *adv.* venum, feil, el-adni való, el-adó. *boh.* naprodag. *Usus.* Máte zbožj napredag? habetne fruges venales? haben sie eine Frucht zu verkaufen? vann-é el-adó gabonája?

napredáwať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* wag sa: diu, saepe vendere, distrahere: lange, oft verkaufen: sokat, gyakran el-adni.

napresowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

napresowať, sowal, sugem V. P. *imp.* sug: multum prelo (torculari) exprimere: viel pressen, auspressen: sokat sajtolni, ki-sajtolni, présölni. *II. rec.* napresowať sa; diu, saepe premere torcular (prelum), torculari (prelo) exprimere: lange, oft pressen, sokáig, gyakran sajtolni, présölni.

nápreštupowáť sa, powal sa, pugem sa V. I. *imp.* pug sa, saepius movere pedes, consistere non posse: oft hin und her treten, unruhig stehen: gyakran hágogatni, a' lábokat gyakran mozgatni, nyughatatlanúl állani. 2) saepius transgredi; oft übertreten: gyakran, sokszor által-hágni.

† napřestupowati se, owal, ugi (u), idem.

napreť, naprel, naprem V. P. *imp.* napri: fulcire (appodiare), imponere rei, v. g. pedes: stämmen (stemmen), stützen, z. B. dem Ellenbogen die Füße auf etwas: támogatni, támasztani. *Syn.* opreť. *II. rec.* napreť sa, k. p. na Stol, na Strom: inniti mensae, arbori (appodiare se ad mensam, arborem): sich stämmen (stemmen) auf den Tisch, Baum: az asztalra, a' fára dölni. *Syn.* opreť sa.

napretí, á, é, *part. const.* ex praec. *Syn.* opretí.

Napretí, á, n. fultura, ae, f. das Stämmen, die Stämmung, Stützung: támasztás, támaszkodás. *Syn.* Opretí

naprikazowať sa, zowal sa, zugem sa, V. I. *imp.* zug sa: saepe imperare, iubere, praecipere, inculcare: oft gebieten, befehlen: sokat, gyakran parantsolni, parantsolgatni, szájá-ba rágni (*praes.* rágom), meg-hagyni. *Syn.* narozkazowať sa.

napripowedať, al, ám V. I. *imp.* dag, *cum genit.* multum (multa) polliceri, pollicitari, pro-

promittere, spondere, despondere: viel versprechen, zusagen, verheißen: sokat, gyakran igérni, fogadni.

† napřipowídati, al, ám *fut.* idem.

† naprodeg, *adv.* v. naprédag.

naprosení, á, é, *part. const.* ex seq.

Naprosení, á, n. exoratio, nis, f. das Erbitten: ki-kérés. *Syn.* Uprosení.

naprosiť, il, ím V. P. *imp.* naprof, *cum accus.* precibus flectere, rogando permovere, exorare: erbitten, durch Bitten bewegen: valakit kéréssel meg-győzni, maga részére hajtani. *Syn.* uprosiť *Usus.* Jš naprof ho 2c. 2) precibus impetrare (aquirere, colligere, obtinere): erbitten, durch Bitten erhalten: ki-kérni, kéréssel nyerni, meg-nyerni. *II. rec.* naprosiť sa, *cum genit.* diu, saepe rogare, orare: lange, oft bitten: sokat, sokáig, gyakran kérni, esedezni. *Usus.* On powedal, čo sa ho naprosil: ille dicebat, se diu eum rogasse: er sagte, er hätte ihn lange gebeten: ő mondotta, hogy sokat könyörgött (szabodott) néki. 2) exorari, precibus flecti: sich erbitten lassen, durch Bitten bewogen werden: kéréssel meg-győzettetni. *Usus.* Dá sa on ešče naprosiť: precibus adhuc flecti potest: er wird sich noch erbitten lassen: még lehet ötet meg-győzni, megnyerni.

naprositedelní, á, é, *adj.* exorabilis, e; erbittlich, leicht erbittend: ki-kérhető, kéréssel meg-győzhető, meg-nyerhető.

Naprosňictwí, á, n. exorabulum, i, n. *Plaut.* Erbittungsmittel, Erbittungsart: ki-kérésnek módgya, eszköze.

Naprosňík, a, m. exorator, is, m. *Ter.* Erbitter: ki-kérő, meg-engesztelő. *Syn.* Uprosňík.

naprosto, *adv.* omnino, plane, prorsus: gänzlich, gar und gar: tellyességgel, éppen, egészszen, mindenestől, egy-általlyában. *Syn.* tedáž.

naproti *praepositio cum et sine dativo.* contra, in adversus: wider, ellen, ellene, ellened, ellenem. *Syn.* proti. *Usus.* Čo máš naproti mňe? quid contra me habes? was hast du wider mich? mi vagyon ellenem? *Hinc praepositio ista male adhibetur pro* k (ke, ku) *in significatione*: erga, gegen, hozzá, hozzád, hozzám, v. g. Láska naproti Bohu, *loco* Láska k Bohu 2c. amor erga Deum, die Liebe gegen Gott, az Istenhez-való szeretet. 2) e regione, gegenüber, ellenébe, által ellenbe (irányában) *Syn.* naprotiwa. *Usus.* Náš Dom naproti leží: domus nostra e regione (e parte opposita) sita est, unser Haus liegt gegen über, a' mi házunk által ellenben vagyon. 3) obviam, e regione: am Wege, in den Weg, entgegen (nämlich auf der Straße oder im Gehen): elömbe, elődbe, eleibe, ellenébe. *Syn.* proti. *boh.* wstříc. *Usus.* Naproti ňekomu biť: obviam alicui fieri *Cic.* esse *Plaut.* Jemanden begegnen, valakivel szembe akadni. Naproti mňa bol; se mnú sa stretel: mihi factus est obviam: er ist mir begegnet, szembe akadott velem. *b.*) i. e. Cestu zastat proti ňekomu bogowať: ire obviam conatibus alicuius; ob-

obsistere alicui obviam *Plaut.* Jemanden in den Weg treten, valaki szándékát meg-előzni. útyát el-állani. c.) i. e. pri Kukách bit: obviam (prae manibus) esse *Plaut.* bei der Hand seyn, keze ügyében lenni. Naproti ist, wist (*boh.* wstřic gít, wigít): obviam ire alicui *Cic.* procedere *Cic.* proficisci *Caes.* prodire *Cic.* se ferre *Cic.* se offerre *Ter.* occurrere *Liv.* entgegen gehen, begegnen: eleibe ki-menni. Naproti hrat sa, hromadňe wist: obviam effundi *Liv.* entgegen stürzen, haufenweise entgegen gehen: tsoportossan eleibe menni. Náproti prist: obviam venire *Cic.* offerri: entgegen kommen, eleibe jönni. Naproti poslat: obviam mittere *Cic.* entgegen schicken, eleiküldeni. Naproti bežat (*boh.* wstřic bežet), kezat, poslat, postawit: obviam currere (occurrere), obiacere, opponere, (obiicere): entgegen laufen, liegen, setzen (stellen): ellenébe futni, feküdni, tenni (vetni) valamit. Naproti wezt sa (*boh.* wstřic wiget): vehi curru obviam: entgegen fahren, ellenébe kotsin menni. Naproti ist na Koňi (*boh.* wstřic wiget): vehi equo (equitare) obviam, entgegen reiten, eleibe lovagolni, lóháton menni. 4) contra, e contrario, e converso, contra ea: hingegen, im Gegentheil: ellenben. *Usus.* Žádnému sem neskodil, ale naproti mnohím dopomohel: laesi neminem, e converso multis opem tuli: ich habe niemanden geschadet, hingegen vielen geholfen: senkinek nem ártottam, ellenben sokakat segítettem. 5) vicissim, reciproce, viceversa: wiederum, hingegen: viszszontag, ismét *Usus.* Gá sem ho wždi milowal; a stále sa usilugem, abi on ték naproti mna milowal: ego hunc amavi semper; ille ut idem contra me habeat, facio sedulo *Ter.* diesen habe ich allezeit lieb gehabt: ich thue auch was ich kann, damit er mich hingegen liebe: én ötet mindenkor szerettem, és hogy viszontag ö-is engemet szeressen, szorgalmatossan azon dolgozom. Ona dnes naproti bude zas ostáwat xc.

naprotiwa, *adv.* idem.

naprotiwit sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* tiw sa: multum, diu, saepe adversari, resistere, obsistere, reniti, repugnare: viel, lange, oft sich widersetzen: sokat, sokáig, gyakran ellenkedni, ellenkezni.

naprsat, sal, sím V. P. *imp.* naprs, *cum et sine genit.* multum depluere, viel herabregnen, sokat esni. 2) impluere, hinein regnen, bele esni. *II. rec.* naprsat sa: diu, saepe pluere: lange, oft regnen: sokáig, gyakran esni. *Usus.* To sa dnes naprsalo zas: hodie iterum valde pluit: heute hats wider recht geregnet: ma megint igen sokat esett.

† naprseti, sel, sím; v. naprsat.

† *II. rec.* naprseti se, v. naprsat sa.

naprskaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naprskat, al, ám V. P. *imp.* kag: multum spuere: viel spucken, sprützen: sokat pökdösni. *Usus.* Do Očí naprskat: in os spuere, exspuere, despuere: ins Gesicht speien: szembe pökni. 2) multum spargere, aspergere: viel sprützen, hinein sprützen: fetskendezni, bé-

bá-fetskendezni, sokat öntözni.
Náprsňík, u, m. antilena, ae, f. Bruſtriemen: szügyellő. *Syn.* Podprsňík. 2) pectorale, tunica pectoralis, subucula: Bruſtlatz, Bruſtleib, Bruſttuch, Bruſtfleck: mely fedel.
Náprſteček, čku, m. *dem.* ex seq.
Náprſtek, tku, m. digitale, munimentum digiti: Fingerhut; gyüzü. 2) Náprſtková Zelina: digitalis, is, f. Fingerhut, gyüszü virág. *Aliud est.* Zwonček.
náprſtkowí, á, é, *adj.* digitale adtinens, den Fingerhut betreffend, gyüszüt illető. Náprſtková Zelina, v. Náprſtek 2. Nro.
naprzňení, á, é, *part. const.* foedatus, pollutus, contaminatus, a, um: verunreinigt: meg-fertöztetett, motskoltatott, undokitott. *boh.* naprzňen.
naprzňiť, il, ím V., P. *imp.* zňi, *cum accus.* foedare, polluere, contaminare: verunreinigen: meg-fertöztetni, motskolni, undokitani.
naprzňowať, ňowal, ňugem V. I. *imp.* ňug; idem.
† napsaní, á, é; v. napiſaní.
† Napsáňí, n. v. Napiſáňí.
† napsati, napsal, napiſi (u), v. napiſať.
† naptati ſe, al ſe, ám ſe; v. napitať ſa.
napúſčaní, á, é, *part. const.* v. napuſt'ení.
Napúſčáňí, á, n. v. Napuſt'ení.
napúſčať, al, ám V. I. *imp.* čag, v. napuſt'iť. *boh.* napúſſteti.
Napuſčáwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
napuſčáwať, al, ám *freq.* ex napúſčať.
napuſt'ení, á, é, *part. const.* ex napuſt'iť.
Napuſt'ení, á, n. *Verb.* ex eodem.
† napúſſteti, ſtel, ſtím; v. napúſčať.
napuſt'iť, il, ím V. P. *imp.* napuſt', *cum genit.* multum, multa intromittere, immittere: viel hinein laſſen: sokat bele-botsátani, ereszteni. 2) Ňečo ňečím napuſt'iť: tingere, intingere, colorare, incolorare: eintauchen, benetzen, färben: mártani, mártogatni; festeni.
naputowať ſa, towal ſa, tugem ſa V. I. *imp.* tug ſa: multum peregrinari, viel wandern, wallfahrten: sokat, gyakran vándólni, szarándokot járni.
narabowaní, á, é, *part. const* ex seq.
narabowať, bowal, bugem V. P. *imp.* bug: corradere, multa raptim (rapinis) congerere, colligere: viel rauben: sokat öszve rabolni. *II. rec.* narabowať ſa: diu, saepe praedari, latrocinari, rapere: lange, oft rauben: sokáig, gyakran rabolni fosztani.
naradiť, il, ím V. I. *imp.* naraď: multum suadere (consilium dare, auctorem esse) alicui: viel rathen, Rath geben: sok tanátsot adni, sokszor javasolni, sokat tanátsolni. *II. rec.* naradiť ſa; diu, saepe consultare, deliberare: lange, oft rathſchlagen, berathſchlagen, überlegen, ſich berathſchlagen: sokáig, sokat, gyakran tanátskozni, tanátskodni. 2) diu, saepe consultare aliquem: lange, oft ſich mit jemand berathſchlagen, zu Rathe ziehen, um Rath fragen: sokszor valakitöl tanátsot kérni.

naradowať sa, dowal sa du-gem sa, V. I. *imp.* dug sa: multum, diu, saepe gaudere, laetari: viel, lange, oft sich freuen: igen sokat, gyakran örölni, örvendezni, vidámúlni, vígatui, vigadozni, tapsolni.

Náramek, mku, m. armilla, ae, f. brachiale, is, n. Armband, kar-kötö, arany-kösöntyű, palástra. *Syn.* Naramenica. *boh.* Armpant. 2) humerale, is, n. Schulterblat, Schulterblech: válra-való, szoknyavál. *Syn.* Plech ramenní.

Naramenica, i, f. idem.

náramňe, *adv.* valde, vehementer: sehr, igen, erössen, felettébb. *Syn.* wekmi, wekice. *Usus.* Náramňe ťa prosí: maximo te orat opere *Ter.* er bittet dich inständig: igen kér téged. 2) ex improviso, inopinate, inopine, repente, subito; ungefähr, unverhoft: hirtelen, hértelenül, véletlenül. *Syn.* nenazdáke, znáhla. *Usus.* Náramňe to na mna prišlo: insperate id accidit mihi; dieses ist mir ganz unverhoft geschehen: az igen véletlenül történtt (meg-esett) rajtam. Náramňe, gako Príwal: repente, tanquam procella: plötzlich (hurtig), wie ein Sturmwetter: hirtelen, mintegy zápor esö.

náramní, á, é, *adj.* ingens, sehr groß: felettebb-való. 2) improvisus, inopinatus, inopinus, repentinus, a, um: unverhoft: hértelen, véletlen. *Syn.* nenazdálí.

Náramnosť, i, f. vehementia, ae, f. die Größe, Heftigkeit: felettébb-valóság.

Náraz, u, m. objectum, i, n. *Cic.* objectatio *Caes.* objectio, nis, f. *Tertul.* objectus, us, m: *Plin. H. N.* Vorwurf, Vorrückung, Entgegensetzung, Entgegenstellung: ellen-vetés. 2) objectum, i, n. objectus, us, m. *Nep.* Gegenstand, was sich unsere Augen darstellt, Erscheinung, Anblick: szembe-tünés, szembe-tünö dolog.

Náraza, i, f. v. Odrazeňica.

narážaní, á, é, *part. const.* ex narážať.

Narážáňí, á, n. adhortatio, cohortatio, nis, f. das Ermahnen, die Ermahnung: intés, integetés. *Syn.* Napominááňí. 2) v. Nasadzowáňí. Nasadeňí. 3) notatio, allusio, nis, f. Anspielung, auf etwas mit Worten: arányzás, tzélozás. *boh.* Narážeňí. 4) adaeratio, pecuniaria aestimatio (taxatio), nis, f. Anschlagung zu Gelde, pénzre-való betsülés. *Syn.* Narazeňí, *boh.* Narazeňí. 5) Narážáňí Wodi: derivatio aquae: die Wasserleitung, das Wasserleiten: a' viznek folytatása. 6) v. Náraz Nro. 1.

narážať, al, ám V. I. *imp.* žag, *cum accusat.* hortari, adhortari, cohortari: ermahnen: inteni, integetni valakit. *Syn.* napomínať, *boh.* narážeťi. 2) Narážať Motiku, Sekeru na Porisko, v. nasadiť, nasádzowať. 3) Narážať Wodu: deriuare aquam, das Wasser von einem Ort leiten: a' vizet valamelly helyröl más-felé vinni, folytatni. 4) Na ňeco narážať: spectare, notare respicere, tangere (verbis) aliquid, alludere ad aliquid: anspielen auf etwas mit Worten: valamire arányozni, tzélozni, gondolni. *boh.* narážeťi. 5) Narážať na Peňázoch: aestimare (taxare) pecunia; zu Gelde schlagen: pénzre betsülni. *boh.* narážeťi. 6) objicere *Cic.*

Cic vorwerfen, vorrücken, entgegenwerfen: ellene-vetni.
naražení, á, é, *part. const.* paululum fractus, a, um: etwas aufgeschlagen: egy-kevessé törött, meg-hasadtt. *boh.* naražen, naražení.
Narazení, á, n. effractio, nis, f. das Aufschlagen, die Aufschlagung, Eröffnung durch Schlagen: ki-törés, fel-törés. *boh.* Naražení. 2, 3, 4, et 5. v. Narážání.
† naražení, á, é, *part. const.* v. narazení.
† Naražení, n. v. Narazení.
† Narážení, n. v. Narážání.
† narážeti, žel, žím, v. narážat.
narazit, il, ím V. P. *imp.* naraz: rumpere, effringere: aufschlagen, durch Schlagen öffnen: ki-ötni, törni, verni. 2) pretium elevare, anschlagen zu Gelde: valaminek árrát, betsét fel-verni, fel-utni. k. p. Cenu na Krám narazit. 3, 4, 5, 6, 7, et 8. v. narážat.
Nárazka, i, f. v. Náraz.
† Nárazka, i, f. idem.
Narazowání, á, n. v. Narážání.
narazowat, žowal, žugem V. I. *imp.* žug, v. narážat et narazit.
† naříen, et naříení, á, é, *adj.* v. narečení, obžalowaní, obwiňení.
† Naříení, n. v. Narečení, Obwiňení, Obžalowání.
Narcis, u, m. Kwet: narcissus, i, m. die Narcisse, eine Blume: nártzissus, köles-virág. *Usus.* Narcisvonawí, Narcissus odorus Linn.
Narcisek, ſku, m. *dem.* ex prec.
narcisowí, á, é, *adj.* narcissinus, narcisseus, a, um: von Narcisse: nártzissos, nártzissosból való. *Usus.* Narcisowá Růža: narcissea rosa: Narcisrose: nártzissos rósa.
Nard, u, m. nardus, i, f. nardum, i, n. Andropogon nardus *Linn. vel* Andropogon Schoenanthus. Nard, spikinárd, ollyan mint a' levendula.
narečení, á, é, *part. const.* accusatus, incusatus, a, um: beschuldigt, verklagt: vádoltt, bé-vádoltt. *Syn.* obwiňení, obžalowaní, *boh.* naříen, naříení. 2) infamatus, diffamatus, proclamatus, a, um: ausgeruffen, verkleinert, unehrlich: ki-kiáltott, híres, bötstelen. *Syn.* nárečni, nepoctiwí.
Narečení, á, n. *Verb.* ex narect.
nárečni, á, é, *adj.* v. narečení.
narect, narekel, narečem V. P. *imp.* nareč: accusare, incusare, notare aliquem: beschuldigen, verklagen: bé-vádolni, bé-adni. *Syn.* nareknút, obwiňit, obžalowat. *boh.* nařici, nařict, nařknúti. 2) infamare, diffamare, proclamare: verleumden, beschimpfen, beschämen: ki-híresiteni, ki-kiáltani. *Syn.* rozhlásit.
narédení, á, é, *part. const.* multum rarefactus, a, um: viel (dünn (schütter) gemacht: sokat ritkitatott.
Narédení, á, n. *Verb.* ex seq.
narédit, il, ím V. P. *imp.* naréd: multum rarefacere: viel dünn (schütter) machen: sokat ritkitani. *II. rec.* narédit sa: diu, saepe rarefacere: viel, dünn schütter machen: sokáig, gyakran ritkitani.
Nárek, u, m. accusatio, incusatio, nis, f. Beschuldigung: bé-adás, vádolás. *Syn.* Narékání, Obwiňení, Obžalowání. 2) questus, us, m. querela, querimonia, ae, f. Klage, Aeußerung seiner Unzufrie-

friedenheit: panasz, panaszolás, panaszkodás. *Syn.* Narékání, Ponos, Ponosowání, Sťažowání, Žaloba. 3) Nárek na Cti: convitium, contumelia, convitiatio: Ehrenantastung: gúnyolas, gyalázás.

† Nárek, řku, m. idem.

narékaní, á, é, *p. c.* defletus, deploratus, a, um: beweinet, meg-siratott. *Syn.* oplakaní, *boh.* naříkaní.

Narékání, á, n. 1. et 2. v. Nárek. 3) planctus, luctus fletus, us, m. lamentatio, ploratio, nis, f. das Weheklagen: sírás, siránkozás, siralom, zokogás. *Syn.* Bedakání, Horekowání, *boh.* Naříkání. *Usus.* Pohrebné (umrlčé) Narékání, lessus, i et us (*tantum in accus,*) *Cic. Plaut.* klägliches Geschrei, Geheul bei einem Todten: halotti siratás.

narékať, al, ám V. I. *imp.* kag, *cum acc.* accusare, incusare, notare aliquem, criminari: klagen, beschuldigen: vádolni, bé-adni. *Syn.* narecť. *boh.* naříkati. *II. neutr.* queri, conqueri: klagen, sich beschweren, seine Unzufriedenheit äußern: panaszkodni, panaszolkodni, neheztelni magát. *Syn.* ponosowat sa, sťežowať sa, *boh.* naříkati. *Usus.* Na ňich budem narékať do Smrti: de te per totam vitam meam conquerar: über Sie werde ich, so lange ich lebe, klagen: hóltomig nehéz szívem lesz reád; egész életemben (hóltomig) te reád panaszolkodni fogok. 2) lamentari, miserari, plorare, plangere, flere: jammern, laut klagen, wehklagen: siránkozni, sírni. *Syn.* kwílit, plakať, *boh.* naříkati. 3) Ňekoho (nad ňekím) narékať, pri Pohrebe: lessum facere alicui *Plaut.* lessum habere *Cic.* einen Todten kläglich beweinen, valakit siratni. *III. rec.* narékať sa: saepe dicere: oft sagen: gyakran szóllani, mondani, rebesgetni. *boh.* naříkati se. *Usus.* Narékať sa oňečo: *a*) appellare aliquem de re, rogare, orare: oft ansprechen, bitten: valikihez gyakran esedezni, néki könyörögni, nála valami iránt magát jelenteni. *b*) petere ab aliquo aliquid: oft ansprechen, fodern: sokszor valamit kérni. *IV. rec.* narékať sa: queri, conqueri: klagen, seine Unzufriedenheit äußern: panaszolkodni, neheztelni, fájlalni. *boh.* naříkati si. *Usus.* Wčera porád si narékal, že ho Hlawa bolí: heri continuo de capitis doloribus querebatur: gestern klagte er beständig über das Kopfwehe (über den Kopfschmerzen): tegnap szüntelen a' fej-fájás iránt panaszkodott.

Narékawání, á, n. *Verb.* ex seq.

narékáwať, al, ám *freq.* ex narékať.

narékawe, *adv.* querule, querulose, queribunde: kläglich, klagend: panaszolkodva, panaszkodva. *Syn.* sťežowňe, sťískawe, *boh.* naříkawe.

narékawí, á, é, *adj.* querulus, querulosus, queribundus, a, um: klagend, kläglich: panaszolkodó, panaszoló. *Syn.* sťežowní, sťískawí. *boh.* naříkawí.

narekliwí, á, é, *adj.* k. p. Nárekliwí: Spis: libellus famosus: Pasquil, páskvillus. *boh.* nářkliwí.

nareknúť, knul (kel), knem V. P. *imp.* narekňi, *cum accus.* v. narecť. *Usus.* Narekňesli Pána mého Stúposťú, zle po-

pochoďiš: si herum insimulabis avaritiae, male audies *Ter.* wenn du meinen Herrn wirst einen geizigen ausschreien, so wirst du übel daran kommen: ha te az én uramat fösvénynek fogod mondani, roszszúl jársz (bizony nem válik betsületedre).

narezaní, á, é, *part. const.* in copia scissus (sectus), a, um: viel geschniten: sok öszve metszett (metéltt). 2) incisus, angeschnitten eingeschnitten: megmetszett. *Syn.* nareznutí. 3) na Rowáš: striatus, incisus: eingekerbt, gekerbt, Kerbe oder Kerben habend: fel-róltt, felravott, ravoltatott, fel-metszett. *Syn.* narezowaní, rezaní. *boh.* karbowaní, wrúbení.

Narezáňí, á, n. incisum, i, n. incissura, ae, f. Einschnitt, meg-metszés. *Usus.* Narezáňí Pera, v. Spúšt. 2) na Rowáš: striatio in talea, incisio taleae facta: Einkerbung, fel-rólas, fel-ravás, fel-metszés. *Syn.* Narezowáňí, Rezáňí, *boh.* Karbowáňí, Wrúbeňí.

† Nařezáňí, n. idem 1. Nro.

narezať, zal, žem V. P. *imp.* narež *cum genit.* multum, multa scindere (secare): viel schneiden: sokat metszeni. 2) incidere: anschneiden, einschneiden: meg-metszeni, lekelni. *Syn.* nareznúť. 3) na Rowáš: striare taleam, incidere taleae: einkerben, kerben: fel-róni (fel-ravoni) a' rovasra, felmetszeni. *Syn.* narezowať, rezať, *boh.* karbowati, wrúbiti.

† nařezati, al, ám *fut.* idem per 2 Nros.

nareznúť, znul (zel), zňem V. P. *imp.* zňi, v. narezať 2. *boh.* naříznúti.

nareznútí, á, é, *part. const.* v. narezaní 2. *boh.* naříznut.

Narezowáňí, á, *su. Verb.* ex seq.

narezowať, zowal, zugem *freq.* ex narezať.

* nargeDení, á, é, *part. const.* v. naréDení.

* NargeDeňí, á, n. v. NaréDeňí.

* nargeDiť, il, ím; v. naréDiť.

* nargekaní, á, é, *part. const.* v. naréкaní.

* Nargekáňí, á, n. v. Naréкáňí.

* nargekať, al, ám, v. naréкať.

naribáriť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* bar sa: diu piscatorem agere (esse): lange ein Fischer seyn: sokáig halászkodni (halász lenni).

naríčať sa, čal sa, čím sa V. I. *imp.* naríč sa: diu, multum boare, mugire, rugire, rudere, barrire: viel brüllen: sokat, sokáig bögni.

† naříci (nařict), nařkl, et nařekl, nařknu *fut.* v. narect.

naríDení, á, é, *part. constr.* praeceptus, sancitus, constitutus, a, um: angeordnet, geboten: el-rendeltt, végezett. *Syn.* uríDení, ustanowení, *boh.* nařízen, nařízení.

NaríDeňí, á, n. sanctio, constitutio, institutio, nis, f. lex, gis, f. imperium, praeceptum, statutum, praescriptum, decretum, edictum, i, n. Anordnung, Satzung, Verordnung, Befehl: el-rendelés, végezés, törvény, parantsolat. *Syn.* UríDeňí, Ustanoweňí, NaríDzowáňí, *boh.* Nařízeňí. *Usus.* NaríDeňí Obce: plebiscitum, Satzung des Volkes, köznép végezete, rendelése.

na-

naríďiť, il, im V. P. *imp.* naríď: imperare, iubere, praecipere, constituere, instituere, edicere, sancire, statuere: anordnen, verordnen, befehlen, gebieten: rendelni, elvégezni, parantsolni, meghagyni. *Syn.* naridzowať, uríďiť, ustanowiť, *boh.* naříditi. *Usus.* Obecnu Modlitbu, zgewnu Prosbu naríďiť: indicere supplicationem: ein allgemeines Gebeth verordnen: közönséges könyörgést rendelni, el-végezni. Snem, Kraginské Zhromážďení naríďiť: indicere concilium, comitia (regnicolarem conuentum): eine Versammlung, einen Landtag ansagen, verordnen: gyülekezetet, ország-gyülést hirdetni, rendelni. Skrz posledňu Wolu (Testament) ňečo naríďiť: cauere testamento: im Testamente verordnen: a' testamentomban hagyni, meghagyni: Naši Predkowé dobre to naríďili: bene maiores nostri hoc comparauerunt, ut: unsere Voreltern (Vorfahrern) haben es wohl angeordnet, daß: jól rendeltek azt a' mi eleink, hogy.

Naríďitel, a, m. sanctor, dictator, is, m. Angeber, Anordner, Befehlshaber, Gebiether, Dictator: rendelő, végező, parantsoló. *Syn.* Uríďitel, Ustanowitel. *Usus.* Naríďitel Práwa: legislator, legifer *Ovid.* der Gesetzgeber, Gesetzgebend: törvény-adó (szerző).

† Nařiďitel, e, m. idem.

Naríďitelka, i, f. dictatrix, icis. f. *Plaut.* Gebietherinn, Befehlshaberinn: rendelőné, végezőné, parantsolóné.

naríďitelsky, *adv.* dictatorie: dictatorisch, gebietherisch: parantsolva.

naríďitelský, á, é, *adj.* dictatorius, a, um, *Cic. Liv.* dictatorisch, gebietherisch, dem Dictator (Anordner) betreffend, dahin gehörig: parantsolóhoz való (tartozandó).

Naríďitelstwí, é, n. dictatura, ae, f. *Cic.* Dictator, Dictaturamt, die Regierung: diktátori méltóság.

* Narídzení, á, n. v. Naríďení.

* narídziť, il, im, v. naríďiť.

Naridzowáňí, á, n. v. Naríďení.

naridzowať, zowal, zugem V. I. *imp.* zug, v. naríďiť. *boh.* nařizowati.

naríhať, al, ám V. P. *imp.* hag: multum, multa eructare *Cic.* viel rülpsen, hervor köken: sokat böfögni, böfenteni. *II. rec.* naríhať sa: diu, saepe ructare, eructare: lange, oft rülpsen: sokat, gyakran böfögni, böfenteni.

naríhawať sa, al sa, ám sa, *freq.* ex praec.

† nařikaní, á, é, *part. constr.* v. nařékaní.

† Nařikáňí, n. v. Narekáňí.

† nařikať, al, ám, v. narékať.

† *II. rec.* nařikati se, si, v. narékať sa, si.

† Nařikáwáňí, n. v. Narékáwáňí.

† nařikáwati, al, ám, v. narékáwať.

† nařikawe, *adv.* v. narékawe.

† nařikawí, á, é, *adj.* v. narékawí.

nariť, naril, narigem V. P. *imp.* nari: multam terram eruere, egerere, proruere rostro, proboscide: viel durchwühlen, aufwühlen, sokat ki-turni, kiturkálni. *II rec.* nariť sa: diu, saepe eruere terram, lange, oft wühlen: sokáig, gyakran turni, turkálni.

na-

narití, á, é, *part. const.* ex praec.

† nařízen et nařízení, á, é, *part. const.* v. narídení.

† Nařízení, n. v. Narídení.

† nařížnut, *part. constr.* v. nareznutí.

† nařížnúti, nařízl, nařížnu *fut.* v. nareznúť.

† Nařizowání, n. v. Naridzowání.

† nařizowati, zowal, zugi (u), v. naridzowať.

† nářkliwí, á, é, *adj.* v. nárekliwí.

† nařknúti et naříci (nařict), nařkl et nařekl, nařknu *fut.* v. nareknúť.

narobení, á, é, *part. const.* ex seq.

narobiť, il, ím V. P. *imp.* narob, *cum genit.* multum facere: viel machen: sokat tenni, *boh.* nadelati. *Usus.* Tí narobá Kriku: isti clamant: die machen ein Geschrei: azok sokat kiáltanak, lármáznak. *II. rec.* narobiť sa, diu, multum laborare (operari): lange, viel arbeiten: sokat dolgozni, *boh.* nadelati se.

Národ, u, m. gens, tis, f. natio, nis, f. populus, i, m. Volk, Nation: nemzet, nemzetség. 2) progenies, proles, soboles, familia, cognatio, posteri: das Geschlecht: nemzetség. *Syn.* Rod, Pokolení.

narodení, á, é, *part. const.* natus, a, um: geboren, született. *Syn.* splodení, zrodení, *boh.* narozen.

Narodení, á, n. natura, ae, f. nativitas, tis, f. die Geburt, das Geboren werden, Geboren seyn: születés *vulg.* Narodzení, *boh.* Narodení Krista Pána: nativitas Christi Domini, natalitia festa: Kristtag, die Weihnachten: Kristus Urnak születése, Karátsony napja. v. Wánoce.

narodiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* narod sa: nasci, geboren werden, születni. *Syn.* splodiť sa.

národní, á, é, *adj.* genitalis, e: zur Zeugung (Gebärung) dienlich, gehörig: szüléshez szolgáló, tartozandó. 2) natalis, e; natalitius, a, um: zur Geburt gehörig; születési, születést illető, ahoz tartozandó. *Usus.* Národní (Narodená) D'eň: dies natalis, Geburtstag, születése napja.

* narodzení, á, é, *part. const.* v. narodení.

* Narodzení, á, n. v. Narodení.

* narodziť sa, il, ím, v. narodiť sa.

narogení, á, é, *part. const.* ex seq.

narogiť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* narog sa: multos fetus (multa examina) emittere, *de apibus*: viel schwärmen, von den Bienen: sokat rajazni, rajzani.

Nároki, kow (*boh.* ků), m. pl. testes, ium; coclei, testiculi, orum, m. pl. die Hoden: mony, tök. *Syn.* Wagca, *boh.* Warlata.

narosť', narostel, narostem V. P. *imp.* narosť', *cum genit.* multum, multa nasci, provenire, crescere: viel wachsen, hervorkommen, entstehen, z. B. Pflanzen, Hare, Bart: sokat nölni. *Usus.* Teho Roku málo Kapusti narostlo, rc. 2) crescere, accrescere, excrescere, augeri: wachsen, zunehmen, größer werden: nölni, nagyobbodni.

narostnúť, tnul (tel), tňem V. P. *imp.* tňi, idem.

narownaní, á, é, *part. const.* di-

directus, (rectificatus) a, um: gerichtet, még-igyenesíttetett, igazíttatott.
Narowňáňí, á, n. directio, (rectificatio) nis, f. das Richten, die Geraderichtung: megigyenesítés, meg-igazítás, igazítás. *Syn.* Naprawení.
narownat, al, ám V. P. *imp.* nag, regere, dirigere (rectificare) richten, geradmachen, gerade richten: meg-igyenesíteni, igazítani, igazgatni. *Syn.* naprawit, narownáwat.
Narownáwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
narownáwat, al, ám, *freq.* ex narowňat.
† narození, á, é, *part. const.* v. narodení.
† Narozeňí, n, v. Narodeňí.
nárožní, á, é, *adj.* angularis, e: eckig, der (die, das) an der Ecke ist; szélső, szegletős, *Syn.* kragní, uhelní. *Usus.* Nárožní Dom: domus angularis, das Eckhaus: szegletős ház.
† nárožňí, *adj. omn gen.* idem.
narozprávat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* wag sa: diu, multum discurrere; lange, viel reden, diskuriren: sokáig, sokat beszélgetni.
narozséwaní, á, é, *part. const.* ex seq.
narozséwat, al, ám V. I. *imp.* wag, *cum genit.* multum, multa serere, seminare, spargere: viel aussäen: sokat vetni, bé-vetni. *II. rec.* narozséwat sa: diu, saepe sementem facere semen spargere, seminare: lange, oft säen, aussäuen: sokáig, gyakran vetni, bévetni.
narozswécowat sa, cowal sa, cugém sa V. I. *imp* cug sa; *cum et sine genit.* diu, saepe accendere, incendere, inflammare: lange, oft, anzünden: sokáig gyakran gyujtani. gyujtogatni.
† narozswécowati se, cowal se, ugi (u) se, idem.
Nárt, u, m. convexum pedis (plantae): das oberste Fußblatt: láb-fej. 2) obstirigillus, corium superius, obstragulum, i, n. Oberleder: sarú (tsizsma, tzipellős) feje.
narúbaní, á, é, *part. const.* ex seq.
narúbat, bal, bem V. P. *imp.* narub: multum, multa secare, caedere, concidere, consecare: viel hacken, abhacken, abhauen, zerhauen, zusammenhauen: sokat vágni, öszve vágni, vagdalni. *Syn.* nasekat. *II. rec.* narúbat sa: diu: saepe caedere, secare: z. B. Holz: sokáig, gyakran vágni, p. o. fát.
narubi *adv.* inverse, umgekehrt, fonákúl, viszszájára. *Syn.* naopak.
Náruč, i, f. v. Náručí.
* Náruča, á, n. idem.
narúcaní, á, é, *part. const.* ex seq.
narúcat, al, ám V. P. *imp.* cag: multa demoliri, diruere: viel niederreißen i herabreißen, von einander reißen, einreißen, zu Grunde richten, zerstören: sokat le-dönteni. *II. rec.* narúcat sa: diu, saepe demoliri: lange, oft einreißen: sokáig, gyakran le-dönteni.
naručat sa, čal sa, čím sa, V. I. naruč sa, v. naričat sa.
Náručí, á, n. plenum brachium *vel* gremium: Arm voll: nyaláb, teli kebel, kar. *Syn.* Náruč, Náručka. *Usus.* Náručí Drewa: plenum brachium ligni: Arm voll: egy nyaláb fa; annyi fa, a' mennyit egyszerre valaki a' karján (kebelében) el-vihet.

náru-

náručnî, á, é, *adj.* dextimus, dexter, a, um: dexterior, is: bei der rechten Hand: jobb kéz felöl való. *Usus.* Náručnî Kon: equus dexterior; dextrarius: Reitpferd, Handpferd, Handroß: innentsö (belsö) jobb kéz felöl való) ló. *boh.* oř.

† náručňí, *adj. omn gen.* idem.

naruhat, al, ám, V. P. *imp.* hag, multum blasphemare, maledicere Deum: viel Gott lästern; sokat átkozódni, átkozni Istent. *II. rec.* naruhať ſa: diu, saepe blasphemare, maledicere Deum: lange, oft Gott lästern: sokáig, gyakran átkozódni, Istent átkozni.

naruháwať ſa, al ſa, ám ſa *freq.* ex praec.

naruſení, á, é, *part. const.* v. namohnutí.

Naruſeňí, á, n. v. Namohnutí.

narúſiť, il, ím V. P. *imp.* naruſ, v. namohnúť. *II. rec.* naruſiť ſa, v. namohnúť ſa.

naruwať ſa, naruwal ſa, naruwem ſa, V. P. *imp.* naruw ſa: multum pugnare cum aliquo: ſich viel raufen, (ſchlagen) mit jemand: sokat valakivel köszködni. *Syn.* narwať ſa.

náružiwe, *adv.* passionate, perturbate, affectuose: empfindſam: fel-háborodva, eszeveszettül, háborúul.*boh.* wáſňiwe.

náružiwí, á, é, *adj.* passionatus, perturbatus, passivus *Apul.* a, um; passionalis, e, *Tertul.* empfindſam, der Empfindung und der Affecten fähig: fel-háboríttatott, fel-háborodott, meg-zavarodott, eszeveszett. *boh.* wáſňiwí.

Náružiwosť, i, f. adfectio, passionis, f. passivitas, tis, f. *Tertul.* affectus, us, m. motus (perturbatio) animi: Leidenſchaft, Affect, Gemütsbewegung, Umſtätigkeit, Unbeſtändigkeit, Mangel des Unterſchieds: indúlat, fel-háborodás. *boh.* Wáſeň.

narúzní, á, é, *adj.* dispersus, dissipatus, passus, a, um: zerſtreut: szélesztetett, el-hintetett, el-hányatott.

naruzno, *adv.* disperse, dissipate, passim: zerſtreut, hier und da: el-szélesztve, hintve, el-hintve, hányva, széllyel, imitt amott. 2) deserte, vaste: wüſt, ohne Einwohner: pusztán, el-hagyatva.

narwať ſa, narwal ſa, narwem ſa V. P. *imp.* narwi ſa: multum rugire, ululare: lange, oft heulen, brüllen: sokat orditani, bögni. *Syn.* naríčať ſa. 2) v. naruwať ſa.

† nařwati ſe, nařwal, nařwu ſe *fut.* idem.

náſ, *accus. genit. et loc. plur.* ex gá.

náſ, m. naſa, f. naſe, n. noster, nostra, nostrum: unſer, unſere, unſer: miénk, *Usus.* Po naſem, po naſemu: nostro more: unſerem Gebrauche nach: a' mi szokásunk szerént.

† náſ, m. naſe, f. et n. idem.

Náſad, u, m. v. seq.

Náſada, i, f. manubrium, i, n. der Stiel, die Handhabe am Werkzeuge: nyel. *Syn.* Toporiſko, Poriſko. *Usus.* Sekeru na Náſadu priprawiť, v. naſadiť. 2) fetus, propago, soboles *de piscibus*: der Satz, die Setzlinge von Fiſchen: fajzat.

naſadení, á, é, *part. const.* ex naſadiť, *boh.* naſazen, naſazeni.

Naſadeňí, á, n. *Verb.* ex eodem.

Ná-

Náſadiſko, a, n. v. Toporiſko.
† Náſadiſke, n. idem.
naſadit, il, ím V. P. *imp.* naſad, *cum accus.* inserere, plantare, ponere: ſetzen, von Pflanzen: ültetni, plántálni, vetni. 2) Slépki, Huſi naſadit: ova gallinis, anseribus etc. supponere: Eier den Hühnern, Gänſen ꝛc. unterlegen: tyúkokat, lúdakat etc. a' tojásra ültetni. 3.) Motiku, Ril, Sekeru, ꝛc. naſadit: ligonem, palum, securim etc. manubrio instruere, eidem manubrium adaptare: eine Hacke, Grabſcheit, Axt ꝛc. ſtielen, mit einem Stiele verſehen: a' kapát, ásót, fejszét etc a' nyelre ütni. *Syn.* naſadzowat, na Náſadu priprawit.
Náſadka, i, f. *dem.* ex Náſada: manubriolum, parvus stylus: ein kleiner Stiel: nyeletske, kis nyel.
naſádzaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naſádzat, al, ám V. I. *imp.* zag, *cum genit.* multum, multa inserere, ponere, plantare: viel einſetzen, von Pflanzen: sokat ültetni, plántálni. *boh.* naſázeti.
naſadzowaní, á, é, *part. const.* ex naſadzowat.
Naſadzowáńí, á, n. *Verb.* ex seq.
náſadzowat, zowal, zugem V. I. *imp.* zug, v. naſadit.
naſahaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naſahat ſa, al ſa, ám ſa V. I. hag ſa.
naſákat ſa, kal ſa, čem (ám) ſa, V. P. *imp.* naſáč ſa: multum, diu, saepe nares emungere: ſich viel, lange, oft ſchneüzen; az orrot sokáig, sokat, gyakran fúni, fujni.
naſankowat ſa, kowal ſa, kugem ſa V. P. *imp.* kug ſa: diu, saepe trahis vehi: lange, oft ſchlittenfahren: sokáig, sokat szánkozni.
naſát, naſál, naſegem V. P. *imp.* naſeg, *cum genit.* seminare, inseminare, sementem facere, serere, inserere: ſäen, vetni. *Syn.* ſát. *Prov.* Co naſegeſ, to zat budeſ (to zebereſ): ut sementem feceris, ita metes; fructus respondet labori: wie das Säen, ſo die Aerndte: a' ki mint vet, úgy arat. 2) multum serere, seminare: viel ſäen: sokat vetni. *boh.* naſíti. *II. rec.* naſát ſa: diu, saepe seminare: lange, oft ſäen: sokáig, gyakran vetni.
naſáti, á, é, *part. const.* ex praec.
† naſázeti, zel, zím *fut.* v. naſádzat.
† naſazowati, owal, ugi (ü), v. naſadzowat.
naſčat, naſčal, naſčím V. P. *imp.* naſči: multum mingere, meiere: viel brunzen, viel Waſſer abſchlagen: sokat hugyozni. 2) Do ňečeho naſčat: intro mingere, hinein brunzen, belé-hugyozni, vizelni:
naſčeǧkit ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* naſčeǧki ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe titillare: viel, lange, oft kützeln: sokat, sokáig, gyakran tsiklándani, tsiklándozni. *Usus.* Doſt' ſem ſa naſčeǧkil ꝛc.
naſčekat, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum genit.* multum latrare, viel bellen, sokat ugatni. *Usus.* Co on toho naſčekal! ꝛc. *II. rec.* naſčekat ſa: diu, saepe latrare: lange, oft bellen: sokáig, gyakran ugatni.
naſčepaní, á, é, *p. c.* ex seq.
naſčepat, al, ám V. P. *imp.* pag: multum findere, diffindere:

dere: viel ſpalten: sokat hasítani. *II. rec.* naſčépať ſa: diu, saepe findere: lange, oft ſpalten: sokáig, sokszor (gyakran) hasítani.
naſčépení, á, é, *p. c.* ex seq:
naſčépiť, il, ím V. P. *imp.* čep, incipere (modicum) findere, diffindere: anfangen zu (ein wenig) ſpalten: meg-hasítani.
* naſčgepaní, á, é, v. naſčépaní,
* naſčgepať, al, ám v. naſčépať.
* naſčgepení, á, é, v. naſčépení.
* naſčgepiť, il, ím, v. naſčépiť.
naſchwál, *adv.* studio, data opera, de industria: mit Fleiß, mit Vorſatz: szánt szándékkal, kész akartva (akarattal). *Syn.* dobrowolňe, nápoki, náročki, ſchwálne.
naſčípaní, á, é, *p. c.* ex seq.
naſčípať, pal, pem (pám) V. P. *imp.* ňaſčip et naſčipag; multum vellicare, viel kneifen, kneipen, mit den Fingern: sokat tsipdesni, tsipni. *boh.* naſtípati; *II. rec.* naſčípať ſa, *cum gen.* diu, saepe vellicare: lange, oft kneifen, kneipen: sokáig, gyakran tsipni. 2) diu, saepe pungere: lange, oft ſtechen, wie die Biene, Flöhe: sokáig, sokszor tsipni. 3) diu, saepe mordere: lange, oft beißen, z. B. der Meerrettig, Eſſig: sokáig, gyakran tsipni.
naſčíwení, á, é, *p c.* ex naſeiwiť.
Naſčíweňí, á, n. salutatio (domestica), visitatio, nis, f. officium aliquem domi salutandi: der Beſuch, das Beſuchen, die Beſuchung: látogatás, köszontés. *boh.* Nawſtíweňí.
naſčíwiť, il, ím V. P. *imp.* čiw; adire, invisere, visitare aliquem, convenire quempiam domi, salutare in domo ipsius: beſuchen, zu jemand gehen oder kommen: látogatni valakit, a' maga házában köszönteni. *Syn.* naſčiwowať, *boh.* nawſtíwiti. 2) venire ad a': wohin kommen oder etwas abwarten, z. B. die Kirche: valahová jönni, bé fordúlni. *boh.* nawſtíwit, nawſtewowati.
Naſčíwitel, a, m. visitator, salutator, is, m. Beſucher, látogató, meg-látogató. *boh.* Nawſtíwitel.
naſčiwowaní, á, é, *p. c.* ex ňaſčiwowať.
Naſčíwowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
naſčiwowať, wowal, wugem V. I. *imp.* wug, *freq.* ex naſčíwiť, *boh.* nawſtewowati.
Naſčiwowatel, a, m. v. Naſčíwitel.
naſedeť ſa, deľ ſa, dím ſa V. I. *imp.* naſed ſa: multum, diu, saepe sedere: viel, lange, oft ſitzen: sokáig, gyakran ülni. *Usus.* Wſak ſem uſ tu dneſ doſť naſedel, ꝛc.
naſekaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naſekať, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum genit.* multum caedere, concidere, secare: viel hauen, zerhauen, z. B. Holz: sokat vágni, öszve vágni. *Syn.* narúbať. 2) *boh.* v. nakoſiť. *II. rec.* naſekať ſa: diu, saepe secare: lange, oft hauen: sokáig, sokszor vágni.
naſeknúť, knul (kel), kňem V. P. *imp.* kňi: incidere, anhauen, einhauen: meg-vágni, bele-vágni.
Náſelňik, u, m. *usit. in plur.* Náſelňiki, kow: jugum equinum ligneum, temonem susten-

slentans: Halsjoch der Pferde, ló-iga. *Syn.* Náſilki. 2) v. Chomút.
naſepkat ſa, kal ſa, kám ſa V. P. *imp.* kag ſa: diu, saepe tolutim vehi: lange, oft traben: sokáig, gyakran ügetve menni.
naſeptat, tal, tám (cem) V. P. *imp.* naſepcí et naſeptag: multum mussare, mussitare, susurrare: viel flistern: sokat susogni. *Syn.* naſuſkat. *II. rec.* naſeptat ſa: diu, saepe mussare: lange, oft flistern: sokáig, sokszor susogni. *Syn.* naſuſkat ſa.
Náſewek, wku, m. v. Wíſewek.
Náſewek, wku, m. assumentum, i, n. Anstückung, Anflickung: toldás, toldalék.
† naſicení, á, é; v. naſikení.
† Naſicení, n. v, Naſikení.
naſichorení, á, é, *p. c.* ex naſuchorení.
naſichorit, il, ím V. P. *imp.* chor, *cum genit.* v. naſuchorit. *II. rec.* naſichorit ſa, v. naſuchorit ſa.
naſicowaní, á, é, *p. c.* v. naſikení.
Naſicowání, á, n. v. Naſikení.
naſicowat, cowal, cugem V. I. *imp.* cug, *freq.* ex naſikit. *II. rec.* naſicowat ſa, *freq.* ex naſikit ſa.
Náſila, i, f. v. Náſilnoſt'.
† Náſilé, n. idem.
náſikeni, á, é, *p. c.* ex naſikit.
† Náſili, n. v. Náſilnoſt'.
naſilit, il, ím V. P. *imp.* naſil: multum cogere, viel zwingen, sokat kénszeríteni, eröltetni. *Usus.* Naſilím gá ho, ꝛc. *II. rec.* naſilit ſa: diu, saepe cogere: lange, oft zwingen: sokáig, gyakran eröltetni. 2) multum se cogere, vim sibi inferre: ſich viel zwingen; sokat eröltetni magát.

Náſilki, lek, f. pl. v. Náſelníki.
náſilne, *adv.* violenter, coacte, necessario, torquendo, jugulum feriendo, per vim: gewaltig, gewaltthätig, gewaltſam, gewaltthätiglich: torkon-verve, eröszakosan, hatalmasan. *boh.* ǧwaltowne, kwaltowne.
náſilní, á, é, *adj.* violentus, a, um: gewaltig, gewaltthätig, gewaltthätiglich, gewaltſam: eröszakos, hatalmas. *boh.* ǧwaltowní, kwaltowní.
Náſilník, a, m. violentus, qui vim facit (adhibet), vi utitur: der Gewalt gebraucht: eröszak-tévö. *boh.* Kwaltowník.
Náſilnoſt', i, f. vis, injuria, violentia, ae, f. Gewalt, Unrecht, Gewaltſamkeit, Gewaltthätigkeit: eröszak, eröszaktétel. *Syn.* Náſila, Moc, *boh.* Ǧwalt, Kwalt, Náſilé, Náſili. *Usus.* Náſilnoſt' učinit: vim facere (inferre, adferre) alicui: Gewalt anthun, z. B. einer Jungfer: eröszakot tenni valakin. Náſilnoſt' zgewná: vis publica: öffentliche Gewaltthätigkeit: nyilván-való eröszak.
Naſinec, nca, m. nostras, tis: unſrig, aus unſerm Orte oder Lande; mi félékünk, földink. *Syn.* Kragan. 2) nostrae farinae, uns gleich: mi-félékünk.
Náſip, u, (*boh.* Náſpu), m. vallum, vallatum, aggestum, i, n. ein Aufwurf von Erde, Damm, Wall: töltés. *Syn.* Wal.
naſipaní, á, é, *p. c.* ex seq.
naſipat, pal, pem V. P. *imp.* naſip: infundere, v. g. granum: aufſchütten, einſchütten, ſchütten auf etwas, z. B. Korn zum Mahlen: belé-önteni, tölteni. *II. rec.* naſipat ſa: cumulari, häufig ſich vermehren: szaporodni, sokasódni. *Usus.*

A tu ſa gich (Sipańic) hneď naſipe, ꝛc.

† naſipati, al, ám; v. naſipať.

† *II. rec.* naſipat ſe, v. naſipať ſa.

naſipať, al, ám V. I. *imp.* pag, v. naſipať.

Náſipka, i, f. vas infusorium, Aufſchüttgefäß in der Mühle:

naſipowani, á, é, *p. c.* ex seq.

naſipowať, powal, pugem V. I. *imp.* pug, *freq.* ex naſipať.

naſiť, naſil, naſigem V. P. *imp.* naſí: adsuere, annähen, anflicken: hozza-verni, toldalni. 2) *cum genit.* multum, multa suere: viel nähen: sokat varrni. *II. rec.* naſiť ſa, *cum et sine genit.* diu, saepe suere: lange, oft nähen: sokáig, gyakran varrni.

naſiťeni, á, é, *p. c.* satur, satiatus, a, um: geſättiget, meg-elégittetett, jól lakott. *boh.* naſicen, naſicení.

Naſiťeńí, á, n. saturitas, satietas, tis, f. satiatio, saturatio, expletio, nis, f. saties, ei, f. Sättigung, Erſättigung: meg-elégedés, jól-lakás. *boh.* Naſiceńí.

† naſiťi, naſil et naſel, naſegi (u), v. naſáť.

naſiti, á, é, *p. c.* ex naſiť.

naſiťiť, il, ím V. P. *imp.* naſiť: satiare, saturare, explere, implere: ſättigen, erſättigen: meg-elégiteni, valakit étellel jól tártani. *Syn.* naſicowať, náќrmiť. *II. rec.* naſiťiť ſa: satiari, saturari, expleri, impleri: ſich ſättigen: jól lakni, bé-elégedni.

naſíwani, á, é, *p. c.* ex seq.

naſíwať, al, ám V. I. *imp.* wag: adsuere, jungere, adjungere: anſtücken, anflicken, annähen: hozzá varrni, tóldalni. *Syn.* naſiť.

naſkákať ſa, kal ſa, čem (kám) ſa V. P. *imp.* naſkáč ſa: multum diu, saepe saltare, salutare: viel, lange, oft ſpringen: sokat, sokáig, gyakran ugrándozni, ugrálni, ugorni.

Naſkakowáńí, á, n. *Verb.* ex seq.

naſkakowať, kowal, kugem V. I. *im.p* kug: subsilire *Plaut.* et *Lucret.* in die Höhe ſpringen: fel-szökellni, ugrándozoni, ugrálni.

naſkazowať, zowal, zugem V. P. *imp.* zug, *cum genit.* multum curare dici, nuntiare: viel ſagen laſſen: sokat özenni, özengetni. *Syn.* naodkazowať, *boh.* nawzkazowati. *II. rec.* naſkazowať ſa: saepe curare dici, nuntiare: oft ſagen laſſen; gyakran özengetni, özenni. *Syn.* naodkazowať ſa, *boh.* nawzkazowati ſe.

† naſkitnúti, naſkitl, naſkitnu *fut. cum genit.* v. nawrhnúť, podať. *II. rec.* naſkitnút ſe, v. ukázať ſa, dať ſa wideť.

naſklbani, á, é, *part. const.* v. naſkabaní.

naſklbať, bal, bem V. P. *imp.* klb, v. naſkubať. *II. rec.* naſklbať ſa, v. naſkubať ſa.

naſkočení, á, é, *part. const.* tumidus, turgidus, a, um: aufgeſchwollen: dagadtt, felfutt, domború.

Naſkočeńí, á, n. *Verb.* ex seq.

naſkočiť, il, ím, V. P. *imp.* naſkoč: tumescere, intumescere, intumere, turgescere: aufſchwellen, anſchwellen, anlaufen, aufſchwämmen: domborodni, puffadni, fel-dagadni, meg-dagadni. *Syn.* napuchnúť. *Usus.* Zitra wšecke Peřini dám na Slunce, abi hodňe naſkočili ešče, ꝛc. 2) adsilire: anſpringen: fel-ugrani, ki-ugrani. 3) *cum praepos.* na, *et* ne-

accus. aggredi incurrere, arguere, obiurgare) aliquem, irruere in quempiam: angreifen, anfallen, anlaufen, attakiren Jemand: reá-rohanni, reá-ütni. *Syn.* napadnúť. *Usus.* Naskočil na mna, gakobich gá tomu winní (Príčina) bol, 2c.

naskočňe, *adv.* elastice: aufschwämmend, anlaufend, aufschwellend: domborodva. *Syn.* swisko. 2) per assultum: anfallend, anlaufend, angreifend: reá-ütve, neki rohanva.

naskoční, *á*, *é*, *adj.* elasticus, a, um: aufschwämmend, aufschwellend, anlaufend: domborodó. *Syn.* swiskí. 2) adsiliens, tis; qui (quae, quod) per assultum fit: anspringend, anlaufend, angreifend: reá-ütö, neki rohannó.

Naskočnosť', i, f. elasticitas, tis, f. das Aufschwämmen, Aufschwellen, Anschwellen, Anlaufen: domborodás. *Syn.* Swiskosť. 2) adsultus, us, m. das Anspringen, Angreifen, Anlaufen: fel-ugrás, ki-ugrás, reá-ütés, neki-rohanás.

naskohlení, *á*, *é*, *part. const.* ex seq. *Syn.* naskrábaní.

naskohliť, il, ím V. P. *imp.* hli: v. naskrábať. *II. rec.* naskohliť sa, v. naskrábať sa.

Náskoka, i, f. v. Odraženica.

naskopení, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

naskopiť, il, ím V. P. *imp.* skop. multum, multa castrare, exsecare: viel verschnitten, ausschneiden: sokat ki-herélni. *Syn.* namiskowať. *II. rec.* naskopiť sa: diu, saepe castrare: lange, oft verschnitten, anschneiden: sokáig, gyakran herélni. *Syn.* namiskowať sa.

naskowáwaní, *á*, *é*, *part. const.* ex seq. *Syn.* naskríwaní.

naskowáwať, al, ám, V. P. *imp.* wag: multum, multa recondere, abscondere, celare, servare, reservare, congregare: viel verbergen, verstecken, verhellen, aufsparen: sokat el-tenni, el-rejteni, el-titkolni, megtartani. *Syn.* naskríwať, *boh.* nachowati. *II. rec.* naskowawať sa: diu, saepe recondere: lange, oft verbergen, sokáig, gyakran el-rejteni. 2) diu, saepe occulere (abscondere) se: sich lange, oft verhellen: sokáig, gyakran, bujkálni, el-bújni el-rejteni magát. *Syn.* naskríwať sa.

naskrábaní, *á*, *é*, *part. const.* ex seq. *Syn.* naskohlení.

naskrábať, bal, bem V. P. *imp.* krab: multum, multa radere, scabere, fricare: viel reiben, kratzen, schaben: sokat vakarni, dörgölni, reszelni. *Syn.* naskohliť. *II. rec.* naskrábať sa: diu, saepe radere, scabere, fricare: lange, oft reiben, kratzen: sokáig, gyakran vakarni, dörgölni, reszelni. 2) diu, saepe scabere (fricare) se: lange oft sich schaben, kratzen: sokáig gyakran vakaródzni. *Syn.* naskohliť sa.

naskrečať sa, čal sa, čím sa V. I. *imp.* naskreč sa: multum, diu, saepe coaxare: viel, lange, oft quacken: sokat, sokáig, gyakran békáúl szólni.

naskríwaní, *á*, *é*, *part. constr.* v. n. skowáwaní.

naskríwať, al, ám V. P. *imp.* wag, v. naskowáwať. *II. rec.* naskríwať sa: v. naskowáwať sa.

naskrkaní, *á*, *é*, *part. constr.* ex seq. v. nadrápaní; natrhaní.

nasřkrkať, kal, kám V. P. *imp.* kag: v. nadrápať, natrhať. *II. rec.* nasřkrkať sa: v. nadrápať sa, natrhať sa.

nasřkrknúť, knul (kel), kňem V. P. *imp.* kňi: v. nadrápiť, natrhnúť.

nasřkrknutí, á, é, *part. constr.* ex praec. v. nadrápení, natrhnutí.

nasřkrobení, á, é, *part. constr.* ex seq.

nasřkrobiť, il, ím V. P. *imp.* krob: v. sřkrobiť. 2) multum, multa, amylo imbuere, indurare, corroborare: viel stärken: sokat keményéteni. *vulg.* nagrochmáliť. *II. rec.* nasřkrobiť sa: diu, saepe amylo imbuere: lange, oft stärken: sokáig, gyakran keményéteni.

nasřkrťení, á, é, *part. constr.* ex seq.

nasřkrtiť, il, ím V. P. *imp.* nasřkrť, *cum genit.* multis gulam oblidere, *vel* collum obtorquere, multa praefocare, suffocare: vielen die Kehle zudrücken, oder den Hals würgend umdrehen, viel erwürgen: sokaknak nyakát ki-tekerni, sokat meg-fojtani. *II. rec.* nasřkrtiť sa: diu, saepe gulam oblidere, obtorquere collum: lange, oft die Kehle zudrücken, den Hals würgend umdrehen: sokáig, gyakran nyakát kitekerni, fojtogatni.

nasřkrz, nasřkrze *adv.* plane, omnino: durchaus, gänzlich: épen, tellyességgel, tisztán, egészen, egy - általlyában, mindenestöl - fogva. *Syn.* tedáž, dokonca. *Usus.* Nasřkrz swétiť: pellucere, perlucere: durchscheinen, által - látszatni, világoskodni. 2) utique, schlechterdings, durchaus: bizonnyára.

nasřkubaní, á, é, *part. constr.* ex seq. *Syn.* nasřklbaní.

nasřkubať, bal, bem V. P. *imp.* kub: multum, multa vellere: viel rupfen: sokat tépni, szaggatni, mellyezteni, húzni. *Syn.* nasřklbať. *II. rec.* nasřkubať sa: diu, saepe vellere: lange, oft rupfen: sokáig, gyakran tépni, szaggatni, mellyezteni, húzni. *Syn.* nasřklbať sa.

nasřkubnúť, bnul (bel) bňem V. P. *imp.* bňi: incipere vellere: anfangen zu rupfen: kezdeni tépni, szaggatni, megtépni, meg-mellyezteni. *Syn.* nasřklbnúť.

nasřkubnutí, á, é, *part. const.* ex praec. *Syn.* nasřklbnútí.

nasřkučať sa, čal sa, čím sa V. P. *imp.* nasřkuč sa: multum, diu saepe quiritari, ejulare: viel, lange, oft kreischen, schreien, von Hunden: sokat nyifogni.

nasřkúliť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* nasřkul sa: multum, diu, saepe limis intueri oculis: viel, lange, oft schielen, schief ansehen: sokat, sokáig, gyakran kantsal (fél-szemmel, bandzsáúl) nézni.

nasřkupowaní, á, é, *part. const.* coemptus, comparatus, a, um: eingekauft, zusammengekauft: öszve - vett, meg - vett. *Syn.* nakupení.

nasřkupowať, powal, pugem V. I. *imp.* pug: multa coemere, comparare: viel einkaufen, zusammen kaufen: sokat öszvevenni, meg - venni. *Syn.* nakupiť. *II. rec.* nasřkupowať sa: diu, saepe coemere: lange, oft einkaufen: sokáig, gyakran öszve venni.

naslapať sa, pal sa, pem sa V. I. *imp.* naslap et naslapeg sa: multum, diu, saepe calcare,

care, conculcare, pedibus proterere: viel, lange, oft treten: sokáig, gyakran tapodni, lábával hágni.

Náslapek, pku, m. lutum, quod de calceamentorum soleis deraditur: Koth von Schuhen, Stiefeln 2c. sár; melly a' tsizsmának, sarunak, vagy tzipönek talpárúl le-vakartatik. *Usus.* Náslapek Zemi: clivulus *Colum.* ein Hügelchen, Hügel, Hübel: meredeketske, hegyetske. 2) callus, i, m. callum, i, n. pedis planta inferior: die Schwiele, unten an den Füßen: a' láb alsó talpa.

Následek, dku, m. *plur.* Následki, kow: consectarium, corollarium, i, n. consequentia, ae, f. die Folge, der Schluß: következés, következet.

nasledowaný, á, é, *part. const.* imitatus, a, um: nachgemacht, nachgefolgt: követett, követetett.

Nasledowáňí, á, n. imitatio, nis, f. Nachfolgung, követés. 2) Nasledowáňí w Rade: successio, suffectio: Nachfolge, valami-után következés. 3) Nasledowáňí ze Záwisťi: aemulatio, competitio: Eifer, Wetteifer, Nachfolge: vetekedés, irigykedés,

nasledowat, dowal, dugem V. I. *imp.* dug, *cum accus.* imitari, sequi: folgen, nachfolgen, nachahmen, nachmachen, nachthun: követni. *Usus.* Otca nasleduge: patris exemplo facit: er thut es seinem Vater nach: az attyát követi abban. 2) sectari, consectari, sequi, vestigiis (principiis) alicuius inhaerere: Anhänger seyn, nachfolgen z. B. einem Lehrer in seinen Sätzen: követni, máshoz magát alkalmaztatni. 3) sequi, consequi: folgen, erfolgen: következni. *Usus.* S čeho nasleduge, že Slunce wetšé gest od Zemi: quibus efficitur, solem maiorem esse, quam terram: aus diesem erfolget, das die Sonne grösser sey, als die Erde: a' mellyböl következik, hogy a' nap nagyobb a' földnél. S čeho nasledowalo, že: quibus rebus effectum est, ut: aus welchem war die Folge (welches Ursach gegeben) daß: a' melly dolgokból a' következett, hogy.

nasledowatedelňe, *adv.* imitabiliter, nachahmlich, követhetö-képpen.

nasledowatedelný, á, é, *adj.* imitabilis, e: nachahmlich, követhetö.

Nasledowatel, a, m. imitator, sectator, is, m. Nachfolger, Nachahmer: követö. *Syn.* Nasledowník.

nasledowatelný, á, é, *adj.* imitandus, imitativus, a, um: nachahmungswürdig: követendö, követni (követésre) méltó.

nasledowňe, *adv.* consequenter, ergo, igitur, itaque, hinc, inde, atque ita, hincque, proinde: folglich, következendö-képpen.

nasledowný, á, é, *adj.* consequens, tis, sequax, cis: folgend, következö, következendö.

Nasledowňica, i, f. imitatrix, sectatrix, cis. f. Nachfolgerinn, Nachahmerinn: követöné.

nasledowňíččin, a, é, *adj. poss.* ex Nasledowňička.

nasledowňičin, a, e, *adj. poss.* ex Nasledowňica.

Nasledowňička, i, f. *dem.* ex eodem.

Nasledowník, a, m. imitator, is, m. Nachfolger, Nachahmer: követö. *Syn.* Nasledowatel. 2) sectator, is, m. adsecla, ae,

ae, m. Anhänger, Nachfolger: követö társ. 3) successor, is, m. Nachfolger: következendö, utánna jövö: 4) Záwiſtiwí Naſkedowňík: aemulus, i, m: Eiferer, Neider: vetekedö (irigykedö) társ.

naſkedowňíkow, a, e, *adj. poss.* imitatoris, sectatoris, successoris, aemuli: dem Nachfolger, Eiferer gehörig: követöé, következendöé, vetekedö társé.

naſliňení, á, é, *part. const.* ex seq.

naſkiňit, il, ím V. P. *imp.* naſkiň, *cum accus.* saliva madefacere, humectare, rigare, irrigare: mit dem Speichel benetzen: meg-nyálazni. *Syn.* poſl'iňit, zaſkiňit.

naſlintaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſlintať, tal, cem (tám), V. P. *imp.* tag: conspuere: mit dünnem Speichel beſpeien: öszve pökdösni. *Syn.* dopluť, opluť, popluť, zapluť. 2) spuma tegere, spumare: beſchämmen: tajtékozni, tajtékkal bé-fedezni. 3) *tropice.* multum aquae effundere, profundere: viel Waſſer verſchütten: sok vizet ki-önteni.

naſlopaní, á, é, *part. const.* v. napití.

naſlopať ſa, pal ſa, pem ſa V. P. *imp.* naſlop ſa: v. napiť ſa.

naſlubowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſlúbowať, bowal, bugem V. P. *imp.* bug: multum, multa promittere, spondere, polliceri: viel verſprechen, sokat igérni. *II. rec.* naſlubowať ſa: diu, saepe promittere: lange, oft verſprechen: sokáig, gyakran igérni.

Naſlunec, nca, m. umbraculum, *Ovid.* umbella solaris: der Sonnenſchirm, Paraſol: nap-ellenzö, árnyékozó szám. Stinidlo.

Naſkunečník, u, m. idem.

naſlúžiť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* naſluž ſa: multum, diu, saepe servire, famulari: viel, lange, oft dienen; sokat, sokáig, gyakran szolgálni.

náſmadní, á, é, *adj.* semisitiens, semisitibundus, a, um: halbdurſtig, fél-szomjúhozó, félben-szomjúhozó.

naſmáť ſa, naſmál ſa, naſmegem ſa V. P. *imp.* naſmeg ſa: multum ridere, cachinnari: viel lachen: sokat nevetni. *Usus.* Gá ſem ſa mu kolkokrát naſmál ꝛc.

naſmetení, á, é, *part. const.* ex seq.

naſmetiť, il, ím V. P. *imp.* naſmeť: multas quisquilias facere, multis fecibus (purgamentis) inficere: viel Kehricht machen: sokat szemetelni, gazolni; sok szemetet tenni, tsinálni. *II. rec.* naſmetiť ſa: diu, saepe quisquilias facere: lange, oft Kehricht machen: sokáig, gyakran szemetelni.

naſmolení, á, é, *part. const.* ex seq.

naſmoliť, il, ím V. P. *imp.* naſmol: impicare, pice illinere: mit Pech beſtreichen: megszurkozni, szurokkal békenni. *II. rec.* naſmoliť ſa: diu, saepe impicare: lange, oft mit Pech beſtreichen: sokáig, gyakran szurkózni. 2) *trop.* v. napiť ſa.

naſmradiť, il, ím V. P. *imp.* naſmraď: multum pedorem facere; pedore implere: viel Geſtank machen: büdösséget tenni, tsinálni, büzzel bétölteni, meg-töltenni. *II. rec.* naſmradit ſa: diu, saepe facere

cere pedorem: lange, oft Gestank machen: sokáig, gyakran büdösséget tenni.

nasmrkaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nasmrkať, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum genit.* multum summere (attrahere) naribus: viel schnupfen: sokat szini. *Usus.* Nech sa lúbí Tabáku nasmrkať, ꝛc. *II. rec.* nasmrkať sa: diu, saepe summere (sugere, attrahere) naribus: lange, oft schnupfen: sokáig, gyakran szini. *vulg.* nasnupať sa. *Usus.* Mnoho sa ten Tabáku nasmrkal ꝛc. 2) diu, saepe nares emungere: viel, lange, oft schneuzen, sokat, sokáig, gyakran az orrát fújni, ki-fúni.

nasnažiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* nasnaž sa: multum, diu, saepe niti, adniti, conari, adlaborare, tendere: viel, lange, oft streben, sich Mühe geben, sich bearbeiten, befleißigen: sokat, sokáig, gyakran igyekezni, iparkodni, vágyódni valamire.

nasňežiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* nasňež sa: multum, diu, saepe ningere: viel, lange, oft schneien: sokat, sokáig, gyakran havazni.

nasňímaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nasňímať, al, ám V. P. *imp.* mag, *cum gen.* multa demere deponere: viel abnehmen: herarabnehmen, herunternehmen: sokat el-venni, le-venni, le-tenni. *Syn.* nastrhať. *II. rec.* nasňímať sa: diu, saepe demere, deponere; lange, oft abnehmen, herabnehmen, herunternehmen: sokáig, gyakran el-venni, le-venni, le-tenni. *Syn.* nastrhať sa.

nasnowať, nowal, nugem V. P. *imp.* nug *cum gen.* licia connectere: die Faden aufziehen: sok fonalat meg-vetni. *Usus.* Nemože Kadlec Plátno tkať, dokád si Niti nenasnuge; Brdem bige. *II rec.* nasnowať sa: diu, saepe licia connectere, ad iugum textorium attrahere: lange, oft die Faden aufziehen: sokáig, gyakran a' fonalat meg-vetni.

† nasnupaní, á, é, *part. const.* v. nasmrkaní.

† nasnupať, pal, pem V. P. *imp.* nasnup: v. nasmrkať.

† *II. rec.* nasnupať sa: v. nasmrkať sa.

nasnurowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nasnurowať, rowal, rugem V. P. *imp.* rug: multa ligulis (sonis) innectere: viel einbinden: einwindlen: sokat bé-zsinorozni, zsinórra (pántlihára) füzni. *II. rec.* nasnorowať sa: diu, saepe ligulis (sonis) innectere: lange, oft einbinden, einwindeln: sokáig, gyakran bé-zsinórozni, zsinórra füzni, zinórral bé-füzni.

násobení, á, é, *part. const.* v. rancowaní, zberaní.

Násobeňí, á, n. v. Rancowáňí, Zberáňí.

násobiť, il, ím, V. I. *imp.* násob: v. rancowať, zberať. *II. rec.* násobiť sa: v. rancowať sa, zberať sa.

nasolení, á, é, *part. const.* sale conditus, a, um: eingesalzen: bé-sózott. *Usus.* Nasolené Maso: caro salibus aspersa *Colum.* eingesalzenes Fleisch: sós (bé-sozótt) hús. *Prov.* Behá, gako z nasolenú Kiku (gako Swec do Garmaku.) v. Swec.

nasoliť, il, ím V. P. *imp.* nasol, *cum acc.* salire, sallire, sale condire (aspergere, consper-

spergere): einſalzen, bé-sózni, meg-sózni.
naſokowať, kowal kugem, V. I. *imp.* kug, *freq.* ex praeced.
naſpadaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naſpadať, al, ám V. P. *imp.* dag, v. napadat.
naſpamať, *adv.* de (e), memoria: auswendig, könyv-nélkül.
naſparchaní, á, é, *part. const.* v. naparchaní.
naſparchať, al, ám V. P. *imp.* chag, *cum genit.* v. naparchať. *II. rec.* naſparchať ſa: v: naparchať ſa.
naſpať ſa, naſpal ſa, naſpím ſa V. P. *imp.* naſpi ſa: multum, diu, saepe dormire, stertere: viel, lange, oft ſchlafen: sokat, sokáig, gyakran alunni.
naſpát, naſpátek *adv.* retro, retrorsum: zurück, hinter hinter wärts: viszsza. *Syn.* nazad, nazadek. *boh.* naſpét, nazpét. *Usus.* Naſpátek ísť, redire, zurück gehen: viszsza menni.
naſpéch *adv.* properanter, propere, festinanter: eilend, eilig: sietve. *Syn.* náhle, nahliwe, náhlo.
naſpehowať ſa, howal ſa, hugem ſa, V. I. *imp.* hug ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe explorare: viel, lange, oft ſpehen: sokat, sokáig, gyakran lesni, leselkedni. *Syn.* naſtrehowať ſa.
† naſpet *adv.* v. naſpát.
naſpéwať ſa, al ſa, ám ſa V. P. *imp.* wag ſa, *cum gen.* multum, diu, saepe canere, cantare: sokat, sokáig, gyakran énekelni.
† naſpicatiť, il, ím V. P. *imp.* naſpicať, v. nakončiť.
† *II. rec.* naſpičatiť ſa, v. nakončiť ſa.
† naſpičkowať, kowal, kugem V. P. *imp.* kug, v. napichať, nakarhať.
† *II. rec.* naſpičkowať ſa: v. napichať ſa, nakarhať ſa.
naſpikowaní, á, é, *part. const.* lardo interstinctus (traiectus), a, um: geſpickt, spékeltt. 2) impletus, completus: beſpickt, erfüllt: meg-töltetett. *Syn.* naplňení.
naſpikowať, kowal, kugem V. P. *imp.* kug, *cum genit.* lardo instruere, interstinguere, traiicere: ſpicken, beſpicken, z. B. den Braten: spékelni, megspekelni. 2) implere. beſpicken, erfüllen, z. B. den Beuteln: meg-tölteni. *Syn.* naplňiť. *II. rec.* naſpikowať ſa: multum, diu, saepe lardo traiicere: viel, lange, oft ſpicken: sokat, sokáig, gyakran spékelni. 2) se ditare, ditescere: ſich beſpicken, ſich bereichern: meg-spékelni magát, meg-gazdagodni, megtölteni az erszényét. *Syn.* zbohatnúť, Meſec ſi naplňit.
naſpiňení, á, é, *part. const.* ex seq.
naſpiňiť, il, ím V. P. *imp.* naſpiň, *cum genit.* multum maculare, foedare, sordidare: viel ſchmuzen, ſchmuzig machen: sokat motskolni, bé-motskolni. II. *rec.* naſpiňiť ſa: diu, saepe maculare: lange, oft ſchmuzen: sokáig, gyakran motskolni.
naſpintaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naſpintat, tal, cem (tám) V. I. *imp.* tag et naſpinci, *cum genit.* v. naſpiňiť. 2) v. nakarhať. II. *rec.* naſpintať ſa: v. naſpiňiť ſa. 2) v. nakarhať ſa.

naſpi-

nasspisowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nasspisowat, sowal, sugem V. I. *imp.* sug, *cum genit.* multa conscribere: viel zusammen schreiben: sokat öszve-írni, bé-írni. 2) multum, multa describere, ex aliis congerere: viel aus andern zusammen tragen, abschreiben: sokat le-írni, másokból ki-írni. II. *rec.* nasspisowat sa: diu, saepe conscribere: lange, oft zusammen schreiben: sokáig, gyakran öszve-írni, bé-írni. 2) diu, saepe ex aliis describere: lange, oft aus andern ausschreiben (abschreiben): sokáig, gyakran másokbol kiírni.

nasspitláření, á, é, *part. const.* ex seq. *Syn.* nasskučkowaní.

nasspitlářit, il, ím V. P. *imp.* nasspitlař, *cum genit.* multum avaritia congregare: viel zusammen kargen, durch die Kargheit zusammen bringen: sokat fösvénységgel ki-keresni, ösve-gyüjteni, öszve szedni. *Syn.* nasskučkowat. II. *rec.* nasspitlářit sa: diu, saepe avarum esse: lange, oft karg seyn: sokáig, gyakran fösvénykedni. *Syn.* nasskučkowat sa.

nasspitowaní, á, é, *part. constr.* ex seq.

nasspitowat sa, towal sa, tugem sa V. P. *imp.* tug sa: multum, diu, saepe scrutari, indagare, investigare, inquirere, percontari: viel, lange, oft forschen, fragen, nachfragen: sokat, sokáig, gyakran kérdezöskedni, tudakozni. *Syn.* nadowadat sa.

† nasspíwat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* wag sa, v. nasspéwat sa.

nassplechtaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nassplechtat, al, ám V. P. *imp.* tag, *cum genit.* multum spargere, v. g. aquae etc. viel spritzen: sokat lotsanni, önteni. *Usus.* Nassplechtal mi Wodi do Oči, ꝛc. *II. rec.* nassplechtat sa: diu, saepe fluidum movere, manibus tractare liquorem: lange, oft manschen: sokáig, gyakran lotsogatni, lotsanni.

nasspogowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nasspogowat, gowal, gugem V. P. *imp.* gug, *cum genit.* multum, multa iungere, coniungere, adunare, nectere, connectere: componere, copulare: viel zusammen fügen: sokat öszve-foglalni, kötni, kaptsolni, szerkesztetni. *II. rec.* nasspogowat sa: diu, saepe iungere etc. lange, oft zusammen fügen: sokáig, gyakran öszve kaptsolni, szerkesztetni. 2) diu, saepe iungere se, iungi, copulari: lange, oft sich zusammenknüpfen (gesellen), vereinigt werden: sokáig, gyakran valakivel öszve-kaptsoltatni, közösködni.

nasspolahowat sa, howal sa, hugem sa V. I. *imp.* hug sa, na nečo, na někoho: multum, diu fidere (confidere) in aliquo, in re: viel, lange oft bauen, sich verlassen auf Jemand, auf etwas: valakiben *vagy* valamiben sokat bizni.

nasspolíhat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* hag sa, idem.

nasspomáhaní, á, é, *part. const.* ex seq. v. napomahaní.

nasspomáhat, al, ám V. P. *imp.* hag, *cum genit.* v. napomáhat. *II. rec.* nasspomáhat sa: v. napomáhat sa.

nasspo=

naſpomínaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſpomínať, al, ám V. P. *imp.* nag, *cum genit.* multum, multa memorare, commemorare: viel erwähnen, melden: sokat emlegetni, említeni. *Usus.* Čo on toho naſpomínal! quae non commemoravit! was er nicht erwähnt hat! mit nem emlegetet! *II. rec.* naſpomínať ſa: diu, saepe memorare, commemorare: lange, oft erwähnen, melden: sokáig, gyakran emlegetni.

naſponoſowať ſa, ſowal ſa, ſugem ſa V. P. *imp.* ſug ſa: v. naſťažowať ſa, nažalowať ſa.

naſporádaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſporádať, al, ám V. P. *imp.* dag, *cum genit.* multum ordinare, disponere: viel ordnen, sokat rendelni. *II. rec.* naſporádať ſa: diu, saepe ordinare etc. lange, oft ordnen: sokáig, gyakran rendelni.

naſporení, á, é, *part. constr.* ex seq.

naſporiť, il, ím V. P. *imp.* naſpor, *cum genit.* augere, adaugere, multiplicare, vermehren, vergrößern: meg-szaporítani, sokasítani, öregbíteni, meg-böviteni, vastagitani. *Syn.* rozhogniť, rozmnožiť. *Usus.* Naſpor Pán Boh! Deus adaugeat (det incrementum)! Gott vermehre es! Isten szaporítsa, vastagítsa! 2) propogare: fortpflanzen: meg-szaporítani. *II. rec.* naſporiť ſa: multiplicari augeri, augmentari, augescere, ampliari: ſich vermehren, vergrößern, vermehrt (vergrößert) werden: meg-szaporodni. 2) propagari: fortgepflanzt werden: meg-szaporodni. 3) procreari, fetificare, fetare: gebären, hecken, brüten: meg-szaporodni.

naſpowedaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſpowedať ſa, dal ſa, dám ſa V. P. *imp.* dag ſa *cum et sine genit.* multum, diu, saepe confiteri: viel, lange, oft beichten: sokat, sokáig, gyakran gyónni, gyónkodni, meggyónni. 2) multum, diu, saepe exaudire, confessiones excipere: viel, lange, oft Beicht hören: sokat, sokáig, gyakran gyóntatni. *Usus.* Naſpowedal ſem ſa gáwtemto Koſtelé.

naſprahowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſprahowať ſa, howal ſa, hugem ſa V. P. *imp.* hug ſa: multum, diu, saepe iugare. coniugare: viel, lange, oft zuſammenjochen, ins Joch ſpannen: sokat, sokáig, gyakran öszve-fogni, egybe-fogni. 2) multum, diu, saepe iugari, coniugari: viel, lange, oft ſich zuſammen jochen, eingeſpannt werden: sokat, sokáig, gyakran öszve fogódzni.

naſprawowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſprawowať, wowal, wugem V. P. *imp.* wug, *cum genit.* multa parare, facere, conficere: viel machen: sokat tsinálni, el-készíteni. *II. rec.* naſprawowať ſa: diu, saepe facere, conficere: lange, oft machen: sokáig, gyakran tsinálni, késziteni. 2) saepius curare fieri: oft machen laſſen: sokszor, sokat tsináltatni.

naſprchowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſprchowať, chowal, chugem V. P. *imp.* chug *cum genit.* multum decidere, delabi, defluere: viel abfallen, herabfallen: sokat lehúlni.

naſpri-

naſpriſahowaní, *á*, *é*, *part. constr.* ex seq.

naſpriſahowať, **howal**, **hugem** V. P. *imp.* **hug** *cum genit.* multos adiurare: viele abſchwören, beſchwören: sokakat megesküttetni, meg-hiteztetni.

naſprotiwowať ſa, **wowal ſa**, **wugem ſa** V. P. *imp.* **wug ſa**: multum, diu, saepe reniti, adversari, insurgere, rebellare: viel, lange, oft ſich widerſetzen: sokat, sokáig, gyakran ellenkezni, nyakaskodni, ellene-állani. *Syn.* **naprotiwiť ſa**.

naſprowádzať, **al**, **ám** V. P. *imp.* **zag** *cum genit.* multos, multa comitari, deducere: viel, viele begleiten: sokat, sokakat kisérteni, el-kisérteni. *II. rec.* **naſprowádzať ſa**: diu, saepe comitari etc. lange, oft begleiten: sokáig, gyakran kisérteni.

naſprzňowať, **ňowal**, **ňugem** V. P. *imp.* **ňug** *cum genit.* multa foedare, maculare, inquinare, contaminare, polluere: viel beſudeln: sokat megfertöztetni. *II. rec.* **naſprzňowať ſa**: diu, saepe foedare, contaminare etc. lange, oft beſudeln: sokáig, gyakran megfertöztetni.

naſpuntowať ſa, **towal ſa**, **tugem ſa**, V. P. *imp.* **tug ſa**, multum, diu, saepe embolo (obturaculo epistomio) claudere: viel, lange, oft ſpünden, mit Zapfen (Pfropf, Stöpſel) zumachen: sokat, sokáig, gyakran bé-spuntolni, spuntal (szádallóval) bé-tenni, dugóval bé-tsinálni.

naſpúſťaní, *á*, *é*, *part. constr.* ex seq.

naſpúſťať, **al**, **ám** V. P. *imp.* **ťag**, *cum genit.* multum, multa dimittere: viel herablaſſen: sokat le-ereszteni, botsátani. 2) **Wodi**: multum aquae derivare: viel Waſſer ableiten: sok vizet más-felé folytatni, le-ereszteni. 3) **Wína**, multum vini detrahere, promere e cado: viel Wein abziehen: sok bort le-húzni. 4) **ſ Ceni**: multum remittere de pretio: viel nachlaſſen vom Preiſe: sokat engedni, el-engedni valaminek árából. *II. rec.* **naſpúſťať ſa**: diu, saepe demittere: lange, oft herblaſſen: sokáig, gyakran le-ereszteni. 2) multum, diu, saepe demitti, se demittere: viel, lange, oft ſich herablaſſen: sokat sokszor, gyakran le-ereszkedni. 3) **Wodi**, diu, saepe derivare aquam: lange, oft Waſſer ableiten: sokáig, gyakran másfelé folytatni (le-ereszteni) a' vizet. 4) **Wína**: diu, saepe detrahere vinum: lange, oft den Wein abziehen: sokáig, gyakran le-húzni a' bort. 5) **ſ Ceni**: diu, saepe remittere de pretio: lange, oft nachlaſſen vom Preiſe: sokáig, gyakran engedni (el-engedni) valaminek árából.

naſputnáwaní, *á*, *é*, *p. c.* ex seq.

naſputnáwat, **al**, **ám** V. P. *imp.* **wag**, *cum accus.* multa compedire: viel feſſeln, einfeſſeln: sokat bé-nyügözni. *Syn.* **poſputnáwať**. *II. rec.* **naſputnáwať ſa**: diu, saepe compedire: lange, oft feſſeln, einfeſſeln: sokáig, gyakran bé-nyügözni.

naſraní, *á*, *é*, *c. p.* ex seq.

naſrať, **naſral**, **naſerem** V. P. *imp.* **naſer**, *cum et sine genit.* multum cacare, merdare: viel ſcheißen: sokat szarni. 2) cacare, ſcheißen, szarni. *Usus.* **Naſrať na taku Robotu.**

tu. Naferem ki, rc. *II. rec.* nafrat fa: diu, saepe cacare: lange, oft scheißen: sokáig, gyakran szarni.

* nafrebaní, á, é; v. naftrebaní.

* nafrebat fa, bal fa, bem fa V. P. *imp.* reb fa: v. naftrebat fa.

nafrófowat fa, fowal fa, fugem fa V. P. *imp.* fug fa: multum, diu, saepe torquere cochlea: viel, lange, oft schrauben, herum drehen: sokat, sokáig, gyakran srofolni, srófozni.

naftáčaní, á, é, *p. c.* ex seq.

naftáčat, al, ám V. P. *imp.* čag, *cum genit.* multum detrahere, promere e cado: viel abziehen: sokat le-húzni. *Syn.* nafť'ahowat. *II. rec.* naftáčat fa: diu, saepe detrahere fluidum: lange, oft abziehen: sokáig, gyakran le-húzni. *Syn.* nafť'ahowat fa.

nafť'ahowaní, á, é, *c. p.* ex seq.

nafť'ahowat, howal, hugem V. P. *imp.* hug, *cum genit.* multum detrahere, demere: viel abziehen; sokat le-húzni, el-húzni. 2) v. naftáčat. 3) multum contrahere, constringere: viel zusammen ziehen: sokat öszve-húzni, vonni. 4) multum vincire, ligare: viel binden: sokat meg-kötni, öszve-szorítani. *II. rec.* nafť'ahowat fa: diu, saepe detrahere: lange, oft abziehen: sokáig, gyakran el-húzni, lehúzni. 2) v. naftáčat. 3) *a*) diu, saepe contrahere, constringere: lange, oft zusammen ziehen: sokáig, gyakran öszvevonni, húzni. *b*) diu, saepe constringere (contrahere) se: lange, oft sich zusammen ziehen: sokáig, gyakran öszve-húzni (vonni) magát. 4) *a*) diu, saepe ligare, vincire: lange, oft binden: sokáig, gyakran meg-kötni, öszve-szorítani. *b*) diu, saepe vincire se: sich lange oft binden: sokáig, gyakran öszve-szorítani magát. 5) *cum genit.* multum, diu, saepe impedire, retrahere: viel, lange, oft enthalten, verhindern: sokat, sokáig, gyakran gátolni, meg-gátolni, meg-tartóztatni. *Usus.* Čo fa on ho nafť'ahowal od Pigatiki, a nemohel f ňím nič wiweft'. rc.

naftalí, á, é, *adj.* imminens, praesens; actualis, e: gegenwärtig, jelen-való, mostani. *Syn.* prítomní, wčilegfí, poftalí.

naftápaní, á, é, *p. c.* ex seq.

naftápat, al, ám V. P. *imp.* pag, *cum genit.* multum liquare, liquefacere: viel schmälzen: sokat meg-olvasztani. *II. rec.* naftápat fa: diu, saepe liquare: lange, oft schmäßen: sokáig, gyakran meg-olvasztani.

naftarat fa, al fa, ám fa V. P. *imp.* rag fa: multum sollicitari, curare rem: viel sorgen für etwas: sokat gondolkodni, gondoskodni, búsúlni, búslakodni, törödni.

naftat, naftal, naftaňem V. P. *imp.* naftaň: apparere, advenire, inire, incipere, initium capere, illucescere etc. eintreten, den Anfang nehmen, sich zeigen, herzukommen, angehen: fel-jönni, támadni. *Syn.* naftáwat, poftat, powftat. *Usus.* Naftal nowí Mefác: novilunium est: der neue Mond ist angegangen: hóld ujulása vagyon, új hóld fel-jött. Naftal Ďeň fláwní: illuxit dies solennis: ein glorreicher

Tag iſt angekommen: ditsőséges nap támadott, el-érkezett. Gak on ſwu Reč dokonal, Sméch naſtal: orationem ejus risus consecutus est: nach dem Ende ſeiner Rede hat jedermann gelacht: az ö beszédgye után neveiés vólt. Kdiž ta Wogna naſtala: cum hoc bellum in manibus esset *Liv.* da man dieſen Krieg auf den Hals hatte: midön a' hadakozás rajtunk vólna.

naſtať ſa, naſtál ſa, naſtogím ſa V. P. *imp.* naſtog ſa: diu, saepe stare: lange, oft ſtehen: sokáig, gyakran allani.

Náſtawa, i, f. v. Náſtawek.

naſtáwagící, á, é, *part. praes.* ex naſtáwať. Naſtáwagící Deň: imminens, superventura dies: herannahender Tag: következendö nap.

naſtawaní, á, é, *part. const.* ex naſtawať.

Naſtáwáňí, á, n. *Verb.* ex naſtáwať.

naſtawať, al, ám V. P. *imp.* wag, *cum genit.* multum, multa statuere: viel aufſtellen, ſtehend machen: sokat, sokakat állatni. 2) multum, multa ponere (locare, collocare) illuc: viel hinſtellen; dorthin (an denſelben Ort) hinſtellen: sokat tenni (rakni, helyheztetni) oda. 3) multas domos aedificare, exstruere: viel erbauen, z. B. viele Häuſer: sokat épéteni, fel-állatni, fel-álitatni. *boh.* naſtaw'eti. *II. rec.* naſtawať ſa, *cum et sine genit.* diu, saepe statuere: lange, oft aufſtellen: sokat, gyakran állatni, elö-állitani. 2) multum, diu, saepe ponere, collocare: viel, lange, oft hinſtellen: sokat, sokáig, gyakran tenni, állitani, rakni, helyheztetni. *Usus.* Naſtawalo ſa tam Ludí: multi illic adstiterunt: es ſtellten ſich viele Leute hin: sokan állitották magokat oda. 3) multum, diu, saepe aedificare, exstruere: viel, lange, oft bauen: sokat, sokáig, gyakran épéteni. *boh.* naſtaw'et ſe.

naſtáwať, al, ám V. I. *imp.* wag, v. naſtať. 2) imminere, in januis esse: nahe ſeyn, bevorſtehen, hernahen, herzunahen; közelgetni. *Usus.* Smrť naſtáwá: mors imminet: der Tod iſt nahe (ſtehet bei der Thür): a' hálál (életnek vége) közelget.

Náſtawek, wku, m. adiunctio, adpositio, v. g. panni: Anſtückung, Anſetzung: toldalék, hozzá-adás. *Syn.* Náſewek.

naſtawení, á, é, *part. const.* ex naſtawiť.

† **naſtaw'eti**, w'el, wím *fut.* v. naſtawat 3.

† *II. rec.* naſtawať ſe, v. naſtawať ſa 3.

naſtawiť, il, ím V. P. *imp.* naſtaw: jungere, adjungere: anſtücken, anſetzen: tóldani, hozzá-adni. *Syn.* nadložiť, nadſtawowať. 2) porrigere: recken, herhalten, z. B. Hand rc. oda adni, nyújtáni. *Syn.* naſtawowať. *Usus.* Naſtawit Chrbet, Ruku, rc. Naſtawiť Uſí: arrigere aures. *Ter.* die Ohren ſpitzen, fleißig aufmerken: fülelni. figyelmezni. Naſtawiť Uſta: os pandere: das Maul aufmachen: a' száját feltátani.

naſtawowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

naſtawowať, wowal, wugem *freq.* ex naſtawiť. *II. rec.* naſtawowať ſa, *freq.* ex naſtawáť ſa. 2) multum, diu, saepe pacisci, stipulari: viel, lange,

lange, oft wetten: sokat, sokáig, gyakran fel-fogadni.
naſťažowať ſa, žowal ſa, žugem ſa V. I. *imp.* žug ſa: v. nažalowať ſa.
† naſťeglit ſa, il ſa, ím ſa, v. naſčeglit.
naſťehowať ſa, howal ſa, hugem ſa V. I. *imp.* hug ſa: multum, diu, saepe migrare, commigrare: viel, lange, oft ausziehen: sokat, gyakran költözködni.
naſťekaní, á é, *p. c.* ex seq.
naſťekať, al, ám V. P. *imp.* ťag, *cum genit.* multum confluere: viel zuſammen fließen (rinnen): sokaságban (sokat) öszve-folyni. *Usus.* Naſťekalo tam Wodi, ꝛc.
† naſťekať, al, ám; v. naſčekať.
† *II. rec.* naſťekať ſa: v, naſčekať ſa,
naſtemowaní, á, é, *p. c.* temperatus, constitutus, (accordatus), accommodatus, a, um: geſtimmt, ausgeſtimmt: meg (öszve) egyeztetett fel-húzatott, meg-igazíttatott. *Syn.* poſtemowaní, wiſtemowaní.
Naſtemowáňí, á, n. temperatio, constitutio, accordatio, accommodatio, nis, f. Stimmung, Ausſtimmung, z. B. des Claviers: meg-egyeztetése (fel-huzása) a' húroknak, p. o. a' hárfán. *Syn.* Poſtemowáňí. Wiſtemowáňí.
naſtemowať, mowal, mugem V. P. *imp.* mug, k. p. Huſle, Klawír: experiri, praetentare chordas, v. g. fidium, clavichordii; temperare, (accordare), accommodare: ſtimmen, gleich ſtimmen, ausſtimmen, z. B. die Geigen, das Clavier: hegedüt, klavikordiumot meg-igazitani; meg-egyeztetni (fel-húzni) hegedün, klavikordiumon a' húrokat. *Syn.* Poſtemowať, wiſtemowať.
† naſťeňiť ſa, il ſa, ím ſa; v. naſčeňiť ſa.
naſťepení, á, é, *p. c.* ex seq.
naſťepiť, il, ím V. P. *imp.* naſťep: multum inserere: viel belzen, pfropfen: sokat bé-óltani. 2) multum serere, ponere, plantare: viel pflanzen, z. B. Bäume: sokat ültetni, p. o. fákat. *II. rec.* naſťepiť ſa: diu, saepe serere, inserere, ponere, plantare: lange, oft belzen, pfropfen, pflanzen: sokáig, gyakran bé-óltani, ültetni.
† naſťežowať ſa, žowal ſa, žugem ſa; v. naſťažowať ſa, nažalowať ſa.
† naſťicowať ſa, cowal ſa, cugem ſa; v. naſčicowať.
naſtiděť ſa, děl ſa, dím ſa V. I. *imp.* naſtiď ſa: multum verecundari, erubescere, confundi: ſich viel ſchämen: sokat pirulni, meg-szégyenülni.
naſtidnúť, dnul (děl), dňem V. P. *imp.* dňi: refrigerari: ſich erkühlen: meg-hülni. *Syn.* ochladnúť, preſtidnúť. *Usus.* Nech nenaſtidnú na Hlawu: non refrigeres caput: erkühlen ſie ſich den Kopf nicht: meg-ne hivesitsedd a' fejedet.
naſtidnutí, á, é, *part. const.* refrigeratus, a, um: erkühlet: meg-hidegittetett, meg-hűltt. *Syn.* ochladení, prechladení.
Naſtidnutí, á, n. refrigeratio, nis, f. das Erkühlen, die Erkühlung: meg-hidegítés, hütés. *Syn.* Ochladeňí, Prechladeňí, Ochladnutí, Prechladnutí, Wichladeňí, Wichladnutí.
naſťíňení, á, é, *part. const.* ex seq.
naſťíňiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* naſťiň ſa: multum obum-

umbrare: viel beſchättigen: sokat bé-árnyékozni.
† naſtipať ſa, al ſa, ám ſa; v. naſčipať ſa.
naſt'iſkani, á, é, part. const. ex seq.
naſt'iſkať, al, ám V. P. imp. kag: multum, multa comprimere, constingere: viel zuſammen drücken: sokat meg (öszve) szorítani, nyomni. II. rec. naſt'iſkať ſa: diu, saepe comprimere, constringere: lange, oft zuſammen drücken: sokáig, gyakran szorítgatni, szorítani, nyomni.
† Naſkíweňí, n. v. Naſčíweňí.
† naſkíwiť, il, ím; v. naſčíwiť.
† Naſkiwowáňí, n. v. Naſčiwowáňí.
† naſkiwowať, wowal, wugem; v. naſčiwowať.
naſtkweť ſa, wel ſa, wím ſa V. I. imp. naſtkwi ſa: multum, diu, saepe splendere, nitere, fulgere: viel, lange, oft glänzen: sokat, sokáig, gyakran tündökleni, fényeskedni. Syn. nablíſkať (nalíſkať) ſa.
naſtlaní, á, é, part. const. ex seq.
naſtlať, naſtlal, naſt'elem V.P. imp. naſt'el, cum et sine genit. multum sternere, substernere: viel ſtreuen, hinſtreuen, ſo, daß ein Ort damit bedeckt wird, z. B. Stroh: sokat alá-vetni, alája teríteni. Usus. Perin naſtlať: lectum componere: aufbetten: meg-ágyazni, ágyat meg-vetni. II. rec. naſtlať ſa: diu, saepe sternere: lange, oft ſtreuen, z. B. Stroh: sokat, gyakran alá-vetni, teríteni. 2) cum et sine genit. diu, saepe lectum sternere, componere: lange, oft betten, das Bette machen: sokáig, gyakran ágyazni, ágyot vetni.
† náſtogke interjectio. v. ach, beda, bedaſku, prebeda, prebedaſku, owigog.
naſtokrát, adv. v. ſtokrát.
naſtolowať ſa, lowal ſa, lugem ſa V. P. imp. lug ſa: mensam removere, refectionem (cibum) absolvere: abſpeiſen, abtafeln, abtiſchen: el-végezni az ebédet, vatsorát. Syn. nageſt' ſa.
naſtonať ſa, al ſa, ám ſa V. P. imp. nag ſa: multum gemere, gemiscere, ingemiscere: viel ſeufzen, in Seufzer ausbrechen: sokat nyögni. vulg. naſtukať ſa.
naſtrachowať ſa, chowal ſa, chugem ſa V. P. imp. chug ſa: multum metuere, formidare: viel fürchten: sokat félni, rettegni, rettegeskedni.
Náſtraha, i, f. esca, ae, f. Lockſpeiſe, der Köder: étető. Syn. Gebula, boh. Wnada. Usus. Náſtraha na Ribi, na Ptákow na Miſi ꝛc.
naſtrahowať ſa, howal ſa, hugem ſa V. P. imp. hug ſa, cum genit. multum custodire (servare. observare) aliquem, invigilare alicui, agere custodias super quempiam: Jemand viel bewachen: sokat örözni (őrni, őrzeni) valakit, vigyázni valakire.
naſtraňowať ſa, ňowal ſa, ňugem ſa V. I. imp. ňug ſa, cum et sine genit. multum fugere, vitare, declinare: viel meiden, weichen; sokat kerülni, távozni, távoztatni.
naſtrapení, á, é, part. const. ex seq.
naſtrapiť, il, ím V. P. imp. naſtrap: cum genit. multum retexere, in fila solvere: viel auftrennen, etwas Gewebtes: sokat

kat ki-fejteni, fel-fejteni. 2) v. ſtrapiť. *II. rec.* naſtrapiť ſa: diu, saepe retexere etc. lange, oft auftrennen: sokáig, gyakran fejteni, fel-fejteni, ki-fejteni.

naſtraſení, á, é, *part. const.* territus, perterritus, exterritus, terrefactus, terrore perculsus, a, um: erſchrocken: meg-ijesztett, meg-ijedett, meg-ijedtt.

Naſtraſeňí, á, n. territio, terrefactio, terriculatio, nis, f. Erſchreckung, das Erſchrecken: meg-ijesztés, ijesztgetés.

naſtraſit, il, ím V. P. *imp.* naſtraſ: exterrere, perterrere, perterrefacere, terrorem incutere, iniicere; metu percellere: erſchrecken, Schreck einjagen, verurſachen: meg-ijeszteni. *II. rec.* naſtraſiť ſa: perterreri, exterreri, terrefieri, terrore percelli, percuti: erſchrecken, in Schrecken gerathen: meg-ijedni.

naſtražení, á, é, inescatus, a, um: angeködert, angelockt: megétetett. *Syn.* trowení, otrawowaní, otrowení. *boh.* wnadení.

Naſtražeňí, á, n. inescatio, nis, f. Anködrung, Anlockung: meg-étetés. *Syn.* Troweňí, Otrawowáňí, Otroweňí, *boh,* Wnadeňí.

naſtražiť, il, ím V. P. *imp.* naſtraž: inescare: die Lockſpeiſe legen, anködern, anlocken: ételre tsalogatván meg-fogni, étetni, meg-étetni, ételöt tenni. *Syn.* trowiť, otrawowať, otrowiť, Gebulu hádzať, *boh.* wnaditi. 2) tendere plagas, retia, laqueos, tendicula: aufſtellen z. B. Netze: türt, lest vetni. 3) insidiari, insidias struere alicui: nachſtellen, Hinterliſt gebrauchen: lest hányni, leselkedni, lesni. *Syn.* naſtražowať.

naſtražowať, žowal, žugem V. I. *imp.* žug: idem.

naſtrbení, á, é, *part. const.* ex seq.

naſtrbiť, il, ím V. P. *imp.* naſtrb: modicam facere rimam, parum findere, rumpere: kleine Ritz machen, ein wenig reißen, ſpalten, ritzen: egykevesé meg-tsorbítani, meghasítani. *II. rec.* naſtrbiť ſa: modicam rimam agere, modicum rumpi, findi, exiguum facere: eine kleine Ritz bekommen, ein wenig reißen, zerreißen, geſpalten werden: megtsorbúlni, meg-hasadni.

naſtrčení, á, é, *part. const.* ex seq.

naſtrčiť, il, ím V. P. *imp.* naſtrč, *cum acc.* infigere (praefigere, imponere) rem rei: aufſtecken etwas auf etwas: belé ütni, szegezni: függeszteni. v. naſtrkať. 2) porrigere, extendere: recken, herhalten: ki-nyújtani, terjeszteni. *Syn.* naſtrkowať, naſtawiť.

naſtrebaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſtrebať ſa, bal ſa, bem ſa V. P. *imp* naſtreb ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe sorbere, sorbillare, potitare: viel, lange, oft ſchlürfen: sokat, sokáig, gyakran idogálni.

naſtrečkowať ſa, kowal ſa, kugem ſa V. P. *imp.* kug ſa: multum, diu, saepe subare, appetere venerem, *de vaccis*: viel, lange oft rindern, ſich nach der Begattung ſehnen, von Kühen: fitzkándozni.

naſtrédaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſtrédať ſa, al ſa, ám ſa V. P. *imp.* dag ſa: multum, diu, saepe variare alternis: viel, lan=

lange, oft abwechseln, wechselsweise folgen: sokat, sokáig, gyakran tserélni, változtatni, egy-más után következni.

nastrekaní, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nastrékat, al, ám V. P. *imp.* kag *cum genit.* multum spargere, conspergere, immittere (iniicere, infundere) per siphonem, clysterem: viel sprüßen, bespritzen: sokat ki-lotsolni, bé-fetskendeni, fetskendezni, fetseni. *Usus.* Nastrékal mu Mleka do Grdla, ɔc. *II. rec.* nastrékat sa: diu, saepe spargere, immittere per siphonem, etc. lange, oft sprüßen: sokáig, gyakran fetskendeni, fotskendezni. 2) diu, saepe spargi, emicare: lange, oft hin und her sprützen: sokáig, gyakran fetseni.

nastrélaní, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nastrelat, al, ám V. P. *imp.* lag, *cum genit.* multa iaculari, traiicere, configere telo: viel zusammen schießen: sokat lönni. *Usus.* Mnoho Zagáco nastrélal. 2) *tropice.* Nastrélat nekomu do Matere: fulmine matrem cuiuspiam tangi velle: Jemanden wünschen, daß seine Mutter durch den Donner erschlagen werde: valaki annyát Isten-nyilával sujtogatni. *II. rec.* nastrélat sa: diu, saepe iaculari: lange, oft schießen: sokáig, gyakran lönni, lövöldözni.

nastrhowaní, *á*, *é*, *part. const.* ex seq.

nastrhowat, howal, hugem V. P. *imp.* hug, *cum genit.* multum, multa detrahere, demere, deponere: viel herabnehmen, abziehen: sokat le-venni, le-húzni, le-tenni, le-szedni. 2) multum derumpere: viel herab reißen: sokat le-rontani, le-húzni, szakasztani. 3) multum avellere: viel abbrechen: sokat le-szedni, le-szakajtani, le-venni. 4) multum deiicere, demoliri: viel einreißen: sokat le-vetni, le-dönteni, el-rontani. 5) multum atterere, terere, deterere: viel abreißen, abnützen: sokat el-koptatni, el-viselni, meg-koptatni. *II. rec.* nastrhowat sa: diu, saepe detrahere, derumpere, avellere, demoliri, terere: lange, oft herabnehmen, herabreißen, abbrechen, einreißen, abreißen: sokáig, gyakran le-venni, el-szakajtani, le-szakasztani, le-dönteni, meg-koptatni. 3) nastrhowat sa nekoho, nekeho: diu, saepe deficere, desciscere ab aliquo: lange, oft abtreten, abfallen, ablassen, sich abthun: sokat, gyakran el-válni valakitöl.

nastrichowaní, *á*, *é*, *p. c.* ex seq.

nastrichowat, chowal, chugem V. P. *imp.* chug, *cum genit.* multum fastigiare, fastigare, cumulare: viel streichen: sokat tetezni, tsapó-fával le-ütni. *II. rec.* nastrichowat sa: diu, saepe fastigiare, etc. lange, oft streichen: sokáig, gyakran tetézni, tsapó-fával le-ütegetni.

nastrihaní, *á*, *é*, *p. c.* ex seq.

nastrihat, al, ám V. P. *imp.* hag, *cum genit.* multum scindere: viel schneiden: sokat metszeni (olóval), szabni. 2) multum tondere: viel scheren: sokat nyirni. *II. rec.* nastrihat sa: diu, saepe scindere, tondere (radere): lange, oft schneiden, scheren: sokáig, gyakran metszeni *vagy* szabni, nyírni.

naſtrihnúť, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, *cum accus.* modicum scindere, tondere: ein wenig ſchneiden, ſcheren: meg-metszeni, egy kevessé nyírni. *II. rec.* naſtrihnúť ſa: modicum scindi, tonderi: ein wenig geſchnitten, oder geſchoren werden: egy kevessé meg-metszettetni, nyirattatni. 2) *cum genit.* ňekoho, ňečeho: alicui invigilare, laqueos ponere: paſſen auf jemand, auf etwas: leselkedni valaki (valami) után.

naſtrkaní, á, é, *part. constr.* ex seq.

naſtrkať, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum genit.* multum infigere, imponere: viel aufſtecken: sokat belé-tenni, belé-szegezni, belé-ütni, reá-tenni, fel-tenni, *Syn.* naſtrčiť. 2) multum, multa obtrudere, intrudere, ingerere: viel aufdringen, einſtopfen: sokat bé-(belé) tolni. *Syn.* naprat. *Usus.* Mnoho do ſeba naſtrkal. *II. rec.* naſtrkať ſa, *cum genit.* diu, saepe infigere, imponere: lange, oft aufſtecken: sokáig, gyakran belé-tenni, szegezni, ütni; reá-tenni, fel-tenni. 2) diu, saepe trudere: lange, oft ſtoßen, wohin ſtoßen. 3) diu, saepe ingerere, intrudere, obtrudere: lange, oft einſtopfen, aufdringen: sokáig, gyakran bé-tolni,

naſtrkowaní, á, é, *part. constr.* ex seq.

naſtrkowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug, *cum genit.* v. naſtrčit, et naſtrkowat.

Náſtrog, a, m. instrumentum, i, n. ein Werkzeug: szerszám, eszköz. *Syn.* Nádoba, Spráwa. *Usus.* Hwězdárſki (ſkrz kteri ſa Beh Hwezd nebeſkích ſpatruge) Náſtrog: astrolabium: ein Werkzeug, damit man den Himmelslauf ſehet: tsillag-járást esmértető réz szerszám. Lodňí (kterím z Lodi Wodu táhnú) Náſtrog: haustrum, cadus nauticus: der Waſſerzug, Schöpfgefäß, Schöpfmaſchine: viz-tekerék, kankarék, viz-meritő tonna. Slimačí (k Chitáňí morſkích Slimákow) Náſtrog: camus, i, m. Rüſtung zum Meerſchneckenfang: tsigát-fogni való fék. Střelací (kterím z welikími Šipi zdaleka ſtřelagú) Náſtrog: ein Geſchoß zu langen großen Pfeilen: számszerij. Trápní Náſtrog, Kebrik: tormentum, tortura: eine Folter: kinzó (tsigázó) szerszám. Wogenſkí Náſtrog: v. Leſeňí.

naſtrogení, á, é, *part. constr.* ex seq.

naſtrogiť, il, ím V. P. *imp.* ſtrog: instruere, adornare: anſtellen, veranſtalten: el-rendelni. *Syn.* ſpoſobiť, pripravit, naprawiť. *Usus.* Faleſného Swedka proti druhému naſtrogiť: subornare alicui testem: einen falſchen Zeugen beſtellen: hamis tanu-bizonyságot szerezni, állitani. 2) *cum genit.* multum parare, praeparare: viel anrichten, z. B. viele Speiſen: sokat késziteni. *Syn.* nachiſtať, dochotowiť. II. *rec.* naſtrogiť ſa: diu, saepe ornare se, sibi vestes induere: ſich lange, oft ankleiden: sokáig, gyakran öltözködni, tzifrálkodni. 2) *cum genit.* diu saepe vestes induere alicui: lange, oft ankleiden, anziehen Jemand: sokáig, gyakran valakit öltöztetni. 3) *cum et sine genit.* diu, saepe parare, praeparare, condire: lange, anrichten, z. B. die Speiſen:

ſen: sokáig, gyakran készíteni.

naſtrowení, á, é, *part. constr.* v. natrowení.

naſtrowiť, il, ím V.P. *imp.*ſtrow: v. natrowiť.

naſtrúhaní, á, é, *part. constr.* ex seq.

naſtrúhať, al, ám V. P. *imp.* hag, *cum genit.* multa scabere, radere, scalpere, fricare, limare: viel zuſammen ſchaben, reiben: sokát öszvevakarni, reszelni.

naſtuchaní, á, é, *part. constr.* ex seq.

naſtúchať ſa, al ſa, ám ſa V. P. *imp.* chag ſa, *cum genit.* multum, diu, saepe pungere, aculeare: viel, lange, oft ſtechen: sokat, sokáig, gyakran szúrni, szurkálni. *Syn.* napichať ſa.

naſtudenení, á, é, *part. const.* ex naſtudeňiť.

naſtudení, á, é, *part. constr.* ex naſtudiť. *boh.* naſtuzen, naſtuzení.

Naſtudeňí, á, n. refrigeratio, nis, f. Erkühlung: meg-hűtés: *boh.* Naſtuzeňí.

naſtudeňiť, il, ím V. P. *imp.* deň: v. seq.

naſtudiť, il, ím V. P. *imp.* ſtud, *cum genit.* multum refrigerare, frigefacere: viel erkühlen, kälten, kalt machen: sokat meg-hűteni, hidegíteni, hivesíteni. *Syn.* naſtudeňiť, nachladiť, ochladiť, prechladiť, zachladiť. *II. rec.* naſtudiť ſa: diu, saepe refrigerare: lange, oft erkühlen: sokáig, gyakran hűteni.

* naſtukať ſa, al ſa, ám ſa V. P. *imp.* kag ſa: v. naſtonať ſa.

Naſtúpáňí, á, n. ascensio, conscensio, nis, f. ascensus, conscensus, us, m. das Treten worauf: fel-(reá) hágás. 2. ursio, adursio, nis, f. das Dringen: sürgetés. 3) impulsio, nis, f. das Antreiben, Dringen: sürgetés, reá-hajtás, ingerlés, nógatás.

naſtúpať, al, ám V. I. *imp.* pag, *cum praep.* na, *et accus.* gradi, ascendere, conscendere: treten worauf, fel-(reá) hágni. *Syn.* naſtúpiť, naſtupowať. 2) na ňekoho: instare alicui, irruere in aliquem: dringen auf Jemanden, zuſetzen, mit Waffen, Worten: reá-ütni. Naſtúpat ňekomu na Pati: in tergo alicuius haerere: auf der Ferſe ſeyn Jemanden: valaki sarkára hágni. 3) na ňečo: instare de re, urgere, adurgere rem; elaborare, eniti: dringen auf etwas, nicht ablaſſen: sürgetni valamit. *Usus.* S Proſbú na ňečo naſtúpať: enixe deprecari aliquid: etwas, inſtändig bitten: valamit erösen kérni. Naſtúpat na to, aby winen pokutowaní bol: fordern, daß der Schuldige geſtraft werde: a' vétkest meg-büntetetni. Chcem nato naſtúpať; o to ſa uſilowať budem: elaborabo, enitar, ut: ich will daran ſeyn, daß: azon fogok lenni, hogy. Na to naſtúpag ze wſeckú Silú a Mocú: illud pugna, et enitere, ut: auf dieſes ſtrecke alle deine Kräften, und Vermögen, daß: azon légy, arra vesdd minden tehetségedet, hogy. 4) impellere: dringen antreiben: reá-hajtani, reá-űzni, belé-hajtani.

Naſtúpeňí, á, n. v. Naſtúpáňí.

naſtúpiť, il, ím V. I. *imp.* ſtup: v. naſtúpať.

náſtupňe, *adv.* instanter, enixe, vehementer: inſtändig, mit angeſtrengten Kräften, mit Bemühung,

hung, eifrig, anhaltend, heftig: felettébb, nagy igyekezettel, erösen, szorgalmatoson, keményen, kénszerítve. *Syn.* oſtro, tuho.

náſtupní, á, é, *adj.* instans vehemens, enixus, a, um: inſtändig, dringend, anhaltend, heftig: felettébb-való, erős, szorgalmatos, kemény, kénszerítö. *Syn.* oſtrí, tuhí.

Náſtupnoſt', i, f. vehementia, ae, f. ursio, adursio, impulsio, nis, f. das Dringen, die Antreibung, Heftigkeit, der Eifer: nagy igyekezet, szorgalmatosság, felettébb, valóság, erösség, keménység, kénszerítés, reá-hajtás, ingerlés. *Syn.* Naſtúpáňí, Oſtroſt', Tuhoba.

Naſtupowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

naſtupowať, powal, pugem V. I. *imp.* pug, *freq.* ex naſtúpať.

naſtúrať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* rug ſa, v. naſtuchať ſa.

naſturcowať ſa, cowal ſa, cugem ſa V. I. *imp.* cug ſa: multum, diu, saepe tumultuari: viel, lange, oft toben: sokat, sokáig, gyakran zenebonáskodni, zenebonát indítani, háborogni.

naſturmowať ſa, mowal ſa, mugem ſa V. I. *imp.* mug ſa: diu, saepe oppugnare, impugnare, adoriri, cum tumultu irruere, incursionem facere: lange, oft ſtürmen, anlaufen, attakiren: sokáig, gyakran reá-ütni. 2) diu, saepe campanae sono indicare tumultum: lange, oft ſtürmen, Sturm läuten: sokáig, gyakran félre verni a' harangot.

† naſtuzení, á, é; v. naſtudení.

† Naſtuzeňí, n. v. Naſtudeňí.

naſtwáraní, á, é, *part. constr.* ex seq.

naſtwárať, al, ám V. P. *imp.* tag, *cum genit.* v. načiňiť, narobiť. II. *rec.* naſtwárať ſa: v. načiňiť ſa, narobiť ſa.

naſtweračiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* rač ſa: multas nugas tractare; multum, diu, saepe scurrari: viel, lange, oft Poſſen reißen, Kindereien treiben: sokat trágárkodni, bolondoskodni, tréfálkodni.

naſúchať ſa, al ſa, ám ſa V. I. *imp.* chag ſa: multum, diu morari, tergiversari, protelare, differre: viel, lange verweilen: sokat, sokáig késedelmeskedni, késedelmezni, késni, vonogatni. *Syn.* naſuchotať ſa.

naſuchnúť, chnul (chel), chňem V. P. *imp.* chňi: v. poſuchnúť.

naſuchnutí, á, é, *p. c.* ex praec.

naſuchorení, á, é, *part. constr.* ex seq. *Syn.* naſichorení.

naſuchoriť il, ím V. P. *imp.* chor, *cum genit.* arrigere, horrificare, aggerare, exaggerare, ebullare, laxare, facere, ut turgeat: aufquellen, machen, daß etwas aufquelle (ſtroße), aufthürmen, auflockern, aufſchwellend machen: fel-borzasztani, fel-hójagozni. *Syn.* naſichoriť poſuchoriť. *II. rec.* naſuchoriť ſa: diu, saepe arrigere, etc. lange, oft auflockern: sokáig, gyakran fel-borzasztani. 2) v. nahnezdiť ſa.

naſuchotať ſa, tal ſa, cem ſa V. I. *imp.* choc ſa: tardescere diu agere quidpiam, v. g. laborare, incedere tarde, lente: lange etwas langſam machen, z. B. arbeiten, gehen: sokáig valamit lassan mivelni, p. o. dolgozni, járni. *Syn.* naſúchať ſa.

naſúdiť ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* ſud

ſuš ſa: multum, diu, crebro lite agere, litigare, iudicio contendere: viel, lange, oft rechten, Rechtshandel führen, sokat, sokáig, gyakran törvénykedni. *Syn.* naprawokiť ſa. 2) multum, diu, saepe dicere ius, iudicare, sententiam ferre: viel, lange, oft urtheilen, richten: sokat, sokáig, gyakran itélni.

naſúkaní, á, é, *part. constr.* ex seq.

naſúkať, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum genit.* multum nectere, torquere: viel drehen, vermittelſt des Drehens verfertigen: sokat fonni, sodorni, sodorítani. *II. rec.* naſúkať ſa: diu, saepe nectere, torquere: lange, oft drehen: sokáig, gyakran sodorni, fonni, p. o. szöszböl madzagot.

naſúlaní, á, é, *part. constr.* v. nawálaní.

naſúlať, al, ám V. P. *imp.* lag, *cum genit.* v. nawálať. *II. rec.* naſálať ſa: v. nawálať ſa.

naſuſčať ſa, čal ſa, čím ſa V. I *imp.* ſči ſa: multum, diu, saepe strepere, strepitare, susurrare: viel, lange, oft rauſchen, ein Geräuſch machen: sokat, sokáig, gyakran suttogni, zúgni.

naſuſení, á, é, *part. constr.* ex seq.

naſuſiť, il, ím V. P. *imp.* naſuš, *cum genit.* multum, multa siccare, exsiccare, arefacere: viel trocknen, trocken machen: sokat száritani. 2) multum torrere: viel dürren, dürre machen: sokat aszalni. *II. rec.* naſuſiť ſa: diu saepe siccare: lange, oft, trocknen: sokáig, gyakran száritani. 2) diu, saepe torrere: lange, oft dürren: sokáig, gyakran aszalni.

naſuſkaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſuſkať, al, ám V. P. *imp.* kag, *cum genit.* multum inspirare, in aures insusurrare: viel einliſpeln: sokat fülbe súgni. *Syn.* naſeptať, naſuchnúť. *II. rec.* naſuſkať ſa: diu, saepe mussitare, in aures inspirare: lange, oft liſpeln: sokáig, gyakrán susogni, súgni, sugarlani. *Syn.* naſeptať ſa.

naſuſorení, á, é, *part. const.* ex seq.

naſuſoriť, il, ím V. P. *imp.* ſor, *cum genit.* v. naſuchoriť. *II. rec.* naſuſoriť ſa: v. naſuchoriť ſa.

naſuſtaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naſuſtať, tal, tám et cem V. P. *imp.* tag, *cum genit.* multum, multa terere: viel reiben, reibend berühren: sokat dörgölni. 2) v. nabiť. 3) v. naháďzať. *II. rec.* naſuſtať ſa: *a*) diu, saepe terere: lange, oft reiben: sokáig, gyakran dörgölni. *b*) saepe terere se: ſich oft reiben: sokat dörgölödzni. 2) multum strepere, strepitare: viel Geräuſch, Getöſe machen: sokat suttogni, zúgni. 3) v. naháďzať ſa.

naſúženi, á, é, *part. const.* multum afflictus, a, um: viel geplagt, felettébb sanyargattatott, gyötörtetett, kinoztatott.

naſúžiť ſa, il ſa, ím ſa V. P. *imp.* naſuž ſa, *cum genit.* multum affligere, cruciare, vexare: viel plagen, ängſten, ängſtigen, vexieren: sokat sanyargatni, nyomorgatni, nyomorítani, gyötreni, kinozni

va-

valakit. 2) multum affligi: ſich viel plagen, ängſten: sokat nyomorogni, gyotrödni.
naſužowat ſa, žowal ſa, žugem ſa V. I. *imp.* žug ſa: *freq.* ex praec.
naſwateni, á, é, *part. const.* ex seq.
naſwatit, il, ím V. P. *imp.* naſwat, *cum genit.* multa benedicere: viel weihen: sokat szentelni, meg-szentelni. *II. rec.* naſwatit ſa: diu, saepe benedicere: lange, oft weihen: sokáig, gyakran szentelni. 2) multum, diu, saepe sanctificare: viel: lange, oft feiern: sokat, sokáig, gyakran ülni, tisztelni.
naſwedčeni, á, é, *part. const.* ex seq.
naſwedčit, il, ím V. P. *imp.* naſwedč: multa testari, attestari: viel zeugen, bezeugen: sokat bizonyítani, sokról bizonyságot tenni. *II. rec.* naſwedčit ſa: diu saepe testari: lange, oft bezeugen: sokáig, gyakran bizonyítani.
naſweholit ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* hol ſa, v. načwrlikat ſa.
naſwetlo, *adv.* coerulee, coeruleo colore: blau, kékre.
naſwrčat ſa, čal ſa, čím ſa, V. P. *imp.* ſwrč ſa: multum stridere gryllare: viel ſingen, von den Grillen: sokat énekelni ptrütsök módra. *Syn.* nacwrčat ſa.
† Nat, i, f. v. Wnat.
natáčani, á, é, *part. constr.* ex seq.
natáčat, al, ám V. I, *imp.* čag, v. natočit.
natagit ſa, il ſa, ím ſa V. I. *imp.* tag ſa, *cum genit.* diu, saepe negare: lange, oft neinen, verneinen, läugnen: sokáig, gyakran tagadni.

natáhani, á, é, *part. const.* ex seq.
natáhat, al, ám V. P. *imp.* hag, *cum genit.* multum, multa trahere, extrahere, pertrahere, adtrahere: viel wohin ziehen: sokat húzni, vonyni *boh.* natáhati. II. *rec.* natáhat ſa, něčeho z něčím, *etiam sine genit. et instrum.* diu, saepe ducere, trahere: lange, oft ziehen, sokáig, gyakran húzni, vonni, húzogatni. 2) *sine casu.* multum laborare: viel arbeiten: sokat dolgozni. *Syn.* narobit ſa, *boh.* natahat ſe.
† natáhnút, natáhl, natáhnu *fut.* v. seq.
natáhnút, hnul (hel) hňem V. P. *imp.* hňi, *cum accus.* tendere, extendere intendere, diducere, expandere: ſtrecken, dehnen, ausdehnen: ki-nyujtani, ki-terjeszteni, ki-szélesiteni. 2) adtrahere: ziehen auf etwas, aufziehen: fel-húzni. *Usus.* Struni na Huſle, na Klawír natáhnút: inducere chordas fidibus, clavichordio: Seiten aufs Clavier, auf die Geigen aufziehen: a' hegedüt, klavikordiumot felhúrozni. Hodini natáhnút: pondus horologii tollere, subducere; horologium adtrahere: die Uhr aufziehen, das Gewicht derſelben (von der Wanduhr): fel-húzni az órát. Hodinki natáhnút: intendere, adtrahere horologium saccale: die Sackuhr aufziehen: zseb-órát fel-húzni. Aňi ſem nenatáhnul Hodinki od Radoſt'i. Luk natáhnút: tendere arcum *Virg.* den Bogen ſpannen, aufziehen: meg-vonni az ivet, ideget. Síti na Ptákow natáhnút: adducere rete avibus *Ter.* die Netz auf

auf die Vögel aufziehen: meg-vetni a' hálót a' madarak ellen. *Syn.* naťahowať. II. *rec.* naťáhnúť sa: se tendere, extendere, intendere, extendi: sich strecken, sich dehnen (von Dingen): magát ki-nyújtani. 2) se extendere, pandiculari: sich dehnen, von Menschen: nyújtózkozni. *Syn.* naťahowať sa.

naťáhnutí, á, é, *part. const.* extensus, intensus, deductus, expansus, a, um: gestreckt, Gedehnt, aufgedehnt, angespannt: ki nyújtatott, ki-terjesztett, ki-szélesített. 2) adtractus, inductus, a, um: aufgezogen: fel-húzott, fel-vonyott. *Syn.* naťahowání, *boh.* natažení.

Naťáhnutí, á, n. extensio, intensio, expansio, diductio, nis. f. das Spannen, Ziehen, Aufspannen: ki-nyújtás, ki-terjesztés, ki-szélesítés. 2) adtractio, inductio, nis, f. das Anfziehen: fel-húzás, fel-vonnás. *Syn.* Naťahowáňí, *boh.* Nataženi.

naťahowaní, á, é, *part. const.* v. naťáhnutí.

Naťahowáňí, á, n. v. Naťáhnutí.

naťahowať, howal, hugem V. I. *imp.* hug *freq.* ex naťáhnúť, *boh.* natahowati se. *Usus.* Stánkj naťahowať: tabernacula tendere *Liv.* das Gezelt in dem Lager aufrichten, ausspannen: sátórokat ütni, tsinálni a' táborban. II. *rec.* naťahowať sa, *freq.* ex naťáhnúť sa, et naťáhať sa.

naťapkaní, á, é, *part. const.* ex seq.

naťapkať sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* kag sa, *cum genit.* mulcere, demulcere, permulcere, palpare multum, diu, saepe: viel, lange, oft streicheln: sokát, sokáig, gyakran simogatni, tapogatni. *Syn.* nahladiť sa.

natárani, á, é, *part. const.* v. nabúchaní.

natárať, al, ám V. P. *imp.* rag, *cum genit.* v. nabúchať. *II rec.* natárať sa: v. nabúchať sa.

naťať, natal, natňem V. P. *imp.* natňi, *cum accus.* accidere, anhauen, z. B. einen Baum: meg-vágni. *Syn.* naťínať.

naťatí, á, é, *part. const.* accisus. a, um: angehauet, meg-vágott. *Syn.* naťínaní.

Naťatí, á, n. accisio, nis, f. das Anhauen, meg-vágás. *Syn.* Naťínáňí.

† natažení, á, é, *part. const.* v. naťahnutí.

† Natažeňí, n. v. Naťáhnuťí.

Nátcha, i, f. coryza *Coel. Aur.* pituita, ae, f. gravedo, inis, f. rheuma, atis, n. catarrhus, i, m. fluxus capitis: der Schnupfen, Schnuppen, Pfnüsel, Strauchen, der Fluß, des Haupts, Scheuder: nátha, föböl melyébe le-folyó nedvesség, fönek nehézsége. *Syn.* Nátka, Smrkačka, Tek hlawi. *boh.* Hlb'ecí, Ozhriwka, Rima. *Usus.* Nátchu dostať: allici gravedine, den Schnupfen bekommen, náthát kapni. Nátchu mať: gravedine laborare, den Schnupfen (die Strauchen) haben, náthás vagyok. 2) *boh.* v. Hodonka, Zimňica.

natchaní, á, é, *part. const.* v. nacpaní.

Natcháňí, n. v. Nacpáňí.

natchať, al, ám, V. P. *imp.* chag, *cum genit.* v. nacpať. *II. rec.* natchať sa: v. nacpať sa.

natcháwať, al, ám, *freq.* ex praec. v. nacpáwať.

naťe, *interj.* accipite, hic habetis: en vobis! da habt ihr es; nehmet es euch: netek, vegyétek, el ihol e!
natečení, á, é, *p. c.* ex seq.
natecť, nateřel, natečem V. P. *imp.* nateč: multum influere: viel einfließen: sokat bé folyni. *II. rec.* natecť ſa: diu, saepe fluere: lange, oft fließen: sokáig, gyakran folyni. *Usus.* Nateče ſa temu Krw z Noſa, saepius sanguine manat: es rinnt ihm öfters das Blut aus der Naſe: gyakran vérzik az orra.
nateřať, al, ám V. I. *imp.* ťag, v. natect.
nateťáwať, al, ám *freq.* ex praec.
naťérani, á, é, *p. c.* ex seq. *boh.* naťiraní.
naťérať, al, ám V. I. *imp.* rag: ingerere, indere, illinere: einſtreichen, einſchmieren: reá-kenni, mázolni. 2) infricare: einreiben, durch Reiben hineinbringen: belé-dörgölni. 3) *tropice*, bene percutere, caedere, verberare: derb prügeln: derekasán meg-verni, ütni. *Usus.* Wſak ſem gá mu tu naťéral Uſi, ɔc. *boh.* naťirati.
nateſaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nateſať, ſal, ſam et ſem V. P. *imp.* nateſ, *cum genit.* multum asciare, exasciare, ascia dolare: viel beſchlagen, behauen, durch Hauen bearbeiten: sokat faragni, bárdolni. *II. rec.* nateſať ſa: diu, saepe asciare: lange, oft beſchlagen, behauen: sokáig, gyakran faragni, bárdolni.
nátinaní, á, é, *p. c.* v. naťatí.
Natináňí, á, n. v. Naťaťi.
natínať, al, ám V. I. *imp.* nag, *cum accus.* v. naťať.
† naťirani, á, é; v. naťéraní.
† naťlraťi, al, ám; v. naťérat.
Naťiſť, u, m. v. Naťiſťi.
naťiſťaní, á, é, *p. c.* ex seq.
naťiſťať, al, ám V. P. *imp.* ťag, *cum genit.* multum premere: viel drücken, z. B. mit dem Fuße: sokat nyomni, szorítani, szorongatni. 2) multum intro urgere: viel hinein drängen: sokat belé-nyomni, tömni, tölteni. *Syn.* natláčať, natlačiť. 3) Naťiſťat na ňečo: *a*) multum, diu, saepe urgere rem: viel, lange, oft drängen, dringen auf etwas; sokat, sokáig, gyakran sürgetni valamit. *Syn.* naſtúpať. *b*) impellere; antreiben, dringen; sürgetni, reá-hajtani, ingerleni. *II. rec.* naťiſťať ſa: diu, saepe premere: lange, oft drucken: sokáig, gyakran nyomni, szorongatni, szorítani. 2) incumbere: ſich darauf ſtemmen: valamire vetni magát. 3) se ingerere, intrudere, obtrudere: ſich wohin, oder zu etwas drängen: belé-tolni magát.
Náťiſťi, ťow (*boh.* ťů), m. pl. oppressio, nis, f. Bedrückung: le-nyomás, el-nyomás, meg-nyomorítás. *Usus.* Naťiſťi robiť: premere: bedrücken: el-nyomni, le-nyomni, el-nyomorítani. Ten Člowek mi robí Naťiſťi: ille homo me premit: der Menſch drückt mich: az az ember nyomorít engem.
naťiſťnúť, ťnul (ťel), ťňem V. P. *imp.* ťni: v. naťiſťať. *II. rec.* naťiſťnúť ſa: v. naťiſťať ſa. 2) v. uťiſťnúť ſa.
naťiſťnutí, á, é, *part. const.* v. naťiſťaní. 2) v. uťiſťnutí.
Nátťa, i, f. v. Nátcha.
natťaní, á, é, *p. c.* ex seq.
natťať, al, ám V. P. *imp.* ťag, *cum genit.* multum texere: viel weben: sokat szövni. *II. rec.* natťať ſa: diu, saepe texe-

xere: lange, oft weben: sokáig, gyakran szövni.

natláčaní, á, é, *p. c.* v. **načíškaní.**

natláčat, al, ám V. I. *imp.* čag: v. **načíškat.**

natlačení, á, é, *p. c.* ex seq.

natlačiť, íl, ím V. P. *imp.* natlač, *cum genit.* multum intro urgere: viel hinein drängen: sokat belé-nyomni, tömni, tölteni. *Syn.* natláčiť. 2) multum exprimere: viel ausdrücken: sokat ki-nyomni, ki-présölni, ki-sajtolni. *Syn.* načišknúť. 3) multis rebus formas imprimere: viel drucken, z. B. Katun: sokat festeni. 4) multa typis exscribere, imprimere: viele Bücher drucken: sok könyvet ki-nyomtatni. 5) multum calcare: viel dreschen: sokat nyomtatni. *II. rec.* natlačit sa: se diu intro urgere: sich lange hinein drängen: sokáig belé-tolni (nyomni) magát. 2) diu, saepe exprimere: lange, oft ausdrücken: sokáig, gyakran ki-nyomni, ki-présölni. 3) diu, saepe formas imprimere rei: lange, oft drucken: sokáig, gyakran festeni. 4) diu, saepe typis exscribere, imprimere: lange, oft Bücher drucken: sokáig, gyakran könyveket nyomtatni. 5) diu, saepe calcare: lange, oft dreschen mit Pferden: sokáig, gyakran nyomtatni.

natlčení, á, é; v. **natlučení.**

natlcť, **natlkel**, **natlčem** V. P. *imp.* natlč, v. **natlúcť.**

natlučení, á, é, *p. c.* ex seq.

natlúcť, **natlukel**, **natlučem** V. P. *imp.* natluč, *cum accus* paululum contundere, frangere: ein wenig zerschlagen, brechen: egy-kevessé meg-törni. 2) *cum genit.* *a*) multum incutere, infigere, defigere: viel einschlagen, hineinschlagen: sokat belé-verni, ütni, szegezni. *b*) multum immittere, inserere, iniicere: viel einschlagen, hinein thun, z. B: Eier in die Suppe: sokat beleverni, ütni. *c*) multum contundere, conterere: viel stoßen, zerstoßen, einschlagen: sokat öszve törni, bé-ütni. *II. rec.* natlúcť sa: diu, saepe pulsare, pultare: lange, oft schlagen, klopfen: sokáig, gyakran kotzogni, zörögni, zörgetni. 2) *cum gen.* diu, saepe ferire, percutere, verberare: lange, oft schlagen: sokáig, gyakran verni, ütni. *Usus.* Kolko sa wespolek natlučú! 3) *cum et sine genit.* diu, saepe contundere: lange, oft stoßen, zerstoßen: sokáig, gyakran törni, öszve-törni.

† **natlúct** et **natlúci**, **natlukl**, **natluku** (ču) *fut.* v. **natlúcť.**

† *II. rec.* **natlúci** et **natlúct se**: v. **natlúcť sa.**

nato, **na to**: ad hoc, darauf, auf diese oder dieselbe Sache: arra, erre: *Usus.* Nato čekať: id exspectare, darauf warten: arra várakozni. Nato hleděť: spectare id: darauf zielen: oda (arra) tzélozni. Nato isť', nastúpať: id urgere, instare: darauf dringen: azon lenni, azt sürgetni. Nato mislek: id meditari, ea de re cogitare: darauf denken: arról gondolkodni. Nato mislím: meditor id (eam rem): ich sinne darauf: arról gondolkozom, gondolkodom. Nedá Pozor nato: non adtendit illa (verba): er gibt nicht Achtung darauf: nem vigyáz arra. Nato sa spolehám: nitor hac (ea) re: ich verlasse mich darauf: ahoz támaszkodom, bizom. 2) ideo, propterea: darum

um drum), deswegen: azért. *Syn.* preto. *Usus.* Nato sme: ideo sumus: darum sind wir: azért vagyunk. 3) tum, deinde, post: darauf, hernach; arra, azután. *Syn.* potom.

natočení, á, é, *p. c.* ex seq.

natočit, il, ím V. P. *imp.* natoč, *cum genit.* multum promere: viel zapfen, sokat le-húzni. *Syn.* ponatáčat. *II. rec.* natočit sa: diu, saepe circumagi, versari, rotari: sich lange, oft drehen, herumdrehen: sokáig, gyakran ferogni, kérengeni. 2) diu, saepe promere: lange, oft zapfen; sokáig, gyakran le-húzni.

natopení, á, é, *p. c.* ex seq.

nátopit, il, ím V. P. *imp.* natop, *cum genit.* multa mergere, demergere, submergere: viel versenken: sokat el-süllyeszteni, el-borítani. 2) multum, multa liquare, liquefacere, colliquare: viel schmelzen, zusammen schmelzen; sokat öszve-olvasztani. *II. rec.* natopit sa: diu, saepe mergi, demergi, submergi: lange, oft versinken: sokáig, gyakran süllyedni, el-merülni. 2) diu, saepe liquefacere: lange, oft schmelzen: sokáig, gyakran olvasztani.

natož, na tož: recte ideo: eben (just) darum: azért-is. *Syn.* prám preto.

* natrafení, á, é, v. natrefení.

* natrafit, il, ím; v. natrefit.

natrápení, á, é, *p. c.* ex seq. *Syn.* nasúžení, nasužowaní.

natrápit sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* natrap sa: multum, diu, saepe adfligi: sich viel, lange, oft plagen: sokat, sokáig, gyakran nyomorogni, gyötrödni. *Syn.* nasúžit sa, nasužowat sa. *Usus.* Wsak ona sa Neborka s ními (z Detmi) natrápí dosť. 2) *cum genit.* diu, saepe vexare, incommodis adficere, fatigare: lange, oft plagen: sokáig, gyakran fogyatni, gyötröni, sanyargatni, nyomorítani valakit. 3) diu, saepe cruciare, excruciare, torquere, doloribus adficere, lange, oft peinigen: sokáig, gyakran kénozni, tsigázni. *Syn.* namučit sa.

natrásaní, á, é, *p. c.* v. natrasení.

Natrásaní, á, n. *Verb.* ex seq.

natrásat, al, ám V. I. *imp.* sag, v. natrásť. *II. rec.* na natrásat sa, v. natrásť sa.

natrasení, á, é, *p. c.* ex natrásť. *boh.* natřesen.

natrasowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

natrasowat, sowal, sugem V. I. *imp.* sug, *freq.* ex natrásat, et natrásť. *II. rec.* natrasowat sa, *freq.* ex eodem.

natrásť, natrásel, natrasem V. P. *imp.* natras, *cum genit.* multum decutere, excutere: viel abschütteln, z. B. Obst, Schnee: sokat le-verni, le-ütni, le-rázni. *Usus.* Hrušek natrásť. 2) *cum accus.* agitare, exagitare, succutere, quatere, concutere, quassare, conquassare: erschüttern (active): meg-rázni, rontsolni. *II. rec.* natrásť sa: multum tremere; viel zittern, sokat reszketni. 2) *cum genit.* diu, saepe decutere, excutere; quassando (agitando, exagitando, succutiendo) deiicere: lange, oft schütteln, abschütteln, z. B. Obst, Nüsse: sokáig, gyakran le-ütni, le-verdegélni, le-rázogatni. 3) *cum instrum.* multum agitare, quatere, quassare, succutere, commovere: lange, oft schütteln, z. B. Kopf, Flügel: sokat

kat rázni, rázogatni, rontsálni, mozdítani, indítani.
† natřasť'i, natřasl, natřesu *fut.* v. natrásť. *II. rec.* natřásť se, v. natrasť sa.
natřený, á, é, *p. c.* porrectus, exporrectus, a, um: hergereckt: ki-nyúlt, ki-nyújtott.
Natřeňí, á, n. porrectio, exporrectio, nis, f. Herreckung: ki-nyújtás, oda-nyújtás, néki-adás.
natřiť, il, ím V. P. *imp.* natři, *cum accus.* porrigere, exporrigere: herrecken, recken: ki-nyújtani, oda-nyújtani, oda-adni. *Syn.* nastřiť, nastrkowať.
natřowaný, á, é, *p. c.* ex seq.
natřowať, řowal, řugem V. I. *imp.* řug, v. natřiť.
natrefený, á, é, *p. c* ex seq.
natrefiť, il, ím V. P. *imp.* natref, na ňečo, na ňekoho: invenire, reperire, offendere: antreffen, finden: reá-akadni, meg-találni, valakivel szembe meg-ütközni. *vulg.* natrafiť. *II. rec.* natrefiť sa: inveniri, reperiri: sich antreffen lassen: meg-találtatni. *vulg.* natrafiť sa.
natrepaný, á, é, *p. c.* ex seq.
natrepať, pal, pem V. P. *imp.* trep, *cum genit.* multum lini, canabum frangere: viel brechen, z. B. Flachse, Henf: sokat tilolni. 2) v. nabúchať. 3) multum infundere, immiscere: viel einrühren, einmischen, z. B. Mehl: sokat belé-keverni. *II. rec.* natrepat sa: multum, diu, saepe palpitare, trepidare: viel zappeln, z. B. Huhn: sokat, sokáig, gyakran lebegni, dobogni. 2) diu, saepe frangere canabes, linum: lange, oft brechen, z. B. Henf, Flachs: sokáig, gyakran tilolni. 3) v. nabúchať sa.
natrestaný, á, é, *p. c.* ex seq. *Syn.* nakarhaný.
natrestať, stal, stám et scem V. I. *imp.* stag et sci, *cum accus.* multum punire, plectere: viel strafen: sokat büntetni. *Syn.* nakarhať. *II. rec.* natrestať sa: sapere, resipiscere, se emendare; sich verbessern: meg-jobbúlni, észre jönni. *Syn.* nakarhať sa. 2) *cum genit.* diu, saepe punire: lange, oft strafen: sokáig, gyakran büntetni.
natrený, á, é, *p. c.* ex seq. *boh.* natřen.
natreť, natrel, natrem V. P. *imp.* natri, *cum genit.* multum conterere, friare, interere: viel reiben, zerreiben: sokat meg-törni, meg-törsölni, morzsolni. 2) multum frangere, v. g. lini: viel brechen, z. B. Flachs: sokat tilolni. *Syn.* natrepat. 3) *cum accus.* illinere, inungere, perungere: einschmieren, beschmieren: meg-kenni, bé-mázolni, tapasztani. *Syn.* potret, namazať, omazať, pomazať.
natretý, á, é, melius natrený.
natrhaný, á, é, *p. c.* ex seq.
natrhať, al, ám V. P. *imp.* hag, *cum vel sine genit.* multum evellere: viel ausrupfen, ausreißen: sokat ki-tépni, ki-szaggatni, ki-húzni. *Usus.* Konopi natrhať: multas canabes evellere: viel Hanf ausrupfen: sok kendert ki-nőni, ki-szaggatni. Kweťí natrhať: multos flores carpere, decerpere: viele Blumen abpflücken: sok virágot szedni, ki-szaggatni. 2) multum auferre, demere: viel abnehmen, herabnehmen, z. B. Obst: sokat le-szedni, el-venni. *Syn.*

nao-

naoberať, *boh.* načesati. *Usus.* On nám nebráňil, mi sme si mohli Gablk natrhať, čo (sme) chceli 2c. 3) Na Nohu natrhať : modicum claudicare: ein wenig krumm seyn: egy-kevessé sántikálni, sántitani. *Syn.* nakríwať. *II. rec.* natrhať sa: diu, saepe evellere, auferre, demere: lange, oft ausrupfen, abnehmen, herabnehmen: sokáig, gyakran szaggatni, szedni, elvenni. *Syn.* naoberať sa, *boh.* načesati se.

natrhlí, á, é, *adj.* delirus, vesanus, insanus, a, um; amens, demens, delirans, tis: wahnsinnig, wähnwitzig: bolond, esztelen, eszében bódultt. *Syn.* otreščení, streščení.

Natrhlosť, i, f. deliratio, nis, f. delirium, i, n. amentia, dementia, insania, vesania, mania, ae, f. Wahnsinn, Wahnwitz: bolondság, meg-bolondúlás, esztelenség. *Syn.* Otreščenosť, Streščenosť.

natrhnúť, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi: paululum lacerare (scindere): anreißen, ein wenig zerreißen: egy-kevessé szaggatni, tépni, megtépni.

† natrhnúti, natrhl, natrhnu *fut.* idem.

natrhnutí, á, é, *p. c. boh.* natržen, natržení.

Natrhowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

natrhowať, howal, hugem V. I. *imp.* hug, *freq.* ex natrhnúť.

† natříti, natřel, natru (řu) *fut.* v. natreť.

* natrizňení, á, é, *p. c.* v. namluwení, nahoworení.

* natrizňiť, il, ím V. P. *imp.* zňi, v. namluwiť, nahoworiť.

* *II. rec.* natrizňiť sa, v. namluwiť sa, nahoworiť sa.

natrowení, á, é, *p. c.* ex seq.

natrowiť, il, ím V. P, *imp.* trow: multum, multa consummere, insummere, expendere, impendere: viel verzehren, verschwenden: sokat költeni, el-harátsolni, el-tékozlani. *Syn.* nastrowiť. *II. rec.* natrowiť sa: diu, saepe consummere, impendere: lange, oft verzehren: sokáig, gyakran költeni. *Syn.* nastrowiť sa.

natrúbiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* natrubiť sa: diu, saepe canere tuba (buccina), cornu: die Trompete, das Waldhorn lange, oft blasen: gyakran, sokat trombitálni.

natrucowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

natrucowať sa, cowal sa, cugem sa V. P. *imp.* cug sa: diu, saepe esse contumacem, non obedire: lange, oft trotzen, widerspenstig seyn: sokat, gyakran trutzoskodni. fejeskedni, nyakaskodni. 2) multum, saepe obsistere: sich viel, widersetzen: sokat, gyakran ellene-állani, ellenzeni, nem engedelmeskedni. 3) diu, saepe contemnere, despicere: lange, oft nicht achten: sokáig, gyakran megvetni.

natrúdení, á, é, *part. const.* ex seq.

natrúdiť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* natruď sa: multum, diu, saepe dolere, moleste ferre, dolore adfici, moestum reddi: viel, lange, oft sich betrüben: sokat, sokaig, gyakran bánni, sajnálni, nehezen szenvedni, keseredni. *Syn.* narmútiť sa.

natrúsení, á, é, *part. const.* ex seq. *boh.* natrúsen, natrúsení.

natrúsiť, il, ím V. P. *imp.* natrus *sine genit.* aspergere, inspergere: aufstreuen: reá-hinteni, bé-hinteni, el-hinteni. 2) dissipare, dispergere: zerstreuen: el-hinteni, el-hányni.

natrusowať, sowal, sugem V. I. *imp.* sug: *freq.* ex praec.

natrúzňení, á, e, *part. const.* ex seq.

natrúzniť sa, il sa, ím sa V. I. *imp.* zňi sa, *cum genit.* multum, diu, saepe mortificare: viel, lange, oft tödten; abtödten, kasteien: sokat, sokáig, gyakran sanyargatni.

natrzení, á, é, *part. const.* ex seq.

natrziť, il, ím V. P. *imp.* natrz, *cum et sine genit.* multum aeris legere, colligere: viel Geld lesen, zusammen lesen: sok pénzt vásárlani, bé-szedni. *Usus.* Mnoho si natrzil? ꝛc.

Nátrzňík, u, m. tormentilla, ae, f. *Linn.* die Tormentill; vér gyökér.

natúlať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* lag sa: v. nablúdiť sa.

natúzení, á, é, *part, const.* ex seq.

natúziť, il, ím V. P. *imp.* natuz: v. potúziť, posilniť, popewňiť. *II rec.* natúziť sa po ňečem: diu, saepe desiderare rem, nimio rei desiderio teneri: sich lange, oft sehnen nach etwas; sokáig, gyakran valamit felettébb ohajtani, kivánni. 2) Na nečo, na ňekoho túziť: multum, diu, saepe queri de re, de homine: viel, lange, oft klagen über etwas, über jemand: sokat, sokáig, gyakran valamire, valakire panaszolkodni.

naúčaní, á, é, *part. const.* ex seq. v. naučení.

naúčať, al, ám V. I. *imp.* čag: v. naučiť. *II. rec.* naúčať sa, naučiť sa.

Naučeck, čku, m. v. Naučeňí.

naučení, á, é, *part. const.* ex naučiť, et naučiť sa. *Usus.* Uš ge k tomu (nato) naučení: ꝛc.

Naučení, á, n. doctrina, ae, f. institutio, instructio, nis, f. die Lehre, was gelehrt wird: tanitás, oktatás. *Syn.* Naučeck, Winaučowáňí, *boh.* Instrukcí, *vulg.* Instrukcia. 2) monitum, praeceptum, i, n. die Lehre, Regel, die man jemand gibt: intés, megintés. *Syn.* Naučeck, Nauka. 3) documentum, i, n. Cautio, nis, f. die Lehre, Regel, die man sich zur Warnung nimmt, macht: óvás, örizkedés. *Usus.* Wšak sem ti powedal, Naučení dáwal: ꝛc. 4) assvefactio, insvetio, nis, f. das Zugewöhnen: hozzá-szokás. *Syn.* Príwiknutí, Zwik, Zwiklosť, Zwíknutí.

naučiť, il, ím V. P. *imp.* nauč, *cum accus. pers. et dat. rei*: docere, lehren, tanitani, oktatni. *II. rec.* naučiť sa, *cum dat.* discere, lernen, meg-tanúlni. *Prov.* Milí Brachu, dokaď sa tomu naučíš, ešče poges mnoho slowenského Hráchu: nihil discitur repente: man muß statt lernen: egyszerre semmit sem lehet meg-tanúlni. 2) *cum praep.* na: *et accus.* assvefacere se, assvefieri rei: sich gewöhnen zu etwas: hozzá (reá) szokni.

Naučitel, a, m. v. Učitel.

Naučowáňí, á, n. *Verb.* ex seq. v. Naučeňí.

nau=

naučowat, čowal, čugem V. I. *imp.* čug, *freq.* ex naučit. II. *rec.* naučowat sa, *freq.* ex naučit sa.
Nauka, i, f. v. Naučení 1, 2 et 3
naukazowaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naukazowat sa, zowal sa, 'zugem sa V. P. *imp.* zug sa, *cum et sine genit.* diu, saepe ostendere, monstrare: lange oft zeigen, weisen: sokáig, gyakran mutatni, mutogatni. *boh.* naokazowati se.
naukladaní, á, é, *part. const.* ex seq.
naukládat, al, ám V. P. *imp.* dag, *cum genit.* multum, multa collocare, componere: viel zusammen legen niederlegen: sokat öszve rakni. 2) multum condere, reponere, servare: viel aufheben, verwahren: sokat el-tenni. *II. rec.* naukládat sa, *cum genit.* diu, saepe, collocare, componere: lange, oft niederlegen, zusammen legen: sokáig, gyakran öszve-rakni, le-fektetni. 2) diu, saepe condere, reponere, servare: lange, oft aufheben, verwahren: sokáig, gyakran el-tenni, félre tenni.
† Nausníce, f. v. Zausníca.
† nawáděti, děl, dím: v. nawádzat.
nawádit sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* wad sa: saepe litigare, rixari, iurgare: lange, oft zanken, mit jemanden: sokáig, gyakran pörölni, pörölkedni. *Usus.* Ta sa dnes s tú Déwku nawádila.
Nawadzač, á, m. provocator, stimulator, incitator, concitator, impulsor, inpulsor, instigator, sufflaminator, is, m. Anstifter, Reizer, Anreizer, Antreiber, Anhetzer: ingerlö, kisztetö. *Syn.* Zuškač, Podwodec, Podwodník, Namlúwač. *boh.* Nabadač, Poštíwač, Poštíwaček, Přištíwač, Přištíwaček.
nawadzaččin, a, e, *adj. poss.* stimulatricis: der Anstifterinn gehörig: ingerlönié. *boh.* nabadaččin.
Nawadzačka, i, f. provocatrix, stimulatrix, incitatrix, instigatrix, sufflaminatrix, cis, f. die Anstifterinn, Reizerinn, Anreizerinn, Antreiberinn, Anhetzerinn: ingerlöné. *boh.* Nabadačka.
nawadzačow, á, é, *adj. poss.* stimulatoris: dem Anstifter gehörig: ingerlöé. *boh.* nabadaču et ůw.
Nawadzactwí, á, n. v. Nawadzání.
nawádzání, á, é, *part. const.* ex nawadzat. *boh.* nawení.
Nawadzání, á, n. incitatio, stimulatio, instigatio, provocatio, subornatio, instimulatio, adhortatio, nis, f. das Anstiften, Anreitzen, Anhetzen: reá-ingerlés, kisztetés, unzolás, ösztökéllés, ösztönözés. *Syn.* Nawedení, Podwedení *boh.* Nabadání.
nawádzat, al, ám V. I. *imp.* zag, ňekoho (*acc.*) na ňečo, proti ňekomu: incitare, concitare, instimulare, invitare, instigare, incedere insufflaminare: anstiften, anreizen zu etwas, anhetzen, wider jemand: ingerleni, ösztönözni, unzolni (unzolom), nogatni, vigatni, gerjeszteni, buzditani, unszolni, kisztetni, ösztökélleni. *Syn.* nawesť, podwesť, nahuškat. *boh.* nabádati, nabídnúti, nabízeti, poštíwati. 2) subornare, submittere: anstiften heimlich einen wider jemand: valakit alat-

alattomban fel-lázítani. *boh.* nawáděti.

Náwal, u, m. Cylinder truncus *inferior, cui alii volvendi superponuntur*: ein von den zwei Stämmen, worauf man andere Stämme wälzet, um sie scheiden zu können.

nawálaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nawálať, al, ám V. P. *imp.* lag, *cum genit.* multum sursum agere, volvere: viel hinauf wälzen, sokat fel-guritani. 2) advolvere: anwälzen: hozzá-henyeríteni. 3) multum multa depsere, subigere: viel kneten: sokat dagasztani. *boh.* nawáleti. *II. rec.* nawálať sa: diu, saepe volutari, volvi, volutare (volvere) se: sich lange, oft wälzen: sokáig, gyakran gurúlni. *Syn.* nagúlať sa. 2) *cum et sine genit.* a) diu, saepe volutare voluere: lange, oft wälzen: sokáig, gyakran gurítani. b) diu, saepe depsere, subigere: lange, oft kneten: sokáig, gyakran dagasztani. *boh.* nawálet se.

nawalení, á, é, *part. const.* ex nawalit.

† nawáleti, lel, lím *fut.* v. nawálať.

† *II. rec.* newálet se, v. nawálať sa.

nawalit, il, ím V. P. *imp* nawal, v. nawálať 1. et 2.

nawalowať, lowal, lugem V. I. *imp.* lug, *freq.* ex nawálať.

Náwara, i, f. quod per cocturam intumuit, aut adcrevit: was durch Kochen aufgeschwollen, oder zugewachsen ist: főzelék; a' mi a' főzés által fel-kel, fel-dagad.

nawarení, á, é, *part. constr.* ex seq. *boh.* nawařen, nawaření.

nawariť, il, ím V. P. *imp.* nawar, *cum gen.* multum coquere, viel kochen, sokat főzni. *Prov.* Co si si nawaril, zec: quod tibi tute intrivisti, exedendum tibi est: hast du dirs selbst gekocht, so iß auch aus: ha aprítottad, meg-is egyed. *II. rec.* nawariť sa: feruendo tumescere, intumescere, turgescere: durch Kochen oder Sieden aufschwellen: főzés által fel-kelni, fel-dagadni. 2) fervendo accrescere: durch Kochen zuwachsen: a' főzés által meg-nyőlni, meg-szaporodni. 3) *cum et sine genit.* diu, saepe coquere, elixare: lange, oft kochen, sieden (*neut.*) sokáig, gyakran főzni, főzdegélni.

† nawařiti, il, ím *fut.* v. nawariť.

† *II. rec.* nawařit se, v. nawariť sa.

nawarowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nawarowať sa, rowal sa, rugem sa, V. P. *imp.* rug sa, *cum genit.* multum, diu, saepe custodire, curare, curam gerere: viel, lange, oft bewahren: sokat, sokáig, gyakran őrizni, gondját viselni. 2) *sine genit.* multum, diu, saepe se custodire, cavere sibi: sich viel, lange, oft hütten: sokat, sokáig, gyakran őrizkedni, őrizni magát, óvá lenni. *Syn.* nachrániť sa.

Nawazač, a, m. haruspex, icis, m. ein Weissager aus den Eingeweiden: a' barom bélnek meg-nézéséből jövendőlő.

nawazačín, a, e, *adj. poss.* haruspicae: der Weissagerinn gehörig: jövendőlőnié.

Nawazačka, i, f. haruspica, ae, f. Weissagerinn: jövendőlőné.

nawazačow, a, é, *adj. poss.* ha-

haruspicis, aruspicis: dem Weissager gehörig: jövendölöé.

Nawazactwí, á, n. haruspicina, ae, f. Weissagerey, Weissagenkunst: jövendölö - tudomány.

nawázaní, á, é, p. c. ex nawázat.

nawážaní, á, é, p. c. ex nawážat.

Nawážaňí, á, n. Verb. ex eodem. v. Nawození.

nawázat, zal, žem V. P. imp. nawaž, *cum et sine accus.* adligare, alligare: anbinden: bé-kötni, hozzá-kötni. *Syn.* nawazawat. 2) *cum genit.* multum illigare, alligare: viel aufbinden: sokat bé-kötni, felkötni. 3) multum colligare, simul ligare: viel zusammenbinden: sokat öszve-kötni.

nawážat, ál, ám V. I. *imp.* žag: v. nawozit.

Náwazek, zku, m. alligatum frustum: ein angebundenes Stück: hozzá-kötött darab.

nawážení, á, é, p. c. inclinatus, declinatus, a, um; propendens, tis; geneigt, gebogen: le-hajlott, le-görbült, függö. *Syn.* nachílení. 2) in copia ponderatus, a, um: in der Menge abgewogen: böven mértt, mázsaltt.

Nawažeňí, á, n. inclinatio, declinatio, incuruatio, nis, f. das Neigen: meg-hajlás, hajlítás. *Syn.* Nachileňí.

nawážit, il, ím V. P. *imp.* nawáž, *cum accus.* inclinare, inflectere: neigen, meg-hajtani, hajlitani. *Syn.* nachilit, nawažowat. 2) *cum genit. mensura nihilominus accusativum exposcente*: multum ponderare, pendere, ad libram exigere: viel abwiegen (abwägen): sokat mérni, mázsálni. *Usus.* Sto Centow Sokli nawážil: 2c.

nawazowaní, á, é, p. c. ex nawazowat.

nawažowaní, á, é, p. c. ex nawažowat.

nawazowat, zowal, zugem V. I. *imp.* zug, *freq.* ex nawázat. *Prov.* Kdo hogňe nawazuge, hogňe rozwazuge: qui abundanter ligat, abundanter soluit. Porta itineri longissima est: der viel einbindet, der löst viel auf: a' ki sokat köt, sokat óld az. 2) hariolari: weissagen, jövendölni.

nawažowat, žowal, žugem V. I. *imp.* žug, *freq.* ex nawážit.

nawedení, á, é, p. c. in copia adductus, a, um: in der Menge zugeführt, eingeführt: böven bé-vezettetett. 2) inductus, incitatus, instigatus, sufflaminatus, subornatus, a, um: angestiftet: reá-vitt. *Syn.* zwedení, podwedení. *boh.* nabádaní. *Usus.* Nawedení Swedek: subornatus testis: angestifteter Zeuge: alattomban szerzett hamis bízonyság.

Naweděňí, á, n. copiosa adductio, nis, f. häufige Zuführung, Einführung: böv bé-vezetés. 2) inductio, incitatio, instigatio, stimulatio, subornatio, nis, f. Anstiftung, Anhetzung, Anreizung, Reizung, das Anstiften: reá-vivés, kisztetés, ingerlés. *Syn.* Podwedeňí, Zwedeňí. *boh.* Nabádáňí. 3) introductio, manuductio, institutio, nis, f. Anführung, Unterricht, Unterweisung, Unterrichtung, Anleitung, Einleitung: tanítás, oktatás, bé-vezetés. *Usus.* Naweděňí Práwa: institutiones juris: Unterricht zu den Rechten: törvényben - való oktatás.

na-

ňawekebení, á, é, *part. const.* ex seq.
nawekebiť sa, il sa, ím sa, V. P. *imp.* keb sa, *cum genit.* multum, diu, saepe colere, venerari quempiam: viel, lange, oft, sehr ehren, verehren jemand: sokat, sokáig, gyakran, igen tisztelni valakit.
ňawekebowať sa, bowal sa, bugem sa *freq.* ex praec.
* nawerať sa, al sa, ám sa V. P. *imp.* rag sa, v. seq.
ňaweriť sa, il sa, ím sa V. P. *imp.* wer sa; multum, diu, saepe affirmare esse verum (certum) aliquid: viel, lange, oft bejahen, meine Treu sagen: sokat, sokáig, gyakran bizonyozni, a' bizonyt elfújni.
Náwes, wsi, f. viridis cespes in medio pagi: die Aue, ein mitten im Dorfe gelegener grüner Platz: zöld telek falu közepin. *Usus.* Morčáči Náwes: meleagrinus cespes: Pockerhühnaue: póka-telek.
ňawéšaní, á, é, *p. c.* ex seq.
nawéšať, al, ám V. P. *imp.* šag, *cum genit.* multum, multa appendere, suspendere, v. g. *in arbore, arbori;* facere, ut res pendeat: viel anhenken, aufhenken, anhängen, aufhängen: sokat fel-aggatni, függeszteni, akasztani. *Syn.* nawešiť. *II. rec* nawéšať sa: in copia adhaerescere: sich in der Menge anhenken, (anhängen), hangen bleiben, kleben bleiben: böven fel-aggatni magát. *Syn.* nawešiť sa.
ňawešení, á, é, *part. const.* ex seq.
ňawešiť, il, ím V. P. *imp.* naweš, v. nawéšať. *II. rec.* nawéšať sa.
ňawesť', nawedel, nawedem V. P. *imp.* nawed, *cum genit.* multos adducere: viele zuführen, einführen, zu Füße: sokakat bé-vezetni. 2) ňekoho (*accus.*) na ňečo nawesť', *vel praecise* ňekoho nawesť': *a*) inducere, incitare, instigare, sufflaminare: anstiften, anreizen zu etwas: reá-vinni, szedni, tsalni, ösztönezni, kisztetni, ingerleni, izgatni, valakit. *Syn.* podwesť', zwesť. *boh.* nabádati, nabídnúti, nabízeti. *Usus.* Dať sa nawesť': sinere se induci, decipi: sich einführen, betrügen lassen: reá szedni hagyni magat. *b*) subornare, submittere: anstiften heimlich einen wider jemand: valakit alattomban fel-indítani (fel-lázítani) más ellen.
† nawesť'i, nawedl, nawedu *fut.* idem.
† Náwesťí, n. v. Znameňí.
nawezení, á, é, *part. const.* ex seq.
ňawezť, nawezel, nawezem V. P. *imp.* nawez, *cum genit.* multum apportare, advehere, invehere, subvehere, viel zuführen auf Wagen, oder Schiffen; sokat bé-hozni, hordani, vinni *kotsin*, vagy *hajón. Syn.* dowezť, priwezť, nawoziť.
† nawezti, nawezl, nawezu *fut.* idem.
* nawgesť', nawgedol, nawgedem; v. nawesť'.
ňawiberaní, á, é, *part. const.* ex seq.
ňawiberať, al, ám V. P. *imp.* rag, *cum genit.* deligere, seligere: ausklauben, auslesen: ki-választani, ki-válogatni. *II. rec.* nawiberať sa, *cum et sine genit.* diu, saepe, eligere, deligere, seligere: lange, oft ausklauben, auslesen: sokat, gyakran ki-válogatni. *boh.* nawibírati se.

† nawibírati, al, ám; v. nawiberat.
† II. rec. nawibírati se, v. nawiberat sa.
nawigani, á, é, p. c. ex seq. Syn. nawinowaní.
nawigat, al, ám V. I. imp. gag, v. nawinowat.
nawihánani, á, é, p. c. ex seq.
nawihánat, al, ám V. P. imp. ňag, cum genit. multum ejicere, expellere, exterminare, exturbare: viel austreiben, heraustreiben: sokat ki-üzni, el-üzni, ki-kergetni. II. rec. nawihánat sa, cum genit. diu, saepe ejicere, exturbare, expellere, exterminare: lange, oft austreiben, heraustreiben, z. B. Menschen, das Vieh sokáig, gyakran üzni, kergetni, ki-hányni, ki-vetni, el-kergetni, el-tsapni, el-üzni, valakin ki-adni.
Nawikáňí, á, n. assuefactio, nis, f. das Gewöhnen, Angewöhnen: hozzá-szokás, meg-szokás.
nawikat, al, ám V. I. imp. kag, cum et sine dat. assuefacere ad rem, rei, re etc. consuescere, v. g. facere aliquid: sich etwas angewöhnen: hozzá-szokni, meg-szokni, szokásba venni. Syn. nawiknút, priwikat. Usus. Učit ňekoho nawikat k ňečemu: assuefacere aliquem alicui rei: angewöhnen Jemand zu etwas: valakit valamihez szoktatni.
nawikle, adv. v. zwiklí.
nawiklí, á, é, adj. v. zwiklí.
Nawiklosť, i, f. v. Zwik, Zwiklosť, Običag. Usus. Neňí má Nawiklosť; nemám ten Spospob: non est mei moris; non est meae consuetudinis: es ist nicht mein Brauch, meine Gewohnheit: nem szokásom.
nawiknúť, knul (kel), kňem V. P. imp. kňi, v. nawikat.
† nawiknúti, nawikl, nawiknu fut. idem.
nawiknutí, á, é, part. constr. v. zwiklí.
Nawiknutí, á, n. v. Zwiklosť.
nawinaní, á, é, part. const. ex nawinat.
nawinásaní, á, é, part. const. ex seq.
nawinásat, al, ám V. P. imp. sag, cum genit. multum efferre: viel austragen, heraustragen: sokat ki-vinni, ki-hordani, ki-hordozni. II. rec. nawinásat sa, cum et sine genit. diu, saepe efferre: lange, oft austragen, heraustragen: sokat, gyakran ki vinni, ki-hordani, ki-hordozni.
† nawinášeti se, šel se, ším se fut. idem.
nawinat, al, ám V. I. imp. nag, v. nawinowat.
Náwinek, nku, m. glomus, i, m. glomeramen, inis, n. das Aufgewickelte: gombolyag. Syn. Klubko.
nawinowaní, á, é, part. const. ex seq.
nawinowat, nowal, nugem V. I. imp. nug: involvere, glomerare: aufwickeln, etwas wickeln auf etwas: gömbölyiteni, öszve-gombolítani. Syn. nawigat, nawinat, nawinut, nawit, zmotat, zmotáwat, zwigat, zwinat.
nawinulí, á, é, adj. v. nákislí.
nawinuť, nul, ňem V. P. imp. nawiň, v. nawinowat. Syn. nawit.
nawinutí, á, é, part. constr. ex praec.
nawitahowaní, á, é, part. const. ex seq.
nawitahowat, howal, hugem V. P. imp. hug cum genit. multum, multa educere, extra-

trahere: viel auszziehen, herauszziehen: sokat ki-húzni, ki-vonni. *II. rec.* nawitahowat sa, *cum et sine genit.* diu, saepe educere, extrahere: lange, oft auszziehen, herauszziehen, z. B. den Degen, Pflanzen aus der Erde; Wasser aus dem Brunnen: sokáig, gyakran ki-húzni, ki-ragadni, ki-rántani, ki-vonni.

nawit, nawil, nawigem V. P. *imp.* nawi: v. nawinút.

nawiti, á, é, *part. constr.* ex praec.

nawiwážaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nawiwážat, al, ám, V. P. *imp.* žag *cum genit.* multum, multa evehere, exportare: viel ausführen, herausführen, auf Wägen oder Schiffen: sokat ki-vinni, ki-hordani, ki-hordozni, kotsin vagy hajón. *II. rec.* nawiwážat sa, *cum et sine gen.* diu, saepe evehere, exportare: lange, oft ausführen, herausführen: sokáig, gyakran ki-vinni, ki-hordani, ki-hordozni.

† nawiwážeti se, žel se, žím se, idem.

nawláčení, á, é, *part. constr.* comportatus, convectatus, congregatus, a, um: zusammen geschleppt: öszve-hordott, húrtzoltt.

Nawláčení, á, n. comportatio, congregatio, nis, f. Zusammenschleppung: öszve-hordás, hurtzolás.

nawláčit, il, ím V. P. *imp.* nawlač, *cum genit.* comportare, convectare, congregare: zusammen schleppen: öszve-hordani, öszve-hurtzolni. *II. rec.* nawláčit sa: diu, saepe circum trahere: lange, oft herum schleppen, herumziehen: sokáig, gyakran hurtzolni. 2) diu, saepe circumducere: lange, oft herum führen, herum schleppen: sokáig, gyakran ide 's tova vezetni, hurtzolni. 3) diu, saepe trahere: lange, oft herum schleppen z. B. ein Kleid: sokáig, gyakran hurtzolni, p. o. ruhát. 4) diu, saepe circumire, vagari, oberrare: lange, oft herum wandern, herum wandeln, herum gehen: sokat, gyakran járni.

Nawlaki, lak, f. *pl.* sonae perales.

nawlažení, á, é, *part. constr.* humectatus, humidus factus, a, um: angefeuchtet: meg-nedvesített, nedvesíttetett. 2) tepefactus, tepidus redditus, a, um: lau (laulich) gemacht: lágy-melegnek tsináltatott.

Nawlažení, á, n. madefactio, humectatio, nis, f. Anfeuchtung: meg-nedvesítés. 2) tepefactio, nis, f. Laulichkeit: lágy-melegités.

nawlažit, il, ím V. P. *imp.* nawlaž, humectare, madefacere: anfeuchten: meg-nedvesíteni. 2) tepefacere, tepidum reddere: lau (laulich) machen: lágy-melegnek tsinálni. II. nawlažit sa: diu, saepe humectare: lange, oft befeuchten: sokáig, gyakran nedvesíteni. 2) diu, saepe tepefacere: lange, oft lau machen: sokáig, gyakran lágy melegnek tsinálni.

nawlažowaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nawlažowat, žowal, žugem *freq.* ex nawlažit.

nawlečení, á, é, *part. constr.* ex nawlect. *Syn.* nawleknutí.

Nawlečení, á, n. *Verb.* ex seq. *Syn.* Nawleknutí.

nawlect, nawlekel, nawlečem, V. P. *imp.* nawleč: *a)* Cwernu

nu do Jhli: filum per acum trajicere, immittere; infilare acum: einfädeln, eine Nadel: a' tzérnát a' töbe füzni. *Syn.* nawlékať, nawlekňúť, nawlekowať. *b*) Wec: instituere rem, (infilare negotium): einfädeln, eine Sache: valami dolgot el-intézni, el-rendelni.
nawlékaní, á, é, *part. constr.* ex nawlékať.
Nawlékáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nawlékať, al, ám, V. I. *imp.* kag, v. nawlecť.
nawlekáwaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nawlekáwať, al, ám *freq.* ex nawlékať.
nawléknúť, knul (kel), kňem, V. P. *imp.* v. nawlecť. *boh.* nawliknúti.
nawléknutí, á, é, *part. constr.* ex praec.
Nawléknutí, á, n. *Verb.* ex eodem.
Nawlekowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nawlekowať, kowal, kugem V. I. *imp.* kug, *freq.* ex nawléknúť.
• nawlésť, nawlékol, nawlečem, v. nawlecť.
† nawlíknúti, nawlíkl, nawlíknu *fut.* v. nawléknúť.
† nawlikowati, kowal, kugi (u), v. nawlekowať.
nawňiweč *adv.* in (ad) nihilum, zu nichts, semmire, semmivé. *Syn.* na ňič. *Prov.* Nawňiweč wišel, piceae ritu deperiit; in nihilum redactus est, in nihilum interiit (occidit), ad nihilum venit, accidit *Cic.* er ist zu nichte geworden, vernichtet worden: pereputyostól oda vagyon: Nawňiweč, obrátiť, ad nihilum redigere *Liv.* vernichten, semmivé tenni.

Náwod, u, m. impulsus, instinctus, us, m. incitatio, instigatio, nis, f. die Anstiftung, Anreizunng, Eingebung: izgatás, kisztetés, reá-ingerlés, ösztönozés. *Syn.* Nawedeňí, Podwedeňí Zwedeňí. *boh.* Nábad.
nawodení, á, é, *part. const.* ex seq.
nawodiť, il, ím V. P. *imp.* náwoď, *cum genit.* multos adducere: viel zuführen, zu Fuße: sokakat elvezetni, bé-vezetni. *II. rec.* náwodiť sa, *cum genit.* diu, saepe ducere: lange, oft führen: 'sokáig, gyakran vezetni.
náwodňe, *adv.* incitate, incitatorie, impulsorie, stimulando: anstiftend, antreibend, reizend: ingerlö-képpen, kisztetö-képpen.
náwodní, á, é, *adj.* incitatorius, impulsorius, stimulatorius, a, um; incitans, impellens, stimulans, tis: anstiftend, reizend, antreibend: ingerlö, késztetö, izgató.
Náwodňica, i, f. v. Nadwadzačka.
náwodňiččin, á, e, *adj. poss.* v. nawadzaččin.
Náwodňička, i, f. v. Nawadzačka.
Náwodňík, a, m. v. Nawadzač.
náwodňíkow, a, e, *adj. poss.* v. nawadzačow.
Náwodnosť, i, f. v. Náwod.
nawolání, á, é, *part. const.* ex seq.
nawolať, al, ám V. P. *imp.* lag: *cum genit.* multum (multa, multos) vocare, convocare: viel (viele) rufen, berufen, zusammenrufen: sokat, sokakat hivatni, öszve hinni. *II. rec.* nawolať sa, *cum et sine genit.* diu, saepe vocare:

re: lange, oft rufen: sokáig, gyakran híni.

nawolávaní, á, é, p. c. ex seq.

nawolávat, al, ám, freq. ex nawolat. II rec. nawolávat sa, freq. ex nawolat sa.

nawolení, á, é, part. const. ex seq.

nawolit, il, ím V. P. imp. nawol, cum genit, multa, multos legere, deligere, eligere, optare: viel, viele wählen: sokat választani. Syn. nawiberat. II. rec. nawolit sa: diu, saepe legere, deligere etc. lange, oft wählen: sokáig, gyakran választani. Syn. nawiberat sa.

nawolowaní, á, é, part. const. ex nawolowat.

Nawolowáňí, á, n. fassio, confessio, recognitio, nis, f. die Bekennung, das Bekennen: vallás, vallás-tétel. Syn. Uznáňí, Uznáwáňí.

nawolowat, lowal, lugem V. P. imp. lug: fateri, confiteri, confessare, recognoscere: bekennen, meg-vallani. Syn. uznat, uznáwat.

nawoňaní, á, é, part. const. ex seq.

nawoňat, al, ám V. P. imp. ňag: subolere, subodorari: ein wenig anriechen: egy-kevessé meg-szagolni. Syn. zawoňat. boh. nawoňit. II rec. nawoňat sa: multum, diu, saepe olfacere, adorari: viel, lange, oft riechen: sokat, sokáig, gyakran szagolni, szaglani.

† nawoňit, il, ím; v. nawoňat.

nawoskowaní, á, é, part. const. ceratus, inceratus, cera imbutus (illitus), a, um: gewichset, mit Wachs überzogen: viaszkos, viaszas.

nawoskowat, kowal, kugem V. P. imp. kug: ceram inducere, cerare, incerare, cera illinere (imbuere); wichsen, mit Wachs überziehen: bé-viászkozni, meg-viaszozni.

Náwoz, u, m. congestus, us, m. Zusammenführung, Zusammenhäufung: rakás, öszverakás, egybe-hordás.

nawození, á, é, part. const. advectus, adportatus in copia, a, um: zugeführt in der Menge; öszve-hordott. 2) invectus, fusus, importatus, a, um: angeschüttet, zugeführt: bé-hordott, bé-hordatott. Syn. nawázaní, nawezení.

nawozit, il, ím V. P. imp. nawoz, cum genit. multum advehere, adportare, subvehere: viel zuführen, auf Wägen oder Schiffen: sokat hordani, szekeren vagy hajón. Usus. Nawozit Drewa, Sena, Slami, Zbožá: rc. 2) cum accus. et instrum. invehere, importare, fundere ad: anschütten: bé-hordani. Dwor neb Gamu nawozit Štrkem, Hlinú, Kameňím: rc. Syn. nawázat, nawezt, zawázat. II. rec. nawozit sa, cum genit. diu, saepe vehere: lange, oft führen: sokáig, gyakran vinni, szekeren vagy hajón. 2) sine genit. diu, saepe vehi: lange, oft fahren, geführt werden: sokáig, gyakran kotsizni, kotsin járni (vitetni.) boh. nagezditi se.

nawracaní, á, é, part. const. v. nawrátení.

Nawracáňí, á, n. v. Nawráteňí.

nawracat, al, ám V. P. imp. cag, cum accus.. v. nawrátit. 2) multum vomere, evomere, egerere: viel brechen, sokat okádni, hányni, ki-adni, ki-okadni etc. II. rec. nawracat sa, v. nawrátit sa.

2)

2) diu, saepe vomere: lange, oft brechen: sokáig, gyakran okádni, hányni.
† nawráceni, á, é, *part. const.* v. nawrátení.
† Nawráceňí, n. v. Nawráťeňí.
† nawraceki, cel, cím; v. nawracat.
nawracowaní, á, é, *part. const.* ex nawracowat.
Nawracowaňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nawracowat, cowal, cugem V. I. *imp.* cug, *freq.* ex nawracat et nawrátit. *II. rec* nawracowat sa, *freq.* ex nawracat sa et nawrátit sa.
nawracugicí sa, *part. praes.* ex *praec.* rediens, redux: zurück kommend, zurück kehrend: viszsza-jövén: meg-térvén.
nawrátení, á, é, *part. const.* reditus, restitutus, a, um: zurückgegeben, wieder gestellt: viszsza-adatott, térítetett. *boh.* nawracen. 2) regressus, reversus, a, um: zurück gekommend: viszza-tértt, viszsza-jött.
Nawrátení, á, n. restitutio, refusio, nis, f. Zurückgebung: viszszaadás, viszsza-térítés. *boh.* Nawráceňí. *Usus.* Nawrátení k predeſkému Stawu a Doſtogenſtwú: restitutio in integrum: Einſetzung (Wiederherſtellung) in den alten Stand, und das alte Weſen: régi-allapotban-való viszza-térítés, viszsza-helyheztetés. Nawráteňí toho, kdo čo kúpil, a co kúpit nemal: redhibitio: Zuſtellung (Rückgabe) desjenigen, ſo jemand wider den Kauf gebraucht, und recht an ſich erkauft hat: a' vásárlott marhának viszsza-adása, pénzem viszsza-vételével. Nawráteňí Záklasu, Zálohu restitutio depositi: Zuſtelung (Zurückgabe) des hingelegten Guts: le-tett marhának viszsza-adása. 2) redditus, regressus, us, m. Zurückkehr, Zurückkunft, Zurücktritt: viszsza-jövés (jövetel), viszszatérés, viszsza-menés.
† nawrátili, á, é, *adj.* v. nawratní.
nawrátit, il ím V. P. *imp.* nawrat, *cum actus.* reddere, restituere, refundere remittere: zurückgeben, wider zuſtellen: viszsza-adni, viszszatériteni; küldeni. *Syn.* nawracát, nawracowat, ponawracowat, ponawracat. *Usus.* Wec ſtratenu nawrátit: rem perditam restituere: das Verlohrne zurückgeben: az el-veszett jószágot viszsza-adni, tériteni. *Prov.* Čo ſi wzal, nawrat: fur ablatum repone (restituat): ſtelle zurück, was du entfremdet haſt: tobd-le (topd-le) barát a' vakarót. *II. rec.* nawrátit ſa: redire, reverti: zurück kehren, zurückkommen, zurückgehen: viszszatérni, jönni, fordúlni. *Syn.* nawracat ſa, nawracowat ſa, ponawracat, ponawracat ſa. *Usus.* Mám ſa nawrátit? nenawrátím ſa, čobi ma hned proſil: redeam? non, si me obsecret *Ter.* ſollte ich zurückkommen? nein, gar nicht, wenn er mich auch darum bitten ſollte: viszsza-térjek? nem, ha mindjárt kér-is. Dokad ſa nawrátím: donec rediero: biß ich wieder zurückkomme: még viszsza-térek. Čim náhle buděſ mocť, hned ſa nawrat: ubi erit otium, revertere extemplo: ſobald du wirſt Weile haben, komm gleich zurück: mihent ürességed lészen, mindjárt,

járt, térj viszsza. K naſeg Reči (k naſému Predſawzatí) zaſe ſa nawráťme; abich ſa k mému Predſawzatí nawráťil; abich tam, odkad ſem odſtúpil, zaſe ſa nawráťil: redeat, unde aberravit (digressa est) oratio; ut illuc redeam, unde diverteram: auf mein Vorhaben wieder zu kommen, damit ich wieder zu meinem Vorhaben ſchreite, von dem ich in etwas abgewichen habe: a' fel-tett tzélyomhoz viszsza fordítom beszédemet; hogy az én fel-tettt szándékomra, a' mellytől egy-kevessé el-tavoztám (el-állottam) viszsza-térjek.

nawratní, á, é, *adj.* recidivus, redivivus, a, um: was wieder kömmt, wieder kommend: ismét jövő, viszsza-térő. *boh.* nawráťilí. *Usus.* Nawratná Nemoc (Hodonka): recidiva, redivivus morbus: wieder kommende Krankheit: viszsza-tért betegség. 2) Nawratné Peňáze neb iné Weci: repetundae, arum f. pl. das wieder zu erſtattende Geld oder andere Dinge: viszsza-térítendő pénz vagy más jószág. *Usus.* O nawrátních Wecách Práwo widať: ferre legem de pecuniis repetundis *Cic.* von dem wieder zu erſtattendem Gelde ein Geſetz geben: köz-nép nyomorgatásáról törvényt adni-ki. Straňiwa nawratních Weci (obecného Kráďeži) obwiňením bit: insimulari repetundarum: wegen des wieder zu erſtattenden Geldes angegeben werden: húzassal, vonással vádoltatni. Pohledáwať nekoho w nawratních Wecách: postulare aliquem repetundarum, repetundis, et de repetundis; Jemanden in dem wieder zu erſtattendem Gelde ſuchen: valakit szegénység nyomorgatásával, köz-népenvaló húzással, vonással vádolni.

nawrážaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nawrážať, al, ám V. P. *imp.* žag, *cum genit.* multum incutere, infigere: viel hinein ſchlagen: sokat belé-ütni, belé-verni. *Syn.* nabiť, naſtrkať, natlúcť. *Usus.* Klincow, Klinow nawrážať: multos clavos, cuneos incutere, incidere: viele Nägel, Keile hineinſchlagen: sok szeget, tzöveket bé-verni, béütni. *boh.* nawrážeťi.

nawražení, á, é, *part. const.* v. naboſorowaňí, načarowaní.

† nawrážeťi, žel, žím *fut.* v. nawrážať.

nawražiť, il, ím V. P. *imp.* nawraž, v. naboſorowať, načarowať.

nawrčať ſa, čal ſa, čím ſa V. P. *imp.* nawrč ſa: multum, diu, saepe murmurare, fremere: viel, lange, oft murren: sokat, sokáig, gyakran morogni.

* nawrceť ſa, cel ſa, cím ſa; v. nawrťet ſa.

nawrci, nawrhl, nawrhu, *fut.* et nawrhnúť.

nawrelí, á, é, *adj.* imbutus, a, um: was durch Sieden etwas z. B. einen Geruch, bekommen hat: valamivel megfortt. 2) tumidus, a, um; angeſchwollen, aufgeſchwollen, feldagadtt (puffadtt), meg-dagadtt. *Syn.* nawrení.

nawrení, á, é, *part. const.* ex seq.

nawreť, nawrel, nawrem V. P. *imp.* nawri, *cum instrum.* imbui, durch Sieden einen Geruch bekommen, z: B: ein Topf: meg-forni, a' forrás által vala-

valami szagot, izt magába venni. *boh.* nawřiti. *Prov.* Čim Srnec nawre, tim, až sa rozbige, pachňe: inveterata sapit, quod nova testa capit; quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu: jung gewohnt, alt gethan: a' mivel meg-fortt q' fazék, avval szagolni fog, miglen eltörik. 2) intumescere: anschwellen, aufschwellen: fel (meg) dagadni, pulladni. *Usus.* Od Feruli nawrela Chlapcu Ruka: ꝛc.

Nawrh, u, m. delineatio, adumbratio, nis, f. proiectum, planum, i, n. forma, ae, f. Ichnographia: Abriß, Entwurf: le-rajszolás. *Usus.* Nawrh učiňit: formam rei delineare: Abriß machen, etwas abreißen, abzeichnen: valamit le-rajszolni. 2) v. Nawrhnutí.

nawrhnúť, hnul (hel), hňem V. P. *imp.* hňi, *cum dat.* subiicere, suggerere alicui, monere aliquem: an die Hand geben, einhelfen: eszébe juttatni, reá-emlékeztetni (segiteni). *Syn.* nadrazit, podat, pomáhat. *boh.* nasřitnúti. 2) *cum accus. a.*) delineare, adumbrare, designare, describere: abreißen, abzeichnen, entwerfen, z. B. Gemählde, Gebäude: valamit le-rajszolni, le-szinleni. *Syn.* wiraggowat, wiobrazit. *b.*) describere, designare, adumbrare: entwerfen mit Worten: le-irni, le-festeni szoval. *Syn.* wipisat, spisat.

nawrhnutí, á, é, *part. const.* ex praec. *boh.* nawržen.

Nawrhnutí, á, n. suggestio, subiectio, monitio, nis, f. das Einhelfen: eszébe jutatás, reá-emlékeztetés, reá-intés. *Syn.* Nadrazení, Napomáháňí, Podáňí. 2) adumbratio, delineatio, designatio, descriptio, nis, f. das Entwerfen, die Entwerfung mit Bleifedern, Tinte, Worten, ꝛc. le-rajszolás, le-irás. *Syn.* Wipodobňéňí, Wiobrazeňí, Wiraggowáňí, Wimalowáňí, Wipisáňí. *boh.* Nawrženi.

Nawrhowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nawrhowať, howal, hugem V. I. *imp.* hug: v. nawrhnúť. *Usus.* To mi nawrhuge, ꝛc.

nawrnčať sa, čal sa, čim sa V. P. *imp.* nawrnči sa: multum, diu, saepe bombilare, susurrare, murmurare: viel, lange, oft summen, sumsen, säuseln: sokat, sokáig, gyakran bongani, zengeni, mint a' méhek.

nawrťeni, á, é, *part. const.* ex seq.

nawrteť sa, ťel sa, ťim sa V. P. *imp.* nawrť sa: multum gyrari, gyrare se; diu, saepe versare se: sich viel, lange, oft drehen, herumdrehen: sokat, sokáig, gyakran kerengeni. *Syn.* nakrúťit sa, *vulg.* nawrceť sa.

† nawrúbeni, á, é, *part. const.* v. narezaní.

† nawrúbiťi, il, im *fut.* v. narezat.

† Nawržeňí, n. v. Náwrhnutí.

nawržňe, *adv.* adumbratim; im Abriße, nicht genau, nur einigermaßen: setétesen, árnyékossan.

nawržní, á, é, *adj.* adumbratus, a, um: entworfen, abschattirt, unvollkommen, einigermaßen beschrieben: setétes, árnyékos, valamiképpen le-rajszoltt.

† Nawsťewowáňí, n. v. Nasčiwowáňí.

nas-

† nawſkewowaťi, wowal, wugi (u), v. naſcíwowať.
† Naw kíweňí, n. v. Naſcíweňí.
† nawſkíwiťi, il, ím; v. naſcíwiť.
† Nawſkíwitel, e, m. v. Naſcíwitel.
† nawzdori *adv.* v. nazduri.
† nawzkazowaťi, zowal zugi (u), *fut.* naſkazowať. *II. rec.* nawzkazowati ſe, v. naſkazowať ſa.
nažalowať, lowal, lugem V. P. *imp.* lug, ňečo na ňekoho: multum accusare, incusare quempiam, queri contra illum: wider jemand viel klagen; valakit sokat vádolni, valaki ellen sokat panaszolkodni. *II. rec.* nažalowať ſa: diu, saepe queri, conqueri: ſich lange, oft beklagen: sokáig, gyakran panaszolkodni. *Syn.* naſťažowať ſa.
nažať, nažal, nažňem V. P. *imp.* nažňi, *cum genit.* multum, multa metere, demetere: viel aerndten, einſchneiden: sokat aratni, le-aratni. *II. rec.* nažať ſa: diu, saepe metere: lange, oft aerndten, einſchneiden: sokáig, gyakran aratni.
nažatí, á, é, *part. const.* ex praec.
nazberaní, á, é, *part. const.* ex seq.
nazberať, al, ám V. P. *imp.* rag: *cum genit.* multum, multa conquirere: viel aufklauben, nach und nach zuſammen ſuchen: sokat öszve-keresni, fel-keresni. 2) multum, multa colligere, coadunare, congregare: viel aufleſen, aufſammeln: zuſammen leſen (ſammeln): sokat öszve-szedni, fel-szedni, öszve-gyüjteni. *Syn.* nazhromáždiť. 3) multum, multa plicare, complicare, corrugare, coactare: viel falten, in Falten legen: sokat öszve-rántzolni. *Syn.* nafaldowať. *II. rec.* nazberať ſa: diu, saepe conquirere: lange, oft aufklauben: sokáig, gyakran keresni, fel-keresni. 2) diu, saepe colligere, congregare: lange, oft aufleſen, aufſammeln: sokáig, gyakran öszve-szedni, gyüjteni. 3) diu, saepe plicare, corrugare: lange, oft falten: sokáig, gyakran öszve-rántzolni. *vulg.* nafaldowať ſa.
nazbiganí, á, é, *part. const.* ex seq.
nazbigať, al, ám V. P. *imp.* gag, *cum genit.* multum depraedari, depopulari, devastare, deripere: viel plündern, ausplündern: sokat ki-rabolni, prédalni, ki-pusztítani. 2) multum, multa decutere; viel abſchlagen: sokat le-verni. 3) multum, multa coniungere, conserere: viel zuſammen ſchlagen, zuſammen fügen: sokat egybe szerkeztetni, öszve foglalni.
nazbit, *adv.* affluenter, abundanter, copiose: im Ueberfluße: böven, bövségesen. *Syn.* hogňe, zbítečňe.
† nazbíraní, á, é, *p. c.* v. nazberaní.
† nazbírati, al, ám; v. nazberať.
† *II. rec.* nazbírať ſa, v. nazberať ſa.
nazdáke *adv.* opinative, putatitie, putative: verhofentlich, vermuthlich: gondolva, vélekedve, vélve.
nazdálí, á, é, *adj.* opinativus, putatitius, putativus, suspicativus, a, um: verhofentlich, vermuthlich: vélekedett, gondoltt, vélő.
Nazdáloſť, i, f. opinio, nis, f.

f. spes, ei, f. Vermuthung, Hofnung: vélekedés, reménység. *Syn.* Nazdáňí, *boh.* Nadálost. *Usus.* Proti Nazdálost'i: praeter opinionem (spem), insperate, ex insperato: unverhoft, unvermuthet:

Nazdáňí, á, n. v. Nazdálost'. *boh.* Nadáňí. *Usus.* Bez jeho Nazdáňá: contra eius opinionem: ohne seine Vermuthung: az ö gondolattya fellyül.

nazdat sa, al sa, ám sa *fut. in praes.* nazdáwám sa, *imp.* nazdag sa, *cum et sine genit.* opinari, arbitrari, putare, cogitare, autumare, suspicari, exspectare, sperare: vermuthen, vermeinen, hoffen: vélekedni, vélni, gondolni, azt tartani, várni, reményleni. *Syn.* domníwat (namníwat) sa, *boh.* nadáti se. *Usus.* Kedbi sa toho bol nazdal, bol bi sem pri śel: si id opinatus fuisset, huc venisset: wenn er es vermuthet hätte, so wäre er hieher gekommen: ha azt vélte vólna, ide jött vólna.

Nazdáwáňí, á, n. *Verb. ex seq.* v. Nazdálost'.

nazdáwat sa, al sa, ám sa V. I. *imp.* wag sa: v. nazdat sa.

Nazdáwka, i, f. v. Námiśľek.

nazduri *adv. cum dat. pers.* ad obsistendum (renitendum) alicui, in vexam alicuius: jemanden zum Trotze: trutzára valakinek. *Syn.* na Truc., *boh.* nawzdori. *Usus.* Čokolwek robí, wśecko nazduri robí: ꝛc.

nažebraní, á, é, *p. c.* ex seq.

nažebrat, nažebral, nažebrem V. P. *imp.* nažebri, *cum genit.* corrogare, mendicando colligere: zusammen betteln, durch Betteln zusammen bringen: öszve kóldúlni. 2) multum emendicare: viel ausbetteln: sokat ki-kóldúlni. *II. rec.* nažebrat sa: diu, saepe mendicare: lange, oft betteln: sokáig, gyakran kóldúlni.

nažehnaný, á, é, *p. c.* ex seq.

nažehnat, al, ám V. P. *imp.* hnag; multum, multa cruce signare: viel mit dem Kreuze bezeuchnen: keresztel sokat megjegyezni. *II. rec.* nažehnat sa: multum, diu, saepe cruce se signare: sich viel, lange, oft mit dem Kreuze bezeuchnen: sokáig, gyakran keresztet magára vetni.

nazehrewaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nazehréwat, al, ám V. P. *imp.* wag, *cum genit.* multum, multa calefacere: viel wärmen, erwärmen: sokat meg-melegíteni. *II. rec.* nazehréwat sa: diu, saepe calefacere se, sich lange, oft wärmen: sokáig, gyakran melegülni, magát melegíteni. 2) *cum genit.* diu, saepe calefacere: lange, oft wärmen: sokáig, gyakran melegíteni.

† nazehríwati se, idem.

nazeľenastí, á, é, *adj.* v. zelenawí.

nazelenawí, á, é, *adj.* idem.

nazeľení, á, é, *adj.* idem.

nazháňaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nazháňat, al, ám V. P. *imp.* ňag, *cum genit.* multum, multa compellere, in unum cogere: viel zusammen treiben: sokat egybe gyüjteni, öszvehajtani. 2) multum, multa depellere: viel herab treiben: sokat elhajtani. *II. rec.* nazháňat sa: diu, saepe compellere: lange, oft zusammen treiben: sokáig, gyakran öszvehajtani (kergetni), egybe gyüjteni. 2) in copia confluere,

ere, congregari, coadunari: in der Menge zusammen kommen, sich versammeln: böven öszve-jönni, gyülni.

nazhledáwaní, á, é, *part. const.* ex seq.

nazhledáwat, al, ám V. P. *imp.* wag, *cum genit.* multum, multa conquirere: viel zusammen suchen: sokat öszve-keresni, fel-keresni. 2) multum, multa adinvenire, invenire, reperire: viel finden, aussuchen: sokat találni. *II. rec.* nahledáwat sa: *cum genit.* diu, saepe conquirere: lange, oft zusammen suchen: sokáig, gyakran keresni.

nazhrabowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nazhrabowat, bowal, bugem V. P. *imp.* bug, *cum genit.* multum rastro colligere; viel zusammen rechen: sokat öszve-gereblyélni, gereblyével gyüjteni. *II. rec.* nazhrabowat sa: diu, saepe rastro colligere: lange, oft zusammen rechen: sokáig, gyakran öszve-gereblyélni.

nazhrčowaní, á, é, *p. c.* ex seq. v. nazhromážděný.

nazhrčowat, čowal, čugem V. P. *imp.* čug, *cum genit.* v. nazhromážďit. *II. rec.* nazhrčowat sa, v. nazhromážďit sa.

nazhromážděný, á, é, *p. c.* in copia collectus, congregatus, coacervatus, a, um: in der Menge versammelt, zusammen gebracht: böven öszve-gyüjtetett, öszve-gyültt.

nazhromážďit, il, ím V. P. *imp.* nahromážďi, *cum genit.* multum colligere, congregare, cogere: viel versammeln, zusammen bringen: sokat öszve-gyüjteni. *boh.* nachowati. *II. rec.* nazhromážďit sa, *cum genit.* in copia convenire, congregari, coire, congregare se: sich in der Menge versammeln, zusammen kommen: böven egybe jönni, öszve-gyülni.

nazhromažďowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nazhromažďowat, ďowal, ďugem V. I. *imp.* ďug, v. nazhromážďit. *II. rec.* nazhromažďowat sa, v. nazhromážďit sa.

nazimowaní, á, é, *p. c.* ex seq.

nazimowat, mowal, mugem V. P. *imp.* mug, *cum genit.* multum, multa per hyemem nutrire, hyemare: viel, viele durch den Winter ernähren; sokat, sokakat telelni. *II. rec.* nazimowat sa: diu, saepe hyemare: lange, oft durch den Winter ernähren: sokáig, gyakran telelni.

nažiť, nažil, nažigem V. P. *imp.* naži: vivere (subsistere, vitam tueri) posse; leben können: élhetni, el-élhetni, az életet meg-tarthatni. *Usus.* Nič tam Člowek snenažige. *II. rec.* nažiť sa: diu vivere: lange leben: sokáig élni. *Usus.* Dosť' sa uš na temto Swete nažil. 2c.

nazítra, *adv.* postridie, postera die: den Tag darauf, morgen: másod nap, egy nappal az után. *Syn.* zítra.

† nazítři *adv.* idem.

nazíwaní, á, é, *p. c.* ex nazíwat.

Nazíwáňí, á, n. *Verb.* ex nazíwat.

nazíwat, ál, ám, V. I. *imp.* wag: v. nazwat 1.

nažíwat, ál, ám, V. I. *imp.* wag: convivere, cohabitare: beisammen leben, wohnen, mit einander leben: együtt lakni, él-

élni. *Usus.* Príkladne z Manželkú swú nažíwá: ad exemplum uxori suae convivit: zum Beispiel lebt er, mit seiner Gattin: példásan él feleségével.
Naziweňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nažiwiť sa, il, ím, V. P. *imp.* žiwsa: *cum gen.* diu alere, nutrire, sustentare, sustinere, lange ernähren: sokáig tartani, taplálni. *Syn.* nachowať sa.
Nazlobeňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nazlobiť sa, il, ím V. P. *imp.* zlob sa; multum irasci: viel zürnen: sokat haragudni. *Syn.* nahnewať sa.
nažltastí, á, é, *adj.* subflavus helviolus, a, um: gelblich: sárgás.
nažltawí, á, é, *adj.* idem.
nažltí, á, é, *adj.* idem.
naznačení, á, é, *part. const.* signatus, notatus, designatus, a, um: bezeichnet: meg-jegyzett, jegyeztett. *Syn.* poznačení.
Naznačeňí, á, n. notatio, designatio, nis, f. Bezeichnung; meg-jegyzés, feljegyzés. *Syn.* Poznačení.
naznačiť, il, ím, V. P. *imp.* znač: notare, designare: bezeichnen: meg-jegyezni, jelt reá tenni. *Syn.* poznačiť.
Naznačňík, a, m. notator designator, is, m. Bezeichner: megjegyző. *Syn.* Poznačňík.
Naznačňík, u, m. opistographus: i, m. adversaria, orum, n. plur. (maculatorium): das Sudelbuch, Klitterbuch: jedzőkönyv. *Syn.* Nápisňík, Zápisňík. *boh.* Kaptulár, Notulář.
nažraní, á, é, *part. const.* saturatus, expletus, impletus, a, um: ersättigt: jól lákott. *Syn.* nažratí.
Nažráňí, á, n. expletio, satiatio, nis, satietas, tis, f. Ersättigung: jó lakás. *Syn.* Nažratí.
nažrať sa, nažral sa, nažerem sa, *fut.* nažer sa, *imp. cum et sine genit.* satiari, saturari: sich satt fressen, sich auffressen: jól lakni.
nažratí, á, é, *part. const.* v. nažraní.
Nažratí, a, n. v. Nažráňí.
nažuť, nažul, nažugem, V. P. *imp.* nažug: multum mandere: viel kauen: sokat rágni. *Syn.* nažwáchať. *II. rec.* nažuť sa: diu mandere: lange kauen: sokáig rágni. *Syn.* nažwáchať sa.
nažutí, á, é, *part. const.* ex praec.
Nažutí, á, n. *Verb.* ex eodem.
nažwáchaní, á, é, *part. const.* ex nažwáchať.
Nažwácháňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nažwáchať, al, ám V. P. *imp.* chag: v. nažuť. *II. rec.* nažwáchať sa, v. nažuť sa.
nazwaní, á, é, *part. const.* adpellatus, dictus, nominatus, vocatus, a, um: genennt, benennt: neveztetett, hivattatott. 2) convocatus, invitatus, a, um: eingeladen: öszve hívott, hivattatott. *Syn.* nawolaní, nazwolaní.
Nazwáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nazwať, zwal, zwem (*boh.* zwu) *fut.* nazwi: *imp. cum accus. pers. et instrum. rei:* adpellare, dicere, nominare, vocare, nomen alicui dare (indere): nennen, benennen, einen Namen beilegen: hini, nevezni, nevet adni. *Syn.* naziwať. *Usus.* Králem ma nazwal: regem me adpellavit: er hat mir den königlichen Titel gegeben, beigelegt: engemet király-

králynak nevezett. 2) *cum genit* multos invitare, vocare, convocare: viele einladen zu Gäste: sokakat el híni, hivatni, hivatalni. *Syn.* powolat, nawolat, nazwolat.

ne, *adv.* non, haud, *etiam* nullus *penes verba:* nein, nicht: nem. *Usus.* Ne bez Příčini (ne pre nič) sa hnewám: non hoc de nihilo est, quod irascor *Ter.* ich ärgere mich nicht ohne Ursach: nem ok nélkül haragszom. On má Dom ne sice tak prestranní, wšak ale preдеa nagkrásnegší: domum habet non amplam quidem, verum (átcerte) elegantem: er hat zwar kein großes weites, wohl aber ein schönes, zierliches Haus: nem igen széles, és nagy, de bizonyára igen szép, (tsinos, species; és ékes) háza vagyon. — Čitalki tu Knižku? Ne, bá ani hu newidel: an legit librum? Immone vidit quidem: hat er das Buch gelesen? Nein vielmehr nicht einmal gesehen: Olvasta-é ö azt a' könyvet? Nem, söt nem-is látta. Powedet ne, na neko: *a)* negare: nein zu etwas sagen, verneinen: tagadni. *b*) abnuere negare, denegare: abschlagen: meg-tagadni. *c*) nolle, obstare: nicht wollen, nem akarni. Nepochibugem: nullus (non) dubito: ich zweifle nicht: nem kételkedem. Ne gakobich: non quod, non quo *cum conjunctivo:* nicht als wenn (als ob): nem, mint ha. Ne gakobich ne: non quo (quod) non, non quin *seq. conjunctivo:* nicht als wenn (ob) nicht: nem mintha nem. Ne len ne: non modo (solum, tantum) non: nicht nur nicht: nem tsak nem. Ne Ráz, ne gedenkrát: nicht einmal, mehr Male: nem egyszer, többször. — Ne tak: non ita (sic): nicht so: nem ugy. Prečo ne? cur non? quidni? warum nicht? mért nem? Prečobich neplakal? quidni fleam? warum sollte ich nicht weinen? miért nem sírnék? prečo neideme? quin imus? warum gehen wir nicht? laßt uns doch gehen? miért nem megyunk? Ešče ne: adhuc non, nondum: noch nicht: még-nem: Tedáž (owšem, dokona) ne: minime, haud quaquam, minime gentium: um Himmelswillen (schlechterdings) nein, gar nicht, gar nein, ganz und gar nicht, bey Leibe nicht, ja nicht, ums Himmelswillen nicht: éppen nem: Že ne, quominus, je weniger, hogy nem. Že ne? quidni? daß nicht? hogy nem? *Observationes I.* Negatio ne apud Slavos exmitti nequit, sicut apud Latinos, vel Germanos, sed manere debet, alia negatione praesente, v. g. Gá nič nemám: nihil habeo: ich habe nichts: semmim sints. nintsen. Žáden tu nebol: nemo hic aderat: es war niemand hier: senki sem volt itten. II. Cum vocabulis, quibus praeponitur, conjungi debet, et significat, *non, in*: nicht miß, un: nem, tlan. *Usus.* neprigemní: injucundus: nicht angenehm: kellemetlen. Neučení: indoctus: ungelehrt: tudatlan, Ne! neučiním! ah! non faciam, *Ter.* nein! nein! ich thue es nicht: jaj nem tselekszem! Ne, nebudem gu prosit! ah illam ego rogem? wie, sollte ich sie darum bitten? jaj, hogy én ötet kérjem: Ne, nebudtak ukrutní! Prestaň od Ukrutnosti! ah ne saevi tantopere! ach um Gotteswillen, sey nicht so grau-

grausam! jaj! ne légy olly kegyetlen! ne kegyetlenkedgyél! Prawil, že Matka nepride: negabat Matrem esse venturam: er sagte, die Mutter werde nicht kommen: azt mondotta, hogy édes anyánk, nem jön-el: To Král newí: hoc rex ignorat: das weiß der König nicht; azt a' Király nem tudja. Nepríde? non (nonne) veniet? kommet er nicht? nem jön-el? III. Negativa activa verba apud Scriptores plerumque Genitivum, in usu communi jam Acusativum, jam Genitivum, habent. IV. In latina versione, pro *non* ponitur *ne* cum conjunct. penes vota, desideria, preces, mandata, v. g. O kedbi sa to len nestalo! utinam ne fiat! o daß es noch nicht geschehe! o tsak ez ne történne! nepíš: ne scribas scribe) noli scribere: schreib nicht: ne irj. Nech neide: ne eat: er mag (soll) nicht gehen: ne mennyen. Kedbi len nezemrel: modo ne (dum ne, dummodo ne) moriatur: wenn er nur nicht stirbt: tsak meg-ne hallyon. Nech nežigem, gestli (ked 2c.): ne vivam, si etc. ich will das Leben nicht haben, wenn 2c. ne éllyek, ha etc. *b*) Loco non poni debet *minus* post *quo*, praesertim sequente *tamen*, *attamen*, v. g. Gá sem prekazil, že nepisal: impedivi eum, quo minus scriberet: ich hinderte ihn, daß er nicht schrieb: én ötet irástól akadalyoztattam. Ked ne dneska, aspon zítra: si non hodie, attamen cras: wo nicht heute doch morgen: ha ma nem, még-is hólnap, *c*) In interrogationibus pro *non* poni debet *ne*, v. g. geli doma, číne? utrum est domi: nec ne (an non): ist er zu Hause, oder nicht? otthon vagyon-é vagy sem? Newím čibi nebolo lepšeg; nescio, an non (an) futurum sit melius: ich weiß nicht, obs nicht besser wäre: nem tudom, ha nem volna-é jobb.

* ne, *adv.* idem.

neb, *conj.* aut, vel, sive, seu: oder: vagy, avagy. *Syn.* aneb, anebo, nebo. *vulg.* abo, lebo *Usus.* neb gá, neb ti: aut ego, aut tu: entweder ich, oder du: vagy én vagy te. Tatík, neb Matka: pater aut mater: Vater oder Mutter: atya, vagy anya. Trá neb štirá, nekterí boli: tres aliqui, aut quatuor erant: es waren ihrer drey, oder viere: hárman, vagy négyen valának. *Nota I.* Apud Latinos redditur per *an*: *a*) in dupplicata vel multiplici interrogatione, ac communiter praecedente *utrum*, vel enclytica particula *ne*, e. g. Widels' li, neb slisal? vidisti ne (utrum vidisti), an audisti? hast du es geschen, oder gehört? láttad-e' azt, vagy hallottad? Powec mi, čelis' widel, neb ne? dic mihi, utrum videris (videris ne), annon necne)? sag mir, ob du es geschen, oder nicht? mondd-meg nékem, láttad-e', vagy sem? *b*) In dubiis casibus, v. g. Zhowáral sem sa s Pawlem neb s Petrem: Conveni Paulum, an Petrum: ich habe den Paul oder Peter gesprochen: szoltám Pállal vagy Péterrel. *Nota II.* Apud eosdem Latinos redditur per *circiter*, *ad* penes dubios numeros, v. g. Geden neb desat Rífow: una, decem circiter ulnae: eine Elle, oder zehne; ein Ellner zehner: egy vagy tíz réf. *Prov.*

Neb

Neb ko, neb one: navis, aut galerus, *Aristoph.* res anceps: zweifelhaftes Ding: kétséges dolog. — 2) Nam, namque, enim, etenim: den, wenns eine Ursache anzeiget: mert, mivel, minthogy. *Syn.* nebo, ponewáč, pretož.

† nebarweni á, é, *part. constr.* v. nefarbení.

Nebe, a, n. coelum, i, n. der Himmel, der äußerste Theil der Welt: ég. *vulg.* Nebo. *Usus.* Gasňe Nebe: serenum (sudum) coelum: heitrer Himmel: tiszta levegö, ég. Mračné (Kalné) Nebe: coelum nubilum, turbidum: trüber Himmel: setétes (borúltt) ég. Ohňiwé (zapálené, rozžárené) Nebe: rubrum coelum: rother (feuriger) Himmel: veres (piros) ég. Otewrené Nebe: apertum coelum: ein schönes Wetter: szép (tiszta, fényes) idö. Pod (širokím) Nebem: sub dio (coelo): unter freyem Himmel: az ég alatt. Od Neba až do Zemi: a coelo usque ad terram, *Plaut.* ab extremo initio usque ad supremum finem: vom Himmel bis zu der Erde: égtöl fogva földig. *Prov.* Nebe Prstem dosáhnúť: coelum digito adtingere, *Cic.* longe supra mortalium conditionem, ac diis proximum esse, videri: dem Himmel mit dem Finger anrühren: az eget újával el-érni. Nebe straší: coelum territat, *Virg.* minax ac ferox est, Thrasoque magniloquus: eitles Schreckenbild: az eget fenyegeti. J k Nebu, i k Zeme sáhá (čahá): superos et acheronta monet: er ruffet den Himmel und die Erde an: az eget és földet bolgattya. 2) coelum, locus angelorum, beatitudo, gloria DEi, gloria coelestis: Himmel, Aufenthalt der Engel und Seligen, Glückseligkeit: meny-ország, ég, örökké-való boldogság. *Usus.* W Nebi bit; w Nebi mu nebude kepseg: in coelo esse, *Cic.* supra modum fortunatum esse, ac gloriosum: im Himmel seyn, glücklich seyn: meny-országban lenni; szerentsével élni. *Prov.* Na Cestu do Neba, mnoho Sili treba: non est e terris mollis ad astra via: wer zum Himmel ist erkohren, dem stechen oft Distel und Dornen: a' ki az égbe mégy, sokat e' földön szenved. *Plur. nom.* Nebesa, *gen.* Nebes, *dat.* Nebesom, *boh.* -sům, ꝛc. cum iisdem significationibus; quibus bohemi addunt tertiam, quam sub Podnebí vide.

nebedkiwe, *adv.* negligenter, nachläßig, restül, túnyáúl.

nebedkiwí, á, é, *adj.* negligens, tis: nachläßig: rest, tunya.

Nebedkiwosť, i, f. negligentia, ae, f. Nachläßigkeit, restég, túnyaság.

Nebesčan, a, m. *plur.* čaňí: coeles, *itis* m. coelicola, *ae*, m. Heiliger, der im Himmel ist: mennyei lakós. *Syn.* nebeskí Obiwatel. *boh.* Nebeskian.

nebeski, *adv.* tanquam in coelo, felicissime, himmlisch, mennyei módon, igen szerentsésen.

nebeskí, á, é, *adj.* coelestis, e; coelicus, a, um: himmlisch, égi, mennyei. 2) coeruleus, a, um: himmelblau, ég-szinü, világos kék. *Syn.* swetli, belasí, *boh.* modří. *Usus.* Nebeská Farba, v. Farba.

† Nebeskian, a, m. v. Nebesčan.

Nebezpečenstwí, á, n. periculum, i, n. discrimen, inis, n.

n. die Gefahr, Gefährlichkeit: veszedelem, veszendöség. *Syn.* Nebezpečnost', *vulg.* Nebezpečenstwo. *Usus.* Nebezpečenstwí Žiwota, a Statku; alea vitae, ac rei familiaris. *Varr.* die Gefahr, das Leben Haab und Gut zu verlieren: az életnek és minden jószágnak veszedelme. Geho Nebezpečenstwí mne robí Starost': eius periculum me commonet: seine Gefahr rührt mich, macht mir Angst, macht mich bangig: az ö veszedelme búsit engemet. Twé dobré Méno w Nebezpečenstwí stogí: tua fama in dubium venit; de tua fama venis in dubium, *Ter.* dein guter Name leidet, stehet in Gefahr: a' te héred, 's neved veszedelemben forog; nagy dolog, ha gyalázatba nem keveredel. Do Nebezpečenstwá sa dať, widať: periculum adire: in Gefahr sich begeben: veszedelembe ejteni magát. Do Nebezpečenstwá uwesť, priwesť: in discrimen vocare: in Gefahr setzen, stürzen, veszedelembe ejteni. Do Nebezpečenstwá prisť, upadnúť: in discrimen venire; incidere: in Gefahr kommen: veszedelembe esni. Nebezpečenstwí gest, abi rc. periculum est, ne etc. es ist Gefahr dabey, es möchte, rc. az a' veszedelem fenyeget, hogy etc. *Prov.* Nebezpečenstwí ukazuge, gakí kdo Chlap ge: in discrimine apparet qui vir, *Arist.* In re periculosa, difficilique et eiusmodi, quae virum cordatum ac strenuum requirat, *illic, qui vir iners, qui strenuus, ipsa docet res*, *Homer.* in der Gefahr erkennet man einen Mann: veszedelem mutattya, millyen ember.

nebezpečne, *adv.* periculose; gefährlich, veszedelmesen.

nebezpečný, á, é, (*abs.* nebezpečen, nebezpečno), *adj.* periculosus, dubius, a, um; anceps, *itis omn.* gefährlich, mit Gefahr verbunden: veszedelmes. 2) perniciosus, a, um; capitalis, e: gefährlich, Gefahr bringend, z. B. Mensch, Ding: veszedelmes, ártalmas.

Nebezpečnost', i, f. v. Nebezpečenstwí.

nebidlitedelný, á, é, *adj.* inhabitabilis, e; unbewohnbar, lakhatatlan.

nebitedelný, á, é, *adj.* v. nestálí, netrwanliwí.

Nebitedelnost', i, f. v. Nestálost', Netrwanliwost'.

nebo, *conj* v. neb 1. et 2. *Usus:* ad 1-um. Rekni, pogdeš-li, nebo nepogdeš. Prínesel si ten Súdek, nebo naprinesel. Nebo, gak sa wčil s ním dege (gako ge wčil s ním), ani Mestečka nemá swého, k debi stať mohel: nam quomodo nunc est, pedem ubi ponat in suo, non habet: denn seinen gegenwärtigen Stand zu betrachten, besitzt er jetzt keinen Schuh breit: mert mostani állapattyát tekéntvén, nints tsak annyi darab földgye, a' hová lépjen; nints egy lábnyomi jószága. *Usus.* ad 2-um Pospíchagte prosím, nebo Nepřátel blízo gest (přiblížuge sa): accelerate, quaeso, etenim (nam, namque) a tergo est (crucibus imminet) hostis: eilet, denn der Feind ist in der Nähe: siessetek, mert az ellenség közelit, közelget. Nebo umreť zaisť'e máme: moriendum enim certe est: denn wir müssen ganz gewiß sterben: mert bizonnyára meg kell halnunk.

* Nebo, a, n. v. Nebe.
nebogazliwe, *adv.* v. nekekawe.
nebogazliwí, á, é, *adj.* v. nekekawí.
Nebogazliwost', i, f. v. Nekekawost'.
Nebogsa, i, f. pagi nomen in Comitatu Posoniensi. *Prov.* I Nebogsa pri Galanke wihorí: etiam animator (incensor, instigator) penes reum luet.
nebohí, á, é, *adj.* pie defunctus (mortuus) rebus humanis ereptus, a, um: selig, verstorben: meg-hollt, Istenben bóldogúllt. 2) *boh.* v. ubohí, Chudák, Chuderka, Neborák, Neborka.
Neborák, a, m. miser, inops, derelictus, i, m. der arme Mann: szegény (gyámoltalan, igye, ügye fogyott) ember. *Syn.* Chudák, *boh.* nebohi Člowek. *Usus.* Lutugem Neboráka: condoleo misero: ich bedaure den armen: szánom (sajnálom) a' szegényt. *Prov.* Slowák Neborák, Uherka Neborka.
neborákow, á, é, *adj. poss.* miseri, dem Armen gehörig, szegényé. *Syn.* chudákow.
neborčin, a, e, *adj. poss.* miserae, der Armen gehörig: szegény személyé. *Syn.* chuderčin.
Neborka, i, f. misera *fem.* die Arme, szegény (nyomorúllt, ügye fogyott) személy. *Syn.* Chudera, Chuderka, *boh.* nebohá Paňi. *Usus.* Neborka! Každí sa do ňeg zapre: misera! omnium peripsema est: die Arme! ein jeder thut ihr weh, (greift sie an): szegény személy! mindenik bele-üt; minden gaz ember ki-mossa vele a' szájat. *Prov.* Rechtor Neborák, Rechtorka Neborka; ko Rechtor wiblačí, to Rechtorka wiwláčí.
nebot, *conj.* v. aneb, neb.
Nebožátečko, a, n. *dem.* ex seq.
Nebožátko, a, n. *adhibetur pro omni genere*; pauperculus, misellus, a, um, infelix, cis, *omn.* arm, armselig: szegény. *Usus.* O mi Nebožatka, mi ubozí Ludá! o nos miseros pauperculos! o uns armen! o mi szegények, árvák!
nebožčiččin, a, e, *adj. poss.* ex seq.
Nebožcička, i, f. *dem.* ex Nebožka.
Nebožčík, a, m. denatus, mortuus, defunctus, i, m. der Selige, Verstorbene: Istenben bóldogúlt. *Syn.* Neboží, *boh.* Nebožtík. *Usus.* Mog Nebožčík Otec: defunctus pater meus: mein seliger (Verstorbener) Vater: Istenben bóldogúllt atyám.
nebožčíkow, a, e, *adj. poss.* mortui, dem Seligen gehörig: Istenben bóldogúlttě.
Nebožec, u, m. terebra, ae, f. *Colum.* terebrum, i, n. der Bohrer, Nabinger, Werkzeug zum Bohren: fúró. *Syn.* Nebožic, Nebožík, Swider, Swidrík, Wrtadlo, Wrták. *boh.* Sňídář.
† Nebozez, u, m. idem.
Nebozíc, u, m. idem.
Nebožíček, čku, m. *dem.* ex seq. terebellum, i, n. parva terebra; ein kleiner Bohrer: fúrótska, kis fúró. *Syn.* Swidríček, Wrtáček, Wrtadelko, *boh.* Nebozízek, Wrtádko.
Nebožík, u, m. *dem.* ex Nebožec.
† Nebozícek, zku, m. *dem.* ex Nebožíček.

Nebožka, i, f. defuncta, denata, mortua *fem.* die selige, verstorbene: Istenben bóldogúltt (világból kimúltt) személy. *Syn.* Nebohá. *Usus.* Ma Nebožka Matka: mea defuncta mater: meine selige Mutter: Istenben bóldogúltt anyám.

† Nebožtík, a, m. v. Nebožčik.

Nečas, u, m. tempus incommodum (alienum), Unzeit, alkalmatlan idö. 2) tempestas tristris, saeva, intemperies: übles Wetter, üble Witterung, Unwetter: roszsz idö. Uſ ten Týden porád ge Nečas: tota hac hebdomada tristis est tempestas: diese ganze Woche ist immer ein übles Wetter: ezen egész héten, roszsz idő szolgál, roszsz idők járnak. *Prov.* Po Nečasi Čas bíwá; v. Čas 8. Nro.

nečasňe, *adv.* immature, unzeitig, éretlenül. *Syn.* nezreke. 2) intempestive, tempore alieno: zur Unzeit, unzeitig: alkalmatlan idöben, alkalmatlanul. *Syn.* nepriležike.

nečasní á, é, *adj.* immaturus, a, um: unzeitig, unreif: éretlen, idétlen. *Syn.* nedoslí, nedozrelí, nezrelí. *Usus.* Nečasní Porod: immaturus partus (foetus), abortus: unzeitige Geburt, ein Kind, das um die Mutter kommt: idétlen szülés. Nečasné Mléko, v. Medziwo. 2) intempestivus, a, um: unzeitig, zur Unzeit kommend, geschehend: alkalmatlan idöben lévö. *Syn.* nepriležití.

Nečasnosť, i, f. immaturitas, tis, f. Unreife, Unzeitigkeit: idétlenség. *Syn.* Nedoslosť, Nedozrelosť, Nezrelosť. 2) intempestiva ratio; Unzeitigkeit einer Sache, oder Handlung, alkalmatlanság. *Syn.* Nepriležitosť.

nečastí, á, é, *adj.* infrequens: rarus, a, um: seltsam, ritka, nem gyakorta való.

nečasto, *adv.* raro, non saepe (frequenter): selten, ritkan, nem gyakran: *Syn.* zrédka, málokedi.

necelí, á, é, *adj.* mancus, mutilus, defectuosus, a, um: mangelhaft, nicht vollständig: nem egész, hijános. *Syn.* chibní.

nečesaní, á, é, *part. const.* impexus, a, um: ungekämmt, fösületlen, nem fösültt. *Syn.* osubraní.

Nečesť, *gen.* Necti: inhonestas, tis, turpitudo, nis, f. dedecus, oris, n. die Unehre, betstelenség, gyalázat. *Syn.* Nepoctiwosť.

necestňe, *adv.* invie, unwegsam, útatlanúl.

nečestňe, *adv.* inhoneste, turpiter, dedecorose: unehrbar, unehrlich, in Unehre: betstelenöl, gyalázatossan, rútúl.

necestní, á, é, *adj.* impervius, invius, a, um; carens via: unwegsam: járatlan, útatlan.

nečestní, á, é, *adj.* inhonestus, dedecorosus, a, um; turpis, e: unehrbar, unehrlich: betstelen, gyalázatos, rút.

Necestnosť, i, f. invium, i, n. natura (ratio) invia: Unwegsamkeit: útatlanság, hozzá-mehetetlenség.

Necestnosť, i, f. v. Nečesť.

nech, *conj.* ut; daß: hogy. *Syn.* abi. *boh.* ať. *Usus.* Pod, pod, nech gá ídem dolu: veni, ut ego descendam: komm komm, damit ich hinuntergehe: jere jere, hogy én le-mehessek. Dag Pozor, nech nepadňeš.: cave, ne cadas: gib Acht, daß du nicht fällst: vigyázz hogy le ne essél. Zawri-

wrike Dwere neḋ ſa ſem nekúrí: claude ianuam, ne fumus introeat: machet die Thüre zu, damit es nicht herein rauche: tedd-be az ajtót, hogy a' füst bé ne jöhessen. Nedowádzag, neḋ negſi bití: quiesce, ne vapules: ſey ruhig daß du keine Schläge bekömmſt: maradgy veszteg, hogy megne verettessél. 2) esto, permelicet, sit ita, concedatur: es mag ſeyn, es ſey, wenn auch, meinet wegen, magdoch! hagygyál, hadd, bár, légyen bár úgy. *Syn.* ačkolwek, bár, *boh.* at. *Usus.* Neḋ ge (tomu) tak: sit ita, esto, concedatur rem ita esse: es ſey ſo: hadd legyen úgy, tegyük (engedgyük-meg), hogy úgy vagyon. Tí ſi Sedlák. Neḋ ſem: tu es rusticus. Sim: du biſt ein Bauer. Es mag ſeyn; ich ſoll es ſeyn; wenn auch: te paraszt vagy. Hadd legyek. 3) Sequentibus pronominibus čo, kdo, ꝛc. Neḋ geſt, čo (čokolwek) chce: quidcunque sit, quodcunque est: es mag ſeyn, was es wolle: légyen bár akármi. Neḋ ge, kdo (kdokolwek) chce: quiscunque est (sit), es mag ſeyn wer es wolle: légyen bár akár ki. Neḋ ge, kedikolwek (kdekolwek) chce: quandocunque (ubicunque) est, sit: es mag ſeyn, wenn es (wo es) woll: légyen bár akármikor (akárhol.) Neḋ ide, kdekolwek chce: quocuncunque it (eat), er mag gehen, wohin er wolle: akár hová mennyen. Neḋ ge, odkadkolwek chce: unde cunque est (sit), es mag ſeyn, woher es wolle: légyen bár akár honnan (valahonnan.) Neḋ ſa ſtaňe, prečokolwek chce: quacunque de causa fiat, es mag geſchehen, warum es wolle: történnyen (légyenmeg) bár akár miért (akár melly okból.) 4) *In repetitione*: sive, seu: er (ſie, es) mag, oder: akár, avagy, bár. *Syn.* bár. *Usus.* Neḋ ge, neḋ (neb) pige: sive edat, sive (seu) bibat: er mag eſſen, oder trinken: akár egyék akár igyék. Neḋ ge geho Žena, budto (aneb) Fragerka: sive uxor eius est, sive amica: ſie mag ſein Weib oder Amantinn ſeyn: akár szeretője légyen-is. 5) Haec coniunctio iuncta tertiae personae tam singulari quam plurali modi Indicativi temporis praesentis, efficit tertiam personam Imperativi; iuncta vero aliis personis eiusdem Indicativi, Conjunctivum facit. *Usus.* Neḋ Boh nedopuſť, od náſ odwrátí! Deus avertat! ne Deus siverit, *Curt.* bewahre (behüte) Gott! das wolle Gott nicht: ne adgya az Isten! az Isten távoztassa azt tőlünk. Neḋ ťa Boh treſce, nagde! Deus te puniat! male tibi sit! Deus tibi male faciat! daß dich Gott ſtraffe: daß dir Gott ein Unglück zuſchicke: az Isten büntessen-meg téged; ne légyen szerentséd hozzá. Neḋ mi tam nechodí ten Chlapec: ne puer illuc eat: der Knabe ſoll nicht hingehen: az a' gyermek ne mennyen oda. Neḋ oſtaňe ſedeť: iube eum sedere: er ſoll ſitzen bleiben; hadd üllyön, maradjon üllve. Neḋ to nechá ſtáť: ne id adtrectet: er ſoll es ſtehen laſſen: ne nyúllyon hozzá; hagygyon békit annak. Neḋ ſem nechodí; nepúſťag ho ſem: ne huc eat, prohibe: er ſoll nicht hergehen; laß ihn nicht her; ne jöjön ide; ne

ne ereszdd őtet ide. Nech sa ide téſ podíwat, chceli: voca eum (eam), ut eat spectatum, si velit: er (sie) soll auch zusehen, wenn (sie) will: hadd mennyen ő-is nézni, ha akar. Nech ide Poselkiňa hore, zameťe tu: iube ancillam sursum ire, et hic everrere: die Magd soll herauf gehen, und hier auskehren: hadd jöjön-fel a' szolgáló, és itt kisöpörjön. Nech žáden newichádzá: ne quis exeat: niemand soll hinausgehen: senki ki ne mennyen.

nechaní, á, é, *part. const.* ex nechat.

Nechání, á, n. *Verb. ex seq.*

nechat, al, ám, V. P. *imp.* chag *boh.* nech; *apud Scriptores cum et sine genitivo, in usu vero communi iam cum accusativo, iam sine genitivo vel accusativo construi solet*; sinere, permittere: laſſen, zulaſſen, erlauben, daß ꝛc. hagyni, engedni, megengedni. *Syn.* puſtit, dopuſtit, popuſtit. *Usus.* Kdiž sa mu chce pit, muſím ho nechat pit: dum sitit, ut bibat, admitti ei debet: wenn er durſtig iſt, ſo muß ich ihn trinken laſſen: midőn szomjúhozik, hagynom-kell őtet, hogy igyék. Aňi mi do toho Zrkadla nenechá sa podíwat: neque in speculo vultum meum intueri me sinit: er läßt mich nicht einmal den Spiegel anzuſchauen: nem engedi, tsak hogy a' tükörbe nézzek. Nič ſi nenechá rect, powedet: nec monita audit, nec consilia admittit: er läßt ſich nichts ſagen, semmit sem hágy magának szóllani; az intést bénem veszi, a' tanátsot nem követi. Len ho (Maſo) nechagte wímočit trochu: sinite paulisper macerari illam, carnem: laßt es (das Fleiſch) ein wenig auswaſſern: hadd ázzon egy kevesé az a' hús. Widá, uſ tu níč nemagú, darmo tu nechagú Skleňičku ſtát. Nechže dagú na to Piwo, čo ale ma nechagú tak dlúho čekat? Nenechagú ma zahálat: non me sinunt otiari, ſie laſſen mich nicht faulen: dolgoznom kell; nem hagynak engem heverni. Len mna nechag: sine modo, *Teren.*, laſſe mich nur machen: hadd tselekedgyen. Len ti to na mna nechag: mihi rem permitte: laſſe mich nur gehen; verlaſſe du dich nur auf mich: tsak reám bizdd a' dolgot. Nechág ho iſt: sine hominem, abeat: laß ihn nur gehen! tsak hadd, mennyen. Nechag to tak, gak ge, nechag to ſtát: sine, missum fac, omitte, permitte hoc: laß es bleiben, ſtehen: haddgybékit annak (a' dolognak.) 2) mittere, omittere, laſſen, unterlaſſen, hagyni. *Usus.* Nechag ma ſ Pokogem; dag mí Pokog: omitte, dimitte, mitte me *Ter.* laſſe mich mit Frieden: hadd békét nékem. Prosím, nechagme (zanechagme) to: age, omittamus ista: laßt uns doch dieſe Sachen unterlaſſen: no már ezeket hadgyukel. Powedám, abiſ to nechala. Skoro to tak ňecháte? 3) relinquere, verlaſſen, zurücklaſſen, hagyni. *Usus.* Kúſek Chleba mi tu eſče nechagte: relinquite mihi adhuc buccellam panis: laßt mir doch da ein Stück Brod zurück: hadgyatok még itt egy kis kenyeret nékem. Žiwot nechat, ſtratit, opuſtit: vitam amittere,

tere, profundere: sein Leben dargeben, aufgeben: meg-halni, életét veszteni.

Nechávání, á, n. *Verb. ex seq.*

necháwat, al, ám, *freq.* ex nechat. *Usus.* Toto necháwám; o tom aňi Slowa neprawím: id omitto *Ter.* ich lasse dieß gehen, ich sage kein Wort davon: annak békét hagyok; egy szót sem szóllok a' felöl.

nechcegíc, *gerund.* ex nechceť, nolens, non volens, renitens: ungern, unwillig: nem akarván, nem örömest. *vulg.* nechťác.

nechcegící, á, é, *part. constr.* ex nechceť, *vulg.* nechťácí.

Nechceňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nechceť, el, em, V. I. *imp.* nechci: nolle, non velle: nicht wollen, nem akarni. *boh.* nechtíti. *Usus.* Nechcem, nolo, nihil moror *Plaut.* ich will (mag) nicht, nem kell. On mi nechcel dať z Wíčkem Skleňici: noluit mihi dare vitrum cum operculo: er wollte mir kein Deckglas geben: dugóval öveget nem akart nekem adni. Chleba uš nechceš? iam non vis panem? willst du kein Brod mehr? nem kell-e' már Kenyér? *Prov.* Kdo nechce, lahko si Wimluwu nagde. Komu sa nechce, snadno si Wihoworku nagde: laconicas lunas causaris; nolenti in promtu excusatio: keine Entschuldigung ist die beste: nem akarásnak nyögés a' vége. *II. rec.* nechceť sa, *negativum ex* chceť sa.

Nechet, chtu, m. unquis, is, n. der Nagel an Fingern und Zehen: köröm. *Syn.* Páhnost, *vulg.* Nocht, *boh.* Nehet. *Usus.* Nechti rezať, orezať, strihať, ostríhať: amputare, resecare ungues; die Nägel beschneiden: a' körmöket el-metélni. Nechti kúsať, hrizť: abrodere ungues: an den Nägeln kauen: a' körmöket rágni. *Prov.* Na Nechet: latum unguem, *Cic.* quam minimo spatio: einen Nagel breit: egy körömnyire. Na Nechet wšecko odmeňowať: ad unquem (bilancem, libram, amussim) exigere: auf das schärfeste etwas untersuchen, verlangen: egy pontig meg-kivánni. Aňi za Nechet: ne culmum latum; ne tantulum quidem: nicht einen Nagel breit: egy körömnyire sem. Aňi za Nechet od geho Úsudku neodstupugem: ne puncto quidem, atque unque transverso ab illius sententia recedo. Nechti si hrizť: anxium esse: sich ängstigen: buslakodni. Od Nechtow počínať, začínať: ab unquibus incipere; a levissimis, minimeque pertinentibus ordiri: von Füßen anfangen: lábtól kezdeni.

† Nechitek, tku, m. v. Nechtíček.

nechitre, *adv.* v. nehbiké.

nechitrí, á, é, *adj.* v. nehbití.

Nechitrosť, i, f. v. Nehbitosť.

* necht, *conj.* v. nech.

* nechťác, v. nechcegíc.

* nechťácí, á, é, v. nechcegící.

Nechtek, tku, m. v. Nechtík.

Nechtíček, čku, m. *dem.* ex seq.

Nechtík, u, m. *dem.* unguiculus, i, m. Nägelchen, kleiner Nagel, am Finger: körmetske. *boh.* Nehítek. 2) unguis in flore, *Linn.* der Nagel, das unterste des Blumenblattes: virág szára, tzupkája. *boh.* Nehítek.

† nechtíti, nechtel, nechci: *imp.* nechteg: v. nechceť. *II. rec.* nechtíti se, v. nechceť sa.

Nechuť,

Nechuk, i, f. fastidium, i, n. abominatio, nis, f. Eckel vor der Speise, Sache, vor einem Menschen: unalom. *Usus.* Nechuk k gedlu: cibi fastidium: Eckel vor der Speise: irtózás az ételtől. *Syn.* Nechuterstwí. 2) nausea, ae, f. Uibelkeit, Erbrechen: gyomor émelygés. *Syn.* Gnuseňí, Gnusenost, Ohnuseňí, Zhnuseňí. 3) Satietas, tis, f. Uiberdruß, megunás.

Nechutenstwí, á, n. idem.

nechutiť, il, ím V. I. *imp.* nechuť, *negat. ex* chutiť: dissipere, nicht schmäcken, nem jó ízön esni, *vulg.* nesmakowať. *Usus.* Chleb mi nechutí: panis mihi dissipit: das Brod schmäckt mir nicht: a' Kenyér nem jó ízön esik nékem.

nechutňe, *adv.* insipide, sine sapore: unschmackhaft: izetlenül. *vulg.* nesmačňe.

nechutní, á, é, *adj.* sapore carens, insipidus, fatuus, a, um: unschmackhaft: izetlen, iz nélkül-való. *vulg.* nesmační.

Nechutnosť, i, f. ratio insipida, Unschmackhaftigkeit, izetlenség. *vulg.* Nesmačnosť. 2) anorexia, ae, f. fastidium ciborum: Eckel vor den Speisen: étel nem kivánás. *Syn.* Nechuk.

ňečí, á, é, *adj.* alicuius, cuiusdam, cuiuspiam: Jemands, valakié.

† ňečí, *adj. omn. gen.* idem.

† Nečički, ček, f. *pl.* v. Koritečko.

nečíke, *adv.* tarde, lente: langsam, késedelmesen. *Syn.* nechbiťe.

nečílí, á, é, *adj.* tardus, lentus, a, um: langsam: késedelmes, késlö. *Syn.* nebbití.

Nečílosť, i, f. tarditas, tis, f. mora, ae; f. Langsamkeit, késedelmesség. *Syn.* Nechbitosť.

nečisťe, *adv.* immunde, impure: unrein, unreinlich, beschmuzt, garstig, schmuzig: tisztátalanúl motskosan, tsúnyáúl, rutul. *Syn.* nečisto, ňečistotňe, nespiderňe, ohawňe, skarede, skaredňe, skaredo, spatňe. 2) impudice, non caste: unkeusch, unzüchtig: fajtalanúl, tisztátalanúl. *Syn.* hanebňe, hanebliwe, oplzke.

nečistí, á, é (*abs.* nečisto), *adj.* immundus, impurus, a, um: unrein, unreinlich, schmuzig, beschmuzt, garstig: tisztatálan, motskos, szennyes, tsúnya, rút. *Syn.* nečistotní, nespiderní, skaredi, spatní, zapískaní. 2) impudicus, non castus, incestus, impurus, a, um: unkeüsch, unzüchtig: buja, fajtalan, tisztátalan. *Syn.* hanební, hanebliwí, oplzlí.

nečisto, *adj. et adv.* v. nečisti, et nečisťe.

Nečistota, i, f. immunditia, impuritia, ae, f. immundities, illuvies, ei, f. Unsauberkeit, Unreinigkeit, z. B. der Hände: tisztátalanság, motskosság. *Syn.* Nečistotnosť, Nespidernosť, Škaredosť, Špatnosť. 2) sordes, *ium, f. pl.* sordities, spurcities, ei, f. Unreinigkeit, Schmutz, Unrath, Unflath: szemét, gaz, motsok. *Usus.* To ge tu Nečistota pred tím Domem: quales, istae sordes ante hanc aedem! was für ein Unflath ist nicht vor diesem Hause! mitsoda, gaz vagyon itten ezen ház elött! 3) inopia castitatis, impudicitia, ae, f. Unkeuschheit, Unzüchtigkeit: bujaság, fajtalanság, tisztátalanság. *Syn.* Oplzlosť, Smilnosť, Smilstwí.

nečistotne, *adv.* v. nečisťe 1.

nečistot=

nečistotní, á, é, *adj.* v. nečisti 1.
Nečistotnost', i, f. v. Nečistota 1.
nečitanlíwe, *adv.* illegibiliter, unleserlich, el-olvashatatlanúl. *Syn.* nečítatedelňe, neprečítanlíwe, *boh.* nečitedlňe.
nečitanlíwí, á, é, *adj.* illegibilis, e; qui (quae, quod) legi non potest: unleserlich, el-olvashatatlan. *Syn.* nečítatedelní, neprečítanlíwí, *boh.* nečitedlní. *Usus.* Toto Písmo ge nečitanlíwé: haec scriptura est illsgibilis (legi non potest): diese Schrift ist unleserlich: ez írás el-olvashatatlan.
nečitatedelňe, *adv.* v. nečitanlíwe.
nečítatedelní, á, é, *adj.* v. nečítanlíwí.
necítedelňe, *adv.* insensibiliter, unempfindbar, érzékenytelenül. *Syn.* necítňe. *boh.* nečitedlňe, 2) torpide, dure, lente: unempfindsam, unempfindlich: lankadtúl, túnyaúl restül.
necítedelní, á, é, *adj.* insensibilis, e: unempfindbar, érzékenytelen. *Spn.* necitní, *boh.* nečitedlní. 2) torpidus, durus, lentus, a, um: unempfindsam, unempfindlich: lankadtt, el-zsibbadott, túnya, rest. *boh.* nečitedlní.
Necítedelnost', i, f. insensibilitas, tis, f. torpor, stupor, is, m. inopia sensus: Unempfindlichkeit, z. B. eines Gliedes oder der Seele eines Menschen; érzékenytelenség, el-zsibbadás. *Syn.* Necítnost. *boh.* Necítedlnost.
† nečitedlňe, *adv.* v. necítedelňe.
† nečitedlní, á, é, *adj.* v. necítedelní.
† Nečitedlnost, i, f. v. Necítedelnost.
necítňe, *adv.* v. necítedelňe.
necitní, á, é, *adj.* v. necítedelní.
Necítnost', i, f. v. Necítedelnost'.
† Necki, *gen.* Necek, f. pl. v. Korito.
nečlowečňe, *adv.* v. neludňe.
nečloweční, á, é, *adj.* v. neludní.
Nečlowečnost', i, f. v. Neludnost'.
Nečlowečtwí, á, n. v. Neludstwí.
nečnostňe, *adv.* v. nečtnostňe.
nečnostní, á, é, *adj.* v. nečtnosti.
Nečnostnost', i, f. v. Nečtnostnost'.
ňečo, *genit.* ňečeho, *dat.* ňečemu, *accus.* ňečo, *loc.* ňečem, *instrum.* ňečím: aliquid, etwas, valami. *Syn.* wolačo. *Usus.* Gestli sem ti ňečo učiňil: si tibi quid (aliquid) feci *Ter.* wenn ich dir etwas gethan habe: ha valamit tettem néked. Abi ťebá za ňečo sebe wážili, držali: ut tu aliquid esse videare: damit man etwas auf dich halte: hogy valamit tartsanak felöled. Ňečo pred Oči stawat: aliquid proponere, ante oculos ponere: etwas vor die Augen stellen; valamit szemünk eleibe ki-tenni. Ge ňečo, neňí nič: est aliquid *Ovid.* es ist doch etwas: kell valaminek lenni. *Nota I.* Si ňečo sit in nominativo vel accusativo, tunc pertinens horsum adjectivum in genitivo collocatur, v. g. Ňečo dobrého: aliquid boni: etwas gutes: valami jót. Secus cum ňečo convenit in Declinatione, v. g. ňečeho dobrého, ňečemu dobrému rc. rc. *Nota II.* Saepe pro ňečo adhibetur čo, si coniunctione

abi,

abi, kedbi, kdizbi, gestli praecedant, e. g. kedbi čo, gestli čo, pro kedbi ňečo, gestli ňečo.
nectňe, *adv.* inhoneste, unehrbar, betstelenül. 2) vitiose, scelerate, flagitiose: lasterhaft: vétkesen, gonoszúl, roszszúl. *Syn* nečtnostňe, nepráwe, neslechetňe, zle.
nectní, á, é, *adj.* inhonestus, a, um: unehrbar, betstelen. *Syn.* potupní, potupení, nepočkiwí, opowržení, bez Cti (Wážnost'i, Počtiwost'i). *Usus.* Člowek nectní, potupení: homo sine honore, existimatione: unehrbarer, unansehnlicher Mensch: tekéntet (becsüllet) nélkül való ember. 2) vitiosus, sceleratus, flagitiosus, a, um: lasterhaft, gonosz, rosz, vétkes, erköltstelen. *Syn.* nečtnostní, neprawí, neslechetní, zlí.
Nectnost', i, f. inhonestas, tis, f. Unehrbarkeit, betstelenség. 2, et 3. v. seq.
Nečtnost', i, f. vitium, flagitium, i, n. malum facinus, scelus, eris, n. Untugend, Laster, Fehler: erköltstelenség, vétek, *Syn.* Nectnost', Neprawost', Neslechetnost', Zlost'. 2) vitiositas, tis, f. Lasterhaftigkeit, gonoszság, roszszaság. *Syn.* Nectnost'.
nečtnostňe, *adv.* sine virtute, vitiose, prave: untugendhaft, erköltstelenül. 2) v. nectňe.
nečtnostní, á, é, *adj.* carens virtute, vitiosus, pravus, a, um: untugendhaft, erköltstelen. 2) v. nectní.
Nečtnostnost', i, f. v. Nečtnost'.
nečut, čul, čugem, V. I. *imp.* čug, *negat.* ex čut: non audire, nicht hören, nem hallani. *Usus.* Čo, nečul si? non audivisti? hast es nicht gehört? nem hallottad-é?
necwičení, á, é, *part. const.* inexercitatus, a, um: ungeübt, gyakorlatlan. *Syn.* newicwičení.
necwičňe, *adv.* indisciplinate, ohne Zucht: rend-tartás nélkül.
necwični, á, é, *adj.* indisciplinatus, a, um; disciplina carens: ohne Zucht, keine Zucht habend: rend-tartás nélkül-való.
Necwičnost', i, f. defectus disciplinae, indisciplinatio, nis, f. *Cassiod.* Mangel der Zucht: rend-tartásnak fogyatkozása.
nedaleko, *adv.* *cum et sine genit.* haud longe, haud procul: unweit: nem meszsze, közel. *Syn.* blízo, blízko.
nedarit sa, il, ím etc. *negat.* ex darit sa.
nedáwno, *adv.* non pridem, nuperrime, dudum, proxime, nuper admodum, paulo ante: unlängst, nem régen, imént. *Syn.* len tok.
nedbale, *adv.* negligenter, nachlässig, restül, túnyáúl. *Syn.* leniwe, nedbanliwe, ponedbale.
Nedbalec, lca, m. negligens homo, ein nachlässiger Mensch: rest (túnya, henyélő) ember. *Syn.* Nedbanliwec.
nedbalí, á, é, *adj.* negligens, tis, *omn.* nachlässig, rest, túnya, henyélő. *Syn.* leniwí, nedbanliwí, ponedbalí.
Nedbalkiňa, i, f. negligens *fem.* nachlässiges Frauenzimmer: rest (túnya, henyélő) személy.
† Nedbalkiňe, f. idem.
Nedbalost', i, f. socordia, negligentia, ae, f. die Nachlässigkeit, restség, túnyaság. *Syn.* Leniwost', Ponedbalost', Nedbanliwost'.

Ned-

Nedbáňí, á, n. *Verb.* ex nedbať.
nedbanliwe, *adv.* v. nedbale.
Nedbánliwec, wca, m. v. Nedbalec.
nedbánliwí, á, é, *adj.* v. nedbalí. *Prov.* Nedbánliwá Práca, žádná Práca: negligens, (remissus) labor, nullus labor: nachlässig gethan, ist nichts gethan: rest munka, semmi munka.
Nedbánliwosť, i, f. v. Nedbalosť.
nedbať, al, ám V. I. *imp* bag, *cum praepositione* na *vel* o, *et accusativo*: non curare rem, non laborare de re: sich nicht bekümmern, keine Sorge für etwas tragen: nem gondolni véle (valamelly dologgal). *Usus.* Nedbám, nihil (non) moror *Terent.* meinetwegen, ganz gern, ich habe nichts dagegen: nem bánom, mit gondolok én véle? Nedbám, že sú zdrawí: nihil moror, eos salvos esse *Anton. ap. Cic.* ich bin nicht dawider (habe nichts dagegen, lasse mirs gefallen). daß sie gesund sind: nem gondolok véle (nem bánom, semmi közöm hozzá), hogy egészségesek. Na teto Weci nič nedbám, nihil moror hasce res: ich bekümmere mich nicht um diese Sache: semmit sem gondolok ezekkel a' dolgokkal. O (na) to gá nič nedbám, non (nihil) moror, ich mache mir nichts draus, bekümmere mich nicht darum, es liegt mir nichts dran, mag es nicht haben: nem gondolok véle. Žáden o to nič nedbagíc, nullo morante *Liv.* da Niemand es achtete, senki nem gondolván azzal. O Wíno gá nič nedbám, vina nihil moror *Horat.* Ani na Dari nedbám, nec dona moror *Virg.*
2) *Cum praepositione* na, *et accusativo*, *vel absque his*; non curare, nullam rationem habere: sich nicht kehren an jemand, an etwas; sich nichts daraus machen, nicht achten: nem (semmit sem) gondolni. *Usus.* Na seba nedbať; žádnég Starosťi o sebe nemať: proiicere se: seiner selbst nicht achten: magát, el-hagyni, magával semmit sem gondolni. Nič nedbať: nihil curare: nichts achten, sich nichts daraus machen: semmivel sem gondoldolni.
Nedela, e, f. dies dominicus (solis), der Sonntag, vasárnap. *Syn.* nedelní Deň, boží Deň. *Usus.* Bílá Nedela: Dominica in Albis: der erste Sonntag nach Ostern: fejér vasárnap, húsvét-után való elsö vasárnap. Černá Nedela: Dominica Passionis: der fünfte Sonntag in der Fasten, der schwarze Sonntag: fekete vasárnap. Kwetná Nedela: ramalia, verbenalia (ium, n. f. pl.), Dominica Palmarum: Palmsonntag, virág-vasár-nap. 2) *In plurali* Nedele: hebdomadae, arum, f. pl. hebdomades, dum, f. pl. die Wochen: hét, hetek. *Syn.* Tídňe, Tížďňe. *Usus.* Dwe Nedele: duae hebdomadae, quatuordecim dies: zwei Wochen: két hét, tizennyégy nap. Tri Nedele (Tídňe) sú, gako w Posťeli leží: tres hebdomadae sunt, quod lecto adfigatur (adfixus haereat): es sind drei Wochen, daß er krank liegt: három hete, hogy beteg ágyban fekszik:
† Nedelke, f. idem.
Nedelka, i, f. cognomen bohemicum: böhmischer Zuname: tseh vezeték név.

nedelní, á, é, *adj.* dominicus, a, um; dominicalis, e: sonntägig, sontäglich, was am Sonntage ist oder geschieht, oder geschehen ist: vasárnapi. *Usus.* Nedelní Deň, nedelná Práca.
† nedelňí, *adj. omn. gen.* idem.
nedlúho, *adv.* non diu, nicht lange, nem sokáig.
nedobre *adv.* non bene, perperam, vitiose, male: übel unrecht, nicht so wie es seyn soll, z. B. sich das Kleid unrecht anziehen, unrecht gehen, verstechen, sitzen, stehen; unrecht erzählen, unrecht schreiben oder reden ꝛc. nem jól, roszszúl. *Syn.* chibňe, zle.
† nedobře, *adv.* idem.
nedobrí, á, é, *adj.* malus, a, um: böse, schlimm: rosz, nem jó. *Syn.* zlí. 2) iracundus, saevus, a, um: vehemens, tis; acer, acris, acre: heftig, hitzig, böse, von Personen und Thieren: kegyetlen, haragos, hirtelen. *Syn.* hnewliwí, náhlí, prchliwí.
Nedochodka, ata, n. abortus, us; m. unzeitige Geburt, Leibesfrucht: idétlen szülés. *Syn.* nečasní Porod, Nedochodec. *boh.* Nedochůdče.
Nedochodec, dca, m. idem.
† nedochodilí, á, é, *adj.* v. nedoslí.
nedoista, *adv.* v. neisťe.
nedokonale, *adv.* imperfecte, unvolkommen, tökéletlenül.
nedokonalí, á, é, *adj.* imperfectus, non perfectus, a, um: unvollkommen, tökéletlen.
Nedokonalosť, i, f. imperfectio, nis, f. Unvollkommenheit, tökéletlenség.
nedopatrení, á, é, *part. const.* neglectus, praetermissus, non observatus, a, um: unversehen, übersehen: el-hagyatott, elmulattatott, gondatlanságbol el-hagyattatott.
Nedopatreňí, á, n. delictum, peccatum, i; n. lapsus, us, m. das Versehen, Fehler: gondviseletlenség, hiba, vigyázatlanság. *boh.* Nedopatřeňí.
nedopatrit, il, ím, V. P. *imp.* nedopatri: negligere praetermittere, non observare: versehen, übersehen, etwas nicht sehen: el-hagyni, meg-vetni, megútálni, el-henyéleni, hivalkodni. *boh.* nedopatřiti.
nedopisaní, á, é, *part. constr.* non descriptus, a, um: nicht zu Ende geschrieben: le-nem irtt.
nedopisat, sal, -pisem, V. P. *imp.* nedopiš: non describere: nicht zu Ende schreiben, nicht ausschreiben: le-nem irni.
Nedorostlec, a, m. pumilio, pumilo, nis, m. pumilius, nanus, pigmaeus, pumilus, i, m. ein Zwerg, von Menschen, Thieren, Gewächsen: törpe ember. *Syn.* Nedospelec.
nedorostlí, á, é, *adj.* impubes, is, *omn.* juvenis, e, *omn.*: Unmannbar, nicht mannbar: szakállatlan, ifiú, ifiútska. *Syn.* nedospelí, newirostlí. *Usus.* Nedorostlí Člowek, v. Nedorostlec. Nedorastlá Žena: pumilio, nana: Zwerg, vom weiblichen: 2) v. nečasní, nedoslí.
nedosciplí, á, é, *adj.* integra non esse valetudine (valetudinarius, a, um, tenui (infirma) valetudine utens: nicht ganz vereckt, kränklich, im verächtlichen Verstande: egésségtelen, beteges, nyavalyás.
nedosslí, á, é, *adj.* immaturus, a, um: unreif, nicht zu seiner Vollkommenheit gekommen: éretlen, idétlen. *Syn.* nečasní, newčasní, nedorostlí, nedospe-

spe-

speli, nedozreli, nezreli. *Usus.* nedošli Porod; v. Nedochodča.

Nedospelec, lca, m. v. Nedorostlec.

nedospeli, á, é, *adj.* v. nedorostli. 2) v. nedošli.

† nedospéli, á, é, idem.

Nedostáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nedostať, stal, -staňem (*boh.* nu) V. P. *imp.* staň, non accipere: nicht bekommen: nem nyerni; nem kapni *II. rec.* nedostať sa: non pervenire: nicht gelangen, kommen: oda nem érni, nem jönni. *boh.* nedostat se 2) *impersonaliter cum genitivo rei, dativo personae et nominativo quantitatis vel mensurae*: non accipere: nicht bekommen: nem kapni, nem nyerni. *Usus.* nedostaňe sa mu Zlatí: non obveniet illi florenus; non accipiet florenum: ein Gulden wird auf ihn nicht kommen, einen Gulden wird er nicht bekommen: egy forint nem jön reá; nem kap egy forintot. Nedostaňe sa mu toho: ex hac re nihil participabit: davon wird er nichts bekommen: abbol semmit sem nyér.

nedostatečňe, *adv.* insufficienter, unzulänglich, elégtelenül.

nedostateční, á, é, *adj.* insufficiens, *Tertull.* non sufficiens, tis. *omn.* Unzulänglich, elégtelen.

Nedostatečnosť, i, f. insufficientia, ae, f. Unzulänglichkeit, elégtelenség.

Nedostatek, tku, m. defectus, tus, m. inopia, penuria, ae, f. Mangel; Abgang an etwas, Abwesenheit einer nöthigen Sache, fogyatkozás, hiba, héjánosság, szükölködés, szükség. *Usus.* Nedostatek mať na nečem, nečeho nemať: carere quapiam re: etwas nicht haben; Mangel haben an etwas: valami-nélkül szükölködni.

nedostáwať, al, ám, V. I. *imp.* wag, v. nedostať. 2) *impersonaliter cum genitivo rei et dativo personae*: abesse, deesse, deficere, fehlen, mangeln: hibázni. *Usus.* Nedostáwá mu Reži: deest ipsi siligo: es fehlt ihm das Korn; Korn geht ihm ab: nintsen rozsa neki. *II. rec.* nedostáwať sa: *imperson. cum genitivo rei et nominativo mensurae*, deesse, deficere, abesse: fehlen, mangeln, abgehen: hibázni, héjául lenni. 2) esse: fehlen, seyn, zu einem verdrießlichen: bajának lenni. *Usus.* Newim, čo to sa mu nedostáwalo? ne scio, quid ei (molestiae) fuerit: ich weis nicht, was ihm fehlte: nem tudom, mi baja vala.

nedotklíwe, *adv.* intactiliter: unberührbar. *Syn.* netíkawe.

nedotklíwí, á, é, *adj.* intactilis, e, *Lucret.* unberührbar. *Syn.* netíkawí.

Nedotklíwosť, i, f. intactus, us, m. *Lucret.* Unberührbarkeit. *Syn.* netíkawosť.

nedotknúť sa, knul (kel, kňem V. P. *imp.* kňi sa: non tangere, (adtingere, contrectare): nicht anrühren: nem nyúlni hozzá, nem érenteni, kézzel nem illetni. *Syn.* netíkať sa. *Usus.* Nedotkňi sa ma: noli me tangere: rühre mich nicht an: ne nyúl hozzám.

nedotknutí, a, e, *part. constr.* ex eodem.

Nedotknutí, á, n. *Verb.* ex eodem.

nedowarení, á, é, *part. constr.* crudus, non plenecoctus, a, um: nicht gar gekocht: félbe

fött

fött (főzött), fele-nyers. *boh.* nedowařeni.
Nedowařeni, á, n. *Verb.* ex seq.
nedowařit', il, ím, V. P. *imp.* wař: non decoquere, non bene excoquere: nicht abkochen, nicht gar kochen: jól meg nem főzni.
Nedowěra, i, f. v. Nedowěrnost'.
nedowěřeni, á, n. *Verb.* ex seq. idem.
nedowěřit ſa, il, ím V. P. *imp.* wěřſa: non confidere: mißtrauen, mißtrauiſch ſeyn: nem bizni, nem hinni. *Syn.* newěřiti, nezwěřit ſa. *boh.* nedůwěřiti ſe.
nedowěrně, *adv.* diffidenter cum diffidentia: Mißtrauiſch: bizodalmatlanúl, biztalanúl.
nedowěrni, á, é, *adj.* diffidens inconfidens, tis, *omn.* inconfisus, a, um: mißtrauiſch, der Mißtrauen hat: bizodalmatlan. 2) plenus diffidentia: mißtrauiſch, voller Mißtrauen: bizodalmatlansággal tellyes.
Nedowěrnost', i, f. diffidentia, ae, f. das Mißtrauen: bizodalmatlanság, biztalanság.
nedowołeni, á, é, *part. const.* inconcessus, illicitus, vetitus, a, um: Unerlaubt: tilalmas, tiltott, meg nem engedtetett.
Nedowołeňi, á, n. *Verb.* ex seq.
nedowołit', il, ím, V. P. *imp.* wol: non admittere, non indulgere: verbiethen, nicht zulaſſen: tilalmazni, nem engedni.
* nedozrałi, á, é, *adj.* v. seq.
nedozreli, á, é, *adj.* immaturus, a, um: unreif: éretlen, idétlen. *Syn.* nedoſli, nezreli.
Nedozreloſt', i, f. immaturitas, tis, f. Unreife: Eretlenség. *Syn.* Nedoſpeloſt, Nezreloſt'.
nedřemawi, á, é, *adj.* insopitus, a, um: ſchlafſlos, uneingeſchläfert, nicht einzuſchläfern: szunnyadhatatlan.
Neduh, u, m. morbus, i, m. aegrotatio, nis, f. Krankheit: betegség, nyavalya. *Syn.* Nemoc, *vulg.* Choroba. *Usus.* Morni Neduh, v. Mor. Plúcni Neduh (nedužiwé Plúca): pulmonia, hectica, ae, f. phtysis, sis, f. Lungenſucht: fulladás.
† Nedůw'ěřeni, n. v. nedowěřeni.
† nedůwěřit'i ſe, il, ím; v. nedowěřit ſa.
† nedůwěrně, *adv.* v. nedowěrně.
† nedůwěrni, á, é, *adj.* v. nedowěrni.
† Nedůwěrnost, i, f. v. nedowěrnost'.
nedužiwe, *adv.* valetudinarie, morbide: kränklich, ſiech: betegessen, nyavalyásan. *Syn.* mdłe, nemocně, newládně, nezdrawe, *vulg.* chore.
nedužiwi, á, é, *adj.* valetudinarius, tenui (infirma) valetudine utens, morbidus, morbosus, a, um: kränklich, ſiech: beteges, nyavalyás. *Syn.* mdli, nemocni, newládni, nezdrawi, *vulg.* chori.
Nedužiwoſt', i, f. valetudo infirma (tenuis): Kränklichkeit, Siechheit, Siechthum: erötlenség, bádgyadság, betegeskedés, nyavalya. *Syn.* Mdloſt', Nemocnoſt', Newládnoſt', Nezdrawoſt'.
† Nedwěd, a, m. v. Medwed.
† Nedwědář, e, m. v. Medwedár.
† nedwědi, *adj. omn. gen.* v. medwedi.
† Nedwe'dice, f. v. Medwedica.
† neforemně, *adv.* v. neſpoſobně.

† neforemní, á, é, adj. v. nespôsobní.

† Neforemnosť, i, f. v. Nespôsobnosť.

negak, adv. aliquo (quodam) modo, pacto; quodammodo, aliqua ratione, aliquatenus: einigermaßen, valamikép, valamiképpen. Syn. negako, wolagak, wolagako, na negakí Spôsob, negakím Spôsobem.

negakí, á, é, adj. aliquis, aliqua, aliquod, aliquid: einiger, e, es; einer, irgend einer, jemand, rc. egy valaki. némelly. Syn. wolagakí. Usus. Z dálo sa mi, gakobich bol Hlas negakí slísal: videbar mihi sonum quemdam audire: es dünkte mir, als wenn ich eine Stimme gehört hätte: úgy tetszett, mintha valamelly szózatot hallottam volna. Negakí wetsí Strach, slísím, ze w Mesť e gest: maiorem quemdam in urbe terrorem esse audio: ich höre, die Stadt stecke in viel größerer Furcht: hallom, hogy sokkal nagyobb félelemben (rettegésben) vagyon a' város. Starosť o negaku Wec mať: sustinere negotium (curam) alicuius rei: Sorge über eine Sache tragen: valamelly dolgot magára válalni:

negako, adv. v. negak.

† negápne, adv. v. leňiwe, neschopňe.

† negápní, á, é, adj. v. leňiwí, neschopní.

† Negápnosť, i, f. v. Leňiwosť. Neschopnosť.

negedenkrát, adv. non semel, non una vice: nicht einmal, mehrmals, mehr als einmal: nem egyszer. Syn. negednúc, časkegseg.

† negednú, adv. idem.

negednúc, adv. idem.

† negemňe, adv. v. neučenliwe.

† negemní, á, é, adj. v. neučenliwí.

† Negemnosť, i, f. v. Neučenliwosť.

† negen, negenom, adv. v. nelen.

negesť, negedel, negem (boh. negím), V. I. imp. negec, non manducare, nicht essen, nem enni.

† negisť e, adv. v. neisť e.

† negistí, á, é, adj. v. neistí.

† Negistota, i, f. v. Neistota.

† negistotňe, -ní, -nosť; v. neistotňe, -ní, nosť.

nehaneblíwe, adv. impudenter, impudice, inverecunde: unverschämt, mit Unverschämtheit, ortzatlanúl, szemérmetlenül, szégyen nélkül. Syn. nestidaťe.

nehaneblíwí, á, é, adj. impudens, tis, omn. impudicus, inverecundus, a, um: unverschämt, ortzátlan, szemérmetlen, szégyen nélkül való. Syn. nestidatí.

Nehaneblíwosť, i, f. impudentia, impudicitia, inverecundia, protervia, ae, f. Unverschämtheit, ortzátlanság, szemérmetlenség szégyen nélkül valóság. Syn. Nestidatosť. Usus. Má tu Nehaneblíwosť, ze prawí: ea est impudentia, ut dicat: er hat die Unverschämtheit zu sagen: olly ortzátlan, hogy azt meri mondani; ortzátlanságából azt mondja.

* Neháňí, á, n. v. Necháňí.

nehasení, á, é, part. const. inexstinctus, a, um: ungelöscht: el-óltatlan. boh. nehahasení. Usus. Nehasené Wápno! calx viva, non exstincta, ungelöschter Kalk: el-oltatlan mész.

nehasiť, il, ím, V. I. imp. nehas: non exstinquere: nicht löschen: nem óltani. Prov. Neha-

hať, čo ta nepáři: ne depugnes in alieno negotio: *Homer*: noli temet admiscere liti alienae, quae nihil ad te pertinet.

* nehat, al, ám v. nechať.

* Neháwáňí, á, n. v. Necháwaňí.

* nehawať al, ám, v. necháwat.

nehbit'e, *adv.* tarde, langsam, késedelmessen, késön. *Syn.* nečíře, nechitre, nerichle, nesřoro, *boh.* nekwapňe.

nehbití, á, é, *adj.* tardus, a, um. langsam: késedelmes késedelmeskedö. *Syn.* nečílí, nechitrí, nerichlí, nesřorí. *boh.* nekwapní.

Nehbitosť, i, f. tarditas, tis, f. Langsamkeit: késedelmesség, vontatás, vonás. *Syn.* Nechitrosť, Nečílosť, Nesřorosť.

† Nehet, htu, m. v. Nechet.

nehíbří, á, é, *adj.* inflexibilis, e, *omn.* rigidus, a, um: unbiegsam, unbeugsam: hajólhatátlan. *Syn.* neohíbní.

nehibřo *adv.* rigide, in flexibiliter: unbiegsam: hajólhatatlanúl. *Syn.* neohibňe.

Nehibřosť, i, f. inflexibilitas, tis, f. rigor, is, m. Unbiegsamkeit: hajólhatatlanság. *Syn.* Neohibnosť.

† Nehíteř, třu, m. v. Nechťíř.

nehnutedelňe, *adv.* immobiliter: unbeweglich, unbewegsam: mozdithatatlanul, meg-indithatatlanúl.

nehnutedelní, á, é, *adj.* immobilis, e; unbeweglich, unbewegsam: mozdithatatlan, meg-indithatatlan.

Nehnutedelnosť, i, f. immobilitas, tis, f. Unbeweglichkeit, Unbewegsamkeit: mozdithatatlanság.

† nehnutedlňe, = ní, = nosť, v. nehnutedelňe, = ní, = nosť.

Nehoda, i, f. v. Nečas.

nehodňe, *adv.* indigne, unwürdig: méltatlanúl.

nehodní, á, é, *adj.* indignus, a, um. unwürdig: méltatlan, érdemetlen.

Nehodňica, i, f. indigna: ein unwürdiges Frauenzimmer: kegyelemre (jóra) méltatlan személy.

Nehodňík, a, m. indignus vir: ein unwürdiger Mann: minden jóra, jótéteményre, kegyelemre méltatlan ember.

Nehodnosť, i, f. indignitas, tis, f. Unwürdigkeit: méltatlanság.

nehogitedelňe, *adv.* v. nezhogitedelňe.

nehogitedelní, á, é, *adj.* v. nezhogitedelní.

Nehogitedelnosť, i, f. v. Nezhogitedelnosť.

neholení, á, é, *adj.* intensus, a, um: ungeschoren: nem borotváltt.

nehospodárskí, *adv.* negligenter indiligenter in re familiari: unwirthlich, unwirthschaftlich. 2) prodige: verschwenderisch, unwirthlich.

nehospodarskí, á, é, *adj.* negligens, indiligens in re familiari: unwirthlich, unwirthschaftlich. 2) prodigus, a, um, verschwenderisch, unwirthschaftlich.

nehotowí, á, é, *adj.* imparatus, a, um: unbereit, unbereitet: készületlen, nem kész.

nehrube *adv.* parum non valde: nicht so sehr nicht sonderlich: nem igen, keveset, kevessé *boh.* nehrube.

nehrubí, á, é, *adj.* parvus, exiguus, a, um: nicht groß, klein: kitsiny, kis, nem nagy. *Usus.* Brawa Časem nehrubí Peš welikého drží: a cane non magno saepe tenetur aper.

neiste, *adv.* incerte, dubie, ungewiß, nicht zuverläßig: kétségessen, bizonytalanúl. *Syn.* nedoista, neistotně, pochibně. *boh.* negiste.
neistí, á, é, *adj.* dubius, incertus, a, um, ungewiß, nicht zuverläßig: bizonytalan, kétséges. *Syn.* neistotní, pochíbní, *boh.* negití. *Usus.* Bláznivost gest neisté Weci za isté pokládat: incerta pro certis habere, stultum est: es ist eine Thorheit, ungewisse Sachen für gewiße zu halten: Bolondság (eszetlenség), a' bizonytalan dolgokat bizonyosoknak, és valóknak tartani.
Neistosť, i, f. v. seq.
Neistota, i, f. incertitudo, nis, f. incertum, dubium: Ungewißheit einer Sache: kétség, bizonytalanság. *Syn.* Neistosť, Neistotnosť, Pochibnosť, *boh.* Negistota.
neistotně, *adv.* v. neisťe.
neistotní, á, é, *adj.* v. neistí.
Neistotnosť, i, f. v. Neistota.
ňekade, *adv.* aliqua via, aliquo: irgend wohin, wodurch: valamerre, valamelly úton. *Syn.* wolakade *boh.* ňekadi, ňekudi.
† ňekadi, idem.
nekagicí, á, é, *adj.* inpoenitens, tis, *omn.* alienus a poenitentia peccatorum: unbußfertig: penitentziátlan, töredelmetlen, meg-általkodott. *Syn.* nekagicní, nelutostiwí, neskrúsení.
nekagicně, *adv.* inpoenitenter, sine poenitentia peccatorum unbußfertig: töredelmetlenül. *Syn.* nelutostiwe, neskrusene.
nekagicní, á, é, *adj.* v. nekagicí.
Nekagicnosť, i, f. impoenitentia, ae, f. inopia, poenitentiae peccatorum: Unbußfertigkeit: Penitentziatlanság, töredelmetlenség. *Syn.* Nelutosť, Nelutostiwosť Neskrúsenosť.
ňekam, *adv.* aliquo: irgend wohin: valahová. *Syn.* ňekde.
† ňekde *adv.* v. seq.
ňekde, *adv.* alicubi, uspiam, usquam, ullibi: irgend, irgendwo valahol, valamelly helyen. *Syn.* wolakde, na nekterém Mesťe. *Usus.* Gestli ňekde ge: si tamen usquam locorum est: wenn er doch irgend ist; ha valahol vagyon Gestlibi ňekde bol Had: si uspiam lateret aspis: wenn irgend eine Schlange verborgen liegte; ha valahol lappangana (elvolna rejtve) az aspis kigyó. Zdaliž ňekde tak kdosi psotní a bídní gest, gak ga? an quisquam usquam gentium est aeque miser, ac ego sum? *Ter.* ist in der ganzen Welt ein Mensch zufinden, der so armselig wäre, als ich: vallyon van ë, az egész világon olly nyomorúltt ember mint én?
ňekdi, *adv.* unquam: jemals: valaha, valamikor. *Syn.* wolakedi. *Usus.* Gestli ňekdi zlé Časi boli, sú zaisťe o mnoho horsé wčilegsé: si unquam adflicta fuerunt tempora, certe haec nostra sunt: wenn jemals schlechte Zeiten waren, so sind es die zetzigen gewiß; ha valaha keservesek voltak az idők, bizonnyal a' mi ideink keservesek. 2) olim, quondam alias: vor Zeiten, einmal, ehemals, sonst, vorher, eher: hajdan, hajdanában. *Syn.* wolakedi, prw, pred Časi, predeslími Časi. *Usus.* Ctnosť ňekdi wic platila (we wetseg Učiwosťi bola) nežli wčil (dnes), quondam (lapsis aetatibus) major erat virtuti

tuti

tuti honos, superiore aetate (tempore, memoria) pluris habita est virtus; fuit tempus cum alio loco et numero fuit virtus, ac hodie: vor Zeiten in größerem Preise war die Tugend, als jetzt: hajdanában többet ért a' jó erkölts mint mostanában. 3) aliquando, einmal (künftig), dereinst: valaha. *Syn.* wolakedi. *Usus.* Někdi bude (staňe sa někdi) že: aliquando erit. cum: die Zeit wird einmal kommen, daß: lészen valaha olly idő, hogy. 4) interdum, nonnunquam: irgend, dann und wann, zuweilen, manchmal: néha, híbe hóba. *Syn.* Časem po (na) Časi, někedi. *boh.* druhdi. *Usus.* Někdi mnoho doma sedí (bíwá), někdi na Roke (do Poľa) ide: interdum multus est domi, subin ruri agit: dann und wann ist er viel zu Hause, bisweilen gehet er aufs Land: néha igen gyakorta-való oda haza (a' háznál, a' házba)! néha pedig ki-meg (ki-tér, ki-sétál, ki-jár)? mezőre, szántóföldekre. Někdi ostrí, někdi tichí: interdum severus, alias lenior: bisweilen scharf, bisweilen gelind: néha kemény, néha kegyes.

ňekdo, *genit.* ňekoho: aliquis quidam: jemand: valaki. *Syn.* wolakdo, wolakterí. *Usus.* Druhí nekdo: alias quidam, *Ter.* jemand anderer: más valaki.

ňekedi, *adv.* v. ňekdi 4 Nro.

Neker, kru, m. Potok: nicer, nicarus, i, m. Necker, ein Fluß bei Heidelberg: niker, *folyoviz.*

† ňekolik, v. ňekolko.

† ňekolikerí, á, é; v. ňekolkorí.

† ňekolikrát, v. ňekolkokrát.

* ňekolkerí, á, é, v. ňekolkorí.

ňekolko, *adv. cum et sine genitivo.* aliquot: einige, etliche: egynéhány. *boh.* ňekolik.

ňekolkokrát, *adv.* aliquoties, einigemal, etlichemal: egynéhányszor. *Syn.* ňekolko Rázi. *boh.* ňekolikrát.

ňekolkorí, á, é (*abs.* ňekolkoro) *adj.* plures, complures, diversi, ae, a: verschieden, unterschieden, mehr als eins: külömbb-külömbbféle. *Syn.* rozdelní, rozluční, *boh.* ňekolikerí.

nekončite, *adv.* non acute, sine acumine: nicht spitzig, ohne der Spitze: hegy nélkül, hegyetlenül, nem hegyesen.

nekončití, á, é, *adj.* non acutus (acuminatus, cuspidatus), a, um: nicht spitzig; hegyetlen, hegy nélkül való.

ňekonečňe, *adv.* infinite, unendlich, végetlenül. *Syn.* neskončeňe.

nekoneční, á, é, *adj.* infinitus, um; unendlich, végetlen, véghetetlen. *Syn.* neskončení, Konca (Kraga) nemagící.

Nekonečnosť, i, f. infinitas, tis, f. (infinitudo, inis, f.) Unendlichkeit, végetlenség, véghetetlenség. *Syn.* Neskončenosť.

nekrwawe, *adv.* incruente, unblutig, vérhullatlanúl.

nakrwawí, á, é, *adj.* incruentus, a, um; unblutig, vérhullatlan, nem véres. *Syn.* bezkrwí, bezkrwní.

ňekterí, á, é, *adj.* aliquis, a, od; quidam, quaedam, quoddam: einer, e, es; jemand: egy valaki. *Plur.* aliqui: einige: egy-valakik, némellyek. *Usus.* Ne iní ňekterí Člo=

Člowek: non alius quisquam *Plaut.* kein anderer Mensch: senki más. Trá neb štirá něk-terí boli: tres aliqui, quatuorve erant: es waren ihrer drei oder viere: hárman vagy négyen valának.

† nekwapňe, v. nehbike.

† nekwapní, á, é, v. nehbití.

† Nekwapnosť, i, f. v. Nehbitosť.

nekwasení, á, é, *part. const.* v. g. Nekwasení Chléb: azymus (infermentatus, non fermentatus) panis: ungesäuertes Brod; kovásztalan kenyér.

Neláška, i, f. animus alienus, malevolentia, ae, f. Ungunst, rosz akarat. *Usus.* Do Nelášky prisť: excidere gratia alicuius: in Ungunst kommen: valaki kedvéből kiesni. W Nelášce stať: esse in offensa apud aliquem: in Ungunst stehen: valaki gyűlölségében lenni.

nelášKawe, *adv.* malevole, inique: ungünstig.

nelášKawí, á, é, *adj.* malevolus, iniquus, a, um: ungünstig, Ungunst haben gegen Jemanden: rosz akaratú, valakit gyűlölő.

nelekawe, *adv.* intrepide, imperterrite, impavide, ohne Zittern, unerschrocken: bátran, mérészen, nem félve. *Syn.* nebogazliwe.

nelekawí, á, é, *adj.* imperterritus, impavidus, intrepidus, a, um: ohne Zittern, ohne Furcht, unerschrocken: bátor, mérész. *Syn.* nebogazliwí.

Nelekawosť, i, f. animus impavidus, inopia pavoris, fortitudo: Unerschrockenheit: bátorság, mérészség. *Syn.* Nebogazliwosť.

nelen, *adv.* non modo, non solum, non tantum: nicht allein nicht nur: nem tsak, nem egyedül. *Usus.* Nelen nechwálím to, ale radšeg haňím: non modo non laudo, sed (verum) etiam vitupero: nicht allein lobe ich dieses nicht, sondern hingegen schelte, und tadle: nem hogy ditsérném, de inkabb gyalázom. Nelen sem to nepowedal, ale aňi sem na to nepomisľel: non modo non dixi, sed ne cogitavi quidem: nicht allein habe ich es nicht gesagt, sondern ich habe nicht einmal darauf gedenkt: nem tsak semmit sem szóllottam arról, de még nem-is gondolkodtam felőle. Nelen Rodičow, ale i Prátelow cťiť (nelen Rodičom, ale i Prátelom Uctiwosť) náleží sluší, swedčí: non solum parentibus, sed et amicis insuper honor deferendus (honos est habendus): nicht den Eltern allein, sondern auch den Freunden gebühret die Ehre: nem tsak a' szüleiknek, hanem az atyánkfiainak-is tiszteletet adnunk kell. 2) nedum, taceo, non dicam: nicht nur, nicht allein, ich will nicht sagen, geschweige: nem tsak, nem mondom. *boh.* nercili. *Usus.* Nelen abiš to mohel: nedum (tantum abest), ut possis: geschweige, daß du es könntest: nem tsak, hogy meg-tehetnél. Nelen že nemohel, ale aňi nechcel: tantum abest, ut non potuerit, ut et ne voluerit quidem: zugeschweigen, dast er nicht konnte, so wollte er nicht einmal: nem tsak meg-nem tehette, de nem-is akarta.

† nelib'e, v. seq.

nelíbežňe, *adv.* iniucunde, insvaviter, ingrate, moleste: unlieblich, unangenehm, mißfällig:

fällig: kedvetlenül, désztelenül. *Syn.* nelúbe, nelúdňe, nemiťe, *boh.* nelibé.

nelíbežní, á, é, *adj.* iniucundus, ingratus, a, um; insvavis, haud dulcis, e; unlieblich, unangenehm, mißfällig: kedvetlen, désztelen. *Syn.* nelúbí, nelúbní, nemilí. *boh.* nelibí.

Nelíbežnosť, i, f. iniucunditas, insvavitas, tis, f. Unlieblichkeit, kedvetlenség, désztelenség. *Syn.* Nelúbosť, Ne-Nelúbnosť, Nemilosť. *boh.* Nelibosť. 2) v. Nelúbka.

† nelibí, á, é; v. nelíbežní.

† Nelibka, i, f. v. Nelúbka, Nelúbosť.

nelibní, á, é, v. nelíbežní, nelúbní.

† nelibňe, v. nelíbežňe, nelúbne.

† Nelíbnosť, i, f. v. Nelíbežnosť, Nelúbňosť.

† nelidní, á, é; v. neludní.

† Nelidnosť, i, f. v. Neludnosť.

† nelidsťi, *adv.* v. neludsťi.

† nelidsťí, á, é, v. neludsťí.

† nelitosťiwe, *adv.* v. nelutosťiwe.

† nelitosťiwí, á, é; v. nelutosťiwí.

† Nelitosťiwosť, i, f. v. Nelutosťiwosť.

nelúbe, *adv.* v. nelíbežňe. *Usus.* Nelúbe mu páchňe z Ust: ingratum ex ore spargit (halat) odorem: einen unangenehmen Geruch lasset er aus seinem Munde heraus: kedvetlen szagot ád-ki a' szájából.

nelúbí, á, é, *adj.* v. nelíbežní.

nelúbiť, il, ím *negat.* ex lúbit. *II. rec.* nelúbiť sa, *negat.* ex lúbiť sa.

Nelúbka, i, f. displicentia, ae, f. improbatio, nis, f. das Mißfallen, Mißfälligkeit: nemtetszés, útálás, valamitől irtózás. *Usus.* Mám Nelúbka nad tú Wecú: res mihi displicet: ich habe Mißfallen daran: nem tetszik nékem az a' dolog, gyötör engemet. Na mogu Nelúbku učinil: me improbante fecit: zu meinem Mißfallen that ers: gyötrödésemre azt tselekedte.

nelúbňe, *adv.* v. nelíbežňe.

nelúbní, á, é, *adj.* v. nelíbežní.

Nelúbnosť, i, f. v. Nelíbežnosť.

neľudňe, *adv.* inhumane, inhumaniter, inurbane, inurbaniter, inofficiose: unleutselig, unmenschlich, unhöflich, auf unhöfliche Art, mit Unhöflichkeit: embertelenül, gorombáúl. *Syn.* neludsťi, newludňe, *boh.* newlidňe.

neludní, á, é, *adj.* inhumanus, inurbanus, inofficiosus, a, um: unleutselig, unhöflich, unmenschlich: emberségtelen, goromba. *Syn.* nečlowečí, neludsťí, newludní, *boh.* newlidní.

Neľudnosť, i, f. inhumanitas, inurbanitas, inofficiositas, tis, f. Unleutseligkeit, Unhöflichkeit, Unmenschlichkeit: emberségtelenség, gorombasság. *Syn.* Neludstwí, Newludnosť. *boh.* Newlidnosť.

neludsťi, *adv.* v. neľudňe.

neludsťí, á, é, *adj.* v. neľudní.

Neludstwí, á, n. v. Neľudnosť.

nelutosťiwe, *adv.* immisericorditer, unbarmherzig, unmitleidig: könyörületlenül. *Syn.* nemilosrdňe, nemilosťiwe. 2) v. nekagičňe.

nelutosťiwí, á, é, *adj.* immisericors, dis; unbarmherzig, unmitleidig: könyörületlen, irgalmatlan. *Syn.* nemilosrdní, nemilosťiwí. 2) v. nekagicní.

Nelutosťiwosť, i, f. inopia misericordiae, inhumanitas, tis, f. Unbarmherzigkeit: könyörületlenség, irgalmatlanság. *Syn.* Nemi-

Nemilostdnost', Nemilost'iwost'. 2) v. Nekagicnost'.
† nelze, *adv.* v. tažko, nemožno, neňí možno.
nemalí, á, é, *adj.* immodicus, non parvus, non exiguus, non modicus, a, um: ziemlich groß: nem parányi, nem kitsiny.
nemat, al, ám *neg.* ex mat.
Ňemča, ata, n. *dem.* germanica proles: ein deutsches Kind: német gyermek.
Ňemčátečko, a, n. *dem.* ex seq.
Ňemčatko, a, n. *dem.* ex Ňemča.
Ňemček, a, m. *dem.* germanellus, i, m. der kleine Deutsche: németetske, kis-német. *Syn.* Ňemeček, contemtive Machanček, Šlochawček.
Ňemci, mec, f. *plur.* Provinciae Germanicae: deutsche Länder: Német tartományok. *Syn.* Ňemecké Krage. *Usus.* Išel do Ňemec: concessit in partes germanicas: er gieng ins Deutsche; d. i. in Länder, Gegenden, wo Deutsche wohnen: német országba mentt. W Ňemčách mnoho skusil: in Germanicis partibus multum est expertus: im Deutschen hat er viel erfahren: sokat tapasztallt a' Német országban.
Ňemčíček, čka, m. *dem.* ex Ňemček.
Ňemčina, i, f. lingua germanica (theodisca): das Deutsch, die deutsche Sprache: német nyelv. *Syn.* ňemecká Reč.
Ňemčizna, i, f. idem.
ňemcow, a, e, *adj. poss.* germani, dem Deutschen gehörig: németé. *contemt.* machanow, šlochawcow, zwachanow.
Ňemec, ca, m, Germanus, alemannus, theodiscus, i; teuto, nis, m. der Deutsche: német. Ex ne et mé (Méno), qui nullum nomen habet, innominatus, ignotus, peregrinus. *Hoc nomine omnes peregrini; sed vel maxime Germani apud Slavos veniebant. contemt.* Machan, Šlochawec, Zwachan.
Ňemeček, čka, m. *dem.* ex Ňemček.
ňemecki, *adv.* germanice, teutonice, alemannice, theodisce, deutsch: németül.
ňemecký, á, é, *adj.* germanus, germanicus, teutonicus, alemannicus, theodiscus, a, um: deutsch: német, németi. *Usus.* Ňemecká Zem (Říša): Germania: Deutschland: német ország.
nemén, neméňeg *adv.* non minus; nicht weniger: nem kevessebb.
nemeňitedelňe *adv.* immutabiliter; unveränderlich: változhatatlan, meg-másolhatatlan.
nemeňitedelní, á, é, *adj.* immutabilis; unveränderlich: változhatatlan, meg-másolhatatlan.
Nemeňitedelnost', i, f. immutabilitas, tis, f. die Unveränderlichkeit: változhatatlanság, meg-másolhatatlanság.
† neménitedlňe, -ni, -nost, idem.
nemerňe, *adv.* intemperanter, effuse, immoderate: unmäßig, mértékletlenül. *boh.* nemírňe.
nemerní, á, é, *adj.* immoderatus, effusus, immodicus, a, um: unmäßig, das Maß überschreitend, übertrieben, zu groß: mértékletlen. *boh.* nemírní. 2) intemperans, incontinens, tis, immoderatus, a, um: unmäßig, sich nicht mäßigend: mértékletlen. 3) immensus, vastus, a, um: unmäßig, ungeheuer: mérthetetlen, mérték nélkül. *Syn.* Zrutа.
Nemernost', i, f. intemperantia,

tia, incontinentia, ae, f. immoderatio, effusio, nis, f. Unmäßigkeit : mértékletlenség. boh. Nemírnost.2) immensitas, tis; Unmäßlichlichkeit: mérthetetlenség.

Nemesťáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

nemesťať, al, ám; *negat.* ex mesťať.

nemestňe, *adv.* non in loco, non convenienter loco, unstandesmäßig, zu unrechtem Orte: helyen kévül, alkalmatlanúl. *boh.* nemístňe.

nemestní, á, é, *adj.* locum non adtineus, inconveniens loco: unstandesmäßig, zum Ort (zur Zeit) nicht gehörig: helyhez nem tartozandó, nem illendö.

Ňemí, ého, m. mutus, i, m. ein Stummer: néma; *boh.* Ňíma.

ňemí, á, é, *adj.* mutus, a, um: elinquis, e: stumm: néma, nyelvetlen, szóllatlan. *Syn.* nemtawí, nemluwní. *Prov.* Ňemého ňikdo nerozumí, ňemé Déťa aňi Mati nerozumí: multas amicitias silentium diremit: die Stummheit trennet die Freundschaft: némának annya sem érti szavát.

nemile *adv.* invise, ingrate: unangenehm, verhaßt: gyölölségesen. *Syn.* newzáćňe.

nemilí, á, é, *adj.* invisus, ingratus, a, um: unangenehm: gyölölséges, unalmas. *Syn.* newzáćní.

Nemilosrdenstwí, á, n. immisericordia, ae, f. Unbarmherzigkeit: irgalmatlanság. *Syn.* Nemilosrdnost', Nemilost'iwost', Nelutost'iwost'.

nemilosrdňe *adv.* immisericorditer; unbarmherzig: irgalmatlanúl. *Syn.* nelutost'iwe, nemilost'iwe.

nemilosrdní, á, é, *adj.* immisericors, dis; unbarmherzig, irgalmatlan. *Syn.* nelutost'iwí, nemilost'iwí.

Nemilosrdnost', i, f. v. Nemilosrdenstwí.

Nemilost', i, f. ira, offensio, indignatio, nis, f. Ungnade, Zorn: boszszú. *Syn.* Nehíbka. *Usus.* W Nemilost' prist', upadnúť: incidere in offensionem alicuius: in Ungnade kommen: valaki haragjába esni. W Nemilost'i biť: esse apud aliquem in offensa: in Ungnade seyn: valakinél nem jó kedvében lenni:

nemilost'iwe, *adv.* v. nemilosrdňe.

nemilost'iwí, á, é, *adj.* v. nemilosrdní.

Nemilost'iwost', i, f. v. Nemilosrdnost'.

neminutedelňe, *adv.* inevitabiliter: unumgänglich, unvermeidlich: el-kerülhetetlenül.

neminutedelní, á, é, *adj.* inevitabilis: unumgänglich, unvermeidlich: elkerülhetetlen.

Neminutedelnost', i, f. inevitabile fatum: Unumgänglichkeit, unumgängliches Schicksal, hohe Nothwendigkeit: elkerülhetetlenség.

† nemírňe, v. nemerňe.
† nemírní, á, é; v. nemerní.
† Nemírnost': í, f. v. Nemernost'.

Nemisel, i, f. v. Nemiselnost'.

nemiselňe, *adv.* inconsiderate: unbedacht, unbedachtsam: gondolatlanúl. *Syn.* nepowážliwe.

nemiselní, á, é, *adj.* inconsideratus, a, um, unbedachtsam: gondolatlan, gondatlan. *Syn.* nepowážliwí.

Nemiselnost', i, f. inconsideratio, nis, f. Unbedachtsamkeit: gondolatlanság, gondatlanság. *Syn.* Nemisel, Nepowážliwost'.

ne-

nemisslet', el, ím; *negat.* ex mislet'.
nemít', mil, igem; *negat.* ex mit'.
nemití, á, é, *part. const.* ex praeced.
† nemísstňe, v. nemesstňe.
ňemkiňa, i, f. Germano, theodisca, ae, f. die Deutsche: német aszszony. *contemt.* Machanka, Šlochawica, Šlochawka, Zwachanka.
† nemkíňe, f. idem.
nemkiňín, á, é, *adj. poss.* germanae: der Deutschen gehörig: német aszszonyé.
nemluwit', il, ím, *negat.* ex mluwit'.
Nemluwňa, aťa, n. infans, tis, *com.* pusio, nis, f. puerulus, infantulus, i, m. kleines Kind, das noch nicht reden kann; unmündiges Kind: szóllatlan kisded, tsetsemös gyermek, *boh.* Nemluwňe.
Nemluwňátečko, a, n. *dem.* ex seq.
Nemluwňátko, a, n. *dem.* ex Nemluwňa.
† Nemluwňe, eťe, n. v. Nemluwňa.
nemluwňe, *adv.* indiserte, unberedt, unberedtsam: szóllatlanúl.
nemluwní, á, é, *adj.* ineloquens, *tis;* infacundus, indisertus, a, um: unberedt, ohne Beredsamkeit, unberedsam, der nicht beredt ist, oder keine Beredsamkeit besitzt: szóllatlan.
Nemluwnost', i, f. infantia, inopia eloquentiae, taciturnitas, tis, f. Unberedtsamkeit: szóllatlanság.
nemnohí, á, é, *adj.* paucus, modicus, non multus, exiguus, a, um; wenige, nicht viele: nem sokan, kevesen.
nemoc, *adv.* parum, modicum, exiguum, non multum: nicht viel, wenig: keveset, kevessé. *Syn.* nemnoho.
Nemoc, i, f. morbus, i, m. aegritudo, nis, f. infirmitas, tis, f. Krankheit: betegség, nyavályа, egésségtelenség. *Syn.* Choroba, Mdloba, Nedužiwost', Newládnost', Nezdrawost', Stonáňí. *Usus.* Čerwená Nemoc, v. Čerwenka. Dedičná Nemoc; haereditarius morbus: erbliche Krankheit: ösi betegség. Smrtelná Nemoc; laethalis morbus: tödtliche Krankheit: halálos betegség. Suchá Nemoc; v. Suchotini. Swateho Walentina, Nemoc; v. Nesčastí Nro. 2. Wred, Zratkiňa. Gaká to (čo geto za) Nemoc? quid hoc morbi est *Ter.* was ist das für eine Krankheit? mitsoda nyavalya (betegség) ez? Do Nemoci úpadnút', in morbum incidere; aegrotum fieri: krank werden: in eine Krankheit fallen: betegségbe esni. *Prov.* Nemá L'ekár Pomocí, proti každég Nemoci: non est in medico semper relevetur ut aeger; interdum docta plus valet arte malum: nicht alle Krankheiten sind zu heilen.
nemocňe, *adv.* aegre, aegrotanter, aegrote, infirme, invalide, morbide: kränklich: betegen, betegessen, nyavalyássan. *Syn.* chorawe, newládňe, nezdrawe.
Nemocňeňí, á, n. aegrotatio, infirmatio, nis, f. die kranke Beschaffenheit: betegeskedés, nyavalyáskodás. *Syn.* Choreňí, Onemocneňí, Nemoc.
nemocňet', ňel, ňím, V. I. *imp.* ňi: aegrotare, aegrescere, aegrotum (aegrum) fieri, infirmari, decumbere: krank (kränklich) werden: betegesked-

ni,

ni. nyavalyáskodni. *Syn.* chořet, mdlet, onemocňet.

nemocni, á, é, (abs. nemocen, nemocno), *adj.* aeger, aegrotus, infirmus, morbidus, morbosus, a, um: aegrotans: krank, kränklich: beteg, beteges, nyavalyás, betegséges, egésségtelen. *Syn.* chorawí, chorí, chorlawí, mdlí, newládní, nezdrawí, polihugící, *boh.* churawi, hubení, *Usus.* Ge weľmi nemocní, graviter aegrotat: er ist sehr krank: igen beteges. Nemocním biť: aegrotum esse: krank sein: betegeskedni. Nemocním zostať, onemocňet, aegrotum fieri, aegrescere, incidere in morbum: krank werden: le-betegedni. Nemocním sa robiť, simulare morbum, praebere speciem aegroti: sich krank stellen: betegnek tenni magát. K Nemocnému (ku chorému) ísť: ad infirmum ire: zum Kranken gehen: beteghez menni. *Prov.* Nemocní dúfá (trúfá), dokád len fúká (dichá): aegroto dum anima est, spes esse dicitur: ein Kranker hoffet: so lange ihm der Athem aus und eingehet. Zdrawí lahko nemocnému radí; facile, cum valemus, recta consilia aegrotis damus, *Ter.* in admonendo sapimus omnes, non videmus propria. Nemocňí sú tak dobre naši Bratri, gako zdrawí: infirmi perinde ac sani sunt proximi nostri: die Kranken sind eben so unsre Brüder, wie die Gesunden.

Nemocňica, i, f. domus aegrotorum, nosocomium: Krankenhaus: beteg-ház. 2) valetudinarium, infirmaria: Krankenstube, Krankenzimmer; beteg-szoba.

† Nemocňice, f. idem.

Nemocnosť, i, f. infirmitas, aegritudo, nis, f. eine Krankheit, Kränklichkeit, Schwachheit: betegeskedés, betegség, nyavalyáskodás, nayavalya. *Syn.* Chorawosť, Mdloba, Némoc. Nemocňeňí, Nezdrawosť, *boh.* Churawost.

nemocť, = mohel, = možem, V. I. *imp. negat. ex* mocť: non posse: nicht können: nem lehetni, nem birni. *Usus.* Nemože mluwcť: nequit loqui, er kann nicht reden: nem szóllhat. 2) infirmum (aegrotum) esse: krank seyn: betegeskedni. *Syn.* Nemocňet. *Usus.* Nemože na Nohu: pede adfecto est: es thut ihm der Fuß wehe: fáj a' lába néki.

nemohowite, *adv.* immobiliter: unbeweglich: mozdithatatlanúl, ingatlanúl.

nemohowití, á, é, *adj.* immobilis, e: unbeweglich: ingatlan, mozdithatatlan. *Usus.* Nemohowité Statki: bona immobilia: unbewegliche Gütter: ingatlan jószág.

Nemohowitosť, i, f. immobilitas, tis, f. Unbeweglichkeit: ingatlanság, mozdithatatlanság.

Ňemosť, i, f. Mutitas, tis, f. infantia, ae, f. Stummheit; némasdg. *Syn.* Ňemtawosť.

Ňemota, i, f. idem.

nemotorňe, *adv.* v. nespôsobňe.

nemotorní, á, é; v. nespôsobní. *Prov.* Gedno nemotorné pusťice, pogde toho wice; dato uno inconvenienti, plura sequuntur. Vara vibiam sequitur *Auson.* ein Uebel (Irrthum, 2c.) folgt aus dem andern. Eine Ungereimtheit ziehet die andere nach sich: egy illetlenség másikat húza.

Ne=

Nemotornosť, i, f. v. Nespo=sobnosť.

nemožně, *adv.* nullo modo impossibiliter: unmöglich: lehetetlenül, semmiképpen. *Syn.* nemožno. 2) infirme, lanquide, debiliter: ohne Kraft, ohne Vermögen: erötlenül. *Syn.* slabo.

nemožní, á, é, *adj.* impossibilis, e, *omn.* unmöglich: lehetetlen, nem lehetös, nem lehetséges. 2) infirmus, a, um, imbecillis, e, inops, is, *omn.* ohne Kraft, ohne Vermögen: erötlen. *Syn.* newládni, slabí.

nemožno *adv.* difficile, impossibile: schwer, unmöglich: lehetetlenül. *Syn.* tažko, neňí možno, *boh.* nelze. *Usus.* Stráſt, Bídu a Nereſt, čo proſpíwá oplakáwat, geſtliže gu nemožno w lepſu zmenit. *Comenius.*

Nemožnosť, i, f. impossibilitas, f. impotentia, ae, f. Unmöglichkeit: lehetetlenség. 2) imbecillitas, infirmitas, tis, f. Unvermögen: erötlenség. *Syn.* Newládnosť, Slabosť.

nemráwně, *adv.* inurbane, inhumane, inofficiose, immorigere: unmanierlich, unsittlich: embertelenül. *Syn.* nekudně.

nemrawní, á, é, *adj.* inhumanus, inurbanus, inofficiosus, immoriger, a, um: unmanierlich: embertelen, erköltstelen. *Syn.* nekudní.

Nemrawnosť, i, f. inhumanitas, inurbanitas, inofficiositas, tis, f. Unmanierlichkeit, Unsittlichkeit: embertelenség, erköltstelenség. *Syn.* Nekudnosť.

ňemtawe *adv.* v. ňeme.

Ňemtawosť, i, f. v. Ňemosť.

nemúdre *adv.* insipienter: unweise, unweißlich: oktalanúl, okosság nélkül. *Syn.* neumele. *boh.* nemúdře.

nemúdrí, á, é, *adj.* insipiens, desipiens, tis, *omn.* unweise: oktalan. *Syn.* neumelí.

Nemúdrosť, i, f. insipientia, inscitia, ae, f. Unweisheit: oktalanság. *Syn.* Neumelosť.

nenabití, á, é, *adj.* v. seq.

nenabitní, á, é, *adj.* irreparabilis *omn.* unersetzlich: helyrehozhatatlan.

† nenadáke *adv.* v. nenazdáke.

† nenadálí, á, é, *adj.* v. nenazdáli.

nenáhle *adv. negat. ex* náhle, v. neskoro.

nenáhlí, á, é, *adj. negat. ex* náhlí, v. neskorí.

nenákežit'e, *adv.* indebite, incompetenter, praeter aequum (obligationem): ungebührlich wider die Gebühr: köteleségen (törvényen) kivül. *Syn.* nepodlužně. 2) indecenter, indecore, indigne, incongrue: ungebührlich, unanständig, auf ungebührliche Art: illetlenül. *Syn.* neslušně. 3) inique, iniuste, modo iniusto: ungebührlich, unbillig, auf ungebührliche Art: törvénytelenül. *Syn.* neprávně.

nenákežití, á, é, *adj.* indebitus, a, um, incompetens, tis: ungebührlich, nicht schuldig: nem köteles. *Syn.* nepodlužní. 2) indecens, inconveniens, dedecens, tis; indecorus, incongruus, indignus, a, um: ungebührlich, unanständig, unschicklich: illetlen, helytelen. *Syn.* neslušní. 3) iniquus, iniustus, a, um: ungebührlich, unbillig: térvénytelen. *Syn.* neprávní.

Nenákežitosť, i, f. incompetentia, ratio indebita: Ungebührlichkeit, wenns nicht Schuldigkeit ist, nem kötelesség. *Syn.* Ne=

Nepodlužnost'. 2) incongruentia, inconvenientia, indecentia, ae, f. indignitas, tis, f. Ungebührlichkeit, Unanständigkeit, Unschicklichkeit: nem illendőség, illetlenség. *Syn.* Neslušnost'. 3) iniquitas, iniustitia: Unbilligkeit: igazságtalanság, törvénytelenség. *Syn.* Neprávnost', Nespravedliwost'.

nenaprawitedelňe, *adv.* incorrigibiliter: unverbesserlich: helyre-hozhatatlanúl, gyógyithatatlanul, gyógyúlhatatlanúl.

nenaprawitedelní, á, é, *adj.* incorrigibilis, inemendabilis, insanabilis, e: unverbesserlich, so schlecht, das es nicht zu verbessern ist: helyrehozhatatlan, gyógyihatatlan, gyógyúlhatatlan.

Nenaprawitedelnost', i, f. incorrigibilitas, conditio inemendabilis (insanabilis): Unverbesserlichkeit (als Tadel): helyre hozhatatlanság, gyógyithatatlanság.

† nenaprawitedlňe - ní, nost; v. nenaprawitedelňé - ní, - nost'.

† nenasiceňe, *adv.* v. nenasit'eňe.

† nenasiceni, á, é, *adj.* v. nenasit'ení.

† Nenasicenost', i, f. v. Nenasit'enost'.

nenasit'ené *adv.* insaciabiliter, insaturabiliter; unersättlich; telhetetlenül. *Syn.* nenásitňe, lakome.

nenasitení, á, é, *adj.* inexplebilis, insatiabilis, insaturabilis, e: unersättlich: telhetetlen, elégéthetetlen. *Syn.* nenasitní, lakomí. 2) insatiatus, insaturatus, inexpletus, a, um: unersättigt: nem megelégedett.

Nenasit'ení, á, n. v. seq.

Nenasitenost', i, f. insatiabilitas, insaturabilitas, cupiditas, infirmitas, infinita, bulimia ae, f. bulimus, i, m. *Veget. de re vet.* der Heißhunger, die Unersättlichkeit: telhetetlenség. *Syn.* Lakomost, Lakomstwí. Nenasitnost'. 2) v. Skupost'.

nenasitňe, *adv.* v. nenasiteňe.

nenasitní, á, é, *adj.* v. nenasitení.

Nenasitnost', i, f. v. Nenasitenost'.

Nenáwideňí, á, n. *Verb.* ex seq. v. Nenáwist'.

nenáwidet, del, dím V. I. *imp.* wid, *cum genit* odisse, odio habere aliquem: hassen Jemanden: valakit gyölölni. *Prov.* Kdo nenáwidí Bratra swého, Wražedelník gest: omnis qui odit fratrem suum, homicida est: wer seinen Bruder hasset ist ein Todschläger: a' ki felebarátját gyülöli. Statečňegsá Wec gest, ňekoho zgewňe obrazit, neželi tagňe nenáwidet: honestius aliquem offendere, quam odisse: es ist ehrlicher Jemanden öffentlich zu beleidigen, als insgeheim zu hassen: tisztességesebb valakit nyilván meg-bántani, mint titkon gyülölni. *Par. Páp.*

Nenáwiditel, a, m. v. Nenáwistník.

Nenáwist', i, f. odium, ii, n. der Haß: gyülölség. *Usus.* Tagná Nenáwist' (*boh.* Zášti): odium occultum, simultas: Groll: alattomba-való gyülölség.

nenáwist'iwe, *adv.* v. nenáwistňe.

nenáwist'iwí, á, é, *adj.* v. nenáwistní.

Nenáwist'iwost', i, f. v. Nenáwist'.

nenáwistliwe, *adv.* v. nenáwistňe.

nenáwistliwi, á, é, *adj.* nenáwistní.

Nenáwistliwosť, i, f. v. Nenáwisť.

nenáwistňe, *adv.* invide, maligne: neidisch, irígységesen. *Syn.* záwistliwe, záwistňe.

nenáwistní, á, é, *adj.* invidus, malignus, a, um: neidisch, irígységes. *Syn.* záwistliwí, záwistní.

newáwistňiččin, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Nenáwistňička, i, f. quae odit, aemulatrix, cis, f. Hasserinn: gyülölöné. *Syn.* Záwistňička.

Nenáwistňictwí, á, n. v. Nenáwisť.

Nenáwistňík, a, m. osor, is, m. qui odit: Hasser, gyülölö. *Syn.* Záwistňík.

nenáwistňíkow, a, e, *adj. poss.* osoris, dem Hasser gehörig: gyülölöé.

nenawráťitedelňe, *adv.* v. nenabitňe. 2) modo irrevocabili, irrevocabiliter: unzurückrufllich, unwiderruflich: viszsza-hivatlanúl.

nenawráťitedelní, á, é, *adj.* v. nenabitní. 2) irrevocabilis, e: unzurückruflich, unwiderruflich: viszsza-hivatlan.

Nenawraťitedelnosť, i, f. v. Nenabitnosť. 2) natura (ratio) irrevocabilis, irrevocabilitas, tis, f. Unzurückruflichkeit, Unwiderrufllichkeit: viszsza-hivatlanság.

nenazdále *adv.* inopine, inopinato, nec opinato, ex inopinato, præter (contra) opinionem, de (ex) improviso, improviso, repente; unvermuthet: véletlenül, remélletlenül. *boh.* nenadále, maňí.

nenazdálí, á, é, *adj.* inopinatus, inopinus, nec opinatus, improvisus, repentinus, subitus, a, um; unvermuthet: véletlen. *boh.* nenadálí.

nenechať, al, ám, *negat.* ex nechať.

neňí, *tertia persona* ex nebiť (nesem, nebudem): non est, es ist nicht, nintsen. *Usus.* On snad neňí doma: ille fortasse non est domi: er ist vielleicht nicht zu Hause: ö talán nintsen ide (oda) haza, ithon, othon. Neňí gím tu Zima? nonne hic alges? friert Sie hier nicht? nem te fázol itten? To neňí Sukno: hic non est pannus: das ist kein Tuch: e' nem posztó. Aňi ho tam slišať neňí: nec ibi auditur: man hört ihn dort gar nicht: hírét, szavát sem hallani ottan. Mhla ge tam, aňi neňí Wrch wideť: aer ita nebulosus est, ut nec mons conspiciatur: es ist so nebelig, daß der Berg nicht zu sehen ist: olly ködös (zavaros) a' levegö ottan, hogy a' hegyet sem láthatni. *Saepe loco Nominativi Genitivus adhibetur. v. g.* Kedbi toho nebolo bolo: nisi id fuisset: wenn das nicht gewesen wäre: hogy ha az nem lett vólna. *Prov.* Nič neňí w Slíwce, nič na Orechu twrdé. W Slíwce neňí Kostki, Orech nemá zwenku Škrupinki: nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri, *Horat.* ad insaniam usque impudentem esse; non vereri, et confessa negare, et manifesto falsa pro certis affirmare: denique quid vis dicere, ne victus in disputando videaris: blindlings alles neinen: mindent tagadni.

† nenuceňe, *adv.* v. nenuťeňe.

† nenucení, á, é, *adj.* v. nenuťení.

nenuťeňe *adv.* incoacte, non adacte: ungezwungen: nem kéntele-

telenül, nem kénszerétve, nem eröltetve.

nenuťení, *á*, *é*, *adj.* incoactus, non coactus, a, um: ungezwungen: nem kéntelen, reá nem sürgetett. 2) naturalis, simplex: natürlich, ungezwungen: természetes, nem eröltetett.

nenuťiť, il, ím, *negat.* ex **nuťiť**.

Nenuťenosť, i, f. ratio non coacta: Ungezwungenheit: nem-eröltetés, nem kénszerétés. 2) ratio naturalis, simplicitas: Natürlichkeit, Ungezwungenheit: természetes (nem eröltetett) dolog.

neobiťagňe, *adv.* inusitate, nove, praeter consuetudinem, insolenter: ungewöhnlich: szokatlanul, szokáson kivül.

neobiťagní, *á*, *é*, *adj.* inconsuetus, insuetus, insolitus, inusitatus, novus, a, um: ungewöhnlich: szokatlan, szokás kivül való.

Neobiťagnosť, i, f. insolentia, ae, f. novitas, tis, f. Ungewöhnlichkeit: szokatlanság.

† **neobiťegňe**, = ní, = nosť; v. **neobiťagňe**, = ní, = nosť.

neobiwatedelní, *á*, *é*, *adj.* inhabitabilis, e, unbewohnlich: lakhatatlan.

neobratňe *adv.* non habiliter, inhabiliter: ungelenk, ungelenksam: alkalmatlanúl. *Syn.* **neohibňe**. 2) tarde, inhabiliter, inhabili modo, inscite: ungelenkig, ungeschickt, plump, dumm, albern: kelletlenül, tudatlanúl. *Syn.* **neohrabaňe**, **neokruchaňe**.

neobratní, *á*, *é*, *adj.* inhabilis, e: ungelenk, ungelenksam: alkalmatlan. 2) tardus, ineptus, a, um; inhabilis, e: ungeschickt, ungelenkig, plump, dumm, albern: kelletlen valamire, tudatlan. *Syn.* **neohrabaní**, **neokruchaní**.

Neobratnosť, i, f. inhabilitas, tis, f. ratio (natura) inhabibilis: Ungelenkheit, Ungelenksamkeit: alkalmatlanság, 2) tarditas, inhabilis natura, inhabilitas, inscitia, ae, f. Plumpheit, Ungeschicklichkeit, Ungelenkigkeit, Dummheit, Albernheit: kelletlenség valamire, tudatlanság. *Syn.* **Neohrabanosť**, **Neokruchanosť**.

Neobrezka, i, f. praeputium, ii, n. die Vorhaut: férfiju testnek elsö böre.

neobsáhle *adv.* incomprehensibiliter, incomprehense, immense: unbegreiflich: meg-foghatatlanúl.

neobsáhlí, *á*, *é*, *adj.* incomprehensibilis, e; incomprehensus, immensus, a, um: unbegreiflich, z. B. mit der Hand, Verstande: meg-foghatatlan.

Neobsahlosť, i, f. incomprehensibilitas, immensitas, tis, f. Unbegreiflichkeit, mit der Hand, mit dem Verstande: megfoghatatlanság.

neodbitňe, *adv.* importune incommode, turbulenter, violenter: ungestüm, mit Ungestüm, schwerlich: alkalmatlanul, unalmasan.

neodbitní, *á*, *é*, *adj.* importunus, incommodus, molestus turbulentus, violentus, a, um: ungestüm z. B. Mensch beschwerlich, alkalmatlan, unalmas. *Usus.* **Neodbitní Žebrák**.

Neodbitnosť, i, f. inportunitas, tis; f. molestia, violentia, ae, f. incommodum, i, n. Ungestümm, Beschwerlichkeit: alkalmatlanság, unalmasság, unalom.

neoddáľňe, *adv.* indissolubili modo, irremovibiliter; unzer=

zertrennlich: el-választhatatlanúl.

neoddělní, *á*, *é*, *adj.* inseparabilis, indissolubilis, irremovibilis, inamovibilis, e: unzertrennlich, unzertrennlichbar: el-választhatatlan.

Neoddělnost', *i*, f. ratio indissolubilis, Unzertrennlichkeit: el-választhatatlanság.

neodewzdaní, *á*, *é*, *part. const.*

Neodewzdání, *a*, n. *Verb. ex seq.*

neodewzdať, *ál*, *ám*, V. P. *imp.* dag; *negat. ex* odewzdať: non tradere (resignare, consignare): nicht übergeben: viszsza nem adni, kézbe nem szolgáltatni. 2) non permittere (concredere, comittere): nicht überlassen, anvertrauen: reá nem hagyni, reá nem bizni, meg-nem hagyni. *II. recip.* neodewzdať sa (*boh.* si): non cedere: nicht nachgeben, nicht geringer seyn: alá nem hagyni magát.

Neograd, *u*, m. Neogradium, ii, n. Neograd, eine Stadt: Neográd, *város.*

ňeográdski, *adv.* more neogradiensi: nach der Art der Neograder: neográdiak módjára.

neogradskí, *á*, *é*, *adj.* neogradiensis, e: Neograder, von (aus) Neograd: neográdi. *Usus.* Neográdska Stolica: comitatus Neogradiensis: die Neograder Gespanschaft: Neográd vármegye.

† **neohebňe**, *-ní*, *-nost*; v. **neohibňe**, *-ní*, *-nost'*.

neohibňe *adv.* rigide, inflexibiliter: unbeugsam, unbiegsam: keményen, meg-hajthatatlanúl.

neohibní, *á*, *é*, *adj.* rigidus, a, um; inflexibilis, e: unbeugsam, unbiegsam: kemény, hidegvette meg-hajthatatlan, meg-hajólhatatlan, kegyetlen.

Neohibnost', *i*, f. rigiditas, inflexibilitas, tis, f. rigor, is, m. Unbiegsamkeit, Unbeugsamkeit: keménység, meg-hajthatatlanság.

neohrabaňe, *adv.* v. **neobratňe** 2.

neohrabaní, *á*, *é*, *adj.* v. **neóbratní** 2.

Neohrabanost', *i*, f. v. **Neobratnost'** 2.

neokrášeňe, *adv.* inornate, incompte, inconcinne: ungeziert: éktelenül.

neokrášení, *á*, *é*, *adj.* inornatus, incomptus, inconcinnus, a, um: ungeziert: éktelen.

neokresaňe, *adv.* v. **neokrúchaňe**, **newirobeňe**.

neokresaní, *á*, *é*, *adj.* **neokrúchani**, **newirobení**. *Prov.* Neokresaní Jano; homo truncus, stipes: foragatlan, fa (töke) ember fa-jankó.

neokrúchaňe, *adv.* impolite: unpolirt: pallirozatlanúl. *Syn.* **neokresaňe**. 2) v. **neobratňe**.

neokrúchaní, *á*, *é*, *adj.* impolitus, a, um: unpolirt: pallirozatlan. *Syn.* **neokresaní**. *Usus.* Neokrúchaná Reč: scytharum oratio, *Lucian.* agrestis, barbara) ac saena. 2) v. **neobratní**.

neokúšení, *á*, *é*, *adj.* ingustatus, non gustatus, a, um: ungekostet: meg-nem kóstóltatott, kóstóllatlan.

neomilňe, *adv.* indubie, infallibiliter, sine fallacia: untrüglich, unbetrüglich, ohne Betrug: minden bizonnyal. *Syn.* **nepochibňe**.

neomilní, *á*, *é*, *adj.* indubius, certus fallinescius, a, um: non fallax, cis; infallibilis, e: untrüglich, unbetrüglich, gewiß, was nicht betrügt, oder

oder was nicht betrogen werden kann: kétség kévül való, bizonyos. tsalhatatlan. *Syn.* nepochibní.

Neomilnosť, i, f. veritas, infallibilitas. tis, f. certitudo, nis, f. Untrüglichkeit, Unbetrüglichkeit, Gewißheit, Sicherheit; wenn man nicht betrogen werden kann: tsalhatatlanság, valoság, igazság. *Syn.* Nepochibnosť.

neopatrňe, *adv.* incaute inconsiderate, incurie, inprovide, imprudenter, temere: unvorsichtig: vakmeröen, esztelenül, godatlanúl. v. nepowažliwe.

neopatrní, á, é, *adj.* incautus, inconsideratus, improvidus, temerarius, a, um. imprudens, tis, *omn.* unvorsichtig, unvorsichtig handelnd oder geschehend, z. B. Handlung: vakmerö. meg-nemgondoló (gondolkodó) gondatlan, kába. v. nepowážliwí.

Nepatrnosť, i, f. imprudentia, inconsiderantia. ae, f. temeritas, tis, f. Unvorsichtigkeit: gondatlanság, vemeröség. v. Nepowážliwosť.

neosatí, á, é, *part. const.* ex neosát; inconsitus, a, um: unbesäet: bénem-vetett. *Syn.* neposátí. *boh.* neosití.

Neoslisáňí, á, n. *Verb. ex seq.*

neoslisat, sal, sím, V. P. *imp.* neoslis; *cum genit. personae*: non negare, non denegare, audire, exaudire: nicht abschlagen (versagen), erhören: meg-halgatni, el-nem tagadni, kérését bé-venni. *Syn.* neoslisowať.

Neoslisowáňí, á, n. *Verb.* ex *seq.*

neoslisówať, sowal, sugem *boh.* gi et gu): V. P. *imp.* sug: v. neoslisať.

neosobní, á, é, *adj.* parvus, a, um; humilis, e: klein, von einem Menschen: kitsiny, kis. alatsony.

Neosobnosť, i, f. parvitas, humilitas staturae; Kleinheit des Menschens: kitsinység, alatsonyság.

neosolení, á, é, *part. const.* insulsus, a, um: ungesalzen: sótalan. *Syn.* neslaní.

Neosoleňí, á, n. *Verb. ex seq.*

neosolit, íl, ím, V. P. *imp.* sol; *negat.* ex soliť.

neospale, *adv.* vigilanter, alacriter, strenue, naviter: wacker, wachend, munter, lebhaft, betriebsam: vígyázva.

neospalí, á, é, *adj.* vigil, is; vigilans, tis; alacer, strenuus. navus, a. um: wacker, wachend: lebhaft, munter, betriebsam: vigyázó.

Neospalosť, i, f. vigilantia, ae, f. alacritas, strenuitas, navitas, tis, f. die Wackerkeit, Wachsamkeit, Munterheit, Betriebsamkeit: vigyázás.

neosúchaňe, *adv.* v. neokrúchaňe.

neosúchaní, á, é, *adj.* v. neokrúchaní.

Neozdoba, i, f. v. Neozdobnosť.

neozdobení, á, é, *part. const.*

Neozdobeňí, á, n. *Verb. ex seq.*

neozdobiť, il, ím, V P. *imp.* dob, *negat. ex* ozdobiť.

neozdobňe, *adv.* ineleganter, inornate, invenuste: unzierlich: disztelenül, ékességtelenül. neokrášeňe, nepiprawеňe, nepriprawňe, nepristrogeňe, nepristrogňe.

neozdobní, á, é, inelegans, tis *omn.* inornatus, invenustus, a, um: unzierlich: disztelen, ékességtelen. *Syn.* neokrášeni, nepri-

nepripraweni, nepriprawni, nepristrogeni, nepristrogni.

Neozdobnost', i, f. meleganfia; ae, f. Unzierlichkeit: diszteleuség. *Syn.* Neokrasenost', Nepripraweni, Nepristrognost'.

Neozdobowáňi, á, n. *Verb.* *ex seq.*

neozdobowat, lowál, lugem, *freq.* ex neozdobit.

Neoženeni, á, é, *adj.* v. nezenati, slobodni.

Nepamat, i, f. oblivio, nis, f. Vergessenheit: feledékenység. *Syn.* Zapomenúti. *boh.* Nepam'et.

nepamatagici, á, é, *part. constr.* ex nepamatat.

Nepamatáňi, á, n. *Verb.* ex seq.

nepamatat, ál, ám, *negat.* ex pamatat.

nepamatliwe, *adv.* obliviose: vergeßlich: felejtve, meg-nem emlékezve. *Syn.* nepamétliwe.

nepamatliwi, á, é, *adj.* obliviosus, a, um: vergeßlich, leicht etwas vergeßend: feledékeny, nem emlékezö. *Syn.* zabudliwi, pozabudliwi. *boh.* nepamétliwi.

Nepamatliwost', i, f. obliviositas, tis, f. Vergeßlichkeit: feledékenység. *Syn.* Nepamat, Zabudliwost'. *boh.* Nepamétliwost.

† Nepamet, i, f. v. Nepamat.

† nepamétliwe, =wi, =wost, v. nepamatliwe, =wi, =wost'.

nepatrne *adv.* obscure, haud clare, haud perspicue: undeutlich: nem világosan, homályosan.

nepatrni, á, é, *adj.* obscurus, haud perspicuus, a, um: undeutlich: nem világos, homályos.

Nepatrnost', i, f. obscuritas, tis, f. Undeutlichkeit: homályosság,

nepečliwe, *adv.* negligenter, incurie, secure: fahrläßig: gondatlanúl.

nepečliwi, á, é, *adj.* negligens, tis *omn.* securus, incurius, a, um: fahrläßig: gondatlan.

Nepečliwost', i, f. negligentia, incuria, ae, f. securitas, tis, f. Fahrläßigkeit: gondatlanság.

nepekne, *adv.* deformiter turpiter: häßlich, ungestaltet: tsúnyáúl diszteleuül. *Syn.* mrzko. *Usus.* Nepekne wyzerat: esse specie turpi: häßlich aussehen: tsúnyáúl ki-nézni. 2) turpiter, foede: häßlich, schändlich, garstig, unangenehm: tsúnyáúl, rútúl. *Syn.* ošklíwe, ohawne, nemile, nekrásne, neozdobne, neswárne.

nepekni, á, é, *adj.* turpis, deformis, e: häßlich, ungestaltet: éptelen, rút, tsúnya. *Syn.* nekrásni, neswárni. *Usus.* Nepekneg Twári ge: deformis (forma turpi): er hat eine häßliche Gestalt: tsúnya képü. 2) turpis, foedus; häßlich, schändlich, garstig: tsunya, rút, désztelen. *Syn.* ohawni, oškliwi, nemili.

Nepeknost', i, f. turpitudo nis, deformitas, tis, f. Häßlichkeit: éptelenség, rútság, tsunyáság. *Syn.* Neswárnost'. 2) foeditas, turpitudo: Schändlichkeit, Häßlichkeit: tsunyáság, désztelenség, rútság. *Syn.* Ošklíwost'.

nepili, á, é, *adj.* alienigena, advena, extraneus, peregrinus a, um, hospes: Fremd, ein Fremder Fremdling, auswärtig geboren: idegen, vidéki, külsö. *Syn.* ludski, neznámi, prespolni, cudzi. *Usus.* Wšak sme neni nepili: utique alienigenae non sumus: wir sind ja keine Fremdlinge: hiszem nem vagyunk vidékiek, idegenek.

nepilňe, *adv.* ignave, incurie, indiligenter, negligenter, segniter: unfleißig: szorgalmatlanúl, túnyaúl, restűl. *Syn.* leňiwe.

nepilní, á, é, *adj.* ignavus, incurius, a, um. negligens, indiligens, tis, segnis, e, unfleißig: szorgalmatlan, rest, túnya. *Syn.* leňiwí, daremní.

Nepilnost', i, f. incuria, indiligentia, inertia, ignavia, negligentia, desidia, ae, f. segnities ei, f. Unfleiß: szorgalmatlanság, restség, túnyaság. *Syn.* Leňiwost'.

Nepilost', i, f. conditio extranei (alienigenae): die Beschaffenheit eines Fremders: külsőség, idegenség. *Syn.* Cudzost'.

neplatňe, *adv.* irrite, vane, invalide: ungültig: foganatlanúl, kelletlenül. *Syn.* neważňe.

neplatní, á, é, *adj.* irritus, invalidus, vanus, a, um: ungültig: kelletlen, foganatlan. *Syn.* neważní. *Usus.* Nečo neplatné učiňit, reddere, irritum, tollere, rescindere: etwas ungültig machen: haszontalanna (hijában valóva) tenni valamit.

Neplatnost', i, f. vanitas, ratio (conditio) irrita: Ungültigkeit: kelletlenség, foganatlanság. *Syn.* Neważnost'.

† neplese, *adv.* v. leňiwe, nepilňe.

neplní, á, é, *adj.* non plenus, a, um: nicht voll, nicht eingefüllt: nem teli, meg nem töltött.

neplodňe, *adv.* infecunde: unfruchtbar: magtalanúl, gyümöltstelenül, terméketlenül, tenyészetlenül. *Syn.* nerodňe, neplemenňe.

neplodní, á, é, *adj.* infecundus, effoetus, a, um, sterilis, e; unfruchtbar: magtalan, gyümöltstelen, terméketlen, tenyészetlen. *Syn.* nerodní, neplemenní.

Neplodňík, u, m. atocium, i, n. *Plin. H. N.* Mittel wider die Fruchtbarkeit des weiblichen Geschlechts; verbotene Arznei, welche die Weiber unfruchtbar macht: aszszonyokat magtalanokká tévő orvosság. *Syn.* Lekárstwí zapowedené, kteréž ženám Plod wiháňá.

Neplodnost', i, f, sterilitas infecunditas, tis, f. Unfruchtbarkeit, z. B. des Ackers, Weibes, Thieres, Baumes: magtalanság, gyömültstelenség, terméketlenség, tenyészetlenség. *Syn.* Nerodnost', Neplemennost'.

nepočestňe, *adv.* immodeste, inverecunde, unbescheiden: szemtelenül. *Syn.* bezočiwe, nehaneblíwe, nestrédme.

nepočestní, á, é, immodestus, inverecundus, a, um. unbescheiden: szemtelen. *Syn.* bezočiwí, nehánebliwí, nestrédní.

Nepočestnost', i, f. immodestia, ae, f. Unbescheidenheit: szemtelenség. *Syn.* Bezočiwost', Nehanebliwost', Nestrédmost'.

nepochibňe, *adv.* indubie, indubitate, haud dubie, sine dubio, certo: unzweifelhaft: bizonyossan, minden bizonnyal.

nepochíbní, á, é, *adj.* indubius, indubitatus, haud dubius, certus, a, um. unzweifelhaft: kétség kivül való, bizonyos.

Nepochibnost', i, f. certitudo, veritas, ratio (conditio) non dubia: Unzweifelhaftigkeit: bizonyosság, valóság.

Nepochibowaňí, á, n. *Verb.* ex seq.

ne=

nepochibowať, bowal, bugem, *negat.* ex pochibowať.

nepohľebowat, bowal, bugem V. I. *imp.* bug *negat. ex* pochlebowať; *cum Dat. pers.* non blandiri sibi, ſich nicht ſlattiren, magának nem hizelkedni. *Usus.* Abich ſi nepochľebowal, ne mihi suffenno essem, *Horat.* ne mihi ipsi blandirer, ac stulte me ipsum admirarer.

nepochopiteďelňe, *adv.* incomprehensibiliter, unbegreiflich: foghatatlanúl, meg-foghatatlanúl. *Syn.* nepoſť'ihle.

nepochopiteďelní, á, é, *adj.* incomprehensibilis, e; incomprehensus, a, um: unbegreiflich mit dem Verſtande: emberi, értelemmel meg-nem fogható, meg-foghatatlan. *Syn.* nepoſť'ihlí.

Nepochopiteďelnoſť', i, f. natura incomprehensibilis, incomprehensibilitas, tis, f. Unbegreiflichkeit: emberi értelemmel foghatatlanság. *Syn.* Nepoſť'ihloſť'.

† nepochopiteďlňe, -ní, -noſť: v. nepochopiteďlňe, -ní, -noſť'.

nepochopňe, *adv.* indociliter, sine docilitate: ungelehrig: meg-nem tanúlható képpen.

nepochopní, á, é, *adj.* indocilis, e; ungelehrig: meg-nem tanúlható.

Nepochopnoſť', i, f. indocilitas, tis, f. inopia docilitatis, ingenium indocile: Ungelehrigkeit: lehetetlenség valamit meg-tanúlni, vagy valamire meg-tanitani.

nepochowaní, á, é, *part. const.* insepultus, non inhumatus, a, um: unbegraben, unbeerdigt: el-nem temettetett, *boh.* nepohřben.

nepočítateďelňe, *adv.* innumere, innumerabiliter: unzählig, unzählbar: számtalanúl, számnélkül. *Syn.* neſčítateďelňe.

nepočítateďelní, á, é, *adj.* innumerus, innumerabilis, e. unzählig, unzählbar: szamtalan, számnélkül való, kinek száma nintsen. *Syn.* neſčítateďelní.

Nepočítateďelnoſť', i, f. innumerabilitas, tis, f. Unzähligkeit, Unzählbarkeit: számtalanság. *Syn.* Neſčítateďelnoſť'.

nepoctiwe, *adv.* inhoneste, turpiter, infamiter: unehrlich: bötstelenül. 2) infideliter: unehrlich: hamissan, hitetlenül.

nepoctiwí, á, é, *adj.* inhonestus, a, um; turpis, infamis, e: unehrlich, unehrbar, infam: bötstelen, betsület nélkül való. *Usus.* nepoctiwí Obchod, lenocinium, Kuplerei, édeshitegetés. 2) infidus, perfidiosus, perfidus, a, um; infidelis, e: unredlich, unehrlich: hitiszegett, hamis.

Nepoctiwoſť', i, f. inhonestas, tis, f. turpitudo, nis, f. dedecus, oris, n. infamia, ae, f. Unehrbarkeit, Unehrlichkeit, übler Ruf, Infamie: bötstelenség, gyalázat, rosz hér (név). 2) infidelitas, tis, f. perfidia, ae, f. Unehrlichkeit, Untreue, Unredlichkeit: hitetlenség, hamisság.

nepodareňe, *adv.* degeneranter, modo degenere: ungerathen: el-fájultúl. *boh.* nepodaříke.

nepodarení, á, é, *part. constr.* degener, ris: ungerathen, aus der Art geſchlagen: el-fájultt, el-fájzott, el-hasonlott. *Syn.* newidarení, *boh.* nepodařilí. 2) male moratus, malus, improbus, a, um: ungerathen, z. B. Kind: el-fájultt, roszsz.

nepodarič ſa, il, ím, V. P. *imp.* darſa, *negat. ex* podarič ſa: *cum nom. rei, et dat. personae*: non succedere (procedere, provenire), non respondere spei: ſchlecht von Statten gehen, übel gerathen, der Hoffnung nicht entſprechen, nicht gelingen: roszszúl ki-menni, *Usus.* Nepodarilo ſa mu: non illi successit: es hat ihm nicht gerathen. 2) degenere: aus der Art ſchlagen: el-fájúlni, elfajzani. *Usus.* Ďeti ſa mu nepodarili: proles non responderunt spei; ejus spem destituere: die Kinder ſind ihm übel gerathen.

† nepodarile, *adv.* v. nepodareňe.

† nepodarilí, á, é, *adj.* v. nepodarení.

Nepoddanosť, i, f. inobedientia, ae, f. der Ungehorſam: szófogatlanság. *Syn.* Neposluſnosť

Nepodoba, i, f. dissimilitudo, nis. f. difformitas, tis, f. Unähnlichkeit: külömbbség. *Syn.* Nepodobnosť, Neprihodnosť, Nerownosť.

nepodobňe, *adv.* dissimiliter, difformiter: unähnlich: külömben. *Syn.* neprihodňe, nerowňe.

nepodobní, á, é, *adj.* dissimilis, difformis, e, unähnlich: nem hasonlatos, külömb, külömböző, hasonlíthatatlan. *Syn.* neprihodní, nerowní. *Usus.* To muge nepodobne: non cadit in illum: das ſieht ihm unähnlich, d. i. iſt ihm nicht zuzutrauen.

Nepodobnosť, i, f. v. Nepodoba.

nepogatí, á, é, *part. const.* v. newidatí, ſlobodní.

nepohnuťe, *adv.* v. seq.

nepohnutedelňe, *adv.* immobiliter, fixe, stabiliter, firmiter: unbeweglich: mozdíthatatlanúl, ingathatatlanúl, erőssen, állandóúl.

nepohnutedelní, á, é, *adj.* immobilis, stabilis, e, firmus, fixus, a, um: unbeweglich: megmozdíthatatlan, ingatlan, erős, állandó. *Syn.* nepohnutí.

Nepohnutedelnosť, i, f. immobilitas, stabilitas, firmitas, tis, f. Unbeweglichkeit: erősség, mozdíthatatlanság. *Syn.* Nepohnutosť.

† nepohnutedlňe, -ní, -nosť: v. nepohnutedelňe, -ní, -nosť.

nepohnutí, á, é, *part. const.* immotus, a, um: unbewegt: meg-nem indíttatott; meg-nem mozdíttatott, meg-nem mozdúltt. 2) v. nepohnutedelní.

Nepohnutosť, i, f. v. Nepohnutedelnosť.

nepohodelňe, *adv.* v. nepohodle.

nepohodelní, á, é, *adj.* v. nepohodlí.

Nepohodelnosť, i, f. v. Nepohodlosť.

nepohodle, *adv.* incommode, inoportune, parum opportune, tempore alieno: unbequem, zum unbequemen Zeit: alkalmatlanúl, alkalmatlan időkor, *Syn.* nepohodelňe, nepriležiťe.

nepohodlí, á, é, *adj.* incommodus, inopportuus, alienus, iniquus, a, um: unbequem: alkalmatlan. *Syn.* nepohodelní, nepriležití. *Usus.* Wnagnepohodlegſem Čaſi, a Meſte: loco et tempore alienissimo: zum unbequemſten Zeit und Ort: a' leg-alkalmatlanabb helyen, és időben.

Nepohodlí, á, n. v. Nepohodlosť.

Ne-

† nepohodlňe, *adv.* v. nepohodle.
† nepohodlní, á, é, *adj.* v. nepohodlí.
† Nepohodlnost, i, f. v. seq.
Nepohodlost', i, f. incommoditas, inopportunitas, tis, f. incommodum, i, n. Unbequemlichkeit: alkalmatlanság. *Syn.* Nepohodelnost', Nepohodlí, Nepríležitost'.
Nepokog, a, m. inquies, tis, f. defectus quietis, inquietudo, nis, f. Unruhe, z. B. eines Menschen; Unfried: békételenség, nyughatatlanság, háborgas. *Syn.* Nespokognost'. *Usus.* Nepokog (Rozbrog, Powstáňí) w Kragiňe: motus, turbae: die Unruhen im Staate.
Nepokogeňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nepokogit, il, ím, V. I. *imp.* kog; turbare, conturbare, perturbare, sollicitum reddere: beunruhigen: háborgatni, búsitani valakit.
nepokogňe, *adv.* inquiete, turbulente, turbulenter, turbide, sine quiete: unruhig: békételenül, nyughatatlanúl, háborgatva, haborogva, búsilva, busúlva, alkalmatlanúl, unalmason. *Syn.* nespokogňe.
nepokogní, á, é, *adj.* irrequietus, inquietus, quiete destitutus, turbatus, turbidus, a, um: unruhig, in Unruhe lebend, keine Ruhe genießend: búslakodó, nyughatatlan. *Syn.* Pokoga nemagicí, 2) inquietus, turbulentus, seditiosus, turbidus, a, um: unruhig, Unruhe erregend: békételen, nyughatatlan, búslakodó, búsító. *Syn.* nespokogní.
Nepokognost', i, f. v. Nepokog.
nepomucký, á, é, *adj.* k. p. Ján nepomucký: Joannes Nepomucenus: Johan von Nepomuck: Nepomuki János.
Nepomuk, u, m. Nepomucum, *Oppidum in Circulo Klattaviensi*: Nepomuck ein Städtchen im Klattauer Kreise: Nepomuk.
Neporád, u, m. v. seq. *boh.* Nepořád.
Neporádek, dku, m. confusio, inordinatio, perturbatio, nis, f. (disordo, nis, m.) Unordnung, Konfusion, wenn keine Ordnung herscht: rendetlenség, rend nélkül valósdg. *Syn.* Neporádnost'. *Usus.* Do Neporádku priwest', Neporádek sposobit: confundere (perturbare) res: in Unordnung bringen, Unordnung machen: rendetlenséget okozni. 2) dissolutio vitae, vita dissoluta: Liederlichkeit, Unordnung: feslett élet, fesletség, erköltstelenség. *Syn.* Neporádnost'.
neporádeňe, *adv.* inconsulte, absque consilio, inconsulto: unberathen: meg-nem gondolva. *Syn.* nepowážliwe, nemiselňe, nerozmiselňe.
neporadení, á, é, *part. const.* inconsultus, non suasus, non consultus, a, um: unberathen: nem javasoltatott, meg-nem gondoltt.
neporádňe, *adv.* inordinate, incomposite, sine ordine, confuse, perturbate: unordentlich, ohne Ordnung, konfus, unter einander: rendetlenül. 2) dissolute: liederlich: feslettül, illetlenül.
† nepořádňe, idem.
neporádní, á, é, *adj.* inordinatus, incompositus, confusus, perturbatus, indigestus, a, um; ordinem non servans: unordentlich, nicht in Ordnung gestellt, oder befindlich, nicht die Ordnung beobachtend, rendetlen,

len, rend nélkül való. 2) dissolutus, a, um, ordinem (disciplinam) non amans: liederlich, die Ordnung nicht liebend: illetlen, erköltstelen, feslett erköltsü, szabados életü. *Usus.* Neporádní žiwot: dissoluta vita, consuetudo, licentiaque impudens: ein liederliches (untugendsames) Leben: feslett élet.

† nepořádní, á, é, idem.

Neporádnost', i, f. v. Neporádek. *boh.* Nepořádnost'

neporušeňe, *adv.* intacte, immote: unbetastet, ungerührt: mozdítatlanúl. 2) incorrupte, integre, inviolate: unverdorben, ganz, richtig, unverfälscht: 3) v. nepoškwrňeňe.

neporušení, á, é, *adj.* intactus, non contrectatus, a, um: unbetastet: nem illettetett. 2) immotus, a, um: ungerührt: meg-nem mozdítatott. 3) incorruptus, inviolatus, integer, a, um: unverdorben, unverletzt, unverfälscht, unbestochen, unverderbt. 4) incorruptus, inconsumptus, non putrefactus, a, um: unverweset. 5) v. nepoškwrňení.

Neporušenost', i, f. v. Neporušitedelnost'.

neporušitedelňe, *adv.* inviolabiliter, incorruptibiliter: unverderblich: sértethetetlenül, fertezhetetlenül.

neporušitedelní, á, é, *adj.* incorruptibilis, inviolabilis, e; corruptioni non obnoxius: unverderblich: sérthetetlen, bánthatatlan, fertezhetetlen. 2) non obnoxius interitui (putrefactioni): unverweslich.

Neporušitedelnost', i, f. incorruptibilitas, inviolabilitas, tis, f. ratio non obnoxia, corruptioni: Unverderblichkeit: sérthetetlenség, bánthatatlanság, fertezhetetlenség, *Syn.* Neporušenost'. 2) natura non obnoxia interitui (putrefactioni): Unverderblichkeit, Unverweslichkeit.

Neposeda, i, f. inquietus homo: ein Unruhiger, der nicht gerne ruhig sitzt: nyughatatlan ember. *Syn.* Neposedňík, neposední Člowek.

Neposedeňí, á, n. *Verb.* ex seq. v. Nepokog.

neposedet, del, dím, *neg. ex* posedet.

neposedňe, *adv.* inquiete: unruhig: nyughatatlanúl. *Syn.* nepokogňe.

neposední, á, é, *adj.* inquietus, irrequietus, a, um: unruhig, der immer schäkert: nyughátatlan. *Syn.* nepokogní.

Neposedňica, i, f. inquieta *fem.* ein unruhiges Frauenzimmer: nyúghatatlan személy.

Neposedňík, a, m. v. Neposeda.

nepoškwrňeňe *adv.* sine macula, immaculate, unbefleckt, ohne Flecken: macula nélkül. 2) caste, pudice: keusch, züchtig, unbefleckt: szüzen, tisztán.

nepoškwrňení, á, é, *adj.* immaculatus, incontaminatus, illibatus, a, um: unbefleckt: makula nélkül való. *Syn.* neporušení. 2) castus, pudicus, a, um: keusch, züchtig, unbefleckt: szüz, tiszta.

Neposlúchaňí, a, n. *Verb.* ex seq. v. Neposlúšenstwí.

neposlúchat, ál, ám, *neg.* ex poslúchat.

neposlušen, neposlušná, neposlušno, *adj. abs.* v. neposlušní.

Neposlušenstwí, á, inobedientia, ae, f. der Ungehorsam, Ungehorsamkeit: engedelmetlenség, szó-fogadatlanság. *Syn.* Neposlušnost'.

ne-

neposlušňe, *adv.* inobedienter: ungehorsam: engedelmetlenül, szó-fogadatlanúl.
neposlušní, á, é, *adj.* inobediens, non obediens, non obtemperans, non dicto audiens, tis, Ungehorsam, engedetlen, engedelmetlen, szó-fogadatlan.
neposlušňica, i, f. inobediens *fem.* ein ungehorsames Frauenzimmer: szó-fogadatlan személy.
Neposlušňík, á, m. inobediens *vir.* ein ungehorsamer Mensch: szó-fogadatlan férfi.
Neposlušnosť, i, f. v. Neposlušenstwí.
Nepostačeňí, á, n. *Verb.* ex seq. v. Nedostatečnosť.
nepostačit, il, ím, *neg.* ex postačit.
nepost'ihle, *adv.* v. nepochopitedelňe.
nepost'ilí, á, é, *adj.* v. nepochopitedelní.
Nepost'íhlosť, i, f. v. Nepochopitedelnosť.
neposwácaní, á, é, *part. const.* profanus, non consecratus, a, um: ungeweiheit: szentségtelen, szentelen, meg-nem szenteltetett.
neposwaceni, á, é, idem.
† neposwécení, á, é, idem.
Nepotreba, i, f. non necessitas, non opus: nicht nöthig, nicht nothwendig: nem szükség, nem szükséges. *Syn.* Netreba, Nepotrebnosť.
nepotrebňe, *adv.* haud necesse (necessario), praeter necessitatem, supervacue, super vacanee, superflue, inutiliter, non necesse, non necessario: unnöthig, unnöthiger Weiße: nem szükség, nem szükséges, szükségen kivül. *Syn.* bezpotrebňe.
nepotrební, á, é, (*abs.* nepotrebno) *adj.* supervacaneus, supervacuus, haud (non) necessarius: unnöthig: nem szükséges, szükség kivül való, kelletlen, haszontalan. *Syn.* bezpotrební.
Nepotrebňica, i, f. supervacanea *fem.* unnöthiges Frauenzimmer: kelletlen személy.
Nepotrebňík, a, m. inutilis, supervacaneus *vir*: unnöthiger Mensch: kelletlen férfi.
Nepotrebnosť, i, f. supervacaneitas, non necessitas, tis, f. die Unnöthe: nem szükség. *Syn.* Bezpotrebnosť, Nepotreba, Netreba.
nepotrebowať, bowal, bugem, *negat. ex* potrebowať.
nepowážliwe, *adv.* inconsiderate, temere: Unüberlegt: vakmerően, meg-nem gondolva, meg-nem fontolva, maga-gondolatlanúl. *Syn.* nemiselňe, nerozmiselňe, nepowážňe.
nepowážliwí, á, é, *adj.* inconsideratus, temerarius, a, um, incogitans, tis, *omn*: unüberlegt: vakmerö, maga-gondolatlan. *Syn.* nemiselní, nerozmiselní, nepowážní.
Nepowážliwosť, i, f. temeritas, tis, f. incogitantia, inconsiderantia, ae, f. Unüberlegtheit: vakmeröség, magagondatlanság. *Syn.* Nemiselnosť, Nerozmiselnosť, Nepowážnosť.
nepowedome, *adv.* ignoranter, inscie, nescie, imprudens, inscius, nescius: unwissend, unwissentlich: tudatlanúl, akarat ellen. *Syn.* newedome.
† nepow'edom'e, *adv.* idem.
Nepowedomí, á, n. v. Nepowedomosť, *boh.* Nepow'edomí.
nepowedomí, á, e, *adj.* ignorans, imprudens, nesciens, tis,

tis, *omn* inscius, nescius, a, um: unwissend, unwissentlich: nem tudván, nem tudó. 2) ignarus, imperitus, inscius, nescius, a, um, imprudens, rudis, e: unwissend, keine Kenntniß, oder Wissenschaft von etwas habend: tanúltalan, oktalan, tudatlan. 3) incognitus, ignotus, non notus, a, um: unbekannt, was man nicht kennt, oder nicht weiß dem etwas, oder jemand nicht bekannt ist, oder der wo keine Bekanntschaft hat: isméretlen. *Syn.* neznámí. 4) non conscius, inconscius: nicht bewußt: nem érezvén magát. *Prov.* Ničeho nepowedomí, má tiché Swedomí: qui sibi nil conscit, secura mente quiescit: wenn ein gutes Gewissen bei sich trägt, zu Nacht sich fröhlich niederlegt.

† nepow'edomí, á, é, idem.

Nepowedomosť, i, f. imperitia, ignorantia, inscientia, inscitia, ae, f. Unwissenheit: tudatlanság, isméretlenség. *Syn.* Newedomosť. *Usus.* Nepowedomosť, w ňečem: ignorantia rei: Unwissenheit in etwas: valamelly dologban való tudatlanság.

nepozorňe, *adv.* inattente, non attente: unaufmerksam: vigyázatlanúl, vigyázat nélkül, nem vigyázva. *Syn.* nebedliwe.

nepozorní, á, é, *adj.* inattentus, non adtentus, a, um, reus adtentione: unaufmerksam: vigyázatlan, nem vigyáz goudatlan. *Syn.* nebedliwí.

Nepozornosť, i, f. defectio (inopia) attentionis, inattentio, nis, f. Unaufmerksamkeit: vigyázatlanság. *Syn.* Nebedliwosť.

* nepragící, á, é; v. nepregící.

* nepragňe, *adv.* v. nepregňe.

* nepragní, á, é, *adj.* v. nepregní.

* Nepragnosť, i, f. v. Nepregnosť.

neprám, *adv.* non valde: nicht sehr: nem igen. *Syn.* neweľmi.

neprát, neprál, nepregem (*vulg.* nepragem), V. I. *imp.* nepreg, *cum dat. pers.* *neg.* ex prát: invidere alicui: mißgönnen, jemanden, nicht Vergönnen: irigykedni valamit valakinek, irigyleni, nem kivánni. *Syn.* záwiděť. *Usus.* Neprať ňekomu swé Sťasťí: invidere alicui felicitatem; (alicujus felicitati): mißgönnen Jemanden sein Glück: valakinek szerentséjét irégyleni.

Neprátel, a, m. *nom. plur.* Neprátelí, *genit.* Nepráteľow: invidus, i, m. invidens, tis, *m.* Mißgönner: irigykedö, roszsz szivü (akaratú). *Syn.* Nepregec. *boh.* Nepříznivec. 2) inimicus, i, m. hostis, tis, *com.* ein Feind, der einem nicht günstig ist; der Krieg führt; der feindselig uns verfolgt: ellenség, *boh.* Nepřítel. *Usus.* Držj ho za Neprátela; medzj Neprátelow ho počituge, postawuge: illum in hostium numerum, locoque ducit: er haltet ihn für seinen Feind; er setzet ihn in die Zahl seiner Feinde: ellenségének tartya ötet.

nepráteléin, a, e, *adj. poss.* inimicae: der Feindinn gehörig: ellenségnié.

Neprátelka, i, f. inimica, ae, f. hostis, tis, f. Feindinn: ellenség aszszony, ellenségné, *boh.* Nepřítelkiňe.

Neprátelkiňa, i, f. idem.

ne-

neprátelow, á, e, *adj. poss.* inimici: dem Feinde gehörig: ellenségié.

neprátelſki, *adv.* hostiliter. hostilem in modum: feindlich, nach Art der Feinde, die Krieg führen, oder uns feindſelig verfolgen: ellenségesen. 2) inimice, infense, infeste: feindlich feindſelig, nicht freundſchaftig: nem barátsagosan.

† neprátelſki, *adv.* idem.

neprátelſkí, á, é, *adj.* hostilis, e. hosticus, a, um: feindlich, dem Feinde (der Krieg führt) gehörig; feindſelig, nach Art der Feinde, die Krieg führen; oder uns feindſelig verfolgen: ellenséges. 2) inimicus, infensus, infestus, a, um: feindlich, feindſelig, gehäſtig, nicht günſtig: ellenséges, nem barátságos.

† neprátelſkí, á, é, *adj.* idem.

Neprátelſtwí, á, n. inimicitia, ae, f. simultas, tis, f. Feindſchaft: ellenkezés, gyülölség. *Usus.* Neprátelſtwí držat, inimicitias gerere (exercere): Feindſchaft halten, ellenkezni. W Neprátelſtwí žigú: sunt intereos inimicitiae: egy mással ellenkeznek. Neprátelſtwí zložit': deponere inimicitias: Feindſchaft ablegen: meg-békélni a' haragot és gyülölséget le-tenni. 2) animus, infensus (infestus, hostilis. inimicus) inimicitia: Feindſeligkeit, feindliche Geſinnung, Feindſchaft: ellenkezés, atyafiság, nem baratság. *Syn.* Protiwnoſt'. 3) res hostilis, hostile, lis, n. Feindſeligkeit, feindſelige Handlung, z. B: im Kriege: ellenséges dolog.

† Neprátelſtwí, n. idem.

Neprawda, i, f. falsitas, vanitas, tis. f. Unwahrheit einer Sache: hamisság, tsalfaság. 2) falsum, i, n. Unwahrheit, etwas Unwahres: hamis dolog. *Syn.* Neprawdiwoſt'.

neprawdiwe, *adv.* falso, perperam, non vere: unwahr, unwahrhaft: igaztalanúl, igazságtalanúl, hamisan. *Syn.* neprawe.

neprawdiwí, á, é, *adj.* falsus, non verus, vanus, infundatus, a, um, futilis, e. unwahr, unwahrhaft: igaztalan, igazságtalan, hamis, nem igaz. *Syn.* neprawí. *b*) falsus, fide carens, mendax: der ohne Glauben iſt, falſch; hazug, hit nélkül való. *boh.* bezprawdi.

Neprawdiwoſt', i, f. v. Neprawda.

nepráwe: *adv.* haud recte, inique, injuste: unrecht, ungerecht, unbillig: törvénytelenül, igazságtalanúl. *Syn.* Kriwdiwe. 2) false, perperam, non vere: unrecht, wider die Wahrheit: igaztalanúl, igazság ellen. *Syn.* neprawdiwe. 3) perperam, vitiose, prave: unrecht, fehlerhaft, nicht richtig: nem jól, roszszúl, hibásan. *Syn.* chibňe. 4) impie, improbe, scelerate: gottlos: istentelenűl.

† nepráwé, *adv.* idem.

Neprawí, á, n. inquietas, tis, f. injustitia, injuria, ae, f. defraudatio, nis, f. das Unrecht, Unbilligkeit: igazságtalanság, törvénytelenség. *Syn.* Bezprawí, Bezprawnoſt', Neſprawedliwoſt'.

neprawí, á, é, *adj.* iniquus, injustus, a, um: unrecht, ungerecht, unbillig: törvénytelen, igazságtalan. *Syn.* neſprawedliwí, kriwdiwí. 2) falsus, non verus, a, um: unrecht, wider die Wahrheit, nicht wirklich das, was es seyn soll: igaztalan,

talan, hamis. *Syn.* nepraw-diwí. 3) vitiosus, pravus, a, um: unrecht, nicht wie es seyn soll, fehlerhaft, nicht richtig: gántsos, hibás, roszsz. *Syn.* chibní. 4) impius, improbus, sceleratus, scelestus, a, um: gottlos, lasterhaft: istentelen, lator.

neprawňe, *adv.* contra iura, illegaliter: unrechtmäßig, wieder die Rechte, und Gesetze: tövénytelenül, törvény ellen. 2) injuste, inique, illegitime, iniuriose, iniurie, iniuria per iniuriam, perperam: unrechtmäßig, unbillig, unrecht: törvénytelenül, igazságtalanúl, hamissan. *Syn.* neprawňe, bezprawňe.

neprawní, á, é, *adj.* illegalis, juristitialis, nefastus, a, um: wider die Rechte, und Gesetze, unrechtmäßig: törvénytelen. *Usus.* Neprawní Deň; dies nefastus (ferialis juristitialis), juristitium: ein Tag, an dem kein Gericht gehalten wird: olly nap, mellyben a' törvény nem tartatik. 2) injustus, iniquus, illegitimus, non legitimus, iniurius, iniuriosus, a, um: unrechtmäßig, unbillig, unrecht, ungerecht: törvénytelen, igazságtalan, hamis. *Syn.* bezprawni, neprawí, nesprawedliwí.

† neprawňi, *adj.* *omn.* *gen.* idem.

Neprawnosť, i, f. illegalitas, illegalis (iniusta) ratio (natura), ratio vacua iure: Unrechtmäßigkeit: törvénytelenség. 2) iniquitas, tis, f. injuria, injustitia, ae, f. das Unrecht, die Unbilligkeit, Ungerechtigkeit: törvénytelenség, igazságtalanság, hamisság. *Syn.* Bezprawí, Bezprawo, Neprawí, Neprawo, Neprawosť.

Neprawo, á, n. idem.

Neprawosť, i, f. iniuria, ae, f. das Unrecht; rövidség, törvénytelenség, igaztalanság, igazságtalanság. *Syn.* Kriwda, Nesprawedliwosť. 2) impietas, improbitas, tis, f. scelus, eris, n. res improba: Gottlosigkeit, eine gottlose That, Bosheit: gonoszság, istentelenség, latorság, roszszaság. *Syn.* Nešlechetnosť.

† neprechodilke, *adv.* v. neprechodňe.

† neprechodilí, á, é, *adj.* v. neprechodní.

† Neprechodilosť, i, f. v. Neprechodnosť.

neprechodňe, *adv.* impervie: unwegsam: által nem mehetössen (nem mehetö képpen. 2) impenetrabiliter, modo impenetrabili: undurchdringlich: által jarhatatlanúl. *boh.* neproňikawe.

neprechodní, á, é, *adj.* impervius, invius, a, um; inpermeabilis, e, carens via: unwegsam, nicht durchgängig, nicht zu passirend: út-nélkül való, járatlan, mellyen el-nem mehetni. 2) impenetrabilis, e: undurchdringlich: által-járhatatlan. *boh.* neproňikawí.

Neprechodnosť, i, f. natura (ratio) invia: Unwegsamkeit: járatlanság. 2) impenetrabilitas, tis, f. ratio impenetrabilis: Undurchdringlichkeit. *boh.* neproňikawí.

nepredagňe, *adv.* v. netržliwe.

nepredagní, á, é, *adj.* v. netržliwí.

Nepredagnosť, i, f. v. Netržliwosť.

Nepregec, gca, m. v. Neprátel 1.

nepregící, á, é, *part.* *const.* ex neprát.

nepreg-

neprégňe, *adv.* malevole, maleuolenter, inique: ungünstig: gyülölségesen, rosz szívvel (akarattal). 2) invide, invidiose, maligne, malitiose, livide: mißgünstig: irígységesen, irígykedve. *Syn.* záwistňe, záwistkiwe, *vulg.* nepragňe, *boh.* nepřížňiw'e.

nepregní, á, é, *adj.* malevolus, iniquus, a, um: ungünstig, Ungunst habend gegen Jemanden: gyülölséges, rosz (gonosz) szívü (akaratú). *Usus.* Oe ke mňe nepregní; neňí ke mňe nachilní; gá sem mu protiwní (od porní): alienior est a me: er ist mir nicht wohl gewogen; ich bin ihm zuwider: el-idegenedett tölem; rosz szivvel viseltetik hozzám; ö nem szenvedhet engemet. 2) invidus, invidiosus, malignus, malitiosus, luridus, a, um: mißgünstig: irígységes, irigykedö. *Syn.* záwistní, záwistkiwí, *vulg.* nepragní, *boh.* nepřížňiwí.

Nepregňica, i, f. v. Neprátelka.

Nepregňik, a, m. v. Neprátel 1.

Nepregnosť, i, f. malevolentia, ae, f. alienus animus: Ungunst: gyülölség, idegen (hideg, rosz) szív (akarat). *boh.* Nepřizeň. 2) invidia, invidentia, ae, f. malignitas, tis, f. livor, is, m. Mißgunst: irígység, irígykedés. *Syn.* Záwisk, Záwistkiwosť, *vulg.* Nepragnosť, *boh.* Nepřizeň, Nepřížňiwost.

nepremeňeňe, *adv.* sine ulla mutatione, invariate: unverändert: változatlanúl.

nepremeňení, á, é, *part. const.* immutatus, invariatus, a, um: unverändert: változatlan, meg-nem változott (változtatott, másoltt).

nepremeňitedelňe, *adv.* immutabiliter, invariabiliter; unveränderlich: másolhatatlanúl, külömbözhetetlenül, meg-változhatatlanúl.

nepremeňitedelní, á, é, *adj.* invariabilis, immutabilis, e: unveränderlich: meg-másolhatatlan, meg-változhatatlan, külömbözhetetlen.

Nepremeňitedelnosť, i, f. immutabilitas, invariabilitas, tis, f. Unveränderlichkeit: el-változhatatlanság, meg-másolhatatlanság, külömbözhetetlenség.

nepremožeňe, *adv.* invicte, invincibiliter, insuperabiliter: unüberwindlich: gyözetlenül, gyözhetetlenül. *Syn.* nepremožitedelňe, nepremožňe.

† nepřemožeňe, *adv.* idem.

nepremožení, á, é, *adj.* invincibilis, insuperabilis, e; invictus, a, um: unüberwindlich: meg-gyözhetetlen, megvihatlan, gyözetlen. *Syn.* nepremožitedelní, nepremožní.

† nepremožení, á, é; idem.

Nepremoženosť, i, f. invincibilitas, vis (conditio) invicta: Unüberwindlichkeit: gyözhetetlenség, meg-vihatatlanság, igen nagy erö, erösség. *Syn.* Nepremožitedelnosť, Nepremožnosť.

† Nepřemoženost, i, f. idem.

nepremožitedelňe, *adv.* v. nepremožeňe.

nepremožitedelní, á, é, *adj.* v. nepremožení. *Usus.* Nepremožitedelná Mysel: firmus (integer) animus: ein unüberwindliches Gemüth: bátor állhatatos szív.

Nepremožitedelnosť, i, f. v. Nepremoženosť.

nepremožňe, *adv.* v. nepremožeňe.

nepremožní, á, é, *adj.* v. nepremožení.

Nepremožnosť, i, f. v. Nepremoženosť.
nepretrženě, adv. v. nepretržně.
nepretrženi, á, é, adj. v. nepretržní.
Nepretrženosť, i, f. v. Nepretrznosť.
nepretržně, adv. assidue, continuo, incessanter, perpetuo *Cic.* serie non interrupta, constanter, sine fine, semper, fixe, stabiliter, immanenter: ununterbrochen, in Einem fort, unaufhörlich, ohne Unterlaß, beständig, ewig: szüntelenül, szünet nélkül, mindétig, mindenkor, folyvást, egy folytomban, szakadhatatlanúl. *Syn.* bezpretržně, neprestanliwe, ustawičně, bez Pretrže, bez Pretrhnuťá (Prestáňá, Prestawáňá.
nepretržní, á, é, adj. perpetuus, continuus, serie ininterruptus, assiduus, a, um: ununterbrochen, beständig, unaufhörlich, ewig fort während, nicht unterbrochen, an einander hangend, in Einem fort gehend, oder dauernd, sich überall berührend: el-szakadhatatlan, szüntelen, szünet nélkül való, egybe-foglaltatott, merö. *Syn.* bezpretržní, neprestanliwí, ustawiční. *Usus.* Nepretržné Wrchi: montes (continenti iugo) perpetui: an einander hangende (in Einem fort gehende) Berge: messzire ki terjedett, egybe foglaltatott hegyek.
Nepretržnosť, i, f. perpetuitas, adsiduitas, tis, f. Unaufhörlichkeit, ununterbrochene Fortdauer, Zusammenhang: szüntelenség, szünet nélkül valóság, mindenkori szokás. *Syn.* Bezpretržnosť, Neprestanliwosť, Ustawičnosť.

nepríbuzní, á, é, adj. v. nepilí.
neprigať, gal, gmem, V. P. *imp.* gmi, *negat.* ex prigať: *II. rec.* neprigať sa, *negat.* ex prigať sa.
neprigatí, á, é, *part. const.* ex neprigať.
neprígemně, adv. ingrate, absone, iniucunde: unannehmlich, unangenehm: kedvetlenül, nem kedvesen. *Syn.* newzáčne.
† nepřígemně, adv. idem.
neprígemní, á, é, adj. ingratus, absonus, iniucundus, non gratus, non acceptus, inacceptus, a, um; insuavis, e: unangenehm, unannehmlich: kedvetlen, nem kedves. *Syn.* newzáčni. *Usus.* Neprígemní Hlas: vox absona: eine ungeschmackte, übel lautende Stimme: illetlenül zengö szó, illetlen éneklés. Člowek hlasem neprígemní: homo voce absonus: der eine unangenehme Stimme hat: illetlen szavú ember.
† nepřígemní, á, é, adj. idem.
Neprígemnosť, i, f. iniucunditas, insvavitas, tis, f. conditio ingrata: Unannehmlichkeit: kedvetlenség, nem kedves dolog. *Syn.* Newzáčnosť.
† Nepřígemnosť, i, f. idem.
neprigímať, al, ám, *neg.* ex prigímať.
nepríhodně, adv. v. nepríležitě.
† nepříhodně, adv. idem.
nepríhodní, á, é, adj. v. nepríležití.
† nepříhodní, á, é, adj. idem.
Nepríhodnosť, i, f. v. Nepríležitosť.
† Nepříhodnosť, i, f. idem.
neprikladně, adv. inutiliter, non salutariter, non ad exemplum, non exemplariter: unerbau-

erbaulich; haszontalanúl, nem példásan.
† nepříkladňe, *adv.* idem.
nepríkladní, á, é, *adj.* inutilis, non salutaris, non exemplaris, e: unerbaulich: haszontalan, nem példás.
† nepříkladní, á, é, *adj.* idem.
Nepríkladnosť, i, f. inutilitas, tis, f. res non salutaris (non exemplaris): Unerbaulichkeit: haszontalanság, nem példás dolog, példatlanság.
† Nepříkladnosť, i, f. idem.
neprílezite, *adv.* incommode, importune, inopportune, intempestive: ungelegen, zur Unzeit, unbequemlich: alkalmatlanúl, alkalmatlan időben *vagy* módon. *Syn.* neprihodňe. 2) moleste, incommode, gravate: ungelegen, beschwerlich, verdrüßlich, überlästig: alkalmatlanúl, unalmasan, nehezen. *Syn.* obťažňe.
† neprílezite, *adv.* idem.
neprílezití, á, é, *adj.* incommodus, importunus, alienus, intempestivus, inopportunus, a, um: ungelegen, unbequem, unbequemlich: alkalmatlan, kelletlen, rosz. *Syn.* neprihodní. *Usus.* Neprílezití Čas: alienum tempus: eine ungelegene Zeit: alkalmatlan idő. Neprílezité Mesto: alienus locus *Caes.* ein ungelegener Ort: alkalmatlan hely. 2) molestus, incommodus, a, um: ungelegen, überlästig, beschwerlig, verdrüßlich: alkalmatlan, alkalmatlankodó, unalmas, nehéz. *Syn.* obťažní.
† neprílezití, á, é; idem.
Neprílezitosť, i, f. incommoditas, importunitas, tis, f. Ungelegenheit, Unbequemlichkeit, z. B. des Ortes, der Zeit, Sache, rc. alkalmatlanság, kelletlenség. *Syn.* Neprihodnosť. *Usus.* Neprílezitosť Času učiňila, ze sem dáwno pozádaneg Radosti užíwat nemohel: incommoditas temporis causavit, me diu desideratis frui haud potuisse deliciis: es verursachte die Ungelegenheit der Zeit, daß ich die längst gewünschte Lustbarkeiten nicht habe genießen können: az időnek alkalmatlansága okozta, hogy a' régtöl kivánt gyönyörüségekben részem nem adatott. 2) molestia, ae, f. incommodum, i, n. Ungelegenheit, Beschwerlichkeit, Verdruß: alkalmatlanság, unalom, untatás, nehézség. *Syn.* Obťážnosť. *Usus.* Ňekomu Neprílezitosť číňiť: incommodare (adferre incommodum) alicui: Ungelegenheit machen, zuziehen: valakinek alkalmatlankodni. Prisel sem, ale ne preto, abich ňekomu Neprílezitosť číňil: veni, non tamen ut cuiquam incommodem: ich bin gekommen, doch nicht Willens, Jemanden überlästig zu seyn: eljöttem ugyan, de nem azért, hogy valakinek alkalmatlankodgyak.
† Nepřílezitosť, i, f. idem.
nepripraweni, á, é, *part. const.* ex seq.
nepripravit, il, ím, V. P. *neg.* ex pripravit.
nepriprawňe, *adv.* v. neozdobňe.
nepriprawní, á, é, *adj.* v. neozdobní.
Nepriprawnosť, i, f. v. Neozdobnosť.
neprirodne, *adv.* haud naturaliter, praeter naturam, monstrose: unnatürlich, nem természetesen, természet-ellen természeten kivül. 2) affectate, modo adfectato: unnatürlich, affektirt: eröltetve.

nepri=

nepřirodní, *á*, *é*, *adj.* innaturalis, haud naturalis, e; non innatus (congenitus), monstrosus, a, um; inconveniens (non conveniens) naturae: unnatürlich, der Natur nicht gemäß: természet ellen való, természettel ellenkező, nem természetes. 2) affectatus, a, um: unnatürlich, gezwungen, affectirt: eröltetett.

Nepřirodnost', *i*, *f.* affectatio, ratio haud naturalis: Unnatürlichkeit: nem természetes (eröltetett) dolog.

nepřísažne, *adv.* iniurate, non adiurate, inadiurate: ungeschworen, ungeschworner Weise: eskütelenül.

nepřísažní, *á*, *é*, *adj.* iniuratus, inadiuratus, non adiuratus, a, um: ungeschworen: eskütelen, nem esküitt, megnem esküttetett. *Syn.* nespřísahaní.

nepřísluśňe, *adv.* indecenter, inconvenienter, indecore, indigne: ungebührlich, auf ungebührliche Art, unanständig, ungeziemend: illetlenül, nem illendően. 2) indebite, praeter aequum, inique, iniuste: ungebührlich, unbillig: helytelenül, kötelésigen (igazságon) kivül. *Syn.* nepráwe.

† **nepříslusňe**, *adv.* idem.

nepřísluśní, *á*, *é*, *adj.* indecens, inconveniens, tis; indecorus, indignus, a, um: ungebührlich, ungeziemend: illetlen, nem illendö. 2) impertinens, non eo pertinens: ungehörig, nicht dahin gehörig: nem ioda tartozandó. *Syn.* nepatřící. 3) indebitus, iniquus, iniustus, a: um; ungebührend, ungebührlich, nicht schuldig, unbillig: helytelen, törvénytelen, nem köteles, nem igazságos. *Syn.* neprawí.

† **nepříslusni**, *á*, *é*, idem.

Nepřísluśnost', *i*, *f.* indecentia, inconvenientia, ae, *f.* indignitas, tis, *f.* Ungebührlichkeit, Unanständigkeit: illetlenség. 2) ratio indebita: Ungebührlichkeit, wenns nicht Schuldigkeit ist: nem köteleség. 3) iniquitas, tis, *f.* iniustitia, ae, *f.* Unbilligkeit, Ungebührlichkeit: helytelenség, törvénytelenség, igazsagtalanság. *Syn.* Neprawost'.

† **Nepříslusnost**, *i*, *f.* idem.

nepřístrogení, *á*, *é*, *p. c.* ex seq.

nepřístrogit, *il*, *ím*, *neg. ex* přístrogit.

nepřístupňe, *adv.* inaccessibiliter, inaccesse: unzugängig, unzugänglich: hozzá-mehetetlenül.

† **nepřístupňe**, *adv.* idem.

nepřístupní, *á*, *é*, *adj.* inaccessibilis, e; inaccessus (praeruptus, abscissus), a, um: unzugängig, unzugänglich: hozzá mehetetlen, járatlan, út nélkül-való, a' mellyhez nem mehetni. *Usus.* nepřístupné (nesčestné) hori: nulla via superati (qui non possunt adiri) montes, *Liv.* unzugängliche Berge: járatlan hegyek.

† **nepřístupni**, *á*, *é*; idem.

Nepřístupnost', *i*, *f.* inaccessibilitas, tis, *f.* conditio (natura, ratio) inaccessa: Unzugängigkeit, Unzugänglichkeit: hozzá-mehetetlenség.

† **Nepřístupnost**, *i*, *f.* idem.

† **nepřiti**, **nepřal**, **nepřegi** (u), *negat.* ex přiti: v. nepřát.

† **Nepřitel**, *e*, *m.* v. Nepřátel.

† **nepřitelčin**, *a*, *o*, *adj. poss.* v. nepřátelčin.

† **Nepřitelka**, *i*, *f.* v. Nepratelka.

† **Nepřitelkiňe**, *f.* v. Nepřátelkiňa.

† neři-

† nepřítelů (ůw), a, o, *adj. poss.* v. neprátelow.
† nepřítelſki, *adv.* v. neprátelſki.
† nepřítelſkí, á, é, *adj.* v. neprátelſkí.
† Nepřítelſtwí, n. v. Neprátelſtwí.
neprítomen, neprítomna, neprítomno, *adj. abs.* v. neprítomní.
neprítomňe, *adv.* in absentia, non in praesentia (persona), non personaliter: abweſend: távúl létében, nem személye szerént.
† nepřítomňe, *adv.* idem.
neprítomní, á, é, *adj.* absens, tis, *omn.* abweſend, nicht gegenwärtig: távúl lévő, nem jelenvaló. *Usus.* Neprítomním biť: abesse: abweſend ſeyn: távúl lenni, jelen nem lenni.
† nepřítomní, á, é, idem.
Neprítomnosť, i, f. absentia, ae, f. Abweſenheit, das Abweſen: távúl-létel, nem jelenvalóság. *Usus.* Za még Neprítomnosťi ſtalo ſa: me absente factum: in meiner Abweſenheit geſchah es: távúl-létemben történt. W még Neprítomnosti nemohel ſem: absens non poteram: in meiner Abweſenheit konnte ich nicht: távúllétemben nem tehettem-meg.
† Nepřítomnoſt, i, f. idem.
nepríweťiwe, *adv.* inhumane, inimice: unfreundſchaftlich: nemnyájassan (barátságosan), ellenség módjára. 2) aspere, crude, dure, morose, severe, (seriose): unfreundlich, reich, unſanft: keményen, gorombáúl.
† nepříw'eťiwe, *adv.* idem.
nepríweťiwí, á, é, *adv.* inhumanus, inimicus, a, um: unfreundlich, unfreundſchaftlich: nem nyájas, nem barátságos, durva. 2) immitis, tristis, e; durus, immansuetus, morosus (seriosus), a, um: unfreundlich, rauh, unſanft: komor, kemény, goromba.
† nepříw'eťiwí, á, é; idem.
Nepríweťiwosť, i, f. inhumanitas, tis, Unfreundlichkeit, Unfreundſchaftlichkeit, von Menſchen: embertelenség nem-nyájasság (barátság). *Syn.* Nelúdnosť. 2) asperitas, morositas, tis, f. dura (severa, seriosa) agendi ratio: Unfreundlichkeit, z. B. der Menſchen, Mienen, Worten, des Wetters: keménység, durvasság.
† Nepříw'eťiwoſt, i, f. idem.
Nepriwiďeňí, á, n. *Verb.* ex seq.
nepriwiďet, ďel, ďím, V. I. *imp.* nepriwiď: caecutire, *Varr.* nicht wohl ſehen: vakoskodni, jól nem latni. *Usus.* K tomu uſ nepriwiďíſ: adhaec iam caecutis: bei dem ſiehſt, du nicht mehr wohl: e' mellett már nem látsz jól. *Prov.* Uſ nepriwiďá: Saturniae lemae, *Socrat.* caecutientes ac stupidi; aetatis vitio desipiscunt.
† Nepřízeň, zňe, f. v. Nepregnosť.
† nepřízen, zna, zno, *adj. abs.* v. nepregní.
nepriznať ſa, al, ám ſa, *neg.* ex priznať ſa.
† nepřízňiw'e, *adv.* v. nepregňe.
† Nepřízňiwec, wce, m. v. Neprátel. 1. Nro.
† neprízňiwí, á, é, *adj.* v. nepregní.
† Nepřízňiwoſt, i, f. v. Nepregnoſt.
neraď, neraďa, neraďo, *adj.* invite, non libenter, gravate, invitus, a, um: ungern, nicht gern: nem örömest, nem ked-

kedvesen. nem szivessen. kéntelen. *Usus.* Neráď ťa widim: mihi invisus es: ich sehe dich nicht gern, du bist mir verhaßt: nem örömest látlak, nem törlek. Neráď sem učinil, že sem ho wihnal: invitus feci, ut expellerem illum: wider meinen Willen habe ich ihn weggethan, abgeschafft: akaratom ellen hajtottam ki ötet. *Prov.* Tebo Každí neráď má, kdo často w swích Ustách Dag má: illum nullus amat, qui crebro *da mihi* clamat: dem sieht man nicht gern, der oft schreit gieb her: senki sem halya örömest az alamisnáról sokat prédikálló barátot. *Nota.* Adjectivum istud in terminatione perperam vulgus de viris usurpat, v. g. Nerada (loco neráď) sem tam išel: non libenter eo ivi: ich bin nicht gerne hingegangen: nem örömest mentem oda.

Neráď, u, m. disordo, inis, m. confusio, disordinatio, inordinatio, perturbatio, nis, f. Unordnung, Konfusion: rendetlenség. *Syn.* Nečín, Neporádek. 2) spurcities, ei, f. sordes, ium, f. pl. squallor, is, m. coenum, i, n. Unflath, Koth, Schmuz: szemét, gaz. *Syn.* Nečistota. *Usus.* Neráď smradlawí: foetor, illuvies: Unflath: göz, böz. 3) insecta, orum, n. pl. v. g. pediculi, pulices, cimices: Ungeziefer, Läuse: az emberi testhez ragadó férgek, úgymint, tetö, bolha, palatzka. *Syn.* Wši, Blchi, Plošťice.

† Neřad, u, m. idem.

Neráděňí, á, n. *Verb.* ex seq.

neráďiť, il, ím, V. I. *imp.* neráď: cacare, stomachum exonerare: scheißen, sich bestuhlgängängeln. *Syn.* nečistiť, srať. 2) tumultuari *Cic. Caes.* tumultuare *Plaut.* lärmen, Lärmen machen, unruhig seyn, Unruhe äußern: lobzódni.

† neráďiťi, il, ím, idem.

neráďňe, *adv.* confuse, inordinate, perturbate: unordentlich: rendetlenül, rend nélkül. *Syn.* neporáďňe. 2) sordide, spurce, foede, squallide: unfläthig: gazúl, büdösen. *Syn.* nečistotňe. 3) obscoene, spurce, lascive, luxuriose: unzüchtig: tisztátalanúl, fajtalanúl. *Syn.* oplzle, hanebliwe. 4) iniuste, inique, contra ius, illegitime, illegaliter: unrechtmäßig, unbillig: igaztalanúl, igazságtalanúl, törvénytelenül. *Syn.* neprawe, nesprawedliwe.

† neřáďňe, *adv.* idem.

neráďní, á, é, *adj.* confusus, inordinatus, inconcinnus, perturbatus, a, um: rendetlen, disztelen, rend nélkül való. *Syn.* neporáďní. 2) sordidus, spurcus, foedus, squallidus, a, um: unfläthig, unrein, schmuzig: büdös, gazos, motskos, rút, ganéjos. *Syn.* nečistotní. 3) obscoenus, spurcus, lascivus, luxuriosus, a, um: unzüchtig, z. B. Worte: tisztátalan motskos, fajtalan, buja. *Syn.* hanebliwí, oplzlí. 4) iniustus, iniquus, illegitimus, haud legitimus, a, um; illegalis, e: unrechtmäßig, unbillig: igaztalan, igazságtalan, helytelen, törvénytelen, nem törvényes, törvény ellen való. *Syn.* neprawí, nesprawedliwí.

† neřáďní, á, é, *adj.* idem.

Neráďnosť, i, f. sordes, ium, f. pl. spurcitia, ae, f. Unfläthigkeit, z. B. des Leibes, Unfläthereh: tisztátalanság, motskosság. 2) obscoenitas, tis, f. Unfläthigkeit, Unzüchtigkeit: fajtalanság. 3) obscoenum verbum:

hum: unfläthiges Wort, Unfläthereÿ: tsúnya (motskos, fajtalan) szó. v. Neráď.
neraněný, á, é, *part. const.* ex neraniť: invulneratus, a, um: unverwundet: sebesitetlen. *Syn.* neporaněný.
neraně, *adv.* immature, praecociter: unzeitig, unreif: idétlenül, idő elött, idönek elötte, hirtelenül, véletlenül.
neraný, á, é, immaturus, praematurus, a, um; praecox, cis, *omn.* zur Unzeit kommend oder geschehend, unreif: idétlen, éretlen, idö elött való, hirtelen, véletlen. *Syn.* nečasný, nezrelý. *Usus.* Neraně Hrozna trpké Wíno dáwagú: immatura uva acerbum fert vinum: unzeitige Weinbeeren bringen einen speren Wein: éretlen gerezd keserö bort hoz, ad. Neráné Děťa, nedostí Porod: immaturus (abortivus) foetus: unzeitige Geburt: idétlen szülés. Neranú Smrťú s teho Sweta zešel, sa odebral: morte praecoci obivit: er ist vor der Zeit gestorben: hirtelen (véletlen) halállal haltt-meg, ki multt e' világból.
† nerčíli, *adv.* v. neřen.
Nerest', i, f. calamitas, tis, f. miseria, aerumna, ae, f. Trübsal: nyomorúság. *Syn.* Bída, Núdza, Nešťastí, Psota, Súžení, Súžoba, Trápení, Úzkost.
† Neřest, i, f, idem.
nerezaný, á, é, *part. const.* ex seq: non scissus, non castratus, a, um: unverschnitten, nicht kastrirt: nem heréltt, ki nem heréltt. *Syn.* newirezaný. *Usus.* Nerezaný Braw, v. Kanec.
nerezať, zal, žem, *negat.* exrežať.
nerídítedelný, á, é, *adj.* indirigibilis, irregibilis, e: was sich nicht regieren (richten, lenken) läßt: igazíthatatlan.
nerodně, *adv.* v. neplodně.
nerodný, á, é, *adj.* v. neplodný.
Nerodnost', i, f. v. Neplodnost'.
nerowně, *adv.* non aeque, non plane, inique: ungleich, uneben, ungerade: nem egyenesen. 2) indirecte, non recte, curve: ungerade, krumm: görbén. *Syn.* Kriwe. 3) oblique, non recte: schief, ungerade: oldalast. 4) gibbose, buckelig, ungerade: púpos san. 5) numero impari, inaequaliter: ungleich, ungerade: nem egyaránso szammal. 6) dissimiliter: ungleich, unähnlich, ungleichartig, ungleichförmig: különmben, különmbözöképpen, nem egy formán, más képpen.
nerowný, á, é, *adj.* iniquus, non aequus, non planus, a, um; inaequabilis, inaequalis, e; ungleich, uneben, ungerade, z. B. Tisch, Weg: nem egyenes, egyenetlen. *Usus.* Nerowná Cesta: anfractus: Umschweif: tekergö út. 2) curvus, non rectus, indirectus, a, um: ungerade, krumm: görbe, nem egyenes. *Syn.* křiwý. 3) obliquus, non rectus, a, um: ungerade, schief: nem egyenes. 4) gibber, gibbosus, a, um: ungerade, buckelig: púpos. 5) impar, inaequalis, e: ungerade, ungleich, verschieden, z. B. Zahl: nem egyaránsó, nem egy számú. 6) dissimilis, e: ungleich, unähnlich: különmbb, különmbözö, különmbféle, nem egy formán, másféle.
Nerownost', i, f. inaequalitas, iniquitas, non plana (aequa) conditio, anomalia, ae, f. die Unebene des Orts, Ungleichheit, z. B. des Weges, Tisches: egyenetlenség. 2) dissimilitu-

do, nis, f. Ungleichheit, Unähnlichkeit: külömbözés. *Syn.* Negednakost, Nerownakost'.

nerozdelne, *adv.* indiscriminatim, indistincte, indiscrete, indiscretim: ununterschieden, ohne Unterschied: válogatás (külömbség) nélkül, elegy, elvegy. *Syn.* bezrozdelne. 2) individue, indivise, indissolubiliter, indissolubili modo, indivisibiliter: unzertrennlich, unzertrennbar, untheilhaft, unzertheilbar: el-oszolhatatlanúl, el-oszhatatlanúl. *boh.* nerozdilne. 3) indifferenter, sine studio partium: unparteyisch, unparteylich: személy-válogatás nélkül.

nerozdelní, á, é, *adj.* indistinctus, indiscretus, indiscriminatus, a, um: ununterschieden, választatlan. *Syn.* bezrozdelní. 2) indivisibilis, indissolubilis, e; individuus, indivisus, a, um: unzertrennlich, unzertrennbar, untheilhaft, unzertheilbar, unzertheilig: el-oszolhatatlan, el-választhatatlan, el-oszthatatlan. *Syn.* nerozdwogitedelní, nerozlučitedelní, nerozluční. *boh.* nerozdílní. *Usus.* Swatá a nerozdelná Trogica geden Boh: Sancta et individua Trinitas, unus Deus: heilige Dreifaltigkeit, ein einiger Gott: szent háromság egy Isten. 3) indifferens, nulli parti addictus, a, um: unparteyisch, unparteylich: személy válogatás nélkül való. *Syn.* nestranní. *boh.* bezrozdílní.

Nerozdelnost', i, f. indissolubilitas, indivisibilitas, tis, f. Unzertrennlichkeit, Untheilhaftigkeit, Unzertheilbarkeit: el-oszolhatatlanság, el-választhatatlanság, el-oszthatatlanság. *Syn.* Bezrozdelnost'. *boh.* Nerozdílnost'. 2) indifferentia, ae, f. studium nullius partis: Unparteylichkeit: személy válogatás nélkül valóság.

† nerozdílne, *adv.* v. nerozdelne.

† nerozdílní, á, é, *adj.* v. nerozdelní.

† Nerozdílnost, i, f. v. Nerozdelnost'.

nerozkučitedelne, *adv.* v. nerozlučne.

nerozlučitedelní, á, é, *adj.* v. nerozluční.

Nerozlučitedelnost', i, f. v. Nerozlučnost'.

† nerozlučitedelne, -ní, -nost; v. nerozlučitedelne, -ní, nost'.

nerozlučne, *adv.* inseparabiliter, indissolubiter: unzertrennlich: el-választhatlanúl, el-oszolhatatlanúl. *Syn.* nerozdelne, nerozlučitedelne, nerostržitedelne.

nerozluční, á, é, *adj.* inseparabilis, e: unzertrennlich: el-választhatatlan, el-oszolhatatlan. *Syn.* nerozdelní, nerozlučitedelní, neroztržitedelní.

Nerozlučnost, i, f. inseparabilitas, indissociabilitas, indissolubilitas, tis, f. Unzertrennlichkeit: el-választhatatlanság, el-oszolhatatlanság, el-oszthatatlanság. *Syn.* Nerozdelnost', Nerozlučitedelnost', Neroztržitedelnost'.

Nerozmisel, slu, m. incogitantia, incosiderantia, ae. f. der Unbedacht, die Unbedachtsamkeit, Unbedächtigkeit: gondolatlanság, gondatlanság; meg-nem gondolás, elöre meg-nem fontolás (gondolkodás.) *Syn.* Nemisel, Nerozšafnost', Nepowážliwost', Nerozwážliwost', Nerozwážnost', Nerozmiselnost'. *boh.* Nerozmsli.

nerozmiſelňe, *adv.* incogitanter, incaute, inconsiderate: unbedächtig, unbedachtſam: gondatlanúl, gondolatlanúl, tanáts nélkül, elöre meg nem fontolva (gondolva.) *Syn.* nemiſelňe, nepowažliwe, nerozſafňe, nerozwážliwe, nerozwážňe. *boh.* nerozmiſlňe.

nerozmiſelní, á, é, *adj.* inconsideratus, incautus, a, um; incogitans, tis, *omn.* unbedächtig, unbedachtſam: gondatlan, gondolatlan, tanáts nélkül való, elöre meg nem gondoló (fontoló.) *Syn.* nemiſelní, nepowážliwí, nerozſafni, nerozwážliwí, nerozwažní. *boh.* norozmiſlní.

Nerozmiſelnoſt', i, f. v. Nerozmiſel.

Nerozmiſl, u, m. v. Nerozmíſel.

† nerozmiſlňe, -ní, -noſt, v. nerozmiſelňe, -ní, -noſt'.

nerozſafňe, *adv.* incaute, inconsiderate, improvide, imprudenter, temere: unvorſichtig: gondatlanúl, gondolatlanúl, esztelenül.

nerozſafní, á, é, *adj.* imprudens, tis; improvidus, inconsideratus, incautus, temerarius, a, um: unvorſichtig, handelnd oder geſchehend: gondatlan, gondolatlan, esztelen.

Nerozſafnoſt', i, f. imprudentia, inconsiderantia, ae, f. temeritas, tis, f. Unvorſichtigkeit: gondatlanság, gondolatlanság.

neroztržitedelňe, -ni, -noſt', v. nerozlučňe, -ní, -noſt'.

Nerozum, u, m. amentia, dementia, insania, stultitia, vesania, vecordia, inopia rationis: Unvernunft, Mangel der Vernunft, wenn man des Verſtandes nicht mächtig iſt; Albernheit, Dummheit, Unvernünftigkeit: balgatagság, kábaság, bolondság, esze-bódúlás, eszevesztés. 2) inscitia, imperitia, imprudentia, ae, f. Unverſtand, Unverſtändigkeit, Unwiſſenſchaft, Einfältigkeit, Dummheit: tudatlanság, ostobaság, oktalanság. *Syn.* Nerozumnoſt', Newedomoſt', Sproſtoſt'.

nerozumňe, *adv.* sine ratione, amenter, dementer, stulte, insane, stolide: unvernünftig, ohne Vernunft, ohne Gebrauch der Verſtandes, albern, dumm: ostobáúl bolondúl, esztelenül, ész nélkül. *Syn.* bezrozumňe. 2) imperite imprudenter, stolide: unverſtändig, einfältig, dumm: tudatlanúl értelmetlenül, értelem nélkül. *Syn.* newedome, ſproſt'e. 3) obscure, non perspicue: unverſtändlich: homályosan, érthetetlenül.

nerozumní, á, é, *adj.* expers (non compos) rationis (mentis), amens, excors, vecors, insipiens, stultus, stolidus, a, um: unvernünftig, der Vernunft beraubt, des Verſtandes nicht mächtig, albern, dumm: bolond, esztelen, eszetlen, ész nélkül valo, kába. *Syn.* bezrozumní. 2) imperitus, a, um; imprudens, tis, *omn* unverſtändig, dumm, einfältig: ostoba, tanúlatlan, értelmetlen: értelem nélkül való. *Syn.* newedomí, ſproſtí. 3) obscurus, imperspicuus, non perspicuus, a, um; unverſtändlich: homályos, érthetetlen.

Nerozumnoſt', i, f. 1 et 2 v. Nerozum. 3) obscuritas, tis, f. Unverſtändlichkeit: homályoság, érthetetlenség.

nerozwážatedelňe, *adv.* indissolubiliter, inexplicabiliter: unauflöslich, fel-óldozhatatlanúl, fel-bonthatatlanúl.

nero-

nerozwázatedelní, á, é, *adj.* indissolubilis, inexplicabilis, e: unauflöslich: fel-óldozhatatlan, fel-bonthatatlan.
Nerozwázatedelnost', i, f. indissolubilitas, inexplicabilitas, tis, f. ratio indissolubilis (inexplicabilis): Unauflöslichkeit: fel-óldozhatátlanság; fel-bonthatatlanság.
nerozwážliwe, *adv.* inconsiderate, inconsulto, temere: unbesonnen: balgatagúl, vakmeröen, gondatlanúl, gondolatlanúl. *Syn.* nemiselne, nepowážliwe, nerozmiselne, nerozwážne.
nerozwážliwí, á, é, *adj.* inconsideratus, incautus, inconsultus, temerarius, a, um: unbesonnen, unbedachtsam, unbedächtig: balgatag, vakmerö, gondatlan; gondolatlan. *Syn.* nemiselní, nepowážliwí, nerozwážní.
Nerozwážliwost', i, f. incogitantia, inconsiderantia, ae, f. temeritas, tis, f. Unbesonnenheit, Unbedachtsamkeit, Unbedächtigkeit: gondatlanság, gondolatlanság, vakmeröség. *Syn.* Nemisel, Nepowážliwost', Nerozmisel, Nerozmiselnost', Nerozwážnost'. *Usus.* Mag za to (ist'e wer), že sem sa tobo dopust'il, ne tak ze Zlost'i, gak radseg z Nerozwážliwost'i: ne hoc, amabo, sceleri meo potius, quam imprudentiae assignes (tribuas, imputes, adscribas): glaube mir, daß ich dieses nicht so aus der Bosheit, als aus der Unbesonnenheit begangen habe: kérlek, hogy azt ne tulajdonitsdd gonoszságomnak, hanem inkább tudatlanságomnak, oktalanságomnak.
nerozwážne, -ní, -nost'; v. nerozwážliwe, -wí, -wost'.
† Nerw, u, m. v. sucha Žila; Žilina.
nesát, nesál, nesegem, *negat. ex* sát. *Prov.* Kdo nesege, ten newege: qui non seminat, non metet: der nicht säet, der erndtet nicht: a' ki nem vét, nem arat.
* nescastliwe, -wí, -wost'; v. nescast'liwe, -wí, -wost'.
* nescasne, -ní, -nost'; v. nescastne, -ni, -nost'.
Nescast'í, á, u, infelicitas, tis, f. infortunium, malum, i, n. casus adversus, res mala, fortuna adversa, miseria, ae, f. Unglück, Unglückseligkeit, ein Übel, das widrige Schicksal, Unglücklicher Zustand (Zufall), z. B. einer Person, Sache: szerentsétlenség, bóldogtalanság. *boh.* Nestěst'í. *Usus.* Nescast'í mat; do Nescast'á prist, upadnút: incidere in malum (mala); accidit mihi malum: Unglück haben; in Unglück gerathen: szerentsétlenségbe esni. Mal sem to Nescast'í, a spadel sem: accidit mihi ut caderem: ich habe das Unglück gehabt zu fallen (daß ich fiel, und bin gefallen): olly szerentsétlen voltam, hogy el-estem. W Nescast'í bit: esse infelicem; versari in miseria; conflictari cum fortuna adversa: im Unglück seyn: szerentsétlenséggel bajoskodni, viaskodni. *Prov.* Nescast'í pred Dwermi: Hannibal ante portam: die Gefahr ist nahe: itt a' veszedelem. Nescast'í nepotrebe hledat, samo od seba chodí (pride): mala ultro adsunt; aures non claudit mala sors, velociter audit: das Unglück kann einen bald treffen; man darf die Läuse nicht in den Pelz setzen: nem kell a' nyavalyáért követet küldeni. Nescast'í

po

po Ľudoch, ne po Horách cho-
dí: v. Hora 1. Nro. Neradu-
ge ſa nad cudzím D'éťa do-
bré Neſčaſť'ím; oplakáwá i-
nich Boleſť, pleſá nad gegich
Ščaſť'ím: bonus compatitur
proximi malo, et congaudet
eius bono: nie freut ein gutes
Kind ſich bei des Andern Leiden,
es weint bei fremden Schmerz,
und freut ſich fremder Freuden:
a' jó ember könyörül más
szerentsétlenségén, és örül
annak javán. Dobrí Ľudá Ne-
ſčaſť'í ſwého Bližného ſpolu
cíťá: boni homines proximi
malis compatiuntur: gute Men-
ſchen nehmen an jedem Unglücke
ihres Nebenmenſchen Theil: a'
jó emberek felebarátjoknak
szerentsétlenségében részesek.
2) v. Božec, Wred.

neſčaſtliwe, -wí, -woſť; v.
neſčaſtne, -ní, -noſť.

neſčaſtne, *adv.* infortunate, in-
fauste, infeliciter, misere,
malis, avibus, *Horat.* unglück-
lich, unglückſelig, elend: bóldog-
talanúl, szerentsétlenül, nyo-
morúltúl. *Syn.* neſčaſtliwe,
boh. neſtiaſtne.

neſčaſtní, á, é, *adj.* infelix,
cis, *omn.* miser, infortuna-
tus, infaustus, a, um: un-
glücklich, unglückſelig, im Un-
glücke ſich befindend, elendig,
elend, Unglück bringend, oder mit
Unglück verbunden: szerentsét-
len, bóldogtalan, ügye-fo-
gyott. *Syn.* neſčaſtliwí, *boh.*
neſtiaſtní. *Usus.* Gá neſča-
ſtní! o me infaustum! ach ich
unglücklich, ich elender Menſch!
ah én bóldogtalan ember! Gak
ſem gá neſčaſtní! quam ego
sum infelix! wie bin ich ſo un-
glücklich! melly bóldogtalan
vagyok én!

Neſčaſtníca, i, f. infelix *fem.*
unglückliche Perſon, szerentsé-
tlen személy.

Neſčaſtník, a, m. infelix ho-
mo: unglücklicher Menſch: sze-
rentsétlen ember. *Usus.* Ti
Neſčaſtníku!

Neſčaſtnoſť, i, f. v. Neſčaſť'í.

neſčedre, *adv.* illiberaliter, un-
freigebig: fösvényen, szüken,
takaríkoson. *Syn.* ſkúpe, ſkú-
po.

neſčedrí, á, é, *adj.* illiberalis
e: unfreigebig: fösvény, tá-
karíkos. *Syn.* ſkúpí.

Neſčedroſť, i, f. illiberalitas,
tis, f. Unfreigebigkeit: fösvény-
ség, takaríkosság. *Syn.* Skú-
poſt.

Neſčedrota, i, f. idem.

neſchodne, *adv.* invie: ungang-
bar, ungebahnt: útatlanúl, já-
ratlanúl.

neſchodní, á, é, *adj.* invius, a,
um: ungangbar, z. B. Weg:
útatlan, járatlan. *Syn.* nepre-
chodní.

neſčítačne, -ní, -noſť; v. ne-
ſčítanliwe, -wí, -woſť.

neſčítanliwe, *adv.* innumerabi-
liter, innumere: unzählig, un-
zählbar: számtalanúl, olvasat-
lanúl. *Syn.* neſčítačne, neſčí-
tatedelne.

neſčítanliwí, á, é, *adj.* innu-
merabilis, e; innumerus, a,
um: unzählig, unzählbar: szám-
talan, olvasatlan, szám nél-
kül való. *Syn.* neſčítační,
neſčítatedelní.

Neſčítanliwoſť, i, f. innume-
rabilitas, tis, f. Unzählbarkeit:
számtalanság. *Syn.* Neſčítač-
noſť, Neſčítatedelnoſť.

neſčítatedelne, -ní, -noſť; v.
neſčítanliwe, -wí, -woſť.

Neſení, á, n. gestatio, nis, f.
das Tragen, z. B. einer Laſt,
einer Sache: vivés, hordozás.

† Neſgednocení, n. v. Nezged-
nocení.

neſilňe, *adv.* inualide, infirme: ſchwach, unkräftig: erötlenül. *Syn.* newládňe: 2) inefficaciter, sine efficacitate: unkräftig, unwirkſam: nem hathatósan, nem foganatosan.

neſilní, á, é, *adj.* infirmus, invalidus, a, um; ſchwach, unkräftig: erötlen, erö nélkül, való, lankadtt. *Syn.* newládní, ſlabí. 2) inefficax, cis, *omn.* unwirkſam, unkräftig: nem hathatós, nem foganatos. 3) irritus, a um: ungültig, unkräftig: semmit sem érö.

Neſilnoſt', i, f. infirmitas, tis, f. Unkräftigkeit, Schwachheit: erötlenség. *Syn.* Newládnoſt', Slaboſt'.

Neſit, u, m, fames ardens (vehemens): Heißhunger: nagy ehetösség. *Syn.* Nenaſitnoſt, Neſitnoſt' *Usus.* Od Neſitu: prae fame vehementi: aus, vor Heißhunger: nagy ehetöségböl.

neſití, á, é, *adj.* ardenti fame laborans: heißhungerig: nagy ehetö, szüntelen éhezö. *Syn.* nenaſitení, neſitní. *Usus.* Neſitím bit: laborare fame ardenti: heißhungerig ſeyn: nagyon éhezni.

neſitňe, *adv.* insaturabiliter; insatiabiliter: unerſättlich, ungenügſam: telhetetlenül, megelégíthetetlenül.

neſitní, á, é, *adj.* insatiabilis, insaturabilis, inexplebilis, e; unerſättlich, ungenügſam: telhetetlen, meg-elégíthetetlen.

Neſitnoſt', i, f. insatiabilitas, insaturabilitas, insatietas, tis, natura insatiabilis: Unerſättigkeit, Unerſättlichkeit: telhetetlenség, meg-elégíthetetlenség.

Neſitoſt', i, f. v. Neſit.

Neſkodení, á, n. *Verb.* ex seq.

neſkodit, il, ím, *neg*: *ex* ſkodit. *Prov.* Pſowi to neſkodí: hoc canem non laedit: dieß ſchadet dem Hunde nicht: az nem árt a' kuttyának.

neſkodňe, *adv.* innocue innocenter, innoxie, indemniter, sine damno: unſchädlich, unſchuldig: káratlanúl, ártatlanúl, büntelenül. *Syn.* bezſkodňe, newinňe.

neſkodní, á, é, *adj.* innocens, insons, tis, *omn.* innocuus, innoxius, a, um; indemnis, e: unſchädlich unſchuldig: káratlan, ártatlan, büntelen, kár (bün, vétek), nélkül való. *Syn.* bezſkodní, newinni.

Neſkodnoſt', i, f. innocentia, ae, f. indemnitas, innocuitas, tis, f, Unſchädlichkeit, Unſchuldigkeit: káratlanság, ártatlanság. *Syn.* Beſkodnoſt', Newinnoſt'.

neſkoncéňe, *adv.* infinite, indefinite, in infinitum: unendlich, bis Unendliche: végetlenül, végtelenül, véghetetlenül. *Syn.* nekonečňe.

neſkoncení, á, é, *adj.* infinitus, indefinitus, a, um; fine carens: unendlich, was ohne Ende iſt: végetlen, végtelen, véghetetlen, vég nélkül való. *Syn.* nekoneční.

Neſkoncenoſt', i, f. infinitas, tis, f. infinitio, nis, f. Unendlichkeit: véghetetlenség. *Syn.* Nekonečnoſt'.

neſkore, *adv.* v. neſkoro.

neſkorí, á, é, *adj.* tardus, serus, serotinus, morosus, cunctabundus, a, um: ſpat, ſpät: késedelmes, késö, késlö. *Syn.* nechitrí, pozdní, wahawí. *Prov.* Neſkorí (pozdní) Príchod nebíwá wzácní: tardus aduentus minime gratus: zu ſpät gekommen, iſt nicht angenehm: késö el-jövetel nem kellemetes.

neskoro, *adv.* tarde, sero, serotine, morose, cunctabunde, cunctanter, spat, spät: késen, késön, késedelemesen. *Syn.* nechitro, wahawe. *Prov.* Kdo neskoro chodí, sám sebe škodí: tarde venientibus ossa: nach dem Essen mein Gast: késön járónak tsont a' vatsorája. Neskoro po Smrti Pokáňí činiť: sero sapiunt phryges: nach der Messe in die Kirche: késö sütve.

† neskrocení, á, é; v. neskrotení.

† Neskrocenost, i, f. v. Neskrotenosť.

neskrotení, á, é, *adj.* indomitus, effrenatus, a, um: unbändig, unbezähmt: vad, szilaj, szeliditlen. *boh.* neskrocení.

Neskrotenosť, i, f. effrenatio, nis, f. Unbändigkeit: vadság, szilajság, szeliditlenség. *boh.* Neskrocenost.

neskrotitedelňe, *adv.* irrefrenabiliter, idomabiliter: unbezähmlich: szelidíthetetlenül, szeliditetlenül.

neskrotitedelní, á, é, *adj.* indomabilis, *Plaut.* incicurabilis, e; unbezähmlich: szeliditlen, szelidíthetetlen.

Neskrotitedelnosť, i, f. indomabilitas, tis, f. natura indomabilis: Unbezähmlichkeit: szeliditlenség, szelidíthetetlenség.

neskrowňe, *adv.* immodice, immoderate, effuse, non parce, nimium: unrätlich, unmäßig, unsparsam: böven. *Syn.* nemerňe, škwostňe. 2) intemperanter, immodice: unmäßig, mit Unmäßigkeit: mértékletlenül.

neskrowní, á, é, *adj.* immodicus, immoderatus, effusus, haud parcus, prodigus, a, um: unräthlich, unmäßig, unsparsam, übertrieben: böv. *Syn.* nemerní, škwostní. 2) intemperans, incontinens, tis; immoderatus, immodicus, a, um: unmäßig, sich nicht mäßigend: mértékletlen.

Neskrownosť, i, f. profusio, effusio, nis, f. Unräthlichkeit, Unmäßigkeit, Unsparsamkeit: bövség. *Syn.* Nemernosť, Škwostnosť. 2) intemperantia, incontinentia, ae, f. immoderatio, nis, f. Unmäßigkeit: mértékletlenség.

neskuseňe, *adv.* inexperte, sine experientia: unerfahren, ohne Erfahrung: tapasztalatlanúl.

neskusení, á, é, *adj.* inexpertus, a, um: rudis, e; experientia carens: unerfahren, ohne Kenntniß, keine Erfahrung habend, was man nicht erfahren hat: tapasztalatlan, tudatlan. *boh.* nezkusení.

Neskusenosť, i, f. inexperientia, imperitia, inscitia, experientiae inopia, ae, f. Unerfahrenheit, Unwissenheit, Mangel der Erfahrung: tapasztalatlanság, tudatlanság. *boh.* Nezkusenost.

neslaňe, *adv.* insulse, sine sale: ungesalzen: sótalanúl. 2) inepte, insulse, absurde: abgeschmackt, ungereimt, dumm, albern: izetlenül, ostobáúl. *Syn.* nechutňe, nemudre.

neslaní, á, é, *adj.* carens sale, insulsus, a, um: ungesalzen: sótalan. 2) insipidus, insulsus, inficetus, illepidus, inconditus, ineptus, absurdus, a, um: ungesalzen, abgeschmackt, ungereimt, albern: izetlen, ostoba. *Syn.* nechutní.

Neslanosť, i, f. insulsitas, tis, f. Ungereimtheit einer Sache, Person: sótalanság, izetlenség, ostobaság. *Syn.* Nechutnosť.

neſlawňe, *adv.* inglorie, sine gloria: unrühmlich, ohne Ruhm bei der Welt: ditsöségtelenül.

naſlawní, *á, é, adj.* carens gloria, inglorius, a, um: unrühmlich, ditsöségtelen, ditsöség nélkül való.

† Neſlechetenſtwí, n. v. Neſlechetnoſt'.

neſlechetňe, *adv.* malitiose, improbe, prave: boshaft: geneigt zuſchaden, gottlos: gonoszúl, gonosz tévöül, latorúl, lator módon, latrúl.

neſlechetní, *á, é, adj.* malitiosus, improbus, pravus, a, um: boshaft, geneigt andern zu ſchaden, gottlos: gonosz rosz, lator, vétkes, semmire kellö. *Usus.* Clowek zgewňe neſlechetní; od Bezbožnoſt'i známí: homo aperte malus *Ter.* öffentlicher Böſewicht: nyilván gonosz (rosz) ember.

Neſlechetňica, *i, f.* femina, nequam (scelesta, improba): boshafte Perſon: gonosz személy. *Syn.* Zloſtňica.

neſlechetňičin, *a, e, adj. poss. ex praec.*

neſlechetňiččin, *a, e, adj. poss. ex seq.* feminae improbae: der boshaften Perſon gehörig: rosz személyé.

Neſlechetňička, *i, f.* v. Neſlechetňica.

Neſlechetňík, *a, m.* homo nequam, scelestus, improbus: Böſewicht: gonosz-tévö, roszsz ember. *Syn.* Zločinec, Zloſtňík.

neſlechetňíkow, *a, e, adj. poss.* hominis improbi: dem Böſewicht gehörig: gonosztévöé.

Neſlechetnoſt', *i, f.* malitia, ae, f. improbitas, tis, f. flagitium, i, n. scelus, eris, n. Bosheit, Geneigtheit zu ſchaden, Gottloſigkeit, eine böſe That: gonoszság, gonosz-tétel. *Syn.* Neprawoſt', Zločinſtwí, Zloſt'. *boh.* Neſlechetenſtwí.

neſlichaňe, *adv.* inaudite, nove: unerhört, auf unerhörte Art: hallatlanúl. *Syn.* neſliſaňe.

neſlichání, *á, é, adj.* inauditus, novus, a, um: unerhört, dergleichen noch nicht gehört worden: hallatlan. *Syn.* neſliſaní.

neſlichat, *al, ám, V. I. imp.* chag, *neg. ex* ſlichat: fama (rumore) non accipere, non audire: nicht hören: nem hallani. *Syn.* neſliſat. *Usus.* Nič o ňom neſlichat: nihil de illo auditur: man hört nichts von ihm: semmit sem hallani felöle.

† neſličňe, *adv.* v. neſwárňe.

† neſlični, *á, é, adj.* v. neſwární.

† Neſličnoſt, *i, f.* v. Neſwárnoſt'.

neſliſaňňe, *adv.* v. neſlichaňe.

neſliſaní, *á, é, adj.* v. neſlichaní.

neſliſat, *ſal, ſím, V. I. imp.* li: v. neſlichat.

neſliſitedelňe, *adv.* inaudibiliter, unhörbar: hallhatatlanúl.

neſliſitedelní, *á, é, adj.* inaudibilis, e: unhörbar, hallhatatlan.

neſlobodňe, *adv.* non libere, unfreg, nem szabadon. 2) illicite, unerlaubt, tilalmasan.

neſlobodní, *á, é, adj.* non liber, a, um; unfreg, nem szabad. 2) illicitus, inconcessus, inhibitus, vetitus, prohibitus, a, um: unerlaubt, tilalmas. 3) non coelebs (liber): nicht ledig, verheirathet: nem nötelen, házas.

* neſluſat, ſal, ſím; v. neſluſit. *II. rec.* neſluſat ſa, v. neſluſit a.

† neſluſet, ſel, ſím; v. neſluſit. *II. rec.* neſluſet ſe, v. neſluſit ſa.

neſlu-

neſluſiť, il, ím, V. I. *imp.* ſluſ: dedecere, non decere: ſich nicht geziemen, übel anſtehen, ſich nicht ſchicken: nem illeni. *Usus.* To uſ wſak neſluſí: id quidem minime decet: das ſchickt ſich zwar nicht: ez ugyan éppen nem illik. *II. rec.* neſluſiť ſa, idem.

neſluſňe, *adv.* indecenter, indecore: ungeziemend, ungebührlich: illetlenül. *Syn.* neſwedčňe. 2) inhoneste, indigne, turpiter, indecore: unanſtändig, ungebührlich: undokúl, rútúl, tsúnyáúl. *Syn.* nehodňe.

neſluſní, á, é, *adj.* indecens, decens, inconveniens, tis, *omn.* indecorus, a, um: ungeziemend, ungebührlich: illetlen. *Syn.* neſwedční. 2) indignus, inhonestus, indecorus, a, um; turpis, e: unanſtändig, ungebührlich: undok, tsúnya, rút. *Syn.* nehodní.

Neſluſnoſt', i, f. indecentia, dedecentia, inconvenientia, ae, f. Ungebühr, Ungebührlichkeit: illetlenség. *Syn.* Neſwedčnoſt'. 2) indignitas, inhonestas, tis, f. turpitudo, nis, f. Unanſtändigkeit, Ungebührlichkeit: méltatlanság, rútság, tsúnyaság, undokság, otsmányság. *Syn.* Nechodnoſt'.

* neſmačňe, *adv.* nechutňe.

* neſmační, á, é, *adj.* v. nechutní.

* Neſmačnoſt', i, f. v. Nechutnoſt'.

* neſmakowať, kowal, kugem *neg.* ex ſmakowať, v. nechutiť.

neſmele, *adv.* verecunde, timide, meticulose, subtimide, non audacter: furchtſam, ſcheu, blöde: bátortalanúl, félénkesen.

† neſměle, *adv.* idem.

neſmelí, á, é, *adj.* verecundus, timidus, meticulosus, subtimidus, a, um; non audax: blöde, ſcheu, furchtſam, nicht dreiſt: bátortalan, félénk, félénkes, mérésztelen.

† neſmělí, á, é, *adj.* idem.

Neſmeloſt', i, f. timor, pudor, is, m. verecundia, ae, f. timiditas, meticulositas, tis, f. Blödigkeit, Furchtſamkeit, Mangel an Dreiſtigkeit: bátortalanság, félénkesség, félelem.

† Neſm'eloſt, i, f. idem.

neſmeť, mel, mím V. I. *imp.* neſmi, *neg.* ex ſmeť: non audere, nicht dörfen, ſich nicht unterſtehen: nem merni, reá nem bátorodni. *Syn.* neopowážiť ſa. *Usus.* Neſmí aňi Slowíčka premluwiť: nec mutire, hiscere audet: er darf kein Wort reden: motszani sem mér, egygyet sem mér szóllani, pettyenteni.

† neſmírňe, *adv.* v. nezmerňe.

† neſmírní, á, é, *adj.* v. nezmerní.

† Neſmírnoſt, i, f. v. Nezmernoſt'.

† neſmiſlňe, *adv.* v. nezmiſelňe.

† neſmiſlní, á, é, *adj.* v. nezmiſelní.

† Neſmiſlnoſt, i, f. v. Nezmiſelnoſt.

neſmrtedelňe, *adv.* immortaliter, unſterblich, halhatatlanúl.

neſmrtedelní, á, é, *adj.* immortalis, e: unſterblich, halhatatlan.

Neſmrtedelnoſt', i, f. immortalitas, tis, f. Unſterblichkeit, halhatatlanság.

Neſnadek, dku, m. nequitia, petulantia, ae, f. Schelmerey, Liederlichkeit, Leichtfertigkeit, Muthwille, Ausgelaſſenheit, Schelmſtreich, Schelmſtück: tsintalanság. *Syn.* Nemelčica, Nezdoba. *Usus.* Neſnádki robiť, v. neſna-

snadiť. 2) v. Neporádek, Neporádnosť.
Nesnadení, á, n. *Verb.* ex seq.
nesnadiť, il, ím, V. I. *imp.* nad: petulantem (nequam) esse, petulcire, nequitias tractare: Schelmerey treiben, leichtfertiger Mensch seyn: tsintalankodni. *Syn.* nezdobiť.
nesnadne, *adv.* difficulter, difficiliter, aegre: schwer, mit Schwierigkeit: nehezen. *Syn.* ťažko. 2) inhabili modo, tarde: ungeschicklich, ungeschickt, plump, ungelenkig: húzomba, alkalmatlanúl, késön. *Syn.* nehbiťe, *boh.* nekwapne.
nesnadní, á, é, *adj.* difficilis, e: schwer, mit Schwierigkeit verbunden, z. B. Arbeit: nehéz. *Syn.* ťažkí. *Usus.* Prístup k temu Človeku gest nesnadní: aditus ad hunc hominem difficilis est; dieser Mensch läßt schwerlich Jemanden vor sich: ez az ember igen nehezen botsajt valakit maga eleibe. 2) inhabilis, e, tardus, a, um: ungelenkig, ungeschicklich, plump, langsam: húzomos, késö, késedelmes, alkalmatlan. *Syn.* nehbití, *boh.* nekwapní. *Usus.* Wšak si nesnadní! eia quam tardus es! wie ungeschickt bist du! bé alkalmatlan vagy te!
Nesnadnosť, i, f. difficultas, tis, f. Schwierigkeit, wenn etwas schwer ist: nehézség. *Syn.* Ťažkosť. 2) tarditas, inhabilis natura: Ungeschicklichkeit, Plumpheit, Ungelenkigkeit: alkalmatlanság valamire, késedelmesség. *Syn.* Nehbitosť. *boh.* Nekwapnosť.
† nesnaseliwí, á, é, *adj.* v. neznásanliwí.
† nesnesitedlne, -ní, -nosť: v. neznesitedelne, -ní, -nosť.
Nespání, á, n. insomnia, ae, f. *Suet.* insomnia, orum, n. *pl. Salust.* insomnium, i, n. *Virg. Cic.* Schlaflosigkeit: álomtalanság, álmatlanság, nem alhatás. *Syn.* Nespanliwosť, Bedlení nočné.
nespanliwe, *adv.* insomniose, schlaflos: álomtalanúl.
nespanliwí, á, é, *adj.* insomnis, exsomnis, e; expers somni, insomniosus, a, um *Virg.* schlaflos, álomtalan.
Nespanliwosť, i, f. v. Nespání.
† nespicaťe, *adv.* v. nekoncite.
† nespicatí, á, é, *adj.* v. nekončití.
nespiderne, *adv.* immunde, impure, sordide, squalide: schmuzig, unrein: rusnyáúl, sundáúl, tisztátalanúl. 2) impure, obscoene, turpiter: unehrbar, schändlich, schmuzig: mosdatlanúl, tsúnyáúl, tisztátalanúl.
nespiderní, á, é, *adj.* immundus, sordidus, squalidus, a, um: unrein, schmuzig: szennyes, rusnya, sunda, szistos, tisztátalan. 2) obscoenus, a, um; turpis, e: schmuzig, unehrbar, schändlich: mostalan, tsúnya, tisztálan.
Nespidernosť, i, f. squalor, sordes, illuvies, ei, f. Schmuz, szennyesség, szenny, motsok.
nespokogení, á, é, *part. const.* implacatus, non placatus, a, um: unversöhnt; békéltetett. 2) non contentus re: unzufrieden mit etwas, mißvergnügt: valamivel bé nem elégedett. 3) non tranquillus, inquietus, a, um: unzufrieden, unruhig, nicht ruhig: nyughatatlan, békitelen.
nespokogitedelne, *adv.* implacabiliter, inexpiabiliter: unaussöhnlich, unversöhnlich: meg-békélhetetlenül, meg-tsendesithetetlenül, meg-nyugosztalhatatlanúl. *Syn.* neukogitedelne, neupokogitedelne.

nespo-

neſpokogitedelní, á, é, *adj.* implacabilis, inexpiabilis, e: unausſöhnlich, unverſöhnlich: meg-békélhetetlen, meg-tsendesíthetetlen, meg-nyugosztalhatatlan. *Syn.* neukogitedelní, neupokogitedelní.

Neſpokogitedelnoſt', i, f. animus implacabilis, implacabilitas, tis, f. Unausſöhnlichkeit, Unverſöhnlichkeit: meg-békélhetetlenség, meg-tsendesíthetetlenség, meg-nyugosztalhatatlanság. *Syn.* Neukogitedelnoſt', Neupokogitedelnoſt'.

neſpokogňe, *adv.* inquiete, irrequiete, non tranquille: unruhig, unzufrieden, mißvergnügt: békételenül, nyughatatlanúl. 2) litigiose, rixose, contentiose: unfriedfertig, unfriedlich, unfriedſam, zänkiſch: nyúghatatlanúl, pörösen, pörölve, pörölködve.

neſpokogní, á, é, *adj.* inquietus, irrequietus, non tranquillus, a, um: unzufrieden, unfriedſam, unruhig, mißvergnügt: békételen, nyúghatatlan. 2) non amans pacis, litigiosus, rixosus, contentiosus, a, um: unfriedfertig, unfriedlich, unfriedſam, den Frieden nicht liebend, zänkiſch: nyúghatatlan, pörös, pörölkedö.

Neſpokognoſt', i, f. aegritudo animi, inquietudo, inis, f. Unzufriedenheit, Unvergnügenheit, Mißvergnügen: békételenség, nyughatatlanság. 2) studium rixae, animus contentiosus: Unfriedlichkeit, Zankſucht: nyughatatlanság, pörlöködésre való kedv, indulat. 3) lis, rixa, discordia, ae, f. Unfriede, Unfriedlichkeit, Zank: pör, pörlekedés. *Usus.* W Neſpokognoſt'i ſa roziſt': per discordiam disiungi: in Unfriede von einander kommen: egyenetlenségben el-válni egy-mástól.

Neſponoſnoſt', i, f. non querulatio: kein Klagen, oder Beſchweren: nem panasz (panaszkodás, panaszolkodás). *Usus.* Neſponoſnoſt' Pánu Bohu: Deus in bonam partem vertat: Gott nehme es gütig an: Isten panaszúl ne vegye.

Neſpor, u, m. vesperae, sacra pomeridiana: Veſper, Nachmittagsgottesdienſt: vetsernye, vesperás. *Usus.* Na Neſpor iſt': pro vesperis ire: auf die Veſper gehen: vetsernyére menni. Zidowſkí Neſpor, rhodii sacrificium, Judenveſper, zsidó vetsernye. 2) cibus pomeridianus, refectio postmeridiana, merenda, ae, f. *Plaut.* antecoenium, i, n. das Veſperbrod, die Jauſen: uzsonna, lóránt, harmad-ebéd. *Syn.* Olewrant, *vulg.* Holewrant. *boh.* Swačina.

neſpore, *adv.* dispendiose, damnose, non parce: unſparſam, verſchwenderiſch, nachtheilig: károsan, kárral, szaporátlanúl. *Syn.* neſporňe.

Neſporek, rku, m. *dem.* ex Neſpor. *boh.* Swačinka.

Neſporeňí, á, n. *Verb.* ex neſporik.

neſporí, á, é, *adj.* dispendiosus, damnosus, non parcus, a, um: unſparſam, verſchwenderiſch, nachtheilig: káros, nem szapora, szaporátlan. *Syn.* neſporní. *Usus.* Neſporá, Robota, Múka 2c. 2) tardus, lentus, a, um: langſam, késedelmes, késö. *Usus.* Neſporá Chódza: tardus adventus: langſames Kommen: késö járás.

neſporik, il, ím, *negat.* ex ſporik.

neſporňe, *adv.* v. neſpore.

neſporní, á, é, *adj.* v. neſporí.

Neſpornoſt', i, f. v. seq.

Neſpo=

Neſporoſt', i, f. dispendium, nulla parsimonia: Unſparſamkeit, Verſchwendung: kár-vallás, szaporátlanság.

Neſporowání, á, n. sumtio merendae, das Veſpern, uzsonnázás, uzsonnára való evés. *Syn.* Olewrantowáňí, Olewránťeňí, *vulg.* Holewranteňí, Holewrantowáňí, *boh.* Swačeňí.

neſporowať, rowal, rugem V. I. *imp.* rug: sumere merendam, vesci merenda: jauſen, veſpern, Veſperbrod eſſen: uzsonnázni, uzsonnát enni. *Syn.* olewrantiť, olewrantowať, *vulg.* holewrantiť, *boh.* ſwačiti.

Neſpoſob, u, m. deformitas, tis, f. Unform, Ungeſtaltheit: rútság, éktelenség. 2) mali mores, Unart, unartiges Betragen: erkölcstelenség, roszsz viselet (maga viselése) *boh.* Neſpůſob.

neſpoſobňe, *adv.* deformiter, unförmlich, ungeſchickt: rútúl, éktelenül, disztelenül. 2) inconvenienter, inepte; ungeſchickt, untauglich: alkalmatlanúl. 3) inhabiliter, tarde; ungeſchickt, ungelenkig: kelletlenül. *Syn.* nehbiťe, neſnadňe. 4) insulse, inepte, absurde: ungeſchickt, unſchicklich, ungereimt: izetlenül, ostobáúl, illetlenül, sótalanúl. *Syn.* neſlaňe. 5) invenuste, prave, male; unartig, ungeſchickt: erköltstelenül. *boh.* neſpůſobňe.

neſpoſobní, á, é, *adj.* deformis, informis, e; unförmlich, ungeſchickt; rút, éktelen, disztelen. 2) inconveniens, ineptus, non aptus, non idoneus, a, um: ungeſchickt, nicht tauglich zu etwas: alkalmatlan valamire. 3) inhabilis, tardus: ungelenkig, plump, ungeſchickt: kelletlen, késedelmes, faragatlan. 4) ineptus, absurdus, insulsus: ungereimt, unſchicklich, ungeſchickt: izetlen, sótalan, illetlen. 5) invenustus, malus, pravus, a, um: unartig, ungeſchickt: erköltstelen, disztelen. *boh.* neſpůſobní.

Neſpoſobnoſt', i, f. tarditas, inhabilitas, tis, f. Unſchicklichkeit, Plumpheit, Ungelenkigkeit; kelletlenség, alkalmatlanság, faragatlanság. *Syn.* Nehbitoſt, Neſnadnoſt. 2) insulsitas, absurditas, ineptia, res absurda (inepta): Ungereimtheit einer Sache, eines Menſchen, eine ungereimte Sache oder Handlung: kelletlenség, disztelenség, útalatosság. 3) pravitas, Unartigkeit, erköltstelenség. *Syn.* Nemrawnoſt'. *boh.* Neſpůſobnoſt'.

neſprawedľiwe, *adv.* iniuste, ungerecht, unbillig: igazságtalanúl, törvénytelenül, hamissan. *Syn.* nepráwe. *Prov.* Čo neſprawedľiwe zíſkano a zhromážděno biwá, treťéha Dedičá neprichádzá: de iniuste partis non gaudet tertius haeres.

† neſprawedľiwé, *adv.* idem.

neſprawedliwí, á, é, *adj.* injustus, a, um: ungerecht, unbillig: igazságtalan, törvénytelen; hamis. *Syn.* neprawí.

Neſprawedľiwoſt', i, f. injustitia, ae, f. Unbilligkeit, Ungerechtigkeit, ungerechtes Betragen: igazságtálanság, törvénytelenség. *Syn.* Neprawoſt', *boh.* Neſprawedlnoſt.

† neſprawedlňe, - ní, - noſt; v. neſprawedľiwe, - wí, - woſt'.

neſpráwňe, *adv.* dissolute, negligenter: liederlich, nachläſſig, unachtſam: túnyáúl, restül. *Syn.* neporádňe.

neſ=

neſprāwni, á, é, *adj.* dissolutus, a, um; negligens, tis, *omn.* liederlich, nachläßig, unachtſam: rest, túnya, vígyázatlan.

Neſprāwnoſt', i, f. negligentia, ae, f. Liederlichkeit, Nachläßigkeit, Unachtſamkeit: restség, túnyaság, vigyazatlánság.

Neſpula, i, f. *a*) Strom; mespilus, i, f. Mespilus germanica *Linn.* der Miſpelbaum: nászpolya, noszpolya-fa. *b*) Owocí; mespilum, i, n. die Miſpel, Meſpel; nespolya, naspolya. *boh.* Niſpule.

neſpulowí, á, é, *adj.* mespilinus, a, um: von Miſpeln: naszpolyából való. *boh.* niſpulowí. *Usus.* Neſpulowí Strom, v. Neſpula.

† **Neſpůſob**, u, m. v. Neſpoſob.

† **neſpůſobňe**, *adv.* v. neſpoſobňe.

† **neſpůſobní**, á, é, *adj.* v. neſpoſobní.

† **Neſpůſobnoſt**, i, f. v. Neſpoſobnoſt'.

neſtdnaƙe, *adv.* pavide, meticulose, timide, trepide, sine animo: verzagt: félénkesen. *Syn.* neſmeƙe.

neſtdnatí, á, é, *adj.* timidus, trepidus, meticulosus, pavidus, a, um; animo carens: verzagt, ohne Muth: félénk, félénkes, bátortalan. *Syn.* neſmelí.

Neſtdnatoſt', i, f. pauor, tremor, timor, is, m. abiectio animi; Verzagtheit, Verzagung, Muthloſigkeit: félelem, félénkesség, rettegés, bátortalanság. *Syn.* Neſmeloſt.

† **Neſrownáňí**, n. v. Nezrownáňí.

† **neſrozumitedlňe**, -ní, -noſt; v. nezrozumitedelňe, -ní, -noſt'.

neſt', **neſel**, **neſem**, V. I. *fut.* poneſem, *imp.* neſ et poneſ, neſme, neſt'e et poneſt'e (Poneſ adhibetur, dum motus ad loquentem fieri debet, alias autem neſ): ferre, gerere, gestare, portare: tragen in der Hand, auf dem Rücken: vinni, hordozni. 2) ferre, adferre, adportare, portare: bringen, herzubringen: hozni, el-hozni. *Usus.* Neſeſ li aƙe to Piwo? Čo mi dagú? gá Gim neſem: adferne cereuisiam? quidmihi dabit? fero: bringſt du das Bier? was geben Sie mir? ich bringe es: hozol e' a' sert? mit ád kend nékem? hozom. 3) gerere, gestare: tragen, an ſich oder bei ſich tragen, z. B. Kleider, Hut, Geld, Strümpfe: viselni. 4) ferre, procreare, producere, progenerare, generere: tragen, bringen, hervorbringen, z. B. Früchte, Bäume: hozni, nemzeni. *Usus.* Rola neſe Zboží: ager fruges fert: der Acker bringt Früchte: a' szántó-föld gabonát hoz, nemz. 5) Wagca neſt' (etiam simpliciter neſt'): ova ponere (parere); Eier legen: tojni. Moge Slépki wčil zƙe neſu: gallinae meae nunc pauca ovaponunt: meine Hünner legen itzt wenige Eier: az én tyukjaim most roszszúl tojnak. 6) sustinere, tenere: tragen, über ſich nehmen, z. B. Koſten, Schuld: tartani, viselni, magára felvenni (fel-válalni). *II. rec.* neſt' ſa; ferri; ſich wohin tragen, fliegen, getrieben werden; vitetni. *Usus.* Neſt' ſa hore: extollere se in altum: ſich empor machen: kevélykedni, felfuvalkodni, nagyra tartani magát. Neſt' ſa na Koňi: equitare, equo ferri: reiten: lovagolni, ló hátou menni, lovon vitetni. 2) vestiri, uti ve-

veste: ſich tragen, gekleidet ſeyn: ruházni magát. *Syn.* noſit ſa. *Usus.* Sproſt'e (poſproſtu) ſa neſt': uti vestitu vulgari: ſich gemein tragen: közönségeſen ruházni magát, közönséges ruhát viselni.

Neſtačeňí, á, n. *Verb.* ex seq.

neſtačit, il, ím, V. I. *imp.* ſtač: non sufficere, non satis esse: nicht glecken, nicht genug ſeyn, nicht hinreichen, nicht hinlänglich ſeyn: fogyatkozni, nem elégséges lenni.

neſtále, *adv.* inconstanter, mobiliter, mutabiliter: unbeſtändig, unſtandhaft: állhatatlanúl, változva.

neſtálí, á, é, *adj.* inconstans, mobilis, mutabilis, e; unbeſtändig, unſtandhaft: állhatatlan, változó. *Syn.* meňitedelní. *Prov.* Sčaſt'i neſtálé geſt Sklu podobné: fortuna volubilis errat, et manet in nullo certa, tenaxque loco: das Glück iſt wandelbar: változó a' szerentse.

Neſtáloſt', i, f. inconstantia, ae, f. mobilitas, mutabilitas, volubilitas, tis, f. Unbeſtändigkeit, Unſtandhaftigkeit, Unbeſtand: állhatatlanság, változás. *Syn.* Meňeňí, Meňitedelnoſt'.

neſtát, ſtál, ſtogím, V. I. *imp.* ſtog, *neg.* ex ſtát: non stare: nicht ſtehen: nem állani. 2) Neſtát o nečo: non aestimare rem, parvi pendere (facere): nicht ſchätzen: valamivel nem gondolni, valamit nem betsülni. 3) *cum praep.* za *et accus. rei*: non valere, non constare: nicht gelten, nicht werth ſeyn: nem érni. *Usus.* To aňi za Prácu neſtogí: non est operae praetium: iſt nicht Mühe werth: ez a' munkát sem érdemli meg. Ta Reč aňi za Fagku Tabáku neſtogí. Ta Kňižka aňi Babki (za Babku) neſtogí ꝛc.

† Neſtaſt'i, n. v. Neſčaſt'i.

† neſtaſtňe, *adv.* v. neſčaſtňe.

† neſtaſtní, á, é, *adj.* v. neſčaſtní.

neſtatečňe, *adv.* infirme, invalide: ſchwach, nicht ſtark: erötlenül, elégtelenül, lankadtúl. 2) inhoneste, infamiter: unehrlich, infam, ohne Ehre: bötstelenül, betsületlenül, betsület nélkül. *Syn.* nepoctiwe.

neſtatední, á, é, *adj.* infirmus, invalidus, a, um; imbecilis, e: ſchwach, nicht ſtark, an Kräften: erötlen, gyenge. *Syn.* newládní, ſlabí. 2) inhonestus, a, um; infamis, e: unehrlich, unehrbar, infam, der Ehre beraubt, ohne Ehre: bötstelen, betsületlen, betsület nélkül való, gyalázatos. *Syn.* nepoctiwí.

Neſtatečnoſt', i, f. infirmitas, imbecillitas, tis, f. die Schwäche, Schwachheit, Mangel der Stärke: elégtelenség, erötlenség, bádgyadság. *Syn.* Newládnoſt', Slaboſt'. 2) inhonestas, tis, f. inhonestamentum Apul. infamia, ae, f. Unehrlichkeit, Unehrbarkeit, Infamie, übler Ruf, Mangel der Ehre: bötstelenség, gyalázat. *Syn.* Nepoctiwoſt'.

† neſtiaſtňe, *adv.* v. neſčaſtňe.

† neſtiaſtní, á, é, *adj.* v. neſčaſtní.

neſt'elní, á, é, *adj.* sterilis, e; unfruchtbar, untragbar, z. B. Kuh: meddö, meddös.

† Neſteſtí, n. v. Neſčaſt'í.

Neſtida, i, f. propudium, propudiosus homo: ein ſchändlicher Menſch: gyalázatos ember, szemtelen kutya.

ne=

neſtidaťe, *adv.* impudenter, inverecunde: unverſchämt: szemtelenül, szemérmetlenül, szégyen nélkül. *Syn.* bezſtidaťe, bezſtidňe, bezſtudňe, nehanebňe, neſtidňe, neſtudňe, bezočiwe.

neſtidatí, á, é, *adj.* impudicus, inverecundus, a, um: unverſchämt: szemtelen, szemérmetlen, szégyen nélkül való. *Syn.* bezſtidatí, bezſtidní, bezſtudní, neſtidní, neſtudní, nehanební, bezočiwí.

Neſtidatoſt', i, f. impendentia, inverecundia, ae, f. Unverſchämtheit: szemtelenség, szemermetlenség. *Syn.* Bezſtidatoſt, Bezſtidnoſt', Nehanebnoſt', Neſtidnoſt', Neſtudnoſt', Swewolnoſt', Bezočiwoſt'. *Usus.* Aťe widťe Člowefa Neſtidatoſt'! at videte hominis impudentiam! ſehet die Unverſchämtheit dieſes Menſchen! wie unverſchämt dieſer Menſch ſey! de lássátok ennek az embernek szemtelenségét!

neſtideť ſa, deſ, dím, V. I. *imp.* ſtid ſa, *neg. ex* ſtideť ſa: impudentem esse, unverſchämt ſeyn: ortzátlankodni, nem szégyenleni magát.

neſtidliwe, -wí, -woſt', v. neſtidaťe, -tí, toſt'.

neſtidňe, -ní, -noſt'; idem.

neſt'ihľe, *adv.* incomprehensibiliter, incomprehensibili modo: unbegreiflich: meg-foghatatlanúl, meg-visgálhatatlanúl. *Syn.* nepochopitedelňe.

neſt'ihľí, á, é, *adj.* incomprehensibilis, e; incomprehensus, a, um: unbegreiflich: meg-foghatatlan, meg-visgálhatatlan. *Syn.* nepochopitedelní.

Neſt'ihloſt', i, f. incomprehensibilitas, tis, f. natura incomprehensibilis: Unbegreiflichkeit: meg-foghatatlanság!, meg-visgálhatatlanság. *Syn.* Nepochopitedelnoſt'.

Neſtowica, i, f. pustula, pusula, ae, f. die Blatter: kelés fakadék, bibortsó. *Syn.* Wipuťáňí, Oſípťa, Wredeť. *Usus.* Neſtowica na Twári, v. Peha. *Plur. nom.* Neſtowice, *gen.* wic, v. Oſipťi, Sipaňice.

† Neſtowice, f. idem.

Neſtowičťa, i, f. *dem.* parva pustula: das Blätterchen: keléske, fakadékotska. *Syn.* Wredeť. 2) parva, pustula in gingivis: Zahnfleiſchblätterchen oder Geſchwür: az inyén való kis fakadék. 3) Pálčiwá Neſtowičťa, v. Peha.

neſtowičuí, á, é, *adj.* pustulatus, sparsus notis variolarum, pustulosus, pusulosus, pusulatus, variolatus, a, um: ausgeſchlagen, blatternarbig, blatterſtöppig: fakadékos, keléses, orbántzos, himlös, himlöhelyes. *Syn.* oſipaní, wiſipaní, wihádzaní, wredowí, rapawí.

neſtrédme, *adv.* intemperanter, unmäßig, mértékletlenül. *Syn.* nemerňe, neſtrowňe, *boh.* neſtřídme.

neſtrédmí, á, é, *adj.* intemperans, tis: unmäßig: mértékletlen. *Syn.* nemerní, neſtrowní, *boh.* neſtřídmí.

Neſtrédmoſt', i, f. intemperantia, ae, f. Unmäßigkeit: mértékletlenség. *Syn.* Nemornoſt', Neſtrownoſt', *boh.* Neſtřídmoſt.

† neſtřídm'e, -mí, -moſt; v. neſtrédme, mí, moſt'.

Neſtúda, i, f. v. Neſtida, Neſtidatoſt'.

neſtúdňe, -ní, -noſt'; v. neſtidaťe, -tí, -toſt'.

neſúcí, á, é, *adj.* v. bezſúcí.

neſuťí, á, é, *adj.* v. bezſuťí.

neſ-

neſwátňe, *adv.* v. ſkaredе, *boh.* neſličňe.
neſwátní, á, é, *adj.* v. ſkaredí, *boh.* neſliční.
Neſwátnoſt', i, f. v. Škaredoſt, *boh.* Neſličnoſt'.
† Neſwátnoſt, i, f. v. Nebbitoſt'.
neſwedčiť, il, ím, *neg. ex* ſwedčiť. *II. rec.* neſwedčiť ſa, *neg. ex* ſwedčiť ſa.
neſwedčňe, *adv.* indecenter, indecore, indigne: ungebührlich, unanſtändig, ungebühren, auf ungebührliche Art: illetlenül, nem illendö képpen. *Syn.* neſluſňe.
neſwedční, á, é, *adj.* indecens, dedecens, inconveniens, tis; indecorus, indignus, a, um: ungebührend, ungebührlich, ungeziemend, unanſtändig: illetlen. *Syn.* neſluſní.
Neſwedčnoſt', i, f. indecentia, inconvenientia, ae, f. indignitas, tis, f. Ungebührlichkeit, Unanſtändigkeit: illetlenség. *Syn.* Neſluſnoſt'.
neſwedome, *adv.* inscius, nescius, inscie, nescie, ignoranter: unwiſſend, tudatlanúl. *Syn.* newedome.
† neſw'edom'e, *adv.* idem.
neſwedomí, á, é, *adj.* incsius, nescius, non conscius, a, um: unbewuſt, nicht wiſſend: tudatlan, nem tudó. *Syn.* newedomí.
† neſw'edomí, á, é, idem.
Neſwedomoſt', i, f. imprudentia, inscientia ignorantia, ae, f. Unbewuſtheit: tudatlanság. *Syn.* Newedomoſt'.
† Neſw'edomoſt, i, f. idem.
neſworňe, *adv.* discorditer: uneinig, pör-patvarossan, viszálkodva. *Syn.* nezmerňe, rozbrogňe.
neſworní, á, é, *adj.* discors, dis; dissentiens, dissidens, tis: uneinig, tusakodó, egygyet nem értő, meg-nem egygyező, viszálkodó. *Syn.* nezwerní, rozbrogní.
Neſwornoſt', i, f. discordia, ae, f. dissidium, i, n. dissensio, nis, f. Uneinigkeit, Zwietracht: viszálkodás, vetélkedés, háborgás, ellenkezés, nem-egygyezés, tusákodás. *Syn* Nezmernoſt', Rozbrog. *Prov.* Neſwornoſt' kazí i tu nagwetſu Moznoſt: discordia res maximae dilabuntur, *Sallust.* die gröſte Macht gehet zu Grund durch die Uneinigkeit: a' leg-nagyobb (leg-hatalmasabb) dolgok-is az háborgások és ellenkezések által vesznek, pusztúlnak-el: W Srdci dobrí Neſwornoſt' nenáwidí: bona corda aversantur dissidia: ein gutes Herz häſſet alle Uneinigkeit: a' jó szív gyülöli az egyenetlenséget.
Neťeſáňí, á, n. *Verb.* ex seq.
neťeſať, ſal, ſem et ſám *neg. ex* ťeſať.
Neťíček, čku, m. *dem.* ex seq.
Neťík, u, m. Zelina: *a*) ženſkí: v. Hňidák (u). *b*) mužſkí: trichomanes, is, *Plin. H. N.* Asplenium Trichomanes *Linn.* rother Wiederthon, die gemeine Streifenſtarrn, Lépfü.
netíkawe, *adv.* v. nedotkliwe.
netíkawí, á, é, *adj.* v. nedotkliwí.
Netíkawoſt', i, f. v. Nedotkliwoſt'.
neťíkowí, á, é, *adj.* trichomanoideus, a, um: von, aus Frauenhaar: árva leány hajából való.
* Netopger, a, m. v. seq.
Netopír, a, m. vespertilio, nis, m. die Fledermaus: szárnyas egér, Denevér, Netopír obecni. Vespertilio murinus Linn. die

die gemeine Fledermaus, Börc-gér: Netopír dlhousatí: Vespertilio auritus Linn. der Langohr: nagy fülö denevér.

† Netopír, e, m. idem.

netreba, *adv.* non est opus: es ist nicht nöthig (nothwendig): nem szükséges. *Syn.* nenačim, nepotreba. *Usus.* Netreba ho tu: non est hic necessarius: er ist uns hier nicht nöthig: nints itt szükségünk reá.

netrefňe, *adv.* v. nespôsobňe.

netrefní, á, é, *adj.* v. nespôsobní.

Netrefnosť, i, f. v. Nespôsobnosť.

Netrefowáňí, á, n. *Verb.* ex seq.

netrefowat, fowal, fugem, *neg.* *ex* trefowat. *II. rec.* netrefowat sa, *neg. ex* trefowat sa.

Netresk, u, m. *a*) domácí, wetší: sedum majus, sempervivum tectorum, Linn. semper; viva herba *Apul.* sempervi-va *Pallad.* die Hauswurz, große Hauswurz, Hauswurzel, das Hauslaub, fül-fü. *boh.* Netresk, tučni mužik. 2) Menší Netresk, *Aliud est* Pretržňik, Rozchodnik.

† Netřesk, u, m. idem.

netrestanliwe, *adv.* impune, inculpate, insonter, integre, sancte: unstrafbar, unsträflich: büntelenül.

netrestanliwí, á, é, *adj.* indignus poena, innocens, insons, tis; integer, sanctus, inculpatus, a, um: unstrafbar, unsträflich: büntelen, büntetlen.

Netrestankiwosť, i, f. ratio indigna poena, innocentia, ae, f. integritas, sanctitas, inculpabilitas, tis, f. Unstrafbarkeit, Unsträflichkeit: büntelenség, büntetlenség.

† netrp'eliw'e, -wí, -wosť; v. netrpezliwe, -wí, -wosť.

netrpezkiwe, *adv.* impatienter, ungeduldig: türhetetlenül, szenvedhetetlenül. *Syn.* netŕpňe, *boh.* netrp'eliw'e.

netrpezkiwí, á, é, *adj.* impatiens, intolerans, tis, apathes, ungeduldig, türhetetlen, szenvedhetetlen. *Syn.* nestrpní, netrpní, *boh.* netrp'eliwí. *Prov.* Člowek netrpezliwí do hor, ne medzi Ľudi, súcí. Kdo ňic nechce znášat (trpet), nech ide do hor bíwat (bidlet): qui nil ferre potest, hominum commercia vitet, et solis degat sylvis, aut montibus altis: wer nichts vertragen kann, soll aus der Welt gehen: a' ki semmit sem akar szenvedni, mennyen erdöbe lakni.

Netrpezliwosť, i, f. impatientia, intolerantia, ae, f. die Ungeduld, türhetetlenség, szenvedhetetlenség. *Syn.* Netrpnosť, *boh.* Netrp'eliwosť, Nestrpnosť.

netrpitedelňe, *adv.* intolerabiliter, unerträglich, türhetetlenül, szenvedhetetlenül. *Syn.* neznesitedelňe, nestrpitedelňe.

netrpitedelní, á, é, *adj.* intolerabilis, impatibilis, e; intolerandus, a, um: unerträglich, türhetetlen, szenvedhetetlen. *Syn.* neznesitedelní, nestrpitedelní.

Netrpitedelnosť, i, f. intolerabilitas, tis, f. intolerantia, ae, f. Unerträglichkeit, türhetetlenség. szenvedhetetlenség. *Syn.* Neznesitedelnosť, Nestrpitedelnosť.

netrpňe, *adv.* v. netrpezkiwe.

netrpní, á, é, *adj.* v. netrpezkiwí.

Netrpnosť, i, f. v. Netrpezliwosť.

netr-

netrwací, á, é, *adj.* v. netrwanliwí.
netrwale, = li, = lost; v. netrwánliwe, = wí, = wost'.
netrwánliwe, *adv.* haud firme (diuturne, constanter); nicht dauerhaft: nem tartóssan, nem sokáig, nem állandóssan. *Syn.* nestále.
netrwánliwí, á, é, *adj.* haud firmus (diuturnus, constans), non durabilis, e; nicht dauerhaft: nem állandó, nem tartós, nem sokáig tartó. *Syn.* nestálí, netrwací.
Netrwánliwost', i, f. non durabilis natura: Undauerhaftigkeit, nicht dauerhafte Beschaffenheit: állhatatlanság, nem sokátartóság. *Syn.* Nestálost', Netrwacost'.
netržliwe, *adv.* modo non vendibili, unverschleißlich, unverkäuflich; el-nem adható képpen. *Syn.* nepredagné.
netržliwí, á, é, *adj.* non vendibilis, invendibilis, e; unverschleißlich, unverkäuflich: el-nem adható. *Syn.* nepredagní.
Netržliwost', i, f. conditio non vendibilis: Unverschleißlichkeit, Unverkäuflichkeit: el-nem adható állapot. *Syn.* Nepredagnost'.
† neučelíw'e, = wí, wost; v. neučenliwe, = wí, wost'.
ňeučeňe, *adv.* indocte, inerudite: ungelehrt; tudatlanúl, tanúltatlanúl. *Syn.* neumele.
neučeňí, á, é, *adj.* indoctus, ineruditus, illiteratus, a, um: ungelehrt: tanúltatlan, tudatlan. *Syn* neumelí,
Neučenost', i, f. inopia doctrinae; Ungelehrsamkeit: tanúltalanság, tudatlanság. *Syn,* Neumelost'.
neučenliwe, *adv.* indociliter, sine docilitate: ungelehrig, taníthatatlanúl.
neučeenliwí, á, é, *adj.* indocilis, e: ungelehrig, taníthatatlan.
Neučenliwost', i, f. ingenium indocile, inopia docilitatis. indocilitas, tis, f. Ungelehrigkeit: taníthatatlanság.
Neucťeňí, á, n. *Verb. ex seq.*
neucťiť, il, ím, *negat. ex* uctit.
neucťiwe, *adv.* irreuerenter, sine observantia: nicht ehrerbietig, ohne Achtung: tiszteletlenül, tisztelet nélkül.
neucťiwí, á, é, *adj.* irreverens, tis; nicht ehrerbietig, keine Achtung habend, beunehrend, nem tisztelő, meg-nem betsülő.
Neucťiwost', i, f. non observantia, irreverentia, ae, f. Mangel der Achtung (Eherbietung, Ehrfurcht) tiszteletlenség, nem tisztelés.
neuhasitedelňe, *adv.* modo inexstinguibili, inexstingvibiliter: unauslöschlich: el-ólthatatlanúl.
neuhasitedelní, á, é, *adj.* inextingvibilis, e; unauslöschlich, el-ólthatatlan.
Neuhasitedelnost', i, f. inexstinquibilitas, tis, f. vis inexstingvibilis: Unauslöschlichkeit: el-ólthatatlanság.
nrukogitedelňe, = ní, = nost'.
neumeľe, *adv.* imperite, ignoranter, inscie: unwissend: tudatlanúl, oktalanúl. *Syn.* newedome.
neumelí, á, é, *adj.* inscius, nescius, ignarus, imperitus, a, um; rudis, e: unwissend, keine Kenntniß oder Wischenschaft von etwas habend: tudatlan, oktalan. *Syn.* newedomí.
Neumelost', i, f. imperitia, inscitia, ignorantia, ae, f. Unwis=

wissenheit: tudatlanság, oktalanság. *Syn.* Newedomost'.
neumeť, mel, mím, *negat. ex* umeť.
neumiť, mil, migem, V. P. *negat. ex* umiť.
neumiti, á, é, *part. const. ex praec.* illotus, a, um: ungewaschen, mosdatlan. *Prov.* Z neumitíma Ruki: illotis manibus: mit ungewaschenen Händen, ohne Vorbereitung: mosdatlan kézzel; készület nélkül.
Neumíwáňí, á, n. *Verb. ex seq.*
neumíwať, al, ám, *negat. ex* umíwať. *II. rec.* neumíwať sa, *neg. ex* umíwať sa.
neunowaňe, *adv.* indefesse, sine defatigatione: unermüdet, fáradhatatlanúl.
neunowaní, á, é, *part. const.* indefessus, a, um: unermüdet, fáradhatatlan, ki-nem fáradtt.
neunowať, nowal, nugem, *neg. ex* unowáť. *II. rec.* neunowať sa, *neg. ex* unowať sa.
neunowatedelňe, *adv.* sine defatigatione, infatigabiliter: unermüdlich: meg-fáradhatatlanúl. *Syn.* nezunowňe, neustáľe.
neunowatedelní, á, é, *adj.* indefessus, a, um: infatigabilis, e: unermüdlich: el-fáradhatatlan. *Syn.* nezunowní, neustálí.
Neunowatedelnost', i, f. natura infatigabilis, infatigabilitas, tis, f. Unermüdlichkeit: meg-fáradhatatlanság. *Syn.* Nezunownost', Neustálost'.
neupokogiť, il, ím, *negat. ex* upokogiť. *II. rec.* neupokogiť sa, *neg. ex* upokogiť sa.
neupokogitedelňe, -ní, -nost'; v. nespokogitedelňe, ní, -nost'.
neuprímňe, *adv.* simulate, dolose, astute, versute, callide, fallaciter, vafre: falsch, nicht aufrichtig: tsalárdúl, ravaszul, hamissan. *Syn.* falešňe.
† neupřímňe, *adv.* idem.
neuprímní, á, é, *adj.* simulatus, dolosus, astutus, versutus, callidus, falsus, vafer, insincerus, a, um; versipellis, e; dupplex, fallax, cis; falsch, nicht aufrichtig, arglistig: tsalárd, ravasz, álnok, hamis, kettős szívű. *Syn.* falešní.
† neupřímní, á, é; *idem.*
Neuprímnost', i, f. fallacia, astutia, ae, f. calliditas, dolositas, tis, f. vafrities, ei, f. fraus, dis, f. Unaufrichtigkeit, Arglistigkeit, Falschheit, Mangel der Aufrichtigkeit: álnokság, ravaszság, tsalardság, hamisság. *Syn.* Fáľešnost'.
† Neupřímnost, i, f. idem.
neuprositedelňe, *adv.* inexorabiliter, modo inexorabili: unerbittlich: engesztelhetetlenül.
neuprositedelní, á, é, *adj.* inexorabilis, e; unerbittlich: engesztelhetetlen.
Neuprositedelnost', i, f. natura (animus) inexorabilis: Unerbittlichkeit: engesztelhetetlenség.
neurečňe, *adv.* sine incantatione, non infascinate: unbezaubert: igézés nélkül. *Syn.* neuročňe, bez Ureku. *Usus.* Neurečňe chwáliť, sine incantatione (sincere, non fucate, non fascinantium vel adulatorum more) laudare, unbezaubert (unverhätschelt) loben, igézés nélkül ditsérni. 2) praefiscine dixerim, ohne Bezauberung zu reden, igézt ne légyen.

neurečnî, á, é, *adj.* non incantatus, non infascinatus, a, um: unbezaubert, nem igézett (igéztt), meg-nem igézett. *Syn.* neuročnî. 2) non corruptus nimia indulgentia: unverhätschelt: nem kényes, meg nem kényestetett. *Syn.* nemaznawî.

Neurečnost', i, f. non incantata natura: unbezauberte Beschaffenheit: meg-nem igézett tulajdonság. *Syn.* Neuročnost'

neuročňe, -nî, -nost', v. neurečňe, -nî, -nost.

neúročnî, á, é, *adj.* vacuus a conductore, pachtlos, z. B. Gut: árendában nem lévö. 2) vacuus conducto (redemtione), pachtlos, z. B. Pachter: nem árendáló. *Syn.* Nemagîcî Úroku (A'rendi).

Neuroda, i, f. v. seq.

Neúroda, i, f. sterilitas annonae, frumenti calamitas: Mißjahr, Mißwachs: a' gabonának terméketlensége, fogyatkozása.

neurodnî, á, é, *adj.* v. seq.

neúrodnî, á, é, *adj.* sterilis, e; infecundus, a, um: unfruchtbar, z. B. Acker, Baum: terméketlen. *Syn.* neplodnî. *Usus.* Neúrodni Rok, sterilis annus, ein Mißjahr, terméketlen (szük) esztendö.

Neurodnost', i, f. v. seq.

Neúrodnost', i, f. sterilitas, infecunditas, tis, f. Unfruchtbarkeit, z. B. eines Ackers, eines Baumes: terméketlenség.

neurodzeňe, *adv.* ignobiliter, unedel, nemtelenül.

neurodzenî, á, é, *adj.* ignobilis, e; haud generosus, a, um: unedel der Geburt nach: nemtelen. *boh.* neurozenî.

Neurodzenost', i, f. ignobilitas, tis, f. Unadelichkeit, Niedrigkeit der Geburt: nemtelenség. *boh.* Neurozenost'.

neurostke, *adv.* humiliter, demisse: klein, niedrig: alatsonyan.

neurostlî, á, é, *adj.* parvus, demissus, a, um; humilis, e: klein, niedrig: kis, kitsiny, alatsony, köptzös.

Neurostlost', i, f. parvitas, humilitas, tis, f. demissio, nis, f. natura humilis: Kleinigkeit, Niedrigkeit: kitsinység, alatsonyság.

† neurozenî, á, é; v. neurodzenî.

† Neurozenost, i, f. v. Neurodzenost'.

neusadlî, á, é, *adj.* v. seq.

neusedlî, á, é, *adj.* non coagulatus, non concretus, a, um: ungeronnen, nicht zusammen geronnen: meg-nem alutt (sürödöt). 2) domicilium fixum non habens, vagus, a, um: unangesessen: ház (hely) nélkül való, bujdosó. *Syn.* bezdomnî, Domu nemagîcî.

neustáke, *adv.* indefesse, infatigabiliter, sine fatigatione: unermüdet, unermüdlich: el-fárathatatlanúl. *Syn.* neunowatedelňe.

neustálî, á, é, *adj.* infatigabilis, e; indefessus, indefatigatus, a, um: unermüdet, unermüdlich: el-fáradhatatlan. *Syn.* neunowatedelnî.

Neustálost', i, f. natura infatigabilis, infatigabilitas, tis, f. Unermüdlichkeit: el-fáradhatatlanság. *Syn* Neunowatedelnost'.

neustawičňe, -nî, -nost'; v. nestáke, -lî, -lost'.

neustupňe, *adv.* contumaciter, obfirmate, obstinate, pertinaciter, pervicaciter: halsstarrig: akaratosan, meg-általkodva, versenyesen, nyakasan, engedetlenül. *Syn.* twrgdošigňe.

neustup-

neústupní, *á, é, adj.* pertinax, pervicax, contumax, cis; obfirmatus, obstinatus, cervicosus, a, um: halsstarrig: akaratos, meg - általkodott, nyakas, kemény nyakú, engedetlen. *Syn.* twrdošigní.

Neústupnost', i, f. pertinacia, pervicacia, contumacia, ae, f. obfirmatio, obstinatio. nis, f. cervicositas. tis, f. Halsstarrigkeit: meg - általkodás, versenyesség, kemény nyakúság. *Syn.* Twrdošignost'.

neúkesšne, *adv.* iniucunde, unannehmlich, kellemetlenül. *Syn.* nemile, nekube.

neúkesšní, *á, é, adj.* iniucundus, a. um: unannehmlich, kellemetlen. *Syn.* nemilí; nekubí.

Neúkesšní, *á*, n. v. seq.

Neúkesšnost', i, f. iniucunditas, insuavitas, tis, f. Unannehmlichkeit, kellemetlenség. *Syn.* Nelúbost, Nemilost'.

neútrpne, *adv.* immisericorditer, non compatienter: unmitleidig, irgalmatlanúl, nem szánakodva, könyörületlenül.

neútrpní, *á, é, adj* immisericors, non pius, non compatiens, non condolens, tis: unmitleidig, könyörületlen, irgalmatlan, nem szánakodó.

Neútrpnost', i, f. immisericordia, ae, f. defectus pietatis (compassionis): Unmitleidigkeit, könyörületlenség, irgalmatlanság.

neúžike, *adv.* illiberaliter, zukarg, knickerig, filzig: fösvényen.

Neúžilec, *lca*, m. tenax, sordidus, nimis parcus: Knicker, igen fösvény, takarikos. *Syn.* Držibabka, Kučwala, Škučko.

neúžilí, *á, é, adj.* illiberalis, e: sordidus, a, um: zukarg, knickerig, filzig: fösvény.

Neúžilost', i, f. illiberalitas, tis, f. die Kargheit, Filzigkeit, Knickerey: fösvénység.

neúžitečne, *adv.* inutiliter, unnütz, haszontalanúl, kelletlenül. *Syn.* neošožne.

neúžitečni, *á, é, adj.* inutilis, e. unnütz, haszontalan, kelletlen. *Syn.* neošožní.

Neúžitečnost, i, f. inutilitas, tis, f. Unnützlichkeit, haszontalanság, kelletlenség. *Syn.* Neošožnost'

Neúžitek, *tku*, m. idem.

newátí, *á, é, p. c.* non ventillatus, non evannatus, a, um: szóratlan.

newážne, *adv.* leviter, unwichtig, könnyen. *Syn.* neplatne. 2) inconsiderate, incaute: unbedächtig, unbedachtsam, mit Unbedachtsamkeit: gondolatlanúl, meg-nem fontolva. *Syn.* nerozmiselne. 3) proterve, petulanter, procaciter: frech: tsintalanúl. *Syn.* lahkomiselne.

newážní, *á, é, adj.* levis. vilis, e: unwichtig, unerheblich: könnyü. *Syn.* neplatní. *Usus.* Newážní Dukát: levis aureus: unwichtiger Dukaten: könnyü arany. Newážná Minca: levis moneta: eine unwichtige Münze: könnyü pénz. 2) inconsideratus, incautus, a, um: unbedächtig, unbedachtsam: gondolatlan, meg - nem fontoló. *Syn.* nerozmiselní. 3) petulans, procax, protervus, a, um: frech, tsintalan. *Syn.* lahkomiselní, wetrowí.

Newážnost', i, levitas. vilitas, tis, f. Unwichtigkeit, z. B. des Dukatens, Unerheblichkeit: könnyöség. 2) incogitantia, inconsiderantia, ae, f. Unbedächtigkeit, Unbedachtsamkeit: gondatlanság, gondolatlanság. *Syn.* Nerozmiselnost'. 3) protervitas, procacitas, tis, f. protervia, petulantia, ae, f. Frechheit, tsintalanság. *Syn.* Lahkomiselnost'.

* newďačňe, =ní, =nosť'; v. newďečňe, =ní, =nosť'.
* Newďak, u, m. v. Newďek.
newďečňe, *adv.* ingrate, undankbar, undankbarlich, unerkentlich: hála-adatlanúl. *Syn.* nepowďečňe, neprigemňe.
newďeční, á, é, *adj.* immemor beneficiorum, ingratus, a, um: undankbar, undankbarlich, unerkenntlich: hála-adatlan. *Syn.* nepowďeční, neprígemní. *Usus.* Newďeční bíwá za časťo i od nerozumních howad zahanben: ingratum saepe bruta animantia confundunt: der Undankbare wird selbst oft von unvernünftigen Thieren beschämmt: az hála-adatlan embert nem ritkán az oktalan állatok-is meg-szégyenítik.
Newďečnosť', i, f. ingratitudo, nis, f. neglectio gratiae, oblivio beneficiorum, Undank, Undankbarkeit: hála-adatlanság. *Syn.* Newďek, Nepowďečnosť'. *Usus.* Newďečnosť' nagohawňegśá Žlosť' (Neslechetnosť): ingratitudo maximum vitium, Undank ist das grösste Laster: hála-adatlanság leg-nagyobb gonoszság.
Newďek, u, m. idem.
neweďa, *gerundium ex seq.*
neweďeť, neweďel, newím, V.P. *imp.* neweď: ignorare, nicht wissen, nem tudni. *Usus.* Newím, nescio, non (haud) scio, ignoro, me fugit (praeterit): ich weiß nicht, nem tudom. Newím, čili (ne): nescio (haud scio), an (non): ich weiß nicht, ob (nicht); nem tudom, hogy ha (nem-é). Newím kďo, čo? nescio, quis, quid? ich weiß nicht, wer, was? nem tudom, ki, mi? Prichádzal (prišel), newím kďo: veniebat, nescio quis: es kam, ich weiß nicht wer: jon vala, nem tudom kitsoda. Čítal sem, newím čo (nowého): legi, nescio quid (novi, quod rem novam): ich las, ich weiß nicht was (was für eine Neuigkeit): olvastam, nem tudom mit (mi újságot). Dal sem, newím komu: dedi, nescio cui: ich gabs, ich weiß nicht wem: adtam, kinek? nem tudom. *Prov.* Nič neweďeť neňí hanba, ale nič nechceť sa učiť: non pudor est nihil scire, pudor est, nihil discere velle: nichts kennen ist keine Schande, sondern nichts lernen wollen: nem szégyen semmit sem tudni, de szégyen semmit sem akarni tanúlni. O čem newí, za tím nedichtí. K neznámeg Weci ňikdo nemá Chuťi. Po neznámeg Weci ňikdo netúži. O čem newím, potem netúžím: ignoti nulla cupido: was einer nicht weiß, macht ihn nicht heiß. Was ich nicht weiß, macht mich nicht heiß: a' mit nem ismér valakj, azt nem kévánnya. A' mi nem esméretes, az nem kévánatos. Newí si dať Rádi. Newí si pomocť. Newí kaďe núter, kaďe wen. Newí, kaďe s Konopi: non reperit rimam. Est inops consilii. Nescit, quid agat. Ad incitas redactus est: er weiß sich keinen Rath; weiß weder aus, noch ein; weiß sich nicht zu helfen: nem túd magán segíteni: fel-nem találhattya magát.
neweďice, *gerundium ex praec.*
neweďici, á, é, *part. const.* ex eodem.
neweďome, *adv.* imprudenter, inscie, nescie: unwissend, unwissentlich, ohne Bewußtseyn, ohne es zu wissen: nem tudva. *Syn.* bezweďome, neweďice. *Usus.* Neweďome to učinil: in-

incsie hoc fecit: unwissentlich that ers: nem tudva tselekedte azt. 2) ruditer, impure, ignare; unwissend: tudatlanúl, oktalanúl. 2) v. neznáme.

newedomí, á, é, *adj.* imprudens, nesciens, tis: inscius, nescius, a, um: unwissend, unwissentlich, ohne Bewußtseyn, ohne es zu wissen: nem tudván, nem tudó. *Syn.* bezwedomí, newedící. *Usus.* Newedomí sem to učiňil: imprudens (in ignorantia) feci: ich thats unwissend: nem tudván (tudatlanságból) tselekedtem azt. Newedomemu sa mi to priħodilo: me insciente (imprudente, inscio etc.) contigit: mir unwissend geschah es: tudtom nélkül történt. Newedomé mi gest: mihi est ignotum: nescio, sum nescius, me fugit: mir ist unwissend: arról semmit sem tudok. 2) rudis, imprudens, ignarus, imperitus, nescius, a, um: unwissend, keine Kenntniß habend, z. B. in der Musik: tudatlan, oktalan. *Syn.* neumelí. 3) v. neznámí.

Newedomost', i, f. imperitia, inscitia, ignorantia, ae: f. Unwissenheit, Unerfahrenheit: tudatlanság. *Syn.* Bezwedomost', Neumelost', Neznámost'. *Usus.* Weľiká Newedomost' sa nacháďzá u Ľudí: inscitia multa versatur in vita: es giebt bei den Leuten eine große Unwissenheit: igen nagy tudatlanság sok emberekben vagyon. Newedomost' Práwa a Činu (Skutka): ignorantia juris et facti: Unwissenheit in Rechten und Thaten: a' törvénynek, és történetnek (tselekedetnek) tudatlansága. Pre Newedomost': prae ignorantia: vor Unwissenheit: tudatlanságból.

† newedúce, v. newedíce.

† newedúcí, á, é; v. newedící.

neweľa, *adv.* non multum, nicht viel, nem sok (sokat). *Syn.* nemnoho.

* ňewela *adv.* v. nemnoho.

Neweleňí, á, n. *Verb.* ex neweľiť.

neweľice, *adv.* v. neweľmi.

neweľiť, il, ím, V. I. *imp.* neweľ: non cogere (impellere, adigere): nicht zwingen (Gewalt anthun, bemüssigen): nem kénteleníteni, nem kínszeríteni. *Syn.* nesiliť.

neweľmi, *adv.* non valde, non usquequaque, non adeo: nicht gar, nem igen. *Syn.* neprám, neweľice.

neweľňe, *adv.* incoacte, non coacte: ungezwungen, nem kínszerítve.

neweľní, á, é, *adj.* incoactus, non coactus, a, um: ungezwungen: nem kínszeritetett. 2) *tropice.* naturalis, simplex, non coactus, a, um: ungezwungen, natürlich: természetes, természet szerént-való, nem erőltetett. *Syn.* prírodní.

Neweľnost', i, f. ratio non coacta, Ungezwungenheit, nem kínszeritetett tulajdonság. 2) simplicitas, naturalis conditio, (ratio): Natürlichkeit, Ungezwungenheit: természetes tulajdonság. *Syn.* Prírodnosť.

Newera, i, f. incredulitas, tis, f. defectus fidei: der Unglaube: hitetlenség. *Syn.* Newerení, Newernost.

† New'era, i, f. idem.

newercow, a, e, *adj. poss.* ex seq.

Newerec, rca, m. incredulus, i, m. der Ungläubige, ein Ungläubiger, ohne die wahre Religion: hitetlen, hit-nélkül való ember.

Newereňí, á, n. *Verb.* ex neweriť.

newerici, á, é, *part. const. ex eodem.* non credens, versans extra veram Ecclesiam, incredulus, a, um: unglaubig: hitetlen, hit nélkül való. *Syn.* newerní.

† new'etící, *adj. omn. gen.* idem.

newerik, il, ím, *neg.* ex werit.

neweritedelňe, *adv.* incredibiliter, unglaublich, unglaubwürdig, unglaubhaft: hihetetlenül.

neweritedelní, á, é, *adj.* incredibilis, e; fide indignus, a, um: unglaublich, unglaubwürdig, unglaubhaft: hihetetlen.

Neweritedelnosť, i, f. incredibilitas, tis, f. incredibilis ratio (natura): Unglaublichkeit, Unglaubwürdigkeit, Unglaubhaftigkeit: hihetetlenség.

newerňe, *adv.* incredule, ungläubig, hitetlenül. 2) infideliter, infide, sine fide, perfidiose: untreu, ungetreu, treulos: hivtelenül, nem hiven, hamissan. *Usus.* Newerňe geďnak: perfide agere: mit Untreue handeln: hivtelenül tselekedni.

† new'erňe, *adv.* idem.

newerní, á, é, *adj.* non credens, incredulus, a, um: ungläubig, der nicht etwas glaubt: hitetlen. *Syn.* newerící. *Prov.* Tomáš newerní: thomas incredulus: ungläubiger Thomas: hitetlen tamás. 2) non facile credens, incredulus, a, um: ungläubig, der nicht leicht glaubt: a' ki nem könnyen hiszen. 3) versans extra veram Ecclesiam, incredulus, a, um: unglaubig, ohne die wahre Religion: hitetlen, nem igaz hitben lévő. 4) infidelis, e; infidus, perfidus, perfidiosus, insincerus, a, um: untreu, ungetreu; treulos: hivtelen, hivségtelen, nem hiv, hit szegü. *Syn.* sprenewerilí. *Usus.* Newernim bit; Wernosť rušiť; sprenewerit, Slowo dané nedržať: fidem prodere, (fallere, frangere, mutare) *Sallust.* sein Wort nicht halten; Treue und Glauben brechen; meineidig (treulos) werden: hitét (igéretét) meg-szegni, fel-törni, meg-változtatni.

† new'erní, á, é; idem.

Newerník, a, m. v. Newerec.

Newernosť, i, f. incredulitas, defectus fidei: der Unglaube, Ungläubigkeit: hitetlenség. *Syn.* Newera. 2) infidelitas, tis, f. perfidia, ae, f. Untreue, Treulosigkeit: hivségtelenség. *Prov.* Newernosť swého Otroka poráža: perfidia evertit dominum suum; infideliter facta recidunt in auctorem: Untreue schlägt ihren eignen Herrn: a' hivségtelenség földhöz veri szerzőjét.

† New'ernosť, i, f. idem.

neweseľe, *adv.* injucunde, haud hilariter, sine hilaritate, moeste: unlustig, finster, traurig: nem vigan, szomorúan, kedvetlenül. *Syn.* neradosťňe.

neweselí, á, é, *adj.* injucundus, non laetus, moestus, a, um: carens hilaritate, non hilaris, tristis, e: finster, traurig, unlustig, nicht aufgeräumt: nem vidám, kedvetlen, komor kedvü. *Syn.* neradosťní, nepotešení, smutní.

Neweselosť, i, f. injucunditas, tis, f. stomachus, i, m. Unlust, Verdrüßlichkeit, Mißvergnügen: kedvetlenség, komor kedv. *Syn.* Neradosť.

Newesta, i, f. sponsa, nympha, ae, f. die Braut, menyaszszony. *vulg.* Mladucha. 2) nurus, us, f. Schnur, des

Sohns

Sohns Frau (Weib): menyem, menyed etc. *antiquitus* aram. *Syn.* sinowa Žena. 3) glos, ris, f. Mannsschwester, Geschweih; des Bruderswcib: ferjem nénye, vagy huga; bátyám vagy ötsém felesége. *Syn.* mužowa Sestra, neb bratowa Žena. 4) v. Newestka.

† New'esta, i, f. idem.

Newestár, á, m. juvenes mulieres deperiens; invenum mulierum amator: Liebhaber der Frauenzimmer: menyetskéket szeretö (kedvelö). *Syn.* Ženár.

newestárow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

newestčin, a, e, *adj. poss.* ex Newestka: meretricis, der Hure gehörig, kurváé. *Syn.* kurwin.

† new'esčin, a, o, *adj. poss.* idem.

newesteččin, á, é, *adj. poss.* ex seq. *vulg.* newestečkin.

Newestečka, i, f. *dem.* ex Newestka.

Newestek, stka, m. leno, ganeo, nis, m. Hurenwirth: kurva kerítö. *Syn.* Newestkár, *boh.* Hospodár, Ruffian.

Newestička, i, f. *dem.* ex Newestka.

newest'in, á, e, *adj. poss.* sponsae, der Braut gehörig, menyaszszonyé. *Usus.* Newest'ina Komora: thalamus: Brautkammer: meny-aszszony agyásháza.

† new'esk'in, a, o, *adj. poss.* idem.

Newest'isko, a, n. *contemtive* ex Newesta.

Newestka, i, f. *dem.* ex Newesta. 2) scortum, prostibulum, i, n. meretrix, icis, f. amicula, meretricula, muliercula, ae, f. eine Hure, die fürs Geld hurt: kurva. *Syn.* Kurwa, Prespánka, Smilnica, Wandrowná. 3) ganeonis uxor: Hurenwirthin: kurva kerítöné.

† New'estka, i, f. idem.

Newestkár, a, m. v. Newestek. 2) scortator, meretricator, mechator, is, m. mechus, i, m. Hurer: kurafi, kurvás, kurválkodó. *Syn.* Kurwáč, Kurwár.

newestkárow, a, e, *adj. poss.* ex praec.

† newhlídňe, -ni, -nost; v. nekudňe, -ni, -nost'.

† newhodňe, -ni, -nost; v. newrke, -li, lost'.

newicwičení, á, é, *part. const.* v. necwičení.

newidaní, á, é, *part. const.* ex seq.

newidat, al, ám, *neg. ex* widat. *II. rec.* newidat sa, *negat. ex* widat sa.

newídat, al, ám, V. I. *imp.* dag: *negat. ex* wídat.

newidati, á, é, *part. const.* ex newidat. *Usus.* Newidatá Céra: innupta (coelebs) filia: unverheurathete(ledige)Tochter: leány.

† newidedlňe, -ni, nost; v. newiditedelňe, - ni, nost'.

Newidení, á, n. *Verb. ex seq.*

newidet, del, dím, V. I. *imp.* wid: non videre, nicht sehen, nem látni. *Usus.* Čo newidet: mox, brevi; bald, in Kurzem, in kurzer Zeit: nem sokara, rövid idö múlva. Kolko ale gest Hodin? Ssem bude, čo newidet. 2c. *Prov.* Čo Oko newidí, to Srdce neboli: quod oculus non videt, cor non dolet: was der Auge nicht sieht, das reüt das Herz nicht: a' mit az embernek szeme nem láttya, azt a' szive nem fájdallya. Čo slepi newidí, to si domislí: cae-

caecus de colore; der Blinde von der Farbe, vilagtalan a' színröl prédikál.

newiditedelňe, *adv.* invisibiliter, unsichtbar, láthatatlanúl.

newiditedelní, *adj.* invisibilis non spectabilis (adspectabilis) e: unsichtbar, láthatatlan.

Newíditedelnosť, i, f. invisibilitas, conditio invisibilis; Unsichtbarkeit, láthatatlanság.

† newiditedlňe, = ní, = nosť; v. newiditedelňe, = ní, nosť.

newidome, = mí, = mosť; v. slepe, = pí, = posť, = pot.

newihnutedelňe, *adv.* inevitabiliter, necessario: unumgänglich, unvermeidlich, höchst nothwendig, el-kerülhetetlenül, el-mellözhetetlenül.

newihnutedelní, á, é, *adj.* inevitabilis, e; necessarius, a, um: unumgänglich, unvermeidlich, schlechterdingsnothwendig: el-mellözhetetlen, el kerülhetetlen, el-távozhatatlan, éppen szükséges.

Newihnutedelnosť, i, f. inevitabilis ratio (natura), necessitas, tis, f. Unumgänglichkeit, die höchste Nothwendigkeit, unumgängliche Nöthe: el-mellözhetetlenség, el-kerülhetetlenség, el-tavozhatatlanság, tellyességes szükség.

† newihnutedelňe, = ní, = nosť; v. newihnutedelňe, = ní, nosť.

newimluwňe, *adv.* indiserte, infacunde: unberedt, unberedtsam: ékes szóllás nélkül.

newimluwní, á, é, *adj.* indisertus, infacundus, a, um: unberedt, unberedtsam: ékes szóllás nélkül való. *Syn.* newireční.

Newimluwnosť, i, f. infantia, infacundia, ae, f. inopia eloquentiae: Unberedtsamkeit, nem ékesen való szóllás. *Syn.* Newirečnosť.

Newina, i, f. innocentia, ae, f. die Unschuld, ártatlanság. *Syn.* Newinnosť.

newinen, newinna, newinno, *adj. abs.* v. newinní.

newinňe, *adv.* innocenter, unschuldig, ártatlanúl. 2) integre, rechtschaffen, unschuldig: betsületesen, emberségessen. 3) pudice, verecunde: züchtig, unschuldig: ártatlanúl, szemérmesen, szüzen.

newinní, á, é, *adj.* innocens, insons, tis; unschuldig, unsträflich, der nichts Böses gethan hat: ártatlan, büntetlen. *Usus.* Newinní sem; žádnég Winni nemám; Gá sem ňič neprewiňil: culpa careo vaco: ich bin ohne Schuld; ich habe nichts verschuldet: semmit nem vétettem; nintsen vétkem, bünöm. W teg Weci sem gá newinní; gá nemóžem za to: absum ab hac culpa; abest a me culpa haec: daran habe ich gar keine Schuld; ich kann nicht dafür: nints ebben vétkem; abban nem vagyok bünös. Člowek welmi newinní, a spolu učení: vir innocentissimus, idemque doctissimus: der unschuldigste und zugleich gelehrteste Mann: legártatlanabb és leg-tudóssabb férfi. 2) integer, a, um: rechtschaffen, unschuldig: betsülletes, tiszta, ártatlan. 3) pudicus, verecundus, a, um: unschuldig, züchtig: artatlan, szemérmes, szüzi, meg-fertézetlen.

Newinnosť, i, f. innocentia, ae, Unschuld, z. B. des Menschen, Lebens, ártatlanság. *Syn.* Newina. 2) innocentia, integritas, tis, f. Rechtschaffenheit, Unschuld: tisztesség, be-

betsüllet, ártatlanság. 3) pudicitia, verecundia, ae, f. Unschuld, Züchtigkeit, Keuschheit: ártatlanság, szemérmetesség, szüzesség.
newipistwaní, á, é, *part. const. ex seq.*
newipistwak, al, ám, *neg. ex* wipistwat.
newipitwaní, á, é, *part. const. ex seq.* 2) v. Slúpí.
newipitwak, al, ám, *neg. ex* wipitwak.
newipowedeňe, *adv.* inenarrabiliter, ineffabiliter: unaussprechlich: ki-mondhatatlanúl, ki beszéllhetetlenül. *Syn.* newimluwitedelňe, newipowedetedelňe, newiprawitedelňe, newíslowitedelňe.
newipowedení, á, é, *adj.* inenarrabilis, ineffabilis, e: unaussprechlich: ki-mondhatatlan, ki-magyarázhatatlan, ki-beszéllhetetlen. *Syn.* newimluwitedelní, newipowedetedelní, newiprawitedelní, newislowitedelní. *Usus.* Newipowedená Wec: res ineffabilis: unaussprechliche Sache: kimondhatatlan dolog. 2) *part. const.* ex newipowedek.
Newipowedenost', i, f. inerrabilis conditio: Unaussprechlichkeit: ki-mondhatatlanság ki-magyarázhatatlanság. *Syn.* Newimluwitedelnost', Newipowedetedelnost', Newiprawitedelnost', Newislowitedelnost'.
newipowedek, = wedel; wím, *neg. ex* wipowedek.
newipowedetedelňe, = ní, = nost'; v. newipowedeňe, = ní, = nost'.
Newiprawitedelňe, = ní, = nost' v. idem.
† newiprawitedlňe, = ní, nost; idem.

newirečňe, = ní, = nost'; v. newimluwňe, = ní, = nost'.
newirezaní, á, é, *part. const.* ex newirezat. *Usus.* Newirezaní Koň: v. Wagčák.
newirobení, á, é, *part. const. ex* newirobik, *boh.* newidelani. *Usus.* Newirobení Mramor: rude marmor; unausgearbeitetes Marmor: készitetlen (kinem faragott) márvány-kö. Newirobené (Srubé) Stríbro: rude argentum: ein Klumpensilber: veretlen készitetlen, darabos) ezüst.
newirostlí, á, é, *adj.* impubis, e; impubes, beris: unmündig, unmannbar, der seine Jahren nicht hat: szakállatlan, ifiatska. *Syn.* nedoslí, nedorostlí, nezletilí, nezrostlí, Kokow (Lét) nemagící.
newislowitedelňe, = ní, = nost'; v. newipowedeňe, = ní, nost'.
† newislowitedlňe, = ní, = nost; idem.
newislowňe, *adv.* obscure, non perspicue: unverständlich: homályosan, nem értelmessen, nem érthetö-képpen.
newislowní, á, é, *adj.* obscurus, imperspicuus, non perspicuus, a, um: unverständlich: homályos, nem érthetös: *Usus.* Newislowní Hlas: obscura vox: unverständliche Stimme: nem tiszta nem érthetös szó.
Newislownost', i, f. obscuritas, tis, f. Unverständlichkeit: homályosság, nem-érthetösség.
Newistačení, á, n. *Verb. ex seq.*
newistačit, il, ím; V. P. *imp.* stač: non satis habere, non sufficere, nicht auskommen, nicht genug haben, nicht reichen mit etwas: nem elég lenni, nem gyözni. *Syn.* nestačit 2) non satis esse, non sufficere: nicht fle-

flecken, nicht zureichen: nem elengendö. *Syn.* nestačit.

Newistačowáňí, á, n. *Verb. ex seq.*

newistačowat, čowal, čugem, *freq.* ex newistačit.

newiswetlitedelňe, *adv.* inenodabiliter, inexplicabiliter, indissolubili modo: unauflöslich: ki-fejthetetlenül, ki-magyarázhatatlanúl, ki-óldhatatlanúl.

newiswetlitedelní, á, é, *adj.* indissolubilis, inenodabilis, inexplicabilis, inexplanabilis, e: unauflöslich: ki-fejthetetlen, ki-óldhatatlan, ki-magyarázhatatlan, ki-világosíthatatlan.

Newiswetlitedelnosť, i, f. indissolubilitas, tis, f. ratio indissolubilis, inexplanabilis: Unauflöslichkeit: ki-fejthetetlenség, ki-óldhatatlanság, ki-magyarázhatatlanság.

Newláda, i, f. infirmitas, imbecillitas, tis, f. die Schwäche, Ohnmacht: erötlenség, badgyadság, ájúlás. *Syn.* Newládnosť.

newládňe, *adv.* invalide, infirme, imbecilliter: schwach, ohnmächtig: erötlenül, lankadttúl bágyadúl.

newládní, á, é, *adj.* viribus carens, impotens, tis; imbecillis, imbellis, e; invalidus, a, um: ohnmächtig, ohne Kräfte, schwach: erötlen, tehetségtelen, lankadtt, bágyadtt.

Newládnosť, i, f. v. Newláda.

newládnúcí, á, é, *part. praes.* ex seq. *Usus.* Sebú newládnúcí: sui impos: ohnmächtig, schwach: tehetségtelen, magával nem biró, meg-fogyatkozott.

newládnút, dnul (del), dňem, V. I. *imp.* dňi, *reg. Instrum.* non posse (valere), non movere: nicht bewegen oder rühren können: nem birhatni, nem mozdíthatni. *Usus.* Newládnút sebú: sui impotem esse: ohnmächtig seyn: magával nem birni; nem birhatni magát. 2) non possidere (tenere, obtinere, potiri): nicht besitzen (inhaben): nem birni, v. g. Newládňem tím Statkem. 3) non dominari: nicht herrschen: nem uralkodni, v. g. Newládňem s ňím; ináčej bich ho naučil, gak má se mnú zacházat.

newlastňe, *adv.* impropric, uneigentlich, nem tulajdonúl, nem sajátúl.

newlastní, á, é, *adj.* improprius, a, um: uneigentlich, nem tulajdon, nem saját. 2) non germanus: stief, mostoha, nem testvér. *Usus.* Newlastní Brat: frater non germanus; Stiefbruder: mostoha bátyám, öcsém. Newlastní Sin, Pastorek: privignus, Stiefsohn, mostoha fiú. Newlastná Céra, Pastorka: priuigna, Stieftochter, mostoha leány. Newlastná Sestra: soror non germana: Stiefschwester: mostoha néném, húgom.

† newlastňí, *adj. omn. gen.* idem.

Newlastnosť, i, f. improprietas, tis, f. Uneigentlichkeit: nem tulajdonság, nem sajátság.

† newlídňe, -ní, -nosť; v. neľudňe, -ní, -nosť'.

newľudňe, -ní, -nosť; idem.

† Newod, u, m. v. Sak. *Aliud est* Wrša.

Newoľa, i, f. indignatio, nis; f. stomachus, i, m. der Unwille, rosz (komor) kedv, rosz akarat, izetlenség. *Prov.* Gedna Newoľa mnoho inich ze sebú donáša: ex bellis bella serun-

seruntur: Unwille bringt dem Unwillen: egy izetlenség a' másikat üzi. 2). Nemoc, v. Nesćast'i 2) Nro.
† Newole, f. idem.
newolňe, *adv.* invite, nolenter: unwillig, ungern: kedvetlenül, kellemetlenül. *Syn.* bez Wóle, newolki.
newolki *adv. idem.* Wolki newolki, velim nolim *Cic.* velit nolit: ich (er) mag wollen oder nicht: vagy akarom (akarja), vagy nem.
newolní, á, é, *adj.* invitus, a, um; nolens, tis: unwillig, ungern: kedvetlen, kellemetlen, kéntelen, nem örömöst tévő. *Usus.* Newolní isel na Wognu: invitus nomen militiae dedit: er ist unwillig Soldat geworden: kéntelen állott a' katonák közé. 2) miserabilis, e; miser, infelix: arm, elend, unglücklich: szegény, nyomorúltt. *Usus.* Newolní Chlapec, musel od Hladu zemret. *Prov.* Sirota newolná, ale sebe wolná.
Newolňica, i, f. seditiosa *fem.* Empörerinn: párt-ütőné.
Newolňík, a, m. seditiosus, detrectator imperii: Empörer: párt-ütő nem engedelmeskedő. 2) v. Wezeň.
Newolnost', i, f. v. Newola.
Newrazení, á, n. odium, animus infensus (infestus), inimicitia, ae, f. Feindseligkeit, Feindschaft, feindselige Gesinnung: gyülölködés, ellenkedés.
newrazit, il, ím, V. I. *imp.* raž, na nekoho: esse inimicum (infensum) alicui, odisse quempiam: jemand Feind seyn: valakit gyülölni, valaki ellenségének lenni, valakivel ellenkedést tartani.
newrle, *adv.* morose, tetrice: verdrießlich, mürrisch, finster: komorúl, haragoson. *Syn.* newhodňe.
newrlí, á, é, *adj.* morosus, tetricus, a, um; tristis, difficilis, e: verdrießlich, mürrisch, finster: mord-kedvü, komor. *Syn.* newhodní. *Usus.* Newrlí Clowek: homo acerbus: mürrischer Mensch: mord kedvü (haragos) ember. Gak newrlí sú tí, kterí milugú (zalúbení sú), s toho sa poznat može, že ꝛc. quam morosi sint, qui amant, vel ex hoc intelligi potest, quod etc. wie mürrisch sind diejenigen, die verliebt sind, kann man daraus schließen, daß ꝛc. melly komor kedvüek, a' kik szerelemben vannak keveredve, tsak innét-is ki tetszik, hogy etc.
Newrlost', i, f. morositas, difficultas tis, f. tristitia, ae, f. Verdrießlichkeit, mürrisches Wesen, Mangel der Heiterkeit: komor kedv. *Syn.* Newhodnost', Nepríwetiwost', *boh.* Newlídnost.
newtipňe, *adv.* v. bezwtipňe, hlúpe, sprost'e.
newtipní, á, é, *adj.* v. bezwtipní, hlúpi, sprosti.
Newtipnost', i, f. v. Bezwtipnost', Hlúpost', Sprostost'.
newzácňe, *adv.* ingrate, iniucunde, moleste, graviter: verdrießlich, beschwerlich, unangenehm: kedvetlenül.
newzácní, á, é, *adj.* ingratus, molestus, iniucundus, incommodus, a, um; gravis, insuauis, e; verdrießlich, beschwerlich, unangenehm, unannehmlich: nem kedves.
Newzácnost', i, f. iniucunditas, insuauitas, tis, f. res ingrata, molestia, ae, f. incommodum, i, n. Verdrießlichkeit, Beschwerlichkeit, Beschwerde, Un-

annehm-

annehmlichkeit : kedvetlenség, izetlenség.

† newzáctňe, = ní, = nosť; v. newzáčňe, = ní, = nosť.

nez, *conj. post comparativum*, quam, ac, atque: als: mint, mintsem, hogy sem. *Usus.* Ti si mudregší, než Otec *vel* od Otca: tu es doctior, quam pater (patre): du bist gelehrter als dein Vater: okossabb vagy atyádnál. Wčil, prag, má wic Roboti než prwe: pluribus, inquit, nunc, quam prius, distringitur negotiis: jetzt ist er mehr beschäftigt, sagt er, als jemals: több foglalatossági vannak most ugy mond, hogy sem annak elötte. Wic žádal, než Práwo pripusčá: plus petebat, ac lex permittat: er forderte mehr, als die Rechten zulassen: többet kért vala, mint sem hogy a' törvény engedi. 2) nisi, praeter, praeterquam, extra, excepto: außer: hanem tsak. *Usus.* Nikdo mi nespomože, než sám Pán Boh: nemo praeter (extra) Deum, praeterquam (nisi) Deus, excepto Deo, me iuvabit: niemand außer Gott wird mir helfen: senki sem segíthet rajtam, hanem egyedül az Isten. Nepomaž mi Klobúk, gá nemám, než ten. Tak ge tam esče Piwo? Uš neňí, než to. 3) prius (ante, antea) quam: ehe, eher als: elöbb (hamarébb), hogy sem; minek elötte. *Usus.* Než mi idseme spať, oňi sa možú dobre wispať: prius quam nos cubitum eamus, tu te bene ex dormire potes: ehe, als wir schlafen gehen, sie können sich gut ausschlafen: minek elötte mi alunni megyunk, kend jól ki-álhattya magát. Než gedna Napuchlina (Modrina) zegde, druhá zaš ge tu. 4) at, sed, verum: aber, de, hanem *Usus.* Nádobu za Rukowek (Ucho) ber, než gestli obogetná (dwousná) gesť, pochibowať možeš, kade gu uchitíš, *Comenius.*

Nežál, u, m. indolentia, duritia animi, impoenitentia, ae, f. Unempfindlichkeit der Seele: töredelmetlenség, szivnek keménysége. *Syn.* Nežalosť.

nežál, *adv. reg. genit. rei, et dat. pers.* non est molestum, non poenitet, non miseret: nicht leid: nem fájdalom, nem bánat. *Syn.* neňí kúto, *boh.* nežel. *Usus.* Dobrí ge to Nápog, nežál sa ho napiť: bonus est hic potus, non est molestum, bibere illum: dieß ist ein guter Trunk; es muß einem nicht leid seyn, ihn zu trinken: jó ital ez; senki sem bánhattya, ha iszik belöle. Dobrí ge ten Chléb, nežál si ho pogesť' ꝛc.

nezaslúžeňe, *adv.* v. nehodňe.

nezaslúženi, á, é, *adj.* v. nehodní.

† nezaslúžiľe, = lí; v. nehodňe, = ní.

nezažiť, žil, žigem, V.P. *imp.* nezaží: non digerere (concoquere): nicht verdauen: megnem emészteni.

nezažiti, á, é, *part. constr.* crudus, indigestus, non concoctus (consumtus, digestus), a, um: unverdaut: meg-nem emésztetett.

Nezažiti, á, n. indigestio, nis, f. das nicht verdauen: meg-nem emésztés.

nezažiwní, á, é, *adj.* insuperabilis stomacho, difficilis concoctu: unverdaulich, meg-nem emészthető.

Nezažiwnosť, i, f. cruditas (indigestio) stomachi: Unverdau-

daulichkeit des Magens: meg-nem emésztés. *Syn.* Surowost' Žaludku. 2) conditio cibi difficilis concoctu: Unverdaulichkeit einer Speise: meg-nem emésztés, nyersesség.

Nezbeda, i, m. protervus, petulans, procax: ein frecher Mensch: ortzátlan ember. *Syn.* Nezbedňík.

nezbedňe, *adv.* proterve, procaciter, petulanter: frech: pajkosan, szilajúl, ortzátlanúl, tsintalanúl. *Syn.* bugňe, roztopasňe, swewolňe. 2) v. nezbehle.

nezbední, á, é, *adj.* protervus, a, um; procax, cis; petulans, tis: frech: pajkos, szilaj, tsintalan, ortzátlan. *Syn.* bugní, roztopasní, rozpustní, swewolní. 2) v. nezbehlí.

Nezbedňík, a, m. v. Nezbeda.

Nezbednosť, i, f. proteruitas, procacitas, importunitas, tis, f. petulantia, ae, f. Frechheit: pajkosság, szilajság, tsintalanság, ortzátlanság. *Syn.* Bugnost, Roztopasnosť, Swewolnosť. 2) v. Nezbehlosť.

nezbehle, *adv.* imperite, ruditer: unerfahren: tudatlanúl, tapasztalatlanúl. *Syn.* neučeňe, neumele, nezbedňe.

nezbehlí, á, é, *adj.* imperitus, inexpertus, a, um; experientia (rerum cognitione) carens, rudis, e: unerfahren, ohne Kenntnisse, keine Erfahrung habend: tudatlan, tapasztalatlan. *Syn.* hlúpí, neučení, neumelí, newedomí, nezbední. *Usus.* Nezbehlí we wogenskích Wecách: belli (ad bella) rudis *Liv. Horat.* in Kriegssachen unerfahren: a' hadi dolgokhoz igen keveset ért.

† nezbéhlí, á, é: idem.

Nezbehlosť, i, f. imperitia, ae, f. ruditas, tis, f. Unerfahrenheit: tudatlanság. *Syn.* Neprebehlosť, Nerozumnosť, Neskúsenosť, Neučenosť, Neumelosť, Newedomost, Nezbednosť.

nezbrogní, á, é, *adj.* inermis, e: unbewaffnet: fegyvertelen, fegyver nélkül-valo.

nezdární, á, é, *adj.* degener, is; aus der Art geschlagen, ungerathen; el-fajultt, el-hasonlott. 2) male moratus, malus, improbus, a, um: ungerathen, z.B. Kind: el-fájultt, erkölts-telen, rosz, gonosz.

Nezdoba, í, f. feces, cum, sordes, ium, f. pl. squallor, is, m. Klunker, Unflath, Schmutz, Koth: motsok, sár, szeny. *Syn.* Nečistota, Blato, k. p. za Nechti. 2) quisquiliae, arum, f. pl. Auskehrig, Unrath: gaz, szemét. *Syn.* Smeti. 3) excrementum, i, n. stercus, oris, n. der Koth, Excremente, Mist, Unflath: ganéj. 4) petulantia, inquies, importunitas, tis, f. Unruhe des Menschen rc. Ungestüm: tsintalanság, nyughatatlanság, pajkosság. *Syn.* Nézdobnosť, Pagkosnosť, Ğaliba, Paskawa, Ğalibárstwí, Paskawosť.

Nezdobení, á, n. *Verb. ex seq.* idem. *Syn.* Ğalibáreňí, Paskaweňí.

nezdobiť, il, ím, V. I. *imp.* dob: inquinare, foedare, maculare, commaculare: besudeln: motskolni, szennyesiteni, öszve gazolni. 2) cacare, stercus facere: misten, Mist (Koth) von sich geben, scheißen: ganéjozni, szarni. 3) inquietum (turbulentum) esse, petulcire, tumultuari, euribatisare: unruhig (ungestüm) seyn: tsintalankodni, nyughatatlankodni. *Syn.* pagkosiť, paskawiť, ğalibáriť.

nez=

nezdobňe, *adv.* spurce, sordide, squalide: unfläthig, motskosan, tisztátalanúl, szeméstessen, ganéjossan. 2) sine quiete, petulanter, turbulente, turbide, importune: unruhig, ungestüm: tsintalanúl, pajkosan, nyughatatlanúl. *Syn.* pagkosňe, paskawe, galibárski.

nezdobní, á, é, *adj.* spurcus, sordidus, squalidus, a, um: unfläthig: motskos, tisztátalan, személes, ganéjos. 2) inquietus, inordinatus, intranquillus, tumultuosus, turbulentus, turbidus, a, um: unruhig, ungestüm, z. B. Mensch, Kind: tsintalan, nyughatatlan, pajkos. *Syn.* pagkosní, paskawí, galibarskí.

Nezdobňica, i, f. spurca *fem.* Unfläthinn: tisztátalan (rút) személy. 2) *fem.* importuna, turbulenta: unruhiges Frauenzimmer: nyughatatlan személy. *Syn.* Galibárka, Paskawňica.

Nezdobňík, a, m. spurcus: Unfläther (der): motskos, tisztátalan ember. *Syn.* Smradoch. 2) nequam, importunus, turbulentus: unruhiger, ungestümer Mensch: nyughatatlan ember, pajkos. *Syn.* Galibár, Pagkos, Paskáwňík.

Nezdobnosť, i, f. sordes, ium, *f. plur.* spurcitia, ae, f. Unflätherey, Jemandes: tisztálanság, motskosság. 2) v. Nezdoba.

nezdrawí, á, é, (*abs.* nezdrawo), *adj.* infirmus, morbidus, morbosus, parum sanus, a, um: ungesund, krank, kränklich, dem Körper nach: beteg, beteges, nyavalyás, vájutt. *Syn.* nemocní, *vulg.* chorí. 2) parum sanus, insanus, a, um: ungesund, krank, kränklich, der Seele nach: beteg, lélek szerént. 3) insaluber, insalubris, e; ungesund, der Gesundheit nicht zuträglich: egészségtelen.

Nezdrawí, á, n. infirmitas, tis, f. valetudo incommoda: Ungesundheit, Mangel der Gesundheit, dem Körper nach: betegség, beteg állapot. *Syn.* Nemoc, Nezdrawosť, *vulg.* Choroba. 2) insanitas, tis, f. Ungesundheit, der Seele nach: betegség, lélek szerént. 3) insalubritas, tis, f. Ungesundheit, Unzuträglichkeit, z. B. der Speise ꝛc. egészségtelenség.

Nezdrawosť, i, f. idem.

nezdržanliwe, *adv.* incontinenter, intemperanter: unenthaltsam: meg-tartóztathatatlanúl. *boh.* nezdrželiwe.

nezdržanliwí, á, é, *adj.* incontinens, intemperans, non abstinens, tis: unenthaltsam: meg-tartoztathatatlan. *boh.* nezdrželiwí.

Nezdržanliwosť, i, f. incontinentia, intemperantia, ae, f. Unenthaltsamkeit: meg-tartoztathatatlanság. *boh.* Nezdrželiwosť.

† nezdrželiwe, -wí, wosť; v. nezrdžanliwe, -wí, -wosť.

nezdworile, *adv.* inhumane, inurbane: unhöflich, auf unhöfliche Art, mit Unhöflichkeit: embertelenül, emberségtelenül. *Syn.* nemrawňe, nepočestňe.

nezdworilí, á, é, *adj.* inhumanus, inurbanus, a, um: unhöflich, z. B. Mensch, Sitten ꝛc. grob: emberségtelen. *Syn.* nemrawní, nepočestní. *boh.* nezdwořilí. *Prov.* Len opowržeňég Miſli Člowek nezdworilím bíwá: projectus duntaxat animus est inhumanus: nur der niederträchtige ist grob: tsak alá-való szivü emberségtelen szokott lenni.

Nezdworikost', i, f. inhumanitas, inurbanitas, tis. f. Unhöflichkeit : emberségtelenség. *Syn.* Nemrawnost', Nepočestnost', *boh.* Nezdworilost. *Usus.* Aňi na mog List, čo gebo Nezdworilost' gest, neodpisal : quin etiam literis meis, quae eius inurbanitas est, non rescripsit, er hat nicht einmal eine Antwort auf meinen Brief, so es seine Unhöflichkeit ist, gegeben : még az én levelemre sem felelt meg, olly goromba (emberségtelen, rosz) ember.

nežena tí, á, é, *adj.* non uxoratus, expers conjugii coelebs : ledig, unverheirathet, unverehligt, doch nur von Mannspersonen : nötelen. *Syn.* bezženski, neoženeni, slobodni.

Nezgednoceňí, á, n. discordia, ae, f. dissensio, nis, f. dissidium, i, n. Uneinigkeit : egyenetlenség, meg-nem egygyezés. *Syn.* Neswornost', *boh.* Nesgednoceňí.

ňezgewňe, = ní; v. tagňe, = ní.

nezhodňe, = ní; v. swewolňe, = ní.

nezhogitedelňe, *adv.* insanabiliter, immedicabiliter : unheilbar : gyógyíthatatlanúl.

ňezhogitedelní, á, é, *adj.* insanabilis, incurabilis, immedicabilis, e; unheilbar : gyógyíthatatlan, gyógyúlhatatlan.

Nezhogitedelnost', i, f. incurabilitas, insanabilitas, immedicabilitas, tis, f. insanabilis ratio : Unheilbarkeit : meg-gyógyíthatatlanság, meg-gyógyúlhatatlanság.

Nežit, u, m. ulcus, eris, n. das Geschwür : var, kelés, fakadék, bibortzó. *Syn.* Wred. *Usus.* Zebrani Nežit : abscessus, aposthema : zeitiges Geschwür : érett kelés, kelevény, fakadék. Nežit počíná wichádzat (nabehat) : abscessus caput facit *Plin.* das Geschwür fängt an aufzugehen, zugeschwellen : a' fakadék, bibortzó kezd kellni, fel-jőnni.

nežiwi, á, é, *adj.* v. mrtwí.

nežiwotní, á, é, *adj.* v. bezžiwotní.

† **nezkúšení**, á, é, *adj.* v. neskušení.

† **Nezkušenost**, i, f. v. Neskušenost'.

nezletilí, á, é, *adj.* v. newirostlí.

nežli, *conj. post comparativum*, quam, ac : als, mint, hogy sem mint. *Syn.* než, gak. *Usus.* Jnší sem, nežli sem bol; uš sem neňí ten, ktéri sem predtím bol : alius sum, ac fui : itzt bin ich ganz anders, als ich bin gewesen : más vagyok immár, hogy sem vóltam. Wíceg mňa obweseluge Prátelstwí, nežli Peňáze : amicitia, quam pecunia delector, magis : ein guter Freund erfreuet mich mehr, als grosser Reichthum : inkább szeretem (kedvelem) a' barátságot, mint sem a' pénzt. Ne inač, nežli gakobiš rekel : non secus, ac si diceres : nicht anders, als wenn du sagtest : nem külömben, mint ha modanád. On neňí wetší, nežli gá (ode mňa) : non est maior, quam ego; non est me major : er ist nicht grösser, als ich : ő nem nagyobb nálamnál (mint én.) Wíceg gest, nežli šest Mesácow : amplius sunt sex menses : es sind nun mehr, als sechs Monathen : több hat hólnapjánál. 2) nisi, praeterquam, praeter : außer : hanem tsak. *Usus.* Nič nechcem, nežli to : nihil volo, nisi hoc *Ter.* ich will nichts

an=

anders, als dieses: semmit egyebet nem akarok, hanem tsak azt.

nežkibi, *conj.* idem. *Usus.* Inák, nežkibi prisluchalo: contra, atque oporteret: anders, als es seyn sollte: nem úgy, a' mint kellene.

nezmeňitedelňe, *adv.* immutabiliter, sine ulla mutatione: unveränderlich: meg-változhatatlanúl, meg-másolhatatlanúl. *Syn.* nepremeňitedelňe.

nezmeňitedelni, á, é, *adj.* immutabilis, invariabilis, e: unveränderlich: meg-változhatatlan, meg-másolhatatlan. *Syn.* nepremeňitedelní.

Nezmeňitedelnosť, i, f. immutabilitas, tis, f. ratio invariabilis: Unveränderlichkeit: meg-változhatatlanság, meg-másolhatatlanság. *Syn.* Nepremeňitedelnosť.

nezmerňe, *adv.* immense, unermeßlich, meg-mérhetetlenül. 2) implacabiliter, unversöhnlich, meg-engesztelhetetlenül. *boh.* nesmírňe.

nezmerní, á, é, *adj.* immensus, a, um; unermeßlich, mérhetetlen, feneketlen. 2) implacabilis, inexpiabilis, e: unversöhnlich, meg-engesztelhetetlen. *boh.* nesmírní.

Nezmernosť, i, f. immensitas, tis, f. Unermeßlichkeit, meg-mérhetetlenség, feneketlenség. 2) animus implacabilis: Unversöhnlichkeit, unversöhnliches Gemüth: meg-engesztelhetetlen szív. *boh.* Nesmírnosť.

nezmiselňe, *adv.* amenter, dementer, insane, vesane, furiose: unsinnig; esztelenül, bolondúl. *Syn.* blázňiwe, pošetile, *boh.* nesmisľňe.

nezmiselní, á, é, *adj.* amens, demens, tis; insanus, vesanus, fanaticus, furiosus, a, um: unsinnig, unvernünftig: esztelen, eszetlen, esze-felejtett, eszében bódúltt, bolond. *Syn.* bezrozumní, blázňiwí, otreštení, pošetilí, strešťení, *boh.* nesmislní.

Nezmiselnosť, i, f. amentia, dementia, insania, ae, f. Unsinn, Unsinnigkeit: eszetelenség, bolondság, bolondoskodás, meg-bolondúlás, bódúlás. *Syn.* Blázňiwosť, Otrešťenosť, Pošetilosť, Strešťenosť, *boh.* Nesmislnosť. *Usus.* Gaká ge to Nezmiselnosť! qualis ista dementia! was das für eine Thorheit ist! mitsoda bolondság ez.

nezmrzeke, *adv.* impigre, strenue, unverdrossen: serényen, gyorsan, vonogatás nélkül.

nezmrzelí, á, é, *adj.* impiger, strenuus, a, um: unverdrossen: serény, gyors, vonogatás nélkül való.

Nezmrzelosť, i, f. navitas, srenuitas, tis, f. Unverdrossenheit: serénység, gyorsoság, szorgalmatosság.

Neznaboh, a, m. ignarus veri Dei, atheus, ethnicus, paganus, i, m. der Heide: pogány, Istent nem ismérő. *Syn.* Pohán.

neznabozki, *adv.* atheistice, heidisch, pogányúl. *Syn.* pohanski.

neznabozkí, á, é, *adj.* atheisticus, a, um: gotteslaugnerisch: pogany. *Syn.* pohanskí.

Neznabozstwí, á, n. atheismus, i, n. das Heidenthum, pogányság. *Syn.* Pohanstwí.

neznáke, *adv.* v. neumeke, newedome.

neznalí, á, é, *adj.* v. neumelí, newedomí.

Nez=

Neználoſt, i, f. v. Neumeloſt', Newedomoſt'.

neznáme, *adv.* ignote, incognite: unbekannt, isméretlenül. 2) v. neumele, newedome.

neznámí, *á, é, adj.* ignotus, incognitus, a, um: unbekannt, was man nicht kennt, oder weiß: isméretlen, nem-isméretes, nem isméröś. 2) v. neumelí, newedomí.

Neznámoſt', i, f. defectus notitiae, Unbekanntſchaft, isméretlenség. 2) imperitia, inscitia, inscientia, ignorantia, ae, f. Unwiſſenheit, Unbekanntſchaft: tudatlanság. *Syn.* Neumeloſt', Newedomoſt'.

neznáſankiwe, *adv.* impatienter, intoleranter: unduldſam, el-türhetetlenül, el-szenvedhetetlenül. *boh.* neſnáſekiwe. 2) non socialiter; insociabiliter, intolerabiliter: unverträglich: el-türhetetlenül.

neznáſanliwí, *á, é, adj.* impatiens, intolerans, tis; unleidig, ungeduldig, unduldſam: nem türhetö, nem-szenvedhetö. 2) insociabilis, intolerabilis, e; unverträglich: el-türhetetlen, el-szenvedhetetlen, el-viselhetetlen. *Syn.* neſnáſeliwí.

Neznáſanliwoſt', i, f. impatientia, intolerantia, ae, f. Unduldſamkeit: el-türhetetlenség, el-szenvedhetetlenség. *boh.* Neſnaſeliwoſt'. 2) ratio insociabilis, intolerabilis: Unverträglichkeit: el-szenvedhetlen állapot.

neznať, al, ám V. I. *imp.* znag: non noscere: nicht kennen: nem ismérni. *Syn.* nepoznať. *Usus.* Čo neznám, o to nedbám. Čo neznagú, o to nedbagú. Čo neňi známé, o to ſi žáden Slawu neláme: ignoti nulla cupido: was einer nicht weiß, macht einen nicht heiß: a' mit nem ismérnek, nem kedvelnek. 2) non scire, nicht wiſſen, nem tudni. *Syn.* newedeť. *II. rec.* neznať ſa: non se noscere: ſich nicht kennen: nem ismérni magát.

neznesitedelňe, *adv.* intolerabiliter: unerträglich: el-türhetetlenül, el-szenvedhetetlenül, el-viselhetetlenül. *Syn.* neznáſankiwe, *boh.* neſneſitedlňe.

neznesitedelní, *á, é, adj.* intolerabilis, insupportabilis, e; intolerandus, a, um: unerträglich: el-türhetetlen, el-szenvedhetetlen, el-viselhetetlen. *Syn.* neznáſankiwí. *boh.* neſneſitedlní. *Usus.* Gá ſem ten, kterému nagmenſá Boleſt' zdá ſa neznesitedelná: is ego sum, cui videatur intolerabilis vel minimus dolor: ich bin ſo empfindſam, daß der geringſte Schmerz mir unerträglich vorkömme: ollyan vagyok, hogy leg-kissebb fájdalmat sem szenvedhetek.

Neznesitedelnoſt', i, f. intolerantia, f. intolerabilitas, intolerabilis ratio: Unerträglichkeit: el-türhetetlenség, el-szenvedhetetlenség, el-viselhetetlenség. *Syn.* Neznáſankiwoſt', *boh.* Neſneſitedlnoſt.

† **nezralí**, *á, é, adj.* v. nezrelí.

† **Nezraloſt**, i, f. v. Nezreloſt'.

nezrazení, *á, é, part. constr.* v. neuſedlí.

nezraziť, il, ím, *negat.* ex zraziť. *II. rec.* nezraziť ſa, *negat.* ex zraziť ſa.

nezrele, *adv.* immature, unreif, éretlenül.

nezrelí, *á, é, adj.* immaturus, a, um: unreif, unzeitig: éretlen, idétlen. *Syn.* nečaſní. *boh.*

nez-

nezralí (*male venit enim a* zret, *non* zrát).

Nezrelosť, i, f. immaturitas, tis, f. die Unreife: éretlenség, idétlenség. *Syn.* Nečasnosť. *boh.* Nezralost.

nezríďeňe, *adv.* inordinate, unordentlich, rendetlenül. *Syn.* neporáďňe.

nezríďení, á, é, *adj.* inordinatus, a, um: unordentlich, nicht geordnet, nicht gemäßigt: rendetlen, rend nélkül-való, *Syn.* neporáďní. *boh.* nezřízení. *Usus.* Nezríďená Žádosť: appetitus inordinatus: unmäßige Begierde: rendetlen kivánság.

Nezríďenosť, i, f. inordinatio, disordinatio, nis, f. Unordentlichkeit, rendetlenség. *Syn.* Neporáďek, Neporáďnosť.

† nezřízení, á, é, *adj.* v. nezríďení.

nezrozumiteďelňe, *adv.* obscure, non perspicue: unverständlich, dunkel: nem érthetössen, nem-érthető-képpen, homályossan. *Syn.* nezrozumňe, nepochopňe, zatmele, *boh.* nesrozumiteďlňe.

nezrozumiteďelní, á, é, *adj.* imperspicuus, obscurus, non perspicuus, non clarus, a, um; haud intelligibilis, inintelligibilis, e: unverständlich, dunkel: nem-érthető, homályos. *Syn.* nezrozumní, nepochopní, zatmelí. *boh.* nesrozumiteďlní.

Nezrozumiteďelnosť, i, f. obscuritas, tis, f. Unverständlichkeit, Dunkelheit: nem-érthetősség, homályosság. *Syn.* Nezrozumnosť, Nepochopnosť, Zatmelosť, *boh.* Nesrozumiteďlnost.

nezwikle, *adv.* insuete, ungewohnt, szokatlanúl.

nezwiklí, á, é, *adj.* insuetus, a, um: insolens, tis; ungewohnt, der etwas nicht gewohnt ist: szokatlan, meg-nem szokott. *Syn.* nepriwiklí, nezwiknutí. *Usus.* Ge Kriwďámi nezwiklí; zrédka Kriwďí podstupuge: iniuriarum insolens est: er ist ungewohnt Schimpf (Unrecht) zu leiden: nem szokott kissebséget (rövidséget) szenvedni: igen nehezen esnek nékie a' kissebségek.

Nezwiklosť, i, f. insolentia, ae, f. Ungewohnheit, szokatlanság, nem szokás. *Syn.* Nepriwiknutí, Nezwiknutí.

Nezwola, i, f. servitus, tis, f. Dienstbarkeit, z. B. eines Ackers, Hauses: szolgálat.

† Nezwole, f. idem.

nezwučňe, *adv.* absone, übel klingend (lautend): nem hangosan, nem hangzva.

nezwuční, á, é, *adj.* absonus, a, um; male sonans: übel klingend (lautend): nem hangos, nem hangzó, illetlenül zengő.

Nezwučnosť, i, f. malus sonus: Übelklang, Übellaut: roszsz (illetlen) hang.

† níbrž, *conj.* v. ale.

† ňic, *gen.* ňičeho, v. seq.

ňič, et ňic, *gen.* ňičeho, *dat.* ňičemu, *acc.* ňič, *loc.* ňičem, *instr.* ňičím: nihil, nihilum, nulla res: nichts, keine Sache: semmi. *vulg.* Ňišt. *Usus:* Ňič sem newinšowal, čobi mi nebol dobrowolňe obetowal: nihil optabam, quod non ultra mihi detulerit: ich habe nichts gewünscht (begehrt), das er freiwillig (freigebig) mir nicht hätte selbst angeboten: semmit nem kivántam (kértem), a' mit örömöst maga jó akarattyából nem adott vólna. — Ňič na tem takého neňí, prečobi si

sa

ſa bol Siwil: nihil est, quod mirere: es iſt nichts da, darüber man ſich verwundern ſollte: nints min tsudálkozzál. — O tem gá nić nedržím; na tem mňe nić nezáleží: illud duco pro nihilo: auf das halte ich ganz und gar nichts: arra semmit sem hajtok én; azt semminek tartom. — Až podňes nić podobného ſem newiděl, ad hanc usque diem nihil vidi simile, ich habe niemals etwas dergleichen geſehen, mái napig valamit ehez hasonlót nem láttam. — Nić mňe nemáſ, čo powedať: nihil est, quod dicas mihi *Ter.* du mußt mir nichts ſagen: nem szükség, hogy valamit mondgy nékem. To neňí nić nowého: hoc non novum (nihil novi) est: das iſt nichts neues: e' nem újság. Nić Kňižek, nihil librorum, nichts von Büchern: semmi Könyvek. Nemám nić, čo gesť: non habeo (nihil suppetit), quod edam: ich habe nichts zu eſſen: nints, mit ennem. Nić zlého, dobrého: nihil mali, boni: nichts Gutes, Böſes: semmi rosz, jó. To nerobí nić: nihil facit hoc: das thut nichts: az semmit sem tesz, tészen. To nić neſtogí: nihil (non) prodest; est inutile: das nutzt nichts: az semmit sem használ. Nić neſtáť: *a*) nihil esse (valere), nichts ſeyn, nichts (nicht viel) gelten, vermögen: semmit sem érni, nem sokat tehetni. *b*) esse inutilem, esse nihili: nichts taugen, nichts brauchbar ſeyn, nichts ſeyn: semmit sem érni, nem arra valonak (alkalmatlannak) lenni. *c*) non esse ita (verum): nicht an dem (nicht wahr) ſeyn: nem úgy lenni. *d*) incertum esse: ungewiß ſeyn, nichts ſeyn: kétségesnek lenni, To ge nić: *a*) hoc est pro nihilo; est nihili: das iſt nichts; das iſt nichtswürdig: ez semmi; semmi az. *b*) res est vilis: das iſt gering (nichts): ez semmi; ez hitván dolog. — *Peculiares framulae.* Nić ſi nerobiť z ňečeho (ſteho). *a*) nihili facere (pendere): ſich nichts machen aus ꝛc. für nichts ſchätzen, achten: semmit sem tenni magának valamiból: valamivel semmit sem gondolni. *b*) non curare, negligere: ſich nicht darum bekümmern, ſich nichts machen draus: nem gondolni valamivel; valamire nem sokat hajtani. — Nić nebuďe ſ teho (ſ teg Weci): *a*) res non succedet: es wird nichts draus, aus der Sache; ſie geht nicht von Statten; es wird nichts damit: abból semmi se lesz abból. *b*) non fit; exitus non respondet rei: geht nicht vor ſich; der Ausgang entſpricht nicht der Sache; es wird nichts draus: roszszúl megy, a' dolog; semmi se lesz belöle. *c*) nihil prodest, res est inanis, inutilis: es wird nichts damit; hilft nichts; iſt eitel, leer, unbrauchbar: semmit sem ér; ez hááb-való, haszontalan dolog. — Steho Čloweka nić nebuďe: *a*) nil discit: aus dem Menſchen wird nichts: semmi se lesz abból az emberből, semmitsem tanúl. *b*) non accipit honores: bekömmt kein Ehrenamt: semmi tisztséget nem nyerhet; elöre nem-mehet. *c*) non utilis fit: wird nicht brauchbar: semmire való — S tím Člowekem nić neňí: *a*) est inutilis (nihili) homo: mit dem Menſchen iſt nichts, iſt nicht brauchbar: semmire kellő ember az. *b*) non est certus.

tůš, nihil ei credi (committi) potest: mit dem Menschen ist nichts; nicht auf ihn zu verlassen: semmit se-lehet hinni nékie, *vagy* bizni benne. S tú Wecú ňič neňí: res non ita est, non est vera: mit der Sache ist nichts; sie ist nicht wahr: semmi sints abból a' dologból; az nem igaz. Ňič sa neučil: nihil didicit: er hat nichts gelernt: semmit sem tanúltt. Ešče ňič: nihil dum, adhuc nihil: noch nichts: még semmit sem. Uš sa ňičeho nedotkňe: iam nihil contrectabit: er greift schon nichts an: már semmihez sem nyúl. Do swého ňičeho sa nawrátiť: ad nihilum recidere: in sein Nichts zurückkehren: semmivé lenni. Z ňičeho: ex nihilo: aus Nichts: semmiből. — O ňič, *a*) v. pre ňič. *b*) *in Comparatione*, nihilo: um nichts: semmivel. O ňič horší, podlegší: nihilo deterior: um nichts geringer, nichts geringer: semmivel roszszabb, alábbvaló. O ňič wíc: nihilo magis (plus): um nichts mehr, eben so wenig: semmivel több. Pre ňič: de nihilo, temere: um nichts ohne Grund: semmiért, ok nélkül. Za ňič mat: nihili facere (pendere), contemnere: für nichts achten: semminek tartani. To ňičím iním, nežli Práwem može ustanoweno biti, id nulla re, praeterquam legibus constitui potest, *Liv.* dieses kann nicht anderst, als durch die Gesetze aufgebracht werden: ez semmiképpen nem állitathatik-fel (nem mehet véghez), hanem törvény által. Mňa ňič potem ge, keďken: mea nihil refert, modo: ich frage wenig darnach, wenn nur: én igen keveset gondolok véle, tsak. *Prov.* Nahe ňič neňí, tu aňi Smrť nebere: nudus spoliari non potest; cantabit vacuus coram latrone viator: wo nichts ist, da hat der Kaiser sein Recht verloren: a' hol semmi sints; Isten sem vehet onnét (ott ne keress.); nem fél a' koldus fosztástól; nem fél a' német, hogy el-lopják (el-veszik) a' gatyáját. Z ňičeho stworeňí sme, a na ňič (na Prach) sa obrátíme: pulvis et umbra sumus; pulvis nihil est, nisi fumus; sed nihil est fumus, nos nihil ergo sumus. — 2) non, haud: nicht, nem, *Syn.* ne. *Usus.* Gá sem mislel, že uš spá, oňi ešče ňič: dormire eum putabam, minime vero dormit: ich dachte, sie schlafen schon, sie aber doch nicht: azt gondoltam, hogy már aluszik, és pedig még nem. Mňe neňí ňič teplo: nihil caleo: mir ist nicht warm: nints melegem, fázom. Dňes tu ešče ňič neňí teplo: hodie hic frigidum est: heute ist da kalt: ma hideg vagyon (ma még nints meleg) itten. Wšak teho Dňa neňí ňič.

ňičemňe, *adv.* nihil ad rem: nichtig: semmire kellő képpen.

ňičemní, á, é, *adj.* inanis, leuis, e; vanus, a, um: nichtig, eitel, leer, ohne Kraft (Werth), z. B. Geschwätz, Versprechen: semmire kellő, kelletlen, haszontalan. *Usus.* Člowek ňičemní, daremní: homo nihili: ein nichtiger Mann: semmire való (kellő) ember. W tich malích a ňičemních Wecách: in his tam parvis, atque nullis, *Plin.* in so geringen und wichtigen Dingen: ezek-

zekben az aprólék és semmire való dolgokban. 2) fragilis, e; caducus, a, um: vergänglich, nichtig: múlandó.

Ničemnost', i, f. vanitas, inanitas, tis, f. Nichtigkeit, semmire valóság, semmire kellöség.

ňičemuhodní, á, é, adj. v. ňíčhodní.

ňičhodňe, adv. nequiter, nichtswürdig, auf nichtswürdige Art: héába-való-képpen.

ňičhodní, á, é, adj. inutilis, e; nichtswürdig, haszontalan, semmire-való, semmire kellö. 2) inanis, e; nichtsbedeutend, z. B. Wort: héába-való. 3) levis, e; gering, könnyü, keveset-érö. 4) nihili. nequam, levis, e; nichtswürdig: semmit sem érö, semmi.

Ničhodnost', i, f. inutilitas, tis, f. Nichtswürdigkeit, haszontalanság. 2) nequitia, ae, f. Nichtswürdigkeit, semmire-valóság.

ňički, adv. nihilne? anne nihil? ist denn nichts? vallyon (ugyan) semmi-é?

ňickiž, adv. idem.

ňičmén, ňičméneg, adv. nihilominus, nihilosecius: nichtsdestoweniger, mindazonáltal. vulg. nistmén, nistméneg.

† ňičméňé, adv. idem.

ňigak, adv. nullo modo, nulla ratione, neutiquam, nequaquam, minime: keineswegeѕ, gar nicht: semmi-képpen nem, tellyességgel (egy általlyában, éppen) nem. Syn. ňigako, ňigakž, ňikokwek.

ňigakí, á, é, adj. nullus, a, um: keiner, semmi-féle.

ňigako, adv. v. ňigak.

ňigakž, adv. idem.

ňik, contr. ex ňikdo, gen. ňikoho, dat. ňikomu, rc. v. ňikdo.

ňikaďe, adv. nulla via: nirgends wodurch: semmi úton. boh. ňikadi, ňikudi.

† ňikadi, idem.

ňikam, adv. nullas, nullo, nullorsum, nusquam: nirgendswohin, nirgendswohin: sehova. Syn. ňikďe. Usus. Dňes neideš ňikam? g. Gá pridem hneď zaš; gá neidem ňikam: nullas abibis hodie? g. ego mox adero; nullas vado: heute gehest du nirgendswohin? g. ich komme bald wieder; ich gehe nirgends: ma sehová sem mégy? Én nem sokára meg-jövök ismét; én nem megyek sehová. Našmáki sme sa, až sme ňikam nemohlí: nihil prae risu potuimus: wir haben nichts thun können vor lautem Lachen: semmit sem tehettünk a' sok (nagy) nevelés miatt. Nikam nemožem od Bolesťi.

ňikdá, adv. v. ňikdí. Prov. Na swatého Wida, ko nebuďe ňikdá: nunquam, ad graecas calendas: niemals: soha, soha napján.

ňikďe, adv. nullibi, nullo loco, nuspiam, nusquam, nirgends, nirgendswo, an keinem Orte: sehol, sohul, sohult, sohol. Syn. ňikďež, na žádném Mesťe. Usus. Nikďe ne, necubi, nirgends, sohol sem, sehol sem. Nikďe ho nenaideš: nec illum usquam invenies: und du wirst ihn nirgends finden: és te ötet sehol sem találod. Nikďe sa neukazuge; ňikďe ho newideť: nusquam adparet, Ter. man sieht ihn nirgends: sehol sem láthatni (találhatni) ötet. Nikďe sa nenachádzá: nusquam gentium invenitur, Ter. man findet ihn nirgends: sehol a' világon fel nem találtatik.

Ni-

Ňikde sa nemože naisť: eum nusquam reperire est: man kann ihn nirgends finden: sehol sem találhatni ötet. 2) nusquam *Terent. Liv.* nirgends hin, sohová.

* ňíkdel, *adv.* idem.

ňikdež, *adv.* v. ňikde.

ňikdí, *adv.* nunquam, nullo tempore: niemals: soha, soha nem. *Syn.* ňikdá. *Usus.* Ňikdí ťa nezanechám; w každég Pripadnosťi na Pomoci ti budem, ťebe prispegem: nullo tibi loco deero; nullum praetermittam locum iuvandi tui: keine Gelegenheit, dir Dienste zu leisten, werde ich unterlassen, versäumen: semmi alkalmatosságot el-nem fogok mulatni, a' mellyben téged segélhetlek. — Ešče ňikdí: nunquam antea; adhuc nunquam: noch niemals: még soha nem. — Ňikdí wíc: nunquam amplius (deinceps, posthac): niemals mehr (weiter): soha többé nem; ez után soha nem. — Geho tak milugem (lúbím), že ňikdí wíc: illum sic diligo, ut nunquam magis (dilexerim): niemals habe ich ihn so inniglich geliebt, als itzt: soha sem kedveltem (szerettem) jobban ötet, mint most. — To sa ňikdí nestaňe: hoc nunquam fiet: dieses wird niemals geschehen: ez soha sem történik. — Ňikdí za ľudskég Pamaťi ňič podobného wideno nebolo: non post hominum memoriam talia visa fuere: man hat noch niemals dergleichen Sache gesehen: az emberek emlékezetére soha valami ollyas (ehez hasonló) nem történt. *Prov.* Na swatého Dindi, čo nebude ňikdí, v. ňikdá. Čo nepanowalo ňikdí, Čas nenadstawí: quod ab initio non fuit, tractu temporis non firmatur: *Reg. Iur.* was nicht vorher war, das wird die Zeit nicht zusetzen: a' minek eleintén foganattya nem vala, idö jártával foganatossá nem válik.

ňikdo, *cont.* ňik, *gen.* ňikoho, *dat.* ňikomu, rc. nemo, nullus, a, um: niemand, senki. *Syn.* žáden.

† ňikoli, ňikoliw, ňikoliwek, *adv.* v. nigak.

ňikoľwek, *adv.* v. ňigak.

Ňikowic, vid. Ikawec.

† ňikudi, *adv.* v. ňíkade.

Ňil, u, m. Woda: nilus; i, m. Nil, ein Fluß: nilus.

nilowí, á, é, *adj.* ex nilo: aus dem Nil: nilusból való.

† Ňíma, i, m. v. Ňemí.

† ňiňegší, á. é, *adj.* v. wčiległí.

† niňí, *adv.* v. wčil.

† niňíčko, niňčko, *adv. dem. ex praec.* v. wčilka.

* ňíšký, á, é, v. ňizký.

* ňíško, v. ňízko.

* Ňískosť, i, f. v. Ňízkosť.

† Ňispule, f. v. Ňespula.

† nispulowí, á, é; v. nespulowí.

* ništ, *adv.* v. nič.

* ništmén, ništméneg, *adv.* v. ničmén, ňičméneg.

† Ňisteg, i, f. v. Pec.

Ňit, u, m. ferrumen, inis, n. *Plin.* Kitt: forrasztó szerszám. *boh.* Git, Let. *Usus.* Kamenný Ňit: glutinum: der Steinleim: kö enyv (enyö.)

Ňiť, i, f. filum, i, n. acia, ae, f. der Faden: tzérna, fonál, fanál, szál selyem. *Usus.* Cwerna. *Usus.* Ňiť železná, v. Drót. *Plur.* Ňiťi: fila: Zwirn: tzérna.

Ňitečka, i, f. *dem. ex* Ňitka.

ňi-

ňikenní, á, é, *adj.* e filis lineis dupplicatis: zwirnen: tzérnából való.

Ňitka, i, f. *dem.* filamentum, i, n. das Fädchen: fonálka, tzérnátska. *Syn.* Cwerenka. *Usus.* Kwetowe (w Prostred Kwetu) Ňitki (Fúziki): stamina, filamenta florum: Staubfäden mitten in der Blume: virág közepében való vékony szállatskák.

ňitowaní, á, é, *part. const.* ferruminatus, plumbatus, a, um: verkittett, verlöthet, gelöthet: öszve forrasztatott. *Syn.* zaňitowaní, zléwaní. *boh.* letowaní.

Ňitowáňí, á, n. ferruminatio, plumbatio, nis, f. die Löthung, Verkittung, Zusammenkittung Verlöthung: öszve (egybe) forraztás. *boh.* Letowáňí.

ňitowat, towal, tugem, V. I. *imp.* tug: ferruminare, plumbare: schweißen, zusammen schweißen, z. B. Eisen, löthen, verlöthen, verkitten, zusammenkitten, oder doch auf ähnliche Art verbinden: öszve (egybe) forrasztani, enyvezni.

ňitowní, á, é, *adj.* ferruminosus, a, um: löthig: öszveforrasztáshoz való, öszve-forrasztó. *boh.* letowní.

Ňitra, i, f. Nittria, *civitas episcopalis*: Neutra, eine Stadt: nitra *város.*

Ňitran, a, m. Nittriensis *vir*: Neutreier: nyitrai-férfi.

Ňitrančan, a, m. idem.

Ňitrančanka: i, f. v. Ňitranka.

ňitrančin, a, e, *adj. poss.* nitriensis feminae: der Neutreierinn gehörig: nyitrai személyé.

Ňitranka, i, f. nittriensis *fem.* eine Neutreierinn: nyitrai személy.

ňitranow, a, e, *adj. poss.* nittriensis viri: dem Neutreier gehörig: nyitriai férfié.

ňitranſki, *adv.* more nittriensi: neutreierisch, nach der Art der Neutreier: nitriai módra.

ňitranſkí, á, é, *adj.* nittriensis, e: neutreuer: nyitriai. *Usus.* Ňitranſká Stolica: comitatus Nitriensis: die Neutreier Gespanschaft: nyitra-vármegye.

Ňiwa, i, f. certa pars (plaga) agri: ein Theil des Ackers: szántó-föld része. *Usus.* Na teg Ňiwe dobré Zboží biwá.

ňiweč, *antiqu.* v. ňič. *Hodie composita duntaxat*, wňiweč, nawňiweč *sunt in usu.*

ňiž, ňiže, ňižeg, *comp. ex* ňízko.

† ňižádni, á, é, *adj.* v. žádní.

† ňížce, *adv.* v. ňízko.

ňiže, *loco praep.* infra, in parte inferiori, unten an (bey): alól. *Usus.* Ňiže Dedini: infra pagum: unten beym Dorfe: falun alúl. Ňiže Mosta: infra pontem: unten bey der Brücke: hídon alól. 2) inferius: weiter unten: alább. *Usus.* Ňiže ſa paſe: inferius pascitur: weiter unten weidt sich: alább legel. Opponitur wiſe.

Ňížeňí, á, n. depressio, humiliatio, nis, f. Erniedrigung: hajlás, le-hajlás.

Ňížina, i, f. declivitas, tis, f. depressio; locus depressus: Vertiefung, etwas Vertieftes, die Senke, eine niedrige Gegend: hajlas völgyes hely. *Syn.* Dolína, *boh.* Kokle.

ňížiť, il, ím, V. I. *imp.* ňiž: deprimere, humiliare, humilem reddere: erniedrigen, niedrig machen: alatsonyitani. *II. rec.*

II rec. ňížiť sa: se demittere (humiliare): sich erniedrigen, sich herablassen: meg-alázni (le-hajtani) magát, lehajolni. 2) sidere, subsidere: descendere: sinken, sich sehr erniedrigen, oder erniedrigt werden: alá menni, alá szállani.

ňízkí, á, é, *abs.* ňízko) *adj. comp.* ňížší, *superl.* nagňížší: humilis, e: niedrig (der Lage nach, dem Stande oder Geburt nach): alatsony. *Usus.* Z ňízkého Rodu: vili de stemmate: niedriger Geburt: alatsony nemből való. 2) gravis, e; niedrig, der Stimme nach: vastag. *Usus.* Má ňízkí Hlas: gravem vocem habet: er hat eine niedrige Stimme: vastag szava vagyon.

ňízko, *adv. comp.* ňíž, ňíže, ňížeg, *superl.* nagňíž, nagňíže, nagňížeg: humiliter: niedrig: alatsonyan. *boh.* ňízce.

Ňízkosť, i, f. humilitas, tenuitas, tis, f. Niedrigkeit, z. B. des Orts, Hauses, Standes, Wassers: alatsonyság, alá-valóság. 2) gravitas, humilitas; Niedrigkeit der Stimme, des Tons: vastagság.

ňížní, á, é, *adj.* inferior, is; unterer: alsó. *Usus.* Na ňížném Konci Ďedini: in inferiore pagi fine: am unteren Ende des Dorfs: a' falunak alsó végén.

no! *interj.* euge, io, evax, hem, agesis! age! macte, papae! nu, nun, wohlan! no! nosza! *Syn.* nosa, noze, nu. *boh.* bonomozi, méhodek. *Usus.* No počňi: age, age, *Ter.* wohlan: nosza rajta. No hore: hem macte: nun wohlan: nosza. No, gako sa z Neprátelí dege? eja, qui cum inimico geritur? nun, wie geht es den Feinden? vallyon, miképpen foly a' dolga az ellenségnek? No, nesweďi takto: eja, haud sic decet: holla! es geziemet sich nicht so zu handeln: holo; ez nem illik, illetlen dolog.

Noc, i, f. nox, noctis, f. die Nacht: éj, éjtszaka. *Usus.* Wlažná Noc: nox humida, *Diog.* malum imminens: feuchte Nacht; nedves éjtszaka. Noc nastáwala; pri Mrkáňí bolo: instabat nox: *Sallust.* die Nacht brach an: közelít vala az éjtszaka. *Prov.* Noc má swé Práwo: noctu omnia licent: bei der Nacht ist alles frei: éjtzakán minden szabad. Noc, Lúbosť a Wíno, wšecko popúšťagú mimo: nox, et amor, vinumque nihil moderabile suadent: die Nacht, die Liebe und der Wein, rathen nichts Gutes an: az éjtszaka, bor, és szerelem semmi jót nem javasol. Kdo Chodí po Noci, hledá kigowég Nemoci: nox nemini amica; nocte gradientem laedere quisque potest: die Nacht ist des Menschen Feind: senkinek nem barátya az éjtszaka. W Noci wšecke Krawi sú černé: omnia nigrescunt nocturno tempore; noctu res bene distingui non possunt; in der Nacht sind die Kühe alle schwarz; éjjel minden fekete.

Noclah, u, m. hospitium nocturnum; Nachtläger, Nachtherberge, Nachtquartier: éjjeli szállás, meg-hálas. *boh.* Noclech.

Noclaha, i, f. idem.

Noclahár, a, m. pernoctator, is, m. der bei jemand übernachtet: el-háló. *Syn.* Noclažník, *boh.* Nocléhář.

Noclahárka, i, f. pernoctatrix, cis,

cis,

cis, f. die bei jemand übernachtet: el-háló (meg-háló) személy. *Syn.* Noclažňička, *boh.* Noclehářka.

Noclahowáňí, á, n. *Verb.* ex seq. v. Noclach.

noclahowať, howal, hugem, V. I. *imp.* hug: pernoctare, Nachtläger halten, übernachten: el-hálni. *Syn.* prenocowať. *boh.* noclehowati.

Noclažňička, i, f. v. Noclahářka.

Noclažňík, a, m. v. Noclahář.

† Nocleh, u, m. v. Noclah.

† Noclehář, e, m. v. Noclahář.

† Noclehářka, i, f. v. Noclahářka.

† noclehowati, howal, hugi (u), v. noclahowať.

nočňe, *adv.* nocte, noctu: nächtlich: éjjel, éjjelkor.

nočňí, á, é, *adj.* nocturnus, a, um: nächtlich: éjjeli, éjtszakái. *Usus.* Nočňí Čerwík, v. Swetluška. Nočňí Krkawec, v. Čuwík. Nočná Rosela, v. Rosela nočná. Nočná Nádoba, v. Nočňík. Nočné Sňáweňí, v. Sedlísko. Nočnu Hodinu: nocturno tempore, nocturnis horis: bei der Nacht: éjjel, éjjelkor, éjtszakának idején.

† nočňí, *adj. omn. gen.* idem.

Nočňica, i, f. candela nocturna, lumen nocturnum: Nachtlicht, éjtszakái világ, gyertya. *Syn.* Nočná Swéca.

† Nočňice, f. idem.

Nočňík, u, m. matula, finatela, ae, f. Nachtgeschirr, Nachttopf, Scherb, Scherbel: éjtszaki (hugyozni-való) edény, *serbli.* *Syn.* nočňí Hrnec, nočná Nádoba, Močňík, *vulg.* Serbel, Šerblík.

Nocowáňí, á, n. noctatio, pernoctatio, nis, das Uebernachten, Nachtherberge: el-hálás, meg-hálás. *Syn.* Prenocowáňí.

nocowat, cowal, cugem, V. I. *imp.* cug: noctare, pernoctare: übernachten: el-hálni, meghálni. *Syn.* prenocowať.

Noh, a, m. Pták: gryphus, i, m. gryps, pis, m. Greiff, ein Vogel: grif madár. *Syn.* Grif.

Noha, i, f. pes, pedis, m. der Fuß bei Menschen und Dingen, z. B. am Tische, das Bein: láb. *Usus.* Z Nohi na Nohu: lente, pedentim: Fuß für Fuß: lassan, lassan. Hore Nohami obesiť, zawesiť: catomio suspendere, mit den Füßen in die Höhe aufhängen, lábánal fogva fel-akasztani. Strpnutí Noh, stupor pedum, Erstarrung (Gefühllosigkeit) der Füße, láb sibbadás. Nohami dupkat, v. dupkat. *Pr.* Na Nohi skočiť, excipere se in pedes (pedibus), auf die Beine springen, lábra kapni. W Nohi sa dať, conjicere se in pedes, sich auf die Beine machen, elfutni. Ňekomu na Nohi pomocť: geho na Nohi postawit: *a*) sanare, einem auf die Beine helfen, i. e. ihn gesund machen: valakit lábra allítani, meg-gyógyitani. *b*) alicuius fortunas sublevare (adjuvare): in Ansehung der Nahrung helfen: valakit élelmében segiteni, lábra hozni. — Na Nohi prisť, stáť: *a*) convalescere, auf die Beine kommen, gesund werden, fel-lábbadozni, ki (meg) gyógyúlni. *b*) laetiorem conditionem nancisci, in bessere Umstände kommen, jobb szerentséhez jutni. Na Nohách držať ňekoho, alere, auf den Beinen halten, valakit táplálni.

ni. Nohu podbit, podrazik: supplantare: ein Bein stellen, oder unterschlagen, eigentlich und tropisch: lábomat eleibe vetem, hogy elejtsem; alattomban valakinek kárt tészek. Na Nohi stupik, sták: pedibus niti, auf die Beine treten, auftreten, um zu gehen: lábra állani. Nekomu Nohi dodak, facere, ut properet: einem Beine machen, valakit sürgetni, siettetni. Nekomu na Nohi (Pati) stúpak, v. Pata ꝛc. Fuß in Scheller. Nohu kde položit, pedem ponere, den Fuß wohin setzen: lábát valahová tenni. Nohu odtáhnut, pedem referre, den Fuß zurück ziehen, setzen: viszsza húzni a' lábát. Suchú Nohú, sicco pede, trocknen Fußes, száraz lábbal. Na Nohu stát, pedem ponere, insistere, inniti, consistere: Fuß fassen, auftreten, lábra állani, lépni. K Nohám padnúk, ad pedes (alicujus) accidere (se abjicere, projicere), stringere plantas: zu Füßen (Fuße) fallen (sich werfen): Dobre (zle) na Nohi bit: pedibus (minus) valere, gut (übel, schlecht) zu Fuße seyn: lábaira jól (roszszúl) lenni. Pod Nohu poddat, subjicere, suppeditare, suggerere: eingeben, einhelfen, unter den Fuß geben: ki-szolgáltatni (tom), segélleni (-llem). Nohami slapat, *a*) nekoho, pedibus, conculcare, proculcare aliquem, mit Füßen treten, Jemanden: valakit lábbal tapodni, eltapodni (dom), elteperíteni (-tem). *b*) nečo: spernere, conculcare, proculcare aliquid: etwas mit Füßen treten, valamit meg-vetni. Nohami pošlapak: conculcare, proculcare, pervertere: verachten, vernichten, unter die Füße treten: eltapodni (dom) elteperíteni (tem), semmivé tenni, meg-vetni valamit. Za Nohami bit ist: vestigiis, alicujus insistere, vestigia alicujus persequi, auf dem Fuße folgen, valakit nyomozni. Pod Nohi strčik, zrazik: suae potestati (sibi) subjicere, sich unterwerfen, unter den Fuß bringen: meg-hódoltatni (tom), alája vetni. Na Nohi postawik: erigere, levare: auf die Füße helfen, valakit elősegíteni, lábra-állítani. 2) pes, infima pars rei: Fuß, der unterste Theil der Dinge, worauf sie stehen: láb, allya alsó része valaminek *Syn.* Spodek Stolowa, (Stol) Noha, pes mensae, Tischfuß, asztal láb. Noha (Spodek) Wrchu, radices montis, Fuß des Berges, Bergfuß, hegy-töve-allya. Nohu Stlupu, basis, Fuß einer Säule: oszlop talp. 3) Nohu we Werši: pes, numerus (*in versu*), Fuß des Verses, Versglied: vers-láb, versszám. *Prov.* Kde ta len Nohi ponesú: quocunque pedes ferent. Nihil certum specta, ad quod tui dirigantur conatus. Ite, pedes quocunque ferent, quocunque per undas, *Horat.* Wezmi Nohi na Pleca: ventis velocior esto: geschwind, wie der Wind: hamar járj. Má swíbowé Nohi. Wisoki ge, a tenkí: caligula Maximini, colossi magnitudine: groß und dünn: hóri horgas, nagy inas. Má teplé Nohi: bene illi omnia succedunt: es gehet ihm wohl: jól szolgál nékie a' szerentse. To ani Ruk ani Noh nemá: sco-

pae

pae dissolutae: es hat weder Hände, noch Füsse: se füle, se farka. Witrhli mu spod Noh Zelinu (Rohožu), bolus ereptus e faucibus, man hat ihm aus der Hand weggerißen, nagy kontz esett ki a' szájából. 2) pes, quatuor palmorum mensura: ein Schuh, die Länge eines Fußes: láb-nyom. Syn. Črewic, vulg. Šuch. Usus. Gednu Nohu dlubí, penalis, schuh lang, láb-nyomi. 3) Noha na Rasochách aneb na Postelki: fulcrum lecti: die Bettstelle: ágy-lába. 4) drewená Noha, v. Brhla, Brla, Barla. 5) Nonnullis adjectivis junctum hoc substantivum herbas notat. Kuracá Noha, v. Kurinoha. Zagačá Noha, lagopus, podis, f. Hasenfuß, ein Kraut: nyül-láb fü, ugorka nöszö fü.

nohatí, á, é, adj. pedo, nis, longipes, dis, omn. großfüßig, langfüßig: hoszszú (nagy) lábú. Syn. dlúhonohí.

Nohawčiska, čisk, n. plur. contemtive, v. seq.

Noháwice, wic, f. plur. caligae, arum, f. plur. femoralia, ium, n. plur. die Hosen, Beinkleider: nadrág. boh. Kalihoti.

Nohawíčki, wiček, f. pl. dem. ex praec. caligulae, arum, f. pl. Hosenchen, Hosenlein: nadrágotska.

Nohsleda, i, m. pedisequus, ephoebus, i, m. Nachtreter, Laqwey: késérlö (udvarló) férfi, inas, legény.

Nohsleda, i, f. serua, famula, ancilla, pedisequa, ae, f. Nachtreterinn, Dienstmagd, Stube-Mädchen, Frauenzimmer: késértö (udvarló) leány, szoba leány. vulg. Fragcimerka.

nohsledin, a, e, adj. poss. pedisequae: dem Frauenzimmer gehörig: szoba-leányé, késérö-leányé. vulg. fragcimerčin.

nohsledow, a, é, adj. poss. pedisequi: dem Laqwey gehörig: inasé.

nohsledski, adv. pedisequorum more: laqweymäßig: inas-módjára. 2) pedisequarum more: frauenzimmerisch, frauenzimmermäßig: szobá-leány módjára.

nohsledskí, á, é, adj. pedisequos adtinens: die Laqwey betreffend: inasokat illetö. 2) pedisequas adtinens: die Frauenzimmer betreffend: szoba-leányokat illetö. vulg. fragzimerskí.

Nohsledstwí, á, n. pedisequi officium: die Laqweystelle: inasság. 2) pedisequae munus: die Frauenzimmerstelle: szóba-leányi hivatal, szolgálat. vulg. Fragzimerstwí.

Nore, u, m. latex, icis, m. Nurtz, belöl-való (valami rejtegböl ki-folyó) nedvesség.

Norení, á, n. Verb. ex norit: v. Nucháňí.

Norica, i, f. mus noricus, myoxus glis Linn. ein Bilch, (das Bilchfutter): pelye vel pili. Syn. Plch.

norit, il, ím, V. I. imp. nor: v. nuchat.

Nos, u, nasus, i, m. die Nase, örr. Syn. Nuchač. Usus. Kľukatí (orlící) Nos: nasus aduncus (aquilinus): gekrümmte Nase: hegyes örr. Plesk atí (pleskí, rozpleskli) Nos: nasus simus: eingebogene Nase: lapos örr. Nos utret, wisákat: emungere nares: schneützen, die Nase putzen: az órrot ki-fújni, meg-törülni. Gási dám Nos odrezat, keď ge to Prawda: nasum mihi praescin-

Digitized by Google

scindi sino, si haec vera sunt: ich lasse mir die Nase abschneiden, wenn das wahr ist: órromat el-metszetetem, ha ez igaz. Nos si káhat: nasum movere, adtollere: die Nase rümpfen: az órrát húzni, vonni. Pres Nos howorit, mluwit: de naribus loqui: druch die Nase reden: az órron beszélni. Wlasi w Nosi, vibrissae, die Haare in der Nase, ször az orr likában. *Prov.* Do wseckého (do každég Weci) Nos strkat; přichtit sa: miscere se omnibus; ad omnia se ingerere: sich in alle Sachen mischen: mindenbe keverni magát. Musiš wsade twog Nos wstrčit? quid ad te? was gebet dich das an? mußt du die Nase hinein stecken? mi közöd hozzá? minden szarban bogár. Powesil Nos; neni mu po Woli: vultum deiecit; vultum demittit, tamquam Telephus; tollit supercilium: die Nase ist ihm angeschwollen, er hat sein Gesicht verändert: letsökkenedett az orra; megdurrasztja az orrát; komor, mint a' verembe esett farkas. Nos hore držat: nasum alte gestare, sibi placere: die Nase hoch tragen: fel-tartani magát. Hore mu Nos stogi: altos habet spiritus: die Nase steht ihm hoch: fel-fuvalkodott. nagyra tartya magát. Woskowi Nos: res cerea, nasus cereus: wächserne Nase; viaszkos órr. Tenki Nos: nares emunctae, nasus subtilis: dünne Nase: vékony órr. Nos ňekomu krútit; ňečo nekomu na Nos zawesit: fallere mendacio, imponere alicui: etwas einem auf die Nase binden (heften), eine Nase drehen: valakinek az órrára valamit tenni; valakit meg-tsalni. Wšecko sa ti na Nos zawesit musi? omniane tibi revelanda? muß man dir alles auf die Nase binden? neked mindent kell tudnod? Pod Nos natret: exprobrare: vorrücken, unter die Nase reiben: az órra alá törülni. Nedá si pod Nos brnkat; má Prach w Nosi: foenum habet in cornu: er ist hitzig vor der Stirne: nem hágy magának az órra alà pötzkölödni. Načím dáleg od Nosa hledet: proinde agendum; tene mente praeterita, age praesentia, recole futura: man muß vorsichtig seyn: tovább kell az embernek órránal nézni. Newidi (nehledi) dáleg od Nosa: non est providus; non sollicitatur: er sieht nichts voraus: semmit sem lát elöre; tovább az órranal nem néz. Od Nosa (spred Nosa, pred Nosem) ňečo ňekomu witrhnút: fulmen Iovi eripere: einem aus der Hand etwas wegreißen: valakinek valamit az órra-elöl elvenni. J gá sem z Nosa newipadel: et mihi sunt vires, et mea tela nocent: mein Bock hat auch Hörner: ez én kardom sem füz-fa. J mňe Peňáze z Nosa nepadagú (neprsá): labore, sudore promereor victum: ich muß auch schwitzen, wenn ich will essen: nékem sem potyog orromból a' pénz. Pred Nosem: ante oculos: vor der Nase: az órra elött. S dlúhým Nosem odisť: re infecta discedere: mit der langen Nase abziehen: hoszszú órral el-menni, el-bútsúzni. S dlúhým Nosem ňekoho odbawit, odprawit: facere, ut aliquis re infecta discedat: mit

mit der langen Nase abziehen lassen: hoszszú órral valakit el-botsajtani. Ti sám wtip sa, za Nos chit sa: v. hogit. (Drúhich hogis, o seba nestogis.) Nekoho za Nosem wodit, táhat: ducere (traducere) quempiam frustra; ducere aliquem per nares: Jemanden bei der Nase herum führen: valakit orránál fogva hordozni (vezetni). 2) Ptáčí Nos: rostrum, i, n. der Schnabel, *madár* orr. Nos na Mechu: follium nares: Schnabel des Blaßbalges: fujtató orra. 3) Lidwací Nos: rostrum: Rüssel: *marha* orr. *Usus*. Slonowí Nos: proboscis: Elephantenrüssel: elefantnak az órra.

nosa, *interj*. v. no.

Nosa, i, f. *plur*. Nose: cophinus, qualus, i, m. corbis, is, m. sporta, fiscina, ae, f. Tragkorb, Korb zum Tragen: kas, kézi kosár. *Syn*. Kos, *boh*. Nůse.

Nosáč, a, m. naso, nis, m. nasutus, i, m. der eine große Nase hat: orros. *Syn*. Nosák, Nosek.

Nosáček, čka, m. *dem*. ex praec.

nosací, á, é, *adj*. portatilis, e; zum Tragen dienlich: vinni (hordozni) való. *boh*. nosecí. *Usus*. Nosacá Posťel, Ložka: v. Nosilka.

Nosák, a, m. v. Nosáč. 2) portitor, is, m. baiulus, gerulus, i, m. ein Träger: hordozó. *Syn*. Nosič. 3) sonipes, caballus, equus serviens equitando: Reitpferd: hátas ló, nyergés ló, nyereg-alá való ló. *Usus*. Dobrí Nosák ge tento Koň: hic equus bene portat: dieß ist ein gutes Reitpferd: ez a' ló igen jó hátas.

Nosatec, tka, m. malleus sculptorius, caestrum, coelum, i, n. die Spitzhau, der Spitzhammer: véső.

nosatí, á, é, *adj*. nasutus, a, um: großnasig: orros, nagy orrú *Usus*. Nosatí Pták: avis rostrata: geschnabelter Vogel: orros (nagy orrú) madár.

Nosček, u, m. *dem*. ex Nosek.

Nosec, sca, m. v. Nosák. 2. et 3.

† **noseci**, á, é, v. nosací.

Nosek, sku, m. *dem*. ex Nos: rostrum, i, n. ein Schnabel: *madár* orr.

nosení, á, é, *part. const*. gestatus, latus, circumlatus, a, um: getragen, hordoztatott.

Nosení, á, n. gestatio, latio, circumlatio, portatio, baiulatio, nis, f. das Tragen: hordozás, viselés. 2) Nosení na Koni: equitatio, nis, f. das Reiten: lovaglás. *boh*. Gezdení.

nosí, á, é, *adj*. nasutus, a, um: nasicht: orros.

Nosič, a, m. gestator, gestor, portator, portitor, is, m. baiulus, gerulus, i, m. Träger, jeder Mensch, der trägt: hordozó, viselő. *Syn*. Kokečník. *Usus*. Gedelní Nosič: dapifer: der Brüchsel: étek hordozó, étek-fogó. Mrtwích Ludí, neb umrlčí Nosič: sandapilarius: Leichtträger: halott-temető.

Nosíček, čku, m. *dem*. ex Nosík.

nosicí, á, é, *adj*. v. nosací. 2) fertilis, e; ferax, cis; frugifer, a, um: fruchtbar: termékeny.

Nosička, i, f. gestatrix, cis, f. gerula, ae, f. Trägerinn: hordozóné, viselőné.

Nosidlo, a, n. instrumentum, vel

vel asser trangularis, ferendo serviens; feretrum, ferculum, i, n. die Tragbare, Tragebare, der Tragstock: hordozó (viselö) eszköz. *Usus.* Hnogné Nosidlo: feretrum stercoralium: Mistbare: trágyát hordani való eszköz. Mrtwich neb umrlé Nosidlo, v. Máre. Obrázkowé Nosidlo, na kterém Obrazi sa nosá: tensa: Bilderbare: kép-hordozó eszköz.

Nosík, u, m. *dem. ex* Nos: nasulus, nasellus, i, m. Näschen: orrotska. *Syn.* Nosek, Nosécek.

Nosilka, i, f. basterna, arcera, lectica, sella gestatoria: die Sänfte, Trageref, Roßbaare, Tragesessel: gyalog hintó, lektika, hordozó (rúdas) szék, mellyben embert hordoznak. *Syn.* nosacá Lozka (Post'elka) *boh.* Senft, noseci Lůžko.

Nosilkár, a, m. basternarius, lecticarius, i, m. Sänftetrager, Sesselträger: gyalog hintós, lektikás, rúdas széket hordozó.

nosit, il, ím, V. I. *imp.* nos, *freq. ex* nest': baiulare, ferre, deferre, portare: tragen: hordozni, viselni. *Usus.* Pekné Šati nosit: pulchras vestes deferre: schöne Kleider tragen: szép ruhazatot viselni. *II. rec.* nosit sa, *freq. ex* nest' sa: *Usus.* Pekne sa nosit: pulchre incedere: sich schön tragen, schön daher gehen: szépen járni. 2) Na Koni sa nosit: equitare: reiten: lovagolni, ló hátou járni. *Syn.* Na Koni chodit, *vulg.* ragdowat, *boh.* gezdití.

Nosíwání, á, n. *Verb.* ex seq.

nosíwat, al, ám, *freq.* ex nosit.

Noska, i, f. *dem.* ex Nosa: corbula, fiscella, sportella, sportula, ae, f. corbiculus, quasillus, i, m. Körbchen, Körblein: kosárka. *Syn.* Kosík, *boh.* Nůška.

Noskár, a, m. baiulus, i, m. Korbträger: kosár-hordozó.

nosní, á, é, *adj.* nasutus, a, um: nasig: orros. *Usus.* Nosná Chripa: naris, is, f. Chrispel: orrlyuk.

Nosorožec, Rhynoceros Linn. das Nasehorn: szarvorrú.

Nóta, i, f. nota, melodia, (aria) ae, f. modulamen, inis, n. die Arie, Note: nota. *Usus.* Ta Pesnička má peknu Nótu: haec cantilena pulchram ariam habet: dieses Lied hat eine schöne Arie: ennek az éneknek szép nótája vagyon. *Prov.* Gednu Nótu hrát, hust': crambem repetere (recoquere), eandem reciprocare serram; eandem cantilenam cantare; eadem chorda oberrare: die nemliche Sache öfters wiederholen: egy húron pengülni, fántonlánt; tsak azon bakot nyúzni (nyúzza). Premenit nekomu Nótu: sermonem alicuius invertere: machen, daß einer anderst reden muß: valaki beszédjét meg-másolni. Newí, na kteru Notu tancowat má: nescit, unde initium summendum (quid sit faciendum): er weiß nicht, was er anfangen soll: nem tud, mit tévö légyen, mihez kezdjen.

Notáriuš, a, m. notarius, i, m. libellio, tabellio, nis, m. der Notair: notárius.

notáriušcin, a, e, *adj. poss.* coniugis notarii: Notairfrau gehörig: notáriusnié.

No-

Notáriuſka, i, f. notaria, coniux notarii: die Notairinn, Notairsfrau: notáriusné.

notáriuſow, a, e, *adj. poss.* notarii: dem Notair gehörig: notáriusé.

Notáriuſtwí, á, n. notariatus, us, m. das Notariat, Notairsamt: notáriusság, notáriusbéli hivatal.

Nótečka, i, f. *dem.* ex Nótka.

Nókení, á, n. modulatio, nis, f. modulamen, inis, n. das Singen: éneklés, dalolás.

Nótenka, i, f. *dem.* ex Nótka.

Nókička, i, f. *dem.* ex eodem.

nókit, il, ím, V. I. *imp.* nók: modulari: singen: nótara énekelni, dalolni.

Nótka, i, f. *dem.* ex Nóta.

nótně, *adv.* modulate: nach der Arie: nóta szerént, nótara.

nótní, á: é, *adj.* modulatus, a, um; nach der Arie eingerichtet: nóta szerént való, nótára menö. *Usus.* Nótní Orğan, Nótné Zuſke.

Nowáček, čka, m. *dem. ex seq.*

Nowák, a, m. novitius, novellus, tyrunculus, recens (novus) in re: Neuling in etwas: idegen, tudatlan. *Syn.* nowotní. 2) tyro militaris, novus miles: Rekrut: új katóna, rekrúta. 3) cognomen bohemicum: ein böhmischer Zuname: tseh-név.

nowí, á, é, (*abs.* nowo), *adj.* novus, novellus, non antiquus, recens: neu, nicht alt frisch: új, fris, mostani. *Syn.* čerſtwí, nedawní. *Usus.* Nowí Meſác (prwní Deň Meſáca): novilunium: Neumond, neues Licht, der erste Tag des Monats: új-hold. Nowí Zákon: novum testamentum: das Neue Testament: új testamentom (törvény.) Nowí Žáček: tyrunculus: der Lehrknab, das Schülerlein: új deakotska. Nowá Mati, v. Macocha. Nowá (mladá, wnowe wiſadená) Winica, mladí Winohrad: novelletum: Weingarten von neuen oder jungen Reben: új szölö. Nowé (mladé) Wíno: novum (recens, hornum) vinum: neuer (heuriger) Wein: új-bor. *Prov.* Wſecko nowé wzácné, každodenné lacné: omne novum charum, vilescit quotidianum: was neues ist, erfreuet immerdar, wie wohl das Alte oft besser war: az újság mindenkor kedves. 2) novus (recens) in re, inexpertus, a, um: neu in etwas, unerfahren: új, tudatlan, ismeretlen valamelly dologban. 3) novus, inusitatus, extraordinarius, singularis: neu in seiner Art, ungewöhnlich, außerordentlich, sonderbar: új, szokatlan. *Usus.* To ge wolako nowého!

Nowina, i, f. novitas rei: Neuigkeit, die Neuheit einer Sache: újság. 2) res nova, aliquid novi: Neuigkeit, etwas neues: új dolog. 3) novale, is, f. ein neues Ackerfeld: új föld. *Syn.* Klčeňica, Rola wnowe zoraná. 4) Nowá Zahrada, neb nowí Winohrad: novellum, i, n. ein mit jungen Bäumen oder Weinstöcken besetzter Ort: új-kert vagy szölö. 5) nuntius, i, m. Zeitung, Nachricht: hír. *Usus.* Dobrá Nowina: laetus nuntius: gute Zeitung: vég hír. *Tantum in plurali* Nowini ephemerides *significat.*

Nowinár, a, m. famigerulus, i, m. famigerator, is, m. *Plaut.* Zeitungsträger: der Zeitun-

tungen bringt, erzählt: hír-hozo, hír-mondó. 2) gestator ephemridum publicarum, novalista: Zeitungsträger, der die gedruckten Zeitungen herum trägt: újság hordozó. 3) scriptor epheridum publicarum: Zeitungs-schreiber: újság-iró.

† Nowinář, e, m. idem.

nowinářčin, a, e, *adj. poss. ex seq.*

Nowinářka, i, f. famigerula, ae, f. Zeitungsträgerinn: hírmondóné. 2) coniux scriptoris ephemeridum publicarum: Zeitungsschreiberinn: újság-iróné.

nowinářow, a, e, *adj. poss. ex* Nowinář.

Nowinářstwí, á, n. famigeratus, us, m. Zeitungsträgerei: hír-követség. 2) scriptilatio ephemeridum publicarum: Zeitungsschreiberei: híreknek (újságnak) irása.

Nowinečka, i, f. *dem. ex* Nowinka.

Nowini, win, *f, pl.* ephemerides publicae, novalia, acta diurna, complexus actorum diurnorum: Zeitung, die man liest: újság. *Prov.* Kdo sa s Prácú oberá, o Nowini málo dbá: cura viris levibus rerum solet esse novarum: cura viris gravibus rerum solet esse suarum: wer seines Thuns wartet, fragt nicht viel nach einen Zeitungen: a' kinek dolga van, az újsággal keveset gondol.

Nowinka, i, f. *dem. ex* Nowina.

Nowinkář, a, m. *dem. ex* Nowinář.

nowinkářčin, a, e, *adj. poss. ex seq.*

Nowinkářka, i, f. *dem. ex* Nowinářka.

nowinkářow, a, e, *adj. poss.* ex Nowinkář.

Nowinkářstwí, á, n. *dem.* ex Nowinářstwí.

nowokrsťencin, a, e, *adj. poss.* v. habančin.

nowokrsťencow, a, e, *adj. poss.* v. habanow.

Nowokrsťenec, nca, m. v. Haban.

Nowokrsťenka, i, f. v. Habanka.

nowokrsťenski, *adv.* v. habanski.

nowokrsťenskí, á, é, *adj.* v. habanskí.

Nowokrstenstwí, á, n. v. Habanstwí.

Nowokrsťenstwo, a, n. v. Habanstwo.

† Nowokřtenec, nce, m. v. Nowokrsťenec.

Nowot, i, f. v. *seq.*

Nowota, i, f. v. Nowina.

nowotne, *adv.* noviter, recenter: von neuen, neu, neuerlich: újonnal, újoslag, újra. *Syn.* nanowe, znowu. *vulg.* oznowec.

nowotní, á, é, *adj.* novus, recens, recentior, is; neu, der (die, das) neuere: újdani, újdon. *Syn.* nowí.

Nowotnosť, i, f. v. Nowota.

Nož, *genit.* Noža, *plur.* Nože: culter, tri, m. das Messer: kés. *boh.* Nůž. *Usus.* Oberuční Nož: v. oberuční. *Prov.* Odhodil si Nož: post festum venisti: du hast keinen Platz mehr beim Tische: el-ejtetedd a' kést. Gakobi mi Nož do Srdca wrazil: scrupulum mihi iniecit vehementem: als wenn er mir ein Messer ins Herz gestochen hätte: minthá kést ütött volna szivembe.

Nožár, a, m. faber cultrarius, cultrifex, icis, m. Messerschmied:

smied: kés-tsináló. *boh.* Nožjř.

nožárčin, a, e, *adj. poss.* coniugis fabri cultrarii: der Messerschmiedinn gehörig: kés-tsinálónié.

Nožáreňí, á, n. *Verb.* ex *seq.* v. Nožárstwí.

nožárit, il, ím, V. I. *imp.* = žar: fabrum cultrarium esse: ein Messerschmied seyn: késeket tsinálni, kés-tsináló mesterséget üzni.

Nožárka, i, f. fabri cultrarii coniux: Messerschmiedinn: késtsinálóné, kés-tsináló felesége.

nožárow, a, e, *adj. poss.* fabri cultrarii; dem Messerschmied gehörig: kés-tsinálóé.

nožárski, *adv.* more fabrorum cultrariorum: messerschmiedisch, nach der Art der Messerschmiede: kés-tsinálók módjara.

nožárskí, á, é, *adj.* fabros cultrarios adtinens: die Messerschmiede betreffend: kés-tsinálókat illetö.

Nožárstwí, á, n. opificium cultrarium: das Messerschmiedhandwerck: kés-tsináló mesterség.

Nože, *gen.* Noží, f. pl. v. g. Kapustné Nože, *boh.* Grace: marra, ae, f. die Krauthacke: kápuszta kés.

nože, *interj.* eia, age, agedum, macte animo, agite, agitedum: wohlan, nu wohlan: nosza. *Syn.* no, nu, nosa. *boh.* nuže. *Usus.* Nože rekňi, powec: eia vero (age) dic: nun sage her: nosza mondd-meg. Nože, čo mislíš? age vero, quid censis: nun wohlan, was sagst du dazu, was haltest du dafür? ugyan kérlek, mondd-meg, mit itélsz, (gondolsz) a' felöl. Nože Wogáci! eia milites! wohlan ihr Soldaten! nosza rajta vitézek.

* Nozger, gru, m. v. Ozger.

* Nozgriweňí, á, n. v. Ozgriweňí.

* nozgriwet, wel, wím, V. I. *imp.* riw: v. ozgriwet.

* nozgriwí, á, é, *adj.* v. ozgriwí.

* Nozgriwina, i, f. v. Ozgriwina.

† Nožice, f. pl. v. Nožňice.

Nožiček, čku, m. *dem.* ex Nožík.

Nožička, i, f. *dem.* ex Nožka.

Nožík, u, m. *dem.* ex Nož: cultellus, i, m. kleines Messer das Messerchen: késetske. *Syn.* Nožíček. Perowí Nožík: scalpellum, *vel* scalprum (pennarium), i, n. penicillus, culter scriptorius: das Federmesser: iró-penna metszö kés, penitzillus. *Syn.* Penícil, perowé Rezadlo, *boh.* Cizoráček, Škriptoráček.

† Nožíř, e, m. v. Nožár.

† Nožířka, i, f. v. Nožárka.

Nožka, i, f. *dem.* ex Noha: pedunculus, pediculus, pediolus, i, m. das Füßchen: lábatska. 2) *Nonnullis adjectivis iunctum herbas notat.* Husá Nožka: v. Husá Stračá Nožka: consolida regia *Apul.* delphinum consolida *Linn.* Rittersporn, szarka-láb, fü neme.

Nožňice, ňic, f. pl. forfex, icis, f. *Cic.* die Scheere, zum Schneiden: olló. *boh.* Nožice, Nůžki. *Usus.* Holárské (barwírské) Nožňice: forpex, icis, f. *Sidon.* Barbierscheere: borbély-olló. 2) vagina cultri; Messerscheide: kés-hüvely, késtok. *Syn.* Poswa nožowá.

Nožňički, ček, *f. pl. dem. ex praec.* forficula, ae, f. *Plin. H. N.* ein Scheerchen, zum Schneiden: ollótska. *boh.* Nůžtički.

nu, *interj.* v. no.

† nuceňe, *adv.* v. nuteňe.

† nuceni, á, é, *part. const.* v. nuteni.

† Nuceňí, n. v. Nuteňí.

† Nucenost, i, f. v. Nutenost'.

Nuchač, a, m. odorator, olfactor, is, m. der Riecher, Riechender: szagolo, szagló. *Syn.* Woňač, Norič.

Nuchač, u, m. v. Nos.

nuchaní, á, é, *adj.* olfactus, a, um: gerochen: szagolt, szagoltatott. *Syn.* noreni, woňaní, *boh.* čeňichaní, čuchaní, čuchnutí.

Nucháňí, á, n. odoratus, olfactus, us, m. odoratio, olfactio, nis, f. das Riechen, das durch Riechen Untersuchen: szaglás. *Syn.* Noreňí, Woňáňí, *boh.* Čeňicháňí, Čucháňí, Čuchnuťí.

nuchať, al, ám, V. I. *imp.* ag: odorari, odorare, olfacere; rem quampiam odorando explorare, olfactare: riechen an etwas, durchs Riechen untersuchen: szagolni. *Syn.* noriť, woňať, *boh.* čeňichati, čuchati, čuchnúti.

Nucháwáňí, á, n. *Verb. ex seq.*

nucháwať, al, ám, *freq.* ex nuchať.

nuchnúť, chnul (chel), chňem, V. P. chňi; *de uno actu*: v. nuchať. *boh.* čuchnúti.

Nuchnuťí, á, n. *Verb.* ex praec. v. Nucháňí, *boh.* Čuchnuťí.

* Nuseňí, á, n. v. Nuteňí.

* núsiť, il, ím, V. I. *imp.* nus: v. nutiť.

Núdza, i, f. miseria, molestia, angustia, ae, f. calamitas, necessitas, tis, f. die Noth, Verlegenheit, das Elend: nyomorúság, szükség. *Syn.* Psota. *boh.* Núze. *Usus.* W Núdzi weliķeg biť: versari in magna miseria: in großer Noth seyn: nagy nyomorúságban lenni. Z Núdzi sa wislobodiť: liberari molestia: aus der Noth kommen: nyomorúságból kiszabadúlni. *Prov.* Núdza k wšeličemu (k wšeckemu) Čloweka učí: necessitas optima magistra, die Noth ist der beste Lehrmeister, meg-tanít a' nyavalya. Kdiž gest Núdza nagwetšá, stogí Pán Boh zblízka: cum dupplicantur lateres, venit Moses: wenn die Noth am größten, so ist Gott am Nächsten: leg-nagyobb nyomorúságban közel vagyon az Isten. v. Uzkosť. W Núdzi Prátela poznaš: amicus certus in re incerta cernitur, *Enn.* amici fides in rebus adversis explicatur. 2) angustia, penuria, inopia, caristia, ae, f. die Noth, knapper Zustand, Mangel, z. B. am Essen, Trinken: szükség, szükölködés. *Usus.* Núdza o Peňáze: angustia nummaria, Mangel am Gelde, Geldnoth: pénz fogyatkozása. Núdza o Zboží: angustia rei frumentariae: Fruchtnoth, Mangel am Getreide: gabonán-való szorosság, szükölködés. 3) malum, die Noth, Unglück: szerentsétlenség. *Syn.* Nešťasťí. 4) egestas, paupertas, necessitas, tis, f. die Noth, Armuth, Bedürftigkeit: szegénység. *Syn.* Bída, Chudoba, Psota. *Usus.* W Núdzi biť: premi inopia: in Noth seyn, Noth leiden, haben an etwas: szegénységben élni.

Nudzeňí, á, n. *Verb. ex seq.*
nudzet, zel, zím, V. I. *imp.* nudzí: ad egestatem pervenire, inopem fieri: arm werden: szükölködni, kóldússágra jutni. *Syn.* chudobnúť.
nudzňe, *adv.* tenuiter, paupercule: dürftig: vékonyan, szüken, szükölködve, szegényen. *boh.* nuzňe.
nudzní, á, é, *adj.* egens, inops, egenus, a, um: dürftig: szükölködö, szegény. *Syn.* potrební, *boh.* nuzní.
Nudzňica, i, f. egena, inops (egens) *fem.* eine Dürftige: szükülködöné. *boh.* Nuzňice.
Nudzňík, a, m. egenus, inops (egens) vir, aerumnosus: ein Dürftiger: szükölködö. *boh.* Nuzňík.
Nudznosť, i, f. v. Núdza. *boh.* Nuznosť.
Núdzow, a, m. possessio bohemica: ein Dorf im Prachiner Kreise: tseh-falu.
Nudzowáňí, á, n. cum egestate conflictatio: das dürftige Leben: szegény élet, szegénység, nyomorúltt állapot. *boh.* Nuzowáňí.
nudzowať ſa, zowal, zugem, V. I. *imp.* zug ſa: in egestate vivere, cum paupertate conflictari, misere subsistere: dürftig leben, szegénységben élni, szegény (szükölködö) életet türni. *boh.* nuzowati ſe.
nukaní, á, é, *p. c.* ad sumendum coactus (impulsus), a, um: eingezwungen, kináltt, kináltatott, meg-kináltatott. *Syn.* ponukaní, *boh.* wnutkaní.
Nukáňí, á, n. ingestio rei alicui facta, coactio alicuius ad sumendum, celeusma, tis, n. Einzwingung, kinálás, meg-kinálás. *Syn.* Ponukáňí, *boh.* Wnutkáňí.
nukať, al, ám, V. I. *imp.* kag, ňekoho ňečím: offerre, propinare, proponere, vi ingerere alicui rem, cogere (impellere) aliquem ad summendum: antragen, anbieten, einzwingen, Jemanden etwas: meg-kinálni véle, kinálni valakit, valamivel. *Syn.* ponukať, *boh.* wnutkati ňečo do ňekoho. *II. rec.* nukať ſa, ňečím: *idem.* Čo ſa ľen tolko ſ tim nukáſ cur tant opere rem sumendam urges? was zwingſt du das ſo ein? mit kinálsz annyit véle?
† Nunwice, f. v. Swiňa wimiſkowaná.
* nuſ, *adv.* v. wſak.
† Nůſe, f. v. Noſa.
† Nůſka, i, f. *dem.* v. Noſka.
Nurek *vid* Kruzawec.
nuteňe, *adv.* coacte, adacte: gezwungen: kéntelen, kéntelenül, kénszerítve. 2) cum adfectatione: gezwungen, affectirt: eröltetve, nem-természetesen.
nutení, á, é, *part. constr.* coactus, adactus, impulsus, a, um. gezwungen, bemüßiget: kéntelen, kéntelenéttetett, kénszeríttetett. *Syn.* primuſení, príſiľení. *boh.* nucen. 2) coactus, adfectatus, a, um: nicht paſſend, nicht natürlich, affectirt, gezwungen: eröltetett, nem természetes.
Nuteňí, á, n. adactio, coactio, impulsio, nis, f. coactus, adactus, impulsus, us, m. das Nöthigen, Zwingen, der Zwang, Gewalt: kénszerités, kéntelenség. *Syn.* Nutenosť, *boh.* Nuceňí.
Nutenosť, i, f. idem.
nutiť, il, ím, V. P. *imp.* nuť: adigere, cogere, urgere, impellere, torquere, necessitatem imponere: zwingen, nöthigen,

thigen, antreiben, bemüßigen, kénszeriteni, kénteleniteni, zaklatni, eröltetni. *Syn.* naháňať, silit, prisilit, primusiť, prinutiť. *Usus.* Koňe k Behu (k Skoku) nutiť, cwičiť: agitare equos: die Pferde zum Rennen zwingen, abrichten: izgatni (serkenygetni, ugráltatni) a' lovakat. 2) vincere, superare, domare: zwingen, besiegen, bändigen: készeriteni, meg-győzni, meg-hódítani. *II. rec.* nutiť sa: se cogere, sibi vim facere, sibi imponere, necessitatem: sich zwingen: eröltetni magát. *Passive.* Dať sa nutiť: *a*) posse cogi: sich zwingen lassen, gezwungen werden können: lehet kénszeriteni. Wec sa nedá nutiť: res cogi (vi obtineri) non potest: die Sache läßt sich nicht zwingen: ezt a' dolgot nem lehet eröltetni. *b*) cogendum esse: gezwungen werden müssen, sich zwingen lassen: kell eröltetni. Dá sa nutiť: cogendus est, cogi debet: er muß gezwungen werden: kell ötet eröltetni, kénszeriteni. 2) nutiť sa: se continere, se vincere, sibi moderari (temperare): sich zurückhalten, sich zwingen: magát tartóztatni.

Nutiwáňí, á, n *Verb.* ex seq.

nutiwať, al, ám, *freq.* ex nutiť.

* Nutkáňí, á, n. v. Nuťeňí.

* nutkať, al, ám, V. I. *imp.* kag: v. nutiť.

† Nůž, a, m. v. Nož.

† Núze, f. v. Núdza.

† nuže, *interj.* v. nože.

† Nůžki, *gen.* žek, f. *pl.* v. Nožňički.

† Nuzeňí, n. v. Nudzeňí.

† nuzet, zel, zím; v. nudzeť.

† nuzňe, *adv.* v nudzňe.

† nuzní, á, é, *adj.* v. nudzní.

† Núzňice, i, f. v. Nudzňica.

† Nuzňík, a, m. v. Nudzňík.

† Nuznosť, i, f. v. Nudznosť.

† Nuzowáňí, n. v. Nudzowáňí.

† nuzowati se, zowal, zugi (u); v. nudzowať sa.

† Nůžťički, ček, f. *pl.* v. Nožňički.

K.K. HOFBIBLIOTHEK * WIEN *

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z178001908
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google